THESAURUS LINGUAE LATINAE

This file contains a part of the *Thesaurus Linguae Latinae* (ThLL), published in print in Leipzig *et al.* 1900–. Please check on our website (www.thesaurus.badw.de) whether you have the latest version of the file (the version is indicated in the last line on this page).

The **abbreviations** used in the ThLL are explained in the *Index librorum*, which has basic information on all Latin texts from Antiquity (incl. chronology and editions). It is regularly updated and can be consulted on our website: www.thesaurus.badw.de.

Navigating in this file

This file has a **bookmark for every headword**, including those in the *Addenda et Corrigenda* (in vols. VII/2, IX/2, X/1, X/2, *Onomasticon* C & D). You can use the list of bookmarks for fast navigation and to get an overview over the entries. Please note that the list of bookmarks=headwords may not (yet) be complete.

Searching in this file

You can search through the bookmarks/headwords in many pdf-readers after activating the option 'include bookmarks' (or similar) in the search menu.

The file includes an uncorrected OCR text, which may be useful for copying short phrases. **You can search through the text, but may not find what you are looking for – even if the information is contained in the printed volume.** Due to the complexity of the typeface and the age of the print the searchable text (*behind* the page on the screen) is only partially correct and thus may differ from the digital reproduction (= what you see on the screen). **The text of the print** (and its digital reproduction) **is the only authentic version of our dictionary**.

For full-text searches you can use the ThLL-database published by *De Gruyter*™ (available in research libraries).

License and limitations of use

This work is offered to you under a *Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs CC BY-NC-ND* license (explanation here). In addition, you are not allowed to print or modify (parts of) this file or to upload it to a public website (**no file-sharing**). We kindly ask you to respect these restrictions. Instead, please refer fellow researchers to our website. Continued access to this version of the ThLL depends on your acceptance of these conditions. Please also leave this page and the watermark in the file.

Further information

We are enthusiastic about cooperation with academic researchers anywhere in the world. Please include references to the ThLL in your publications where relevant. If you have a lexicographical question about the Latin of Antiquity which cannot be answered from the published volumes of the ThLL, please contact us; contact information is on our website: www.thesaurus.badw.de.

Enjoy working with the Thesaurus Linguae Latinae!

Michael Hillen, General Editor and Project Leader
Munich, February 2019

version 1 (6 February 2019)

THESAVRVS LINGVAE LATINAE

EDITVS AVCTORITATE ET CONSILIO
ACADEMIARVM QVINQVE GERMANICARVM
BEROLINENSIS GOTTINGENSIS LIPSIENSIS
MONACENSIS VINDOBONENSIS

VOLVMEN II

AN — BYZERES

MDCCCC — MDCCCCVI
LIPSIAE IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Avesica *statio in via ab Aquileia per Liburniam Sisciam, nunc* Basavisa? ITIN. Anton. 273 (abaesica *D*, anesioa *FG*). RAVENN. p. 382, 12 Adbessicin. Guido 544, 3 Alessicion.

Avesidius *nom. gent. v.* Avius.

Avesticos *insula prope Cherronesum sita.* PLIN. nat. 4, 74: *sic cod. Leid. Voss. A*, desthico, desthicos *cett.*

Aveta, -ae *v.* Avetus.

Avetedo *cogn. celt.* CORP. XIII 10010, 228 (*in vasc. Gallicis*) Avetedo f. *et* Avetedo (III 6010, 29 *in vasculo cretaceo*).

Aveticcus *cogn. celt.* CORP. XIII 1090 (*Mediolani Santonum*) d. m. Petronio Avitiano ... Senilis et Aveticcus parentes f. c.

Avetius *cogn. celt.* CORP. XIII 667 (*Burdigalae*) Avetius Mimantuse filius.

Avetonia, -ae *nom. gent.* CORP. III 5540 (*Iuvavi*) Avetonia Veneria. *cf.* Avetus *sim.*

Avetontia, -ae *nom. gent.* CORP. III 5571 (*Bedai*) Avetontiae Romane. *cf.* Avetus *sim.*

Avetus, -ī *cogn. celt.* CORP. XIII 10010, 229 (*in vasculis Gallicis*) Avetus f. Avetu. Avet. *cf.* 225 Ave. **Aveta,** -ae *cogn. mul. celt.* CORP. XIII 664 (*Burdigalae*) *dat.* Avete (665). 666 Aveta (1207 *Avarici Biturigum*). 772 (*Burdigalae*) Iul. Aveta. 5074 (*Aventici*) Avetae. III 3361 (*in agro Aquincensi*) Aveta Adnamati f. 5495 (*in Norico*) Avetae Adiutoris f. *de genere non constat* XIII 1611 (*in agro Vellavorum*) Avet.

aufamo *v.* autumo.

Aufaniae, -ārum *matronae et matres.* INSCR. Rhen. Bramb. 73 (*apud Batavos*) matronis Aufaniabus (295. 526. 548. *cf.* INSCR. Bonn. Jahrb. 83, 445 p. 171). 405 (*Coloniae*) matronis Aufanib. INSCR. Bonn. Jahrb. 88 p. 119 matronis Aufanis. CORP. II 5413 (*in conventu Astigitano*) matribus Aueaniabus. INSCR. Bonn. Jahrb. 83, 207 p. 136 matribus sive matronis Aufaniabus domesticis. CORP. XIII 1766 (*Luguduni, saec. III in.*) Aufanís matronis et matribus Pannoniorum et Delmatarum. CORP. XIII 6665 (*Mogontiaci, a. 211*) deab. Aufan. et Tutelae loci. INSCR. Rhen. Bramb. 466 (*Bonnae*) Aufaniab. 533 Aufanis. 546 Aufanís. *v. Ihm, PW. II 2287.* *Diehl.*

Aufanius, Aufatius *v.* Aufius.

Aufēia aqua. PLIN. nat. 31, 41 vocabatur haec (*aqua Marcia*) quondam Aufeia, fons autem Pitonia. oritur in ultimis montibus Paelignorum, transit Marsos et Fucinum lacum. *potest nomen habere ab Aufeio aliquo* (*cf.* Aufeius *sub* Aufius), *neque vero procul ab Aufeiae fonte* Aufinum *afuit Vestinorum oppidum, q. v.* *Otto.*

Aufēius, Aufelius *v.* Aufius.

Aufenginātēs. INSCR. Notizie degli scavi 1899 p. 66 (*apud Vestinos*) ...?⟩ collegium Veneriae Aufenginates fili de suo adiectos SII · XL. *Diehl.*

Aufenia *v.* Aufius. **Aufentīnus, Aufentum** *v.* Oufens.

aufero, abstulī, ablātum, auferre [*i. q. ind.* ấva-bharati '*demittit, tollit*', *ab* au- (*v. s.* ab *I p. 2, 21*) *et* ferre. *Th.*]. *de compositione:* CIC. orat. 158 quid, si etiam 'abfugit' (afugit *codd.*) turpe visum est, et 'abfer' (afer *codd.*) noluerunt, ⟨'aufugit' et⟩ 'aufer' maluerunt? quae praepositio praeter haec duo verba nullo alio in verbo reperietur (*cf.* GELL. 15, 3, 2. 3, *inde* MACR. exc. gramm. V 600, 17. 637, 20 *sqq.*). *cf.* QVINT. inst. 1, 5, 69. PRISC. gramm. II 39, 2 '*u*' transit tamen etiam in b, ut 'aufero abstuli ablatus'. et sciendum, quod pro 'ab' praepositione au ponitur in his verbis: 'aufugio' et 'aufero'. 46, 16 'aufero aufugio', ne si 'affero affugio' dicamus, pro 'adfero' et 'adfugio' accipiantur. 18, 14 (*cf.* III 47, 24). 439, 21 (*contendit per singula tempora fieri compositionem*) similiter 'aufero abstuli' in praesenti pro 'ab' 'au', in praeterito 'abs' habuit (*cf.* 461, 22). GRAMM. suppl. 295, 24. *formae vulgares: praes.* auferis: ORIBAS. syn. 1, 8. 9. auferit: ORIBAS. syn. 1, 6. 7, 30. auferet: ITALA Luc. 6, 29. 30 (cod. l). VVLG. *ibid.* (*cod. Am.*). Matth. 13, 23 (*cod. Fuld.*). auferitur: CAES. AREL. grat. 121. *imper.* aufere: ITALA Marc. 13, 5 (cod. k). auferite: ITALA Luc. 19, 24 (cod. e). *perf.* abstolit: CORP. XIII 1483 (*christ.*; *cf.* PLAVT. Aul. 635 *ubi* abstoli *et* abstoleras *codd.*). astulit: CARM. epigr. 732, 4 (*cf.* CHAR. gramm. I 237, 2 *ex Romano*). abtulit: CARM. epigr. 1596. *nota:* abstulitum ITALA I Macc. 4, 58 (Sang. VVLG. aversum). *errore scribae:* GLOSS. V 559, 6 abrogatus aufertus (*cf.* IV 3, 21 abrogatur aufertur). *perf. scribitur* apst- *hic illic in codd., velut* PLAVT. Men. 475 Pseud. 512—514 Trin. 407 CIC. epist. 7, 20, 3 SEN. dial. 5, 23, 5. *in titulis:* CORP. I 1194 = X 6009 (*v. l.* abstulit). V 3014. VI 6214. CARM. epigr. 1001, 4 (*saec. I*). 1549, 18 (*aet. fere Flav.*). 422, 6 *et* 15 (*a. 120*). 1307, 7 (*saec. III?*). 1375, 2 (*a. 533*). 1007, 6. 1154, 2. *sed* abst-: CARM. epigr. 93, 6 (*saec. I in.*). 50. 1539, 6 (*saec. I?*). 446, 2. 682, 7 (*a. 403*). CORP. XIII 2046. 7119. GLOSS. ἀποκομίζω. ἀποφέρω. ἀφαιροῦμαι (*cf.* II 4, 8 ablata ἀφαιρεθέντα. BEDA gramm. VII 263, 14). ὑφαιροῦμαι. II 252, 44 ἆφελε aufer. 26, 19 auferre ἀνταvελεῖν. 252, 42 ἀφείλετο abstulit dempsit (*cf.* 5, 49). IV 312, 14 aufert: tollit abducit. 302, 29 abstulit: eripuit. 202, 5 ablatum: absconsum (abditum *c*). V 341, 37 ablata: binoman (*anglosax.*). PAVL. dig. 2, 7, 4 eripere ... est de manibus auferre per raptum, eximere quoquo modo auferre. DIFF. gramm. VII 530, 17 aufert quod dedit, adimit imperio coactus, eripit vi. itaque auferre possumus, adimere iubemur, eripere valemus (*sim.* ISID. diff. 1, 63 DIFF. ed. Beck p. 40, 113). DON. Ter. Andr. 28 auferimus ... ea, quae cum fastidio cernimus, ferimus ea, quae cum honore tractamus. ISID. diff. 1, 559 tulit qui fert, abstulit qui ab alio tulit (*cf.* DIFF. ed. Beck p. 29, 10). NON. 422 tollere est levare ⟨et⟩ erigere, auferre levatum transferre. *adde* PAVL. FEST. 4 abemito significat demito vel auferto. *de structura:* PRISC. gramm. III 280, 13 Latini 'aufero tibi' et 'a te' (*cf.* GRAMM. suppl. p. XXIX). *passim in codd. confunduntur* afferre *et* auferre.

I ***proprie*** (*imprimis de rebus corporeis*): **A** ***separare,*** *removere, demere* ***ferendo:*** *ferendi notio in his potissimum cernitur* (*cf. p. 1327, 71. 1328, 36*): PLAVT. Amph. 807 mensa ablata est (Truc. 364). Mil. 760 iube illud demi; tolle hanc patinam; remove pernam, ...; aufer illam offam porcinam; ..., abi aufer *congrum.* PETRON. 36 superiorem ... partem repositorii. FAVON. (FAVORIN. *codd.*) Gell. 15, 8, 2. PLAVT. Asin. 424 iussin, sceleste, ab ianua hoc stercus hinc auferri? CORP. VI 31615. PLAVT. Bacch. 301 auferimus aurum omne illis praesentibus. Men. 1061 ut ego hodie abstulerim pallam et spinter. TER. Eun. 627 interea aurum sibi clam mulier demit, dat mihi ut auferam. 726. TVRPIL. com. 195 ubi praetor se neminem videt esse, tollit aufert. CATO orig. 33 (Non. 208) gelum crassum excidunt, cum loro conligatum auferunt. CIC. Verr. 6, 27 controversiae secreto deferebantur, paulo post palam decreta auferebantur. 3, 56 Volcatius ... nummos affert ..., reddit ..., Bidini nummos auferunt. Att. 5, 11, 7 accepi fasciculum, in quo erat epistula Piliae; abstuli aperui legi. SEN. contr. 7, 7, 3 legati nostri aurum ferebant, pater auferebat. CVRT. 7, 1, 10 cuius corpore ablato (8, 2, 10. TAC. ann. 2, 40 VVLG. gen. 47, 30). ITALA thren. 3, 27 (Hil. in psalm. 118 beth 2 p. 370) bonum ... est iuveni viro, cum aufert (VVLG. portaverit; ἦρεν) iugum grave in iuventute sua. *ad locum quendam:* PLAVT. Aul. 582 ut ted auferam, aula, in Fidei fanum. Merc. 801 iubeas ... haec intro auferrier. Truc. 583 iube ⟨vasa⟩ auferri intro. 585. 914 accipe hoc atque auferto intro. TER. Andr. 28 vos istaec intro auferte.

praepositionis vis separandi, removendi, demendi, alienandi imprimis in his cernitur: PLAVT. Amph. 139 ea dona, quae illic Amphitruoni sunt data, abstulimus. Bacch. 958 ibi signum ex arce iam abstuli. Men. 201 ab Hippolyta subcingulum Hercules haud aeque magno umquam abstulit periculo. 604 *pallam.* 690 tibi habe, aufer, utere vel tu vel tua uxor. Mil. 982 auferre ⟨et illa (*aurum, ornamenta*) et se *Leo*⟩ abs te quo lubeat sibi. 1100 sumat, habeat, auferat (*aurum, vestem*). *cf.* 1304. Most. 294 abi tu hinc intro et ornamenta haec aufer. Truc. 748. ARGVM. Plaut. Pseud. 12 symbolum aufert (adfert *A*). ENN. sat. 48 ubi videt avenam lolium crescere inter triticum, selegit secernit aufert. CAECIL. com. 178 TVRPIL. com. 203 LVCIL. 851 (?). 1036. VARRO Men. 64 bellum ita geris, ut bella omnia domum auferas. 330 dos a femina ut auferatur. RHET. Her. 4, 49, 62. CIC. de orat. 3, 4 pigneribus ... ablatis. top. 21 id ab eo invito, cui datum est, auferri non potest. Quinct. 84 (*ex edicto*) quod non poterunt custodire, id auferre et abducere licebit. S. Rosc. 23 multa palam domum suam auferebat, plura clam de medio removebat. div. in Caec. 19 id (*aurum, argentum, ornamenta*) mihi ... eripuisti atque abstulisti (*cf.* PS. ASCON. p. 106). Verr. 2, 59 quae ab sociis per scelus ablata ereptaque essent. 2, 86. 3, 83 domo eius omnia abstulit. 3, 145 quotiens et quot nominibus a Syracusanis statuas auferes? ut in foro statuerent abstulisti, ut in curia coegisti. 26 plus ... quam debitum sit. 29 plus quam decumam. 35 cum is, qui petere debet, aufert. 42 ut quo plus sumitur quam debetur, id emi, non auferri putetur. 66 bona (*ibid.* diripi). 83 utrum impudentius a sociis abstulit? 97 frumentum omne. 104 di ablati, fana vexata (LIV. 38, 43, 5). 106 per vim. 150 tuis novis edictis ... plus ... quam decumas. 168 binas centesimas ab sese ablatas. 5, 10 quod quisque vellet ..., quanti vellet. 14 te ... *signa* simulatione emptionis vi ... ab homine eo ... eripuisse atque abstulisse. 37 mensam citream a ... Diodoro ... Lilybaei. 38 cupiditate ... non solum inspiciendi, verum etiam auferendi. 124 in pace (*opp.* in bello reliquisse). 6, 73 omne aurum et argentum ablatum et aversum. Manil. 16 una excursio equitatus ... totius anni vectigal. p. red. ad Quir. 19 mihi quod potuit ... sceleratorum hominum furor detrahere, eripuit abstulit dissipavit. Rab. Post. 38 accusatur is, qui non abstulit a rege ..., sed qui ... regi pecuniam credidit. fin. 2, 112 mel se auferre ex Hymetto voluisse. 3, 10 commentarios quosdam ... Aristotelios ... veni ... ut auferrem. off. 1, 44 rapiendi et auferendi per iniuriam. 2, 85 ut aliis detur, aliis auferatur. nat. deor. 3, 84 (*opp.* accipere). *ibid.* mensas argenteas de omnibus delubris. 1, 82. parad. 29 quod auferri, quod eripi, quod amitti potest. 43 si cotidie fraudas decipis, poscis pacisceris, aufers eripis. div. 1, 48. Att. 5, 4, 4 etsi paene praeterii chartam tibi deesse ..., tu vero aufer ducentos (-as *coni. Wbg.*). 6, 12, 3 diploma. 7, 20, 2 ego a Sex. Fadio ... librum apstuli Νίκωνος περὶ πολυφαγίας. CAECIN. Cic. epist. 6, 7, 4 librum tibi legeret et auferret. PVBLIL. R 13 rapere est non petere, quicquid invito auferas. HOR. sat. 2, 3, 127 quare ... periuras surripis aufers undique. 2, 3, 151 ni tua custodis, avidus iam haec auferet heres. epist. 1, 15, 34 ubi nequitiae fautoribus et timidis ... paulum abstulerat. 1, 16, 33. 1, 18, 111 Iovem, qui ponit (donat *codd. al.*) et aufert. OV. ars 1, 419 *puella.* epist.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

20, 146 magnas ditibus aufer opes. fast. 2, 562. trist. 1, 7, 29 ablatum mediis opus est incudibus illud. EPICED. Drusi 171 abstulit invitis corpus venerabile frater. LIV. 5, 39, 11 sacra publica a caede, ab incendiis procul auferre. 38, 43, 9 signa ... ornamentaque. 45, 44, 12 donum. 26, 30, 9. 38, 43, 10 PAVL. FEST. 272 SEN. contr. 1, 6, 5 VAL. MAX. 6, 4 ext. 2. 8, 1 absol. 10. SEN. Herc. f. 1154 spolia (Phoen. 571). Phoen. 149. Herc. O. 88 illa licebit fulmen a parte auferas, ego quam tuebor. 1654 sive de media voles auferre volucres nube. dial. 1, 5, 6 (*opp.* accipere). 3, 19, 3 fasces lictori. 5, 28, 4 utrum aliquis auferat an neget. 7, 26, 4. 9, 11, 3 (*opp.* dare). 9, 14, 5. benef. 5, 11, 4 alteri dedit ablaturus sibi. 5, 21, 3 nec ab ullo beneficium repetam, nisi a quo non ablaturus ero, sed recepturus. COLVM. 7, 12, 9 praedam ... excutere atque auferre *lupo canis debet.* ASCON. Scaur. p. 19 tog. cand. p. 90. PETRON. 61 quid enim mihi aufert, qui ridet? LVCIL. iun. carm. frg. 2 (*opp.* dari). PLIN. nat. 31, 131. 34, 48. 37, 19 VAL. FL. 8, 65 SIL. 10, 196. STAT. silv. 4, 6, 63 diademata (*opp.* dare). 5, 3, 145. MART. 8, 44, 9 rape, congere, aufer, posside [12, 26, 11]. 12, 63, 11 caecus perdere non potest quod aufert. QVINT. inst. 5, 10, 112 vi. decl. 245 p. 6. 273 p. 119. 320 p. 256. TAC. hist. 1, 20 (*opp.* donasset). 2, 43 aquilam. ann. 12, 51 ut corpus etiam auferretur. PLIN. epist. 9, 30, 2 (*opp.* donant). paneg. 27 (*opp.* largiatur). 29 messes ... sociis (41). SVET. Iul. 43 Aug. 96 Galba 15 FLOR. 2, 16, 6. 4, 2, 25 (*cf. II*). VLP. dig. 7, 1, 12 pr. omnes arbores ... fructuarius. 15, 3, 3, 4 *creditor.* IVL. dig. 14, 2, 8 si quis ... in viam rem abiecerit mox cum aliis reversurus, ut eandem auferret. *et passim* ICTI. APVL. met. 3, 16. 3, 17. 7, 1 LAMPR. Hel. 6, 8. VOPISC. Prob. 13, 8 quantum *praedae* ipsi Romanis abstulerant. PALLAD. 1, 28, 4. 1, 35, 6 ablatas de horto vicino campas. OPTATVS 2, 1 p. 34, 9 DARES 1. 2. 11. 37 AMM. 17, 9, 2. VEG. mil. 4, 16 sudatum ... civitatis. HYG. fab. 2, 8 p. 45, 9. 22 p. 53, 7 HIER. epist. 130, 7 VVLG. gen. 31, 32. lev. 4, 8 adipem vituli auferet. *passim.* AVG. civ. 1, 2. 1, 31 quanto studio iste ab urbe Roma ludos ipsos scaenicos abstulisset. 6, 9 Bacchanalia. 7, 19. 8, 24 SVLP. SEV. chron. 1, 34, 5. 1, 35, 7. 2, 6, 2. 2, 8, 2 SIDON. epist. 5, 7, 1 RVRIC. epist. 1, 6. CASSIOD. var. 1, 37, 5 ablata restituat.

speciatim pecuniam, argentum *sim.*: PLAVT. Bacch. 297 aurum hercle auferre voluere. 650 Parmenones, Syri, qui duas aut tris minas auferunt eris. 805 id aurum ... per sycophantiam. 824 numquam auferes hinc aurum. 825 Asin. 97. Cist. 679 (*ibid.* sustulerit). Curc. 619 quam ego pecuniam quadruplicem abs te ... auferam. 704 ne quisquam a me argentum auferat. Epid. 143 dic modo unde auferre me vis *XL minas* (160). 193. 352 Persa 326. Pseud. 486 (*bis*). 505 hinc quidem a me non potest argentum auferri. 512 si apstuleris. 513. 514. 1224 auferen tu id praemium a me, quod promisi per iocum? :: de improbis viris auferri praemium et praedam decet. 1316. 1321 mi[hi] (*A, om. P*), aps tuo ero. Rud. 1383. Trin. 407 comessum, expotum ... piscator, pistor apstulit, lanii, coqui (MART. 2, 51, 3). Truc. 16 poscendo atque auferendo [19 *male pro* averrat]. 888 multum. TER. Andr. 850 ut ea via abs te argentum auferretur. Phorm. 49 omne hoc mater auferet (*i. servo. cf.* 45 abripiet). 898. 955. 1038 per fallaciam ab illoc. 222. SVLP. APOLL. per. Ter. Haut. 10 hic technis Syri decem minas meretriculae aufert a sene. CAECIL. com. 206. POMPON. atell. 110 illud aurum. LEX rep. Corp. I 198, 3 ablatum captum coactum conciliatum aversumve siet (59 *bis*). LEX Termess. I 204, 15 (*a. 683*) quo quid magis iei dent praebeant ab ieisve auferatur. VARRO ling. 5, 180 suum sacramentum e sacro. CIC. inv. 2, 14 *caupo* nummos abstulit. Verr. 1, 41. 1, 56 *Verres tot* sestertium ex Sicilia. 3, 171 ut praetor ... pecunias ... eas omnis avertat atque auferat. 4, 170 pro tritico nummos. 6, 10. 1, 41. 3, 48. 3, 143. 4, 171. 181. 188. 202 Cluent. 179. 181 Flacc. 59 *al.* Att. 6, 1, 7. 6, 3, 5. 7, 21, 2. epist. 3, 10, 7 *sumptus* a procuratoribus eorum, qui iam profecti essent, repetitos et ablatos. 5, 20, 1 eam omnem pecuniam Pompeium abstulisse. HOR. sat. 2, 3, 236 aufer sume tibi decies. LIV. 26, 35, 6 si quid cui argenti aerisve fuerit, ... tributis annuis ablatum. 32, 38, 7. 38, 54, 3 quae pecunia capta ablata coacta ab rege Antiocho est. SEN. contr. 1, 2, 23 ista sacerdos quantum militi abstulit (*cum ambiguitate*). 7, 7, 2. contr. exc. 3, 3 quidquid tricenarius reliquerat, abdicatus abstulerat. VAL. MAX. 1, 1 ext. 3 (*opp.* accipere). 7, 3 ext. 5 nummos. SVET. Iul. 54. Aug. 57 ex quoquam *acervo non* plus denario. VLP. dig. 17, 1, 10, 10 *al.*

bestia (*animalia, res*): PLAVT. Poen. 1293 ne forte me auferat *miluus* pullum tuom (*in imag.*). Stich. 460 mustela murem abstulit praeter pedes. OV. am. 3, 5, 24 albentis abstulit ore iubas (*de ave*). fast. 4, 704 abstulerat multas illa cohortis aves. LIV. 1, 34, 8 ibi ei ... aquila ... pilleum aufert (afert *M*). 21, 62, 5 lupum vigili gladium ex vagina raptum. PLIN. nat. 11, 72 vespae amputato iis (*muscis*) capite reliquum corpus auferunt.

saepe dicitur de eis, quae amoventur adimuntur vi rapiendo furto (cf. p. 1326, 33), ut in his potissimum: PLAVT. Aul. 82 quippini? ego intus servem? an ne quis aedes auferat? 97 *fures vasa* abstulisse. 846 coqui abstulerunt. 635 nil equidem tibi abstuli. :: at illud quod tibi abstuleras cedo (*cf.* 634 surrupui, *quocum saepe componitur*). 636 auferre non potes. 645. 646. 648. 716. 764. 766. 773. 774. Capt. 18 *fugitivus puerum.* 1018. Men. 133 a mala ... hoc (*pallium*). 601ᵃ uxori. 649. 814 Rud. 472. TER. Eun. 661 aliquid domo abeuntem abstulisse. CIC. part. 114 ut deprehensum aliquid, quod ablatum ereptumve videatur. div. in Caec. 51 qui ... etiam, ne quid auferas, custodiendus sis. Verr. 4, 152 (*ex edicto*) quod per vim et (*Vat.*, aut *cett.*) metum abstulisset. 5, 27 de armario, de sacrario. 5, 53 occulte (*ibid.* avertere). 5, 134 quam si clam surripiat aut eripiat palam atque auferat. 5, 38. Flacc. 39 *pastores* nihil istis praeter litteras. Phil. 4, 9 (*ibid.* rapiat). 10, 12 ut, quocumque iret, omnia vastaret diriperet auferret. leg. 1, 41 negabit se illi vitam erepturum et aurum ablaturum (*supra* multo auro spoliare). *cf.* off. 3, 29 cibum. 2, 40 sacrum. ad Q. fr. 1, 1, 21 NEP. Alc. 9, 2 NVX 141 LIV. 38, 38, 12 SEN. contr. exc. 6, 3 PHAEDR. app. 8, 34 SEN. benef. 7, 7, 4. MART. 5, 52, 1 nummos fur. QVINT. inst. 7, 4, 44 pecuniam. decl. 320 p. 256 latro. TAC. Agr. 30. PAVL. dig. 21, 1, 58, 1 de rebus per furtum ablatis. VLP. dig. 19, 2, 15, 2 si exercitus praeteriens per lasciviam aliquid abstulit. 47, 2, 46 pr. mortuo quoque homine, quem quis furto abstulit. *et saepe* ICTI. PORPH. Hor. epist. 1, 16, 56 totum (*cf.* HOR. surripis). sat. 1, 8, 39 aes ablatum. CYPR. patient. 16 ut tua ablata non repetas. VOPISC. Aurelian. 7, 5. PS. LACT. mort. pers. 13, 1 de rebus ablatis agere. HIER. epist. 125, 4. VVLG. gen. 21, 25 puteum aquae, quem vi abstulerant servi eius. AVG. civ. 19, 12. 20, 8. 21, 27 LEX Visig. Recc. 7, 2, 7. *in imagine*: MART. 7, 61, 1 abstulerat (*i. sibi arripuit*) totam temerarius institor urbem, inque suo nullum limine limen erat. *oscula, coitum*: OV. epist. 16, 28 oscula luctanti tantummodo pauca protervus abstulit. LIV. 1, 58, 8 *Sex. Tarquinius* pestiferum hinc abstulit gaudium (*dicit Lucretia*). PETRON. 86 si ego huic dormienti abstulero coitum plenum et optabilem.

phrases: oculos auferre: VAL. FL. 4, 131 abstulit inde oculos. STAT. Theb. 7, 508 quid aufers lumina? 11, 126 auferte oculos. 11, 135 visus ... arvis. VVLG. Iob 36, 7 a iusto. STAT. Theb. 6, 669 omnes abstulit in se oculos ... virtus. *cum amphibolia*: CIC. de orat. 2, 265 ego ... Magium non conservasse dico, sed tanquam nudus nuces legeret, in ventre abstulisse. *cum duplici notione* (*cf. II A 1*): ITALA Ioh. 1, 29 (Firm. err. 27, 8) ecce agnus dei, ecce qui aufert peccata mundi (αἴρων, VVLG. tollit).

homines (*animalia*): *portando, vi* (*cf. p. 1329, 57*): *pueros, infantes*: PLAVT. Curc. 650 nec quo me pacto abstulerit possum dicere (652 surripuit). *cf. p. 1327, 84.* Truc. 876 ACC. trag. 650. OV. fast. 2, 385 parvos. SEN. contr. 10, 4, 18 ex ⟨solitudine infantes⟩ (*suppl.* exc.). QVINT. decl. 388 p. 434 CLAVD. carm. min. 30, 101. PLAVT. Amph. 358 auferere, non abibis, si ego fustem sumpsero. Curc. 569 illa abductast, tu auferere hinc a me. Men. 847 hi domum me ad se auferent. 992 in medicinam ... sublimen. CIC. orat. 27. PLAVT. Bacch. 571 tollam ego ted in collum atque intro hinc auferam. Cist. 651 abiit, abstulit mulierem. CIC. Verr. 2, 67 ad auferendam mulierem. Sest. 80 cum esset ablatus. fin. 2, 23 *asoti* de conviviis auferantur (SEN. dial. 5, 13, 4). BELL. Hisp. 38, 3 lectica. VERG. Aen. 11, 744 *dereptum ab equo hostem* gremium ante suum multa vi concitus aufert. OV. ars 1, 562. met. 12, 231 raptam ... furentibus. fast. 4, 445 velociter. 4, 448. 5, 699 abstulerant raptas Phoeben Phoebesque sororem Tyndaridae fratres. LIV. 3, 13, 3 semianimem inter manus domum ablatum. 30, 18, 13 ex proelio. 33, 2, 3. CELS. 2, 17 p. 63 maturius. PETRON. 28. LVCAN. 8, 611 Phariamque ablatus in alnum. VAL. FL. 2, 27. 6, 190 Caspius ... correpto crine Monesen abstulit. STAT. Theb. 6, 812 AVG. civ. 2, 17. 7, 20 SVLP. SEV. epist. 1, 13. *aufert equus*: LVCAN. 7, 677 tunc Magnum concitus aufert a bello sonipes. LIV. 30, 18, 7 ablatum ... procul equis. SIL. 11, 524 cum Varro citato auferretur equo. STAT. Theb. 9, 219. APVL. met. 7, 27 dorso receptum auferres protinus. AMM. 29, 5, 41 equo auferretur in pugnam. *alia animalia*: OV. met. 2, 873. 7, 398 ablata draconibus. *portandi notio vel non inest vel non inesse debet*: PLAVT. Rud. 356 quo pacto leno clanculum nos hinc auferre voluit in Siciliam. TER. Andr. 979 accerse hinc qui auferant eam. OV. ars 1, 510 Minoida Theseus abstulit a nulla tempora comptus acu. epist 5, 128 de patria. SEN. Herc. f. 816 *Cerberus* paene victorem abstulit pronumque retro vexit et movit gradu. VAL. FL. 3, 542. STAT. Ach. 1, 527 quo rapis *Thetis Achillem* ...? quid aufers? Theb. 5, 696 raptum ... Lycurgum. 8, 762 nec comites auferre valent. QVINT. decl. 306 p. 202 hostis *mulierem.* TAC. Agr. 31 hi per dilectus alibi servituri auferuntur. TERT. spect. 16 ab omni spectaculo auferimur. LAMPR. Alex. 39, 2 de *exoletis* auferendis. VVLG. gen. 31, 31 filias tuas. 42, 36 *al.* AVG. civ. 2, 17. *ita cum dat.* (*cf. l. 49*): SEN. Ag. 186 ablatam Achilli diligit Lyrnesida. Phoen. 56 non hunc (*patrem*) auferet frater mihi. dial. 12, 14, 4 viatoris manibus. STAT. silv. 3, 3, 191 tener saevis genitorem Scipio Poenis abstulit. TAC. ann. 5, 1 *Liviam* marito. VVLG. III reg. 2, 4 non auferetur tibi vir de solio Israel. *cum amphibolia*: SEN. contr. 9, 5, 14 quis ante me tibi filios abstulerit. *cum dat. abl. rei*: STAT. silv. 5, 1, 7 sic auferre rogis umbram conatur. Theb. 6, 181 hoc saltem, o proceres, ... prohibete nefas, auferte (*om. P*) supremis invisam exequiis. *proverbialiter*: TER. Phorm. 689 si quid velis, huic mandes, qui te ad scopulum e tranquillo auferat. *animalia*: VAL. FL. 3, 56 pavidum praesepibus aufert *deus* ... pecus. APVL. met. 6, 26 quis enim viantium vectorem suum (*asinum*) non libenter auferat. *eques*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

equum: SIL. 6, 257 ablato ni Regulus arte regendi instantem elusisset equo. 10, 279 calcaribus aufer, qua vulnus permittit, equum. *aufert deus*: OV. met. 14, 824 *Gradivus* abstulit Iliaden. VAL. FL. 6, 489 *dea* manum ... implicat et rapidis mirantem passibus aufert. *aliter* OV. epist. 15, 199.

structurae (*exempla proposita imprimis antiquiora, v. etiam p. 1328, 72*): *alicui*: PLAVT. Aul. 635 nil equidem tibi abstuli. Bacch. 650 Men. 601ᵃ. Pseud. 1321 mi[hi] (*A, om. P*), aps tuo ero. CIC. div. in Caec. 19 Verr. 3, 26. 3, 86 (*codd. plerique, Lagom. 29 et Serv. Verg. georg. 4, 334*). Flacc. 34. 39 p. red. ad Quir. 19 prov. 35 leg. 1, 41 off. 3, 29 PVBLIL. R 13 HOR. carm. 3, 12, 5 epist. 1, 15, 34. OV. epist. 16, 28 (oscula). 20, 146 met. 12, 231. EPICED. Drusi 171 LIV. 1, 34, 8. 8, 31, 3. 9, 9, 11 *al.* SEN. contr. 1, 2, 23. 7, 7, 2 exc. 5, 1 VAL. MAX. 7, 3 ext. 5. 8, 1 absol. 10 SEN. dial. 3, 19, 3 *al.* CVRT. 8, 1, 49 *etc., ut* VAL. FL. 8, 65 SIL. 5, 323. *ab aliquo*: PLAVT. (*imprimis* argentum) Curc. 569. 619. 704 Epid. 193 Men. 133. 201 Mil. 982 Persa 326 Pseud. 486 (*bis*). 505. 1224 praemium. 1321 Rud. 1383 TER. Haut. 850 Phorm. 955. 1038 TVRPIL. com. 203 (LVCIL. 851) ACC. trag. 650 CIC. top. 21 Verr. 2, 27. 2, 145. 4, 83. 5, 38. 5, 67 Rab. Post. 38 *passim.* epist. 3, 10, 7. 7, 20, 2 LIV. 38, 54, 3 SEN. benef. 5, 21, 3 ASCON. Scaur. p. 19 *al.* (*passim* VVLG.). de *aliquo*: PLAVT. Pseud. 1225. VVLG. gen. 49, 10 non auferretur sceptrum de Iuda. *accedit dat. commodi*: PLAVT. Aul. 433 utinam mea mihi modo auferam quae adtuli salva. 635 *v. p. 1327, 82.* Bacch. 666 decimam partem ei dedit, sibi novem abstulit. SVLP. APOLL. perioch. Ter. Haut. 10.

rebus inanimatis (*cf. p. 1328, 78*): LVCAN. 9, 366 abstulit arboribus pretium ... Alcides. PLIN. nat. 17, 246 riguus (-as *codd.*) dato potu vel ablato. MART. 9, 101, 8 aeripedem silvis cervam, Stymphalidas astris abstulit. *nota*: PLIN. nat. 28, 126 ablatum ... igni *lac schiston.* HEGES. 1, 1, 6 matrem ... periculo auferre. *corporis membris*: PLIN. nat. 8, 217 fetus ventri exsectos vel uberibus ablatos. *cf. a corporis membris*: STAT. silv. 2, 1, 61 inceptas ... ab ore dapes. HYG. fab. 19 p. 51, 21. SVET. Tib. 6 a ... ubere ... a sinu matris. ITALA iud. 6, 9 (Lucif. reg. apost. 1) abstuli vos de manu regis Aegypti (ἐρρυσάμην, VVLG. liberavi). VVLG. III reg. 11, 34 omne regnum. VVLG. Iob 29, 17 de dentibus illius auferebam praedam.

unde: PLAVT. Asin. 424 ab ianua. BELL. Hisp. 38, 3 a turre. OV. fast. 2, 562 ab ignibus atris. LIV. 5, 39, 11 SEN. Herc. O. 88 TERT. spect. 16. PLAVT. Aul. 766 ex Silvani luco. Bacch. 958. VARRO ling. 5, 180 e sacro. CIC. Verr. 4, 66 ex agris. 4, 117 ex eodem agro. 6, 28 e convivio tamquam e proelio. 2, 57. 5, 36. 5, 135 *saepe.* fin. 2, 112 ex Hymetto. LIV. 30, 18, 13 ex proelio. SEN. contr. 10, 4, 18. CIC. Verr. 5, 27 de armario ... de sacrario. 5, 87 *aliquem* de statua. 3, 88 de publico. dom. 112 de busto meretricis. fin. 2, 23 de conviviis (SEN. dial. 5, 13, 4). nat. deor. 3, 84 de omnibus delubris. 1, 82 de locis sanctissimis. Att. 7, 21, 2 (afferent *M*). OV. epist. 5, 128 de patria. SEN. Herc. O. 1654. TERT. pudic. 20 de domo (*cf.* VVLG. lev. 14, 36). hinc: PLAVT. Aul. 224 (*ibid.* a). 645 Bacch. 571. 824 Capt. 1018. Pseud. 505 hinc ... a me (*ab aliquo*). Rud. 472 *al.* TER. Andr. 979 LIV. 1, 58, 8 SEN. Phoen. 571. unde: PLAVT. Epid. 143. 160. CIC. Verr. 4, 35 (*ab aliquo*). inde: PLAVT. Truc. 887. CAECIL. com. 206 (*ab aliquo*). LIV. 38, 43, 9. domo: RHET. Her. 4, 49, 62 CIC. Verr. 3, 83. undique: CIC. Verr. 5, 132 HOR. sat. 2, 3, 127. illinc: CIC. Verr. 2, 53. *cum abl.* (*cf.* domo): OV. trist. 1, 7, 29 mediis ... incudibus. TAC. ann. 6, 2 bona Seiani ablata aerario. AMM. 17, 4, 13 uno templo miraculum. *e conspectu, oculis, sim.*: ACC. trag. 33 deum regnator nocte caeca caelum e conspectu abstulit. LIV. 4, 41, 5 a conspectu suorum ablatum (VVLG. IV reg. 17, 18). SEN. benef. 4, 30, 3 *ut virtutes* etiam ablatas e conspectu colamus. LVCAN. 9, 1064 ab aspectu (VVLG. Iob 12, 21). PLIN. nat. 31, 16 FLOR. 1, 1, 16. VVLG. Ier. 32, 31 de conspectu. OV. fast. 5, 733 auferet ex oculis veniens Aurora Booten. SEN. clem. 1, 21, 2 nat. 3, 26, 3 VAL. FL. 3, 551 SIL. 2, 173. TAC. hist. 2, 50 ablatam ex oculis *avem.* VVLG. Iob 3, 10. LIV. 5, 49, 1 auferri ... aurum de medio iubet *Camillus.* TERT. pudic. 14 auferatur de medio eorum, *et saepius.* IREN. 1, 9, 4 auferet de medio praesens argumentum (ἐκποδὼν ποιήσει). 4, 4, 1 e medio. AMM. 26, 10, 5 abstulit Serenianum e medio (*i. interfici iussit*). HIER. epist. 98, 25. 109, 3 VVLG. iud. 9, 29 I reg. 7, 3. ITALA Iudith 2, 20 (Tert. scorp. 3) ego non advertam ad auferendum virum a facie eorum ex nationibus (ἐξᾶραι). IV reg. 21, 9 (Lucif. reg. apost. 8) *gentes* abstulit a facie Israel (VVLG. contrivit). VVLG. Ier. 4, 1 Os. 2, 2 Ios. 23, 5. *cf.* PLIN. nat. 9, 153 saepe iam subducti e manibus auferuntur. *de terra, al.*: LACT. inst. 5, 21, 6 *ut eos* auferant omnino de terra. VVLG. deut. 28, 63 (6, 15 de superficie terrae. III reg. 9, 7). Ios. 23, 13 donec vos auferat atque disperdat de terra (23, 15. *cf.* 23, 16 ab hac terra optima). AVG. civ. 18, 50. VVLG. iud. 21, 6 ablata est tribus una de Israel (*cf.* 21, 3). IV reg. 24, 3 ut auferret *dominus* eum coram se (I par. 5, 25). AVG. civ. 2, 20 quisquis eam (*felicitatem*) ... auferre temptaverit, eum libera multitudo avertat ab auribus, evertat e sedibus, auferat a viventibus. 21, 11 de societate viventium. *ibid.* de illa civitate immortali homines supplicio secundae mortis auferre.

quo: intro: PLAVT. Bacch. 571 Merc. 801 Truc. 583. 914 TER. Andr. 28. domum: PLAVT. Men. 847 Truc. 748 VARRO Men. 64 CIC. S. Rosc. 23 Verr. 3, 87. 5, 6 *al.* in: PLAVT. Aul. 582 in Fidei fanum. Men. 992 in medicinam. VAL. FL. 2, 57 in altum. ad: CIC. Verr. 5, 6 ad suas villas. ad *aliquem*: PLAVT. Men. 847 domum ... ad se.

cum de (*partitiva notione*), *ut*: CIC. Verr. 5, 139 de Heraclii hereditate ... maximam partem. 4, 181 tantam pecuniam. VVLG. num. 11, 17 auferam de spiritu tuo. *al.* ex: CIC. Verr. 4, 184 PAVL. dig. 21, 2, 3 VLP. dig. 48, 13, 1.

auferunt res: LVCR. 4, 535 nec te fallit ... quid corporis auferat et quid detrahat ex hominum nervis ac viribus ipsis perpetuus sermo. 6, 825 hic eadem vis illius aestus reliquias vitae membris ex omnibus aufert. 3, 230. 5, 725 *luna.* 6, 622 *sol.* LIV. 4, 33, 8 pulvis elatus mixtusque fumo lucem ex oculis virorum equorumque aufert. VITR. 5, 9, 5 aer ... auferens ex oculis umorem crassum. SEN. nat. 6, 22, 3 assiduus humor commissuras lapidis extenuat et cotidie his, ad quae religatus est, aufert et illam, ut ita dicam, glutem, qua continetur, abradit. PLIN. nat. 2, 223 *lunam* solvere umorem et trahere, non auferre. 5, 85 hunc (*Euphraten*) illic in pugna Taurus (*mons*) aufert. 17, 18 magis fruuntur aquis sata non statim auferente eas sole (17, 22). 37, 61 ut ... ferrum non patiatur abstrahi aut, si admotus magnes adprehenderit, rapiat atque auferat *adamas.* AVG. civ. 13, 11 cum ... anima abscesserit omnemque abstulerit corporis sensum. *speciatim*: *aquae, aurae, sim., quae auferunt rapiendo violenter*: CIC. ad Q. fr. 3, 7, 1 Crassipedis ambulatio ablata, horti, tabernae plurimae; magna vis aquae usque ad piscinam publicam. [CAES. civ. 1, 64, 7 *lectio incerta.*] PROP. 1, 8, 14 cum tibi provectas auferet unda rates (OV. am. 2, 16, 28 *cf.* met. 1, 306). OV. ars 2, 140 subitus cum Pergama fluctus abstulit. met. 15, 292 confinia pontus abstulit (*cf.* PLIN. nat. 2, 206. 6, 1). LIV. 8, 24, 10 pontis, quem vis aquae abstulerat. 35, 21, 6 in agris passim inundatis pecua ablata. SEN. Phaedr. 183 victa prono puppis aufertur vado. dial. 5, 21, 2 amnem illum regis comitatus auferentem (CVRT. 8, 13, 16 PLIN. nat. 36, 105). nat. 3, 7, 2 *imber* per fluminum alveos in mare aufertur (*in imagine*: epist. 85, 6 velut torrente quodam auferetur). CVRT. 4, 9, 19 in rapidos gurgites incommodo onere auferebantur. LVCAN. 9, 333 aestus. SIL. 14, 451. FRONTIN. aq. 90 Anio. POMP. dig. 41, 1, 30, 3 quem (*agrum*) impetus fluminis totum abstulit. PAPIN. dig. 21, 2, 64 pr. ducenta *iugera* flumen abstulit. PAVL. dig. 17, 7, 30 flumen crevit et ratem abstulit. AVG. civ. 22, 22 fluvius *frumentum* de horreis eiecit atque abstulit. OV. rem. 264 abstulit aura rates (LVCAN. 8, 790). met. 7, 52 *Medea* ventis ablata (*cf.* 9, 593 trist. 4, 4, 87). fast. 5, 686 abstulerint celeres improba verba Noti (VAL. FL. 1, 640 STAT. Theb. 7, 561). LIV. 29, 27, 6 vento secundo ... e conspectu terrae ablati sunt. VITR. 8, 2, 4 *caelum* corripit ex pavimentis aquam et aufert secum in camerarum curvaturas. SEN. nat. 2, 6, 3 PLIN. nat. 8, 5. 10, 35. 17, 21 ut auferat tecta *ventus circius.* 17, 226 vi tempestatium germinibus ablatis (*cf.* QVINT. inst. 10, 7, 23). VAL. FL. 7, 563 Boreae ferus abstulit horror. FRONTIN. strat. 1, 12, 5. SOL. 2, 47. 48 *et passim.* VVLG. Is. 57, 13 omnes eos auferet ventus, tollet aura. SVLP. SEV. chron. 2, 2, 5 redacta omnia in pulverem vento ablata sunt. *cf.* QVINT. inst. 12 praef. 3 quam in altum simus ablati. VVLG. Is. 64, 6 iniquitates nostrae quasi ventus abstulerunt nos. OV. ars 2, 91 decidit atque cadens 'pater, o pater, auferor' inquit. met. 2, 75 ne te citus auferat axis. 10, 591 aura refert ablata citis talaria plantis. SEN. nat. 6, 1, 8 e vivorum numero vivi auferuntur. PLIN. nat. 16, 5 litora ... vastas complexu radicum insulas secum auferunt. atque ita libratae stantes navigant. SIL. 5, 633 *consul* turbine motae ablatus terrae inciderat. LIV. 26, 3, 2 se quoque turba ablatum (44, 44, 3). CVRT. 3, 11, 13 forte in illud cornu omnes fuga abstulerat (3, 11, 26). 7, 2, 4 quem inter equites tormentis Philotae conturbatos alienus terror abstulerat. SIL. 4, 403 quis vos heu vobis pavor abstulit? *aliquis vento, fluctibus aufert*: OV. met. 11, 210 rector maris ... omnes inclinavit aquas ... opesque abstulit agricolis (MANIL. 2, 89). met. 14, 811. CALP. ecl. 5, 48 miseras torrentibus abstulit agnas. VVLG. exod. 14, 21 abstulit illud (*mare*) dominus flante vento. *in imagine vel translate*: CIC. epist. 2, 7, 1 ne te auferant aliorum consilia. VERG. ecl. 8, 41 ut me malus abstulit error (CIRIS 430 OV. trist. 1, 2, 99. 2, 109). HOR. sat. 1, 5, 83 somnus tamen aufert intentum Veneri. OV. epist. 12, 36 abstulerant oculi lumina nostra tui. am. 2, 4, 8 auferor ut rapida concita puppis aqua. epist. 6, 131 o demens Colchisque ablate venenis. rem. 343 auferimur cultu. EPIST. Sapph. 86 si me primae lanuginis aetas abstulit. *cf.* 140. LIV. 28, 29, 4 auferat omnia inrita oblivio. 35, 40, 1 abstulere me velut de spatio Graeciae res immixtae Romanis. SEN. contr. 7, 1, 20 quidam principia tantum habuerunt in sua potestate, deinde ablati sunt impetu. 9, 1, 9. 9, 5, 8. 12. SEN. Ag. 275 Thy. 415. dial. 6, 6, 3 quare rogamur nec nos ista vis (*doloris*) transversos auferat. 11, 6, 1 benef. 6, 31, 7. clem. 1, 6, 3 peccavimus ... forte impulsi aut aliena nequitia ablati. nat. 1 praef. 15. epist. 40, 8 cum illum ... ostentatio abstulerit. PLIN. nat. 9, 67 quae reputatio aufert traversum animum ad contemplationem eorum (27, 146. 28, 1. 36, 116). STAT. Theb. 4, 255 (impulit *B M*). QVINT. inst. 8, 3, 5 delectatione capiuntur, nonnumquam admiratione auferuntur. 7, 2, 44

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

an etiam si nulla ratione ductus est, impetu raptus sit ... an etiam consuetudine peccandi sit ablatus. FLOR. 2, 6, 20 *illum* aut fatum urbis ... aut ipsius mens mala et aversi a Carthagine di in diversum abstulerunt. MART. CAP. 8, 851.

secum auferre, inde (*etiam sine* secum) *de eis, qui aliquid accipiunt, sibi comparant, quod ab aliis auferunt*: PLAVT. Men. 430 ergo mox auferto tecum *pallam*. ENN. ann. 446 induvolans secum abstulit hasta. CIC. Mil. 63 quin ... secum auferret gloriam sempiternam. 95 [Att. 15, 28]. LVCR. 5, 459 multos secum levis abstulit ignis. VAL. MAX. 3, 3 ext. 7 ut quantum subire animo sustinueris, tantum tecum auferas. SEN. Med. 270 letales simul tecum aufer herbas. COLVM. 9, 8, 14 LVCAN. 9, 33. 10, 44 PLIN. nat. 2, 103. 5, 114 insulas secum abstulit mare. 10, 71. 17, 67. 37, 81 anulum. PLIN. epist. 7, 19, 9. FLOR. 1, 13, 11 plaustris secum Veios auferunt. PAVL. dig. 21, 2, 3 ex peculio summam quandam. DARES 10 *Helenam*. HIER. epist. 125, 14 quasi auferentes secum de lucro nostro atque compendio. VVLG. Iob 27, 19 eccles. 5, 14. SVLP. SEV. chron. 2, 16, 4 caput hostis. CORP. VI 6214 fidem bonam secum apstulit. *sine* secum: PLAVT. Aul. 614 salvam ut aulam abs te auferam (Bacch. 740. Truc. 887 inde. CIC. Q. Rosc. 40 a Flavio). Bacch. 277 postquam aurum abstulimus, in navem conscendimus (694 Men. 1142). Men. 475 scortum accubui, apstuli hanc. TER. Ad. 222 numquam adeo astutus fui, quin quidquid possem mallem auferre potius in praesentia. CIC. Verr. 4, 87 cum *praetoris* apparitores ... aliquanto plus ipsi lucri auferant quam quantum populo Romano decumarum nomine daturi sunt. Q. Rosc. 32 pete tu tuum, exige et aufer, quod debetur; suam quisque partem iuris possideat ... HS *tot* tu abstulisti ..., HS *tot* tu quoque aufer. *fere i. q. accipere, recipere, de variis rebus*: PLAVT. Cas. 43 orat ut eam det sibi: exorat, aufert; detulit recta domum. Curc. 428 dum auferam (adf- *codd.*) abs te id quod peto (*cf.* Aul. 695 Rud. 1124 Truc. 5. 427. 813). Amph. 454 si me inritassis, hodie lumbifragium hinc auferes. Asin. 154 unum quodque istorum verbum nummis Philippeis aureis non potest auferre hinc a me si quis emptor venerit. 816 Aul. 313. Mil. 696 iam pridem, quia nihil abstulerit, suscenset ceriaria. Most. 878 bene merens hoc preti inde abstuli. Persa 276 Rud. 20. TER. Andr. 610 ego pretium ob stultitiam fero: sed inultum numquam auferet. Eun. 26 parasiti personam inde ablatam et militis. 1057 quodvis donum praemium a me optato: id optatum auferes (Phorm. 513). Ad. 454. GRACCH. or. frg. Gell. 11, 10, 2 omnes nos qui verba facimus, aliquid petimus, neque ullius rei causa quisquam ad vos prodit, nisi ut aliquid auferat. CIC. Q. Rosc. 34 praeclare suum negotium gessit Roscius, fundum fructuosissimum abstulit (*cf.* 12. 32. 52. 53 Quinct. 46). Verr. 3, 61 nummos. 4, 175 pecunias (epist. 7, 17, 1). 3, 124 fit ut pretio novus vincat litterasque a praetore auferat (*cf.* Quinct. 20). 2, 21 Pis. 21. Quinct. 32 unde eo plus opis auferret, quo minus attulisset gratiae. fin. 2, 106 de orat. 1, 239. Att. 1, 16, 11 et ludis et gladiatoribus mirandas ἐπισημασίας sine ulla pastoricia fistula auferebamus. 14, 20, 5 per eum ..., quod volemus, facile auferemus. 16, 11, 3 a quo adhuc Ἡρακλείδειον illud non abstuli. 16, 16, 5 decretum. ad Q. fr. 2, 13, 3 isse ad Caesarem, ut aliquem tribunatum auferret. 11, 28, 7 rogandi ... aliquid aut auferendi causa frequentis ventitare reperies. PVBLIL. V 19 virtute quod non possis, blanditia auferas. BELL. Hisp. 24, 6 arma et spolia (*cf.* 31, 11). VERG. Aen. 4, 29 ille meos, primus qui me sibi iunxit, amores abstulit; ille habeat secum servetque sepulchro. HOR. epist. 2, 1, 55 aufert Pacuvius docti famam senis, Accius alti (*cf.* PORPH. *ad l.*). PRIAP. 2, 39 licebit hoc inultus auferas semel. OV. am. 1, 8, 101 cum multa abstuleris, ut non tamen omnia donet, quod numquam reddas, commodet, ipsa roga. met. 13, 158 num petit illa tamen, num si petat, auferat illa? (12, 405). trist. 4, 10, 96 praemia (LVCAN. 5, 331 CALP. ecl. 7, 14 SVET. gramm. 17). fast. 4, 949 aufer Vesta diem. Pont. 4, 5, 26 tempus ab his vacuum Caesar Germanicus omne auferet. NVX 80 opes. LIV. 24, 2, 6 ab Hannone nihil certi ablatum. VITR. 5, 10, 4 ut gradus interior inde auferat et pulvinus duos pedes. SEN. contr. 2, 1, 35 causam. PHAEDR. 1, 5, 11 praedam. 1, 8, 12 ore quae e nostro caput incolume abstuleris. SEN. Herc. O. 1272 prima et ante omnes mihi fletum abstulisti. 1711 si voces dolor abstulerit ullas (*cf.* LVCAN. 9, 100). epist. 100, 4 maior ille est, qui iudicium abstulit, quam qui meruit (*cf.* ITALA act. 8, 33 Iren. 4, 23, 2). LVCAN. 9, 525 solus nemus abstulit Hammon. 9, 125 Romanaque Magnus ad umbras abstulit (*cf.* 1, 113). PLIN. nat. 13, 5 quam gloriam abstulere Neapolis Capua (*cf.* 13, 6. 34, 92. 37, 87 nomen). STAT. Theb. 8, 422 vicibus tellurem amittit et aufert. MART. 10, 74, 6 auri victor auferat saccos. QVINT. decl. 269 p. 100, 27 cur litigem, quid est? ut aliquid auferam? IVV. 4, 19 si munere tanto praecipuum in tabulis ceram senis abstulit orbi. 8, 242 quantum Thessaliae campis Octavius abstulit ... gladio. FRONTO p. 188, 21 N. multiplices ... fructus. VLP. dig. 28, 3, 12 pr. rem ab intestato. APVL. met. 2, 13 dinumeratis centum denarium, quos mercedem divinationis auferret. IREN. 4, 21, 3 benedictiones prioris populi a patre subripuit posterior populus, quemadmodum Iacob abstulit benedictionem huius Esau. MACR. sat. 2, 2, 5 cum pretiosum aere parvo fundum abstulisset a Caesare. SEDVL. carm. pasch. 5, 231 abstulit ille suis caelorum regna rapinis. *nota*: SEN. nat. 5, 12, 3 hi venti multo maiores diuturnioresque sunt, si alios quoque flatu ex eadem causa ruentes in se abstulerunt.

B 1 *amovere demendo, deponendo, detrahendo* ***manum, vestimenta,*** *sim.* (*multa conferenda cum I A p. 1326, 33*): manum, labra: PLAVT. Bacch. 480 labra a labris nusquam auferat. Mil. 1335 (fer *codd.*). PLAVT. Cist. 450 aufer manum (Men. 627 TVRPIL. com. 107 SEN. Thy. 521). OV. met. 3, 390 manus complexibus aufer[t] (fast. 4, 921 a messibus. VAL. FL. 2, 543 vinclis ... tenentibus aufert virgineas de rupe manus). 3, 722 dextram ... precantis abstulit. *vestimenta, sim.*: *cf.* CIC. Verr. 2, 54 ex ipsa Diana quod habebat auri detractum atque ablatum esse dico. AMM. 14, 11, 20 ablatis regiis indumentis. HIER. epist. 128, 2. CIC. Verr. 5, 57 multis istum ... hominibus honestis de digitis anulos abstulisse (ITALA exod. 32, 2 Monac.). ITALA exod. 33, 6 (Monac. *cf.* Lugd.) cultum suum et omnem amictum (περιείλοντο. VVLG. deposuerunt). gen. 38, 19 (Lugd.) aestivalia (*vestimenta*) ab se. 33, 5 (Lugd.) nunc ... aufers stolas gloriae. Ion. 3, 6 (Lucif. Athan. 2, 33) a se stolam suam (VVLG. abiecit). FILASTR. 155, 4 aufertur velamen ab eorum cordibus. HIER. epist. 64, 1 auferetur velamen. VVLG. exod. 34, 34 quod (*velamen*) ... auferebat donec exiret. Esth. 4, 4. Iob 14, 25 auferetur ab eis iugum eius et onus. 19, 19 coronam de capite meo. Zach. 3, 4. AVG. civ. 3, 14 p. 114, 28 fallacia ... tegmina et deceptoriae dealbationes ... a rebus. *medicamenta*: PLIN. nat. 22, 64 contra scolopendrae morsus inlinuntur *rami adianti*, crebro auferendi. 27, 30 *folia*. 32, 71 medicamentum. 36, 151 nisi parturientibus auferantur *aetitae*. *cf. talia*: CIC. Verr. 5, 124 bullas aureas ex eis valvis ... non dubitavit auferre. PLIN. nat. 35, 103 *spongea* reposuit ablatos colores. AVG. civ. 3, 14. *arma, instrumenta*: LIV. 8, 31, 3 cupidissimis ... arma ablaturum fuisse militibus (9, 9, 11). CVRT. 8, 1, 46 Lysimachus et Leonnatus etiam lanceam abstulerant *Alexandro* (8, 1, 49 vigili). PETRON. 94 miles ille qui mihi abstulit gladium (TERT. idol. 19). SIL. 5, 323 caeso ... Durio *hastam*. COLVM. 7, 1, 17 ferramentum auferat parumper *vilicus*. MART. CAP. 2, 140 tunc matri Apotheosi ... auferens quandam globosam ... rotunditatem sumit.

2 *absecando* ***corporis membra***: (*cf.* OV. met. 9, 98 ablati ... iactura decoris, *i. cornus*). NAEV. com. 43 utinam nasum abstulisset mordicus. CIC. ad Q. fr. 3, 4, 2 auriculam ... mordicus. OPTATVS 3, 7 p. 89, 20 gladio. VERG. Aen. 4, 699 nondum illi ... Proserpina vertice crinem abstulerat (SEN. Phaedr. 1094 dumi comas. SVLP. SEV. chron. 1, 28, 3. THEOD. PRISC. eup. faen. 12 capillos). VERG. Aen. 9, 330 caput ipsi aufert domino. 10, 393 Euandrius ... ensis. 12, 382 imam inter galeam summi thoracis et oras abstulit ense caput. OV. Pont. 2, 1, 66 LIV. 23, 45, 8 SEN. Oed. 1006 (*cf. I*) NERO carm. frg. 4, 2 PERS. 1, 100 raptum vitulo caput ablatura ... Bassaris. PLIN. nat. 29, 112 IVV. 10, 286 FLOR. 4, 7, 13. ITALA IV reg. 6, 32 (Lucif. non parc. 4) misit ad auferendum caput meum (ἀφελεῖν. VVLG. praecidatur). CAPITOL. Opil. 10, 3. VVLG. I reg. 17, 46 caput ... a te. *cf.* OV. met. 4, 771 crinita draconibus ora. PROP. 3, 7, 51 huic fluctus ... radicitus abstulit ungues (PLIN. nat. 32, 114 ablatis unguibus). OV. met. 6, 556 comprensam forcipe linguam ... ense. 7, 349 cum verbis guttura. fast. 4, 241 onus inguinis. SEN. contr. 10, 4, 16 eas partes ... manu s⟨ua⟩ abstulit. CELS. 5, 28, 2 (*de carcinomate*) neque tuto aufertur. 5, 28, 13 ulcus ... excidi .... ulcere ablato. LVCAN. 9, 144. PLIN. nat. 8, 153 si ... summus ... eius (*caudae*) articulus auferatur. 30, 53 stelio marinus capite ablato et intestinis (30, 55 ablatis intestinis et capite pedibusque ac cute. *cf.* 30, 70. 30, 90 PALLAD. 1, 28, 5). 32, 133 si *radius* viventi (*pastinacae*) ablatus sit. STAT. Theb. 8, 441 ex umero dextram (9, 137 ense manum. QVINT. decl. 372 p. 410. *ibid.* p. 411 incidi. DICT. 5, 12 exsectis ... auribus bracchiisque ablatis). OPTATVS 5, 1 p. 120, 2 peritomen. AVG. civ. 22, 19 si aliqua martyribus amputata et ablata sunt membra. CAEL. AVR. chron. 3, 4, 61 decidendum vel auferendum lienem. *cf. in imagine*: HIER. epist. 70, 2 Ezechiel in typo fornicantis Ierusalem tondet caesariem suam, ut quidquid in ea absque sensu et vita est auferatur. *similiter de rerum arborum herbarum partibus, de maculis, sim.*: OV. met. 8, 354 ferrum Diana volanti abstulerat iaculo. fast. 3, 821 qui laesis maculas de vestibus aufers. PETRON. 105 squalorem damnatis. PLIN. nat. 37, 88 quoniam solae prope gemmarum scalptae ceram non auferrent. VVLG. prov. 25, 4 aufer rubiginem de argento. PLIN. nat. 16, 57 ablati corticis. 16, 63. 16, 174. 16, 188 quibus (*i. arboribus*) aufert securis corticem. 16, 123 cacumen (17, 228 pino). 17, 188 *pecus* gemmas. 17, 61 donec auferatur cutis. 17, 95 stolonibus ablatis. 17, 101. 17, 175 supina falce auferendo oculos. 23, 125 supino ore aliquem nodum *arboris* morsu. *cf. etiam* IREN. 4, 4, 1 *fructu* maturo facto et ablato. AVG. civ. 4, 8 cum runcantur *frumenta*, id est a terra auferuntur.

3 auferre ***ex corpore,*** *sim.*: OV. fast. 2, 452 maturumque utero molliter aufer (*Lucina*) onus. CELS. 7, 5, 2 *telum* labet et facile auferatur. 7, 29 ut separatim utraque pars (*sc. infantis in utero emortui*) auferatur. *item infra.* intestina *v. l. 57.* TERT. nat. 1, 20 auferte stipulam de oculo vestro. CHIRON 291 auferes quae in ano sunt stercora. CAEL. AVR. chron. 4, 8, 118 ut ... auferantur *lumbrici*. 5, 4, 63 in quibus (*libris*) ... auferendi lapides opus docuimus.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

CAEL. AVR. acut. 1, 4, 111 erunt aegri aqua calida replendi tantum quantum plus videbamur abstulisse. ORIBAS. syn. 1, 7 temporis vel consuetudinis auferendi sanguinem (1, 8 ei auferatur sanguis. 1, 9 parcius. 1, 10). oculos auferre: HYG. fab. 242 p. 135, 13 Oedipus ... ipse se occidit ablatis oculis. HIER. in Is. 13, 1 p. 178 Vall. Sedechiae iussit auferri. *in imagine*: LIV. 6, 15, 13 ne abstuleritis observantibus etiam oculos. *cf.* COLVM. 2, 13, 2 *radices* sucum omnem solo auferent, *cf. II p. 1335, 74.* PLIN. nat. 9, 126 maioribus ... purpuris detracta concha auferunt *sucum.* 13, 59 sucum auferente subole. 16, 151.

II ***translate imprimis de rebus incorporeis: A generatim:*** **1** aufert *aliquis (homo vel animal) aliquid* (*cum dat. vel absolute*; vitam, animam *v. p. 1336, 28*): PLAVT. Amph. 600 tum formam una abstulit cum nomine. Truc. 139 rem perdidi apud vos, vos meum negotium abstulistis. CIC. de orat. 2, 216 illa ... quae conciliationis causa leniter ... aguntur, contrariis commotionibus auferenda (*sic Lg 20*, eff- *vel* inf- *rell.*). Caecin. 9 alterius rei causam vosmet ipsi ... sustulistis, alterius ego vobis hodierno die causam profecto auferam. Sull. 90 Sullae ... consulatum. Rab. perd. 34 (*ibid.* eripueritis). Vatin. 36. prov. 36 ut, ... quod senatus dederit, id senator properet auferre. Pis. 18 maerorem relinquis; maeroris aufers insignia; eripis lacrimas. Phil. 2, 94 Armeniam. Tusc. 4, 31 cum curatione medicorum conturbatio mentis aufertur. Att. 2, 16, 2 vectigal te nobis *ibi* constituisse, agri Campani abstulisse. HOR. epod. 5, 96 pavore somnos (INSCR. Wünsch, Rhein. Mus. 55, 1900, p. 260 Νέκριε auferas somnum. VVLG. Sirach 42, 9). LYGD. 6, 3 meum ... medicando dolorem. OV. rem. 538 illa (*puella*) tibi noctes auferat, illa dies. met. 4, 539 *Neptunus* illis quod mortale fuit. 10, 24 *vipera* crescentes ... abstulit annos. 14, 98 usum verborum (SEN. epist. 114, 25). fast. 5, 362 sic errores ... meos. EPIST. Sapph. 203 abstulit omne Phaon, quod vobis ante placebat. LIV. 3, 67, 4 imperium indignis (28, 24, 11 vim imperi. SEN. dial. 5, 16, 3). 9, 6, 12 ablatos ... cum armis animos. MANIL. 4, 235 rabiem ... leoni. SEN. contr. 2, 5, 11 hoc auferendum adversario; quotiens non possit, concutiendum (concup- *AB*). 10 praef. 15 multa se non persuadere iudici, sed auferre. 10, 5, 14 ⟨laedunt rem publicam (*add. exc.*)⟩, qui aliquid illi auferunt, non qui adiciunt (*cf. p. 1336, 48*). 7, 1, 3. 7, 6, 7. 10, 4, 12 (*opp.* reddidit). suas. 7, 8. VELL. 2, 66, 4 famam ... gloriamque factorum (*supra* rapuisti. PLIN. nat. 14, 147 hanc gloriam). SEN. Tro. 192. Oed. 658 eripite terras, auferam caelum pater. Thy. 222 regnum furto. Herc. O. 1492 patriam lares. 1026. dial. 3, 16, 3 insaniam. 5, 12, 6 abstulit sibi in suos potestatem. 5, 34, 2 hereditatem (PLIN. paneg. 39 *opp.* dare). 9, 1, 11 ullum ... diem. benef. 6, 4, 1 (*opp.* conrumpere, *cf.* VLP. dig. 43, 12, 1, 15). *ibid. infra.* ita non aufertur beneficium sed vincitur. 6, 4, 4 ubi *creditor* plus ex alia causa abstulit, quam ex crediti petit. 7, 7, 5 fines aliis. 1, 1, 5. 4, 37, 5. 6, 4, 2 epist. 100, 12. 102, 1. CVRT. 4, 16, 9 iter (*opp.* dare) (TAC. hist. 3, 6 hosti viam). 8, 5, 15. LVCAN. 4, 263 campos eques obvius omnis abstulit (*cf.* 10, 5, 3 abstulit excursus et fauces aequoris hosti *Caesar*). 4, 691 Libyam ... tyranno. 5, 338. 7, 97. 8, 631 CALP. ecl. 1, 73. PETRON. 46 quod illi auferre non possit nisi Orcus. PLIN. nat. 35, 62 CARM. epigr. 1549, 18. SIL. 2, 634 Poeno ... parentis ... necem. MART. 12, 53, 9 mentem. QVINT. inst. 1, 7, 32 duas reliquas *partes* ... non equidem grammaticis aufero. 6, 5, 9 fidem. 9, 2, 9 auferendae dissimulationis. 12, 1, 36 iudici veritatem. 4, 5, 6. 6, 1, 20. decl. 250 p. 25 ius emendi (308 p. 210 PLIN. epist. 9, 13, 15). 252 p. 30 pro ablata virginitate (309 p. 218 virginitatem). 329 p. 292 civitati libertatem (322 p. 267. 329 p. 295). 252 p. 31. 256 p. 48. 274 p. 122. 304 p. 193. 305 p. 198. 336 p. 325. 388 p. 438 IVV. 6, 331. TAC. hist. 3, 8 coloniam ... Vitellio. 3, 13. 4, 39. 4, 48 ann. 2, 76. 12, 18 PLIN. epist. 4, 8, 2 PANEG. 6, 57. CORP. XII 594 balineo gratúitó quod ablatúm erat paganís. SVET. Aug. 31. FLOR. 2, 6, 2 urebat nobilem populum ablatum mare. 2, 15, 5 metu ablato. 4, 9, 5 ablata Syria. AVREL. ad Front. p. 40, 23 N. per silentium dictionem auferre tibi. IVLIAN. dig. 21, 2, 39 pr. si ei fundus praetoria cognitione ablatus fuerit. VLP. dig. 43, 3, 1, 12 pars sola per interdictum auferetur. 44, 4, 4, 6 per iudicem. PAVL. dig. 18, 7, 9 aliquo modo a⟨u⟩ferre legem sui venditoris. 46, 3, 98, 1 in ea pecunia sive re, quam patronus post mortem liberti per Fabianam aufert. GAIVS inst. 3, 145 *et passim* ICTI. APVL. met. 2, 6. flor. p. 94 Oud. homini ... fatum abstulit (att- *cod.*). TERT. nat. 2, 5 auferendo summum gradum auctoris. bapt. 17 baptismum. pudic. 17 circumcisionem. ieiun. 15 subiciendo non abstulit, sed confirmavit. anim. 5 ad auferendam animae corpulentiam. 15 principale. 49 tam auferre somnia quam inferre. 38. ITALA Nah. 2, 1 (Aug. civ. 18, 31) consummatum est, consumptum est, ablatum est (συντετέλεσται, ἐξῆρται). NON. 94 desuefeci illum, id est consuetudinem ei abstuli. PALLAD. 1, 29, 3 vitium. OPTATVS 2, 1 p. 34, 11. 4, 5 p. 108, 2. LVCIF. Athan. 2, 18 audientiam (*cf.* 2, 24 negare). 1, 18. GAVDENT. serm. praef. p. 838A (*opp.* congerat). AMM. 4, 7, 11 CHIRON 222 HYG. fab. 189 p. 120, 2. AMBR. hex. 6, 4, 26 vocis ablatae (*ibid.* eripit). HIER. epist. 48, 7 hominum ... seminarium. 82, 17 sicut ... interpretationem ... Origeni semper attribui, ita dogmatum constantissime abstuli veritatem. 118, 4 tibi hanc excusationem. 123, 17. 148, 3 VVLG. gen. 24, 27. exod. 34, 7 qui aufers iniquitatem et scelera. *al.* Rom. 11, 27 peccata eorum. *saepe.* RVFIN. Adamant. 2, 7. AVG. civ. 1, 28 utrisque ... non ablata est castitas. 5, 9 nisi auferat divinationem. 6, 2 ut auferret dubitationem, quam solet in omnibus adhibere. 10, 16 controversiam. 14, 27 hoc eorum potestati. 15, 13 sibi veritatem. 2, 12. 3, 14. 4, 7. 6, 9. 8, 13. 14. 23. 24. 26. 10, 10. 12, 6. 13, 4. 13, 22. 19, 4. 19, 21. 21, 37. 22, 19 *al.* serm. ed. Mai 24, 1. MART. CAP. 9, 888 vers. OROS. hist. 1, 19, 10. 3, 13, 4 AVELL. p. 50, 5 SACR. Leon. p. 430 CAEL. AVR. acut. 1, 15, 124 chron. 3, 4, 57. 3, 6, 82 haemorrhoidas. SALV. gub. 2, 12 subsidium et stipem (*ibid.* tollere. 7, 95). GREG. TVR. Franc. 5, 3 villas. ARATOR act. 1, 452 (?). *nota*: *proverbialiter*: ARNOB. in psalm. 36 quod differtur, non aufertur. dicendo auferre: AVG. c. Iul. 3, 2, 7 qui, cum propter meam defensionem dixerim ..., postea id abstulerim dicendo. *i. q. differre*: LVCAN. 7, 505 nec fortuna diu rerum tot pondera vertens abstulit ingentis fato torrente ruinas.

structurae: ab, de, ex *aliquo*: CIC. Verr. 2, 23 ut a b senatu iudicia per ignominiam turpitudinemque auferantur. 5, 90 (*ibid.* traducere ad te). dom. 24 *provincias consularis* C. Gracchus ... non abstulit a senatu. Att. 13, 13, 1 totam Academiam ab hominibus nobilissimis abstuli, transtuli ad nostrum sodalem (*Varronem*). LIV. 4, 1, 3 prorsus auferri a primoribus ad plebem summum imperium (23, 5, 11. 28, 27, 14). 6, 41, 7 auspicia. IREN. 3, 11, 2 a nobis dissensiones omnes. 4, 28, 3 aeternam vitam. 5, 3, 1 veritatem ... et dilectionem. FILASTR. 97, 7. 134, 5. ITALA Eph. 4, 31 (Hier. epist. 121, 2) omnis ... amaritudo auferatur a vobis. HIER. epist. 29, 6 VVLG. exod. 10, 17 IV Esdr. 3, 20 *al.* AVG. civ. 21, 25. *ex aliquo*: CORP. III p. 959 quot ita ex ea (*ancilla*) quit evictum ablatumve fuerit. *de aliquo*: VVLG. deut. 17, 12 auferes malum de Israel. 19, 13. *cf.* VVLG. exod. 23, 25 auferam infirmitatem de medio tui. *al.* (*cf. p. 1329, 65*). AVG. civ. 17, 6 suspicionem de animo eius. *cum dat. rei*: SEN. Herc. O. 1834 virtute quisquis abstulit fatis iter. dial. 6, 9, 5 vim praesentibus malis. LVCAN. 3, 708 rostris ... ictus. PLIN. nat. 9, 139 gemmae nomen amethystum. STAT. silv. 5, 2, 82 pacem ... rogis. Theb. 7, 754 fortunam ... hastis venientibus. QVINT. inst. 5, 7, 32 (*ibid.* detrahat). TERT. ieiun. 6 adipibus ..., quas nominatim esui abstulit. AVG. civ. 22, 11. AVELL. p. 50, 25 omnem his dissensionibus causam. *unde*: TERT. anim. 12 *Aristoteles animum* abstulit ... a consortio animae. AVG. civ. 10, 1. HIER. epist. 134, 1 ut perniciosissima haeresis de ecclesia auferatur. AVG. civ. 11, 16 ea prorsus de natura rerum. retract. 1, 27 hunc quoque *librum* ... de opusculis meis. COD. Iust. 12, 42, 2 (*a. 379*) militantum ... matriculis auferatur. *sequitur enuntiatum pro obiecto*: IREN. 3, 6, 3 ex eo ... quod dicit 'dii gentium' ... abstulit q u o d sint dii. *idem infra.* *acc. c. inf.*: AVG. civ. 10, 30 qua sententia ... abstulit, quod esse Platonicum maxime perhibetur, ... vivos ex mortuis semper fieri.

conferenda: *auferunt membra, sim.*: OV. met. 6, 617 quae tibi membra pudorem abstulerunt, ferro rapiam. SEN. Herc. O. 956 quid tamen tantum manus vestrae abstulerunt? *res incorporeae*: SEN. nat. 1 praef. 6 *avaritia* quicquid omnibus abstulit (*aliter* 5, 15, 4). QVINT. decl. 250 p. 26. HIER. epist. 75, 2 ut *haereses*, quae certa ... sunt, auferant.

aliquem (*cf. cum amphibolia* VARRO Men. 496, 2 nunc quis patrem decem annorum natus non modo aufert sed tollit — nisi veneno?): ACC. trag. 667 corpus Priamo reddidi, Hectorem abstuli. CATVLL. 62, 32 Hesperus e nobis, aequalis, abstulit unam. OV. Pont. 2, 8, 18 ablato Caesare. SEN. contr. 2, 1, 9 ne auferam patri f i l i u m, filiis patrem (9, 3, 1. 9, 6, 18 filiam, *ibid.* eripuit. QVINT. decl. 256 p. 48. 277 p. 131. 291 p. 162). SEN. epist. 81, 16 patrem (PLIN. epist. 8, 18, 6). SEN. contr. 2, 4, 5 heredem (*opp.* dedisti. LACT. inst. 5, 9, 16 qui ... iustos heredes vel auferant vel excludant). contr. 2, 4, 11 fratrem. 9, 1, 7 filia tua abstulit tibi generum Cimonem. contr. exc. 4, 3 *rei publicae* duos. SEN. Herc. f. 379 patrem ..., regna, germanos. Thy. 222 coniugem furto. Herc. O. 967 auferre cupiens paelici eripui mihi. PETRON. 113 amicam. SIL. 15, 393 Marcellum ... Latio. TAC. hist. 1, 5 capite defectionis ablato. 3, 13 militem *principi* (militibus principem auferre litem *cod.*). Germ. 37 Varum trisque ... legiones ... Caesari. ann. 16, 22 dux et auctor. TERT. pudic. 16 aufert ⟨te⟩ tibi et Christo ... addicit (adiicit *cod.*). ieiun. 11 superest, ut totum auferatis. AMM. 17, 13, 30 barbaris regem. CLAVD. 5, 430 AVG. civ. 15, 5. 15, 7. 16, 22. 19, 21. *cf.* IVV. 4, 151 abstulit urbi inlustres ... animas. • *aliquem ab aliqua re*: PLAVT. Asin. 163 solus solitudine ego ted atque ab egestate abstuli. QVINT. inst. 4, 5, 6 adfectibus turbandus et ab intentione auferendus auditor. *cf.* ITALA Is. 53, 10 (Tycon. p. 2, 9) a dolore ... animam ... eius. *ab aliquo*: IREN. 3, 12, 6 auferentes *ethnicos* a suis diis. RVFIN. Adamant. 2, 2. *alicui rei*: PS. QVINT. decl. 19, 4 *filium* eripui malignitati, abstuli famae. TAC. ann. 15, 59 *uxorem* amici matrimonio abstulerat. PLIN. paneg. 39 primum cognationis gradum ... vicesimae. TERT. nat. 2, 7. *unde*: TERT. pudic. 14 de ecclesia.

i. q. removere, tollere: *cf. proprie haec*: VERG. Aen. 8, 439 'tollite cuncta' inquit 'coeptosque auferte labores, ... Cyclopes (*unde* PLIN. epist. 6, 33, 1). VAL. MAX. 2, 7, 1 ut omnia ex *castris*, quae voluptatis causa conparata erant, auferrentur ac summoverentur. STAT. silv. 5, 3, 278 taedas.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

PLAVT. Aul. 638 aufer cavillam. 964 tandem ista aufer ⟨ac⟩ dic quid fers. Cist. 52 sed tu aufer (inter *codd.*) istaec verba. Curc. 245 istaec. Men. 607 aufer hinc palpationes. Persa 797 iurgium hinc auferas. Poen. 1035 maledicta hinc aufer. Trin. 66 ridicularia. 861 nugas. TER. Phorm. 223 aufer mihi 'oportet'. 857 hinc pollicitationes. ACC. trag. 622 istaec tua ... terricula. FRONTO p. 41, 21 N. aufer ista ... 'puerulum audacem'. APVL. apol. 25 vana haec convicia. CAECIL. com. 246 aufertin (*sic mutili*, auferte istanc enim *cod. Laud.*) superbiam? LVCR. 3, 954 aufer abhinc lacrimas, balatro, et compesce querellas. VERG. Aen. 12, 316 metus. PHAEDR. 3, 6, 8 insolentiam. *cum inf.*: HOR. sat. 2, 7, 43 aufer me voltu terrere.

2 *aufert aliquid aliquid* (*cum dat. et absolute*): ENN. trag. 146 caligo oborta est, omnem prospectum abstulit. *cf.* CVRT. 4, 12, 20. 4, 15, 32. PLIN. nat. 18, 353 caligo *stellam.* AMM. 20, 11, 19. OROS. hist. 4, 15, 3 prospectum *nebulae.* VERG. Aen. 3, 199 nimbi et nox umida caelum. LIV. 1, 16, 1 *tempestas* conspectum eius contioni. LVCAN. 8, 59 obvia nox miserae caelum. VAL. FL. 5, 94 ea vixdum visa viris atra nox abstulit umbra. SIL. 9, 327 caelum et sidera ... ingestis nox densa ... telis. 12, 647 terras ... Hesperus umbris. PLIN. epist. 6, 20, 11 MACR. sat. 1, 22, 1. CATO agr. 157, 4 id (*brassicam tritam*) opponito, dolores auferet. CIC. orat. 209 *genus hoc orationis* aufert humanum sensum auditoris (act-, auct- *codd.*); *ibid.* detrahit, tollit. fin. 5, 54 aufert ... *somnus* sensus actionemque tollit omnem. Tusc. 1, 97 mors. Lael. 12 moriendi sensum. SEN. dial. 6, 21, 7 SCRIB. LARG. 11 PLIN. nat. 28, 110 AVG. civ. 13, 9 CAEL. AVR. chron. 2, 4, 79. CIC. Verr. 1, 31 hi ludi dies quindecim auferent (epist. 3, 9, 2 OV. ars 2, 170 SEN. dial. 10, 7, 7 MART. 10, 51, 6). 2, 20 alter dies amicis istius ... spem victoriae (off. 3, 10 LYGD. 1, 28 OV. epist. 20, 187 LIV. 23, 44, 3). prov. 35 qui (*casus*) illi tantum addere iam non potest quantum auferre (nat. deor. 2, 167 si quid e vitae commodis casus abstulerit. QVINT. decl. 269 p. 98 ne quis itineris casus auferret *pecuniam*). Cluent. 10 illi ... damnatio omne ignominiae periculum. leg. 1, 12 *iuris interpretatio* dicendi cogitationem. 3, 34 auctoritatem optimatium *tabellaria lex.* Tusc. 1, 94 quam (*prudentiam*), ut cetera auferat, adfert certe senectus. Lael. 11 eam viriditatem. 87 cui ... non auferret fructum voluptatum omnium solitudo? off. 3, 82 [Att. 12, 7, 1]. epist. 5, 18, 1 plus tibi virtus tua dedit, quam fortuna abstulit. CAEL. Cic. epist. 8, 17, 1 mihi ... bonam mentem iracundia et amore ablatam. CATVLL. 67, 20 hoc studium luctu fraterna mihi mors abstulit. PVBLIL. Q 14 quod aetas vitium posuit, aetas auferet. S 26 solet hora, quod multi anni abstulerunt, reddere. CARM. epigr. 56, 6 mors animam eripuit, non veitae ornatum abstulit. VERG. Aen. 6, 272 rebus non abstulit atra colorem. HOR. carm. 2, 16, 16 somnos timor (CELS. 1, 9 p. 26 somnum). 3, 12, 5. epist. 1, 11, 26 prudentia curas. PROP. 4, 1, 130 pertica ... opes. OV. met. 14, 177 timor ... omnem sensum animumque. fast. 6, 442 vires corporis ... timor (CELS. 3, 4 p. 79 morbus). LIV. 2, 56, 3 quae *res* patriciis ... potestatem ... creandi. 3, 12, 7 *audaciam* aetatem cotidie magis auferre. SEN. contr. exc. 5, 1. VELL. 2, 72, 1 in diem, quae illi omnes virtutes unius temeritate facti (fecit *codd.*) abstulit. PHAEDR. 1, 7, 4 *fortuna* sensum communem. SEN. Tro. 422 Phoen. 213 Med. 176. Herc. O. 823 furor mentem. dial. 5, 23, 5 nullum illi limen praeclusa Caesaris domus abstulit. 7, 22, 5 mihi divitiae si effluxerint, nihil auferent nisi semet ipsas. 11, 5, 4 *fortuna* abstulit illa, non avolsit. 12, 15, 3. 12, 18, 3 *fortuna* ipsum hoc, quod abstulit, ipsa dederat tibi. benef. 1, 5, 3 haec ... nobis et fortuna et iniuria. 5, 12, 2 segnitiam ingeniis. nat. 5, 14, 3 cum tantum virium fecerunt *flatus*, quanto ... terrae obstantiam auferant. 6, 23, 4 reditum *spiritui* ... aqua. epist. 1, 1 tempus quod adhuc aut auferebatur aut subripiebatur aut excidebat (64, 6 dial. 10, 17, 5. epist. 88, 41). 57, 2 pulvis *lucem.* 74, 23 quae ablata in locum suum aliquid incommodi substituunt. 87, 1 necessitas. 94, 74 secunda rectum auferunt. 120, 7 adimi ... sibi reditum, dummo⟨do⟩ iter hosti auferretur (CVRT. 4, 16, 9. *cf.* LVCAN. 6, 412 vias). 22, 5. 33, 5. 117, 23. 123, 10 CVRT. 9, 9, 14 COLVM. 8, 2, 6. 12, 6, 2 omnem ... mucorem vis solis. 12, 22, 1. 7, 12, 11. LVCAN. 3, 278 Herculeis aufertur gloria metis. 4, 23 aufert tibi (*fluvio*) nomen Hiberus (QVINT. inst. 10, 1, 72. *cf.* PLIN. nat. 8, 9 famam aquasque). 6, 141 quem non mille simul turmis ... auferret fortuna locum. 4, 664. 9, 956 PETRON. 130. PLIN. nat. 2, 13 tenebras *sol* (*opp.* ministrat). 2, 170 maria circumfusa ... partem orbis auferunt nobis. 2, 204 abstulit insulas mari iunxitque terris *terrae motus.* *cf. supra* avellit. *cf.* 2, 205. 6, 2 *conloquium* venti. 6, 181. 10, 192 auditus cui hominum primo negatus est, huic et sermonis usus ablatus. 11, 149 multis repente ablatus *visus.* 16, 124 nec auferunt ⟨rami⟩ solem. 18, 242 *herbae* ... omnem sucum venturis seminibus. 23, 44 lassitudinem. 23, 67 *faex aceti* ungues scabros (*cf.* 24, 16 caliginem oculorum. 26, 150. 26, 163 pilos mammarum. 28, 97. 28, 223 verrucas. 30, 75. 30, 117. 32, 127. 35, 176). 32, 141 ablato priore lumine (*sc. lucernae*). 2, 47. 2, 173. 11, 193. 17, 135. 19, 127 (*opp.* faciunt). 19, 188. 21, 82. 23, 10. 24, 58. 26, 3. SIL. 6, 46 fors arma. VAL. FL. 1, 497 celsior arbore pontus ... ratem spectantibus abstulit aer. 6, 284 iras. SIL. 9, 398 ablatus ... viro vultus (MART. 11, 91, 6). 15, 809 diem ... nox. 16, 323 mentem ... ardor (QVINT. decl. 246 p. 7. 290 p. 159). 2, 140 STAT. Theb. 10, 923. MART. epigr. 2, 8 miseris tecta superbus ager. 33, 1. 6, 88, 4. 14, 19, 2. QVINT. inst. 10, 1, 107 fortasse epilogos illi mos civitatis abstulerit. 11, 3, 152 decl. 349 p. 373. 280 p. 142 PS. QVINT. decl. 8, 18 TAC. hist. 1, 52. 1, 80 obsequia meliorum nox. 3, 84 ann. 14, 23 PLIN. epist. 7, 9, 16. 8, 20, 7 *insulae natantes* modo hac modo illa lacum reddunt auferuntque. FLOR. 1, 3, 6 citavere leges nefas, sed abstulit virtus parricidium. 1, 18, 13. 3, 10, 3 fugam. ICTI TERT. anim. 43. IREN. 3, 18, 7 *lex* regnum mortis. CORP. XIII 7119. LACT. inst. 3, 25, 10 id multos annos. HIER. epist. 3, 2 AVG. civ. 1, 18. 2, 2. 2, 4. 5, 9. 5, 10. 8, 24 *saepius.* 13, 24. 21, 26. 22, 24. 13, 6 (*cf. supra* intercipit, adimit). 16, 37 eius ... oculis per senectam visus aufertur. SIDON. epist. 9, 9, 4. ORIBAS. syn. 7, 30 elleborus niger inmissus ... auferit callositatem. 1, 28 frigidorem excludere vel auferre. COD. Iust. 6, 22, 10, 1. 6, 22, 10, 4. BEDA gramm. VII 247, 32 auferendi *syllabam priorem* ... funditus potestatem non habet *syllaba quae sequitur.* 248, 11. *nota*: PETRON. 117 nemo ausus est artem damnare nihil auferentem.

structurae: *cum* a, ab: CIC. Cato 39 *aetas* id aufert a nobis, quod est in adulescentia vitiosissimum. SEN. nat. 6, 32, 3. *cum* ex: LIV. 4, 33, 8 pulvis ... lucem ex oculis virorum aufert. *nota substantivum cum participio pro subiecto*: VAL. MAX. 1, 1, 5 ⟨Q.⟩ Sulpicio ... e capite apex prolapsus [e]idem sacerdotium abstulit. CALP. ecl. 5, 85 tibi lites auferet ... lectus possessor in armo. SER. SAMM. 429 exectus *splen* ... cachinnos. CLAVD. 28, 313. *enuntiatum cum* quod *subiectum*: VLP. dig. 50, 4, 3, 5 quod pater non consensit honoribus ... filii ..., non civem patriae utilitatibus ... aufert. *cum inf. obi.*: STAT. Theb. 9, 255 ni fata vetent et stamine primo ablatum tellure mori. *cum acc. c. inf.*: CARM. epigr. 1154, 2 Euodus hic si⟨tus est. Ni⟩ce ... fe⟨cit⟩, quot dolor a ⟨nato⟩ apstulit es⟨se sibi⟩.

vitam, animam (*de rebus et hominibus*): CIC. Phil. 9, 5 quin ei vitam abstulerit ipsa legatio. Cato 71 adulescentibus vis ..., senibus maturitas. OV. epist. 20, 187 quid aufert ... mihi vitam? VAL. MAX. 8, 7 ext. 7 SEN. clem. 1, 21, 2 PLIN. nat. 24, 17 CORP. XIII 2077 QVINT. inst. 9, 2, 105, *al.*, *ut* TERT. scorp. 5. *nota proverbium*: SALV. gub. 8, 24 latrones ... hoc proverbio uti solent, ut quibus non auferunt vitam, dedisse se dicant. *cf.* SEN. benef. 2, 12, 1 C. Caesar dedit vitam Pompeio Penno, si dat qui non aufert. PS. LACT. mort. pers. 37, 6 quod viventium bona vel auferebat vel dono suis dabat. VERG. Aen. 8, 567 cui ... omnis abstulit haec animas dextra. 9, 441 moriens animam ... hosti. OV. met. 9, 180 diris cruciatibus aegram ... animam ... aufer (*Iuno*). Ib. 132 illa dies. SIL. 15, 580 COMM. apol. 469. SEN. epist. 82, 11 cuius mors ante abstulit animum quam conturbavit. OCTAVIA 242 spiritum fratri. CARM. epigr. 1001, 4 quod quaeritis, id repetitum apstulit iniustus creditor ante diem. 1007, 6 apstulit huic (*servo*) Moenus quod domino eripuit.

homines: LVCAN. 8, 207 neque deiecto fatis ... abstulerat Magno reges fortuna ministros. PS. QVINT. decl. 17, 13 semel sibi parentes liberique mutantur, semel auferuntur. LVCIF. moriend. 7 quid nos tuum possit ab his auferre salutaribus praeceptis.

B ***speciatim***: 1 *de minuendo* (*conferenda iam quaedam sub II A*): LVCR. 5, 205 inde duas ... partis ... ardor ... mortalibus aufert. HOR. sat. 1, 4, 132 fortassis et istinc (*de vitiis mediocribus*) largiter abstulerit longa aetas. PLIN. nat. 2, 245 quantum et hinc vapor abstulerit et illinc rigor. IREN. 1, 8, 1 parabolas hinc inde auferentes (ἀποσπῶντες). OPTATVS 6, 1. OV. trist. 5, 10, 7 nec mihi solstitium quicquam de noctibus aufert. LIB. de asse 14 uncia ablata de asse. APVL. met. 1, 15 quid viatori de summa pauperie auferre possunt? AVG. civ. 19, 2 BOETH. arithm. 1, 18 p. 37, 25. 2, 1 p. 78, 13 (*cf.* p. 37, 28 detrahere). SEN. dial. 10, 3, 2 quantum ex isto tempore creditor ... abstulerit. PLIN. nat. 2, 172 ex relicto. HIER. epist. 14, 7. MART. CAP. 7, 770 (*saepius*) ex VI tria (*ibid.* demitur). BOETH. arithm. 2, 1 p. 78, 28. DIOM. gramm. I 514, 1 ab ultima *syllaba* tertia. PS. BOETH. geom. p. 378, 3. OV. Pont. 3, 2, 3 meis sospes multum cruciatibus aufers. MANIL. 3, 472 aries totidem deducit noctibus horas, quot prius abstulerant proprio sub nomine pisces. SEN. contr. 1, 7, 2 iniuria matrimonii nihil abstulit corpori. VAL. MAX. 6, 2, 10 parvulum vitae tempus. SEN. nat. 1, 1, 9 aliquid *stellis* auferri et abradi. epist. 36, 6 (*opp.* adicere). PLIN. nat. 6, 177 sunt qui et ulteriorem ripam Aethiopiae auferant adnectantque Africae. 18, 264 sol ... aucturus noctes ... ablaturusque diei mensuram. CARM. epigr. 422, 15 quod tenerae aetati spes fallax apstulit annos. QVINT. inst. 12, 1, 6 multum studiis. PLIN. epist. 2, 17, 21 *zotheca* modo adicitur cubiculo modo aufertur. DIOM. gramm. I 514, 1 hexametro prima syllaba (littera *codd.*). VLT. SYLL. gramm. IV 263, 12 OPTATVS 3, 12. HIER. epist. 80, 3 (*opp.* addat, inserat). BOETH. mus. 2, 6. *non additur unde*: MANIL. 2, 160 multum comes addit et aufert. SEN. Phaedr. 772 nullaque non dies formonsi spolium corporis abstulit. dial. 10, 3, 3 (*ibid.* relictum sit). benef. 2, 6, 1. PLIN. nat. 31, 73 tantundem nocte subvenit, quantum die auferas. PLIN. epist. 5, 1, 10 tibi nihil ... reverentia mei. DIOM. gramm. I 441, 23 cum aut littera amputatur aut syllaba aufertur. PRISC. gramm. II 248, 15 ablata 's', addita 'tis'. 267, 19. 273, 10. III 5, 24 vocali ... sequente ablata (*om. pars codd.*) per synaloepham (*ibid.* manere). FRG. Bob. gramm. V 555, 18 *et saepius.* AVG. civ. 19, 2 (*ibid.* remanet). BOETH. mus. 1, 20.

2 *delendo auferre*: **a** *imprimis haec* (*conferenda quaedam sub II A*): ENN. ann. 263 mox auferre domos populi rumore

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

secundo. OV. met. 9, 263 quodcumque fuit populabile flammae Mulciber abstulerat. fast. 4, 873 utque Syracusas ... abstulit armis Claudius. LIV. 26, 45, 9 qui (*dei*) ... stagna auferrent viasque ... aperirent. SEN. nat. 6, 1, 7 pestilens caelum exhausit urbes, non abstulit (epist. 91, 1 *civitatem*). Herc. O. 1225 primam cutem consumpsit, hinc aditum nefas in membra fecit, abstulit pestis latus. dial. 6, 21, 7 infantiam in se pueritia convertit, pueritiam pubertas, iuvenem senex abstulit. OCTAVIA 173 membraque et vultus deo similes volanti flamma fervens abstulit. LVCAN. 9, 784 ossa. 9, 856. CARM. epigr. 50^{a} mentula cessas? verpa lumbos abstulit. VAL. FL. 2, 245 non ulla meo te carmine dictam abstulerint. STAT. Theb. 10, 155 ipsos subitus cinis abstulit ignes. MART. 3, 52, 2 abstulit hanc (*domum*) nimium casus in urbe frequens. 9, 93, 2 Pierios vatis Theodori flamma penates abstulit. QVINT. decl. 342 p. 349, 20 iniquum . . . erat tabulas auferri. ITALA Ioh. 2, 19 (Tert. pudic. 16) auferens membra Christi (ἄρας, VVLG. tollens). VVLG. IV reg. 23, 19 *fana* (23, 24). RVFIN. Adamant. 2, 18. AVG. civ. 1, 31 civitatem hostium. 2, 24 auferrent omnino rem publicam. 12, 18 mutavit aut abstulit voluntatem. MARCELL. chron. II p. 77, 11 orthodoxi nostri Macedonianorum ecclesiam extra muros urbis positam abstulerunt. **b** *de morte*: GLOSS. V 442, 5 auferes interem[i]as. CATVLL. 3, 15 mihi passerem abstulistis *malae tenebrae Orci*. PETRON. 34 vers. postquam nos auferet Orcus. CATVLL. 101, 5 fortuna mihi tete (VELL. 2, 71, 2. 5, 10, 2 duos *filios* ei fortuna. SEN. dial. 6, 16, 6 non ex toto. 11, 18, 7 illi ... matrem. epist. 63, 7 abstulit sed dedit *amicos*. 63, 10. SIL. 13, 383). SEN. epist. 99, 4 casus (TAC. ann. 6, 23 *casus* reum). FRONTO p. 187 N. tibi ... filium fors iniqua. CARM. epigr. 1539, 6 Fatus (CORP. XIII 2046 fa[ta] iniqua a natis et coniuge). LVCR. 1, 468 ea saecla hominum ... praeterita aetas. VERG. Aen. 6, 429 *infantes* ab ubere raptos ... atra dies et funere mersit acerbo (CARM. epigr. 608, 2. 682, 7. 732, 4 *christ.* CORP. III 1490^{1}. *cf.* INSCR. christ. Rossi II p. IX). 10, 507 haec. OV. Pont. 1, 2, 4 non omnis Fabios abstulit una dies (CORN. SEV. carm. frg. 13, 10 aevi decus. SIL. 2, 5 STAT. Theb. 3, 148. CARM. epigr. 1307, 7 haec unus ... munera nob(is) . . . dies). PLIN. paneg. 92 *opp.* dedit. CARM. epigr. 422, 6 (*saec. II parte priore*) apstulit o saeva lux nona parentibus orta. OV. met. 8, 709 auferat hora duos eadem. *cf. l. 70.* HOR. carm. 2, 16, 29 abstulit clarum cita mors Achillem. CARM. epigr. 93, 6 (*saec. I init.*). 446, 2 funere tristi. CORP. XIII 1483 (*carm. christ.*). SEN. dial. 6, 6, 2 TAC. ann. 1, 3. 2, 51 PLIN. epist. 1, 12, 2 FLOR. 3, 17, 9. LIV. 7, 8, 1 quidquid hinc aut illinc communis Mars belli (-o *codd.*) aufert. SEN. contr. 10, 3, 5 civilis tempestas. 2, 55, 4 acies. VELL. 2, 15, 3 id bellum. AVG. civ. 5, 26 belli ... impetus. HOR. sat. 1, 9, 31 hunc neque dira venena nec hosticus auferet ensis nec laterum dolor aut tussis (*cf.* 1, 9, 33 consumet). epod. 5, 66. OV. met. 15, 157 corpora sive rogus flamma, seu tabe vetustas abstulerit (*cf.* MART. 11, 69, 7 non me longa dies nec inutilis abstulit aetas). epist. 7, 138 poena ... una duos. VAL. MAX. 9, 12, 8 non libido sua, sed fragilitatis humanae ratio. 9, 12 ext. 6 vis risus inmoderati. SEN. Phoen. 248 protinus quosdam editos non occupavit et novae luci abstulit. dial. 6, 20, 4 valetudo (PLIN. nat. 26, 6 *carbunculus*). 9, 11, 7 multos ... nox. PLIN. epist. 4, 21, 2 puellas ... fecunditas. TAC. ann. 1, 10 venenum. CARM. epigr. 1596, 1 hunc mihi inique inimica manus abstulit coniugem (STAT. Theb. 3, 148 manus una). CORP. V 3014, 6 quem maris apstulit undis (*frustulum versus dact.*). CLAVD. 8, 92 ensis. SEN. epist. 104, 12 alii auferuntur, at nos ipsi nobis furto subducimur (*cf. I p. 1328, 36*). CARM. epigr. 473, 1 raptus ego superis patribusque ablatus inique. ANTH. 445, 1 ablatus mihi Crispus est. AVG. civ. 11, 27 ut ... non se ipsos de rebus, sed miseriam potius auferri velint. *adicitur quo*: CARM. epigr. 1109, 16 (*saec. I*) me ad sidera caeli ablatum. CHRON. min. I p. 235 (ad ann. 337, 1) ad caelestia regna. *aufert deus*: VERG. catal. 11, 1 qui deus Octavi te nobis abstulit? SIL. 13, 655. CARM. epigr. 752, 5 deus qui te formavit et aufert. AVG. civ. 13, 13. INSCR. christ. Rossi II 1241 ⟨dominus est q⟩ui dedit et abstulit. *homo*: OV. epist. 6, 150 veneficiis. SEN. Herc. O. 873. TAC. ann. 1, 10 sive hostis illos, seu Pansam venenum ..., sui milites Hirtium et machinator doli Caesar abstulerat. AVG. civ. 5, 25. 26. *cf.* TAC. ann. 1, 3 Liviae dolus. TERT. pudic. 5 quot (-d *cod.*) custodes *moechia*. *cf. talia*: SEN. Herc. O. 915 immensa pestis coniugis membra abstulit. CARM. epigr. 803 florentes annos subito nox abstulit atra (1314 hora gravis). 1375, 2 (*a. 533*) tuum dura sepulcra decus. CORP. XIII 1948 animae ablatae (*fort.* anima ablata *Hirschfeld*). INSCR. Eph. epigr. 8, 101 (*Benev.*) puero, cui tam larga dignit(as) a cognat(is) obvenerat, sed fata abstulerunt. PROP. 2, 11, 4 omnia ... tecum uno munera lecto auferet extremi funeris atra dies (*cf. I A p. 1326, 26*).

3 *separando* (*de distantia*): PLIN. nat. 4, 75 mare ... intervallo Europam auferens Asiae. 5, 150 Bosporus, D passuum intervallo Asiam Europae iterum auferens, abest a Calchadone XII D pass. 6, 25 Armenia ... Euphrate amne ... aufertur Cappadociae.

III *se auferre, auferri* (*cf. iam talia, ut* TAC. ann. 4, 73 *cohortes pavore fugientium auferebantur*): PLAVT. Asin. 469 aufer te domum, abscede hinc. Rud. 1032. TER. Phorm. 559 aufer te hinc. CIC. Phil. 2, 114 quod si se ipsos illi nostri liberatores e conspectu nostro abstulerunt, at exemplum facti reliquerunt (VAL. MAX. 6, 8, 4 PHAEDR. app. 26, 10). LVCR. 3, 439 cum semel ex hominis membris ablata recessit *anima* (3, 717 VERG. Aen. 3, 258). VERG. Aen. 4, 389 aegra fugit seque ex oculis avertit et aufert (11, 814. SEN. dial. 6, 23, 3 eripit se aufertque ex oculis perfecta virtus. SIL. 12, 739 oculis sese abstulit agmen. AVIEN. Arat. 1658). 11, 713 *iuvenis* avolat ipse ... conversisque fugax aufertur habenis. 11, 867 ad aetherium pinnis aufertur Olympum. CVLEX 258 auferor ultra in diversa magis. OV. met. 4, 626 saepe sub occasus, saepe est ablatus in ortus. 5, 502. 546 trist. 1, 1, 33. SEN. dial. 12, 10, 3 quae (*voluptas*) fluit et transit et paene antequam veniat, aufertur. nat. 7, 21, 4 epist. 40, 4. MELA 2, 79 inde contra occidentem ablatus *Rhodanus*. LVCAN. 1, 411 cum funditur ingens oceanus vel cum refugis se fluctibus aufert (*cf.* PLIN. paneg. 30). VAL. FL. 3, 266 ubi impulsae iam se deus agmine matris abstulit (3, 636). 6, 682 nec ablatam sequitur quaeritve sororem. SIL. 6, 57. 10, 72 mediosque aufertur in hostis (15, 752. STAT. Theb. 7, 698 *ubi* infertur *B M*). TAC. ann. 12, 51 pernicitas equorum, quis seque et coniugem abstulit. PLIN. epist. 6, 20, 11 proripit se effusoque cursu periculo aufertur. PAPIN. dig. 17, 1, 54 pr. quo se ipsi (*servi*) mala ratione dominis auferrent (aufert *F*). COMM. instr. 1, 1 praef. 6 abstuli (-lit *codd.*) me tandem inde legendo de lege. SCHOL. Germ. Bas. p. 65, 17 *Virgo* in toto se e terris abstulit. VVLG. sap. 1, 5 *spiritus sanctus* auferet se a cogitationibus. AVG. civ. 1, 24 maluit eos ferre serviendo quam eis se auferre moriendo *Regulus* (*cf. ibid.* nec victum auferens corpus ab hostibus). 1, 22. 15, 24 ita se auferebat a sensibus et iacebat simillimus mortuo. *cf. exempla cognata haec*: LIV. 2, 2, 7 fatemur, eiecisti reges; absolve beneficium tuum, aufer hinc regium nomen. SEN. Herc. f. 1034 profuge et obtectus late unumque manibus aufer Herculeis scelus. dial. 2, 19, 1 procul auferendi pedes sunt (nat. 4 praef. 10 pedes abstulit. STAT. Theb. 12, 207 gressus). HIER. epist. 118, 1 cum mihi praesentiam sui tarde dedisset et cito abstulisset. *v. Mess-Ihm.*

aufertice ablativus GLOSS. IV 22, 22 *pro* ἀφαιρετική. *Ihm.*

Aufestius *v.* Aufius. **Auficius** *v.* Aufius.

Aufidator *nom. gent. etruscum, cf. c.* Aufidius *al.* CORP. VI 2379a, 2, 27 (*a. 144*) Q. Aufidator Proculus Spoletio.

1. Aufidēna *opp. Samnii, hodie* Alfidena. *cf. Mommsen, Corp. IX p. 259. cognatum* Aufidus. *municipium fuit secundum titulos* (CORP. IX 2805), *colonia secundum* LIB. col. PTOL. 3, 1, 57 Καρακηνῶν, οἵ εἰσιν ὑπὸ τοὺς Φρεντανούς, Αὐφιδήνα. LIV. 10, 12, 9 *Cn. Fulvius* Bovianum ... adgressus nec ita multo post Aufidenam vi cepit. COSMOGR. 1, 19 p. 80 Herdonia, Aufidena, Sulmona. TAB. Peut. 6, 3 Aufidena. ITIN. Anton. p. 102 Sulmone civitas, Aufidena (Aufidentia *et* Aufidera *pars codd.*) civitas. RAVENN. p. 281, 3 Ausidia. Guido p. 484, 14 Aufidia (Aufidium *unus cod.*). CORP. IX 2658 (*Aeserniae*) M. Celerio M. l. Corintho sevir. Aug. Aeserniae et A⟨u⟩fidena⟨e⟩. 2862 (*Histoni*) ⟨Auf⟩idenae. LIB. col. II grom. p. 259, 17 Alfidena muro ducta. ... milites eam lege Iulia sine colonis deduxerunt. *adi.* **Aufidēnātis.** LIB. col. II grom. p. 259, 21 ager Alfidenatis. *incolae*: PLIN. nat. 3, 107 Aufidenates, Aesernini. CORP. IX 2801 (*Aufidenae*) Aufidenates. 2803 (*ibid.*) ordo et populus Aufidenatium.

2. Aufidēna *v.* Aufidum *sub* Aufidus.

Aufidēnus, -a *v.* Aufidius.

Aufidiānus, -a *nom. gent. a loci alicuius nomine ductum, cf.* Aufidus, Aufidena *al.* CORP. XI 4081 (*Ocriculi*) Sex. Aufidianus Sex. f. Arn. Celer praef. fabrum ....

Aufidiēnus *v.* Aufidius. **Aufidiēna** *v.* Aufidum *sub* Aufidus.

Aufidia *v.* 1. Aufidena.

Aufidius, -a *nomen gentis plebeiae, cf. PW. II p. 2288 sqq. cognatum cum* Aufidus, Aufidena *al.* Ofdius *v. infra p. 1339, 7. cf. etiam* Obidius, Obideius. PLIN. nat. 35, 14 anno urbis CLXXV M. Aufidius tutelae Capitolio redemptor .... LIV. 43, 8, 2 (*a. u. c. 584*) Cn. Aufidius *trib. pleb.* CIC. Tusc. 5, 112 pueris nobis Cn. Aufidius praetorius et in senatu sententiam dicebat nec amicis deliberantibus deerat et graecam scribebat historiam .... *cf.* HIER. epist. 60, 5 praetermitto Maximos, Catones, ... Aufidios, quorum non minor in luctu quam in bellis virtus fuit, et quorum orbitates in consolationis libro Tullius explicavit. Aufidius Bassus *qui aetate imperatorum incipiente historiam scripsit.* P. Iuventius Celsus T. Aufidius Hoenius Severianus *cos. a. 129.* C. Aufidius Victorinus *natione Vmber, cos. fortasse a. 155.* M. Aufidius Fronto *cos. a. 199.* C. Aufidius Marcellus *cos. II a. 226.* VARRO rust. 2, 9, 6 Publius Aufidius Pontianus Amiterninus. HOR. sat. 1, 5, 34 Fundos Aufidio Lusco praetore libenter linquimus. IVV. 9, 25 notior Aufidio moechus. NOT. episc. Maur. Sitif. 38 Aufidius Suristensis. CONC. Carth. a. 411 (Mansi IV p. 110^{A}) Aufidius episcopus plebis Tignicensis. *exempla antiquissima ex Paelignis, Sabinis, Piceno, Volscis, Campania.* CORP. VI 2386a, 2, 4 (*aetate Septimi Severi*) Aufid. Severian. *miles praetor.* 12811—12856. 34579—34584. 12837 Aufidiae Daphne Tudertinae. 12846 Aúfidiae Palladí. 33511. XV 1455 (*saec. II med.*). XIV 251, 3, 13 (*Ostiae, a. 192*) P. Naevius Auf(idius) Hyginian(us). 2948 (*Praeneste*) L. Aufidius C. f. Sca. Celer Florentia. *multa exempla Ostiae inventa sunt, pauca Praeneste.* IX 2121 (*in agro Beneventano*) C. Auf⟨idi⟩us C. f. ... IIIIv⟨ir⟩ quinq. 3180 (*Corfini*) Mammiae Aufi-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

diae P. f. P. nep. P. pron. Titeciae Mariae honestae puellae filiae P. Mammi Aufidi Priscini eq. R. 3210 (*ibid.*) Aufidiae (*mulieris*) l. Apamiae A. Aufidius pater posit. 3211 (*ibid.*) Danais Aufidia. 3212 (*ibid.*) Aufidia Merope, Olus Aufidius poseit. 3569 (*in pago Fificulano,* = CARM. epigr. 5) L. Aufidi(us) D. ⟨f. . . . de⟩cuma facta ⟨Hercol⟩i . . . quei tou⟨tam a te⟩ pacem petit, ⟨eum⟩ adiouta. 4527 (*in agro Amiternino*) Q. Aufidioi Philarguro. 4371 (*ibid.*) L. Ofdius L. f. Pet. n. 5623 (*Septempedae*) Titia L. l. Neice veiva sibei et M. Aufidio M. l. Lucrioni. X 1273 (*Nolae*). 2125 (*Puteolis*) T. Aufid. Alexander. 4025 (*Capuae*) M. Aufídi L. f. Fa⟨. . .⟩. 5693 (*in regione I*) L. Aufidi (mulieris) l., Aufidiae L. l. Secundai. X 6013 (*Minturnis*) Plótia P. f. Aufidia Iúniane. 6327 (*Tarracinae*) Q. Aufidius Q. f., . . . d. s. s. faciund. coer. 8070, 3 P. Sen., Cn. Aufid. *cos.* (*a. u. c. 683*). IV 1793 C. Aufidius. XI 709 (*Bononiae*) T. Visulanio Aufidio Trebio Clementi. † 4331 (*Interamnae, a. 464*) ⟨hic positu⟩s est Aufidius. 6332 (*Pisauri*) L. Arri Plariani Aufidi Turbonis praetoris designati. 6553 (*Sassinae*). INSCR. Not. degli scav. 1900 p. 9 (*in Etruria*) C. Aufidi C. f. harris⟨picis⟩. V 2856 (*Patavi*) C. Avilius Q. f. III 8173 Aufid. Marcello *cos.* (*a. 226*). 8237 C. Aufid. Victorino . . . cos. (*a. 200*). XII 4645 (*Narbone*) C. Aufidio, Pomponiae Quintae patri et matri Paullae nostrae (*periit, fortasse dextera pars fracta fuit*). INSCR. christ. Kraus I † 211 (*Trever.*) Aufidius presbit. CORP. VII 436 Marti Aug. Auffidius Aufidianus d. d. II 742 (*in Lusitania, a. 219*) Auf. Celer et Cornelia Flaviana sacerdotes. 2301 (*in Hisp. Baet.*) Pomponiae Q. f. Tusca⟨e⟩ Aufidii. 3993 (*in Hisp. Tarrac.*) Auf. Saturninus. 5988 (*ibid.*) Aufid. Prisca. VIII 2926 (*in prov. Num.*) Auf. Donata. 5308 (*in prov. procos.*) Auf. Fundana. 8815 (*in Mauret. Sitif., a. 299*) C. Aufidius Valerianus. *in lucernis saepe legitur* Auf. (Aufi.) Fron.: CORP. X 8053, 27. V 8114, 12. XII 5682, 11. II 4969, 10. VIII 10478. CORP. inscr. Att. III 1181 Αὐφί(διος) Τειμόθεος. *cogn.* CORP. VI 2382 b, 17 (*a. 177*) M. Vettius M. f. Vel. Aufidius Fir(mo) Pic(eno). III 7688, 5, 4 (*in Dacia*) Ael. Aufidius *miles leg.* 3103 (*in Dalmatia*) Pomponio Serapioni . . . Lucilia Aufidia mater. **Aufidiānus** *adi.* CIC. epist. 16, 19 de Aufidiano nomine nihil te hortor. CORP. III 15115[9] (*in Dalmatia*) ⟨Au⟩fidiana (*officina*). Aufidianus *fundus*: CORP. VI 1261 C. Iuli Hymeti Aufidiano aquae duae ab hora secunda ad horam sextam. *cogn.* VAL. MAX. 6, 1, 3 Pontius Aufidianus eques Romanus . . . postquam conperit filiae suae virginitatem a paedagogo proditam . . . etiam ipsam puellam necavit. CORP. VI 31140 c, 7 (*a. 104*) C. Iul. Aufidianus *equ. sing.* 32644 T. Flavius Aufidi⟨anus⟩ *miles praet.* X 7676 (*Caralibus*) L. Licinius Aufidianus. XI 2292 (*Clusi*) Aufidianus. 4582 (*Carsulis, litt. saec. II*) ob honorem IIIIvirat(us) Aufidiani fili sui (*T. Flamini Mai*). III 7437, 1, 28 (*in Moesia inf., album sodalicii cuiusdam Bacchici, a. 227*) Cresces Antoni fil.: Aufidianus. VII 436 Marti Aug. Auffidius Aufidianus d. d. 935 Antr(onius) Auf(idianus *vel* -idius). VIII 9487 (*in prov. Num.*) A. Octavius Aufidianus armorum cust(os) leg. III Aug. 3132 (*ibid.*) G. Iulio Aufidiano vet. 18587 (*ibid., imperante Elagabalo*), 2, 1 Manilius Aufidianus. 4919. 8515. 19487 (*in Maur. Caes.*) ⟨Iu⟩lius Aufidi⟨anus *vel* -us⟩. 17057 (*in prov. procos.*) Aufidius Aufidianus. *v. etiam* Aufidianus *nom. gent.* **Aufidiēnus,** -a *nom. gent.* TAC. ann. 1, 20 praecipua *militum* in Aufidienum Rufum praefectum castrorum ira . . . . quippe Rufus diu manipularis, dein centurio, mox castris praefectus . . . . CORP. VI 12810 Aufidiena Successa. XV 876 (*in lateribus*) C. Aufidieni Fortunati. IX 4242 (*Amiterni*) L. Aufidienus L. l. Salvius, Tiberia mater. 4396 (*Forulis*) C. Aufidienus C. f. Villus tr. mil. XI 4670 (*Tuder*) Q. Aufidienus Fortuna⟨. . .⟩. V 5575 (*infra lacum Verbanum*) C. Aufidien. Hermes sibi et C. Auf⟨. . .⟩ . . . . **Aufidēnus,** -a *nom. gent.*, *cf.* Aufidena *opp.* CORP. VI 20385 Iunoni Iuliae Aufidenae Capitolinae. 22239 C. Aufideno Crescentí C. Aufidenus Iustus et C. Aufidenus Legitimus . . . fratri. IX 5015 (*Hadriae*) Aufidena Secunda C. Tullio C. f. Mai(cia) Frontoni q. 5092 (*Interamnae*) C. Aufidenus C. l. Philarcuru⟨s⟩, Aufidena (mulieris) ⟨l.⟩ Erotis. XI 4676 (*Tuder*) C. Aufidenus C. f. Vol. Frensula, Aufidia C. f. Tertulla. 4677 (*ibid.*) L. Aufideno Modesto. **Aufidīnius,** -a *nom. gent.* CORP. III 8104 (*in Moesia infer.*) Ael. Civilis mil. lec. VII Cl. ⟨centuria⟩ Aufidini V⟨ic⟩toris pr⟨incip⟩is.

Aufidus *fl. Apuliae, hodie* Ofanto. *cf.* Oufens (Vfens), Aufentum flumen *et* Aufidena, Aufinum *al.* POLYB. 3, 110 παρὰ τὸν Αὔφιδον καλούμενον ποταμόν, ὃς μόνος διαρρεῖ τὸν Ἀπεννῖνον. . . . δι' οὗ ῥέοντα συμβαίνει τὸν Αὔφιδον τὰς μὲν πηγὰς ἔχειν ἐν τοῖς πρὸς τὸ Τυρρηνικὸν κλίμασι τῆς Ἰταλίας, ποιεῖσθαι δὲ τὴν ἐκβολὴν εἰς τὸν Ἀδρίαν. STRABO 6, 3, 9 πρὸς τὸν ποταμὸν Αὔφιδον. *sed* Aufidius *nominatur a Livio, Plutarcho, Ptolemaeo*: LIV. 22, 44, 2 Aufidius (*sic Putean.*) amnis. 22, 44, 3 trans Aufidium (Aufidum *corr. ex* Aufidium *in P*). PLVT. Fab. Max. 15 περὶ τὸν Αὐφίδιον ποταμόν. PTOL. 3, 1, 13 Αὐφιδίου ποταμοῦ ἐκβολαί. VERG. Aen. 11, 405 amnis et Hadriacas retro fugit Aufidus undas. SERV. *ad h. l.* Aufidus autem Apuliae fluvius est, iuxta Canusium civitatem cadens in Adriacum pelagus. HOR. carm. 3, 30, 10 qua violens obstrepit Aufidus. 4, 9, 2 longe sonantem natus ad Aufidum. 4, 14, 25 sic tauriformis volvitur Aufidus (*deum intellege*), qui regna Dauni praefluit Apuli, cum saevit horrendamque cultis diluviem meditatur agris. sat. 1, 1, 58 ut . . . cum ripa simul avolsos ferat Aufidus acer. PORPH. *ad h. l.* Aufidus autem amnis est in Apulia rapidissimus ideoque acer nunc dictus. MELA 2, 66 flumen quod Canusium adtingens Aufidum adpellant. LVCAN. 2, 407 Adriacas qui verberat Aufidus undas. PLIN. nat. 3, 102 Aufidus ex Hirpinis montibus Canusium praefluens. SIL. 1, 52. 7, 481 sanguineis tumidus ponto miscebitur undis Aufidus. 8, 629 fundoque imo mugivit anhelans Aufidus. 8, 670. 9, 227 sinuat qua flexibus undam Aufidus et curvo circum errat gurgite ripas. 10, 208. 10, 319 sangineus tumidas in campos Aufidus undas eiectat redditque furens sua corpora ripis. 11, 508. FLOR. 2, 6, 18. VIB. SEQ. geogr. p. 146, 8 Aufidus Apuliae proximus Canusio. SIDON. epist. 9, 15, 1 v. 22 Iapygisque . . . Aufidi. TAB. Peut. 6, 3 fl. Aufidus. RAVENN. p. 464, 15 fluenta Aufidi amnis. *adi.* SIL. 10, 170 stagna Aufida.

Pōns Aufidī, *statio inter Aquiloniam et Venusiam, hodie* Ponte S. Venere; *cf. Mommsen, Corp. IX p. 88.* TAB. Peut. 6, 5 ITIN. Anton. p. 121, 1. RAVENN. p. 283, 10 Ponte Aufidi. **Aufidum,** *locus situs ad ostium Aufidi; cf. Hülsen, PW. II 2298.* RAVENN. p. 261, 1 Aufidum. p. 328, 9 Ausidum (Ausidium *A*). RAVENN. Guido p. 463, 23 *et* 506, 12 Aufidiena pro qua nunc Canne. ITIN. Anton. p. 314, 8 Aufidena. *cf.* STRABO 5, 3, 9 ἐμπόριον τῶν Κανυσιτῶν ἐπ' Αὐφίδῳ ποταμῷ.

Aufillēnus, Aufil(l)ius *v.* Aufius.

1. Aufinum, -ī *opp. Vestinorum, hodie* Ofena; *cf. Mommsen, Corp. IX p. 320, qui hoc latere putat sub* Safinum *ap.* CHAR. gramm. I p. 193 (*ex Romano*). **Aufinātēs** *incolae*: PLIN. nat. 3, 107 Vestinorum Angulani . . . Peltuinates, quibus iunguntur Aufinates cismontani.

2. Aufinum *v.* Aufidum *sub* Aufidus.

Aufinus *cogn.* CORP. XII 5686, 112 (*Genavae, in vasculo*). *fortasse male scriptum pro* Rufinus *iudice Hirschfeld.*

Aufius, -a *nom. gent.* *cognata videntur* Aufinum, Aufidena *oppida, flumina* Aufidus, Aufentum (Vfens). *idem nomen etrusc.* afe (CORP. inscr. etrusc. I 908 ϑanχvi afe). *cf.* Ofius. *in titulo osco n. 27* (*Planta*) Savfi *potius quam* Avfi *intellegendum; apud* CIC. Att. 6, 1, 10 Saufeium *pro* Aufium *restitutum auctore Buechelero.* CORP. VI 30865 (*a. 175*) L. Aufius Amandus tabul(arius) praef(ecti). *aut hoc aut* Aufidius *fuit in titulo fracto* XIV 637 (*Ostiae*) P. Auf⟨. . .⟩ . . . P. Aufi⟨. . .⟩. Aufi *etiam in vasculis gallicis* CORP. XIII 10010, 230.

Aufatius, -a *nom. gent.*, *cf.* Ofatius, Ofatulenus. INSCR. Not. degli scav. 1892 p. 351 (*Iuvani*) M. Aufatio M. f. Arn. Firmo Novio Probo aedili . . ., M. Aufatius P. f. Arn. Vindex Novius Probus praefectus equitum, fratris filius fecit. *quod legitur in* CORP. X 8059, 60 (*in signaculo*) ⟨.⟩ Aufa⟨.⟩ni Firmi, *aut* Aufati *fuit, aut* Aufani (*cf.* Ofanius). **Aufēius,** -a *nom. gent.*, *cf.* Aufeia aqua. *adi.*: GELL. 11, 10, 2 C. Gracchus in oratione, qua legem Aufeiam dissuasit . . . . *nomen*: CORP. X 4283 (*Capuae*) P. Petilio Clementi, Aufeiae Faustae. XI 4658 (*Tuder*) T. Aufe⟨ius⟩ Nymph⟨ic⟩us VI vir. **Aufenia** virgo *in inscr. christ. ap.* Mai nov. coll. V p. 419, 7 (*Anagniae*). **Aufonius,** -a *nom. gent.*, *cognatum etrusc.* afuna (CORP. inscr. etrusc. I 844 ve. afuna tutual *al.*); *cf.* Offonius, Ofonius. CORP. III 6178, 3, 33 (*saec. II, in Moesia inf.*) Aufon. Valen. *mil. legion.* **Auficius,** -a *nom. gent.* *puto* Aufīcius *ut* Anīcius Apīcius Fufīcius. CORP. VIII 5393 (*Calamae*) C. Auficius Restitutus. 5439 (*ibid.*) Q. Auficius Senecio. 5576 (*cf.* 18875, *Thibili*) Auficia (*vel* Aufidia) Maxima. 7222 (*Cirtae*) Auficia Matanica. NOT. Tir. 114, 91 Auficius (*sic Cassellanus*, t *suprascr. a m. 2 vel 3; alii* Audius, Aufidius). **Aufestius,** -a *nom. gent.* CORP. XIV 3538 (*Tibure*) Felicitatei T. Cauponius T. f., C. Aufestius C. f. aed. 3710 (*ibid.*) C. Aufestius (mulieris) l. Soter. **Aufūstius,** -a *nom. gent.* PLIN. nat. 7, 181 C. Aufustius egressus, cum in senatum iret, offenso pede in comitio *obiit.* PAVL. FEST. 94 Aufustius 'genius', inquit, 'est deorum filius et parens hominum . . .'. PRISC. gramm. II p. 383, 9 Aufustius 'omnia argumentata nomina'. SCAVRI app. gramm. VII p. 35 Aufusti grammatici liber . . . ad Asinium Pollionem (*traditur* abnesti fusti, *corr. Vsener*). NOT. Tir. 114, 90 Aufuscius. CORP. VI 1058, 3, 52 (*a. 210*) L. Aufust. Rufinus *vigil.* 1943 L. Aufustius L. l. Felix praeco cos. 2379 a, 4, 32 (*a. 143*) L. Aufustius Secundus *miles praetor.* 2382 a, 3 (*a. 171*) C. Aufustius C. f. Cla(udia) Tannio Celei(a). 2993 L. Aufústi L. f. Subura Rufíni cent. cohór. VII vigil. Rom. candidat. Ti. Caesar. et Aufústiae Superantiae et Aufústi et Aufústiae Gemel. oll. IIII, L. Aufústius L. f. Sub. Fusculus maior, L. Aufústius L. f. Palatina Serenus m. 12858—12861. 15618. 15846 b. 20637. 21709 *al.* XIV 472 (*Ostiae, a. 144?*) Sex. Aufustius Agreus. INSCR. Not. degli scav. 1902 p. 469 (*Sulmone*) ⟨.⟩ Aufustius (mulieris) l. Hilarus. CORP. X 3741 (*Atellae*). 3772 (*Capuae, a. u. c. 660*) L. Aufustius L. l. Strato. 4028 (*ibid.*). 4567 (*Trebulae*). 4971 (*Venafri*). 8165 (*Nolae*). V 52 (*Polae*). 890 (*Aquileiae*) M. Aufustius M. f. Rom. Actiacus. 3912 (*in pago Arusnatium*). XII 2585 (*Genavae*) Apollini M. Aufustius Catuso. 4562 (*Narbone*). 4650 (*ibid.*). XIII 1753 (*Luguduni, a. 194*) Aufustia Alexandria. 2109 (*ibid.*). II 4498 (*in Hisp. Tarrac.*) N. Aufustius Homuncio IIIIII vir. Aug. 5486 (*in Hisp. Baet.*). INSCR. Ephem. epigr. VIII p. 521 n. 303 (*ibid., litteris saec. I exeuntis vel II*) C. Aufustio C. f. Gal. Modesto Ser(iensi). VIII 69 (*in prov. Byzac., a. 65*) C. Aufustius C. f. Gal. Macrinus praef. fabr. Gurzensi⟨s⟩ ex Africa. 4581 (*in prov. Numid.*). 8855 (*in Maur. Sitif.*). *cogn.* CORP. XIII 1649 (*in Segusiavorum territorio*) d. m. Q. S. Aufusti conliberti eius pon. cur. **Aufūstiāna,** -ōrum *locus in*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Dalmatia. ITIN. Anton. p. 338, 3 Aufustianis (Augustianis *Remensis*, Aufaustinianis *Scorialensis*). RAVENN. p. 210, 9 Aufustianis. *sed* TAB. Peut. 6, 4 ad Fusciana. **Aufillius (Aufilius)**, -a *nom. gent., cf.* Ofillius, Ofilius, Offillius, Offilius (Obilius); *quae nominatur a* VAL. MAX. 8, 13, 6 Clodia Aufili (*traditur* Aulifi *sim.*), *apud* PLIN. nat. 7, 158 *dicitur* Clodia Ofili. *cognata etrusc.* aufle *et* afle (CORP. inscr. etrusc. I 3913 laris aufle larisal aneinal, *filius fortasse eius qui* n. 3912 *nominatur* ls afle ulϑial. 3364 vel. vuisi aufleś *al.*). CORP. VI 11484 (*periit*) ⟨T.⟩ A⟨ll⟩ius Admetus et Aufila (*sic*) Iusta. 12857 L. Aufillius Amarantus. IX 1754 (*Beneventi*) Aufillia (mulieris) l. ⟨. . .⟩ . . . Aufill⟨. . .⟩. 3390 (*prope Aufinum*) C. Aufillio Icaro. INSCR. Ephem. epigr. VIII p. 29 n. 125 (*Teate Marrucin.*) N. Aufillius Primulus. CORP. X 4026 (*Capuae*) P. Aufil⟨. . .⟩. 4027 (*ibid.*) Aufillia (*mulieris*) l. Appia. 4792 (*Teani Sidicini*) C. Aufilli Suavis. XI 1239 (*Placentiae*) Paul(la) Aufill⟨. . .⟩. V 7862 (*in Alpibus maritimis*) ⟨. A⟩ufilliu⟨s⟩ Augustus. II 1014 (*in Hisp. Baetica, periit*) Aufilius ⟨. . .⟩ (*si recte traditur*). **Aufillēnus (Aufilēnus)**, -a *nom. gent., cf.* Ofillienus, Ofilienus, Offillienus (Obilenus). CORP. VI 2379a, 3, 11 (*a. 143*) Q. Aufilenus Narcissus Interamn(a). INSCR. Not. degli scav. 1893 p. 376 (*in reg. IV*) L. Aufillenus L. f. Onager. CORP. XI 877 (*Mutinae*) T. Aufillenus T. l. Rufio. V 3506 (*Veronae*) Aufillen⟨a⟩e Primigeniae. 3507 (*ibid.*) Aufillena Tacita. 4008 (*ad lacum Benacum, cf.* Suppl. ital. Pais) L. Aufillenus Ascanius VIvir II Cla(udialis) et Aug(ustalis). 4129 (*inter Cremonam et Brixiam*) C. Cominius Aufillenus Minicianus. XIII 1835 (*Luguduni, litt. saec. II*) T. Aufillenus Probus evocatus. CATVLL. 100, 1 Caelius Aufilenum et Quintius Aufilenam . . . depereunt . . ., hic fratrem, ille sororem. 110, 1 Aufilena (Auffilena *Sangerman. et Oxon.*), bonae semper laudantur amicae. 110, 6 Aufilena (Auffilena *Sangerm.*, Autfillena *Oxon.*). 111, 1 Aufilena (Auffilenam *Sangerm.*, Autfillenam *Oxon.*). *his locis* Aufill- *scribendum ex titulis Veronensibus supra positis iudicat Mommsen ad* CORP. V 3507; *sed vide* VI 2379a, 3, 11. **Aufellius**, -a *nom. gent, cf.* Ofellius, Offellius, Offelius, Ofelius (Obellius, Obelius). CORP. X 2761 (*Puteolis*) L. Aufellius H⟨i⟩erus. 4641 (*Calibus*) L. Aufellio Rufo p. p. leg. VII C(laudiae) P. F. . . ., flamini divi Aug. II 4975, 10 (*in signaculo*) L. Aufell. Rufi. **Aufiniānus.** INSCR. christ. Rossi I 439 (*a. 396*) neofitus Spac⟨. . .⟩ Aufinianus. *cf.* Vfinius. **Aufincidius**, -a *nom. gent., cf.* Ofincius, Avincidius *al.* CORP. XI 6407 (*Pisauri*) Aufincidia L. f. Tertulla. *Otto.*

[aufonitra] *i. q.* ἀφρόνιτρα CHIRON 869. *Ihm.*

Aufonius *v.* Aufius.

Aufrius *nom. gent., cf.* Aufius. PAPYR. Rainer (*saec. II p. Chr.*) Wessely, Schrifttafeln p. 8 nr. 8 (centuria) Aufri Aculi minor(is). *Otto.*

aufugio, -fūgī, -ere [*ab* au- (*v. s.* ab) *et* fugio. *Th.*]. *testimonia de verbi compositione* CIC. QVINT. GELL. MACR. PRISC. *v. sub* aufero *p. 1325, 48 sqq.* GLOSS. IV 23, 32 aufugit: abscedit. NOT. Tir. 26, 23[a] aufūgit. 26, 26[a] aufūgit. *imperf. non legi.* *inde a* PLAVTO. *semper fere de hominibus (saepe de servis), raro de bestiis vel rebus.* *c. accus. p. 1342, 17 sqq.*

absolute: PLAVT. Bacch. 363 aufugero hercle, si magis usus venerit. Men. 87 quem tu adservare recte, ne aufugiat, voles, esca atque potione vinciri decet. CATO agr. 2, 2 servos aufugisse (CIC. ad Q. fr. 1, 2, 14 servus tibi notus aufugit. epist. 13, 11, 3. ICTI *semper de servis.* APVL. met. 7, 27. *v. etiam infra l. 72*). TER. Hec. 424 denique hercle aufugerim potius quam redeam, si eo mihi redeundum sciam. Eun. 851 dic mihi, aufugistin? CIC. Verr. 2, 35 propter impudentissimum furtum aufugerit. 6, 79 quid, si aufugisset, si vincula rupisset *archipirata*? Att. 16, 4, 3 Plancum . . . relictis illis aufugisse. TAC. hist. 2, 8 centurionem Sisennam . . . variis artibus adgressus est, donec Sisenna . . . trepidus et vim metuens aufugeret (APVL. met. 1, 19 trepidus et eximie metuens mihi per diversas et avias solitudines aufugi). VLP. dig. 47, 2, 36, 2 si cum rebus aufugerit fugitivus. *ibid.* 3 ambo simul aufugerunt. 13, 6, 12. APVL. met. 7, 27 deserto . . . illo conservo magistro comite pastore non solus aufugeres. 2, 14 Cerdo ille negotiator correptis nummulis suis . . . protinus aufugit. EXVP. 8. COD. Theod. 13, 10, 7 (*a. 371*) illos qui relictis censibus aufugerunt, ad excusationem pertinere non est aequum, quando quidem eum, qui videbitur aufugisse, constat esse revocandum. HIER. epist. 14, 7 rex. VVLG. I reg. 19, 12 ille abiit et aufugit atque salvatus est (ἔφυγε). *additur* u n d e *vel* q u o *aliaque*: PLAVT. Capt. 875 servom, qui aufugit domo (*v. supra l. 53 sqq.*). Rud. 824 non hercle quo hinc nunc gentium aufugiam scio. Mil. 582 nam iam aliquo aufugiam et me occultabo aliquot dies. Men. 881 ne me indicetis qua platea hinc aufugerim (*cf.* Cist. 725). Merc. 651 iam inde porro aufugies, deinde item illinc. Poen. 665 latro in Sparta fuit . . ., inde huc (nunc *P, om. A*) aufugit. Cist. 161 ilico pedibus perfugium peperit, in Lemnum aufugit, ubi habitabat tum. VATIN. Cic. epist. 5, 9, 2 in Delmatiam (VVLG. III reg. 11, 40 aufugit in Aegyptum, ἀπέδρα). NEP. Dion 9, 2 cogitans, si forte consiliis obstitisset fortuna, ut haberet, qua aufugeret (fugeret *codd. plerique*) ad salutem. LIV. 1, 25, 8 iam aliquantum spatii ex eo loco, ubi pugnatum est, aufugerat (*syn.* capessere fugam, *opp.* redire). 25, 18, 15 equo relicto ad suos. VLP. dig. 21, 1, 17, 3 ne eum quidem, qui a praeceptore, cui in disciplinam traditus erat, aufugit, esse fugitivum (*syn.* fugere). PAVL. (not. ad Lab.) dig. 49, 15, 30 cum servus civis nostri ab hostibus captus inde aufugit (*opp.* redire, *syn.* profugere). APVL. met. 1, 11 aufugiamus istinc quam pote longissime (*cf.* LIV. *p. 1341, 82*). apol. 10 ad Rufinum et Aemilianum de sinu tuo aufugit. AVG. civ. 18, 4 veste . . . derelicta de manibus adtrahentis aufugiens *Ioseph.* PLAVT. Aul. 94 tum aquam aufugisse dicito, si quis petet. Pseud. 1036 cor conligatis vasis expectat meum, si non educat mulierem secum simul, ut exulatum ex pectore aufugiat (aut fugiat *codd.*) meo. LVTAT. epigr. 1 (Gell. 19, 4, 14) v. 1 aufugit mi animus; credo, ut solet, ad Theotimum devenit. sic est: perfugium illud habet. SVET. Iul. 59 cum immolanti aufugisset hostia (Tit. 10). FRONTO p. 228, 27 N. canem . . . custodem apposuisse umbris territandis, quae aufugere ad superos cuperent. APVL. met. 2, 21 hicine mortui solent aufugere? AVG. civ. 4, 23 praesente quippe Felicitate omnis pavor et pallor non propitiatus abscederet, sed pulsus aufugeret. *c. accus.*: CIC. Arat. frg. 32, 3 (nat. deor. 2, 111) Andromeda aufugiens aspectum maesta parentis [PROP. 1, 9, 30 assiduas ah fuge blanditias, *ubi* aufuge *codd.*]. HYG. fab. 258 p. 143, 22 quae (*sc. epulas Thyesteas*) Sol ne ⟨videndo⟩ pollueretur, aufugit *Atreus.* COD. Iust. 3, 23, 1 si quis . . . ab his erit, quos aufugerat, comprehensus.

synonyma: fugam capessere, fugere, (evadere), profugere, abscedere, abire. *opposita*: redire, revocari.

aufugo, -āre *ab* au- (ab) *et* fugare. VICT. VIT. 1, 14 ut episcopos atque laicos nobiles de suis ecclesiis vel sedibus . . . aufugarent. PS. VEN. FORT. carm. spur. app. 5, 22 lota mente sacro fonte aufugantur crimina (*opp.* influunt charismata). *Ihm.*

Aufugum *opp. in Bruttiis.* LIV. 30, 19, 10 ad Cn. Servilium consulem, qui in Bruttiis erat, Consentia, Aufugum (*sic P, ceteri paene omnes* ufugum), Bergae . . . multique alii ignobiles populi . . . defecere.

Aufūstius *v.* Aufius. [*Otto.*

Auga *v.* Auge.

Augae (-ē?) *opp. Mesopotamiae.* IVL. HONOR. rec. A 6 p. 26, 9 Augae oppidum (COSMOGR. 1, 6 p. 74, 35 Augae). rec. B 10 p. 30, 7 ad Auge oppidum, quod est in sinu Persico (COSMOGR. 1, 10 p. 76, 24). *v. Weissbach, PW. II 2299.*

Augaeus, -ī, Αὐγαῖος, *incola fort. oppidi quod appellatur Ptol. 3, 12, 34* Αὐγαία *in Chalcidice.* CVRT. 5, 2, 5 Philotas Augaeus.

Augandzī *gens Scandiae.* IORD. Get. 24. *v. Müllenhoff in indice Mommseniano p. 157.*

Augantiāna, -ae *cogn. mul.* INSCR. Ephem. epigr. VIII 264 (*in agro Potentino*) Firma Augantiane filie titulum posu⟨i⟩t. *num latet* Augentiana?

Augariōn, -ōnis, *quasi* Αὐγαρίων, *cogn. vir.* CORP. VI 10649 d. m. T. Aelio Augarioni patri b. m. T. Ael. Augendus fil. et Festa coniunx marito b. m. fecerunt m(emoriam?).

Augarmi *statio Africae, vicina Tacape.* TAB. Peut. 7, 1. RAVENN. p. 143, 5 A g a r m i. *eadem fort.* ITIN. Anton. 75 A u z e m m i, *v. l.* Augemmi. *v. Dessau, PW. II 2299.*

Augazōn (-o), -ontis, Αὐγάζων, *cogn. vir.* CORP. VI 7895 (*e columb.*) Augazon. 7642 (*e columb.*) T. Aelio ⟨. . .⟩ Augazo⟨nti⟩ sum(mae) rud(i) ludi m⟨agni⟩. 34589 ⟨Au⟩gazon et Hegemonias *coniuges.* IX 23 (*Rudiis, saec. II med.*) M. Tuccius Augazo.

Augē (-a), -ēs, -ēnis, -īnis (-ae), Αὐγή. **A** *nom. mythic.* **1** *Alei vel Teuthrantis filia, ex Hercule mater Telephi*: HYG. fab. 162 p. 16, 1 *Herculis filius* Telephus ex Auge, Alei filia (SCHOL. Stat. Theb. 4, 298 IORD. Get. 9, 59). 101 p. 94, 1 Telephus, Herculis et Auges filius (SCHOL. Iuv. 1, 5 SERV. auct. ecl. 6, 72). 99 p. 93, 3 Auge, Alei filia. 99 tit. 99 p. 93, 10 *nomin.* 100 p. 93, 15 *Teuthrantis* filiam Augen (DICT. 2, 3 *abl.*). p. 93, 18 Augen. OV. epist. 9, 49 Partheniis temeratam vallibus Augen. SEN. Herc. O. 366 Arcadia . . . virgo . . . Auge. STAT. silv. 3, 1, 40 Maenalis Auge. **2** HYG. fab. 183 p. 36, 11 (*in Horarum catalogo*) Auge. *de utraque cf. Wernicke, PW. II 2300.* **B** *nom. serv. mul. et cogn. lib.* **1** PLIN. nat. 35, 200 Augenque Demetri libertam. **2** *in titulis inde ab ultima liberae reipublicae aetate*: *ad orthographiam*: CORP. IX 229 (*Vriae descr.*) d. m. Ceminius Silbanus . . . Auce coiugi benemerenti fecet. *ad declinationem*: *nomin.*: CORP. I 1087 (*Romae*) Septumia Cn. Cn. l. Auge. VI 33077 (*ad* 5349) Valeria Auge. 6214 (*e columb.*) Vedusia Tauri sororis (coniugis) l. Auge. 5683 (*e columb.*) Pescennia Auge[ni] '*ni litterae postea adiectae sunt*'. 15800 (*periit*) Clodia P. l. Auge. ei posuit Tertius. 16358 Cornelia Auge (35216. II 6034 *et* 3901 *Sagunti*). 16359 d. m. Corneliae M. f. Auge . . . M. Cornelius Apollonius et Augilia Auge parentes fec. 16992 Domitia Cn. et (mulieris) l. Auge. 17113 ϑ Egnatia Sex. l. ⟨A⟩uge. 18800 ϑ Furia A. l. Auge. 22633 Mummia L. (mulieris) l. Auge. 23845 dis manibus L. Passieni L. f. Augiani . . . L. Passienus Anthus et Ofilia Auge filio dulcissimo. 23859 Patulcia Cn. l. Auge. 28694 Vettia T. l. Auge. 28856 Vibia Auge. 34663, 10 Popillia M. l. Auge. 35282 dis manibus sacrum. T. Flavio Daphno et Claudio Hespero . . . Claudia Auge patri et fratri. *aliae multae.* IV 1808 Auge amat Amo[t]enum. *cf.* 1547[c]. XIV 541 (*Ostiae*) Aemilia Auge. 717 (*ibid.*) Caecilia L. (mulieris) l. Auge. 863 (*ibid.*) Considia Auge. 1095 (*ibid.*) Grania Auge. 2433 (*in agro Albano*) Plutia L. l. Auge. IX 121 (*Brun-*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

disii) Gavinia Auge. 1833 (*Beneventi*) *cogn.* 4352 (*in agro Amiterno*). 5295 (*Cuprae Maritimae*) Veidia T. l. Auge. 5486 (*Falerione*) Auge Obilia. X 61 (*in Bruttiis*) Mettia Auge. 557 (*Salerni*), 3, 17 Appuleia L. l. Auge. 2269 (*Puteolis*) Iulia Auge (2549 *ibid.* III 594 *in Macedonia*). 2495 (*ibid.*) Hammonia Aug⟨e⟩. 3006 (*ibid.*) Thoria Auge. 3999 (*Capuae*) Alfia L. L. l. Auge. 6345 (*Tarracinae*) Annia Auge. XI 5481 (*Asisii*) Ottiedia C. l. Auge. V 1927 (*Concordiae*) Gavia P. l. Auge. 2591 (*Ateste*) Cassia M. l. Auge. VIII 5603 (*Thibili*) Iulia Erotis l. Auge. 11216 (*in municipio Seressitano*) Armenia Auge. 16620 (*Theveste*) Occia Auge. II 3251 (*in Tarraconensi*) ⟨C.? Se⟩mpronius Celer pater et Sempronia Auge mater. XII 4538 (*Narbone*) v. Minicia C. l. Auge. *ibid.* C. Minícius C. l. Agastus. 4696 (*Narbone*) C. Cervio Fasti l. Turpioni Cervia Fasti l. Auge. CORP. V 2709 (*Ateste, periit*) L. Titurius C. f. Sura, A⟨c⟩utia Auga l. posit. *cf.* Augena. *gen.*: Auges: CORP. VI 9319 (*saec. I ex.*) *b* Eutactus Teidiae Auges disp. (*a. c*). 18295 (*periit*) d. m. Fl(avi)ae Auges. 29546. INSCR. Ephem. epigr. VIII 25 (*in conventu Emeritensi Lusitaniae*) d. m. Lebisiniae Auges P. Cusius Phoebianus proc. Aug. maritus. Augenis: CORP. VI 5369 (*e columb.*) ⟨An⟩niae L. l. Augenis. *ibid.* ...⟩ Calubenis. 23916 ? P⟩ergenniaes C. l. Augenis. XII 4004 (*Nemausi*) Vareniae Augenis. III 3289 (*in Pannonia inf.*). Auge: CORP. XIV 1180 (*Ostiae*) cineres Iuliae Auge. X 5490 (*Aquini, periit*) Tampiae (mulieris) l. Auge. *dat.*: Auge: CORP. VI 27603 Trebiae Auge matri. XIV 358 (*Ostiae*), 1, 8 & Critoniae Auge sorori, 1804 (*ibid.*) Voltidiae C. et (mulieris) lib. Auge. X 1025 (*Pompeis*) Marciae Auge. 2585 (*Puteolis*) Iuliae Nigri l. Auge matri suae. 5685 (*Arpini*) Fufidiae P. l. Auge matri. 7264 (*in Sicilia*) Aeliae Aug⟨e⟩ coniugi. 8096 (*Tegiani*) matri. 8327 (*in Sardinia*) Víbiáe Auge Q. Porci Clárí uxórí. V 163 (*Polae*) Galgestiae Auge matri suae. 3398 (*Veronae*). 4651 (*Brixiae*) Mefanatiae C. l. Auge matri. XII 1013 (*Glani*) Liciniae Auge. Augeni: CORP. VI 3995 (*e monumento Liviae*) Amphio Liviae ostiar. dat Líviae Augeni coniugi. 7986 (*e columb.*) Aureliae Augeni. 9641 Plaetoriae Augeni. 12864. 18307 Flavia⟨e⟩ Augeni. 27503 Flaviai L. l. Augeni. 27822 d. m. Turraniae Augeni fecit Stlacia Cara matri. X 4181 (*Capuae*) v. Hostriae A. l. Augen⟨i⟩. *ibid.* Augen⟨i⟩. V 8342 (*Aquileiae*) Petroniae Augeni. XII 890 (*Arelate*) d. m. Titiáe Augeni. 3448 (*Nemausi*) Augeni Volumniae. Augini: CORP. X 5726 (*Sorae*) C. Calidi C. l. Epaphroditi Calidiai C. l. Augini. XII 5017 (*cf.* add. p. 853, *Narbone*) Baebiae Augini. *cf.* 4783 (*ibid.*). Augaeni: CORP. XI 84 (*Ravennae*) Obulciae Augaeni. *ibid.* saepulchre. Augene: CORP. VI 35119 L. Domitius Eros Vrbico f. Augene uxs. *vix abl. latet.* Augeti: CORP. XIV 1896 (*Ostiae, christ.*) Cipiae Augeti. C *opp. Mesopotamiae, v.* Augae. **Augiānus,** -ī *cogn. vir., v. p. 1342, 77.*

Augēās (-īās, -ēus), -ae (-īae, -ēī), Αὐγείας. **1** *Epeorum vel Elidensium rex, de quo cf. Schirmer apud Roscher, Myth. Lexik. I 731; Wernicke, PW. II 2306.* HYG. fab. 14 p. 46, 26 (*in Argonautarum catalogo*) Augeas Solis et †Naupidames ... filius. SERV. auct. Aen. 8, 299 ab Augia Eliensium rege (*exhibet solus cod. D*). *trad.* -eas: VARR. PLIN. nat. HYG. fab. 14. -ias: SERV. auct. ARS Bern. gramm. suppl. 97, 14 Augias Augiae. -eus (-ei): SEN. Herc. f. HYG. fab. 30. 157 AVSON. *variant codd.*: TERT. nat. 2, 9 ⟨Au⟩gias *libri praeter Agob. qui* -eas. ANTH. 627, 7 -eae *P*, -ei *C Petavianus, sim. VX.* *nota*: SEN. apocol. 7 *gen.* auge *Sangerm.* SCHOL. Stat. Theb. 7, 345 *gen.* Augae. VARRO Men. 70 non Hercules potest, qui Augeae egessit κόπρον. SEN. Herc. f. 247 nec ad omne clarum facinus audaces manus stabuli fugavit turpis Augei labor (*sim.* AVSON. 366, 7 ANTH. 627, 7). *cf.* TERT. nat. 2, 9 HYG. fab. 30 p. 64, 13. PLIN. nat. 17, 50 Augeas rex in Graecia excogitasse traditur (*sc. artem agri fimo laetificandi*), divulgasse vero Hercules in Italia, quae regi suo Stercuto, Fauni filio, ob hoc inventum inmortalitatem tribuit. HYG. fab. 157 p. 14, 4 Agamede, Augei filia (SCHOL. Stat. *l. c.* famosissimi). *nota proverbium*: SEN. apocol. 7 tu scis, quantum illic miseriarum tulerim, cum causidicos audirem diem et noctem, in quos si incidisses, valde fortis licet tibi videaris, maluisses cloacas Augeae purgare: multo plus ego stercoris exhausi. *cf. Otto, Sprichwörter p. 46.* **2** *fort. huc trahendum nom. serv.* CORP. III 10793 (*in Pannon. sup.*) d. m. Leucena Casdeni (uxor) viva fec. sibi ⟨et⟩ Augiae fil⟨io?⟩.

Augemni *v.* Augarmi.

Augena, -ae *cogn. mul.* INSCR. christ. Rossi I 389 (*saec. IV*) Augena Decia. *idem fort. nom. restit.* CORP. XII 4972 (*Narbone, periit*) A⟩nicia C. l. Augela. *cf.* Auge, Augenis.

Augendus, -a *cogn. vir.* **1** *apud scriptores: ad unum omnes christiani Africae originis*: CYPR. epist. 44, 1 diaconus. 40 confessorem. *alius memorari videtur* 41, 2 *et* 42. CONC. Carth. a. 411 Mansi 4, 109ᶜ episcopus plebis Villaemagnensis. PAVL. NOL. epist. 51, 1 conservos ... communes in domino, Gelasium et Augendum. *iam pridem viderunt editores idem restituendum nomen* AVG. in psalm. 36 serm. 2, 20, *ubi traditur* a collega meo Augendiarensi (*i.* Augendo Arensi) episcopo. **2** *in titulis: plerique Africani*: CORP. VIII 378 (*Ammaedarae*) Augendus, *cuius pater* Iulius Felix. 11564 (*ibid.*). 2030 (*in vicinia Thevestae*) *in titulo lectionis incertae fratres* Felix et Au⟨gen⟩d⟨us⟩, *quorum mater* Tertullia Vic⟨toria⟩. 10663 (*in agro Thevestino*) Augendus, *cuius filius* Theodotus. 16621 (*Theveste*) Paetus Aucendus (*an* P. Ae⟨li⟩us Aucendus?). 3323 (*in civitate Lambaesitana*) P. Aelius P. lib. Augendus. 4152 (*ibid.*) d. m. s. Victoriae et Augendo con. *ibid.* d. m. s. Augendo et Victoriae coniugi eius. 18618 (*in Numidia*) d. m. ⟨s.⟩ P. Vic⟨tori⟩ae Augend⟨us? -a?⟩ filiae in⟨no⟩cen⟨tissimae⟩. 15283 (*Thubursici Bure*) Aucenda. CARM. epigr. 1788 (*apud Nattabutes Numidiae*) cum ministeria tria, Fortunata Augendus Augenda. CORP. VI 10649 T. Ael. Augendus (*v.* Augarion). 12865 Augendo. 13268 C. Grattius Augendus. 20951 Flavia Augenda, *cuius pater* T. Flavius Eutychus. 20977 D. Laberius D. lib. Augendus. 32304 memoriae C. Artori Iuli Augedi viatoris quaestori ab aerar(io) Saturni. IX 784 (*Luceriae*) M. Aur. Augendus proc. s(altuum?) A(pulorum?). 4015 (*Alba Fucente*) Maria Augenda. XI 4446 (*Ameriae*) Visellius Augendus. 1254 (*Placentiae*). II 2211 (*Cordubae, a. 348*) Clod(ius) Augendus. XIII 1847 (*Luguduni*) Cel⟨e⟩rinius Augend⟨us e.⟩ vir a mill. VII 822 Prob. Augendus trib. III 11055 (*Brigetione*) Mataconius Augendus. III 13367 (*Aquinci*) MM. Aureli Augendus et Amandus liberti. *in lucernis*: CORP. X 8053, 29 Augendí (XI 6699, 31. II 4969, 11). INSCR. christ. Rossi I 225 (*a. 371*) mirae sapientiae Augendo. CORP. Graec. 9673 (*christ. Romae e coemeterio*) Αὔγενδε (*vocat.*). **Augendicus,** -ī *cogn. vir.* CORP. VI 34590 (*periit*) d. m. Augendico L. f. **Augendiarēnsis,** -e *v. p. 1343, 79.*

Augentius, -a *cogn. vir. et mul.* **1** CORP. VIII 19590 (*Cirtae*) d. m. Iustanius Augent⟨ius?⟩. **2** CORP. VI 749 (*a. 357*) Aur. Victor Augentius v. ⟨c.⟩ p(ater): *intellege initiationis Mithriacae gradum*). *idem memoratur* 750 *et* 751ᵃ (*a. 358*). 752 (*a. 358 et 359*). 753 (*a. 362*). 751ᵇ (*a. 376*) Aur. Victor Augentius v. c. p(ater) p(atrum). *vide Henzen ad* 754. *pater fuit* Tamesii Augentii Olympii 754 (*inter a. 382 et 392*). **3** *christiani*: NOT. episc. prov. proc. 46 Augentius Vzipparitanus. in exil. episc. Num. 2 Augentius Gazaufalensis prbt. CORP. Graec. 9682 (*Romae*) Αὐγεντίης. *nota*: HIER. nom. hebr. p. 66, 16 Efraim fertilis sive auctus, quem nos possumus ab augendo Augentium dicere (EVCHER. instr. 2 p. 141, 18 Ephraim frugifer sive ubertas vel Augentius latine). p. 80, 5 Epafran quem nos Crescentem sive Augentium possumus dicere. **Augentiānus,** -ī *cogn. vir.* CORP. VIII 16688 (*in prov. proconsulari*) C. Autronius Rogatus Augentianus. *cf.* Augantiana *et* Auxentius. *Diehl.*

Augentum *cf.* Vzentum.

augeo, -xī, -ctum, -gēre [*cf. c.* augescere, augmen *et c. got.* bi-aukan '*augere, addere*'. *Th.*]. *deest* PVBLIL. *de au perfecti agit* PRISC. gramm. II 459, 29. 461, 21. 477, 13. augerier: PLAVT. Merc. 48. auxere: *primum* ACC. trag. 109. auxitis: PRECES Liv. 29, 27, 3 CORP. VI 32328, 44. *item supplend.* CORP. VI 32323, 94. ausis: CORP. VI 32329, 11. *supinum* auctum *semel legitur* SALL. or. Macr. 16 (*v.* TAC. ann. 14, 20). augĕre: COMM. apol. 607. augit: PS. GALEN. alfab. 16 GLOSS. II 26, 28. augam: ITALA (Lugd.) gen. 17, 6. 28, 3. 48, 4 *pro* augeam (*coni. vel fut.*). DIOSC. 1, 21 auguetur.

A *transitive*: GLOSS. II 26, 23 auget αὔξει (*cf.* 251, 10. 16). 26, 26 augere αὐξῆσαι. IV 405, 48 ampliare (V 346, 19. IV 22, 56. 312, 15. 473, 36. 484, 12).

I *res, quarum numerus, multitudo, copia, pretium, amplitudo crescit, maiores reddere*: **1** *numerum*: *accedendo*: PLAVT. Amph. 307 quattuor nudos (duros *codd.*) sopori se dedisse hic autumat. metuo ne numerum augeam illum. Most. 19 augebis ruri numerum, genus ferratile. CAES. Gall. 7, 48, 2 ut quisque ... venerat ... suorum ... pugnantium numerum augebat (VVLG. deut. 20, 19). VERG. Aen. 7, 211 numerum divorum altaribus (*dat.*) auget (SERV. 209 adiectione scilicet numinis sui). *sim.* PLIN. nat. 31, 4. OV. am. 3, 9, 66 auxisti numeros, culte Tibulle, pios. LIV. 1, 7, 10 te ... aucturum caelestium numerum. 25, 1, 8 quorum (*sacrificulorum ac vatum*) numerum auxit rustica plebs. 32, 26, 6 augebant eorum *obsidum* numerum ... captiva aliquot. TAC. ann. 3, 67 auxere numerum accusatorum *illi*. PAVL. dig. 38, 10, 10, 13 hic *frater ex utroque parente* numerum *cognatorum secundi gradus* non auget. *cf.* AVG. civ. 15, 16. *addendo, passive assumendo, crescendo*: CIC. Phil. 2, 31 legatorum numerus auctus. LIV. 3, 31, 2. 4, 16, 4. 4, 43, 5. 5, 1, 2. 10, 6, 6 (SVET. Aug. 31). MON. Ancyr. 2, 1 TAC. ann. 1, 14 (SVET. Aug. 37). CIC. Phil. 14, 11 augebo ... numerum dierum *supplicationibus*. CAES. Gall. 3, 23, 7 in dies hostium numerum augeri (*cf.* MIN. FEL. 31, 6). civ. 2, 5, 1 aucto navium numero (TAC. hist. 4, 84). BELL. Afr. 44, 4 numero classis (*intelleguntur milites*) aucto militibus veteranis impositis. SALL. hist. frg. 3, 98 auger⟨e⟩tur numerus lectis vir⟨is⟩. LIV. 43, 17, 1 ut numerum colonorum augerent (-ret *V*) *sc. Romani*. *cf.* 2, 34, 6 *et* 32, 2, 7. 33, 24, 8. 5, 10, 5 quantum ... augebatur militum numerus, tanto maiore pecunia in stipendium opus erat. 29, 15, 15. 29, 34, 4 ut ... numerum equitum augeret (TAC. hist. 4, 19 AMM. 21, 6, 6). 39, 21, 9 quae causa numero aucto infirmiores eos fecerit. 42, 31, 3 et in sociali exercitu (*opp. legiones auctae*) consuli alteri auctus numerus. SEN. contr. 7, 8, 8 Tuscus ... numerum auxit *quaestionum*. SEN. clem. 1, 8, 7 regia crudelitas auget inimicorum numerum tollendo (AMM. 22, 14, 5). COLVM. 9, 3, 4 domiciliorum numerus augeatur *apibus*. SCRIB. LARG. 16 augetur minuiturque numerus coclearium. QVINT. inst. 1, 4, 19 paulatim a philosophis ... auctus est numerus *partium orationis*. 3, 8, 26. 8, 3, 63. *sim.* PS. APVL. herm. p. 281 Oud. FRONTIN. aq. 88 aucto ...

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

castellorum ... numero. 104 tam augeri quam minui salientium publicorum numerum. *restit. in* SC. *ibid.* TAC. hist. 4, 27 auctus est Germanorum numerus. PLIN. paneg. 51 auxeras ... numerum eius (*populi*) congiarii facilitate. POMP. dig. 34, 2, 21 pr. vel aucto vel minuto numero gregis. CORP. III 6866, 10 ut ... civitatum honor ac numerus augeatur. 6866, 36 aucti⟨s e⟩orum viribus adque numero. LACT. inst. 5, 13, 1 cum ... noster numerus semper de deorum cultoribus augetur. HIER. epist. 70, 2 stuprum in alienam auget numerum conservorum. 79, 7 pro uno homine duos filios recepisti, auctus est numerus caritatis *i. carorum. cf. sim.* AVG. civ. 15, 16 cum ... numerus propinquitatis (*i. propinquorum*) augeri *possit.* 12, 19 uno addito augeri ... potest. *ibid.* duplicari *et* multiplicari, *opp.* finem facere. 12, 21 neque iste numerus (*certus*) ulterius augeatur. 16, 6 auctus est ... numerus gentium multo amplius quam linguarum. 18, 16 p. 276, 12 ex eis (*Graecis redeuntibus*) deorum tuorum numerum auxerunt. MART. CAP. 7, 741 quadratus quoque finis est eorum, quae per collationem (*i. multiplicationem*) augentur. BOETH. arithm. 1, 14 ex unitatibus in semel ipsis auctis multiplicatisque. 1, 4. mus. 1, 15 quemadmodum auctus nervorum numerus, quo nunc pluralitatis est (*opp.* tetrachordos), usque pervenerit. 2 *multitudinem*: **a** *copias, quae augendo simul validiores fiunt*: PLAVT. Cist. 200 augete auxilia (*i. copias auxiliares*) vostris iustis legibus. CIC. epist. 10, 8, 4 aucto exercitu. SALL. Catil. 32, 1. 51, 43 LIV. 5, 5, 5. 26, 18, 2. VAL. MAX. 3, 6, 1 exercitum (*suppl. ex* PARIDE) augendo ... oportunum ... gradum (*i. tempus*). CVRT. 7, 10, 13. TAC. ann. 15, 60 famam aucti exercitus (*opp.* infrequentia). hist. 3, 61 ann. 12, 14 AMM. 30, 7, 6. CAES. Gall. 4, 13, 2 dum hostium copiae augerentur. 7, 49, 1. civ. 1, 45, 7. 3, 82, 2. 2, 4, 7 copiae ... submissis ... auxiliis augebantur. BELL. Afr. 37, 1 Caesar ... legionibus ... copias suas ex secundo commeatu auxerat. Hisp. 1, 4 maiores (*vix recte*) augebantur copiae. SALL. hist. 2, 35. LIV. 25, 35, 4 hostium tantum auctas copias. 27, 13, 6. 27, 17, 6. 29, 6, 16. 44, 4, 9. 22, 40, 7 parte dimidia auctas (aucta *P*) hostium copias. 31, 34, 6 VELL. 2, 54, 3. TAC. hist. 4, 70 copias recenti ... dilectu auctas. ann. 3, 43. 6, 37. 14, 38. FLOR. 3, 1, 13 auctis admodum copiis. 3, 5, 14 auctis maiorem in modum copiis. 3, 10, 18 SVLP. SEV. chron. 2, 23, 5. SALL. hist. frg. 2, 103 subsidiis principes augere. Ov. met. 14, 454 auget uterque suas externo robore vires (LIV. 2, 17, 4. 7, 7, 4. 23, 42, 6 TAC. hist. 2, 32 ann. 2, 77. 4, 24 AVG. civ. 3, 19). LIV. 1, 30, 9 equitatu aucto nuper (*cf.* 1, 30, 3). 1, 37, 1 hac parte copiarum aucta. 26, 47, 3 auxerat navibus octo captivis classem. 23, 28, 2. 25, 27, 3 SVET. Nero 3. LIV. 8, 8, 13 aciem ... auctam numero. 22, 36, 3. 27, 46, 3 auctum voluntariis agmen. SIL. 1, 520 aucta ... hortando manus. TAC. hist. 4, 36 adventu quintanorum ... auctae legiones (AMM. 20, 8, 1). ann. 2, 25 velut aucti numero *milites.* 3, 25. 6, 44 aucti copiis socialibus. AMM. 15, 9, 7 aucta virium copia. *accedendo*: LIV. 23, 44, 9 Nolani aciem Romanam auxerunt. 24, 32, 7 mercennarii milites ... agmen hostium augent. STAT. Theb. 4, 237 auget ... maniplos Elis. **b** *quamlibet multitudinem hominum*: PLAVT. Rud. 1207 auxerunt nostram familiam *lares filia. cf.* *A IV a* VERG. Aen. 5, 565 progenies, auctura Italos. TIB. 2, 1, 58 *corrupte* [hircus] auxerat hircus oves. Ov. fast. 6, 688 ut hunc tibicina coetum augeat. LIV. 1, 30, 2 ordini ab se aucto. 1, 43, 7 quinta classis aucta: centuriae triginta factae (*antecedentes minore numero erant*). 34, 31, 14 multitudinem servis liberatis auctam. 38, 16, 13. 2, 1, 2. 26, 17, 2 (TAC. hist. 5, 5 VVLG. act. 5, 14 AVG. civ. 1, 34). 34, 1, 5 augebatur haec frequentia mulierum in dies. IVV. 5, 73 subsidiis aucti. PLIN. paneg. 28 augetur ... cotidie et crescit turba infantium. SVET. Aug. 89 Q. Metelli *oratio* de prole augenda (FLOR. 1, 5, 2. POMP. dig. 41, 3, 30, 2 populo deinde aucto. VVLG. I par. 21, 3 augeat dominus populum centuplum quam sunt. psalm. 104, 24. II reg. 15, 12 populus ... concurrens augebatur cum Absalom). AMM. 15, 5, 37 adulatorum, quos augebat ipse. 23, 6, 35 aucti Persae ... in amplitudinem gentis. ITALA gen. 17, 6 (Aug. civ. 16, 26 loc. hept. p. 516, 14 Lugd.) 28, 3 (AVG. civ. 16, 38). 48, 4 lev. 26, 9. VVLG. *ubique praeter* gen. 48, 4 crescere faciam *habet.* VVLG. act. 2, 47 dominus ... augebat (προσετίθει, *fort. i. q.* addo), qui salvi fierent, quotidie. gen. 47, 27 auctusque est et multiplicatus nimis *Israel.* exod. 23, 30. HIER. epist. 96, 18 animarum depulsione et exitio iusti viri augetur genus. CLAVD. 22, 265 Stilichone curules augeri. AVG. civ. 15, 16 p. 91, 32 ut ... hominum numero socialis propinquitas (*i. propinquorum numerus*) augeretur. *rerum*: PRECES Acta Arv. Corp. VI 2086 (*a. 213*), 17 de nostris ann(is) augeat t(ibi) I(uppiter) a(nnos). 2104 (*a. 218*), 36 Ov. fast. 1, 163 CARM. Tert. apol. 35. BELL. Afr. 88, 5 turres ... auxerat *Cato.* PROP. 3, 7, 32 adiecimus undas, fortunae miseras auximus arte vias. Ov. met. 2, 372 silvam ... sororibus (*novis arboribus*) auctam. MANIL. 1, 519 sua omnia servat *mundus*, quae nec longa dies auget minuitque senectus. 3, 432 augebunt ... novo (*Bentley*, novem *codd.*) viciñas munere (*corr. Bentley, codd. variant*) summas *sidera. cf.* 3, 413. COLVM. 9, 14, 9 incipiunt examina viribus et numero augeri. PLIN. nat. 3, 16 itinerum auctis aut diminutis passibus. SVET. Aug. 96 augeri hostias. POMP. dig. 41, 3, 30, 2 gregi augendi eius gratia. APVL. apol. 89 ea quadraginta tu dimidio auges (MART. CAP. 7, 741. 763 *compluries.* BOETH. arithm. 1, 14 neque deminuta summa neque aucta. 2, 43 si ... tres septies augeantur. mus. 1, 6 modus pluralitatis augetur. 2, 8 alia augendi proportiones via). SOL. 19, 13 ramos augent *cervi.* OPTATVS 5, 4 p. 126 tres ... species *sacramenti celebrandi* ..., quas ... nec augere nec minuere praetermittere poteritis. AVIEN. Arat. 775 piscibus astra duobus augentur. ora 30 augere porro numeris summam novo. *nota*: LVCAN. 7, 143 auget eques stimulos. *rerum incorporearum*: CIC. fin. 4, 67 quarum artium summae crescere possunt, earum etiam contrariorum summa poterit augeri TIB. 1, 7, 56 proles quae facta parentis augeat. VITR. 6 praef. 4 cum ... praesentium cura et praeceptorum doctrinis auctas haberem copias disciplinarum. SEN. contr. 7, 6, 13 auge beneficia. *hic nonnulla ex II 2 afferri possunt velut* delicta, peccata augere. *accedendo*: CIRIS 201 cognatos (*sunt Dauliades*) augens reges numerumque suorum ciris et ipse pater. Ov. met. 2, 264 montes sparsas Cycladas augent. 5, 301 nuper et istae auxerunt volucrum ... turbam. SEN. dial. 9, 12, 6 benef. 1, 1, 9. STAT. silv. 4, 8, 3 genus ... auget tertia iam suboles. 4, 8, 25 proles tibi saepius aucta. TAC. hist. 5, 12. HERMOG. dig. 35, 2, 38 pr. statuliber heredis non auget familiam. SOL. 7, 17 Ino ... auxit maris numina. MANIL. 4, 489 quae ... auget *pars* quinta numero (*vicesimam*). 5, 118 bis denas augebit septima partes. AMM. 18, 8, 13 peregrina commercia (*i. homines ad ea convenientes*) ... multitudo convenarum augebat agrestium. CARM. epigr. 404, 2 quos (*annos*) menses quattuor augent ⟨v⟩iginti dies. **3** *possessionem*: *addendo*: PLAVT. Merc. 48 lacerari valide suam rem, illius augerier. TER. Haut. 798 *coniecit Bentley* in lauta ... et bene aucta re (acta parte *codd.*). CIC. Verr. 3, 73 Rab. Post. 3. 38. off. 2, 55 in re vel quaerenda vel augenda. HOR. epist. 1, 7, 71 rem strenuus auge. 1, 16, 68. LIV. 2, 2, 7 res tuas ... munifice augebunt *cives.* SCAEV. dig. 32, 41, 14. SALL. Catil. 6, 2 res eorum civibus moribus agris aucta. CIC. off. 1, 92 res familiaris primum bene parta sit ..., deinde augeatur ratione, diligentia, parsimonia. 2, 87 CAES. Gall. 1, 18, 4 COLVM. 1 praef. 10. 1, 1, 3 HIER. epist. 125, 16. LIV. 7, 16, 3 in publicum secernendo augenti rem privatam militi. 1, 30, 6 Romanam rem nuper etiam adiectione populi Romani auctam. 1, 33, 31. 1, 33, 8. 4, 8, 2. 8, 13, 16. 21, 2, 5 TAC. hist. 5, 5 VLP. dig. 28, 5, 35, 3. APVL. flor. p. 23 Oud. ex rebus actis et auctis. TERT. nat. 2, 17. VAL. MAX. 4, 4, 9 patriae ... rem ..., non suam augere. SVET. Don. vita Verg. p. 54 apibus curandis auxisse reculam (ς, regulam *Bern. Regin.*). PLAVT. Most. 864 faciunt de malo peculium, quod nequeunt ⟨de bono⟩, augent ex pauxillo (*lacuna, deinde corrupte*) de parant. IVV. 3, 189 cultis augere peculia servis. CELS. dig. 47, 2, 68 (67), 4 POMP. dig. 15, 1, 4 pr. *et* 1 AFRIC. dig. 19, 1, 30 pr. MARCIAN. dig. 15, 1, 40, 1 PAPIN. dig. 31, 65 pr. VLP. dig. 15, 1, 17. 15, 1, 30, 4 APVL. met. 10, 14. VEG. mil. 2, 20 ex omnibus donativis augetur eorum pro medietate castrense peculium. CRASS. or. frg. (Cic. de orat. 2, 225) patrimonio augendo *studere.* LIV. 23, 48, 10 COLVM. 1, 8, 19 QVINT. decl. 316 p. 244, 11 AMM. 18, 1, 1 AVG. civ. 4, 3 p. 149, 21 D. VLP. dig. 37, 9, 1, 20 rebus, quae patrimonia onerare magis impendio quam augere fructibus consueverunt. CIC. off. 1, 17 in augendis opibus. 2, 40. 65. 3, 22 Lael. 70 rep. 3, 24 Mur. 33 CAES. civ. 1, 85, 5. Ov. epist. 2, 109 cuius opes auxere meae. fast. 2, 630 NEP. Thras. 2, 4 Con. 5, 2 LIV. 9, 42, 4. 39, 24, 4 PAVL. FEST. 23 RVT. LVP. 1, 9. SIL. 15, 321 Latias fortuna ... auxit opes laudemque simul. TAC. ann. 14, 52 AVSON. 270, 2 HIER. epist. 66, 8. 69, 9. CIC. parad. 6 ea (*quae inter bona habentur*) qui habent, libidine augendi cruciantur (SCAEV. dig. 34, 3, 28, 5). CIC. Cato 4, 19 deorum benignitate auctas exaggeratasque fortunas. CAES. Gall. 6, 1, 3 ut si quid esset in bello detrimenti acceptum, non modo id brevi tempore sarciri, sed etiam maioribus augeri (adaugeri *β*) copiis possit. NEP. Dion 1, 3 divitias ..., quas ipse tyranni muneribus auxerat. AMM. 24, 3, 4. 26, 6, 17 VVLG. prov. 22, 16 HIER. epist. 54, 12. 15 AVG. civ. 2, 20 p. 78, 4. 5, 12 p. 214, 3. NEP. Att. 12, 2 cum augere possessiones posset suas. TAC. ann. 2, 38 ut privata negotia et res familiares nostras augeamus. 16, 1 augendis praesentibus bonis. PLIN. epist. 5, 1, 9 quartam partem ab heredibus eius accipias, quam tamen ego augebo. POMP. dig. 45, 1, 110. MAECIAN. dig. 35, 2, 32 pr. augerentur bona eius. VLP. dig. 49, 17, 9. SCAEV. (Marcell.) dig. 35, 2, 56, 2 augetur ... his (*denis*) hereditas. PAVL. dig. 40, 9, 18 pr. (Labeo). 49, 15, 29 hereditas ... augeri per servum hereditarium solet. VLP. dig. 50, 16, 178, 1 APVL. apol. 70. PAVL. dig. 48, 20, 7, 4 ex his ... portiones liberorum non augentur (VLP. dig. 37, 7, 3). IVLIAN. dig. 35, 2, 87, 5 augeri legata. 35, 2, 87, 8. AFRIC. dig. 28, 6, 35 *suppl. Mommsen.* SCAEV. dig. 22, 103, 5 PAVL. dig. 33, 7, 19 pr. VLP. dig. 37, 5, 5, 5. SCAEV. dig. 32, 41, 7 matre, quae ... dotem eius auxit. VLP. dig. 32, 3 pr. si ... auxerit marito dotem *mulier.* 26, 5, 7 APVL. apol. 92 VVLG. gen. 34, 12. PAVL. dig. 34, 1, 12 minuisse eum vel auxisse ea, quae reliquerat, videri. AMM. 29, 5, 37 facultatem ... Aethiopum ... adminiculis augeri vel maximis. CALL. dig. 50, 6, 6, 12 PAVL. dig. 50, 5, 10, 3. *de possessione spiritali*: CIC. rep. 1, 3 rapimur ad opes augendas generis humani. BAVDON. 5 ut ... tanto sibi plus augeat in caelo, quanto magis subtraxisset de saeculo. *accedendo*: AFRIC. dig. 28, 6, 35 portio, quae per bonorum possessionem accesserit, auget legata. PAVL. dig. 32, 46 VLP. dig. 37, 5, 5, 1. PAVL. dig. 5, 3, 40 pr. augent hereditatem *fructus.* 35, 2, 22, 3 VLP. dig. 5, 3, 20, 3. 5, 3, 25, 20. 5, 3, 27 pr. PAPIN. dig. 5, 3, 51, 1.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Pavl. dig. 35, 2, 1, 17 Iulianus et haec ex eventu augere patrimonium aut non augere existimat. 38, 2, 44, 2. Vlp. dig. 33, 8, 6, 4 id quod dominus debet servo, augere debet *legatum peculium*. Apvl. apol. 20 semper aliquid ante parta ut augeat, mendicabit *animus*. 4 *pecuniam, pretium, sim.*: *addendo*: Gracch. or. frg. (Gell. 11, 10, 3) uti vectigalia vostra augeatis (Cic. off. 3, 87 Caes. civ. 1, 35, 4 Liv. 39, 24, 2). Cic. Verr. 3, 138 locupletissimi cuiusque censum extenuarant, tenuissimi auxerant *censores* (Ov. am. 1, 10, 41 tori reditu census augere paternos. Sen. dial. 11, 10, 6 Porph. Hor. carm. 3, 24, 59). Cluent. 45 quae ... auctā pecuniā maiore praemio ... necaretur (leg. agr. 2, 59. 2, 65 Rvt. Lvp. 2, 2). Ps. Sen. mon. 23 Tac. ann. 2, 62 Amm. 25, 4, 15). p. red. ad Quir. 12 in augenda mercede (or. frg. A IX 13 Tac. ann. 12, 46). Caes. civ. 3, 110, 5 stipendii augendi causa (Tac. ann. 1, 26. 2, 9). 3, 112, 11 quae res apud milites largitiones auxit (Bell. Alex. 4, 2). Ov. met. 7, 740 munera ... augendo. Liv. 42, 62, 14 summam pecuniae augens. Val. Max. 6, 5, 1 aerarium pecunia, fines agris auctos. Colvm. 8, 1, 2 venditorum animalium pretio villae reditum augeant (Vlp. dig. 50, 10, 1, 5). 1, 2, 3 quae res frugibus conditis auget pretium. Plin. nat. 12, 39. 12, 86. 18, 225. 33, 4. 35, 88. 37, 18. 37, 29 Tac. ann. 3, 52 Pavl. (Papin.) dig. 18, 1, 7, 2 pr. Papin. *ibid.* Vlp. dig. 18, 1, 7, 2. 24, 1, 7, 5 Vvlg. Ezech. 16, 31 Clavd. 18, 49 Cod. Iust. 4, 49, 12. Plin. nat. 6, 89 annonam numquam augeri. 1, 33, 13 quotiens et quibus temporibus aucta sit aeris aut nummi significatio. Svet. Aug. 34 auctis ... praemiis. Vesp. 16 auxisse tributa provinciis. Tac. ann. 3, 25 augendo aerario. Scaev. dig. 26, 7, 57, 1 ex sortis usuris pupillo aucta *summa*. Pavl. dig. 50, 16, 79, 2 speciem ... ornant, non etiam fructum augent *voluptariae impensae*. Vlp. dig. 27, 2, 3, 6 quemadmodum solent augeri *alimenta*. 24, 1, 7, 5 aestimationem rerum ... se nationis causa auxisse. Papin. dig. 35, 2, 9 pr. ut fructus postea percepti ... augeant hereditatis aestimationem fundi nomine. Lampr. Alex. 46, 10 unde sumptus suos augerent. Capitol. Aurel. 11, 2 delationes, quibus fiscus augeretur. Clavd. 8, 590 auget acus meritum. *accedendo*: Spart. Sev. 12, 1 omnium bona publicata sunt aerariumque auxerunt. 5 *copiam*: Cic. ac. 2, 94 ars ..., quae nec augendi nec minuendi quid aut primum sit aut postremum docet. fat. 1 augentem linguam Latinam (Qvint. inst. 2, 14, 1 copiam Romani sermonis augere. 8, 6, 5). Lvcr. 1, 436 augmine ... corporis augebit numerum *corpusculum*. 1, 282 quam (*aquam*) largis imbribus auget ... magnus decursus aquai. Ov. met. 1, 587 fletibus auget aquas *Inachus* (Epiced. Drusi 436). Liv. 21, 54, 9 erat pectoribus tenus aucta nocturno imbri *aqua*.

Ov. met. 9, 106 nimbis hiemalibus auctus ... amnis (Liv. 21, 31, 12 Sen. nat. 3, 7, 2 Amm. 31, 4, 5). Pont. 4, 10, 59 quos auget, adulterat undas *maris copia laticum fluviorum* (Sen. Ag. 482 imbre auget undas *maris Notus*. Lvcan. 1, 217 *Rubiconis*. Sil. 15, 226). fast. 2, 219 velut torrens undis pluvialibus auctus aut nive (Sen. nat. 3, 27, 7 Amm. 14, 10, 7. 24, 8, 2). Liv. 44, 31, 4 *flumen* multis et aliis auctum aquis (Sen. nat. 3, 26, 1. Avien. orb. terr. 1317 flumina nimbis auget hiems). Sen. nat. 4, 2, 1 Nilus ante exortum Caniculae augetur mediis aestibus ultra aequinoctium. 6, 8, 3. Plin. nat. 3, 54 duobus et quadraginta fluviis auctus *Tiberis*. 3, 117. 6, 26. 36, 58 augentis se amnis eius (*Nili*). Tac. ann. 1, 76 Sol. 2, 25 Hier. in Ezech. 14, 47 p. 593 Vall.

Cvrt. 8, 9, 7 Acesinos eum (*Indum*) auget. Plin. nat. 3, 120. Sil. 3, 451 *Arar* auget opes stanti similes *Rhodani*. Amm. 15, 4, 4 nec aucto nec imminuto agmine *fluminis*. 23, 6, 57 Artamis et Zariaspes ..., Ochus et Drargomanes ... convenis aquis augent inmania Oxi fluenta. Lvcr. 5, 488 salsus de corpore sudor *terrae* augebat mare manando camposque natantis. Sall. hist. frg. 3, 56. Sen. nat. 3, 27, 10 mare ... auctum (*E T*ς, actum Φ). Vitr. 1, 4, 11. Val. Max. 1, 6, 3 Albanus lacus ... caelestibus *non* auctus imbribus. Plin. nat. 2, 226. 31, 108. 2, 229 Inopus fons ... decrescit augeturve. 2, 219. Frontin. aq. 9 nec ut Iuliam (*aquam sc.*) augerent *aquarii*. Plin. epist. 10, 61, 3 rivi si ... augebunt illud, quod lacus dederit. Lvcr. 2, 486 paulo pluribus *partibus minimis quam tres* auge *corpora prima*. 4, 641 capris adipes et coturnicibus auget *veratrum*. 6, 473 ad nubis augendas. Verg. Aen. 9, 405 siqua *dona* ipse meis venatibus auxi. Vitr. 1, 4, 6 aeris etiamque terreni in corpore naturalis compositio augendo aut minuendo infirmat cetera principia. 7 praef. 4 propagationibus ... augendam bybliothecam. Pavl. Fest. 12 vinum in sacrificiis augere. Sen. epist. 118, 15 quamvis augentur *res*, manet qualitas. 118, 17 non auget, sed implet *summa adiectio velut fornicem summus lapis*. Plin. nat. 2, 45 umorem ... etiam augere *lunam constat*. 2, 221 sanguinem hominum etiam cum lumine eius augeri ac minui. 2, 123 expedit augere liquorem *balsami*. 15, 14 cum ... oleum decrescat, amurca augeatur. 6, 1 aucta immanitate (*E*, inanitate *rell.*) oceani. 15, 9 augetur oleum ..., postea nuclei increscunt et caro. 17, 230. 19, 128 sanguinem quoque augere *credentur lactucae*. 20, 64. 20, 27 ad lactis copiam augendam. 20, 183. 24, 100. 32, 104 bilem auget *mel*. 37, 148 augere ... aurum traditur *Amphidanes gemma*. Val. Fl. 3, 569 capta ... dapes auxisse ferina. Stat. Theb. 11, 406 mixtis ... iubas serpentibus augent *Furiae* (adiectione serpentum Schol.). 6, 101 turba ... cadentum aucta lues. Qvint. inst. 1, 10, 49 de celeritate augendi. Tac. ann. 14, 37 confixa ... telis ... iumenta corporum cumulum auxerunt. Tert. anim. 37 dum extenditur, non dum augetur *massa auri*. Porph. Hor. epist. 2, 1, 47 vel in augendis (iungendis *codd. praeter W suprascr.*) vel in minuendis acervis. Sol. 30, 11 divinitus eas augeri *epulas*. 32, 3 incrementa exundationis ... augeantur. Vvlg. Sirach 11, 34 ab uno doloso augetur sanguis *ut videtur effusus*. Cael. Avr. acut. 1, 11, 94 augendi sunt ... cibi pro virium quantitate. 1, 17, 178 panis quantitatem augere. 1, 4, 114 ex ipsis excrementis corpora augeantur. Gramm. VII 321, 17 dictio orationem auget. *translate*: Cic. or. frg. A XIII 10 augent magnum quendam cumulum aeris alieni. Iren. 5, 2 ex quo (*sanguine*) auget (*corr. in* rigat *sim.*, δεύει) nostrum sanguinem, ... panem, ex quo auget corpora. Capitol. Maximin. 10, 5 ut materiam crudelitatis augeret. Cassiod. hist. 6, 10 p. 1036^b cumulum auxit iniuriarum. 6 *amplitudinem*: *locorum, aedificiorum, sim.*: Cic. Att. 13, 20, 1 de urbe augenda. 13, 33, 4. 13, 35 *et* 36, 1 gentilis tuus urbem auget, quam hoc biennio primum vidit et ei parum magna visa est. Vell. 1, 8, 6 eam *urbem* asylo facto inter duos lucos auxit. Amm. 22, 16, 15 Alexandria ... non sensim, ut aliae urbes, sed inter initia prima aucta per spatiosos ambitus. Caes. civ. 3, 112, 8 has munitiones insequentibus auxit diebus. Bell. Alex. 1, 2 (Tac. hist. 3, 26). Liv. 27, 47, 3 num auctum aliqua parte sit vallum. 28, 15, 13 (Tac. hist. 4, 34). 27, 47, 4 castra nihil aucta. Tac. hist. 2, 19 auctae turres (*sed fortasse numerus earum augetur*). 4, 65 muros civitatis ... augere nobis quam diruere tutius est. Corp. VI 34697 munimentum ... conlapsum a solo auctum restituerunt. Tac. hist. 3, 47 summa navium tabulis augent. 15, 9 turribus auctas naves. Vitr. 7 praef. 7 aucto vestibulo initiantibus. Plin. paneg. 50 aedes ... auctas et rigentes. Apvl. Plat. 2, 26 domus ... et possessiones, quae ... nec in immensum augeri ... sinit.

Mon. Ancyr. 5, 10 fines auxi (ἐπηύξ⟨ησ⟩α). Corp. VI 31537 (*a. 49*) auctis populi Romani finibus. 31538 (*a. 75*) *ter*. Val. Max. 6, 5, 1 fines agris auctos. Liv. 27, 9, 11 stirpis augendae causa. 34, 58, 13. 31, 11, 8 quod ... parte florentissima Syphacis finium adiecta etiam auxisset *patrium regnum* (Cvrt. 10, 1, 41). Vitr. 1 praef. 2 ut civitas per te ... provinciis esset aucta. Plin. nat. 3, 127 anticus auctae Italiae terminus. Tac. ann. 2, 56 augendae dominationi. 12, 33 pomerium auxit Caesar (*syn.* proferre). 12, 24. Mela 2, 104 auget terras *Nilus*. Stat. Theb. 6, 260 campum ... quem ... gramineae frontes sinuataque caespite vivo mollia non subitis augent fastigia clivis. Pomp. dig. 32, 16 si alluvione ager auctus esset. 41, 1, 30, 12. Procvl. dig. 41, 1, 56 aucta est paulatim et processit insula. Lvcr. 5, 1417 cubilia ... herbis et frondibus aucta. Stat. Theb. 6, 119 labor auxerat aras. Plin. nat. 19, 131 quidam et aliter amplitudinem augent *recisis lactucis*. Frontin. aq. 32 centenaria et centenum vicenum non minuuntur, sed augentur. Tert. anim. 37 sic quoque augetur *massa auri*, dum extenditur, licet enim habitu augeri, cum statu non licet. Amm. 26, 3, 1 in speciem auctum semenstrem *solem*. Schol. Germ. Sang. p. 222, 9 *luna*, quantum ... a sole discedit, augetur. Boeth. arithm. 2, 6 ceteri *numeri* eodem modo ... angulos augeant. 2, 13.

Cic. div. 2, 33 musculorum iecuscula bruma dicuntur augeri. Liv. 27, 26, 14. Ov. met. 4, 660 partes auctus (altus *codd.*) in omnes crevit in immensum *Atlas*. 8, 807 auxerat articulos macies (*non re vera, sed aspicienti*). Sen. nat. 1, 5, 14 corporis super humanam magnitudinem habitus augetur *speculo*. 1, 6, 2. 1, 15, 8. Cvrt. 9, 5, 23 ut secando vulnus augerent. Plin. nat. 10, 52 exemptum quoque lacte multo augetur *iecur anserinum*. 11, 184 augeri id (*cor*) per singulos annos in homine et binas drachmas ponderis accedere. 23, 80 auget *oenanthinum* et ulcerum incrementa. Cael. Avr. acut. 2, 19, 122 ne tumor augeatur. Val. Fl. 4, 550 vigor novus auxerat artus. Sil. 16, 353 crescere sublimem *equum* atque augeri membra putares. Stat. Ach. 2, 90 quas membra augere per artes. *spatii*: Caes. Gall. 7, 46, 2 quidquid huc circuitus ... accesserat, id spatium itineris augebat (spatio itineris augebatur β). Pavl. Fest. 14 auctum vocabatur spatium circi, quod super definitum modum victoriae adiungitur. Plin. nat. 13, 79 auxit *Claudius* et latitudinem *chartarum* pedali mensura. *vocabulorum et metrorum sonis vel syllabis*: Qvint. inst. 9, 4, 89 verba ... quae neque augeri nec minui nec ... produci aut corripi possunt. Tac. hist. 5, 2 accolas Idaeos, aucto in barbarum cognomento Iudaeos vocari. Mart. Cap. 3, 301 genetivus auctus syllaba (*velut facies faciei*). Diom. gramm. I 515, 15 dimetrum quoque ... Archilochus una syllaba auxit. 516, 5. 26. *translate*: Apvl. apol. 40 libros ἀνατομῶν Aristoteli et explorare studio et augere. Optatvs 1, 9 p. 11 ad prolixitatem scripturae tuae augendam. Mart. Cap. 7, 765 fines his numeris augentur. 7 *tempus*: Fast. Praenest. p. 232 ut per eos (*sc. dies*) augeretur a⟨nnus⟩. Manil. 3, 628 quanto fraudavit tempore luces (*i. dies*), in tantum noctes auget *cancer* (Plin. nat. 18, 264). Vitr. 9, 3, 1 sol signa pervadens auget et minuit dierum et horarum spatia. 9, 3, 1. 9, 3, 3. Plin. nat. 18, 220 augetur haec (*lux, dies*) a bruma. Fav. Evl. 12, 8. Marcian. dig. 34, 3, 2 pr. auctum litis tempus. Avg. serm. ed. Mai 18, 3 incipit augeri dies. 45, 4. Mart. Cap. 8, 884 Scorpius diminuit ortum et auget occasum. 8 *pondus*: Plin. nat. 34, 159 stagnum inlitum aereis vasis ... pondus non auget. Tac. hist. 4, 84 dignitatem legatorum, numerum navium, auri pondus augebat. Vopisc. Aurelian. 46, 3 panes urbis Romae uncia de Aegyptio vectigali auxit (panibus ... unciam *codd.*). Vvlg. Am. 8, 5 ut ... augeamus siclum. *translate*:

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

AVG. civ. 19, 17 ad facilius toleranda minimeque augenda onera corporis corruptibilis. 9 *res naturales crescentes facere; passive i. q.* crescere: PACVV. trag. 21 omnia animat format alit auget creat *caelum i. aether.* CIC. fin. 5, 26 in rebus omnibus iis, quas natura alit auget tuetur. 5, 39 *rerum terra genitarum* augendarum et alendarum quandam nutricem esse, quae sit scientia atque ars agricolarum. 5, 43 prima elementa naturae, quibus auctis virtutis quasi germen efficitur. 5, 58 suis progressionibus usa augentur *principia rerum.* nat. deor. 1, 35 natura, quae causas gignendi augendi minuendi habeat. 2, 33. 2, 41. 2, 81 materiam, qua ali augerique possit *semen.* 2, 83 stirpes amplexa alat et augeat *terra.* LVCR. 1, 229 tellus unde alit atque auget *animale genus.* 5, 220, 1, 184 nec porro augendis rebus spatio (*sc. temporis*) foret usus. 1, 873 tellus, quae corpora cumque alit auget. 1, 859 cibus auget corpus alitque (PLIN. nat. 2, 109. 2, 221. 22, 113. 127. 23, 41. 28, 53. 32, 111 APVL. met. 11, 1 AVG. civ. 5, 6 MACR. somn. 1, 12, 14). LVCR. 2, 1160 nostro aucta labore *pabula vix grandescunt.* 2, 1163 neque adeo . . . fetus (*i. q. segetes*) augent . . . labore arva. 5, 80 morigera (*sol et luna*) ad fruges augendas atque animantis. 5, 257 quodcumque (*subiect.*) alit auget, redditur. 5, 259 ergo terra tibi libatur et aucta recrescit. 5, 322 quodcumque alias ex se res auget alitque, deminui debet, recreari, cum recipit res. SALL. Iug. 2, 3 omnia . . . orta occidunt et aucta senescunt (HIER. in Ezech. 3 praef. p. 79 Vall.). 93, 4 aucta in altitudinem *ilex.* [Ov. rem. 88 in immensum viribus acta (*an* aucta?) suis *arbor.*] VITR. 2, 10, 1 *arbores* augentur amplissimis magnitudinibus (*i. ita ut a. m. sint. cf.* PLIN. nat. 16, 151 tanta crassitudine augetur *hedera candida.* 16, 248). COLVM. 7, 12, 12 et lac et spiritus maternus . . . ingenii atque incrementa corporis auget. PLIN. nat. 2, 221 cum incremento eius (*lunae*) augeri conchylia. 10, 56 ales in tantum aucta. 11, 231 recisi non, ut herbae ac cetera, ab incisura augentur *capilli.* 18, 316 non augeri acinos. 19, 131 quidam et aliter amplitudinem augent *recisis lactucis.* PLIN. paneg. 30 alendis augendisque seminibus. LACT. opif. 17, 7 ut *fetus in utero* et incremento augeatur. PELAGON. 24 corpora equorum et nutriunt et augent *Cappadoces.*

translate: CIC. Verr. 3, 82 facinus natum a cupiditate, auctum per stuprum, crudelitate perfectum atque conclusum. IREN. 1 praef. 3 et ipse auges ea (*quae tibi scripta sunt*) penes te . . ., quasi semen et initia accipiens a nobis. VVLG. II Cor. 9, 10 augebit incrementa frugum iustitiae vestrae.

II *vim rerum intendere*: 1 *earum quae sensibus accipiuntur*: *morbum*: TER. Hec. 334 aliquid tulisse *servom* comminiscentur mali, . . . morbus qui auctus si[e]t (CELS. 3, 9 p. 91, 23. 3, 21 p. 106, 30. SEN. benef. 6, 36, 2 multi, quos auxerant morbos et inritaverunt. TAC. ann. 3, 54 CAPITOL. Aurel. 28, 3). NEP. Att. 21, 6 ut auxerim dolores sine spe salutis (CELS. 2, 6 p. 37, 19 AVREL. ad Front. p. 92 N.). CELS. 2, 7 ea cursu omnique motu augentur. 3, 5 p. 84, 19 cum vero febris instet, incipiat, augeatur. 7, 27. 4, 16 p. 142, 9 hoc vitium quies auget (PLIN. nat. 23, 92). 4, 22 noxam augent *medicamina.* 6, 6, 27 aspritudinem auget *lippitudo.* 7, 19 ne inflammationem augeant *orae scroti* (CAEL. AVR. acut. 3, 4, 26). DON. (Suet.) vita Verg. p. 63 eum . . . languorem non intermissa navigatione auxit. APVL. apol. 50 si usque adeo aucta est *tabes.* 69 malum in dies augeri. CAEL. AVR. acut. 1, 17, 175 praesentem augeant accessionem *medicamenta.* 1, 11, 84 vigiliae necessario augentur. *translate*: SIL. 8, 22 his super internae labes et civica vulnus (*i. curas Hannibalis*) invidia augebant. *sonum*: RHET. Her. 3, 14, 25 vocem . . . augere (SVET. Claud. 33). *cf.* 3, 11, 20 magnitudinem vocis . . . auget *natura* (VITR. 1, 1, 9 vox scaenici sonitus . . . aucta cum incremento clarior et suavior ad spectatorum perveniat aures. 5, 3, 8). CIC. de orat. 3, 102 *a poetis et modos facientibus* summittitur aliquid, deinde augetur (*absolute*). SALL. Iug. 52, 6 ex Iugurthae proelio clamorem augeri. LIV. 21, 33, 6. VITR. 5, 5, 3 vox . . . excitaverit auctam claritatem. VVLG. Sirach 50, 20 in magna domo auctus (factus *cod. Am., i.* ἐγλυκάνθη μέλος) est sonus suavitatis plenus. *vires*: LVCR. 6, 342 mobilitatem . . . quae crescit eundo et validas auget viris et roborat ictum. Ov. met. 9, 788 vires augentur *mulieris in virum mutatae.* QVINT. inst. 11, 3, 42 augenda intentione excitandi, tum submittenda sunt temperandi *soni.* 12, 10, 44. APVL. Plat. 1, 17 substantia . . . et illis (*partibus corporis, dat.*), quae de consimilibus (*elementis constant*), robur auget et iis, quae inter se disparia supra diximus, pulchritudinem nutrit. 1, 18 corporis *firmitas* . . . nativis incrementis augetur. *motum*: Ov. Pont. 4, 15, 28 flumine saepe secundo augetur remis cursus euntis aquae (*i. quem aqua dat*) (SIL. 15, 575 augent cursus *bellatores*). FEST. 313 gradum augere. PLIN. nat. 2, 68 *bis* motum augeri *siderum.* 2, 71 parcius iam se minuente motu, non tamen ante stationes secundas augente. 2, 74 celeritatem . . . augere *incipiunt stellae.* QVINT. inst. 1, 10, 49 de celeritate augenda β, *sed sub A I 5 aptius affertur.* *ignem, calorem*: SEN. Oed. 39 ignes auget aestiferi canis *Titan* (AMM. 24, 7, 5. VVLG. Sirach 11, 34ª scintilla una augetur ignis). dial. 4, 19, 5 calorem auget *vinum* (HIER. epist. 54, 9). CVRT. 9, 4, 7 *incendium* cum ipsi augerent, hostes extinguerent. PLIN. nat. 2, 39 augetur imbribus *crater.* 2, 100 scintillam . . . augeri. 10, 85 aestu aucto (*sed fort. de anni tempore crescente, cf. A I 7*). PLIN. epist. 2, 17, 17 teporem solis infusi repercussu cryptoporticus auget. FIRM. err. 16, 2 augete flammas. *translate de amoris (q. invenies sub A II 2) flamma*: Ov. epist. 19, 9, 14 adsumpsit vires auctaque flamma morast. met. 9, 724. *lucem*: SEN. nat. 7, 17, 3 minuunt augentque lumen suum *cometae.* CLAVD. 10, 238 cum procul augeri nitor. *ventum*: PLIN. nat. 2, 129 sol et auget et conprimit flatus: auget exoriens occidensque, conprimit meridianus. 18, 217 octonis *annis* vero augeri *tempestates. cf.* SIL. 6, 557 *sub A V b.* PLIN. nat. 2, 215 inde mitescunt, iterumque . . . augentur *aestus.* PLIN. nat. 2, 215 augente ea cuncta. *colorem*: GELL. 2, 26, 6 habere quasdam distantias coloris rufi videntur (*vocabula eum significantia*) vel augentes eum vel remittentes. *cf. gramm. t. t. sub A II in fine.* CAEL. AVR. acut. 2, 15, 95 aucto genarum rubore. 2 *res incorporeas quae mente et ratione accipiuntur*: *animum*: PLAVT. Asin. 280 inimicum animos auxerit *ille.* CIC. SALL. VAL. FL. *v. II p. 102, 52.* BRVT. Cic. epist. 11, 23, 1 magnum animum . . . quem . . . augere potes. CAES. Gall. 7, 70, 3 nostris animus augetur. Ov. met. 7, 120. fast. 3, 65 animos pater editus auget. LIV. 1, 34, 4. 1, 55, 7 augebatur ad inpensas regis animus. 2, 43, 3 qui terrores compescere debebant, auxere insuper animos plebis. 6, 23, 8. 36, 10, 9. 3, 70, 8 nuntius . . . vincentibus Romanis animos auxit. 2, 33, 8. 7, 23, 10. 8, 38, 9. 10, 33, 7. 21, 50, 4. 31, 10, 7. 37, 33, 5. 44, 35, 1. 28, 13, 10 Romanis aucti et deminuti hostibus animi erant. 38, 26, 5 animos . . . auctos, *opp.* fractos. 10, 14, 9 (augebat *M*, agebat *LS*). SIL. 12, 379 qui . . . appulsis animos auxere carinis (STAT. Theb. 10, 23. 15, 497). FRONTIN. strat. 1, 11, 14. QVINT. inst. 1, 2, 30 laude crescit et impetu augetur. 1, 8, 8 quae maxime ingenium alant atque animum augent. TAC. hist. 2, 4 aucto animo. 3, 62 ⟨aucto⟩ animo. *nota usum reflexivum*: SEN. dial. 9, 17, 8 caelo libero et multo spiritu augeat attollatque se animus. FLOR. 3, 5, 20 AMM. 19, 7, 4. TER. Eun. 436 auge . . . *suspicionem.* RHET. Her. 2, 7, 11 *locis*, quibus augetur suspicio. CIC. Verr. 5, 53 cupiditatis . . . suspicionem augeret. Cluent. 79 Marcell. 22 epist. 1, 1, 3 LENT. Cic. epist. 12, 15, 5. CAES. Gall. 7, 45, 6 augetur Gallis suspicio. LIV. 40, 20, 6 ne cuius suspiciones augeret. 40, 22, 15. 43, 2, 11 auxitque (auxi adque *V*) eam suspicionem Canuleius. FRONTIN. strat. 3, 17, 7 TAC. ann. 4, 10. 4, 54 SVET. Tib. 23 Tit. 5 APVL. apol. 65. TER. Ad. 25 aequanimitas poetae (*dat.*) ad scribendum augeat industriam. 145 si augeam (*sc. iracundiam, v.* DON. 146) aut etiam adiutor sim eius *iracundiae* (*opp.* placo. *cf.* DON. 145). Ov. epist. 20, 6 aucta foret saevae forsitan ira deae. LIV. 3, 14, 3 iuniores . . . auxere iras *patrum* in plebem. 5, 30, 1 in dies magis augebat iras hominum. 4, 49, 11. 4, 53, 11 auctae inde plebis . . . in consulem irae. SEN. dial. 3, 13, 2. 5, 29, 2 TAC. hist. 5, 10 ann. 1, 62. 3, 9. ACC. trag. 109 multi iniquo . . . animo sibi mala auxere in malis. LIV. 7, 4, 7 malum (*sc. filii*) malo augere VELL. 2, 28, 2 SEN. Herc. O. 566. dial. 6, 3, 4 mala sua non (novo *Madvig*) augere. PLIN. paneg. 34 AVELL. p. 96, 18 AVG. civ. 2, 16 p. 72, 14. 2, 18 *bis.* RHET. Her. 3, 16, 28 ars . . . naturae commoda confirmat et auget (CIC. inv. 2, 18 p. red. ad Quir. 24 Sest. 137 plebis libertatem et commoda tueri atque augere *senatum.* off. 1, 55 ab augendis hominum utilitatibus et commodis. de orat. 1, 211 part. 92. epist. 13, 9, 3 remque [*i. commodum*] et utilitatem sociorum . . . per te quam maxime defensam et auctam velis. VLP. dig. 5, 1, 18, 1 *actionis.* CIC. off. 3, 21 Phil. 5, 53. SVET. Aug. 31 sacerdotum et numerum et dignitatem, sed et commoda auxit. CIC. off. 1, 55). 4, 16, 23 bellum . . . minuere, pacem . . . augere. CIC. inv. 1, 14 altera *constitutione* assumpta numerus constitutionum duplicatur, non vis constitutionis augetur (LIV. 3, 6, 2 auxere vim morbi *homines.* 34, 48, 2 factionis hominum vires augendo. PLIN. nat. 23, 120 iuvenum vires augent *fici.* QVINT. inst. 1 praef. 23 vires augere eloquentiae. 10, 6, 4 augenda vis cogitationum). inv. 1, 21 augetur atque inflammatur odium (BELL. Alex. 50, 3 TAC. hist. 2, 92 ann. 1, 55. 69 AMM. 30, 1, 18). Verr. 1, 2 non ut augerem invidiam ordinis (Ov. met. 15, 536 ne . . . augerem muneris huius invidiam. LIV. 3, 59, 4. 10, 46, 6. 22, 23, 4. 42, 21, 2 VELL. 2, 31, 4. 2, 44, 5 dum augere vult invidiam collegae, auxit potentiam. 2, 62, 3 ASCON. Mil. p. 33. TAC. hist. 2, 13. 68. 3, 32. 80 ann. 12, 8. 14, 54 AMM. 20, 8, 20). Verr. 1, 14 calamitatem commemorando augere (FLOR. 3, 20, 2). 2, 115 facultates augere. fat. 3. epist. 7, 11, 3 honestatem et facultates tuas augeas (QVINT. inst. 2, 16, 18 unde et quousque iam provecta sit orandi facultas: et adhuc augeri potest. 10, 1, 87). Cluent. 16 augebatur . . . eius molestia quotidianis querimoniis . . . sororis (Flacc. 29 Brut. 2 fin. 1, 51). ad Q. fr. 1, 1, 2 nostram gloriam tua virtute augeri. Mil. 34. leg. 3, 9 (*in lege*) populi sui gloriam augento *magistratus.* ac. 2, 6 epist. 12, 7, 2 Q. CIC. pet. 14 NEP. Chabr. 1, 1 LIV. 2, 43, 11. 3, 10, 1. 3, 71, 7. 28, 9, 11 VELL. 2, 44, 2. 2, 66, 4 famam . . . gloriamque factorum . . . ut auxeris *M. Ciceroni.* TAC. hist. 4, 12 auctā per Britanniam (*i. expeditionem illuc factam*) gloriā. ann. 15, 28. 71. 16, 25 PLIN. epist. 10, 14. paneg. 14 Parthica lauro gloriam patris augeres. SVET. Otho 1 AMM. 15, 8, 12 AVG. civ. 13, 5 p. 362, 24. CIC. carm. frg. 7 (Att. 2, 3, 3) auge famam laudesque (VAL. MAX. 5, 2, 10 TAC. ann. 15, 10) bonorum. PROP. 1, 13, 5 LIV. 38, 58, 5. 40, 34, 9 CVRT. 4, 7, 30 PLIN. nat. 29, 2 QVINT. inst. 4, 1, 54 TAC. Agr. 18 hist. 1, 17. 2, 1. 3, 54. 4, 38 ann. 12, 40 SVET. Galba 12 vita Ter. p. 30. CIC. dom. 27 si Cn. Pompei dignitas aucta est (117 p. red. ad Quir. 6 Vatin. 39 Phil. 7, 8). off. 2, 56 Att. 11, 6, 3 epist. 5, 8, 1. 10, 13, 1. 10,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

34a, 3 ad meam dignitatem augendam et ornandam. 11, 6, 3 CAES. Gall. 7, 30, 3 VELL. 2, 130, 3. TAC. hist. 1, 1 dignitatem nostram a Vespasiano inchoatam, a Tito auctam, a Domitiano longius provectam. 4, 84 PLIN. epist. 1, 19, 2. 6, 32, 2 paneg. 92 SVET. Aug. 31 Flor. 4, 2, 11 PAVL. dig. 1, 7, 35 frg. Vat. 104 AMM. 20, 5, 10. CIC. Cael. 44 vitium ventris et gurgitis non modo non minuit aetas hominibus, sed etiam auget (SEN. contr. 2, 4, 10 AMM. 27, 7, 4). prov. 29 an dies auget eius (*obi.*) desiderium ac magis oblivionem (SVET. Cal. 6 auxit gloriam desideriumque defuncti . . . atrocitas temporum. DICT. 3, 2 AVG. civ. 13, 5 p. 562, 5). CIC. Flacc. 106 ne suum luctum (leg. 2, 60. 65) patris lacrimis, patris maerorem (SEN. epist. 99, 16) suo fletu augeret. Att. 3, 15 dies non modo non levat luctum hunc, sed etiam auget; nam ceteri dolores mitigantur..., hic non potest non ... augeri. 8, 9, 4 augemus ... dolorem retractando. 11, 8, 2 commemorando. 4, 6, 2. 11, 6, 1. 11, 22, 1 ad Q. fr. 1, 3, 6 epist. 6, 1, 1. 6, 4, 2 Brut. 266 (SEN. epist. 13, 5 LVCAN. 8, 82). p. red. in sen. 33 hoc auxerunt dimicationis metum, quod (SALL. Iug. 92, 9 LIV. 22, 1, 8 SEN. nat. 6, 3, 2 VAL. FL. 2, 38. 2, 45 STAT. Theb. 2, 264 TAC. ann. 1, 36 FLOR. 2, 2, 17 AMM. 24, 2, 5. 26, 9, 9. 27, 5, 7). har. resp. 56 ne deterioribus ... honos augeatur (LIV. 32, 40, 8 STAT. silv. 3, 3, 64 TAC. ann. 13, 14. 14, 28 MARCIAN. dig. 35, 1, 32, 2 CORP. VI 31378 [*saec. III*]. XI 1420, 5 DAMAS. epigr. 72, 5). Rab. Post. 44 eius ... bonitatem augere debetis. Mil. 100 ut vestra beneficia ... in huius salute augeatis. epist. 13, 28, 2. 13, 62 magnum beneficium magno circulo auxeris. Marcell. 22 augebimus diligentiam. de orat. 1, 186 obtinendae atque augendae potentiae suae (VELL. 2, 44, 5 TAC. hist. 3, 45 ann. 4, 41). 3, 39 loquendi elegantia ... augetur legendis oratoribus et poetis (VITR. 2, 1, 7 auctam per artes . . . elegantiam vitae). Brut. 16 ut impendiis etiam augere possimus largitatem tui muneris (*reddendo*). 154 ingenii augendi (SALL. or. Phil. 20). 220 possunt augere et quasi alere id bonum *orationes Curionis* (fin. 5, 83 cum augeri id non possit *bonum*. VAL. MAX. 1, 5, 2 SEN. epist. 13, 15. 66, 46. 74, 26. 92, 5 QVINT. inst. 2, 8, 10. 11, 3, 19). Brut. 315 studium ... philosophiae ... a prima adulescentia cultum et semper auctum (Lael. 104 AMM. 22, 16, 18). 321 nostrum illud, quod erat, augere, quantumcumque erat (*cogita indolem*). 331 renovare memoriam atque augere. part. 105 maiestas ... aucta potius est, quam deminuta (epist. 3, 11, 2 LIV. 6, 40, 4. 25, 40, 1 ut non modo suam gloriam, sed etiam maiestatem populi Romani augeret. 37, 25, 8 consuetudinem augendi omni honore regum sociorum maiestatem. VAL. MAX. 3, 4, 6 PLIN. paneg. 4. 56. 77 SVET. Tib. 15 FLOR. 1, 9, 4). orat. 54 cumulatius hoc munus auge. Att. 13, 20, 1 ea officia ... augere (NEP. Att. 2, 6 auxit hoc officium alia quoque libertate. TAC. Agr. 14). top. 98 ut augeat (adaugeat *A*) eorum (*animorum*) motus aut sedet oratio (TAC. ann. 15, 29). rep. 5, 6 hanc (*verecundiam*) ille rector rerum publicarum auxit opinionibus. parad. 20 ad augendam culpam (PLIN. epist. 5, 3, 1). fin. 1, 38 ut augeri amplificarique non possit voluptas. 2, 9. 2, 10 *bis* (SEN. Thy. 974 PLIN. nat. 25, 81). Tusc. 3, 28 ad aegritudinem augendam (VELL. 2, 130, 5). nat. deor. 3, 50 augendae virtutis gratia (SEN. dial. 2, 5, 4 epist. 66, 16 TAC. ann. 11, 19 APVL. Plat. 2, 9 VEG. mil. 3, 9. CAEL. AVR. chron. 3, 2, 23 medicaminum). Lael. 30 auxit benevolentiam consuetudo (epist. 13, 10, 2). 104. off. 1, 123 senibus . . . exercitationes animo . . . augendae videntur. ad Q. fr. 3, 1, 9 hunc (*amorem Caesaris*) et tu fovebis et nos quibuscumque poterimus rebus augebimus (epist. 10, 1, 2 DOLAB. Cic. epist. 9, 14, 5 TAC. ann. 2, 43 AVREL. ad Front. p. 40 N. p. 71 AMM. 29, 5, 10. OV. epist. 12, 61 ipsum timor auget amorem. SEN. benef. 7, 13, 1). epist. 6, 17, 2 eius (*coniunctionis*) augendae voluntas. 13, 19, 1 familiaritas ... consuetudine cotidiana sic est aucta (LIV. 1, 39, 6 APVL. apol. 73). 13, 29, 1 amor ... auxit paternam necessitudinem. 15, 21, 1 consuetudinis augendae nostrae. 7, 11, 3 honestatem et facultates augeas. 12, 3, 1 auget amicus tuus furorem in dies (OV. rem. 581 LVCAN. 10, 62. VVLG. num. 32, 14 ut augeretis furorem domini contra Israel). 12, 14, 3 improbitatem ... impunitate augeri. Att. 2, 22, 3 ut in dies singulos et studia in nos hominum et opes nostrae augeantur (TAC. hist. 3, 80). 16, 3, 1 auges mihi scribendi alacritatem. Phil. 12, 2 auxerat ... meam ... spem ..., quod. CAES. Gall. 6, 7 [5], 6 civ. 2, 31, 6. 3, 82, 2 Liv. 27, 17, 5. 30, 16, 8. 37, 6, 6. 37, 39, 6 VAL. MAX. 8, 2, 1. CVRT. 6, 1, 9 casus modo spem, modo metum ... augebat. TAC. hist. 4, 22 AMM. 17, 13, 34 CLAVD. 28, 24.

CAECIN. Cic. epist. 6, 7, 4 auges etiam tu mihi timorem (CAES. civ. 2, 29, 1 LIV. 45, 10, 7 STAT. Theb. 8, 161). CAES. Gall. 5, 31, 5 languore militum et vigiliis periculum augeatur (CVRT. 3, 5, 14 TAC. hist. 2, 54 SIL. 1, 652). civ. 3, 64, 2 quodcumque addebatur subsidio ... terrorem (LIV. 35, 4, 5 GERM. 291 CVRT. 10, 5, 14 AMM. 14, 2, 9) et periculum augebat. Gall. 5, 57, 4 timorisque opinionem, quibuscumque poterat rebus, augebat (LIV. 21, 39, 9 VITR. 1, 2, 7). 7, 63, 1 bellum augetur (-gebatur *β*) (LIV. 5, 8, 4. 21, 26, 1). civ. 1, 52, 2 incommoda in dies augebantur. 2, 31, 4 illis licentiam timor augeat noster, *opp.* deminuat (SALL. or. Macr. 16 ASCON. tog. cand. p. 83). 3, 92, 4 hanc (*animi incitationem atque alacritatem*) non reprimere, sed augere imperatores debent (AMM. 14, 1, 10). SALL. Catil. 5, 7 quae utraque (*scelera*) eis artibus auxerat, quas supra memoravi (TAC. ann. 15, 61). Iug. 38, 1 augere amentiam. TAC. hist. 1, 11 discordia (SEN. contr. 2, 6, 2 TAC. hist. 4, 48 ann. 5, 11) et avaritia atque ambitio ... oriri sueta mala ... aucta sunt. 3, 96 fiducia augeri nostris coepit (LIV. 34, 46, 8. PLIN. epist. 9, 33, 6 huius fiducia, mansuetudo illius augetur. AMM. 25, 4, 10. 27, 2, 4. 31, 10, 13). NEP. Dion 3, 1 multis rebus aucta est *simultas.* Phoc. 1, 4 nolo meis impensis illorum ali augerique luxuriam (HIER. epist. 143, 12. OV. epist. 3, 30 auxerunt blandas grandia dona preces). OV. trist. 4, 6, 26 crevit et aucta morast *aerumna.* LIV. 2, 62, 3 admirationem . . . auxit tranquilla serenitas (PLIN. nat. 37, 137). 4, 26, 9 augendae potestatis *occasionem* (TAC. ann. 2, 36. 15, 25 CLAVD. 1, 194). 6, 14, 6 ipse tumultum augebat (21, 33, 9. 25, 24, 9. 27, 39, 1. 30, 18, 6. 31, 23, 6. 37, 41, 11 STAT. Theb. 7, 119). 21, 33, 8 ne tumultum ac trepidationem (TAC. hist. 2, 26) augeret. 30, 18, 12 ad augendum pavorem et tumultum. 21, 46, 7. 28, 5, 7. 27, 42, 3 crescit pugna subsidiis et procurrentium ... numero augetur (33, 7, 6). 7, 33, 6 Samnitibus ferociam augebant novae res gestae (AMM. 16, 12, 16 in maius). 45, 10, 7 augebat atrocitatem eorum, quae dicerentur, vultu truci. 9, 2, 4 fidem auxere captivi eo, ... quod (26, 19, 8). STAT. Theb. 4, 78 *de fidelitate cf.* SCHOL. LIV. 10, 44, 1 laetitiam utriusque exercitus Romani auxit ... feliciter gesta res (TAC. ann. 12, 27 SVET. Cal. 17 AMM. 16, 12, 65). 23, 5, 2 auxit rerum suarum suique contemptum consul nimis detegendo cladem (35, 11, 8. VVLG. II par. 28, 22 auxit contemptum in dominum). 26, 40, 7 favorem ... invidia auxit (VELL. 2, 91, 3). 27, 31, 3 Philippo ludorum ... celebritatem . . . victoriae partae fama auxerat. 27, 1, 5 neglegentiam insitam ... augebat spes. 29, 18, 7 non augendae religionis causa (PLIN. nat. 12, 54). 30, 28, 8 ipsi curas et metus augebant (40, 3, 1. 44, 44, 3 TAC. ann. 1, 30. 6, 4 PLIN. epist. 3, 16, 11 FRONTO p. 77 ind. N. AMM. 19, 5, 8). LIV. 37, 10, 11 augere simulando errorem (SEN. dial. 2, 12, 1 auctique in maius errores. MIN. FEL. 34, 12). 39, 48, 1 augendae amplitudinis eius causa. 45, 10, 7. VITR. 1, 2, 5 quod his diis ... graciliora ... opera ... augere videbuntur decorem (SIL. 16, 485). 3 praef. 3 sensus et sententiae scientiaeque disciplinis auctae. 5 praef. 1 ut amplificationibus auctoritas et in his praeceptis augeretur (VELL. 2, 20, 5 PLIN. paneg. 10. 77 SVET. Tib. 10 CALL. dig. 1, 18, 19, 1 CHAR. dig. 1, 11, 1, 1). 10, 1, 4 ad usum utilia . . . gradatim augenda. VAL. MAX. 3, 4, 2 cultum deorum novis sacerdotiis auxit. 5, 2 ext. 4 his ... exemplis beneficientia generis humani ... augetur. 5, 3, 2 felicitatem *urbis* auxerat (TAC. Agr. 3. *cf.* CORP. VI 32326, 20 culmen a⟩ugebit ⟨publicae fel⟩icitatis). CELS. 1, 3 aucta ambulatio. SEN. dial. 9, 9, 2 continentiam augere. epist. 81, 23 iniurias vero dilatat atque auget (TAC. ann. 13, 25). 82, 16 ad augendam eius infamiam (TAC. ann. 15, 16). 90, 21 fertilitas *agrorum* augetur? CVRT. 8, 2, 26 ad augendam formidinem (AMM. 30, 2, 1). 9, 3, 19 ut speciem omnium augeret (*i. ut omnia maiora viderentur*). 9, 4, 24. COLVM. 8, 5, 2 augere fecunditatem avium (PLIN. nat. 20, 48). ASCON. tog. cand. p. 83 lex ambitus aucta. LVCAN. 4, 195 fata ... exigua tantas augentia clades. VAL. FL. 4, 170. PLIN. nat. 10, 198 quae aviditatem naturali sale augent. 14, 148. 20, 227. 16, 211 silvestria et mascula differentia⟨m⟩ cuiusque generis *arborum* augent. 17, 57 augetur ubertas. 18, 223 difficultas rerum augenda (VLP. dig. 27, 9, 8, 2). 29, 17 augebo providentiam illorum. 35, 70 haec *tabula* ... hoc ipso miraculum auget.

VAL. FL. 3, 207 nox ... auget ruinas. 6, 520 magisque fugam clamoribus augent. SIL. 11, 47 temeraria pubis delicta augebat ... senectus. 16, 495 auget pueris labor ipse decorem. 16, 669 robur (*i. potentiam*) florentibus auximus annis. QVINT. inst. 1, 11, 13 ad augendam . . . eloquentiam. 6, 3, 12 ut acutior quis atque habilior sit ad inveniendum (nam id sane doctrina possit augerier). 6 praef. 7 augere lacrimarum causas. 9, 2, 26 augendis adfectibus accommodatae figurae (decl. 357 p. 389, 28 PS. CATO mus. 5). 11, 2, 1 excolendo sicut alia omnia memoria augetur. 11, 2, 40. 12, 9, 11 contumelia augetur. 12, 11, 2 quae (*scientia*) augetur annis. TAC. Agr. 43 augebat miserationem rumor (ann. 3, 17. 11, 12). 45 mihi ... auget maestitiam, quod (APVL. met. 3, 9). dial. 15 *illud* mihi auget quaestionem (FORTVN. rhet. 2, 4 p. 104). hist. 1, 34 compositum auctumque rumorem (ann. 14, 22. 16, 2 SVET. Iul. 2 Aug. 70 CAPITOL. Ver. 9, 2). 2, 22 cum augeret stragem trepidatio. 3, 72 magnificentia *Capitolii*, quam immensae ... opes ornarent potius quam augerent. 4, 71 auxit ea res Gallorum obsequium. 5, 26 hostilia ab illo coepta, a me aucta erant. ann. 1, 63 cohortes ... auxerant consternationem. 2, 41 augebat intuentium visus eximia ipsius (*Germanici*) species (*effecit, ut saepius et diligentius viderent*). 2, 48 magnificam in publicum largitionem auxit Caesar haud minus grata liberalitate. 3, 29 auctum ... gaudium nuptiis (AVG. conf. 10, 37, 61). 3, 61 auctam ... caerimoniam templo. 4, 64. 4, 18 auctam offensionem ipsius intemperantia (16, 23). 4, 55 auctamque adhuc Lydorum opulentiam. 4, 67 credendi temeritas, quam Seianus augere ... suetus. 4, 74 auctam ei adrogantiam. 12, 42 honos ... venerationem augebat feminae. 13, 28 tanquam ius hastae adversus inopes inclementer augeret (GAIVS inst. 3, 42 aucta sunt iura patronorum. VLP. dig. 39, 1, 5). 14, 12 auctam lenitatem. 14, 20 iustitiam auctum iri (augurii *trad.*). 15, 48 coepta simul et aucta coniuratione. PLIN. epist. 2, 11, 10 aucta ... dilatatione exspectatio. 4, 9, 7 rem manifestam infitiari augentis erat crimen, non diluentis (MEN. dig. 49, 16, 2, 1. 49, 16, 6 pr.). 5, 19, 4 caritas hominis, quam ipsa pericula auxerunt. 7, 7, 2 (TRYPH. dig. 49, 17, 19 SVLP. SEV. epist. 2, 14). 7, 25, 5 *ille* auxit sollicitudinem

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

meam. 8, 17, 4 aucta luctibus damna. 10, 121 celeritate gratiam adventus sui augere (paneg. 5 SVET. Aug. 86 FRONTO p. 200 N.). paneg. 71 ad augendum fastigium. 95 consensum vestrum ... in dies augeam. SVET. Iul. 42 poenas facinorum auxit (PAVL. dig. 3, 2, 13, 7. 3, 5, 12 VLP. dig. 38, 2, 14, 4. AMM. 30, 8, 6 poenas per ignes augebat et gladios). SVET. Tib. 62 auxit intenditque saevitiam. Cal. 29 immanissima facta augebat atrocitate verborum. Vit. 7 quam de se persuasionem ... experimentis auxerat. FLOR. 4, 2, 65 auxerat sacramentum ... clades. FRONTO p. 187 N. tristitia ... magis ... in dies augetur maerore Lupi. POMP. dig. 1, 2, 2, 48 ⟨qui a⟩dhuc eas dissensiones auxerunt *iurisconsulti* (AMM. 22, 5, 4). AFRIC. dig. 13, 4, 8 obligationem fideiussoris augeri (SCAEV. dig. 22, 2, 5, 1 PAVL. dig. 39, 2, 18, 5). PAVL. dig. 17, 2, 25 societas ⟨aucta⟩ fuisset. PAPIN. dig. 48, 3, 2, 1 dubitationem auget edictum. VLP. dig. 7, 1, 9 usus fructus augetur. 11, 3, 1, 4 laudando augeri malitiam (VVLG. II Macc. 4, 4). 25, 6, 1, 8 nonnumquam augetur quod interest. PS. APVL. Ascl. 11 *mundi* pulchritudinem qui ... auget. TERT. ieiun. 4 auxit promissionem *ciborum deus*. LAMPR. Alex. 59, 3 pudorem ... augebat, quod. SPART. Car. 3, 3 ⟨ne⟩ augeatur fratris occisi crudelitas. LVCIF. moriend. 11 litterarum ethnicalium plenam auxistis artem (*fort.* hausistis). AVSON. 322, 50 distinctio sensum auget (*i. potestatem intellegendi.* SER. SAMM. 180). AMM. 14, 7, 6 auxerunt haec vulgi ... audaciam. 17, 13, 30 hoc decore augente sollemnitatem. 19, 11, 7 aviditate plus habendi ... quam adulatorum cohors augebat. 20, 4, 6 absentia magistri equitum augente (sugente *V*) dubietatem. 21, 16, 17 augebat etiam amaritudinem temporum flagitatorum rapacitas. 22, 12, 7 augebantur ... caerimoniarum ritus immodice. 27, 9, 1 quam rem (*cogita malam*) militaris augebat socordia. 27, 9, 4 imperatorem ... in maius militares fastus ad damna rerum auxisse. 28, 1, 13 auxit obstinatum Maximini ingenium ad laedendum. 30, 4, 1 intestina pernicies augebatur per Valentis amicos. 31, 3, 2. VEG. mil. 3, 18 tuis auges confidentiam. SCHOL. Germ. Bas. p. 66, 13 non augendae voluptatis, sed minuendae valetudinis. HIER. epist. 66, 13 acriter dimicanti fervorem fervore (fervori *codd. pars*) augeam. in Ier. 26, 12 p. 1028 Vall. cur augetis peccata peccatis (VVLG. exod. 9, 34). VVLG. deut. 28, 59 augebit dominus plagas tuas ..., infirmitates pessimas et perpetuas. Ezech. 23, 14 auxit fornicationes suas. AVG. civ. 1, 17 auxisse potius quam expiasse commissum. 1, 31 tit. quibus vitiorum gradibus aucta sit ... cupido regnandi. 2, 14 seminanda et augenda flagitia. 15, 4 p. 63, 31 quae inerat *miseria* augeatur. 11, 21 p. 489, 22 scientiam ... ex aliqua parte auxit. 13, 5 p. 562, 20 peccandi aucta libidine. 13, 5 p. 562, 23 *lex* auget peccantium concupiscentiam ..., mors auget patientium gloriam. 13, 6 quod ... auget meritum patientiae (13, 7 p. 564, 10). 18, 24 p. 289, 4 simulacris ... auxerunt vanae atque impiae superstitionis inlecebram. CAEL. AVR. acut. 1, 9, 69 alienatio augetur. chron. 1, 5, 155 ne ... furoris augeant vanitatem *aegri*. SACR. Leon. p. 325 auge ... constantiam. p. 399 et devotionem nobis augeat et salutem. p. 438 auge devotionis effectum. *gramm. vim vocis intendere*: VARRO ling. 8, 52 tertium *declinationis genus* augendi, ut ab albo albius (*cf.* CIC. Verr. 5, 2 *infra sub A V a*. EXPLAN. in Don. gramm. IV 512, 34. *cf.* DIOM. gramm. I 405, 23 ad augendam significationem. ALF. frg. Gell. 7, 5, 1). PAVL. FEST. 55 'in' ... saepe augendi caus⟨a⟩ adicimus, ut invocavit, inclamavit. 114 (*cf.* DIOM. gramm. I 411, 5 vim verbi ... auget). DON. Ter. Eun. 1059 'in' ... auget ... dictionem. GELL. 10, 29, 2 *particula 'atque'* si gemina fiat, auget intenditque rem. VLP. dig. 16, 3, 1 pr.

III *tollere, arrigere* (*transl.*): a *saepe i. q. adiuvare, vi, opibus, honorare homines*: PLAVT. Epid. 192 di hercle omnis me adiuvant augent amant. Men. 551. Pseud. 1128 boni me viri pauperant, improbi augent (alent augent rem meam mali *P*). CIC. epist. 7, 17, 2 semper te non modo tuendum mihi, sed etiam augendum atque exornandum putavi. Att. 8, 3, 3 istum in rem publicam ille aluit auxit armavit. off. 2, 21 ad eum augendum atque honestandum. CATVLL. 64, 25 taedis felicibus aucte. SALL. Iug. 86, 3 ab eo genere celebratus auctusque erat. NEP. Phoc. 2, 3 auctus adiutusque a Demosthene. VAL. MAX. 5, 2 ext. 4 beneficio ... Scipionis et supra regni sui modos (? et per sua regni modo *codd.*) liber⟨al⟩ius (*sic aut* uberius *recc.*) auctus *Masinissa*. SEN. epist. 90, 5 beneficientia augebat (agebat β) ornabatque subiectos. VAL. FL. 2, 199 tonitru pater auget honore *Venerem*. SIL. 3, 708 Sidonios augebis avos. TAC. ann. 1, 2 ceteri nobilium ... novis ex rebus aucti. 2, 14 auctus omine. 3, 8 iuvenem sueta ... liberalitate auget. 4, 23 auctus Maurorum auxiliis. 6, 34. 13, 18 largitione potissimos amicorum auxit. PLIN. paneg. 24 solum ... te commendat augetque temporis spatium. 26 hic fiducia sui procreatos (*i. pauperum liberos*) nisi larga manu fovet, auget, amplectitur. SVET. Claud. 12 in semet augendo parcus atque civilis praenomine imperatoris abstinuit. TERT. nat. 2, 10 Romanorum numina dignitate eius aucta. orat. 1 ipso aucto, sicut id ... Iohannes (VVLG. Ioh. 3, 30) praenuntiabat illum (*Christum*) augeri (VVLG. crescere) oportere, se vero deminui. ieiun. 8 ieiuniorum ... testimonio augetur *Anna*. ITALA Eph. 4, 15 (Aug. civ. 22, 18) augeamur in illo (VVLG. crescamus). IREN. 4, 38, 3 spiritu ... nutriente et augente. CAPITOL. Alb. 4, 2 familia ... et per te aucta et augenda, quae per Gallienum ... crevit. AVSON. 196, 19 moenia Romae ... auxit. AMM. 21, 10, 8 barbaros omnium primus adusque fasces auxerat. 21, 14, 3 quos multiplices auxere virtutes. 22, 11, 4 in fullonio natus ... auctusque in damna conplurium. 23, 6, 2 obscure geniti ... clarorum contextu factorum aucti sublimius *Arsacis*. 29, 4, 2 Macrianum regem, auctum (auitum *V*) ... iamque in nostros adultis viribus exsurgentem. CASSIOD. var. 10, 19, 1 qui se per vos praesumpsit augeri. 11, 1, 1. PRISC. Anast. 249 eloquio decoratos ... quos doctrina potens et sudor musicus auget. SACR. Leon. p. 370 nec te (*deum*) augent nostra praeconia. p. 397 ut gratiā tuā semper mereamur augeri (p. 428. 431). b *adiuvare, crescentem facere rem, tollere (translate), decorare (hic usus ab eo qui sub II 2 affertur, interdum distingui non potest)*: Q. CIC. pet. 42 id quod facis ... auge, ut cotidie melius fiat. CIC. rep. 6, 13 qui patriam conservarint, adiuverint, auxerint (CORP. V 875, 6). Balb. 31 illud ... populi Romani nomen auxit. Pis. 32 VELL. 1, 14, 1 PLIN. epist. 4, 28, 2. SIL. 3, 595 sacris augebit nomen Iulis ... gens. CAPITOL. Opil. 7, 7 solus Marcus nomen illud sanctum (*Antonini*) vitae genere auxisse videatur. CIC. Sest. 143 qui hanc tantam rem publicam suis consiliis aut laboribus aut auxerint aut defenderint aut servarint. Pis. 27 in ea re publica, quam ipse decorarat atque auxerat (SALL. Catil. 6, 7 LIV. 1, 35, 6 TAC. hist. 1, 79 ann. 1, 31 AMM. 27, 4, 10 CASSIOD. var. 1, 6, 1. 8, 2, 10). har. 19 numine *deorum* hoc tantum imperium esse natum et auctum et retentum. de orat. 2, 121 qui hoc primum in nostros mores induxit, qui maxime auxit. Brut. 205 quam scientiam ... acceptam ab illo auctamque per sese. Phil. 5, 48 ut populi Romani imperium auxerint, nomen ornarint. Ov. fast. 1, 613. LIV. 1 praef. 9 per quos viros quibusque artibus domi militiaeque et partum et auctum imperium sit. 1, 45, 1 consilio augere imperium. 2, 6, 2 augentem bello Romanum imperium. 8, 12, 17. 21, 2, 1 augendo Punico imperio. 30, 42, 17. 30, 45, 44 Macedonibusque et Illyricis in dicionem redactis auxissent imperium. VAL. MAX. 1, 1, 8. 2, 8, 2 ut pro aucto imperio, non pro reciperatis, quae populi Romani fuissent, triumphus decerneretur. SVET. Aug. 21 cupiditate quoquo modo imperium vel bellicam gloriam augendi. Nero 18 augendi propagandique imperii. FRONTO p. 226, 2 N. maiores ... qui rempublicam et imperium Romanum magnis auctibus auxerunt. *cf. A IV b.* TERT. nat. 2, 17 MIN. FEL. 25, 1 AVG. civ. 1, 36 p. 52, 13. 3, 10 tit. *bis*. 3, 10 p. 104, 6 ut tam multum augeretur imperium. 4, 2 p. 184, 14. 4, 8 tit. *et* p. 186, 9. 4, 15 p. 165, 5. 4, 28. 5, 12 tit. 5, 18 nisi Romanum imperium longe lateque porrectum magnificis successibus augeretur. CIC. nat. deor. 1, 77 auxerunt haec (*agitur de usu simulacrorum deorum*) eadem poetae pictores opifices. off. 1, 33 alterum (*claram esse vocem*) exercitatio augebit. CIC. epist. 13, 41, 2 ut ea, quae initio ostendisti, deinceps fecisti, ad exitum augeri et cumulari per te velis. SALL. Iug. 19, 1 eae ... brevi multum auctae *urbes*. Catil. 6, 3 res eorum civibus moribus agris aucta. Ov. met. 1, 530 aucta ... forma fuga est. 5, 50. 10, 534. Pont. 1, 8, 17 magni generis, virtute quod auget. LIV. 31, 11, 12 ad firmandum augendumque regnum. 38, 48, 4 regna augetis minuitis. 39, 28, 10 amplificare et augere regnum. 40, 56, 4 partum auctumque et multiplicatum *per imaginem*. SEN. apocol. 2 iamque suum victrix augebat Cynthia regnum. CVRT. 10, 10, 8 expeditius videbatur augere regna, quam ... accipere. SIL. 1, 290 auxit quendam Laertia regna Zacynthos. TAC. hist. 5, 9. ann. 12, 29 fama ditis regni, quod ... praedationibus et vectigalibus auxerat. AMM. 18, 4, 1 AVG. civ. 4, 13 *bis*. LIV. 1, 21, 6 ille bello, hic pace civitatem auxerunt (1, 45, 1 aucta civitate magnitudine urbis. FLOR. 3, 18, 3. POMP. dig. 1, 2, 2, 2 aucta ad aliquem modum civitate. APVL. Plat. 2, 26 SERV. Aen. 1, 2. CORP. X 3732, 10 aucta in melius civitate sua et reformata). CORP. XI 6061 quod industria sua statum rei p(ublicae) auxerit. Ov. fast. 1, 613 quodcumque sua Iuppiter auget ope. PLIN. nat. 33, 4 auxere et artem vitiorum irritamenta (SVET. gramm. 2 instruxerunt auxeruntque ab omni parte grammaticam L. Aelius Lanuvinus generque Aelii Ser. Clodius. AMM. 22, 4, 5 VEG. mil. 2, 24. SIL. 5, 364 monstrata augebat studio. SERV. Aen. 1, 2). VAL. FL. 2, 493 auxerat haec (*quae dixerat*) locus. STAT. silv. 3, 5, 103 iuga Surrentina quae ... habitator Pollius auget (CLAVD. 28, 259). TAC. ann. 2, 6 naves ... augebantur alacritate militum in speciem ac terrorem. STAT. Ach. 2, 90 quas membra augere per artes, quas animum ... solitus. SVET. Iul. 55 augebat ... iter. Nero 20 conservandae vocis causa vel augendae. FLOR. 4, 12, 53 triumpho augeri. AMM. 14, 8, 5 quam plagam Nicator ... auxit magnum in modum. 19, 10, 4 numinis quod auxit ab incunabilis (14, 6, 3 AVG. civ. 2, 2. 3, 6). 21, 12, 25 augendae barbaricae vilitatis auctorem. *in malam partem dictum* 20, 4, 2 metuens, ... ne augerentur in maius *haec*. CORP. VI 10230 ut ius dotis honore iudici augeretur. VVLG. Sirach 50, 24 qui auxit dies nostros (τὸν ὑψοῦντα). SEDVL. carm. pasch. 298 augebat sub corde nefas *generatio fallax*. *cf.* op. pasch. 5, 25. INST. Iust. 1, 5, 3 omnia augere et in meliorem statum reducere. CARM. epigr. 1375, 6 auxisti mentis nobilitate genus. INSCR. christ. Rossi II p. 148, 14, 3 quae magnificis coeptis Bonifatius auxit. *inde absolute in cultu deorum*: VARRO ling. 5, 112 augmentum quod ex immolata hostia desectum in iecore in porriciendo (imporciendo *F*) a⟨u⟩gendi causa. CORP. XII 4333 b, 18 si quis hinc arae domum dare augereque volet. [PAVL. FEST. 19 avata (*codd.*, auceta *edd.*, ovata?) saepe aucta.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

IV *afficere*: **a** *aliquem aliqua re plerumque consilio adiuvandi, locupletandi, ornandi*: *sollemniter*: PLAVT. Truc. 384 tu es aucta liberis. 516. CIC. Att. 1, 2, 1 L. Iulio Caesare C. Marcio Figulo consulibus filiolo me auctum scito salva Terentia. EPICED. Drusi 379 fetibus aucta duobus (CARM. poet. min. III n. 32 p. 172, 14). *cf.* SEN. Oed. 881 liberis auctam domum. TAC. Agr. 6 ann. 2, 84. FRONTO p. 181 N. familiam nostram liberis ac nepotibus augebunt. GELL. 12, 1, 1 PANEG. 6, 4. *per ironiam* PLAVT. Persa 484 iam liberta auctus es? Stich. 304 bene facta maiorum meum exaugeam atque illam augeam insperato opportuno bono (domo *A*, modo *P*). *comice*: PLAVT. Stich. 55 in cogitando maerore augeor. TER. Haut. 628 erus damno auctus est. COM. pall. inc. 37 tanta laetitia auctus sum (BELL. Afr. 34, 6 Caesar duplici laetitia ac voluptate ... auctus). CIC. S. Rosc. 9 spoliis ... ornati auctique. Verr. 4, 138 auget atque onerat te bonis condicionibus. 5, 21 praeda quos (*amicos*) augeant *praedones* (DICT. 2, 41). 6, 80. agr. 2, 69 ut Sullanos possessores divitiis augeatis (OV. trist. 2, 45 divitiis ... multos et honoribus auctos vidi). p. red. ad Quir. 2 quorum (*deorum*) beneficio et haec tenuimus et ceteris rebus aucti sumus (AMM. 21, 13, 14). har. 56 hinc honore augeantur? Phil. 9, 15 Att. 7, 2, 6. nat. deor. 3, 87 honoribus aucti aut re familiari. HOR. sat. 1, 6, 11 OV. trist. 2, 45 SEN. dial. 1, 4, 3 TAC. ann. 6, 8 PLIN. paneg. 69. SVET. Iul. 52 honoribus praemiisque auctam. CARM. epigr. (*Avieni*) 1530, 4 AVG. civ. 5, 26 p. 240, 4. CARM. epigr. 414, 2. CIC. Phil. 11, 37 veteranos ... augere commodis debeo. 14, 16 dies ... me ... celeberrima populi Romani gratulatione auxerit. leg. 1, 24 divino auctum sit animorum munere *genus humanum*. ac. 1, 26 si eos (*cives*) non modo copia rerum auxeris, ... sed etiam verborum. off. 1, 1 quorum alter te scientia augere potest, altera exemplis. Rab. Post. 4 augere ⟨re⟩ amicos. 57 hoc caelesti spiritu augemur. ad Brut. 1, 1, 1 auctus Antonii beneficio est. CATVLL. 66, 11 novo auctus hymenaeo. LVCR. 5, 1177 tantis viribus auctos *deos*. NEP. Timoth. 1, 3 cives suos agro atque urbibus augeri. OV. fast. 2, 56 Sospita delubris dicitur aucta novis. 4, 117. 3, 602 Aeneas regno nataque Latini auctus erat. LIV. 1, 25, 13 imperio ... aucti. APVL. Flor. p. 23 Oud. VITR. 3 praef. 4 disciplinis oporteat esse auctum architectum. 9 praef. 9 auctus regia potestate. SEN. Ag. 400ᵃ auctus gloria. CVRT. 5, 7, 1 his copiis *militum* auctus. TAC. hist. 4, 66 Civilis societate Agrippinensium auctus. ann. 1, 3 privignos imperatoriis nominibus auxit. 12, 26 SEDVL. carm. pasch. 3, 162 (*cf.* 14). 1, 42 tot praemiis aucta *legio*. 2, 2 auxit ... opibus *legatos* (ARGVM. Plaut. Stich. 2, 6 TAC. ann. 11, 8 PLIN. epist. 8, 18, 3). 11, 16 auctum pecunia (APVL. apol. 93). PLIN. epist. 5, 14, 3 augeri dignitate (AMM. 25, 10, 9. 26, 5, 11. 20, 11, 7 dignitatibus augendos [-is *V*] ⟨et⟩ praemiis. SIDON. epist. 4, 25, 4 *cf.* CIC. Planc. 22 se augeri dignitate arbitrabatur *regio. ibid. iterum*). epist. 6, 32, 1 debet ... veste comitatu augeri (*recc., om. M V*, agitur *D, ed. pr.*). 3, 8, 2 quem augere honoribus cupias. SVET. Vit. 5 non solum honoribus verum et sacerdotiis amplissimis auctus. APVL. apol. 23 filias dote auxi. flor. p. 47 Oud. quod erat auctus gibbere *Crates*. PS. APVL. Ascl. 9 mortalitate auctus esse videatur *homo*. CORP. XI 5632, 20 privilegia, quibus aucti confirmatique sunt. TERT. nat. 2, 17 aucti potestate. *ibid.* cives Romanos imperio auget. LAMPR. Alex. 40, 2 honoratos ... commodis auxit, agris servis, animalibus gregibus, ferramentis rusticis. AMM. 28, 1, 41 auctus ... praefectura praetoriana. 29, 6, 14 aucti fiducia *Sarmatae*. CORP. XIV 1, 5 urbanis me fascibus auctum (CARM. epigr. 734, 1 CASSIOD. var. 3, 6, 7. 3, 12, 2). PHOC. carm. de Verg. 114 his auctus meritis. VVLG. gen. 26, 29 auctum benedictione domini. CASSIOD. var. 3, 6, 6 auxit patrimoniis. 3, 12, 2. *supplevit Mommsen* CORP. XIV 3568 ⟨sacer⟩dotio auc⟨tus⟩. INSCR. christ. Rossi II p. 129, 12 meritis radiantibus auctus. *nota accusativum*: SIL. 8, 348 auctus opes. **b** *rem aliqua re, locupletare, mactare*: LIV. 29, 27, 2 (*in precatione antiqua*) eaque vos omnia bene iuvetis, bonis auctibus (auctoribus *P*) auxitis. *cf.* FRONTO p. 226, 2 N. PLAVT. Merc. 676 aliquid cedo, qui hanc vicini nostri aram augeam (augoram *codd.*) *cf. A III b in fine* CIC. S. Rosc. 50 et agris et urbibus et nationibus rem publicam atque hoc imperium et populi Romani nomen auxerunt (MANIL. 4, 555 urbibus augebit terras). dom. 19 triumphis, quibus ille ... auxit nomen populi Romani. off. 2, 85 rem publicam augeant imperio, agris, vectigalibus (PLIN. epist. 7, 32, 1 patriam nostram omnibus ... rebus augeri, maxime ... civium numero). Verr. 2, 56 urbem omnibus rebus auctam et ornatam. dom. 19. nat. deor. 2, 101 terram auget imbribus *aer*. 2, 134 adiunctis naribus spiritu augetur *os*. Cato 17 quibus (*consilio auctoritate sententia*) non modo non orbari, sed etiam augeri senectus solet. Arat. 117 quorum stirpis tellus amplexa prehendit, haec augens anima (*Arat. 334 ἔρρωσεν*). CATVLL. 64, 165 nullis sensibus auctae *aurae*. LVCR. 1, 631 quae nullis sunt partibus aucta (praedita 625). 3, 626 quinque ... eam (*animam*) ... sensibus auctam. 3, 630 (LACT. opif. 17, 4 inst. 2, 5, 31). 4, 62 spoliis *serpentium* vepres volitantibus auctas. 5, 723 partem *lunae* quaecumque est ignibus aucta. 6, 748 montis ... calidis ... fontibus aucti. CATVLL. 64, 323 o decus eximium magnis virtutibus augens. VERG. Aen. 7, 111 Cereale solum (*panes tamquam mensas*) pomis agrestibus augent. VAL. FL. 6, 532 frontem ... cornibus auxit. SIL. 9, 230 populi vario ... auxere tumultu flumineum latus. HIL. in psalm. 126, 8 *domus a deo aedificanda* lapidibus vivis augenda est. AVSON. 376, 7 nomine Caesareo Quintilem Iulius auget. PRISC. perieg. 547 Corybantum moenibus antiquis Samothracia ... aucta. *nota structuram*: VITR. 1, 1, 6 ex eo argumento varietates egregias auxerunt operibus.

V *dicendo ornare ampliare supra veritatem*: **a** *in rhetorum usu*: CIC. orat. 125 sunt maxime luminosae et quasi actuosae partes duae .... alteram in augendis amplificandisque rebus *pono*, quae ab eisdem (*Graecis*) αὔξησις est nominata. CIC. Q. Rosc. 33 hanc decisionem Roscii oratione et opinione augere licet. p. red. ad Quir. 5. fin. 3, 26 potest id quidem fuse et copiose et omnibus electissimis verbis gravissimisque sententiis rhetorice et augeri et ornari. RHET. Her. 1, 6, 9 cum diu rem auxerimus, nihil simile a nobis factum ostendemus (CIC. de orat. 2, 332 rebus augendis vel inflammando iudice vel mitigando). 2, 26, 40 rei augendae causa ... dici (LIV. 34, 5, 6). 4, 33, 44 superlatio est oratio superans veritatem alicuius augendi minuendive causa. 4, 34, 45 augendi causa. 46 CIC. de orat. 2, 80. 267. 3, 203. 205. part. 22 augendi alterius aut minuendi sui causa. top. 45 augendae rei gratia. QVINT. inst. 4, 2, 18. 8, 4, 13. RHET. Her. 2, 8, 11 ab argumentis et signis et ceteris locis, quibus augetur suspicio (*cf.* TER. Eun. 436). 4, 53, 67. 2, 3, 4 in vitatione incommodi (*accusato minantis*) formidinem augebit *accusator*. 2, 6, 9 auget peccati atrocitatem (CIC. inv. 2, 53 loco ... per quem ipsius facti atrocitas aut indignitas aut omnino culpa cum indignatione augeatur, *v.* atrocitas *2*). 2, 29, 46 peccatum. CIC. inv. 1, 21 ut id, quod est, augeatur (part. 71). 1, 94 si quis hostium vim et copias et felicitatem augeat. 2, 83 culpam et audaciam. 2, 104 beneficia (SEN. contr. 2, 5, 19). 2, 108 malefacta. de orat. 2, 208 factum (*sc.* perniciosum aut inutile). 2, 292 bono illo ornando et augendo. 2, 335 posteritatis immortalem memoriam. part. 74 gloriam. Verr. 5, 2 non ... verbi neque criminis (4, 46. 6, 147 LIV. 42, 42, 2 QVINT. inst. 9, 2, 12. 53 decl. 260 p. 63, 20) augendi causa. LIV. 10, 25, 13 cum in senatu, id quod per litteras adsidue fecerat, terrorem belli Etrusci augeret. 10, 26, 1 ad populum mediam orationem habuit, ut nec augere nec minuere videretur belli famam. CVRT. 8, 7, 7 ut causas supplicii augentem patienter audirent (QVINT. inst. 7, 2, 35). ASCON. Pis. p. 12 neque mentitus et ... patris sui splendorem auxit. QVINT. inst. 2, 4, 34 si quis eam *gloriam* per gradus augeat (*cf.* SCHOL. Hor. carm. 3, 3, 3 DON. Ter. Eun. 952). decl. 291 p. 161, 5. RHET. Her. 2, 29, 46 vitiosum est ... de eo argumentari (CIC. inv. 1, 97) et planum facere (CIC. inv. 1, 92) ..., nam id augeri oportet. item vitiosum est id augere, quod convenit docere (QVINT. inst. 5, 13, 34). CIC. inv. 1, 92. 97 et augendi et laudandi et vituperandi praecepta. part. 71. de orat. 1, 143 ea, quae pro nobis essent amplificanda et augenda, *opp.* infirmanda atque frangenda. 2, 312 eae ... causae sunt ad augendum (ag- *codd.*, *cf. ex. gr.* Brut. 146) et ad ornandum gravissimae. 3, 104 amplificare rem ornando, quod valet non solum ad augendum aliquid et tollendum altius dicendo, sed etiam ad extenuandum atque obiciendum. orat. 127. Brut. 47 rem augere posse laudando vituperandoque rursus affligere. QVINT. 3, 4, 15 illa quoque sunt communia, conciliare, narrare, docere, augere, minuere, fingere. 4, 1, 15. 27. 5, 8, 2. 5, 14, 31. 10, 5, 11. 8, 3, 21 non eo (*nomine sordido*) contemptum hominis ... auxisse. 8, 3, 40. 89. 8, 3, 21 nec augenda semper oratio, sed submittenda nonnumquam est. 8, 6, 40. 8, 4, 9 augendo ..., quod est infra, necesse est extollat id, quod superpositum est. 8, 4, 15 ut aliud crescat, aliud augetur. 8, 4, 20. 8, 6, 69 virtus eius (*hyperboles*) ex diverso par, augendi atque minuendi. FRONTO p. 146 N. auget in quantum potest, exaggerat, praemunit. APVL. apol. 25 accusatio ... verbis aucta. CIC. inv. 2, 20 id augebit quam maxime poterit. *ibid.* summe. 2, 68 per communem locum. de orat. 1, 94 mirabilius et magnificentius. Verr. 5, 124 nimis. de orat. 3, 202 illud quod augebimus, quantum efficere oratio poterit, tantum esse videatur. 3, 205 gravissimum lumen augendi. part. 52 augendi ... hic est proprius locus in perorando. 57. 116. 54 augent etiam relata verba *eqs. ibid.* oratio ... ad augendum accommodatior. 56. 96. 58 quo ... genere utamur augendi. VITR. 6 praef. 2 eam sententiam augendo. QVINT inst. 9, 4, 23. 9, 3, 46. 8, 4, 7 et hoc augendi genus est, tantum aliquid efficere ut non possit augeri. decl. 329 p. 294, 5 opus eius augere atque exaggerare. FRONTO p. 150 N. augendi facultatem. CARM. de fig. 186. DON. Ter. Ad. 954 auxit primo vitium, deinde maculam dicendo. Eun. 952 haec ad terrorem et gratiam (gradatim *Wessner*) aucta sunt. SCHOL. Hor. carm. 3, 3, 3. SERV. Aen. 1, 177 rem vilem auxit honestate sermonis. **b** *de quovis alio narrando cogitandove rem amplificante*: CIC. Lael. 98 auget adsentator id, quod is, cuius ad voluntatem dicitur, vult esse magnum. off. 2, 70 neque vero verbis auget suum munus (*ille tenuis*), sed etiam extenuat. CAES. civ. 3, 80, 2 quod *proelium* multis auxerat partibus *fama* (LIV. 35, 7, 6 nequaquam tantum belli fuit, quantum auxerat fama. TAC. hist. 3, 43 quae ... aucta rumore. 3, 61 augendo rumoribus virtutem copiasque hostium. AMM. 15, 3, 6 haec augente vulgatius fama. 16, 10, 17 *fama* augens omnia semper in maius. 22, 2, 3). BELL. Alex. 55, 3 qui profitetur indicium coniuratorumque numerum auget. LIV. 3, 3, 3 omnia vano augentes timore (TAC. hist. 1, 29 alii formidine augentes, quidam minora *sc. referentes*. ann. 14, 58). 9, 38, 9 ob haec etiam aucta fama. 10, 25, 13 cum in senatu, id quod per litteras adsidue fecerat, terrorem belli Etrusci augeret. *de rerum scriptore*: LIV. 10, 30, 5

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

superiecere quidam augendo (*absolute*) fidem. 10, 30, 6 ut Romanorum quoque augerent copias. 22, 7, 4 nihil auctum (austum *P*) ex vano velim. 22, 31, 11 augentes (-dis *P*) titulum imaginis (-nes *P*) posteros. 29, 3, 9 omnia in maius metu augente. 29, 6, 13 omnia vana augente nocturno tumultu. 29, 25, 2 parte plus dimidia rem auctam. 29, 25, 3 ad inmensum multitudinis speciem auget. 33, 10, 8 omnium rerum immodice numerum augenti *Valerio*. 36, 38, 7. 38, 23, 8. LIV. 30, 13, 2 victoriam suam augendo. SEN. epist. 120, 5 natura iubet augere laudanda; nemo non gloriam ultra verum tulit (QVINT. inst. 8, 6, 75). SEN. Ag. 151 quod metuit, auget qui. epist. 62, 1 simulant occupationes et augent. CVRT. 4, 10, 10 falsa per metum augentur. 9, 3, 12 ut multitudinem *beluarum* augeant de industria barbari, magnum tamen esse numerum etiam ex mendacio intellego. PLIN. nat. 28, 153 Democritus effectus auget eius (*caprae*). SIL. 6, 557 tempestas aucta timendo. TAC. Agr. 39 rerum cursum ... nulla verborum iactantia epistulis Agricolae auctum. ann. 2, 82 cuncta ... aucta in deterius. 3, 56 modica ... neque in falsum aucta. 4, 59 periculum auxit vana rumoris. 4, 60 voces ... contumaces et inconsultae ... quas ... custodes exceptas auctasque cum deferrent. 6, 28 haec et incerta et fabulosis aucta. 12, 40 illo augente audita. PLIN. epist. 6, 20, 15 qui fictis mentitisque terroribus vera pericula augerent. paneg. 38 augeo ... principis munus, cum ostendo. PORPH. Hor. sat. 1, 3, 76 noli ea (*amicorum vitia*) malignitate augeri. AMM. 31, 3, 2 impendentium ... diritatem augente vulgatius fama.

VI *sensu addendi*: GLOSS. II 26, 28 auget προστίθησι. III 154, 8. 9. *cf. synonyma*. NEP. Ages. 6, 3 illi aucto (*fort.* aucti) numero eorum qui. LIV. 1, 44, 3 addit duos colles, Quirinalem Viminalemque; inde deinceps auget Esquilias. QVINT. inst. 10, 7, 17 secundos impetus auget placendi cupido. GRAMM. VII 150, 7 similis ... vocalis vocali adiuncta non solum non cohaeret, sed etiam syllabam auget, ut vacuus. 161, 6. FRONTO p. 202 N. historia ... nonnihil studii et rumoris auctura sit. PAVL. dig. 19, 2, 55, 1 in conducto fundo si conductor sua opera aliquid necessario vel utiliter auxerit vel aedificaverit vel instituerit. CYPR. GALL. num. 748 atque bis octona, tercentum insuper auctis (*i. 1900*). 22. ITALA lev. 27, 15 (Lugd.) auget, quod adiectum fuerit pecuniae pretium (προσθήσει ἐπ' αὐτὸ τὸ ἐπίπεμπτον τοῦ ἀργυρίου τῆς τιμῆς, Vulg. *recte* dabit quintam partem aestimationis supra). 27, 27. SYMPH. 262 sublatum nihil est, nihil est extrinsecus auctum (actum *S*). SOL. 1, 37 quinquaginta et uno die auctis (*anni*). 1, 43 qui (*sacerdotes*) ... pro libidine subtrahebant tempora vel augebant (*intercalandi potestate*) (AMM. 26, 1, 12). PS. LACT. mort. pers. 33, 5 malum multo peius augetur. VVLG. act. 2, 47 dominus ... augebat (προσετίθει), qui salvi fierent, quotidie in id ipsum. Ier. 51, 12 augete custodiam (הָקִימוּ שֹׁמְרִים *i. e.* ἐγείρατε φυλακάς). CARM. epigr. 423, 3 accipite hanc animam numeroque augete sacr⟨atam⟩ Arria Romano et tu Graio Laodamia.

B ***intransitive*:** *i. q. crescere*: GLOSS. auget: crescit. CATO (Gell. 18, 12, 7) orig. 20 eodem convenae conplures ex agro accessitavere. eo res eorum auxit. SALL. hist. frg. 1, 77 (orat. Phil.) 6 qui ... ignoscundo populi Romani magnitudinem auxisse ... aiebant. SEN. nat. 4, 2, 26 augent (*Φ*, augeri *recte L v. A I 5*) flumina imbribus. TAC. ann. 4, 41 *v. sub A II 2*. ITALA Ier. 22, 30 (Iren. 3, 21, 9) non augebit (αὐξηθῇ, Vulg. erit, Itala Wirc. crescit, Ambr. in Luc. 3, 40 exurget) de semine eius sedens super thronum David. CYPR. epist. 55, 24 incrementa vero habere non posse nec augere quod inlicite coeperint *schismatici*, sed statim deficere.

synonyma: addere (*cf.* animus *A II 2*), adicere (FEST. 313), adiuvare (*ad A III*), alere (*velut* PLAVT. Pseud. 1128 PACVV. trag. 91 CIC. Brut. 220 NEP. Phoc. 1, 4), amplificare, exaggerare, intendere, multiplicare, struere (*v. supra* adicere), tollere. augeri: crescere, ingravescere. *opposita*: debilitare, frangere, levare, minuere, reprimere, summittere. augeri: decrescere.

part. pro adi. **auctus,** -a, -um. *ad* augeo *A I—IV*. PAVL. FEST. 125 mactus magis auctus. GLOSS. IV 23, 25 auctum ampliatum, V 269, 17 auctam ampliatam. V 270, 2 aucta subposita (*i.* superposita, *cf. sic* IV 209, 42) commolata (*i.* cumulata *v.* IV 23, 44 aucta cumulata impleta). IV 23, 35 auctius amplius vel uberius (203, 2). NON. 58 adolere: votis vel supplicationibus auctius facere. *cf.* SCHOL. Stat. Theb. 1, 514. NON. 58 adultum, quod est auctum. **1** *de rebus*: PLAVT. Capt. 782 quanto in pectore hanc rem meo magis voluto, tanto mi aegritudo auctior est in animo (SOL. 1, 64 fit ... pleniluniis auctior aegritudo). LVCR. 3, 450 ubi robustis adolevit viribus aetas, consilium quoque maius et auct⟨i⟩or est animi vis. HOR. sat. 2, 6, 3 auctius atque di melius fecere. LIV. 4, 19, 1 generis, quod amplissimum acceptum maius auctiusque reliquit posteris *Cossus*. 25, 16, 11 res ... Romana ... in dies melior atque auctior fieret. VAL. MAX. 3, 2 ext. 5 melius et auctius (*recc.*, athius *trad.*) initium *vitae*. FLOR. 2, 13, 10 ⟨ut⟩ vellet tamen auctioris opes *Crassus*. POMP. dig. 1, 2, 2, 22 auctius ... aerarium. TRYPH. (*ad* Scaev.) dig. 36, 1, 80 (78), 9 auctior hereditas. APVL. apol. 16 in cavis *speculis* auctiora *omnia videntur*. Plat. 1, 14 hominum sollertia ... divino beneficio instructior auctiorque. GELL. 4, 9, 14 ingenium, officium, forma *eqs.* ..., quanto maiora auctioraque sunt, ... tanto laudatiora sunt. TER. MAVR. 94 vocalibus atque est minor auctiorque mutis. IVL. VAL. 1, 45 longe auctiore numero contracto. 2, 21. 1, 7 aliud auctius (*sc.* est *vel* duco), quam ut sit. OPT. PORF. 7, 23 auctior alma dei per te praesentia mundum respexit. CHALC. comm. 166 par atque eadem habetur sententia ... cum aetatis fuerint auctioris. AVIEN. orb. terr. 1277 imbribus et caelo fusis furit auctior amnis. COD. Theod. 1, 16, 6 ut honoris eius auctiores proferamus processus. SYMM. epist. 8, 66 (65) spes auctioris beneficii. CLAVD. 5, 3 auctior adiecto fulgebat sidere mundus. BOETH. mus. 1, 34 p. 224, 1 multo est maius auctiusque scire. 2, 30 p. 263, 25 maior pars eademque auctior. IORD. Get. 54, 278 auctioris potestatis insignia sumens. INSCR. numm. Cohen VI^2 p. 464, 437 aucta Kart. (*ibid.* 438 Felix Kart.). **2** *de hominibus* (*cf.* augeo *A III et IV*): CAES. Gall. 1, 43, 8 socios ... non modo sui nihil deperdere, sed gratia dignitate honore auctiores ... esse. LIV. 3, 68, 4 re; fortunā domum auctior rediit. 4, 2, 4 auctiorem amplioremque ⟨se⟩ (*i. plebem*) esse. APVL. met. 4, 8 octo pedibus auctiores remeavimus. CYPR. zel. 6 alium in honoribus auctiorem. PANEG. 7, 22 p. 178, 14 auctior tuis facta beneficiis. IVL. VAL. 2, 15 auctiores esse instructioresque poterimus. 3, 35 staturā auctior *regina*. ZENO 1, 9, 1 p. 326, 11 quantum fuerit auctior, fit tanto miserior. *synonyma*: locupletatus, praeditus.

inde adv. (**auctē**): CYPR. GALL. gen. 487 ter centum famulos, novies bis auctius addens. lev. 90 sin auctius urget unda nocens *seminis*. IVL. VAL. 1, 5 longe auctius metitus locorum amplitudinem. AMM. 28, 1, 51 haec, ut gesta sunt, auctius (*?*, maugitus V^1, mugitus V^2 *G A*) ad principem Simplicius rettulit. *Bögel.*

auger, augerātus *v.* augur, auguratus.

Augerīna *v.* Augurina.

augēsco, -ere [*cf. c. got.* aukan 'increscere', *lituan.* augti 'crescere' *et c.* augere augmen. *Th.*]. GLOSS. II 251, 11 αὔξεται augescit. *inde a* NAEVIO.

de rebus corporeis et naturalibus: *semina, terra, flumina, corpora, al.*: CIC. nat. 2, 26 *semina* temperatione caloris et oriri et augescere. 2, 28 a quo (*calido, igneo*) et animantia omnia et ea, quorum stirpes terra continentur, et nasci sit necesse et augescere. 2, 50 quibus ... animantes alantur augescantque et pubescant maturitatemque adsequantur. 2, 58 ut ceterae naturae suis seminibus quaeque gignuntur, augescunt, continentur, sic *eqs.* Cato 53 quae (*uva*) et suco terrae et calore solis augescens primo est peracerba gustatu, deinde maturata dulcescit (*cf.* AMBR. hex. 3, 12, 52 de quibus oriens uva formatur paulatimque augescens immaturi partus retinet acerbitatem). LVCR. 2, 878 nostro de corpore saepe ferarum augescunt vires et corpora pennipotentum (*cf.* SOL. 1, 75). 5, 250 quod terram atque ignem mortalia sumpsi esse neque umorem dubitavi aurasque perire atque eadem gigni rursusque augescere dixi (SCHOL. Germ. Sang. p. 222, 12 *luna crescente umor* etiam et spiritus omnis augescit, tumescit oceanus). 2, 1109 unde mare et terrae possent augescere (6, 615, *cf.* 614 adaugmen). MELA 2, 104 (*de Nilo*) dum limum subinde et praecipue cum exundaret litori adnectens auget terras spatiumque augescentium in vicina vada promovet. 2, 62 *Padus* parvis se primum e fontibus colligit et aliquatenus exilis ac macer mox aliis amnibus adeo augescit atque alitur, ut se per septem ... ostia effundat. PLIN. nat. 5, 44 Nigri fluvio eadem natura quae Nilo ... iisdem temporibus augescit (TAC. hist. 2, 34 augescente flumine. ann. 1, 79 flumina et lacus, per quos augescit *Tiberis*. AMM. 22, 15, 12 *Nilus* augescens adusque transitum *solis* in Libram). nat. 2, 219 putei crescente aestu minuuntur, augescunt decedente. 11, 283 augescunt corpora dulcibus atque pinguibus *cibis* et potu, minuuntur siccis et aridis ... ac siti (TAC. Agr. 3 corpora nostra lente augescunt, cito extinguuntur. PS. APVL. Ascl. 6 corpora ex aqua et terra inferioris mundi alimentis augescunt, *syn.* ali). 9, 18 lunaeque effectu concharum quoque corpora augescentia. 12, 7 nec potuisse in amplitudinem augescere *platanos*. STAT. Theb. 6, 71 parvique augescunt funere manes. Ach. 1, 11 *tu Phoebe* fronde secunda necte comas: neque enim ... mea nunc primis augescunt tempora vittis. CASSIOD. var. 11, 38, 6 (*de pecunia*) quod defectum inter mortalia nesciens annua cumulatione semper augescit, nova iugiter accipiens et vetusta custodiens. NAEV. carm. frg. 54 fames acer augescit hostibus. PLIN. nat. 36, 72 singulis diebus decresceret ac rursus augesceret umbra. IREN. 2, 18, 5 et sic si fuisset luminis emissio, non pateretur nec periclitaretur in simili lumine, sed magis effulgesceret et augesceret, quemadmodum dies a sole (*cf.* 2, 19, 4). CENS. 19, 7 semenstres annos ..., quibus alternis dies augescerent aut senescerent. EPIT. Alex. 25 ubi frigus augescit ac vis tempestatium non intermittitur. BOETH. arithm. 1, 27 (*de numeris*) hique se numeri superabunt ... primus enim primum duobus superat ... ad eundem ceteri modum progressionis augescunt. 2, 25 qui est ex quattuor, si quater augescat, LXIIII cybus pari laterum demensione crassabitur (*syn.* concrescere, crescere, provehi).

gentes, populi, sim.: ENN. ann. 478 procedere recte qui rem Romanam Latiumque augescere vultis (*inde* VARRO Men. 542 MART. CAP. 3, 272). LVCR. 2, 77 augescunt aliae gentes, aliae minuuntur. LIV. 27, 17, 4 cum hostium res tantis augescere incrementis cerneret, suas imminui. POMP. dig. 1, 2, 2, 7 augescente civitate (*cf.* § 18 populo ... aucto). AMM. 31, 5, 7 populus ad vindictam detentorum regum paulatim augescens. *incorporea varia*: TER. Haut. 423

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

mihi ... cottidie augescit magis de filio aegritudo et quanto diutius abest, magis cupio tanto et magis desidero. CATO orig. 95 (Gell. 6, 3, 14) scio solere plerisque hominibus rebus ... prosperis animum excellere atque superbiam atque ferociam augescere atque crescere. LVCR. 5, 333 quare etiam quaedam nunc artes expoliuntur, nunc etiam augescunt. SALL. Iug. 34, 2 Iugurthae ... et ceteris, quos illa quaestio exagitabat, animi augescunt (TAC. hist. 5, 14). SEN. Med. 671 immane quantum augescit et semet dolor accendit ipse (CARM. epigr. 562, 11 ne dolor augescat seu maeror tristis abundet. CYPR. hab. virg. 3 gaudium). SIL. 9, 374 postquam frangi res atque augescere vidit exitium. TAC. hist. 4, 1 augescente licentia. 4, 61 superstitione. PLIN. epist. 9, 37, 3 occurrendum ergo augescentibus vitiis. paneg. 57 non consulatus ipse, qui sibi tuis umeris attolli et augescere videtur. HIL. in psalm. 66, 9 ut per benedictionem dei augescente doctrina deum omnes terrae fines timeant. dedic. eccl. p. 879 semper in nobis flamma divinae pietatis et fraternae caritatis augescat. RVFIN. apol. 2, 5 quantum in consequentibus augescat invectio. SYMM. epist. 1, 42, 1 in dies tui cultus augescit. CLAVD. carm. min. 48, 11 augescit brevitas doni pietate Serenae. 24, 99 hoc quoque maiestas augescit plena Quirini. 7, 4 dives Hydaspeis augescat purpura gemmis.

transitive i. q. augeo: CORIPP. Ioh. 1, 332 uritur alma seges cultos matura per agros, omnis et augescit crescentem frondibus ignem arbor, et in cineres sese consumpta resolvit.

synonyma et iuxta posita: ali, crescere, tumescere, effulgescere, concrescere, provehi, procedere, augeri, se accendere, abundare, attolli. *opposita*: minui, extingui, decrescere, senescere, imminui, frangi.

Augēus *v.* Augeas. **Augīa** *v.* Augeas.

Augiānus *v.* Auge.

augifico, -āre [*cf. c.* augere augescere *et c.* facere. *Th.*]. NON. 76 augificat: auget (GLOSS. V 638, 28). ENN. trag. 68 quid fit? seditio tabetne, an numeros augificat suos? *Ihm.*

Augilae, -ārum, *incolae Oasis quae appellatur* Augila (*quam memoratam puto* RAVENN. p. 136, 13 *lacus* Augita *et* p. 6, 13 lacus qui dicitur Augitta), *de quibus cf. Pietschmann, PW. II 2312.* MELA 1, 23 primos ab oriente Garamantas, post Augilas et Trogodytas et ultimos ad occasum Atlantas audimus. 1, 46 Augilae manes tantum deos putant (*cf. l. 40*). PLIN. nat. 5, 26 Garamantes ab Augilis dierum XII itinere distantes. 5, 27. 5, 43 usque ad Garamantas Augilasque et Trogodytas. 5, 45 inferos tantum colunt (SOL. 31, 4. MART. CAP. 6, 674 Autgilae *codd.*). SERV. auct. Aen. 11, 265 *Locros* ad Ammonem pervenisse et oppidum Aucela (Aurela *Daniel. alii cogitaverunt de* Vzalin *vel* Tauchira) inter Nasamones condidisse. *iidem fort. memorantur* CHRON. Alex. chron. I p. 101, 105, 25 Autalei. LIB. gener. *ibid.* p. 101, 132, 25 Lygallii. *Diehl.*

Augilo *v.* Aucilo.

? **auginos** [*ab* αὐγή? *Th.*]. PS. APVL. herb. 5 Graecis hyoscyamos ... alii auginon (atomon *ed. Ackerm.*) ... appellant. *Ihm.*

mons **Auginus.** LIV. 39, 2, 2 in montem Auginum profugerunt *Friniates Ligures.*

Augis, *unus ex Amalis.* IORD. Get. 79 *nom. et acc.* *v. Müllenhoff in indice Mommseniano.* *Diehl.*

Augissa *v.* Aucissa. lacus **Augita** *v.* Augilae.

augītis (-ēs?) [*vocabulum graecum, ab* αὐγή. *Th.*]. *gemma*: PLIN. nat. 37, 147 augitis (*sic Ian ex indice,* augites *codd.*) non alia videtur multis quam callaina lapis. 1, 37, 54 augitis.

ad **Augmadum** *v.* ad Amadum.

augmen, -inis *n.* [*i. q. lituan.* augmů 'incrementum', *cf. c. ind.* ōjmá 'vis' *et c.* augescere augere augmentum. *Th.*]. *vox Lucretiana.* LVCR. 2, 495 formarum novitatem corporis augmen subsequitur. 3, 268 tamen ex his omnibus est unum perfectum corporis augmen. 5, 1307 inque dies belli terroribus addidit augmen. 1, 434 augmine vel grandi vel parvo denique, dum sit, corporis augebit numerum summamque sequetur. 2, 73 quia, quae decedunt corpora cuique, unde abeunt minuunt, quo venere a⟨u⟩gmine donant, illa senescere, at haec contra florescere cogunt. 2, 1133 augmine adempto. *plur.*: LVCR. 2, 188 sursus enim sursus gignuntur et augmina sumunt (*syn.* crescunt). 5, 681 crescere ... dies licet et tabescere noctes, et minui luces, cum sumant augmina noctes. INSCR. christ. Rossi II p. 294 (*e cod. saec. VIII*) n. 4ᵃ, 3 augmine multo monacorum Iberiam Galliasque replebit. *nota*: ARNOB. nat. 7, 24 non magmenta, non augmina (*cf.* augmentum *p. 1360, 46 sqq.*).

αὐξητικός **augmentārius** GLOSS. II 251, 14.

augmentātio, -ōnis *f. ab* augmentum. FVLG. aet. mund. p. 140, 19 *Sameramis* pueritia luxuriae lampada immoderatis augmentationibus vaporatur. FAVST. REI. serm. 20 p. 304, 3 (= PS. AVG. serm. 13, 5) Ioseph interpretatur augmentatio sive ampliatio (*cf. ibid.* augmentum habere). BOETH. top. Arist. 4, 2 p. 944 si ... ambulatio neque augmentationem neque diminutionem neque alios motus participet. CASSIOD. in psalm. 87, 14 quantum expedit pro muneris augmentatione differri (*syn.* augmentum). BENED. reg. 2 in augmentatione boni gregis gaudeat.

augmentātor, -ōris *m. ab* augmentum. GAVDENT. serm. 17 qui (*heredes*) studii ac venerationis earum (*reliquiarum martyrum*) et successores et augmentatores existerent. CASSIOD. var. 8, 22, 4 ut nos augmentatores dignissime reperiret.

augmento, -āvī, -ātum, -āre *ab* augmentum. GLOSS. IV 312, 17 augmentatur crescit. PAVL. FEST. 126 magmen⟨ta⟩tum magis augmentatum. FVLG. aet. mund. p. 169, 6 Cremera senatoriae mortis diffusionibus augmentatur. AMBROSIAST. in Philem. 22 ad dei gloriam augmentandum. in Rom. 2, 17 Iacob, qui augmentandae fidei gratia Israel appellatus est. PS. AMBR. epist. 2 (53), 3 ad impetrandum ... quae poscebam a domino, augmentavi ieiunium. acta Seb. 21 *dolor* augmentatur, ut excruciet. HIER. Esth. praef. ut possitis agnoscere me nihil etiam augmentasse addendo, sed ... simpliciter *historiam tradidisse.* adv. Rufin. 3, 39 augmentanda (*v. l.* augenda) praecepta. PS. AVG. serm. 51, 1 vidisti augmentari fluctus. AVELL. p. 709, 18 credidit nobis ... dominus talentum, quod augmentatum possit restitui boni operis fructu. NOVELL. Valent. 1, 3, 3 (*a. 450*) amittit sine dubio fiscus, quod commodo suo exactor augmentat. COD. Iust. 1, 27, 2, 5 ut eam (*ordinationem*) augmentemus. VEREC. in cant. 2, 6 fructus fructibus augmentantes. BOETH. anal. post. 1, 11. PS. BOETH. geom. p. 405, 17 si unum per se augmentatum excreverit. 407, 23 augmentata per se summula. 409, 5 cuius medietate in se augmentata VIII proveniunt, *et saepius.* ENNOD. dict. 27, 3 p. 504, 20 augmentandi roboris causam feliciter pro inimico perfuncta res suggeret. CASSIOD. var. 9, 10, 2 subtrahimus pecuniae quod augmentetur gloriae, et avari ad laudes profuse nitimur sublevare cultores. GREG. TVR. Franc. 9, 20 p. 376, 12 (*ex pactione Andel.*). ORIBAS. syn. 4, 24 vinus ... tumores viscerum augmentat. 4, 38 cholera ... ex ea amplius augmentantur. 2 add. p. 844 *si* passio augmentata in peius decedat. p. 841 *nitri* quantitas est aumentanda (*sic saepius trad.*). GREG. M. epist. 9, 16 dilectionis modum ... nostris credidit apicibus augmentandum.

augmentum, -ī *n.* [*cf. c.* augmen. *Th.*]. GLOSS. V 442, 8 augmentum incrementum ab augendo. II 251, 12 αὔξησις auctio, augmentum, auctus, hoc incrementum (*cf.* V 528, 51. 546, 52). II 421, 40 προσθήκη hoc incrementum, auctus, auctio, accessio, adiectio, hoc augmentum, hoc additamentum, hoc crementum (*cf.* 502, 50). II 26, 20 augmentum προσθήκη, ἐπιθεματισμός, πρόσοδος. *nota formas*: GLOSS. V 590, 35 augumentum profectus. *apud* FVLG. aet. mund. p. 157, 25 augmentus *codd. plerique* (*cf.* p. 168, 2). *traditur* aucmentum *hic illic in codd., velut* APIC. 7, 264 aucmento (*sic optimi*); aumentum: COMPVT. Carth. 2, 9 *et* SACR. Leon. *cod. Veron. saec. VII semper* (*sed* DIOSC. 3, 1 *lectio* tumentu *verior videtur, item* GALEN. alfab. 237 tutamentum, *non* aumentum). *ante saec. II rarissimum est* (VARRO *et* SEN. rhet. *singulis locis habent; apud* PLIN. nat. 37, 81 *vulgata lectio* augmento *falsa*), *tum frequens usque in infimam latinitatem et singulari et plurali numero.*

t. t. in sacrificando (*cf. Lübbert, comm. pontif. p. 128; Wissowa, Relig. d. Römer p. 352*): VARRO ling. 5, 112 augmentum quod ex immolata hostia desectum in iecore in porriciendo (imporiendo *cod.*) a⟨u⟩gendi causa. magmentum a magis quod ad religionem magis pertinet. ARNOB. nat. 7, 25 quae causa, quae ratio est, ut caro strebula separatim, ruma, ca⟨u⟩da et plasea separatim, ⟨h⟩irae solae [n]omenqu[a]e solum augmentorum adiciantur in causam? (*cf.* augmenta *v. 24*). *fortasse huc spectat*: APIC. 3, 112 sfondilos elixatos conteres et nervos eorum eximes ... ova conteres, liquamen, piper. esicia ex his facies cum nucleis et pipere in augmento: assabis. oenogaro continges et pro esiciis inferes. 7, 264 bacas lauri ... involves in augmento (aucm- *codd. opt.*) et in craticula assas et inferes *ficatum* (*utroque loco* omento *legit Hummelb.*, magmento *mavult Schuchius*).

de rebus naturalibus, igne, flumine, luna, sim. (*opp.* damnum, defectus): SEN. suas. 1, 4 de oceano ... dubitant, utrumne terras velut vinculum pluat an in suum colligatur orbem et in hos, per quos navigatur, sinus ... exaestuet; ignem post se, cuius augmentum ipse sit, habeat an spiritum (MACR. somn. 2, 10, 12 ignis usque ad maximum enutritus augmentum). ZENO 2, 17, 1 inter marinos aestus fluminum augmenta. AMM. 16, 12, 57 spumans cruore barbarico decolor alveus insueta stupebat augmenta. CASSIOD. var. 3, 52, 4 propter augmenta Nilotica, quae singulis annis votiva inundatione patiuntur *Aegyptii.* GELL. 20, 8, 7 quia *cepe* contra lunae augmenta atque damna vices minuendi et augendi habeat contrarias. FIRM. math. 1 praef. 5 assidua luminis vel augmenta vel damna. 4, 1, 5 crescentis lunae augmenta (*opp.* deficientis ... damna). 6 p. 82ʳ col. 2 luna ... augmenta splendoris accipiens. 1, 4, 5 augmenta ortus occasusque *planetarum.* PALLAD. 13, 6 ubi lunae iuvarit augmentum. PS. AMBR. vit. virt. 25 in augmento lunae atque defectu. VICT. pasch. chron. I p. 679, 11 augmentum lunare. COMPVT. Carth. 2, 9 quod procul dubio in ipsa reparatione annali eadem luna aumentis (*sic*) augere (*sed* 2, 11 augmento). *cf.* MACR. sat. 1, 21, 15 tanquam enascens in augmenta porrigitur sol. PS. APVL. Ascl. 3 *infra p. 1362, 14.*

de tempore et numeris (*syn.* incrementum, *opp.* diminutio): HIL. in psalm. 118 beth 2 p. 371, 7 rarus iste est, cum quo perfectio timoris dei per annorum augmenta concrescat (AVG. serm. ed. Mai 82, 2). ZENO 2, 51 p. 507, 11 (*de pascha*) perpetis anni pernicem cursum in bis senae mutationis augmentum. MACR. sat. 1, 14, 10 ex augmento additorum dierum (1, 14, 11 *cf.* CASS. FEL. 22 p. 38. 51

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 131, 9). 1, 16, 40 ut ... ab augmento in diminutionem computatio resoluta desineret. 1, 18, 10 procedentibus augmentis aequinoctio vernali. ORIBAS. syn. 6, 14 in augmento temporis (*cf.* CASSIOD. var. 9, 10, 6). COMPVT. Carth. 2, 11 ipsum assem ... exclusum fuisse de septenario numero, innatum ex unciarum augmento. BOETH. arithm. 2, 11 p. 95, 16 laterum augmenta succrescunt (2, 15 p. 98, 20). mus. 2, 9 p. 240, 7 maiorem esse proportionem ante aequae pluralitatis augmentum. *de morbis* (*opp.* declinatio): FIRM. err. 16, 5 capta mens languoris vitio morborum semper augmenta desiderat (ENNOD. dict. 1, 16 p. 427, 21). THEOD. PRISC. eup. faen. 22 si ... cum graviore augmento minaces emerserint *parotides.* log. 3 imminente declinatione transactis augmentis. 18 si necdum aegritudinis augmenta recesserint. 11 *si* passio augmenta perceperit, *sic saepe.* VINDIC. epist. ad Pentad. p. 490 quotiens quis eorum (*quattuor umorum*) augmentum acceperit. CAEL. AVR. chron. 1, 1, 48 antequam passionis implicent augmenta. acut. 1, 11, 83 augmento vel impetu passionis transacto. 1, 6, 51. 3, 8, 94. 2, 4, 21. 2, 29, 159 augmenti ... atque accessionis tempore. 2, 32, 169. 3, 4, 38. chron. 2, 13, 162 si corpus viderimus non attestante fortitudine augmenta carnis accepisse, *et saepius.* CASS. FEL. 29 p. 48 in ipsis initiis abstinentiam cibi ... oportet imperare, in augmento vero tertia vel quarta die flebotomia ... operari. ORIBAS. syn. 7, 24 in initio ... passionis ... in augmento vero ... in declinatione vero. 6, 1 in initio aegritudinis neque in augmentum, sed in statu iam declinante.

apud grammaticos et rhetores (*opp.* deminutio. *cf.* auctio *in fine*): PROB. inst. gramm. IV 56, 33 comparatio nominum ... appellativorum est, qua per gradus conlationis nomina augmenta aut deminutiones accipiunt. CHAR. gramm. I 192, 28 (*ex Romano*). POMP. gramm. V 156, 10 *sqq.* 156, 23 *sqq.* ut puta si dicas satis doctus, augmentum habet; plus doctus, augmentum habet; abundanter doctus, augmentum habet. 157, 6 per augmentum significat, 'lucidior' comparativus gradus est, et tamen dixit 'perlucidior'. EXPLAN. in Don. gramm. IV 491, 7 comparatio est res, quae augmentum facit. 491, 11 dicimus pauper pauperior pauperrimus. sed non potest fieri: nam ista deminutio infelicitatis augmentum est. ideo non potest fieri, ut minuat comparatio. MAR. VICTORIN. rhet. p. 262, 1 in ratiocinatione ... his (*sc. locis accusator utitur*), quos nunc dicam: demonstratione, quid petierit, quid fugerit, augmento (-ti *codd., an* -tis?), quanta res sit, quam adpetierit aut fugerit. DON. Ter. Ad. 540 per totam fabulam ... 'disperii' dicit ... aut aliquid tale semper, quo queratur, ita tamen, ut cum augmento sit miseria, quotiescumque processerit. SERV. Aen. 1, 178 epitheta nunquam vacant, sed aut ad augmentum aut ad diminutionem aut ad discretionem poni solent. 1, 387 quisquis es: pleraque per concessionem sic tradit poeta, ut augmentum faciat (2, 299. 4, 367. 5, 810). 2, 275 celavit mortem Patrocli ad laudis augmentum. 2, 642 ad augmentum 'superque' addidit. 7, 269 per augmentum dixit (7, 432). 8, 84 ut ex iteratione crescat augmentum. 11, 124 augmentum recipit. ecl. 8, 3 paulatim ad augmenta procedit. *et saepius.* SCHOL. Hor. carm. 3, 5, 41 ad augmentum virtutis pertinet quod ... Regulus contempsit uxorem. *et saepius.* SCHOL. Stat. Theb. 1, 217 addidit augmentum, ut dicat deesse fulmina. SCHOL. Cic. Bob. p. 296, 17 βιαίως hanc αὔξησιν determinavit gradatim procedentibus augmentis (argum- *v*). 352, 12 notemus gradatim fieri augmenta (argum- *v*), quae praegravent suspicionem. MACR. exc. gramm. V 621, 7 ἡβῷμι ... apud Graecos legimus, quia propter necessarium augmentum syllabae ἀπὸ τοῦ ἡβῶ fit ἡβῷμι. 633, 17 λέλυκα: λε prima syllaba declinationis est, quae induxit magnum augmentum.

apud Ictos (*syn.* accessio, *opp.* deminutio, decessio): PAVL. dig. 5, 3, 26 quod si oves natae sunt deinde ex his aliae, hae quoque quasi augmentum (*cf.* 5, 3, 40, 1 quasi augmenta hereditatis) restitui debent. PAPIN. dig. 33, 7, 3 augmenta fetuum et partuum. VLP. dig. 5, 3, 20, 3 si qua postea augmenta hereditati accesserunt ... nam hereditas et augmentum recipit et deminutionem (*cf.* MARCELL. 36, 1, 46, 1 PAVL. 42, 6, 5 POMP. 38, 1, 34). MARCIAN. dig. 36, 1, 34 cum augmentum heres sensit. VLP dig. 26, 7, 9, 9 si quid postea augmenti accesserit, periculo tenetur, quamvis soleat ad augmentum dari curator: quae res non facit, ut ipsa augmenta non pertineant ad curam priorum *tutorum.* 26, 7, 9, 8 qui (*curator vel tutor*) ad augmentum datur, ut puta ad bona materna, quae postea accesserunt vel ad quid aliud augmentum. IVLIAN. dig. 24, 3, 31, 4 hoc ... ad dotis augmentum pertinet (*cf.* SCAEV. 24, 3, 50 *opp.* deminutio). VLP. dig. 2, 13, 8, 1 actio non habebit neque augmentum neque deminutionem (MAECIAN. 35, 2, 32, 1 honorariae actiones augmentum rei decessionemve ... praestabunt). POMP. dig. 30, 8 pr. quia etiam si adiecisset aliquid ei fundo, augmentum legatario cederet. IAVOL. dig. 40, 7, 28, 1 videamus, ne, cum peculium et accessionem et decessionem habeat, augmentum quoque eius peculii ... legato cessurum sit (VLP. 33, 8, 8, 8 MARCIAN. 36, 1, 34 *bis*). VLP. dig. 15, 1, 32, 1 et augmenti et decessionis rationem haberi oportet (*cf.* SCAEV. 24, 3, 50 *opp.* deminutio). [POMP. dig. 34, 2, 34, 2 *trad.* argumentum]. COD. Iust. 5, 51, 10 (*a. 294*) augmentum patrimonii (*cf.* FIRM. math. 3, 2, 6. 3, 2, 16 *opp.* eversio. 3, 3, 15. 3, 8, 2. 3, 9, 8 AMBR. hex. 5, 5, 14 PAVL. NOL. epist. 1, 1 AVG. civ. 4, 3). 11, 71, 5, 3 nec locabitur alteri, licet ingenti superare videatur augmento, possessio. 11, 71, 5, 7 si ... pro tali praedio ab ... conductore offeratur augmentum. INST. Iust. 3, 27, 7 huiusmodi augmentum in omnibus legatis ... extendi voluit. *de tributis*: AMM. 30, 5, 6 tributorum onera vectigaliumque augmenta multiplicata (31, 14, 2 *cf.* CLAVD. 8, 496). *speciatim*: COD. Theod. 11, 19, 4 (*a. 398*) augmenti et superindicticii et onerum Raeticorum dicuntur mediam nolle solvere pensionem. AMM. 17, 3, 5 indictionale augmentum. CASSIOD. var. 9, 9, 3 per quartam indictionem quod a vobis augmenti nomine quaerebatur, illustrem virum comitem patrimonii nostri nunc iussimus removere. 9, 10, 3 quicquid a vobis supra consuetudinariam functionem augmenti nomine vel petebatur vel constat exactum.

varia (*syn. sollemne* incrementum, *opp.* detrimentum, damnum, minutio, imminutio, diminutio): APVL. Plat. 1, 9 substantiam mentis huius numeris et modis confici congeminatis ac multiplicatis augmentis incrementisque. PS. APVL. Ascl. 3 *caelum* administrator est omnium corporum, quorum augmenta detrimentaque sol et luna sortiti sunt. 27 mundus tributor est ... omnium, quae mortalibus videntur bona, id est ... augmentorum et maturitatis et horum similium. IREN. 2, 13, 2 quemadmodum et corpus hominis secundum augmentum et perseverantiam accepit appellationes (*ibid. saepius*). CENS. 10, 12 p. 19, 1 tibiae incremento longitudinis fiunt graviores, chordae autem augmento additi ponderis acutiores. CYPR. epist. 69, 16 in augmentum caelestis gratiae (VVLG. prov. 4, 9 dabit capiti tuo augmenta gratiarum, στέφανον χαρίτων. FAVST. REI. grat. 1, 12 p. 43, 23 *syn.* incrementa. ENNOD. epist. 5, 25, 3 p. 146, 2 CASSIOD. var. 12, 19, 4). PS. CYPR. laud. mart. 3 sibi in augmentum virtutis adsumere (LVCIF. moriend. 2 *et* 8. VITA Nicet. 2 virtutis aucmentum). EDICT. Diocl. S. 1, 5 *avaritia quae* non annis modo vel mensibus aut diebus, set paene horis ipsisque momentis ad incrementa sui et augmenta festinat. PANEG. 11, 15 p. 256, 22 nihil speranti mihi de honoris augmento (FIRM. math. 3, 6, 23. 3, 9, 8 MACR. sat. 1, 7, 24 ENNOD. epist. 5, 3, 1 p. 126, 5 CASSIOD. var. 11, 24). FIRM. err. 7, 7 additur ... ad huius profani erroris augmentum (GREG. M. epist. 5, 58. 62. 63. 6, 7). 29, 3 *deus* praemia pollicetur et amplificationis maximae augmenta decernit. math. 1, 7, 3 quem famosi sceleris maculavit infamia, felicibus sublevatur augmentis et maximis honorum cumulatur insignibus (2, 20, 9). 3, 3, 8 magna felicitatum augmenta (2, 20, 12. 3, 5, 33. 38. 3, 6, 33 *cf.* PALLAD. 3, 25, 30). 1, 10, 13 Romanum orbem ad perennis felicitatis augmentum salubri gubernationis moderatione sustentat. 2, 13, 6 cum augmento malitiae. 3, 6, 10 vitae. 3, 7, 25 doctrinarum. *et saepissime.* CHALC. comm. 336 quantitas *est*, cum corporum est augmentis imminutionibusque variata *silva.* MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1, 43 (*opp.* minutio). HIL. in psalm. 126, 10 aedificanda ... per dominum haec civitas est, ut in augmentum consummationis suae crescat (*cf.* 126, 8). op. hist. frg. 1, 1. ZENO 1, 13, 8 non in damnum hominis ... sed in augmentum hominis. 1, 13, 11 crescere nos augmentis caelestibus invenimus. 2, 50 piis mercedem sacerdotibus praestat, consequentibus ministris promotionis augmentum. LVCIF. Athan. 1, 43 quae sanitas tibi oborta est, cum sis positus in omni vulnere mortis, cum cotidie augmenta parias vulneribus tuis? 2, 27 quomodo fructus noster augmenta crementorum facere poterit? SYMM. epist. 1, 67 amoris rudimenta ... augmenta. PS. ATHAN. ad mon. p. 73[D] nunc morum augmenta cumulemus. AMM. 17, 12, 20 dignitatis (20, 8, 8. 21, 2, 3 *syn.* incrementa. PASS. Rogat. 4 *cf.* FIRM. math. 3, 5, 38). 21, 16, 1 nihil circa administrationum augmenta praeter pauca novari perpessus. 23, 5, 6 alimentorum augmentum exhibere. 28, 1, 54 perire potius luce quam pati formidinis augmenta nocturnae. 22, 15, 13 sementes ... cum augmento fere septuagesimo renascuntur. VEG. mulom. 2, 38, 34 quae res licet praestare credatur augmentum *cirrorum.* ANON. de mach. bell. 5 in augmentum provincialium habet veteranos *imperatoria provisio.* FVLG. aet. mund. p. 157, 25 divini ordinis augmentus (-um *v. l.*) aut praemium (CASSIOD. var. 3, 33, 1 sacri ordinis). p. 168, 2 ne a facinore coeptum primordium facinorosum caruisset augmentum (-to *v. l.*). AMBR. hex. 5, 5, 14 tu ... duo patrimonia tuis facultatibus addidisti et adhuc tanto non satiaris augmento (*cf.* AVG. civ. 4, 3). AMBROSIAST. in Rom. 5, 3 tribulatio augmentum facit praemii. Phil. 2, 27 meritorum (3, 12). II Thess. 2, 12 augmentum fidei faciunt, non detrimentum. Phil. 2, 26 huic non ad detrimentum contigit aegritudo, sed ad augmentum. HIER. tract. in psalm. 133 p. 253, 22 videtur hucusque stetisse: sed videte augmentum. non sufficit *eqs.* VVLG. II Macc. 9, 11 doloribus suis augmenta capientibus. Eph. 4, 16 augmentum (αὔξησιν) corporis facit in aedificationem sui (HIER. epist. 121, 10 *cf.* 120, 12). Col. 2, 19 crescit in augmentum dei (αὔξει τὴν αὔξησιν. HIER. epist. 121, 10). PAVL. NOL. epist. 5, 14 caritatis. 25, 5 divitiarum. CLAVD. carm. min. app. 2, 27 gravibusque odiis *Iunonis* augmenta ministrat, quod vinci coepisse pudet. AVG. civ. 4, 14 augmenta regnorum Iovi incongruenter ascribi. serm. ed. Mai 50, 1 per eos usque in finem saeculi capiamus regni caelestis augmentum (SACR. Leon. p. 332). 182, 2 nec augmentum nec detrimentum pati *possit deus* (PS. ARNOB. confl. 2, 9 CLAVD. MAM. anim. 1, 3 p. 28, 4). gen. ad litt. 4, 5 p. 102, 4 *omnia* ita disposita, ut habeant proprias mensuras suas augmentis et diminutionibus, multitudine et paucitate. SVLP. SEV. chron. 2, 18, 2 Iason ... Antiochum regem ... adiit augmentum stipendii pollicens, si sibi summum sacerdotium tra-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

deretur. MACR. sat. 5, 13, 32 neque enim aequa sunt augmenta contentionis (ἔριδος) et famae. OROS. hist. 1, 5, 7 ubertatis. 3, 23, 53 Demetrius augmento Graeciae . . . elatus. 7, 38, 7 post . . . tanta augmenta blasphemiarum. EVCHER. instr. 1 p. 129, 10 reparatur angelorum portio per augmentum societatemque sanctorum. LEO M. epist. 12, 5 priusquam ad hoc meritum per legitima augmenta perveniat. PS. LEO M. humil. 16 probitatis. SACR. Leon. p. 340 tuitionis. p. 358 crescamus . . . religionis augmento (aumentum *cod.*). p. 360 sempiternae redemptionis. p. 400 salvationis tuae sentiamus augmentum (*ibid. iter.*). p. 323 securitatis. p. 430 ut . . . de nostrae gaudeamus provectionis augmento. p. 423 in augmentum templi tui crescere dilatarique largiris *diaconos*. p. 455 ut cum temporalibus incrementis prosperitatis aeternae capiamus augmentum. p. 427. SALV. gub. 6, 76 adsiduitas illic calamitatum augmentum illic criminum fuit. 7, 22 sceleris. SIDON. epist. 8, 1, 2 propalati augmenta voluminis (*cf.* 9, 1, 2). FAVST. REI. spir. 2, 4 p. 143, 4 vere deus est, qui post dei donum plenitudini inponit augmentum (ENNOD. carm. 1, 13, 29 augmenta plenitudinis opes ministrant diviti). SEDVL. carm. pasch. 4, 29 substantia . . . damnis augmenta capit (op. pasch. 4, 2 detrimentis augetur). epist. 2 p. 172, 15 inde laudis consequantur augmenta. BOETH. herm. sec. 6, 14 p. 498, 1 *definitae propositiones* cum augmento determinationis sunt. ENNOD. epist. 1, 5, 6 p. 11, 6 ago gratias intentioni in commune augmentum profuturae (8, 1, 5 p. 200, 11). 2, 22, 1 p. 65, 8 nec ulla requirit commendationis augmenta, quem ad amicitiarum cumulum merita pertulerunt. 2, 28, 4 p. 70, 20 honorum tuorum apices haec sola respiciunt augmenta, quae de humilitate nascuntur (*cf.* opusc. 3, 94 p. 355, 8). 3, 12, 2 p. 80, 12. opusc. 7, 4 p. 412, 4 gloriae. dict. 11, 7 p. 460, 17 ex talium profectu meritorum tuorum plenitudo non refutat augmenta. 12, 10 p. 463, 24 gaudiis augmenta tribuentes *litterae*. 26, 2 p. 503, 2 abductae mulieris occasio nostri extitit mater augmenti. CASSIOD. in psalm. 87, 14 differuntur . . . ad augmentum suum, procrastinantur ad gloriam (*syn.* augmentatio). or. frg. p. 475, 20. var. 1, 12, 3 honorem geminat, augmenta procurat. 3, 25, 2 crescendi. 4, 1, 1 generis. 4, 23, 1 augmenta sumas nostri iudicii. 9, 12, 1 suspicionis. *et passim.* GREG. M. epist. 4, 9 quia caritatem tuam pro suae firmitatis augmento nostrae quoque pagina auctoritatis indigere comperimus. *et saepe.* EVGIPP. vita Sev. 4, 11 iustificationis. VITA Caes. Arel. 1, 5.

Augmonia *v.* Acmonia *sub* Acmon.

Augnatium *v.* Gnathia. **Augofleda** *v.* Audefleda.

Augulīna *v.* Augurina. **augumentum** *v.* augmentum.

augur, -uris *m.* [*utrum c.* avis auspex *an c.* augere auctor *conferendum sit, inde usque ab antiquitate in controversia est. vetus nomen* *augus *neutri generis subesse, unde pluralis* augura (*v. infra l. 58 sqq.*) *et adiectivum* augustus *ducta sint, censet Bücheler, Neue Jahrbb. 87 (1863) p. 785. Th.*]. PAVL. FEST. p. 2 augur ab avibus gerendoque dictus, quia per eum avium gestus edicitur; sive ab avium garritu, unde et augurium (*v.* augurium. *cf.* GLOSS. V 546, 20 ISID. orig. 8, 9, 18. 12, 7, 75). PRISC. gramm. II 27, 17 antiqui ʻauger' et ʻaugeratus' pro ʻaugur' et ʻauguratus' dicebant. *de declinatione*: PLIN. frg. Char. gramm. I 137, 6 (*ex Romano*) pro murium . . ., quoniam non ut fures furum et augurum et celerum dicimus, ita quoque murum censere debemus. MART. CAP. 3, 288 augur auguris. *dativ.* augurei: CORP. I 1158 = X 6528. *apud Graecos*: αὔγουρ MON. Ancyr. gr. 4, 5. αὔγουρος, αὔγουρα, αὐγούρων, αὔγουρας PLVT. αὐγόρας DION. HAL. 2, 64. PRISC. gramm. II 12, 15 *dicimus* ʻanguis' sicuti ʻquis' et ʻaugur' sicuti ʻcur'. *de genere*: PROB. cath. gramm. IV 14, 25 hic et haec et hoc augur. *nota*: ACC. trag. 624 pro certo arbitrabar sortis oracla adytus augura (*ubi* NON. 488 augura pro auguria. *v. supra l. 44*). *fem.*: HOR. carm. 3, 17, 12 aquae nisi fallit augur annosa cornix (ὑετόμαντις *Euphorion.* PORPH. augurem . . . pro praesaga id est divina posuit. *cf.* HOR. carm. 3, 27, 10 imbrium divina avis imminentum). STAT. Theb. 9, 629 simque augur cassa futuri. TERT. anim. 19 plus est, quod de prospectu lacrimabilis vitae quidam augurem incommodorum vocem illam flebilem (*i. vagitum infantis*) interpretantur (*cf.* 24 test. anim. 5). GLOSS. οἰωνοσκόπος, ὀρνεοσκόπος, οἰωνιστής, οἰωνόμαντις. *cf.* DION. HAL. 2, 64 ʻΡωμαῖοι καλοῦσιν αὐγόρας, ἡμεῖς δ' ἂν εἴποιμεν οἰωνοπόλους. PLVT. Ant. 5 τῶν ἐπ' οἰωνοῖς ἱερέων, οὓς αὔγουρας καλοῦσιν. aet. Rom. 72 οὓς αὔσπικας πρότερον, αὔγουρας δὲ νῦν καλοῦσιν (*cf.* 99 Aem. 3 Cic. 36). GLOSS. IV 22, 55 qui aves colligit (*sic saepius*, 312, 18 qui aves colit). V 269, 36 augur qui aves colit, qui per auspi⟨cia divinabat⟩ avium voces (*cf.* IV 485, 52). 442, 7 augur, per quem in publicis privatisque rebus deorum mentem homin⟨es cognoscunt omin⟩ibus enuntiatis per auspicia, quomodo quidque sit gerendum. IV 22, 53 augures, qui auguria intendunt. *et saepius.* *legitur inde a* CATONE. *trad.* auxguribus FEST. p. 333, augus *et* augor *saepius in* GLOSS. *lectio incerta* VARRO ling. 6, 64.

I *augures publici populi Romani* (*cf. Wissowa, PW. II 2313 sqq., Relig. u. Kult. p. 450 sqq.*): VARRO ling. 5, 33 nostri augures publici. rust. 3, 3, 5 augures Romani. CIC. div. 1, 25 *auspicia* nunc a Romanis auguribus ignorantur (*cf.* 2, 70 FEST. p. 189 PLIN. nat. 10, 20). leg. 2, 20 interpretes . . . Iovis optumi maximi, publici augures (3, 11 epist. 6, 6, 7 PAVL. FEST. p. 260 *cf.* 18). Phil. 13, 12 utrum igitur augurem Iovis optimi maximi . . . populus Romanus libentius sanciet, Pompeium an Antonium? (leg. 3, 43 est . . . boni auguris meminisse se maximis rei publicae temporibus praesto esse debere Iovique optimo maximo se consiliarium atque administrum datum. *cf.* carm. frg. 19, 10 Marius divini numinis augur. ARNOB. nat. 4, 35 sedent in spectaculis publicis . . . interpretes augures divinae mentis et voluntatis). CIC. Phil. 1, 31 oblitus auspiciorum a te ipso augure populi Romani nuntiatorum (FLOR. 1, 2, 2 GELL. 13, 14, 1). *nota appellationem sollemnem* augur publicus populi Romani Quiritium *in titulis saec. II—IV*: CORP. VI 503 (*a. 390*) augur publicus p. R. Q. 504 (*a. 376*) augur pub. p. R. Q. 1449 (*aet. Anton.*) aug. p. R. Quiritium. X 211 auguri publ. p. R. Quir. 1700 (*a. 343*) auguri publico p. R. Quiritium (4752). 1695 (*a. 355, sine compendiis scr., ut* 1696). *passim* augur (*i. q.* augur publicus) *in titulis maxime honorariis* (*v. Spinazzola apud Ruggiero, diz. I p. 790 sqq.*), *ex. gr.*: CORP. V 6456 *imp. Augusto* pontifici maximo, patri patriae, aug(uri), XV vir(o) s(acris) f(aciundis) . . . tribunic. potest. XXX. 6416, 4 *imp. Tiberio* pont(ifici) augurique. XI 1420 *L. Caesaris* auguris, consulis designati (*iter. ibid.* 1421). 1826 (= I² p. 189 n. V). 1828 (= I² p. 193 n. XIII). 1829 (= I² p. 194 n. XV). 1831 (= I² p. 195 n. XVIII) C. Marius C. f. cos. VII, pr., tr. pl., q., aug(ur), tr. militum. 1832 (= I² p. 196 n. XXI). VI 32412 (*saec. III init.*). 32040. INSCR. Not. d. scavi 1894 p. 389 *Sextus Pompeius.* *item in nummis, ex. gr. Babelon* I p. 172 n. 40 *M. Antonius.* n. 41 pont(ifex) aug(ur). *notabiliores apud scriptores praeter alios nominantur hi*: VARRO rust. 3, 2, 2 ibi Appium Claudium augurem sedentem invenimus (3, 7, 1. CIC. div. 1, 29 bonus augur. 1, 105. leg. 2, 32 Marcellum et Appium optimos augures). CIC. Brut. 212 Q. Scaevola augure (Balb. 45 Phil. 8, 31 VAL. MAX. 3, 8, 5). div. 1, 36 Ti. Gracchus . . . summus augur (1, 33. ad Q. fr. 2, 2, 1 ille Gracchus augur). 2, 77 *M. Marcellus* augur optumus. fin. 5, 82 *Q. Metellus.* nat. deor. 3, 5 *habeo* C. Laelium augurem eundemque sapientem, quem . . . audiam de religione (Phil. 2, 83). leg. 2, 31 Philippi consulis et auguris. Lael. 7 D. Bruti auguris. 1 Q. Mucius (Brut. 102 PLIN. nat. 10, 20). Cato 11 *Q. Fabius Maximus* (LIV. 30, 26, 7 augurem duos et sexaginta annos fuisse. PLIN. nat. 7, 156 Q. Fabius Maximus LXIII annis augur fuit. *cf.* VAL. MAX. 8, 13, 3). HOR. carm. 3, 19, 10 auguris Murenae (*cf.* AVSON. 335, 4). LIV. 3, 7, 6 mortui . . . M. Valerius T. Verginius Rutilus augures. 22, 35, 2 C. Atilio Serrano et Q. Aelio Paeto, quorum alter pontifex, alter augur erat. 23, 30, 15 M. Aemilio Lepido, qui consul augurque fuerat (VELL. 2, 10, 1). FEST. p. 161 Messala . . . augur in explanatione auguriorum (351 GELL. 13, 15, 3). 351 P. Servili. PLIN. epist. 4, 8, 4 te . . . ob hoc maxime delectat auguratus meus, quod M. Tullius augur fuit (*cf.* CIC. epist. 6, 6, 7 *aliosque apud eundem locos, praeterea* SVLP. RVF. Cic. epist. 4, 4, 5. AVG. civ. 4, 30 Cicero augur). SPART. Did. 6, 6 Plautius Quintillus consularis augur contradixit. *de institutione sacerdotii*: CIC. div. 2, 80 Romulus et Remus, ambo augures. 1, 107 Romulus augur, ut apud Ennium est, cum fratre item augure (rep. 2, 16). 1, 3 principio huius urbis parens Romulus ipse . . . optumus augur fuisse traditur. deinde auguribus . . . reliqui reges usi (*cf.* 1, 89). Vatin. 20 id quod augures omnes usque ab Romulo decreverunt. PROP. 4, 6, 43 murorum Romulus augur. LIV. 4, 4, 2 pontifices, augures Romulo regnante nulli erant: ab Numa Pompilio creati sunt (FLOR. 1, 1, 2 LACT. inst. 1, 22, 4. *sed* LIV. 1, 18, 6 *Romulus* ab augure, cui deinde honoris ergo publicum id perpetuumque sacerdotium fuit, deductus in arcem). *collegium augurum* (σύστημα *Dion. Hal. 3, 70*): CIC. Brut. 101 cooptatus in augurum collegium (*cf.* 1 interitu talis auguris dignitatem nostri collegii deminutam dolebam. Cato 64 Vatin. 14 Phil. 2, 4). LIVI perioch. 89 *Sulla dictator* pontificum augurumque collegium ampliavit, ut essent quindecim. FEST. p. 161 VAL. MAX. 1, 1, 3. 8, 2, 1 ASCON. Scaur. p. 21 QVINT. inst. 7, 9, 12. CORP. VI 1233 = 31539 (*a. 121*) collegium augurum . . . terminos pomerii restituendos curavit. *cf.* LEX VRS. 1, 4, 35. 1, 5, 12. 20. *de numero*: CIC. rep. 2, 16 *Romulus* ex singulis tribubus singulos cooptavit augures (*cf.* LEX VRS. 1, 5, 21 tribus auguribus). 2, 26 *Pompilius* ad pristinum numerum duo augures addidit. leg. agr. 2, 96 decem augures *Capuam deducuntur.* LIV. 10, 6, 6 ut, cum quattuor augures, quattuor pontifices ea tempestate essent placeretque augeri sacerdotum numerum, quattuor pontifices, quinque augures, de plebe omnes, adlegerentur (10, 8, 3). 10, 6, 7 quemadmodum ad quattuor augurum numerum, nisi morte duorum, id redigi collegium potuerit, non invenio, cum inter augures constet imparem numerum debere esse, ut tres antiquae tribus . . . suum quaeque augurem habeant. 10, 9, 2 *creantur* quinque augures item de plebe . . . ita octo pontificum, novem augurum numerus factus. perioch. 89 *supra l. 58.* *de cooptatione, inauguratione, sim.*: *cf. fragmenta fastorum augurum* CORP. VI 1976. 32318. CATO orig. 109 (Gell. 1, 12, 17) si volo augurium optime tenere, ecquis me ob meam ⟨. . .⟩ augurem capiat? (GELL. 1, 12, 15 pontifices et augures ʻcapi' dicebantur). RHET. Her. 1, 11, 20 altera lex iubet augurem, in demortui locum qui petat, in contione nominare. augur quidam damnatus de pecuniis repetundis in demortui locum nominavit (CIC. Phil. 2, 4 quo enim tempore me augurem a toto collegio expetitum Cn. Pompeius et Q. Hortensius nominaverunt. *cf.* ad Brut. 1, 7, 1 PLIN. epist. 2, 1, 8. 4, 8, 3). CIC. Brut. 101 cooptatus in augurum conlegium non erat (LIV. 40, 42, 13 in locum

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

eius P. Scipionem ... augures cooptarunt. ASCON. Scaur. p. 21 QVINT. inst. 7, 9, 12. *cf.* LEX VRS. 1, 5, 11 quique augur ... in conlegium pontific. augurumq. in demortui damnative loco ... lectus cooptatusve erit. 1, 5, 20). CIC. Vatin. 19 augur fieri in Q. Metelli locum (20. ad Brut. 1, 5, 3 *Marius* lege Domitia factus est augur. epist. 15, 4, 13 HIRT. Gall. 8, 50, 3. LIV. 27, 6, 15 *Sempronius Longus* augur factus in locum ... Crassi). LIV. 29, 38, 7 in M. Pomponi Mathonis auguris et decemviri locum creati decemvir M. Aurelius Cotta, augur Ti. Sempronius Gracchus (6, 41, 9. 10, 9, 2. 25, 2, 2. TAC. ann. 2, 83 neve quis flamen aut augur in locum Germanici nisi gentis Iuliae crearetur). 27, 36, 5 in locum *Marcelli* P. Aelius Paetus augur creatus inauguratusque (30, 26, 10. 33, 44, 3 lectus inauguratusque. SVET. Cal. 12 augur in locum fratris ... destinatus, priusquam inauguraretur. *cf.* CIC. Brut. 1). LIV. 45, 44, 3 in eius locum augures legerunt *Flamininum* (3, 32, 3. 33, 44, 3). 39, 45, 8 comitia habita erant in demortui *Lentuli* locum auguris sufficiendi (creandi *M. cf.* 26, 23, 7. 33, 42, 6. 41, 21, 9). *disciplina, ius, libri, responsa, decreta augurum* (*cf.* auguralis, augurius): CIC. nat. deor. 2, 10 et nostrorum augurum et Etruscorum haruspicum disciplinam ... res ipsa probavit. div. 2, 74 quis negat augurum disciplinam esse? divinationem nego. 1, 33. leg. 2, 33 dubium non est, quin haec disciplina et ars augurum evanuerit iam et vetustate et neglegentia. *cf.* 2, 20. PLIN. nat. 38, 17 in augurum ... disciplina constat neque diras neque ulla auspicia pertinere ad eos *eqs.* GELL. 7, 6, 4 nihil ad augurum disciplinam pertinente. SERV. auct. Aen. 2, 693 hoc ... auspicium cum de caelo sit verbo augurum maximum appellatum ... augurum disciplina consentit (*cf.* 1, 92. 2, 692. 699). CIC. dom. 39 non sum in exquirendo iure augurum curiosus. div. 2, 75 existimo ... ius augurum ... postea rei publicae causa conservatum ac retentum. leg. 2, 31 praestantissimum in re publica ius est augurum cum auctoritate coniunctum (*cf.* augurius). FEST. p. 253. VARRO ling. 5, 21 'tera' in augurum libris scripta cum r uno. 5, 58. 7, 51 (*cf.* 5, 33 ut nostri augures publici disserunt). CIC. dom. 39 venio ad augures, quorum ego libros, si qui sunt reconditi, non scrutor. GELL. 13, 14, 1 augures populi Romani, qui libros de auspiciis scripserunt. SERV. auct. Aen. 4, 45 in libris augurum. 3, 537. 8, 95. *cf.* PAVL. FEST. p. 16 arcani sermonis significatio trahitur ... a genere sacrificii, quod in arce fit ab auguribus, adeo remotum a notitia vulgari, ut ne litteris quidem mandetur, sed per memoriam successorum celebretur.

CIC. Vatin. 14 tuis actionibus augurum responsa atque eius conlegii adrogantiam impedimento non futura. dom. 40 tu augures produxisti: a te interrogati augures (har. resp. 48) responderunt, cum de caelo servatum sit, cum populo agi non posse. LIV. 41, 18, 8. VAL. MAX. 1, 6 ext. 2. *cf.* CIC. Balb. 45 *Q. Scaevola* augur, cum de iure praediatorio consuleretur, ... consultores suos non numquam ad ... praediatores reiciebat. LIV. 4, 31, 4 augures consulti eam religionem exemere (8, 23, 14. 22, 31, 13 *cf.* CAPITOL. Alb. 9, 2). CIC. Att. 9, 15, 2 volet enim, credo, S. C. facere, volet augurum decretum (*cf.* leg. 2, 31 div. 2, 73). Vatin. 20 quaero ... utrum decreturus fueris, id quod augures omnes usque ab Romulo decreverunt. LIV. 4, 7, 3 augurum decreto (*cf.* 45, 12, 10). FEST. p. 161. 289 sine ullo decreto augurum. CIC. nat. deor. 2, 12 magna augurum auctoritas. leg. 2, 31. FEST. p. 351 auctoritatem secutus P. Servili auguris. *de attributis et ministris augurum*: HYG. frg. Gell. 5, 8, 2 lituus ... virga brevis ... qua augures utuntur. LIV. 1, 18, 7 GELL. 5, 8, 8 APVL. apol. 22. SERV. Aen. 7, 190 lituum dedit, quod est augurum proprium (7, 187 ecl. 9, 15). *cf.* CIC. div. 1, 30. CORP. XII 1114 *ubi lituus insculptus est.* SERV. Aen. 7, 188 trabea toga est augurum de cocco et purpura (*cf.* 7, 190. 612. 9, 4). CORP. VI 33227 Menander Caecilianus p(ublicus) augur(um) (2315—2317). 1847 viator augurum (INSCR. Dessau 4977). 2187 calator augur(um).

varia (*alia testimonia v. s.* augurium, auspicium, auguro, inauguro): VARRO ling. 6, 53 hinc effata dicuntur, qui (quom *L. Speng.*) augures finem auspiciorum caelestum extra urbem agri⟨s⟩ sunt effati ut (ubi *O. Müller*) esset; hinc effari templa dicuntur; ab auguribus effantur qui in his fines sunt (CIC. Att. 13, 42, 3 leg. 2, 20. 21 FEST. p. 157 GELL. 14, 7, 7 SERV. Aen. 1, 446. 3, 463. 6, 197 *cf.* 2, 692). VARRO ling. 6, 76 hinc oscines dicuntur apud augures, quae ore faciunt auspicium (*cf.* 6, 82. CIC. nat. deor. 2, 160 avis quasdam, et alites et oscines, ut nostri augures appellant. div. 1, 85 quid *habet* augur, cur a dextra corvus, a sinistra cornix faciat ratum? OV. fast. 1, 180 LIV. 4, 18, 6 PAVL. FEST. p. 21. 304. 371. LVCAN. 1, 601 doctus volucres augur servare sinistras. GELL. 7, 6, 3 SERV. Aen. 3, 246. 361 qui es augur oscinum). VARRO ling. 5, 47 per quam (*viam Sacram*) augures ex arce profecti solent inaugurare (*cf.* PAVL. FEST. p. 16). 6, 42 augures augurium agere dicuntur, quom in eo plura dicant quam faciant (CIC. off. 3, 66). 6, 95 hoc nunc aliter fit atque olim, quod augur consuli adest tum cum exercitus imperatur ac praeit quid eum dicere oporteat, consul augur⟨i⟩ imperare solet, ut inlicium vocet, non accenso aut praeconi. 7, 9 contempla et conspicare id⟨em⟩ esse apparet, ideo dicere, cum conte⟨m⟩plum facit, augurem conspicione, qua oculorum conspectum finiat. 7, 31 ambiegna bos apud augures, quam circum aliae hostiae constituuntur. CIC. nat. deor. 1, 122 auspiciis augures praesunt. leg. 3, 11 qui agent, auspicia servanto, auguri publico parento (3, 43). nat. deor. 2, 11. 163 div. 2, 73. 77. Phil. 2, 6 cum auspicia augur, intercessionem consul sustulisset. 5, 8 quam legem igitur se augur dicit tulisse non modo tonante Iove (*cf.* nat. deor. 2, 65 LVCAN. 5, 395), sed prope caelesti clamore prohibente, hanc dubitavit contra auspicia latam confiteri. div. 2, 74 cum augures iudicassent eos (*consules*) vitio creatos esse (*cf.* nat. deor. 2, 11 Phil. 2, 80 LIV. 8, 15, 6. 8, 23, 16. 22, 34, 10). Phil. 2, 83 confecto negotio bonus augur ... 'alio die' inquit (2, 84 leg. 2, 31). 5, 7 quid? per auspicia ferri potuit *lex*? sed (silet *Madvig*) augur verecundus sine conlegis de auspiciis. 3, 9 servabant auspicia reges, quae hic consul augurque neglexit. 2, 83 ementitus es auspicia; obstrinxisti religione populum Romanum; augur auguri, consul consuli obnuntiasti (div. 1, 29. *cf.* DON. Ter. Ad. 4, 2, 8 proprie obnuntiare dicuntur augures, qui aliquid mali ominis saevumque viderint). nat. deor. 3, 52 in augurum precatione Tiberinum, Spinonem, Almonem, Nodinum, alia propinquorum fluminum nomina videmus. Brut. 117 vacationem augures, quominus iudiciis operam darent, non habere (*cf.* LIV. 33, 42, 4 LEX VRS. 1, 4, 38). Att. 8, 3, 3 ille in adoptando P. Clodio augur. *et saepius.* LIV. 1, 36, 6 auguriis ... sacerdotioque augurum tantus honos accessit, ut nihil belli domique postea nisi auspicato gereretur. 3, 20, 6. 22, 34, 3 criminando ... augures, quod dictatorem prohibuissent comitia perficere. PAVL. FEST. p. 260 quinque genera signorum observant augures ⟨publici⟩, ex caelo, ex avibus, ex tripudis, ex quadripedibus, ex diris. FEST. p. 344 augures eam (*aedem*) demoliri cogerent (*cf.* CIC. off. 3, 66). 157 Manalis fons appellatur ab auguribus puteus perennis. *ibid.* Manes di ab auguribus invocantur. VAL. MAX. 1, 1, 1 maiores ... caerimonias pontificum scientia, bene gerendarum rerum auctoritates augurum observatione ... explicari voluerunt. STAT. silv. 5, 3, 182 arma probatis monstrasti Saliis praesagumque aethera certis auguribus. TAC. ann. 3, 64 quos (*ludos*) pontifices et augures et quindecimviri septemviris simul et sodalibus Augustalibus ederent. MIN. FEL. 25, 12 LAMPR. Alex. 22, 5. SERV. Aen. 1, 92 extemplo ... est augurum verbum (2, 693. 699). 3, 246. 9, 4. 24 *et saepius.* OROS. hist. 3, 22, 3 a pullariis auguribus. 5, 18, 27 loca publica, quae in circuitu Capitolii pontificibus auguribus decemviris et flaminibus in possessionem tradita sunt (*cf.* FEST. p. 189).

II *augures municipales* (*cf. Spinazzola l. l. I 795 sqq.; Wissowa, PW. II 2342 sq.*): *cf.* CIC. leg. agr. 2, 96 huc (*Capuam*) isti Xviri cum numerum IↃↃ colonorum ex lege Rulli deduxerint, centum decuriones, decem augures, sex pontifices constituerint. *huc non pertinent* CIC. div. 1, 132 non habeo ... nauci Marsum augurem, non vicanos haruspices (2, 70). 1, 105 quem inridebant collegae tui eumque tum Pisidam, tum Soranum augurem esse dicebant. SPART. Sept. Sev. 10, 7 a Pannoniacis auguribus comperit. 27, 7 orneoscopus magnus ut et Vascones et Pannoniorum augures vicerit. *passim in titulis, ex quibus pauca adnotabo* (*v. indices* CORP.): *cf. imprimis* LEX VRS. 1, 4, 31 quos pontifices quosque augures G. Caesar, quive iussu eius colon(iam) deduxerit, fecerit ex colon(ia) Genet(iva), ei pontifices eique augures ... sunto *eqs.* 1, 4, 38. 1, 5, 4 de auspiciis quaeque ad eas res pertinebunt augurum iuris dictio iudicatio esto *eqs.* 1, 5, 11 *sqq.* 20 neve quis quem in collegium augurum sublegito cooptato nisi tum cum minus tribus auguribus ex eis, qui colon. G(enetivae) I(uliae) sunt, erunt. 23 comitia pontific(um) augurumq(ue). 3, 1, 1. 4. CORP. V 6428 (*Ticini*) augur d(ecreto) d(ecurionum) gratuitus (*cf.* auguratus). XI 6167 (*Suasae*) auguri ex d(ecreto) d(ecurionum) creato. 6169 (*ibid.*) C. Avidio C. f. Naevidiano II viro q(uin)q(uennali), auguri Suasae. VIII 20152 (*Cuicul*) aug(ur), max(imus) aug(urum). *cf.* 7103. CORP. XII 410 (*Massiliae*) auguri perpetuo (*aet. Antonin.*). VIII 8995 (*Rusuccuru*) augur perpetuus (20714). *quattuor augures in albo* CORP. VIII 2403 (*Thamugadi*). CORP. X 5961 (= I 1145 *Signiae*) augures aedem reficiendam, signum transferendum, basim ponendam curave(runt).

III *augures dicuntur omnes qui artis ex avibus divinandi periti sunt, tum ii qui apud Graecos μάντεις: huc pertinent augures privati qui vocari possunt* (*v. Spinazzola l. l. I 779.* GELL. 7, 6, 10): CATO agr. 5, 4 haruspicem, augurem, hariolum, Chaldaeum nequem consuluisse velit. ACC. trag. 169 nihil credo auguribus, qui auris verbis divitant alienas, suas ut auro locupletent domos. AFRAN. com. 7 modo postquam adripuit rabies hunc nostrum augurem, mare caelum terram ... tremere diceres. CARM. Gell. 15, 4, 3 concurrite omnes augures, haruspices. *titulus fabularum*: PROB. Verg. ecl. 6, 31 Afranius ... in Augure (NON. p. 78. 152. 393. 512). NON. p. 479 Pomponius Augure. CHAR. gramm. I 204, 23 (*ex Romano*) Laberius in Augure. *privatus etiam putandus Attus Navius*: CIC. rep. 2, 36 augur ... Attus Navius. div. 1, 31 *sq.* LIV. 1, 36, 3 inclitus ea tempestate augur. FEST. p 169 FLOR. 1, 5, 4 VIR. ill. 6, 7. *de auguribus Marsis, Soranis, Pannoniacis locos v. supra l. 42 sqq.* CIC. div. 2, 26 artificiosae divinationis *genera*: extispicum eorumque qui ex fulgoribus ostentisque praedicerent, tum augurum eorumque, qui signis aut ominibus uterentur. 2, 109 non intellegis eadem (*conclusione*) uti posse et haruspices et fulguratores et interpretes ostentorum et augures et sortilegos et Chaldaeos (AVG. in psalm. 134, 20 sortilegos, augures, magos). 2, 13 num ... aut haruspex aut augur aut vates

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quis aut somnians melius coniecerit ... evasurum aegrotum ... quam medicus? (AVG. civ. 8, 16 divinationes augurum, haruspicum, vatum atque somniorum). 1, 12 quae (*gens*) non ... aut augurum aut astrologorum aut sortium ... praedictionibus moveatur? (*cf.* leg. 2, 33. epist. 6, 6, 7 ut augures et astrologi solent). nat. deor. 1, 55 ut haruspices, augures, harioli, vates, coniectores nobis essent colendi (div. 1, 72 haruspices, augures coniectoresque. QVINT. inst. 5, 7, 36 aliter ... oraculorum, aliter haruspicum, augurum, coniectorum, mathematicorum fides confirmari aut refelli potest). div. 2, 82 quae autem est inter augures conveniens et coniuncta constantia? CIC. div. 1, 5 qui (*Pythagoras*) etiam ipse augur vellet esse. 1, 88 Amphilochus et Mopsus Argivorum reges fuerunt, sed iidem augures ... atque etiam ante hos Amphiaraus et Tiresias (*cf.* leg. 2, 33). 1, 74 augures dixisse Boeotios Thebanorum esse victoriam. 1, 95 Lacedaemonii regibus suis augurem adsessorem dederunt itemque senibus ... augurem interesse voluerunt (*syn.* μάντεις). 1, 87 Calchantem augurem scribit Homerus longe optumum ... fuisse (nat. deor. 2, 7 Calchantem, Helenum ... augures. carm. frg. 22, 2. OV. met. 12, 18 veri providus augur Thestorides. SEN. Tro. 533. 534 HYG. fab. 97 p. 92, 6 *cf.* FEST. p. 149. ACC. trag. 169 *de Calchante?*). CIC. Tusc. 5, 115 augurem Tiresiam (HOR. sat. 2, 5, 22 OV. met. 3, 512. 3, 348 *syn.* fatidicus vates. HYG. fab. 68 p. 75, 18 Tiresias ... augur praemonuit). HOR. carm. 3, 16, 11 concidit auguris Argivi (*i. Amphiarai*) domus (STAT. Theb. 4, 188 fatidici mens expugnata fatiscit auguris. 6, 462 Danaeius augur. 8, 118 praesagi ... auguris *et passim de Amphiarao*. HYG. fab. 73 p. 78, 16). VERG. Aen. 9, 325 *Rhamnes* regi Turno gratissimus augur. 12, 460 Tolumnius augur (12, 258). 4, 376 augur Apollo (HOR. carm. 1, 2, 32 *cf.* carm. saec. 61 VAL. FL. 1, 234 STAT. Theb. 1, 495 *cf.* TIB. 2, 5, 11. OV. am. 3, 2, 51 auguribus Phoebus ... adsit. STAT. Theb. 6, 441 Phoebeius augur. MART. CAP. 1, 10 augur Pythius). OV. fast. 2, 443 augur erat: nomen longis intercidit annis, nuper ab Etrusca venerat exul humo (CLAVD. 8, 146 Etruscus augur, *cf.* 18, 13 haruspex). fast. 6, 752 *Polyidus*. met. 12, 308 Asbolos. 15, 596. SEN. suas. 4, 1 tit. deliberat Alexander Magnus an Babylona intret, cum denuntiatum esset illi responso auguris periculum. SEN. Ag. 180 in nos fidelis augur, in captas levis. LVCAN. 7, 192 Euganeo ... augur colle sedens, Aponus terris ubi fumifer exit atque Antenorei dispergitur unda Timavi, ... dixit (7, 203 *cf.* SIDON. carm. 9, 195). VAL. FL. 5, 10. SIL. 5, 162 dum vos augur et extis quaesitae fibrae vanusque moratur haruspex. STAT. Theb. 10, 187 *Theudamas* (10, 488) *et saepius*. IVV. 3, 77 augur, schoenobates, medicus, magus, omnia novit Graeculus esuriens. 6, 585 divitibus responsa dabunt Phryx augur et Indae (*syn.* vates). ITALA deut. 18, 14 (Lugd.) gentes ... augures audientes *sunt* (VVLG. augures divinos audiunt, κληδόνων καὶ μαντειῶν ἀκούσονται). IVST. 11, 7, 6 *bis*. CYPR. GALL. gen. 1261 consultus tacuit Memphiticus augur. FIRM. math. 3, 7, 19. 3, 8, 3. 3, 10, 8. COD. Theod. 9, 16, 4 (*a. 357*) augurum et vatum prava confessio. 9, 16, 6 (*a. 358*) haruspex aut hariolus aut certe augur. AMM. 22, 8, 22 *Idmon* augur Argonautarum (*cf.* VAL. FL. 5, 10). 31, 1, 2 vates auguresque. SERV. Aen. 7, 190 *Picus* augur fuit (AVG. civ. 18, 15). HYG. fab. 125 p. 106, 17 cui responsum erat ab augure Telemo ... ut caveret. 128 p. 111 *catalogus augurum*. 56 p. 59, 22 *propter sterilitatem Busiris* ex Graecia augures convocavit (136 p. 115, 16). AMBR. epist. 50, 4. 5 (*cf.* augurator). VVLG. Is. 2, 6 augures habuerunt ut Philisthiim (κληδονισμῶν). 47, 13 stent et salvent te augures caeli (ἀστρολόγοι τοῦ οὐρανοῦ. HIER. in Is. 47, 12 *sqq.*). Ier. 27, 9 nolite audire augures et maleficos (τῶν ψευδοπροφητῶν ὑμῶν καὶ τῶν μαντευομένων ὑμῖν). SVLP. SEV. chron. 1, 31, 3 ex sententia principum augurumque et sacerdotum arca ... remittitur. ENNOD. dict. 8, 3 p. 446, 21 quem redituram ad proavos non denuntiatione augurum, sed ... fultus spe mihi vestrae perfectionis spondeo. HOR. epist. 1, 20, 9 quodsi non odio peccantis desipit augur (PORPH. quasi augur tibi nunc peccanti futura praedico). PRIAP. 43, 3 augure non opus est. PROP. 1, 13, 13 haec ego non rumore malo (aio *Haupt*), non augure doctus. 2, 21, 3 tibi iam videor Dodona verior augur? OV. am. 3, 5, 31 *et* 33 nocturnae ... imaginis augur. NVX 80 ut divinatas auferat augur opes. CLAVD. 26, 267 *Stilicho* augur ... dubiaeque salutis dux idem vatesque fuit. *nota*: SIL. 5, 119 sat magnus in hostem augur adest ensis, pulchrumque et milite dignum auspicium Latio, quod in armis dextera praestat. STAT. Theb. 3, 6 tum plurima versat pessimus in dubiis augur timor. CLAVD. 26, 18 *ferant* caeso Tomari Iovis augure luco arbore praesaga tabulas animasse loquaces. *transfertur ad femin.*: *v. supra p. 1363, 60 sqq.*

Augur *v.* Augurinus.

auguräculum, -ī *n.* [*ab* augurare, -ari. *Th.*]. PAVL. FEST. p. 18 auguraculum appellabant antiqui, quam nos arcem dicimus, quod ibi augures publice auspicarentur. *aliud in Quirinali*: SACR. Arg. Varro ling. 5, 52 collis Latiaris sexticeps in vico Instelano summo apud au⟨gu⟩raculum (*suppl. Turnebus*) aedificium solum est. *v. Hülsen, PW. II 2312 sq.; Wissowa, Relig. u. Kult. p. 452.*

augurālis, -e *ab* augur. GLOSS. οἰωνοσκοπικός. ὀρνεοσκόπος. PLIN. frg. Char. gramm. I 135, 14 (*ex Romano*) si r littera praecesserit in quacumque syllaba, sequi debet l, ut augurale. contra si l praecesserit, sequi debet r, ut molare. VARRO rust. 3, 6, 6 primus hos (*pavones*) Q. Hortensius augurali aditiali cena posuisse dicitur (CIC. epist. 7, 26, 2 in cena augurali apud Lentulum). CIC. Brut. 267 cum auguralis tum omnis publici iuris ... bene peritus (SERV. Aen. 4, 340 in iure augurali. georg. 1, 270. MACR. sat. 1, 24, 17 scientiam iuris auguralis). div. 1, 72 quod Etruscorum declarant et haruspicini et fulgurales et rituales libri, vestri etiam augurales. rep. 2, 54 declarant pontificii libri, significant nostri etiam augurales (epist. 3, 3, 1. 3, 11, 4 *bis*. FEST. p. 253 in libris auguralibus. 270. 333 spectio in auguralibus ponitur pro aspectione. 317 ⟨in com⟩mentariis augura⟨libus⟩. SEN. epist. 108, 31 libris. CHAR. gramm. I 220, 29. SERV. Aen. 1, 398 commentariis. PRISC. gramm. II 270, 5 Caesar in auguralibus). LIV. 10, 7, 9 pontificalia atque auguralia insignia. FEST. p. 298 Ap. Pulcher in auguralis disciplinae libro I (SERV. ecl. 9, 15 hoc ad auguralem pertinet disciplinam). 351 in precatione augurali Messalla augur ait. SVET. Claud. 4 reliquerit eum nullo praeter auguralis sacerdotii honore impertitum (gramm. 12 LACT. inst. 1, 15, 17). SVET. frg. Serv. Aen. 7, 612 (p. 266 Reiff.) tria ... genera trabearum ... tertium augurale de purpura et cocco. GELL. 5, 8, 8 quaeri animadvertimus, utrum lituus auguralis a tuba, quae 'lituus' appellatur, an tuba a lituo augurum 'lituus' dicta sit. 5, 8, 10 ut virga auguralis a tubae similitudine 'lituus' vocetur (*inde* MACR. sat. 6, 8, 6). 7, 6, 4 non apte ... usum verbo augurali existimavit (SERV. Aen. 2, 719. 3, 463). AMM. 15, 7, 8 quae augurales portenderent alites (28, 1, 7 quid augurales alites ... monerent. SERV. Aen. 1, 398 multi ... adserunt cycnos inter augurales aves. *cf.* augurialis). SERV. Aen. 3, 117 tertia lux: hoc quidam iuxta speciem auguralem positum tradunt (3, 265). 4, 262 *laena est* proprie toga duplex, amictus auguralis. CASSIOD. var. 6, 2, 2 ex augurali familia reges quoque legitis institutos. *nota*: SEN. dial. 9, 11, 9 quae dignitas, cuius non praetextam et augurale (praetextam auguralem *Madvig*) et lora patricia sordes comitentur? *neutr. pro subst.*: *cf. v. Domaszewski, PW. II 2313 s.* auguratorium *2.* QVINT. inst. 8, 2, 8 tabernaculum ducis 'augurale'. TAC. ann. 2, 13 nocte coepta egressus augurali. 15, 30 structam ante augurale aram.

Augurālis *v. p. 1370, 71.*

augurātio, -ōnis *f. ab* augurare, -ri. GLOSS. IV 21, 34 ⟨h⟩aruspicia auguratio. CIC. div. 2, 65 quae tandem ista auguratio est ex passeribus annorum potius quam aut mensium aut dierum? ITALA num. 23, 13 (Lugd.) non est auguratio in Iacob (οἰωνισμός, VVLG. augurium). LACT. inst. 2, 16, 1 *daemonum* inventa sunt astrologia et haruspicina et auguratio (*cf.* auguratus *in fine*). AVG. quaest. in gen. 63 p. 33, 7 quaerendum quo differant augurationes inlicitae ab illa petitione signi, qua petivit servus Abrahae.

augurātō *v.* auguro *in fine.*

augurātor, -ōris *m. ab* augurare, -ri. ITALA gen. 44, 15 (Lugd.) nesciebatis quod augurio augurator non est homo, qualis ego? (οὐκ οἴδατε ὅτι οἰωνισμῷ οἰωνιεῖται ὁ ἄνθρωπος οἷος ἐγώ;). deut. 18, 11 (coll. Mos. 15, 1) non inveniatur in te augurator nec inspector avium (οἰωνιζόμενος, VVLG. qui observet auguria). AMBR. epist. 50, 4 augurator augurii in Israel. *ibid.* si augurator non est in Israel, unde isti oraculum dei, quod futura manifestavit, qui augur erat? *fem.* **augurātrīx**, -īcis. [PAVL. FEST. p. 117 *v.* argutatrix.] VVLG. Is. 57, 3 vos autem accedite huc filii auguratricis (υἱοὶ ἄνομοι). HIER. in Is. 57, 3 p. 667/8 'onena' ... nos iuxta Symmachum in 'auguratricem' vertimus, quod scilicet semper Ierusalem, quae est mater audientium, idololatriae dedita fuerit. *cf. etiam* avigerus.

augurātōrium, -ī *n. ab* augurare, -ri. **1** *Romae in Palatino* (*reg. X*): CVRIOS. urb. p. 14 Auguratorium. *incertum num idem significetur in titulo* CORP. VI 976 (*a. 136*) Hadrianus ... augurato⟨rium⟩ dilaps(um) a solo pe⟨c. sua restitu⟩it. *cf. Hülsen, PW. II 2313; Wissowa, Relig. u. Kult. p. 452. 460.* **2** *in castris*: HYG. mun. castr. 11 aris institutis in fori parte ima auguratorium parte dextra praetorii ad viam principalem apponimus. *cf.* augurale *sub* auguralis *in fine.*

augurātrīx *v.* augurator.

augurātus, -ūs *m. ab* augurare, -ri. PRISC. gramm. II 27, 17 antiqui 'auger' et 'augeratus' pro 'augur' et 'auguratus' dicebant. PROBI app. gramm. IV 193, 21 *abl.* numeri tantum singularis ... auguratu. CIC. div. 1, 107 ille Romuli auguratus pastoralis, non urbanus fuit nec fictus ad opiniones imperitorum, sed a certis acceptus et posteris traditus. 1, 32 cuius (*Atti Navii*) cum *rex Priscus* temptaret scientiam auguratus (*cf.* FLOR. 1, 5, 4). 1, 30 lituus ... quod clarissumum est insigne auguratus. Phil. 2, 4 poteras ... eo tempore auguratum petere, cum in Italia C. Curio non esset? *ibid.* auguratus petitionem mihi te concessisse dixisti (CAEL. Cic. epist. 8, 3, 1 competitorem). Vatin. 20 si ad cetera volnera, quibus rem publicam putasti deletum iri, hanc quoque mortiferam plagam inflixisses auguratus tui. 21 ne diutius loquar de auguratu tuo. Phil. 13, 12 reliqua populus Romanus in ea familia ... persequetur, in primis paternum auguratus locum, in quem ego eum ... mea nominatione cooptabo. Att. 2, 5, 2 cuinam auguratus deferatur. 2, 7, 3 ista rixa auguratus. epist. 2, 17, 6 tantum de auguratu filii sui scripsit ad me. LIV. 10, 7, 11 si auguratum aut pontificatum adieceritis. VAL. MAX. 8, 13, 3 Q. Fabius Maximus duo⟨bus⟩ et LX annis auguratus sacerdotium sustinuit. TAC. hist. 1, 77 Otho pontificatus auguratusque

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

honoratis iam senibus cumulum dignitatis addidit. ann. 1, 62 imperatorem auguratu et vetustissimis caerimoniis praeditum. PLIN. epist. 4, 8, 1 gratularis mihi, quod acceperim auguratum. 4, 8, 4 te ... ob hoc maxime delectat auguratus meus, quod M. Tullius augur fuit. epist. Traian. 13 rogo dignitati, ad quam me provexit indulgentia tua, vel auguratum vel septemviratum, quia vacant, adicere digneris. LAMPR. Alex. 49, 2 pontificatus et quindecimviratus auguratusque codicillares fecit, ita ut in senatu allegarentur. AVSON. 335, 4 illa de Flacci ecloga (HOR. carm. 3, 19), in qua propter mediam noctem et novam lunam et Murenae auguratum ternos ter cyathos attonitus petit vates. *sacerdotium municipale*: CORP. VIII 8310 (*Cuicul*) augur ⟨statuam q⟩uam ⟨ob⟩ honorem auguratus sui ... p⟨r⟩o⟨miser⟩at, ... cum ⟨basi⟩ posuit. 7990. 7991 (*Rusicade*) ob honor. augurat. IX 32 in augurat⟨u⟩. X 208 (*a. 119—120*) ob hon. augur., *et eadem formula*: III 2802. 4495 (*a. 178*). 8523. *cf.* 4243 *c. adn. Mommseni.* *latiore sensu*: TERT. anim. 26 cum partus aperitur et numerus inspicitur et auguratus recognoscitur. LACT. epit. 23(28), 5 *daemones* astrologiam prodiderunt et auguratum et haruspicinam (*cf.* auguratio). *Ihm.*

Augurēnsis *incola oppidi Numidiae*. NOT. episc. Num. 35 Leporius Augurensis. *idem* **Auguritānus**. CONC. Carth. a. 411 (Mansi IV p. 100^A) Montanus episcopus ecclesiae catholicae Auguritanae. *Otto.*

augurīālis, -e. *cf.* auguralis. MART. CAP. 1, 26 auguriales (*sic codd. Bern.*) ... alites ante currum Delio constiterunt. NOT. Tir. 55, 83 augurialis. *Ihm.*

auguriātor *v.* avigerus.

Augurīnus, a. *apud Graecos* Αὐγουρῖνος, Αὐγουρεῖνος (-α), Αὐγορῖνος (*Corp. inscr. Graec. 5237*). **I** *cogn. primum tributum gentibus plebeis Genuciorum et Minuciorum ab auguratu post a. u. c. 454, quo lata est lex Ogulnia, postea demum consulibus gentium patriciarum eorundem nominum multo vetustioribus adiectum esse censet Mommsen, Römische Forschungen p. 65 sqq. Minucii sic cognominati*: M. Minucius Augurinus (*cos. a. u. c. 257 et 263*), P. Minucius Augurinus (*cos. a. u. c. 262*), L. Minucius P. f. M. n. Esquilinus Augurinus (*cos. a. u. c. 296, decemvir a. u. c. 304*), Q. Minucius P. f. M. n. Esquilinus Augurinus (*cos. a. u. c. 297*), Ti. Minucius Augurinus (*cos. a. u. c. 449*). L. Minucius Augurinus ... undecimus plebei tribunus *a. u. c. 314* (PLIN. nat. 18, 15). C. Minucius Augurinus tribunus plebi *a. u. c. 567* (GELL. 6, 19, 2). C. Minucius Augurinus, *cuius fort. filius* Ti. Minucius Augurinus, *tresvir monetalis* (*cf.* INSCR. Mommsen, Histoire de la Monn. Rom. II p. 330). *Genucii*: T. Genu⟨cius L. f. L. n.⟩ Au⟨gu⟩rínus (FAST. cos. Capit. a. u. c. 303 Corp. I² p. 16), M. Genucius Augurinus (*cos. a. u. c. 309*), ⟨Cn. Genu⟩cius M. f. M. n. Augurínus (FAST. cos. Capitol. a. u. c. 355 Corp. I² p. 18). *alii coss.*: C. Serius Augurinus *cos. a. 132* (CORP. VI 31140^a, 14 C. Serio Augurino), *cuius fort. filius* C. Serius Augurinus *cos. a. 156, procos. Africae a. 170* (COD. Iust. 3, 31, 1), *qui pater videtur* Cn. Serii Oppianici Augurini *salii Palatini facti a. 181* (CORP. VI 1979). *ex posterioribus eiusdem familiae videtur esse* Σέριος Αὐγουρεῖνος ὁ κράτιστος (INSCR. graec. Sicil. et Ital. 1346 *Fidenis*). *alii nobiles*: INSCR. Svoronos, Numismatique de la Crète ancienne p. 181, 193 *Γερμανικὸν Καίσαρα ἐπὶ Αὐγουρείνω Γορτυνίω*. CORP. V 2822 (*Patavii, a. 96/98*) T. Mustio C. f. Fab. Hostilio Fabricio Medullae Augurino allecto inter tribunicios, *cuius fort. uxor memoratur* 2829 Asconia C. f. Augurini sacerdos divae Domitillae. *cf.* 8110, 288 (*in tegulis*) Sab. c. f. Quintae Must. Aug. SENT. procos. Maced. (Corp. III 586 *Lamiae, aevi Hadriani*) 1 Q. Gellio Sentio Augurino procons. *fort. eundem poematia recitantem memorat* PLIN. epist. 4, 27, 1. 9, 8, 1. *apud auctores praeterea memorantur huius cognominis*: SEN. apocol. 3. TAC. ann. 15, 50 Iulium Augurinum *equitem Romanum.* *in titulis: ad orthographiam*: CORP. VI 13495 Pontia Agurina. III 14256 (*Salonis*) Agurini. INSCR. Notiz. degli scavi 1896 p. 444 (*in Samnio*) Augerinae o. h. s. s. CORP. XI 6350 (*Pisauro*) Sueto Augyrin. VIII 17307 (*in prov. procons.*) d. m. s. Augulina. III 8905 (*Salonis*) ⟨A⟩ucurina. *cogn. haud ita frequens occurrit per totum orbem Romanum, neque tamen in columbariis*: CORP. VI 2431 Decimius Augurinus mil. coh. I pr. (centuria) Martini. 2644 Sex. Iulius Sex. f. Flavia Augurinus Siscia b(eneficiarius) pr. pr. 10631 Antoniae Augurina(e). 14010 Tullio Augurino. 16993 Domitiae C. f. Augurinae. 17505 Q. Fabio Augurino, *cuius pater* Q. Fabius Augurinus (17506). 20386 Iuliae Augurinae. 21518 L. Lucanio Augurino. 21598 M. Vibullius Augurinus. 22120 Marcia Augurina. 23077 Q. Novellius Augurinus. 24297. 25801a C. Salo(nius) Augurinus. 27805 Augurino ... et Augurinae ... filis *fecerunt parentes.* 31149b, 4 (*a. 141*) P. Aelius Augurinus. 32627, 25 C. Cornelius Augurinus Saba. 32924. XIV 596 (*Ostiae*) L. Appuleio Augurino. 628 (*ibid.*) C. Atilius Augurinus. 769 (*ibid.*) Capiae Augurinae *fecit mater* Numisia Seberina. 3649 (*Tibure*), 1, 14. 4195 (*Dianae Nemorensi, saec. a. Chr. I*) S. Oppuneio Augurino. IX 338 (*Canusii, a. 223*) P. Sergius Augurinus. 699 (*Siponti*) Augurino rei p. ser(vo). 944 (*Volturarae*). 2459 (*Saepini*) Iuliae C. f. Rufillae Augurinae. 4628 A. Memmio A. f. Augurino, *cuius pater* A. Memmius ⟨Augu⟩rinus. *cf.* INSCR. Notiz. degli scavi 1893 p. 370 (*ibid. rep.*) M. Memmio A. f. Augur⟨i⟩no iun. CORP. X 2997 (*Puteolis*) d. m. A. Terentio Augurino ... Augur fratri rarissimo. X 3000 (*ibid.*) Terentia Augurina (3000a). INSCR. Ephem. epigr. VIII p. 106, 402 (*Puteolis*) Feridiae Augurinae. p. 167, 687 (*Syracusis*). XI 498 (*Arimini*) Petilius Augurinus. 603 (*Fori Livi*) d. m. Augurino Victorinus et Iustus frat. b. m. p. 4086 (*Ocriculi, a. 202*) L. Iulio L. f. Arn. Augurino patrono civitatis. 5736 (*Sentini, a. 219*) prosedente C. Propertio Augurino sacerd(ote). 6419 (*Pisauri*) Gavellis Iusto et Augurino ... Augurinus ... Visinia Augurina *parentes.* V 331 (*Parentii*) C. Praecellio G. fili(o) Pap. Augurino. 497 C. Cornelio C. f. Augurino v. Corneliae C. f. Tertiae Augurinae v. 2856 (*Patavii*) Q. Stenius Augurinus. 3815 (*Veronae*) Herennia P. f. Augurina. INSCR. Notiz. degli scavi 1896 p. 317 Q. Appeus Augurinus. CORP. V 5247 (*Comi*) L. Calpurn(ius) Augurinus. 5330 (*ibid.*) ⟨Calve⟩ntio L. f. Ou⟨f.⟩ Auguri⟨no⟩. VIII 2821 (*Lambaesi*). 2149 (*in vicinia Thevestae*) Fl. Augurinus. 4622 (*Dianae*) Cornel. Augurin. 7767 (*Cirtae*) Sittia P. f. Augurina. 9149 (*Auziae*) Petronia Augurina. 18084 (*in castris Lambaesitanis*), 98 Q. Caesonius Augurinus. 19011 (*Thibili*) Iulia Augurina. 20101 (*inter Milev et Cuicul*) Q. Iulius Victor Augurinus. II 2775 (*Cluniae*). 3800 (*Liriae*) L. Cornelius Augurinus. 6266 (*in Lusitania*) M. Fannius Augurinus. XII 1082 (*Aptae*). XIII 1208 (*Avarici Biturigum*). 6820 (*Mogontiaci, a. 56*) C. Iulium Augurinum praefectum. III 4452 (*Carnunti, a. 212*), 20 Iul. Augurinus *commentariensis.* 4556 (*Vindobonae*) *miles.* *christiani*: INSCR. Notiz. degli scavi 1888 p. 636 (*Romae*) ⟨A⟩ugurina. INSCR. graec. Sic. et Ital. 826, 5 (*christ., Neapoli*) Αὐγουρεῖνα. INSCR. Kraus, Die christl. Inschr. d. Rheinl. 211 (*Treveris*) Augurina *et* Augurius. **II** *cogn. oppidi*: PLIN. nat. 3, 10 *in Baetica* celeberrima ... Segida, quae Augurina cognominatur.

Augurīniānus, -a *cogn.* CORP. VI 3531 C. Pomponio Auguriniano praef. fabr. X 6084 (*Formiis, saec. III/IV*) Fulviae Augurinianae c. f. **Augur**, -is, *apud Graecos* Αὔγουρ. **1** *cogn. vir. celeberrimi sunt consules* Cn. Cornelius Lentulus Augur (*a. a. Chr. 14*), *de quo cf. Klebs, Prosopogr. I p. 454; Groag, PW. IV 1363, 181, et* Arrius Augur (*a. 121*). *prioris consulis* Augur *cognomen fuisse docent et* CHRONOGR. a. 354 chron. I p. 56, 740 Grasso et Augure *et* CORP. inscr. Graec. 2943 (*Nysae in Caria*), 15 ⟨Γ⟩ναῖος Λέντλος Αὔγουρ ἀνθύπατος *Νυσαέων ἄρχουσι.* *cf.* 3971 (*Apolloniae in Phrygia*) col. 4. *praeterea cogn. traditur*: MON. Ancyr. 3, 23 (*in exemplari graeco* 8, 20 *sq.*). ACTA Arv. a. 14 lin. 1 *cf.* 10. a. 15 lin. 19. CORP. IX 3099 (*Sulmone*). SEN. benef. 2, 27, 1. TAC. ann. 3, 59 Augur Lentulus. SVET. Tib. 49 TERT. pall. 4. *gentilicium alterius semel traditur*: EPIST. imp. Plotin. (Corp. III 12283 *a. 121*) 2 ⟨A⟩rrio Augure co⟨s⟩. *cf.* CORP. III p. 2328^156 *ad* 9759. CHRONOGR. a. 354 chron. I p. 58, 121 Augure (CONSVL. Constant. chron. I p. 223, 121 [CHRON. pasch. Αὐγουρίνου] FAST. Vind. I chron. I p. 285, 218. II *ibid.* PROSP. chron. I p. 422, 584). CORP. XV 1185 (*in latere aetatis Hadrianae*) Hilari Auguris. X 2997 (*Puteolis*) *v. sub* Augurinus *p. 1369, 83.* XI 4715 (*Tuder*) M. Statilius Augur. 4902 (*Spoletii*) Q. Peducaeu⟨s⟩ P. f. Augur. XII 3395 (*Nemausi*) Alexandri Auguris. 3224 (*ibid.*) Marcus Gessius Augur. **2** *nom. equi*: CORP. VIII 12504 (*Carthagine*), 1, 9 Augur. **Augurius**, -ī *cogn.* *cf.* INSCR. graec. Sic. et Ital. 1442 (*Romae*) Αὐγοῦρις (*potius quam* Αὐγουρίς). *primum signi vice videtur functum esse*: CORP. VI 10269 (*in arca marmorea deperdita*) Auguriorum. 11252 Agileiae Primae q(uae) e(t) Auguriae: *iteratum signum in marginibus sinistro et dextro.* CORP. VI 1057 (*a. 210*), 1, 99 T. Aelius Augurius *vigil* (1058, *a. 210*, 1, 32). 12036 (*periit*) Cosidia Auguria. 12866 d. m. Augurius Fauste sorori bene merenti posuit. 13714 d. m. Caecilio Augurio fecit Caelia Felicisma et | et Caelius Augurius pio benemereti filio dulcismo. 15163 L. Claudis Augurius libertus. 22489 (*periit*) L. Mettius Augurius. INSCR. Hülsen, Beiträge zur alt. Gesch. II 1902 p. 237 L. Iustino Augurio. CORP. IX 4035 (*Alba Fucente*) Titiedio Augurio. X 2132 (*Puteolis*) Augurio gymnico. 8061, 7 (*in gemma*) Auguri. VIII 10753 L. Vitellio Augurio. XII 4164 (*inter Nemausum et Sextantionem*) Valerius Augurius. XIII 7246 (*in agro Mogontiacensi*) Capito Auguri f. veteranus. *apud scriptores unus tantum christianus*: PRVD. perist. 6, 7 *diaconus Tarraconensis.* *postea cogn. abiit in gentile*: CORP. XIII 5703 (*Andemantunni*) Augurius Catullinus ursar. III 7342 (*Philippis*) Augur⟨...⟩: *subest gentilicium.* *cf. tamen* Augusius. **aquae Auguriae**: CAEL. AVR. chron. 5, 4, 77 *aquae* quae aluminis habeant qualitatem, ut sunt in Italia Albulae appellatae et Nepesinae et Cotiliae et Auguriae.

Auguriānus, ī *cogn.* CORP. VI 28559 d. m. ex successione Vergili Auguriane et *sqq.* INSCR. Acad. des inscr. compt. rend. IV 26 (1898) p. 385. **Augurālis**, -is *cogn.* CORP. VI 27938 d. m. M. Valerio Adhibe f. Augura⟨l⟩is patri. X 4648 (*Calibus*) C. Flavio Póllioni Augurali C. n. C. pron. (quattuor)vir. i. d. XI 638 (*Faventiae*) Augurali et Speni. *Diehl.*

augurio *v.* auguro(r) *p. 1376, 27.* **Augurion** *v.* Agyrium.

augurionālis NOT. Tir. 55, 84.

auguriōsus, -ī *m.* DICTA abb. Primin. 28 ed. Caspari, Anecdota p. 188 magus, maleficus, auguriosus. *Ihm.*

Auguritānus *v.* Augurensis.

augurium, -ī *n. ab* augur. *inde a* PLAVTO. Ov. fast. 1, 611 augusta vocantur templa ...; huius et augurium dependet origine verbi et quodcumque sua Iuppiter auget ope (*cf.* SERV. Aen. 7, 153 augusta ad moenia: augurio consecrata. 11, 235). PAVL. FEST. p. 2 *augur* ab avium garritu, unde et augurium. SERV. Aen. 5, 523 'augurium'

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dictum quasi 'avigerium' id est quod aves gerunt. ISID. orig. 8, 9, 19 *fere idem, praeterea* 'auguria' quasi 'avium garria', hoc est avium voces et linguae. GRAMM. suppl. 215, 5 augurium dicitur divinatio, quasi avigarrium i. a garritu avium vel quasi avigerium eo quod ipsa divinatio in vocibus geratur avium. PRISC. gramm. II 39, 7 *de au diphthongo ex a et u consonanti facto abiecta vocali posita post u*: avis, auceps, augurium, augustus. *gen. plur.* augurium PACVV. trag. 81. NON. p. 488, 3 augura pro auguria, *afferens* ACC. trag. 624 pro certo arbitrabor sortis, oracla, adytus, augura. *sed cf. s.* augur *p. 1363, 44. formas vulgares* PRISC. gramm. II 39, 7 *cod. G et* NOT. Tir. 55, 82 augorium, PRISC. *l. l. cod. R et* CONC. Aurel. a. 511 p. 9 *codd. LS* agurium (-a), GLOSS. agorium, agurium, aguria *exhibent.* GLOSS. οἰωνός, signa avium volantium, avium voces, signum, auspicatio, auspicium, omen, aruspicium. *cf.* SERV. *et* SERV. auct. Aen. 1, 346 primis ominibus: vel prosperis et secundis auguriis vel primariis. *ibid.* ominibus: auguriis. 3, 5 auguriis agimur divum: pro ostentis (*cf.* SCHOL. Verg. Veron. Aen. 7, 260. GLOSS. IV 431, 13 responsis deorum cogimur). 3, 89 augurium: modo oraculum, sed usurpative. 10, 250. 12, 874 monstro: augurio. SCHOL. Stat. Theb. 2, 302 auguriis: his prodigiis, quae. GLOSS. *passim* omen *sive* auspicium: augurium. *et apud scriptores et poetas talia synonyma saepe cum* augurium *coniunguntur vel id excipiunt*: PLAVT. Stich. 459 auspicio hodie optumo exivi foras. 463 *de eadem re*: augurium hac facit. ENN. ann. 74 auspicio augurioque (VARRO ling. 7, 8 CIC. div. 1, 28 LIV. 26, 41, 18 MIN. FEL. 26, 1. 4 AMM. 21, 1, 9 GLOSS. IV 87, 70). ACC. trag. 583 adverso augurio et inimico omine (LIV. 1, 55, 4). VAL. FL. 1, 161 auguriis monstrisque. QVINT. inst. 3, 7, 11 responsis vel auguriis. 12, 2, 21 de auguriis, responsis, religione denique omni. LACT. inst. 2, 7, 7 et prodigiis et somniis et auguriis et oraculis. SERV. Aen. 5, 523 monstrum augurium auspicium oraculum. *al. differentiae vero, quae sequuntur, magis artificiosae quam verae habendae sunt.* PROBI app. gramm. IV 201, 25 inter augurium et auspicium hoc interest quod augurium avium cantum significat, auspicium vero cuiuslibet aspectum demonstrat. NON. p. 429, 25 quod sit auspicium avium inspectio ... augurium autem rerum omnium coniecturas prudentes ac diligentes amplectitur. SERV. auct. Aen. 1, 398 'augurium' et petitur et certis avibus ostenditur, 'auspicium' qualibet avi demonstratur et non petitur: quod ipsum tamen species augurii est. *similia* 3, 20. ISID. diff. 1, 6 auspicia sunt, quae inchoantur et ultro veniunt, auguria, quae consuluntur et consequuntur. DIFF. ed. Beck p. 40, 108 augurium in sono vocis constat; auspicia ultro veniunt auguria consequuntur auspicia in volatu avium (*locus ut videtur non sanus*); omen rei qualitas est, quod etiam ex ore humano fit. [*francog.* (bon)heur, *hisp.* agüero. *M.-L.*]

1 *omen, signum qualecumque, praecipue per aves datum, actio augurandi; saepe technice in disciplina augurali*: **a** *generalia de ratione et generibus augurii*: VARRO ling. 5, 85 sodales Titii dicti ⟨ab avibus titiis *vel sim.*⟩, quas in auguriis certis observare solent. 6, 42 augures augurium agere dicuntur, quom in eo plura dicant quam faciant. 6, 82 in auguriis etiam nunc augures dicunt avem specere. 7, 8 templum locus augurii aut auspicii causa quibusdam conceptis verbis finitus. 7, 51 libri augurum pro tempestate tempestutem dicunt supremum augurii tempus. CIC. har. resp. 18 *maiores nostri* rerum bene gerendarum auctoritates augurio ... contineri putaverunt. nat. deor. 2, 9 neglegentia nobilitatis augurii disciplina omissa, veritas auspiciorum spreta est (*cf.* div. 1, 28 multa auguria, multa auspicia ... neglegentia collegii amissa [omissa *Moser, puto, recte*] plane et deserta sunt). div. 1, 89 apud veteres, qui rerum potiebantur, iidem auguria tenebant. 1, 105 *Pisidae et Sorano* nulla videbatur in auguriis aut praesensio aut scientia veritatis futurae. 2, 76 *externa auguria* sunt non tam artificiosa quam superstitiosa. *ibid.* solebat ex me Deiotarus percontari nostri augurii disciplinam, ego ex illo sui. 2, 80 illud erat philosophi ... totius augurii primum naturam ipsam videre, deinde inventionem, deinde constantiam. 2, 82 ad nostri augurii consuetudinem dixit Ennius. Att. 10, 8, 6. MACER carm. frg. 4 (Serv. Aen. 1, 393) cycnus in auguriis nautis gratissimus ales. LIV. 1, 36, 6 auguriis ... sacerdotioque augurum tantus honos accessit, ut. 10, 7, 10 qui (*plebeius consul, praetor, sim.*) Iovis optimi maximi ornatu decoratus, curru aurato per urbem vectus in Capitolium ascenderit, is conspicietur cum capide ac lituo, capite velato victimam caedet auguriumve ex arce capiet? (*locus varie emendatus*). FEST. *et* PAVL. FEST. p. 6 alter et pro non bono ponitur, ut in auguriis altera cum appellatur avis, quae utique prospera non est. 64 caelestia auguria vocant, cum fulminat aut tonat. 66 cubans auspicatur, qui in lecto quaerit augurium. 111 inebrae aves, quae in auguriis aliquid fieri prohibent. 161 pro collegio ... augurum decretum est, quod in salutis augurio praetores maiores et minores appellantur, non ad aetatem, sed ad vim imperii pertinere. 165 negritu in auguris significat ⟨a⟩egritudo. 195 quod fit ore augurium, quod non avibus aliove modo fit. 196 oscinum augurium a cantu avium. 244 bonum ... augurium esse putabant, si pulli, per quos auspicabantur, comedissent, praesertim si eis edentibus aliquid ab ore decidisset. 270. 356. 363. 379. SEN. suas. 3, 4 Silo Pompeius ... auguriis negavit credendum. PHAEDR. 3, 18, 12 augurium corvo *datum est.* SEN. nat. 2, 34, 2 quae fulminis interventus submovet extorum vel augurii indicia, male inspecta exta, male observata auguria sunt. PLIN. nat. 2, 24 ecce fulgurum monitus, oraculorum praescita, haruspicum praedicta ... in auguriis sternumenta et offensiones pedum. 7, 71 *de dentibus*: quin et augurium in hac esse creditur parte. 7, 203 auguria ex avibus Car *invenit.* 8, 83 equum in fame vesci terra inter auguria *esse creditur.* 8, 103 *musculi et aranei* auguria ... artem fecere apud Romanos et sacerdotum collegium vel maxime sollemne. 8, 185 delubra ei (*Api*) gemina ... auguria populorum. 9, 55 sunt et in hac parte naturae auguria, sunt et piscibus praescita. 10, 21 aegithum ... prosperrimi augurii nuptialibus negotiis. *ibid. triorchi* principatum in auguriis Phemonoe dedit. 10, 41 *pici Martii* principales Latio sunt in auguriis. 10, 42 quae *aves* carne tantum *vescuntur*, non bibunt (vivunt *libri*), excepto miluo, quod ipsum in auguriis dirum est. 10, 137. 10, 171 homini tantum primi coitus paenitentia, augurium scilicet vitae a paenitenda origine. 11, 84 sunt ex eo (*araneo*) et auguria, quippe incremento amnium futuro telas suas altius tollunt. 11, 140 inter aves ardiolarum ⟨in⟩ genere, quos leucos vocant, altero oculo carere tradunt, optimi augurii, cum ad austrum volent septentrionemve. 11, 273 (*syn.* praescita). 18, 14 augurio canario agendo dies constituantur, priusquam frumenta vaginis exeant nec (*Vrlichs*, et *codd.*) antequam in vaginas perveniant. 18, 196 terras alias plus seminis recipere, alias minus, religiosumque inde et (inde *vel* videtur inde *codd.*) primum colonis augurium, cum avidius accipiat (?). 21, 56 *circa solstitia* apes decerpunt *thymum*, ut augurium mellis sit. 25, 50 fere ... *aquila* secantibus *elleborum* interest, et, si prope advolavit, moriturum illo anno, qui succidat, augurium est. 28, 27 cibus etiam e manu prolapsus reddebatur utique per mensas, vetabantque munditiarum causa deflare et sunt condita auguria, quid loquenti cogitantive id acciderit. 28, 64 augurium ex homine ipso est non timendi mortem in aegritudine, quamdiu oculorum pupillae imaginem reddant. 28, 68 auguria valetudinis ex ea (*urina*) traduntur, si mane candida, dein rufa sit. 30, 82. 31, 23 in Cantabria fontes Tamarici in auguriis habentur. 31, 44 salix ... erratica et alnus ... sponte proveniunt ... augurio fallaci, certiore multo nebulosa exhalatione. 32, 17 in Lycia Myris in fonte Apollinis ... ter fistula vocati *pisces* veniunt ad augurium. 1, 9, 22. STAT. Theb. 3, 508 non venit auguriis melior, qui vultur. QVINT. inst. 12, 2, 21 iam de auguriis, responsis, religione denique omni. ... non erit ei disserendum *oratori*, si ...? TAC. Germ. 39 in silvam auguriis patrum et prisca formidine sacram ... legationibus coeunt. ann. 12, 23 Salutis augurium quinque et septuaginta annis omissum repeti ac deinde continuari placitum. 14, 20 an iustitia augurii et decurias equitum egregium iudicandi munus ⟨melius⟩ expleturas, si ...? (*locus vix sanus*; iustitiam auctum iri *Madvig*, iusta augeri *Lipsius*). SVET. Aug. 31 *restituit Augustus* Salutis augurium. MIN. FEL. 7, 1 nec ... temere ... maiores nostri aut observandis auguriis aut extis consulendis ... operam navaverunt. 26, 1 illa auspicia et auguria Romana ... summo labore collecta ... et paenitenter omissa et observata feliciter. HYG. mun. castr. 11 ut dux in eo (*auguratorio*) augurium recte capere possit. LACT. inst. 2, 7, 7 *deos* maiestatem suam persaepe ostendisse et prodigiis et somniis et auguriis et oraculis. AMM. 21, 1, 9 auguria et auspicia non volucrum arbitrio futura nescientium colliguntur ..., sed volatus avium dirigit deus. 22, 12, 7 oraculorum permittebantur scitari responsa et extispicia ... oscinumque et auguriorum et ominum fides ... quaerebatur. SERV. *et* SERV. auct. ecl. 9, 13 minora ... auguria maioribus cedunt nec ullarum sunt virium, licet priora sint (Aen. 12, 183). Aen. 1, 92 templum ... dicitur locus manu designatus in aëre, post quem factum ilico captantur auguria. 1, 346 *Romani* nihil nisi captatis faciebant auguriis et praecipue nuptias (*cf. l. 84*). 1, 392 decipere plerumque ostendit auguria. 1, 393 in auguriis ... considerandae sunt non solum aves, sed etiam volatus, ut in praepetibus (*cf. l. 81*), et cantus, ut in oscinibus, quia nec omnes nec omnibus dant auguria: ut columbae *eqs. cf. p. 1373, 7.* 1, 397 stridentibus alis: signum augurii est. 1, 398 augurium et petitur et certis avibus ostenditur. *ibid. ex columbis* augurium et postulari facit et ostendi. 2, 178 si *Romani* egressi male pugnassent, revertebantur ad captanda rursus auguria. 2, 691 non ... unum augurium vidisse sufficit, nisi confirmetur ex simili. 2, 693. 2, 702 augurium ... est exquisita deorum voluntas per consultationem avium aut signorum. perite ergo signum de caelo 'augurium' dixit (3, 89). 3, 20 auguria certarum *rerum sunt. ibid.* augurium agere nisi in patriis sedibus non licet. 3, 84 iuxta augurii genus, quod stativum dicitur ..., in quo consideratur, quo in loco auguria peragi debeant (*cf.* 10, 423). 3, 89 *augurium* tunc peti debet cum id quod animo agitamus per augurium a diis volumus impetratum. *ibid.* est species ista augurii, quae legum dictio appellatur: legum dictio autem est, cum condicio ipsius augurii certa nuncupatione verborum dicitur, quali condicione augurium peracturus sit. 3, 90 hoc augurium iuxta auguralem disciplinam dictum est, quod appellatur tripudium sonivium. 3, 361 praepetes *sunt*, quae volatu augurium significant, cum sunt prospera (6, 15). 3, 374 auspicia maiora ... dicuntur, quibus augurium avium aliarumque rerum eripitur. 3, 537 iugetis ... dicitur augurium, buod ex iunctis iumentis fiat. 4, 45 nuptiae ... captatis fiebant augu-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

riis. 4, 340 non ... prius auguria poscebantur quam animo ac mente agitaretur, de quibus consulturi essent. 6, 190 auguria aut oblativa (*cf.* 12, 259) sunt, quae non poscuntur, aut inpetrativa, quae optata veniunt (12, 246). *ibid.* bene ... a columbis Aeneae datur augurium et Veneris filio et regi: nam ad reges pertinet columbarum augurium, quia numquam solae sunt, sicut nec reges quidem. 6, 191 moris erat, ut captantes auguria certa sibi spatia designarent. 6, 197 ager post pomeria, ubi captabantur auguria, dicebatur effatus. *ibid.* ad captanda auguria post preces inmobiles vel sedere vel stare consueverant. 6, 198 optimum significatur augurium, quod pascebant *pulli.* nam Romani moris fuit et in comitiis agendis et in bellis gerendis pullaria captare auguria. 7, 141 *ter* caelo clarus ab alto *intonuit*: in serenitate, quod est augurii; nam in nubibus causa est (9, 627). 7, 273 'auguror' *dicimus* ... tunc, cum futura veris captamus auguriis. 9, 4 secundum augures 'sedere' est augurium capere; namque post designatas caeli partes a sedentibus captantur auguria. 9, 24 *apud augures* fuerat consuetudo, ut si post acceptum augurium ad aquam venissent, inclinati aquas haurirent *eqs.* 11, 19 *quia* cum ad bellum eundum fuisset, *signa* captatis auguriis avellebantur e terra. *ibid.* inter auguria etiam hoc habebatur, si avellentem *signa* facile sequerentur. 12, 176 hoc per speciem augurii, quae precatio maxima appellatur, dicit. precatio autem maxima est, cum plures deos quam in ceteris partibus auguriorum precantur. SCHOL. Germ. Bas. p. 57, 8 quod *Aratus* ait, 'dextra monstrat', ad auguria pertinet avium. HIER. hom. Orig. in Is. 7, 4 *lex* interdicit a ventriloquis et auguriis quaerere. VVLG. num. 23, 23 non est augurium (οἰωνισμός) in Iacob nec divinatio in Israel. deut. 18, 10 nec inveniatur in te ... qui ... observet somnia atque auguria (οἰωνιζόμενος). Sirach 34, 5 divinatio erroris et auguria (οἰωνισμοί) et somnia malefacentium vanitas est. CLAVD. rapt. Pros. 1, 232 augurium qualis laturus iniquum praepes sanguineo dilabitur ipse cometes prodigiale rubens. AVG. civ. 2, 25 quia tot signis extorum auguriorum vaticiniorum, quibus se tamquam praescios adiutoresque proeliorum iactare et commendare gestiebant *dii*, convincuntur fuisse praesentes. 4, 23 dii, si per auguria vel quolibet modo eos posse consuli putant, de hac re consulerentur. 4, 30 Cicero augur inridet auguria et reprehendit homines corvi et corniculae vocibus vitae consilia moderantes. SALV. gub. 6, 12 volantis pinnae auguria quaeruntur. SERM. Corp. Vind. 21, 15 p. 282, 2 *si quis* auguria observando per haruspices et divinos atque incantatores captum se diabolo tradidit, haec ... mala expiari ... vix possunt. CAES. AREL. suggest. p. 300 nullus auguria observet. MART. BRAC. corr. 16 divinationem et auguria et dies idolorum observare, quid est aliud nisi cultura diaboli? ISID. orig. 8, 9, 32 auguria ... avium Phryges primi invenerunt. 12, 7, 78 tertiam faciunt speciem auguriorum in avibus, quam communem vocant, ex utroque commixtam, id est cum aves ex ore et volatu auguria faciunt: sed fides non habet. CONC. Autiss. p. 180 non licet ad sortilegos vel auguria respicere nec ad caragios nec ad sortes. CONC. Aurel. a. 511 p. 9 si quis clericus monachus saecularis divinationem vel auguria (aguria *LS*) credederit observanda vel sortes ... ab ecclesiae communione pellantur. GLOSS. augures, qui auguria intendunt. auspex, qui avium augurium exercet. V 269, 40 quod in ave aspicitur votum vel augurium. omentum mappa ventris vel aguria maiora. omenstrum *vel* omentrum auguria maiora. V 377, 5 omenstrum auguria modica. *de explanatione auguriorum*: PACVV. trag. 81 augurium atque extum interpretes. FEST. p. 161 Messala ... augur in explanatione auguriorum. PETRON. 126 nec auguria novi nec.... PLIN. nat. 10, 38 externorum de auguriis peritissime scripsisse Hylas nomine putatur (nat. 1, 10 ind. auctor.). CHAR. gramm. I 105, 4 Cicero de auguriis. 122, 22. 139, 11. GELL. 7, 6, 10 Nigidius Figulus in libro primo augurii privati. SERV. Aen. 2, 683 Tanaquil ... auguriorum perita (SERV. auct. Aen. 3, 374. 537. 5, 7). AMBR. hex. 5, 9, 24 *de echino tempestatem suspicante*: quis ei fuit tanti interpres augurii?

b *exempla augurii*: PLAVT. Asin. 263 quid hoc, quod picus ulmum tundit? ... quantum ex augurio eius pici (auspicii *codd.*) intellego aut mihi ... aut.... Stich. 463 mustela murem abstulit praeter pedes...: augurium hac facit. ENN. ann. 74 regni dant operam simul auspicio augurioque *Romulus et Remus.* 424 augusto augurio postquam inclita condita Romast. ACC. trag. 583 quianam tam adverso augurio et inimico omine Thebis radiatum lumen ostentum (ostentas *Heinsius*) tuum, *Sol*? CIC. div. 1, 32 *Attus Navius* augurio acto posse *id fieri, quod cogitaverit Priscus* respondit (LIV. 1, 36, 4 FEST. p. 169 FLOR. 1, 5, 4). 1, 89 Helenum ... et Cassandram ... divinantes ... alterum auguriis, alteram mentis incitatione (APVL. Socr. 18 p. 162). 1, 90 *Divitiacus* partim auguriis, partim coniectura, quae essent futura, dicebat. 1, 105 tibi App. Claudius augur consuli nuntiavit addubitato Salutis augurio bellum domesticum triste ac turbulentum fore. *ibid.* solus ... non decantandi augurii, sed divinandi tenuit disciplinam. nat. deor. 2, 9 nisi eius (*Navii*) augurio rex Hostilius maxima bella gessisset. off. 3, 66 cum in arce augurium augures acturi essent. VERG. Aen. 1, 392 ni frustra augurium (*bis senos cycnos*) vani docuere parentes. 2, 703 vestrum, *dii*, hoc augurium (*stella*). 3, 5 auguriis agimur divum. 3, 89 da, pater, augurium (*fort.* 2, 691 *loco omnino simili, ubi codd.* da deinde auxilium, pater, atque haec omina firma *exhibent, cum apud* PROB. Verg. ecl. 6, 31 da deinde augurium, pater, atque haec omina firma *legatur*). Aen. 5, 7 *v. p. 1375, 56.* 5, 523 hic oculis subito obicitur magnoque futurum augurio monstrum (SERV. bene de sagitta dixit 'augurium', quae habet pennas. 7, 260 di nostra incepta secundent auguriumque tuum. 10, 255 tu rite propinques augurium. 12, 257 augurium Rutuli clamore salutant. OV. fast. 4, 835 augurio laeti iaciunt fundamina cives. LIV. 1, 6, 4 ut dii ... auguriis legerent, qui nomen novae urbi daret. 1, 7, 1 priori Remo augurium venisse fertur, sex vultures, iamque nuntiato augurio, cum duplex numerus Romulo se ostendisset, utrumque regem sua multitudo consalutaverat. 1, 8, 3 quae (*aves*) augurio regnum portenderant. 1, 20, 7 deum ... consuluit auguriis, quae suscipienda essent. 1, 34, 9 accepisse id augurium laeta dicitur Tanaquil. 1, 55, 4 idque omen auguriumque *avium* ita acceptum est.... 5, 34, 3 in quas dii dedissent auguriis sedes. 7, 26, 4 quod primo ut augurium caelo missum laetus accepit tribunus (10, 40, 14). 26, 41, 18 *dei* auguriis auspiciisque et per nocturnos etiam visus omnia laeta ac prospera portendunt. FEST. p. 169 *cum Priscus* deterretur ... ab Atto per augurium. 297 liberatus omni noxia sceleris est auguriis adprobantibus. VAL. MAX. 1, 6, 10 (*locus vix sanus*). 4, 6, 1 salutarem coniugi potius quam sibi partem augurii secutus. 8, 2, 1 quia *domus* his (*auguribus*) ex arce augurium capientibus officiebat. 8, 11, 2 utinam haruspicem potius augurium quam patriae parentem securitas fefellisset. CVRT. 4, 6, 12 urbis ... excidium augurio illo portendi. 4, 13, 13 si qua divinae opis auguria humana mente concipi possent. PLIN. nat. 7, 46 luisse augurium praeposteri natalis existimatur. 8, 161 maius augurium apud priscos *fuit*, plebeis circensibus excusso auriga ita, ut si staret, in Capitolium cucurrisse equos ... maximum vero.... 10, 154 hoc usa est puellari augurio, ovum in sinu fovendo. 15, 120 haud scio an prima etiam omnium in locis publicis Romae sata sit *myrtus*, fatidico quidem et memorabili augurio. 28, 16. 33, 15 quod quidem in augurio intellectum est, cum Capitolinus duplum *aurum* reddidisset. VAL. FL. 1, 161 accipit augurium Aesonides. 2, 486 *tu ille* auguriis promisse et sorte deorum. 5, 259 interea auguriis monstrisque minacibus urbem territat. 6, 729 ut struerem pugnas ... vos augurio iussistis inani? SIL. 4, 104 cum subitum ... augurium mentes oculosque ad sidera vertit. 5, 406 non augurio Parcarum impellere metas concessum cuiquam. 9, 137 augurio exultat divum. 9, 259 triste movebat augurium. 15, 144 addidit augurio fulmen pater. 15, 147 salutant summissi augurium. 16, 592 quo super augurio ... Ausoniam repetit. 17, 55 augurium clangor *aquilarum* laetum dabat. STAT. Theb. 1, 185 *ex quo Cadmus fraternas acies* augurium seros dimisit ad usque nepotes. 2, 111 dant animos *Polynici* socer augurio fatalis Adrastus dotalesque Argi. 2, 302 *Eriphyle* nihil auguriis adiuta propinquis (SCHOL. sive quia auguris uxor est, vel his prodigiis quae paulo ante clipei casu contigerant). 4, 627 cur tibi ... lectus ego augurio. 10, 193 nox fecunda operum pulchraeque accommoda fraudi panditur augurio divum. silv. 4, 8, 45 di patrii, quos auguriis super aequora magnis litus ad Ausonium devexit Abantia classis. QVINT. inst. 3, 7, 11 illa ..., quae responsis vel auguriis futuram claritatem promiserint. TAC. ann. 2, 17 pulcherrimum augurium, octo aquilae petere silvas et intrare visae imperatorem advertere. hist. 1, 62 laetum augurium Fabio Valenti exercituique ... aquila ... praevolavit. SVET. Aug. 95 augurium capienti duodecim se vultures ut Romulo ostenderunt. Vit. 18 augurio, quod factum ei Viennae ostendimus. FLOR. 1, 1, 7 *Romulus* victor augurio urbem excitat. APVL. Socr. 7 p. 135 *ut* Attio Navio auguria miraculum cotis addicant. MIN. FEL. 7, 4 sprevit auguria Flaminius. 26, 3 nonne auguria servavit Regulus? 26, 4 Caesar, ne ante brumam in Africam navigia transmitteret, auguriis et auspiciis renitentibus, sprevit. CENS. 17, 15 ut traderent historici de Romuli urbis condendae auguriis. LACT. inst. 1, 20, 38 consuluit eos (*deos minores*) per auguria, utrum Iovi cederent. VIR. ill. 59, 5 *Mancinus* augurio in castra deductus. AVSON. 432, 3 *Troiani* auguriis iuvantur ex eventu ambiguis. DICT. 6, 14 Vlixes territus crebris auguriis somniisque adversis. DARES 15 Calchas ex augurio respondet, ut (30). AMM. 15, 3, 7 non nulli maiorum auguria sibi portendi ... promittebant. 21, 2, 4 *Iulianus* haruspicinae auguriisque intentus et ceteris, quae deorum semper fecere cultores. SERV. *et* SERV. auct. ecl. 1, 17 de caelo tactas memini praedicere quercus: mire compositum augurium. *ibid.* bene 'praedicere'... cum ita manifestum esse constet augurium. Aen. 1, 394 *aquilam* Iovi, cum adversus Titanas bellum gereret, obvolasse in augurium. 1, 407 multi ... volunt in hoc ipso loco saepe eum esse deceptum, ut in habitu, in interrogatione, in responsione, in auguriis. Aen. 3 praef. *Deli* accepto augurio ... venit *Aeneas* ad Cretam. 3, 4 Aeneae ..., qui conpulsus auguriis est diversas terras ... quaerere. 3, 20 'sacra ... ferebam auspicibus coeptorum operum' ... Apollini propter auguria. 3, 402 quod captato augurio *Petilia* est condita. 3, 117 post impetrationem augurii et Apollinis responsum. 4, 340 ut, quae mente agitaret, ... augurio firmarentur *eqs.* 5, 524 *Aeneas* deceptus augurii similitudine. 6, 2 Cumas vocarunt ... a gravidae mulieris augurio. 6, 190. 6, 198 inridens consul augurium ait 'vel bibant'. 6, 779 ad captanda auguria montem Palatinum Romulus tenuit, Aventinum Remus. 7, 153 augusta ad moenia: augurio consecrata. *ibid.* templum Vestae non fuit augurio

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

consecratum. 7, 412 *Ardeam* ab augurio avis ardeae dictam. 9, 628 sonat una fatifer arcus: simul atque cognovit augurium. 11, 19 cum captatis auguriis ad bellum exire coeperimus. 11, 235 tectum augustum, id est augurio conditum. 12, 246 ubicumque firmum introducit augurium, dat ei firmissimam sedem. 12, 259 quasi inpetrativum hoc augurium vult videri. 12, 261 interpretatur augurium. 12, 869 *ad* 'ut Dirae stridorem adgnovit et alas' utrumque tangit augurium et oscinum et praepetum. 12, 874 monstro: augurio ex Iovis voluntate venienti. HYG. fab. 136 p. 115, 22 vidit noctuam ...: augurio accepto puerum exanimem de dolio eduxit. VVLG. num. 24, 1 abiit ..., ut augurium quaereret. IV reg. 17, 17 divinationibus serviebant et auguriis (οἰωνίζοντο). 21, 6 observavit auguria et fecit pythones. II par. 33, 6 observabat somnia, sectabatur auguria. CLAVD. 8, 203 laetior augurio genitor. 15, 29 mansuris meruerunt moenia *Romae* nasci auguriis. 15, 472 auguriis alacres. 20, 289 hoc mihi iam pridem Lachesis grandaeva canebat augurium. 24, 166 *Roma* auguriis firmata Sibyllae. 26, 263 metus omne trahebat augurium peiore via. 28, 275 terra sinistris auguriis calcata mihi. rapt. Pros. 2, 141 seseque ... coronat *Proserpina* augurium fatale tori. 3, 126 nullusque dies non triste minatur augurium. carm. min. 30, 103 dedit augurium regnis infantia linguae. AVG. civ. 2, 24 haec illi dii ... non extis, non auguriis, non cuiusquam somnio vel vaticinio praenuntiabant. 3, 21 pulli ... Mancino consuli ... augurium malum fecerant; quasi per tot annos ... alii *Romani* contra eam (*Numantiam*) alio augurio processerunt. 3, 22 num et isti *a Mithridate trucidati* omnes auguria contempserant? 4, 23 per augurium quaesivit *deos*, utrum concedere locum vellent Iovi. 4, 29 vano ... augurio deus Terminus non cessit Iovi. SIDON. carm. 7, 166 totam patris aulam implevi augurio. CASSIOD. var. 5, 10 clamaverunt omnes: Constanti Auguste, tu vincas. hoc augurium Magnentius traxit ad semetipsum. NEPOTIAN. 1, 4, 5 neglecto augurio ire contendit.

2 *augurandi scientia*: GLOSS. IV 431, 14. V 169, 34 augurium auguriandi peritiam. *cf. l. 35.* CATO orig. 109 si volo augurium optime tenere, ecquis me ...? VERG. Aen. 9, 326 non augurio (SERV. auct. 'augurio' hic pro scientia augurii) potuit depellere pestem. 12, 394 *cui* Apollo augurium ... dabat (SERV. auct. augurium ... munus est: non enim sola arte, verum etiam indulta divinitate colligitur). OV. met. 13, 650. STAT. Theb. 8, 88 extincto ... in ore augurii perdurat honos. FLOR. 1, 5, 2 *Attius Nevius* vir summus augurio (CENS. 17, 15 p. 36, 11). HYG. fab. 14 p. 45, 10 *Mopsus* augurio doctus ab Apolline. p. 46, 11. 19 p. 51, 19. PROB. Verg. ecl. 6, 31 nisi quod poeta Ennius Anchisen augurii ac per hoc divini quiddam habuisse praesumit. *nota de interpretatione oraculi*: OV. met. 1, 395 coniugis augurio quamquam Titania mota est.

3 *divinatio, vaticinium*: CIC. Tusc. 1, 33 nescio quo modo inhaeret in mentibus quasi saeclorum quoddam augurium futurorum. div. 1, 111 rarum est quoddam genus eorum, qui se a corpore avocent et ad divinarum rerum cognitionem ... rapiantur. horum sunt auguria non divini impetus, sed rationis humanae. Phil. 2, 89 o mea frustra semper verissima auguria rerum futurarum. Att. 10, 8, 6 auguria ... me incitant quadam spe non dubia, non haec collegii nostri ab Atto, sed illa Platonis de tyrannis. 10, 8, 7. epist. 6, 6, 7 quoniam, ut augures ... solent, ego quoque augur publicus ex meis superioribus praedictis constitui apud te auctoritatem augurii et divinationis meae, debebit habere fidem nostra praedictio. non igitur ex alitis involatu *eqs.* 6, 6, 12. [VERG. Aen. 5, 7 duri magno ... amore dolores polluto notumque, furens quid femina possit, triste per augurium Teucrorum pectora ducunt, *ubi* SERV. auct. quidam 'augurium' pro coniectura accipiunt. *ibid. sed* ostendit scisse eum (*Aeneam*) etiam haec signa inter diras referri.] OV. epist. 16, 234 fallitur augurio spes bona saepe suo. trist. 1, 9, 51 haec mihi non ovium fibrae tonitrusve sinistri linguave servatae pennave dixit avis: augurium ratio est et coniectura futuri. 3, 1, 36 augurium menti querna corona dabat. LIV. 45, 1, 5 cum victoria ipsa, tum augurio animorum suorum laetabantur. VAL. MAX. 8, 9 ext. 2 nec hominem aut aestimatio eloqui aut morum augurium fefellit. 8, 15, 7 *exultavit Marius quod Scipio interrogatus* quemnam res publica aeque magnum habitura esset imperatorem, respiciens se ... 'vel hunc' dixerit. quo augurio perfectissima virtus maximam orientem virtutem videritne certius an efficacius accenderit perpendi vix potest. SIL. 11, 571 falsa ut praesagia nostra sint ... mensque augurio ludatur inani. 13, 819 *Tanaquil* augurio valuit mentis venturaque dixit regna viro. STAT. Theb. 5, 546 *Hypsipyle* certa malorum mentis ab augurio. 12, 204 illo (*Thebas*) impetus ingens auguriumque animi (SCHOL. animi praedivinationem). silv. 5, 2, 173 vatum non irrita currunt auguria. Ach. 1, 26 heu numquam vana parentum auguria! TAC. Agr. 44 sicut ei (*Agricolae*) non licuit (*sic Dahl*) durare in hanc beatissimi saeculi lucem ac principem Traianum videre, quod augurio votisque apud nostras auris ominabatur, ita .... PLIN. epist. 7, 33, 1 auguror, nec me fallit augurium, historias tuas immortales futuras. CAPITOL. Alb. 9, 4 unde confirmatum est augurium, quod fuerat ante praedictum.

4 *subest notio fortunae, auctoritatis*: ANON. Vales. 12, 73 hoc per totam Italiam augurium habebat *Theodericus*, ut nulli civitati portas fecerit. AVG. loc. hept. p. 523, 25 o si auguratus essem! id est ad bonum augurium te in domo mea haberem! *Bannier.*

augurius, -a, -um *ab* augur. CIC. div. 2, 70 retinetur ... ad magnas utilitates rei publicae mos, religio, disciplina, ius augurium (-rum *codd. det.*). 2, 75 (augurum *codd.*). Cato 12 quanta notitia antiquitatis, scientia iuris augurii. 38 ius augurium (augurum *pars codd.*), pontificium, civile tracto. epist. 3, 9, 3 ipsam cognitionem iuris augurii consequi cupio. GELL. praef. 13 super augurio iure et pontificio. 7, 6, 12 cum de iure augurio quaereretur. *cf.* augur *p. 1365, 27 sqq. Ihm.*

Augurius, -a *v. p. 1370, 47 sqq.*

auguro(r), -āvī (-ātus sum), -ātum, -āre (-ārī) *ab* augur. PRISC. gramm. II 379, 5 multa antiqui tam activa quam passiva significatione protulisse inveniuntur ... auguror. 392, 11 plurima inveniuntur apud vetustissimos, quae ... activam pro passiva ... habent terminationem ... auguro pro auguror. DON. gramm. IV 383, 19 sunt verba incertae significationis, ut ... auguro (CLEDON. gramm. V 59, 9 CONSENT. gramm. V 369, 14). NON. p. 469 auguro (*sc. pro auguror*). *distinguit nimis argute* PLIN. frg. Serv. Aen. 7, 273 'auguro' dicimus secundum Plinium, cum praesagio mentis futura colligimus (GLOSS. V 549, 45), 'auguror' vero tunc, cum futura veris captamus auguriis (GLOSS. V 549, 46), auguror *enim ante* CIC. *omnino desideratur, inde vero in sermone pedestri in maiore usu est quam* auguro, *ut* CIC. *dicit* coniectura auguror, *tragici veteres* coniectura auguro. *poetae dactylici formas* augurat (-et) *et* auguror, *quippe quae solae versui facile aptarentur, solas, sed nulla distinctione sensus facta usurpaverunt, illud maxime quinto pede hexametri, hoc primo hexametri et pentametri, raro quinto hexametri.* augurior: ITALA IV reg. 21, 6 (didasc. apost. 22, 2) ISID. orig. 8, 9, 22 GLOSS. II 569, 16. V 169, 34. augerans: GLOSS. V 316, 17, *cf.* augur *p. 1363, 49.* GLOSS. οἰωνοσκοπῶ (*v. infra l. 40*), ὀρνεοσκοπῶ; augurans ominans. PLIN. frg. Serv. Aen. 7, 273 *v. supra.* [*val.* agurare, *it. sept.* agurar, *prov.* aurar, *hisp.* agorar. *M.-L.*] *invenitur absolute, c. acc., acc. c. inf., orat. indir. al.*

1 a PLAVT. Cist. 694 Halisca, hoc age, ad terram aspice et despice, oculis investiges, astute augura (*sc. ut augur*). b *futura captare, vaticinare auguriis; saepius technice de auguribus*: ACC. praetext. 38 quod ad dexteram cepit cursum ab laeva signum praepotens (*i. sol*), pulcherrume auguratum est rem Romanam publicam summam fore. L. CAES. anal. frg. Prisc. gramm. II 380, 4 certaeque res augurantur οἰωνοσκοποῦνται. CIC. Verr. 3, 18 (*iocose*) cum ex nomine istius quid iste in provincia facturus esset perridicule homines augurabantur. leg. 2, 21 publici augures ... disciplinam tenento ... et salutem populi auguranto. nat. deor. 2, 160 avis quasdam ... rerum augurandarum causa esse natas. div. 1, 27 *Deiotarus* mihi videtur ... vere augurari. 1, 72 *Calchas* ex passerum numero belli Troiani annos auguratus est (2, 63). 1, 90 in Persis augurantur et divinant magi. 2, 70 credo Romulum ... habuisse opinionem esse in providendis rebus augurandi scientiam. epist. 6, 6, 7 nec ex tripudiis solistimis aut soniviis tibi auguror, sed. CVRT. 3, 3, 5 *de somnium interpretantibus*: quidam contra (non *libri*; *corr. Acidalius*) augurabantar. 4, 4, 5 Macedones iter iaciendo operi monstrasse eam (*beluam*) augurabantur. 4, 13, 25 vultu eius (*regis*) interrito certam spem victoriae augurabantur. PLIN. nat. 6, 192 motu eius (*canis*) imperium augurantes. 10, 154 nec falso *ex ovo* augurata proditur. 15, 77 tamquam in comitium sponte transisset *ficus* Atto Navio augurante. 18, 225 ex occasu eius (*sideris Vergiliarum*) de hieme augurantur. STAT. Theb. 3, 648 *Capaneus ad Amphiaraum*: tuus o furor auguret uni ista tibi. 4, 592 maerent Argolici ... manes ... auguror hinc Thebis belli meliora. TAC. Germ. 3 futurae pugnae fortunam ipso cantu augurantur. PLIN. epist. 3, 11, 3 *cum* tot circa me iactis fulminibus quasi ambustus mihi quoque impendere idem exitium certis quibusdam notis augurarer. SVET. Otho 7 postridie ... in augurando tempestate orta. gramm. 1 cuius (*Ennii*) etiam de augurandi disciplina volumina ferantur (SOL. 1, 9. IVST. 24, 4, 3 augurandi studio. VVLG. gen. 44, 15 in augurandi scientia *cf. l. 47*). MIN. FEL. 18, 6 Persas de equorum hinnitu augurantes principium. ITALA deut. 18, 10 (Cypr. testim. 3, 82) non ominemi neque auguremini (κληδονιζόμενος καὶ οἰωνιζόμενος. VVLG. qui ... observet somnia atque auguria). *ibid.* (Lugd.) non invenietur in te ... divinans divinationem, auspicans et augurans. IV reg. 21, 6 (didasc. apost. 22, 2) auguriabatur et maleficia faciebat (ἐκληδονίζετο καὶ οἰωνίζετο. VVLG. hariolatus est et observavit auguria). PORPH. Hor. sat. 2, 3, 272 solent amantes semina ex mālis ... mittere in cameram, velut augurantes, si cameram contigerint, posse sperari ad effectum duci, quod animo conceperunt. CYPR. testim. 3, 82 non augurandum. in deuteronomio *v. supra.* SPART. Geta 3, 5 *cum Antoninus quidam audisset* ab haruspice post Severum Antoninum imperaturum ac de se ille augurаretur. VOPISC. Tac. 6, 2 omnia seria ... gravia et quasi ipsa res publica iubeat auguranda sunt. SERV. Aen. 9, 4 'sedebat' aut erat aut consilia capiebat aut augurabatur. HYG. fab. 136 p. 115, 20 quod (*ut filium Minois restituat*) Polydus dum auguratur, vidit noctuam. VVLG. gen. 44, 5 in quo (*scypho*) augurari (οἰωνισμῷ οἰωνίζεται) solet *Ioseph.* lev. 19, 26 non augurabimini (οὐκ οἰωνιεῖσθε) nec observabitis somnia. ISID. orig. 8, 9, 22 astrologi dicti eo quod in astris auguriantur. CORP. III 4243 Silvano Aug(usto) sac(rum). Tib. Iul(ius)

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Quintilianus ... auguratus (*i. augurio facto, auspicatus*) at pristinam speciem restitu(it).

2 *praesagio mentis futura colligere.* ENN. trag. 246 hoc ego tibi dico et coniectura augurо. PACVV. trag. 77 animus coniectura de errore eius augurat. ACC. trag. 497. 87 si satis recte aut vera ratione augurem. CIC. Mur. 65 quantum ego opinione auguror. de orat. 1, 95 quantum auguror coniectura (Att. 2, 9, 1). Lael. 41 de C. Gracchi ... tribunatu quid exspectem, non lubet augurari. div. 1, 64 id ... facilius evenit adpropinquante morte, ut animi futura augurentur. Tusc. 1, 96 *Theramenes* ei ... mortem eam est auguratus, quae brevi consecuta est. rep. 4, 8 cui quidem utinam vere fideliter abundiente (*corrupt.*) auguraverim. orat. 41 quid de illo augurer, lubet dicere. 42 haec de adulescente Socrates auguratur. epist. frg. 10, 3 praesentit animus et augurat quodam modo, quae futura sit suavitas. CAES. Cic. Att. 9, 16, 2 recte auguraris de me ... nihil a me abesse longius crudelitate. VERG. Aen. 7, 273 siquid veri mens augurat. TIB. 2, 2, 11 auguror, uxoris fidos optabis amores. PROP. 3, 1, 36 meque inter seros laudabit Roma nepotes: illum post cineres auguror ipse diem. OV. met. 3, 519 namque dies aderit, quam non procul auguror esse, qua. 10, 27 et hic *Amorem* ... auguror esse. epist. 2, 126 quaecumque procul venientia lintea vidi, protinus illa meos auguror esse deos. fast. 4, 62 Veneris mensem Graio sermone notatum auguror. trist. 2, 570 non ... nostris *malis* ullum gaudere Quiritem auguror. 4, 6, 40 nostroque a corpore quantum auguror, accedunt tempora parva malis. Pont. 3, 1, 133 cum status Vrbis erit, qualem nunc auguror esse. 3, 4, 80 hac (*voluntate*) ego contentos auguror esse deos. 4, 9, 133 auguror his ... flecti tua numina. CVRT. 9, 9, 2 quantum inde abesset mare ... anceps et caeca aestimatio augurabatur. 10, 5, 13 bella ... civilia, quae secuta sunt, mentibus augurabantur. COLVM. 1 praef. 9 *salutatoris* somnum ... regis sui rumoribus augurantis. VAL. FL. 3, 356 quis ... longos ... sibi non auguret annos? TAC. hist. 1, 50 erant qui Vespasianum et arma orientis augurarentur. PLIN. epist. 4, 2, 8 unde hoc augurer quaeris: non quia adfirmat ipse ..., sed quia certum est .... 4, 15, 5 ita nos virtutes tuae, ita iudicia principis augurari volunt. 5, 4, 3 quantum auguror, longius res procedit. 7, 27, 3 futura praeteritis, adversa secundis auguratus. 7, 33, 1 auguror nec me fallit augurium historias tuas immortales futuras. FRONTO p. 22, 10 N. sic ... auguror: quidquid egregie umquam in eloquentia factum sit, te id perfecturum. 97, 5 qua (*epistula*) id, quod res est, augurabar magni ingeni signum esse ad eiusmodi sententiarum pericula audaciter adgredi. PANEG. 6, 8 p. 154, 29 ut videretur *Roma* augurari iam et timere quod factum est. 10, 2 p. 213, 27 quintum decimum maximus princeps salutaris imperii annum degit, sed auguramur iam vicennalia. CAPITOL. Aur. 18, 7 nec defuerunt homines, qui somnis eum multa praedixisse augurantes (-tem *Baehrens vix recte*) futura et vera concinuerunt. SPART. Sept. Sev. 15, 5 qui sibi augurabantur imperium. AMM. 21, 13, 15 ut ... mea mens iam (mensam *Vat.*) augurat. SERV. Aen. 7, 273 (*ex Plinio*). DAR. Aug. epist. 230, 3 epistolae tuae auguror benedictionem tam largam, ut. MART. CAP. 2, 131 quadam fiducia compertorum ipsa eidem scandendum caelum fuerat augurata. SIDON. epist. 8, 6, 16 sinistra quaeque metus augurat. carm. 5, 467 auguror isdem regnis fortunam similem. VEN. FORT. carm. 6, 5, 206 quid, *mater*, sequeris lacrimis? augurat altus amor?

3 *inusitata quaedam*: STAT. silv. 1, 4, 119 dum ... assiduus nunc aure vigil nunc lumine cuncta auguror (*i. observo, contemplor.* aucupor *Heinsius*). 3, 5, 13 quod Euboicos ... remeare penates auguror (*i. in animo habeo*). DIOM. gramm. I 477, 20 melum hunc iambicum gradalem quidam nuncupant Gradivoque Marti augurant (*i. addicunt*). TERT. orat. 5 quicquid nobis optamus in illum (*deum*) auguramur et illi deputamus quod ab illo expectamus. AVG. loc. hept. 523, 23 ita ... dixit 'auguratus essem' tamquam diceret, o si auguratus essem! id est ad bonum augurium te in domo mea haberem.

part. perf. pass. **augurātus, -a**, -um *sumas hic illic pro adiectivo, ut* CIC. Vatin. 24 in illo ... augurato templo ac loco (LIV. 8, 5, 8 SERV. Aen. 7, 174). MART. CAP. 2, 124 vocibus auguratis. 2, 151 auguratis ominibus.

adv. **augurātō**. PRISC. gramm. III 68, 26 multa ... ipsa terminatione dativi pro adverbiis accipiuntur, ut ... augurato. LIV. 1, 18, 6 sicut Romulus augurato urbe condenda regnum adeptus est. 5, 54, 7 cum augurato liberaretur Capitolium. SVET. Aug. 7 *loca*, in quibus augurato quid consecratur. SERV. Aen. 11, 235 augurato condita loca. *ibid.* domum Latini augurato conditam. *ibid. atrium* augurato conditum. *Bannier.*

(**augurum**) *v.* augur *p. 1363, 58*, augurium *p. 1371, 8.*

Augusius, -a *nom. gent. cognatum sine dubio cum* augustus, *fortasse etiam cum* augur. CORP. X 3351 (*Puteolis*) Q. Augusio Varo. Q. Augusio Iuliano. Q. Augusio Varo nauarcho class. praet. Misen. *v. etiam* Aucusi. *Otto.*

Augusta *v. p. 1418, 51 sqq.* **Augustae** *v. p. 1418, 70 sqq.*

Augustālis *sim. v.* Augustus *p. 1403 sqq. 1411.*

Augustamnica, -ae *provincia Aegypti, de qua cf. Pietschmann, PW. II 2362.* AMM. 22, 16, 1 tres provincias Aegyptus fertur habuisse temporibus priscis, Aegyptum ipsam et Thebaidem et Libyam, quibus duas adiecit posteritas, ab Aegypto Augustamnicam et Pentapolim a Libya sicciore disparatam. NOT. dign. or. 28, 37 provinciae Augustamnicae (*unus liber* -annice). 1, 126 *sqq.* correctores duo: Augustamnicae Paflagoniae. *cf.* 23, 7 *et* 14. COD. Theod. 1, 7, 2 (*a. 393*) corrector ... provinciae Augustamnicae. 1, 14, 1 (*a. 386*) per Thebaicam atque Augustamnicam provincias. 12, 1, 34 praesidem Augustamnicae. Iust. 4, 61, 9 per Aegyptum atque Augustamnicam (COD. Theod. 4, 12, 9). NOVELL. Iust. 8, 21 a iudice Augustanicae ⟨primae?⟩ (Αὐγουσταμνικῆς πρώτης). 8, 25 ⟨Augusta⟩nicae secundae (Αὐγουσταμνικῆς δευτέρας). PAPYR. Wessely, Wiener Stud. 24 (1902) p. 124 (*a. 342*) ἡγεμόνος Αὐγουσταμνεικῆς. *cf.* PAPYR. Amherst II 142, 3. POL. SILV. prov. 10, 2 chron. I p. 542 Augustamnis. *cf.* PROVINC. laterc. Veron. 1, 7 Aegyptus Herculea.

Augustānus (*cf. p. 1402, 82*), **-stēus, -stēnsis** *v.* Augustus *p. 1409.*
augustē *v. p. 1380, 33 et 70. 1381, 77.*
Augustiānus, -stīnus, -stio *sim. v.* Augustus *p. 1409. 1410 et 1412.*
augusto, -āre *v. p. 1380, 34.*

Augustobona, -ae *opp. Galliae Lugudunensis.* PTOL. 2, 8, 10 Αὐγουστόβονα. ITIN. Anton. 381 Augustobonam (augusta bonam *Paris. A*). 383 Augustobona (augustabona *Paris. B*). TAB. Peut. 2, 4 Aūg. Bona. *cf.* Tricasses *et Hirschfeld Corp. XIII p. 463.*

Augustobrīga, -ae. 1 *opp. Hispaniae Tarraconensis*: PTOL. 2, 6, 53 Αὐγουστόβριγα. ITIN. Anton. 442 Augustobriga (augustabrica *pars codd., etiam plures* -ca). RAVENN. p. 311, 2 Augustabrica. *in miliariis*: CORP. II 4892 (*a. 131*) ab Augustobriga (4896 *sqq.*). 4901 Augustobrigam. 4900 Augustob. 4891 (*a. 104—111*) Au⟨g.⟩. *cf.* 6237 *a. 305/6 et* Nova Augusta *p. 1418, 5.* 2 *opp. Lusitaniae*: PTOL. 2, 5, 7 Αὐγουστόβριγα. ITIN. Anton. 438 Augustobriga (augustobria *Florent. Q*, -ca *plur. codd.*). RAVENN. p. 312, 12 Augustabria.
adi. **Augustobrīgēnsis**, -e, *incolae* **Augustobrīgēnsēs**. CORP. II 5346 senatuí popu⟨loque⟩ Augustobrí⟨gensi⟩ hospes. 941 (*Caesarobrigae*) Flavia Rufina Augustobrig. PLIN. nat. 4, 118 Augustobricenses.

Augustodūnum, -ī *Haeduorum civitas, nunc* Autun. PTOL. 2, 8, 12 Αὐγουστόδουνον (8, 5, 5). *praeter scripturam rectam* (MELA 3, 20 TAC. ann. 3, 43. 45. 46 ITIN. Anton. 458. CORP. XIII 2678 Au⟨gus⟩todu⟨ni⟩. HIER. chron. a. Abr. 2366 [PROSP. chron. I 454, 1078] CONC. Aurel. a. 639/641 p. 207, 18. CORP. VIII 16550 *Thevestae* Aug. du(no). TAB. Peut. 2, 5 Aūg. Dunum) *traditur* Augustud-: AMM. 15, 11, 11. 16, 2, 1. 16, 2, 2; Augustid-: CHRON. Gall. chron. I p. 663, 616 GREG. TVR. Franc. 3, 11 PS. ASPER gramm. suppl. p. 61, 12 *sq.* VEN. FORT. vita Germ. 83. 163 CONC. Paris. a. 614 p. 191, 9; Austedono: GREG. M. epist. 6, 52 tit.; Austituno: CONC. Clippiac. a. 626/7 p. 201, 27. *variant libri inter* -tod- *et* -tud-: ITIN. Anton. 360. 366. 460 GREG. M. epist. 9, 222 NOT. Tir. 86, 81, *inter* -tod- *et* -tud- *et* -tid-: OROS. hist. 7, 29, 8 GREG. M. epist. 9, 222. 223; *inter* -tod- *et* -tud- *et* -tid- *et* -ted-: NOT. Gall. 1, 2 chron. I p. 584; *inter* -tid- *et* -tud-: VEN. FORT. vita Germ. 170; *inter* -tod- *et* -tad-: IVL. HON. cosmogr. A 19 (COSMOGR. 1, 19, 27 -tad-). *interdum libri exhibent* -don-, *veluti* GREG. TVR. Franc. 3, 11 GREG. M. epist. 9, 222 VEN. FORT. carm. 8, 3, 160 *singuli codices.* *scripturae ag- exempla proferre longum est. notanda restant pauca*: CONC. Epaon. a. 517 p. 29, 13 *memoratur in optimis codd.* episcopus civitatis Agustae. RAVENN. p. 241, 14 Augunon. *propter prosodiam*: VEN. FORT. carm. 8, 3, 160 Aúgustíduno.
adi. **Augustodūnēnsis**, -e, *incolae* **Augustodūnēnsēs**, -ium. PANEG. 4, 14 HIER. vir. ill. 82. *apud* GREG. TVR. *praevalet forma* ag- *aliorum quoque auctorum libris accepta. traditur* -tid-: GREG. TVR. Franc. 9, 40 glor. mart. 51 VEN. FORT. carm. 5, 6 *et* 5, 6ª tit. vita Germ. 1. 26 CONC. Rem. a. 627/30 p. 203, 9, -tud-: HYDAT. chron. II p. 26, 151. *codd. variant inter* -tid- *et* -tud-: GREG. TVR. glor. conf. 72 (ind. capit. 72). 96 vit. patr. 7, 1. 8, 12, *inter* -tod- *et* -tid-: GREG. M. epist. 13, 7 p. 372. 13, 11 p. 377. 13, 12 p. 379. 13, 13 p. 380. 381. *traditur* -don-: NOT. dign. occ. 9, 33. 34 VEN. FORT. carm. 5, 6 tit. *v. l. 57* GREG. M. *ll. cc.*; -din-: CONC. Cabilon. a. 639/54 p. 213, 11. *nota haec*: VEN. FORT. carm. 5, 6 tit. autidunensem *cod. C* CONC. Epaon. a. 517 p. 29, 13 austudenensis, auustunenis *singuli ll. sim.* Aurel. a. 549 p. 110, 2 *legitur* austidunensis, austudunensis, austodonensis *al.* *cf. Hirschfeld, Corp. XIII, 1 p. 402 sqq.*

Augustodurum, -ī *opp. Galliae Lugudunensis.* TAB. Peut. 2, 2 Augustoduro. *cf. Ihm, PW. II 2368.*

Augustoeuphrātēnsis, -is *nom. provinciae Commagenes.* NOT. dign. or. 33, 24 in Augustoeufratensi. COD. Iust. 12, 59 (60), 10, 5 (2) Syriae et Augustae Euphratensis. PROVINC. laterc. Veron. 1, 13 Augusta Eup⟨hr⟩atensis. ITIN. Silv. 18, 1 provinciae Augustofratensis *bis.* PS. AVR. VICT. epit. 9, 13 Commagene quam hodie Augustophratensem nominamus. CONC. Chalc. a. 451 (Mansi 7, 27ᴮ *et* 120ᶜ) Augustae Euphratesiae. *cf.* PROCOP. bell. Pers. 1, 17. 2, 20.

castra Augustoflāviēnsia *v.* mun. Aur. Aug. Mar(gum) *et* Constantia.

Augustomagus, -ī *opp. Galliae Belgicae.* ITIN. Anton. 380 Augustomago. TAB. Peut. 2, 4 Aūg. Magus. *cf. Corp. XIII p. 543.*

Auguston *v.* Augustum *1 sub* Augustus, -a, -um *p. 1418, 83.*

Augustonemetum, -ī *Arvernorum caput; cf.* Arverni *p. 727, 55.* PTOL. 2, 7, 12 Αὐγουστονέμετον. IVL. HON. cosmogr. B 4 p. 35 Augusta Nemetrum (COSMOGR. 1, 19 p. 79). TAB. Peut. 2, 3/4 Aūg.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Nemeto. NOT. Tir. 87, 7 *et* 8 Arvennus. Agustonemetū. CORP. XIII 5209 (*Vindonissae*) ⟨M.? I⟩ulio M. f. ⟨Qui⟩r. Maxim. ⟨A⟩ugusto⟨ne⟩meto. VIII 16549 (*Thevestae*) M. Iulius M. f. Qui(rina) Maternus Aug. N. III 15002 (*in Dalmatia*) A⟨u⟩g. Ne⟨meto⟩. *in miliariis* Aug. Arvern(orum). *cf. Hirschfeld, Corp. XIII p. 194 et Strabonis* (4, 2, 3) *Νεμωσσός*.

Augustopolis, -eos, *Αὐγουστόπολις, oppidorum nomen*: **1** *Ciliciae v.* Augusta *5 p. 1418, 58.* **2** *Phrygiae*: MAR. MERC. Nest. Eph. synod. p. 895B Ioannes episcopus Augustopoleos subscripsi (p. 867B). *cf.* EPIPHAN. haeres. 3, 73, 26 (p. 453 Migne) *Αὐγουστάδων et* SVID. *sub voce Εὐγένιος.* **3** *Palaestinae tertiae*: CONC. Const. a. 536 (Mansi 8, 1021A) in Augustopoli tertiae Palaestinae. *incola* **Augustopolitānus,** -ī. **1** *Phrygiae*: CONC. Ephes. a. 431 (Mansi 4, 1366D) Ioannes episcopus Augustopolitanus. **2** *Palaestinae*: CONC. Const. (Mansi 9, 177C) episcopo Augustopolitano.

Augustoritum, -ī *Lemovicum civitas.* PTOL. 2, 7, 9 *Αὐγουστόριτον* (*v. l.* -ριον). ITIN. Anton. 462 Augustoritum (*v. l.* -icum, *unus liber* -etum, *tres* ag-). NOT. Tir. 87, 16 Agustoretum. TAB. Peut. 2, 2 Ausrito (*i.* Aūg. rito). *in nummis aevi Merovingici* Agustoredo. *cf. Hirschfeld, Corp. XIII p. 181; Holder, Altcelt. Sprachsch. 1, 291. Diehl.*

Augustulus *v. p. 1410, 41.* **Augustum** *v. p. 1418, 81 sqq.*

augustus, -a, -um [augustus *eandem controversiam movet quam* augur *vocabulum q. v. fortasse a vetusto nomine* *augus (*ind.* ójah '*vis*') *ductum est, cf. c.* augere augescere. *Th.*]. GLOSS. (*in quibus saepissime* agustus) σεβαστός, σεβάσμιος, ἱερός. pulcra vel sancta. aucta. venerabilem. religiosum. *cum augendi verbo ipsi composuere veteres, v. p. 1380, 3. 18. de orthographia: apex nonnunquam priori* u *impositus est*: CORP. VI 31371. X 712 Óriens Aúg. verna. 4871 leg. II Aúg. XI 720 dívus Aúg. parens dedit, ⟨C. Caesar?⟩ Aúgustus Germanicus ⟨p. p.⟩ refécit .... 6308 deorum Aúgus⟨torum⟩ ... VI virí Aúgustáles. *super* a: CORP. XI 3090 T. Flávius Aug. líb. Asiáticus. Agustus *in titulis iam inde ab aetate Neronis invenitur*: CORP. IV 2124 Nero⟨ni⟩ Caesarí Agusto. XIV 4008 Agustorum nostrorum (*titulus neglegenter scriptus*). V 3259 Laribus Agustorum domnorum nostrorum et Casarum (*sic*). XI 6644 d. n. Fl. Valerio Constant⟨in⟩o Pio Felici invicto Augu⟨sto⟩ Fl. Valer(i) Constanti divi Agusti Pii filio. IX 5958 ddd. nnn. Fla. Valentinia(no) Valente et Gra⟨t(iano)⟩ ... Ac. V 8032 dd. nn. Magno Maximo et Fl. Vic(to)ri invictis perpetuis Agustis. 3259. XII 4355 (*litteris saec. IV*) Aguste remuneratio⟨nis causa⟩. INSCR. christ. Rossi I 535 (*a. 404*) Onorio Agusto. 556 (*a. 406*) Arcadio Agusto. 871 (*a. 458—479*) Acusto. *sed errore scriptum* CORP. II 4510 leg. Aug. pr. pr. ... ⟨divi⟩ Hadriani Ag. *Ἄγουστος in titulis Graecis, cf. Eckinger, Die Orthogr. latein. Wörter in griech. Inschr. (Dissert. Turic. a. 1893) p. 12*: CORP. III † 14315¹ εὐμύρι Ἄγουστα οὐδὶς ἀθάνατος. *ex codicibus pauca infra suis locis afferentur. in eisdem titulis nonnunquam* Aug. *imp.*, Ag. *mensis, v.* mensis Aug. *Ὀγουστος*: CORP. IV 2993 y Ὀ⟨γ⟩ούστω Νήρ(ωνι) φηλίκιτ⟨ερ⟩. *multa collegit Schuchardt, Vokalism. d. Vulgärlat. II p. 308 sqq. III p. 265. ceterum v.* Augustus *mensis et* duo Augusti, tres Augusti *et nom. propr. de forma* Austus *v. p. 1399, 6 et* Augustus *mensis*, Augustus *al. nom. propr.*, PAPYR. Wessely, Wiener Stud. 24, 1902, p. 101 (*a. 143/4*) κλάσσης Αὔστης Ἀλεξανδρε⟨ιν⟩ῆς. Augst. *v. infra p. 1385, 65 et* Augustinus *nom. propr. v. etiam Corssen, Ausspr. u. Vokalism. I p. 94.* Auguſst- *v. nom. propr. conspectum totius tractatus v. p. 1413, 56.*

I *quod religionem sanctitatemque aut natura possidet aut consecratione accepit (cf.* σέβας μ' ἔχει εἰσορόωντα*)*: PRISC. gramm. II 140, 4 in stus a nominibus vel a verbis nascuntur ... 'augur augustus'. 26, 14. **1** *templa, tecta, loca, al.*: PAVL. FEST. p. 1 augustus locus sanctus ab avium gestu, id est, quia ab avibus significatus est, sic dictus; sive ab avium gustatu, quia aves pastae id ratum fecerunt. MACR. sat. 3, 11, 5 in Papiriano enim iure evidenter relatum est.... ut in templo, inquit, Iunonis Populoniae augusta mensa est. *cf.* CORP. VI 30975 (*a. u. c. 754*) Mercurio, Aeterno Io⟨vi⟩ .... ⟨quod bo⟩num ⟨faustum fe⟩lixque ⟨siet⟩ imp. Caesari Augus⟨to imperio⟩ eius senati populi⟨que Romani⟩ et gentibus nono ⟨anno⟩ introeunte felic⟨iter⟩ C. Caesare L. Pau⟨llo cos.⟩ L. Lucretius L. l. Zethus iussu Iovis aram augustam posuit. TRAG. inc. 217 Liber, qui augusta haec loca Cithaeronis colis. CIC. Verr. 6, 186 augustissimo et religiosissimo in templo. dom. 137 in loco augusto consecratam iam aram. nat. deor. 1, 119 Eleusinem sanctam illam et augustam. 2, 79 *deorum* augusta et sancta simulacra. Tusc. 37 ex hoc ... quasi quodam sancto augustoque fonte. phil. frg. IX 11 M. augustissima delubra. VERG. Aen. 7, 153 augusta ad moenia regis (SERV. augurio consecrata. ... et nisi in augusto loco consilium senatus habere non poterat; unde templum Vestae non fuit augurio consecratum, ne illuc conveniret senatus, ubi erant virgines. *cf.* GLOSS. V 549, 43). Aen. 7, 170 tectum augustum, ingens, centum sublime columnis urbe fuit summa, Laurentis regia Pici, horrendum silvis et religione parentum (*hinc* STAT. silv. 4, 2, 18 *de domo Domitiana*: tectum augustum, ingens, non centum insigne columnis, sed quantae superos caelumque ... sustentare queant). georg. 4, 228 si quando sedem augustam (*apium, lepide ut infra p. 1380, 14*) servataque mella thensauri relines (angustam *R*) (SERV. sedem augustam, id est alvearia. et proprie augustum est tectum augurio consecratum, abusive nobile, quasi maiestatis plenum). OV. fast. 1, 609 sancta vocant augusta patres; augusta vocantur templa sacerdotum rite dicata manu; huius et augurium dependet origine verbi et quodcumque sua Iuppiter auget ope. trist. 1, 1, 71 ignoscant augusta mihi loca dique locorum! 2, 277 quis locus est templis augustior? LIV. 1, 29, 5 templa augusta. 3, 17, 5 augustissimam illam domum Iovis optimi maximi. 38, 13, 1 fanum ibi augustum Apollinis. 42, 3, 6 templum augustissimum regionis eius. 42, 12, 6 ad Delum, augustissumo et celeberrumo in templo. 45, 5, 3 sacram hanc insulam (*Samothracam*) et augusti totam atque inviolati soli esse. MELA 1, 75 totus autem ⟨specus⟩ augustus et vere sacer habitarique a diis et dignus et creditus. LVCAN. 8, 861 augustius aris victoris Libyco pulsatur in aequore saxum. PLIN. nat. 6, 135 Dianae templum, augustissimum illis gentibus. STAT. silv. 2, 4, 14 vacat ille beatus carcer psittaci et augusti nusquam convicia tecti (*cf. supra p. 1379, 81*). PLIN. paneg. 52 augustioribusque aris et grandioribus victimis invocaretur. SVET. Aug. 7 (*cf. supra p. 1379, 58*) quod loca quoque religiosa et in quibus augurato quid consecratur augusta dicantur ab auctu (*cf. infra p. 1385, 47 et 1390, 18 et 1391, 26*) vel ab avium gestu gustuve. Galba 18 id (*monile*) repente quasi augustiore dignius loco Capitolinae Veneri dedicant. MIN. FEL. 7, 5 magis sunt augusta numinibus incolis, praesentibus, inquilinis (*templa ac delubra*), quam cultu ... opulenta. HIER. epist. 46, 5 quantum ad locum (*Hierosolyma*) pertinet, multo nunc augustior est quam ante fuit. 54, 13. 58, 3 Bethleem ... augustissimum orbis locum. 96, 2 caelestibus misceamur choris, ut iam nunc illuc mente translati et augustiora videntes loca simus quod futuri sumus. in Matth. 21, 12 p. 163 augustissimo in toto orbe templo domini (*Hierosolymitano*; GLOSS. V 416, 19 augustissimo: famosissimo, *male*). CLAVD. 33, 202 hic sedes augusta deae. AVG. civ. 2, 19 in illa angelorum quadam sanctissima atque augustissima curia caelestique re publica. CARM. epigr. † 303 (*Sedunorum in curia, a. 377*) devotione vigens augustas Pontius aedis restituit praetor. MAR. VICTOR aleth. 2, 196 augustis pulsus sedibus Adam. *adv.* **augustē**. HIER. in Matth. 23, 38 templum illud (*Hierosol.*) quod fulgebat augustius. **augusto,** āre. ARNOB. nat. 6, 16 quos (*deos, scil. statuas eorum*) exterior levitas lenocinio fulgoris augustat. **2** *sacra et quae in eis observantur*: ENN. ann. 502 V. augusto augurio postquam inclita condita Romast. ACC. trag. 510 cives om⟨i⟩nibus faustis augustam (ag- *codd.* NON. p. 206) adhibeant faventiam, ore obscena dict⟨a⟩ segregent. CIC. Mil. 43 illa augusta centuriarum auspicia. har. resp. 12 de sacris publicis, de ludis maximis, de deorum penatium ... caerimoniis ... quod tres pontifices statuissent, id semper populo Romano, semper senatui, semper ipsis dis immortalibus satis sanctum, satis augustum, satis religiosum esse visum est. leg. 2, 35 Iacchus Eumolpidaeque ⟨v⟩ostri et augusta illa mysteria. SIL. 11, 299 augusto libat carchesia ritu. HIER. epist. 98, 1 sollemnitatis augustae (*paschae*). MACR. sat. 1, 20, 7 sacratissima et augustissima Aegyptii ⟨e⟩um (*Herculem*) religione venerantur. **3** *res in quibus numen vel aliquid divini inest quaeque in caerimoniis adhibentur* (*cf.* DIO 53, 16, 8 πάντα γὰρ τὰ ἐντιμότατα καὶ τὰ ἱερώτατα αὔγουστα προσαγορεύεται): OV. trist. 3, 1, 39 cur tamen opposita velatur ianua lauro, cingit et augustas arbor opaca comas? *querneam coronam intellege* (*cf. v. 35 sq.*). MANIL. 5, 509 hinc augusta nitent sacratis munera templis. LIV. 1 praef. 7 datur haec venia antiquitati, ut miscendo humana divinis primordia urbium augustiora faciat; et si cui populo licere oportet consecrare origines suas et ad deos referre auctores, *populo Romano licere oportet.* MACR. somn. 1, 2, 3 Epicureorum tota factio ... sacrum volumen et augustissima irrisit naturae seria. LIV. 5, 41, 2 quae augustissima vestis est tensas ducentibus triumphantibusve. 5, 41, 8 ornatum habitumque humano augustiorem (*eundem dicit quem* 5, 41, 2). QVINT. inst. 11, 1, 4 habitus triumphalis, quo nihil excogitari potest augustius. TERT. spect. 13 quanto magis augustiora nostra, et aures et oculos, ab idolothytis ... voluptatibus abstinemus, quae ... in ipso spiritu et anima digeruntur, quorum munditia magis ad deum pertinet quam intestinorum. *augusta mens vatis*: OV. met. 15, 145 et quoniam deus ora movet, sequar ora moventem rite deum Delphosque meos ipsumque recludam aethera et augustae reserabo oracula mentis. CARM. de Iona 13 *deus* praesagos agitans augusta mente prophetas. MAR. VICTOR aleth. 1, 401 augustos homini fas carpere fructus noluit esse deus. *adv.* **augustē**. CIC. nat. deor. 2, 62 quem nostri maiores auguste sancteque Liberum ... consecraverunt. 3, 53 *deos* quos auguste omnes sancteque veneramur.
4 *de dis ipsis*: OV. met. 6, 72 bis sex caelestes medio Iove sedibus altis augusta gravitate sedent. 9, 268 ubi mortales Tirynthius exuit artus, parte sua meliore viget maiorque videri coepit et augusta fieri gravitate verendus. LIV. 1, 7, 9 habitum formamque viri (*Herculis*) aliquantum ampliorem augustioremque humana intuens. 8, 6, 9 in quiete ... visa species viri maioris quam pro humano habitu augustiorisque. 8, 9, 10 aliquanto augustior humano visus (*Decius*), sicut caelo missus piaculum omnis deorum irae. VAL. MAX. 1, 8, 8 quem (*Caesarem*) C. Cassius ... vidit humano habitu augustiorem, purpureo paludamento amictum. 8, 11 ext. 5 *Euphranor* Neptuni imaginem quam poterat excellentissimis maiestatis coloribus conplexus est, perinde ac Iovis aliquanto augustiorem re-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

praesentaturus. STAT. Theb. 10, 756 pius . . . Menoecus iam sacer aspectu solitoque augustior ore, ceu subito in terras supero demissus ab axe. SVET. Nero 1 *L. Domitio* . . . iuvenes gemini augustiore forma ex occursu imperasse traduntur . . ., atque in fidem maiestatis adeo permulsisse malas, ut . . . . FLOR. epit. 1, 1, 18 visum a se Romulum adfirmans *Iulius Proculus* augustiore forma quam fuisset. APVL. met. 2, 28 incrementa solis augusti tacitus imprecatus (*cf.* SISEB. [poet. min. V] 58 augusti solis rutilum iubar). 6, 4 sese Iuno cum totius sui numinis augusta dignitate praesentat. 11, 1 augustum specimen deae praesentis statui deprecari. 11, 16 omnipotentis . . . deae numen augustum. 11, 22 numen augustum. mund. 31 quem (*deum*) videat esse viribus exsuperantissimis, augustissima specie . . . . Socr. 16 p. 154 daemonum . . . qui quondam in corpore [numero] fuere. sunt autem . . . praestantiore longe dignitate superius aliud augustius genus daemonum, qui semper a corporis compedibus et nexibus liberi . . . . TERT. nat. 1, 2 victorias ut numina, et quidem augustiora, quanto laetiora, veneramini. SOL. 11, 9 Gortynii et Adymnum colunt Europae fratrem. . . . videtur hic et occurrit, sed die iam vesperato augustiore se facie visendum offerens. ARNOB. nat. 5, 42 *al.* IVL. VAL. 1, 31 (*de divo Alexandro*) numine augustissimo. 3, 43 augustissimum numen (*Serapis*). HIER. in Is. 44, 6—20 fit enim lignea statua humanam exprimens speciem, et quanto pulchrior fuerit, tanto deus putatur augustior (*cf.* GLOSS. IV 204, 39 augusta: pulcra vel sancta). PRVD. c. Symm. 1, 172 Venus augusto de sanguine femina. MAR. VICTOR aleth. 3, 645 tres subito adstiterunt *Abrahae* augusta luce micantes. Apollo augustus, Iuppiter augustus *al. vide infra p. 1393 sqq.* 5 *homines* (*quae ad imp. Augustum ceterosque imperatores pertinent videbis infra p. 1381, 80*): LIV. 1, 8, 2 quae ita sancta generi hominum agresti fore ratus *Romulus*, si se ipse venerabilem insignibus imperii fecisset, cum cetero habitu se augustiorem, tum maxime lictoribus duodecim sumptis fecit. APVL. flor. 15 p. 59 *Pythagoras* vir . . . profecto super captum hominis animi augustior. *v. etiam p. 1390, 28.*

II *magnificus, admirabilis* (*cf. supra p. 1379, 84*): GLOSS. honoratus. super omnes clarus atque amplificatus. amplificum. augustior: felicior, praeclarior. *res, verba, al.*: CIC. Brut. 295 cuius tu oratione negas fieri quicquam posse dulcius, addis etiam nescio quid augustius. SIL. 1, 609 con⟨c⟩ilium vocat augustum castaque beatos paupertate patres. STAT. Theb. 12, 281 regina (*Argia*) votum immane procis spesque augustissima gentis. silv. 5, 2, 19 non . . . augustam sedem et Latii penetrale senatus advena pulsasti. QVINT. inst. 12, 10, 5 Zeuxis plus membris corporis dedit, id amplius atque augustius ratus. TAC. dial. 4 sanctiorem illam et augustiorem eloquentiam (*poeticam*) colam. 12 nec ullis aut gloria m⟨aior⟩ aut augustior honor (*quam poetis*). PLIN. epist. 2, 11, 10 cuius (*senatus*) ipse conspectus augustissimus fuit. princeps praesidebat; erat enim consul; ad hoc Ianuarius mensis cum cetera tum praecipue senatorum frequentia celeberrimus. paneg. 60 vis illud augustissimum consulum aliquando tribunal maiestati suae reddere? 92 nos (*consules, quibus spectaculo celebrare continget diem illum*) sub oculis tuis (*imperator*) augustior solito currus accipiet. SVET. frg. p. 4 R. *homines* modicum cultum ac sermonem necessarium commenti sibi, utriusque magnificentiam ad deorum religionem [suorum] excogitaverunt. igitur ut templa illis domibus pulchriora et simulacra corporibus ampliora faciebant, ita eloquio etiam quasi augustiore honorandos putaverunt laudesque eorum et verbis inlustrioribus et iocundioribus numeris extulerunt. APVL. Plat. 1, 3 eas (*sententias*) hic (*Plato*) cum ratione limando tum ad orationis augustae honestissimam speciem induendo perfectas atque etiam admirabiles fecit. SOL. 9, 20 forma supra hominem augustiore (*Alexander fuit*). 40, 5 quod (*templum*) cum . . . ad cultum augustiorem Ephesii reformarent. PANEG. 2, 13 p. 100, 13 o quanto nunc, imperator, illa civitas esset augustior, . . . si vos stipatos vestro senatu in illa Capitolini Iovis arce conspiceret! 10, 1 p. 213, 5 dicturus Constantini augustissimas laudes. AMM. 15, 5, 17 Silvanum . . . ad augustum *dignitatis* culmen evectum. 16, 10, 20 augustissima omnium sede (*Romae*). AMBR. hex. 1, 8, 30 cum augustae (ag- *cod. Cantabr. saec. VIII*) huius decorem figurae mundus indueret. PRVD. ham. 161 qui (*angelus postea degener*) prius augustum radiabat sidus. CLAVD. 8, 519 augusti maiestas grata pudoris. MACR. somn. 1, 6, 4 augustissima Timaei ratio naturae ipsae conscia. MART. CAP. 1, 13 Solis augustum caput. 1, 30 augusto . . . caelo. 1, 40 augustius . . . fieri Ioviale decretum, cum coetu deorum adtestante depromitur. 2, 134 ante hanc quaedam augustioris vultus femina . . . praeminebat. 9, 996 quae cum Harmonia . . . augusta (angusta *b R*) quadam suavitate percurreret. OROS. hist. 7, 20, 2 ita magnificis ludis augustissimus omnium praeteritorum hic natalis *urbis Romae* annus a Christiano imperatore celebratus est. *adv.* **augustē.** CIC. Brut. 83 non . . . quo de religione dici possit augustius. FRONTO p. 148, 4 N. quanto honestius sentis, tanto augustius dicas.

Augustus *cognomen imperatorum* (Agustus *vide supra p. 1379, 32 sqq.*). *multa oppida ex cognomine Augusti cognomina et nomina invenerunt, quae videbis infra p. 1413, 81. ex cognomine Augusti et vocabulo vernaculo barbarico namina oppidis nisi in Gallia indita non sunt; vide supra p. 1377, 83. Graeci ab* Augustus *finxerunt* *μελλοαύγουστος* (*vita Euthym. 11, 13*), *ἀειαύγουστος* (*cf. infra* semper Augustus), *αὐγουστιακός*. Octavianus Augustus *appellatus*: MON. Ancyr. 6, 14 rem publicam ex meā potestate in senátus populique Romani arbitrium transtulí. quó pro merito meo senatu⟨s consulto Augustus appe⟩llátus sum (*Σεβαστὸς προσ⟨ηγορε⟩ύθην*). SVET. Aug. 7 postea . . . Augusti cognomen assumpsit . . . Munati Planci sententia, cum, quibusdam censentibus Romulum appellari oportere quasi et ipsum conditorem urbis, praevaluisset ut Augustus potius vocaretur, non ⟨tant⟩um novo sed etiam ampliore cognomine, quod loca quoque religiosa . . . (*cf. supra p. 1380, 16*). *cf.* DIO 53, 16, 8 *Αὔγουστος ὡς καὶ πλεῖόν τι ἢ κατὰ ἀνθρώπους ὢν ἐπεκλήθη. πάντα γὰρ τὰ ἐντιμότατα καὶ τὰ ἱερώτατα αὔγουστα προσαγορεύεται.* 53, 18, 2. PLIN. paneg. 88, 10 ut nomine Augusti admonemur eius cui primum dicatum est, ita haec Optimi appellatio . . . . FLOR. epit. 4, 12, 66 tractatum etiam in senatu an . . . Romulus vocaretur; sed sanctius et reverentius visum est nomen Augusti, ut scilicet iam tum, dum colit terras, ipso nomine et titulo consecraretur. SERV. Aen. 1, 292 populus Romanus Octaviano tria obtulit nomina, utrum vellet Quirinus an Caesar an Augustus vocari. georg. 3, 27. OROS. hist. 6, 20, 2 hoc die primum Augustus consalutatus est. 6, 20, 8 clarissimum illud Augusti nomen adsumpsit. HIER. chron. a. Abr. 1987 Caesar Augustus appellatus. nom. hebr. p. 64, 2 Augusti: sollemniter stantis aut sollemnitatem additam. APPIAN. civ. 1, 5 p. 569 *ὥστε σεβαστὸς εὐθὺς ἐπὶ τοῖς ἔργοις, ἔτι περιών, ὅδε πρῶτος ὀφθῆναί τε Ῥωμαίοις καὶ κληθῆναι πρὸς αὐτῶν.* Lib. 136 p. 323 *ὁ . . . ἐκείνου* (*divi Iuli*) *παῖς Ἰούλιος Καῖσαρ ὁ Σεβαστὸς ἐπίκλησιν.* Illyr. 13 p. 357 *τοῦ δευτέρου Καίσαρος τοῦ Σεβαστοῦ προσαγορευθέντος.* LYD. mens. 4, 111 *οἱ μὲν γὰρ αὐτὸν ὠνόμαζον Κυρῖνον, οἱονεὶ Ῥωμύλον, ἄλλοι Καίσαρα, ψήφῳ δὲ κοινῇ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῆς βουλῆς Αὔγουστος ἐπεκλήθη. Αὔγουστον δὲ οἱ Ῥωμαῖοι κατὰ τὴν πάτριον σημασίαν καλοῦσι τὸν κατ' οἰωνὸν καὶ θεῶν μαρτυρίαν προαγόμενον εἰς βασιλείαν.* mag. 1, 23 *Αὔγουστος* (*quasi esset nomen proprium*) *ὁ καλοιώνιστος.* 1 *imp. Caesar divi f. Augustus*: FAST. cos. Cap. a. u. c. 730 ⟨imp.⟩ Caesar díví f. C. n. Augustus. 731. ACT. lud. saec. Aug. 52 ⟨imp. Caesare⟩ August(o). 103 *al.* CORP. IX 3342 (*a. u. c. 731*) imp. Caesari díví f. Augusto. X 3682 (*Cumis*) III k. Febr. eó di⟨e Caesar Augustu⟩s appellatus est. 3827 (*a. 2/3*) ímp. Caes. dívi f. Augusto. 1685 ab imp. Caes. Aug. 4868 imp. Caes. Aug. 3816 (*Capuae*) Victoriae Caesaris Aug. imperatoris. LIV. 1, 19, 3 ab imperatore Caesare Augusto. PLIN. nat. 3, 136 (*inscriptio tropaei Alpium*) imperatori Caesari divi f. Aug. FRONTIN. aq. 9 imperatore Caesare Augusto. PS. BOETH. grom. p. 404, 5 imp. Augusti Caesaris. *v. etiam* numen Augusti (*infra p. 1383, 84*). *Caesar Augustus*: CORP. VI 1527, 2, 12 (*laud.* [*Turiae*]) apsentis Caesaris Augusti. IX 2226 natale Caesaris Augusti. X 8073, 1 (*in massa plumbea*) Caesaris Aug. XI 5820 (*Iguvi*) ludos victoriae Caesaris Augustí. *al.* HOR. epist. 2, 2, 48 in arma Caesaris Augusti. FEST. p. 178 Caesar Augustus. SEN. contr. 2, 4, 12 Caesare Augusto. 10 praef. 14. VELL. 2, 90, 4. 2, 103, 2 *al.* SEN. clem. 1, 15, 3 benef. 2, 25, 1 dial. 5, 23, 6 PLIN. nat. 35, 131. MART. 11, 20, 1 Caesaris Augusti lascivos . . . versus. QVINT. inst. 3, 1, 17. 12, 6, 1. SC. Frontin. aq. 100 (*a. u. c. 743*) a Caesare Augusto. 104 (*item*) Caesar Augustus. LIB. col. I grom. p. 232, 7 a Caesare Augusto. 232, 15. 237, 18. SVET. Aug. 58 tibi domuique tuae, Caesar Auguste. FLOR. epit. 1 praef. 1 a rege Romulo in Caesarem Augustum. *ibid* 7. 2, 17, 5 in primum Caesarem Augustum. 4, 3, 1 res sub Caesare Augusto. 4, 3, 5 gratulandum tamen . . . est, quod potissimum ad Octavium Caesarem Augustum summa rerum redit. *al.* GELL. 10, 2, 2 divo Augusto imperante . . . ancillam Caesaris Augusti . . . peperisse quinque pueros. PORPH. Hor. epod. 1, 7 Caesar Augustus. SOL. 1, 32 Caesar Augustus. LACT. inst. 2, 7, 22 Caesar Augustus. RVF. FEST. 2 ab Octaviano Caesare Augusto. 5. 7 sub Iulio Octaviano Caesare Augusto. HIER. epist. 108, 8 in honorem Caesaris Augusti. VVLG. Luc. 2, 1 a Caesare Augusto (*Καίσαρος Αὐγούστου*). AVG. civ. 3, 21 usque ad Caesarem Augustum. 4, 12. 18, 20. 46. MACR. sat. 1, 11, 32 Caesar Augustus. SERV. Aen. 5, 556 Baebius tamen Macer dicit, a Caesare Augusto pueris . . . donatas esse galeas. OROS. hist. 3, 83 Caesare Augusto imperitante. EVTR. 7, 3, 1 Caesar Octavianus Augustus. 7, 4 Caesarem Augustum Octavianum. 7, 6, 1. 7, 1 Caesari Augusto. ISID. orig. 5, 36, 4 a Caesare Augusto. *v. etiam* numen Augusti (*infra p. 1383, 84*). *Augustus Caesar* (*cf. Mommsen ad Corp. X 6305: 'Augustus Caesar pro solito Caesare Augusto ibi ponitur, ubi numen magis intellegitur quam princeps, maxime in templis ei vivo consecratis'*): CORP. IX 2845 auctoritate Aug. Caesaris. 3158 August(i) Caesaris . . . eiusdem Caesaris August(i). 4057 líctor Augusti Caesaris. X 6305 Romae et Augusto Caesari divi ⟨f.⟩. 823 ⟨Augu⟩sto Caesari parenti patriae. 830 Augusti Caesaris sacerd(oti). XI 804 Apollini genioque Augusti Caesaris sacrum. 1420 a 6 L. Caesaris, Augusti Caesaris patris patriae . . . fili. b 11. V 18 (*a. u. c. 752/767*) Romae et Augusto Caesari divi f. patri patriae. XII 513 ⟨. . .⟩ Augusto Caesari. III 7061 divo Aug. Caesari. IX 5904 (*Anconae*) ⟨sacerdoti? Au⟩g(usti) Victoriae Caesaris (*cf. adnot. Mommseni*). VERG. Aen. 6, 792 Augustus Caesar, divi genus. 8, 678 hinc Augustus agens Italos in proelia Caesar. HOR. carm. 2, 9, 19 cantemus Augusti tropaea Caesaris. LIV. 4, 20, 7 Augustum Caesarem. 28, 12, 12 ductu auspicioque Augusti

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Caesaris. SEN. clem. 1, 15, 1 Augusti Caesaris auctoritas. SCRIB. LARG. 177 haec *antidotus* Augusto Caesari conponebatur. PLIN. nat. 2, 98 Augusto Caesare ... urbem intrante. 36, 138 Augusti Caesaris familiaritate. SC. Frontin. aq. 125 (*a. u. c. 743*) Augustus Caesar. LIB. col. I grom. p. 209 incipit liber Augusti Caesaris et Neronis. 239, 15 ex libris Augusti et Neronis Caesarum. PS. BOETH. grom. p. 402, 7 Augusto Caesare. PORPH. Hor. carm. 4, 14, 7—9 ab Augusto Caesare. SOL. 1, 34 Augustum Caesarem. RVF. FEST. 4 ab Augusto Caesare. HEGES. 1, 33, 3. SCHOL. Hor. sat. 1, 2, 3 C. Caesari dictatori ... acceptissimus, Augusto quoque Caesari amicissimus. HIER. in Tit. 1, 1 praefectus praetorio Augusti Caesaris. AVG. doctr. christ. 2, 32 Iulii Caesaris et Augusti Caesaris. MACR. sat. 2, 4, 1 Augustus, inquam, Caesar. SERV. Aen. 3, 442. 6, 790. 792 ecl. 9, 46. 10, 1. OROS. hist. 3, 8, 5 sub Augusto primum Caesare ... universum terrarum orbem ... Romanis paruisse legibus. 6, 18, 10. IORD. Rom. 4 Octavianus Augustus Caesar. 112 ad Augustum Caesarem. 252. 254. 255 Augustus Caesar Octavianus. CORIPP. Iust. 3, 27 Augusto melior Iustinus Caesare princeps. 4, 138 Augusti priscum renovasti Caesaris aevum. RAVENN. p. 3 testatur ... evangelium dicens (*Luc. 2, 1*): exiit edictum ab Augusto Caesare (*cf. supra p. 1382, 62*). *Augustus*: MON. Ancyr. tit. rérum gestárum díví Augusti. FAST. Cap. cos. a. 761 Ti. Caesar Augustí f. CORP. IX 3664 (*a. 18*) divos Aug. X 1412 (*Herculanei*) dívó Augusto Augustálés. 7463 Augusto divi f. pontif. max. 7501[add.] Iuliae Augusti imp(eratoris uxoris). IV 2460 Aug(usto) feliciter (*cf.* PETRON. 60). 1074 iudiciís Augusti Augustae feliciter. *al.* V 7691 Augustus imperator. HOR. carm. 3, 5, 2 praesens divus habebitur Augustus. 3, 3, 11 quos (*Pollucem et Herculem*) inter Augustus recumbens purpureo bibet ore nectar. 4, 2, 43 fortis Augusti reditu. 4, 4, 27. 4, 14, 2 tuas, Auguste, virtutes. epist. 1, 13, 2. 1, 16, 25 Augusti laudes. 2, 3, 2. 7. PROP. 2, 10, 15 Auguste. 3, 11, 50. 3, 12, 2 Augusti fortia signa. *al.* Ov. met. 15, 860 terra sub Augusto est. trist. 2, 509 Auguste. 3, 8, 13 Augusti numen adora (*cf. p. 1383, 84 et 1391, 14*). Pont. 3, 1, 135 domus Augusti Capitoli more colenda. SEN. contr. 2, 4, 13 sub divo Augusto. 2, 5, 20 eleganter dicit divus Augustus. *al.* VELL. 2, 36, 1 divus Augustus. 2, 38, 3 Augusto principe. 2, 93, 1 sororis Augusti Octaviae. *al.* AT. CAP. Gell. 13, 12, 1 divo Augusto iam principe. VAL. MAX. 1, 7, 1 a divi Augusti sacratissima memoria. 3, 8, 8 centurio divi Augusti. 7, 8, 6 divi Augusti imperatoris. 9, 15, 2 divi ... Augusti etiam nunc terras regentis excellentissimum numen. PHAEDR. 3, 10, 39 a divo Augusto. OCTAVIA 477 sic ille patriae primus Augustus parens complexus astra est colitur et templis deus. 504 ille qui meruit pia virtute caelum, divus Augustus. SEN. dial. 4, 5, 5 sub divo Augusto. 12, 12, 5 acta hic divi Augusti aequet, annos vincat! clem. 1, 9, 1 divus Augustus fuit mitis princeps. 1, 10, 3 bonum [esse] principem Augustum. benef. 3, 27, 1 sub divo Augusto. 7, 17, 2 sub Augusto. *al.* SCRIB. LARG. 31 medicamentum quo Augustus usus est. MELA 3, 13 in Astyrum litore ... tres arae ... sunt Augusti nomine sacrae (*cf.* PLIN. nat. 4, 111). ASCON. tog. cand. p. 91 imp. Caesar quem nunc divum Augustum dicimus. PLIN. (*plerumque* divus A.) nat. 2, 167 auspiciis divi Augusti. 2, 178 sub divo Augusto. 6, 181 divi Augusti temporibus. 7, 60 in actis temporum divi Augusti. 7, 75 sub divo Augusto. 9, 25 divo Augusto principe. 9, 137 divi Augusti principatu. 10, 60. 25, 85 per divi Augusti tempora. 32, 10 C. Caesarem Aug. f. 35, 21 coheredis Augusto dati. 35, 119 paulo ante divum Augustum. 35, 116 divi Augusti aetate. 36, 28 ab Augusto. 36, 55 Augusti ac Tiberii ... principatu. 27, 27 Livia Augusti. STAT. silv. 4, 1, 32. MART. epigr. 28, 1 Augusti labor hic fuerat. 11, 20, 9 Auguste. QVINT. inst. (*semel* divus A.) 1, 6, 19 Augustus. 1, 7, 22 in epistulis Augusti. 6, 3, 79 divus Augustus. *al.* FRONTIN. (*nusquam* divus A.) aq. 11 Augustum providentissimum principem. 97 sub Augusto. *al.* PLIN. epist. 5, 3, 5 divum Augustum. 10, 79, 4 edictum Augusti. ... Augustus. 10, 79, 5. paneg. 11 dicavit caelo Tiberius Augustum. *al.* TRAIAN. Plin. epist. 10, 80 edicto divi Augusti. 10, 84. GROM. *saepe* Augustus, divus Augustus, imp. Augustus. SVET. (*perraro* divus A.) Divus Augustus (*vitae titulus*). Aug. 5 sŏli quod primum divus Augustus nascens attigisset. Tib. 12 legatus Augusto. Cal. 38 divorum Iuli et Augusti diplomata. Vit. 1 Elogi ad Quintum Vitellium divi Augusti quaestorem libellus. HADR. Char. gramm. I 209, 18 tametsi Augustus non pereruditus homo fuerit. FLOR. epit. (*nunquam* divus A.) 4, 12, 61 consecratio Augusti. *al.* TERT. nat. 1, 7 principe Augusto nomen hoc ortum est. TREB. Claud. 2, 3 Traiani virtus, Antonini pietas, Augusti moderatio. EVTR. 1, 12, 2 Augustus quoque Octavius. 7, 7 per Octavianum Augustum. 8, 5, 3 ut usque ad nostram aetatem non aliter in senatu principibus adclamatur, nisi 'felicior Augusto, melior Traiano!' (*cf. infra l. 81*). VEG. mil. 1 praef. Octavianum Augustum. CLAVD. 18, 218. AVG. civ. 3, 9 ab urbe condita usque ad Augustum. 22, 7 sub Augusto atque Tiberio. MARCELL. chron. II p. 91, 24 primus Augustorum Octavianus Augustus. MACR. sat. 2, 4, 21. IORD. Rom. 2 ab Augusto Octaviano. 85 Augustus imperator, qui et Octavianus dicebatur. 86 ad tempora Augusti imperatoris. 345 Octavianus Augustus. VEN. FORT. epist. 2, 12 an felicior Augusto, fortior Alexandro, favorabilior Traiano, sanctior es Theudosio? (*cf. supra l. 74*). CVRIOS. urb. p. 20, 9. REG. urb. p. 21, 11 in mausuleo (musileo) Augusti. *Augusti numen* (*cf. p. 1383, 32 et 1391, 14*): CORP. VI 882 dívo Caesarí díví Iulí f. Augusto ... sacrum. IX 783 (*Luceriae*) Apollini, divo Aug⟨...⟩. 4192 Oct. 5 (*Amiterni*) ludi divo Augusto et Fortunae Reduci committ. 4192 Sept. 7 e(o) d(ie) divo Augusto honores caelestes a senatu decreti. X 3682 (*Cumis*) supplicatio Au⟨gusti numini⟩. XI 1161 (*Veleiae*) numini Aug. sacr. Cn. Avillius Q. f. VIvir Aug. 1922 (*Perusiae*) Augusto lucus sacer. 1923 Augusto sacr. Perusia restituta. 3076 (*Faleris*) genio Augusti et Ti. Caesaris. XII 4333, 1, 14 (*a. 11*) numini Augusti votum susceptum á plebe Narbonensium. quod bonum faustum felixque sit imp. Caesarí díví f. Augusto .... 4333, 2, 6 (*a. 12/13*) numen Caesaris Aug. p. p., quando tibi hodie hanc aram dabo dedicaboque .... 25 hanc tibi aram pro ímp. Caesare Aug. p. p. ... doque dedicoque, uti sies volens propitium. XIII 1642 (*in Gall. Lugud.*) divo Augusto sacrum pro salute Ti. Claudi Caesaris August. Germ. Ti. Claudius ... Capito sacerdos Aug. II 172 (*a. 37*) me ... Iuppiter optimus maximus ac divus Augustus ceteriq(ue) omnes di immortales expertem patria ... faxint. III 1769 (*in Dalm.*) Aug. s(acrum). C. Iulius Macrini lib. Martialis IIIIIIvir (*'crediderim scriptam vivo etiamtum Augusto' Mommsen*). 7117 (*Ephesi*) Deanae Ephesiae et imp. Caesari Aug. et Ti. Caesari Aug. f. et civitati Ephe⟨sinae⟩. X 838 (*Pompeis*) flamini Aug(usti). 947 flamini Caesa⟨ris Aug.⟩. V 4386 (*Brixiae*) flam. divi Aug. 5267 (*Comi*). 6797 (*Eporediae*) ⟨flamini di⟩ví August⟨i⟩, ⟨divi⟩ Vespasian⟨i⟩, ⟨di⟩ví Traiani. 7007 (*Taurinis*) flamini díví Aug. perpetuo ... decuriones alae Gaetulorum quibus praefuit bello Iudaico sub dívo Vespasiano Aug. patre. 7605 (*Albae Pompeiae*). *cf.* flamen Augustalis. X 837 (*Pompeis*) Augusti sacerdoti. 840 (*a. 13/14*). 945 sacerdóti divi Augusti. 946 (*a. 14/15*). II 5120 pont(ifici) divi Aug. X 888 (*Pompeis*) ⟨mi⟩n(istri) Aug(usti) Merc(urii) Mai(ae). 890 (*a. u. c. 752*) min. Aug. 891 (*a. p. C. 1*) minist. August. 892 (*a. 3*) min. Augusti. 895 (*a. 23*). 898 (*a. 31*). 899 (*a. 32*). 901 (*a. 34*). 902 (*a. 34*). 903. 905. 907—910. *cf. Mommsen, Corp. X p. 109.* *numen Augustum*: CORP. XI 3303 (*Fori Clodi, a. 18*) ad aram quae numiní Augusto dedic. est (*dicitur numen eius qui primus imperavit*).

templa Augusti: *Romae*: PLIN. nat. 34, 43 in bibliotheca templi Augusti. 35, 28. SVET. Tib. 47 quae sola susceperat *opera*, Augusti templum restitutionemque Pompeiani theatri, imperfecta ... reliquit. Cal. 21 templum Augusti ... absolvit. 22 templum divi Augusti. CORP. XI 628 (*a. 216*) Rome in muro pos templum divi Aug. ad Minervam. X 3335 (*a. 247*). 7855 (*a. 134*). 7890 (*a. 96*). VIII 1193 (*a. 103*). *aliis locis*: VITR. 5, 1, 7 aedis Augusti *coloniae Iuliae Fanestris*. SPART. Hadr. 12, 3 Tarracone ... aedem Augusti restituit. Sev. 3, 4 templum Tarraconense Augusti. CORP. IX 2595 (*Terventi*) ⟨c⟩ura⟨to⟩r tem⟨pli divi⟩ Augu⟨s⟩ti. X 1613 (*Puteolis*) ⟨L. C⟩alpurnius L. f. templum Augusto ... f(ecit). *Roma et Augustus (cf. Wissowa, Rel. u. Kult. d. Römer p. 283 sq., Ruggiero, Diz. epigr. II 1, 567). ceterorum quoque Augustorum cum Roma coniuncta numina hic posui*: CORP. XIV 73 (*Ostiae*) aedituus aedis Romae et Aug. 353 (*saec. II*). 373. 400 (*a. 141*). 4142 (*a. 173*). X 131 (*Potentiae*) flamen Romae et divi Augusti. 5393 (*Aquini, imperante Tiberio*) flamini Romae et díví August. perpetuo. 6305 (*Tarracinae*) Romae et Augusto Caesari divi ⟨f.⟩ A. Aemilius A. f. 6485 (*Vlubris, a. 132?*) aedem Ro⟨mae et⟩ Augu⟨sti⟩. V 18 (*Polae, a. u. c. 752/767*) Romae et Augusto Caesari. 3376/7 (*Veronae*). 3420 flamin(i) Romae et Aug. 3427. 5036 (*Tridenti*). 5511 (*ad lac. Verban.*) sacerdoti Romae et Aug. 3936 (*in pago Arusnat.*) flamini díví Aug. et Romai (*non ante Marcum*). suppl. Ital. 624 (*Veronae*). 745 (*Comi*) L. Ca⟨eciliu⟩s C. f. Ouf. Secundus ... tem⟨plum⟩ aeternitáti Romae et Augu⟨sti⟩ ... incohávit .... XII 1121 ⟨f⟩lam. Romae et div⟨i⟩ Aug. 1731 (*in Tricastinor. agro*) ⟨Ro⟩mae et Au⟨gus⟩to. *in Hispania citeriore*: CORP. II 4222 flamini Romae divorum et August(i) prov(inciae) Hisp(aniae) citer(ioris). 4228. 4243. 4247. 4249. 4250. 4325 flam. Romae divorum et Augustorum prov. Hisp. citer. 4191 flam. Romae et dívorum August. p. H. c. 4199 flamini divorum et Augustorum provinciae Hispan. citerioris. 4217. 4239 flamini divorum Aug. provinciae Hisp. citer. 6093 sacerdoti Romae et Aug(ustorum) A⟨u⟩gust[an]ar(um). 2426 ⟨s⟩acerdoti ⟨Ro⟩mae Aug(usti) Caesa⟨rum⟩. *cf.* sacra Augusta *infra p. 1392, 29.* Ara Romae et Augusti *a Druso, cum Luguduni a. u. c. 742 censui Galliarum intentus moraretur, dedicata ad confluentem Araris et Rhodani, cf. Hirschfeld, Corp. XIII p. 227.* CORP. XIII 1036 (*in Aquitan., imperante Tiberio*) II sacerdos Romae et Augusti. 1042—1045 (*litteris optimis saec. I*). 1049 ⟨templu⟩m Romae et Aug. ⟨. . . tres⟩ provinciae Galli⟨ae⟩. 1714. 1716. 1376 *et* 1377 ⟨nu⟩minib(us) Aug. et Nerio deo ... ⟨L. Iul. Equestr⟩is f. Equester IIvir II, flam(en) Rom. et Aug. 1674 sacerdos Romae et Aug. 1675. 1706 (*litteris saec. I exeuntis vel II incipientis*) templum Romae et Augustorum. 1702 (*litt. saec. II*). 1718 sacerdoti ad aram Romae et Augustorum. 1710 ⟨sacerd⟩oti ad ⟨aram Romae⟩ et Augg. 1691. 1712 sacerdo⟨ti ad aram⟩ Caess. n⟨n.⟩ ⟨apud templ.⟩ Rómáe ⟨et Aug.⟩. INSCR. Revue épigr. IV p. 278 n. 1514 ⟨sa⟩cerdoti apud ar⟨am⟩ Cae⟨sar⟩um ⟨a⟩d templum Rom⟨ae e⟩t Augustoru⟨m⟩. *cf. etiam imperatorum Augustorum numina p. 1388, 80.*

2 *Augusti qui secuti sunt*: Ov. fast. 1, 531 penes Augustos patriae tutela manebit. SEN. clem. 1, 14, 2 hoc, quod parenti, etiam principi faciendum est, quem adpellavimus Patrem Patriae non adulatione vana

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

adducti. cetera enim cognomina honori data sunt; Magnos et Felices et Augustos diximus et ambitiosae maiestati quidquid potuimus titulorum congessimus illis hoc tribuentes. IVV. 10, 74 idem populus ... hac ipsa Seianum diceret hora Augustum. SVET. Tib. 26 *Tiberius* ne Augusti quidem nomen, quamquam hereditarium, [n]ullis nisi ad reges ac dynastas epistolis addidit. Vit. 8 *Vitellius* cognomen Germanici ... cupide recepit, Augusti distulit, Caesaris in perpetuum recusavit. SPART. Hadr. 24, 2. Hel. 1, 1 illos etiam, qui vel Caesarum nomine appellati sunt nec principes aut Augusti fuerunt, vel .... 5, 13 ipsi sunt (*Marcus et Verus*) qui primi duo Augusti appellati sunt et quorum fastis consularibus sic nomina praescribuntur, ut dicantur non duo Antonini, sed duo Augusti. 7, 5. CAPITOL. Aur. 7, 5. 6. Ver. 3, 5 *Verus* Augusti filius appellatus est. SPART. Pesc. 2, 2 'illum principem, superi, et illum Augustum' populus clamaret. Sept. Sev. 19, 3 Antonini nomen omnibus deinceps quasi Augusti adscribendum. LAMPR. Alex. 10, 4 in eius (*Augusti*) ⟨nomen⟩ omnes velut quadam adoptione aut iure hereditario succedimus. TREB. Claud. 10, 7 Constantium ... Augustos multos de se daturum. IVST. 41, 5, 8 *Parthi* omnes reges suos hoc (*Arsacis*) nomine, sicut Romani Caesares Augustosque, cognominavere. SERV. Aen. 6, 760 Albani omnes reges Silvii dicti sunt ab huius nomine, sicut hodieque Romani imperatores Augusti vocantur, Aegyptii Ptolomaei .... 12, 529. AMBROSIAST. Rom. 9, 17 Pharao, quod nomen regum erat apud Aegyptios, sicut et apud Romanos reges Augusti appellantur. HIER. in Ezech. 29, 1. 2 sicut apud Romanos Caesares et Augusti reges eorum appellantur a primo Gaio Caesare et secundo adoptivo eius Octaviano, qui postea Augustus est nominatus: et apud Syros Antiochi .... EVCHER. instr. 2 p. 141, 24. RVF. FEST. 21 Antonini duo, Marcus et Verus, ... pariter Augusti. AMM. 16, 12, 64 *Iulianus* Augustus acclamatione concordi totius exercitus appellatus. 20, 4, 14 Augustum Iulianum horrendis clamoribus concrepabant. 20, 4, 17 Augustus renuntiatus. 20, 4, 20 Augustum eorum arbitrio declaratum. 21, 3, 6 Iulianum ... per litteras dominum et Augustum appellabat et deum. 21, 10, 1 eumque ... militaris et omnis generis turba cum lumine multo et floribus votisque faustis Augustum adpellans et dominum ..., 23, 1, 1 videbatur novum, adiunctum esse Augusto privatum. 25, 5, 6 clamare quosdam Iovianum audientes Augustum. 26, 2, 3 Augustusque nuncupatus. 26, 4, 3 Valentem ... Augustum pronuntiavit. 27, 6, 10 Gratianum declararunt Augustum. 30, 10, 5 sextoque die post parentis obitum imperator legitime declaratus Augustus nuncupatur more sollemni. VEG. mil. 2, 5 imperator cum Augusti nomen accepit, tamquam praesenti et corporali deo fidelis est praestanda devotio, inpendendus pervigil famulatus. OROS. hist. 7, 22, 1 Valerianus ... ab exercitu Augustus appellatus. 7, 28, 6 ex Augusto privatus. 7, 28, 10 ex Augusto tyrannus. 7, 29, 17 Iulianus ... fastigium usurpavit Augusti (*cf. infra p. 1391, 34*). ISID. orig. 9, 3, 16 Augustus ideo apud Romanos nomen imperii est, eo quod augerent olim rem publicam amplificando. quod nomen primitus senatus Octaviano Caesari tradidit, ut, quia auxerat terras, ipso nomine et titulo consecraretur (*cf. supra p. 1380, 16 et 1382, 5*). Augustus *i. q. principatus*: OROS. hist. 7, 34, 9 Maximus, vir quidem strenuus et probus atque Augusto (augmento *alii*) dignus, nisi contra sacramenti fidem per tyrannidem emersisset. *notabo breviter quae satis erunt et in exemplum subiciam quam paucissima (v. etiam di* Augusti). *cognomen Augusti, nisi omnibus litteris scribitur, plerumque sic notatur* AVG., *cuius rei exempla infra in quovis fere versu videbis.* Aug(usti) l(ibertus) *in titulis innumerabilibus legitur hoc modo*: C. Iulius divi Aug. l. Delphus Maecenatianus (CORP. VI 19926); Ti. Iulius Aug. lib. Diocles Stabilianus (CORP. VI 19933). leg(atos) Aug(usti) pr(o) pr(aetore) *in indicibus* CORP. *invenies. contra morem sunt talia* (*v. etiam* NOT. laterc. gramm. IV): CORP. XI 1331 imp. Neronis Caesaris August(i). XII 342 add. pro salute C. Caesaris German(ici) f. Germanico August(o), *al.*; IV 3174 Augus. musicus. suppl. 11 (?). XI 6308 Aureliani invicti Augus. XIII 2812 Augu. sacrum. VIII 4582 leg. Augu. pr. pr. (*imperantibus Marco et Vero*). VII 231 (*litt. saec. II*) n(umini) Augst(i). Augt.: CORP. XII 5974. XIII 3266 (= VI 34337) INSCR. christ. Rossi I 1126 (*a. 589*). A(ugustus) *non legitur nisi in rescriptis imperatorum, ut* COD. Theod. 1, 1, 1 imp. Constantinus A. 1, 2, 4 idem A.; *sed in subscriptione* Constantino Aug. V et Licinio V Caes. coss. 1, 2, 7 idem A.; *subscriptum* Constantio A. VIII *consule; sic saepissime. v. etiam quae notavi sub dii Augusti p. 1393, 63.* *duo Augusti*: *Aug.*: CORP. III 3432 (*a. 164*) pro salute imp. duorum Aug. 200 pro salute imp. Aug. Antonini et Veri. 201. VII 1211 imp. duor. Aug. Antonini et Veri Armeniacorum. VIII 955 imperatorum Caes. Aug. M. Aureli Antonini ⟨et L.⟩ Aureli Veri. X 1211 (*a. 170*) ab imperatorib. Antonino et Vero Aug. VII 106 ⟨imperatores⟩ Caesares L. Septi⟨mius Severus et M. Aurelius Antoninus A⟩ug. VIII 4645 dd. nn. (*i. dominorum nostrorum*) Diocletiani et Maximiani Aug. XII 5527 dd. nn. Maximian. et Sever. Aug. VIII 210 dd. nn. Constantini et Licini inv⟨i⟩c(torum) semp(er) Aug. 232. V 8056 d. n. Mag(ni) Maximi et Fl(avi) Victor(is) semper Aug. XII 5494 (*a. 435*) dd. nn. Theodosio et Valentiniano P(iis) F(elicibus) V(ictoribus) ac Triump⟨h(atoribus)⟩ semper Aug. *notabilis* CORP. IX 5974 dd. nn. Fl. Valentinian⟨o et⟩ Valenti perpe⟨t(uis)⟩ se⟨m⟩per Aug(us)tis. Augg.: *libertorum* Augg. *et legatorum* Augg. *exempla nemo desiderabit.* CORP. X 5064 (*a. 208*) Augg. divor(um) M. Antonini et Commodi. 6875 dd. nn. Fl. Fl. Valentiniani et Valent⟨i⟩s PP. FF. Augg. 6565. 6968 dd. nn. ⟨M⟩a⟨g⟩n⟨o⟩ Maximo et Fl. Victori semper Augg. 6974. V 8008 (*a. 375*) dd. nn. impp. Flavio Valenti et Fl. Gratiano Caess. Victorr. ac Triump. semp. Augg. VIII 1863 piissimor. dominor. nostror. Iustiniani et Theodore Augg. X 8043, 10 ex pr(aediis) dom(inorum) Augg. nn. 8043, 13. *similiter Graeci*: CORP. III 7172 τοῖς κυρίοις ἡμῶν Φλ. Οὐ⟨αλ. Κωνσ⟩ταντείνῳ καὶ ⟨Οὐαλ. Λικιννίῳ⟩ ἀνεικήτοις ⟨Σε⟩ββ.... Φλ. Οὐαλεντινιανῷ καὶ Φλ. Οὐάλεντι Αὐγούστοις. 12268 Σββ. 12269 Σεββ. *rarius hoc modo*: CORP. X 7200 dd. nn. Constanti et Constantis Aauugg. 6958 dd. nn. ⟨V⟩alentiniano et Valenti Aagg. V 8050 impp. Aauugg. dd. nn. Mag(no) M⟨aximo⟩ ⟨et Fl.⟩ Victori perpetuis principib⟨us⟩ (*sic fere legendum*). 8119, 2 (*a. 458*) dd. nn. Leone et Iul. Maiorian. p(er)p(etuis) Aagg. VII 200 (*a. 205*) num(inibus) Aagg. INSCR. numm. Cohen VII² p. 189, 3 (*Licini patris*) Aauugg. (*ceteri omnes* Augg.). CORP. III 10180 ⟨...⟩ Valentiniano et Valenti AA SS ⟨p⟩erp(etuis) (AAGG *in lapide esse putat Mommsen*). VIII 4354 imp(erantibus) d(o)m(i)n(is) n(o)st(ris) Fl(avio) Costantino et Anastasie p(iissimis?) A(u)g(ustis?) (*refertur ad Tiberium Constantinum qui imperavit a. 578—582 et uxorem Anastasiam habuit*). AA. *saepissime in rescriptis imperatorum, ut* COD. Theod. 1, 1, 5 impp. Theodosius et Valentinianus AA. 1, 2, 10 Arcadio IV et Honorio III AA. coss. *et passim.* *tres Augusti*: Aug.: CORP. VI 1179 ddd. nnn. Valentiniano Valenti et Gratiano Aug. III 88 (*a. 371*) ddd. nnn. Valentiniano Valente et Gratiano victoriosissimis semper Aug. XII 5503 ddd. nnn. Fl. Valentinianus, Fl. Toudosius ..., Fl. Arcadi⟨u⟩s A⟨u⟩g. III 7080 ddd. nnn. FFF⟨lll⟩. Valentin. Theodosio et Arcadio ⟨P⟩iis Fe⟨li⟩cibus Victoribus et Triumfatoribus semper Aug. Augg.: CORP. III 5565 ⟨dd.⟩ nn. Maximini et ⟨Con⟩stantini et Licini ⟨se⟩mper Augg. V 8021 (*a. 312*) ⟨ddd. nnn.⟩ Constantino, Maximino, Licinio P. Fe. invictis Augg. 8060 (*a. 312*) ddd. nnn. Constantinus, ⟨Maximinus, Licinius⟩ Augg. III 6963 dd. nn. Fl. Cl. Constantino Maximo et Fl. Iul. Constantio et Fl. Cl. Constanti Victorib. semp. Augg. 12483 impp. ⟨Caess.⟩ Fl. Cl. Constantinus ..., Fl. Iul. Constantius ..., Fl. Iul. Constans ... Pii Felices Augg. IX 5433 dd. nn. Flavio Valerio Constantio et Galerio Maximiano invictis et clementissimis Augg. 5941. 5956 dd. nn. ⟨F⟩laviis Valentiniano Valente et Grati⟨a⟩no Piis Felicibus ac Triumphatoribus semper ⟨Au⟩gg. V 7988 ddd. nnn. Valentiniano Valenti et Gra⟨ti⟩ano Augg. Aauugg.: CORP. XIV 140 dd. nn(ost)ris Theodosio et Placido Valentiniano pp. AAuugg. Auggg. (*praetermitto legatos* Auggg. *pr. pr.*): CORP. VIII 2557 dominorum nnn. Auggg. L. Sep. Severi Pii Pertinacis Aug. et M. Aureli Antonini Aug. et ⟨*erasum nomen Getae*⟩ Aug. 4323 (*a. 208*) ⟨imppp. Caesss. L. Septimi Seve⟩ri et M. Aurel. Antonini et ⟨*erasum nomen Getae*⟩ Auggg. 20149 Victoriae Parthicae maximae Auggg. III 7188 Constantini et Constantii et Co(n)stantis nobb. Auggg. IX 5946 ddd. nnn. FFFlll. Valentinia[i]no Valenti et Gra[s]tiano ... semper Auggg. 5952. 5957. III 6730 (*iidem*) semper ⟨A⟩uggg. 7084. 12518 (*iidem*) ppp. (*perpetuis*) Auggg. 13624. VI 1184 imperatores Caesares ddd. nnn. Gratianus Valentinianus et Theodosius Pii Felices semper Auggg. V 3332 (*iidem*). 8058 ddd. n⟨nn⟩. Valentiniano Teud⟨o⟩sio et Arcadio ⟨s⟩emper Auggg. X 6885 imppp. ddd. nnn. FFFlll. Theodosio Arcadio et Honorio PPP. ⟨FFF.⟩ semper Auggg. 6879. VIII 21482 pro salute ... domus divinae Auggg. perpetuae. Aaaggg.: CORP. X 6656 ddd. Aaagggq(ue) nnn. Grattiani, Valentiniani et Theodosi principum maximorum. 6840 ddd. nnn. FFFlll. Theodosio Arcadio et Honorio PPP. FFF. semper Aaaggg. Aggg.: CORP. X 6936 ddd. nnn. Aggg. Balentiniano Tiudosio et Arcadio. *quattuor Augusti*: CORP. VIII 27 dddd. nnnn. FFFFllll. Valentiniano Theodosio Arcadio et Maximo semp. August(is). III 12215 ⟨imp.⟩ Caesari P. Licinn⟨i⟩o Valer⟨ian⟩o et P. Licinnio ⟨Ga⟩llieno et P. Cor⟨ne⟩lio Valeriano ... et Cor⟨nelio⟩ Salonino ⟨Valeri⟩ano iuniori ⟨Piis⟩ Fel. Aug. Augggg.: CORP. III 14201⁸ ⟨d⟩ddd. nnnn. ⟨F⟩l. Gratiano ⟨V⟩alentiniano ⟨T⟩heodosio ⟨et⟩ Arkadio p⟨ii⟩simis semper Augggg. *Augustum nomen coniunctum cum ceteris imperatorum appellationibus: locum obtinet extremum, sed ita ut cognomina triumphis parta sequantur*: CORP. VI 886 C. Caesaris Aug. Germanici principis. XIV 3485 imp. Caesar Vespasianus Aug. 4191. XII 113 (*a. 74*) imp. Caes. Vespasian⟨i⟩ Aug. II 1963, 1, 14 imp. Caes. Vesp. Aug., imp.ve Titi Caes. Vespasian. Aug. aut imp. Caes. Domitiani Aug. *al.* X 1631 (*a. 93/4*) ⟨i⟩mp. Caesar⟨i⟩ ... Domitiano Au⟨g.⟩ Germ(anico). 1634 (*a. 116*) imp. Caesari ⟨Nervae⟩ Traian. Optimo Aug. Germ. Dacic. Parthic. VI 31219 imp. Hadriano Aug. n. p. p. XIV 2113 imp. M. Aurel. Commodo Antonino Pio Felice Augusto. 3449 (*a. 192*) imp. Caes. L. Aelio Aurelio Commodo Aug. Sa⟨rmatico⟩ Germanico ... Felici Invicto .... X 4760 imp. Antonini Pii Felicis Aug. 7237. 1650 (*a. 196*) imp. Caesari L. Septimio Severo Pio Pertinaci Aug. Arab. Adiabenic. p. p. (*hoc modo passim*). 4584 ⟨ab imp. Se⟩vero et Ant⟨onino Piis Fel(icibus?)⟩ Invict(is) A⟨ugg.⟩. 6902 (*a. 201*) imp. Caes. M. Aurelius Antoninus Pius August. 5826 (*a. 213*) imp. Caes. M. Aurellio Antoni⟨no Pio⟩ Felici Aug. Part. Max., Brit. Max. 5827 (*a. 220*) im⟨p.⟩ ⟨M.⟩ Aurel⟨l⟩i Anto⟨n⟩ini Pii Felicis Aug. 1653 (*a. 226*) M. Aurellio Severo A⟨lexandro⟩ Pio Felici Aug. 8011 im⟨p.⟩

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Caes. M. Aemilio Aemiliano Pio Felice Invicto Aug. 5391 (*a. 258*) ⟨imp.⟩ Caes. ⟨P. Lic.⟩ ⟨V⟩alerian⟨o⟩ ⟨P⟩io Fel. Invicto Aug. XII 5560 divi Constanti Pii Aug. 5519. IX 5990 d. n. Fl. Claudio Iuliano Pio Fel. Invicto Aug. 5996. 417 d. n. Cl. Iuliano Aug. aeterno principi. X 6918. 6924. 6934. VI 1199a (*a. 565*) d. n. piissimo ac triumphali semper Iustiniano pp. Aug. *sequitur cognomen Pii (ut solet esse in titulis Antonini Pii)*: CORP. VI 9526 (*a. 152*) imp. Caesar T. Aelius Hadrianus Antoninus Aug. Píus. 984. 1004 divo Antonino Aug. Pio. XIV 101 ⟨imp. Caesaris T. Aeli⟩ Hadriani An⟨tonini⟩ Aug. Pii p. p. IX 697. 970. X 515. 1576 ab imp. Antonino Aug. Pio. 7508. *sed* XII 5564 (*a. 144/5*) imp. Caes. T. Aelio Hadr. Aug. Anton. Pio p. p. 5565. 5568. 5569. 5570; *in ceteris eiusdem voluminis titulis* Antoninus Aug. Pius. XIV 30 imp. M. Aureli Commodi Antonini Aug. Pií Felicis. 2947. X 1648 imp. Caes. M. Aurel. Commodo Antonino Aug. Pio p. p. V 1870 imp. Commodi Aug. Pií Fel. III 1092 (*sed* 865 [*a. 185/192*] imp. Caes. L. Aelio Aurel. Commodo P. F. Aug.). X 4748 imp. Caes. L. Septimio Severo Pertinaci Aug. Pio p. p. VI 1033 ímp. Caes. M. Aurelio L. fil. Antonino Aug. Pio Felici (*sed idem* 1034 Pius Felix Aug. 1035). 1074 imp. M. Aureli Antonini Aug. Pií Felicis ... imp. L. Septimi Severi Aug. Pií Felicis. X 1594. 5909. III 5324. XI 6644 d. n. Fl. Valerio Constant⟨in⟩o Pio Felici Invicto Augu⟨sto⟩, Fl. Valer(i) Constanti divi Agusti Pii filio. XII 5470 divi Constanti Aug. Pii. IX 5997 d. n. Flavio Claudio Iuliano Aug. Pio Felici Invicto. 6925. 6057 d. n. Ioviano Aug. Pio Felici Invicto. 6962. *secuntur cognomina Felicis, Victoris, al.*: CORP. III 4624 (*a. 201*) im⟨p.⟩ Caes. L. Septimius Severus Pius Pertinax Aug. Arab. Adiab. ... et imp. Cae. M. Aurelius Antoninus Pius Aug. Felix. 4638. IX 5994 (*a. 214*) imp. Caesar M. Aurellius Antoninus Pius Aug⟨u⟩stus Felix Parth⟨i⟩c. Max. .... 6922. III 3705 (*a. 354*) imp. Caes. Fla. Iul. Constantius Pius Fel. Aug. Victor Maximus Triumfator aeternus. IX 661 d. n. Fl. Valentiniano Aug. semper Victori. VIII 5337 (*a. 364*) d. n. Fl. Valentiniano Pio Felici Aug. Victori semper. VI 1193 d. n. Honorio Pio Aug. atque invicto principi. *secuntur nonnunquam cognomina Vespasiani, Traiani, Commodi*: CORP. XIV 5239 divi Titi Aug. Vespasiani. 3608, 36. II 4914 (*a. 101*) imp. Nerva Caesar Aug. Traianus Ger(manicus). 4912. 4913. III 14370² (*a. 181*) imp. Caes. Luc. Aur. Antonino Aug. Commodo Armen(iaco) Parth(ico). *antecedunt aliquotiens cognomina triumphis parta*: CORP. III 6734 Claudio Caesari German⟨ico Augusto Neroni⟩. Σεβαστῷ Νέ⟨ρωνι⟩. X 7273 (*a. 196*) ímp. L. Septimi Severi Pií Arabici Adíabenici p. p. Aug. V 856 magno et invicto imp. ⟨Gallieno⟩ Germanico Aug. 4319. III 12483 impp. ⟨Caess.⟩ Fl. Cl. Constantinus Al⟨amann. Ma⟩x. G⟨erman. Max.⟩, Fl. Iul. Constantius..., Fl. Iul. Constans Sarm(aticus) Pii Felices Augg. COD. Iust. de emend. cod. *tit.* imperator Caesar Flavius Iulianus Alamannicus ... Africanus Pius Felix ... Triumphator semper Augustus. *cognomen Augusti ipsi nomini praepositum*: CORP. X 6684 (*Anti*) imp. Aug. Vespasiani. 1266 (*Nolae*) a divo Aug. Vespasian. XII 3166 imp. Caesare Aug. Vespás⟨iano⟩. II 1963, 1, 7 (*lex Malacit.*) imp. Caesaris Aug. Vespasiani imp.ve Titi Caesaris Aug. aut imp. Caesaris Aug. Domitiani p. p. *al.* XIV 3608, 29. VII 209 ⟨imperato⟩rum Caes. Augg. ⟨n⟩n. Antonini et Veri. VIII 955 imperatorum Caes. Aug. M. Aureli Antonini ⟨et L.⟩ Aureli Veri. XIV 251 (*a. 192*) imperatore Caesare Augusto P. Helvio Pertinace. 16 imp. Caes. Aug. nostri L. Septimi Severi Pertinacis. IX 4115 (*a. 58?*) imp. Caesar. divi Claudii f. August. Ti. Neroni. 4684 ab dívo Augusto Vespasiano. 4685. 4689. III 384 a dívo Aug. Nerva. 200 imp. Aug. Antonini et Veri. 201. XIV 2856 (*a. 179*) salvis Augustis M. Aurelio Antonino et L. Aelio Aurelio ⟨Commodo⟩. XI 8 (*Ravennae, a. 196*) Aug. invicto imp. Caes. L. Septimio Severo .... V 4192 ab Augg. Severo et Antonino. III 1127. 1174. 5943 ⟨dd.⟩ nn. Augg. ímpp. S⟨everi et⟩ Antonini. V 4319 (*a. 275*) magno Augusto principi max. imp. fortissimo conservatori orbis L. Domitio Aureliano P. F. ..., XII 94 ⟨? domi⟩ni Aug. Constan⟨tini⟩. X 678 d. n. Maximi Victoris Aug. Constantíni ..., 1483 domini nostri Victoris semper Augusti Constantini. 1484. VI 1163 patris opus munusqu⟨e suum⟩ tibi, Roma, dicavit Augustus ⟨toto Constan⟩tius orbe recepto. VIII 7012 dd. nn. Augg. Constanti et Constantis. 7013. II 4765 ... Triumphatori semper Augusto Maximo Magnentio. 4840. VIII 779 d. n. imp. Aug. Fl. Valentiniano Pio Felici .... 780. X 6656 ddd. AAAgggq(ue) nnn. Grattiani Valentiniani et Theodosi. 6936. V 8033 impp. Augg. dd. nn. Mag(no) Maxim(o) et Fl. Victori perpetuis p⟨ri⟩ncipibus. 8049. 8050. *singularia quaedam*: CORP. III 135 Ner(o) Aug. Caesar imp. VIII 10144 M. Aurelius Carinus Aug. nobilissimus Caesar. 10396 d. n. Au⟨r.⟩ Valerio Maximiano Invicto P. F. Aug. p. m. nobilissimo Caes. IV suppl. 11 (*a. 55*) Nerone Claudio Caesare Aug. ('*fortasse est* AVGVS(*to*)') ímperatore. VII 496 M. Aurel. Antonini Aug. imp V 2475 dominorum nn. Augg. impp. II 6225 d. n. Magno Magnentio imperatori Aug. *Caesar Augustus (vide etiam supra, ut p. 1387, 48)*: CORP. IX 652 flam(ini) Ti. Caesaris Aug. X 1414 Ti. Caesari dívi Aug. f., dívi Iuli n. Augusto. 4862 Ti. Caesare Aug. VI 921a Ti. Claudí Caisar. Augustí patris patriai. 930, 15 Ti. Claudio Caesari Aug. Germanico. 930, 20 Tiberioque Iulio Caesari Aug., Tiberioque Claudio Caesari Aug. Germanico. X 1416 Ti. Claudio Drusí f. Caesari Augusto Germanico. 696 Ti. Claudí Caesaris Augustí. *sine nomine*: PLIN. paneg. 4 Caesar Auguste. 5. 64 imperator ergo et Caesar et Augustus. 88 minus est enim imperatorem et Caesarem et Augustum, quam omnibus imperatoribus et Caesaribus et Augustis esse meliorem. *Augustus Caesar (v. etiam supra p. 1387, 73 al.)*: IORD. Rom. 258 Tiberius Augustus Caesar. CORP. VIII 94 Antoninus Pius Aug. Caesar. *exempla pauca electa ex scriptoribus*: PLIN. nat. 3, 30 Vespasianus imperator Augustus (36, 102). 12, 94 imperator Vespasianus Augustus (35, 120. 36, 58). STAT. silv. 4, 2 *inscr.* ad imp. Aug. Germanicum Domitianum. MART. 8 praef. imperatori Domitiano Caesari Augusto Germanico Dacico. FRONTIN. strat. 1, 1, 8 imperator Caesar Domitianus Augustus Germanicus. PLIN. paneg. 16 imperator Auguste (*Traiane*). 56. FRONTIN. aq. 93 imperatorem Caesarem Nervam Traianum Augustum. SC. Iuvent. (dig. 5, 3, 20, 6) imperator Caesar Traiani Parthici filius ... Hadrianus Augustus imperator maximusque princeps. FRONTO p. 163, 12 N. imperatori Antonino Pio Augusto. HIL. op. hist. frg. 9 domino merito gloriosissimo victoriosissimo Augusto Constantio. AVELL. p. 703, 24 deo amabili ac piissimo imperatori ex deo Augusto et principi Iustino christianissimo. NOVELL. Iust. 47, 1 pr. sancimus et eos quicumque gestis ministrant ... et tabelliones ... hoc modo incipere in documentis: Imperii illius sacratissimi Augusti et imperatoris anno toto ... (βασιλείας τοῦδε τοῦ ϑειοτάτου Αὐγούστου καὶ αὐτοκράτορος ἔτους τοσοῦδε). *Augustus (v. etiam supra p. 1387, 57)*: CORP. X 6638 (*Anti, Aug. 3*) Tí. Aug. PLIN. nat. 2, 18 maximus omnis aevi rector Vespasianus Augustus. FRONTIN. strat. 4, 6, 4 divus Augustus Vespasianus. 2, 1, 17. QVINT. inst. 4 praef. 2 Domitianus Augustus. 10, 1, 91 Germanicum Augustum (*Domitian.*). FRONTIN. aq. 1 ab Nerva Augusto. FRONTO p. 94, 25 N. Antonino Augusto. p. 117, 1 domino meo Vero Augusto. PASS. coron. 6 piissimi Augusti Dioclitiani. ... Dioclitiano Augusto. CHRON. Pasch. chron. I p. 227 a. 243 Γορδιανὸς Αὔγουστος. AMM. 20, 4, 14 Augustum Iulianum. VICT. TONN. chron. II p. 206, 3 Iustiniani Augusti. MARCELL. praef. chron. II p. 60, 13 Iustini Augusti. Augustus *sine nomine ceterisque cognominibus*: PETRON. 60 Augusto patri patriae feliciter (*cf.* CORP. IV 1260). *Nero*: VVLG. act. 25, 21 ad Augusti (τοῦ Σεβαστοῦ) cognitionem. 25, 25. ARATOR act. 2, 1057 (*de Paulo apostolo*) Augusti citius visure tribunal. OCTAVIA 220 soror Augusti. 283. 658. SVET. Nero 46 conclamatum est ab universis: 'Tu facies, Auguste!' *Domitianus*: MART. 4, 27, 1 Auguste. 8, 44, 7 colosson Augusti. *saepe hoc modo imperatorem adloquitur Martialis, cf. Friedländer ad 4, 17, 1.* *Nerva*: MART. 11, 3, 9 cum pia reddiderint Augustum numina terris. *Traianus*: PLIN. paneg. 57, 5 tantone Papiriis etiam et Quintiis moderatior Augustus et Caesar et pater patriae (*Traianus*)? *posteriores*: HIL. ad Const. 1, 1 domine beatissime Auguste. AVSON. 332, 39 Augustus (*Theodosius*). 206, 18 principis Augusti (*Valentiniani*). CLAVD. 6, 18 Augusto iudice (*Honorio*). *al.* *perpetuus Augustus, semper Aug., perennis Aug., sim.*: CORP. VI 31378 M. Au⟨r. Val. Maximiano⟩ Pio Felici Augusto semper. X 6816 imp. d. n. M. Aur. Valerio Maxentio Pio Felici invicto ac perpetuo Aug. 6882. 6867 imp. d. n. Maxenti invicti et perpetui imper. Aug. 6956 (*idem*) invictus ac perpetuus semper Augustus. 6952. 6868 domin⟨o nostro⟩ C. Valer⟨io⟩ Maxentio ⟨P. F.⟩ invicto et ⟨ae⟩terno Au⟨g⟩. X 7950 d. n. Valerio Liciniano Licinio perpetuo ac semper Aug. XI 6671. X 1245 d. n. Fl. Valerio Constantino Pio Felici imp. semper Aug. 7974 imp. Caes. Flav. Val. Constantino Maximo Pio Fel. Inv. Aug. perpetuo semper Aug. 677 imp. d. n. Fl. Valerio Constantino Maximo Pio Felici semper Victoris (*sic*) Aug. IX 2446 (*idem*) Victori semper Aug. III 6585 aeterno Augusto. II 2203. 2205. III 10170 (*idem*) Victoris ac perpetui semper Aug. XI 1117 domino nostro Fl. Constantio Pio Felici semper Aug. Aug. (*sic*). IX 5960 ... Fl. Iuliano Pio Felici perpetuo semper Aug. XI 6480 aeterno principi ... Iuliano ubique venerando semper Augusto. 6664 d. n. Fl. Vale(n)tiniano et Valente im(peratoribus) victoriosissimis semper Aug. IX 5974. 5946 ddd. nnn. FFFlll. Valentinia[i]no Valenti et Gra[s]tiano Piis Felicibus ac Triumphatoribus semper Auggg. 5952. X 679 d. n. Flavio Gratiano semper Augusto. IX 333 domini nostri invictissimi perennisque principis Theodosi perpetui Aug. X 1692 imp. ddd. nnn. Theodosi Arcadi et Honori perennium Augustorum. VI 31987 ... Arcadi Honori et Theodosi perennium Augustorum. 32088 (*a. 445?*) Vale⟨nti⟩nianus perennis Aug⟨us⟩tu⟨s⟩. PASS. coron. 5 piissime Caesar et semper Auguste (*Diocletian.*). 6 sacratissime imperator et semper Auguste. AMM. 17, 5, 10 Constantius semper Augustus. NOVELL. Theod. 2, 1 domino Valentiniano inclito victori ac triumphatori semper Augusto filio Theodosius perpetuus Augustus pater. ... domine sancte fili, Auguste venerabilis. AVELL. p. 499, 10 victor Anastasius Pius Felix inclitus triumphator semper Augustus. COD. Iust. praef. 3 imperator Caesar Flavius Iustinianus Alamannicus ... Africanus Pius Felix ... Triumphator semper Augustus. 1, 1, 8, 24 Iustiniano perpetuo Augusto. GREG. M. epist. 11, 15 domno Mauricio Tiberio perpetuo Augusto.

imperatorum Augustorum numina: CORP. VI 30984 numinibus Aug., Tutelae optimae. X 3814 (*Capuae*) numini Augu⟨st.⟩. XI 1161 (*Veleiae*) numini Aug. sacr. Cn. Avillius Q. f. VI vir. Aug. V 6885 (*in alpe Poenina*) numinib. Augg., Iovi Poenino. XII 252 (*Fori Iuli*) n(umini) A(ugusti) s(acrum)? 4332. 4333 (*Narbone, a. 11*)

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

numini Augusti votum susceptum á plebe Narbonensium inperpetuom. 4146 (*inter Nemaus. et Sextant.*) númini Augustórum. 102 (*Aximae*) numini⟨bus⟩ Augusto⟨rum⟩. 360 (*Reiis*). 2532 *sq.* (*inter Augustum et lac. Lemann.*). 2596 (*Genavae*) numinibus Aug. et dom. div. 2514 (*inter August. et lac. Lemann.*) num. Aug., deo Apollini. 2224 (*Gratianopoli*) numinibus Aug. et deae Dian⟨ae⟩. 1222 (*Arausione*) num. Aug., matri deum pro salut. imp. M. Aur. Commodi Antonini Pii Felicis .... XIII (*permulta exempla*) 389 (*in Aquitania*) numini Augusti sacrum. 1193 num. Aug. et Marti Mogetio. 1318 num. Au⟨g.⟩ et genio Apollinis Atepomari. 1320. 1330. 1356 numi⟨ni⟩bus Augustorum. 1357. 1364. 1376 *et* 1377 (*litt. saec. II*) ⟨nu⟩minib. Aug. et Nerio deo. 1449. 1496 numin. Aug., deo Iovi Sabasio. 1523 num. Aug. et deo Mercuri (*sic*). 1640 (*in Gall. Lugud.*) numin. Aug., deo Silvano. 1678 numinibus Augustor. 1730 numinib. August., deo Apollini. 1743 I. o. m. et numinibus Aug. 1757 ⟨...⟩ numinibus Aug. totiusque domus divinae. 1764. 1774. 1775 (*litteris saec. II*) numinibus Augustorum. 1776 numinibus Augustorum. 2501 numini Augustorum, Mercurio sacrum. 2532 n. Aug., deo Marti Segomoni. 2541 num. Aug., deo Soli. 3075 numinibus Augustorum et deae Minervae. 3103 numinibus Augustorum, deo Marti. 3106 numinib. Augustor., deo Volkano. 3107. 3143 num. Aug., de(ae) Siron(ae). 3177 num. Aug. signum Mercur. cum sua aede. 3450 (*in Gall. Belg.*). 3527. 3528. 7317 (*in Germ. sup., a. 224*). 5079 numinib. Aug. et genio col. Hel(vetiorum) Apollini sacr. 5166 numini August⟨or⟩um. 5639 numinib. Augustor. 6431 num. Aug., deo invicto. 6432. 6709 numinib. Aug., I. o. m., Fortu⟨nae⟩, Vestae d⟨...⟩ Laribus, Penatibus. III 862 (*in Dacia*) numini Aug. 1127 numinib. A⟨ugg.⟩ Severi et Antonini et Getae Caes. et deae Dianae. 3487 (*in Pannon. inf.*) numini Aug. et genio imp. Caes. T. Ae⟨l.⟩ Hadr(iani) Antonini. 3907 (*in Pannon. sup.*) I. o. m. et genio loci et n(umini) Aug. pro s(alute) d(omini) n(ostri) (*a. 217*). 7434 (*in Moes. inf.*) numini Augustor. 7435 I. o. m. et num. Aug. n. (*a. 182*). VII 45 (*litt. saec. II*) Virtuti et n. Aug. 42 deae Suli Min(ervae) et numin. Augg. 83 I. o. m. et numinib. Aug. 87 numinib. Aug. et Mercu(rio) deo Andescoci. 170. 180*?*. 200 d(eae) Vict(oriae) Brig(antiae) et num. Aagg. (*a. 205*). 231 (*litter. saec. II*) deo Arciacon(i) et n. Augst. 239. 318 deo Marti Belatucadro et numinib. Augg. 332 deo Mapono et n. Aug. 440 num. Aug. et gen(io) coh(ortis) .... 457. 506 I. o. ⟨m. Dolic⟩heno et numini⟨b⟩us Aug. pro salute imp. Caesaris T. Aeli Hadr. Antonini Aug. Pii .... 559a. 638 I. ⟨o. m.⟩ et numinibus Aug. coh. I Tungror. 639. 640. 882 (*a. 241*). 888 n. Aug., deo Vanaunti (*?*). 936 Herculi et numini Aug. 996 deo Mogonti Cad(eno*?*) et n. d(omini) n(ostri) Aug. 1001 numinib. Augustor. 1070. II 1516 (*in Hispan. Baet.*) numini Tí. Caesaris Augusti. 2009 numini divorum Augg. VIII 958 (*in prov. procos.*) numini Augustorum sacrum. 5177 numini divor. Augustorum sacr. et imp. Caes. ... Traiani Hadriani Aug. *cf. Augusti numen p. 1383, 84.* Corp. II 3349 (*litteris aevi Vespasiani*) Augusto Paci perpetuae et Concordiae Augustae. X 1238 Augusto sacrum. 1615. 1616. Ov. Pont. 3, 6, 15 facis ut reverentia talis fiat in Augustos invidiosa deos. Corp. XI 6306 (*Pisauri*) valvas signa deórum Aúgus⟨torum⟩ ... VIviri et VIvirí Aúgustáles. V 3220 (*Veronae*) deo Augusto. VIII 11193 (*in prov. Byzac.*) diís Aug. sacr. pro salute ímp. Cae⟨s⟩. T. Aelií Hadriani Antonin⟨i⟩ Aug. Pií. X 7211 flam(ini) divor(um) Aug. perp(etuus). V 47 flamen Augustor. Corp. XIII 566 (*in Aquitania*) Augusto sacrum et genio civitatis. 1514 Mercurio et Augusto sacrum. 1575 Adidoni et Augusto. 5483 (*in German. sup.*) Aug. sacr. XII 4172 (*inter Nemaus. et Sextant., litter. saec. II*) ⟨Io⟩vi et Augusto. II 1693 (*lex Salpens.*) 1, 29 iuret per Iovem et divom Aug. et divom Claudium et divom Vesp. Aug. et divom Titum Aug. et genium imp. Caesaris Domitiani Aug. deosque Penates. 2, 1. XIV 3679 *et* 3679a (*Tibure, a. 127*) sub thens⟨auro⟩ Herculis et Augus⟨ti (*an* -torum*?*) porta⟩ Esquilina. 9 sub thensauro Herc⟨ulis⟩. Corp. XIII 2902 (*in Gall. Lugud.*) Augusto sacrum. deae Eponae. XII 2373 (*inter Viennam et Augustum*) Aug(usto) sacr(um). deo Mercurio Victori Macniaco Ve⟨l⟩launo. XIII 2608 (*in Gallia Lugud.*) Aug. sacr. deo Mercurio. 2636. 2609 Aug. sacr. deo Herculi. 2812 Augu. sacrum. deo Brixantu .... 2831 Aug. sa⟨c.⟩ deae Rosm⟨er⟩tae. 2862 Aug. sac. deae Seq(uanae). 2887 Aug. sac. deo Marti Cicullui et Litavi. 2891. 2892 Aug. sacr. dea(e) Miner⟨v⟩ae. 2895 Aug. sacr. deae Cluto⟨i⟩dae. 2899 Aug. sacr. Marti Boluinno. 2900. 2905 Aug. sacr. I. o. m. 2921 Aug. sacr. deae Icauni. *al.* *cf. etiam* Roma et Augustus *p. 1384, 44.* Corp. III 4779 (*in Norico*) genio Aug. sacr. 5158 genio Aug. et Larib(us). 11541 genio Augg. nn. 11542 genio domestico Aug. sac. 12013, 13. *cf.* XII 2981 Sanctitati Íovis et Augustí sacrum.

Augustae: *Iulia (diva) (Livia) Augusta i. Livia Caesaris Augusti uxor, cf.* Tac. ann. 1, 8 *testamento Augusti* Livia in familiam Iuliam nomenque Augustum (Augustae *corr. ex* Augustu *vel* Augusta *cod.*) adsumebatur. Ov. fast. 1, 536 Augusta novum Iulia numen erit. Vell. 2, 71, 3 Iuliae Augustae. Sen. dial. 6, 4, 1. apocol. 9 divam Augustam. Scrib. Larg. 60 Augustam *eo medicamento* constat usam. 175. 268. 271 Augusta et Antonia. Plin. nat. 7, 75 Iuliae Augustae. 10, 154. 12, 94 quod fecerat divo Augusto coniunx Augusta. 15, 136 Liviae Drusillae quae postea Augusta⟨m⟩ matrimonii nomen accepit. Svet. Cal. 10 Liviae Augustae. 15 Livia Augusta (*item* Galba 5, Otho 1). 16 Iuliae Augustae. 23 Liviam Augustam. Claud. 3 avia *Claudi* Augusta. Tac. ann. 1, 14 in Augustam. 3, 64 Iuliae Augustae. 5, 1. Corp. VI 882 Augustae Iuliae Drusí f. 4390 Iulia Nymphas Augustae l. 5263 Iulia Prima Ingenuo Augustae Spons(iano) fratri. XIV 399 flaminicae d⟨i⟩vae Aug(ustae). IX 1153 flam(inicae) div⟨ae⟩ Iuliae Piae ⟨A⟩u⟨g.⟩ ⟨e⟩t Matr(is) deum .... 4514 Augustae Iuliae Drusi f. díví Augusti. 787. X 799 Augustae Iulia⟨e⟩ Drusi f. díví Augusti. 1043 Iuliae Augustae. 1413 divae Augustae. 6309. 7501 Cereri Íuliae Augustae divi Augustí. 8060, 1 (*sub capite Liviae*) Aug. IV 1074 iudiciís Augusti Augustae feliciter. XI 6172 sacerdoti divae Augustae. XIII 5064 Iuliae ... Festillae flaminicae primae Aug(ustae). *Antonia Drusi*: Svet. Claud. 11 *Claudius* matri ... cognomen Augustae ab ⟨viv⟩a recusatum *decernendum curavit.* Corp. X 1417 Antoniae Augustae matri Ti. Claudi Caesaris Augusti Germanici. 6804 M. Antonius August⟨ae⟩ li⟨b.⟩ Bat⟨h⟩yllus. *de eis Augustis quae secutae sunt*: Octavia 328 scindit vestes Augusta suas (*Agrippina*). 748. Tac. ann. 12, 26 augetur et Agrippina cognomento Augustae. 15, 23 natam sibi ex Poppaea filiam Nero ... appellavit ... Augustam, dato et Poppaeae eodem cognomento. Svet. Nero 35. Act. Arv. a. 63 Poppaeae Aug⟨ustae⟩. Tac. hist. 2, 89 *Vitellius* matrem complexus Augustae nomine honoravit. Svet. Nero 28 *puerum* Sporum Augustarum ornamentis excultum. Dom. 3 *Domitianus* uxorem Domitiam ... cons⟨a⟩lut⟨avit⟩ Augustam. Corp. XIV 2795 in honorem memoriae domus Domitiae Augustae. Plin. paneg. 84 obtulerat illis (*Traiani uxori et sorori*) senatus cognomen Augustarum, quod certatim deprecatae sunt. ... sed hoc magis dignae sunt quae in animis nostris et sint et habeantur Augustae, quia non vocantur. Capitol. Pius 5, 2 uxorem Faustinam Augustam appellari a senatu permisit. Corp. V suppl. 937 divae Aug. Faustínae. Capitol. Pert. 5, 4 eadem die, qua Augustus est appellatus, et Flavia Titiana uxor eius Augusta est appellata. Spart. Did. 3, 4 uxor etiam Mallia Scantilla et filia eius Didia Clara Augustae sunt appellatae. Corp. X 4554 Iuliae Corneliae Paulae Aug. (*uxori Elagabali*). XI 6107 (*a. 246*) M(arciae) Otaciliae Sever(a)e Aug. matri castrorum *uxori Philippi.* X 517 (*a. 323/6*) dominae nostrae Flaviae Augustae Helenae divi Constanti ... coniugi. 1483 piissimae ac clementissimae dominae nostrae Augustae Helenae matri domini nostri *Constantini.* 1484 ... Helaenae Augustae .... Cod. Iust. 6, 22, 7 (*a. 371*) cum heredes instituuntur imperator seu Augusta. Cod. Theod. 13, 1, 21 *impp. Honorius et Theodosius AA.* ... dominae ac venerabilis Augustae Pulcheriae germanae nostrae. Marcell. chron. II p. 85, 38 Pulcheria Augusta. Cod. Iust. 3, 24, 3 imp. Zeno ... serenissimae Augustae nostrae coniugis. Avell. p. 603, 18 Eufimiae Augustae. 627, 9 piissimae Augustae. 654, 15 christianissima Augusta. 669, 16 praecellentissimam Augustam. Cassiod. var. 10, 21, 1 (*Theodora*) Augustarum prudentissima. 11, 1, 19 Augustarum veterum. Coripp. Iust. 2, 169 Augustae ... Sophiae. Corp. IX 2347 ⟨sa⟩cer⟨doti⟩ di⟨v⟩arum Aug⟨ust⟩arum. Not. urb. Const. 16, 23 domos divinas Augustarum sex.

adi. **augustus** (*cf. supra p. 1379, 55*) *aetatis imperatoriae scriptores saepe ponunt cum de Augustis vel familia eorum verba faciunt*: Ov. fast. 4, 676 augusto iuveni (*Octaviano*). Manil. 1, 7 Caesar ... qui regis augustis parentem legibus orbem. Val. Max. 11 ext. 4 pro capite augusto (*Tiberio*). Calp. ecl. 4, 84 mihi qui nostras praesenti numine terras ... regit ..., laetus et augusto felix adrideat ore. Homer. 901 augustumque genus claris submitteret astris *Aeneas.* Stat. silv. 4, 8, 20 Ausoniae pater augustissimus urbis. Ivv. 10, 93 principis augusta Caprearum in rupe sedentis. Plin. paneg. 8, 3 *imperator Nerva* repente solito maior et augustior. 71, 4 quod factum tuum (*Traiani*) ... adclamatione celebratum est 'tanto maior, tanto augustior!' Flor. epit. 4, 12, 7 *Augustus* ipso periculo augustior terga hostium percecidit. Apvl. met. 3, 29 nomen augustum Caesaris. Nemes. cyn. 80 fratrum (*Caesarum*) Augustos habitus. Vopisc. Tac. 7, 3 habetis principem, quem ... senatus elegit: Tacitum dico, augustissimum virum. Arnob. nat. 4, 35 diis proximi atque augustissimi reges. Opt. Porf. epist. ad Constant. 2 augustissime imperator. 9 augustissime domine. Prvd. c. Symm. 2, 431 caput augustum (*Caesaris Augusti*) diademate cinxit. Clavd. 8, 151 augustior infans (*Honorius*). Cassiod. var. 10, 25, 1 (Iustiniano imperatori Theodahadus rex) augusta nobis pagina vestrae serenitatis inluxit (*v. etiam infra p. 1391, 79 al.*). Cod. Theod. 6, 26, 7 (*a. 396*) divae memoriae Iulianus ... augustae memoriae Valentinianus. Cod. Iust. 5, 9, 10, 3 (*a. 529*) divalis constitutio Leonis augustae memoriae. Avell. p. 126, 15 augustae memoriae Marciani pariter et Leonis. 127, 6. 132, 8 augustae recordationis Leonis. 134, 14 augustae recordationis Marcianum et Leonem. 137, 10 debes ... augustae memoriae tantorum virorum taliumque reverentiam (Corp. III 12161*?*). Cod. Theod. 10, 26, 1 (*a. 426*) conductores hominesve augustissimae domus nostrae (*cf. infra p. 1391, 39*). *de Roma*: Pavl. Nol. carm. 252 augusta Latiaris in urbe Quirini. *de Constantinopoli*: Cod. Iust. 1, 40, 9 (*a. 390*) augustissimam urbem (*cf. infra p. 1392, 15*). Coripp. Iust. 2, 332 divinus princeps Augusta voce perorans. SC. de aedif. (Corp. X 1401, *a. 44/6*) quibus ipse (*princeps*) non solum praecepto

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

augustissimo ... prodesset. Dio 54, 10, 6 τοὺς ... νόμους τοὺς γραφησομένους ὑπ' αὐτοῦ (*Augusti*) Αὐγούστους ... προσηγόρευον. *de gente non Romana*: Vvlg. II par. 15, 16 matrem Asa regis ex augusto deposuit imperio (מִגְּבִירָה *i. ex dignitate matris regis*). *Augusta v. p. 1389, 76.* augustus *adi. a cognomine Augusti tractum. de divo Augusto*: Corp. XI 3303 (*Fori Clodi, a. 18*) ad aram quae numini Augusto dedic. est. *cf.* numen Augusti *supra p. 1383, 84.* Prop. 4, 6, 23 Augusta ratis. Ov. fast. 5, 567 Augusto praetextum nomine templum. met. 1, 562 postibus Augustis. 15, 869 qua (*die*) caput Augustum ... orbe relicto accedat caelo. Pont. 1, 2, 117 vox, precor, Augustas pro me tua molliat aures. 2, 2, 75 nurum neptesque pias natosque nepotum ceteraque Augustae membra ... domus. 2, 5, 17 vix hac invenies ... quae minus Augusta pace fruatur humus (*cf. p. 1399, 64 et 1392, 6*). 3, 1, 163 Augustum numen adora (*cf. supra p. 1383, 32 et 1383, 84*). 4, 6, 10 numen ad Augustum supplice voce loqui. Carm. de mens. 3, 16. Manil. 1, 384 in astro Augusto, sidus nostro quod contigit orbi, Caesar nunc terris, post caelo maximus auctor (*cf.* 1, 800). Val. Max. 2, 8, 7 postes Augustae domus. 8, 15 pr. Augustam domum. 9, 15 ext. 1 cohortis Augustae. Svet. Aug. 100 fuit et qui suaderet ... ut omne tempus a primo die natali ad exitum eius saeculum Augustum appellaretur et ita in fastos referretur. Ov. fast. 1, 590 tuus (*Germanici*) Augusto nomine dictus avus. Lampr. Alex. 1, 2 Augustumque nomen idem recepit. Amm. 23, 6, 5 imperatoribus nostris Augusta nuncupatio amabilis est et optata. 26, 2, 10 ob nuncupationem Augustam. Heges. 5, 15, 74 ideo augustum aput eos (*Romanos*) nomen imperii est quod augeat (*cf. supra p. 1380, 18*), non quod alienos opprimat. Coripp. Iust. 1, 153 Augustum accipe nomen. *nota*: Corp. VI 1176 ⟨Gra⟩tiani triumphalis principis pontem aeternitati Augusti nominis consecratum. Octavia 251 morumque vitiis *Nero* nomen Augustum inquinat. Spart. Hel. 2, 2 Augustae maiestatis heredes. Cod. Iust. 2, 46, 3 iudices, quos Augusta dederit maiestas. Avson. 332, 5 ab Augusta ... maiestate. Avr. Vict. Caes. 42, 20 Iulius Constantius annos tres atque viginti Augustum imperium regens. *al.* Amm. 21, 5, 5 (*Iulianus dicit*:) ad Augustum elatus sum culmen (*cf. supra p. 1385, 45*). 25, 2, 3 cum ad Augustum surgeret culmen (*idem*). 25, 8, 8 Iovianum ... ad culmen Augustum evectum. 27, 68 Gratianum ... in Augustum sumere commilitium paro 30, 7, 4 Valentinianus ... in Augustum collegium fratrem Valentem adscivit. Octavia 168 columen Augustae domus, Britannice. Corp. VI 8646 medico domus Augustae. *cf.* domus Augustiana. 541 (*a. 88*) numini domus Aug. sacrum. 542. 543 (*a. 115*) numini domus Aug. et san⟨cti Silvani⟩ salutaris sacr. 607 (*cf.* 30801 b). 816 (*a. 238*) in honorem domus August. v(iatores) q(uaestorii) .... 30983. 30985 numini dom. Aug. T. Marius Processus signum dei Silvan⟨i⟩. XIV 45 (*Ostiae*) numini domus Aug. d⟨endrophori Ostien⟩ses .... 4057 (*Fidenis, saec. II*). III 7380 (*in Thracia, 855*) numini domus Augustae. II 2105 (*in Hispan. Baet.*) pontifex domus Augustae. 1663. VIII 6945 (*in prov. Num.*) genio domus Aug. sacr. 4199 numini domus Aug. et imp. Caes. ... T. Aelio Antonino Aug. Pio .... Cod. Theod. 10, 25 de privilegiis domus Augustae (Cod. Iust. 11, 75 ... vel rei privatae). 10, 26 de conductoribus et hominibus domus Augustae (Cod. Iust. 11, 72 de conductoribus et procuratoribus sive actoribus fiscalium et domus Augustae). *v. supra p. 1390, 79. cf.* Corp. VI 30901 (*litter. saec. II*) Herculi domus Augusti sacrum. XIV 46 (*Ostiae*) numini domus Augusti. III 231 (*in Lycia*) dis patris ⟨e⟩t domu Aug. θεοῖς ⟨π⟩ατρίοις κα⟨ὶ⟩ ⟨τ⟩ῷ ⟨οἴκῳ τῷ⟩ν Σεβαστ⟨ῶ⟩ν. 6992 (*Apameae, a. 129*) numini domus Augustor⟨um⟩ et imp. Caesari ... Traiano Hadriano Au⟨g.⟩. *cf. supra p. 1391, 12 (at de ipso aedificio* Coripp. Iust. 3, 157 ornata est Augusta domus. 180; *v. etiam supra p. 1391, 18*). Treb. Claud. 10, 7 Constantium ... Augustae ipsum familiae esse. Val. Max. 6, 1 pr. tu (*Pudicitia*) Palatii columen Augustos penates sanctissimumque Iuliae genialem torum adsidua statione celebras. Avson. 284 Augustae sedis penetralia. Mart. 7, 40, 1 senex Augusta notus in aula. Coripp. Iust. 1, 82 Augustam ... aulam. 1, 197. 205. 369 *al.* 3, 1 August⟨i⟩ limina tecti. 3, 194 nobilitat medios sedes Augusta penates. 3, 401 Augusta ab sede. Merob. pros. 2 B 7 in Augusti litoris sinum, qua Salonas usque ... pelagus inlabitur (*ob domum Diocletianam*). Coripp. Iust. 3, 85 princeps coeperat Augustae felicia carpere mensae gaudia. Avr. Vict. Caes. 38, 1 Carus ... Augusto habitu induitur. Amm. 20, 4, 22 fulgentem eum (*Iulianum*) Augusto habitu. 26, 7, 13 ut Augustos amictus abicere ... cogitaret *Valens*. 27, 6, 12 habes, mi Gratiane, amictus ... Augustos. Coripp. Iust. 1, 39 Augustoque virum (*Iustinum*) circumdans ... amictu. 2, 88 Augustas vestes. Calp. ecl. 1, 94 Augustas ... ad aures. Clavd. 21, 113. Avson. 408, 2 Augustae ... manus. Coripp. Iust. 4, 179. 4, 125 princeps ... regalem ditans Augusta fronte coronam. 2, 163 sacro diademate iussit Augustum sancire caput. 4, 267 mens Augusta. Clavd. 8, 95 Augustas (*i. Augustorum*) ... umbras. Avson. 419, 83 *ut me* Augustae dignationis officiis consecrares. Anon. de mach. bell. 5 rei publicae incommodis Augustis provisionibus merito repellendis. ... occupatio Augusta. Cod. Theod. 9, 42, 17 (*a. 401*) liberalitatis Augustae. Cod. Iust. 1, 17, 2, 21 ex auctoritate Augusta. 3, 1, 18 (*a. 531*) specialis iudex sive ab Augusta fortuna sive ab iudiciali culmine ... datus. 5, 16, 27 (*a. 530*) oportet Augusto remedio causam dirimi. 6, 51, 1, 14 a (*a. 534*) Augustum privilegium. Avell. p. 9, 3 (*a. 383 vel 384*) Augustae mansuetudini vestrae (*imperatorum*). p. 45, 1 lex Augusta respondit. p. 76, 18 (*a. 419*) Augusta clementia. Cassiod. var. 1, 1, 3 (*Anastasio imperatori Theodericus rex*) ab Augusta pace (*cf. supra p. 1391, 13*). 10, 22, 1 (*Iustiniano imperatori Theodahadus rex*) concordiam Augustae serenitatis optemus. Coripp. Iust. 4, 225 *imperator* Augusto nutu cunctos incedere iussit. 4, 351 pietas Augusta malos castigat alumnos. Greg. M. epist. 5, 37 dominus noster inter ceteras Augustorum ponderum curas et ... invigilat. Amm. 20, 5, 10 declarationis Augustae ... diem (Clavd. 28, 10 Augusta ... suffragia). 30, 5, 13 cum in regionibus suis ... Augusta cernerent signa. Coripp. Iust. 1, 293 Augustum in tumulum. 4, 334 Augusti ... sacelli. Anast. 19 tu fertilis arbor Augusto de fonte bibens. *urbs Augusta i. Constantinopolis* (*cf. supra p. 1390, 82*): Marcell. chron. II p. 61, 8 urbe Augusta. urbs Augusta. 78, 6. 79, 12. 79, 29 Augustae urbis. 79, 30 *al.* Coripp. Iust. 1, 298 per Augustam ... urbem. Avell. p. 608, 7 Augustae civitatis. *de Roma*: *cf. supra p. 1390, 80.* Ivv. 6, 118 meretrix Augusta (*Messallina*). Avson. 470 A 26 Augustam subolem grammaticus docui. 322, 82 donec ad Augustae pia munera disciplinae accirer. Clavd. 2, 17 Augustis fratribus (*Honorio et Arcadio*). 8, 189 parens Augusta. 28, 553 Augusta soror. Pavl. Nol. carm. 21, 21 Augusti pueri. epist. 41, 4 mater Augusta. Coripp. Iust. 1, 133 Augustum genus. Mart. 9, 34, 2 *Iupiter* videt Augusti Flavia templa poli. Vopisc. Tac. 10, 3 Cornelium Tacitum scriptorem historiae Augustae. Corp. VI 31963 (*a. 365*) iussu rationis Augustae d(ominorum) n(ostrorum) Valentin⟨iani⟩ et Valentis. XII 4355 (*litt. saec. IV*) ad praeturianam Gall(iarum) prefect⟨uram ...⟩iudicio Aguste remuneratio⟨nis causa⟩ evect⟨us est⟩. *sacra Augusta*: Inscr. Ephem. epigr. VIII p. 447 n. 198 (*Tarracone, saec. II*) sacris Augustis. *cf. cultum Romae divorum et Augustorum in prov. Hisp. cit. supra p. 1384, 59.* Inscr. Rostowzew, tess. plumb. n. 1815. 1816 saec(ulum) aure(um) feli(x) Aug(ustum).

forum Augustum *sive* **Augustī**. Mon. Ancyr. 4, 21 in privato solo ... ⟨f⟩orumque Augustum ⟨ex mani⟩biís fecí (ἀγορὰν τε Σεβαστήν). 6, 26 in foró Aug. 6, 34 forum Augustum. Ov. fast. 5, 552 templaque in Augusto conspicienda foro. Pont. 4, 5, 10 Augusto ... foro. 4, 15, 16 domus Augusto continuata foro. Plin. nat. 16, 191 in forum Augustum. Macr. sat. 2, 4, 9 architectus fori Augusti. Cassiod. chron. II p. 134, 541 Caesar Octavianus forum Augustum aedificavit. Plin. nat. 7, 183 in foro Augusti. 36, 102 forumque divi Augusti. Svet. Claud. 33 in Augusti foro. Spart. Hadr. 19, 10 *Hadrianus* Romae instauravit ... forum Augusti. *fora Augusta*: Pol. Silv. not. urb. chron. I p. 545 fora XIIII: Romanum, Traiani ... Augusta ... (*v. etiam* forum Martis).

***res** quae a Caesare Augusto nomen acceperunt*: Plin. nat. 13, 74 hieratica *charta* ... adulatione Augusti nomen accepit. 13, 79 nimia ... Augustae *chartae* tenuitas. 13, 80 praelata omnibus *chartis* Claudia, Augustae in epistulis auctoritas relicta. Plin. nat. 15, 129 regia *laurus*, quae coepit Augusta appellari, amplissima et arbore et folio .... alii negant eandem esse. 17, 60 genera eius (*lauri*) diximus. ex his Augusta et bacalis et ⟨t⟩inus simili modo seruntur. Macr. sat. 3, 20, 1 (*ex Cloatio*) *ficus* Augusta bifera Carica. **mēnsis Augustus** (*saepe* Aug.) [*ital.* agosto, *francog.* août, *hisp.* agosto. *M.-L.*]. *saepissime* Ag-, *cf.* augustus *p. 1379, 32*: Corp. VI † 32043 (*a. 522*) kal. Acustas. Inscr. christ. Rossi I 116 (*a. 352*) Agustas. 341 (*a. 384*). 366 (*a. 387*). 410 (*a. 392*). 530 (*a. 404*). 556 (*a. 406*). Corp. IX † 1365 (*a. 411*) kal. Agustarum ... Honori VIII et Theudosi III Augg. X † 3309 idus Agustas. † 4502 (*a. 522*) dierum Agustarum. † 7500. † 7769 kal. Ag. † 7782. XI † 4037. V † 6026. † 6292. XII † 933 (*a. 524?*) kl. Agus. † 941 kl. Agustas. † 1781 (*a. 523*). † 2080 (*post a. 538*). † 2086 (*a. 558*). † 4312 (*a. 582*). † 5353 kalendas Acustas. † 5400. XIII † 2375 (*a. 517*). † 2379 (*a. 540*). III † 9610 *in operculo*: kal. Aug. *in sarcophago*: nonas Agustas. VIII † 451. † 458. † 1100. † 20644 (*a. 467*) die V kl. Agusta(s). VIII † 9877 (*in Maur. Caes., a. 452*) kl. Austa(s). V † 7416 (*a. 534*) non. Agt. X † 7782. VI 3009 mense Augus. (*cf. supra* Agus.). IV 2031 Augu? 294 Au? 1847 (*a. u. c. 706?*) A? Inscr. Notiz. degli scavi 1893 p. 312 καλενδῶν Αὐγγούστων. Svet. Aug. 31 in cuius (*anni*) ordinatione[m] Sextilem mensem e suo cognomine nuncupavit, magis quam Septembrem quo erat natus, quod hoc sibi et primus consulatus et insignes victoriae obtigissent. Macr. sat. 1, 12, 35 Augustus ... qui Sextilis antea vocabatur, donec honori Augusti daretur ex senatus consulto, cuius verba subieci: cum imperator Caesar Augustus mense Sextili et primum consulatum inierit et triumphos tres in urbem intulerit et ex Ianiculo legiones deductae secutaeque sunt eius auspicia ac fidem, sed et Aegyptus hoc mense in potestatem populi Romani redacta sit finisque hoc mense bellis civilibus impositus sit, atque ob has causas hic mensis huic imperio felicissimus sit ac fuerit, placere senatui ut hic mensis Augustus appelletur. Hier. chron. a. Abr. 1987. *cf.* Mart. 9, 1, 1 dum Ianus hiemes, Domitianus (*in cuius honorem October Domitianus appellatus est*) autumnos, Augustus annis commodabit aestates. Avson. 377, 13 inde Dionaeo praefulgens Iulius astro aestatis mediae tempora certa tenet. Augustus sequitur cognatum

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

a Caesare nomen, ordine sic anni proximus, ut generis. *mensis Augustus*: Fest. p. 265 mense Augusto. Sen. apocol. 7 mense Iulio et Augusto. Colvm. 2, 4, 11. 2, 10, 23. 6, 3, 1. 11, 3, 59. 12, 14 primo mense Augusto. Plin. nat. 19, 90. Mart. 3, 93, 16 mensem … per Augustum. 6, 59, 8. Svet. Aug. 100 fuit et qui suaderet appellationem mensis Augusti in Septembrem transferendam, quod hoc genitus Augustus, illo defunctus esset. Lampr. Comm. 11, 8 menses quoque in honorem eius pro Augusto Commodum, pro Septembri Herculem . . . adulatores vocabant (*sed vide* Evtr. 8, 15 Avr. Vict. Caes. 17, 2). *cf.* Lyd. mens. 411. Porph. Hor. carm. 3, 29, 19. Marcell. chron. II p. 78, 33 mense Augusto. Act. Thaddaei 8 *μηνὶ Αὐγούστῳ*. *Augustus mensis*: Ov. fast. 5, 147 Augustus mensis. Colvm. 11, 2, 55 per hos et Augusti mensis dies. 11, 2, 62 filix . . . Augusto mense recte extirpatur. 11, 3, 47 raphani radix bis anno recte seritur, Februario mense … et Augusto mense. Plin. nat. 21, 47 *amarantus* provenit Augusto mense. 27, 105 mensis, quem Thoti vocant *Aegyptii*, die XXVIII fere in Augustum mensem incurrente. Ivv. 3, 9 Augusto recitantes mense poetas. Gloss. V 169, 35. Plvt. Marius 26 *τοῦ νῦν μὲν Αὐγούστου, τότε δὲ Σεξτιλίου μηνός*. *Augustus*: Carm. de mens. 2, 28. Colvm. 2, 56 pridie non. Augusti. 11, 2, 57 VII id. Augusti. 11, 3, 18 Augusto circa Vulcanalia tertia satio est. 11, 3, 35 ultima Augusti parte. Plin. nat. 19, 88 seritur . . . Februario, Augusto, Septembri, Octobri. Porph. Hor. epist. 1, 11, 24 Sextili mense: Augusto. Serv. georg. 1, 43 Quintilis et Sextilis mutati sunt postea in honorem Iulii Caesaris et Augusti: unde sunt Iulius et Augustus. *kal., non., id. Augustae*: [Varro] rust. 1 capitul. p. 4, 27 Keil a. d. IV idus Augustas. Fest. p. 343 idus Aug. Colvm. 11, 2, 52 cal. Augustas. 53. 56. 57 idus Aug. Plin. nat. 2, 123 qui dies XV ante Augustas calendas est. 7, 166. 18, 269 kal. Aug. 18, 271 id. Aug. *al.* Mart. 12, 67, 2 Augustis … idibus. Frontin. aq. 13. Tac. hist. 2, 91 XV kalendas Augustas. Svet. Claud. 2. Fronto p. 25, 14 N. Augustis idibus. 26, 14 idus Augustas. Char. gramm. I p. 120, 8 (*ex Romano*) cur pridie kal. Augustas et non Augustarum dicimus? ubi Plinius Secundus eodem (*sermonis dubii*) libro VI 'a finita nomina singulari nominativo veteres casu genetivo as syllaba declinabant'. Plvt. aet. Rom. 100 (287ᵉ) *ταῖς Αὐγούσταις εἰδοῖς*. Corp. I 751 (*a. 5*) k. Aug. 762 (*a. 15*) íd. Aug. 773. VI 128 (*a. u. c. 747/8?*) magister vící qui k. Augustís prímus magisterium inít. Inscr. christ. Rossi I 448 (*a. 397*) die VII kal. Augustar. 640 (*a. 424*) kal. Augustes (*sic trad.*). 979 (*a. 522*) sub d. III id. Augustar. *al.* Corp. XIV 2112 I 5, II 12. IX † 1365 (*Aeclani, a. 411*) d. XII kal. Agustarum. 5420 (*a. 82*) XIIII k. Augustas. XI k. Aug. IV 1136 ex idibus Aug. prímís in idus Aug. sextás. 1585 k. Augustas. X † 4502 (*a. 522*) dep(ositus) est dierum Agustarum. XIII 5708 (*saec. I*), 2, 16 kalendis … August. † 3907 ed(u)s Agu(st)as. III † 9534. II 1423 (*a. 78*), 15 ka. August.

dii Augusti *dicti sunt (in capitibus inscriptionum) quos infra composui. fuit autem hoc cognomen in Italia rarum, neque praeter Dianam, Fortunam, Herculem, Isim, Lares, Martem, Mercurium, Minervam, Salutem, Silvanum, Statam matrem, Victoriam aliis plus ter inditum in Italia (Galliae cisalp. ratione non habita) invenimus. sed Lares persaepe Augusti nominati sunt atque id saepius in Italia quam in provinciis. quod ad tempus attinet, ordinem ducunt* Lares, *quos Augustos dictos reperimus a. u. c. 695 (in Gallia cisalp.), secuntur* Pax (*a. u. c. 741, Romae*), Diana (*a. u. c. 747/8(?), Romae*), Mercurius (*a. u. c. 747/8 (?), Romae*), Ianus (*a. u. c. 752, in Hispan. Baet.*), Fortuna (*a. 3, Pompeis*), Stata Fortuna (*a. 12, Romae*), Iustitia (*a. 13, Romae*), Ceres (*a. 18, Nepete*), Pietas (*a. 22, Romae*), Salus (*a. 32 in Vmbria*). *tituli positi sunt dis Augustis saepe ab Augustalibus, maxime in Gallia cisalp. et in Hispania, a magistris vicorum pagorumque Apollini, Cereri, Dianae, Laribus, Mercurio, Statae matri, Volcano. pro salute imperatoris illius dis Augustis titulos positos invenimus saepe in Africa, haud raro in Illyrico, alibi rarissime. notatur (v. etiam cogn. imperatorum) plerumque* Aug., *in pluribus* Aug. *vel* Augg. (Corp. VI 455. X 137. III 10914. 10975. VIII 2636. 16749 *al.*); August. *in* Corp. VI 128 (*a. u. c. 747/8?*). 452. 30957. X 820 (*Pompeis, deest cognomen viri*). XI 3196 (*a. 18*). XII 3076. VIII 11795 *al.* Augus. Corp. X 3691. V 734. 1866. XIII 568. VIII 18060. 19488. 19921. Augu. Corp. XIII 2606. A. (*maxime in Africa et in Illyrico*) Corp. VIII 873. 5521. 6939. 10624. 18834 (*a. 240*). III 1787. 3092. 8298. 8509. 13199. 14624. 14666. VII 46. Suppl. ital. 1095. Corp. V 828. XII 4337; *in quibus plerumque nomen quoque dei una littera notatum est, sed v.* Bellonae A., Caelesti A., Fortunae A. *nonnumquam cognomen Augusti nomini dei praeponitur, id quod saepe fit in titulis Galliarum Aquitanicae et Lugudunensis, raro in Galliis cisalpina et Narbonensi, alibi fere nusquam*: Corp. XIII 1676 (*saec. I*). 3063. 3071. 3073. 3074. 3096. 3184. 3197. 5912. XII 2558. 3076 (*litteris saec. II vel III*). 3082. V 760. 761. 4087 (*a. u. c. 695*). 4867. III 7254. VIII 21721. Corp. XIII 3063 (*in Gall. Lugud.*) Aug. Acionnae sacrum. III (*in Norico*) 5135 Adsallutae Aug. sacr. 5136. 11684 Adsallut(ae) et Savo Aug. sac. 11685. VI 12 Aisculapio Augusto. X 7552 (*Caralibus*) Aesculapio Aug. sacrum. L. Iulius Mario mag(ister) Augustal(is). XI 3710 (*Pyrgis*) Asclepio Salutari Aug. sacr. V 6 (*Polae*) ⟨A⟩scle⟨p⟩io Au⟨g.⟩ sacr. 726. 728. 729. 730. 2036. III 993 (*in Dacia*). 1768 (*in Dalm.*) Aesculapio Aug. sacr. P. Servilius ⟨…⟩ IIIIII vir ⟨August.⟩. 10971. 11538. 11758. 13775. XII 2386 (*Augusti*) Asclepio Aug. M. Pennius Apollon. II 174. 2004 (*in Hispan. Baet.*) Apollini et Aesculapio Aug. 3819. VIII 12228 (*in prov. procos.*) Aesculapio Aug. sacr. ⟨p⟩ro salute ímp. Caes. T. Aeli Hadriani Antonini Aug. Píi. 15446. A. et Hygia *v. sub* Hygia. III 11779 (*in Norico, a. 241*) Alounarum Aug. XII (*Deae Augustae*) 1555. 1556 deae Aug. Andartae L. Carisius Serenus IIIIII vir Aug. 1557—1560. V 8210 (*Aquileiae*) Anubi Aug. sac. VI 33 Apollini Aug. sacrum. magistri anni VI d. d. 35 Apollini Augusto sacrum. magister et minister anni LII d. d. 42. Inscr. numm. Cohen II² p. 276 n. 58 (*Pii*) Apollini Augusto. Corp. III 534 (*in Achaia*) Apollinis Augusti. 1415 (*in Dacia*) A⟨p⟩ollin(i) Aug. L. Aem⟨i⟩l. Car⟨us⟩ ⟨leg.⟩ Aug. pr. ⟨pr.⟩. 14469. 5629 (*in Norico*). 11104 a (*in Pannon. sup.*). XII 1810 (*Viennae*) Apolliní Aug. sacrum. 2342. 2374. XIII 1460 (*in Aquitania, periit*) Apolini (*sic*) Aug. (*in prov. Lugud.*) 1726. 1727. 1728 deo Apollini Augusti (*sic*). 3073 Aug. Apollini sac. 3074. 5169 (*in Germ. sup.*) in honor(em) dom(us) divin(ae) Apolliní Aug. II 1403 (*in Hispan. Baet.*). 1610 (*ibid.*) Apollini Aug. municip⟨es⟩ Igabrenses beneficio imp. Caesaris Aug. Vespasiani c(ivitatem) R(omanam) c(onsecuti) (*a. 75*). 2004 (*ibid.*) Apollini et Aesculapio Aug. 3358 (*in Hisp. Tarrac.*) Apollini Aug. … ob honorem VI vir(atus). 6181. VIII 619 (*in prov. Byzac.*) Apollini patrio Aug. sacr. 12017. 12058. 858 (*in prov. procos.*). 14791 (*ibid.*) Apollini Aug. sacrum pro salute imp. Caes. . . . M. Aureli Commodi Antonini Aug. . . . (*a. 182*). 16520. 20207 (*in Maur. Sitif.*). V 2783 (*Patavi*) A(pono?) A(ugusto?) *nisi potius est* a(quis) A(poni). 2790. 8990. 3101?

III 14320² (*in Dalm.*) Arm(ato) Aug. s. XII 2571 (*inter Augustum et lac. Lem.*) Athuboduae Aug. *an* ⟨C⟩ath-? III 5117 (*in Norico*) Atrantí Aug. sac. Fortunatus C. Antoni Rufi proc. Aug. ser. vil. XIV 3534 (*Tibure*) Attini Aug. sac. VIII (*in prov. Num.*) 18828 (*a. 211*) Bacaci Aug. sac. 18829 (*a. 215*) Bacici Aug. 18834 (*a. 240*) B. A. s. *et sic passim.* VIII 19121 (*in prov. Num.*) deo patrio Baliddiri Aug. sacrum . . . ob honorem flamonií divi Severi. 19122 (*ibid.*) Baliddiris Aug. sancti patríi deí statuam … ob honorem fl(aminatus) perpetui divi Magni Antonini. 5279 (*in prov. proc.*) Baldir Aug. sacrum. *est* בַּעַל אַדִּר. III 10574 (*in Pannon. inf.*) Balti Aug. sacr. III (*in Norico*) 11777 (*a. 209*) Bedaio Aug. 11778. 5572 (*a. 237*). 5581 (*a. 219*). III 4773 (*in Norico*) Belesti Aug. V (*Aquileiae*) 734 Belino Augus. 738. 742 Beleno Aug. sacr. 744 Belen. Aug. … C. Iul. Agathopus IIIIII vir. 745. 752. 1866 (*Concordiae*)? 2144 (*Altini*) Belino Aug. v. s. Q. Herennius Paulli lib. Polybius Augustalis. 2146. 741 (*Aquileiae*) Apollini Beleno Aug. 748. 749. 753. III 4774 (*in Norico*) Belino Aug. sac.

VIII 5521 (*in prov. Num.*) deae Bellonae A. s. Fortis Caes(aris) v. s. l. a. 7957 Bellonae Aug. sacrum. 7958? 10623 (*in prov. procos.*) Bel. Aug. s. XI 2996 (*in agro Viterbiensi*) Bon(ae) deae Aug. V (*Aquileiae*) 756 Bonae deae Aug. sacrum. 760 Augustae B⟨onae deae?⟩ Castrensi. 761 Augustae Bonae deae Cereri⟨a⟩e sacrum. VIII 10765 (*in prov. Num.*). 11795 (*in prov. procos.*) Bonae deae August. sacr. XIII 2452 (*in Gallia Lugud.*) Bormanae Aug. sacr.

XIII 5912 (*in Germ. sup.*) Aug. Borvoni. III 993 (*in Dacia*) Caelesti Augustae et Aesculapio Augusto . . . Olus Terentius Pudens Vttedianus leg. Augg. . . . . II 2570. VIII (*saepissime*) 859 (*in prov. procos.*). 993 thorace Caelestis Augustae (*saec. II*). 1318. 1837. 12376. 14850. 15512 ⟨C⟩aelesti Aug. sac⟨rum⟩. ⟨pro sal⟩ute ímp. Caes. M. Aur⟨eli Severi⟩ Alexandri . . . . 6351 (*in prov. Num.*). 6939 Cae⟨l⟩esti A. sacrum. 8239 numini Caelestis Aug. (*a. 120*). 8432 (*in Maur. Sitif.*). 20743 (*in Maur. Caesar.*) Caelesti Aug. reduci et conservatrici domus suae … C. Iulius Libosus. 9015 (*a. 200*) Caelestibus Augustis. 20744. 20745 (*a. 222*) Caelestibus Augustis sanctissimisque. 20746 (*a. 241*) díis Caelestibus Augg. *cf.* Diana. III 1287 (*in Dacia*) Castoribus Aug. sacr. XII 2821 (*Vgerni*) Castorib. Aug. VIII 6940 (*in prov. Num.*) Castori Aug. sac. 8193. *cf.* Pollux.

V 765 (*Aquileiae*) Cautopati Aug. sac. *cf.* Mithras. III 5154 (*Celeiae, a. 213*) Celeiae Aug. XIV 409 (*Ostiae*) mensor(um) frumentarior(um) Cereris Aug(ustae). X 6638 Aug. 10? XI 3196 (*Nepet, a. 18*) Cereri August. matri agr. L. Bennius Prímus mag. pagí. III 3942 (*in Pannon. sup.*) Cereri Aug. sac. 8085 (*in Moes. sup.*) Cereri Aug. sac. 8102 Cereri Aug. VIII 112 (*in prov. Byzac.*). 1398 (*in prov. proc.*). 1623. 12322 Telluri et Cereri Aug. sac. 6041 (*in prov. Num.*). 20960 (*in Maur. Caes.*). 21821 (*in Maur. Ting.*). XIII 2445 (*inter Augustum et lac. Lemann.*) Comedovis Augustis. X 810 (*Pompeis*) chalcidicum, cryptam, porticus Concordiae Augustae Pietati. 811. V 5058 (*in Anaunis*) Concordiae Aug. sacr. II 3349 (*in Hisp. Tarr.*) Augusto, Paci perpetuae et Concordiae Augustae Q. Vibius Felicio sevir et Vibia Felicula ministra Tutelae Augustae. 3090. 4270 Flaviae M. f. Celerae flam. perpet. Concord. Aug. VIII 14686 (*in prov. procos.*). 15447 (*a. 230*) Concordiae Aug. sacru⟨m⟩ ⟨p⟩ro salute ímp. Caes. . . . Severi Alexandri . . . . *cf.* Iuno. XIII 5921 (*in Germ. sup.*) Damonae Aug. V 328 (*Parenti*) Neptuno deísque Aug. VIII 16749 (*in prov. procos.*) diis Magifae (*nomen pagi oppidive*) Augg. 17720 (*in prov. Num.*) deo sancto frugifero Aug. pro salu. ímp. L. Septimi Severi . . . . 882 (*in Maur. Sitif., a. 247*). *cf.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Saturnus *et* Pluto. 14551 (*in prov. procos.*) ⟨deo sancto aet⟩erno Augusto. *numen Syriacum.* VI 128 ⟨D⟩ianae August. sacrum. Q. Avillius Adaeus magister vící qui k. Augustis prímus magisterium inít (*a. u. c. 747/8?*). 129 Dianae Augustae sacrum mag. anni septumi. 130 (*a. 241*). 30864. XIV 2156 (*Ariciae*) Dianae Aug. colleg(ii) lotor(um) sacr(um). XI 3859 (*Capenae*) Dianae Augustae sacrum. V 771 (*Aquileiae*). 772. 8216 Dianae Aug. sacr. Q. Claudius Severinus IIIIIvir Aquil(eiae). 7663 (*in agro Saluzzensi*) numini Dianae Aug. 5765 (*Mediolani*) iussu imperiove cael(estis) Dianae Aug. INSCR. suppl. Ital. 157 (*Aquileiae*). CORP. XII 1278 (*Vasione*). 4068 (*inter Nemaus. et ostia Rhodani*) Dianae Aug. ⟨s⟩ac⟨r.⟩ C. Oc⟨t⟩avi P⟨ed⟩onis lib. T⟨r⟩o⟨phi⟩mi⟨o⟩ IIIIIvir. Aug. XIII 94 (*in Aquitania*). 1670 (*in Gall. Lugud.*). 6618 (*in Germ. sup., a. 212*) I. o. m., Silvano cons(ervatori), Dianae Aug. 6659 (*a. 204*) Diane Auguste pro salute dd. nn. Severi et Antonini Augg. . . . . III 510 (*in Achaia*) Dianae Aug. Laphriae. 1937 (*in Dalm.*) ⟨D⟩iane Auguste silvestri. 8298 D(ianae) A(ugustae) s(acrum). 8509. 13199. 8335. 8483. 8660. 12723. 14320^{4}. 940 (*in Dacia*) Dianae Aug. pro salute imp. Caes. . . . Pii. 945. 1001. 7742. 7903 Dianae Aug. sacr. Ianuarius Augg. lib. 8014. 12557. 3836 (*in Pannon. sup.*) Dianae Aug. sac. in memor. T. Velli Ones(imi) IIIIIvir(i) et Aug(ustalis). 4143. 4393. 4394. 10440 (*in Pannon. inf., a. 259*) deae Dianae Nemesi Aug. 10304 (*in Pannon. inf.*) ⟨Di⟩anae Aug. ⟨p⟩ro salute d. n. ⟨i⟩mp. Alexan⟨dr⟩i Aug. 11672 (*in Norico*) Dianae Aug. pro salute imperatorum Septimi Severi . . . . II 5387 (*in Hispan. Baetica*). VIII 955 (*in prov. procos.*) Dianae Aug. sac. pro salute imperatorum Caes. Aug. M. Aureli Antonini Pii ⟨et L.⟩ Aureli Veri. 999 Dianae Cael(esti) Aug. *v.* Caelestis. 2345 (*in prov. Num.*). 8201. 17830. 8436 (*in Maur. Sitif.*) Dianae Aug. Maurorum sac. 9791 (*in Maur. Caes.*). VIII 15247 (*in prov. procos.*) D r a c o n i Aug. sacrum. 15378. V 8 (*Polae*) E i a e Aug. INSCR. suppl. Ital. 1 (*Nesacti*) Eie Aug. sac. CORP. III 3420 (*in Pannon. inf.*) E p o n e Aug. 4776 (*in Norico*). 5176. 5312. 5784 Herculi et Eponae Aug. pro salute ímp. Caes. M. Aur. Antonini Píi Felicis invicti. II 4612 (*in Hispan. Tarrac.*) B o n o E v e n t(ui) Aug. sacr. P. Aemilius Gemellus VIvir Aug. II 1435 (*in Hisp. Baetica, periit*) F a m a e Aug. sacrum. *'an* Deanae*?' Momms.* VIII 964 (*cf. 12446*) F e l ⟨i⟩ c i t a t i Aug. ACTA Arv. a. 214. IX 5422 (*Falerione*) F i d e i Aug. sac. C. Servilius Aper VIIIvir Aug. 5845 (*Auximi*) Fidi Augustae. VI 150 F o n t i Aug. VI 43 (*a. 115*) F o r t u n a e Aug. sacr. 181a Fortunae Augustae Respicie⟨nti⟩. b Fortunae Augustae Praesenti. XIV 3561 (*Tibure*) cultoribus domus divínae et Fortunae Aug. lares Augustos. 3581$^{add.}$ IX 6378 (*in Piceno*). X 820 (*Pompeis*) aedem Fortunae August. (*deest cognomen*). 824 (*a. 3*) minist(ri) prim(i) Fortun(ae) Aug. 825 (*a. 45*) e lege Fortunae Augustae ministorum (*sic*). 826 (*a. 56*) min. Fortunáe Aug. 827. 828. XI 4081 (*Ocriculi*). 4770 (*Spoleti*) Íovi o. m. Fortunaeq(ue) maeliori Aug. ⟨e⟩t dís daeabus⟨q⟩uae commun⟨i⟩bus. 6109 (*Fori Semproni*). V 1758 (*Fori Iuli*) Fortunae Aug. sacr. L. Octavius Callistus VIvir et Aug. 1810 (*Gemonae*). 1867 (*Concordiae*). III 853 (*in Dacia*) Fortunae Aug. C. Aurelius Atilianus proc. Aug. 1006. 1007 Fortunae Aug. sac. P. Calpurn⟨i⟩us Proculus leg. Augg. pr. pr. 1008. 1014 Fortunae Supere Aug. sacrum. 1291. 1404. 7657 (*a. 204*). 13186 (*in Dalmatia*). 14624 Fortunae A. s. 14630. 14666 F. A. s. 4778 (*in Norico*). 11729. 10398 (*in Pannon. inf., a. 193*). 4564 (*in Pannon. sup.*). 10975 Fortune, Mercurio, Silvano Augg. 11110. 15205. 11944 (*in Raetia*). XIII 7 (*in Aquitania*). 541 I. o. m. et Fortuna⟨e⟩ Aug. 1539. 6676 (*in Germ. sup.*). VII 433. 748 Fortunae Aug. pro salute L. Aeli Caesaris (*a. 136/138*). II 13 (*in Lusitania*) Fortunae Aug. sacr. Annius Primitivus ob honorem IIIIIvir(atus) sui. 1278 (*in Hispan. Baet.*). 1934 Fortunae Aug. sacrum. C. Marcius December ob honorem seviratus sui. VIII 15576 (*in prov. procos., a. 164*). 15846 Fortunae reduci Aug. imp. Caes. M. Aurelii Severi Alexandri . . . (*a. 233*). 14909. 15494. 16522. 2593 (*in prov. Num.*) Ael. Severus eq. leg. III Aug. . . . aram quam voverat Fortunae Aug. . . . . 2594. 17831. 18214 Fortunae Aug. sacr. dedicante L. Novio Crispino leg. Aug. pr. pr. . . . . 18892. 18059 Fort⟨unae⟩ red⟨uci⟩ Aug. 18216 Fortunae reduci Aug. 18595. X 378 (*in agro Antiati*) g e n i o Aug. h(uius) l(oci). VIII 12059 (*in prov. Byzac.*) genio civitatis Aug. sacr. pro salute ímp. Caes. Antonini ⟨Au⟩g. Pii. 14687 (*in prov. procos.*) genio coloniae Aug. sacr. 15435 genio Thibaris Augusto sacrum r(es) p(ublica) Thib(aritana). 4194 (*in prov. Num.*) gen(io) vici Aug(usto). 6339 Íovi optimo maximo genio areae frumentariae Aug. sac. 6001 g(enio) Aub(. . .) Aug. 6857 genio Cald(ensium?) Aug. sacr. 6267—6291. 18596. 2598 genio Lamba⟨e⟩sis Aug. 18227. 2599. 7959 gen(io) col(oniae) Put(eolanae) Aug. sac. 7960 genio coloniae Veneriae Rusicadis Aug. sacr. 17834 genio populi Aug. 18596 genio Lamsor⟨. . .⟩ Aug. 19688 genio Celtiane(n)s(ium) Aug. sacr. 20430 (*in Maur. Sitif., a. 244*) geni⟨o⟩ Novar(. . .) Aug. sac. XIII 3197 (*in Gall. Lugud.*) ⟨A⟩ug. deo G i s a c o. 3488 (*in Gall. Belg.*) Gesaco Aug. VIII 6949 (*in prov. Num.*) G l o r i a e Aug. sacrum. VIII 16759 (*in prov. procos.*) H a o s Auc. sac. III 4014 (*in Pann. sup.*) H a r m o g i o ⟨A⟩ug. sac. 10844 Marti Ma⟨r⟩mogio Aug. III 5119 (*in Norico*) H e c a t e Augustae. VI 44 (*a. 115*) H e r c u l i Aug. sacr. 298. 299. 300. 301 Herculi Aug. sacr. ex viso Primigenius imp. Caesaris Vespasiani Aug. Iuvencianus. XIV 2426 (*inter Bovillas et Castrimoen.*) Herculi Aug. sacrum Delfus Caes. n. serbus. X 1570 (*Puteolis*). XI 6308 (*Pisauri*) Herculi Aug. consorti d. n. Aureliani invicti Augus. V 9 (*Polae*) Herculi Aug. sacrum. INSCR. suppl. Ital. 669. CORP. XIII 1186 (*in Aquitania*) Herculi Aug. III 1025 (*in Dacia*). 1339. 7751. 1904 (*in Dalm.*). 3092 H(erculi) A(ugusto) s(acrum). 8663 (*a. 179*). 10107. 14976. 3390 (*in Pann. inf., a. 210*) Herculi Augusto ⟨pr⟩o sa⟨l⟩u⟨te⟩ ddd. ⟨n⟩n⟨n⟩. ⟨Au⟩gg⟨g⟩. 3426. 3427 (*a. 233*) Herculi Aug. s. ob salutem et reditum d. n. imp. S. Al⟨e⟩x⟨andr⟩i . . . . 10266. 10333. 15140. 15150. 3837 (*in Pann. sup.*). 3838. 4007. 4155. 4233. 4402. 10786. 10837. 10890. 10905. 14356^{2}. 4718 (*in Norico*). 5461. 5530. 11544. 11742. 11743 Erculi et Victoriae Aug. sac. 11754. 8104 (*in Moes. sup.*). 12310 (*in Macedonia*) Herculi Augusto Iovius ⟨et Herculius⟩ Augg. II 1303 (*in Hispan. Baetica*). 1304. 5950 (*in Hispan. Tarrac.*). VIII 14807 (*in prov. procos.*). 15476. 17234. 5291. 5292. 2346 (*in prov. Num.*) ⟨Her⟩culi Aug. conservatori d. n. imp. M. Aureli Valeri M⟨a⟩x⟨imia⟩ni . . . . 2490. 5523 Herculi Aug. sacrum pro s. imp. Antonini Aug. Pii. 18894 Herculi Aug. sac. pro sal. et victoria ímp. Caes. M. Aureli Antonini Aug. 20145. Hercules et Epona *v.* Epona. VIII 6951 (*in prov. Num.*) H o n o r i s V i r t u t i s Aug. sac. V 731 (*Aquileiae*) Aesculap. et H y g i a e Aug. sacr. C. Statius Moschus IIIIIvir. III 1767 (*in Dalmatia*) ⟨Ae⟩sculapio ⟨et⟩ Hygiae Aug. sac. 3412 (*in Pann. inf., a. 228*) Aesculapio et Hygiae Aug. 1427 (*in Dacia*) ⟨Hy⟩giae Aug. (*falsa?, cf. p. 1407*). VIII 14874 (*in prov. procos.*) Hygiae Aug. sac. pro sal⟨u⟩te ⟨i⟩mp. Caes. . . . ⟨M.⟩ Aureli Commo⟨di⟩ . . . (*a. 182/3*). 18218 (*in prov. Num.*) Hygiae Aug. sac. 19868. III 2969 (*in Dalmat.*) I a n o Aug. sacrum. 3158 Iano patri Aug. sacrum. C. Iulius C. f. Ser. Aetor aed. donatus ab Tib. Caes. Aug. f. Augusto torque maiore bello Delmatico. II 4701 (*in Hisp. Baet.*) imp. Caesar díví f. Augustus . . . á Baete et Iano Augusto (*i. arcu ad Baetim fl. erecto*) ad oceanum . . . (*a. u. c. 752*). 4716 C. Caesar Germanicus Germanici Caesaris f. . . . a Baete et Iano Augusto ad oceanum . . . (*a. 39*). 6208. VIII 4576 (*in prov. Num.*) Iano patri Aug. sac. 15577 (*in prov. procos.*) ⟨. . .⟩ Aug. et Iano patri Aug. ⟨. . .⟩. VIII 5673 (*cf.* 19107, *in prov. Num.*) I f r u Aug. sac. III 14366^{3} (*in Norico*) I o v e n a t. Aug. III 3032 (*in Dalmatia*). VI 350 I s i d i A⟨ug.⟩ sac⟨r.⟩. 349. X 4717 (*in agro Falerno*) Isidi A⟨ug.⟩. XI 1916 (*Perusiae*) ob honorem Isidis Aug. Apollini sacrum. V 517 (*Tergeste*). 3229 (*Veronae*) Ísidí Aug. M. Atilius Atilianus ⟨sexvir⟩ Aug. 8223 (*Aquileiae*). 8224—8227. 5079 (*in reg. X*). XII 3060 (*Nemausi*). 4069 (*inter Nemaus. et ostia Rhodani*) Lúnae et Ísid. Aug. sacr. XIII 1738 (*in Gall. Lugud.*). III 3944 (*in Pannon. sup.*) Ísi Aug. 4015. 4016. 4156. 4234. 10908. II 2416 (*in Hispan. Tarrac.*) Isidi Aug. sacrum. Lucretia Fida sacerdos perp. Rom. et Aug. 4080. VIII 2631 (*in prov. Num.*). 21822 (*in Maur. Ting.*). IX 1098 (*Aeclani*) I u n o n i Augustae. XII 1816 (*Viennae*) Iunoni Reg(inae) Aug. sacrum. III 9982 (*in Dalmatia*) Iunoni Augustae. II 4081 (*in Hispan. Tarrac.*). 4613 Íunoni Aug. sacr. C. Quintius Q. Severae l. Myronus IIIIIvir Aug. VIII 11925 (*in prov. Byz.*). 12014 Iunoni Aug. sacrum. pro salute imp. C⟨a⟩es. M. Aureli Commodi . . . . 1424 (*in prov. procos.*) Iunoni caelesti Aug. sac. 5142 Iovi opt. max. Statori et Iun. Aug. Reg. 4197 (*in prov. Num.*) Iunoni Concordiae Aug. pro salute imp. Caes. M. Aureli Severi Antonini Pii Fel. Aug. . . . (*a. 212*). 8655 (*in Maur. Sitif.*) Iovi Iunoni Aug. V 3238 (*Veronae*) I u n o n i b(us) Aug. sacrum. 3239 Iunonibus Aug. L. Licinius Hymnus VIvir. 3240 Iunonibus Aug. sac. XII 4101 (*prope Nemaus.*) Iunonib. Aug. XIII 914 (*in Aquitania*) Iunonibus A u g u s t a l i b u s. X 7237 (*Lilybaei*) trib(us) Íovis Aug(usti). V 6955 (*Taurinis*) P. Metellus L. f. dec(urio) Taur(inis) . . . Iovi Aug. . . . poni iussit. 4014 (*Arilicae*) Iovi opt. max. Aug. sacrum. XII 2410 (*Augusti*) Iový o. m. Augusto sacrum. XIII 568 (*in Aquitania*) Iovi Augus. 569. 943 Iovi pr⟨o⟩pa⟨g(atori)⟩ Aug. Ves⟨un⟩n⟨ens(ium)⟩. 1031. 2581 (*in Gallia Lugud.*). 2654. 2655. 3184 Aug. deo Iovi optimo maximo. VII 371 Iovi Aug. M. Censorius M. fil. Voltinia ⟨Co⟩rnelianus (centurio) leg. . . ., ex provincia Narbon(ensi) domo Nemauso. III 6423 (*in Dalmatia*) I. o. m. Aug. sacrum. 9994. 14624^{1} Iovi Au⟨g.⟩ sacr. colle⟨g. Aug.?⟩ ⟨c(uram) a(gente)?⟩ L. Pub⟨licio?⟩ Diadu⟨meno⟩ Aug(ustale) F(laviale) T(itiale) ⟨N(erviale)⟩. 10575 (*in Pannon. inf.*) I. o. m. A⟨u⟩g. 14355^{23} (*in Pann. sup.*) ⟨I. o. m.⟩ Aug. sac., Iunoni Reg., Minervae L. Sep. Cupitus veteranus leg. I adi. p. p. S(everianae). 11545 (*in Norico*) I. o. m. Au⟨g.⟩. II 2008 (*in Hispan. Baetica, saec. II med.*) Iovem P a n t h e u m Aug. VIII 1839 (*in prov. procos.*) Iovi Au⟨g. sacr.⟩ dedi⟨cante⟩ Cn. Suellio Fl⟨. . .⟩ leg. Aug. prop⟨r.⟩ . . . . 10841. 14875 Íovi optimo maximo Aug. sacr. 10624 I. o. m. s(anctissimo?) A. s. 15662. 16698. 6353 (*in prov. Num.*) Iovi omnipotenti Aug. sac. ⟨con⟩servatori Augustorum. 6953 Iovi o. m. Aug. sac. 17762 Iovi Aug. sac. pro sal. imp. Antonini Aug. Pií ⟨. . .⟩. VI 422 I(ovi) o(ptimo) m(aximo) H(eliopolitano) Aug. sacr. VIII 2622 (*in prov. Num.*) Iovi Dolicheno Aug. L. Septimius L. f. Fab. Maximus tribunus leg. III Aug. FAST. Praen. Ian. 8 signum I u s t i t i a e Augus⟨tae dedicatum Planco⟩ et Silio cos. (*a. 13*). CORP. IX 4133 (*in Aequiculis*) ⟨statuam I⟩ustitiae Augustae. 5890 (*Anconae*) Iust⟨itiae⟩ Augu⟨stae⟩. II 1935 (*in Hispan. Baet.*) I u v e n t u t i Aug. VI 441 L a r i b u s Aug. sac. 442. 443 Laribus Augusti⟨s⟩ sacr. 444. 445. 446 Laribus Aug.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ministri qui k. Aug. primí inierunt (*a. u. c. 747/48?*). 448 (*a. u. c. 752*) mag(istri) vici Sandaliari Laribus Augustis. 449 (*a. 83*) Laribus Aug. et genio Caesarum. 450. 451. 452 (*a. 109*) ⟨Laribus A⟩ugust. vící Iovis Fagutal⟨is et genis Caesarum⟩. 455 (*a. 168*) ⟨Larib⟩us Augg. 30952. 30954. 30955 ⟨. . .⟩ Hermadion Aug. lib. cultoribus Larum Aug. rationis patrimoni d. d. 30956 ⟨L⟩aribus A⟨ugustis⟩ víci Bo⟨. . .⟩. 30957 Laribus August. . . . mag. vicí anni noní (*a. 2?*). 30958—30961. 30962 ⟨La⟩ribus Augustís. XIV 26 (*Ostiae*) ⟨aedic⟩ulam Larum Au⟨g.⟩. 367 P. Horatio Chryseroti seviro Augustal(i) idem quinq(uennali) et immuni Larum Aug. ex s. c. 2041. 3561 (*Tibure*) cultoribus domus divínae et Fortunae Aug. Lares Augustos d. d. IX 423 (*Venusiae*) ⟨L⟩arib. Aug. G. Avittius Epaphroditu⟨s⟩ mag. Aug. 3960 (*Alba Fucente*) T. Bodio L. f. Rufo cultores Laru Aug. pos. 5180 (*Asculi Pic.*) ⟨L⟩aribus Augustís. X 137 (*Potentiae*) ministri Larum Augg. 205 (*Grumenti*) minist. Lar(um) Aug. 1581 (*Puteolis*). 3691 (*Cumis*) Lares Augus. 4634 (*Calibus*). 7514 (*in Sardinia*) mag. Lar. Aug. 7953 ministr⟨i⟩ Larum Aug. XI 2998 (*in agro Viterbiensi*) ⟨Lar⟩ibus Augustiís sacrum. 4815 (*Spoleti*) VIviris Aug. et compit(alibus) Larum Aug. et mag. vicorum. 4818 L. Vibusio Secundo compital(i) Lar(um) Aug. V 4087 (*Betriaci*) ⟨A⟩ug. Laribus (*a. u. c. 695*). 4865 (*ad lac. Benac.*) Augustis Laribus. 7689 (*Augustae Bagienn.*). 8234 (*Aquileiae*). XII 406 (*Massiliae, a. 18/19*) magistrí Larum Aug⟨. . .⟩. 2807 (*in agro Volcarum*). 3074 (*Nemausi*). 3075. 3076 August. Laríbus. 3077 ⟨L⟩aribus Aug. sacrum et Minervae, Nemausó, Vrniaé, Avicantó. 4319 (*Narbone*). XIII 5173 (*in Germ. sup.*). III 1950 (*in Dalm.*). 8673. 10873 (*in Pannon. sup.*). 12047 (*in Aegypto*) Germanico Caesarí Ti. ⟨Aug. f.⟩ . . . magistrí Larum Aug. II 2013 (*in Hispan. Baet.*) Larum Aug. magister. VIII 14552 (*in prov. procos.*) Laribus Aug. et loco sancto. CARM. epigr. 18 (*Acerris*) templum hoc sacratum her⟨oibus, qui⟩ quod ger⟨unt⟩ Augusti nomen felix ⟨illis⟩ remaneat. *Mommseno agi videtur de aedicula Laribus Augustis ita dedicata, ut sub eorum imaginibus C. et L. Caesares colerentur. cf. haec*: CORP. II 4304 (*in Hispan. Tarrac.*) M. Raecio Montano seviro mag(istro) Lar(um) Augustali. 4293 seviro mag. Larum Aug. 4297. 2181 (*in Hispan. Baet.*) mag. Larum Augu⟨st.⟩ (*a. 28*). 2233 ⟨magister La⟩rum Aug. *cf.* 4307 VIvir Aug. m⟨ag.⟩ Lar. *cf.* V 3259 (*Veronae*) Laribus Agustorum dominorum nostrorum et Casarum (*sic*). Lares Augustales *v. sub* Augustalis. *cf.* CLAVD. 20, 62 spado Romuleo succinctus amictu sedit in Augustis laribus (*vide* lares). CORP. III 5097 (*in Norico*) Latobio Aug. sac. 5098. X 6435 (*Priverni*) Libero Aug. sacr. V 326 (*Parenti*) genio Lib(eri) Aug. sac. INSCR. suppl. Ital. 1095 (*Polae*) L(ibero) A(ugusto) s(acrum). Octavianu⟨s⟩ Aug. n. . . . . CORP. III 1787 (*in Dalmatia*) L(ibero) A(ugusto) s(acrum). 2730 Libero Aug. sacrum. 3046 Libero patri Aug. sac. 14673 ⟨L⟩ibero pat. Aug. sa⟨c.⟩. 3464 (*in Pannon. inf.*) Libero Aug. 10326 Libero patri Aug. sacrum. 10432. 3956 (*in Pannon. sup., cf.* 10834) Libero patr. Aug. sacr. II 1109 (*in Hispan. Baet.*). 2105 Libero patrí Aug. sacrum . . . pontifex domus Augustae. VIII 11151 (*in prov. Byzac.*) Libero patri Augusto. 1178 (*in prov. procos.*). 14546 ⟨L⟩ibero patri Aug. sacrum. pro salute et victo⟨ria⟩ ⟨i⟩mp. Nervae Traiani Caesaris Aug. . . . . 10867 (*in prov. Num.*) ⟨p⟩a⟨t⟩ri Libero A⟨ug.⟩ sacr⟨um⟩. 19488 Libero Augus. III 3234 (*in Pannon. inf.*) Libero et Libera⟨e⟩ Aug. 3466 Lib. et Lib. Aug. 10435 Libere Au⟨g(ustae)⟩. 4297 (*in Pannon. sup., saec. III*) Liber(o) et Lib(erae) Augg. II 2035 (*in Hispan. Baet.*) Libertatis Aug. VIII 4673 (*in prov. procos.*) Lilleo Aug. pro salute imp. Cae⟨s.⟩ M. Aureli Severi ⟨A⟩lex⟨andri⟩ ⟨Aug.⟩. III 3920 (*in Pannon. sup.*) Lunae Aug. sac. 4793 (*in Norico*). II 4458 (*in Hispan. Tarrac.*) Lunae Augustae sacrum. VIII 8437 (*in Mauret. Sitif., cf. p. 1919*). *cf.* Isis Aug. II 4603 (*in Hispan. Baet.*) Lupae Augustae L. Visellius Euangeli lib. Tertius ⟨IIIIIIvir⟩ Aug. XII 2194 (*inter Viennam et Gratianop.*) Maiae Aug. sacr. 5870. XIII 1748 (*in Gall. Lugud.*). 1769 Mercurio Augusto et Maíae Augustae sacrum ex voto. M. Herennius M. l. Albanus aedem et sígna duo cum ímagine Tí. Augusti d. s. p. VIII 2497 (*in prov. Num.*) Malagbelo Aug. sancto sacr. T. Fl Mansuetus (centurio) leg. III Aug. Marmogius *v.* Harmogius. VI 484 Marti Aug. sacrum. 483. XIV 309 (*Ostiae*) magistro ad Marte(m) Ficanum Aug. XI 1919 (*Perusiae*) Marti Aug. sacrum. V 3263 (*Veronae*). 5081 (*in reg. X*) Marti Aug. conservatori corporis sui Mercurialis Aug. n. vi⟨l(icus)⟩. XII 1167 (*Carpentorate*). 1550[add.] (*in agro Vocont.*). 2219 (*Gratianopoli*). 2204. 2350 (*litteris saec. I*). 2415 (*Augusti*) Marti Aug. C. Betutius Hermes IIIIIIvir Aug. 2572. 2592 (*Genavae*). 4081 (*inter Nemaus. et ostia Rhodani*) Marti Aug. C. Iulius I⟨t⟩alus IIIIIIvir Aug. 4170 (*inter Nemaus. et Sextant.*). 2653 (*Albae Helvorum*) deo Marti Aug. XIII 1749 (*in Gall. Lugud.*) deo Marti Aug. 5053 (*in Germ. sup.*). 5343 (*litteris saec. I*) Marti Augusto. VII 436. III 1433 (*in Dacia, a. 238/44*) Marti Aug. pro salute imp. Caes. M. Antoni Gordiani . . . . 14321[2] (*in Dalm.*). 14219[5] ⟨I.⟩ o. M. et Marti Aug. ⟨s⟩a⟨c.⟩. 8431. 3469 (*in Pannon. inf., a. 284*) Marti Aug. pro salute et incolumitate d. n. Carini P. F. Aug. 3470. 10831 (*in Pannon. sup.*). 5301 (*in Norico*). 5307 I. o. m. et Mart. Aug. et cet(eris) d(is) d(eabus) omnibus inmortali(bus). 13522 Marti Aug. pro salute Primigeni Augg. nn. vil(ici). II 962 (*in Hispan. Baet.*). 1301 Marti Aug. sacrum L. Catinius L. lib. Martialis ob honorem IIIIIIvir(atus). 1515 Mart⟨i⟩ Aug. M. Valerius Herenn(ianus) Ipagrensis VIvir August. 1938. 1949. 2013 Marti Augusto L. Iunius Maurus Larum Aug. magister dedit. 2121 signum Mart. Au⟨g.⟩. 3336 (*in Hispan. Tarracon.*) Martí Aug. Q. Lucretius Q. l. Silvanus Augustalis. 3360. 3824. 6305. VIII 1328 (*in prov. procos.*). 12425 Martí Aug. protectorí d. n. ímp. Caes. M. Antoní Gordíaní . . . (*a. 239*). 15664. 17313 Martí Aug. sacrum. C. Pompeius Victor mag(ister). 2345 (*in prov. Num.*) genio virtutum Marti Aug. conservatori ⟨Galer.⟩ Va⟨leri⟩ ⟨Maximiani⟩ nobilissimi et fortissimi Caes. 2635 Marti Aug. et dis campestribus. 10719—10722. 17629—17632. 17835 Marti Aug. conservatori dominorum nn⟨n⟩. ímpp. L. Septimi Severi et . . . . 19124 Marti Aug. protectori d. n. imp. Caes. M. Aureli Severi Alexandri . . . . 8438 (*in Maur. Sitif.*) Marti deo Aug. gen(io) col(oniae). 8439 Marti Victori Aug. sac. 8390 g(enio) m(unicipii) S(atafensis) Marti Aug. conservatori salutis. XII 3082 (*Nemausi*) Aug. Marti Britovio. 3084 (*litt. saec. II*) Marti Augusto Lacavo sacrum. XIII 3087 (*in Gall. Lugud.*) Marti Louc(etio) Aug. 3096 Aug. Marti Mullon. XII 1566 (*Deae Augustae*) deo Marti Aug. Rudiano. III 10435 (*in Pannon. inf., a. 211—222*) Marti et Minerv(ae) Aug. VIII 2636 (*in prov. Num.*) Marti et Minervae Augg. sacrum. XIII 1756 (*in Gallia Lugud.*) taurobolium Matris deum Aug. VIII 1776 (*in prov. procos.*) ⟨Matri⟩ deum Aug⟨ustae⟩ . . . . 16440 M(atri) d(eum) m(agnae) I(daeae) Aug. sac. 2230 (*in prov. Num.*) ⟨Matr⟩i deum Aug. sac. ⟨pro⟩ salute ímpp. L. Septimi Severi . . . et M. Aureli Antonini Augg. . . . . 19125. XII 1823 (*Viennae*) Matris August. 1824 Matris Augustis. 1825. 1826. 2220 (*Gratianopoli*). 2388 (*Augusti*). 2448. 2593 (*Genavae*). 2672 (*Albae Helvor.*). XIII 1758 (*in Gallia Lugud.*) Matris Aug. 1759. 1760. 1762. 1764 numinibus Aug(ustorum), Matris Augustis. 1765. 5371 (*in German. sup.*) Matrabus Augg. Martialis Augg. nn. ver. VIII 2639 (*in prov. Num.*) dis Mauris Aug. sacr. 20252 (*in Maur. Sitif.*) numini Mauror(um) Aug. sacrum. VIII 2642 (*in prov. Num.*) Medauro Aug. V 8127 (*Nesacti*) numini Melosoco Aug. sacrum. VI 34 Mercurio Aug. sac. mag(istri) anni V. 283 Mercurio Augusto mag(istri) vící ⟨qui k.⟩ Aug. prímí magister(ium) inier(unt) (*a. u. c. 747/8?*). 519. IX 3307 (*Superaequi*) Mercurium Augustum sacrum. 3422? X 6461 (*Setiae*) Mercurio Augusto sacrum. sex viri Augustales. 7224 (*Lilybaei*). 8342a (*Veliae*). V 522 (*Tergeste*). 798 (*Aquileiae, a. 165*). 2801. 8237 (*a. 244*). 4161 (*inter Cremonam et Brixiam*). XII 1829 (*Viennae*). 1830. 2195. 2196. 2199 Mercurio Aug. Artaio sacr. 2213. 2222 (*Gratianopoli*). 2322. 2378 (*Augusti*). 4435 (*litteris saec. I*) Mercurio August. sacrum. 2437. 2490. 2529. 2594 (*Genavae*). 2595 Mercurio Aug(usto?) n(ostro?). 3086 (*Nemausi*). 3087. 5365 (*in ora marit.*). XIII 577 (*in Aquitania*). 1768 (*in Gall. Lugud.*). 1769 Mercurio Augusto et Maíae Augustae sacrum ex voto. . . . sígna duo cum ímagine Tí. Augusti. 2461. 2606 deo Mercurio Augu. sacro (= sacrum). 3183[6–18]. 5056 (*in Germ. sup.*). 5163. 1574 Mercur. Aug. Valer. Hispanus IIIIIIvir Aug. Lugud(uni) exs voto. 5259. 5260. III 1434 (*in Dacia*). 1435. 1792 (*in Dalm.*) Mercurio Aug. sacr. . . . seviri m(agistri?) M(ercuriales?). 1793 Mercurio Aug. sacrum L. Volceius L. l. Silvester IIIIIIvir. 10975 (*in Pannon. sup.*) Fortune Mercurio Silvano Augg. 5196 (*in Norico*). 5794 (*in Raetia*). II 181 (*in Lusitan.*) Mercurio Aug. sacrum. C. Iulius ⟨. . .⟩ Augustalis d. d. 2819 (*in Hispan. Tarr.*). 3825. 4054 Mercurio Aug. sacrum. P. Cornelius Frontinus sevir Aug. 4614 Mercur⟨io Aug.⟩ sacr. . . . VIvir Aug. VIII 12001 (*in prov. Byzac.*) deo M⟨erc.⟩ Aug. sa⟨ce⟩rdote⟨s⟩. 12094 Merc. Aug. pro salutem impp. Caess. L. Septimi Severi . . . . 1000 (*in prov. procos.*). 1399. 1400. 1841. 1842. 4674 Mercurio Aug. pro salute imp. Caes. M. Aureli Severi ⟨Alexandri Aug.⟩. 14294. 14299 Mercurio Aug. sacr. pro salute ímp. Caesaris T⟨r⟩aiani Ha⟨driani Aug.⟩. 10644. 12377 deo Mercurio Aug. sacrum. 12490. 14294. 16709. 16760. 2643 (*in prov. Num.*) deo Mercurio sancto Aug. 2644. 2645. 18007 Mercurio Aug. sacr. pro salute imp. Caesaris M. Aureli Antonini Aug. Pií . . . . 6044. 7962. 17837 Mercurio Aug. sacrum pro salute dd⟨d.⟩ nn⟨n.⟩ Severi et Antonini . . . . 19314. 8416 (*in Maur. Sitif.*). 8433 (*a. 236*) ex precepto deae sancte Caelestis Mercur⟨i⟩o Aug. s⟨acr.⟩. 20431. VI 401 Iovi optimo maximo et Iunoni Reginae, Minervae Aug. et genio loci (*a. 139*). XIV 44 (*Ostiae*) numini evidentissimo Minervae Aug. sacrum conservatrici et antistiti splendidissimi corporis stuppatorum. 2255 (*in agro Albano, imperante Sept. Severo*). XI 6335 (*Pisauri, a. 256*) in schola deae Minervae Aug. col(legii) fab(rum) collegae universi convenerunt. 1295 (*Placentiae*). V 800 (*Aquileiae*). 801. 802. 8236. 3276 (*Veronae*). 3277. 3906 (*in Arusnatium pago*). 3911. 3913. 4282 (*Brixiae*) Minervae August. Sex. Dugius Valentio VIvir Aug. 5065 (*in Anaunis*). INSCR. suppl. Ital. 164 (*Aquileiae*). CORP. III 640 (*in Macedon.*). 1426 (*in Dacia*) Minervae Aug. Vlp. Domit. Hermes Aug(ustalis) col(oniae). 7918 (*in Dacia*). 1356. 10435 (*in Pann. inf.*) Marti et Minerv. Aug. coll(egium) armatura(rum) leg(ionis) II adi. p. f. Antoninianae (*a. 211/222*). II 4084 (*Tarracone*). 4085 templi Minervae Aug. 4498 Minervae Aug. N. Aufustius Homuncio IIIIIIvir Aug. 1472 (*in prov. procos.*). 1545. 14349. 15513 Iovi optimo maximo, ⟨Iu⟩noni ⟨Reginae⟩, Minervae Aug. sacrum pro salute imp. ⟨Caes.⟩ M. ⟨Aureli⟩ Antonini Aug. et L. Veri Aug. 16354. 16525 Minervae Aug. sac. ⟨p⟩ro salute ⟨i⟩mp.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Caesa⟨r⟩um nostr. ⟨M.⟩ Aureli An⟨t⟩o⟨ni⟩ni Aug. et ⟨L. A⟩ureli Veri Aug. 2647 (*in prov. Num.*). 4198. 18060 genio tabul(arii) princ(ipis) Minervae Augus. 18226 Iovi opt. max., Iunoni Reg⟨inae⟩, Minervae Aug. ⟨r⟩esp. Lambae⟨s⟩is. 18234 Minerv⟨ae⟩ Aug. sacr. dedicante L. Novio Crispino leg. Aug. pr. pr. . . . . 2636 Marti et Minervae Augg. II 5728 (*in conventu Asturum*) invicto deo Austo (*Mithrae*). *cf.* Cautopates, Sol. VIII 14911 (*in prov. procos.*) Monnae Aug. sac. XII 3102 (*Nemausi*) Nem(auso) Aug. 5953? V 17 (*Polae*) Nemesi Aug. sac. 8134. 8135. 813 (*Aquileiae*) Nemesi Aug. sac. C. Turranius Sozomenus IIIIIIvir. 8241. INSCR. suppl. Ital. 166 (*Aquileiae*). CORP. III 1304 (*in Dacia*). 7857 deae Nemesi Aug. 13779. 3484 (*in Pannon. inf., a. 219*). 3485 deae Nemesi Aug. . . . Aurel. Audentius c(urator) r(ei) p(ublicae) Aqui(ncensium) et sacer(dotalis) provinci(ae). 4161 Nemesi Aug. sac. Heliodorus Aug. n. vil(icus). 10441 (*a. 162*) Nemesi omnipotenti Aug. 15136[1]. 4008 (*in Pannon. sup.*) Nem. reg(inae) Aug. sac. 10911. 10939. 11153 Nemesi Aug. pro sal. Aug(usti). 13423. 15192. 4738 (*in Norico*) *tres venatores vel gladiatores, servi, votum solvunt* Nemesi Aug. 14208 (*in Moesia inf.*) Nemesi Aug. pro s(alute) imp. ⟨. . .⟩ Aug. (Nemesi Augg. (= Augustorum): III 15191 *a. 201, in Pannon. sup.*). VII 46 N(emesi) A(ugustae) sacratissima votum solvit Vettius Benignus. VIII 21721 (*in Mauret. Caes., a. 208*) ⟨Au⟩g. Nemesi ⟨sacrum⟩. *cf.* Diana. VI 30786 Neptuno Aug. et Nymphis sacrum T. Aelius Aug. lib. Olympus. V 286 (*Brixiae*) Neptuno Aug. XII 660 (*Arelate*). III 1794 (*in Dalmat.*). 3778 (*in Pannon. sup.*). 3841. 4124. 10765. 10219 (*in Pannon. inf.*). 5137 (*in Norico*). 5197. 14433 (*in Moesia inf.*) Nept. Aug. sac. II 1944 (*in Hispan. Baet.*) Neptuno Aug. sacrum. L. Iunius Puteolanus VIvir Augustalis. 4087 (*in Hispan. Tarrac.*) Neptuni Aug. sacrum in honorem . . . Aemil(i) Augustalis. VIII 1002 (*in prov. procos.*) Sarapidi, Neptuno Aug. sacr. 16526 pro saeculi felicitate Neptuno Aug. sac. 2654 (*in prov. Num., a. 174*). 5297. 5298. 6956. 10857. 18008. 8657 (*in Maur. Sitif.*). 8925. III 4806 (*in Norico*) Noreiae Aug. sacr. Q. Fabius Modestus domo Róma. . . . 4807. 5123 Noreie August. III 5314 (*in Norico, cf. 11713*) Nutrici Aug. sacr. 14051 (*in Pannon. sup.*) Nutricibus Aug. 14052—14061. 14355. 15184[26]. VIII 8245 (*in prov. Num.*) Nutrici Aug. 2664 Nutrici deae Aug. sacr. IX 5891 (*Anconae*) T. Fl. Optatus pro salute sua et suorum et colllegarum (*sic*) Nymphis Aug. votum posuit. V 3106 (*Vicetiae*) Nymphis Lymphisq. Augustis ob reditum aquarum. 3915 (*in pago Arusnatium*) Nymphis Aug. et genio pag(i) Arusnatium. XII 1328 (*Viennae*) Nymphis Augustis. 1329 Nymphis Aug. Percernibus. 2850 (*in agro Volcarum*). 3108 (*Nemausi*). 3109. XIII 50 (*in Aquitania*). 350. 360. 390. 437[add.] Nymphis Aug. Eutyches Augg. nn. 438. III 1957 (*in Dalmat.*). 3047. 3116 (*a. 173*). 8419. 4043 (*in Pannon. sup.*) Nymphis Aug. sacr. Eucarpus Aug. lib. 4117 Nymphis Aug. sacr. res publica Poet(oviensis) mandante L. Tullio Tusco leg. Augg. pr. pr. . . . . 4119. 4423 Nymphis Aug. sacrum. pro sal. C. Iuli Superi proc. Augg. prov. Siciliae. 10892. 11155. 5146 (*in Norico*). 5147. 5148. 5678. 11688. IX 4192 Aug. 10 (*Amiterni in fastis*) Cereri matri et Opi Augustae. X 6638 Aug. 10 (*Anti in fastis*) feriae Cererí et Opi Aug. VIII 16527 (*in prov. procos.*) Opi Aug. sac. VI 559 ⟨Pa⟩ntheo Aug. sacrum. T. Iulius Saturninus proc. Augustorum et Faustinae Aug. V 3279 (*Veronae*) ⟨P⟩anth⟨eo⟩ Aug. sacr. II 1165 (*in Hispan. Baet.*) Pantheo Aug. sacrum. L. Licinius Adamas . . . IIIIIIvir. Aug. 3030 (*in Hispan. Tarracon.*) ⟨P⟩an⟨t⟩he⟨o⟩ Aug. sacrum. L. Iulius L. lib. Secundus . . . IIIIIIvir Aug. VIII 14690 (*in prov. procos.*) Mercurio Sobrio genio Sease Pantheo Aug. sac. pro salute imp. Caes. M. Aureli Severi Antonini Aug. Pii. . . . *cf.* Iuppiter. V 3280 (*Veronae*) Parcis Aug. 3281 loco public. dat. d. d. Parcis Aug. sacr. L. Cassius Vervici f. Nigrinus VIvir Aug. v. s. l. m. 3282. V 3290 (*Veronae*) diís parentibus Augustis. MON. Ancyr. 2, 37 cum ex Hispania Galliaque, rebus in his provinciis prospere gestis, Romam redi Ti. Nerone P. Quintilio consulibus, âram Pacis Augustae senatus pro reditu meo consecrari censuit ad campum Martium, in qua magistratús et sacerdotes et virgines Vestales anniversarium sacrificium facere iussit. CORP. I[2] p. 232. IX 4192 Iul. 4 ara Pacis Aug. in camp(o) Mar(tio) constituta est Nerone et Varo cos. (*a. u. c. 741*). *cf.* X 6638 Iul. 4 *et* 8375, 11. VI 199 Pací August. sacrum. XIV 2898 (*cf.* add., *Praeneste*) Paci August. sacrum. decuriones populusque coloniae Praenestin. II 1061 (*in Hispan. Baet.*) Paci Aug. sacrum. L. Licinius Crescentis lib. Hermes IIIIIIvir Aug. 3732 (*in Hispan. Tarracon.*) ⟨Caesari⟩ T(ito) . . . conservatori Pacis Aug. XII 4335 (*Narbone, imperante Augusto, ut vid.*) Pací Aug. VIII 12378 (*in prov. procos.*) Paci Aug. sacrum. 8441 (*in Maur. Sitif.*) ⟨Pa⟩ci aeternae Aug. ⟨c⟩ol(onia) Nervian(a) Aug. ⟨M⟩artialis Sitif(ensium). *cf.* VELL. 2, 126, 3 pax augusta [per] omnis terrarum orbis angulos a latrociniorum metu servat immunes *et p. 1391, 13.* CORP. VI 562 Pietati Augustae ex s. c. quod factum est D. Haterio Agrippa C. Sulpicio Galba cos. (*a. 22*) Ti. Claudius Caesar Aug. Germanicus . . . (*a. 43*) dedicavit (*ara vota propter atrocem valetudinem Iuliae Augustae, cf.* TAC. ann. 3, 64). III 13557 (*in nummo*) ⟨Pie⟩tas August. II 332 (*in Lusitan.*). 1611 (*in Hispan. Baet.*). 1663 Pietati Aug. L. Lucretius Fulvianus flamen col(oniarum) immunium provinciae Baetic(ae), pontifex perpetuus domus Augustae. 3265 (*in Hispan. Tarracon.*). VIII 1473 (*in prov. procos.*). *cf. p. 1392, 8.* VIII 861 (*in prov. procos.*) Plutoni Aug. sacr. 12362 Plutoni Aug. frugifero deo sacrum. 12379 *sqq.* 14553. 16693 Caereres et Plutoni Aug. sac. pro salute imp. Caes. M. Aureli Antonini Pii Fel. Aug. 16774. 2231 (*in prov. Num.*). 18811 Plutoni Aug. sacr. ⟨p⟩ro salute et incolumitate ⟨i⟩mp. Caes. M. ⟨. . .⟩ Pii Felicis Aug. *cf.* deus frugifer. II 2122 (*in Hispan. Baet.*) ⟨P⟩olluci Aug. VIII 6941 (*in prov. Num.*) Polluci Aug. sacr. *cf.* Vintius. XI 4171 (*Interamnae*) Providentiae Augustae sacr. V 1871. VIII 841 (*in prov. procos.*). ACTA Arv. a. 38 ⟨ad a⟩ram Providentiae Augustae. VIII 993 (*in prov. procos.*) statua Pudicitiae Aug. III 13466 (*in Pannon. sup.*) Quadrivis Aug. 13467? 4441 (*in Pannon. sup.*) Silvanab(us) et Quadribis Aug. sacrum (*a. 211*). XII 2201 (*inter Viennam et Gratianop.*) Quirino Aug. sacrum. 2202. VIII 1427 (*in prov. procos.*) Vrbi Romae aeternae Aug. resp(ublica) municipi Severiani Antoniniani liberi Thibursicensium Bure. INSCR. numm. Cohen II[2] p. 341 n. 704 (*Pii*) Romulo Augusto. CORP. XIII 3071 (*in Gall. Lugud.*) Aug. Rudiobo sacrum. VI 30983 numini domus Aug. sacrum, Aesculapio et Saluti Aug. collegium Salutar(e). . . . ACT. Arv. a. 97, I 17 (*in precatione*) Salus Augusta p(ublica) p(opuli) R(omani) Q(uiritium). CORP. XIV 2804 (*Gabis*) Agusiae T. f. Priscillae sacerdotí Spei et Salutis Aug. . . . cum pro salute principis Antonini Aug. Pii . . . eximio ludorum spectaculo edito religioni, veste donata universis, satis fecerit. IX 5530 (= 6078, 1, *in Vrbe Salvia*) Salutis Aug. Salviens(ium). 6379? XI 4170 (*Interamnae*) Saluti perpetuae Augustae Líbertatíque publicae populi Romani (*a. 32*). V 428 (*Piquenti*). III 4162 (*in Pannon. sup.*) Salut. August. sac. II 1437 (*in Hispan. Baet.*) Saluti Augustae. VIII 15448 (*in prov. procos.*). 8305 (*in prov. Num.*). *navis sic nominata?* INSCR. Ephem. epigr. VIII p. 179 n. 734. CORP. V 3291 (*Veronae*) Saturno Augusto. 3292 Saturno Aug. sacr. P. Tossius Zosimus VIvir Aug. 8844. 5024 (*Tridenti*). 5068 (*in Anaunis*) d(eo) Saturno Aug. XII 4337 (*Narbone*) S(aturno) A(ugusto) f(rugifero)? III 1796 (*in Dalmatia*) Saturno Aug. sac. Claudia Aesernina sacerdos divae Augustae. VIII 871 (*in prov. procos.*) Sat. Aug. sac. 938. 873 S(aturno) A(ugusto) s(acrum). *sic* 996. 5302. 5303. 12388. 14913 *et passim, omnes ex provincia proconsulari.* 998 Saturno Aug. sacrum. 1216. 1354. 2190. 5301. 5304. 1009 (*cf. p. 1285*) S(aturno) d(omino) Aug. sac. 10619. 12389. 12391 —12399. 14377. 14465 ⟨S⟩aturno Aug. sacr. ⟨pro salute imp. Caes. L. Se⟩ptimi Severi Pertinacis Aug. . . . . 14915. 14918—14923. 14930. 15248. 16696 I(ovi) o(ptimo) m(aximo) Saturno Aug. sac. 16697. 2232 (*in prov. Num.*). 2233—2238. 2349. 2668. 2669. 4580. 6304. 6959. 8199. 8306. 4581 deo frugum Saturno frugifero Aug. 2666 frugifero Saturno Aug. sac. 4512 (*a. 149*). 17675. 18236 Sat. Aug. ⟨s⟩a⟨c.⟩. 19921 Saturno Augus. sac. 20180. 8443 (*in Maur. Sitif.*). 8444—8447. 8658. 8661—8663. 10909—10914. 20253. 20419. 20433. 20435 (*a. 262*). 20436 Sat. Aug. sac. 20437 (*a. 239*). 20438 (*a. 222*). 20441 (*a. 264*). 20442 (*a. 227*). 9022 (*in Maur. Caes.*). *al.* 12331 (*in prov. procos.*) Saturno Achaiae Aug. sacr. pro sal. imp. Caes. Antonini Aug. Pií. . . . 12390 Saturno Aug. Sobaresi. *cf.* deus frugifer. III 3896 (*in Pann. sup.*) Savo Aug. sac. 4009. 11684 (*in Norico*) Adsallut. et Savo Aug. sac. XIV 2899 (*Praeneste*) Securitat(i) Aug. sacrum. decurion(es) populusque coloniae Praenestin. III 3922 (*in Pannon. inf.*) Sedato Aug. sac. 10335 (*a. 210*). 8086 (*in Moesia sup.*) Sedato Aug. pro sal. ímpp. Severi et Antonin. Augg. V 3294 (*Veronae*) Serapi Aug. et Isidi regin. III 4044 (*in Pannon. sup.*) Serapí Aug. sacrum. Epaphroditus Alexandrí Aug. disp. tabul. 7768 (*in Dacia*) Sarapi Aug. sacr. Tib. Iulius Flaccinus leg. Aug. pr. pr. VIII 1002 (*in prov. procos.*) Sarapidi, Neptuno Aug. sacr. 12492. 14792 Serapi Aug. sacr. pro salute ímp. Caes. M. Aureli Commodi Antonini Pií. . . . 17721 (*in prov. Num.*) patrís dís ⟨sa⟩lutaribus ⟨Io⟩vi, Serapi Aug. VI 682 (*saec. II*) Silvanum Augustum familia *gladiatoria Caesaris* restituit. 633 Silvano Aug. 30804 Silvano Aug. sacrum. Crescens Alypiánus ímp. Caésaris Nervae Traianí . . . disp. 635 (*cf.* 30805, *a. 141*). 636. 637 sacrum sancto Silvano Aug. XIV 309 (*Ostiae*) quinquennal(is) collegi Silvaní Aug. maioris quod est Hilarionis. XI 363 (*Arimini*) Silvano Aug. sac. 555 (*Caesenae*) Silvano Aug. sacr. C. Petronius Longus trierarchus. 5954b (*in Vmbria*). V 424 (*reg. X*). 485. 828 (*Aquileiae*) S(ilvano) A(ugusto) s(acrum) in memor⟨iam⟩ L. T. Fruend⟨i⟩ patron⟨i⟩ IIIIIIvir. et Aug. 829 Silvano Aug. in honor. L. Titi Ismari et . . . L. Titius Onesimus Ismari lib. IIIIIIvir Aquil. 830 Silvano Aug. in honor. M. Trosi Daphni IIIIIIviri. 831 S(ilvano) A(ugusto) s(acrum). 832 S. A. s. in honor. L. Valeri Nymphodot. VIvir. et d. d. Aug. 833. 8244. 8245 Silvano Aug. et Mercurio. 2383 (*reg. X*) S. A. s. 5007. 7146. 3299 (*Veronae*) Silvano Aug. sacrum. M. Dubitatius Pervincus VIvir Aug. 3300. 3301. 4290 (*Brixiae*). INSCR. suppl. Ital. 168 (*Aquileiae*). 715 (*in Anaunis*) d(eo) s(ancto) S(ilvano) Aug. s(acrum). CORP. XII 662 (*Arelate*). 1225 (*Arausione*). 1834 (*Viennae*). 4103 (*prope Nemaus.*). 5960 (*Narbone*). XIII 1780 (*in Gall. Lugud.*) deo Silvano Aug. III 1146 (*in Dacia*). 1911 (*in Dalm., a. 239*). 1958. 1959. 1960. 3034. 8306. 8483. 8684 Silvano Aug. sacr. voto suscepto pro salute ímp. Caesaris Nervae Traiani optimi Aug. . . . 9793. 9813. 9813a *et* b. 9830. 1958. 13198 Sil(vano) s(ancto?) Au(gusto). 13207. 10458 (*in Pann. inf.*) Sil(vano) sil(vestri) Aug. 3961 (*in Pann. sup.*). 4243. 10800. 10801. 10912. 10940. 11159. 11160. 4426

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

⟨Si⟩l⟨v⟩ano Aug. genio loci pro salute C. Vettii Sacinian⟨i⟩ leg. Aug. pr. p⟨r.⟩. 10975 Fortune Mercurio Silvano Augg. 14355^{8} S(ilvano) A(ugusto) s(acrum) *in sola Dalmatia* 8305. 8685. 9791. 9792. 12790. 14677. 14678. 14926. 5093 (*in Norico*) S(ilvano) Saxano Aug. sac. II 4089 (*in Hispan. Tarrac.*) Silvano Aug. sacrum. pro salute ímp. Caes. Hadriani Antonini Aug. Pií n(ostri) et liberorum eius. 4615 Silvano Aug. sacr. P. Cornelius Florus VIvir Aug. VIII 14463 (*in prov. procos.*) Silvano Aug. sac. 2499 (*in prov. Num.*) Silvano Aug. sac. Cl. Gordianus leg. Aug. pr. pr. 5880. 6354. 6963 numini Silvani Aug. sacrum. 8248 Silvano silvestri Aug. pro sal. imp. d. n. 18239. 19199 Iovi Silvano Aug. sac. III 3393 (*in Pannon. inf.*) Silvana⟨bu⟩s Augg. ... mil. le⟨g.⟩ II adi. p. ⟨f.⟩ Severianae. 4441 (*in Pannon. sup., a. 211*) Silvanab. et Quadribis Aug. sacrum. XII 2656 (*Albae Helvorum, litteris saec. II*) deae Soioni Aug. VI 31035 inventori lucis Soli invicto Augusto. III 10308 (*in Pannon. inf.*) ⟨d⟩eo Soli Au⟨g.⟩. II 6308 (*in Hispan. Tarracon.*) Sol. Aug. 807 (*in Lusitania*) Soli invict. Aug. sacrum. VIII 4513 (*in prov. Num.*) Soli deo Aug. sac. 2350 ⟨S⟩oli Aug. sacr. ⟨.⟩ Valerius ⟨C⟩arpus Augus⟨ta⟩lis. VIII 760 Spei Aug. sacr. X 6645 (*Anti*) ⟨...⟩des Aug. l. ⟨...⟩ quinquennalis cultorum Spei Augustae. V 707 (*in agro Tergestino*). 708? 834 (*Aquileiae*). INSCR. suppl. Ital. 410. CORP. III 10914 (*in Pannon. sup.*) Spincibus Augg. sac. VI 761 (*a. 12*) Statae Fortunae Aug. sacr. VI 764 Statae matri August. magistri anni secundí. 766 Statae matri Aug. sacrum. mag. reg. VII ... ann. L̄. 802 Volcano Quieto Augusto et Statae matri Augustae sacrum ... magistri víci Armilustri anni V. XI 3321 (*Fori Cassi*) Statae Augustae matri sacrum. VIII 5305 (*in prov. procos.*) Telluri Gilvae Aug. sacr. 12322 Telluri et Cereri Aug. sac. III 5036 (*in Norico*) Termunibus Auc. sacr. V 4982 (*reg. X*) Tutelae Aug. II 3349 (*in Hispan. Tarrac.*) Augusto, Paci perpetuae et Concordiae Augustae Q. Vibius Felicio sevir et Vibia Felicula ministra Tutelae Augustae. 4056 Tutelae Aug. sacrum. C. Terentius Onesimus ob honorem seviratus sui. XIII 583 (*in Aquitania*) Tútelae Aug. 584 (*a. 224*). 919. 956 Tutelae Aug. Vesunniae. VIII 17330 (*in prov. procos.*) ⟨...⟩ Plut(oni) Variccalae Aug. INSCR. numm. Cohen II^{2} p. 435 n. 279 (*Faustinae mai.*) Veneri Augustae. CORP. IX 2562 (*Boviani undecim.*) Venerí caelestí Augustae sacr. V 835 (*Aquileiae*) Veneri Aug. 836. XII 1819 (*Viennae*). 3133 (*Nemausi*). III 7254 (*in Achaia*) Augustae Veneri sacrum. 1157 (*in Dacia*) Veneri Aug. 2971 (*in Dalm.*)? 8284. 1797 Veneri victrici Aug. sacr. C. Vesius Cerdo IIIIIIvir. 2770 Veneri victrici Particae Aug. sac. 3964 (*in Pannon. sup.*) Veneri Aug. sacr. Augustinus Augg. nn. libertus. 4167 Veneri vict. Aug. sac. 14354^{36} Volcano et Veneri Aug. sacrum. II 23 (*in Lusitan.*) Veneri victrici Aug. sacr. 1951 (*in Hispan. Baet.*). 1952. 2123. 2326. 4500 (*in Htspan. Tarrac.*). 6078. 6262. VIII 12140 (*in prov. Byzac.*). 12314 (*in prov. procos.*) Veneri Aug. sac. Delius Abascanti Aug. vil. vic. 12426. 15200. 6964 (*in prov. Num.*) Veneri Aug. ⟨...⟩ndus leg. Aug. pr. pr. 6965. 10858. IX 5892 (*Anconae*) Vertumno Augusto sacrum. V 8655 (*Concordiae*) Vestae August⟨ae⟩ ⟨T.⟩ ⟨Ae⟩lius T. lib. Atimetus VI⟨vir⟩. XIII 1676 (*in Gall. Lugud., litteris saec. I*) Augustae deae Vestae. II 1166 (*in Hispan. Baet.*). 3378 (*in Hispan. Tarracon.*) Vestae Aug. sacrum Ti. Claudius Felix ... ob honorem VIviratus. VI 103 (*saec. III*) Victoriam Augustam et sedes aeneas .... 795. XIV 2585 (*Tusculi*) Victoriae August. IX 3336 (*Aterni*) ⟨Vic⟩toria⟨e⟩ Augustae sacrum. X 2 (*Regi Iuli*). 1237 (*Nolae*) Victoriae Aug. Augustales. 1887 (*Puteolis*) ⟨...⟩ M. l. Phileros ⟨... Aug⟩ustalis ⟨a⟩edem Victoriaé Augustaé dedicávit. 5822 (*Ferentini*). XI 3780 (*Veis, a. 249*) Victoriae August. sacrum. V 4986 (*in reg. X*). 5025 (*Tridenti*). 5070 (*in Anaunis*). 6959 (*Taurinis*). 6960. 7831 (*in Alpib. marit.*). INSCR. suppl. Ital. 1011. CORP. V 4089 (*Betriaci*) Victoriae Aug. Antonini et Veri. XII 162 (*in Alp. Poenin.*). 1537 (*in agro Volcar., litt. saec. II*). 1707. 3134 (*Nemausi*). XIII 5941 (*in Germ. sup.*). VII (*paene omnes a militibus positae*) 394. 395. 480. 726. 891. 1068 Marti et Victoriae Aug. III 1158 (*in Dacia*). 1365. 1416 (*a. 157*) Victoriae Aug. pro salute imp. Antonini Aug. M. Statius Priscus legatus eius pr. pr. 1442. 4811 (*in Norico*) Victoriae Aug. sac. M. Bell. Saturninus trib. chor. I Fl. Brit. 4811 (*a. 238*). 4813. $4814^{add.}$ 5565 (*a. 310*) Victoriae Augustae ⟨sac⟩rum pro salutem ⟨dd.⟩ nn. Maximi et ⟨Con⟩stantini et Licini ⟨se⟩mper Augg. 5612. 5615. 11744. 11745. 11760. 11743 Erculi et Victoriae Aug. sacr. 10766 (*in Pannon. sup.*) Victoriae Au(gustae). 7057 (*in Asia*) ⟨Vict⟩oriae A⟨ug.⟩ ⟨s⟩acru⟨m⟩. ⟨. . Val⟩erius Lo⟨ngus c(enturio)⟩. ⟨*Νίκ*⟩*η Σεβασ*⟨*τή*⟩. II 982 (*in Hispan. Baet.*). 1345. $1425^{add.}$ 1967 L. Octavius L. f. Rusticus, L. Granius M. f. Balbus aedilis Victoriae Augustae sacrum d. s. p. dant. 2327 Victoriae Aug. ... Augustales d. d. 3002 (*in Hispan. Tarrac.*) Victoriae Aug. ... seviri Aug. d. s. p. f. c. 3249 Victoriae Aug. ... VIvir(i) Augustales. 3410. 4976, 2 (*in anulo*) Vi(ctoria) Au(gusta). VIII 303 (*in prov. Byz.*). 797 (*in prov. procos.*). 862. 1822. 5306. 14300 Victoriae Aug. sacrum pro salute imp. Caesaris Traiani ⟨Ha⟩dr⟨ia⟩n⟨i⟩ Aug. 12382. 14350. 15258 Victoriae Augustae imperatorum et Caesarum nostro⟨r⟩u⟨m⟩. 2353 (*in prov. Num., saec. II*). 2482 (*a. 253*) Victoriae Aug. pro sal. dd. nn. Valeriani et Gallieni ⟨Augg.⟩. 4200. 4290. 4514. 5695. 6046. 6967. 7963 Victoriae Augustae sacrum ⟨...⟩ L. Cornelius L. fil. Quir. Fronto Probianus eq. p. ... fl(amen) p(er)p(etuus) divi Magni Antonini. 20148. 17838. 18898 Victoriae Aug. sacr. pro salute Antistiorum Adventi et Burri. 8454 (*in Maur. Sitif.*). 9284 (*in Maur. Caesar.*) Victoriae Augustae. ducatu instantiaque Claudi Constantis proc. Aug. contigit .... 9696 (*imperante Elagabalo*) Victoria⟨e⟩ Aug. 9024 Victoriae Aug. L. Septimi Severi ... et M. Aureli Antonini .... 9025 (*a. 301*) Victoriae Aug. sancte deae. 20748 (*a. 252*). 20863. 16416 (*in prov. procos.*) Victoriís Aug. sacr. pro salute ⟨...⟩ M. Aureli Severi Alexandri .... *sed* Victoria Augusti, Augustorum *sim.* III 12013, 1. 13439. 1072 Victoriae Antonini Aug. *al.* XII 2558 (*inter Augustum et lac. Lemann.*) Aug. Vin⟨tio⟩ sacr. 2561 Vintio Au⟨g.⟩ Polluci sa⟨cr.⟩. V 8248 (*Aquileiae*) Viribus Aug. sac. L. Terentius Hermes IIIIII vir. INSCR. Rostowzew, tess. plumb. 1980 Vir(tus) Aug. CORP. II 1062 (*in Hispania Baet.*) ⟨Vi⟩rtuti Aug. ⟨M. Eg⟩natius Sc⟨it⟩i lib. ⟨Ve⟩rona IIIIIIvir. August. VII 397 Virtuti Augustae. 1135 imp. C. T. Aelio Hadriano Antonino Aug. .... Virt(us) Aug(usta). VIII 15638 (*in prov. procos.*). 16528. 9026 (*in Maur. Caes., a. 241*) Virtuti deae sanctae Aug. 9027. 8456 (*in Maur. Sitif.*). 6951 (*in prov. Num.*) Honoris Virtutis Aug. sac. VI 801 Volcano Quieto Augusto sacrum. mag(ístri) reg. III vic(i) Sabuci ann. L .... 802 Volcano Quieto Augusto et Statae matri Augustae sacrum ... mag(istri) víci Armilustri anni V. V 838 (*Aquileiae*). 4294 (*Brixiae*) Volkan. Aug. P. Antonius Callisto VIvir Aug. XII 1552 (*in agro Volcarum*). XIII 1679 (*in Gall. Lugud., litt. saec. I*) Augusto deo Volkano. III 3646 (*in Pannon. inf.*) Volcano Aug. sacr. coh. II Alp. e⟨q.⟩. 4447 (*in Pannon. sup.*) Volcano Aug. ... Augustal(es) curator(es) thermar(um). 10875. 14354^{36} Volcano et Veneri Aug. sacrum. 10699 (*in Norico*) Volkano Aug. et cult⟨oribus eius⟩.

cum his conferas talia: CORP. II 465 Concordiae Augusti. VIII 8300 Concordiae Augustorum ímp. Caes. M. Aureli Antonini ... et ímp. Caes. L. Aureli Veri ... L. Gargilius Q. fil. Pap. Augustalis. 17829 Concordiae Augg⟨g⟩. nn⟨n⟩. .... 18891 Concordiae Augusti sacrum. 2344 Fortunae reduci Aug. ⟨...⟩. 5522. 6944 ⟨Fortu⟩nae reduci Aug. sacrum pro salute et felicissimo reditu imp. Caesaris L. Septimí Severi .... 18595. 15846 Fortunae reduci Aug. imp. Caes. M. Aurelii Severi Alexandri .... 4874 Fortunae reduci Aug. sacr. C. Vasidius ... Bellicus ... veteranus Aug. .... 6303 Fortunae reduci Aug. ímp. Caes. M. Aurelii Antonini ... (*a. 213*). III 1421 (*in Dacia*) Fortunae Praenestin⟨ae⟩ Aug⟨g⟩. n⟨n⟩. 3305 Herculi Augusti. 5531 Herculi Aug. n. 10406 (*a. 290*) Herculi Augg. ... ⟨D⟩iocletiano IIII et Maximiano Augg. coss. XIII 3614 (*litteris saec. I*) Mercurio et Laribus Augusti. VI 563 Pietati imp. Caesaris ... Traiani. 644 (*a. 149*) Silvano Flaviorum Cassianus T. Flavi Aug. lib. Celadi libertus fecit. 789 Victoriae Augustor. XII 2389 Victoriae Augusti. II 5761. VIII 70. 2351. 2677 (*a. 211/212*) Victoriae Augg. 4582 Victoriae Augustorum (*Marci et Veri*) sac. 965 (*a. 166*) Victoriae Armeniacae Parthicae Medicae Augustorum sacrum. 4202 (*a. 213*) Victoriae Germanicae Aug. ímp. Caes. M. Aureli Severi Antonini Pii Felicis Aug. .... 2354 Victoriae Parthicae Aug. sacr. 20149 Victoriae Parthicae maximae Auggg. 9961. 8455 Victoriae Augg⟨g⟩. invictorum ímp. Caes. L. Septimi Severi .... 2465 I. o. m., Iun. Reg., Min., Marti, Vict. Auggg. pro salute ímpp. L. Septimi Severi Pii et M. Aureli Antonini Augg. .... 4201. 8303. 10832 Victoriae Herculi A⟨u⟩g. sacr. 71. 4765 Vic. Augg. et Caess. nn. VII 396. 513 (*a. 205/8*). VIII 7094—7098 statua aerea Virtutis domini n. Antonini Aug. VIII 2618 I. o. m. cons(ervatori) Augg. nn. (*a. 211/212*) ... totiusq. domus divinae. 12209 Iovi conservatori Augg. sac. pro salute ímp. Caes. L. Septimi Severi ....

de re militari: Augustae *honoris causa cognominatae sunt legiones, cohortes, al., ab eo qui primus imperavit et ab eis qui secuti sunt; cf. Domaszewski, PW. II 2349.* DIO 54, 11 *Agrippa ignominiae causa* στρατόπεδον ὅλον Αὔγουστον ἐπωνομασμένον ἐκώλυσεν οὕτως ἔτι καλεῖσθαι. *v. etiam infra sub* alae. *legiones* (*cf. Ruggiero, diz. epigr. I 813*): leg. II Augusta, *ab Augusto conscripta*; leg. III Augusta (CORP. VIII 10018. 10023, *a. 14*), *cf. infra* Tertii Augustani; leg. VIII Augusta, *a Caesare conscripta.* CLAVD. 15, 422 dictaque ab Augusto legio. *cf.* DIO 55, 23 τὸ ... δεύτερον τὸ Αὐγούστειον (στρατόπεδον). οἱ ... ὄγδοοι Αὐγούστειοι. CORP. XI 3004 leg(ionis) VIII bis August(ae) (*aetate Flaviorum*). *cohortes* (*cf. Cichorius, PW. IV 234*): cohors I Augusta; *eadem fortasse dicitur in* VVLG. act. 27, 1 cohortis Augustae (σπείρης Σεβαστῆς); cohors II Augusta Nervia Pacensis miliaria Brittonum; cohors II Augusta Cyrenaica equitata; cohors I Augusta Praetoria Lusitanorum equitata; cohors I Augusta Nerviana Velox; *al.* *alae* (*cf. Cichorius, PW. I 1225*): ala Augusta ob virtutem appellata (CORP. VII 340. 341. 344); ala I Flavia Augusta Britannica miliaria c(ivium) R(omanorum) bis torquata ob virtutem; ala I Augusta gemina colonorum; ala Augusta Gallorum Proculeiana; *al.* *classis Alexandrina* (*cf. Fiebiger, PW. III 2641*): CORP. III 43 (*a. 134*) praef. classis Aug. Alex. VIII 9358 praeposito classis Syriacae et Augustae. 21025 Ti. Claudio Aug. lib. Eroti ... exacto classis Augustae Alexandrinae. Tertii **Augustānī,** *milites legionis III Aug.*: NOT. dign. occ. 5, 105 Augustani. 5, 254 legiones comitatenses: ... Tertio Augustani. 7, 151. COD. Theod. 4, 12, 3 (*a. 321*) Tertiis Augustan⟨is⟩.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

naves **Augustī** *appellatae a cognomine Augusti*: Corp. VI 3151. 32776 (triere) Augusto. X 3450 (*Miseni*) III Augusto. 3446 III Aug. 3560. 3649. 3650. XI 58 (*Ravennae*) (quinqueremi) Auc(usto) *al.* VIII 9379.

adi. **Augustālis** *ab Augusti cognomine declinatum*: Ps. Boeth. grom. p. 397 si fuerit terminus crassus Augustalis. Corp. II 460. Iord. Rom. 84 Augustalis (Augustialis *Valenc.*) exoritur potestas. Augustalia *et* ludi Augustales (*cf. Mommsen, Corp. I^2 p. 332; Wissowa, PW. II 2361*): Mon. Ancyr. 6,13 τήν τε ἡμέραν (*a. u. c. 735, Oct. 12*) ἐκ τῆς ἡμετέρας ἐπωνυμίας προσηγόρευσεν (*senatus*) Αὐγουστάλια. *cf.* lat. 2, 33. Dio 54, 10, 3 τὴν ἡμέραν ἣν ἀφίξοιτο (*ex Syria*) ἔν τε ταῖς ἱερομηνίαις ἀριθμεῖσθαι καὶ Αὐγουστάλια ὀνομάζεσθαι. Act. Arv. a. 66 (Oct. 12) ⟨promagister M. Aponius⟩ Saturninus...⟨immolavit in templo novo ob Au⟩gustalia divo Au⟨gusto b(ovem) m(arem)...⟩. Fast. ann. Iul. Sabin. (Corp. I^2 p. 220) Oct. 12: Aug. Maff. (p. 226) Oct. 12: August. Amitern. (p. 245) Oct. 12: Aug. np. fer(iae) ⟨e⟩x s(enatus) c(onsulto) q(uod) e(o) d(ie) imp. Caes. Aug. ex transmarin(is) provinc(iis) urbem intravit araq(ue) Fort(unae) Reduci constit(uta). Antiat. (p. 249) Oct. 12: Aug. *ludi*: Tac. ann. 1, 15 tribuni plebis petivere ut proprio sumptu ederent ludos, qui de nomine Augusti fastis additi Augustalia vocarentur. ... mox celebratio annua ad praetorem translata, cui inter cives et peregrinos iurisdictio evenisset. 1, 54 ludos Augustales tunc primum coeptos turbavit discordia ex certamine histrionum. Dio 54, 34, 2 (*a. u. c. 743*) τὰ δὲ δὴ Αὐγουστάλια, ἃ καὶ νῦν ἄγεται, τότε πρῶτον ἐκ δόγματος ἐτελέσθη. *cf.* 55, 8. 56, 46 (*a. 14 p. Chr.*) ὅπως ... τά τε Αὐγουστάλια οἱ δήμαρχοι ὡς καὶ ἱεροπρεπεῖς ὄντες διατιθῶσι. 56, 47 τῶν ὀρχηστῶν τινος μὴ ἐθελήσαντος ἐπὶ τῷ τεταγμένῳ μισθῷ ἐς τὸ θέατρον ἐν τοῖς Αὐγουσταλίοις ἐσελθεῖν. Fast. Amitern. (Corp. I^2 p. 245) Oct. 5: ludi divo Augusto et Fort(unae) Reduci committ(untur). Oct. 6—12: ludi. Antiat. (p. 249) Oct. 3—12: ludi. Philocal. (p. 274) Oct. 12: (*ludi*) Augustales. Corp. IV 1745 Neroneis Augusta(libus)? Corp. inscr. Graec. Sic. Ital. 738 (*Neapoli*) Αὐγούστεια ἐν Περγάμῳ. 739. 1102 (*Romae, saeculi II altera parte*). *cf.* Σεβαστά *al.* (*Beurlier, Le culte impérial p. 161 sqq.*). flamen Augustalis (*cf.* flamen divi Augusti, Augustorum *sim.*): Corp. XIV 3500 II vir tert., praef. aerar., salius, praef. iur. dic., flamen Augusta⟨lis⟩. 3590 (*Tibure*) aed. pl. Cer(ialis), pr., flam. August. .... IX 2648 (*Aeserniae*) ... IIII vir(o) quínq. bis, flaminí Augustalí .... 3434 (*Peltuini*) aed(ili) q(uaestori) r(ei) p(ublicae), q(uaestori) al(imentorum), fl. Aug. .... 3437 aedili, quinq., praef. iuris dic., quaestori alim., flaminali Aug. (*sic*). 3522 (*Furfone*) trib. mil. II, flam. Aug.... 3613 (*Aveiae*) ⟨pr⟩aef. iuri dic., qu⟨a⟩est., ⟨flam.⟩ Aug. .... 4686 (*Reate, a. 184*) praef. castror. leg. III Cyr., Laurenti Lavinati sacerd., flamini Augustali. 5841 (*Auximi*) L. Praesentio L. f. Lem. Paeto L. Attio Severo praefecto coh. I Afr. ... Vibia L. f. Marcella flamina August. marito. X 4868 (*Venafri*) praef. levis armat., praef. castr. imp. Caesar. Aug. et Ti. Caesaris Augusti, ... flamini Augustali. 6766 (*Ardeae*) flam. ⟨Au⟩gustal., II vir quart. 7518 (*in Sardinia*) IIII vir, II vir iur. dic., flam. Aug. II.... 7519. XI 1421 (*Pisis, imperante Augusto*), 43 fla⟨me⟩n Augustalis, pontif(ex) minor publicorum p. R. sacrorum. 1421, 48 flamen August. 3336 (*Blerae*) Neroni Caesari Germanici f. ... flam. Augustali, sodali Augustali, q(uaestori). V 2524 (*Ateste*) flamen Augustalis. 3223$^{add.}$ (*Veronae*) cos., flamin(is) Aug., pro cos., pontif., sodalis Aureliani Antoniniani. 3341 IIII vir(o) viar. cur., flam. Aug. primo Veron. creato. 7425 (*Libarnae*) aed., II vir(o) quínq., flam. Aug., ... donis donato ab imp. Nerva Caesare Aug. 7428. 7259 (*Segusione*) flamini Aug. provinciae ⟨C⟩ottianae. XII 147 (*in alpib. Poenin.*) ⟨D⟩ruso Caesari ⟨Ti.⟩ Augusti f.... ⟨a⟩uguri pontif. quaestori ⟨f⟩lamini Augustali cos. II ... (*a. 23*). 6038 (*Narbone, imperante Augusto*) quae (*lex ius causaque*) flámini Augus⟨tali ex hac lege facto erit⟩. XIII 5002 (*in Germ. sup.*) flam(inica) Aug. 5009 II vir(o) iterum, flam. Aug. 5010 II vir(i) bis, flaminis August. III 1822 (*Naronae*) flamini Augustali, IIII vir(o), II quin⟨q.⟩ .... 8733 (*Salonis*) auguri, IIII vir(o) i. d. quinquennal., flam. Augustali .... II 1517 (*in Hispan. Baetica*) ⟨G⟩ermanico ⟨C⟩aesari Ti. f. ... auguri, flam. ⟨Au⟩g. cos. ... (*a. 18*). 2039. 2198. 2074 flaminicae Aug. 2159 flamini August. 3271 (*in Hispan. Tarrac.*) tribuno leg. VIII, flamini Augustali in Baetica primo. 3379 (*a. 37/41*) flamen Augus⟨t.⟩. 4223 II vir(o) bis, sacerd. Romae et Aug. convent. Asturum, ... flamini Augustali p(rovinciae) H(ispaniae) c(iterioris). 4226 flam. Aug. prov. Hisp. citer. 4525.

sodales Augustales: Tac. ann. 1, 54 idem annus novas caerimonias accepit addito sodalium Augustalium sacerdotio, ut quondam Titus Tatius retinendis Sabinorum sacris sodales Titios instituerat. 3, 64 ludi ... quos pontifices et augures et quindecimviri septemviris simul et sodalibus Augustalibus ederent. ... Caesar dixit ... ideo Augustales adiectos, quia proprium eius domus sacerdotium esset, pro qua vota persolverentur. hist. 2, 95 caesae publice victimae cremataeque; facem Augustales subdidere, quod sacerdotium, ut Romulus Tatio regi, ita Caesar Tiberius Iuliae genti sacravit. *fasti eorum fuerunt Bovillis, ubi sacrarium gentis Iuliae fuit (v. infra).* Suet. Claud. 6 senatus ... ut ad numerum sodalium Augustalium sorte ductorum extra ordinem adiceretur *Claudius* censuit. Galba 8 sacerdotium triplex *accepit Galba*, inter quindecimviros sodalesque Titios item Augustales cooptatus. Corp. XIV 2388 *sqq.* (*Bovillis*) *fastorum sodalium Augustalium fragmenta.* 2505—2509 (*in agro Tusculano*) cos., praetori, ... sodali Augustali ... (*ca. a. 212*). 3608 (*Tibure*) pontif(ici), sodali Aug., III vir(o) a. a. a. f. f., q(uaestori) Ti. Caesaris .... 3647 Ti. Claudius Aug. lib. Lysimachus viator sodalium Augustalium. 3900 consulari, sodali Augustali, comiti ímp. Severi Alexandri Aug. .... XI 3336 (*Blerae*) Neroni Caesari Germanici f. ... flam. Augustali, sodali Augustali, q(uaestori). V 24 (*Polae*) ⟨Ti. C⟩laudío (*qui postea imperavit*) ... augurí, sodali Aug., sodalí Titio, cos. (*a. 37/41*). *cf.* III 381. V 531 (*Tergeste*) ... tr. pleb., prae⟨tori, soda⟩li August., ... cos. (*a. 71*). 865 (*Aquileiae*) ... ⟨c. v. cos.⟩, sodali Aug. .... 4954 (*Camunnis*) Druso ⟨Caesari⟩ Ti. Aug. f. ... ⟨pontif.⟩, sodal. Augu⟨st., cos.⟩. 5809 (*Mediolani*) cos., sodali Augustali, leg. pr. ⟨pr.⟩ ímp. Caes. T. Aelii Antonini ⟨...⟩. XIII 7253 (*in Germ. sup.*) cos. III (*a. 83?*), XV vir sacris faciend., sodális Augustál., sod. Flavial., sod. ⟨T⟩i⟨t⟩ialis. III 52$^{add.}$ (*in Aegypto*) cos., VII ⟨vir. epul.⟩, sodalis Augustalis .... 550 (*Athenis*) cos., VII viro epulonum, sodali Augustali, leg. pro pr. imp. Nervae Traiani .... 2974 (*in Dalmatia*) cos. (*a. 3*), aug., so⟨dali Augustali⟩, sodali Titio .... 2975. 7129 (*Ephesi*) pontif., ⟨sodalis Aug⟩ustális, fráter Arvál⟨is⟩ (*cos. a. 34*). 7267 (*in Achaia*). 10336 (*in Pannon. inf.*) cos. (*a. 144*), sodali August⟨a⟩li .... II 1371 (*in Hispan. Baet., a. 128*) sodal. Augustal., ... leg. Aug. leg. XX V. v. 1283. 4508. 6145. VIII 7036 (*in prov. Num.*) cos., sod⟨al⟩í Augustali, ... misso ... a dívo Hadriano .... XIV 2391 (*Bovillis*) magisteria sod⟨alium Augustalium⟩ Claudialium an⟨nua⟩: ...(*a. 213*) ... ann(i) CC. V 6977—6981 (*Taurinis*) cos. II, VII viro epulonum, sodalí Augustalí Claudialí, leg. pro pr. imp. Nervae Caes. Traiani .... sacerdotes Augustales: Tac. ann. 2, 83 honores ... reperti *Germanico*, ut ... sedes curules sacerdotum Augustalium locis ... statuerentur. Corp. X 8038 (*in Corsica*) Lasemo Leucani f. sacerd. Aug., Eunus Tomasi f. sacerd. Aug. (*ca. a. 72*). V 4950 (*in reg. X*) sac. Aug. 4960. Dio 59, 7 *Gaius* ... μετὰ τῶν συνιερέων τῶν Αὐγουστείων συνεθεάσατο *ludos*. Corp. VI 31371 tribul(es) trib(us) Pal. corp(oris) Aúg(ustalis) client⟨ium⟩. **Augustālēs**, *cultores divorum Augustorum corporati, de quibus v. Neumann, PW. II 2349 sqq.; libertini fuerunt paene omnes, ingenui pauci, ut Praeneste, aliis locis. titulos Augustalium et sevirum Aug. apud Ruggiero I 856 sqq. collectos exhibuit Premerstein. notatum plerumque* Aug.; *haud ita raro* Augustal. *et* August.; Augus. Corp. X 5796, XI 3135; Augu.(?) V suppl. ital. 752; VI viri Augg. V 4203. 4449, XII 5776, XIII 5178. Augustales: Corp. X 4792 (*Teani Sidicini*) ex pecunia Augustal(ium) (*secuntur sex nomina*). 1890 (*Puteolis*) adlec(tus) in⟨ter Augu⟩st(ales). 3759 (*Acerris*) ingenui honorati et Augustales. IV 1731 Aug(ustales?). Inscr. Röm. Mitt. XIII (1898) p. 49 (?). Corp. XI 1528 Aug(ustali) Písis et Lucae. 3805 (*Veis, a. 26*) centum virí múnicipií Augusti Veientis ... cum convenissent, placuit úniversís ... permittí C. Iulio díví Aug. l. Gelótí ... honórem eí iústissimum decerní ut Augustálium numeró habeátur aeque ac sí eó honóre úsus sit, liceatque eí omnibus spectáculis múnicipio nostro bisellio proprio inter Augustáles considere ... (*v. Augustales bisellíarios infra*). 3808 centumviri et seviri et Augustales et municipes intra murani. 3809 Augustales municipií Aug(usti) Veientis. II 1630 (*in Hispan. Baetica*) Aug(ustalis) col(oniae) Aug(ustae) Fir(mae). VIII 305 (*in prov. Byzac.*) divo Pio M. Antonino Aug. Augustales (*a. 191/193*). 1882 (*in prov. procos.*) curiae universae et Augustal(es). 1889 curiis et Augustali⟨bus⟩. 19675 (*in prov. Num.*) ⟨Eu⟩elpistus Augustalis col⟨oniae...⟩. XI 1069 (*in Dacia*) T. Cl. Anicetus Aug(ustalis) coloniar(um). XI 3872 (*Capenae*) Ti. Caesari ... Augusto ... (*a. 32/33*) A. Fabius Fortunatus viator ⟨cos.⟩ et pr⟨aet.⟩, Augustālis prim⟨us⟩. III 12646 (*in Moes. sup.*) pr(imus) Augustalium. X 7541 (*in Sardinia*) Augustalis primus, Aug. perpetus. 3716 (*Capuae*) August(ali) Capuae maximo. 4760 (*Suessae*) Aug(ustali) II (*a. 193*). XI 1446 (*Pisis*) Aug(ustali) perpet(uo). II 2116 (*in Hispan. Baetica*) Augustali perpetuc d(ecurionum) d(ecreto). 1721. 183 (*in Lusitania, a. 57*) Augustalis perpetuus. 196 ⟨Augu⟩stali perpetuo C. Heio C. l. Primo. IX 934 (*Arpis*) Aug(ustalis) gratuit⟨o⟩. 5017 (*Hadriae*) Aug(ustali) d(ecurionum) d(ecreto) gratis. X 4591 (*Caiatiae*) Aug. gratis. XI 1344 (*Lunae*) Augustalis d(ecurionum) d(ecreto) gratis factus. III 3851 (*in Pannon. sup.*) Aug. gratuito. 10767 Aug. grat. d. d. X 1891 (*Puteolis*) ⟨Augus⟩talis imm⟨unis⟩. 3676 (*Miseni*) Augustali immun(i) Misen(i), item August(ali) Cumis. 1790 (*Puteolis*) Au⟨gust(alis)⟩ duplic(iarius). 1871. 1873 Augustál(is) Puteolis dupplicíar. 1875. 1882 Augustali dup. 1886 Aug. dupl. Put. 540 (*Salerni*). 3675 (*Miseni*) honoratus Augustalis Misenís. IX 741 (*Larini*) August(ali) iter(um) honorato bisellio. 2249 (*Telesiae*) August(ali) ⟨bis⟩ell(iario) Telesiae. 1217 (*Abellae*) Augustali bisellíario honorato ornamentis decurionalibus. III 14534^1 (*in Moesia sup.*) Aug(ustalis) et (ornamentarius) dec(urio) m(unicipii) Singiduni. VIII 2350 (*in prov. Num.*) Augus⟨ta⟩lis conlato ⟨in⟩ se a sanctissi⟨mo⟩ ordine ho⟨no⟩re ornamen⟨tor⟩um decurio⟨nat⟩us .... XIV 2974 (*Praeneste*) Aug(ustalis), mag(ister) August(alis) designatus. X 1055 (*Pompeis*) mag. Aug. 1209 (*Abellae*) mag. Aug., quaestor. 6114 (*Formis*) magister Augustalis. 7552 (*in Sardinia*) mag. Augustal. XI 1026 a (*Brixelli*) magister Augustalis. 1061 (*Parmae*) mag. August. 2631 (*Cosae*) ímp. Caesari Augusto ... ma⟨gi⟩ster Augustali⟨s⟩ posuit. 3083 (*Faleris*) Honoris

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

imp. Caesaris dívi f. Augusti . . . magistri Augustales . . . (*quattuor nomina*) viam Augustam . . . sternendam curarunt pecunia sua pro ludís. 3135 mag. Augus. anni quarti. 3200 (*Nepet*) imp. Caesarí diví f. Augusto . . . (*a. 741/2*) magistrí Augustal(es) prim(i) (*secuntur quattuor nomina*). 4581 (*Carsulis*) T. Flaminio Curti l. Communi mag. Aug. V 7604 (*Albae Pomp.*) mag. Aug. Pollen⟨t(iae)⟩, Aug. Bagienn(is). 7646. III 862 (*in Dacia*) magg. Augustal⟨e⟩s col(oniae) Nap(ocae). 912. IX 344 (*Canusi*) ⟨Aug⟩ustalium q(uin)q(uennali). 462 (*Venusiae*). 1085 (*in agro Compsino*) Aug. quinq. 1179 (*Aeclani*). 1198. 1618 (*Beneventi*) Aug(ustalis) II quinq. 2678 (*Aeserniae*) sexvir(o) Aug. iter(um), quinq. Augustal(ium). 2685 ⟨quin⟩q. Augustal(ium). 2962 (*Iuvani*). 3102 (*Sulmone*) ⟨sevir Augustali⟩s, quínq. ⟨August⟩alium. X 1883 (*Puteolis*) Augustali idem quinq. IX 2364 (*Allifis*) q(uaestor) Aug(ustalium) Allífis. 2363 Aug(ustalis) Allifis, q(uaestor) ⟨Aug(ustalium)⟩. 2365 q. Aug. Allif. 2367 August(alis) Allif(is) et Augustalium quaestor. 2368 Aug(ustalis) et quaestor Aug(ustalium) Allífís. 2369 Aug., q. Aug. X 1209 (*Abellae*) mag(ister) Aug(ustalis), quaestor. XIV 8 (*Ostiae*) curat(or) Augustal(ium) (*a. 141*). INSCR. Notiz. degli scavi 1897 p. 12 (*Bais*) curatóri Augustalium Cumanorum perpetuo itemque Augustali dupl(iciario) Puteólanór(um). CORP. XIV 367 (*Ostiae, a. 182*) seviri Augustales statuam ei ponendam decreverunt . . . isque honore sibi habito sumptum statuae ordini Augustalium remisit. 373 (*post Septim. Sev.*) ordo Augustal(ium). 421 VIvir Aug. q(uin)q(uennalis) et curat(or) ordin(is) Augustal(ium). 2410 (*Bovillis, a. 158*) ordini Augustalium. IX 3181 (*Corfini*) ordo Augustal(ium). X 1249 (*Nolae*). 4760 (*Suessae*) ordo decurionum et Augustalium et plebs universa. XI 3936 (*Capenae, a. 162*) ordinis eiusdem municipi (*Capenatium*) et Augustalium et vicanorum. V 8818 (*Altini*) genio colle⟨gi⟩ Aug⟨ustalium?⟩ Corinth(i). III 3487 (*in Pannon. inf., a. 138*) colleg(ium) Augustal(ium). 14624[1]? X 114, 37 (*Peteliae*) corpori Augustalium. 6682 (*Anti*) in corpore Augustal. III 3016 (*in Dalmat.*) sac(erdoti) prim(o) corp(oris) Augustalium, ornat(o) ornam(entis) decurionalib(us). X 1870 (*Puteolis*) Augustal(i) corp(orato). 1880 in praediis Au⟨g⟩ustalium corporat(orum). 1881 (*a. 165*) Augustales corpor(ati). III 4447 (*in Pannon. sup.*) Augustal(es) curator(es) thermar(um). *Herculanei et Augustales, Herculanei Augustales collegium Tiburtinum quod olim cultorum unius Herculis fuit* (*cf. Corp. XIV p. 367*): CORP. XIV 3601 (*Tibure*) Herculanií Augustales. q(uaestor) ordinis Augustalium Tiburtium (*a. 172*). 3633 Herc(ulaneus) Aug(ustalis). 3656 Herculano Aug. gratis creato duplicario. 3661 C. Albius Livillae l. Thymelus Herc. Augustalis. 3680 Her. Aug. 4254 (*a. 199*) Herculano Augustali. 3540 mag(ister) Hercul(aneus) Aug(ustalis). 3652. 3665 mag(istro) Herculaneo et Augustali. 3681 mag. Herc. et Aug. 3675 Herc(ulaneo) Aug(ustali) cur(atori) quaestori. 3679 Herculanius Augustalis curator. *Grumenti*: CORP. X 230 Hercul(ani) Aug(ustales). 231 Aug. Herc. *Mercuriales (et) Augustales, cf.* Herculaneos: CORP. IX 54 (*Brundisi*) mag(istro) Mer(curialium) A⟨ugust(alium)⟩. 217 (*in reg. II*) Merc(urialis) et Aug(ustalis). X 205 (*Grumenti*) Aug. Merc. 232. 485 (*Paesti*) magister Aug. Mercur. 1272 (*Nolae*) magistro Mercuriali et Augustalei Nolae. INSCR. Ephem. epigr. VIII p. 77 n. 269 (*Grumenti*) ministr(o) Lar(um) Aug., August. Merc. Notiz. degli scavi 1901 p. 26 (*in Bruttiis*) Titius P. l. Nicephor⟨us⟩ mag. Merc. Aug. *cf. Mercuriales et IIIIIIviros m(agistros?) M(ercuriales?) Naronae* CORP. III 1769 *al.* Augustales Martini (Martiales) *v.* seviri Aug. *cf.* Apollinares. *Augustales aeditui Castoris et Pollucis Tusculi*: CORP. XIV 2630 (*Tusculi*) Augustales aeditui ⟨Castoris e⟩t Pollucis. 2637 mag(istro) aeditu(orum) Castoris Polluc(is) Augustálium h(onore) f(uncto). *Augustales Claudiales*: CORP. IX 1648 (*Beneventi*) Aug(ustalis) Claud(ialis). 1689 Clau(diali) Aug(ustali). 1698 Aug. Claud. Beneventi. 1701. 1705 Claudiali Augustali. INSCR. Notiz. degli scavi 1894 p. 388 (*Beneventi*) Aug(ustali) Claud(iali) honorato bisellio. CORP. X 1146 (*Abellini*) Aug. Claud. 1151 Aug. Cl. V 7493 (*in reg. IX*) Aug. Claud. *v. etiam* seviros Aug. *seviri et Augustales*: CORP. IX 1177 (*Aeclani*). 5085 (*Interamniae Praetutt.*). 5823 (*Auximi*) C. Oppibus C. l. Leonas VIvir et Aug. . . . Augustalibus . . . dedit (*a. 159*). X 5143 (*in reg. I*) VIvir(o) et Aug. Atinae. 5347 (*Interamn. Liren.*) sevir Interamn(ae) ⟨et⟩ Au⟨g.⟩(?). 5796 (*Verulis*) VIvir(is) et Augus(talibus). XI 1030 (*Brixelli*) IIIIIIviro et Augustali d(ecurionum) d(ecreto) gratuit(o). 1062 (*Parmae*). 6481 (*Monte Feretro, a. 148*) ⟨decurio⟩nibus . . ., VIviris et Augustal(ibus) . . ., ⟨ple⟩beís. V 828 (*Aquileiae*) IIIIIIviri et Aug. 832 VIvir(i) et d(ecurionum) d(ecreto) Aug(ustalis). 1004. 1758 (*Fori Iuli*) VIvir et Aug. Aquil(eiae). 1765 P. Fabio P. f. Sca(ptia) Pudenti IIIIIIvir(o) et Aug(ustali) . . . et P. Fabio P. l. Verecundo fil(io) Augustali P. Fabius P. l. Philetus IIIIIIvir. 2523 (*Ateste*) IIIIIIvir idem Augustalis. 5132 (*Bergomi*) L. Blandius C. f. Vot(uria) IIIIIIvir et Augustalis et flaminalis. 5248 (*Comi*). 5284 VIvir(i) et Aug(ustalis) Comi. 5295. 5298. 5301. 5302. 5303 VIvir et Aug. Com(i), VIvir Mediol(anii). 5496. 5611 (*in agro Mediolan.*). 5837 VIvir et August. 5859 VIvir et August. qui inter primos Augustales a decurionibus factus est. 5874. 6505 (*Novariae*). 6516. 6518 VIvir(i) et Aug(ustalis) s(. . .) c(reati) d(ecurionum) d(ecreto). 6599 sexvir et Augustalis. 6787 (*Eporediae*). 6792. 7545 (*in reg. IX*) P. Sertorio P. l. Tullo patrono VIviro v. f. P. Sertorius P. l. Largus

VIvir et Aug. 7486 (*Industriae*). III 3836 (*in Pannon. sup.*) IIIIIIvir(i) et Aug(ustalis) Emon(ae), IIII⟨I⟩vir(i) Aquil(eiae), Aug(ustalis) Parent(ii). 1947 (*in Dalmat., a. 54*) IIIIIIvir et Aug. 1745 decurio(nibus) Augustalibus et sexviris. XI 4639 (*Tuder*) sexvir et Augustalis et Flavialis prímus omnium hís honoribus ab ordine donatus. V 5879 (*Mediolani*) VIvir sen(ior) et Aug. 6349 (*Laude*) VIvir sen(ior) et Aug. c(reatus) d(ecreto) d(ecurionum) ornam(entis) dec(urionalibus) ab ord(ine) splendid(issimo) m(unicipum) M(ediolaniensium) honor(atus) cum . . . filio eq(uite) R(omano) eq(uo) p(ublico) VIvir(o) iun(iore), dec(urione). V 6665 (*Vercellis*) sexvir íun(ior) et Aug. X 5796 (*Verulis, a. 197*) ordo seviralium et Augustalium. *sevir, Augustalis*: CORP. IX 4168 (*Cliterniae*) ⟨VIvir?⟩ Ré⟨gi⟩o Lepidí iterum Au⟨gustalis⟩, V⟨I⟩vir Augustalis Rea⟨te⟩. 5850 (*Auximi*) VIvir(i) II, Aug. X 5423 (*Aquini*) sevir iter(um), Augustal(is) prim(um). XI 1604 (*Florentiae*) sexvir(o) mag(istro) Aug(ustali). 1611. V 336 (*Parenti*) VIvir magister Augustalis. 6775? XI 6126 (*Fori Semproni*) Augustales VIvir(i) (*secuntur 13 nomina*) . . . ob honorem sex viratus. 6127 Augustales VIvir(i) (*secuntur 3 nomina*) . . . ob honorem sexviratus. *seviri Augustales* (sevirum Augustalium *infra p. 1406, 28. 64*): IIIIII Aug.: CORP. XII 700. XIII 5042. III 1835. PETRON. 30 C. Pompeio Trimalchioni seviro Augustali. CORP. XIV 2795 (*Gabis, a. 140*) ordini decurionum et sevirum Augustalium . . . (*inferius*) decurionib(us) et sevir(is). 12 (*Ostiae*) g⟨enio⟩ sevirum ⟨Augustalium⟩ Ost⟨iensium⟩. 367 (*a. 182*) seviri Augustales . . . familiae Augustal(ium). 3003 (*Praeneste*) IIIIIIvir Aug., cur(ator) sevir(um), quinq(uennalis) perp(etuus) datus ab ímp. Hadriano Aug. collegio fabr. tign. IX 3102 (*Sulmone*) ⟨sevir Augustali⟩s quínq(uennalis) ⟨August⟩alium. 3180 (*Corfini*) Vrbiculi Secundi sevirum Augustalium. X 6461 (*Setiae*) sex viri Augustales (*secuntur sex nomina*). XI 360 (*Arimini*) sexvir et sexvir Augustalis. 1029 (*Brixelli*) VIvir Aug., mag(ister) Aug. bis. 1161 (*Veleiae*) numini Aug. sacr. Cn. Avillius Q. f. VIvir Aug. 1162 VI⟨vi⟩r Aug., IIIIvir a(edilicia) p(otestate) . . . . 1228 (*Placentiae*) IIIIIIviro Augustali gratuito d(ecurionum) d(ecreto). 3336 (*Blerae, ante a. 31*) VIvir(i) August. (*sex nomina*). 3782 (*Veis, imperante Augusto*) seviri Augustales (*sex nomina*). 4815 (*Spoleti*) VIviris Aug. et compit. Larum Aug. et mag. vicorum. 6306 (*Pisauri*) VIviri et VIviri Augustáles. 6358 VIvir Aug. ornament(is) decurional(ibus) honor(atus) et Aug(ustalis) mun(icipi) Ael(i) Karn(unti). 6361 VIvir et VIvir Aug. Pisauri. V 3354 (*Veronae*) allecto IIIIIIvir(o) Aug. Vetere Fabrateria. 4203 (*Brixiae*) VIvir(i) Augg. 4431 VIvir(o) August. gratuit(o). 4439 sex vir Aug. Brix(iae) et Trident(i) grat(uitus). 4480 M. Terentius Pyramus VIvir Aug. L. Appio Aphobeto VIvir(o) Aug. II gratuito. 4405 Ti. Claudius Auctus VIvir Aug. et iter(um) d(ecreto) d(ecurionum). 5844 (*Mediolani*) VIvir Aug. c(reatus) d(ecreto) d(ecurionum). 5749 VIvir Aug. g(ratuito) d(ecreto) d(ecurionum) Mediol(ani) et Foro Popil(i). 6896 (*in alpe Graia*) Q. Petillio Clementi patri VIvir(o) . . . Q. Petillius Q. f. Saturninus . . . VIvir Augustal. 7920 (*Cemeneli*) VIvir(is) Aug. u⟨rb⟩anis (?). XII 526 (*Aquis Sextis*) IIIIIIvir(i) Aug. item ex numero coll(egii) centon(ariorum). 5776 ⟨. . .⟩ IIIIIIvir. Augg. ⟨. . .⟩. 700. 1898 (*Viennae*) IIIIIIvir. ⟨Aug.⟩ c(oloniae) C(opiae) C(laudiae) Aug(ustae) Lug(udunensis) ite⟨m⟩ sagario . . . IIIIIIvir A⟨ug.⟩ Lug(uduni) honoratus i⟨tem⟩ centonarius ho⟨no⟩ratus et sagarius ⟨cor⟩poratus. 2775 (*Nemausi*) IIIIIIviro Aug. C. Virédio Severo. 2818 IIIIIIvir Aug. Q. Senius Furius. 3014. 3188. *sic passim in titulis Nemausensibus ante nomen in principio positum.* 4354 (*Narbone*) L. Aemilius Moschus IIIIIIvir Aug. patrono optumo, post obitum eius inlatis arcae sevirorum . . . l(oco) d(ato) d(ecreto) IIIIIIviror(um) . . . . 4388 ex decreto IIIIIIvirorum Aug. 4397 Q. Iulio Servando IIIIIIvir(o) Aug. c(olonia) I(ulia) P(aterna) C(laudia) N(arbone) M(artio) Licinia Pallas marito optimo inlatís arcae IIIIIIvir(orum) . . . l(oco) d(ato) d(ecreto) IIIIIIvir(orum). 4406. XIII 5026 (*in Germ. sup.*) P. Clod. Corn(elia) Primus curator vikanor(um) Lousonnensium II, IIIIIIvir Augustal. . . . . 5091. 5107. 5178 L. Cr⟨ass⟩ici Corbulon⟨i⟩s IIIIIIvir(um) Augg. II 4539 (*in Hispan. Tarrac.*) IIIIIIvir(o) Aug. col(oniae) I(uliae) V(ictricis) T(riumphalis) Tarrac(onensis) et col(oniae) F(aventiae) I(uliae) A(ugustae) P(iae) Barcin(onensis), IIIIIIvir(i) Augustales Barcinon(enses). 4537—4548. 6149. 2026 (*in Hispan. Baet.*) VIvir(o) Aug. in col(onia) patric⟨ia, item⟩ in municipio Singil(iensi), VIvi⟨r(o) Aug.⟩ perpetuo d(ecreto) d(ecurionum) municipí ⟨mu⟩nicipum Singil(iensium). XIV 360 (*Ostiae*) seviri Augustali (*sic*) adlectus inter primos, quinquennalis, curator perpetus. XI 5763 (*Sentini*) sex vir Augustalis primus. II 1944 (*in Hispan. Baet.*) VIvir Augustalis in municipio Suelitano d(ecurionum) d(ecreto) primus et perpetuus. XI 4170 (*Interamnae*) Providentiae Ti. Caesaris Augusti . . . Faustus Titius Liberalis VIvir Aug. iter(um). II 2022 (*in Hispan. Baet.*) VIvir(o) Aug. perpetuo. XIV 367 (*Ostiae, a. 182*) seviri Augustales statuam ei ponendam decreverunt . . . isque . . . sumptum . . . ordini Augustalium remisit. 431 sevir(o) Aug. q(uin)q(uennale) et curatore ordinis eiusdem. 4140 sevir(o) August. et q(uin)q(uennali) eiusdem ordinis. IX 4891 (*Trebulae Mutuescae*) utriusq⟨ue ordi⟩nis decurion⟨um⟩ et sev(irum) Aug. XII 700 (*Arelate*) G. Paquí Optatí líb. Pardalae IIIIII(viri) Aug. col(onia) Í(ulia) Pat(erna) Ar(elate), patron(i) eiusdem corpor(is). 1005 (*Glani*) ⟨VI⟩viro Aug. corp(orato) ⟨col. Iul.⟩ ⟨Pat⟩er. Arel., curat(ori) eius⟨de⟩m

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

corp(oris) bis, item IIIIII⟨vi⟩ro col. Iul(iae) Aptae. 181 (*Antipoli*) sexvir Aug. corp(oratus). 523[add.] 689 (*Arelate*) IIIIIIvir Aug. corp(oratus) c. I. P. A⟨r⟩el. 3290 (*Nemausi*) IIIIIIvir(i) Aug. corporat(i) Dea Aug(usta) Vocontior(um). 3221 IIIIIIvir(i) Aug. corporat(i) et decurionis ornamentar(ii). 3258. 409 (*Massiliae*) VIvir(i) August. corporati. V 4203 (*Brixiae*) Bonum Eventum VIvir(um) so⟨ci⟩orum Sex. Numisius Fortunatus et L. Lucretius Primianus VIvir(i) Augg. curatores ordinis. 4428 (*Brixiae*) VIvir(i) Augustales socí, quib(us) ex permiss(u) divi Pií arcam habere permiss(um). 6657 (*Vercellis*) sevirí August. socií cultores domus divínae. 6658. XIV 305 (*Ostiae*) sev(iro) Aug. curat(ori) et q(uin)q(uennali). 12 sevir Augu⟨stalis cura⟩tor. 396 sevir Augustális ídem quinquenn(alis) et cúrátor. 421 VIvir Aug. q(uin)q(uennalis) et curat(or) ordin(is) Augustal(ium) et VIvir Aug. Tusculis. 379 seviro August. quinq(uennali). 381 A. Livius Callistus sevir Augustalis quinquennalis . . . A. Livi Callisti seviri Augustali (*sic*) idem quinq(uennalis). 33 (*a. 143*) VIvir Aug. idem q. q. 431 sevir(o) Aug. q(uin)q(uennale) et curatore ordinis eiusdem. 309 sevir Aug. et quinquennalis. 4140 sevir(o) August. et q. q. eiusdem ordinis. 330 seviro Aug. item qq. 316 VIvir Aug. idem qq.... huic VIviri Aug. post curam quinquennalitatem optulere. sevir Aug. idem quinquennalis *passim Ostiae*. V 4449 (*Brixiae*) Primi Pampili Secundi et L. Atili Exorati VIvir(um) Augg. et M. Vettidi Aquilei⟨e⟩sis VIvir(i) Aug. quinquen(nalis). XII 1898 (*Viennae*) IIIIIIvir A⟨ug.⟩ Lug(uduni) honoratus. 3191 (*Nemausi*) IIIIIIvir(o) Aug. et decurióní ornámentar(io) Iúlio Aemilio Aníceto. 3221 IIIIIIvir(i) Aug. corporat(i) et decurionis ornamentar(ii). 3245. 3249 IIIIIIvir Aug. et dec(urio) ornam(entarius) Q. Magius Epitynchanus. 4068. II 4061 (*in Hispan. Tarrac.*) seviro Aug. primo aedilici iuris in perpetuum. 4062 VIvir(o) Aug. cui ordo Dertosan(orum) ob merita eius aedilic(ios) honores decrevit. X 5067 (*Atinae, post mortem Traiani*) Atinates dec(uriones), Aug(ustales) arkani VIvir(i), plebs utriusque sexus. XIV 2809 (*Gabis*) seviró Augustalium, q(uin)q(uennali) eiusdem ordinis. *cf.* V 827 (*Aquileiae*) in honor(em) L. Stati Onesimi IIIIIIvir(i) et in memor(iam) C. Stat⟨i⟩ Primigeni Aug(ustalis) d(ecurionum) d(ecreto) L. Stati Hermetis l. Statius Encolpius IIIIIIvir. 8654 *et* 8655 (*Iuli Carnici*) ⟨T. Ae⟩lius T. lib. Atimetus VI⟨vir⟩ ⟨...⟩dius Euhodus August⟨alis⟩. XIV 367 (*Ostiae, a. 182*) seviro Augustal(i) ídem quinq(uennali) et ímmuni Larum Aug(usti). II 4304 (in *Hispan. Tarrac.*) seviro mag(istro) Lar(um) Augustali. 4307 VIvir Aug. m⟨ag(ister)⟩ Lar(um). 4293 seviro mag(istro) Larum Aug. 4297. *cf.* 1133 (*in Hisp. Baetica*) magister Larum Augustor(um) et genii Caesaris August(i). 4303 VIvir August. et magister. 4289 seviro magistro. *vide etiam sub* Lares Augusti *p. 1397, 33. cf.* PORPH. Hor. sat. 2, 3, 281 ab Augusto enim Lares in compitis positi sunt et libertini sacerdotes dati qui Augustales appellati. SCHOL. Hor. sat. 2, 3, 281 iusserat enim Augustus in compitis deos penates constitui, ut studiosius colerentur. erant autem libertini sacerdotes qui Augustales dicebantur. *seviri Augustales Martiales sive Martini*: CORP. IX 4071 (*Carsiolis*) seviro Aug. Mart(ino *vel* -iali). *cf.* 4067 (*Carsiolis*) patrono ordinis Augustalium Martinor(um). 4070 mag(istro) Mart(ino). 4068a. 2553 (*Fagifulis, a. 140*) Q. Parius Q. f. Vol. Sever.... epulum dedit decur(ionibus) et Augustal(ibus) sing(ulis) HS VIII, Mart(ialibus) HS III .... *sexviri Claudiales et Augustales*: CORP. V 4008 (*in reg. X*) VIvir (iterum) Cla(udialis) et Aug(ustalis). *sexviri Augustales et Neronienses*: CORP. V 3429 (*Veronae*) IIIIIIvir(o) Aug. et Neronien(si). *sexviri Augustales (et) Flaviales*: CORP. V 7509 (*Aquis Statiellis*) VIvir(o) Aug. Flaviali. 7511 VIvir Aug. Flavialis. XII 1159 (*Carpentorate*) L. Iulius Ianuarius IIIIIIvir Aug. et Flavial. in hoc opus IIIIIIviris HS... d(e) s(ua) p(ecunia) d(edit). *sexviri Augustales Flaviales Titiales Nerviales*: III 1835 (*in Dalmatia*) C. Vibio Severo IIIIIIvir(o) ... C. Vibius Ingenus pater IIIIII(vir) Augustalis Flavialis Titialis Nervialis . . . et C. Vibio Primigenio IIIIIIvir(o) liberto. 1768 IIIIIIvir ⟨August. Flav⟩ialis ⟨Titialis⟩ Nervialis. *cf.* 14624[1] Aug(ustale) F(laviale) T(itiale) ⟨N(erviale)⟩. CORP. II 4300 (*Tarracone*) seviro Augustorum. *tresviri Augustales*: CORP. IX 4213 (*Amiterni*) Q. Lesius Q. l. Hermaiscus IIIvir Aug. 4335 IIIvir(o) Aug. Amiterni et Peltuino (*at Peltuini seviri Augustales fuerunt*). 4373. 4458. 4461. 4462. *quattuorviri Augustales*: CORP. IX 5655 (*Treiae, periit*) M'. Vibius ⟨...⟩ IIIIvir Aug. ⟨...⟩. *octoviri Augustales*: CORP. IX 5422 (*Falerione*) VIIIvir Aug. 5446 C. Fuficio C. l. Geniali VIIIvir(o) Firmi et Falerione. 5447 VIIIvir gratuit(o) dec(urionum) cons(ulto). 5448 ⟨V⟩IIIvir August. d(ecurionum) c(onsulto) gratís factu⟨s⟩. *cf.* 5451 VIIIvir(o). *Augustalia insignia*: FVLG. aet. mund. 14 p. 179 primum Christianis meritis Augustalia insignia iungentem geminum Philippum. **Augustālitās**, -tātis *f.*: CORP. VI 31274 (*initiis aetatis imperatoriae*) ob hon(orem) August(alitatis). XIV 2412 (*Bovillis, a. 46*) Augustalitát⟨is⟩. IX 36 (*Brundisi, a. 108*) ob honor(em) Augustal(itatis). 58 ornamentaque Augustalitatis. 2440 (*Saepini*) ob honor(em) August(alitatis). 2475 ob honorem Aug(ustalitatis) et biselli. 5301 (*Cuprae marit.*) ob hoc August(alitas) et VIvir(atus) d(ecreto) d(ecurionum) gratís dat(us) est. X 112 (*Peteliae, imperante Traiano*) ob honor(em) Aug(ustalitatis) quem primus omnium post k(alendas) Aug(ustas) a senatu conspirante populo accipere meruit. 114

onus Augu⟨s⟩talitatis. ... munus Augustalit⟨a⟩tis. 141 (*Potentiae*) ⟨ob ho⟩norem ⟨bi⟩isel⟨li⟩ et Aug(ustalitatis). 3907 (*Capuae*) huic ordo decurionum ob merita eius honorem Augustalitatis gratuitum decrevit. XI 2909 (*Visenti*) ob honorem Augustalit(atis). V 6777 (*Eporediae*) Mercurio sacrum ... ⟨V⟩Iv⟨ir⟩ et Augustal. ob honorem Augustal(itatis). III 3579 (*in Pannon. infer.*) ob Augustalitatem. iuvenes **Augustālēs**: INSCR. Rostowzew tess. plumb. 839 iuven(es) Aug. 847 iuven(es) Aug. — Albani. CORP. X 3909 (*Capuae*) Ti. Claudio Ti. f. Pal. Rufino equo publ(ico) . . . iuvenes Aug(ustales) patrono. XI 4395 (*Ameriae*) T. Petronio T. f. T. n. Clu(stumina) Proculo IIIIvir(o) aed. p. . . . iuvenes Aug(ustales). *Augustales Lares* (*cf.* Lares Augusti): CORP. II 5929 (*Carthagine nova, initiis aetatis imperatoriae*) Lares Augustales et Mercurium piscatores et propolae de pecun(ia) sua f(aciundos) c(uraverunt). *praefecti Augustales, generis libertini homines, qui Gabis quattuorvirum vice nonnunquam functi sunt*: CORP. XIV 2805 (*Gabis*) C. Clodius Helix, L. Atilius Thamyrus praefecti Augustal(es) basim posuerunt . . . ex d(ecurionum) d(ecreto). 2811 praefecti Augustales. *cf.* 2802 (*imperante Tiberio*). **praefectus Augustālis**, *sive* Augustalis *omisso praefecti vocabulo, inde a saeculo quarto fere medio praefectus Aegypti vocatus est, cf. Neumann, PW. II 2361*: COD. Theod. 8, 5, 37 (*a. 382*) Palladium pf. Augustalem. 8, 7, 21 (*a. 426*) virorum spectabilium proconsulis Asiae, comitis Orientis, praefecti Augustalis et vicariorum. 16, 2, 42 (*a. 416*) viro spectabili praefecto Augustali. COD. Iust. 1, 37 de officio praefecti Augustalis. 1 imppp. Valentinianus Theodosius et Arcadius AAA. Florentio praefecto Augustali. ... cura et providentia claritatis tuae ... (*a. 386*). 2 (*a. 395*) (COD. Theod. 1, 14). 1, 54, 6, 1 (*a. 399*) comes Orientis atque praefectus Augustalis. 1, 49, 1 (*a. 479*) viri spectabiles proconsules vel praefectus Augustalis. DIG. 1, 17 de officio praefecti Augustalis. Vlpianus . . . : praefectus Aegypti . . . . NOT. dign. or. 1, 29 praefectus Augustalis. 23, 8 sub dispositione viri spectabilis praefecti Augustalis provinciae infrascriptae: Libya superior, Libya inferior, Thebais, Aegyptus, Arcadia, Augustamnica. COD. Theod. 11, 24, 4 (*a. 399*) ex-proconsulibus vel vicariis vel Augustalibus ...., 11, 30, 57 (*a. 398*) comes Orientis, Augustalis, vicarii. COD. Iust. 7, 62, 32, 1 (*a. 440*). 10, 32, 57 (*a. 436*) viri spectabilis Augustalis iudicio. NOVELL. Iust. 7 epil. *οὓς δὴ περιβλέπτους καλοῦσι, φαμὲν δὴ Αὐγουστάλιον* .... 152. EDICT. imp. Iust. 11, 3 (Novell. ed. Schoell et Kroll p. 778) *τοῦ παρὰ Ἀλεξανδρεῦσιν Αὐγουσταλίου.* 13 praef. *τὴν ἀρχὴν ἥπερ ἐφέστηκεν τοῖς Αἰγύπτου πράγμασι* (*φαμὲν δὲ τὴν τῶν Αὐγουσταλίων*). 13, 1 *τὸν περίβλεπτον Αὐγουστάλιον.* 13, 8 *ὁ μέντοι περίβλεπτος Αὐγουστάλιος καὶ ἡ πειθομένη τάξις αὐτῷ.* 13, 9 *ὅ τε κατὰ καιρὸν Αὐγουστάλιος καὶ οἱ ὑπ' αὐτὸν καθωσιωμένοι στρατιῶται καὶ ... ἡ πειθομένη τάξις τῷ αὐτῷ μεγαλοπρεπεστάτῳ Αὐγουσταλίῳ .... ὁ περίβλεπτος Αὐγουστάλιος.* 13, 26 *κατὰ τὴν Ἀλεξανδρέων πόλιν τῷ ταύτης Αὐγουσταλίῳ.* 13, 27. LYD. mens. frg. inc. 3 (165) *ὁ Αὔγουστος ... Γάιον Κορνήλιον Γάλλον τῆς ... Αἰγύπτου προέστησεν, Αὐγουστάλιον αὐτὸν ἐκ τοῦ οἰκείου ὀνόματος καλεῖσθαι θεσπίσας, ταύτῃ καὶ Αὐγουσταλίους τοὺς ὑποφήτας τῶν ὑπάρχων καλεῖσθαι νόμος.* EXC. Barb. chron. min. I p. 295, 279 (*a. 368*) eo anno introivit Tatianus in Alexandria primus Augustalius VI kl. Februarias. p. 296, 304 (*a. 378*) sub Tatiano Augustalio praesidae. p. 296, 296 (*a. 375*) sub eodem Tatiano Augustalio secundo. **Augustāliānus** *adi. tractum a praefecti Augustalis (Aegypti) nomine*: COD. Theod. 11, 5, 3 (*a. 436*) Augustaliani officii. 11, 24, 6 (*a. 415*) sub Augustaliano iudice. EDICT. imp. Iust. 13, 8 (Novell. ed. Schoell et Kroll p. 783) *ὁ μέντοι περίβλεπτος Αὐγουστάλιος καὶ ἡ πειθομένη τάξις αὐτῷ, κατὰ μίαν ὡς εἴρηται γενομένη συστροφήν τε καὶ ἕνωσιν ἔκ τε τῶν Αὐγουσταλιανῶν ἔκ τε τῶν προτέρων δουκικῶν.* 13, 2 *ἡ τάξις ἥ τε Αὐγουσταλιανὴ καὶ μὴν καὶ ἡ δουκική. ...τοὺς Αὐγουσταλιανούς.* **Augustālitās** *dignitas praefecti Augustalis* (*Aegypti*): COD. Theod. 13, 11, 12 (*a. 409*) vicarianae potestati, comitivae Orientis, aut Augustalitati. **Augustālēs** *in officio praetoriano*: CASSIOD. var. 11, 30 de primicerio Augustalium. ... Vrsum primicerium deputatorum atque Beatum primicerium Augustalium. CORP. III 11026 (*in Pannon. sup.*) M. Iu(lius) Iust⟨us⟩ militavit sacro comitatu Augustalis (*cf. adnot. Mommseni*). LYD. magistr. 2, 3 *Augustus τὸν ἵππαρχον εἰς ἔπαρχον μεταβαλὼν ... καὶ τάξιν πολιτικὴν ἀπονείμας αὐτῷ πειθαρχεῖν, Αὐγουσταλίους ἐξ αὐτοῦ καλέσας αὐτούς.* 3, 6 *οἱ τούτων* (*τῶν ταχυγράφων*) *καὶ λογικώτεροι καὶ πρὸς τὴν ὑπηρεσίαν ἀρκοῦντες ἐν πεντεκαίδεκα συναγωγαῖς, ἃς καλοῦσι σχολάς, συλλεγόμενοι, οἱ τὴν οὖσαν αὐτοῖς πεῖραν τοῖς πράγμασιν ἐπιδειξάμενοι ἐπὶ τὸ τάγμα τῶν Αὐγουσταλίων, εἴ γε ἄρα θέλωσι, παρίασι καὶ εἰς τὸ τοῦ κορνικουλαρίου πλήρωμα καταντῶσι, μετὰ μέντοι τὴν λεγομένην βοηθοῦραν.* 3, 9. 3, 10 *Augustus πρῶτος τὴν ἐπαρχότητα συστησάμενος τῶν πραιτωρίων τοὺς ὑπ' αὐτῇ τελοῦντας Αὐγουσταλίους ἐκ τῆς οἰκείας προσηγορίας καλεῖσθαι διώρισεν.* 3, 20. 3, 35 *ἐπὶ δὲ Θεοδοσίου τοῦ πρώτου* (*οἱ σκρινιάριοι*) ... *ἐδεήθησαν τῆς βασιλείας συναριθμηθῆναι τῇ τάξει· καὶ τυχόντες ...· εἰς μὲν ἀδιούτορας — οἱονεὶ βοηθούς — ἀνηνέχθησαν ἴσα τοῖς ἄλλοις· τὸ δὲ Αὐγουσταλίων ὄνομα πριάμενοι .... οὐδὲ γὰρ οἶδεν αὐτοὺς ἡ Ῥωμαίων παλαιότης.* 3, 36. mens. frg. inc. 3 (165) *ὅτι ἐν ταῖς κατὰ τὸ Παλάτιον τάξεσιν ἦσαν καὶ Αὐγουστάλιοι, οὓς Ἕλληνες σεβαστοφόρους καλοῦσι, τὰς τῶν θεῶν θήκας καὶ τοὺς τῶν βα-*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

σιλέων τύπους φυλάττοντες καὶ τὴν τήβεννον. Augustales *in principiis legionum (cf. Wissowa, PW. II 2361)*: VEG. mil. 2, 7 Augustales appellantur qui ab Augusto ordinariis iuncti sunt. Flaviales item, tamquam secundi Augustales, a divo Vespasiano sunt legionibus additi. INSCR. graec. Sic. It. 157 (*Syracusis*) Οὔρσανους (Vrbanus?) Αὐγουστάλις λανκιάρις. *lanciarios Augustenses (v. infra l. 58) confert Mommsen.* praetor Augustalis: COD. Theod. 6, 4, 25 (*a. 384*) praetores quattuor vobis tot addimus quot fuerunt. ... nos iniunximus Augustalem. ... triumphalis vero et Augustalis .... PAPYR. dipl. Marini n. CXX (*a. 572*), 77 Andreas v. c. Augustal(is). Iunones Augustales *v. di Augusti p. 1396, 57.* **Augustiānus** *adi. et subst.*: LIB. col. I grom. p. 235, 11 bellum Augustianum. CORP. VI 8640 M. Vlpio Aerasmo Augusti lib. sub procuratori domus Augustianae. 8647 medic(o) domus Augustiane. 8648 P. Aelius Aug. lib. Orestes praepositus opificibus domus Augustianae. 8649 Ti. Cl. Thallus praepositus domus Augustianae. 8651. 33736. *cf.* Augustanus. CVRIOS. urb. p. 14, 8 *et* REG. urb. p. 15, 10 reg. X Palatium. continet ... domum Augustianam et Tiberianam. LIB. col. I grom. p. 226 ager Cuprensis Truentinus Castranus Aternensis lege Augustiana sunt adsignati (Augustea *cod. Erfurt.*). p. 235 Lanuvium ... colonia deducta ab divo Iulio. ager eius limitibus Augusteis pro parte est adsignatus militibus veteranis et pro parte virginum Vestalium lege Augustiana (Augustina data *cod. Erfurt.*) fuit. p. 236 Nuceria Constantia muro ducta colonia, deducta iussu imp. Augusti. ... ager eius limitibus Iulianis lege Augustiana militibus est adsignatus. *cf.* lex Augustea, divi Augusti *sim.* TERT. adv. Marc. 4, 36 de recentibus Augustianis censibus adhuc tunc (*aetate Christi apud Iudaeos*) fortasse pendentibus. LIB. col. I grom. p. 237 Surrentum oppidum. ... mons Sirenianus limitibus pro parte Augustianis est adsignatus (Augusteis pro parte *cod. Erfurt.*). *v. etiam supra l. 19 sqq.* CORP. IX 1687 (*Beneventi*) discens Augustiani studii[s] (*i. collegii*) amore repletus. ... h(omini) innoc(entissimo) Marteses posuerunt. Augustiani *Neronis* (*cf. Habel, PW. II 2363*): TAC. ann. 14, 15 tuncque primum conscripti sunt equites Romani cognomento Augustianorum (*trad.* Augustanorum), aetate ac robore conspicui.... ii dies ac noctes plausibus personare, formam principis (*Neronis*) vocemque deum vocabulis appellantes. SVET. Nero 25 sequentibus currum ovantium ritu plausoribus Augustianos militesque se triumphi eius clamitantibus. DIO 61, 20 ἦν μὲν γάρ τι καὶ ἴδιον αὐτῷ σύστημα ἐς πεντακισχιλίους στρατιώτας παρεσκευασμένον, Αὐγουστειοί τε ὠνομάζοντο καὶ ἐξῆρχον τῶν ἐπαίνων. CORP. VI 8532 ⟨. . .⟩ et plebei collegi Concordiae Augustianorum familiae castrensis Alexander Marcellianus et Encolphius Domitianianus cubiculari stationis primae d. d. Augustiani *servi et liberti*: CORP. VI 5206 Heliconis Narcíssí Augustianí et Heliconidis filia. 19746 Iucundo Aug. l. Augustiano. 33767 Epaenus Messalinae Aug. Augustianus Iulianus. IV 148 Paris Aug(ustiane?). 1330 Onesime Augustiane. 1379. 1385. 2380 Lucí Augustiane ab(eas) prop(itium) Caes(arem). 2381. 2383 L. Popidio Secundo Augustiano. 2413i Callistus Augustianus. 1382 *et* 1384 (*ubi* Auc-). *adi.* **Augustānus** (*cf.* Augustianus): CORP. VI 2271 L. Septimius Auggg. lib. Archelaus pater et sacerdos invicti Mithrae domus Augustanae. *v. etiam* Tertii Augustani *supra p. 1402, 82.* Augustanus, *libertus* (*cf.* Augustianus *supra p. 1409, 44*): CORP. VI 8772 M. Vlpio Aug. lib. Paridi Augustano. **Augustēnsis**. *milites*: NOT. dign. or. 8, 20—52 sub dispositione viri illustris magistri militum per Thracias: ... legiones comitatenses: ... Augustenses. 9, 14 = 36 sub dispositione ... magistri militum per Illyricum: ... legiones comitatenses octo: ... lanciarii Augustenses. occ. 32, 41 sub dispositione ... ducis provinciae Pannoniae secundae Ripariensis et Saviae: ... auxilia Augusten⟨s⟩ia, contra Bononiam in barbarico in castello Ona⟨g⟩rino. *cf.* Augustalis *p. 1409, 1.* CORP. VI 29757 Marcus Cuyntus Aλexus grammateus ego (= ἐκ) ton Augustησion, mellarcon ecc ⟨t⟩on Augustesion. **Augustēus,** Αὐγούστειος (*v. etiam sub* Augustalis *et* legiones Augustae). PLIN. nat. 36, 55 Augusteum (Augustaeum *Bamberg.*) marmor ac deinde Tibereum, in Aegypto Augusti ac Tiberii primum principatu reperta. differentia eorum est ab ophite, cum sit ... Augusteum undatim crispum in vertices .... ISID. orig. 16, 5, 4. 6, 10, 2 carta ... prima et praecipua Augustea regia, maioris formae in honorem Octaviani Augusti appellata. *cf.* Augusta charta *p. 1392, 47.* DIOSC. Vind. C 203ʳ N 109 αὐγουστεα = λευκόιον (DIOSC. Graec. III 128 αὐγουστια). LIB. col. I grom. p. 215 colonia Arretium lege Augustea censita. II grom. p. 255 Corfinius ager limitibus maritimis et montanis in iugera CC sunt assignati, lege Augustea sunt censiti et termini Augustei ibidem nuncupantur. p. 256. p. 258 Teate, qui Aternus. ager eius lege Augustea est assignatus. p. 253. *cf.* p. 226 (*supra p. 1409, 18*) lege Augustiana. I grom. p. 242 ratio militiae adsignationis prima triumvirales lapides Gracchani .... lapides Augustei idem sunt, hac ratione quod Augustus eorum mensuras recensiit, et ubi fuerunt lapides, alios constituit. *cf.* GROM. p. 348. LIB. col. I grom. p. 225 ager Anconitanus ea lege qua et ager Florentinus est assignatus limitibus Augusteis sive k(ardinibus) et d(ecumanis) vel maritimos aut montanos limites. p. 233, 14 Esernia, colonia deducta lege Iulia.... ager eius limitibus Augusteis est adsignatus. p. 233, 18 Forum Populi .... limitibus Augusteis ager eius in iugeribus est adsignatus. p. 235 (*vide supra p. 1409, 20*). p. 238 Vellitras, oppidum.... postea Claudius Caesar agrum eius limitibus Augusteis censitum militibus eum adsignari iussit. p. 227 terminos Augusteos, per quorum cursus in Piceno fines terminantur. p. 240, 14. p. 240, 18 in montibus et per loca arida et confragosa petras signatas invenimus, summa montium, terminos Augusteos, id est rotundos in effigiem columnae, aliquos littera signatos (alii vero non sunt signati).... p. 250 qui sunt lapides finales in diversas regiones secundum positionem locorum: ... Augusteus. p. 255 (*v. supra p. 1409, 73*). GROM. p. 341, 5 Augusteus in trifinio. p. 348 (*cf. supra p. 1409, 78*) in locis montanis terminos posuimus rotundos quos Augusteos vocamus pro hac ratione quod Augustus eos recensivit, et ubi fuerunt lapides, alios constituit .... *cf.* LIB. col. I grom. p. 242. PS. BOETH. grom. p. 406, 19 terminus Augusteus in summo acutus. GROM. p. 347 aliquibus locis pro terminibus monumenta sepulchrave veteranorum constituimus, in sequentibus lineis fossatos quos Augusteos appellamus. LIB. col. I grom. p. 237, 14 Saepinum ... ager eius in centuriis Augusteis est adsignatus. CORP. VIII 14587 (*in prov. procos., a. 167*) of(ficina) nova Augustea. Augustei *milites, cf.* Augustales. NOT. dign. occ. 5, 35 = 183 sub dispositione ... magistri peditum praesentalis ... auxilia Palatina sexaginta quinque: ... Augustei. *Αὐγούστειοι v.* Augustiani *p. 1409, 40 et* sacerdotes Augustales *p. 1404, 32.* Augusteum, *templum Augusti*: CORP. XI 1420 (*imperante Augusto*) Pisis in foro in Augusteo *decurionum decretum factum.* III 7118 (*Ephesi, a. u. c. 749*) imp. Caesar díví f. Aug.... ex reditu Dianae fanum et Augusteum muro muniendum curavit. ... ἐκ τῶν ἱερῶν τῆς θεοῦ προσόδων τὸν νεὼ καὶ τὸ Σεβαστῆον τιχισθῆναι προενοήθη. DIO 57, 10, 2 αὐτὸς γὰρ (*Tiberius*) οὐδὲν τὸ παράπαν ἐκ καινῆς, πλὴν τοῦ Αὐγουστείου, κατεσκευάσατο. *cf.* SVET. Tib. 47 nam et quae sola susceperat, Augusti templum restitutionemque Pompeiani theatri, imperfecta ... reliquit. CORP. X 7024, 2, 8 (*Catinae*) ⟨Aug⟩usteum ⟨. . .⟩. Augusteum *Constantinopolitanum*: NOT. urb. Const. 5, 7 regio IIII ... continet in se ... Augusteum. HESYCH. MIL. frg. hist. Graec. IV p. 154 *Constantinus τῆς ἑαυτοῦ μητρὸς ἐπὶ κίονος ἀνέστησεν ἄγαλμα καὶ τὸν τόπον ὠνόμασεν Αὐγουσταῖον. cf.* LYD. mens. 4, 138 *et Oberhummer, PW. II p. 2349; Beurlier, Le culte impérial p. 166.* *adi.* **Augustīnus**. SVET. Claud. 11 circensi pompa currum elephantorum Augustino similem.

adi. **Augustāticus**. GROM. p. 332, 4 Augustatico mense. MARCELL. chron. II p. 94, 496, 1 Augustatico (Ag- *cod. Sanctomer.*) suo dudum Anastasius militibus praestito donativum quoque ... tribuit. **Augustulus** *cogn. ultimi imperatorum Romanorum occidentalium* (*cf. Seeck, PW. II 2369*): ANON. Vales. 8, 37 Augustulus, qui ante regnum Romulus a parentibus vocabatur, a patre Oreste patricio factus est imperator. 8, 38 *Odoacar* deposuit Augustulum de regno. MARCELL. chron. II p. 91, 14 (*a. 415*) Orestes ... Augustulum ... in imperium conlocavit. 91, 24 (*a. 476*) Hesperium Romanae gentis imperium, quod ... primus Augustorum Octavianus Augustus tenere coepit, cum hoc Augustulo periit. IORD. Rom. 344. 345 Get. 241. 242. 243.

nomina propria ab augustus, Augustalis, Augustinus *orta* (*naves Augusti appellatae v. supra p. 1403, 1*): **Augustus** (Agustus *v. infra p. 1410, 70,* Austus *p. 1410, 76*): CORP. VI 2605 Valerius Augustus mil. coh. VI pr. † 9994 (*a. 521*). 32624 d 21 T. Sem. T. f. Vlp. Augustus Apulo. 32815 ⟨. . .⟩ Ael. August. ⟨. . .⟩ eq. sing. Aug. INSCR. christ. Rossi I 878 (*a. 482 vel 461*) locus Aucusti lectoris de Belabru. CORP. V † 1784 (*Fori Iuli*) benemerentibus Aucusto et Vrsilae que vixit Augustus annos IIII ..., Vrsilla annos .... 2573 (*Ateste*) ⟨⟩ugusta. 3555 (*Veronae*) Augusta *filia Kattiae Augustinae.* 4849 (*Brixiae*) Val. Augusta. † 6589 (*in agro Novariensi, a. 519*) Augusta. 7072 (*Taurinis*) Fadiae T. l. Augustae. 7862 (*Pedone*) ⟨. A⟩filliu⟨s⟩ Augustus. 8737 (*Concordiae*) Fl. Augustus de numeru Mattiacoru seniorum. XII 657 (*Arelate, titulus corruptus*) T. Iulius Augustus. XIII 1966 (*in Gall. Lugud.*) d. m. ... M. Prími Secundiani IIIIII vir. Aug. ... M. Prímius Augustus fil. 3278 (*in Gall. Belg.*) Augustus Aprilis fili(us). 3279. 5066 (*in Germ. sup.*) D. Appius Augustus. 5492 Appiae Augustae. 5969 Augustus Tocisse fil. 6024. 6484, 13 Sennon(ius) Augustus. 6571 Repenia(?) Au⟨g⟩usta. 6681 (*a. 230*). 6687 Genti(lius?) Augustus. 10010, 234 (*in vasculis Gallicis*) Augustus f., Augusstus f., Augsti⟨of.⟩. INSCR. Rhen. Bramb. 349 L. Vicarinio Augusto. CORP. III 870, 6 (*in Dacia, a. 235*) nomina Asianorum: ... Augusta. † 14315[1] (*in Dalmat.*) ευμῦρι Ἄγουστα, οὐδὶς ἀθάνατος. 4458 (*in Pannon. sup.*) Aureliae Augustae. 13551, 17 (*in instrumento*) LAS AVGV. *cf.* V 8114, 105. X 8053, 160. 6010, 31 Augusta. 12014, 13 (*in vase*) Augusti of. II 4390 (*Tarracone*) Mascliae Auguste. VIII † 1116ᵃ (*Carthagine*) Augusta fidelis in pace. 17059 (*in prov. procos.*) Augusta Ianuaria. † 9734 (*in Maur. Caes., a. 485*) memoriae Auste. *v. etiam* August. *sim. sub* Augustalis. GREG. TVR. Mart. 36 de Agusto contracto. *ibid.* Agustus enim quidam civis urbis Turonicae. glor. conf. 79 fuit autem quidam Agustus nomine de domo Desiderati quondam episcopi (*postea abbas Biturix*). GREG. M. epist. 1, 16 a (*a. 591*) *subscr.* Augustus episcopus sanctae catholicae Concordiensis ecclesiae. 12, 6 (*a. 602*) Augusto viro clarissimo. 9, 44 (*a. 598*) de persona vero Augusti. LIB. pontif. p. 77, 1 Momms. Liberius natione Romanus, ex patre Augusto. ... fuit autem temporibus Constanti filii Constantini. *abbreviata et mutilata*: CORP. VI

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

32786 eq(uiti) s(ingulari) Augg. nn.... t(urma) Aug(...). III 7893 (*in Dacia*) L(icinia *vel sim.*) Augus. 2590 (*in Dalm.*) Vedi Aug. X 4101 (*Capuae*) M. Cottius Aug⟨...⟩. XIII 10006, 15 (*in pelvi*) August. III 1387 (*in Dacia*) Aur. Augus⟨...⟩. **Augustius**, -a *nom. gent.* CORP. VI 1058, 6, 75 (*a. 210*) T. Augustius Euplus *vigil.* 2668 Augustiae Faustinae coniugi . . . Aurel. Crispus sp. coh. VIII pr. V 3517 (*Veronae*) Helvidio Primioni et Augustae (*sic*) Quartillae. XIII 1838 (*Luguduni*) d. m.... Augusti Augustalis ... Augustius Aevalis filius. 2129 Augustius Augustalis. 6761 (*in Germ. sup.*) ⟨A⟩ugustius Iustus. *abbreviata et mutilata*: CORP. XIII 5153 (*in Germ. sup.*) Aug. Asinula. 5371 Aug. Suadrae con(iugi). 6681 August. Finio. 6050 Aúgust⟨ius?⟩ Vrsulu⟨s⟩. **Augustiānus** *cogn.* (*cf.* Augustianus *supra p. 1409, 44*): COD. Iust. 4, 30, 5 imp. Alexander A(ugustus) Augustiano. CORP. VI 2603 milis cortis VI pre. centuria Augustiani. 2799, 35 (*a. 227*) coh. X praet.... (centuria) Augustiani. 2977 M. Aur. Augustiano (centurioni) coh. VI vig. 13021 T. Aur. Augustianus. 12874 Augustiani qui et Paris. 16816 T. Desticio Augustiano lib. 18122 T. Flavio Aug. lib. Lucrioni ... T. Flavius Augustianus patri. 19869 M. Iulio Augustiano. 19870 Ti. Iulius Aug. lib. Augustianus. 34617. 34911 Cl(audiae) Augustianeti. 34940. XV 6327 (*in lucerna*) Augustiani (*cf.* V suppl. Pais 1079, 55. VIII 22644, 44). XIV 2408 (*Bovillis, a. 169*) Q. Sosio Augustiano *adlecto scaenae.* X 2229 (*Puteolis*) Flavia Augustiane. XI 3155 (*Faleris, in fistula*) C. Titien. Augustian. fec. 4661 (*Tuder*) Augustianus servus actor. V 3930 (*in Arusnatium pago*) ⟨...⟩ C. f. Augustian⟨us⟩. 4598 (*Brixiae*) Augustianus Muciani. XIII 2166 (*Luguduni*) C. Iulius Augustianus. 5615 (*in Germ. sup.*) Augustianus Augustalis filius. III 2114 (*in Dalmat.*). 14610 Aurel. Augustíanus dec. duumviralicius m(unicipii) Cel(eiae?). 10596 (*in Pannon. inf., a. 365/7*) curante Augustiano ... duce Val(eriae) limitis. II 509 (*in Lusitania*) M. Attius Firminus Interamniensis ... Attius Augustianus lib. patrono. VIII 12960 (*Carthagine*) Augustianus. 12961. 8475 (*in Mauret. Sitif., saec. IV*) Flavius Augustianus v. p. p(raeses) p(rovinciae) Maur(etaniae) Sitif(ensis). *v. etiam* Augustanus *p. 1419, 28.* **Augustālis** (Augusstalis *v. infra p. 1411, 53*, Agustalis *p. 1411, 71*, Austalis *p. 1411, 70*) *cogn. vir.* (*formae adbreviatae v. infra l. 75. 79 et p. 1412, 4 et sub* Augustus): COLVM. 11, 1, 1 Claudius Augustalis tam ingenuae naturae quam eruditionis adolescens ... extudit mihi cultus hortorum prosa ut oratione componerem. 11, 1, 2 noster Augustalis. CORP. VI 200, 2, 56 (*a. 70*) C. Mussius Augustalis. 200, 2, 83. 3, 10. 39. 6, 63. 1056, 1, 11 (*a. 205*) Munati Augustalis *vigil.* 1057, 2, 77 (*a. 255*). 1872 (*a. 206*) Aelio Augustale. 30940. 3884, 2, 18 (*a. 197*) L. Antonius Q. f. Fab. Augustalis Rom(a). 10162 Fláviae Athenaidi Augustális Aug. lib. tabul. a múneribus ... filiáe. 12869 Aucustali consanguineo. 12870 Augustali vernae. 12871 Augustalis Iuni. 13030. 15889 dís manibus M. Coccei Sp. f. Augustalis ... Cocceia Aug. lib. Plutin. mater filio. 18008 T. Flavio Augustali filio ... T. Flavius Athictus Aug. lib. pater. 21125 M. Larenio Augustali colliberto. 29525 Q. Volusio Augustali ... vernae. 34860 Ti. Claudio Augustali filio ... Hermes et Spes parentes. XV 373—379 (*in lateribus, a. 123—126*) L. Bruttidius Augustalis *officinator* (*cf.* X 8042, 25. V 8110, 173). XIV 246 (*Ostiae, a. 140*), 2, 4 A. Egrilius Augustal. *quinquennalis.* 250, 4, 2 (*a. 152*) D. Statilius Augustalis. 251, 5, 5 (*a. 192*) P. Freganius Augustalis. 1068 ⟨Fr⟩eganio Augusstal⟨i⟩. 1641 Sex. Gavius Augusta(lis). 2408 (*Bovillis, a. 169*), 3, 8 Curtius Augustal(is). *al.* IX 5167 (*Truenti*) Pub⟨l⟩ici Augustalis. INSCR. Ephem. epigr. VIII p. 37 n. 48 (*Corfini*) ⟨. A?⟩posolen⟨o...⟩ Augusta⟨li⟩. CORP. X 438 (*in reg. III*) M. Maecilio Augustali Maecilia Secunda mater. 2194 (*Puteolis*) M. Caesius Augustales. 2484. 2681. 3420 (*Miseni*). 4230 (*Capuae*) M. Munatio M. f. Augustali. 5366 (*in reg. I*) M. Procilius Augustalis pater ***M. Procili Maximiani IIIIviri.*** 5367. 6034 (*Minturnis*). 8397, 1, 27 (*Tarracinae*). 8059, 61 (*in signaculo*). IV 503 Augustalis (*nomen?*). XI 6310 (*Pisauri*) Augustalis Vlpii. V 914 (*Aquileiae*) Fla. Augustalis leg. pri. It⟨alic⟩es .... suppl. ital. 268 P. Artiscí Augustalis. XII 728 (*Arelate*) L. Iuli Augustalis fabrí.... 1936 (*Viennae*) d. m. Augustalis Sacer et Benigna ⟨...⟩. 2000 L. Aterio Augustali. 3449 (*Nemausi*) d. m. Augusta⟨l(is)⟩ Euphemus conservo. XIII 1838 (*Luguduni*) d. m. Augusti Augustalis ... vet(erani) m. h. m. ex leg. XXII p. p. f.... Augustius Aevalis fílius .... 5615 (*in German. sup.*) Augustianus Augustalis filius. 5670 Augustalis A⟨q⟩uiiae fi⟨l.⟩. 6310 Val. Augustali. 10010, 256 (*in vasculo*) Austa⟨li⟩s. 10010, 232 Augustalis (Agustalis) fec. INSCR. Rhen. Bramb. 825 ⟨...⟩us Augustalis. CORP. III 1532 (*in Dacia*) Augustalis eorundem *imperatorum servus.* 1792 (*in Dalmat.*) Q. Cornelius Augustalis *IIIIIIvir m. m.* 2087 T. Vettio Augustali decurioni colon. Salon., quaestori .... 8587 T. Vettius August(alis?). 14645 Iulius Augustalis. 3449 (*in Pannon. inf.*) Vibius Augustalis b(eneficiarius) pro(curator) Augusti. 7437 (*in Moes. inf., a. 227*), 1, 25 Ael. Alex(ander) qui et Pud(ens), fil(ius): Augustal(is). 8110 II 12 (*in Moes. sup., a. 134 et 135*) P. Ael. August(alis?) *mil. leg.* 12014, 148 (*in vase*) Augustal⟨...⟩. 12014, 149. 14371[11] (*in pelvi*). p. 1960 n. XIV (*a. 82*) Q. Muci Augustalis *testis.* VII 318 Iulius Augustalis actor Iul(i) Lupi praef(ecti). 1336, 119 (*in patella*) Augustalis. II 2645 (*in Hispan. Tarrac.*) d. m. Augustalis servi ... Lupianus Aug. disp. 4087 in honorem ... Aemil. Augustalis Aemil. Nymphodote fil. et conliberto. 4401 C. Caecilius Augustalis. 6128. 5463 (*in Hispan. Baet.*). VIII 575 (*cf.* 11730, *in prov. Byz.*) Arranius Augustalis. 11562. 576. 1973 (*in prov. procos.*). 2123 L. Arru. Augustalis. 5066 Pompeius Augustalis Servilius. 14734 August(alis?) Prim(i filius)? 17058 Aufidius Augus(talis?). 2415 (*in prov. Num.*) Augustalis ... Natalis cons(ervo) f. 2564 (*imperante Elagabalo*), 2, 39 Iulius Augustalis. 3372. 4071 d⟨ur⟩i solacia casus Augustale suo capiens post fata recepto, si ... (*hexametri*). 5546 L. Aurelius Augustalis. 7741. 8300 L. Gargilius Q. fil. Pap. Augustalis *aed. statuam Concordiae Augustorum Marci et Veri ponit.* 18068 b 35 L. Octavius Augustalis Kart(hagine) *militare coepit a. 173.* 18715 C. Iulius Augustalis. CONC. Carth. a. 411 (Mansi IV p. 105[A]) Augustalis episcopus *plebis Altiburitanae.* (p. 145[A]). Araus. I a. 441 (Mansi VI p. 441[C]) Augustalis episcopus. LEO M. epist. 40 ad episcopos per Arelatensem Galliae provinciam constitutos. dilectissimis fratribus Constantino ... Augustali ... Leo papa. 66. *mulieres*: CORP. VI 15740 Annia Augustalis. 28390 Vediae August⟨ali?⟩. **Augustālius**, -a *nom. gent.* CORP. VI 12873 Augustalia Faustina. XIII 668 (*Burdigalae*). XIV 639 (*Ostiae*) Augustaliae Sabinae. VI 35659 ⟨...⟩tiliáe C. f. Largae ⟨Au⟩gustál(ius?) Tychicus. *adi.* **Augustāliānus.** CORP. X 407, 5, 12 (*Volceis, a. 323*) tab(erna) Augustaliana. **Augustālīnius**, -a *nom. gent.* CORP. XIII 6772 (*in Germ. sup.*) ⟨A⟩ugustalinio⟨r⟩um Inpetrat⟨i et⟩ Augustinae ⟨fil⟩iorum. 7256 Primanius Primulus (centurio) leg. XXII pr. p. f. Augustaliniae Afre coniugi ... et Aucustalinius Afer frater. **Augustānius** *nom. gent.* CORP. XIII 6484 (*in Germ. sup.*) A⟨ug⟩us⟨t⟩an⟨i⟩us Apis. **Augustula** *cogn.* CORP. XI † 1700 Fl. Romulianus ... et Augustula *soror.* V 6490 (*inter Novariam et Vercellas*) Aureliae Augustule. XIII 5986 (*in Germ. sup.*) Terentiae Augustulae coniugi. **Augustilla** *cogn* CORP. XIII 2087 (*Luguduni*) Camill. Augustillae ... Silenius Reginus frater. **Augustio** *cogn. vir.* CORP. XIII 7302, 13 (*in Germ. sup.*) Augustio Magis⟨...⟩. III 8545 (*in Dalmat.*) ⟨L.⟩ Petronius Augustio. 14321[32] Augustioni delicato suo. **Augustīnus**, -a (Augstinus *v. infra p. 1412, 58*, Agustinus *p. 1412, 44. 62*) *cogn.* CORP. VI 453 ⟨laribu⟩s Aug. ⟨aed.⟩ reg. I ⟨vi⟩co III ararum ... mag. fecerunt ... D. Granius Augustinus. 601. 1058, 5, 99 (*a. 210*) C. Patern. Augustinus *vigil.* 5271 Marcia Augustina. 12875 Augustinae alumnae. 13715. 14149 L. Calpurnio Augustino . . . L. Abuccius Ianuari l. Calpurnius Silvester, Porcia Augustina filio. 19871 Ti. Iulio Augustino Fabia conservo. 20388 Iuliae Augustinae Italicus Aug. lib. maritus. 27140 Augustina ⟨pare⟩ns quartó mé flébilis ⟨an⟩nó . . . ⟨pe⟩rdidit . . . (*hexametri*). 31147 c 19 (*a. 139*) P. Aelius Augustinus *civis Thrax, eq. sing. Aug.* 33856 c 5 (*a. 154*) Autronius Augustinus. 35219 Faeniae Augu⟨s⟩tinae coiugi . . . C. Íulius Ath⟨e⟩nio maritus. INSCR. christ. Rossi I 175 (*a. 364*) ⟨Bonif⟩atia filiae Asustine (*sic, sed periit*). CORP. IX 1582 (*Beneventi*) ⟨Salinato⟩riae P. fil. Augustinae *uxori Cn. Marci Cn. f. Rusti Rufini praepositi annonae impp. Septimi Severi et Caracallae.* 1583 (*eadem*). 1792 (*cf.* Ephem. epigr. VIII p. 203 n. 813) C⟨l⟩eppiane Augustine. X 4326 (*Capuae*) Saloniae M. l. Augustinae. V 3555 (*Veronae*) Kattia Augustina *mater Valeriae Augustae.* † 4187 (*inter Cremonam et Brixiam*) Iul. Augustinus subdiac. † 5406 (*Comi*) hic ⟨re⟩quiesce in pa⟨ce⟩ ⟨Au⟩gustinus .... XIII 2061 (*Luguduni*) Antonius Orfitus et Antonia Augustína parent⟨e⟩s. 2237 Primitiva (*sic*) Augustina. 2244 Primitiviae Augustinae. 5605 (*in Germ. sup.*). 6425 Iul. Ac⟨co⟩nius Augustinus. 6772 ⟨A⟩ugustalinio⟨r⟩um Inpetrat⟨i⟩ ⟨e⟩t Augustinae. 10010, 233 (*in vasculis Gallicis*) Augustinus f. INSCR. Rhen. Bramb. 349 L. Vicarinio Augusto ... Vicarinia Augustina patri. CORP. VII 245 d. m. Flaviae Augustinae ... filius Sainius Aug(u)stinus .... 920. 1336, 120 (*in patella*) Augustinus. III 649 (*in Macedonia*) L. Annius C. fil. Vol. Agricola et Flavia Atilia Augustina parentes. 3964 (*in Pannon. sup.*) Augustinus Augg. nn. libertus. 11234 Marc. Vlpius Augustin⟨u⟩s. 5039 (*in Norico*) Agustino. 14471 (*in Dacia*) Sextia Augustina. 5944 (*in Raetia, imperante Alexandro Severo*) Aur. Augustin. † 13122 (*in Dalm., a. 395*) ⟨depo⟩sitio Augustin⟨i⟩. 12014, 151 (*in vasculis*). II 377 (*in Lusitania*) Augustina. 1447 (*in Hisp. Baet.*) Clodia L. filia Augustina. 1704 Iulia Augustina. 2425 (*in Hispan. Tarrac.*) M. Antonius M. f. Gal. Augustinus Pace mil. leg. VII gem. fel. 2931 Aurelius Augustinus. 4407. VIII 9317 (*in Mauret. Caes., a. 195*) C. Iulius Ianuarius et L. Cassius Augustin⟨us⟩ magg. qq. kastelli. 21671. *v. etiam* August. *sim. sub* Augustalis *et* Augustus. COD. Iust. 4, 30, 5 imp. Alexander A(ugustus) Augustino. 6, 3, 8 (*a. 224*). 8, 53, 9 (*a. 293*) Augustinae. Aurelius Augustinus *Hipponensis episcopus, natus Thagaste in Numidia a. 354* (*cf. Jülicher, PW. II 2363*): HIER. epist. 105 domino vere sancto et beatissimo papae Augustino. 126, 1 virum sanctum et eruditum Augustinum episcopum. 134 domino vere sancto et omni mihi affectione venerabili papae Augustino. 143. AVG. epist. 126, 7 ecclesiae Thagastensi, quae carnalis patria mea est. conf. 2, 3. GENNAD. vir. ill. 39 Augustinus Afer Hipporegiensis oppidi episcopus, vir eruditione divina et humana orbi clarus, fide integer, vita purus, scripsit quanta nec inveniri possunt. 40 ab Augustino. 46 Iulianus episcopus ... scripsit Adversus Augustinum ... libros quattuor et iterum libros octo. PAVL. NOL. epist. 4 domino fratri unanimo et venerabili Augustino. 6 domino fratri sancto et unanimo Augustino. 3, 2 opus sancti et perfecti in domino Christo viri fratris

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nostri Augustini. 7, 2 verba caelestia Augustini. . . . incolumi Valerio Hipponensis ecclesiae coepiscopus Augustinus est. 7, 3 tunc vere sibi summus Christi pontifex Augustinus videbitur. 8, 1 Augustini doctrina. 8 vers. 7 . . . pater Augustinus. vers. 23. 57 . . . qui non amat Augustinum. 73 crede Augustinum tibi nunc in me geminatum. 79. 83 frater Alypius est Augustinusque magister. OROS. hist. 1 praef. 1 beatissime pater Augustine. 7, 43, 19 (*ubi* Ag- *cod. Donauesch.*). apol. 1 Aurelius Augustinus. 4 Augustinus episcopus. 12 beatissimi patres Augustinus et Hieronymus. 31, 3 beatissimi patris mei Augustini. CASSIAN. c. Nest. 7, 27, 1 GRAMM. suppl. p. 175, 22. 182, 10. AVELL. p. 367, 19 (*a. 493*) Hieronymum atque Augustinum ecclesiasticorum lumina magistrorum. p. 656, 17 (*a. 520*) sanctus Augustinus. p. 700, 17 (*a. 520*) beati Augustini. SIDON. epist. 2, 9, 4 similis scientiae viri, hinc Augustinus hinc Varro, hinc Horatius hinc Prudentius lectitabantur. 4, 3, 7 iam si ad sacrosanctos patres pro comparatione veniatur, instruit ut Hieronymus, destruit ut Lactantius, adstruit ut Augustinus . . . . 9, 2, 2 Hieronymus interpres, dialecticus Augustinus, allegoricus Origines. VICT. VIT. 1, 10 Hipporegiorum . . . civitas, quam omni laude dignus beatus Augustinus (Ag- *duo codd.*), librorum multorum confector, pontifex gubernabat. 3, 61 nec ipse noster sufficeret Augustinus. BOETH. trin. praef. p. 150 beati Augustini. CASSIOD. inst. div. 1 pater Augustinus. . . . sanctus quoque Augustinus disertus et cautissimus disputator. 2. 22 doctor eximius beatissimus Augustinus, debellator haereticorum, defensor fidelium et famosorum palma certaminum. VEN. FORT. carm. 4, 5, 12. 5, 1, 7 Hilarius Gregorius Ambrosius Augustinusqu⟨e⟩. 5, 3, 39 Gregorius radiat, sacer Augustinus inundat. 8, 1, 58 sive Augustinus fonte fluente rigat. 10, 1, 42 cum apostolo Paulo, id est oculo ecclesiae, et cum beato Augustino eius sequace. Mart. 4, 663 si petis illud iter qua se Concordia cingit, Augustinus adest pretiosus Basiliusque. PROSP. chron. min. I p. 463, 1204 (*a. 395*) Augustinus beati Ambrosii discipulus multa facundia doctrinaque excellens Hippone regio in Africa episcopus ordinatur. p. 473, 1304 (*a. 430*) Aurelius Augustinus episcopus per omnia excellentissimus moritur . . . . HYDAT. chron. min. II p. 18, 53 (*a. 412*) Augustinus Hipponeregiensis episcopus habetur insignis. p. 22, 108 (*a. 436*) sanctus insignis Augustinus episcopus et doctor eximius transit ex corpore. MARCELL. chron. min. II p. 77, 429, 2 beatissimus Augustinus Hipponiensis ecclesiae elegantissimus Christi sacerdos doctorque praecipuus placida morte quievit. GREG. M. epist. 12, 16ᵃ de beatorum patrum Ambrosii atque Augustini torrentibus profunda ac perspicua fluenta adsidue bibere. 1, 41ᵃ p. 59 sancti antiqui patres, doctores defensoresque ecclesiae, Hilarius, Ambrosius, Augustinus, Gregorius. . . . sanctus Augustinus. 7, 31 p. 479 beato Augustino. append. 3, 3 p. 456 sancti Leonis et beati Augustini. VITA Caes. Arel. 2, 46 beatissimi Agustini. . . . ipsius patris Agustini. 2, 48 sancti antestitis Agustini. *alii*: CHRON. min. I p. 738, 20 *Deciana* persecutione Cyprianus hortatus est per epistulas suas Augustinum et Felicitatem qui passi sunt apud civitatem Capuensem. AVG. c. Parm. 2, 19 quendam Augustinum episcopum partis Donati. CASSIOD. var. 12, 26 (*a. 533/537*) vir venerabilis Augustinus vita clarus. GREG. M. epist. 11, 36 Gregorius Augustino episcopo Anglorum. 11, 39. 11, 56ᵃ p. 336 in Anglorum ecclesia, in qua adhuc solus tu episcopus inveniris. 9, 222 p. 213 per Augustinum quondam monasterii mei praepositum, nunc fratrem et coepiscopum nostrum. *cf.* CONC. Cantuar. a. 605 (Mansi 10 p. 497).

universam materiam in has partes divisi:

1 *adi.* augustus: *I de religione sanctitateque p. 1379, 55. adv.* auguste *p. 1380, 33. 70. 1381, 77. II magnificus, admirabilis p. 1381, 34.*

2 *cognomen imperatorum p. 1381, 80.* 1. *Octavianus p. 1382, 32.* 2. *Augusti qui secuti sunt p. 1384, 81.* 3. *Augustae p. 1389, 76.*

3 *adi.* augustus, *de Augustis Augustorumque rebus et familiis p. 1390, 51.*

4 *adi.* augustus *fere i. q. imperatorius p. 1391, 5.*

forum Augustum *sive* Augusti *p. 1392, 34.* mensis Augustus *p. 1392, 53.* dii Augusti *p. 1393, 46.*

de re militari: legiones, cohortes, alae Augustae, classis Augusta Alexandrina *p. 1402, 59.*

adi. Augustalis, ludi Augustales (Augustalia), flamen Augustalis, sodales Augustales, sacerdotes Augustales, Augustales (seviri) *inde a p. 1403, 4.* iuvenes Augustales, praefecti Augustales, praefectus Augustalis (*Aegypti*) *p. 1408, 7.* Augustales *in officio praetoriano, in principiis legionum*, praetor Augustalis *p. 1408, 63* (Iunones Augustales *v. p. 1396, 57*).

Augustalianus *p. 1408, 54.* Augustalitas *p. 1407, 76 et p. 1408, 61.*

derivata alia: Augustianus *p. 1409, 11.* Augustanus *p. 1409, 50 et 1402, 82.* Augustensis *p. 1409, 54.* Augusteus *p. 1409, 63.* Augustinus *p. 1410, 37.* Augustaticus *p. 1410, 39.* Augustulus *p. 1410, 41.*

nomina propria: Augustus, Augustius, Augustianus, Augustalis, Augustalius, Augustalinius, Augustanius, Augustula, Augustilla, Augustio, Augustinus *inde a p. 1410, 50.* *Otto.*

Augustus, -a, -um, *adi. et nomen* Augusti *et derivata ubicumque in nominibus geographicis obviam fiunt, seorsum a ceteris exemplis tractavimus: locos sic disposuimus, ut primum absolveremus adi. cum appellativis coniunctum, deinde nomen imperatoris genetivo casu ab appellativis pendens; secuntur ad imperatorum ordinem congestae* coloniae (*vel* municipia) Iuliae Augustae, Augustae, Claudiae Augustae *eqs. usque ad* colonias Gallienianas Augustas; *applicantur oppida (et terrae) cognominata (vel nuncupata)* Augusta, Augustae, Augustum *et derivata.*

I aqua Augusta: FRONTIN. aq. 11 Alsietinam aquam quae vocatur Augusta (4). 12 Marciae rivum, quae ab inventore adpellatur Augusta (5). Augustae fons. 65 ramo Augustae (5). 72. CVRIOS. urb. p. 24, 2 *aqua* Augustea (REG. urb. p. 25, 2). COD. Theod. 15, 2, 8 (*a. 399*) ex forma, cui nomen Augusta est, quae in Campania sumptu publico reparata est. CORP. VI 31566 ⟨r⟩ivo aquae Augustae. IX 4209 (*aetatis Tiberi, Amiterni*) aquam Augus⟨tam⟩ in honorem ⟨Ti. Cae⟩saris Augusti n⟨epo⟩tumq(ue) eius Pelt⟨uin⟩(um) adduxer(unt). X 1805 (*Puteolis, cf.* auctar. p. 1009) cur. aquae Aug(ustae). II 2343 (*Mellariae*) aquam Aug. . . . ⟨perduci⟩ iussit. III 6703 (*Nicopoli*) *Tiberius* ⟨aquam⟩ Augustam Nicopoli⟨m⟩ adducendam curavit. *cf. Lanciani, Acque p. 130 sqq.* PTOL. 2, 7, 8 *in Aquitania* Τάρβελλοι καὶ πόλις αὐτῶν Ὕδατα Αὔγουστα. curia Augusta: CORP. VIII 3293 (*Lambaesi in amphitheatro*) c(uria) Aug(usta). DECRET. decur. Gab. (Corp. XIV 2795 *a. 140*) 5 in curia Aelia Augusta (*ab Hadriano appellata*). CORP. XI 5996 (*Sestini, a. 375*) in curia Aug(usta). *cf.* Augusteum *p. 1410, 23 sqq.* Augusta fossa: PLIN. nat. 3, 119 Augusta fossa Ravennam *trahitur Padus. cf.* IORD. Get. 150. mons Augustus: TAC. ann. 4, 64 adduntur sententiae ut mons Caelius in posterum Augustus appellaretur, quando cunctis circumflagrantibus sola Tiberii effigies . . . inviolata mansisset. SVET. Tib. 48. Augusti muri: AVSON. Mos. 369 sub Augustis . . . muris (*Contionato*). pagus Aug(ustus) Felix suburbanus: CORP. X 814 (*Pompeis*) mag. pagi Aug. Felicis suburbani. *sim.* 853. 924. 1042. 1074ᶜ. *nota* 1027 pag(ano) pag. Aug. *cf.* II 1082 (*a. 296—305*). pagus Aug(ustus): CORP. II 2194 (*Cordubae*) genio pagi Aug. *Πόρτα Αὔγουστα apud Vaccaeos Hispaniae Tarraconensis*: PTOL. 2, 6, 49. porticus Augusta: CORP. XI 3784 (*Veis, a. 28*) porti⟨cum⟩ Augus⟨tam?⟩. (tribus) Augusta: *militibus oriundis ex coloniis* Augusta *cognominatis data est tribus* Augusta (*ut aliis* Aurelia Flavia Iulia), *veluti* CORP. VI 32523, 4. 5. 12. 22. 32623, 2, 9. 32639, 1. 5. 7. 18. *cf.* CORP. III 7119 (*Ephesi*) ⟨phy⟩le S⟨ebaste⟩. via Iulia Augusta *vel* via Augusta (*Roma Carthaginem novam, cf. Mommsen, Corp. V p. 828*): CORP. V 8102 (*a. 125*) viam Iuliam Aug. a flumine Trebia *ad Varum.* XI 3083 (*Faleriis*) viam Augustam ab via Annia extra portam ad Cereris. 3126 (*ibid.*) viam Augustam aporta Cimina usque ad Anniam. II 4697 (*a. 79*) viam Aug. ablano adOceanum. 4721. *saepius in miliariis* via Augusta: 4920. 4921. 4922. via Claudia Augusta: CORP. V 8002 (*a. 47*) viam Claudiam Augustam . . . ab Altino usque ad flumen Danuvium.

II ara Romae et Augusti *v. p. 1384, 67 sqq.* ara Augusti: CORP. III 2810 (*Scardonae in Dalmatia*) sacer⟨doti⟩ ad aram Aug. Lib⟨urn⟩(iae). 10496 (*Aquinci*) sacerdos arae Aug. n. p(rovinciae) P(annoniae) infer. RAVENN. p. 308, 1 arae Agusti. *cf.* MELA 3, 13 in Astyrum litore Noega est oppidum et tres arae, quas Sestianas vocant, in paeneinsula sedent et sunt Augusti nomine sacrae. ara Augustorum: CORP. III 4170 (*Savariae*) ⟨p⟩ublic(i) ⟨ar⟩ae Augg. ⟨provinc⟩iae P(annoniae) s(uperioris). forum Augusti: CORP. XIII 6958 (*Mogontiaci*) foro Aug(usti) *situs incerti, sed cf.* CORP. XII 5528 (*in miliario a. 47*) f(oro) A(ugusti) *idem quod* 5525 (*in miliario a. 305/6*) f(oro) C(laudi) A(ugusti). *in Hispania Tarraconensi*: PLIN. nat. 3, 25 Libisosa cognomine Foroaugustana. lucus Augusti: 1 *Gallaeciae*: PTOL. 2, 6, 23 Λοῦκος Αὐγούστου. ITIN. Anton. Aug. p. 424 *et* 430 luco Augusti. IVL. HON. cosmogr. A 19 lucus Augusti oppidum. RAVENN. p. 321, 3 lugo Augusti. COSMOGR. 1, 19 p. 80 Lucusa Augusta. CORP. II 2638 ad lucum Aug., *unde fort. derivatum adi.* CORP. II 2586 d. m. s. Ful. Flaccillae Lucaug(ustanae). **2** *Galliae Narbonensis*: PLIN. nat. 3, 37 Vocontiorum civitatis foederatae duo capita Vasio et lucus Augusti. CORP. XIII 7011 luc. Aug. III 9834 (*saec. I*) dom. luco Aug. 13251. *cf.* 8143 Luco. 11223 luco Vocontiorum. **3** *Germaniae superioris*: CORP. VI 22981 T. Nigrio Simili Triboco ex Germania superiore luco Augusti. **4** *Illyriae* (?): CORP. VI 32536 c 46 luco Aug. **5** *Numidiae*: INSCR. numm. Eckhel IV p. 156. *cf.* VI p. 125. **6** *quodnam sit oppidum non constat*: CORP. VI 2754 luc. Aug. pons Augusti: TAB. Peut. 7, 5 ponte Augusti. RAVENN. p. 189, 8 Augusti. CORP. III 7853 (*Miciae in colonia Dacia*) vil. statio(nis) pont(is) Auc(usti) promotus ex st. Mic(ia). portus Augusti (*Ostiae, nempe Claudi*): CORP. XIV 4089 (*in tegulis*), 1a portus Augusti. 1 b *et* c portus Aug. 408 (*Ostiae*), a sacerdoti M. D. M. port. Aug. et Traiani Felicis. *sim.* b. ITIN. Anton. Aug. p. 494. 493. 498. *cf.* 300. APVL. met. 11, 26 Augusti portum. RAVENN. *et* RAVENN. Guid. possessio Augusti: LIB. pont. p. 64, 13. promontorium Augusti: RAVENN. Guid. p. 529, 22 promuntorium Augusti, quod de Ponto mergit in Propontidem. *cf.* RAVENN. p. 364, 2 Promunturium. TAB. Peut. 9, 2 ad promontorium. templum Augusti (*Indiae*): TAB. Peut. 12, 5. tropaea Augusti: PTOL. 3, 1, 2 Τρόπαια Σεβαστοῦ (*nunc* Turbia *vel* Torbia) *in Alpibus Maritimis.* turris Augusti (*Hispaniae*): MELA 3, 11 Sars (*flumen*) iuxta turrem Augusti titulo memorabilem. vicus Augusti: **1** *in Byzacena*:

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ITIN. Anton. Aug. p. 53 vico Augusti (54. 55. 56). *cf.* CORP. VIII 2568, 1, 30 C. Domitius Martialis August. str(ator). **2** *in via Hippone Carthaginem*: ITIN. Anton. Aug. p. 43 vico Augusti (TAB. Peut. 5, 2). **3** *Verecundae in Numidia*: CORP. VIII 4194 gen. vici Aug. 4205 (*a. 160 vel 161, cf. add.* 18495) vic⟨o⟩ Augustor⟨um⟩ Verecunden-s(ium). **4** CORP. XI 3585 (*Castri novi*) ⟨? Feli⟩x et Iucundus mag. vici Sec //// Aug. c(oloniae) C(astronovanae). (Laurentes) vico Augustano *vel* vico Augustani: CORP. XIV 2050 ⟨Lau⟩rentes vicó ⟨Augusta⟩nó. 2040 ⟨vic⟩o Augus⟨tano⟩. 2047 ⟨Laurente⟩s vico Aug. 2045 patrono Laurentium vici Augustanor. VIII 1439 (*Thubursici Bure*) cu⟨r.⟩ Laurentium vico Augustanorum. XIV 347 (*Ostiae*) ⟨de⟩cur. Laur. vico Augustan. 431 (*ibid., saec. III med.*), 15 dec. Laurent. vic. Aug. 301 (*ibid.*) Laur. vico August. 352 (*ibid.*) dec. Laur. vic. Aug. 341 (*ibid.*) decurioni Laurentium vici Aug. vicani Augustani *v.* Augustum *2 p. 1419, 3 sqq.*

III colōniae **Iūliae Augustae** (*a C. Caesare et Augusto deductae vel auctae*): Apamea *Bithyniae*: colonia Iulia Concordia Augusta Apamea INSCR. numm. Mionnet II 413, 28. *cf.* PLIN. nat. 5, 149. Aquae Sextiae: CORP. XII 982 (*inter Arelate et Taruscomem, saec. II*) col. Iulia Aug. Aquís Sextís. *cf.* 4528[add.] Babba *Mauretaniae*: PLIN. nat. 5, 5 altera Augusti colonia ... Babba Iulia Campestris appellata. *nota adi.* CORP. III 15006 ⟨col. Ca⟩mpestrí Iul. Augustan(o). *cf.* INSCR. numm. Eckhel IV p. 153. Barcino *Hispaniae Tarraconensis*: col(onia) F(aventia) I(ulia) A(ugusta) P(ia) Barcin(o) *vel* Barcin(onensium) CORP. II 4537 *sqq.* 6148 *sq.* Beneventum: colonia Iulia Concordia Aug. Felix Beneventum CORP. IX 2165 (*Caudii, aetatis Severianae*). *ad hoc oppidum spectare puto* FRONTIN. grom. p. 54, 22 coloniae Augustae Concordiae (AGENN. grom. p. 85, 29). *cf.* Augustini *3 p. 1419, 43.* Berytus: col. Iul. Aug. Fel. B⟨erytus⟩ CORP. III 14388 (*aevi Hadriani*). *cf.* 161. 166. 6041. *nota adi.*: VLP. dig. 50, 15, 1, 1 Berytensis colonia Augusti beneficiis gratiosa et, ut divus Hadrianus in quadam oratione ait, Augustana colonia, quae ius Italicum habet. Buthroton *Epiri*: colonia Iulia Augusta Buthroton. *cf.* CORP. inscr. Graec. 1823. *in nummis* col. Augusta. Capua: ⟨colonia Iu⟩lia Felix Aug⟨usta Capua⟩ CORP. X 3832. *cf. etiam* 3867 (*saec. IV*). Cassandrea *v.* Potidaea. Comana *Cappadociae*: col. Iul. Augusta Prima Fida Comana CORP. III 12149 *et* 12150. *sim. in nummis.* Cremna *Pisidiae*: col. Iul. Aug. Cremnensium *vel* Cremna CORP. III 6873 (*Nervae aet.*) *et* 6874 (*Hadriani aet.*). *sim. in numinis.* Dertona *Liguriae*: col. ⟨Iuliae A⟩ugus. Derton(ae) CORP. V 7376 (*a. u. c. 732*) *in tit. interpolato? cf.* CORP. VI 1636. Dertosa *in Tarraconensi*: col. Iulia Augusta Dertosa *in nummis.* Dium *Macedoniae*: colonia Iulia Augusta Diensium CORP. III 7281 (*a. 132*). Germe *Galatiae*: ⟨col.⟩ Iul. Aug. Fe⟨l. Germ.⟩ CORP. III 285. *cf.* 284. *in nummis*: col. Aug. F. Germeno(rum). Heliupolis *Syriae*: colonia Iulia Aug. ⟨F⟩el. Hel. CORP. III 202 (*a. 213*). *cf.* 6665. Ilici *in Hispania Tarraconensi*: c(olonia) I(ulia) Il(ici) *vel* I(lici) A(ugusta) *in nummis.* Ninica *Galatiae*: col. (Iulia) Augusta Felix Ninica Claudiopolis INSCR. numm. Cohen[2] Traian. n. 715. *al.* Olbasa *Pisidiae*: col. Iul. Aug. Olbasen(orum) INSCR. numm. Eckhel III 20. Parlais *Lycaoniae*: Iul(ia) Aug(usta) col(onia) Parlais INSCR. numm. Eckhel III 34. Parma: col. Iul. Aug. Parm. CORP. XI 1059. Pella: col. Iulia Augusta Pella CORP. inscr. Graec. 1997. Philippi: col. Aug. Iul. Philip. INSCR. numm. Eckhel II 76. Potidaea: col. Iul. Aug. Cassandrens(ium) INSCR. numm. Imhoof-Blumer, Monn. grecq. 67 *sqq.* Rei *Galliae Narbonensis*: col. Iul. Aug. Apollinar. Reior. CORP. XII 3291 (*Nemausi*). 4082 col. Iul. August. Apollin. 358 *et* 367 (*Reis*) c. I. A. A. Saldae *Mauretaniae*: col. Iul. Aug. Sald. legionis VII immunis CORP. VIII 20683 (*a. 293—305*). 8931. 8933 col. Iul. Aug. Saldant. (Septimanorum) immunis. *cf.* PLIN. nat. 5, 20. Simitthus *Numidiae*: co⟨l.⟩ I⟨ul.⟩ Aug. Num⟨id⟩icae ⟨Si⟩m⟨i⟩thensium CORP. VIII 14612. Taurini: (colonia) Iulia Augusta Taurinorum CORP. V 7047. *apud auctores plerumque appellatur* Augusta Taurinorum (*cf. p. 1418, 30*), *in titulis praeterea* col. Aug. Taur. *vel* Iulia Augusta *vel* Aug. Taurinor. *vel* Aug. Taur. *vel* Taurini. *incolae appellantur* Augustani Taurini (CORP. V 4192 *saec. III in. et* 7039), *saepe* Taurini. Tupusuctu *Mauretaniae*: colonia Iulia Aug. legionis $\overline{VII}$ Tupusuctu CORP. VIII 8837 (*a. 195*). *cf.* PLIN. nat. 5, 21 colonia Augusta quae item Succhabar, item Tubusuptu. Venafrum: ⟨coloni⟩am Aug. Iul. Ve⟨nafrum⟩ CORP. X 4894. *cf.* LIB. colon. p. 239, 7. Vienna: col. Iul. Aug. Flor(entiae) V⟨iennae?⟩ CORP. XII 2327. Vselis *Sardiniae*: CORP. X 7845 (*a. 158*) ⟨c⟩olónia Iuli⟨a⟩ Augusta ⟨V⟩s⟨el⟩is. *ibid.* colon. Iuliae Aug. Vselis. Zulil *in Mauretania*: PLIN. nat. 5, 2 colonia Augusti Iulia Constantia Zulil. colōniae **Augustae:** Actium: PLIN. nat. 4, 5 colonia Augusti Actium. Aecae: CORP. IX 950 (*a. 195*) ⟨col. Au⟩gusta Apu⟨la⟩ Aecae. Ariminum: CORP. XI 414 col. Aug. Arim. 408 (*saec. II med.*). XII 1529 (*in Vocontiorum agro orientali*). Arretium: LIB. col. I grom. p. 215, 3 colonia Arretium lege Augustea censita. Asido *Baeticae*: CORP. II 5407 col. ⟨C⟩(aesarina) A(ugusta) A(sido) (*cf.* PLIN. nat. 3, 11) *vel* c(oloni) ⟨c⟩(oloniae) A(ugustae) A(sidonis). Astigi *Baeticae*: colonia Augusta Firma *v. sub* Astigi *II 950.* Brixia: CORP. V 4212 genio ⟨col⟩oniae Civicae Aug. Brixiae. suppl. ital. 1273. Caesaraugusta: colonia Caesaraugusta (*nota* COSMOGR. 1, 19 p. 80 Caesarea Augusta. AVSON. 417, 87 nunc tibi trans Alpes et marmoream Pyrenen Caesareae Augustae domus ⟨est⟩. PAVL. NOL. carm. 10, 232 Caesarea est Augusta), *unde derivatur adi.* Caesaraugustanus. *v. sub vocibus et* Osicerda. Cartenna: PLIN. nat. 5, 20 Cartenna colonia Augusti. Concordia *v.* Beneventum. dea Augusta Vocontiorum: CORP. XII 690 (*Arelate*) col. dea Aug. Voc. 3290 (*Nemausi, saec. II*) dea Aug. Vocontior. 1529 ad deam Aug. Voc. 1581 ⟨dea⟩ Aug. Vocontiorum. TAB. Peut. 3, 1 ad deam Bocontiorum. *sim.* ITIN. Anton. Aug. p. 357 *et* Burdig. p. 554. RAVENN. p. 241, 9 Bococilon. Emerita: PLIN. nat. 4, 117 *colonia* Augusta Emerita. CORP. II 492 (*in pavimento tessellato*) c. A. E. STRABO 3, 151 *et* PTOL. 2, 5, 6 Αὔγουστα Ἠμέριτα. RAVENN. p. 314, 5 Augusta Merita (p. 314, 11. 19. p. 315, 7. p. 316, 2. p. 319, 16). CARM. epigr. 900 (*in ponte Emeritensi, a. 663*) urbs Augusta felix. *incolae* Aug(ustani) Emer(itenses) (?) CORP. II 656 (*saec. I ex.*). Gravisci *Etruriae*: LIB. col. I grom. p. 220, 1 colonia Graviscos ab Augusto deduci iussa est. Nemausus: CORP. XII *saepe* col. Aug. Nem. 3265 c. A. N. Nola: CORP. X 1244 (*periit*) col. Fel. Aug. Nola. LIB. col. I grom. p. 236, 3. Nuceria: LIB. col. I grom. p. 235, 20 Nuceria Constantia muro ducta colonia deducta iussu imp. Augusti. Panhormus: CORP. X 7279 (*a. 223*) ⟨c⟩ol. Aug. Panhorm. Patrae: INSCR. numm. Eckhel II 257 c(olonia) A(ugusta) A(roë) P(atrensis). Puteoli *v.* coloniae Flaviae Augustae. colonia Augusta Rauricum *v.* Augusta Rauricum. Rusazus *Mauretaniae*: PLIN. nat. 5, 20 Rusazus colonia Augusti. Rusguniae *Mauretaniae*: PLIN. nat. 5, 20 colonia Augusti Rusguniae. colonia Salassorum Augusta Praetoria *v.* Augusta Praetoria *p. 1418, 8 sqq.* Syracusae: CORP. X 7132 Syracusae colonia Augusta '*vereor ne subsit non fraus sed error*'. Tarquinii *v.* Gravisci. Thermae Himeraeae: CORP. X 7345 col. Aug. Himereorum ⟨The⟩rmit(anorum). Augusta Treverorum: CORP. III 4153 (*Savariae*) col. Aug. Trever. INSCR. Rhen. Bramb. 1936 (*a. 121*) a col. Aug. *cf.* 1937 (*a. 139*). 640. CORP. III 1214 (*Apuli, periit*) domo Augus. Treve⟨r.⟩. TAB. Peut. 3, 1 Aūg. Tresvirorum. MELA 3, 20 *urbs opulentissima* in Treveris Augusta. AVSON. Mos. 421 Augustae ... moenibus urbis. *cf.* Treveri. *nota adi.* Augustus, -a, -um: AVSON. Mos. 369 sub Augustis ... muris. Augusta Troas *Mysiae*: CORP. III 7073 col. Aug. Troadens. 2019 (*Salonis*) dom. Augusta Troade. Tucci *Baeticae*: CORP. II 3278 coloniae Aug. Gemellae Tuccitanae. 1676 in colonia A. G. 1680 col. Aug. Gem. PLIN. nat. 3, 12 *colonia immunis* Tucci, quae cognominatur Augusta Gemella. Tyndaris *Siciliae*: CORP. X 7474 (*a. 161?*) col. Aug. Tynda⟨rit.⟩. 7475 (*a. 161*). 7476. 7478. *cf.* 7480. municipia Augusta: Bilbilis: MART. 10, 103, 1 municipes, Augusta mihi quos Bilbilis acri monte creat. Gades: CORP. II 1313 (*Asidone*) mun. Aug. Gad. *cf.* 4277 munic. August., *nisi significatur* Saetabis Augustanorum *v. p. 1417, 71 sqq. nota adi.* Augustanus(?), *incolae* Augustani: CORP. II 1729 (*periit*) decurio Aug. Gadiu. PLIN. nat. 4, 119 oppidum civium Romanorum qui appellantur Augustani urbe Iulia Gaditana. Semta *Africae*: INSCR. Revue archéol. 24 (1894) p. 412, 59 m⟨unicip. A⟩ug. Sem⟨ta⟩. Vei: CORP. XI 3797 (*a. u. c. 754*) múnicipí Augustí Veíentis. *sim.*: 3805 (*a. 26*) *bis.* 3812. 3813. 3809 municipií Aug. Veientis. 3808 (*saec. III med.*) municipium Aug. Veios. res publicae Augustae: Asturica *Gallaeciae*: res p. Ast. Aug. *v. sub voce.* PTOL. 2, 6, 35 Ἀστούρικα Αὔγουστα (8, 4, 5). Astures Augustani: PLIN. nat. 3, 28 *cf. p. 981, 5.* Diana *Numidiae*: CORP. VIII 10384 (*in miliario*) r. p. A. ('*potest fuisse M pro A*') D(ianensium). colōnia **Līvia Augusta** *ab Augusto et uxore appellata*: Abellinum: CORP. X 1117 (*a. 240, periit*) col. Ven. Livia Aug. Alexandrian. Abellinatium '*siquidem nomina recte tradita sunt*'. colōniae **Claudiae Augustae:** *de* colonia Claudia Aug. ara Agrippinensium *v. sub* Agrippa *p. 1435, 27.* Lugudunum *Galliae*: colonia Copia Claudia Aug. Lugudunensis *v. sub* Lugudunum. Paphos: CORP. III 218 (*a. 198*) Seb. Papos ⟨s⟩acra m⟨etropolis⟩ cibitatioum Cypri: *Σε(βαστὴ) Κλ(αυδία) Φλ(αουία) ⟨Πά⟩φος eqs. cf.* DIO CASS. 54, 23, 7 *τὴν πόλιν (sc. τῶν Παφίων) Αὔγουσταν καλεῖν ... ἐπέτρεψε (sc. ὁ Αὔγουστος).* Puteoli *v. sub* coloniae Flaviae Augustae. colōniae **Flāviae Augustae:** Ammaedara *Numidiae*: CORP. VIII 308 col. Fl. Aug. Aemerita Ammaed. Caesarea *Palaestinae*: CORP. III 12082 (*saec. II in.*) col. I Fl. Aug. Caesareae. *sim.* INSCR. numm. Eckhel III 430. CORP. VIII 2808 (*Lambaesi*) Caesarea Augus(ta). III 14511 Caesara Aug. Puteoli: *appellatur*: LIB. col. I grom. p. 236, 11 Puteolis colonia Augusta. Augustus deduxit. CORP. VIII 7959 (*Rusicade*) gen. col. Put. Aug. sac. X 5369 (*prope Aquinum*) colonia Neronensi Claudia Augusta Puteolis. 1900 colonia Flavia Augusta Puteolis (*cf.* 4735). 1654 colonia Flavia Aug. Puteoli. *cf.* 1641 (*a. 139*). 1650 (*a. 196*). 1651 (*a. 196*). 1652. 1653 (*a. 226*). XIII 1960 (*Luguduni*). X 1789 ⟨co⟩lon⟨i⟩a Fl⟨avia Aug.⟩ P⟨u⟩teolana. municipium Flavium Aug. Scarbant(ia) *Pannoniae superioris* CORP. III 4192. Flaviaugustanus (CORP. II 4196) *est incola oppidi (coloniae) a Vespasiano conditi (deductae) situs incerti.* colōniae **Nervia** *et* **Nerviāna Augusta:** Scolacium (Scylacium): CORP. X 103 (*a. 143*) coloniae Minerviae Nerviae Aug. Scolacio. Sitifis *Mauretaniae*: CORP. VIII 8473 col. Nerviana Aug. Mart(ialis) veteranor. Sitifens.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cf. 8441. 10342 (*a. 238*) res p. Nerv. Aug. Mart. vet. Sitifensium. 10365 (*saec. III med.*) res p. col. Nerv. Aug. Sitif. 10366 res p. ⟨Si⟩tif. Nerv. Aug. Mart. vet. *cf.* 8467. *sim. saepius in miliariis.* colōniae **Vlpiae Trāiānae Augustae:** Hadrumetum: CORP. VI 1687 (*a. 321*) coloni coloniae Concordiae Vlpiae Traianae Augustae Frugiferae Hadrumetinae. *sim. alterum.* Sarmizegetusa: CORP. III 1176 (*Apuli, a. 239*) colonia Vlpia Trai. Aug. Dacic. Sarmiz. Metrop. 7971 col. Vlp. Trai. Aug. Dacica Sarmiz. Metrop. colōniae **Aeliae Hadriānae Augustae:** Formiae: CORP. X 6079 (*a. 197*) col. Aelia Hadriana Augusta Formiae. Iconium: CORP. III 12137 (*a. 212*) col. Ael. Hadriana Aug. Iconiensium. 12136 (*a. 137*) col. Aelia Hadriana Aug. Vtika: CORP. VIII 1181 (*saec. III*) col. Iul. Ael. Hadr. Aug. Vtik. Zama: IVS hosp. Zam. (Corp. VI 1686 *a. 322*) coloni coloniae Aeliae Hadrianae Aug. Zamae Regiae. *sim. alterum.* municipium Ael. Hadrianum Aug. Chlulitanum: IVS hosp. Chlulit. (Corp. VI 1684 *a. 321*) *bis casu genetivo.* colōniae **Aeliae Augustae** (*ab Hadriano vel Pio nuncupatae*): Aeclanum: CORP. XI 1111 (*a. 167*) ⟨colonia⟩ Aelia ⟨Aug(usta) Ae⟩cla⟨n⟩um. *cf.* 6083, 11 (*in signaculo*) c⟨ol⟩(oniae) A. A. A. Italica *Baeticae*: CORP. XII 1856 (*Viennae, saec. III in.*) col⟨o⟩nia Aelia Aug. Italica. Lares *Numidiae*: CORP. VIII 1779 colonia Aelia Aug. Lares. Thaenae *Byzacenae*: IVS hosp. Thaenit. (Corp. VI 1685 *a. 321*) coloni coloniae Aeliae Augustae Mercurialis Thaenit(anorum). *ibid.* colonis col. Ael. Aug. Merc. Thaenit. Vindelicum *v.* Augusta Vindelicorum. ⟨col⟩ōnia **Aurēlia ⟨Au⟩g. Pia** Canusium (*ab Antonino Pio*) CORP. IX 344. mun(icipium) Aur(elium) Aug. Mar(gum) CORP. III 8141 (*in Moesia superiore*) *casu genetivo. vicina sunt* castra Augustoflaviensia: NOT. dign. or. 41, 33 contra Margum in castris Augustoflaviensibus. col. **Aelia Aurēlia Aug.** Mact(aris) (*ab imperatore Commodo appellata*) CORP. VIII 11804 (*a. 306—308*). col. **Aurēlia Commoda p. f. Aug.** Pupput: INSCR. Dessau 6788. municipium Aur. Aug. Segermes (*provinciae proconsularis*): INSCR. Ephem. epigr. VII 134 p. 45 (693 *a. 278* p. 220). ⟨co⟩l. **Hel(via) Augusta** ⟨L⟩ilybitanorum (*a Pertinace*) CORP. X 7228. 7205 (*Mazarae*) res p. co⟨l.⟩ Hel⟨v.⟩ Aug. Lilybit. 7222 col. Aug. Lilybit. (*cf.* 7229). 7236. 7239. *incolae*: Augustani Lilybitani: INSCR. cat. numm. Sic. mus. Brit. p. 95 n. 7. 8 Augu(stanorum) Lilybit(anorum). colōniae **Septimiae Augustae:** Samaria *Palaestinae*: INSCR. numm. Eckhel III 440 co-l(onia) L. Sep(timia) Sebaste. *cf.* HIER. chron. a. Abr. 2000 Herodes Samariam ... in honorem Augusti Augustam id est Sebastiam appellavit (epist. 108, 13 in Os. 1, 1. 3, 14 in Abd. 1 ISID. orig. 15, 1, 25 ort. et obit. 110). *cf.* a. Abr. 1898. Siscia *Pannoniae superioris*: CORP. III 4193 (*Savariae*) colonia Septimia Siscia Augusta. 10836 col. S. S. Aug. colōnia **Aurēlia Aug. Antōnīniāna** Felix Neapolis (*ab Elagabalo?*): INSCR. Ephem. epigr. VIII 871 (*Puteolis, a. 222*). colōnia **Alexa⟨nd⟩riāna Augusta** Vchi maius (*provinciae proconsularis Africae*) CORP. VIII 15447 (*a. 230*). 15450 (*a. 270—275*) res publica col. Marianae Aug. Alexandri⟨a⟩nae Vchit. maiorum. *sim.* 15454 *et* 15455, *sed utrubique* Augustae. municipium Aurellium Alexandrianum Augustum Magnum Giufitanum (*provinciae proconsularis*) CORP. VIII 866 *casu genetivo. gemella est* INSCR. Dessau 6794. colōnia **Vībia Augusta** Perusia (*ab imp. C. Vibio Treboniano Gallo*) CORP. XI 1930. *sed cf.* 1929 Augusta Perusia (1924 *a. 166*). colōniae **Galliēniānae Augustae:** Verona: CORP. V 3329 (*a. 265*) colonia Augusta Verona Nova Gallieniana. *in hunc modum fort. restituendum nomen oppidi Numidiae* Thubursici Bure: CORP. VIII 1430. 1437. *non constat de nomine oppidi* Mediolani: c(olonia) A(elia) *vel* A(urelia) *vel* A(ntoniniana) A(ugusta?) Mediol. CORP. V 5465. 5515. 5892 *et* colon. G(allieniana) A(ugusta?) F(elix) Med(iolanium) CORP. V 5869 *et* A(ugusta?) M(ediolanium) CORP. V 5465.

IV A *oppida cognominata* Augusta: Bracara: CORP. II 6230 (*a. 134*) Bracara Augusta (ITIN. Anton. Aug. p. 420). *saepe in titulis* Bracara Aug. CORP. II 4747 Bracaraug. (4869 *al.*). 2423 Bracar. Augusta(e). RAVENN. p. 307, 6 Augusta Bracaria (p. 319, 18). PLIN. nat. 4, 112 Bracarum oppidum Augusta. *adi.* Bracaraugustanus *et incolae* Bracaraugustani. *nota* CORP. XII 1358 (*saec I in., Vasione*) ⟨coh. I? Bracc⟩arum Augustanorum. Pax Augusta *Lusitaniae*: STRABO 3, 151 ἡ ἐν τοῖς Κελτικοῖς Παξαυγοῦστα (*eadem quae ceterum* Pax Iulia). Saetabis *Hispaniae Tarraconensis*: PLIN. nat. 3, 25 Saetabitani qui Augustani. CORP. II 3655 ex d. d. Saetabi-Augustanorum. *cf.* 3625. 3782 flaminicae Saetabaug(ustanae). Treba: FRONTIN. aq. 93 cum oriatur Anio supra Trebam Augustam. *cf.* CORP. VI 32526, 2, 31 C. Gallenius C. f. Aug. Secundus Treb. *sim.* 32. 39. *terrae nuncupatae* Augustae: PROVINC. laterc. Veron. 1, 9 Arabia Augusta Libanensis. Augusta Euphratensis *v.* Augustoeuphratensis *p. 1378, 70 sqq.* *in eundem modum populi appellantur* Augustani: Edetani: PLIN. nat. 3, 23 *in Hispania Tarraconensi populi civium Romanorum* Cerretani qui Iuliani cognominantur et qui Augustani Edetani.

IV B *oppida nuncupata* Augusta: Aug. Arvern. *v.* Augustonemetum. Augusta Bagiennorum *Liguriae*: PLIN. nat. 3, 49 Augusta Vagiennorum. PTOL. 3, 1, 31 Αὔγουστα Βαγιεννῶν (*trad.* βαγιένων). CORP. V 7153 *municipii* Aug. Bagiennorum. III 2718 (*Delminii, saec. I in.*) domo Augusta Ba⟨g⟩ie⟨n⟩(norum). V 7670 *al.* Aug. Bag. *appellatur* Aug.: CORP. V 7669. VI 2757 INSCR. Rhen. Bramb. 492 (*Bonnae*) III 13484. *cf. Mommsen, Corp. V p. 873.* Nova Augusta *in Tarraconensi prope Segoviam*: PLIN. nat. 3, 27. PTOL. 2, 6, 55 Νοοῦα Αὔγουστα. *eadem quae ceterum* Augustobriga. Augusta Nova *apud Alamannos*: RAVENN. p. 232, 20. Augusta Praetoria (*nunc* Aosta): PLIN. nat. 3, 123 *colonia* Salassorum Augusta Praetoria (PTOL. 3, 1, 30). CORP. III 8747 (*Salonis*) ⟨A⟩ug. Praeto⟨r⟩(ia). SOL. 2, 23 ab Augusta Praetoria. TAB. Peut. 3, 4 Augusta Pretoria. ITIN. Anton. Aug. p. 345. 347. 351. RAVENN. p. 250, 8 Augusta Predula (Guid. p. 457, 5 Preduria). CORP. VI 32515 (*saec. II in.*), c 19 Aug. Pr. PLIN. nat. 3, 43 Praetoriae Augustae. DIO CASS. 53, 25, 5 Αὔγουσταν πραιτωριανῶν. *appellatur* Augusta: STRABO 4, 6, 7 (206) τὴν πόλιν Αὔγουσταν. CORP. III 9738 (*Delminii*) Au⟨g⟩. VI 2786. *adi.* Augustanus *et incolae* Augustani: CORP. V 8110, 400 (*in tegula*) *fort.* r(ei) p(ublicae) A(ugustanorum). CONC. Rom. a. 502 p. 452, 8 Iucundus episcopus ecclesiae Augustinae subscripsi. a. 511 p. 435, 55 ecclesiae Augustanae (EVSEB. Leo M. epist. 97 p. 948). CASSIOD. var. 2, 5, 1 in Augustanis clusuris. 1, 9, 2 Augustanae civitatis episcopum. *cogn. vir.* Augustanus *ab hoc oppido ut videtur derivatum v. p. 1419, 17 sqq.* Augusta Rauricum (*nunc* Augst): PTOL. 2, 9, 9 Αὔγουστα Ῥαυρικῶν. ITIN. Anton. Aug. p. 353 Augusta Rauracum. TAB. Peut. 3, 4/5 Augusta Ruracum. RAVENN. p. 231, 11 Augusta. *cf.* Raurica. Augusta Suessionum (Suessonum, *nunc* Soissons): ITIN. Tungr. (Dessau 5839) 2, 5 Aug. Suessionum. ITIN. Anton. Aug. p. 379 Augusta Suessonum. PTOL. 2, 9, 6 Αὔγουστα Οὐεσσόνων. TAB. Peut. 2, 4 Aug̅. Suessorum. *cf.* Suessones. Augusta Taurinorum *v.* colonia Iulia Augusta Taurinorum. *affero hic tantum* CORP. XIII 6870 (*in Germ. sup.*) Auguta Taurinoru. civitas Augusta Traianensis: CORP. VIII 18312 (*in civitate Lambaesitana*) natione Thrace natus in civitate Augusta Traianesie; *fuerit opp.* Traianopolis *vel* Traiana (ἡ Τραιανέων πόλις *vel* Αὐγούστη Τραιανή; *cf.* CORP. III p. 2085 *et Oberhummer, PW. III 306 sub* Beroia 3). Augusta Treverorum *v.* colonia Augusta Treverorum. Augusta Tricastinorum *Galliae Narbonensis*: PLIN. nat. 3, 36. Augusta Vindelicum (*nunc* Augsburg): PTOL. 2, 12, 4 Αὔγουστα Οὐινδελικῶν (8, 7, 4). RVF. FEST. 8 ab Augusta (augustis *et* augusto *pars codd.*) Vindelicum. ITIN. Anton. Aug. p. 232 Augusta Vindelicum (236. 241. 250. 258 *bis.* 274). TAB. Peut. 4, 1 Augusta Vindelicum. CORP. VI 3353 Aug. Vindelicum. NOT. dign. occ. 11, 30 Augustae Vindelicensis. IORD. Rom. 217 Augustas Vindicas. CORP. XIII 6741 (*a. 210*) Ael. Augusta (6558, *a. 186*). III 5800 municipi Ael. Aug. *bis.* VEN. FORT. Mart. 4, 642 pergis ad Augustam, qua Virdo et Licca fluentant. *in miliariis saepe* Aug. *adi.* Augustanus: GREG. M. epist. 1, 16ᵃ p. 20, 26 *in ecclesia* Augustana. *cogn. vir.* Augustanus *ab hoc oppido sumptum v. sub voce.* Augusta Viromanduorum *Belgicae*: CORP. VI 32551 (*a. 246*) civ. ex prov. Belgica Aug. Viromanduoru. ITIN. Anton. Aug. p. 379 Augusta Veromandorum. TAB. Peut. 2, 3 aug̅. Viro Muduorum. PTOL. 2, 9, 6 Αὔγουστα Ῥομάνδων (ῥομανδύων).

IV·C *oppida quae mere appellantur* Augusta: **1** *in agro Ravennati*: TAB. Peut. 5, 1. **2** *Ausciorum oppidum Aquitaniae*: PTOL. 2, 7, 11 Αὔγουστα. **3** *Galliae Narbonensis et Allobrogum v.* Augustum. **4** *Moesiae inferioris v.* Augustae. **5** *Ciliciae*: PLIN. nat. 5, 93. PTOL. 5, 7, 6 Αὔγουστα. STEPH. BYZ. (*e Phlegonte*) Αὔγουσται πόλεις ἐν Κιλικίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ. οἱ πολῖται Αὐγουστανοί, *contra* HERODIAN. paronym. Αὐγουστιανοί. HIEROCL. p. 704, 7 *traditur* Ἀγουσία. NOT. episc. I 814 Αὐγουστόπολις. *incola* Augustanus (*v. l. 56*): *in oppidi nummis aevi Augustei legitur* Αὐγουστανῶν, *et* Augustensis: CONC. Chalc. a. 451 (Mansi 7, 402ᵃ) Theodorus Augustensis *Ciliciae primae*. *cf. Ruge, PW. II 2345.* **6** *Britanniae*: **a** AMM. 27, 8, 7 Lundinium vetus oppidum, quod Augustam posteritas appellavit (28, 3, 1). RAVENN. p. 429, 12 Londinium Augusti. **b** ITIN. Anton. Aug. p. 484 Iscae leg. II Augusta. RAVENN. p. 427, 2 Isca Augusta. *ad utrum oppidum pertineat non liquet*: MARTYROL. Hier. 7 id. Febr. *ubi trad.* agurta *Bern.*, auguria *Eptern.*, augurta *Wissenb.* *adi. fort. alterius oppidi* Augustensis: NOT. dign. occ. 11, 37 praepositus thesaurorum Augustensium *in Britanniis.* *ethnicon. fort. subest* CORP. VII 350 Ate(ius) Coc(ceianus) Aug(ustanus) *vel* Aug(ustensis). Augustae: **1** *Moesiae inferioris, in ore fluvioli qui nunc appellatur* Ogust: ITIN. Anton. Aug. p. 220 *et* TAB. Peut. 7, 5 Augustis. RAVENN. p. 190, 1 Augusti. NOT. dign. or. 42, 17 cuneus equitum Dalmatarum, Augustae (*locat.*). 42, 7 Augusta. PROCOP. aedif. 4, 6 p. 290 Αὐγοῦστε. THEOPHYL. SIM. hist. 1, 4, 4 Αὐγούστας. *idem memorari puto oppidum*: CORP. VI 32536 c 3 August. (32904). 32536 c 18 Augus. (32623, 22). 32627, 18 Aug. (32640, 34. 40). 32523 b 22 Aug. 20 Auc. *prope hoc oppidum inventus est titulus* CORP. III 12347 C. Oppius Varus eq. alae Au⟨g.⟩. NOT. dign. occ. 34, 35 equites Dalmatae, Augustianis (*corrige* Augustanis). **2** *Raetiae*: ITIN. Anton. Aug. p. 249 Augustis. *nota*: NOT. dign. occ. 35, 14 *sub duce Raetiae* equites Stablesiani seniores, Augustanis (13 Augustanis). Augustum: **1** *in Gallia Narbonensi prope col. deam Augustam Vocontiorum*: TAB. Peut. 3, 1 Augustum. RAVENN. p. 241, 10 Auguston. ITIN. Anton. Aug. p. 358 Augusta. Burdig p. 554 mansio Augusta. **2** *Allobro-*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

gum vicus (*nunc* Aoste *et* St. Genix- d' Aoste): TAB. Peut. 3, 1 Augustum (ITIN. Anton. Aug. p. 346, augusta *cod. Florentinus R*). RAVENN. p. 239, 6 Auguston. *incolae* vicani Augustani: CORP. XII 2395 vícan⟨is Au⟩gustanís. 2393 (*saec. I in.*) vícaní August. 5701, 38 (*in tubis*) *a* C. Sacid. Silvin. Aug. f. *b* Saci. S. A. [A.] f.

adi. **Augustānus,** -a, -um, *subst. incolae* **Augustānī,** -ōrum *v. sub coloniis, municipiis, oppidis* Augusta *cognominatis et appellatis*: Babba *p. 1415,23*, Berytus *p. 1415,32*, Taurini *p. 1415,66*, Emerita *p. 1416,15*, Gades *p. 1416,46 sqq.*, Asturica *p. 1416,55*, Lilybaeum *p. 1417,37*, Bracara *p. 1417,69*, Saetabis *p. 1417,72 sq.*, Edetani *p. 1417,81*, Augusta Praetoria *p. 1418,16 sqq.*, Augusta Vindelicum *p. 1418,45 sq.*, Augusta *Ciliciae et Britanniae p. 1418,56 et 70*, Augustae *Raetiae p. 1418,81*, Augustum *Allobrogum l. 3 sq.* *in hisce compositis occurrit*: Bracaraugustanus, Caesaraugustanus, Flaviaugustanus (*p. 1416,80*), Foroaugustanus (*p. 1414,57*), Lucaugustanus (*p. 1414,62*), Saetabaugustanus (*p. 1417,72 sq.*), vico Augustani (*p. 1415, 8 sqq.*). tertii Augustani *v. sub* Augustus *p. 1402,84.* *cogn.* **Augustānus,** -a *inditum videtur ab oppidis* Augusta *nuncupatis. cognominis exempla huc congero omnia, etiamsi hoc vel illud (ut certo ultimum) ab* Augustus *derivatum esse potest.* CORP. V 8945 (*Augustae Praetoriae, cf.* suppl. ital. 924) d. m. L. Vinesi Augustani, *cuius mater* Arunt⟨ia A⟩ugustana. 6837 (*ibid.*) L. Arruntio Augustano VIviro Aug. *cf.* 7086 (*Taurinis*). 3337 (*Veronae*) ⟨Ti⟩b. Claudio Tib. f. Quir. Augustano patri Bellici Sollertis proc. Aug. prov. Britan. *polyonymus Tiburtinus exhibet cognomina haec*: CORP. XIV 3609 (*saec. II ex.*) Augustano Alpino Bellicio Sollerti. *eadem redeunt* CORP. III 12116 (*in Cilicia*) . . . ⟩cius T. f. Cl. Dexter Augus⟨tanus Alpin⟩us Bellicius Sollers Metilius ⟨. . .⟩us Rutilianus. 13250 (*Burni in Dalmatia*) per Augustianum Bellicum (*sic, errore puto quadratarii*) proc. Aug. *cf. Hirschfeld ad l.* CORP. III 5904 (*prope Augustam Vindelicum*) Cl. Augustanus. CORP. III 5165 (*Celeiae*) Augustanus b. G. Rasini Silonis proc. Aug. 5944, 2, 9 Iul. Augustan. **Augustiānus** *v. l. 28 et IV C 5.* **Augustēnsis,** -e. **A** *pertinet ad oppidum quod appellatur vel cognominatur* Augusta: **1** *Ciliciae v. p. 1418, 60.* **2** *Britanniae v. p. 1418, 68.* **3** *Mauretaniae*: NOT. dign. occ. 30, 19 praepositus limitis Augustensis (30,10). **4** *opp. incerti*: COD. Theod. 10, 2, 1 (*a. 378*) in Augustensi *Suitranea civitate. **B** *spectat ad legiones* Augustas *appellatas. v. p. 1402, 59 sqq.* **C** *Αὐγουστήσιοι collegium Iudaicum v. p. 1409, 61 sqq.* **Augustīnī,** -ōrum *incolae oppidi Augustae*: **1** *in territorio Capenate*: FRONTIN. grom. p. 46, 17 ⟨ad lu⟩cum Feroniae Augustinorum (AGENN. grom. p. 77, 20). **2** *Lusitaniae*: FRONTIN. grom. p. 22, 7 in Lusitania finibus Augustinorum. **3** *Beneventi (?, cf. p. 1415, 28)*: FRONTIN. grom. p. 54, 18 silvae et pascua publica Augustinorum (AGENN. grom. p. 85, 25 PS. BOETH. grom. p. 398, 10). **4** *Augustae Praetoriae v. p. 1418, 18.* **Augustēum** *v.* Augusteus *p. 1410, 23 sqq.* **aqua Augustēa** *v. p. 1414, 9.*

Augypēs, -is *nom. barb.* EPIT. Alex. 37 Augypemque imperio *oppidi Nysaeorum* praeficit Alexander. 38 Augypes *nomin.*

fluvius **Auha** *Illyriae.* IORD. Get. 99 *Gepidae* conveniunt . . . ad oppidum Galtis, iuxta quod currit fluvius Auha (*v. l.* eucha, aucha, hauua). *Tomaschek, PW. II 2372 cogitavit de* Aluta. *Diehl.*

Avi *v.* Hevaeus.

1. avia, -ae *f.* [*ab* avus. *Th.*]. MARTYR. gramm. VII 190, 13 avus avia. *cf.* SCAVR. gramm. VII 12, 21. GLOSS. μάμμη. τίτθη. *formae vulgares*: CORP. X 3646 abiae (*dat.*), *cf.* 2119. CORP. III 4994 havia (*cf.* GRAMM. suppl. 298, 33). V suppl. 351 (*christ.*) aia. *gen.* aviaes: CARM. epigr. 1581, 3. *de* ava *v. infra p. 1420, 61.* [*val.* aiă, *prov.* avia. *M.-L.*]

PLAVT. Truc. 808 matres duas habet et avias duas. Cist. 515 itaque me Saturnus eius patruos — :: Ecastor pater. :: itaque me Ops opulenta illius avia — :: immo mater quidem. CIC. Verr. 2, 92 cum saepius mater et avia pueri postularent (2, 93. 94). phil. frg. V 103 avia mea dicebat hoc, quod dicis, fato omnia fieri, mater autem, mulier sapiens, non existimavit. Cluent. 40. fin. 2, 103 non potuit . . . fieri sapiens, nisi natus esset. isto modo, ne si avia quidem eius nata non esset. leg. 3, 36 *Gratidii* sororem, aviam nostram. Att. 1, 3, 1 aviam tuam scito desiderio tui mortuam esse. CATVLL. 84, 6 sic maternus avus dixerat atque avia (*cf.* PLIN. paneg. 39 SIDON. epist. 4, 21, 4). OV. Pont. 4, 9, 110 stat uterque nepotum, hic aviae lateri proximus, ille patris. PAVL. FEST. p. 221 iuris prudentes avos et proavos, avias et proavias parentum nomine appellari dicunt (GAIVS dig. 50, 16, 51 appellatione 'parentis' *continentur* mater et avia et proavia. *cf.* CLEM. dig. 50, 16, 146 'soceri' 'socrus' appellatione avum quoque et aviam uxoris vel mariti contineri. PAVL. dig. 23, 2, 14, 4). PAVL. FEST. p. 14 amita patris mei soror, quia similiter tertia a me sit atque avia, videri potest dicta ex eo, quod ab antiquioribus avita sit vocitata. p. 126 magnam socrum vir uxoris suae aviam *appellat.* p. 136 aviae patruus . . . avunculus . . . amita. VAL. MAX. 8, 1 amb. 1. SEN. Phoen. 136 uno avia partu liberos peperit viro, sibi et nepotes. dial. 11, 18, 6 quidquid matri dolendum fuit, . . . quidquid aviae. epist. 94, 9 haec paedagogus puero, haec avia nepoti praecipit. apocol. 9 divam Augustam aviam suam. CVRT. 3, 11, 25 in gremio anus aviae iacebant adultae duae virgines (*cf.* HIER. epist. 107, 13. SIDON. epist. 5, 16, 5 in aviae . . . indulgentissimo sinu). PERS. 2, 31 ecce avia aut metuens divum matertera cuius exemit puerum. 6, 55 si mihi nulla iam reliqua ex amitis, patruelis nulla, proneptis nulla manet patrui, sterilis matertera vixit, deque avia nihilum superest. PLIN. nat. 35, 21 MART. 3, 93, 22. 10, 67, 3. 11, 104, 10. QVINT. inst. 6 praef. 8 me aviae educanti . . . anteferret. 12, 6, 1 *cum* Caesar Augustus duodecim annos natus aviam pro rostris laudaverit (SVET. Aug. 9). decl. 388 p. 433, 12 *et passim in eadem decl. de* '*avia teste*'. IVV. 3, 112 aviam resupinat amici. TAC. ann. 1, 33 occultis in se patrui aviaeque odiis (3, 3. 3, 17). 2, 14 avia Augusta (SVET. Claud. 3). 4, 22 Vrgulania Silvani avia. 16, 11 pater filium, avia neptem, illa utrosque intuens. *et saepius.* PLIN. epist. 3, 16, 2. 7, 24, 3 vixit in contubernio aviae delicatae severissime. 7, 24, 6. SVET. Cal. 10 Antoniam aviam (15. 23. 24. 29). 25 aviae eius ut quondam pulcherrimae. Claud. 11 aviae Liviae divinos honores *decrevit.* 41 correptus saepe et a matre et ab avia. Vesp. 2. GAIVS dig. 38, 10, 1, 4 secundo gradu sunt supra avus avia (PAVL. dig. 38, 10, 10, 13 sent. 4, 11, 2). PAVL. dig. 38, 10, 10, 16 pater avia proavia atavus *et saepius ibid.* 38, 10, 10, 17 aviae abavus. MOD. dig. 38, 10, 4, 6 VLP. coll. Mos. 16, 9, 2 *et saepius apud* ICTOS. APVL. met. 6, 9 (*bis*) LAMPR. Heliog. 12, 3. 15, 6 TREB. trig. tyr. 7, 1 VOPISC. Car. 20, 4 AVSON. 135, 13. 164, 1. 11. 322, 18 pappos aviasque trementes anteferunt patribus seri . . . nepotes. HYG. fab. 244 p. 136, 21 HIER. epist. 107, 4. 13. 108, 26. 130, 1 aviae eius et matris (*passim in eadem epistula*). 130, 7 quasi futura virginis Christi avia. 123, 1. 11. 14. VVLG. II Tim. 1, 5 (τῇ μάμμῃ). COD. Theod. 8, 18, 7 (*a. 395*) quicquid avus avia, proavus proavia nepoti nepti, pronepoti pronepti . . . contulerint. AVG. civ. 3, 3 *extr.* neque enim minus credidit recentior Caesar aviam Venerem quam patrem antiquior Romulus Martem. SVLP. SEV. chron. 1, 46, 1 (*bis*). COD. Theod. 5, 1, 6 (*a. 420*). COD. Iust. 6, 52, 1 (*a. 450*). ISID. orig. 9, 6, 25. 27. 28. avia materna, paterna: FEST. p. 129 Mania est eorum avia materna (PLIN. epist. 1, 14, 6 SVET. Tib. 5 CAPITOL. Pius 1, 4). SVET. Vesp. 2 educatus sub paterna avia Tertulla (CAPITOL. Aur. 1, 4). SCAEV. dig. 40, 4, 29 filius et a matre et ab avia paterna adgnitus. GAIVS dig. 38, 10, 3, 2 avum . . . et aviam tam maternos quam paternos. PAVL. dig. 38, 10, 10, 13 avia, similiter tam paterna quam materna. sent. 4, 11, 2 avus . . . et avia tam ex patre quam ex matre . . . accipiuntur (*cf.* CORP. XII 2473ᵇ aviae a patre. 2473ˡ aviae a mat⟨r⟩e). *plur.*: COD. Theod. 3, 18, 1 (*a. 357*), *ubi v. interpr.* *passim in titulis sepulcralibus, ex. gr.*: CORP. II 1188 avus et . . . avia. 4352 Furia Helice avia et Rufina matertera. III 4994 Vibia havia nepoti . . . fecit (*cf.* VI 18282. 36171). V 3710, 12 aviae et nutrici sue. VI 14019 avos . . . avia . . . mater. 16008 avia alumno suo. 16047 aviae piissimae (XIV 887 pientissimae). 16845 avius . . . avia. VIII 21206 hic situs sum cum matrem et avia. INSCR. Ephem. epigr. V p. 281, 290 (*in Africa*) incomparabilis coniux, mater bona, avia piissima pudica religiosa *eqs.* CORP. IX 748 avia *et duo avi.* XIII 1924 a(v)us et . . . avia et . . . neptis. XIV 905 avus et avia fecerunt. 2108 avonculo . . . matri . . . aviae. 2610 aviae optimae. INSCR. Notiz. degli scavi 1903 p. 204. CARM. epigr. 592, 7 felix ecce solum tegit hic duo nomina cara, Extricate fili, ad planctus aviae dolenti. 1314, 4 rapta patri et matri raptaque dulcis aviae. 1581, 3 derisor aviaes quia se dicebat nutrire bacchillum summae senectae. 1447, 14 (*christ.*). INSCR. christ. Rossi II p. 56, 13, 1. CORP. VIII 4120 Valerius Fuscus aulae (*leg.* aviae, *vix* avulae, *quod voluit editor*) suae et patri karissimis fec(it) aeternos sedes. *interpretationis obscurae*: FEST. p. 141 mola etiam vocatur far tostum et sale sparsum . . . molas avias inepte quidam dictas putant. *nota*: *translate*: PERS. 5, 92 ira cadat naso rugosaque sanna, dum veteres avias tibi de pulmone revello (SCHOL. *ad h. l.* veteres avias dicit aut aniles ineptias aut inveteratam stultitiam).

nota formam **ava,** -ae *usurpatam a* VEN. FORT. carm. 8, 13, 8 inter avam et neptem tu mediator agas (*sed v. 5* hinc referens grates aviae). 10, 7, 60 ipse tibi hic tribuat pignora, mater, ava. 10, 8, 22 altera progenies inclita detur avae. [*it. sept.* ava. *M.-L.*]

composita: abavia, atavia, proavia, tritavia.

2. avia (habia), -ae *f.* [*orig. inc. Th.*]. *herba*: COLVM. 6, 14, 3 herba, quae vocatur avia (habia *codd.*), cum sale trita et inposita (*inde* VEG. mulom. 4, 14, 2). 6, 14, 6 Celsus . . . tumenti cervici herbam, quae vocatur avia, ut supra dixi, contundi et inponi iubet (VEG. mulom. 4, 15, 4). *Ihm.*

Avia *cogn. mul., cf. sub* Avius. CORP. X 310 (*Tegiani*) Irpinia Avia (*?*) mater. XII 4249 (*Baeterris, ab editore non descr.*) Tulliae Q. fil. Aviae (*an* Avi⟨t⟩ae*?*) flaminicae Iuliae Augustae. INSCR. Rhen. 713 Sauria Avia. EPHEM. epigr. VIII p. 136 n. 533*?*

Aviaitinehae *v.* Maviaitinehae. **Aviānus** *sim. v.* Avius.

o(f). **Aviaric(is)** *et* **Avviaric(is)** CORP. XIII 10010, 235 (*in vasculis Gallicis*). '*fortasse* Au⟨t⟩arig(is)'. *Otto.*

aviārium *v. p. 1421, 7.*

aviārius, -a, -um *ab* avis. VARRO rust. 3, 5, 13 intra interiores columnas pro pariete rete aviarium est obiectum. AMBR. hex. 5, 17, 56 habemus aviariae subolis erga cultus patrios pietatis exemplum. *lectio incerta*: LIV. 41, 27, 12. *subst.* **aviārius,** -ī. *v. Habel, PW. II 2378.* GLOSS. II 387, 10 ὀρνεοπώλης aviarius. COLVM. 8, 3, 4 aviarius, qui (quia *codd. opt.*) subinde debet speculari aut incubantis

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

aut parturientis fetus. 8,5,14 aviarius tamen cum desilierint matres, circumire debet ac manu versare. 8,11,12 una pars ovorum notanda est atramento, quod signum habebit aviarius, an a gallina conversa sint. CORP. VI 9200 L. Publicius Montanus aviarius ab ⟨. . .⟩. 9201 aviarius altiliarius (*cf.* 4230). APIC. 8,372 fistulam aviarii (avicularii *Hummelb.*) rostro vesicae alligabis, per quam exprimes in aurem, quantum ceperit. *subst.* **aviārium,** -ī *n.* VARRO ling. 8,54 *dicitur* ab ave aviarium. GLOSS. II 4,7 abiarium ὀρνιθοτροφεῖον (26,32 aviarium). 525,27 aviarium paradysos. aviarium *i. q.* ὀρνιθών: VARRO *v. infra l. 18. 20.* SERV. Verg. georg. 2,430 ISID. orig. 17,6,9 *v. infra l. 24. adde* ISID. orig. 14,8,32 aviaria secreta loca et a via remota aut tantum avibus adibilia. VARRO rust. 1,38,2 arbitror praestare *fimum* ex aviariis turdorum ac merularum (PLIN. nat. 17,50). *ibid.* qui aviaria conducunt. 3,3,6 primus . . . ille gradus anticus maiorum nostrum erat, in quo essent aviaria duo dumtaxat: in plano cohors, in qua pascebantur gallinae . . .; alter sublimis, in quo erant columbae in turribus aut summa villa. contra nunc aviaria sunt nomine mutato, quod vocantur ornithones. 3,4,3 tertii generis voluit esse Lucullus coniunctum aviarium, quod fecit in Tusculano, ut in eodem tecto ornithonis inclusum triclinium haberet. 3,5,5 (*ter*). CIC. ad Q. fr. 3,1,1 nihil ei restabat praeter balnearia et ambulationem et aviarium. VERG. georg. 2,430 fetu nemus omne gravescit sanguineisque inculta rubent aviaria bacis (SERV. *ad h. l.* aviaria secreta nemora, quae aves frequentant. *inde* ISID. orig. 17,6,9 GLOSS. V 346,53. 549,22. 559,8. *cf. supra l. 11*). COLVM. 2,15,2 ex aviariis pulverem stercoris per segetem spargere (*cf.* PLIN. nat. 18,193). 8,1,4 circa villam ponuntur μελισσῶνες καὶ χηνοτροφεῖα, quin etiam λαγοτροφεῖα studiose administrantur, quae nos similiter appellamus apum cubilia . . . vel nantium volucrum, quae stagnis piscinisque laetantur, aviaria, vel etiam pecudum silvestrium . . . vivaria. 8,3,6 *curabimus ut* aviaria . . . intrinsecus poliantur opere tectorio, ne ad aves feles habeant aut coluber accessum. 8,8,11 potest . . . in hoc aviario . . . sagina exerceri. 8,10,1 a rete in aviaria coniecti *turdi.* 8,10,5. 8,11,9 pluribus stramentis exaggerandum est aviarium, quo tutius integri fetus excipiantur. 8,15,7 surculi . . . in aviariis passim spargendi sunt. PLIN. nat. 8,44 *quibus* alvearia, piscinae, aviaria in cura erant. 10,57 in aviariis saporem perdunt *tetraones.* 10,141 aviaria primus instituit inclusis omnium generum avibus M. Laelius Strabo Brundisi equestris ordinis (1 ind. 10,72). 17,50 si tanta apud maiores fuere aviaria, ut ex his agri stercorarentur. PAVL. dig. 32,66 (= sent. 3,6,76) avibus legatis anseres, phasiani et gallinae et aviaria debebuntur. LAMPR. Alex. 41,7 aviaria instituerat pavonum, fasianorum, gallinaceorum, anatum. PALLAD. 1,23 (*tit.* de aviariis) circa parietes cortis extremos aviaria facienda sunt. AMBR. hex. 5,12,39 unde rurale aviarium sermone quo possumus, scientia quam nos rusticani docuerunt, persequamur. 5,24,84 repetunt diversae aves aviaria sua, quas vesper nocti cogit decedere. HIER. adv. Iovin. 2,37 in aviariis tuis non turtures, sed upupae nutriuntur.

Aviasius *v.* Avius.

aviāticus, -a, -um *ab* avus. CONSVLT. 7ᵃ,4 luce clarius constitit . . . circa nepotem munus aviaticum perpetua[m] liberalitate[m] mansurum. LEX Burg. Rom. 22,3 sciendum . . . donationis, tam aviaticas quam nuptialis, gestorum sollenni allegatione firmandas. 22,9 constat eos liberorum locum obtinere et in aviaticis bonis . . . posse succedere (*cf. ibid.* in nuptialibus . . . avorum donationibus). *incertum quid lateat* LEX Sal. extr. A 2 (*in H*) si quis alteri avicam (aviaticam*?* avitam*?*) terram suam commendaverit et ei noluerit reddere. *nota subst.*: CORP. V 5902 (*Mediolani*) Vinicia Tertullina sibi et . . . mar(ito) suo et . . . filiae suae et a v v i a t i c i s suis (*'adhuc* avviatici *Mediolanensium sermone patrio dicuntur nepotes' adnot. Mommsen*). *cf. Ducange, gloss. s.* avius *1.* [*raet.* biadi, *mediol.* biadego *'nepos'*. *M.-L.*] *Ihm.*

Aviatius *v. sub* Avius. **Avibus** *v.* Aves *2.*

Avicada (*vel* Anicada) *in amphorae ansa.* CORP. III 14336ᵇ (An = AI).

Avicantus, -ī *deus Gallicus.* CORP. XII 3077 (*Nemausi*) ⟨L⟩aribus Aug. sacrum et Minervae Nemausó Vrniaé Avicantó T. Cassius T. l. Felicio exs vót. *cf.* Aviucc(a)ntus *et Ihm, PW. II 2378.* *Diehl.*

avicaptor *v.* auceps *p. 1189, 55.*

avicella, -ae *f.* [*ab* avis avicula *deminutive, cf. c.* aucella. *Th.*]. MART. BRAC. corr. 16 p. 34 dimisistis signum crucis, quod in baptismo accepistis et alia diaboli signa per avicellas (avicellos, abicellos, aves *al.*) et sternutus et per alia multa adtenditis. *apud* VARRONEM ling. 8,79 *leg.* aucella. *Ihm.*

. . .⟩ncius **Avicius.** CORP. VIII 17903 (*Thamugadi*), b 19. *Diehl.*

avicula, -ae *f. ab* avis *deminutive.* *nota formas* aucu⟨l⟩ae, auclae *in titulis sepulcralibus infra p. 1422, 11 sqq.* ISID. orig. 1,16,23 proceleusmaticum . . . ăvĭcŭlă. VARRO ling. 8,79 minima in quibusdam non sunt, ut avis avicula aucella. VAL. MAX. 9,1,2 quem constat cantu commendabiles aviculas inmanibus emptas pretiis pro ficedulis ponere. SVET. frg. 161 p. 253 Reiff. dicunt . . . quod minurrire est omnium minutissimarum avicularum. FRONTO p. 182,9 N. avicularum etiam cupidissimus pullis gallinarum, columbarum, passerum oblectatur. GELL. 2,29,2 *Aesopi* fabula de aviculae nidulo. 2,29,3 avicula . . . est parva, nomen est cassita. APVL. met. 11,7 ut canorae etiam aviculae prolectatae verno vapore concentus suaves adsonarent. AMM. 22,15,19 trochilus avicula brevis. 23,6,16 cui (*bitumini*) si avicula insederit brevis. AMBR. hex. 5,13,41 si . . . aviculae istius (*passeris*) fidem studio devotionis imiteris (*ibid.* avis minusculae). AVG. quaest. hept. 8 p. 241,14 si tantummodo capram feminam et agnam ex ovibus et illas aviculas (*sc. turtures et columbos*) et similaginem licebat offerri. CAEL. AVR. chron. 1,1,22 dabimus . . . aviculas, ut sunt turdi, ficedulae. ISID. orig. 12,8,8 papiliones aviculae sunt (*cf.* 15,10,3). *nota*: CORP. VI 34421 Anthidi Chrysostom(ae) suavi loquaci av(i)c(u)lae garrulae. 33706 (*e columb.*) Vlpiae Vrbanae filiae dulcissimae aucu⟨l⟩ae (*trad.* -cuiae). SALV. epist. 4,13 vestra Palladia, vestra gracula, vestra domnula, cum qua his tot vocabulis quondam indulgentissima pietate lusistis, quae vobis per varia nomina nunc fuit mater nunc avicula nunc domina, cum esset scilicet unum vocabulum generis aliud infantiae tertium dignitatis. *cf.* LAMPR. Alex. 41,5 ut . . . gacplae (*sic codd.*, aves *ed. pr.*, galbulae *Salmas.*, gaviae *Bährens*, avicolae *Madvig*) parvolae sursum et deorsum volitarent.

[**aviculārius**] *v.* aviarius. *?* **avicus** *v.* aviaticus.

Avidda *v.* Avitta. **avidē** *v.* avidus.

(**avidentia**). AVG. quaest. hept. 1,43 caecitate: Graeci habent ἀορασία, quod magis significat, si dici posset, 'avidentia', quae faciat non videri, non omnia, sed quod non opus est.

ἀπληστεύομαι **avideo** GLOSS. II 235,23. *huc rettulit Löwe* (*gloss. nom. p. 176*) GLOSS. Plac. V 6,24 = 49,6 a v i d o cupio, unde aviditas avaritia. *cf.* IV 486,27 aventibus avedicentibus, *ubi* audientibus *cod. a* (*an* avidentibus*?*). ITIN. Alex. 51 p. 27,21 auidentes *cod.*, audentes *Mai.* *adde* VIRG. gramm. epit. 4 p. 19,21 cuius auctores in omni pictura crocitant acriterque in reprehensionem omnium scribtorum rictu hiante avidant. *v. Götz, thes. gloss. s. v.* *Ihm.*

Avidiānus, -ēnus *v.* Avius.

aviditās, -tātis *f. ab* avidus. *vocabulum primum apud* PLAVT. *habetur* (Merc. 29; *sed cf. l. 41*), *deinde apud* VARRONEM *et* CIC.; *est familiare* SENECAE phil. *et* PLINIO nat., *non invenitur ap.* CAES. SALL. NEP. *al.* *pluralis*: PLIN. nat. 11,15. 20,227 HEGES. 1,32,1 CASSIOD. Ios. c. Ap. 2,186. GLOSS. ἀπληστία, φιλαργυρία. PAVL. FEST. p. 14,9 cupiditas. *cf.* aveo.

I *proprie de* **animantibus**: **A** *a b s o l u t e vel addito genetivo subiecti*: *generatim de v a r i i s cupiditatibus*: PLAVT. Merc. 29 (*in prologi parte spuria, ut videtur*) amori accedunt . . . haec: insomnia, aerumna, . . . petulantia et cupiditas, malevolentia, inertia, aviditas, desidia *eqs.* VARRO Men. 350 quibus suam delectet ipse amusiam et aviditatem speribus lactet suis. CIC. off. 2,38 iustitia . . . eas res spernit . . ., ad quas plerique inflammati aviditate rapiuntur. PAVL. FEST. p. 99,10 'heluo' . . . ab eluendo; cui aspiratur, ut aviditas magis exprobretur. PHAEDR. 2,1,12 est aviditas dives et pauper pudor. SEN. dial. 10,9,3 in tanta temporum fuga lentus menses tibi et annos, utcumque aviditati tuae visum est, exporrigis. benef. 7,2,6 aviditate caeca *Alexandri.* epist. 101,10 in spe⟨m⟩ viventibus . . . subit . . . aviditas et . . . metus mortis. 114,25. CVRT. 7,8,12 si di habitum corporis tui aviditati animi parem esse voluissent, orbis te (*Alexandrum*) non caperet. APVL. met. 11,21 aviditati (*sc. accipiendorum sacrorum*) contumaciaeque summe cavere . . . ac neque vocatus morari nec non iussus festinare deberem. PS. HIL. libell. 18 continentia . . . docenda est . . . in malis rebus. in bonis aviditas exigenda est. PS. RVFIN. in psalm. 41,4 desiderii mei aviditatem non desero. HIER. in Os. 1,3 p. 6 ne longo tractatu lectoris aviditatem differam. epist. 26,5 nisi . . . tibi aviditatem . . . dilatae deberent facere quaestiones. 58,11 Vigilantium . . . qua aviditate susceperim. 73,10 tanta . . . aviditate studia omissa repetivi. EPIST. pontif. 253 (Hier. epist. 35,1) *epistulas* tota aviditate legi. VVLG. act. 17,11 susceperunt verbum cum omni aviditate (μετὰ πάσης προθυμίας) quotidie scrutantes scripturas. AVG. serm. ed. Mai 57,6 populi . . . ardentiore aviditate fervescunt . . . expectaturi iudicium. ord. 1,2,3 *anima* sectatur aviditate pauperiem. SIDON. epist. 3,10,1 *v. p. 1423, 17.* *de aviditate lucri* (*a v a r i t i a*): CIC. Phil. 5,20 *L. Antoni* mendicitas aviditate coniuncta in fortunas nostras imminebat. LIV. 24,45,10 ut irae magis quam avaritiae datum crederent homines, crudelitatem . . . aviditati (gravitatem *Put.*) addidit *Poenus.* 28,23,4 aurum . . . aviditate ingeni humani rapere (*cf.* PLIN. nat. 23,9). 45,35,6 si aviditati *militum praedantium* indulgeretur. SEN. benef. 2,26,1 *ingratos facit* aut nimius sui suspectus . . . aut aviditas aut invidia. 2,27,3 (*ibid.* avaritia). 7,27,2. epist. 19,7 avida felicitas est et alienae aviditati exposita. TAC. Agr. 6 provincia dives . . . et pro consule in omnem aviditatem pronus. hist. 3,50 *militum* festinatio atque aviditas praepediebant *duces,* dum quae accipi poterant rapiuntur. ann. 1,65 hostium aviditas . . . praedam sectantium. ARNOB. nat. 1,63 superbiae fastum comminuit, . . . libidinum extinxit flammas, . . . hiatum compressit aviditatis. AMM. 18,5,1 Antoninus . . . aviditate quorundam nexus ingentibus damnis. 27,9,10 *al.* HEGES. 1,32,1 Antonius . . . vincere non poterat femineas aviditates *Cleopatrae.* HIER. epist. 66,3 socrus aviditatem maritique tristitiam praeponit inbecillitati suae. PS. RVFIN.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

in Ioel 3, 4—8 quia aurum ... aviditate praedantium sustulissent. COD. Theod. 10, 10, 11 (*a. 369*) largitatem nostram aviditas circuit postulantium. *de aviditate cibi potionis* (*edacitas, gula*): RVT. LVP. 1, 18 cuius . . . corporis partes ad nequitiam sunt appositissimae: oculi ad . . . lasciviam, manus ad rapinam, venter ad aviditatem. CELS. 1 praef. p. 6, 14 *aegros* propter aviditatem . . . protinus cibum adsumpsisse. 3, 2 p. 110. PHAEDR. 1, 4, 5 decepta aviditas *canis* . . . dimisit cibum. SEN. epist. 47, 2 ingenti aviditate onerat . . . ventrem. 58, 30 eorum, quae aviditatem evocant, modus. 95, 15 PLIN. nat. 10, 198. 11, 283. 12, 29 cui in appetenda (-di *Vrlichs, cf.* 22, 113) aviditate esurire non fuit satis? 14, 148 ut bibendi consuetudo augeat aviditatem. 20, 64. 23, 12 *al.* QVINT. decl. 331 p. 305 HYG. astr. 2, 4 p. 35, 15 *al.* AMBR. hex. 3, 16, 65. 5, 1, 2 *al.* VVLG. Sirach 37, 33 AVG. civ. 16, 37 p. 183 ISID. orig. 16, 2, 6 *sal* excitat aviditatem et appetitum in omnibus cibis facit. *transl.* HIL. in Matth. 4, 5 extensam in dei doctrinam sanctorum aviditatem bonis . . . satietatis expleri. SIDON. epist. 3, 10, 1 ad . . . scientiae fontem laudabili aviditate proficiscitur. *de bestiis*: SEN. epist. 60, 3 edacissimorum animalium aviditatem. PLIN. nat. 8, 46 nec capiente aviditatem *leonum* alvo. 8, 148 crocodilorum. 9, 132 *purpurarum.* 10, 8 *percnopterus* ieiunae semper aviditatis (10, 22). 10, 17 *draconis.* 10, 163 *anserum.* 11, 15 bestiolarum aviditates. 11, 96 *al.* AMM. 22, 15, 23. CAEL. AVR. acut. 3, 1, 3 aviditate impavida *canum. cf.* RVFIN. patr. 11, 2 lupus propter aviditatem dicitur *Beniamin.* *de libidine*: PLIN. nat. 20, 227 *malvae* adeo . . . veneri (-re *codd.*) nascuntur, ut semen unicaulis . . . feminarum aviditates (*cf. p. 1422, 83*) augere (-ri *codd.*) ad (et *codd.*) infinitum Xenocrates tradat. 23, 144 nuces *amygdalae* ... somnum faciunt et aviditatem. *significatione minus plana*: CASSIOD. Ios. c. Ap. 2, 186 non divitiis neque aliis quibusdam spontaneis aviditatibus praecellentes (*i. rebus, quarum aviditas vulgo est?*). **B** *addito obiecto cupiendi* (*per genet.; alias structuras v. infra l. 72*): *de cupiditate pecuniae, lucri*: CIC. parad. 43 propter aviditatem pecuniae nullum quaestum turpem putas. LIV. 8, 38, 12 aviditate praedae impetum faciunt. 21, 48, 5 *al.* (TAC. hist. 3, 26). 36, 32, 8 aviditate plura amplectendi. PLIN. nat. 12, 61 minore deripiendi *tura* aviditate. 12, 78 suarum rerum satias ... alienarumque aviditas. AMM. 19, 11, 7 aviditate plus habendi incensus (30, 8, 8). 18, 10, 2 rapiendi (23, 5, 21 *al.*). 31, 2, 12 praedandi. 15, 13, 2 lucrandi. HIER. epist. 21, 14 praemii. AVG. civ. 15, 16 p. 93 possidendi. *laudis, sim.*: CIC. ad Q. fr. 1, 1, 45 infinita ... aviditas gloriae. AVG. civ. 3, 10 p. 107 aviditas adipiscendae laudis. 3, 18 p. 127. 5, 12 p. 212 laudis aviditas et cupido gloriae. SALV. gub. 1, 12 assequendae gloriae. *edendi, bibendi*: CIC. Cato 46 *v. infra l. 60.* SEN. epist. 78, 11 cuius (quibus *codd.*) fuit aviditas cibi, odium est. PLIN. nat. 11, 66 infestat *apes* ... aviditas pastus, nimia florum satietate ... alvo cita. *nota* 22, 113 adpetentum quoque revocat aviditatem cibi. 22, 155 aviditatem cibi faciunt, fastidium detrahunt. 24, 154. SVET. Tib. 42 vini (SALV. gub. 6, 77). AMM. 22, 12, 6 milites ... potus aviditate corrupti. 23, 6, 76. *poenae, sanguinis, libidinis*: LIV. 26, 13, 13 tanta aviditas supplicii expetendi, tanta sanguinis nostri hauriendi est sitis. 31, 37, 6 caedis. SEN. benef. 7, 19, 8 crudelitatem insatiabilem exercet nec ira, sed aviditate quadam saeviendi furit. AVG. conf. 2, 5, 10 vindictae. 2, 9, 17 nocendi aviditas et alieni damni appetitus. serm. 82, 3, 4 *corripere* non nocendi aviditate, sed studio corrigendi. PLIN. nat. 10, 182 aviditas coitus. OROS. hist. 2, 3, 7 voluptatis. *pugnandi, sim.*: *nota* PLANC. Cic. epist. 10, 24, 3 quanta sit aviditas hominum non sine causa †talis (capitalis *H. A. Koch; alii alia*) victoriae. LIV. 9, 37, 2 aviditate dimicandi. 32, 10, 10 aviditate accensi certaminis . . . Romani (32, 12, 2 provecti). *discendi, artium*: CIC. fin. 3, 7 erat ... in eo (*Catone*) aviditas legendi nec satiari poterat. Cato 46 *senectus* mihi sermonis aviditatem auxit, potionis et cibi sustulit. SEN. epist. 23, 6 veri boni aviditas tuta est. PLIN. nat. 30, 8 rabiem, non aviditatem modo scientiae *magicae.* AMBR. exc. Sat. 1, 47 aviditate studii praetermittere cautionem. AVG. in psalm. 102, 8 eligendi boni. *vitae*: VAL. MAX. 2, 6, 8 lucis. SEN. epist. 76, 24 aviditas vitae, aviditas rerum vitam instruentium. *variarum rerum*: PLIN. nat. 17, 255 exeundi. PS. QVINT. decl. 8, 1 gaudiorum. TAC. hist. 1, 52 imperi dandi (imperandi *cod.*). 3, 16 navandae operae. AVG. civ. 7, 91 p. 300 inmunditiae. MACR. sat. 5, 13, 37 fruendi (*sc. Homeri versibus per imitationem?*). *nota* TAC. hist. 2, 93 Germanorum ... corpora fluminis (*i. lavandi, natandi*) aviditas (-tate *cod.*) et aestus inpatientia labefecit. *structurae: cum* ad: PLIN. nat. 17, 134 neque enim animalium tantum est ad coitus aviditas, sed multo maior est terrae ac satorum libido (*ibid.* cupiditas ... coeundi). 20, 173 *cunila sativa* concoctionem ... adiuvat et aviditatem ad cibos. PLIN. nat. 20, 147 mentae . . . odor animum excitat et sapor aviditatem in cibis. *cf.* 20, 64. 31, 87. *c. inf.*: AMM. 22, 9, 1 populi . . . aviditate semper insectari (*sic Vatic.*, -tandi *edd.*) praeterita ut damnosa ... in laudes eius (*Iuliani*) ... accendebantur.

II *translate de rebus*: VARRO ling. 6, 83 propter ... aurium aviditatem theatra replentur (*cf. sub* aveo). PLIN. nat. 6, 1 naturae ... indulgentis aviditati maris. PORPH. Hor. carm. 3, 4, 58 ignis aviditatem. SIDON. epist. 1, 5, 8 febris sitisque cordis medullarumque secretum depopulabantur; quarum aviditati ... obvia fluenta ... pollicebamur. PLIN. nat. 16, 5 litora ... optinent quercus maxima aviditate nascendi (*cf. sub* avide *2*). MIN. FEL. 2, 3 cum ... aviditatem desiderii frequens adsiduitatis usus implesset. *sim.* PS. ALEX. c. Dind. coll. p. 182, 7 inexplebilis cupiditatis aviditas.

syn.: appetitus, avaritia, cupiditas, cupido, libido, rabies, studium. *opp.*: continentia, contumacia, fastidium, modus, odium, sati(-et-)as. *Hey.*

aviditer *v.* avidus *in fine.* **Avidius** *v.* Avius.

avido *v.* avideo.

Avīdo. TAB. Peut. 6, 2/3. *cf.* Abydus *in add.* *Diehl.*

Avidu *vicus in Africa; cf. Dessau, PW. II 2385.* TAB. Peut. 6, 2/3 Avidu vicus. PTOL. 4, 3, 10 ὑπὸ δὲ Ἀδρούμητον πόλιν ... Ἀουίδου (*coni. Müller,* Ἀουίδος *et* Ἀούιδος *codd.*). *Otto.*

avidus, -a, -um [*cf. c.* avere, avarus. *Th.*]. *formam* audus *ponit Skutsch ad Plaut. Bacch. 276, cf. l. 36.* PAVL. FEST. p. 14, 9 *v. sub* aveo. 23, 15 avidus a non videndo propter nimiam cupiditatem appellatur. NON. p. 442 *v. l. 24.* ISID. orig. 10, 9 avidus dictus ab avendo; avere enim cupere est. *vocabulum inde ab* ENN. (ann. 85) *et* PLAVT. (Aul. 9 *al.*) *habetur, non ap.* CAES. *comparativus*: TER. Eun. 131 CIC. orat. 176 Att. 14, 17^{a}, 2 SEN. nat. 6, 27, 4 CVRT. COLVM. PLIN. nat. TAC. AMM. AVG. *al.* *superl.*: CIC. Marcell. 25 Att. 1, 15, 1 SEN. dial. 6, 17, 2 *al.* CVRT. COLVM. PLIN. nat. STAT. PLIN. epist. SVET. FRONTO TERT. AMM. HIER. *al.* (maxime avidus: AMM. 22, 6, 1). NON. p. 442 avarum ... semper in reprehensione ..., avidum autem ab avendo, quod est cupiendo et a dilectione etiam honeste intellegi potest, ac per hoc aliquando malis, aliquando bonis adiungitur causis. ut Vergilius in Georg. lib. II (*375*) ..., Sallustius in bello Catilinae (*58, 17*). GLOSS. ἄπληστος, ἀκόρεστος, avarus, cupidus, inprobus, sollicitus, glutto. avida: insatiata. avidi: avide bibentes, cupientes. [LVCR. 5, 201 *v. sub* avide *2.*]

I *de animalibus*: **1** *de aviditate lucri*: *avarus, lucri appetens*: **a** *absolute*: PLAVT. Aul. 9 ita avido ingenio fuit: numquam indicare id (*sc. ubi thesaurum defodisset*) filio voluit suo. 486 in paucioris avidos altercatio est, quorum animis avidis atque insatietatibus neque lex neque sutor capere est qui possit modum. Bacch. 276 quin tu audi. :: ingenium avidi haud pernoram hospitis (*de lusu verborum* audi ... avidi *cf. Skutsch, Forschungen zur lat. Gr. 144*). Persa 266 triparcos homines, vetulos, avidos, aridos ..., qui salinum servo obsignant (TER. Haut. 526 patrem ... avidum misere [-rum *codd.*] atque aridum). 409 pecuniae accipiter avide atque invide, procax, rapax, trahax. Poen. 461 avarae Veneri pulchre adii manum. ... pausam feci *immolandi.* ... faxo posthac di deaeque ceteri contentiores mage erunt atque avidi minus. Pseud. 1323. Trin. 825 te ... saevomque severumque atque avidis moribus commemorant. VARRO Men. 499 avidus iudex reum ducebat esse κοινὸν Ἑρμῆν. CIC. Q. Rosc. 21 fraudasse ... callidum imperitus, liberalis avidum. de orat. 2, 182 facilitatis, liberalitatis, mansuetudinis, grati animi, non appetentis, non avidi signa proferre *in defendendo reo.* PVBLIL. A 35 avidum esse oportet neminem, minime senem. LVCR. 3, 71 homines ... divitias ... conduplicant avidi. SALL. Iug. 25, 8 vicit ... in avido *Iugurthae* ingenio pravum consilium (25, 7 animus cupidine caecus). PS. VERG. Aen. 1, 3 ut quamvis avido parerent arva colono. CVLEX 61 bona pastoris ... incognita curis, quae lacerant avidas inimico pectore mentes. *enallage* 81 non avidas agnovit opes. AETNA 269 avidi⟨s⟩ semper quaevis (*causa lucri*; quovis *sim. codd.*) est carior ipsis. HOR. carm. 2, 2, 9 latius regnes avidum domando spiritum. PROP. 3, 13, 1 quaeritis, unde avidis nox sit pretiosa puellis. OV. Pont. 2, 3, 16 detrahe menti spem fructus avidae. fast. 2, 536 parva petunt manes *eqs.*; non avidos Styx habet ima deos. LIV. 22, 9, 3 *praedam* effuse avidi atque egentes rapiebant. MANIL. 5, 435 *urinatores* imas avidi scrutantur harenas. 5, 526 fulvas avidus numerabit harenas. SEN. contr. 9, 3, 10. SEN. Tro. 399 spem ponant avidi, solliciti metum. Herc. O. 631 avidis, avidis natura parum est. *nota*: dial. 12, 10, 2 avidus *est,* qui non lucri loco habet, quod accepit, sed damni, quod reddidit. benef. 4, 37, 4. clem. 1, 1, 7 facit ... avidos nimia felicitas (epist. 19, 7). nat. 4, 6, 3 ne tu avidas aut crudeles existimes nubes (*sc. tamquam deos*). epist. 72, 7. CVRT. 5, 1, 6 occuparet ... gazam avidissima gens et ... satiaret se auro. *nota* PLIN. nat. 18, 274 *Democritum* restituisse mercedem anxiae et avidae dominorum poenitentiae. SIL. 13, 90 avidas mentes ac barbara corda rapina polluit. STAT. Theb. 6, 114 avidis victoribus arces dux raptare dedit. TAC. hist. 1, 45 ann. 1, 13. 1, 51 avidas legiones, quo latior populatio foret, ... dispertit. 2, 64 regum ingenia, illi mite et amoenum, huic atrox, avidum et societatis impatiens. PLIN. paneg. 41 principes ... avidi et rapaces. 94 praedonis avidissimi (*Domitiani*). GELL. 12, 2, 13 hominem avarum et avidum et pecuniae sitientem. IVST. 25, 2, 1 avidae gentis (*Gallorum*) animi ad praedam incitabantur. AMM. 22, 6, 1 Aegyptii ... genus hominum ... maxime ... avidum multiplicatum reposcere, si ... quicquam dederit. HIER. epist. 130, 7 p. 983 negotiatoribus et avidissimis mortalium Syris. CLAVD. 3, 305 avidus praedo (*Rufinus*). carm. min. 43, 7 *meretrix.* ENNOD. epist. 8, 1, 4 maximarum rerum possessor. **b** *addito, quod petitur*: *per* ad, in: *v. sub structuris.* *per genetivum*: NIGID. Gell. 10, 5, 1 avarus ..., qui avidus aeris est. OV. trist. 1, 2, 75 divitias avidus ...

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

parandi. LIV. 21, 20, 8 auro, cuius avidissima gens est. 25, 25, 5 praedae (HOMER. 379). 38, 27, 7 rapiendi. CVRT. 9, 1, 3 et pecuniae et gloriae. PLIN. nat. 33, 79 auri. TAC. ann. 6, 31 Armeniae. COMM. instr. 1, 32, 5 lucra avidus fortunae praesumis. FIRM. math. 3, 2, 8 pecuniarum avidos, custodes auri et argenti. AMM. 30, 5, 7 lucrandi. 31, 14, 3. avidus regni *sim. v. sub 4.*

2 *de aviditate* ***cibi***, *veneris, sanguinis, pugnarum*: **a** ***edax***, *vorax, glutto, gulosus* (*cf.* GLOSS. *p. 1424, 28*): PLAVT. Rud. 1238 si quis avidus poscit escam avariter, decipitur in transenna (*tamquam avis*) avaritia sua. *transl.*: CIC. top. 25 avidum hominem ad has discendi epulas recepi. HOR. sat. 1, 4, 126 avidos (PORPH. intemperantes) vicinum funus ... aegros exanimat. 1, 5, 75 convivas avidos. OV. met. 5, 452 *puer* avidam ... vocavit *Cererem bibentem*. 6, 342. 8, 874 avido ... parenti (*Erysichthoni*). 15, 89 avidum pinguescere corpore corpus. *transl.*: trist. 3, 11, 58 ut ... sitim nostro possis explere cruore quantaque vis avido gaudia corde feras. fast. 1, 677 frugibus immensis avidos satiate colonos. VAL. MAX. 2, 8, 7 hauserant ... avidi civilem sanguinem. PHAEDR. 3, 1, 4 *anus* avida traxit naribus *odorem amphorae*. SEN. Thy. 158 *Tantalus* quamvis avidus nec patiens morae. 272 liberos avidus pater gaudensque laceret (1040). dial. 9, 8, 8 ventres avidissimorum animalium (*i. servorum*) tuendi sunt. PETRON. 115 cibus avidum strangulavit, abstinentem frugalitas. PLIN. nat. 21, 78 *natura dedit in melle venenum*, ut cautiorem minusque avidum faceret hominem. HOMER. 634 inplentur dapibus ... atque avidi placido tradunt sua corpora somno. VAL. FL. 3, 557 *Hylas* gratos avidus procumbit ad amnes (APVL. met. 1, 19). APVL. met. 11, 13 coronam ... avido ore ... cupidus promissi devoravi. MIN. FEL. 22, 3 avido patri (*Saturno*). *de bestiis voracibus*: *aves rapaces*: CIC. carm. frg. 32, 17 *aquila Promethei* taetros avida se ad pastus refert (SEN. Herc. f. 1207 Ag. 18 *al.*). CATVLL. 108, 4 lingua exsecta avido sit data vulturio. OV. met. 2, 719 miluus. 5, 484 (*al.*) volucres (LVCAN. 9, 141 STAT. Theb. 9, 30 PS. QVINT. decl. 13, 3). SEN. Herc. f. 759 terret ... mensas avida Phineas avis. Herc. O. 947 vultur. CARM. de mens. 2, 43 avidus ... anser. COLVM. 8, 10, 5 faciunt ... avidiorem *pabuli* volaturam (*i. volucres*). PLIN. nat. 10, 27 *coccyx* avidus ex natura praeripit cibos reliquis pullis. MART. 3, 58, 26 tendit avidis rete subdolum turdis. *pecus*: VERG. georg. 2, 375 pascuntur oves avidaeque iuvencae. HOR. carm. 3, 23, 4 placaris ... lares avida ... porca (SCHOL. edaci. OV. fast. 1, 349 MART. 3, 58, 20). SEN. nat. 6, 27, 4 pecora ..., quae avidiora sunt. PLIN. nat. 22, 17 quadripes. STAT. Theb. 2, 520 damnatis avidum pecus abstinet herbis (SCHOL. quamvis avidum). *ferae, canes*: OV. epist. 9, 37 avidos ... leones (*cf.* MANIL. 4, 535 SEN. Thy. 77 MART. 1, 14, 5. LVCAN. 6, 487 tigres). 11, 118 diripiunt avidae viscera nostra ferae. met. 7, 31 avido dabitur fera praeda draconi (Ib. 288 STAT. silv. 2, 1, 182). trist. 1, 1, 78 *lupus* (fast. 2, 86 SEN. dial. 6, 22, 7 STAT. Theb. 11, 30. HOMER. 491 *lupus* fremit esuriens ... in mediosque greges avidus ruit). trist. 3, 11, 11 *ursi*. Ib. 170 canes (HOMER. 993. CAEL. AVR. acut. 3, 1, 3 tamquam canibus avidis saepe contingit, cum ea, quae minime transvorare possunt, ... aviditate impavida ... invadunt). OV. hal. 35 *polypus* praedam ... avidus rapit. 8, 17, 8 *mustela marina*. LVCAN. 9, 721 ora ... distendens avidus fumantia prester. MART. 4, 56, 5 *pisces*. 5, 18, 8. STAT. Theb. 5, 205 avidi ... implorant ubera nati *leae*. *de bestiis libidinosis v. p. 1426, 6. aliter v. p. 1427, 23.* avidus ad *al.*: *v. sub structuris.* *c. gen.*: TER. Eun. 938 *meretrices* quam inhonestae ... sint ... atque avidae cibi. LIV. 9, 30, 8 vino, cuius avidum ... genus est. COLVM. 7, 4, 2 *ovium genus* avidissimum cibi. SEN. Phaedr. 36 genus *canum Spartanorum* est audax avidumque ferae. PLIN. nat. 6, 75 crocodili humani corporis avidissimi. 8, 100. 9, 30. 90. 11, 200 *al.* 22, 106 serpentes avidissimas vini. FRONTIN. strat. 2, 5, 12 gentem *Afrorum* avidam esse vini. SVET. Claud. 44 *boletorum*. FRONTO p. 182, 6 N. uvarum. TERT. ieiun. 16 carnis. GALLICAN. Avid. 3, 4 avidus vini, item abstinens, cibi adpetens et inediae patiens. SPART. Sept. Sev. 6, 6 vini avidus, cibi parcus. Carac. 9, 3 (*synon.* adpetens). CAPITOL. Maximin. 28, 2 Max. Balb. 6, 1 Gord. 21, 1 *al.* PS. AVR. VICT. epit. 40, 18 IVST. 9, 8, 15. *transl.* 38, 6, 8 *Romanos tamquam lupae alumnos* animos inexplebiles, sanguinis atque imperii divitiarumque avidos ac ieiunos (*i. appetentes*) habere. AVIEN. Arat. 551 alter *piscis* (*sc. sidus*) aquarum ... avidus iacet in ... nubila pronus. AMM. 15, 12, 4. SIDON. epist. 3, 13, 4 *Gnatho* bibendi avidus, avidior detrahendi. **b** ***libidinosus***, *intemperans, crudelis, saevus*: *cum gen.*: HOR. carm. 1, 18, 11 fas atque nefas exiguo fine libidinum discernunt avidi. PLIN. nat. 10, 172 veneris. 22, 86 mulieres libidinis avidissimas virosque in coitum pigerrimos. TAC. hist. 1, 22 *Othoni* avido talium (*sc. libidinum regni*). CAPITOL. Max. Balb. 7, 6 veneriae *rei*. LIV. 8, 30, 12 dictatorem avidum poenae (STAT. Theb. 1, 71 *cf.* SCHOL. Stat.). 9, 14, 12 avidos ... caedis milites. 10, 41, 1 sanguinis (SEN. benef. 4, 31, 2). 24, 25, 9 avidos atque intemperantes suppliciorum animos *multitudinis*. 25, 37, 14. OV. met. 1, 161 propago *Gigantum* ... saevae ... avidissima caedis. SEN. Tro. 22 avidus irae victor. dial. 3, 1, 1 ultionis (*cf.* 3, 5, 3 *al.*). CVRT. 7, 5, 23 explendi supplicii. STAT. Theb. 6, 174 crudelem avidamque ... sanguinis. AMM. 14, 1, 2 cruoris. 27, 6, 1 *al.* *c. gen. personae*: SEN. nat. 1, 16, 2 *Hostius* tam virorum quam feminarum avidus. *absolute*: OV. rem. 247 avidus sitiensque redibis *ad puellam*. SEN. Oed. 965 scrutatur avidus *Oedipus* manibus uncis lumina. *sim.* Herc. O. 1669 mater in luctum furens diduxit avidum pectus. CVRT. 5, 7, 4 rex ... avidior (*sc. ultionis*) fuit quam patientior. STAT. Theb. 3, 352 Sauromatas avidos (rabidos *Wakefield*; SCHOL. genus ... ad omne paratissimum scelus). 5, 161 *Lemniades*. 11, 685. *de bestiis*: CIRIS 486 aeternam squamis vestire puellam infidosque inter teneram committere pisces non statuit *dea* — nimium est avidum pecus Amphitrites. **c** ***bellicosus***, *pugnax, litigiosus*: SALL. Iug. 35, 3 avidus consul belli gerundi. VERG. Aen. 9, 658 avidum pugnae ... Ascanium (12, 430 LIV. 10, 4, 4 SIL. 7, 643 *al.* TAC. hist. 4, 71). OV. epist. 7, 153 mens avida belli (LIV. 23, 49, 12 *al.* SEN. nat. 6, 7, 1 Germanos, avidam belli gentem. LVCAN. 6, 29 TAC. hist. 1, 67). LIV. 2, 25, 3 militem avidum certaminis (3, 62, 6 *al.* CVRT. 4, 16, 23). 21, 16, 6 armorum (SEN. Phoen. 296 *filiis Oedipodis* avidis cruoris, imperi, armorum, doli). TAC. ann. 3, 54 offensionum. 16, 22 discordiarum. AMM. 14, 7, 15 turbarum (31, 10, 11 *cf.* 15, 3, 8). 15, 12, 1 Galli sunt ... avidi iurgiorum. *c. gen. personae*: VAL. FL. 4, 297 *Amycus* avidus viri (*Pollucis*) ... irruit. *absol.*: *dub.* SALL. hist. frg. 2, 67 avidis ... atque promptis ducibus. SIL. 3, 305 Baniurae ... iuventus ... miscebant avidi trucibus fera murmura linguis. 9, 316. *cf.* 12, 457 avida ad certamina fertur. STAT. Theb. 10, 859 avidi tormenta rotant. 11, 535 avidi incurrunt. APVL. met. 9, 9 equites ... Philebum ... involant avidi. 9, 38. PS. RVFIN. in psalm. 58, 4 avido ... impetu. *de nave* STAT. Theb. 5, 415 (*cf. sub structuris*).

3 *de cupiditate* ***videndi***, *discendi, agendi, exercendi varias artes: attentus, curiosus, studiosus*: ENN. ann. 85 omnes avidi spectant ad carceris oras, quam mox emittat pictis e faucibus currus. CIC. de orat. 1, 133 explices, quidquid est istud, quod tu ... potes — neque enim sumus nimis avidi: ista tua mediocri eloquentia contenti sumus. VERG. Aen. 3, 132 avidus muros optatae molior urbis (SERV. 'avidus urbis optatae' ..., non 'avidus molior'. *an recte?*). 6, 210 Aeneas ... avidus ... refringit cunctantem *frondem* (SERV. *vocabulum refert ad* 'avellendi cupiditatem'). AETNA 571 avidi veteris mendacia famae eruimus cunctasque libet percurrere gentes. SEN. Med. 326 iam totos avidus nimium navita flatus optat (*cf.* AVIEN. Arat. 760). SIL. 16, 277 concurrere avidae *spectandi* gentes. STAT. Theb. 3, 116 quisque suas avidi (SCHOL. avide) ad lacrimas ... currunt. 3, 554 ipsi, gens avida et parto non umquam stare quieti, eruimus *futura*. 6, 416 *curribus certantes* avidi prono iuga pectore tangunt. Ach. 1, 509. 754 Pelides avidus ... arma ... vidisse cupit. IVST. 38, 7, 8 avida exspectat Asia *liberatores*. ITIN. Silv. 10, 9 nos satis avidi optati (ortati *prop. Geyer*) sumus ire. CLAVD. 22, 223 innumerae ... terrae *honores Stilichoni recusanti petiturae* ... avidae tantosque ... annos elusae ... pergunt ad limina Romae. 24, 195 exultant avidi *Romani* ... nec ... dilecto satiantur lumina vultu *Stilichonis*. *nota*: AVG. civ. 12, 9 p. 524 *creator* faciens excitando avidiorem *bonam naturam* (*ibid. supra*: in solo desiderio remansuram). SIDON. epist. 1, 10, 1 viri familiaritatem ... non solum volens, sed et avidus amplector (2, 7, 1 libens et avidus). *c. gen.*: CIC. Phil. 3, 2 mea ... festinatio non victoriae solum avida, sed etiam celeritatis. 14, 26 libertatis avida legio (LIV. 2, 1, 9 *populus*). orat. 176 *Thrasymachus* ut in transferendis faciendisque verbis tranquillior, sic in ipsis numeris sedatior; Gorgias ... avidior est generis eius et his festivitatibus ... insolentius abutitur. rep. 1, 19 omnes ... avidos sapientiae. LVCR. 4, 594 humanum genus est avidum nimis † auricularum. BELL. Hisp. 25, 6 avidi cupidique suarum quisque partium. SALL. Iug. 19, 1 novarum rerum (46, 3 LIV. 1, 8, 6. 35, 33, 1 novandi res. AMM. 18, 5, 5). 111, 4 cuius (*pacis*) Numida defessus bello avidissimus erat. or. Cott. 4 avidissimus privatae gratiae. hist. frg. 4, 39 avidior properandi. 5, 12 male faciendi. HOR. ars 172 *senex* dilator, spe longus, iners, avidusque futuri (*i. vitae*; pavidus *cod. Regin., Bentley, al., sed cf.* SEN. epist. 32, 4. Thy. 883 vitae). OV. met. 10, 56 avidus ... videndi *coniugem Orpheus*. LIV. 9, 42, 5 periculi et laboris. 10, 34, 6 invadendi deserta. 32, 37, 6 victoriae quam pacis avidior (*cf.* 33, 37, 8). SEN. contr. 2 praef. 4 ego ... eius alioqui processus avidus. SEN. dial. 1, 4, 4 avida est periculi virtus et ... non, quid passura sit, cogitat (nat. 3 praef. 13 *animus* nec avidus periculi nec fugax). 11, 20, 1 ad considerandam ... naturam veri avidus insurgit. nat. 6, 32, 9 fluit tempus et avidissimos sui deserit. CVRT. 4, 8, 3 cognoscendae vetustatis avidum *Alexandrum* (5, 1, 18 *al.* PLIN. nat. 35, 81). PLIN. nat. 12, 11 novitatis (17, 65). 29, 11 populus Romanus ... neque ... in accipiendis artibus lentus, medicinae vero etiam avidus. 30, 2 futura ... sciendi. SIL. 1, 56 ingenio motus avidus fideique sinister is (*Hannibal*) fuit. 7, 69 leti. STAT. silv. 5, 5, 56 doloris. Theb. 6, 249 pugnas visendi. FRONTIN. strat. 3, 13, 8 (*de columbis*) lucis cibique. TAC. hist. 1, 4 rumorum. 2, 1 vulgus fingendi avidum. ann. 13, 6. 4, 62 *spectaculorum*. 4, 72 eruendae civitatis (*cf.* 13, 20). 5, 19 periculorum. 2, 28 famae malae. 3, 42 navandae operae avidior *Iulius Indus*. AMM. 16, 7, 5 *Eutherius* bene faciendi avidus plenusque iusti consilii. HIER. epist. 64, 7 praeteritorum obliti, futurorum avidi. CLAVD. 8, 279 rumorum. AVG. civ. 5, 25 p. 238 avidior fidae societatis quam nimiae potestatis. 7, 18 p. 296 animas ... ludicrarum rerum avidas.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

4 ***de cupiditate laudis, gloriae, potestatis, sim.***: *ambitiosus*: CIC. Manil. 7 semper appetentes gloriae praeter ceteras gentis atque avidi laudis fuistis (Att. 1, 15, 1. SALL. Catil. 7, 6 *maiores* laudis avidi, pecuniae liberales erant. AVR. VICT. Caes. 38, 3 gloriae inconsulte avidior *Carus*. PS. AVR. VICT. epit. 41, 13 laudis. Aug. civ. 1, 19 p. 33 *al.*). Marcell. 25 gloriae ... te esse avidissimum (Att. 14, 17ª, 2 SEN. contr. 10, 2, 6. CVRT. 4, 7, 29 avidos gloriae magis quam capaces. QVINT. decl. 377 p. 419 TAC. hist. 3, 8 *cf.* 2, 43 VOPISC. Car. 8, 2). SALL. Iug. 6, 3 natura mortalium avida imperi et praeceps ad explendam animi cupidinem. 15, 4 avidus potentiae, honoris, divitiarum. 63, 2 lubidinis et divitiarum victor, tantummodo gloriae avidus. LIV. 9, 38, 5 avidam ulteriorum semper gentem (*Romanos*). PLIN. nat. 5, 76 *Carthago* terrarum ... orbis. 21, 145 dignationis gloriaeque avidos. TAC. ann. 3, 33 sexum *muliebrem* ..., si licentia adsit, saevum, ambitiosum, potestatis avidum (6, 25 dominandi. PS. AVR. VICT. epit. 1, 24 dominandi ... avidissimus *Augustus*). GALLICAN. Avid. 1, 6 (*epist. Veri*:) Avidius Cassius avidus est ... imperii. VOPISC. quatt. tyr. 7, 1 gente *Gallorum* ... avida semper ... faciendi principis. IVST. 27, 2, 7 regni (PS. AVR. VICT. epit. 19, 1 AVG. civ. 7, 18 p. 296). AVG. civ. 5, 19 p. 229 gloriae contemptor, dominationis ... avidus. epist. 137, 4, 16 mens avida aeternitatis. 118, 1, 6 cum ... non satiaverit avidum spiritum vanitas laudis. *absol.*: TAC. Agr. 22 nec Agricola umquam per alios gesta avidus intercepit. VEN. FORT. carm. 7, 12, 6 donec meta avidos (*sc. victoriae*) sistere cogat equos.

II *de* ***corporis partibus*** *et* ***officiis***: *sic de manibus maxime avarorum, dentibus ore ventre voracium, oculis libidinosorum, auribus curiosorum, ambitiosorum, et sim.*: TIB. 1, 3, 4 *v. p. 1428, 51.* HOR. carm. 4, 7, 19 manus avidas ... heredis (*cf.* sat. 2, 3, 151). OV. epist. 1, 92 avidas Antinoi *proci* ... manus. NVX 116 me (*nucem*) ... missa petunt avida saxa proterva manu. LIV. 5, 20, 6 VAL. MAX. 6, 4 pr. SEN. Tro. 18. *nota*: VAL. FL. 3, 562 illa (*nympha*) avidas iniecta manus ... cientem auxilia ... detrahit *Hylan*. SIL. 12, 351 pugnae ... avidas accedere dextras. TAC. hist. 1, 7 servorum manus subitis (*abl.*) avidae et ... festinantes (*cf.* ann. 1, 68). OV. met. 8, 829 ardor edendi per ... avidas fauces regnat. 11, 123 dapes avido convellere dente. 14, 209 ossa ... avidam condebat in alvum *Polyphemus* (15, 105). SEN. Thy. 2 *Tantalum* avido ... ore captantem cibos. PLIN. nat. 11, 3 alvum avidam *culicis*. MART. 1, 42, 5 avido bibit ore favillas. *sim.* 10, 12, 7 avida cute combibe soles (*sc. usque dum niger fias, cf. ibid.* 12). 1, 49, 17 avidam ... placabit sitim. SER. SAMM. 495 avidae fauces gelidum traxere liquorem. OPTAT. 1, 21 p. 24, 16 *terra* fauces ... aperuit et contemptores ... avido hiatu absorbuit. HIER. epist. 82, 1 ut non tam retrectantibus et fastidiosis quam avidis et plenis faucibus ... pacis fluenta biberemus. 60, 2 *al.* PASS. Mar. Iac. 2 p. 48, 11 avidis faucibus ... rabies diaboli ... inhiabat. SALV. gub. 4, 16 accusantur gulae et ventris avidi (*cf.* 4, 13). *de bestiis*: OV. epist. 10, 84 avido ... dente *luporum* (PHAEDR. 1, 13, 11 *al.*). rem. 209 quae piscis edax avido male devoret ore. met. 4, 717 *aquila* avidos figit cervicibus ungues (6, 530). 4, 727 avidos morsus *canum* (PLIN. nat. 8, 57 morsu avidiore *leonis*). 12, 17 *os draconis*. fast. 6, 145 *aves* pectora ... exsorbent avidis infantia linguis. PHAEDR. app. 23, 5 avidum ... rictum *serpentis*. PLIN. nat. 15, 80 avidiore pastu. 9, 132 *conchae* avido hiatu reviviscentes. *enallage*: SEN. Phoen. 423 quae *me* ... Stymphalis avidis praepetem pennis feret? LVCR. 1, 36 *Mars* pascit amore avidos inhians in te, dea, visus. PLIN. nat. 14, 141 avidi matronam oculi *ebriorum* licentur. VERG. georg. 3, 271 avidis ... ubi subdita flamma medullis *equarum*. OV. epist. 4, 15 *Amor* nostras avido fovet igne medullas (*cf. sub IV*). 9, 161 avidum ... pectus *Nessi*. PORC. LIC. carm. frg. 4, 2 Africani vocem divinam inhiat avidis auribus. CIC. orat. 104 Demosthenes ... non semper implet auris meas: ita sunt avidae et capaces et saepe aliquid immensum infinitumque desiderant. carm. frg. 29, 3 variis avido satiatus pectore Musis (*i. Sirenarum cantu*; HOM. μ 188). OV. Pont. 3, 4, 19 avidam vulgo captata per aurem. PLIN. epist. 4, 19, 3 laudes ... avidissimis auribus excipit. HIL. Macc. 351 aure avida dictis adtende. CLAVD. 22, 47 avidam rumoribus aurem pandit. SIL. 1, 420 *Hannibalem* avido clamore in proelia poscit *Murrus*. SYMPH. 224 *clepsydra*, ius avidae linguae, finis sine fine loquendi. CLAVD. 8, 498 non hasta refixas vendit opes; avida (*i. avara*) sector non voce citatur. VAL. FL. 5, 85 *ad verba Famae manes* ardent avidos attollere vultus (STAT. Theb. 9, 453). CLAVD. 5, 410 vultus avidos *Rufini*. VAL. FL. 1, 183 *Iason* gressus avidos ad litora vertit (*sc. avidus expeditionis; cf. adnot. Langen.*). *cf.* SEDVL. carm. pasch. 3, 69 moverunt avidas ventorum gaudia (*i. venti gaudentes*) pinnas (*cf. supra l. 54*). VERG. Aen. 12, 909 velut in somnis ... nequiquam avidos extendere cursus velle videmur (*cf.* STAT. Theb. 11, 517). OV. met. 7, 143 Achivi victoremque tenent avidisque amplexibus haerent (STAT. Theb. 5, 721. *cf.* Ach. 1, 172 avidis circumligat ulnis *matrem*). *transl. de re*: LVCR. 2, 1066 congressus materiai ..., avido complexu quem tenet aether (*sc. ut amans amantem*). 5, 470 *aether* avido complexu cetera saepsit. *cf. p. 1431, 7.*

III *de* ***actionibus*** (*cf. sub II*) *et de* ***affectibus***: VARRO Men. 342 postquam avida libido rapere ac condere coepit. CIC. Cato 39 voluptatis avidae libidines temere ... ad potiendum incitarentur.

CATVLL. 68, 83 noctibus in longis avidum saturasset amorem. OV. trist. 1, 11, 31 *barbaria* avidae ... adsueta rapinae (SIL. 14, 688 STAT. silv. 2, 3, 24). GRATT. 308 avidae ... impendia vitae (*de cibis luxuriosis*). GERM. 115 avidissima .... spes procul amotas ... petebat divitias. SEN. Tro. 762 amplexu ultimo avidos dolores satio. dial. 1, 6, 1 cogitationes inprobas et avida consilia et libidinem caecam. 10, 3, 3 vanus dolor, stulta laetitia, avida cupiditas. 12, 10, 5 spes (benef. 7, 1, 7 epist. 93, 6 CVRT. 6, 9, 11 SIL. 10, 339 STAT. Theb. 6, 79). epist. 118, 6 non est ... avida felicitas, sed pusilla. PLIN. nat. 17, 3 *odium* ex aemulatione avidissimum est. 26, 14 avidissima hominum cupidine. SIL. 12, 457 avida (avide *Drakenb.*) ad certamina fertur. STAT. Theb. 6, 915 avidum ... furorem sanguinis (*cf.* 7, 533). Ach. 1, 468 avida (*sc. gloriae*) virtute. PS. QVINT. decl. 8, 8 inter supplicia pereuntes avido spectamus adsensu. APVL. met. 6, 31 avida voracitate cuncta contruncant. 8, 28. NEMES. cyn. 100 quisquis damnas lites *fori* avidosque (rabidos, pavidos *coni.*) tumultus. ANTH. 466, 13 et voti reus et qui vendidit orbem, iam sibi quisque deos avido certamine fingit. AMM. 14, 6, 1 *vini* avidis usibus vulgus intentum. *nota*: 21, 12, 17 attenuatis ... avidioribus (*i. uberioribus?*) bibendi subsidiis (*sc. flumine averso*) ... *obsessi* contenti putealibus aquis parce vixerunt. 25, 10, 13 *Iovianus* fertur ... perisse ... ex colluvione ciborum avida cruditate distentus. CLAVD. 3, 243 torquebant avidae praecordia curae. rapt. Pros. 2, 137 *Proserpina* aestuat ... avido fervore legendi *flores*. *ibid.* 3, 50 avido ... luctu *Cereris*. AVG. trin. 11, 5, 8 voluntas ... avida. epist. 48, 2 elatione avida (*i. ambitiosa*). PS. AVG. serm. 300, 1 attentis auribus ..., avido corde. COD. Theod. 15, 2, 6 (*a. 395*) avidae cupiditatis ... frena cohibere. *nota*: MAR. VICTOR aleth. 3, 459 gazas ..., avido quae pondere victos victoresque gravant. *c. gen.*: CLAVD. 8, 242 iram ... avidamque nocendi praecipitemque sui. *praedicative*: VAL. MAX. 4, 1, 10 avidum esse quidquam ultra adpetere.

IV *de* ***rebus corporalibus***; *praecipue translationes de edacitate* (*vorax*): *sic de* ***aqua et igni***: LVCR. 1, 1031 ut largis avidum mare fluminis undis integrent amnes. HOR. carm. 1, 28, 18 exitiost avidum mare nautis. OV. met. 14, 75 avidam ... Charybdin (MANIL. 4, 605. SEN. dial. 6, 17, 2 avidissimum maris verticem. *sim. transl.* VAL. MAX. 9, 4 pr. avaritia, latentium indagatrix lucrorum, manifestae praedae avidissima vorago. STAT. Theb. 8, 132 avidae tristis locus ille ruinae, *qui Amphiaraum hauserat*). LVCAN. 2, 71 stagna avidi (humidi *Voss.*) ... soli (*de paludibus Minturnensibus*; COMMENT. voracissimi). 7, 156 *aether* avidos typhonas aquarum detulit. PLIN. nat. 3, 5 oceanus ... avido meatu terras ... demergens. NEMES. cyn. 102 avido ... gurgite ponti. AETNA 640 circa geminos (*fratres Aetnaeos*) avidus sibi temperat ignis. HOR. carm. 3, 4, 58 avidus ... Volcanus (*cf.* PORPH. *ad h. l.*). OV. met. 9, 172 sorbent avidae praecordia *Herculis* flammae. 9, 234 *ignes* (12, 280). 14, 531 faces. SEN. Med. 885. PLIN. nat. 2, 213 voracitatem ... avidissimam *ignis*. STAT. Theb. 3, 588 falces avidis ... caminis ... rubuere. CORP. II 2146, 5. *similiter de* ***morbis, morte, al.***: LVCR. 6, 1236 avidi contagia morbi (*sc. pestilentiae*). VERG. georg. 3, 553 Tisiphone (*i. pestilentia sec. Servium*) ... avidum surgens caput altius effert. TIB. 1, 3, 4 abstineas avidas, mors, ... manus. *nota*: PROP. 4, 6, 34 *Apollo* egessit (*sc. evacuavit*) ... avidis Dorica castra rogis (OV. am. 3, 9, 28 rem. 38 trist. 3, 3, 60 EPICED. Drusi 266). EPICED. Drusi 440 avidi tristia iura dei (*Orci*). GRATT. 347 avidissimus Orcus. 472 avidae ... pesti. SEN. Oed. 4. 411 fatum (*cf.* 164 mors ... avidos oris hiatus pandit). Ag. 752 avidi ... regna Ditis. Herc. O. 1097 avidi colus Parcas. *sim.* Herc. f. 291 quidquid avida tot per annorum gradus abscondit (*sc. Orco*) aetas, redde *luci* (677 avidum chaos. Tro. 400 tempus nos avidum devorat et chaos). SIL. 14, 622 letiferos repressit Sirius aestus et minuere avidae mortis contagia pestes. STAT. silv. 2, 1, 186 avidae trux navita cumbae (*Charon*). Theb. 11, 410 avidus regnator (*Dis*). *de aliis rebus saevis, mortiferis*: STAT. Theb. 8, 50 avidis Ixiona frango verticibus. 9, 804 *equus* avidam transmisit devius hastam. 10, 658 arma. *de terrae motu*: SEN. nat. 6, 1, 7 hoc malum latissime patet, inevitabile, avidum, publice noxium. *de fenore*: LVCAN. 1, 181 usura vorax avidumque in tempora fenus (STAT. silv. 2, 2, 151 ARNOB. nat. 2, 40). PERS. 5, 150 ut nummi, quos hic quincunce modesto nutrieras, peragant avidos sudore deunces. *nota*: PLIN. nat. 2, 213 avido sideri (*lunae*) trahenti ... secum haustu maria. 18, 85 tritici semine avidius nullum est nec quod plus alimenti trahat. *c. gen.* 19, 69 *cucurbitarum* natura sublimitatis avida.

structurae: ARVS. gramm. VII 450, 9 avidus hoc facere: Verg. Aen. XII (*290*) ..., avidus illius rei: idem Aen. IX (*661*), ... Sallust. hist. IIII (*39*) ..., avidus ad hanc ⟨rem⟩: Ter. Eun. (*131*). *c. gen.*: PRISC. gramm. III 216, 13. 218, 8. *exempla v. sub I et p. 1427, 32. 1428, 29. 72.* ad *aliquid*: TER. Eun. 131 frater aliquantum ad rem est avidior (DON. proprie avidior). CIC. top. 25 *v. p. 1425, 10.* LIV. 4, 54, 4 magnarum ... rerum molem avidissimo ad ea (adeo *codd.*) populo ostentantes. 7, 23, 6 *Gallorum* gens ferox et ingenii avidi ad pugnam. SEN. Herc. f. 839 quantus incedit populus per urbes ad novi ludos avidus theatri (*nisi ad cum verbo mavis coniungere*). SIL. 10, 339 avidas ad futile votum spes iuvenis. AMM. 24, 7, 3 *Iulianus* avidae semper ad ulteriora cupiditatis. SCHOL. Iuv. 1, 119 senatores ...

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

avidi ad sportulam. AVG. serm. dub. 382, 1, 1 forte avidus es ad mercedem et piger ad laborem. in *aliquid*: LIV. 5, 20, 6 avidas in direptiones manus otiosorum urbanorum. 22, 21, 2 Hispanorum inquieta avidaque in novas res sunt ingenia. SEN. epist. 61, 4 in instrumenta *vitae*. LVCAN. 1, 181 *v. p. 1428, 67*. TAC. hist. 2, 56 in omne fas nefasque avidi *Vitelliani* (AMM. 29, 6, 3 in omne . . . nefas. *cf.* HOR. carm. 1, 18, 10). in *aliqua re*: CIC. Phil. 5, 22 avidum in pecuniis locupletium, qui pauperum sanguinem concupisset. VAL. MAX. 7, 2, 6 eum . . . in dilatando regno avidiorem. SEN. nat. 2, 5, 2 quo sustineantur tot sidera tam exercita, tam avida per noctem diemque ut in opere ita . . . in pastu. VVLG. Sirach 37, 32 noli avidus esse in omni epulatione et non te effundas super omnem escam (37, 34 *opp.* abstinens). TAC. hist. 1, 7 *v. p. 1427, 33*. *cum inf.* (*cf.* GLOSS. IV 481, 42 avidi: cupientes): VERG. Aen. 1, 514 avidi coniungere dextras ardebant *socii* (SERV. 'avidi coniungere' pro 'ut coniungerent' vel 'ad coniungendum' avidi). 12, 290 Messapus regem . . . avidus confundere foedus . . . proterret (SERV. confundere pro ut confunderet). OV. met. 5, 75 avidi committere pugnam (SIL. 8, 617). 10, 472 cognoscere amantem. LVCAN. 6, 167 mirantesque virum atque avidi spectare secuntur. 6, 696 Chaos innumeros avidum confundere mundos. 9, 1001 *Caesar* avidus . . . Iliacas pensare moras. PLIN. nat. 7, 189 avidae . . . numquam desinere mortalitatis commenta. SIL. 16, 277 adiungere opes. STAT. Theb. 2, 663 Bacchum scelerare. 3, 390. 5, 415 proram navifragis avidam concurrere saxis. 6, 365. *nota*: TAC. ann. 14, 22 quibus nova et ancipitia praecolere avida et plerumque fallax ambitio est. *nota*: ANTH. 476, 6 commissa verens avidus reserare minister *Midae*. DICT. 3, 20 AMM. 15, 5, 5. 26, 8, 14 CLAVD. 20, 410. 21, 244. rapt. Pros. 2, 223 avidos transire . . . cornipedes. RVT. NAM. 1, 342.

synonyma: ambitiosus, appetens, cupidus (*cf.* DIFF. ed. Beck p. 40, 109 avidus habet mensurae modum; insatiabilis est, qui non potest satiari; cupidus vero in utrumque intellegitur), edax, insatiabilis (*v. l. 31*), libens, rapax, volens. *opposita*: abstinens, contentus, contemptor, fugax, lentus, liberalis, modestus, parcus, patiens, piger. *deriv.*: aviditas.

adv. **avidē**. *semel ap.* ENN. (trag. 35) *et* VARR. (rust. 3, 16, 35; *praeterea ex coni.* Men. 461); *saepius inde a* CIC.; *non ap.* CAES. VERG. *al.* avidius: VARRO rust. 3, 16, 35 SALL. Iug. 60, 1 LIV. 23, 18, 11; *saepe* (*exempla v. infra*). avidissime: CIC. Phil. 14, 1 PLIN. nat. 5, 4. 14, 148 PLIN. epist. 2, 13, 1. 8. 3, 1, 11 FLOR. Verg. p. 184 SOL. 25, 13. 52, 37 HIER. epist. 103, 1 RVFIN. Orig. princ. praef. 1 PS. RVFIN. in Am. 8, 11 SIDON. epist. 2, 4, 1. GLOSS. avidius: desiderantius. [SEN. nat. 4, 13, 6 *ubi ES e coni.* avide coxerat, *rell.* animi decoxerat, *fort. legend.* alimenti decoxerat.] **1** *de* ***animantibus***: **a** *de variis cupiditatibus*: *sic de aviditate videndi, audiendi, discendi* (*curiositate, attentione*): ENN. trag. 35 aures avent avide expectantes nuntium. CIC. Phil. 14, 1 res quam avidissime civitas exspectat. Att. 2, 8, 1 epistulam . . . avide exspectarem. 5, 6, 2 *al.* 16, 13ᶜ, 1 tuum consilium. STAT. silv. 4, 3, 132 Aeneas avide futura quaerens. TAC. ann. 4, 11 incredibilia avide accepta. AMM. 31, 10, 4 quibus (*nuntiis*) avide acceptis. FRONTO p. 106, 16 N. crastinam opportunitatem *legendi epistulam* avide prospicio. GELL. 9, 4, 2 avide pergo ad libros. CIC. Cato 26 *litteras Graecas* sic avide arripui quasi diuturnam sitim explere cupiens. SEN. epist. 108, 2 nec passim carpenda sunt nec avide invadenda universa (*sc. tibi cupiditate discendi flagranti*). SIL. 4, 808 his avide auditis ductor (*Hannibal*) sic . . . profatur. GELL. 1, 7 *tit.* de modulis . . . orationis, quos Cicero avide sectatus est. HIER. epist. 26, 5 avidius . . . audire. RVFIN. Orig. princ. praef. 1 Origenem . . . avidissime perquirendi desiderium. AVG. agon. 33, 35 tanto avidius adpetere . . . cognitionem veritatis. PLIN. nat. 37, 62 herbas . . . frondesque avide spectamus, smaragdos vero tanto libentius, quoniam nihil omnino viridius . . . viret. *nota*: CIC. Att. 12, 41, 2 avide sum adfectus de fano, quod nisi . . . fieri videro . . ., incursabit in te dolor meus (*cf. adnot. Bootii*). *generaliter de cupiditate faciendi aliquid* (*studio, industria*): CIC. Tusc. 4, 36 cupiditas avide semper aliquid expetens. Cato 72 vitae reliquum nec avide adpetendum senibus nec sine causa deserendum. SALL. or. Lep. 19 ut et facta in gloria numeret et, si liceat, avidius fecerit. or. Phil. 17 quanto . . . avidius pacem petieritis, tanto bellum acrius erit. LIV. 3, 37, 2 avide ruendo ad libertatem (*cf.* 39, 26, 7 avide meram haurientes libertatem). 27, 12, 6 imperata non inpigre solum, sed etiam avide executi. *nota* 28, 27, 13 de me ipso taceo — temere potius quam avide (*i. ambitiose? sc. me tacere*) credideritis. SEN. Oed. 608 avide (pavide *codd.*) latebras nemoris . . . petunt animae. LVCAN. 4, 445 avide . . . petitis insula deseritur ratibus. PLIN. nat. 10, 67 *glottidem* blandita peregrinatione avide profectam. 14, 148 *M. Antonius* avidissime adprehenderat hanc palmam (*sc. bibendi*). QVINT. decl. 268 p. 95 nomen sapientiae facile et avide (ut sic dixerim) dederunt. PS. QVINT. decl. 1, 1 *noverca* nimium avide suspiciones in nostram transtulit partem. TAC. hist. 2, 24 reciperare gloriam avidius quam consultius properabat. 4, 65 *libertatem* avidius quam cautius sumpsimus. PORPH. Hor. carm. 4, 11, 25 ne quid avide et supra condicionem nostram adpetere conemur. SOL. 52, 37 *simiae* avide venantium gestus adfectant (*cf.* 25, 37). PS. AVR. VICT. epit. 28, 7 avidius periculosa . . . mortales petunt. AMM. 18, 3, 3 ancilla *proditrix* avide . . . suscepta *ab inimico*. 21, 15, 1 Constantius ad motum certaminum civilium . . . avide surrecturus. SVLP. SEV. chron. 2, 32, 4 multo avidius tum martyria . . . quaerebantur quam nunc episcopatus pravis ambitionibus appetuntur. *sic saepe de affectibus benevolis, de studio in aliquem vel aliquid prono*: SEN. epist. 63, 8 amicis avide fruamur. CVRT. 3, 6, 17 nec avidius ipsum regem *sanatum* quam Philippum *medicum* intuebatur exercitus. *nota* PLIN. nat. 5, 4 quae . . . alia Cornelius Nepos avidissime credidit. STAT. silv. 5, 1, 112 ante pedes avide domini . . . volveris (*sc. gratias agens*). Ach. 1, 149 olim . . . avide . . . audire solebat *Achilles* imperia *Chironis*. Theb. 4, 518 avide subicit . . . Manto (*sed cf.* SCHOL. *ad h. l.*). 12, 386 iuncto . . . amplexu miscent avide lacrimas. PS. QVINT. decl. 16, 9 quam avide, quam fortiter vincula nostra tractavit *amicus*. 18, 10 teneat insatiabiliter, avide *mater filium*. PLIN. epist. 2, 13, 1 et tu occasiones obligandi me avidissime amplecteris et ego nemini libentius debeo. 2, 13, 8 iuveni, quantum potui . . ., avidissime contuli. 3, 1, 11 vitam *otiosam* voto et cogitatione praesumo ingressurus avidissime. FLOR. Verg. p. 184 manu alterutrum tenentes avidissime nascentem amicitiam foederabamus. APVL. met. 8, 6 cadaver . . . avide circumplexus. IVST. 32, 1, 8 nec victorem Achaei avidius vidissent quam. AVR. VICT. Caes. 34, 1 Claudii imperium milites . . . avide approbant extolluntque. AMM. 20, 8, 12 avide tua praecepta . . . suscepturus. 25, 4, 23 mendaciis avidius adquiescit. 15, 8, 21 plebs . . . avidius pompam regiam in principe legitimo cernens. HIER. epist. 103, 1 bonorum amicitias avidissime expetat. OROS. hist. 3, 1, 3 avide desideraverant (6, 12, 4 avidius). SIDON. epist. 2, 4, 1 amicitiarum tuarum, nisi respuis, avidissime sinibus infertur. 4, 10, 2 nos . . . avide . . . advolaturi, ut rebus amicitia vegetetur. **b** *specialiter*: *de aviditate edendi, bibendi* (*de herbis v. sub 2*): [VARRO Men. 461 avide vino invitari *ex coni. Lipsii*; audi *codd.*]. VARRO rust. 3, 16, 35 *apes* conferciunt se lingentes, eo magis, si mulso sunt asparsae, quo propter odorem avidius adplicant se atque obstupescunt potantes. CVLEX 53 avide labrusca petuntur *a capellis*. HOR. sat. 1, 6, 127 pransus non avide, quantum interpellet inani ventre diem durare. OV. ars 3, 759 avide . . . edentem. fast. 3, 752 mella petit *Silenus*. LIV. 41, 2, 13 avidius vino ciboque corpora onerant. MANIL. 1, 273 defundit Aquarius urna piscibus adsuetas avide subeuntibus undas. CARM. Suet. Tib. 59, 4 FEST. p. 193, 14. VAL. MAX. 3, 5, 3 avide . . . abdomine devorato. SEN. clem. 1, 12, 2 tyrannus . . . avide humanum sanguinem bibit (AMM. 27, 4, 4 avidius). *nota*: SEN. epist. 74, 15 *animalia* cibo avidius (*i. uberius. cf. l. 46*) utuntur *quam homines*. 78, 22 magis iuvat bibere sitientem, gratior est esurienti cibus. quicquid ex abstinentia contigit, avidius excipitur. 94, 22. CVRT. 4, 16, 13 *al.* COLVM. 9, 13, 2 LVCAN. 7, 843. PETRON. 60 avidius . . . manus porreximus *ad cibos*. 92 siccato . . . avide poculo. 111 PLIN. nat. 8, 113. 9, 36 avide . . . saturatas *testudines*. 11, 45 *al.* 20, 98 *al.* VAL. FL. 1, 878 illi avide exceptum pateris hausere cruorem. FRONTIN. strat. 2, 5, 12. SVET. Cal. 18 equiti R. . . . hilarius avidiusque vescenti. FLOR. epit. 2, 20, 8 APVL. met. 1, 19 *bis cf.* 3, 24. 8, 11. SOL. 25, 13 *elephanti* a draconibus avidissime torrente captantur aestu. 26, 7. 52, 37 CAPITOL. Pius 12, 4 PS. AVR. VICT. epit. 20, 9 PELAGON. 403 AVG. in epist. Ioh. 3, 1 SVLP. SEV. chron. 1, 20, 4. MACR. sat. 7, 12, 21 qui avidius vorant (*opp.* quietius ederint). SALV. gub. 4, 16. *similiter de saevitia*: LVCAN. 6, 540 *maga* omnis avide desaevit in artus. PLIN. nat. 8, 229 *angues indigenas non attingunt* aliis cuiuscumque gentis infesti, avide et cum cruciatu exanimantes. SIDON. epist. 1, 11, 4 *Paeonio* satiricus . . . morsum dentis igniti avidius impresserat. *de libidine etc.*: LVCR. 4, 1108 *amantes* adfigunt avide corpus (*cf.* 1113 cupide . . . haerent). LIV. 23, 18, 11 avidius . . . in eas (*voluptates*) se merserant. VAL. MAX. 4, 7, 4 dexteram Luculli avide osculatus. SEN. Med. 73 avide (-dae *cod. Etr.*) te (*Hespere*) cupiunt nurus quam primum radios spargere. benef. 7, 2, 2 voluptas . . . avidius hausta. PLIN. nat. 9, 27 *delphinus* amore *pueri* . . . abeuntem . . . avide sequitur. SIL. 2, 414 *Aenean* avide regina . . . vultu spectabat amico. PS. APVL. Ascl. 21. *de ira et impetu pugnantium*: SALL. Iug. 60, 1 avidius alteri alteros sauciare quam semet tegere. hist. frg. 2, 87 col. A 13 avide in fossas . . . ⟨p⟩roperat *hostis*. LIV. 2, 6, 8 avide . . . se certamini offert. 9, 35, 3 proelium ineunt adeo raptim et avide, ut. 34, 15, 4 si quis extra ordinem avidius procurrit. CVRT. 4, 16, 29 fugientes . . . prudentius quam avidius persecutus est. 6, 1, 2. 8, 14, 26. 9, 5, 17. 9, 6, 8 cum tam avide . . . periculis offeras corpus. SIL. 2, 142 arrepto . . . avide . . . saxo. 12, 715 *Diana* exertos avide pugnae nudata lacertos. 16, 635 *Scipio* descendenti avide superatis Alpibus ultro opposuit sese Hannibali. STAT. Theb. 8, 683 telum ingens avide et quanto non ante lacerto impulit. FRONTIN. strat. 1, 10, 3 ceteros insecuti avidius. 2, 3, 7 *al.* 2, 5, 16. 3, 17, 4. TAC. ann. 15, 4 pauci *milites* avidius progressi. AVR. VICT. Caes. 39, 11 dum victos avide premeret. AMM. 16, 12, 33 hostes sequentes avidius (*ibid.* 55). 20, 7, 5 adortus avide vallum, acriter minans. 24, 5, 6 paulo . . . avidius intra ictum telorum repertus. 30, 3, 7. 31, 12, 16. 31, 15, 4. *de avaritia, sim.*: OV. am. 3, 8, 59 ne nostros avide (*cod. P?* -di *rel.*) liceantur amores *divites*. SEN. epist. 74, 7 *bona* dum avide rapiuntur. COLVM. 4, 24, 12 fructus avidius eliciunt. *cf.* PLIN. nat. 14, 33 non naturam eius (*vitis helvennacae minoris*) repugnare Ita-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

liae, sed culturam avide palmites evocantium (*sc. agricolarum*). PETRON. 22 inter argentum avidius rixantur. FRONTIN. aq. 73 adquisitionem *quinariarum* non avide me amplecti. TAC. hist. 2,84 Mucianus . . . largus privatim, quo avidius de re publica sumeret. AVR. VICT. Caes. 12, 3 imperio, cuius adeo cupidi mortales sunt, ut id vel ultima senectus avide petat. AMM. 14, 8, 15 avide magis hanc insulam (*Cyprum*) populum R. invasisse quam iuste. **2** ***de rebus*:** LVCR. 5, 200 quantum caeli tegit impetus ingens, inde avide (*Bernays*; -dam *codd.*; -dei *Munro*; aliquam *Lachm.*) partem montes silvaeque ferarum possedere. PLIN. nat. 3, 41 *Italia* commercio patens undique et tamquam iuvandos ad mortales ipsa avide in maria procurrens. *de herbis*: PLIN. nat. 15, 73 *fici* novos soles . . . avide . . . accipiunt. 16, 107 nec ulla arborum avidius se promittit *quam pinus*. 17, 12 arbores fetu exinanitas . . . naturale est avide esurire. 17, 173 nihil avidius nascitur *quam viveradix* (*cf. p. 1424, 1*). PLIN. nat. 18, 196 colonis augurium, cum avidius accipiat *terra semen*: esurire creditur et comesse semen.

syn.: acriter, insatiabiliter, cupide, libenter. *opp.*: quiete.

adv. **aviditer**. APVL. met. 4, 7 merum saevienti ventri tuo soles aviditer ingurgitare. ARNOB. nat. 5, 1 cum . . . offendissent fragrantia pocula, . . . invasisse aviditer. GLOSS. Plac. V 7, 19 (49, 5) aviditer: avide. *Hey.*

Avidus *cogn.* CORP XIV 2587 (*Tusculi*) L. Caninius C. ⟨f.⟩ Avidus. *Otto.*

Aviēdius, Avielius *v.* Avius.

Avieniatae *v.* Auderiatae. **Aviēnus** *v.* Avius.

(**avigarrium**) *v.* augurium *p. 1371, 4.*

avigellus avarus GLOSS. V 492, 15. *cf.* abigeus.

(**avigerium**) *v.* augurium *p. 1371, 1 sqq.*

avigerus auguriator, qui aves aspicit GLOSS. V 169, 37. *v. Löwe, prodr. p. 348.*. *cf.* GLOSS. apud Osb. p. 47 **avigerulus** qui aves gerit ad vendendum. *Ihm.*

Avil *v.* Evilmerodach.

1. Avila *nom. mul.* CORP. VI 4753 M. Cornelius Familia et Aemilia Avila parentes. IX 3977 (*Alba Fucente*) Caesidiae Avile. *fortasse cognatum cum* agnus avillus, *nisi errore scriptum est pro* Avita. *Otto.*

2. Avila *nom. Hispanum.* CONC. Bracar. a. 572 (Mansi IX 841ᵉ) Avila Tudensis ecclesiae episcopus. *Diehl.*

3. Avila *v.* Avel(ēnsis).

4. Avila, Avilath *v.* Hevila. (**avīle**) *v.* avis *p. 1432, 60.*

Avilēius, Avilēnus, Avilliēnus, Avillius *sim. v. sub* Avius.

avillus (-as *codd.*) agnus recentis partus PAVL. FEST. p. 14. GLOSS. V 492, 17 (562, 18) avillus agnus recens natus (IV 201, 11 abellum). *huc vix spectant* GLOSS. V 442, 3. 562, 17 avelli (*vel* abelli) aprum (*leg. videtur* abrumpi). [*potius ab* agnus *quam ab* ovis *ductum esse videtur; v. Fröhde, Bezzenb. Beitr. 1 p. 327. Th.*] *Ihm.*

Avim *v.* Hevaeus. Arim *supra p. 575, 19 pertinet ad Cariathiarim q. v.* *Plenkers.*

Avimius *nom. gent., fortasse corruptum.* CORP. II 433 (*in Lusitania, periit*) C. Avimius Modestinus patri *Modesto Avirati filio Cobell.*

Avinarius *v.* Aunacharius.

Avincidius *nom. gent., cognatum videtur esse cum* Avius. CORP. IX 3534 (*Furfone*) C. C. Q. Avincidii Tit. C. f. *Otto.*

Avinēnsis, -e *v.* Avitta. **Avinio** *v.* Avennio.

Avinius *v.* Avius. **Avintimilium** *v.* Album Intimilium.

Avioccalēnsis INSCR. Comptes rend. de l'Académ. des inscr. IV 26 (1898) p. 499. *Diehl.*

Aviola *cogn. vir. gentium Aciliae et Calpurniae; accedunt etiam aliae.* VAL. MAX. 1, 8, 12 aliquid admirationis civitati nostrae Acilii etiam Aviolae rogus adtulit, qui . . . postquam corpus eius ignis corripuit, vivere se proclamavit. PLIN. nat. 7, 173 Aviola consularis in rogo revixit. Acilius Aviola *legatus Galliae Lugudunensis a. 21*: TAC. ann. 3, 41. M'. Acilius Aviola *cos. a. 54*: SVET. Claud. 45 Acilio Aviola. CORP. VI 353 (*a. 51*) M. Aídius Ser⅃iliaí A⅃iol(ai) lib. Amerimnus. FRONTIN. aq. 102 Acilius Aviola (*curator aquarum a. 74*). M'. Acilius Aviola *cos. a. 122*: CORP. XIV 2013 Avio(la) et P(an)s(a) cos. ACT. Arv. a. 183, 2, 18 ministrantibus pueris patrimis et matrimis senatorum filis Acilio Aviola et . . . . a. 186, a, 17. M'. Acilius Aviola *cos. a. 239*. C. Calpurnius Aviola *cos. suff. a. 24*. *alii*: CORP. XIV 2340 (*in agro Albano*) Claudiae Bassillae Claudiu⟨s⟩ Aviola filiu⟨s⟩ fecit. IX 482 (*Venusiae, periit*) Appius Aviol. 1147 (*Aeclani*) P. Aenoni Aviolae omnibus honorib. perfuncti. V 4920 (*a. 27*) senatus populusque Thimiligensis hospitium fecerunt cum C. Silio C. f. Fab. Aviola praef. fabr. 4919. 4921. 4922. COD. Iust. 5, 62, 1 (*a. 204*) impp. Severus et Antoninus AA. Aviolae. . . . credis te propterea, quod spado sis, immunitatem a tutelis habere.

? **Aviolus**. CORP. II 153 (*in Lusitania, periit*) Cacalo Avioli lib. hic sit. *Otto.*

Aviōne *v.* Avennio.

Aviones *gens Suebica Germaniae.* TAC. Germ. 40. *cf.* Caviones *et* Chaibones. *Diehl.*

Avionius, -a *nom. gent.* INSCR. Notiz. degli scavi 1894 p. 256 (*in Sardinia*) Avionia Restituta. CORP. XII 4496ᵃᵈᵈ· *??* *Otto.*

avipēs, -pedis [*ab* avis *et* pes, *cf. c. gr.* πτηνόπους. *Th.*]. SEPT. SER. carm. frg. 17 perit abit avipedis animula leporis. *Ihm.*

Aviranus *nom. gent.* CORP. VIII 11823 (*in prov. procos.*) Q. Aviranus Rogatianus sacerdos. *'nomen vix recte exceptum est'. cf.* Aviratus? *Otto.*

Aviratus, -ī *nom. Hispanum.* CORP. II 433 (*in Lusitania*) Modestus Avirati f. *Diehl.*

Avircius, -a *nom. gent.* CORP. VI 156 (*a. 105*) M. Avircius Hymnus. 12923 ⟨. Av⟩ircius ⟨. .⟩astus Avirciae Crene ⟨c⟩oniugi posuit et L. Avircio Crenoni f. 12924 L. Avircio Epaphrodito fecit Avircia Tyche coniugi. 12925 L. Avircio Mercurio L. Avircius Fortunatus patrono. 34598 Avirciae Soteridi. INSCR. Ephem. epigr. VIII p. 522 n. 306 (*in Hispan. Baet., litteris saec. II med.*) Luciae P. f. Avirciae Acilianae. EVSEB. hist. eccl. 5, 16, 3 (*ex initio libelli contra Montanistas scripti*) ἀγαπητὲ Ἀυίρκιε Μάρκελλε. *Ἀβέρκιος Hierapolitanus saec. II, v. Jülicher, PW. II 2393. formae graecae ap. Zahn, Forsch. z. Gesch. d. neutest. Kan. V 94 sqq.*

Avirius, -a *nom. gent.* CORP. VI 2405, 15 (*a. 125*) M. Avirius Paternus. *Otto.*

avis, -is *f.* [*i. q. umbr.* avif avef *acc. plur.* 'aves', *ind.* vēḥ viḥ 'avis', *cf. c. armen.* hav 'avis', *fortasse c. gr.* οἰωνός *et c.* ovum. *Th.*]. PAVL. FEST. p. 29 aves ab adventu earum dicuntur. ISID. orig. 12, 7, 3 aves dictae eo quod vias certas non habeant, sed avia quaeque discurrant. VARRO ling. 9, 76 dicimus, ut haec avis, haec ovis, sic haec frugis. *ibid.* cum transiretur ex eo, quod dicebatur hae oves, una non est dicta ovs . . . sed additum i ac factum ambiguum verbum nominandi an patrici esse⟨t⟩ casus, ut ovis et avis. *nom. sing.* aves *codd. opt.* VEN. FORT. carm. 3, 9, 27. 7, 1, 8. 10. VARRO ling. 8, 66 alii dicunt in singulari hac ovi et avi, alii hac ove et ave. CIC. de auguriis Char. gramm. I 122, 29 avi. PLIN. dub. serm. Char. gramm. I 122, 25 ave . . . dicimus. 29. CHAR. gramm. I 120, 24 avi, ut puppi. 126, 7 ave. PRISC. gramm. II 344, 3 PS. PALAEM. gramm. V 539, 44. *quae doctrina grammaticorum vera est habenda, nam utuntur scriptores et poetae* ave *et* avi *sine notabiliore significationis differentia.* VARRO ling. 8, 70 *gen. plur.* avium. GRAMM. suppl. 117, 17. 120, 28 feminina . . . avis. avium *bisyllabum in primo pede* ENN. ann. 94. GLOSS. ὄρνις, ὄρνεος, ὄρνεον; aves ὄρνιθες, ὄρνεα. *cf.* LVCR. 6, 740 quod Averna vocantur nomine, id ab re inpositumst, quia sunt avibus contraria cunctis. NON. p. 14. SERV. Aen. 3, 442 ut exhalans inde (*ex lacu Averno*) . . . odor . . . aves necaret: unde et Avernus dictus est, quasi ἄορνος. GLOSS. V 649, 7 Avernus quod avis non ferat a graeco, ornea enim avis dicuntur. ISID. orig. 13, 19, 8 Avernus . . . lacus vocatur, quia aves ibi supervolare non possent. *al.* HYG. astr. 2, 8 quem (*olorem*) complures . . . communi genere avium ὄρνιν appellaverunt. *numerus singularis pro plurali et in sermone pedestri et apud poetas frequens est.* FEST. *et* PAVL. FEST. *saepius* genus avis. OV. am. 3, 5, 4 in ramis multa latebat avis. MART. epigr. 21, 6 supra vatem multa pependit avis. GLOSS. Plac. V 5, 33. 46, 6 ales aquila sed (vel) omnes aves possunt dici ales. ISID. diff. 1, 47 aves dicimus, quae per aera levibus volitant pinnis, volucres autem non solum aves vocamus, sed quadrupedes nimia pernicitate currentes; *cf.* VVLG. gen. 7, 14 universae aves omnesque volucres. Ezech. 39, 17 omni volucri et universis avibus cunctisque bestiis agri; *similiter* 39, 4 avibus omnique volatili. HIER. in Os. 3, 11 p. 311 cunctae aves et universa volatilia. AVG. gen. ad litt. 3, 8 aquarum animalia sic appellata reptilia, quemadmodum aves volatilia. EVCHER. inst. 2 p. 157 tit. *de derivatis*: VARRO ling. 5, 43 Aventinum aliquot de causis dicunt. Naevius ab avibus, quod eo se ab Tiberi ferrent aves. 8, 54 neque dicitur ut ab ave aviarium ⟨ab ove oviarium, neque ut⟩ ab ove ovile ab ave avile. 8, 79 minima in quibusdam non sunt ut avis avicula aucella. PRISC. gramm. II 16, 18 avis auceps auspicium augurium augustus. *usque ad* APVL. *spissa exempla attuli, inde pauciora. non legitur in orationibus* CIC. *nota lusum*: RHET. Her. 4, 29 ăvium dulcedo ducit ad āvium (*cf.* VERG. georg. 2, 328 āvia tum resonant ăvibus virgulta canoris). [*hisp.* ave. *M.-L.*]

I ***proprie: avis, animal volatile*:** **A** ***de genere*** *vel* ***specie non accuratius definita*:** **1** *pars universi, praecipue animalium*: PLAVT. Most. 46 tu tibi istos habeas turtures piscis avis. CIC. leg. 2, 45 aves et formae ab uno pictore uno absolutae die. nat. deor. 2, 160 quid multitudinem suavitatemque piscium dicam? quid avium? LVCR. 6, 1220 nec . . . ulla comparebat avis nec . . . saecla ferarum exibant silvis. VERG. georg. 4, 110 custos furum atque avium (HOR. sat. 1, 8, 3). HOR. sat. 2, 3, 73 fiet aper, modo avis, modo saxum et cum volet arbor. 2, 4, 45 piscibus atque avibus. 2, 8, 27 avis conchylia pisces. ELEG. in Maecen. 1, 98 homines, pecudes, . . . aves. OV. epist. 11, 83 canibusque avibusque. LIV. 25, 12, 6 piscibus atque avibus ferisque. VITR. 1, 4, 7 avium et piscium et terrestrium animalium (*bis*). 8, 3, 17. PAVL. FEST. p. 156 serpens . . ., avis . . ., homo . . ., iecur. SEN. contr. 10 praef. 9. VAL. MAX. 1, 6, 11 avium ferarumque. CELS. 2, 24 p. 69 omnis avis, omnis venatio. 4, 12 p. 137. 5, 26 p. 196. 5, 28, 4 p. 209. SEN. nat. 4, 13, 4 tam homini quam feris avibusque et . . . animalibus. benef. 2, 29, 1 elephantus, . . . cervos, . . . aves, . . . tauros. dial. 6, 12, 2 catulos avesque. Phoen. 256 Thy. 750. Herc. f. 572 silvas et aves saxaque. CVRT. 7, 3, 11. COLVM. 2, 8, 5 ab avibus aut formicis.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2,10,10 pecore et avibus. 2,13,4. 2,14,5 caprarum et avium. 2,20,1 avibus ... ceterisque animalibus. 11,2,85 MELA 3,63 PETRON. 69. 74. PLIN. nat. 6,205 pomorum et avium. 11,158 avibus, serpentibus, piscibus. 11,174. 11,220 aves ..., ... serpentes, testudines, lacertae. 11,249 aves, ut quadripedes. 18,53. 37,71 papaverum ... aut avium catulorumque vel pinnarum. STAT. Theb. 12,153 MART. epigr. 21,6. 13,92. QVINT. inst. 1,1,1 aves ..., equi ..., ... ferae. 1,12,7 pratis et pecoribus et hortis et alvearibus avibusque. SVET. Nero 11. 25 Vit. 13. VLP. dig. 1,1,1,3. 9,2,29,7. POMP. dig. 18,1,8,1 piscium vel avium vel missilium. VLP. dig. 41,1,44 piscis vel aper vel avis. PAVL. dig. 50,16,77. sent. 3,6,44 aves et pecora. APVL. met. 2,1 lapides ... et aves ... et arbores ... et fontanos latices. 2,22 aves ..., canes ... mures ... muscas. 3,25 non avem sed asinum (9,15). 6,22 in serpentes, in ignes, in feras, in aves et in gregalia pecua. 11,11 non pecoris, non avis, non ferae ac ne hominis quidem. 11,25 aves ... ferae ..., serpentes ..., beluae. flor. p. 41. PORPH. Hort. sat. 1, 8,1 MIN. FEL. 20,4 ANTH. 373,3 IVST. 41,3,5 CAPITOL. Ver. 5,2. ARNOB. nat. 2,20 non avis, non bestiae, non tempestatis, non hominis, non denique fragoris alicuius aut concrepantis terribiliter caeli. LACT. inst. 2,5,35 homo *deus est*, ergo et ... iumenta et pecudes et cetera bestiarum et avium et piscium. 6,11. 10,15 PS. LACT. Phoen. 72. 146. MAR. VICTORIN. rhet. p. 187 homo equus avis corvus cornix aquila. DON. Ter. Ad. 480. PLIN. med. 1 praef. avium animalium aliarumque rerum. HIL. in psalm. 123,8 ZENO tract. 1,9,4 FILASTR. 100,1. 101,4 SERV. ecl. 6,79 georg. 1,387. 2,14 Aen. 1,387. auct. Aen. 6,15 non tantum aves ... sed etiam locos. AMBR. hex. 3, 9,39. VVLG. gen. 7,14 *Noe et filii* et omne animal ... universaque iumenta ... et omne quod movetur super terram ... cunctumque volatile ... universae aves omnesque volucres. 15,10 lev. 17,13. 20,25 deut. 4,17 Iob 5,7. prov. 26,2 avis et passer. eccles. 9,12. Baruch 6,21 noctuae et hirundines et aves etiam similiter et cattae. Ezech. 39,17. 44,31 II Macc. 9,15 HIER. *passim*. CLAVD. carm. 31,17 PAVL. NOL. carm. 32,170 homines ... sidera ... avis ... piscis. AVG. *passim*. BARNAB. 6,18 MARCELL. med. praef. p. 14 SALV. gub. 6,84 SIDON. epist. 1,2,5. DRAC. laud. dei 1,456 hominum ... placidas aves ... cruentas ... volucres ... pecudum ... ferarum ... serpens. 2,404. Romul. 10,111 CASSIOD. or. frg. p. 468 ISID. orig. 12,4,18 *al.* *cf. p. 1436, 71 sqq. nota*: MART. 14,76 si me non videas, esse negabis avem.

2 *per se ipsas spectatae*: *de avibus aliis uni oppositis*: CIC. div. 2,144 *ista* avis insectans alias avis. nat. deor. 2,129 gallinae avesque reliquae. FAV. or. frg. Gell. 15,8,2 ullam avem praeter ficedulam. OV. ars 1,331[a] hunc hostem patitur cum reliquis avibus. met. 11,24 coeunt ut aves, si quando ... noctis avem cernunt. PHAEDR. 3,18,3 *pavonem* esse cunctis avibus admirabilem. COLVM. 8,9,1 leviore cura *turtur*, quam ceterae aves saginatur. PLIN. nat. 10,25 sola omnium avis. 10,26 *parit* singula ova, quod nulla alia avis. *ibid.* quod sciat se invisam cunctis avibus. 10,27 nulla ... avium suavitate carnis comparatur illi. 10,39 noctuarum contra aves sollers dimicatio. 10,40 pullos in cavis educant avium soli. 10,70. 73. 77. 85. 147. 165. 11,140 inter aves ardiolarum ⟨in⟩ genere. 11,195. 202. 11,232 quae sit avium, constare non arbitror. 29,134 anserum omniumque avium. TAC. ann. 6,28 *id animal* (*Phoenix*) a ceteris avibus diversum. GELL. 10,12,2 accipitrem avium rapidissimum. *ibid.* ceterisque avibus laniandum ... obicere sese. APVL. flor. p. 44. PORPH. Hor. epist. 1, 17,50. NEMES. auc. 2 avium est multo stultissima *tetrax*. PALLAD. 1,29,1. 1,33,1. 13,6 HYG. astr. 2,16 p. 55,13 SCHOL. Germ. Bas. p. 91,18 AMBR. hex. 5,24,86 HIER. in Os. 2,7 p. 76 CARM. poet. min. V 61,2 SERV. georg. 1,403 ISID. orig. 12,7,24. 36. 50.

de ***natura et moribus***: VITR. 1,4,7 animadvertat attendatque naturas avium. PLIN. nat. 10,1 sequitur natura avium. 35,163. AMBR. hex. 5,12,36 de natura avium disputatio. *de ortu et procreatione*: CIC. nat. deor. 2,129 e quibus (*ovis*) pullos cum *aves* excuderunt. OV. met. 9,733 sic et aves coeunt (*sc. mas cum femina*). 15,387 genus omne avium mediis e partibus ovi ni sciret fieri, quis nasci posse putaret? fast. 1,443 *aves quae* plumis ova fovetis. PLIN. nat. 10,143 generatio avium simplex videtur esse. *ibid.* coitus avibus duobus modis, femina considente humi ... aut stante. 10,147 ceterae aves fere semel *anno pariunt*. 10,149 aves omnes in pedibus nascuntur. 10,165 nec alia avis plures *quam XX pullos parit*. CENS. 4,3 negant *philosophi* omnino posse reperiri avesne ante an ova generata sint, cum et ovum sine ave et avis sine ovo gigni non possit. PALLAD. 1,29,1 quia *fasianus* ceteras aves salacitate non aequat. HYG. astr. 2,8 p. 45,7 Nemesis ... ut quae avium generi esset iuncta, ... ovum procreavit. VVLG. gen. 1,22 avesque multiplicentur super terram. AVG. civ. 5,7 MACR. sat. 7,16,3. *de corporis partibus*: PLAVT. Men. 918 (*iocose*) soleamne esse avis squamossas, piscis pennatos? (HOR. epist. 1,3,19 si forte suas repetitum venerit olim grex avium plumas. AVR. Fronto p. 17,6 N. *Pal.* avibus pinnae plumaeque *detrahuntur*. APVL. met. 2,1 aves ... plumatas. 3,21. AVIAN. fab. 2,1 pinnatis avibus. ISID. orig. 6,14,3 penna *est* avis *al.*). PAVL. FEST. p. 156 monstra dicuntur naturae modum egredientia ... avis cum quattuor alis (PLIN. nat. 11,249 aves ... alas in priora curvant, suffraginem in posteriora. GELL. 16,4,6 tanquam alae in avium corporibus. HIL. in psalm. 56,3. SERV. Aen. 1,224 cum ... alae *sint* ... avium. VVLG. Dan. 7,6 alas habebat quasi avis. AVG. serm. ed. Mai 126,12 alarum sarcinas si aves habuerint, sublevantur; si detractae fuerint, ...). PLIN. nat. 10,85 *linguis lusciniarum* tenuitas illa prima non est, quae ceteris avibus (APVL. flor. p. 44 ISID. orig. 12,7,24). 11,158 avibus ... foramina tantum ad olfactus sine naribus. 11,194 *et* 195 *de felle*. 11,203 avibus venter carnosus callosusque. 11,220 aves nec venas nec arterias habent. PS. LACT. Phoen. 146 magnitiem *Phoenicis* ... vix aequare potest, seu fera seu sit avis. LACT. inst. 2,5,35 quoniam et illa (*iumenta pecudes aves* ...) eodem modo sentiunt *ac homo* (FILASTR. 100,1 quae heresis ... aves rationabiles arbitratur esse ut homines. 100,4). SCHOL. Iuv. 14,5 fritinnire aves dicuntur. AMBR. hex. 5,2,5 quarum (*bestiarum marinarum*) ... colores in avibus videmus expressos (AVG. serm. ed. Mai 71,3. PRISC. perieg. 559 aves ... multas candore nivali). 5,14,46 nullum avium genus pedum officio caret (6,9,74 bini *pedes* avibus *sunt*. ISID. orig. 12,7,36 *vespertilio* quadrupes, quod in aliis avibus reperiri non solet). PHYSIOGN. 60 *de unguibus inflexis et curvis*: refertur ad aves. *de volatu*: PLAVT. Bacch. 290 neque aves neque venti citius. LVCR. 6,831 aera, qui inter avis cumquest terramque locatus. VERG. georg. 3,546 ipsis est aer avibus non aequus. HOR. carm. 4,4,2 aves vagas (HIER. epist. 54,4). OV. met. 8,195 ut veras imitetur aves *Daedalus* (SEN. Oed. 895). 15,99 aves tutae movere per aera pennas. ars 1,26 aeriae ... avis (IVVENC. 1,634. 2,16. 742). Pont. 2,7,27 quot aves motis nitantur in aere pennis. trist. 5,2,26. 5,10,19. FEST. p. 205 poetae promiscue omnis aves ita (*sc. praepetes*) appellant (*cf.* GELL. 7,6,11 ex quo est coniectare 'praepetes' [*sc. aves*] appellatas, quae altius sublimiusque volitent, cum differre a 'praepetibus' Nigidius 'inferas' dixerit). VAL. MAX. 4,8,5. SEN. nat. 2,7,1 avibus in illo (*aere*) tam facilis motus. benef. 2,29,1 quod non ... aequemus ... levitate aves. epist. 104,14 *quae* avium modo transvolant. CVRT. 4,5,3. 4,8,6. QVINT. inst. 1,1,1 sicut aves ad volatum ... gignuntur. FRONTIN. strat. 1,2,7. 8 PAVL. dig. 18,1,40,3 VLP. dig. 41,1,44. APVL. met. 11,25 aves caelo meantes. Socr. p. 138. 140 flor. p. 41 dedit volatus avibus *vis quaedam cognita*. TERT. orat. 29 aves ... exurgentes eriguntur ad caelum. ANTH. 112,4 LACT. opif. 6,11. NON. p. 414,33 volare est avium. OPTAT. 5,2 p. 122. SERV. ecl. 1,59 avium ... cervi volabunt more. Aen. 3,361 quia omnes aves priora petunt volantes. auct. Aen. 4,257 quia omnis avis in ventum volat. Aen. 6,239 *uberius de re*. AMBR. hex. 5,13,40 ad aves caeli (VVLG. III reg. 14,11 eccles. 10,20 Baruch 3,17 Dan. 4,18 Marc. 4,32). 5,14,45 avis aerem volatu celeri secat. *ibid.* aves ... aeri volatibus suis velut aquis innatant et quasi quaedam extendunt brachia, cauda quoque se vel ad superiora subrigunt vel ad inferiora demergunt. 5,24,87 HIER. tract. in psalm. 83 p. 88,5. in Ier. 2,9 p. 906 aves aeris. in Os. 2,7 p. 77 epist. 46,1. 108,14 tanta velocitate reversa est, ut avem putares. VVLG. deut. 4,17 avium sub caelo volantium. Iob 5,7 avis *nascitur* ad volatum. prov. 10,4. 26,2 sap. 5,11 Sirach 43,15. Is. 16,2 sicut avis fugiens. 31,5 Os. 9,11. 11,11 apoc. 19,17. CLAVD. 17,320 qui more avium sese iaculentur in auras. AVG. civ. 8,15 quis velocitate *aequabitur* ... avibus? 19,23. 22,11 pennarum levitatem donavit avium terrenis corporibus, ut portentur in aere. gen. ad litt. 3,6 qui (*inferior aer*) ... ad sustinendas aves quodammodo crassatur. 3,7 PHYSIOGN. 56. 73 avium mores id est leves et instabiles (CASSIOD. var. 3,51,10). ISID. orig. 12,1,16. *de cantu*: CIC. Brut. 200 ut avem cantu aliquo sic illos ... oratione quasi suspensos. LVCR. 1,256 novis avibus canere undique silvas. VERG. georg. 2,328 tum resonant avibus virgulta canoris. HOR. epod. 2,26 queruntur in silvis aves. TIB. 1,3,60 dulce sonant tenui gutture carmen aves. CARM. de mens. 3,8 PROP. 4,9,30 OV. epist. 10,8. am. 1,13,8 liquidum tenui gutture cantat avis. 3,1,4. fast. 1,444 quae (*aves*) facili dulces editis ore modos. 4,166. 5,430 variae conticuistis aves. trist. 3,12,8 indocilique loquax gutture vernat avis. EPIST. Sapph. 152. SEN. Oed. 454 garrula per ramos avis obstrepit. Phaedr. 508 aves querulae fremunt. CVRT. 8,9,25. FRONTO p. 149,14 N. vocis modulatae amatores primas audisse feruntur aves vernas luco opaco. NEMES. ecl. 4,40 iam (*aestu*) nulla canoro gutture cantat avis. LACT. opif. 10,15. AMBR. hex. 5,12,36 avium, quae cum eunt cubitum, quasi peracto laetae munere aethera cantu mulcere consuerunt, quod ... surgente et occidente die instaurare consuerunt. 2,12,38. 5,12,37. HIER. epist. 43,3 inter querulas aves psalmi dulcius cantabuntur. PRVD. cath. 1,16 vox ista, qua strepunt aves ... paulo ante quam lux emicet. PAVL. NOL. carm. 23,1 ver avibus voces aperit. PHYSIOGN. 56. 73 RVT. NAM. 1,112 VEN. FORT. 3,9,27. CARM. poet. min. V 61,7 est avium spatiis garrire diurnis. *de domicilio*: CIC. nat. deor. 2,129 gallinae avesque reliquae et quietum requirunt ad pariendum locum et cubilia sibi nidosque construunt eosque quam possunt mollissime substernunt. VERG. georg. 4,473 quam multa in foliis avium se milia condunt. ELEG. in Maecen. 1,36 Pieridas Phoebumque colens in mollibus hortis sederat argutas garrulus inter aves. PROP. 1,18,30. 4,9,30 multaque ... umbra tegebat aves. OV. ars 1,58 quot ... fronde teguntur aves. am. 3,5,4 in ramis multa latebat avis. fast. 1,442 aves, solacia ruris, adsuetum silvis ... genus, quae facitis nidos. 3,242 nunc avis in ramis tecta laremque parat. NVX 150 nec ullam sedibus in nostris stare videbis avem. LIV. 27,4,12 avis ... in luco

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Dianae nidos in arboribus reliquisse. CVRT. 8, 9, 25 ramis aves pendent. STAT. Theb. 6, 98 PLIN. epist. 5, 6, 22. FLOR. Verg. p. 185 aves senescunt in nido. PORPH. Hor. epist. 1, 10, 6. IVL. VAL. 1, 5 in quadam regiae parte ..., in qua aves plurimae circumerrarent. LACT. inst. 2, 4, 2 cum aves ... simulacris ... insidant nidificent inquinent. IVVENC. 2, 16 aeriis avibus dat silva quietem. SERV. georg. 2, 430 secreta nemora, quae aves frequentant (ISID. orig. 17, 6, 9). AMBR. hex. 5, 3, 8 *pisces* non nidos texunt, ut aves. 6, 8, 48. HIER. in Is. 7, 18 p. 287 avibus montium. in Ezech. 10, 31 p. 370 VVLG. prov. 27, 8 Sirach 43, 19 Is. 18, 6 Dan. 4, 18 Marc. 4, 32 PRVD. cath. 1, 16. *de cura et amore suarum*: CIC. nat. deor. 2, 129 *aves pullos* ita tueantur, ut et pinnis foveant ... et, si est calor a sole, se opponant. HOR. epod. 1, 19. OV. ars 2, 66 erudit infirmas ut sua mater aves. SEN. dial. 6, 7, 2 aves cum stridore magno inanes nidos circumfremuerunt. epist. 66, 26 aves ex aequo partiuntur cibos (*sc. fetibus, cf.* QVINT. inst. 2, 6, 7). 99, 24 *aves* suos diligunt ⟨fetus⟩. HIL. in psalm. 56, 3 avibus naturae est infirmitatem pullorum alis inumbrare. AMBR. hex. 5, 16, 55 non recusant aves pascere patrem. 6, 3, 13 quae (*ecclesia*) pullos suos sicut avis materno amore conplectitur. HIER. in Is. 10, 31 p. 423 quomodo aves, ut defendant fetus suos, nidos supervolant. in Os. 2, 7 p. 76. VVLG. Luc. 13, 34 quemadmodum avis nidum suum sub pennis *congregat*. CASSIOD. in psalm. 16, 9 *aves* caros filios alarum suarum extensione custodiunt (35, 7). ISID. orig. 12, 7, 6. *de cibo*: VERG. georg. 2, 60 turpis avibus praedam fert uva racemos. OV. fast. 1, 684 neve ... rura ... depopulentur aves. SEN. contr. 10, 5, 27 aves male existimare de tabula *Zeuxis, in qua erat puer uvam tenens* (PLIN. nat. 35, 65. 66). COLVM. 2, 8, 5 ab avibus ... sata non infestari. 2, 20, 1 quod avibus *seges* praedam ... praebet. 5, 6, 6 ne ... cacumina seminum ab avibus praerodantur. 12, 46, 2. PLIN. nat. 15, 8 bacas Liciniae *olivae* nulla avis adpetit. 16, 152. 17, 220 vermiculantur ... quaedam *arbores* idque aves cavi corticis sono experiuntur. 18, 53 munitur ... *fructus satorum* vallo aristarum contra aves. 18, 160. 19, 116. 20, 4. PAVL. dig. 18, 1, 40, 3 ex eo quod avibus ex aere cecidisset. VLP. dig. 41, 1, 44 quod avis transvolans ex area aut ex agro nostro transtulit. PORPH. Hor. sat. 1, 8, 1. 7. PS. LACT. Phoen. 72 in quam (*palmam*) nulla ... prorepere possit ... avis ... rapax. IVVENC. 2, 742. 780 PALLAD. 3, 24, 5. VVLG. gen. 40, 17 avesque comedere ex eo (*canistro*). PRVD. ham. 228 c. Symm. 2, 1033 AVG. civ. 5, 7. *abiguntur*: VERG. georg. 1, 156 sonitu terrebis aves. Aen. 12, 262 quos ... advena ... territat, invalidas ut aves. TIB. 1, 1, 18 terreat ut saeva falce Priapus aves. OV. fast. 1, 400 COLVM. 2, 10, 10. 11, 2, 85 PORPH. Hor. sat. 1, 8, 1. 7 LACT. inst. 2, 4, 2. PALLAD. 1, 37, 4 aves ... pannis et crepitaculis terreamus. SERV. georg. 1, 155. PLAVT. Rud. 770 obiciam *te* magnis avibus pabulum. OV. epist. 11, 83 dari ... avibus ... nepotem. LIV. 25, 12, 6 avibus ... fuat esca caro tua. VAL. MAX. 1, 6, 5 *carnis partes*, quarum maiorem numerum praepetes ... diripuerunt aves. SEN. Phoen. 256 Thy. 750. Tro. 567 numquid ... pascis Idaeas aves? benef. 4, 20, 3. epist. 92, 34 utrum proiectum *corpus* aves differant. CVRT. 7, 5, 40 LVCAN. 4, 810 PLIN. nat. 2, 147. STAT. Theb. 1, 625 inpastae fugistis aves. 12, 153 solis avibus ... ire licet *ad corpora*. MART. 10, 5, 12 abigatque *moriens* ... noxias aves. QVINT. decl. 278 p. 134. VVLG. deut. 32, 24 devorabunt eos aves morsu amarissimo. II reg. 21, 10 non dimisit aves lacerare eos per diem. III reg. 14, 11 vorabunt eos aves caeli. Iob 28, 7 Is. 18, 6 Bar. 6, 21. 70 Ezech. 39, 4. 17. 44, 31 II Macc. 9, 15. 15, 33 apoc. 19, 21 HIER. epist. 1, 13 in Is. 5, 18 p. 200 in Ier. 2, 7 p. 898 in Ezech. 10, 32 p. 379 CLAVD. 5, 451. 28, 208 AVG. serm. ed. Mai 74, 1 SALV. gub. 6, 84. SEN. nat. 4, 13, 4 quod ... avibus *aquam* ... in usum large ac beate profudit. PLIN. nat. 10, 129 bibunt aves suctu. SEN. rem. fort. 10, 1 nihil deest avibus. STAT. Ach. 1, 556 qualis iam nocte propinqua e pastu referuntur aves. AMBR. hex. 3, 9, 39 quae tibi noxia sunt, avibus ... innoxium ministrant pabulum. *de congregatione*: VERG. Aen. 6, 311 quam multae glomerantur aves, ubi frigidus annus trans portum fugat et terris immittit. OV. trist. 5, 10, 19 ut avis densissimus hostis advolat. fast. 1, 684 neve ... rura ... agmine laesuro depopulentur aves. APVL. met. 3, 24 in avem similem gestiebam. IVL. VAL. 1, 5 in qua (*regiae parte*) aves plurimae circumerrarent. *cf. l. 4.* *varia*: OV. Pont. 3, 1, 21 non avis obloquitur (*i. invenitur*) *in Pontica tellure.* FEST. p. 166 quod *navis* aqua feratur natans, ut avis. PLIN. nat. 8, 85 *corniculorum* motu ... sollicitent ad se aves *cerastae*. 10, 73 temporum magna differentia avibus. VAL. FL. 2, 75 raras et litus in altum mittit aves. 3, 360 arctos ad patrias avibus medio iam vere revectis. COMM. apol. 255 quod avis sua tempora norunt. QVINT. inst. 5, 10, 21 *ut in terra non omni* nec avem aut feram reperias. HIL. in psalm. 118 nun 18 p. 485 natura avium est, ut non, cum volent, requiescant. SERV. georg. 1, 387 aves corporis gesticulatione *laetitiam suam exprimunt*. AMBR. hex. 5, 19, 62 *viduitas* etiam in avibus praedicatur. 5, 20, 64 *integritas* in pluribus ... avibus inesse adseveratur. 6, 9, 60 ut possint oculos ... conferre ... ad alas suas, ut aves. AVG. gen. ad litt. 3, 9 quod et ipsae *aves* in terra requiescant volando fatigatae.

***de infestationibus** et **usibus** variis*: *de captu et venatione*: PLAVT. Asin. 217 auceps quando concinnavit aream, offundit cibum; aves adsuescunt. 221. VARRO ling. 8, 61 si ab avibus capiendis auceps dicatur. CIC. nat. deor. 2, 160 *aves* ne caperentur quidem nisi hominum ratione atque sollertia. VERG. georg. 1, 271 insidias avibus moliri. PROP. 2, 19, 24 stricto figere avem calamo. 3, 13, 44 si forte meo tramite quaeris avem. OV. ars 1, 391 non avis utiliter viscatis effugit alis. 3, 669 non avis aucupibus monstrat, qua parte petatur. rem. 576 quae nimis apparent retia, vitat avis. fast. 1, 441 intactae fueratis aves. SEN. Herc. O. 1654 descendent aves *percussae*. dial. 5, 16, 1 aves viscum, dum trepidantes excutiunt, plumis omnibus inlinunt. epist. 74, 5 quemadmodum aves etiam inanis fundae sonus territat. CVRT. 7, 5, 41 adeo certo ictu destinata feriebat, ut aves quoque exciperet. PETRON. 46 etiamsi in aves morbosus est *servulus*. PLIN. nat. 19, 52 aves ultra Phasim amnem peti. VAL. FL. 6, 261 si quis avem summi deducat ab aere rami. MART. 9, 54, 4 implicitas virga teneret aves. VLP. dig. 41, 1, 44 si ab alio capiatur *avis*. COMM. instr. 2, 23, 19 in esca perit avis aut in⟨ha⟩eret improvida visco. DON. Ter. Ad. 403 HIL. in psalm. 123, 8. OPTAT. 6, 8 p. 156 *uberius de aucupii ratione*. AMBR. hex. 6, 8, 48 ut effugias ... sicut avis de laqueo. *ibid.* avis evitat laqueos. VVLG. Iob 40, 24 numquid illudes ei quasi avi? prov. 6, 5 *eruere* quasi avis de manu aucupis. 7, 23 velut si avis festinet ad laqueum. eccles. 9, 12 sicut aves laqueo comprehenduntur. Sirach 27, 21 qui dimittit avem de manu sua. Ier. 5, 27 decipula plena avibus. thren. 3, 52. Bar. 3, 17 qui in avibus caeli ludunt? Am. 3, 5 HIER. epist. 52, 9 PAVL. NOL. carm. 1, 3 ORIENT. comm. 1, 144. SIDON. carm. 7, 205 alite vincit aves. DRAC. Romul. 7, 96 laud. dei 2, 288. *cibi genus*: PLAVT. Men. 918 (*iocose*) soleamne ēsse avis squamossas, piscis pennatos? HOR. sat. 2, 4, 45 avibus quae natura et foret aetas ante meum nulli patuit quaesita palatum. 2, 8, 27 cenamus avis. CARM. de mens. 2, 38 *October* pinguis dat tibi ruris aves. OV. met. 13, 53 alitur ... avibus *Philoctetes*. SEN. contr. 10 praef. 9 quidquid avium volitat ... nostris sepelitur ventribus. CELS. 2, 24 p. 69. 4, 26 p. 151. 5, 26, 30 p. 196. 5, 28, 4 p. 209. SEN. dial. 5, 20, 4 servabantur ... generosae illi (*Cambysae*) aves. 10, 12, 5 quanta arte scindantur aves in frusta. 11, 10, 3. epist. 47, 6 alius pretiosas aves scindit. 122, 4 aves, quae conviviis conparantur. PETRON. 38 (?). 69 PLIN. nat. 8, 223. QVINT. decl. 288 p. 179 avibus onerari fercula gaudes? SVET. Vit. 13. PAVL. sent. 3, 6, 44 aves et pecora, quae instruendarum epularum gratia in fundo comparata sunt. APVL. apol. 58 PLIN. med. 1, 25 CARM. de mens. 2, 38 APIC. 6, 227—230. *praeda aliarum avium sive animalium*: VARRO Men. 289 ut avis enicat accipiter. CIC. div. 2, 144. HOR. carm. 4, 4, 2 *aquilae* rex deorum regnum in aves vagas permisit. epod. 1, 19 *ut* avis serpentium adlapsus timet. ars 13. OV. met. 11, 292 *quae volucris* omnes terret aves. 11, 345. ars 3, 420 Iovis in multas devolat ales aves. SEN. Oed. 905. MELA 1, 99 supervolantes aves ... absorbent *angues*. PLIN. nat. 10, 18 *aquilam* aves ... adgerentem. 10, 22 alii accipitres non nisi e terra rapiunt avem. 10, 23 *accipitres* ex silvis et harundinetis excitant aves. 10, 197 avibus devoratis *a draconibus*. 10, 202 feles ... quo silentio, quam levibus vestigiis obrepunt avibus! 35, 121 MART. 14, 216 PORPH. Hor. ars 9. SERV. Aen. 11, 721 *accipiter* avibus execrabilis. AMBR. hex. 5, 16, 53 ut adiumenta quaedam bellantibus *ciconiis* adversus inimicas aves conferre credantur *cornices* (5, 17, 56). ISID. orig. 12, 2, 29. 12, 7, 55. *de infestationibus rerum quarundam*: LVCR. 5, 741 quia sunt *Averna* avibus contraria cunctis (PLIN. nat. 4, 2. 31, 21 NON. p. 14 SERV. Aen. 3, 422 CLAVD. rapt. Pros. 2, 349 ISID. orig. 13, 19, 8 GLOSS. V 649, 7 *al.*). SEN. nat. 3, 21, 1 in quosdam specus qui despexere, moriuntur; tam velox malum est, ut transvolantes aves deiciat. 6, 28, 1 aves ... si in illum *vaporem* inciderunt ... in ipso volatu cadunt. PLIN. nat. 11, 115 hoc (*malum pediculorum*) ... et aves infestat. 31, 27 aves, quae degustaverint *de fonte*, iuxta mortuas iacere. *possessionis et educationis genus*: PROP. 3, 13, 32 *illis munus erat portare suis* variam plumae versicoloris avem. SEN. dial. 6, 12, 2 qui ... aves ... summa diligentia nutriunt. COLVM. 2, 14, 5 in quo (*rure*) neque pecora neque aves haberi possint. PLIN. nat. 10, 141 aviaria primus instituit inclusis omnium generum avibus M. Laelius Strabo. QVINT. inst. 1, 12, 7 ne ... avibus ... accommodent curam. SVET. Nero 11. 25 (?). PAVL. dig. 32, 66 avibus legatis. IAVOL. dig. 33, 7, 11 eadem ratio est, in avibus, quae in insulis maritimis aluntur. VLP. dig. 33, 7, 12, 13 aves instrumento ... contineri. PAVL. dig. 41, 2, 3, 14 aves ... possidemus, quas. VLP. dig. 41, 1, 44 quemadmodum ... avis, *quae* potestatem nostram evasit, si ab alio capiatur, ipsius fit (POMP. dig. 41, 7, 5).

de avibus auspicia facientibus: *praemittuntur generalia quaedam; saepius translate i. q. omen, sim.*: VARRO ling. 6, 82 in auguriis etiam nunc augures dicunt avem specere. CIC. leg. 2, 32 hanc ipsam partem (μαντικῆς), quae est in avibus ceterisque signis[que] disciplinae nostrae. 3, 9 *de dictatore*: ave sinistra dictus populi magister esto. nat. deor. 2, 160 avis quasdam et alites et oscines ... rerum augurandarum causa esse natas. div. 1, 28 ut nunc extis ... sic tum avibus magnae res impertiri solebant. 1, 88 avibus et signis admoniti futura dicebant *Amphiaraus et Tiresias*. 1, 118 ita a principio incohatum esse mundum, ut certis rebus certa signa praecurrerent, alia in extis, alia in avibus, alia in fulgoribus. 1, 120 efficit in avibus divina mens, ut tum huc, tum illuc volitent alites, tum in hac, tum in illa parte sese occultent, tum a dextra, tum a sinistra parte canant oscines. 2, 16. 2, 72 attulit ... in cavea pullos

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

... pullarius. haec sunt igitur aves internuntiae Iovis! quae pascantur necne, quid refert? nihil ad auspicia *eqs.* 2, 73 quod decretum collegii vetus habemus omnem avem tripudium facere posse. 2, 76 *externa auguria* omnibus fere avibus utuntur, nos admodum paucis. 2, 79 aves eventus significant aut adversos aut secundos. 2, 80 cur ... aliis a laeva, aliis a dextra datum est avibus ut ratum auspicium facere possint? 2, 83. 2, 149 persequitur superstitio sive tu vatem sive tu omen audieris, sive immolaris sive avem aspexeris *eqs.* FEST. *et* PAVL. FEST. p. 1 augustus locus sanctus ... quia ab avibus significatus est ... quia aves pastae id ratum fecerunt (*cf.* SVET. Aug. 7). 2 augur ab avibus gerendoque dictus. *ibid.* auspicium ab ave spicienda. 6 ut in auguriis altera cum appellatur avis, quae utique prospera non est. 16 arcula dicebatur avis, quae in auspiciis vetabat aliquid fieri. 21 admissivae aves dicebantur ab auguribus, quae consulentem iuberent. 43 circanea dicitur avis, quae volans circuitum facit. 109 inebrae aves, quae in auguriis aliquid fieri prohibent. 195 quod fit ore augurium, quod non avibus aliove modo fit. 197 oscines aves ... esse ..., quae ore canentes faciant auspicium, alites (aut *cod.*), quae alis ac volatu (*cf. sub* ales *II A 2, ubi uberius de re*). 205 praepetes aves quidam dici aiunt quia secundum auspicium faciant praetervolantes. alii quod aut ea, quae praepetamus, indicent: aut quod praetervolent *eqs.* (245. HYG. Gell. 7, 6, 3 praepetes ... aves ab auguribus appellantur, quae aut opportune praevolant aut idoneas sedes capiunt. 7, 6, 10 avibus ... praepetibus contrarias aves inferas appellari, Nigidius Figulus ... ita dicit: 'discrepat dextra [*sc. avis*] sinistrae, praepes inferae'. SERV. Aen. 4, 462. 6, 15). PAVL. FEST. p. 260 quinque genera signorum observant augures, ex caelo, ex avibus, ex tripudiis, ex quadripedibus, ex diris. 276 remores aves in auspicio dicuntur, quae acturum aliquid remorari conpellunt. 289 respicere avem est in auspicando, unde quis avem prospexit, cum eodem revertitur. 298 esse tripudium, quod avi excidit. 304 supervaganea dicebatur ab auguribus avis, quae ex summo cacumine vocem emisisset. 317 sanqualis avis ap⟨pellatur quae in com⟩mentariis augura⟨libus ossifra⟩ga dicitur. 339 sinistrae aves sinistrumque sive (est *cod.*) sinistimum auspicium id quod sinat fieri. PLIN. nat. 7, 203 auguria ex avibus Car *invenit.* SERV. auct. Aen. 1, 398 cycnos inter augurales aves non inveniri. 4, 453 sunt et de avibus dira auspicia. 6, 198 servare ... et de caelo et de avibus verbo augurum dicitur. SIDON. carm. 5, 262 GLOSS. *passim.* PLAVT. Asin. 259 quovis admittunt aves, picus et cornix ab laeva, corvos parra ab dextera consuadent. Cas. 616 qua ego hunc amorem mi esse avi dicam datum. ...? Epid. 182 liquido exeo foras auspicio, avi sinistra (Pseud. 762). ENN. ann. 78 secundam solus avem servat. 89 ex alto ... praepes laeva volavit avis. 91 cedunt de caelo ter quattuor corpora sancta avium. TRAG. inc. 89 solvere imperat secundo rumore adversaque avi. CIC. div. 1, 27 sibi ... eas aves, quibus auctoribus officium et fidem secutus esset, bene consuluisse. 1, 31 cum ... tris ... partis *vineae* aves abdixissent. 2, 79 quae exquiruntur avibus, nullo modo prospera Deiotaro. phil. frg. IV 3 omnibus avi incerta. HOR. carm. 1, 15, 5 mala ducis avi domum, quam. TIB. 1, 3, 17 aut ego sum causatus aves aut omina dira. 2, 5, 12 scit bene *augur* quid fati provida cantet avis. PROP. 4, 1, 40 huc quali vecta est Dardana puppis ave! 4, 1, 68 inceptis dextera cantet avis. *nota* 4, 5, 6 *de lena*: concordique toro pessima semper avis. 4, 6, 20 nec remis aequa favebat avis. 4, 6, 44 ire Palatinas non bene vidit aves *Romulus.* OV. met. 5, 147 ave deceptus falsa. 15, 640 ite bonis avibus. ars 1, 26 nec nos aeriae voce monemur avis. epist. 2, 115. 118 cecinit maestum devia carmen avis. am. 3, 12, 2 omina non albae concinuistis aves. fast. 1, 180 visam primam consulit augur avem. 1, 445. 513. 4, 814. 5, 152. Ib. 128 a laeva maesta volavit avis. LIV. 1, 12, 4 Iuppiter, tuis ... iussus avibus. 1, 36, 3 nisi aves addixissent (*v. I p. 574, 36 sqq.*). 1, 36, 4 quod aves tuae fieri posse portendunt. 1, 36, 6 ubi aves non admisissent. 2, 42, 10 *numinis* nunc extis nunc per aves consulti. 4, 18, 6. 6, 12, 9 deos, qui secundis avibus in proelium miserint. 6, 41, 8 si occecinerit avis. VAL. MAX. 7, 2, 5 pullariusque non prosperantibus avibus optimum ei auspicium renuntiasset. SEN. nat. 2, 32, 3 quomodo aves ... dextrum auspicium sinistrumque fecerunt. 2, 32, 5 cur ... aquilae hic honor datus est, ut magnarum rerum faceret auspicia, aut corvo et paucissimis avibus, ceterarum sine praesagio vox est? 2, 34, 1 (*bis*). 2, 34, 2. epist. 122, 3 tam infausti *antipodes* quam nocturnae aves sunt. CVRT. 4, 15, 27 *vates* avem monstrabat, haud dubium victoriae auspicium. LVCAN. 5, 396 laetae iurantur aves bubone sinistro. 6, 428 STAT. Theb. 3, 482. 3, 652 ut vanis avibus natoque domoque et thalamis potiare. 8, 281. 10, 217 ecce benignae noctis aves. Ach. 1, 519 sagas adfatur aves. TAC. ann. 2, 17 sequerentur Romanas aves (CLAVD. 28, 12). 12, 43. PLIN paneg. 76 consultare aves. SVET. Claud. 22. FLOR. epit. 2, 17, 9 omnia aves victimaeque promiserant. GELL. 13, 14, 5 quod in eo monte (*Aventino*) Remus ... aves ... irritas habuerit. APVL. met. 2, 21 peragrata cuncta Thessalia fuscis avibus Larissam accessi. 3, 23. COMM. instr. 1, 22, 2 excurrit alius ad sortis, aves aspicit alter. VIR. ill. 59, 1 vetantibus avibus (*cf.* 3, 1). AMM. 15, 2, 9. 22, 1, 1 SERV. auct. Aen. 1, 398. CLAVD. 22, 364 sollemnibus urnam commovet auspiciis avibusque incepta secundat. 26, 230.

nota substantiva de avibus dicta: ENN. apud Serv. auct. Aen. 1, 190 Ennius 'avium vulgus' et alibi 'hastarum'; *add.* SERV. auct. id est multitudinem hastarum et avium (CIC. nat. deor. 2, 160 VERG. Aen. 11, 457 catervae. CIRIS 49 coetus. HOR. epist. 1, 3, 19 grex. LIV. 3, 10, 6 ingens numerus. 38, 46, 5 examina. CVRT. 4, 8, 6. PLIN. nat. 6, 205 copia. STAT. Theb. 9, 28 FRONTIN. strat. 1, 2, 7. 1, 2, 8 magnam vim. NEMES. cyn. 319). PACVV. trag. 83 linguam (OV. trist. 1, 9, 50. PLIN. nat. 29, 72 sermones. GELL. 10, 12, 7 linguas et colloquia). RHET. Her. 4, 29 dulcedo. CIC. leg. 1, 21 concentum (VERG. georg. 1, 422 SEN. dial. 6, 18, 4 epist. 56, 11 PLIN. nat. 4, 31 QVINT. inst. 5, 9, 16 CORIPP. Iust. 1, 351). div. 1, 2 cantibus (1, 94. 1, 118 HOR. carm. 3, 1, 20 TIB. 1, 8, 4 MANIL. 4, 914 PLIN. nat. 1, 35, 38 PORPH. Hor. carm. 3, 1, 20 AMBR. hex. 5, 12, 37 CARM. poet. min. V 62, 2. APVL. flor. p. 80 clangores. CLAVD. 26, 444). div. 1, 2 volatibus (1, 94 top. 77 PLIN. nat. 2, 192 TAC. Germ. 10 PLIN. paneg. 5 NON. p. 429, 24 AMM. 21, 1, 9 HIER. epist. 48, 20 AVG. gen. ad litt. 3, 2 MART. CAP. 6, 697 ISID. orig. 12, 7, 75). div. 1, 92 significationibus. 1, 121 veritatem. 2, 68 congestu. 2, 70 observatione. 2, 77 divinatio. LVCR. 1, 18 domos (VERG. georg. 2, 209. NON. p. 459, 31 domicilia. HIER. in Ezech. 5, 17 p. 197 habitaculum). 3, 386 plumas (OV. met. 5, 553. trist. 1, 9, 50 penna. SEN. nat. 2, 32, 4 epist. 90, 16 PLIN. nat. 16, 248 QVINT. inst. 1, 4, 12 APVL. apol. 57. 58. PRVD. ham. 293 indumenta ... plumea. AVG. civ. 5, 11 pinnulam). LVCR. 5, 1379 voces (CVLEX 150 PLIN. nat. 11, 174 QVINT. inst. 1, 6, 37 TAC. Germ. 10 CLAVD. 18, 317 AVG. civ. 14, 24 CARM. poet. min. V 61, 45. 62 tit. ISID. orig. 12, 7, 75. VVLG. sap. 17, 17 sonus suavis). CAES. Gall. 4, 10, 5 ovis (PLIN. nat. 4, 95. 9, 37). VERG. georg. 4, 110 custos (HOR. sat. 1, 8, 3 formido). LYDIA 17 silentia. OV. met. 5, 553 pedes (PLIN. nat. 12, 45). am. 2, 6, 20 gloria. hal. 122 nidos (PLIN. nat. 12, 85. 24, 174 PORPH. Hor. carm. 3, 4, 14 VVLG. deut. 22, 6). LIV. 1, 7, 1 numero (1, 8, 3). 41, 21, 13 maculis (?). VITR. 8, 3, 17 ossa. 9, 4, 3 cauda. FEST. *et* PAVL. FEST. p. 1 gestu (2 SVET. Aug. 7 ISID. orig. 12, 7, 75). *ibid.* gustatu. 2 garritu. 32 genus. 68. 113. 124. 330. 371 PLIN. nat. 10, 138 SCHOL. Cic. Bob. p. 242. VAL. MAX. 1, 6, 11 laniatibus (IVST. 41, 3, 5 AMM. 24, 2, 8). CELS. 2, 18 p. 65 ex avibus colla alaeve. SEN. epist. 78, 24 pectora. CVRT. 7, 3, 11 vestigium. 8, 9, 26 argenteae effigies (PLIN. nat. 37, 71 imagines. PLIN. epist. 5, 6, 37 figuris). COLVM. 2, 14, 1 *stercus* ex avibus. *ibid.* stercus avium (2, 14, 7. 8, 1, 2 PALLAD. 1, 23). MELA 3, 63 pellibus. PLIN. nat. 2, 122 adventu (AVG. civ. 18, 21). 7, 203 extispicia. 10, 24 corda (10, 148). 10, 92 ingenia. 10, 143 generatio (nat. 1, 10, 46 geniturae. AMBR. hex. 5, 23, 79 auctor et creator. VVLG. sap. 19, 11 creaturam). 8, 90. 10, 204 rex. 12, 24 alas. 15, 35 furto. 16, 247 alvum. *ibid.* ventre. 17, 99 fame. 29, 56 adipe (nat. 1, 29, 13). nat. 1, 10, 13 digestio. 10, 17 vita aut notitia. 10, 49—51 sollertia. 10, 62 potu. 10, 56 pastu. 10, 63 potu. STAT. Theb. 2, 349 lapsus. SVET. Aug. 7 gustu. POMP. dig. 18, 1, 8, 1 captum (DON. Ter. Ad. 480). COLL. Mos. 15, 1 inspector (CORP. II 5078 inspex. NON. p. 429, 24 inspectio). GELL. 9, 4, 10 ritu. PORPH. Hor. sat. 2, 3, 229 fartor nunc avium, alias nomenclator. SPART. Carac. 17, 3 centum libras. LACT. inst. 2, 9, 22 fetibus (opif. 3, 9. 12, 7 NON. p. 459, 31). opif. 3, 20 discursatio. PRISCILL. tract. 3 p. 54 praepetes transitus. FILASTR. 100, 4 sensus. AVIEN. Arat. 1826 fuga. SERV. auct. Aen. 2, 702 consultationem. 4, 525 varios colores. SCHOL. Germ. Bas. p. 57, 8 auguria. AMBR. hex. 5, 15, 52 exemplo. 5, 20, 64 viduitate. VVLG. Dan. 4, 30 ungues. HIER. epist. 27, 1 silvas. 52, 6 saporibus. MARCELL. med. praef. p. 14 cinerem. DRAC. Romul. 8, 462 responsa. VEN. FORT. carm. 3, 9, 45 susurro. ISID. orig. 12, 7, 5 nati. 12, 7, 9 nomina. 12, 7, 20 similitudinem. 12, 7, 75 motu.

B *de specie accuratius definita*: **1** *generatim*: PLIN. nat. 10, 111 aves solae vario meatu feruntur et in terra et in aëre. ambulant aliquae ..., saliunt aliae ..., currunt ..., ante se pedes iaciunt ...; expandunt alas pendentesque raro intervallo quatiunt, aliae crebrius, sed et primas dumtaxat pinnas, 112 aliae et tota latera plaudunt, quaedam vero maiore ex parte compressis volant percussoque semel, aliquae et gemino ictu, aëre feruntur; velut inclusum eum prementes eiaculantur sese in sublime, in rectum, in pronum. impingi putes aliquas aut rursus ab alto cadere has, illas salire. 11, 256 avium aliae digitatae, aliae palmipedes, aliae inter utrumque, divisis digitis adiecta latitudine. AMBR. hex. 5, 14, 47 unum ... nomen avium, sed genera diversa .... *sunt* aves, quae carne vescuntur .... *sunt* aves, quae reperto pascuntur semine, aliae diverso et fortuito cibo. est etiam diversitas copularum .... alia ... avium genera enchoria, alia adventicia .... sunt alia, quae hieme redeunt, aestate peregrinantur a nobis .... aliae aves ad manum se subiciunt ... aliae reformidant. aliae isdem, quibus homines domiciliis delectantur, aliae secretam in desertis vitam diligunt .... aliae vocibus tantum strepunt, aliae canoro ... delectant modulamine. quaedam ex natura, aliae ex institutione diversarum vocum oblocuntur discrimina .... aliae simplices ... aliae astutae .... sunt etiam vitae in avibus et operum diversitates (ISID. orig. 12, 7, 1 aliae congregae, id est gregatim volantes, aliae solivagae, id est solitariae propter insidias depraedandi). *nomine speciei non addito*: PLAVT. Capt. 116 liber captivos avis ferae consimilis est (123 CAPITOL. Ver. 5, 2). Rud. 770 te ... obiciam magnis avibus pabulum (CELS. 2, 20 p. 67. NEMES. cyn. 313 Libye magnarum avium ... creatrix. PALLAD. 12, 8, 1 pennis ... avium maiorum). CIC. Cato 51 avium minorum morsus (PAVL. FEST. p. 122.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Cels. 2, 18 p. 64 in media ... materia numerari ... debere ... aves omnes a minimis ad phoenicopterum. 2, 29 p. 71 pingues minutae aves. Cvrt. 7, 8, 15 leo ... aliquando minimarum avium pabulum fuit. Plin. nat. 10, 204 noctuae et ceterae minores aves. 11, 268. 18, 53 Ambr. hex. 3, 8, 34). Cic. epist. 7, 28, 2 quod quasi avem albam videntur bene sentientem civem videre. *cf. p. 1441, 56* (Ov. met. 2, 632 inter aves albas ... consistere. Plin. nat. 18, 363. Amm. 22, 8, 35 *in Leuce insula* candidae aves nascuntur. 22, 12, 6). Cic. nat. deor. 2, 124 *plataleam* advolantem ad eas avis quae se in mari mergerent. Verg. Aen. 12, 248 litoreas ... aves. Carm. de mens. 2, 6 paludicolam ... avem. Cels. 2, 18 p. 65 eae *aves* ..., quae in aqua degunt, leviorem cibum praestant, quam quae natandi scientiam non habent. 2, 29 p. 71 aves quae natant. Colvm. 8, 9, 4 *stercus* omnium avium, praeterquam nantium. Mela 3, 56 ovis avium palustrium. Plin. nat. 10, 9 aquaticas aves. 10, 29. 18, 362. Mart. 11, 52, 14 paludis aves. Sol. 19, 6 ovis avium marinarum. Pallad. 1, 31. 1, 33, 1 avium ... palustrium. Serv. Aen. 12, 248. Ambr. hex. 5, 13, 40 quae circa aquas maris fluminumque versantur. 5, 14, 45 quae adsuetae sunt aquis. Cassiod. var. 12, 24, 3 hic vobis aquatilium avium more domus est. Isid. orig. 13, 19, 3 *neque lacus Asphalti* laetas mergendi usu patitur aves. Messalla ausp. Gell. 13, 14, 6 *Aventinum* quasi avibus obscenis ominosum (Ov. am. 2, 6, 52 obscenae quo [*loco*] prohibentur aves. Sen. Med. 732 obscenas aves *miscet Medea*). Ov. fast. 4, 704 abstulerat multas illa (*volpes*) cohortis aves (Colvm. 1 p. 27 avium cohortalium ... cura. 6, 27, 4. 8, 1, 3. 8, 4, 4. Mart. 7, 31, 1 raucae chortis aves. 7, 54, 7. 11, 52, 14. 13, 45, 2 accipe chortis aves. Veg. mil. 4, 7 aves cohortales ... in civitatibus nutriuntur et propter aegrotantes sunt necessariae). Liv. 5, 6, 2 hiemem opperiri *nos* ... sicut aestivas aves. Cels. 2, 18 p. 65 ex iis avibus, quae in media specie sunt, valentiores eae, quae pedibus, quam quae volatu magis nituntur (2, 30 p. 71 aves quae magis currunt, quam volant). 2, 20 p. 67 *boni suci sunt* omnes aves, quae ex media materia sunt. 2, 28 minime intus vitiantur ... aves et eae potius duriores (4, 12 p. 137). 4, 16 *edendae sunt lienosis* aves macrae. Sen. benef. 4, 20, 3 ut aves, quae laceratione corporum aluntur, ... pecora ... speculantur (epist. 121, 18 *animalia* obnoxia avibus rapto viventibus. Ambr. hex. 5, 22, 74 avium, quae carne vescuntur, quasi incurvos atque sinuatos pedes). Cvrt. 8, 9, 16 aves *Indiae* ad imitandum humanae vocis sonum dociles sunt. Colvm. 8, 8, 10 iam nunc Gangeticas et Aegyptias aves temulenter eructant (Plin. nat. 10, 3 Aethiopes atque Indi discolores maxime et inenarrabiles ferunt aves). 8, 13, 1 aves, quas Graeci vocant ἀμφιβίους. 8, 15, 1 ne ... evolandi sit potestas domesticis avibus (Hil. in Matth. 7, 10 vulpes ... domesticis avibus insidians). Plin. nat. 1, 10, 15 de inauspicatis avibus. 1, 10, 34. 35 de avibus peregrinis quae veniunt (Plin. nat. 9, 63 peregrinas aves Romae parĕre. 10, 74 novissimae *gibberes* ... peregrinarum avium in mensas receptae). 1, 10, 41 de avibus nostris quae discedunt et quo abeant. de avibus, quae plumas amittunt in occultatione. 1, 10, 46 quae quibus locis aves non sint. 1, 10, 88—90 de novis avibus. Plin. nat. 10, 70 quae *aves* aduncos ungues non habent. 10, 129 bibunt aves suctu, ex iis, quibus longa colla, intermittentes et capite resupinato velut infundentes sibi. 10, 141 aves cantu aliquo aut humano sermone vocales. 10, 143 tribuit hoc avium generi natura ut fecundiores essent fugaces earum quam fortes. 11, 61 populantur *apes* hirundines et quaedam aliae aves. 11, 257 avium quibusdam gravioribus in cruribus additi radii, nulli uncos habentium ungues. Apvl. met. 6, 6 passeres et ceterae, quae dulce cantitant aves. Sol. 10, 19 minime ... a diris avibus impetuntur *hirundines* (Lampr. Comm. 16, 2 ante lucem fuerant ... incendiariae aves ac dirae. Isid. orig. 12, 7, 70). Serv. Aen. 1, 398 dicit Plinius Secundus in naturali historia (*spectat ad 10, 63*) omnes aves colli longioris aut recto ordine volare ... aut in coetu se omnes invicem sustinere. Vvlg. lev. 17, 13 *si homo* aucupio ceperit feram vel avem, quibus vesci licitum est. 20, 25 separate ... avem mundam ab immunda. III reg. 4, 23 excepta venatione ... avium altilium (Hier. epist. 100, 6). Apic. 6, 232 ad aves virosas. *speciei nomine addito*: Varro rust. 3, 5, 14 *aves* cantrices, ut lusciniolae ac merulae. Cic. nat. deor. 1, 101 cum sint *ibes* aves excelsae. Ov. am. 2, 6, 54 Phoenix, unica semper avis (Ps. Lact. Phoen. 31). Pavl. Fest. p. 353 todi genus avium parvarum (Cels. 2, 18 p. 64 omnem grandem avem, quales sunt anser et pavo et grus. 2, 30 p. 71 minutae aves, merula palumbus. Plin. nat. 8, 90 parva avis, quae trochilus ... vocatur. 10, 40. 65. 116. 175. 204. 205. 11, 121 Sol. 32, 25 Evcher. instr. 2 p. 157). Cels. 2, 18 p. 65 ex iis *avibus* quae volatu fidunt, firmiores quae grandiores, quam quae minutae sunt; ut ficedula et turdus. Mela 3, 88 aves cornutae tragopanes. Petron. 35 *ciconia* avis exul hiemis. Plin. nat. 10, 34 nocturnae aves, ut noctuae, bubo, ululae (Isid. orig. 12, 7, 42). 10, 68 otus ... imitatrix ... avis ac parasita et quodam genere saltatrix. 10, 86 upupa ... obscena ... pastu avis (Serv. Aen. 3, 367). 10, 133 *attagen* quondam existimatus inter raras aves. *ibid.* phalacrocoraces, avis Baliarium insularum peculiaris (Apvl. flor. p. 42 psittacus avis [*cf. p. 1441, 28*] Indiae avis est. Porph. Hor. epod. 2, 54 attagen ... avis est Asiatica. Sol. 33, 15 cinnamolgus ... Arabiae avis. Evcher. instr. 2 p. 157 esse orientalem avem, quae nocturnus corvus appelletur. *ibid.* ibis ... avis Aegyptia. Isid. orig. 12, 1. 7. 17, 7 *passim*). nat. 11, 200 aves ... geminos sinus habent quaedam ... ut gallinae palumbes columbae perdices. Apvl. flor. p. 45 ut natura quibusdam avibus brevem et temporarium cantum commodavit, hirundinibus ... cicadis ... noctuis *eqs.* apol. 8 *crocodilo* una ex avibus fluvialibus amica avis ... *hirudines* exsculpit. Porph. Hor. sat. 2, 2, 22 lagois: avis leporini coloris. Hil. in psalm. 123, 9 passer avis domestica. in Matth. 24, 11 *de Christo*: terrena ... et domestica avis (*i. gallina*) factus. *ibid. gallinae*, familiaris ac paene terrenae avis more. Schol. Cic. Bob. p. 242 cornix ... avis genus est, quod esse fertur acutissima visione. Serv. georg. 1, 399 aves marinas, quae alcyones vocantur. 1, 403 noctua ... avis est lucifuga (Isid. orig. 12, 7, 41). Ambr. hex. 5, 18, 61 regalis avis (*i. aquilae*) inclementiam plebeiae avis (*i. fulicae*) excusat clementia. 6, 4, 20 hirundo pia avis. Vvlg. deut. 14, 11. 12 omnes aves mundas comedite. immundas ne comedatis: aquilam ... et gryphem *eqs.* Hier. in Ier. 3, 12 p. 927 avem discolorem tinctamque ... pavum. in Zach. 5, 9 p. 819 milvum ..., avem rapacissimam et semper domesticis avibus insidiantem. tract. in psalm. p. 88, 14 passer et turtur aves castissimae (Isid. orig. 12, 7, 62). Anthim. 25 de agrestibus ... avibus turtures ... graviores sunt. Isid. orig. 12, 7, 39 bubo ... avis feralis. 12, 7, 44 cornix annosa avis. 12, 7, 58 milvus ... quasi mollis avis. 12, 7, 60 turtur ... avis pudica. 12, 7, 61 columbae ... aves mansuetae et in hominum multitudine conversantes. 12, 7, 63 perdix ... avis dolosa atque immunda. 12, 7, 66 *upupa*, avis spurcissima cristis extantibus galeata. 12, 7, 70 hirundo ... garrula avis. Gloss. V 274, 31 cardellus genus avis cristati (*sic*), *sim.*

2 *singillatim*: *pro specie, de qua agitur*: Plavt. Most. 839 nullam pictam conspicio hic avem (*cornicem*). inc. frg. 47 ipsa sibi avis (*turdela*) mortem creat. *similiter, ut videtur* Naev. carm. frg. 3 postquam avem aspexit in templo Anchises ... immolabat auream victimam pulchram. Varro ling. 7, 88 haec avis (*alcyo*) graece dicitur ἀλκυών. rust. 3, 2, 3. 3, 4, 3. 3, 5, 2. 3. 4. 5. 8. 11. 12. 13 *de avibus ornithonis, i. turdis, merulis, miliariis, coturnicibus.* Cic. carm. frg. 22, 26 *de passeribus.* nat. deor. 2, 124 avem quandam, quae platalea nominaretur. ... eademque haec avis. div. 1, 74 avis illa (*gallina.* 2, 56). 2, 144 ista ... avis (*aquila*). Verg. Aen. 5, 509. *sic omnes passim.* *de avibus, quae ex hominibus factae esse dicuntur*: Varro ling. 5, 76 quod ... existimatur ... esse *lusci⟨ni⟩ola* ex Attica Progne facta ... avis (Hor. carm. 4, 12, 6 ars 187 Serv. ecl. 6, 78). Verg. Aen. 7, 191 fecit avem Circe *Picum* (Ov. met. 14, 391 Serv. Aen. 7, 190). 11, 273 *verba Diomedis*: socii ... petierunt aethera pinnis fluminibusque vagantur aves (Plin. nat. 10, 126. Serv. Aen. 11, 271 hae aves hodieque Latine Diomedeae vocantur. Isid. orig. 12, 7, 28. 14, 4, 19). Ciris 194 tu quoque, *Nise pater*, avis metuere (Serv. ecl. 6, 74 Hyg. fab. 198 p. 126, 19). Ov. met. 2, 377 fit nova Cycnus avis. 5, 544 fecit avem *Ascalaphum.* 7, 467 mutata est in avem *Arne.* 8, 150 plumis in avem mutata vocatur ciris *Scylla* (Serv. ecl. 6, 74 Rvt. Nam. 2, 54). 8, 240 factaque nuper avis *Perdix* (8, 252). 11, 341 fecit avem *Daedalionem* (Ov. Ib. 276 Hyg. fab. 200 p. 127). 12, 531 maxime vir quondam sed nunc avis unica, Caeneu (12, 525). rem. 62 Tereus ... fieri non meruisset avis (Serv. ecl. 6, 78). Ib. 276 *de Alcyone.* Epiced. Drusi 110 *de Meleagridibus* (Plin. nat. 37, 41 Stat. Theb. 4, 103). Serv. ecl. 6, 78 omnes in aves mutati sunt, Tereus in upupam, Itys in fassam *eqs.* georg. 1, 403 *Nyctimene* conversa in avem. auct. Aen. 1, 394 *Iuno* eum (Ἀστόν) in avem vertit; *al.* *de avibus, quarum figuras dei adsumpsisse feruntur*: Prop. 2, 30, 30 ut ad Troiae tecta volarit avis *Iuppiter* (*aquila*). Ov. am. 1, 3, 22 quam fluminea lusit adulter *Iuppiter* ave (*cycno*). 1, 10, 4 epist. 16, 56. am. 3, 12, 33 Iuppiter ... in aves ... se transformat. met. 6, 119 (?). Sil. 15, 62. *de avibus fabulosis quibusdam*: Plavt. Persa 4 Stymphalicis (Hyg. fab. 30 p. 64, 2. Clavd. carm. min. 9, 5 Herculeas ... aves. Sidon. carm. 9, 96 *Herculis* aves. Isid. orig. 12, 7, 27). Tib. 1, 3. 76 Tityos ... pascit aves (Ov. Ib. 182. 194 Sen. Thy. 10 Stat. Theb. 6, 754). Prop. 2, 1, 70 pellet avem *Promethei* (2, 25, 14 Caucaseas. Mart. 11, 84, 10). Ov. am. 1, 13, 4 Memnonis umbris ... parentet avis (Plin. nat. 10, 74). Sen. Herc. f. 759 Phineas (Thy. 154). *in antonomasia quam dicunt, et sim.*: Cic. Att. 9, 10, 2 dies et noctis tamquam avis illa (*hirundo*) mare prospecto evolare cupio. Verg. georg. 2, 320 candida ... avis longis invisa colubris (*ciconia*). Aen. 4, 254 quae *avis* circum litora, circum piscosos scopulos humilis volat aequora iuxta (*mergus sive fulica*). Hor. carm. 3, 27, 10 imbrium divina avis (*cornix*) imminentum. Prop. 2, 28, 38 nigraque funestum concinit omen avis (*bubo*). 4, 3, 32 lucis ... auctores (*galli.* Mart. 14, 223 cristatae ... lucis aves). Ov. met. 2, 564 noctis avem (*bubonem.* 11, 25). fast. 6, 176 quae Pygmaeo sanguine gaudet avis (*grus.* Lvcan. 3, 200 Bistonias. 7, 834 quae Nilo mutare soletis Threicias hiemes. Hyg. astr. 2, 28 p. 70, 1. Cassiod. var. 8, 12, 4 Strymoniarum). Mart. 10, 16, 6 unica (*Phoenix*; 5, 7, 2 una). 10, 19, 8 avem ... regis (*aquilam*). 12, 31, 6 quae ... gerit similes candida turris aves (*columbas*). 13, 73 *Hannibal* suas nunquam ... edit aves (*Numidicas*). Ser. Samm. 664 avis, tremulis simulat quae pellibus alis (*vespertilio*). Clavd. 20, 331 gnara loquendi (*psittacus*). Pavl. Nol. carm. 23, 28 illam ... veris avem (*lusciniam*). *praecipue mythologice*: Serv. Aen. 5, 517 nulla ... avis caret consecratione, quia singulae aves numinibus sunt consecratae. *columba*: Isid. orig. 12, 7, 61 *columbas* antiqui Venerias nuncupabant. Verg.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Aen. 6, 193 maternas agnoscit aves *Aeneas* (SERV. Aen. 5, 517). OV. met. 10, 720 albas flexit aves illuc *Cytherea*. am. 1, 2, 26 adiunctas arte movebis aves, *Amor* (CLAVD. carm. min. 25, 111). MANIL. 5, 384 aves Veneris. SIL 4, 107 dilectas Veneri notasque ab honore Diones ... aves. STAT. Theb. 7, 261 Dionaeis ... avibus. ANTH. 884, 4 Paphiis. DRAC. Romul. 6, 81 *Venus ad columbas*: illo ... aves convertite mando volatus. 10, 161 volucer *Cypris* conscendit aves. *pavo*: OV. ars 1, 627 avis Iunonia. MART. 14, 85 Iunonis avis. IVV. 3, 7, 32 CLAVD. 20, 330. 28, 576. *corvus*: OV. fast. 2, 249 *Phoebus ad corvum*: i, mea ... avis. *picus*: OV. fast. 3, 37 Martia, picus, avis. *aquila et vultur*: OV. fast. 5, 732 *de sidere*: grata Iovi fulvae rostra ... avis. IVV. 14, 82 leporem aut capream famulae Iovis et generosae in saltu venantur aves. PRVD. perist. 10, 234 sigillum semper adfixum Iovi avis ministrae. *noctua*: STAT. Theb. 3, 507 sonans avis unca Minervae. MART. 13, 64 hanc (*gallinam*) matris Cybeles esse decebat avem. 13, 75 Palamedis avem (*gruem*). CLAVD. 22, 419 Solis avem (*Phoenicem*). DRAC. Romul. 8, 466 Ditis ... signatur avis (*miluus*). *coniungitur cum speciei nomine*: LIV. 41, 13, 1 avem sanqualem. PAVL. FEST. p. 124 avis merula. PLIN. nat. 6, 184. 18, 292. 30, 94. 140 TAC. ann. 6, 28 SVET. Iul. 81. APVL. met. 5, 28 avis peralba illa gavia. flor. p. 81 avibus ... merulis et lusciniis et oloribus. COMM. apol. 139 SOL. 11, 14. 52, 43 PS. LACT. Phoen. tit. DICT. 5, 7 SERV. Aen. 7, 412 HYG. fab. 198 p. 126, 19. 200 p. 127, 14 APIC. 6, 235. 236 POL. SILV. fast. April. 7 ANTHIM. 22 ISID. orig. 14, 3, 15. PAVL. FEST. p. 39 cicuma avis noctua. 90 fringilla avis. FEST. p. 209 picum avem. PAVL. FEST. p. 367. PLIN. nat. 10, 20. 10, 37. 97. 11, 204. 13, 42. 30, 118. 146. 37, 40. 156 APVL. flor. p. 42 psittacus avis. PORPH. Hor. carm. 3, 27, 1 SOL. 33, 11 SERV. georg. 1, 120. 3, 338 Aen. 7, 190. 11, 31 SERV. auct. Aen. 4, 254 SCHOL. Verg. georg. 3, 6 AMBR. hex. 5, 23, 79. 83 ISID. orig. 12, 7, 35. 37. 38. 14, 3, 6. *cum adiectivo sive adiectivo substantivi vice fungente*: HOR. epod. 2, 53 Afra avis (IVV. 11, 143). COLVM. 8, 11, 11 Rhodiae. PLIN. nat. 10, 57 aves tardas (POL. SILV. voc. anim. chron. I 543, 19 GLOSS.). 10, 75 Seleucides. 10, 137 ave galerita (30, 62). NEMES. auc. 22 Paphiis. SOL. 11, 15 carystias. VOPISC. Tac. 11, 5 fasianam (HIER. *saepius* Phasides). ISID. orig. 12, 7, 31 Hercyniae. *de Stymphalidibus et Diomediis v. supra.* *nomine per enuntiatum relativum adiecto*: PHAEDR. app. 30, 1 avis, quam dicunt terraneolam rustici. MELA 3, 82 ab avibus, quas ibidas appellant. PLIN. nat. 10, 109 avis, quae tinnunculus vocatur. 37, 38. 112 SOL. 40, 19 SERV. ecl. 2, 1 AMBR. hex. 5, 18, 61 ANTHIM. 33 COMMENT. Lucan. 9, 430. *nomine omisso vel ignoto*: MELA 2, 98 Aria... tulit aves cum summa clade advenientium pinnas quasi tela iaculatas. PLIN. nat. 10, 36 inauspicata est et incendiaria avis, quam propter (OBSEQ. 40. 51). 10, 97 in Scythis avis magnitudine otidis binos *pullos* parit. 10, 135 novae aves — ita enim adhuc vocantur. TAC. hist. 2, 50 avem invisitata specie apud Regium Lepidum celebri luco consedisse. SVET. frg. p. 258 ripariae avis, quae in specu ripae nidificat. OBSEQ. 27 bubo et alia avis ignota. ISID. orig. 14, 4, 4 gignit aves Hyrcania silva, quarum pennae nocte perlucent.

3 Avis *sidus* (*gr.* Ὄρνις) *cf.* Ales *sidus* (*II B 3*): CIC. Arat. 47. 383. OV. fast. 2, 266 Anguis Avis Crater sidera iuncta micant. GERM. 275. CARM. poet. min. V 58, 4, 3.

II ***translate et proverbialiter***: PLAVT. Bacch. 290 neque aves neque venti citius. Poen. 975 quae illaec avis est, quae huc cum tunicis advenit? CIC. epist. 7, 28, 2 quod quasi avem albam videntur bene sentientem civem videre. PERS. 1, 46 quando hoc rara avis est (SCHOL. *ibid.* translatio est a phoenice. proverbialiter dicunt raram avem eam, quam post longum tempus videmus; *non recte, sed potius a corvo albo.* IVV. 6, 165 HIER. adv. Iov. 1, 47 adv. Pelag. 2, 11 de virg. Mar. 20 in Os. praef.). HIL. in Matth. 24, 11 *de Christo*: terrena ... nunc et domestica avis (*gallina*) factus. VVLG. prov. 10, 4 qui nititur mendaciis, hic pascit ventos; idem autem ipse sequitur aves volantes. PRVD. cath. 3, 167 tu mihi Christe columba potens sanguine pasta cui cedit avis. EVCHER. form. 4 aves: sancti, quod ad superiora corde evolent. ISID. orig. 12, 7, 71 proverbium apud antiquos erat malum sibi avem cacare (*cf.* SERV. Aen. 6, 205). *cf. etiam p. 1436, 71 sqq.* *Bannier.*

Avisa *cf.* Quiza.

Aviscus. **Apolo** *olim lectum est in titulo Perusino* CORP. XI 1956; *cf.* XIII 10010, 3052 (*in vasculo Gall.*) Avisc. f. *Otto.*

Avisiōne (*abl.*) *portus Liguriae.* ITIN. Anton. Aug. p. 503. 504 ab Hercle Manico Avisione, portus ... ab Avisione Anaone, portus.

avispex *v.* auspex. **Avītācus** *v.* Avitus.

Avitannus, -ī *cogn. vir.* CORP. VIII 21569ª (*in Mauretania Caesariensi*) Aelius Avitannus. *Diehl.*

Avith, עֲוִית, *Γετθαίμ*, *nom. oppidi Idumeae.* VVLG. gen. 36, 35 (Abuith *cod. Am.*). I par. 1, 46. HIER. nom. hebr. p. 3, 11 Avith iniqua. sit. et nom. p. 125, 1 Gethaim, pro qua in hebraeo positum est Avith, civitas Adad ... quae nunc Gebalene dicitur. *Plenkers.*

Avītiānomāra *v.* Avitus *p. 1446, 84.*

Avītiānus, Avīticiānus, Avītilla *v.* Avitus.

Avitinae *v.* Abitinae *I 100, 33, ubi addas* CYPR. sent. episc. 64 Saturninus ab Avitinis (abitinis *A*) dixit. *Diehl.*

avitium, -ī *n.* [*ab* avis. *cf.* equitium. *Th.*]. APVL. Socr. p. 110 ne tam pulchra ales, quae ex omni avitio longe praecellit, voce viduata ... muta viveret et elinguis. *cf.* avitus (GLOSS.). *Ihm.*

Avītius *v.* Avitus.

Avitta *opp. prov. Africae.* CORP. VIII 12275 (*Honori imp. aetate*) municipium Avitta Bibba. 12274 (*a. 204*) ⟨Avi⟩tta. 801 (*a. 161/8*) ⟨Avit⟩ta Bibba. TAB. Peut. 5, 4 Avitta. RAVENN. p. 143, 18 Abitan. *ab hoc municipio fort. diversum* CORP. VIII 1177 (*a. 159*) municipium Aelium Avitta, *quod memoratum censet Wilmanns* PTOL. 4, 3, 8 Ἀουίττα; *sed cf. Dessau, PW. II 2395.* *deriv. adi.* **Avittēnsis**, -e. CORP. VIII 797 (*aevi fere Hadrianei*) civitas Avittensis Bibba. PLIN. nat. 5, 30 *traditur*: Avinense *oppidum liberum.* CONC. Carth. a. 411 (Mansi 4, 101ᴮ) Honoratus episcopus Abiddensis. AVG. in psalm. 36 serm. 2, 20 Tertullus Abitensis episcopus subscripsi. *duo si fuerunt municipia, ab utro derivatum sit adi. tribus his locis non liquet.* *Diehl.*

Avittius *v.* Avius *in fine.*

avītus, -a, -um *ab* avus. PRISC. gramm. II 139, 14 avītus ... ab avo. GLOSS. II 3, 44 avitus παππῷος (394, 3). V 269, 41 avitus subaudis ut ager quem possedit avos. IV 301, 30 abitus locus, quem avus possedit (*cf.* 23, 28. V 259, 29 avi locus). 484, 45 avi⟨t⟩um ab avis relictum. 312, 25 avitium antiquitas vel ab avis relictum (*cf.* 209, 39). V 269, 61 avitum anticum vel donum avi. 169, 38 avitus antiquus, *sic saepius* (*cf.* PORPH. *et* PS. ACRO *ad* HOR. *infra p. 1443, 5*). *inde a* VARRONE. *plerumque proprie, i. ad avum pertinens; hic illic more poetarum latiore sensu i. q. vetustus, cf. ex. gr.* HOR. carm. 1, 37, 6 OV. ars 2, 695 *infra p. 1443, 5 et 19.* PAVL. FEST. p. 14 *v. sub* amita.

coniungitur cum patritus, paternus *sim., diuturnam nonnumquam propriamque possessionem significans* (*cf. Mommsen, Herm. 12 p. 123 sq.; Huschke, Zeitschr. f. vergl. Rechtswiss. 1, 1878, p. 161 sqq.; Zangemeister, Corp. IV p. 426*): CIC. leg. agr. 3, 7 'ea omnia eo iure sint ... ut quae optimo iure privata sunt'. etiamne meliore quam paterna et avita? 3, 8 meus paternus avitusque fundus Arpinas (QVINT. decl. 298 p. 179, 19 paterni avitique fundi. *cf.* HOR. carm. 1, 12, 43 avitus apto cum lare fundus). 2, 82 vobis ... gleba nulla de paternis atque avitis his possessionibus relinquetur. Verr. 1, 13 nulla res cuiusquam tam patria atque avita fuit, quae non ab eo imperio istius abiudicaretur. LIV. 2, 23, 6 agro paterno avitoque (SEN. epist. 88, 12 'paterno agro et avito' inquit 'expellor'. quid? ante avum tuum quis istum agrum tenuit? *cf.* TAC. ann. 14, 18. 22 SVET. Vesp. 5 FLOR. epit. 2, 3, 2). CORP. IV p. 382 n. 138 (*a. 53*) ob avitum ⟨et⟩ patritum fundi Audiani (*cf.* p. 383 n. 139. p. 384 n. 140. CORP. X 5853 *c. adn. Mommseni*). QVINT. decl. 261 p. 71, 8 patrimoniis paternis atque avitis. EDICT. Paul. sent. 3, 4ª, 7 quando tibi bona paterna avitaque nequitia tua disperdis (*cf.* PAVL. dig. 36, 1, 83 exceptis bonis maternis ... et avitis. *cf.* TAC. ann. 14, 31). VARRO Men. 258 funere familiari commoto avito ac patrito more precabamur. frg. Non. p. 214 secundum leges avitas et patritas. CIC. Sest. 57 Ptolemaeus ... regno paterno atque avito regali otio perfruebatur (LIV. 1, 3, 1 *cf.* VERG. georg. 3, 228 LIV. 1, 15, 6 FLOR. epit. 1, 1, 7 IVST. 13, 7, 9. 37, 1, 9 HYG. fab. 27 p. 56, 18. 63 p. 62, 13. 88 p. 85, 32. 187 p. 119, 16). CIC. Manil. 21 regno patrio atque avito. Cael. 34 cur te fraterna vitia potius quam bona paterna et avita et usque a nobis ... repetita moverunt? Verr. 4, 43 tibi ... consulatus quaerebatur, Metello paternus honos et avitus neglegebatur (LIV. 30, 26, 8 superavit paternos honores, avitos aequavit). Brut. 126 vel paternam esset vel avitam gloriam consecutus (*cf.* LIV. 1, 22, 2. 1, 32, 2). de orat. 1, 38 quom civitatem vel paterno consilio vel aviteis armis florentissimam accepissent. Tusc. 1, 45 haec ... pulchritudo etiam in terris patritam illam et avitam, ut ait Theophrastus, philosophiam ... excitavit. SEN. contr. 1, 6, 3 quidam avitas paternasque flagitiis obruerunt imagines. VELL. 1, 12, 3 vir avitis P. Africani paternisque L. Pauli virtutibus simillimus (HIER. epist. 60, 8 quo videlicet avitis paternisque virtutibus illustrior fiat. *cf.* VERG. Aen. 10, 751 SIL. 12, 257). 2, 119, 3 paterni avi⟨ti⟩que exempli successor. VAL. MAX. 1 praef. paterno avitoque sideri (*i. imp. Augusti et dictatoris Caesaris*). SEN. dial. 5, 23, 2 non habuit hoc avitum ille vitium, ne paternum quidem. QVINT. decl. 298 p. 179, 25 paternos avitosque cineres. TAC. hist. 1, 77 adulescentulos avitis ac paternis sacerdotiis in solacium recoluit. ann. 14, 43 paterna pecunia ... avitum mancipium. IVLIAN. dig. 38, 2, 11 adversus avitos et adversus paternos libertos (VLP. dig. 38, 2, 10, 1 PAVL. dig. 38, 2, 47, 3. 4 *cf.* AFRIC. dig. 38, 2, 27). CELS. dig. 6, 1, 38 finge pauperem, qui ... laribus ⟨paternis?⟩ sepulchris avitis carendum habeat (στερηθῆναι τῶν πατρῴων οἴκων ἢ τῶν τάφων τῶν πα⟨τρῴων⟩ ἢ τῶν προγονικῶν). CAPITOL. Max. Balb. 2, 3 avitas patriasque fortunas. AMM. 27, 6, 9 rem p. ut domum paternam diligere poterit et avitam (*cf.* CLAVD. carm. 15, 197). 19, 11, 1 expulisse paternis avitisque sedibus dominos. *accedit* proavitus: COD. Iust. 6, 52, 1 (*a. 450*) avita vel proavita successione (*cf.* COD. Theod. 5, 13, 30 *a. 386* RVFIN. hist. eccl. 1, 6, 6). *ibid.* adversus avitum vel proavitum desiderium.

de animalibus: COLVM. 6, 37, 4 paternam formam et modestiam, fortitudinem celeritatemque avitam refert. 7, 2, 5 maternam mollitiem, paternum et avitum rettulit colorem (*cf.* 6, 37, 7). CIC. Cato 34 hospes tuus avitus Masinissa (LVCAN. 9, 1028). epist. 13, 34 avitum mihi hospitium est cum Lysone (CIRIS 112). CATVLL. 25, 8 remitte

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

pallium mihi ... sudariumque ... quae palam soles habere tamquam avita. 68, 121 divitiis. VERG. Aen. 7, 169 solio medius consedit avito (OV. met. 6, 650 TAC. hist. 1, 40 *cf.* STAT. Theb. 2, 179). HOR. carm. 3, 3, 59 ne nimium pii rebusque fidentes avitae tecta velint reparare Troiae. 1, 37, 6 depromere Caecubum cellis avitis (PORPH. belle per cellas avitas vinum vetustum significat. PS. ACRO antiquis cellis vinariis. *cf.* SACERD. gramm. VI 541, 19 deprome bonum quadrimum celer avitum). sat. 1, 6, 79 avita ex re praeberi sumptus mihi crederet illos. TIB. 2, 4, 53 sedes ... avitas (*cf.* SIL. 5, 620 AMM. 17, 13, 24. 19, 11, 1. IVST. 20, 5, 9 *opp.* novus). ELEG. in Maecen. 2, 33 iam (cum *trad.*) deus in terris, divis insignis avitis: te Venus in patrio collocet ipsa sinu. PROP. 2, 24b, 37 sanguine. 4, 11, 29 per avita tropaea decori, Afra Numantinos regna locuntur avos, altera maternos exaequat turba Libones. OV. met. 2, 646 flamma (epist. 12, 191). 6, 239 aviti nominis heres (9, 708 PS. APVL. Ascl. 37 AVG. civ. 8, 26 CARM. epigr. 265, 3 *saec. IV ex. cf.* VAL. MAX. 2, 7, 1 cognomen). met. 13, 524 condeturque tuum monumentis corpus avitis (trist. 4, 3, 45 cinis in tumulo positus iacuisset avito). met. 13, 886 ut vires adsumeret Acis avitas. ars 2, 695 qui properant, nova musta bibant; mihi fundat avitum consulibus priscis condita testa merum. fast. 1, 43 umbras. 4, 735 iuvenis telis afflatus avitis. rem. 744 nec faciet pavidos taurus avitus equos (*cf.* STAT. Theb. 7, 279). LIV. 1, 6, 4 malum. VELL. 2, 4, 6 quae (*vita*) nullius ad id temporis praeterquam avito fulgore vinceretur. VAL. MAX. 3, 7, 2 aviti spiritus egregius successor Scipio Aemilianus. 6, 2, 3 patris Macedonica devictaeque Karthaginis avita (habita *codd.*) spolia (CLAVD. carm. min. 25, 71 spoliis armisque). 7, 7, 1 lares (PS. QVINT. decl. 13, 4 IVST. 31, 8, 4 *cf.* CELS. dig. 6, 1, 38). COLVM. 1 praef. 13 ad eosdem iuvencos et quattuor iugerum avitum herediolum. LVCAN. 7, 403 stat tectis putris avitis in nullos ruitura domus (RVT. NAM. 1, 25). LAVS Pis. 8 avitis fulta triumphis atria. 33 avitae laudis honores (CLAVD. 8, 41). PLIN. nat. 9, 117 opes (TAC. ann. 13, 34 *trad.* habitas. FLOR. epit. 1, 1, 14). SIL. 7, 261 ruris (IVV. 16, 36). STAT. silv. 5, 2, 22 titulis. Theb. 2, 179 te solio Sicyonis avitae excitum. 3, 213 terraque insternar avita. 4, 383 gentis (IVVENC. 1, 753. *cf.* PRVD. psych. 542 plebis). 4, 401 gramina. 6, 916 iugera. 7, 365 caedes visurus avitas. 10, 572 limina (11, 352). TAC. ann. 3, 72 *Lepidus* avitum decus recoluit. 11, 35 quicquid avitum (habitum *cod.*) *Neronibus et Drusis* in pretium probri cessisse. 14 31 avitis bonis exuuntur. 2, 10 libertas (FLOR. epit. 1, 23, 13). 2, 38 nobilitatis. SVET. Aug. 6 ostenditur adhuc locus in avito suburbano iuxta Velitras permodicus (94). FRONTO p. 182, 5 N. ingenii. VLP. dig. 29, 2, 12 ex avito contractu. PAVL. dig. 24, 3, 45 ex hac avita conventione. 44, 2, 30, 1 heres repperit in rebus avitis chirographum. 45, 3, 20, 1 servo. TRYPH. dig. 23, 2, 67, 1 affectionis. APVL. apol. 40 hereditatem. TERT. anim. 39 pro gentica, pro avita, pro publica aut privata devotione. SOL. 2, 27 potentia. AMM. 15, 8, 11 indutum avita purpura Iulianum. 26, 7, 16 maiestatis. IVST. 1, 1, 4 veterem et quasi avitum (*sic vel* abitum, habitum *codd.*, nativum *Crusius. cf.* AVG. civ. 4, 6) gentibus morem. PS. AVR. VICT. orig. 19, 4 qui avitas persequeretur iniurias. HIER. epist. 73, 6 sive ... avitam largitatem ostenderit in nepotem (SIDON. epist. 1, 4, 1 largitiones). RVFIN. hist. eccl. 1, 7, 14 prosapiae. PS. RVFIN. in Os. 11, 10—11 quasi columbarum agmina revertentes nidos pristinos, avitas videlicet regiones, stabili habitatione complebunt. CLAVD. 7, 190 manūs. 10, 341 sic natus in ostro parvus Honoriades genibus considat avitis. 3, 191 *Rufinus colonos* detrudit avitis finibus. 8, 520 cornus (*arbor*). 26, 410 avitae pascua vallis. SIDON. epist. 3, 5, 2 recordationis. 4, 9, 4 avita teneritudine, materna diligentia. 5, 9, 1 avitum est, quod reposco. *et saepius.* ENNOD. epist. 4, 15 p. 110, 1 avito se caespite deflet abiectum. opusc. 3 p. 378, 15 in solo avito. carm. 2, 101, 6 admonet exemplis, qui culpas format avitas. CARM. epigr. 1408, 5 ante annos animumque gerens aetatis avitae. *Ihm.*

Avītus, -ī *cogn.* *scriptores ethnici paucos tantum sic cognominatos memorant, e titulis autem multos cognovimus tam humiles (neque tamen servos) quam nobilissimos inde a primo p. Chr. saeculo medio. floruit nomen saeculis secundo et tertio. longe plurimi sunt Hispani (plus 100), ex quibus dimidia fere pars Lusitani, oriundi imprimis ex oppidis Olisipone et Collipone. numerosi porro innotuerunt e Norico, Pannonia, Gallia Narbonensi. pauci sunt Romani, nemo in columbariis. nomen numquam interiisse docent christiani saec. V/VI. v. Otto, Fleckeis. Jahrb. suppl. 24 (1898) 760 sq.* *ad prosodiam et orthographiam: in versibus legitur apud* MART. TER. MAVR. PAVL. NOL. carm. 21, 283 SIDON. VEN. FORT. CORP. VI 1008 (*a. 146*) Lolliano Avíto. *v. p. 1444, 28.* 15801 d. m. Clodiae Avítae. XIV 245 (*Ostiae*) L. Stertinius Avítus. *v. p. 1444, 17.* X 556 (*Aquis Sextiis*) C. Iu⟨lio⟩ L. f. Volt. Avíto. V 1097 (*Aquileiae*) M. Aulio Avít⟨o⟩. II 204 (*Olisipone*) in memo⟨riam⟩ Arriae Avítae. XII 210 (*Antipoli*) L. Maeli Avíti. 615 (*in agro Arelatensi orientali*) L. V⟨i⟩rillius Avítus. 3450 (*Nemausi*) d. m. Avíti Gemellí f. 3736 (*ibid.*) Crispina Avíti lib. 3951 (*ibid.*) C. Tessius C. f. Volt. Avítus. 4028 (*ibid.*) d. m. L. Vtulií Albíní Avítí fíl. 4109 C. Aventinií Avíti. XIII 6102 (*Noviomagi*) Flaví Vbtio Avítus Maxims. III 3038 (*in Dalmatia*) Avita Suioca Vesclevesis f. *cognata* Avíta Aquillia L. f. 3151 (*Apsori, cf.* 10132) Avítae Nigidiae. 5513 (*in Norico*) Ti. Iulius Avítus. 13362 (*in Pannon. inf.*) L. Marcius Avítus proc. *nota formas graecas:* CORP. Graec. 6866 (*loci incerti*) Ἀβεῖτα. 3084 (*in Lydia*) Ἀβῖτον. 4658 (*in Syria*) Ἀουῖτο⟨ς⟩. *sim.* 4300[10]. 4713 f. *adde l. 32. in codd. nonnumquam scriptum est:* Abitus: GREG. TVR. Franc. 2, 21 Abiti (*cod. A 1*). 2, 34 Abito *et* Abitus *A 1* (5, 18 p. 210. 5, 11). 4, 35 *bis* Abitus (ind. capit. 35). IORD. Get. 107 Abitus *plurr. ll.*, Avitus *codd. A B. adde titulos:* CORP. VI 32018 (*a. 391, iud. vel christ.*) ⟨M⟩unatia Susanna Abita c. p. X 1754 (*Puteolis, periit*) d. m. Aur. Abitus mil. coh. X̄ pr. ... nat. Bessus natus reg. Serdica, vico Magari. 7704 (*Caralibus*) Stertinius Abitus. II 1646 (*in Baetica, periit*) P. Iunio Abito II̅vir. *quin etiam* Habitus: TAC. ann. 13, 56 (*in codice Mediceo*). IORD. Get. 107 *cod. L.* PAVL. hist. Rom. p. 207, 15. *nota* Avithus *l. 49 et nomin.* Avitos GREG. TVR. glor. mart. 64 *et gen.* Avitos *sub 6.*

1 *consules et imperatores:* L. Duvius Avitus *a. 56* (CORP. IV suppl. XXIV 2. 19. XXV 24. XXVI 24. CORP. X 826 *Pompeis.* XII 1378 *Vasione, cf.* 1354 *ibid.* PLIN. nat. 34, 47 TAC. ann. 13, 54. 56). L. Stertinius Avitus *a. 92* (CORP. XIV 245 *Ostiae.* CONST. veteran. 22 CORP. III p. 858 MART. 9 praef. *cf.* 1, 16. 6, 84. 10, 96. 10, 102. 12, 24, 9. 12, 75, 7: *semper mere* Avitus). (Hedii) Lolliani Aviti: L. Lollianus Avitus *a. 114* (CONST. veteran. 39 CORP. III p. 1975). *cuius filius* L. Lollianus Avitus *a. 144* (CORP. XIV 490 *Ostiae.* X 1597 *Puteolis.* 5142 *prope Atinam.* INSCR. graec. Sitzungsber. d. Berl. Akad. 1888 p. 875 CHRONOGR. a. 354 chron. I p. 58, 144 CONSVL. Constant. chron. I p. 224, 144. THEO fast. chron. III p. 379, 144 *Αὐουῖτος. sed* FAST. Vind. I chron. I p. 286, 241 *et* CHRON. Pasch. *ibid.* p. 224, 144 *et* PROSP. *ibid.* p. 425, 631 *corruptum in* Aviola. *idem memoratur:* CORP. VI 1008 *a. 146* FRONTO p. 175, 1 N. APVL. apol. 24. 94 *sqq.* VLP. dig. 50, 2, 3, 2 CAPITOL. Pert. 1, 5). *cuius filius* L. Hedius Rufus Lollianus Avitus *Salius Palatinus a. 170, consul suff. sub Commodo* (ACT. Arv. a. 155 v. 28. CORP. VI 1978 *a. 170* v. 10. 1979 *a. 178* v. 2. INSCR. graec. Bull. de corr. hellén. VI p. 291 *Smyrnae, ubi Λόλλιος Ἀουεῖτος*). *cuius filius censetur esse a Dessavio* Q. Lolllianus Q. f. Poll. Plautius Avitus cos. augur · *eqs.* (CORP. VI 32412) *et collega* Pompeiani *cos. a. 209* (CORP. VI 2566. IX 1609 *Beneventi.* XIII 5121 *Aventici.* III 1780 *Naronae.* 8185 *in Moes. sup.* 11193 *Carnunti.* 11777 *Bedai.* 14361 *in Norico.* 15143 *in Pannon. inf.* COD. Iust. 7, 8, 3. 7, 62, 1. 7, 74, 1. 8, 18, 1. CHRONOGR. a. 354 chron. I p. 59, 209. CONSVL. Constant. *ibid.* p. 226, 209. THEO fast. chron. III p. 377, 209 *Ἀβῖτος.* FAST. Vind. I chron. I p. 288, 313 Avita. Vind. II *ibid.* Avito. CHRON. Pasch. *ibid.* p. 226, 209 *Ἄττον*). *nisi tamen cos. est qui memoratur* DIO CASS. 78, 30, 2 *Ἰουλίου Ἀουίτου ἀνδρὸς ὑπατευκότος, coniugis Iuliae Maesae, avi Elagabali (cf. Dessau, Prosopogr. II 169, 122). v. l. 47.* Fl. Avitus Marinianus v. c. *a. 423* (CORP. VI 32176 INSCR. christ. Rossi I 635 *cf.* CORP. VI 1761 *et* CHRON.). *cogn. Elagabali* (DIO CASS. 78, 30). INSCR. Dessau 484 pro salute domini nostri imperator. Severi Alexandri Pii Augusti et Iuliae Maesae et Iuliae Avitae Mameae sanctissimarum Augustarum (*cf.* CORP. VI 31373a). Avitus imperator: INSCR. christ. Rossi I 795 (*a. 456*) ...⟩ cons. Eparchi Avith⟨i Aug.⟩. ADDIT. Prosp. chron. I p. 491 Inpartius Avitus. CHRON. *saepius* Avitus Augustus *et* imperator. GENNAD. vir. ill. 63 Marciano et Avito regnantibus. SIDON. carm. 6, 35 *et* 7 *saepius* Avitus. GREG. TVR. Franc. 2 ind. capit. 11 de Avito imperatore. 2, 11 Avitus ... civis Arvernus ... *imperator* ... apud Placentiam urbem episcopus ordenatur. 2, 21 imperatoris. VEN. FORT. carm. 1, 15, 96. IORD. Get. 240 Aviti imperatoris. PAVL. hist. Rom. p. 207, 15. 25. LYD. de mens. IV 145 *τοῦ ... Ἀβίτου πύματον βασιλεύσαντος.*

2 *adiungo nobiles alios et celebres:* CORP. XV 7471 (*in fistula saec. I ex.*) C. Iuli(us) Avitus. *num idem quem memorat* PLIN. epist. 5, 21, 3 (*cf.* 2, 6, 1?)? PLIN. epist. 9, 33, 9 Octavium Avitum legatum pro consule *prov. Africae.* SVET. vita Verg. p. 66 R. sunt et Q. Octavi Aviti homoeon elenchon octo volumina (*in Vergilium*), ⟨quae⟩ quos et unde versus transtulerit continent. PLIN. epist. 8, 23, 1 Iuni Aviti (3 *cf.* 2, 6, 1?). *idem videtur qui nominatur in testamento Dasumii* (CORP. VI 10229 *a. 108*, v. 20). MARCELL. dig. 4, 1, 7 Marcio Avito praetori (*urbano sub Antonino Pio*). TER. MAVR. 2448 ut pridem Avitus Alfius libros poeta plusculos usus dimetro perpeti conscribit excellentium. MAR. VICTORIN. gramm. VI 137, 31 Alfius Avitus libros rerum excellentium fecit. PRISC. gramm. II 409, 18 Alfius Avitus in II excellentium (p. 426, 23. 591, 14. III 233, 21. *cf.* II 134, 3 *additam. cod. Darmst.*a). VOPISC. quatt. tyr. 15, 6 Aurelianus Augustus Gallonio Avito (*legato Thraciarum*) salutem. PAPIN. dig. 29, 2, 86 Pannonius Avitus cum in Cilicia procuraret (*saec. III in.*). SYMM. rel. 30, 1 palatini munerationem sacrarum Avitus et Castor. SYMM. or. 7 (*a. 388*) 7 Euresio adque Avito cc. vv. *ibid.* Avitus meus. SIDON. carm. 24, 75 *amicus Sidonii.* epist. 3, 1. IORD. Get. 107 Cornelius Abitus *Chalcedonem reparavit.* *ex titulis:* CORP. VI 11724 Annia Maleca Avita *soror pueri clarissimi.* X 3678 (*Miseni*) T̃. F̃l. Avito forensí (duo)vir. iter. q̃. q̃. omnib. munerib. functo. *ibid.* T. Fl. Aviti v. e. EPHEM. epigr. VIII 694 (*Syracusis*) C. Servili C. f. Quir. Avite pie salve. CORP. VIII 2760 (*Lambaesi*) ⟨Ser⟩vaeus Avitus v. e. 3354/3355 (*Lambaesi*) L. Aemilí (*vel* Aemilií *cf.* add. p. 1741) Balbi Aviti Cass⟨iani⟩. 8456 (*Sitifi*) M. Vlpius M. fil. Pap. Avitus q̄. aedil. II̅vir. II 113' (*Eborae*) ⟨X v⟩ir. stlitib. iudicand. ⟨...⟩lia Q. f. Avita

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

mater. 1182 (*Hispali*) C. Aelio C. f. C. n. Quir. Avito lyntrariorum omnium patrono lyntrari Canamenses Oducienses Naevenses. 4110 (*Tarracone*) P. Alfius Avitus Numer. Maternus. 4193 (*ibid.*) Cn. Anto⟨nio⟩ Cn. f. G⟨al.⟩ Avito Tar⟨rac.⟩ flami⟨ni⟩ pro⟨v. Hisp. cit. p. H. c.⟩. 4235 (*ibid.*) p. H. c. T. Pomponio T. f. An. Avito flam. Romae divorum et Augustorum prov. Hisp. citer. (4395). XII 2794 (*in agro Volcarum*) d. m. M. Tuilii Aviti IIIIvir. ab aer. pontif. XIII 7118 (*Mogontiaci*) Valentinie Avite matrone laudabili civi Trevere. III 4022 (*Poetovione*) C. Clodius Avitus dec. c. V(lpiae) T(raianae) P(oetovionensis). 5226 (*Celeiae*) d. m. D. Castricio Vero Antonio Avito dec. Cl. Cel. 14580 (*in Moes. super.*) cum P. Aelis Proculo Avito dec. col. Rat(iariae). **3** *adiungo conspectum exemplorum certae aetatis, quae sub 1 et 2 nondum exhibui*: Corp. VI 8634 (*saec. I med.*) Ti. Claudi Aug. lib. Aviti ímbitatoris. 1359 L. Baebio L. f. Gal. Avito praef. fabr. trib. mil. leg. X̄ gem. proc. ímp. Caesaris Vespasiani Aug. provinciae Lusitaniae adlecto inter praetorios. XII 4155 (*inter Nemausum et Sextantionem, saec. I fere ex.*) T. Iul. Aviti. III 7397 (*Perinthi, saec. I ex.*) M. Iulius Avitus Vltinia Reis Apollinar. 7 leg. X̄V̄ Apol. *eqs.* XV 437 (*eiusdem aevi*) Quint(iana) de (figlinis) Avitae. VI 2404 (*a. 115—120*) Avitus Vercel. *miles.* II 186 (*Olisipone, a. 121/2*) L. Iulium Avitum *duovirum. idem memoratur* 5221. VI 31147 (*a. 139*) b 7 P. Aelius Avitus. 31150 (*a. 142*) c 2 Claudius Avitus. c 14 Aelius Avitus. 32638 (*a. 171*) tub. M. Aurelius M. f. Cla. Avitus Celei(a). III 4150 (*Savariae, a. 188*), 3, 8 Anton. Avitus *curialis.* XIII 6646 (*a. 191*) P. Ferrasius Cl. Avitus Savaria (centurio) leg. V̄ĪĪĪ Aug. p. f. V̄ĪĪĪ 18068 (*a. 198?*) a 9 Q. Memmius Avi⟨t⟩us Cast(ris). XII 81 (*Ebroduni, saec. II*) L. Allio Avito f. dec. . . . Alliaé Avítae (i *apicata*) fil. II 5354 (*in conventu Hispalensi, saec. II med. vel ex.*) G. Auf. G. f. G⟨al(eria)⟩ Avitus f. IIvir desig. 4277 (*Tarracone, saec. II ex.*) C. Valerio Avito ĪĪ vir. (4278). 5214 (*in conventu Pacensi, saec. II ex.*) Cominia M. f. Avita, *cuius mater* Vibia M. f. Avita. VI 1449 (*saec. II/III*) M. Macrinio Avito M. f. Claud. Catonio Vindici cos. aug. p. R. Q. *eqs.* Carm. epigr. 485 (*saec. II/III*) Valerius Avitus hoc scripsi Conimbrica natus. *praescr.* M. Valerio Avito. Corp. VI 2407 (*a. 205?, cf.* 32749) ⟨A⟩ureli(us) Avitus *vigil.* III 5324 (*a. 211/3*) G. Castius Avitus d⟨ec.⟩ et ĪĪvir Sol(vensis). 4157 (*Savariae, a. 212*) C. Avita. XIII 6762 (*Mogontiaci, a. 213*) *cogn.* Avitus. Cod. Iust. 5, 54, 3 (*a. 213*) *imp. Antoninus* A. Avitae. Corp. XIII 6803 (*Mogontiaci, a. 213—217*) Paternius Avitus. VI 3058 (*a. 221*) (centuria) Aviti. Cod. Iust. 3, 37, 2 (*a. 222*) imp. Alexander A. Avito militi (4, 19, 4). Act. lud. saec. Sept. Sev. (Corp. VI 32329) 4, 15. Corp. III 10436 (*Aquinci, imp. Philippi aet.*) Afius Avitus. **4** *ad nominandi in eadem familia usum illustrandum affero hosce*: Corp. VIII 5838 (*Sigus*) Sex. Pullius C. f. Quir. Avitus, *cuius filius* 19176 (*ibid.*) Sex. Pullius Sex. fil. Quir. Avitus. XII 2997 (*inter Vcetiam et Nemausum*) L. Iuni Aviti, *cuius filia* Avita. III 3853 (*Emonae*) *eiusdem familiae duo* Aviti *et una* Avita. 3890 (*in agro Emonensi*) d. m. M. O(clatius) Avitus d(ecurio) c(oloniae) E(monensis) et Oclatia Avita Iusto fil. 11785$^{a\ et\ b}$ (*Ovilavis*) Mariae C. f. Avitae, *cuius mater* Annia Avita. *sequuntur Hispani*: Corp. II 359 (*Collippone*) Sulpiciae L. f. Avitae ex t. suo Q. Servilius Avitus her. G. Servili Lauri patris sui f. c. 367 (*Conimbricae*) Aureliae Galli fil. Avitae Restitutae annorum quinque M. Gal. Avitus fil. dulcissim. 370 (*ibid.*) d. m. M. Aurelio Avito, *cuius mater* Publia Avita. 726 (*in agro Norbensi*) Herculi Avi⟨t⟩a Aviti f. 748 (*ibid.*) Capito Aviti f. . . . Avita Aviti f., *frater et soror, quorum parentes* Avitus Capitonis f. *et* Fusca Capitonis f. (*sic*). 766 (*Caurii*) Avita Aviti f. Caur(ienses). 776 (*ibid.*) *duo* Aviti. Inscr. Ephem. epigr. VIII 84 (*ad* Corp. II 975, *in Baetica*) L. Antistio Avito filio, *cuius mater* Memmia T. f. ⟨Avi⟩ta. Corp. II 1029 (*in Baetica*) Q. Manlius Avitus Gal. Contributenses IIvir bis, *cuius filia* Manlia Avita. 2259 (*Cordubae, periit*) . . .⟩ Avitae Eucumene ⟨. . .⟩ Avitae l. Phylarg⟨y⟩ris ⟨. . . Phila⟩rg⟨y⟩ri l. ⟨E⟩ris. 3663 (*Ebusi*) L. Cornelius Longus et M. Cornelius Avitus, *quorum filii* L. Cornelius Longus *et* M. Cornelius Avitus. 4355 (*Tarracone*) M. Cornelio M. f. Gal. Avito Assalica L. f. Avita mater. 4356 Assalicae L. f. Avitae Cornelia L. f. Avita mater. 5254 (*in conventu Scollabitano*) *duae* Avitae. Inscr. Ephem. epigr. IX 16 (*in Lusitania*) Iulia Aviti filia Avita. *cf.* 32. Corp. III 6593 (*Alexandreae*) M. Aurelio Avito c(ivi) R(omano) Avitiani filio Carnuntiensi provinciae Pannoniae superioris. Inscr. Notiz. d. scavi 1893 p. 221 (*Concordiae*) ⟨d. m. V⟩lpi ⟨A⟩viti Vlpii fra(tres) Avitus et Avitianus patri. Corp. II 1000 (*in Baetica*) L. Iulius Avit⟨us⟩, *cuius filius* ⟨.⟩ Iulius Avitian⟨us⟩. III 5128 (*in Norico*) Avitianus Aviti (filius), *ibid.* Maximian. Maximi. Corp. II 3856 (*Sagunti*) Popillia Avita extestamento C. Popillí Cupití patris. III 4209 (*Savariae*) T. Pomp⟨onius⟩ Cupitus ⟨. . .⟩ an. si⟨bi et . . .⟩ae Avitae c⟨oniugi⟩. 5248 (*ibid.*) T. Carmaeo Avito, *cognato* T. Carmae⟨i⟩ Finiti. 13526 (*ibid.*) P. Védius P. f. Potítus féc. s. et . . . P. Védio Avito fil. **5** Corp. II 3386 (*in colonia Accitana*) Fabia L. f. Fabiana avia in honorem Avitae neptis píissimae. 813 (*Caperae in Lusitania*) Avitae Moderati filiae aviae (*sim. bis*). XII 344 Tito Adreticio Avito nepoti. III 5109 (*in Norico*) Nertomariae Avitae nept(i), *cuius avia* Cupita. 5294 (*in agro Celeiano*) Avitae nep. **6** *in instrumento*: Corp. V 8110, 159 (*in tegulis*) Tib. Vetti Aviti (III 10183). *cf.* 8110, 160 (III 3214, 17. 10183^{56} *cf.* p. 2328^{178}). 8110, 345 (*in tegula*) Avitus. II 4974 (*in vasculo graphio scriptum*), 6 Avit(i). XII 5683 (*in amphoris*), 251 *et* 252 P. S. Avit. P. S. Avi. P. S. Av. (XIII 10002, 434). 5686, 116 (*in vasculis*) Avitus. *cf.* 5686, 1036 (XIII 10001, 62. 10010, 238). VII 1336, 121 *sqq.* Avit. Avitus. Aviti m. *sim.* A v i t o s of. (XIII 10010, 237). III 12012, 14 (*in vasculis*) Avitus fec. Avitus f. Avitus. Aviti m. (13552, 52). 12012, 24 (*in lucerna*) Aviti. 6010, 201 (*in vasculo*) Sec. Aviti (*cf.* 12014, 508 Secundin. Avi. *et* Secund. Av ////. XIII 10010, 1765). X 8059, 58 (*in signaculo*) P. Atti Aviti Iuniani. XII 5690, 86 (*in signaculo*) P. Mart. Avi. 5690, 101 (*ibid.*) Paregorus Coeli(ae) Avitae. **7** *iudaicus et christiani*: *cf. p. 1444, 8.* Corp. IX 6219 (*Venusiae*) Aviti p̄(rae)p̄(ositi). *e christianis celeberrimus* Alcimus Ecdicius Avitus (*sic* Alc. Avit. carm. prol.) *episcopus Viennensis. idem memoratur sub mero nomine* Aviti: Avell. p. 558, 19 *sqq.* p. 560, 18 Greg. Tvr. Franc. 2, 34. 5, 18 p. 210 Conc. Epaon. a. 517 p. 29, 1 Conc. Turon. a. 567 p. 130, 28. p. 132, 16 Ennod. opusc. 3, 173 Dvb. Nom. gramm. V p. 574, 4. 584, 16. 31. 591, 3. Cassiod. gramm. VII 209, 18 Aquilam et Quintilianum, sed et Avitum, quos non nulli in orthographiae peritia laudandos esse putaverunt. Isid. vir. ill. 23. *alii* (*qui partim etiam afferuntur in* Martyrol. Hier.): Gennad. vir. ill. 48 presbyter homo Hispani generis (ind. cap. 48 Consvl. Constant. chron. I p. 246, 415. *num idem* Hier. epist. 124. 79, 1. 106, 2?). Conc. Carth. a. 411 (Mansi 4, 106^{A}) episcopus plebis Lamasuensis. Pavl. Nol. carm. 21, 283 mater Avita. Oros. apol. 6, 1 Passerio et Avitus presbyteri (7, 6). Oros. comm. p. 155, 3 duo cives mei Avitus et alius Avitus (p. 155, 19). Ennod. epist. 4, 31 Ennodius Avito *episcopo Aquileiensi* (5, 5. 5, 20. 5, 21. 5, 25. 6, 13. 6, 14) Greg. Tvr. Franc. 4, 35 *episcopus Arvernensis* (5, 11. 10, 6 ind. capit. 4, 35. 5, 11) glor. mart. 64. 66^{a} Iul. 48 Mart. 3, 60. *idem* Ven. Fort. carm. 3, 21. 3, 22. 3, 22^{a}. 5, 5 inscr. praef. 1. 5, 5, 13 *et* 123. Greg. Tvr. Franc. 8, 2 basilica sancti Aviti abbatis. *idem fort.* glor. conf. 97 abba Carnoteni pagi, quem Pertensim vocant (glor. conf. ind. capit. 97 confessore Aurilianense).

derivata latina: **Avītiānus,** -a *cogn.* *ad prosodiam v. l. 45.* *apud Graecos semel, ut videtur*: Socrat. hist. eccl. 7, 18 Βιτιανὸς . . . Ῥωμαίων στρατηγός. *exempla certae aetatis*: Corp. VI 7523 (*e columb.*) C. Caecilius Avitianus. II 3399 (*a. 167, in civitate Accitana*) L. Alfenus Avitianus p. p. tr. coh. ĪĪĪ vig. *cf.* 3401. Alfenius Avitianus promag(istro) *saepius memoratur in* Act. Arv. (a. 218 a 5. 6. 17 *al.* a. 231 v. 8). Cod. Iust. 3, 36, 2 imp. Antoninus A. Avitiano. 5, 17, 1 (*a. 229*) imp. Alexander A. Avitianae. Corp. VIII 7037 (*Cirtae*) Claudius Avitianus comes primi ordinis agens pro pra⟨efe⟩ctis (7038). *idem*: Amm. 27, 7, 1 Avitianus ex vicario *Africae.* Cod. Theod. 8, 5, 15 (*a. 363*) idem A. (*Iulianus*) ad Avitianum vicarium Africae (Cod. Iust. 8, 10, 7). *cf.* 11, 28, 1. 15, 3, 2. Svlp. Sev. dial. 3, 3, 2 Avitiani comitis *Galli* (3, 4. 3, 5. 3, 8). Pavl. Petric. Mart. 5, 488 inmitem . . . Ăvītĭānum (*eadem prosodia*: 5, 258. 509 Ven. Fort. Mart. 4, 52. 101. 122. 129. 152. 195. 207). Avson. 172 *inscr.* Avitianus frater. 1 Avitianum, Musa, germanum meum, dona querella funebri. *idem memoratur* 319, 39. Corp. X 7113 (*Catinae, a. 435*) Avitianus fidelis hic in pace χρι quiescit. Evgipp. Sev. 44, 2 militem Avitianum nomine. Corp. VI 32624 d 16 M. Aur. M. f. Col. Avitianu(s) Laudici(a). XI 2598 (*prope Clusium*) Q. Caecilio Euhelpisto Avitiano. V 8371 (*Aquileiae*) L. Cervon. Avitianus. II 513 (*Emeritae*) L. Attius Avitianus. 1000 *v. sub* Avitus *p. 1445, 71.* XII 719 (*Arelate*) L. Avent. Avitiani fabr. tignua⟨r.⟩ c(olonia) I(ulia) P(aterna) Arel(atensium) mag. eiusdem corp. primo. 1311 (*Vasione*) Aul. Pompeius Avitian(us). 1395 (*ibid.*) d. m. memoriae eterne Atiliae Avitianae. XIII 1090 (*Mediolani Santonum*) d. m. Petronio Avitiano . . . Senilis et Aveticcus parentes f. c. 3261 (*apud Remos*) d. m. Ammus Avitiani Suessio. 5494 (*Dibione*) d. m. Avitian. *cf.* 5560. Inscr. Rhen. Bramb. 203 d. m. Vitellio Avitiano liberto. 2038 (*Coloniae*) Valeris Avitiano et Gratinae filis. III 5295^{a} (*in agro Celeiano*). 5128 *et* 6593 *v. sub* Avitus *p. 1445, 72 et 68.* 7493 Fl. Avitianus sig. n̄. Surorum s(agittariorum). 13419 M. Aur. Avitianus benef. pref. c. Ī Vlp. ⟨Pann⟩(oniorum). 14118 (*in ocrea aenea argentata*) Avitiani de(?). *hoc nomen subesse puto sigillis vasculorum* Corp. XIII 10010, 236 of. Avitan. *adi.* **Avītiānus,** -a, -um. Corp. XV 15^{a} *et* 15^{b} (*a. 131*) ex fig. Avitian(is) T. F. Pri. *sim.* 16. III 10183, 3 (*in tegulis, cf.* 15115^{2}) C. Iuli Africani Avitiana. *deminut.* **Avītilla,** -ae *cogn.* Corp. XIII 2899 (*saec. II ex., in agro Lemonum meridionali*) C. Domitius Virílis decurio pro salut. sua et Iul. Thalli Virilliani fili et Avitillae Aviti fil(iae) uxoris. 2831 (*in agro Haeduorum septentrionali*) Apronia Avitilla. **Avītula,** -ae *cogn. mul.* Corp. VIII 4096 (*Lambaesi*) d. m. s. Tonneía Avivitula (*sic*). *nom. gent.* **Avītius,** -a. Corp. VI 1056 (*a. 205*), 1, 61 *voc.* Aviti Crescens (*vigil*). Act. Arv. a. 241 v. 17 Avit(ius) Avitian⟨us⟩. Corp. VIII 3450 (*in civitate Lambaesitana*) d. m. Avitius Tziro . . . Avitius Z(iro) lib. b. m. posuit. 2560 (*ibid.*), 12 M. Avitius ⟨. . .⟩. 13477 (*Carthagine*). 21020. XIII 1839 (*Lugduni*) Avitiae Restitute feminae sanctissimae. III 4236 (*Scarbantiae, cf.* p. 1754) L. Avit. Maturus dec. col. Karn. II 2569 (*in Tarraconensi*). *num huc pertinet christiana*: Martyrol. Hier. 5 Kl. Iun. p. 67 (*ubi trad.* avittiae *cod. Wissenb.*, avettiae *Eptern.*, Auticię *Bern.*)? *cf.* Avittius. **Avīticiānus,** -ī *cogn.* Corp. V 1436 (*Aquileiae*) C. Cornelio Aviticiano.

derivata celtica: **Avītiānomāra,** -ae: Corp. XIII 5495 (*Dibione*)

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

filia Avitianomare donav. **Avitācus** (-um?), -ī *praedium (villa) uxoris Sidonii* (*cf.* SIDON. epist. 3,1,1), *ubi nunc vicus* Aydat, *olim* Agdat (*cf. Luetjohann in indice*). SIDON. epist. 2, 2, 3 Avitaci sumus: nomen hoc praedio, quod, quia uxorium, patrio mihi dulcius. carm. 18, 1 si quis Avitacum (*v. l.* -tt-) dignaris visere nostram, non tibi displiceat.

Aviucc(a)ntus, ī *cogn. barb.* CORP. III 4378 (*Arrabonae*) *exhibet lapis*: Vlp. Aviuccntus. *cf.* Avicantus. *Diehl.*

Avivius *v.* Ambivius.

Aviullus, -a *nom. celticum.* CORP. XII 3452$^{add.}$ (*Nemausi*) Aviullae Aviullí f. Paternae. 4096 (*inter Nemausum et ostia Rhodani*) d. m. ⟨ ⟩ Aviullí Macriní filí ⟨C⟩ornelia Candid⟨a⟩. 2782 (*cf.* p. 863, *in Volcarum agro ad Rhodani ripam*) ⟨Av?⟩iullus. 4150 (*inter Nemausum et Sextantionem*) Sollon̄í Aviulí f. 3451 (*Nemausi*) A⟨v⟩iulius (*??*) *nom. gent.* *Otto.*

1. avius *v.* avus.

2. ăvius, -a, -um [*ab* a via *derivatum. Th.*]. *inde a* PLAVTO (CIC. *non habet, v. infra l. 23*). GLOSS. ἀνόδευτος. *alias v. infra p. 1448, 2 et 8.* DIFF. Suet. p. 276 R. invium sine via, avium flexuosum (flexum a via DIFF. ed. Beck p. 65, 21, secretum GRAMM. suppl. 287, 4), devium desertus locus, pervium per quod commeatur. RHET. Her. 4, 21, 29 *v. infra l. 82 sqq.* ARVS. gramm. VII 458, 1 avius ab illa re: Cicero pro Sulla (83) 'et avius a sanitate' (*at codd.* alienus a sanitate *habent*). *lectio incertissima* TERT. pudic. 10 p. 240, 3.

PLAVT. Aul. 674 Silvani lucus extra murum est avius, crebro salicto oppletus. LVCR. 2, 145 volucres nemora avia pervolitantes (2, 346. 5, 1386 VERG. Aen. 7, 580 OV. met. 1, 479 SIL. 15, 790 STAT. Theb. 6, 29). LVCR. 1, 926 avia Pieridum peragro loca (= 4, 1. *affert* QVINT. inst. 8, 6, 45. *cf.* LIV. 9, 19, 16 saltus impeditos, avia commeatibus loca. SEN. Phaedr. 777 *syn.* deserta. AVIEN. ora 553 inter avios locos. AVSON. 418, 72 avia perlustrasse vagus loca. INSCR. Dessau 5712 ex avio loco et rupe iam minanti). LVCR. 5, 397 avia cum Phaethonta rapax vis solis equorum aethere raptavit (*cf.* SEN. Oed. 1017 STAT. Theb. 1, 160). SALL. Iug. 54, 9 nocturnis et aviis itineribus (TAC. ann. 12, 20 suscipi bellum avio itinere, inportuoso mari. SVET. Aug. 96). VERG. georg. 2, 328 virgulta (*v. infra l. 82 sqq.*). HOR. carm. 1, 23, 2 montibus (CVRT. 8, 10, 19 in avios silvestresque montes confugerant. 9, 4, 26 avios montes et impeditos. AMM. 18, 6, 21 per avios montes angustiasque praecipites veni. *cf.* LIV. 25, 32, 6). PROP. 4, 9, 60 haec lympha puellis avia secreti limitis una fluit (*cf.* STAT. Theb. 4, 719). OV. met. 6, 596 venit ad stabula avia tandem. LIV. 9, 31, 7 pecoris vim ingentem in saltum avium conpulsam esse (25, 32, 6 PAVL. NOL. carm. 17, 241). VELL. 2, 55, 4 inter solitudines avias (APVL. met. 1, 19 per diversas et avias solitudines aufugi. 4, 27. 8, 30. SOL. 31, 1 in aviae solitudinis secretum). CVRT. 4, 16, 14 nec ulla adeo avia et sicca lacuna (*cf.* APVL. met. 1, 7). VAL. FL. 4, 286 iuga. SIL. 4, 375 saxa (15, 473 latebras ac saxa capessit avia). 16, 5 amisso taurus regno gregis avia clauso molitur saltu certamina (9, 645). STAT. silv. 4, 3, 73 vallibus (*cf.* APVL. met. 1, 7). 1, 3, 89 te … avia (*coniec.* Alsia *al.*) nimbosa revocabunt litora bruma. Theb. 1, 579 rura (PAVL. NOL. carm. 15, 271. 23, 29). 5, 14 sonat avius aether. FRONTIN. strat. 2, 5, 17 regiones. FRONTO p. 213, 13 N. si apud fanum desertum et avium sacrificet. APVL. flor. p. 82 apud avios fluvios (TERT. bapt. 5 rivi). met. 1, 7 in quadam avia et lacunosa convalli (*cf.* STAT. silv. 4, 3, 73). PS. QVINT. decl. 13, 5 *apes* non damnatis sedibus suis avias fuga petiere silvas. CYPR. GALL. gen. 720 avia dimoto lustrat secreta recessu *Agar* (*cf.* STAT. Theb. 12, 143 *infra p. 1448, 37*). AVSON. 393, 28 dumeta. AMM. 29, 5, 53 aviis et diuturnis latebris (*cf.* 14, 2, 2). 20, 11, 31 speratis per avios (avictios *cod.*, avia eius *Petschenig*) tractus insidiis. CVLEX 403 roris non avia cura (turba *Heinsius*) marini. LVCAN. 5, 375 avius Hydrus antiquusque Taras. 8, 640 avia Lesbos. SIL. 9, 213 licet avia longe urbs agat et nostro procul a certamine distet. STAT. Theb. 4, 124 avia Dyme. silv. 4, 5, 29 tene in remotis Syrtibus avia Leptis creavit? 5, 2, 2 nec longa mora est aut avia tellus. *de eo qui a via aberrat, recedit*: VERG. Aen. 11, 810 in montes sese avius abdidit altos. 12, 480 volat avia longe *Iuturna*. SIL. 16, 619 tu fessos avius hostis deseris. 15, 487 enatat intento praedae fiber avius hoste. STAT. Theb. 9, 172 huc illuc frustra ruit avius. AMM. 18, 8, 11 avius ab itinere comitum. STAT. silv. 5, 3, 144 cum totiens lassata tamen nusquam avia frondes abstulit aut alium tetigit Victoria crinem. *cf.* CARM. epigr. 1327, 13 quot dedit, it repetit natura, non ⟨a⟩via (*sic Renier*, quia *lapis fort. recte*) peccat. *translate*: LVCR. 2, 229 avius a vera longe ratione recedit (2, 82). 2, 740 procul avius erras. 3, 463 quin etiam morbis in corporis avius errat saepe animus. SEN. Tro. 563 errore avio vagus arva lustras? SIL. 12, 493 init nunc avia coepto consilia. AMBR. hex. 5, 12, 38 avius igitur et inusitatus in tali genere scriptionis sermo noster canoris avibus resonet ac resultet. AVG. in euang. Ioh. 13, 11 nullus in rebus humanis tam avius a genere humano est, qui quod dico non sentiat.

neutr. pro subst., poetarum usus: *sing.*: RHET. Her. 4, 21, 29 productione eiusdem litterae hoc modo: 'hinc āvium dulcedo ducit ad āvium' (*exemplum fictum, affert* QVINT. inst. 9, 3, 70 vitandi potius quam imitandi gratia. *similiter ludens* VERG. georg. 2, 328. *cf. etiam* AMBR. *p. 1447, 78.* ISID. orig. 12, 7, 3 *infra l. 46*). *cf.* GLOSS. avium: sine via, extra via (*vel* viam). secretum aut longe semotum. secretum vel longe positum (*additur* vel invium V 269, 9). submotum longe. secretum a via. secretum, flexa via. NOT. Tir. 38, 15. *praeterea plur. tantum* (*cf. supra p. 1447, 29 sqq.*): CHAR. gramm. I 33, 25 neutra semper pluralia, haec arma, avia, arbitria. EXC. Bob. gramm. I 549, 34 neutralia semper pluralia: haec arma, haec avia, loca longe secreta. GLOSS. avia: ἀνοδία. ἀνόδευτα. extra viam (via). secreta, extra via. sine via, invia loca. VERG. Aen. 2, 736 avia cursu dum sequor et nota excedo regione viarum (*cf.* SVLP. SEV. *infra l. 25*). CVLEX 231 feror avia carpens, avia Cimmerios inter distantia lucos. VAL. FL. 5, 475 horrenda tot avia mensi. 2, 459 implevit gemitu cum taurus acerbo avia. SIL. 4, 177 avia … dum petit. 13, 92 avia tunc longinqua placent *Hannibali*. STAT. Achill. 1, 462 diffusaque linquunt avia. TAC. Agr. 19 in remota et avia deferrent *frumentum*. 37 longinqua et avia petiere (ann. 15, 11). hist. 4, 70 Civilis avia Belgarum circumibat. ann. 2, 15 avia Oceani quaesita. 2, 68 avia saltuum petiit. 13, 37 avia Armeniae incursavit. 1, 63 cedentem in avia Arminium. 14, 23 deserere vicos et in avia digredi. FLOR. epit. 2, 13, 86 deserta et avia petentem. TERT. anim. 33 quos in silvis et aviis (arvis *ed. Gangnei*) trucidaverit. AMM. 14, 2, 20 avia montium petiere celsorum (*cf.* AMM. 14, 2, 2, *ubi* aviis *Kiessling pro* viis). CLAVD. rapt. Pros. 3, 43 pecudum more pererrant avia. PAVL. NOL. carm. 10, 158 licet avia multi numine agente colant. SVLP. SEV. dial. 1, 17, 4 cursu avia petens occursum vitabat humanum (*cf.* VERG. Aen. 2, 736 *supra l. 10*). *frequens formula* per avia: VERG. Aen. 9, 57 aditumque per avia quaerit. OV. met. 1, 701 fugisse per avia nympham. 2, 205. VELL. 2, 75, 3 per avia itinerum. LVCAN. 1, 569 magnaeque per avia voces auditae nemorum (*cf.* STAT. Theb. 5, 564 aera *B M*). VAL. FL. 3, 545 frondosa per avia (NEMES. cyn. 97). 3, 597 per longa reclamat avia. 6, 441. SIL. 6, 56. 7, 438 dumosa per avia (*cf.* AVSON. 393, 28). 12, 352 latebrosa (*cf.* AMM. 14, 2, 2). 13, 338 cornipedem tulerit praecisa per avia plantam. STAT. Theb. 2, 79 nemorosa per avia (AVSON. 334, 5). 3, 115 (invia *B M*). 4, 567 fugit ille per avia Lethes. 4, 714 alta. 6, 598 Hyrcana per avia (Ach. 2, 121 Ossaea per avia. MART. 8, 55, 1 Massyla per avia). 10, 389 per avia campi. 12, 143 secreta per avia (agmina *P*) … carpit iter (*cf.* CYPR. GALL. gen. 720). TAC. hist. 2, 85 per avia Moesiae profugit. ann. 4, 45 per derupta et avia sequentis frustratus est (6, 21). APVL. met. 3, 28 per avia montium. CARM. poet. min. V 62, 4 hinc titiare cupit diversa per avia passer. NEMES. cyn. 8. AMM. 19, 8, 7 per avia saltusque membratim discerptus (*cf.* 20, 11, 31). PRVD. cath. 5, 40 longa per avia. CLAVD. carm. 8, 482 ignota per avia … migrare. PAVL. NOL. carm. 18, 381 non nota per avia. 15, 223 volucres ieiuna per avia mittens. 21, 804. ISID. orig. 12, 7, 3 aves dictae *quod* per avia … discurrunt. *Ihm.*

Avius, -a *nom. gent.* CIC. Att. 12, 5, 2 ad Avium (Aulum *M*) scripsi. 13, 4 Avius enim videtur in officio futurus. CORP. VI 7696 Claudiae Lysimache Avius Fortunatus c(oniugi). 12926 L. Avius Pudens. IX 3679 (*Marruvii*) P. Avio La⟨l⟩o sevir(o) Aug. Avia Atticilla coiugi. 3720 P. Avius Felicissimus. 4625 (*in reg. IV*) ⟨C.⟩ Annieno C. f. ⟨patri⟩, Aviai C. f. ma⟨tri⟩. X 1551 (*Puteolis*) P. P. Aví Gallinat. et Celer Augustales. 3693 (*Cumis*) P. Avius Hedus. 3772 (*Capuae, a. u. c. 660*) Cn. Avius Cn. l. Agathocles. 3988 ?. V suppl. ital. 1080, 98 (*in vasculo Aquileiae rep.*) P. Avi f. XII 3453 (*Nemausi, litteris saec. II*) Sexti Avií Capelliani. 3612 Sex. Avius Varius. 5683, 39 (*in amphora*) Avii. XIII 2198 (*Luguduni*) Sex. Avius Hermeros. II 449? 3409. VIII 6392 (*in prov. Num.*) Avia M. f. Vrbana. 16884 (*in prov. procos.*) Avia Matunis. COD. Iust. 6, 55, 2 imp(eratores) Diocletianus et Maximianus A(ugusti) Aviae. *potest et nomen gentilicium et cognomen esse.* *cogn.* Avia *seorsum exhibui; sunt exempla parum certa.* Avius *in solo titulo* CORP. VI 12157 *corrupto legitur fide indignum.* **Aviānus,** -a *cogn.* COD. Iust. 8, 27, 15 *impp. Diocletianus et Maximianus AA.* Avianae (*a. 294*). CORP. XII 4121 T. Fl. Aviano (*? num recte descripta sit dubitat editor*) XIII 10010, 3229^{a} (*in vasculo Gallico*) Avianus. III 1088 (*in Dacia, periit*) I(ovi) o(ptimo) m(aximo) Taviano … Avianus (*?*) Aug. lib. sub pro(curator) auraria⟨r(um)⟩ v. s. a ⟨l.⟩. II 3219 (*in Hispan. Tarr., periit*) Valeriae Miliae Avianae … Hostilia Niciana filiae. 5791 G. Cornelio Materno … Cor. Avianus et Aemilia Atta fíl(io). Avianus (Avianius?) *fabularum scriptor, quem exeunte saec. IV, incunte V vixisse verisimile est, cf. Crusius, PW. II 2373. in codicibus* Aviani *genetivo.* Laeti Aviani *dubiae fidei epigramma a Barthio editum v. Poet. lat. min. V p. 425.* **Aviānus** *et* **Aviānius** *nom. gent.* (Ἀϊανός CORP. inscr. Graec. 4750, Ἀβιάνιος 2641). Avianus *non certum; in omnibus exemplis rectius fortasse* Avianius *intellegitur*: CORP. VI 35687 (*periit*) ⟨S⟩ex. Licinius Atticus … Avianae Sa⟨t⟩urninae coiugi. X 4029 (*Capuae, periit*) C. Avianus (mulieris) l. Liccaeus. *cf.* 3742 *infra sub* Avianius. V 5325 (*Comi, periit*) C. Avianus Pipin⟨…⟩. VIII 15939 (*in prov. procos.*) C. Avianus Agricola (*non ab editore descripta*; AVIAÑ- *Espérandieu in editione*). VIII 18686 (*in prov. Num., non descripta ab editore*) Aviana Ianuaria. **Avianius,** -a *nom. gent.* CIC. epist. 13, 21, 1 M. Aemilius Avianius (Avianus *Medic.*, Avinianus *Harlei. Palat.*) vir cum bonus tum perhumanus

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

et in omni genere officii diligendus. ... domum eius quae est Sicyone. 13, 27, 2 Aemili Aviani (Aemili Avianiani *Medic.*, Aemiliani *Harlei. Palat.*). *fuit patronus C. Aviani Euandri artificis* (*cf. Robert, PW. II 2372*): CIC. epist. 13, 2 C. Avianio Euandro ... et ipso multum utor et patrono eius M. Aemilio familiarissime. 7, 23. PLIN. nat. 36, 32 Avianius (Aula- *pars codd.*) Euander. *cf.* PORPH. Hor. sat. 1, 3, 90. *item patronus C. Aviani Hammoni*: CIC. epist. 13, 21, 2 C. Avianium (Avinianum *Harlei.*) Hammonium libertum eius (*M. Aemili Aviani*). 13, 27, 2. CIC. epist. 13, 35, 1 Flacco Avianio (Aviano *Harlei.*) meo ... familiarissimo. 13, 75 C. Avianio (Aviano *Harlei.*) Flacco. ... a te ... peto, ut de loco, quo deportet frumentum, et de tempore Avianio (Aviniano *Palat.*) commodes. 13, 79, 1 C. Avianium (Avinium *codd.*) Flaccum. ... C. Avianius (Avinius *Palat.*) *filius eius, item* Marcus. ac. 2, 80 Puteolos videmus, at familiarem nostrum C. Avianium (Avianum *Leidens. Voss. 86*) fortasse in porticu Neptuni ambulantem non videmus. CIC. epist. 13, 35, 1 C. Avianius (C. Avianus *Medic.*, T. Avianus *Palat.*, Avianus *Harlei.*) Philoxenus antiquus est hospes meus et praeter hospitium valde etiam familiaris, quem Caesar meo beneficio in Novocomensis rettulit; nomen autem Avianii (Aviani hic *Palat. Harlei.*) secutus est, quod homine nullo plus est usus quam Flacco Avianio .... *commendatur proconsuli Siciliae.* L. Aurelius Avianius Symmachus *pater Q. Aureli Symmachi oratoris, cf. Seeck, Mon. Germ. auct. ant. VI p. XL sqq.*: CORP. VI 1698 (*a. 377*) Phosphorii. Lucio Aur. Avianio Symmacho v. c. praefecto urbi (*a. 364—65*), consuli .... 31402—4. Avianius (?) *fabularum scriptor, v. sub* Avianus. *nomen frequens in Campania et in Africa*: INSCR. Graec. Sic. Ital. 499 (*Catinae, vers. hexam.*) κλαῦσε δὲ καὶ τάρχυσε Ἀβιάνιος ἣν παράκοιτιν. CORP. VI 1058, 3, 84 (*a. 210*) Q. Avianius Victor *vigil.* 1058, 5, 111. 12877 L. Avianius Did⟨ymus⟩. 12878—12882. 31005 Avianius Vindicianus v. c. (X 1683 Avianius Vindicianus v. c. cons. Camp. 6313. '*potest esse Vindicianus is ad quem vicarium extat rescriptum imp. Gratiani a. 378 (Cod. Theod. 10, 19, 9)*' *Mommsen*). 33697 C. Avianius Maurus. XIV 244 (*Ostiae, imperante Tiberio*) C. Avian⟨ius ...⟩ *IIvir.* 1587 C. Seius C. l. Fronto, Aviania (mulieris) l. Arbuscula. X 479 (*Paesti*) C. Ceppio Callimacho patri, Avianiae matri. 485. 1064 (*Pompeis*) L. Avianius L. f. Men. Flaccus Pontianus *IIvir i. d.* 1147 (*Abellini*). 1656 (*Puteolis*) Felicitati perpetui (*sic*) temporis d. n. Valentiniani ... Avianius Valentinus v. c. cons. Camp. 1762. 1792 C. Avianius C. f. C. n. Flaccus duo vir. 1793. 2133. 2134. 2135. 2354. 3067. 3701 (*Cumis*) C. Aviani Epagathi August(alis) Cumis. 3742 (*Atellae*) C. Aviani Liccaei. 6791 (*Aenariae*) A. Avianius Cilo. 7006 (*Centuripis*). IV suppl. XCI 7 (*in tabula cerata*) L. Aviani ⟨...⟩. III 7435 (*in Moes. inf., a. 182*) proc(uratore) Avianio Bellico. VIII 1680 (*in prov. procos.*) Aviania Matidia. T. Avianius Hilarianus. 1681. 1786. 2162. 2165. 4894 L. Avianius L. f. Quir. Marcellus civ⟨is⟩ Hipponiensis. 4920. 4921. 4990. 14621 Aviania Muntana ⟨L.⟩ f. 15597. 16427. 16699 L. Aviani(us) Felix sacerdos Saturni. 17164 Q. Avianius M. f. Quir. Marcellus Pescennianus. 2564 (*in prov. Num., imperante Elagabalo*), 1, 45 Avianius Castus *miles leg.* 3065 Aviania Castula *sponsa Caecili Restuti mil. leg.* 3449. 3824. 18370? 18944. 20452 (*in Maur. Sitif.*) M. Avianius Silianus. **Aviasius** *nom. gent.* CORP. XI 720 (*Bononiae*) HS ↀↀↀↀ nomin(e) C. Aviasi T. f. Senecae f. sui T. Aviasius Servandus pater testament(o) legavit. **Aviatius** *nom. gent., cf. etrusc.* (Corp. inscr. etrusc. I 1933) larisal kalisniś aviati. CORP. VI 2379 a, 2, 3 (*a. 144*) M. Aviatius Iustus Arretio. **Avidius**, -a *nom. gent., cf.* Audius (*et infra p. 1450, 19*). Ἀουίδιος, Αὐίδιος, Ἀβίδιος *Graeci, v. infra. ex rerum gestarum historia innotuerunt hi fere (de quibus cf. v. Rohden, PW. II 2378—2386)*: T. Avidius Quietus, *frater C. Avidi Nigrini, a. 82 legatus Thraciae; filius eius* Avidius Quietus *procos. Asiae a. 125—126.* C. Avidius Nigrinus *leg. Aug. pr. pr., proconsul, Hadriano insidias fecit, a. 118 Faventiae necatus est; filia eius* Avidia Plautia, *amita imperatoris* L. Aureli Veri. C. Avidius Heliodorus *praefectus Aegypti imperante Antonino Pio.* Avidius Cassius *natione Syrus, legatus Syriae, a. 175 imperatorem se appellavit eodemque anno interfectus est. filium habuit Heliodorum. de eo vide* CAPITOL. Aur. *et* GALLICAN. Avid. *al. falsa imp. Veri epistula* (GALLICAN. Avid. 1, 6): Avidius Cassius avidus est ... imperii. *huius nominis Italiam mediam quasi quandam esse patriam tituli demonstrant, quorum antiquissimi prodierunt Interpromi, Corfini, Trebulae Mutuescae in agro Hadriano, Beneventi; praeterea rara exempla innotuerunt ex Galliis, Dalmatia, Hispania, Africa.* CORP. VI 200, 8, 7 (*a. 70*) P. Avidius H⟨...⟩. 975 a, 3, 25 (*a. 136*) Cn. Avidius Cn. f. Priscus. 1057 (*a. 205*), 1, 108 L. Avidius Gaetulicus. 1, 154. 2, 111 C. Avidi(us) Rufinus. 28357. 34592. 259, 1, 4 (*Ostiae*) L. Avidius Zenanticus. 851. 2408, 4, 15 (*Bovillis, a. 169*) Avidius Fatalis *adlectus scaenae.* 2616 (*Tusculi*). IX 26 (*Lupiis*) C. Avidius C. f. Cam. Rufus. 81 (*Brundisi*) Avidia Hesperis. 953 (*Aecis*) C. Avidius Vitalis Augustalis. 1632 (*Beneventi*) L. Avidio L. f. Ste. IIIIvir. aed., L. Avidio L. f. patri, Catiae Vibi f. matri. 2706 (*Aeserniae*). 2707. 2878 (*Histoni*). 3027 (*Teate Marruc.*). 3213 (*Corfini*) C. Avidius V. f. 3933 (*Alba Fuc.*). 4024. 4243 (*Amiterni*). 4244. 4913 (*Trebulae Mutuescae*) Sex. Avidio T. f. Se⟨r.⟩ Sex. Avidius Aenea l. et sibi et ... Avidiae matri .... 5047 (*in agro Hadriano*) M. Avidius P. f., C. Flavonius C. f. mag. INSCR. Ephem. epigr. VIII p. 24 n. 111 (*Aufidenae*). p. 32 n. 129 (*Interpromi*) L. Avidius L. f. ... mag. Mart. ... faciundum. coer. CORP. X 275 (*Grumenti*). 3382 (*Miseni*). 3410. 3718 (*Literni*). 3957 (*Capuae*). 5066 (*Atinae*) C. Avidio C. f. Ter. Clementi aed. IIvir. equo publico. *idem* 5399. 5405, 2, 1 *et* 5 (*Aquini*). 8059, 62 (*in signaculo*). XI 639 (*Faventiae*). 1621 (*Florentiae*). 3695 (*Caere*). 3694. 4249 (*Interamnae*) Sex. Avidi Sex. l. Theopili. 5752 (*Sentini*) Avidiae C. f. Tertulliae flam., matri municipal. 6169 (*Suasae*) C. Avidio C. f. Naevidiano IIviro qq., auguri Suasae. 6553 (*Sarsinae*) ossa C. Avidi Primitivi, Avidius Favor et Aufidia Ianuari parentes. V 121 (*Polae*). 2403 (*in reg. X*). 4458 (*Brixiae*) ⟨P⟩ostumi⟨ae⟩ P. f. Paullae Avidiae Proculae Rutiliai Probae sacerd. div⟨a⟩i August. V suppl. ital. 1085, 1 (*in lamella eburnea*) T. P. Avidi P. P. f. INSCR. Notiz. degli scavi 1903 p. 3 (*Albintimili*). CORP. XII 3344 (*Nemausi*). XIII 2448 (*in prov. Lugud.*) diis manibus Thaemi Iuliani Sati ⟨fi⟩l(ii) Syri de vico Athelani ... Avidius Agrippa fratri ('*Avidius Agrippa Thaemi frater nomen gentile haud dubie ab Avidio Cassio ... accepit ...*'). 6954 (*in Germ. sup.*). III 1924 (*in Dalmatia*). 2202. 2203. 2378. 8521 Nicala Avidia (*sic*). 14775¹. VII 570. 628 a (centuria) Avidi. 628 b (centuria) A u d i. 629 (centuria) Avid(i) Rufi. 912? II 1774 (*in Hispan. Baet.*). 4310 (*Tarracone*) Q. Avidio Primulo sacerdoti Caelestis. 6257, 27 (*in vasculo*) Avidi Ni(...). VIII 1912 (*in prov. procos.*). 16587. 3048 (*in prov. Numidia*) Avid. Rufina ... C. Avidius Rufinus pater filie. 11833 (*in prov. Byzac.*). INSCR. Graec. Sic. Ital. 1406 (*Romae*) Γαίῳ Ἀουιδίῳ Κλεινίᾳ. CORP. inscr. Att. III 1032 (*inter annos 169 et 175*) *T. Αὐίδιος Φαρνά⟨κ⟩ης.* 1147, 1, 58 (*imperante Commodo*) Ἀβίδιος Φαρνάκης, Ἀβίδιος Ὀκταβιανός. 1147, 3, 58 Ἀβί. Ὀκταβιανός ... Ἀβί. Φαρνάκης. 1177, 2, 62 (*saec. III ineunte*) Ἀβίδιος Θεηκόλος Μαρ(αθώνιος). 1202 (*altera saec. III parte*), 2, 24 Ἀβίδ. Εὐάρεστος. 3, 26 Ἀβίδι. Θεόδοτος. 1248 Ἀβί. Φιλοπά(τωρ). INSCR. Graec. Sic. Ital. 905 (*Sorae*) Ἀβιδία Ἀγριππῖνα. 1024 (*Romae, imperante Caracalla*) Γ. Ἀβίδιος Τροφιμιανός. *v. etiam* Abidius *sub* Abbius. **Avidiānus** *cogn.* CORP. VI 2360 Ti. Claudio Avidiano f(ilio) ... fecit Fortunatus pub(licus) et Claudia Logas parent(es). VIII 2257 (*in prov. Num.*) Fl. Avidia⟨nus⟩. CORP. inscr. Att. III 2087 Αἰλία Ἀβιδιαν⟨ή⟩ Εἰσιὰς ἐκ Σουνιέων. *v. etiam* Abidianus *sub* Abbius. COD. Iust. 9, 2, 6 *imp. Gordianus A.* Avidiano (*a. 243*). **Avidiārius** *nom. gent.* CORP. VI 1056 (*a. 205*), 1, 13 Avidiari Eutyches. 1, 21 Avidiari Valentine, *vigiles.* **Avidiēnus** *nom. gent.* HOR. sat. 2, 2, 54 frustra vitium vitaveris illud, si te alio pravum detorseris. Avidienus, cui Canis ex vero ductum cognomen adhaeret, quinquennis oleas est et silvestria poma .... *hoc nomen qui propter aviditatem putant Horatium posuisse errant.* CORP. IX 1604 (*Beneventi*) ⟨.⟩ Avidieno T. f. Ste. XV 7699 (*in fistula*) A v i d i e n i u s; *sed 'sine dubio parum accurate excepta; fortasse fuit:* ... Avidienus ...'. **Avidiaccus**, -a *nom. gent.* CORP. IX 346 (*Canusi*) T. Avidiacco T. l. Apulo. 3429 (*Peltuini, a. 242*) T. Avidiacco Restituto et Blaesio Natale aedd. qq. 3608 (*Aveiae, a. 213*) T. Avidiaccus Furianus eq. pub. 4245 (*Amiterni*) T. Avidiac⟨c⟩o T. fil. Flaviano ... T. Avidiaccus T. lib. Philetus pater, Iulia Feidana mat. 3573 (*in pago Fificulano*) C. Curtilius C. f. Quir. Marcellus et Avidiacca Colchis parentes. 3500 (*Peltuini, periit*) ⟨...⟩ i d i a c o P r i c e n ⟨...⟩. **Aviēdius**, -a *nom. gent.* CORP. IX 3386 (*in reg. IV*) T. Aviedius (mulieris) l. Stabilio. XI 5083 (*Mevaniae*) Aviedia C. f. XII 4651 add. (*Narbone*) P. Aviedius P. l. ⟨...⟩. **Aviēnus**, -a *nom. gent.* BELL. Afr. 54, 1 ⟨C.⟩ Avienus tribunus militum X legionis. 54, 4 C. Aviene. CORP. VI 12896 P. Avienus Primus, Aviena P. l. Fausta. 12897 Aviena Eucumene ... et Aveienus (*sic*) Georgus frater. 33283 T. Avieni Tarentini. 34593 ⟨L? T?⟩ Avieni Eronis. 34594. Sex. Avienus Sex. l. Secundus. XIV 3729 (*Tibure*) Sex. Avieni ⟨Di⟩oscurid⟨i⟩s. X 470 (*Paesti*, = 591) M. Avienus Aedilis. 3700 (*Cumis*) Avienus Quarte⟨...⟩. 7521 (*in Sardinia*) Sex. Avienó Callicli et Avienae Philumenae. XI 4384 (*Ameriae*) Clodiae L. f. Avieni (*sc. uxori*) matronae. 4495 C. Avienus Pudens. XIII 10010, 3139 b (*in vasculo Gallico*). III 6275? VIII 12237 (= 790, *in prov. procos.*) *duo exempla libris tradita, in uno* M. Avieni⟨...⟩, *in altero* M. Aulenius. *saeculo quarto, quinto, sexto clari facti sunt hi*: Rufius Festus Avienus *poeta Hieronymo paulo vetustior, cf. Marx, PW. II 2386. ad hunc refertur carmen* CARM. epigr. 1530 *cui praescripta* R(ufius) Festus v. c. de se ad deam Norti⟨am⟩: Festus Musoni suboles prolesque Avieni, unde tui latices traxerunt, Caesia, nomen, Nortia, te veneror lare cretus Vulsiniensi, Romam habitans, gemino proconsulis auctus honor⟨e⟩, carmina multa serens .... HIER. in Tit. 1, 12 *sqq.* in Phaenomenis Arati ... quem Cicero in latinum sermonem transtulit ... et nuper Avienus. SERV. georg. 1, 488 Avienus (Ab- *codices*). Aen. 10, 272 quarum (*stellarum*) nomina et effectus Avienus, qui iambis scripsit Vergilii fabulas, memorat. ... auct.: Avienus (Avienius *cod. Floriac.*) cometarum has differentias dicit. 10, 388 Avienus tamen, qui totum Livium iambis scripsit. AVIEN. carm. ad Flav. Rufus Festus Avienius v. c. Flavio Myrmeico v. c. Arat. *praemissa in edit. princ.* Rufi Festi Avienii. *item* ora *in fine.* Arat. *praemissa in cod. Gudiano 143 Wolfenb.* Rufi Festi Avieni. *item* ora *in fine in cod. Orteliano. cum hoc Avieno cognati fortasse hi*: MACR. sat. 1, 4, 1 Avienum. 1, 6, 26 Messalla tuus, Aviene, dictus a cognomento Valerii Maximi qui ... Messalla cognominatus est. *passim apud* MACR. 1, 4, 1 Aviene (Aviane *cod. Bamberg.*). AMM. 28, 1, 48—50 Abienus ... ex coetu amplissimo. *in codicibus nonnunquam*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

pro Avienus Avianus, *pro* Avianus Avienus. *consules a. 450. 501. 502, cf. Seeck et Hartmann, PW. II 2385 et 2391*: Gennadius Avienus *cos. (cum Valentiniano VII) a. 450, de quo* SIDON. epist. 1, 9; *ex Corvinorum familia ortum se voluit.* INSCR. christ. Rossi I 748 Abinio. 750 Habieno. CORP. IX †1370 Abieno v. c. *huius nepos* Rufius Magnus Faustus Avienus *cos. a. 501, ad quem Ennodius scripsit.* Flavius Avienus Iunior *cos. a. 502. vide etiam Mommsen, Mon. Germ. XII p. 489* Avienus *v. ill. et patricius, praefectus praetorio a. 527/8.* Aviēnius: CORP. VI 12898 (*periit*) Avienia Sex. l. Thais. XIV 251 (*Ostiae, a. 192*), 4, 2 Sex. Avienius Heraclida. 3, 6 Sex. Avienius Onesiphor(us). INSCR. Notiz. degli scavi 1897 p. 527 (*Ostiae*) Sex. Avienio ⟨. . .⟩ . . . ⟨Se⟩x. Avienio Agathurso . . . . (*v. etiam supra p. 1450, 56. 64. 65 sqq.*). **Avielius** *nom. gent., cf.* Avelius. INSCR. Ephem. epigr. VIII p. 389 n. 94 (*in Hispan. Baet., litteris saec. I*) C. Avielius C. f. Pap. Paelignus praefec(tus) iure dicundo. **Avillius** *et* **Avilius** (ī, *ut opinor*, Avīll- CORP. III 1262), *nom. gent., cf. etrusc.* avile: CORP. inscr. etrusc. I 3575 ϑania veti uhtavial aviles. PLVT. Rom. 14 γενέσθαι παῖδας αὐτῷ (*Romulo ex Hersilia*) . . . ἕνα δ' υἱὸν μόνον, ὃν Ἀόλλιον μὲν ἐκεῖνος ἀπὸ τῆς γενομένης ἀθροίσεως ὑπ' αὐτοῦ τῶν πολιτῶν ὠνόμασεν, οἱ δ' ὕστερον Ἀβίλλιον. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἱστορῶν Ζηνόδοτος ὁ Τροιζήνιος πολλοὺς ἔχει τοὺς ἀντιλέγοντας. CIC. Cluent. 36 Avillius (Avilius *codd. Faesulanus et Laurentian.*) quidam Lar.no perdita nequitia et summa egestate. *perdidit is Asuvium.* L. Avillius Flaccus *praef. Aegypti a. 32—37, cf. v. Rohden, PW. II 2392; inimicus Iudaeorum, adversarium habuit Philonem.* HIER. chron. a. Abr. 2054 Flaccus Avilius. IORD. Rom. 259 per Flaccum Avilium. ACT. Arv. a. 155, 3 magisterio Avilli Qua⟨drati⟩. a. 156, 67 A. Avillio Vrinatio Quadrato *cos.* CONC. Agath. a. 506 Mansi 8, 337^D Avilius presbyter missus a domino meo Caprario episcopo Narbonensi. *nomen in Italia haud rarum; antiquissima exempla prodierunt in Latio vetere, in Piceno, in Campania, in Gallia cisalpina.* Avillius *saepius scriptum quam* Avilius; *utraque forma haud raro, cf. infra l. 49. 60. 67. 78.* Avillius: CORP. I 1037 D. Avillius Pampilus (mulieris) l. VI 128 (*a. u. c. 747/8?*) Q. Avillius Adaeus magister vící. *cf.* 12907. 621 (*a. 90*) L. Avillí Plantae. 1056, 3, 75 (*a. 205*) Avilli Philomuse. 2484 C. Avillius C. f. Sca. Severus Fe⟨s⟩sulis mil. coh. III pr. 4368. 14634. 24764. 33512. 33763 Alcimo architecto ⟨A⟩ugustorum ⟨A⟩villia T. f. ⟨Qu⟩intilla. 34596—34597. 35743. 33920 (*quinquies*). XIV 247, 3, 12 (*Ostiae, imperante Antonino Pio*) A. Avillius Sab⟨. . .⟩. 2590 (*Tusculi, a. 186*) L. Avilli Metiliani *aedilis.* IX 358 (*Canusi*). 359. 466 (*Venusiae*) Oceanus Avil(li *servus*). . . . Phaeder. Avil. 1750 (*Beneventi*). 2381 (*Allifis*). 2406. 3086 (*Sulmone*). 3199 (*Corfini*). 4073 (*Carsiolis*). 4893 (*Trebulae Mutuescae*). 5161 (*Truenti*) X 717^b (*Surrenti*). 1090 (*Nuceriae Alafat.*) M. Calavius M. f. Men. Flaccus, ⟨Av⟩illia L. f. Betua mater. . . . Avilli⟨a . . .⟩. 1207 (*Abellae*). 1549 (*Puteolis, a. 62*) C. Avillius December. 1791 (*a. 181*). 6596 (*Velitris*). 6713 (*Anti*), 1, 11. 8059, 63 (*in signaculo*) Avilliorụ(m). XI 445 (*Arimini*). 1161 (*Veleiae*) Cn. Avillius Q. f. VIvir Aug. 1852 (*Arreti*). 1853. 2918 (*Visenti*). 3044 (*Polimarti, videtur periisse*) M. Avillius M. l. Dioc⟨l⟩es, M. Avillius M. l. Apollonida, M. Avillius M. l. Mena, Avilia M. l. Metrogenea, Avilia M. l. Cleopatra, . . . M. Avillius M. l. Menander. XI 4678 (*Tuder*). 4796 (*Spoleti*). 5844 (*Iguvi*). 1147 (*Veleiae, imperante Traiano*), 3, 8 Avillio Optato. 3, 90. 4, 3. 7, 3. 7, 25. V 1914 (*Concordiae*). 2204 (*Altini*). 2574 (*Ateste*) Avillia Sal. l. Montana. 3508 (*Veronae*). 5964 (*Mediolani*). 6845 (*Augustae Praetor.*). 6899 (*in alpe Graia, a. u. c. 751*) C. Avillius C. f. 6926 (*'eiusdem regionis et sine dubio eiusdem quoque aetatis'*) T. Aimus, M. Avilliu(s). XII 720 (*Arelate, litt. saec. I*). 3703 (*Nemausi*). 4078. 4386. 4541 (*Narbone*) M. Abillíus M. lib. Gal. Silvanus. III 1262 (*in Dacia*) Avíllíae Pietatis domo Aequ(o). 7242 (*in Achaia*) Q. Avili C. f. Lanuine salve. Κόιντε Ἀουίλλιε Γαίου υἱὲ Ῥωμαῖε χρηστὲ χαῖρε. 8376^b (*in Dalmat.*) C. Iulius Maximus veter. coh. I Belg. v. f. sib. ed (*sic*) Avil. Amabili coniugi sue. 9938 (*a. 69/70*). 14354^36 (*in Pannon. sup.*). INSCR. Jahreshefte d. öst. arch. Inst. VI 1903 Beibl. p. 32 (*in Moes. sup.*) C. Avillius Pudens. INSCR. Rhen. 395. II 335 (*in Lusitania*). VIII 3299 (*in prov. Num.*). 7226. 8423 (*in Maur. Sitif.*) Caelia Thalassa Iudaea, . . . M. Avillius Ianuarius coniugi. *cf.* 8499 Avilia Aster Iudaea, M. Avilius Ianuarius pater sinagogae fil(iae). *in latere* CORP. XV 282 (*'saec. I fere exeuntis'*) d(e) f(iglinis) Maced⟨onianis⟩ Sex. Avilli Me⟨. . .⟩. *in vasis Arretinis* CORP. XV 5028—5049 *et* XI 6700, 123—134 *et* XIII 10009, 62—71 Avilli. Avill. Avili. Avil. Avi. Av. *sim. in tegulis* CORP. XI 6674, 6 M. Avilli. 6689, 36 Cn. Avil. 277. *cf.* 6699, 32. V 8110, 49. 266. 267. 310. 8115, 14. *in vasis* CORP. V suppl. ital. 1080, 99 Avilli. Avil. XII 5686, 114 Avilius Feli. 115. II 4970, 75. 76 Avili. Avil. Avi. Av. *sim.* 6257, 72. VIII 22645, 58—67. 282—283 Avilli. Avill. Avili. Avil. Avi. Av. *sim.* Avilius (*vide etiam supra p. 1451, 32 et 21 sqq.*): CORP. VI 10077 L. Avilio Galatae fact(ionis) ṛuss(atae) lib(erto), item Iuliae C. lib. Ampliatae. 10048, 13 (saec. II) *sed* 10069 L. Avill. Dionysio cond(itori) gr(egis) russatae. 32516 (*a. 126*) L. Avilius Quintianus. 33932. 35308 Flaviae Aug. lib. Regillae . . . Avilia Agathe. XIV 3069 (*in cippo Praenestino*) C. Avilios. IX 5699 (*Cuprae Montanae*) V. Avilio(s) V. f., V. Alfieno(s) Po(bli) f. pagi Veheia(ni?). X 6397, 2, 9. 10 (*Tarracinae*). 151 (*Ravennae*). 2740 (*Volsinis*). INSCR. Notiz. degli scavi 1901 p. 280 (*prope Tusculum, liberae etiamtum rei publicae aetate*) M'. Avilius (mulieris) l. V 323 (*in reg. X*). 825 (*Aquileiae*). 2849 (*Patavi*) 2856 C. Avilius Q. f. 2901. 4350 (*Brixiae*). 6897 (*in alpe Graia*). 7452 (*Vardagate*). 7478 (*Industriae*) C. Avilio L. f. Pol. Gaviano flamini diví Caesar(is) perpetuo. 7488. 7636 (*in agro Saluzzensi*) Avilia L. f. Tertula. 7669 (*Augustae Bagiennor.*). V suppl. ital. 1075, 26 (*in tegula*) Avilia M'. f. Paeta. XII 541 (*Aquis Sextis*). 5690, 17 (*in signaculo*). XIII 2072 (*Luguduni*). III 1810 (*in Dalmat.*). 12817 (p. 2260). 13552, 94 (*in instrumento*). II 1215 (*in Hispan. Baet.*). VIII 8801 (*in prov. Num., cf.* p. 1722). 11583 (*in prov. Byzac.*). 15940 (*in prov. procos.*). 20569 (*in Maur. Sitif.*) C. Clodius T. fil. Papiria Saturninus, . . . Avilia Bona. *cogn.* CORP. V 3366 (*Veronae*) P. Fannius M. f. . . . Annia P. f. Avillia uxor. III 14213^2 (*in Moes. infer.*) Aeliae Aviliae. II 4173 (*Tarracone*) C. Vallicius Avillius Volt. Nemauso veteranus leg. VII g. f. CONC. Agath. a. 506 Mansi 8, 337^D Avilius presbyter missus a domino meo Caprario episcopo Narbonensi. **Avilliānus** *adi.* CORP. IX 1455 (*in Ligurum Baebianorum oppido, a. 101*), 2, 19 fund(i) Avilliani. XI 1147 (*Veleiae, imperante Traiano*), 2, 83 fundi Avillinlani (*sic*) partem dimidiam in Placentino pag(o) Veronense. *cf. Avillios in eadem tabula. cogn.* CORP. VI 25124 C. Publicius C. f. Avi⟨l⟩lianus. XV 3977—3982 (*in amphoris, a. 149*) M. Ovi Avillianí. XI 5069 (*Mevaniae, periit*) *traditur* Cn. Avilianus Simus. **Avilliēnus**, -a *nom. gent.* CORP. IX 4062 (*Carsiolis*) Q. Avillienus Q. f. Bassus. 4063 Q. Avillienus Fel⟨ix⟩. **Avilēnus**, -a *nom. gent.* CORP. III 13744 (*in Moes. infer.*) G. Avileno Proclian⟨o⟩. **Avillēdius**, -a *nom. gent.* CORP. IX 3760 (*Marruvii*) P. Avilled⟨ius⟩ Gilasco⟨. . .⟩. **Avilēius**, -a *nom. gent.* CORP. XI 3003 (*in agro Viterbiensi*), 17 *fundos* Baebianum et Philinianum Avilei Commodi. **Avinius**, -a *nom. gent., cf. etrusc.* (CORP. inscr. etrusc. I 1653) lar. avini artal. CORP. VI 975, 3, 33 (*a. 136*) M. Avinius M. l. Tychicus. XIII 10010, 2976 a (*in vasculo Gallico*) Avini. COD. Greg. 2, 3, 1 impp. Valerianus et Gallienus AA. et Valerianus Caesar Avinio (Savino [Sabino] Salviano Albino Esabinio *pars codd.*) Octaviano suo salutem. . . . quaecumque Iulius Agrippinus v. c. filiae tuae Aviniae (*codd.* Vinea Avinae Exavidiae, *nonnulli* Aviniae) sponsae donavit (*a. 259*). INSCR. christ. Rossi I 489 (*a. 400*) Calevius bendidit Avin(io) trisomu. **Avesidius**, -a *nom. gent.* CORP. XI 4670 (*Tuder, periit*) Avesidius Saturninus. **Avena** (-ia), **Avenus, Avenius, Avennius** *nom. gent.* CORP. V 3382 (*Veronae*) Aveniae Bassaridis filiae optim(ae) M. Gavius Cornelius Agathemer. Avenianus . . . . (*in latere*) manumissa alumna . . . a M. Avena Macro splend. eq. R. VI 4990 Avenia Thalamio. IX 2379 (*Allifis*) C. Aveno Fa⟨. . .⟩. VIII 18086 (*Lambaesi*), a, 9 L. Avenius ⟨. . .⟩. VI 12807 L. Avennius L. f. Tro. Rufus L. Avennio L. f. Tro. Rufo patri. *cogn. mul.* CORP. V 8371 (*Aquileiae*) d. m. Cosconiae Aveniae coniug. optim. L. Cervon. Avitianus. **Aveniānus** *cogn.* CORP. V 3382 (*Veronae*) *v. supra l. 39.* **Avōnius** (Aōnius), -a *nom. gent., cuius multa exempla prodierunt Romae, pauca admodum in Latio vetere, in Etruria, in Dacia, in Africa. floruit iam inde ab initiis aetatis imperatoriae. Avonii paene omnes Sexti praenomen habuerunt. de forma* Aonius *v. Solmsen, stud. p. 70 et 174. eiusdem mulieris nomen, cuius maritus a Claudio manumissus est, et* Avonia *et* Aonia *scriptum est* (CORP. VI 10223 *et* 15121). Avonius: CORP. VI 200 (*a. 70*), 2, 8 Sex. Avonius Feli⟨x⟩. 5, 2 Sex. Avonius Saturninus. 975 (*a. 136*), 4, 46 Sex. Avonius Sex. l. Faustinus. 2332. 9889 D. Avonio Thalamo . . . D. Avonius Heuretus l. 10223 Ti. Claudius Aug. lib. Ianuarius . . . et Avonia Tyche uxore eíus (*cf. infra p. 1452, 78*). 12942 M. Avonius M. l. Amaranthus. 12943 Sex. Avoni Amethysti. 12944. 12946 D. Avonio Iuliano. 12947. 12948 Sex. Avonio Primigenio Euzelus Aug. lib. fecit vernae suo. 12949. 12950. 12951 Sex. Avo⟨nio Sex.?⟩ Marti⟨alis l. Iusto?⟩ Stra⟨b⟩o⟨ni⟩. *adiecti sunt versus* (CARM. epigr. 1456) te rogo, praeter⟨iens, quisquis legis haec, mihi dicas:⟩ Avo⟨ni I⟩uste, sit t⟨ibi terra levis⟩. 12952. 12953—12955. 16221 C. Cornelio C. f. Sergia Fusco Avonia M. filia Isidora. 20460 D. Avonius Epaphra et Avonius Eurytus et Iulia Iole. *cf.* 12945 D. Avonio Euryto fecit Iulia Iole coniugi. 20580 Iuliae Niceni coniugi . . . Sex. Avonius Mercurius. 21452 Q. Avonio Q. l. Gavolo. 27826 Turraniae Paezusae f. Sextus Avonius Epaphroditus coniu. 27828 Turraniae C. f. Semnae . . . Sex. Avonius Ponticus coniugi. 34599. 34600. INSCR. Bull. com. di Roma 1902 p. 88 M. Avonius M. l. Atticus. INSCR. Notiz. degli scavi 1900 p. 575 Avonia M. l. Postima Lepida. XIV 275, a, 6 (*Ostiae*) ⟨A⟩vonia ⟨. . .⟩. 2181 (*Ariciae*) Q. Avonius Q. l. Bello. 2182 M'. Avonius M'. l. Menander, M'. Avonius M'. f. Hor., M'. Avonius ⟨M'. l.⟩ Alexander. XI 3861 (*Capenae*). 1390 (*Lunae*). CORP. inscr. etrusc. I 3340 (*Perusiae*) Cornelia C. f. Avoni⟨a⟩ nata (*cf. Lattes, Archiv XIII 127*). CORP. III 1037 (*in Dacia*) C. Avon(ius) Vernuleus veter. leg. XIII ⟨Alexandr(ianae)?⟩. Aonius: CORP. VI 1063 (*a. 212*), 3, 1 Aoni Cratere *vigil.* 12089 Aoniae Fortunatae . . . Aonia Faceta mater. 12090 Aoniae Inventae Sex. Aonius Heliades patronae. 12091 Aoniae Paulinae C. Iulius Rufinus coniugi. 15121 Ti. Claudio Ianuario Aonia Tyche coniugi (*cf. supra p. 1452, 55*). 23170 P. Magilio Vero . . . Aonia Liberalis coniugi. VIII 18068, b, 32 (*Lambaesi*) T. Aonius Donatus Bagai, *militare coepit a. 173. cognominis locum tenet* CORP. VI 5331 Marciae Opetreiae Avoniae L. Marcius Phyllidianus filius. **Avaeus**, -a *nom. gent.* CORP. IX 4647 (*Interocri*) ⟨. A⟩vaeus T. f. Qu⟨i(rina)⟩, Q. Avaeus T. f. Qui., Varia L. f. 4457 (*in agro Ami-*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ternino) Sex. Caleno Sex. f. Prisco .... Avaeae Felicitati. II 6277[b] (*in Hispan. Baet.*) Iulia Ian⟨u⟩aria ... Avaia M⟨a⟩xsuma m⟨a⟩ter filiae. Aveienius *errore pro* Avienus CORP. VI 12897. *sed v. etiam* Abeienus *sub* Abbius. **Avolēnus**, -a *nom. gent.* CORP. XI 879 (*Mutinae*) Avolenae M. l. Habrae, C. Avoleno (mulieris) l. Gallo, Avolenae (mulieris) l. Erotini. *cf.* VI 20792 L. Avvol⟨...⟩.

Avittius, -a *nom. gent.* CORP. IX 423 (*Venusiae*) G. Avittius Epaphroditu⟨s⟩ mag. Aug. 607 Avittia ⟨...⟩. *Otto.*

1. aula (aulla, ōlla), -ae *f.* [*deminutive ab* alvus *vocabulo ductum, quod olim* *aulos *dicebatur. osc.* ŭlam *'ollam' a Latinis tractum esse videtur. Th.*]. PAVL. FEST. p. 23 aulas antiqui dicebant, quas nos dicimus ollas, quia nullam litteram geminabant. NON. p. 543 aula, quam nos ollam dicimus; et est capacissimum vas. GLOSS. IV 24, 1. V 163, 49 aeni (aena?) ollas quas [c]aulas dicimus. 632, 39. *prisca verbi forma* aula *omnibus* PLAVTI *locis est tradita, praeterea* NAEV. com. 104. CATO agr. 81. 85. 86. 157, 9 (olla *ter*). GELL. 17, 8 *quinquies.* ITALA psalm. 59, 10 (*v. p. 1454, 51*). QVEROL. *saepius* (*v. p. 1454, 14.* olla p. 22, 18. 45, 22). AMM. 28, 4, 34. aulla: PLAVT. Mil. 856 (*in A*). CATO agr. 52, 1 (*in P*, aulas *A*). 87 (aullam *Pol.*, ollam *v*, aulam *apogr.*). ola: CORP. VI 2962. 16312 (= I 1047). 19075. 29983 (*ibid.* oll-). VII 19 (*in urna graphio script.*). XIV 2224. PAVL. FEST. p. 105 olam *Müller coni.* *forma vulgaris* ollum, -i *n.*: GARG. MART. pom. 1, 1 in dolium vini olla nova conclusa, ut in eo obtecta natent, esse mittenda. *pluribus locis legitur apud* PLAVT. CATONEM VARRONEM COLVM. SCRIB. LARG. PLIN. nat. IVV., *singulis* NAEV. CIC. CATVLL. HOR. LIV. SEN. nat. APVL. met. TERT. Vind., *ternis* CELS. MART., *bis* PERS. ISID. orig. 20, 8, 2 olla dicta pro eo, quod ebulliat in ea aqua igni subiecto, ut altius vapor emittatur (*cf.* GLOSS. V 574, 9). [*val.* oă, *francog. vet.* oule, *hisp.* olla *ab* olla *non ab* aula *derivatur. M.-L.*]

vas cuiuslibet materiae, plerumque coquinarium: NON. *v. supra l. 12.* ISID. diff. 1, 605 ollam: vas. GLOSS. χύτρα. III 270, 54 χύτρα olla, caccabus. II 474, 56 χαλκεῖον olla aeneum miliarium. III 204, 5 λέβης. 500, 37 μηνίσκος (*cf.* 530, 41). V 228, 41 olla illa alias vas ad quoquendum. ollam: λέβητα. II 479, 32 χύτρα τετρημένη ἔνθα ὁ στήμων διάζεται: olla animatorium (*v. II p. 86, 14*). *aenigma de olla*: ANTH. 481, 1. PLAVT. Amph. frg. 4 infringatur aula cineris in caput (Capt. 89 frangi). Aul. 390 aulam maiorem ... ex vicinia pete; haec est parva, capere non quit. 392. 580. 583. 611 onustam auri (617). 614 salvam. 709 auri plenam (821 ARGVM. Aul. 2, 1). 763 auri. 765. 809 quadrilibrem aulam auro onustam. ARGVM. Aul. 1, 3 domi ... defossam multis cum opibus. 1, 8 *et* 14. PLAVT. Capt. 846 astitui aulas. 916 Cas. 774. Curc. 368 magna (QVEROL. p. 49, 3). 396 quassa cum cinere. Mil. 853 ibi erat bilibris aula sic (auilis hic *codd.*) propter cados. 856 ubi bacchabatur aula (aulla *A*), cassabant cadi. Rud. 135 extarem (*cf.* aulicoctus. GLOSS. II 66, 46. VARRO ling. 5, 98 exta in olla [-o *F*], non in veru coquuntur. LIV. 41, 15, 2). NAEV. com. 104 (Varro ling. 7, 108) exbolas quassant aulas. CARM. epigr. (Corp. IV 1896) 33, 2 lingit *conviva* ollam aut caccabum (*'in murum Pompeianum fortasse ex Atellanae aut mimi memoria transcripti versus' adn. Bücheler*). CATO agr. 7, 2 uvae in olla in vinaceis conduntur (VARRO rust. 1, 58. CELS. 1, 6 p. 24 adiecta uva ex olla. 2, 24 p. 69 SCRIB. LARG. 104. PLIN. nat. 14, 29 uva ... ollis utilissima. 14, 56. *cf.* ollares uvae). 52. 81 in aulam aheneam aquae calidae plenam (VVLG. II Macc. 7, 3 iussit sartagines et ollas aeneas [τήγανα καὶ λέβητας] succendi. GLOSS. V 163, 45 aena ollas aenas. *ibid.* 49). 85 novam (87 COLVM. 12, 8, 1. 12, 16, 1 in olla nova fictili. 12, 59, 4 SCRIB. LARG. 60 *bis* PLIN. nat. 10, 109. 23, 109. 30, 77. 35, 35 PELAGON. 111 GARG. MART. pom. 1, 1 *v. supra l. 23.* MARCELL. med. 16, 101. 20, 53. 22, 1). 86. 156, 2. 157, 9. 158, 1. VARRO Men. 68 (Non. p. 543) ollarum (*loc. corr.*). 190 oculis observare ollam pultis, ne aduratur. ling. 5, 108 *bis.* rust. 1, 59, 3. 3, 14, 5 ollam cum foraminibus. frg. Non. p. 223 ollam rudem fictilem (FEST. p. 158 COLVM. 8, 8, 7 SCRIB. LARG. 76. 122 PLIN. nat. 14, 16. 27, 83. 33, 85. 34, 104 AVIAN. fab. apol. 11. ANTHIM. 3 p. 9, 29 in buculari non coquatur, sed in olla fictili). CIC. epist. 9, 18, 4 ollam denariorum implere. HOR. sat. 2, 4, 71 venuncula convenit ollis (PLIN. nat. 14, 34 ollis aptissimam). FEST. p. 310 inicit far in ollam (*unde Müller coni.* PAVL. FEST. p. 105 insipere far in olam [farinolam, -nulam *codd.*] iacere pultis). CELS. 4, 26 p. 152. SEN. nat. 3, 17, 2 vitreis ollis inclusi adferuntur *mulli* (PELAGON. 18). COLVM. 9, 15, 5 vas ansatum simile angustae ollae. 9, 15, 6. 12, 8, 2. 3. 12, 12, 34 in ollam, quae fert amphoras tres. 12, 45, 2 *bis.* 12, 45, 3 (*quater*) similiter doliis exstruuntur ollae. ... . ne bibulas aut male coctas ollas emat. 12, 48, 3. SCRIB. LARG. 104 pira Crustumina, Segnina olla reposita. PERS. 4, 31 farrata. 5, 8 si ... olla Thyestae fervebit saepe ... cenanda Glyconi. PLIN. nat. 15, 60. 90. 17, 64 perforatas. 18, 106. 116. 358. 20, 99. 21, 83. 23, 11. 12. 91 cruda. 28, 134. 171. 29, 120 *bis.* 30, 24. 52. 31, 46 ollis ... e figlino opere crudis. 130. 32, 67. 37, 142 plenam olei. MART. 12, 18, 21 vilica. 12, 32, 21 plena turpi matris olla resina. 13, 8, 1 imbue plebeias Clusinis pultibus ollas. IVV. 14, 171 grandes fumabant pultibus ollae (VVLG. IV reg. 4, 38 λέβητα τὸν μέγαν. MARCELL. med. 20, 84). GELL. 17, 8, 2 aula (*var.* olla) una lentis Aegyptiae. 17, 8, 3. 5. 8 aula (*var.* olla) ... oleo indiget et ... fervit. 17, 8, 17 deferbuerat. AMPEL. 8, 5 olla aerea, in qua Pelias coctus dicitur (SERV. Aen. 7, 662 *Hercules* fingitur ad eum [*Gergonen*] olla aerea transvectus, quod habuit navem fortem et aere munitam. VVLG. IV reg. 25, 14 AVIAN. fab. apol. 11). APVL. met. 2, 7. ITALA exod. 16, 3 (Tert. ieiun. 5) quando super ollas (ἐπὶ τῶν λεβήτων) carnium sedebamus (= VVLG. *cf.* HIER. in Zach. 3, 14 p. 935 amaverunt ollas Aegyptias. epist. 78, 13 contempsimus. 108, 31 nec ollas Aegypti et virulentias carnium desideravit. ISID. in num. 15, 7 quaerentes ollas peccatorum nigras). iud. 6, 19 (Lugd.) ius exinanivit in ollam (VVLG. mittens in ollam, ἐν τῇ χύτρᾳ). ACT. Arv. (a. 218) A 25 *fratres Arvales* reversi in aedem in mensa sacrum fecerunt o⟨ll⟩is. *ibid.* 29 ollas precati sunt (*cf. Henzen, Acta fratr. Arv. p. 30*). FIRM. err. 8, 2 caesum *Solem* ... in olla decoquunt. VESPA 78 comburor (*sc. cocus*) ad ollas (*B*, illas *A*). PALLAD. 1, 17, 3 QVEROL. p. 22, 15. 18. 45, 22 (*cf. sub 2* aula *p. 1455, 81*). 45, 23. 47, 5. 49, 14. 53, 11. 56, 2. 56, 6 *bis.* AMM. 28, 4, 34 aulis adsistunt. SCHOL. Hor. sat. 2, 4, 71. SCHOL. Arat. p. 300, 11 sub olla (*Arat. 982* χύτρης). VVLG. num. 11, 8 (χύτρᾳ, ITALA Lugd. caccabo). I reg. 2, 14 mittebat eam in lebetem vel in caldariam aut in ollam sive in cacabum (εἰς τὸν λέβητα τὸν μέγαν ἢ εἰς τὸ χαλκεῖον ἢ εἰς τὴν χύτραν). IV reg. 4, 39 pulmenti. 40. 41 *bis.* II par. 35, 13. Iob 41, 11 de naribus eius (*dei*) procedit fumus sicut ollae succensae atque ferventis (καπνὸς καμίνου καιομένης. Ier. 1, 13 [*cf.* EVCHER. form. 7 p. 45, 2 olla tribulationis excoctio]. Am. 4, 2). 41, 22 fervescere faciet quasi ollam (χαλκεῖον) profundum mare. eccles. 7, 7 sicut sonitus spinarum ardentium sub olla (ὑπὸ τὸν λέβητα). Sirach 13, 3 quid communicabit cacabus ad ollam (χύτρα πρὸς λέβητα)? quando enim se colliserint, confringetur. Ezech. 24, 3 (ITALA Hier. in Ezech. lebetem). Ioel 2, 6 omnes vultus redigentur in ollam (πᾶν πρόσωπον ὡς πρόσκαυμα χύτρας, *quod vertit* HIER. in Ioel 2, 1 *sqq.* p. 185 omnis vultus sicut adustio ollae; *suam ipsius versionem ita explicat ibid.* p. 186: pavoris multitudine vultus omnium in ollae similitudinem convertantur, quae igne combusta nigredinem et fuliginem foedi monstret aspectus. *ibid.* p. 189 instar adustae ollae. *cf.* Nah. 2, 10 facies omnium eorum sicut nigredo ollae, ὡς πρόσκαυμα χύτρας). Mich. 3, 3 conciderunt *ossa* sicut in lebete et quasi carnem in medio ollae (ὡς σάρκας εἰς λέβητα καὶ ὡς κρέα εἰς χύτραν. *cf.* GILD. chron. III 86 MARCELL. chron. II p. 99, 517, 1). SVLP. SEV. dial. 1, 13, 4 forte non creditis ollam cum holeribus ... sine igni fervere. MARCELL. med. 5, 16 rudem (*v. supra p. 1453, 63.* 9, 30 rudem bene lotam. 15, 109. 16, 49). PLAC. med. 34, 3 APIC. 213. 216. AVIAN. fab. 11, 1 geminas ... ollas. SIDON. epist. 8, 11, 3 vers. 47 ollarum ... nebulae vapore iuncto fumant cum crepitantibus patellis. VICT. VIT. 2, 22 (*bis*) nimium bullientes. ANTHIM. 3 p. 9, 19 *et* 24. 75 coquas in olla tamen, nam non in aeramine. PLIN. VAL. 2, 37 recentem.

proverbialiter: CATVLL. 94, 2 hoc est, quod dicunt, ipsa olera olla legit (*cf. Archiv 4, 350*). PETRON. 38 scito autem: sociorum olla male fervet, et ubi semel res inclinata est, amici de medio (*cf. Friedländer, Festschrift für O. Hirschfeld 1903 p. 8*). *in imagine*: GAVDENT. serm. 2 p. 858[c] neque in olla cordis carnei ... ipsum decoquas sacramentum (*i. Christi carnem et sanguinem*). AMBR. inst. virg. 12, 79 Moab aula spei vel olla (*sic* VVLG. psalm. 59, 10, λέβης, *cf.* HIER. tract. in psalm. 107 p. 183, 32 CASSIOD. in psalm. 107, 9) spei meae; utrumque enim in codicibus invenitur .... est et olla uterus Mariae (*cf. 2* aula *p. 1459, 27*), quae spiritu ferventi, qui supervenit in eam, replevit orbem terrarum, cum peperit salvatorem (*cf.* EVCHER. form. 7 p. 44, 22 olla prosapia). VVLG. Ezech. 24, 3 vae civitati sanguinum ollae (λέβης).

speciatim ollae ossuariae, sepulcra plebis et servorum, quae in columbariis condebantur: CARM. epigr. 973, 9 (= CORP. VI 21200, *saec. I*) mea sunt híc ossua in ólla consita. 1133, 1 (= CORP. VI 10006) non hic ólla meós cineres au⟨t continet arca⟩. CORP. VI 17780 (= I 1055) emerunt locum ollarum XV ... sum(ma) ollarum superius et inferius n(umero) XXX. 2993. 3936 dat olla(m). 3941. 3992 int(ulit) in una (olla). 3994. 4094. 4893 vendidit ... ollas duas gradu tertio ab imo. 5181 ollae n. XXXVI propriae iuris eius. 5533 columbaria II ollae IIII et in podio olla I. 6150 ollaru(m) decem sepulchrum partem tertiam decumam emit ab socieis XII. 6870. 7100. 7631. 7803 emit in monimento ... columbaria n. X ollarum n. XXXX. ... haec colu(m)baria et ollae alio nomine neminem sequentur. 8122 in hoc ordine ab imo ad summum columbaria IX ollae XIIX. 8123 et sub scala ollas VI linia perpetua ad sumum ol. XVI. 8124. 8125 col. VIII ollae n. XVI linia perpetua. 8126. 8127. 8128 columbaria continua VII ab imo oll. XIV. 8130. 8130[a] *bis.* 8131 ollas VI quas ile detit. 8132. 8133 hoc ordine ol. IIII columbario I et II. 8134. 8135 ollas singulares perpetuas V. 8169 ab titulo susum ol. XIX. 8491 ex parte parietis mediani et lecti unius et ollar. n. (*sic*). 8736 ollae emptori monumenti suc(cedendi) ius non erit. 9189 aediculam cum ollis ossuariis (*bis*). 9290 (*a. 13 a. Chr.*) Hilara ... cum Mida sita est in eadem olla. ... Hilara minor viva rogavit, ut ossa sua in olla Midaes coicerentur, cum mortua esset. 10134 olla(m) emit de suo. 10241, 18—19 in ... vacuam possessionem earum ollarum et cinerariorum T. Flavius Artemidorus Herennio Agricole ire aut mittere ossaque inferre permisit. 10294 (*a. 4*) ollas V dari adsignari. 11389. 11449 hic ordo ab imo usque susum ollarum VI. 11615 hae ollae datae sunt ab C. Anchario. 11648 in pariete sinisteriore ollas

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

num. VII. 11988 ollas inferiores interiores II. 12312 ollas ossua(rias). 12671. 12677 Elena legat ollas II C. Valerio. 12905 columbaria IIII oll. VIII se vivo a solo ad fastigium mancipio dedit. 13009 sub scala oll. VIII. 13407 ollae continentes duae. 13557 pariete dexterior(e) ollas C. 13871 locum ollarum duarum dedit donavitque. 13922 oll. VI cum cinerario. 14248. 14413 C. Carni Quadrati empta olla ab arca publica. 14461 oll(a) empta Plario Chres(imo), emit Carvilia. 15836. 15869. 16033 ollarum quae in his aedificiis insunt et consacratae sunt religionisque earum causa. 18049 huius monumenti partem dimidiam dexteriorem cum aedificio ollis ossuar(iis) columbaris emit. 19075 aedicla parti senexteriosum olaru(m) n. VIII emit. 19873 olla(m) eius si qui ouuiolarit ad íferos non recipiatur (INSCR. Notiz. degli scavi 1897 p. 407). 22045. 22298. 26105. 26235 olla(m) una(m) dedit. 26562. 28126. 28759 columbarium cum ollas duas. 29983 ollarum partion (?). de olas n. XVIII, qu(a)e sunt intro in monimento communi, ex parte III. oll(ae) n. VI. 33951 olla(m) inferiorem quae est dat. 34002, 4 donaverunt monumentum... exceptís ollís duabus. *ibid.* 5 *et* 7 quibus ollas donavi. 34042. 34166. 35243. 35274. 35547 in ossuaria magna (= *ossuario magno*) oll⟨ae sunt⟩ III, vacuae sunt II. VII 19. X 1938 (*a. 14 a. Chr.*). 1961. 2346. 6454 ol(as) II. 6500. 6551 ollas cont(inet) supra tit(ulum) XII. 6607 loco don(ato) ollar(um) IIII. 7930. 8288. 8299 columbaria II ollarum IIII. XIV 2553 (= CARM. epigr. 1032, *saec. I in.*) ólla I Secundaé. 595 numeru(s) olla(rum) X. 777. 862. 999. 1020. 1038 adauctis ollis n(umero) XVIII. 1106. 1530 ollas cum columbar(is) XII. 1582. 1636 B 10 in quo pari(e)te sunt ollae ossuaria(e) numero XIIII. 1868 aedicula cu(m) ollis et conditivo et columbaris n(umero) II. 2224 ola una. 2553 ólla I. 3838 (= CARM. epigr. 1025) óllas duas. CARM. epigr. 200 (*suspect.*) ollam Severi flaminis ne tangito.

synonyma: aenum, (aena), aeramen, (aeramentum, alveus, baucalis, boletar, bria, bridus), buculare, caccabus, (cadus), caldaria, (coculum, cucuma, cupa, fidelia, gillo), lebes (*cf.* ISID. orig. 20, 8, 4), (matula), miliarium, patella (*cf.* ISID. orig. 20, 8, 2 quasi patula; olla est enim oris patentioribus), (polubrum), sartago (seria, sitella, situla, trulla, trulleum, urceus, urna), vas. *derivata*: aulula (oll-), ollare, ollaris, ollarius, ollarium, ollicula, auxilla. *composita*: aulicoctus, ollicoquus.

2. aula, -ae *f.* [*a gr.* αὐλή *tractum. Th.*]. GLOSS. II 251, 1 NOT. Tir. 104, 45. PAVL. FEST. p. 25 ae syllabam antiqui Graeca consuetudine ai scribebant, ut aulai, Musai. CHAR. gramm. I 18, 18 dicunt quidam veteres in prima declinatione solitos nomina genetivo casu per as proferre, item dativo per i, veluti haec aula, huius aulas, huic aulai. *cf.* PRISC. gramm. II 185, 6 GRAMM. suppl. 94, 30 *sqq.* 99, 6. *legimus* aulai VERG. Aen. 3, 354 (*cf.* MART. CAP. 3, 266). *vox poetarum in sermone sollemnis inde a* VERG. (PACVV. trag. 114 *pro* aura *Scaliger*, 102 *pro* auram *Ribbeck* aula, -am *vix recte coniecerunt*), *a scriptoribus sermonis pedestris saepius demum inde a* TAC. SVET. *de aula Caesarum usurpata, singulis locis a* CIC. VAL. MAX. CVRT. MELA PLIN. nat. QVINT., *binis* VITR. APVL., *tribus* SEN. *philos.*; *deest in* AVG. civ. SERV. Aen. 3, 354 aula . . . proprie dicitur, quae concluditur porticibus quattuor. AVG. quaest. hept. 2, 177, 9 quam illi (*Graeci*) appellant αὐλήν, nostri aulam vocaverunt. sed iam non atrium isto nomine, sed domus regia significatur in latina lingua; apud Graecos autem atrium. ISID. orig. 15, 3, 3 aula domus est regia sive spatiosum habitaculum, porticibus quattuor conclusum. BEDA gramm. VII 262, 4 aula latine domus regia est, aule graece atrium dicitur. unde notandum, quod in psalmo (28, 2), ubi legimus 'adorate dominum in aula sancta eius' (VVLG. in atrio sancto), non 'palatium' aulae nomine, sed 'atrium' graeco vocabulo debet intellegi.

I *i. q.* ***cohors,*** *pecudum stabulum*: SERV. Aen. 9, 59 Graeci αὐλάς vocant animalium receptacula. HOR. epist. 1, 2, 66 *venaticus* cervinam pellem latravit in aula. PROP. 3, 13, 39 vacuam pastoris in aulam dux aries saturas ipse reduxit oves. GRATT. 167 ipsa venabitur aula ille (*canis*) tibi. ITALA Ioh. 10, 1 (cod. r) intrat per ianuam in aula ovium (VVLG. ovile ovium; αὐλὴν τῶν προβάτων. *cf.* PAVL. NOL. carm. 17, 208 *p. 1458, 81*). *de labyrintho Minotauri*: SEN. Phaedr. 174 aula cur fratris vacat? *de cavea*: PETRON. 119, 17 tigris . . . aurata gradiens vectatur in aula. *de specu*: SIL. 6, 216 feralem strepitu circumtonat aulam *serpentis* . . . ungula. *de arca Noe*: CYPR. GALL. gen. 313 ales . . . nunquam sociae se reddidit aulae.

II *i. q.* ***atrium***: GLOSS. V 269, 27 pro atrio. 442, 11. III 313, 40 ἐξέδρα. *cf.* atrium *p. 1101, 16.* **1** *domuum privatarum* (*cf.* atrium *I 1*): HOR. epist. 1, 1, 87 lectus genialis in aula est. VITR. 6, 7, 5 mesauloe dicuntur, quod inter duas aulas media sunt interposita. QVINT. inst. 7, 9, 4 αὐλητρὶς illa vulgata, cum quaeritur, utrum aula, quae ter ceciderit, an tibicina, si ceciderit, debeat publicari (*amphiboliae exemplum, cf. Theon. progymn. 4 p. 81, 32 Sp.*). ANTH. 476, 2 quicquid dimittis in aula, effluit et subitis rumoribus oppida pulsat. QVEROL. p. 45, 22 quae nos aula recipiet? quae nos olla tuebitur? (*ludit formis utriusque verbi aula*). AMBR. Hel. 9, 31 non defaenerata excludit heredem aula ieiuni. CARM. poet. min. V 118, 78. 91 avitae in sedibus aulae. COD. Iust. 6, 35, 12 (*a. 532*) sive in triclinio vel in porticu vel in aula. *proverbialiter*: PS. AVR. VICT. epit. 48, 18 illa minutiora et, ut dicitur, intra aulam. AVSON. 419, 70 de cognitis mihi atque intra aulam familiaribus. *metaphorice pro aulam, domum inhabitantibus*: PRVD. c. Symm. 2, 768 soli pacis domino mea serviat aula (*cf.* VVLG. Ios. 24, 15). **2** *i. q. atria publica* (*cf.* atrium *I 2*): *de deorum templis*: STAT. silv. 3, 1, 10 unde haec aula recens . . . agresti Alcidae? 4, 3, 161 renatae Tarpeius pater (*i. Iuppiter Capitolinus*) intonabit aulae. MART. 7, 60, 1 Tarpeiae venerande rector aulae. *pro atrio Libertatis*: CASSIOD. var. 5, 21, 3 quos nostra electio aulam iusserit Libertatis intrare. 6, 4, 3. 6, 15, 3. 8, 22, 4. 6, 16, 3 cui patrum aula reseratur. 3, 6, 1 ut variis frondescat senatus aula virtutibus. HIER. epist. 58, 4 in qua (*Hierosolymis*) . . . aula militum. VICT. VIT. 3, 68 iuvenes . . . in aulis educati monasteriorum. CASSIOD. var. 1, 6, 2 in Ravennati urbe basilicae Herculis . . . , cuius nomini antiquitas congrue tribuit, quicquid in aula praedicabili ammiratione fundavit. **3** *regum, nobilium, heroum, deorum* (*cf.* atrium *p. 1102, 12 sqq.*): GLOSS. aula αὐλή, βασιλικὸς οἶκος. domus regia. aula regalis οἰκία βασιλική. VERG. georg. 2, 504 penetrant aulas et limina regum. Aen. 1, 140 illa se iactet in aula Aeolus (OV. epist. 11, 65). 3, 354 aulai medio. 4, 328 siquis mihi parvulus aula luderet Aeneas (IVV. 5, 138). HOR. carm. 2, 10, 8 invidenda (*cf.* PORPH.). 4, 6, 16 laetam Priami choreis. 4, 14, 36 Alexandrea . . . vacuam patefecit aulam. PROP. 4, 4, 55 tua (*sc. Tati*) . . . sub aula. OV. epist. 1, 89 *Vlixis.* 8, 21 vidua *Menelai.* met. 4, 512. 11, 536 soporiferam Somni (STAT. Theb. 10, 115). 11, 764 nitida . . . remotus ab aula (STAT. Theb. 11, 727). 14, 46 *Circes.* VITR. 5, 6, 8 valvae ornatus habeant aulae regiae. SEN. epist. 29, 5 ostendet mihi . . . *philosophum* in aula [Herc. f. 999 *pro* valva *trad.*]. Tro. 2 quicumque . . . magna potens dominatur aula (Herc. O. 1590 nulla [nec ulla *A*, ne ulla *Σ*] dominetur aula, qui). 772. 982 fraus sublimi regnat in aula. Ag. 81 iura pudorque et coniugii sacrata fides fugiunt aulas. Thy. 697 tota successo solo nutavit. Herc. O. 210. 605. 1016 tectis crepuit excussis. OCTAVIA 218 deserit altam Iuppiter. MELA 1, 60 Thebae . . . ut Homero dictum est centum portas, sive ut alii aiunt centum aulas habent, totidem olim principum domos. LVCAN. 2, 165 Pisaea (*i. Oenomai*). 8, 473 hospitis adventu pavidam. 493. 10, 55 Pellaea (*i. Aegyptia. cf.* CLAVD. 24, 33). 10, 73 Pompeianis habitata manibus. 116. 422 districta epulis ad cunctas aula patebat insidias. 440 foribus . . . clausae se protegit aulae. 504. PLIN. nat. 13, 41 dominantis. VAL. FL. 6, 47 orbā . . . beatior (*Anausis quam Iason*) aulā. 7, 102 infida. 7, 301 Echionia (*i. Thebana.* STAT. Theb. 2, 310). 8, 166 SIL. 1, 167. 3, 423 saeva Bebrycis. 16, 267 trepida terrorem sparsit *taurus* in aula. STAT. Theb. 1, 166. 300. 388 adclinis postibus aulae (3, 347). 1, 511 tecta interioris (ulterioris *codd.*) ad aulae progreditur. 2, 110. 148 mediis in sedibus aulae (3, 396. 12, 695 Ach. 1, 842). 2, 226 interior . . . sonat aula tumultu. 3, 442 arcana (Ach. 1, 750). 7, 51 innumeris strepit aula Minis. 12, 334. silv. 1, 3, 39 ad silvas . . . respicis, aula. 2, 2, 109 Tirynthia. 4, 6, 90. Ach. 1, 207 imbelli . . . Lycomedis. 507 Peleos. MART. 9, 35, 3 Arsacia. 9, 43, 11 variae tumidis terroribus aulae. CYPR. GALL. Ios. 264 qui (*reges*) dumosis posuere in montibus aulas. iud. 175. AVIEN. orb. terr. 630 (*ex coni.*). 664 Ithaci vetus aula tyranni. 955. 1200 maxima Bel[l]i. 1217. DAMAS. (?) epigr. 28, 5 divitis. SERV. georg. 3, 25 Attali regis (Aen. 1, 697 ISID. orig. 19, 26, 8). VVLG. gen. 45, 16 regis (εἰς τὸν οἶκον Φαραώ). IV reg. 7, 9 (εἰς τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως). Esth. 4, 2 (εἰς τὴν αὐλήν). 12, 1. 5 ut in aula palatii moraretur. Dan. 4, 26 in aula (ἐπὶ τῷ ναῷ τῆς βασιλείας αὐτοῦ) Babylonis deambulabat. 5, 5 in superficie parietis aulae regiae (τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως). I Macc. 11, 46 fugit rex in aulam (εἰς τὴν αὐλήν). II Macc. 13, 15 HIER. epist. 53, 5. 100, 7. 121, 1 aulas vitare palatii. PS. RVFIN. in Am. 7, 12/13 loco . . . Bethel, in quo respicis aulam fabricatam et sanctificationes regis. CLAVD. 17, 281 summersam fluctibus (*Neptuni*). 22, 341 pingitur aula columnis. rapt. Pros. 1, 109 deserta (*deorum*). 1, 133. 3, 148 tacitae. SVLP. SEV. chron. 2, 13, 6. MART. CAP. 1, 73 totam aulae ipsius curiam. 2, 123 Tonantis. SEDVL. carm. pasch. 1, 285 radians ubi regia fulvis emicat aula tholis. IORD. Get. 34, 179 ut amplitudo *areae* ipsa regiam aulam ostenderet. CORIPP. Ioh. 7, 448 Boreas Scythica iam liber ab aula. *metaphorice*: VAL. FL. 2, 349 omnis aula (*i. omnes qui in aula adsunt*) silet (*cf. supra l. 3*). *transfertur ad apium alveum vel cellas*: VERG. georg. 4, 90 melior *ductor* vacua sine regnet in aula (*affert* COLVM. 9, 10, 2). 4, 202 aulasque et cerea regna refigunt.

speciatim: **a** *de inferorum domo* (*cf. Euripid. Alcest. 260*): HOR. carm. 2, 18, 31 nulla certior . . . rapacis Orci . . . aula divitem manet erum. 3, 11, 16 inmanis . . . ianitor aulae Cerberus (SIL. 2, 552 lacrimosae). PROP. 4, 11, 5 fuscae deus. VAL. FL. 1, 828 Tartarei . . . patris. SIL. 2, 671 inferni . . . parentis. 13, 522 Stygiae . . . formidinis. 13, 577 erumpit lacrimarum . . . amnis ante aulam atque aditus et inexorabile limen. STAT. Theb. 12, 277 Persephonen . . . Stygii tacet aula mariti (*versum om. P*). CLAVD. rapt. Pros. 2, 365 Ditis. CARM. epigr. 667, 6 sideream raptum omnipotentis in aulam. 1829, 4 patris Plutonis. *nota*: CORP. V 6128, 9 praecipitem memet superi mersere sub aulas. **b** *de caelo*: OV. fast. 1, 139 caelestis ianitor aulae (*i. Ianus*) (IVVENC. 3, 496. HYMN. Ambr. I 8, 7 caelestis aulae milites *i. martyres.* HIER. epist. 58, 3 ENNOD. carm. 2, 137. CARM. epigr.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

722, 5 [*a. 649*] sursum capta celesti regnat in aula. 726, 6 [*a. 783*] floreat. 1622, 5. *cf.* SEDVL. carm. pasch. 3, 320 *p. 1459, 3.* PRVD. perist. 14, 62 *p. 1458, 80.* PROSP. *p. 1459, 1 sqq.*). SEN. Thy. 1078 aetheriae potens dominator aulae (MART. 13, 4, 1 CYPR. GALL. gen. 961 IVVENC. 2, 195 VEN. FORT. carm. 3, 30, 3 aetheris). STAT. Theb. 3, 483 superae ... conditor aulae. silv. 1, 1, 106 caeli (SIDON. carm. 7, 37). CYPR. GALL. exod. 559 qua licentia fluctus gigneret (*sc. Moyses*), astrigera dominus nisi mitteret aula. Ios. 403. CARM. laud. dom. 60 his (*luminibus*) aulam domini placuit contexere ditis (dictis *trad.*). AVIEN. Arat. 1508 caelum super, aula deorum, ... convolvitur. AVSON. rhop. 31 dans aulam Stephano pretiosam dilapidato. MAR. VICT. aleth. praef. 96 patria nunc ... ab aula despicit *Adam*. SEDVL. carm. pasch. 2, 60 *Christum* spatiosa ... lati non capit aula poli (VEN. FORT. carm. 4, 6, 18). c *de Caesarum palatio*: OCTAVIA 162 vacuam ... Erinys ... intravit. 285 soror Augusti sociata toris cur a patria pellitur aula? 892. 533. 624 licet exstruat marmoribus atque auro tegat ... aulam. 668 cruentam principis. 689. 948. 699 residens in aula. 781. STAT. silv. 3, 3, 67 Tibereia ... aula tibi ... panditur. 4, 2, 23 tanta patet moles effusaeque impetus aulae. MART. epigr. 2, 10 ultima pars aulae deficientis. 5, 6, 8 intra limina sanctioris aulae. 7, 40, 1 Augusta (CORIPP. Iust. 1, 82. 197. 205. 359. 2, 222. 263). 7, 99, 3 Parrhasia (*i. Palatina*) (8, 38, 3. 9, 11, 8. 12, 15, 1). 9, 36, 10 tanta. SVET. Cal. 39 quidquid instrumenti veteris aulae erat. Tit. 2 educatus in aula (AMBR. hex. 1, 2, 6). PANEG. 12, 12 p. 281, 28 vacans (SIDON. epist. 1, 11, 6). SPART. Get. 3, 2 LAMPR. Heliog. 2, 1. 5, 3. 6, 4 Alex. 45, 5 CAPITOL. Maximin. 3, 5. Pert. 8, 8 qui se ex privatis domibus in aulam contulerant. TREB. Gall. 20, 3 Palatina. AVSON. 257, 1. AMBR. c. Aux. 29 aulae contemplatione regalis infractus. CLAVD. 3, 113 regalem ad summi producam principis. 3, 177. 5, 142 fores praedivitis ... intrat. 7, 11 nutrix aula fovet. 7, 156. 8, 141 ululata verendis ... puerperiis. 10, 38. 191. 18, 144 (*opp.* privata domus). 19, 14. 20, 20. 64. 133. 462. 584. 22, 207. 27, 26 alta. 28, 90 Eoa. carm. min. 25 praef. 3. 31, 52 me sancto cingeret aula choro. COD. Theod. 13, 3, 12 (*a. 379*) intra penetralia regalis aulae ... floruerunt. 6, 30, 12 (*a. 390*) palatinis intra aulam obsequiis deputandi sunt. VICT. VIT. 1, 43 intra aulam suam. 2, 10. CASSIOD. var. 1, 10, 2 qui nostrae aulae videntur iugiter excubare. VEN. FORT. carm. 4, 4, 15 palatina regis. CORIPP. Ioh. 2, 385 ferae gentes nostris famulantur in aulis. Iust. praef. 7 media. 18. 1, 27 secreta sacrae. 48. 134. 177 vacuam. 211. 251. 285. 2, 71 altam. 284. 3, 6. 12 lata. 38. 234 divinae. 390. 4, 104. 122. 192. 211 summa. 288 principis haec, haec aula dei. 312. 3, 16 Memphitica. 2, 125 Vandalica. Ioh. 6, 228 Sidoniam.

inde translate aula (regia) (*'Hof'*): *fere i. q. regia potestas; imperium*: CIC. epist. 15, 4, 6 omni auctoritate aulae communita. SEN. Thy. 392 stet quicumque volet ... aulae culmine lubrico. OCTAVIA 35 fulgore primo captus et fragili bono fallacis aulae. LVCAN. 8, 239 positis ... insignibus aulae. 8, 451 ne iura fidemque respectumque deum veteri (-is *VG*) speraveris aula (-lae *VG*. SCHOL. Bern. dicit diu regnantis ... fidem non servare). SIL. 3, 443 Bebryciae Poenus fines transcenderat aulae. 15, 494. STAT. Theb. 2, 168 vobis ... aulae cura meae ... promittitur. 2, 398 pactae tandem succederet aulae (*cf.* SCHOL.). 6, 67 adflictae ... aulae *Lycurgi*. 11, 302 vacuae ceu proximus aulae. 11, 661 saevis imbutum moribus (imbutus amoribus *BM*) aulae iudicium. bell. Germ. frg. 4 prope Caesareae confinis Acilius aulae. MART. 9, 79, 7 haec est aulae natura potentis (*sc. Caesarianae*). 12, 6, 1 contigit Ausoniae ... aulae Nerva. IVV. 4, 93 illa quoque tutus (*sc. Crispus*) in aula (*sc. Neronis*). 6, 486 praefectura ... Sicula non mitior aula (*sc. Phalaridis*). TAC. hist. 1, 7 eadem ... novae aulae mala. ann. 6, 43 qui (*Abdagaeses*) tum aula et novo rege potiebatur. SVET. Cal. 12 deserta desolataque reliquis subsidiis aula. CLAVD. 5, 6 tibi credita fratrum utraque maiestas geminaeque exercitus aulae (18, 281). 8, 2 *annus* nota fruitur ... aula. 8, 219 altera Romanae longe rectoribus aulae condicio. 10, 265 dignior aula vultus. 12, 22 fluit unde semen aulae. 13, 5 tractus ab aula rursus in aulam redeat sanguis. 15, 237 germana ... dissidet. 17, 164 tali succumberet aulae Fabricius. 17, 257 quo *habitu* iungitur aulae curia. 18, 487. 21, 50. 22, 86 mediis dissensibus aulae. 26, 567. 28, 22 Latiae sublimis signifer aulae. 28, 558 inter veteris speciem praesentis et aulae. 28, 596 iure paludatae. carm. min. 25, 66 aulae ... labores emensus. 30, 160 nubilis aetas ... votis erexerat aulam incertis. OROS. hist. 7, 37, 1 Rufino *disciplina* orientalis aulae, Stiliconi occidentalis imperii *commissa*. SIDON. epist. 2, 13, 5 ipsam aulam turbulentissime rexit. carm. 1, 27 aeterna. SEDVL. carm. pasch. 2, 78 ferus arbiter aulae Hebraeae (*i. Herodes*). PRISC. Anast. 180 auspiciis gaude, princeps, felicibus aulae. 240 fidos eligis aulae custodes. CASSIOD. var. 7, 5, 1 aula nostra ... peritis dispositoribus instituta. 7, 34, 2. COD. Iust. 7, 37, 3, 1c (*a. 531*) alienationes de aula procedentes. VEN. FORT. carm. 6, 1, 16 regia Caesareo proficit aula iugo. 8, 1, 33 aulae celsa regens quondam modo iussa ministrat. CORIPP. Iust. 1, 60 vestrae ... invidus aulae. 1, 186 mutans dominos Romana. ILDEF. vir. ill. 7 regiae aulae illustrissimus ... rector. *nota tit.*: CORP. VI 1783, 1 quaest(ori) aulae divi Theodosi. *transfertur ad deum*: APVL. mund. 27 regnum illud (*sc. Asiaticum*) ita componi oportet cum mundi aula. *fere i. q. vita in aula acta*: VAL. MAX. 7, 1, 2 se probare securitate ridens tugurium quam tristem curis et sollicitudinibus aulam. SEN. dial. 4, 33, 2 rarissimam rem in aula consecutus, ... senectutem. 9, 6, 2 quorundam contumacia non facit ad aulam. Herc. O. 617 plures fulgor concitat aulae. CVRT. 8, 8, 21 haudquaquam aulae et adsentantium accommodatus ingenio. TAC. hist. 1, 22 aulam Neronis et luxus ... ostentantes. 2, 71 cetero Neronianae aulae ingenio. ann. 1, 7 excubiae, arma, cetera aulae. SVET. Vesp. 14 interdicta aula sub Nerone. SPART. Hel. 5, 2 in aula diu non fuit (*opp.* in vita privata). ENNOD. opusc. 1, 24 p. 268, 4 aulae angustia in artum res privatas agitabat. epist. 7, 5, 1 p. 175, 16 nostis, quid poscat aula. 8, 7, 1 p. 205, 9 nec eliminat pii amoris aula fervorem. ARATOR ad Vigil. 9 ecclesiam subeo dimissa naufragus aula. *de aulicis, ministris regalibus* (*cf. p. 1456, 3 et 67*): HOR. carm. 1, 29, 7 puer ... ex aula (PORPH. hoc est 'regius puer'). STAT. Ach. 1, 341 ne te suspectum (*sc. Achillem*) molli non misceat aulae rector. 1, 719 virginea ... Lycomedis in aula est ... latens. MART. 9, 16, 3 puer tota domino gratissimus aula. TAC. hist. 1, 13 prona in eum aula Neronis. 2, 95 nemo in illa aula probitate aut industria certavit. ann. 2, 43 divisa ... et discors aula erat. 15, 34 Vatinius inter foedissima eius aulae ostenta fuit. SVET. Nero 6 Claudius inter ludibria aulae erat. Vit. 4 praecipuum in aula locum tenuit (AMM. 15, 1, 2 qui summam aulam tenebant. 21, 15, 4 locum obtinentes in aula regia primum. *cf.* PRVD. perist. 14, 62 *infra l. 80*). APVL. met. 7, 6 quidam multis officiis in aula Caesaris clarus. SPART. Hadr. 4, 5 per ea tempora, quibus in aula familiariorum fuit. LAMPR. Comm. 1, 7 qui in aula institutores habentur. AVR. VICT. Caes. 39, 35 regem in ditionem subegit, simul liberos coniugesque et aulam regiam. SYMM. epist. 9, 88 (83), 1 in aula positum ... ambire. AMM. 26, 7, 6 ad aulae varios actus ... admissi. 29, 2, 6 conloquiis ex aula regia praepigneratus abstrusis. 30, 9, 2 petulantiam frenarat aulae (aurle *V*) regalis. VVLG. Esth. 11, 3 vir magnus et inter primos aulae regiae. HIER. epist. 79, 1 aulae nos insinuare regali. CLAVD. 21, 308 aulae ... tumultum ... lenire. 26, 315 migrantis ... fugam compescuit aulae. 26, 454 amplexus alacris quis disserat aulae? ENNOD. opusc. 1, 58 p. 277, 4 nusquam in aula tua ambitus. dict. 13, 5 p. 465, 21 Paterium et aula veneratur et curia. COD. Iust. 3, 1, 13, 1 (*a. 530*) iudices ... ex aula nostra dati. VEN. FORT. carm. 4, 4, 15 palatina regis ... in aula ... vixit. 4, 13, 5. 4, 19, 5. 4, 24, 7 regali ... intimus aulae. vita Germ. 159 regalis aulae domesticus. CORIPP. Iust. 1, 148 te sustinet aula. 4, 186 officiis summam tutantibus aulam. VITA Vedast. (Mon. Germ. script. Merov. III) 1, 7 erat gratus paenes regiam aulam.

4 *in sermone biblico et apud christianos*: *pro templo, ecclesia, basilica; cf.* atrium *III p. 1104, 6.* GLOSS. V 442, 11 atrium, portica sanctorum. ITALA psalm. 95, 9 (Paul. Nol. epist. 20, 3) adorate dominum in aula sancta (VVLG. atrio sancto, *cf.* atrium *p. 1103, 52. v.* BEDA *p. 1455, 56.* APRING. in apoc. 11, 2). Is. 1, 12 (Barnab. 2, 5) calcare aulam meam (πατεῖν τὴν αὐλήν μου, VVLG. ut ambularetis in atriis meis). LVCIF. non parc. 6 Odiam dei sacerdotes ... pellebant ex aula dei. AMBR. off. 2, 21, 111 ornare dei templum decore congruo, ut etiam hoc cultu aula domini resplendeat. PS. DAMAS. epigr. 83, 11 martyris aula (*i. conditorium sacello instructum*). PAVL. NOL. carm. 18, 329 revellit turba reluctantem et sancta procul exigit aula. 18, 352 sacratam Felicis mittit ad aulam (20, 318). 19, 369 reliquis ... recentior aulis. 19, 405 aulae ipsius in spatio. 19, 447 ab aedituis sacram curantibus aulam. 20, 109 sanctas referebat in aulas. 21, 460 benedicti martyris aulas. 576. 663. 27, 371. 380. 383. 482. 28, 10 illic (*in atrio*) adiunctis sociantur moenibus aulae. 28, 180. epist. 32, 3 (*vers.*) caelestes aulam condebat in actus. 32, 5 (*bis*). 32, 15 (*bis*). VICTRIC. 29 divinis pateat aula martyribus. *ibid.* martyres sibi aulam parari ... iusserunt. VICT. VIT. 1, 4 venerabilis aulae clausas repererant portas. ALC. AVIT. hom. p. 138, 29 subterraneo cryptici sinus recessu turgens aula. CARM. epigr. 314 Theodosius coepit, perfecit Honorius aulam doctoris mundi sacratam corpore Pauli. 652, 3 (*a. 368*) tua perpetuis datur aula sepulcris. 684, 2 sancta ... requiescit in aula. 690, 5 renovandam. 919, 1 aula micat, ubi corpus ... Antiochi quiebit. 1373, 1 ⟨Stepha⟩ni requiescis in aula. VEN. FORT. carm. 1, 4, 1. 1, 15, 53 instaurata ... sacri baptismatis aula. CORIPP. Iust. 4, 288 *cf. p. 1457, 41.* INSCR. christ. Rossi II p. 152, 28, 1 aula di claris radiat speciosa metallis. ARATOR act. 2, 409 niveam translatus in aulam ecclesiae ... carcer. *pro ecclesia, regno caelesti* (*cf. christianorum locos sub II 3 a, de caelo p. 1456, 83 sqq. et* APVL. mund. 27 *p. 1457, 83*): TERT. test. anim. 6 stabit *omnis anima* ante aulam dei die iudicii. COMM. instr. 1, 25, 5 ingredere iam nunc totiens invitatus in aula. 2, 10, 6 in aula recurrant. ARNOB. nat. 2, 33 in aulam dominicam tamquam in propriam sedem remeaturos vos ... praesumitis. 2, 36 alterum quempiam genitorem his (*sc. animis*) esse, dignitatis et potentiae gradibus satis plurimis ab imperatore (*sc. deo*) diiunctum, eius tamen ex aula. 2, 37 aulam semper incolerent *animae* regiam (*sc. dei*). PRVD. perist. 14, 62 primum ... Agnes hunc habuit gradum caelestis aulae. PAVL. NOL. carm. 17, 208 oves gregantur pacis in aulam. AVG. trin. 3, 4, 9 nihil ... fit ..., quod non de interiore invisibili atque intelligibili aula summi imperatoris ... iubeatur (*cf.* PROSP. sent. 58). PROSP. epigr. 95 (92), 14 regnum peccati

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

respuat aula dei. c. coll. 8 ut ... catechumenis ... caelestis misericordiae aula reseretur. carm. de ingrat. 647 stercore raptos ... caelesti traderet *cura* aulae. SEDVL. carm. pasch. 3, 320 aulae caelestis regni quis possit maior haberi. SIDON. epist. 1, 9 si quis ... in aulam gratiae aditus. CARM. epigr. 669, 2 Christi ... gaudet in aula. 1442, 2 ossa sub hac lapidum ... mole quiescunt, sacra animam ... aula tenet. CORP. V p. 623, 16, 13 aeternae Christus precium tibi destinat aulae. INSCR. Rossi II p. 279, 2, 1 aula salutis. *de paradiso*: CYPR. GALL. gen. 50 laeta paradisus in aula instruitur. RVST. HELP. hist. testam. 9 semper amica piis peccantes respuit aula. *de corpore humano mentis sede*: LACT. opif. 8, 4 *hominis* mens ... in summo capite conlocata tamquam in arce sublimi speculatur omnia et contuetur. hanc eius aulam deus ... formavit. CARM. laud. dom. 121 ut se mortali caelestis spiritus aula exueret. AMBR. spir. 1, 3, 54 quae (*sc. Christi caro*) aula virtutis ... est. in psalm. 45, 13 admirabile templum dei et aula caelestis, quod ... intra triduum resurrexit. in psalm. CXVIII 21, 10 qui habet in aula sua, corde videlicet suo, verba dei. 19, 1 concluditur femina, cum fit peridrome matricis ...; unde graves oriuntur angustiae et nisi in locum suum illa recipiendorum seminum aula revocetur, vitam consuevit excludere. exhort. virt. 4, 27 quis non venerabitur aulam pudoris (*i. me Iulianam*)? hex. 6, 9, 68 quid est ... os ... nisi ... aula verborum? Noe 7, 17 in capite ..., quasi in aula imperiali virtutum concilium sibi contrahat. *paulo infra*: decet ... praestantiorem esse aulae regalis nitorem. LEO M. serm. 19, 1 ut *anima* ... in aula mentis possit divinae vacare sapientiae. PROSP. carm. de ingrat. 386 cordis in aula. PS. PROSP. carm. de prov. 926. *de utero Mariae vel ipsa Maria virgine*: ZENO 2, 11, 4 virginalis uteri aula secretior. EPIST. pontif. Migne 13 p. 1177^B ut illud genitale dominici corporis, illam aulam regis aeterni concubitus humani semine coinquinaret. AMBR. inst. virg. 6, 44 virili semine aulam ... incestare caelestem. 7, 50 *Iohanni* praesto erat aula caelestium sacramentorum. 12, 79 habitavit in nobis quasi rex sedens in aula regali uteri virginis .... aula regalis est virgo, quae non est viro subdita, sed deo soli (*cf. 1* aula *p. 1454, 54*). 17, 105. paenit. 1, 1, 4 cuius (*David*) posteritas aula caelestis est, utero virginali suscipiens mundi redemptorem. epist. 30, 3. 42, 7. 63, 110 (= in Luc. 10, 132) quia cognoverat per filii mortem mundi redemtionem, aula regalis putabat se et sua morte publico muneri aliquid addituram. HYMN. Ambr. I 4, 14 procedat de thalamo suo, pudoris aula regia, geminae gigas substantiae. 12, 6 genus superni luminis processit aulā virginis. CASSIAN. conl. 17, 5, 2 ARNOB. in psalm. 14. [IVV. 3, 11, 2 aulam *pω* pro aviam *P*.]

synonyma: *ad I*: (cohors), ovile, (saeptum, stabulum). *ad II*: atrium (*cf. p. 1104, 63 sqq.*), domus (regia), palatium, templum. *derivata*: aulaeum (?), aulicus, aularius. *compositum gr.*: mesaulos.

Aula *v.* Aule. [*Münscher.*

[Aulacia], -ae. ENN. var. 62 V. (Lact. inst. 1, 65) *Caelum avum Iovis* dicit Euhemerus in Oceania mortuum et in oppido Aulacia (*HPV*, aut lacia *R*, aulatia *S*) sepultum. *Diehl.*

Aulacis vicus. CONC. Ephes. a. 431 Mansi 5, 702^A (*interpretatio Marii Mercatoris*) Eutychius de vico Aulacis primus Tessarescaedecatitarum haereseos. *Otto.*

aulaea *v.* aulaeum *infra l. 61.*

aulaeolum NOT. Bern. (ed. Schmitz, Panstenographikon I 1874) p. 13^a.

aulaeum (aulēum), -ī *n. e gr.* αὐλαία αὐλεία (*cf. Dittenberger², sylloge inscr. graec. 653, 35 (Andaniae) et* AVG. quaest. hept. *infra l. 73*) *transformatum. graecorum scriptorum verbi* αὐλαία *testimonia* (*antiquissimum Hyperid. frg. 139 Bl.*) *v. apud K. Zacher, de nominibus gr. in* αιος αια αιον, *Diss. philol. Halenses III 1 p. 138.* aulaea, -ae: AVG. civ. 18, 29 epist. 105, 15 GLOSS. IV 23, 33. 209, 37. 406, 38. V 338, 21. 442, 13. *cf.* TERT. spect. 20 *p. 1460, 80.* aulium: NOT. Tir. 106, 66. auleum: LVCIL. 732 (Non. p. 360) VARRO frg. Non. p. 537 CIC. Cael. 65 (*in P*) SALL. hist. frg. 2, 70, 2 (*in B*) VERG. georg. 3, 25 (*in Pc*) Aen. 1, 697 (*in PRγbc*) HOR. sat. 2, 8, 54 (*praeter γ*). 2, 8, 71 carm. 3, 29, 15 (*praeter R. item* SCHOL.) epist. 2, 1, 189 (*item* PORPH.) ars 154 (*praeter C*) VAL. MAX. 9, 1, 5 (*item* PARIS) IVV. 10, 39 (*in P; item* SCHOL.). 14, 263 (*in P*) QVINT. 9, 3, 79 (*loc. corr.*) VLP. dig. 7, $_{\text{n}}$1, 15, 5 (nulea aurei, anuli aurei *sim. trad.*) APVL. met. 10, 29 (albeo *F*) ITALA exod. 36, 8 (Monac.) DON. Ter. Eun. praef. 1, 5* (*in V*) PACIAN. epist. 3, 27 p. 98 (*in R*) CLAVD. rapt. Pros. 2, 320 (*in SW*) AVG. quaest. hept. 2, 177, 2 *et* 9, *ubi fere semper gr.* αὐλαία *latinis litteris* aulea *et latinum* auleum *in codd. scriptum invenimus. item* 2, 107. GLOSS. (*praeter* III 239, 62). *quibus ex locis apparet formae* 'auleum' *haud minorem codices auctoritatem praestare quam* 'aulaeum'. *grammatici docent*: SERV. Aen. 1, 697 sciendum sane omnia Graeca nomina in η exeuntia, cum derivationem faciunt, η in ae diphthongon convertere, ut αὐλή aulaea, Ἴδη Idaea, Αἴτνη Aetnaea. ALBIN. gramm. VII 297, 24 aulea per e, si tentoria significat. NON. p. 537 aulea genus vestis peregrinum. Varro de vita populi Romani lib. III: quod ex hereditate Attalica aulea, clamides, pallae, plagae, ⟨vasa⟩ aurea. Vergilius georg. lib. III (*cf. p. 1460, 62*) ...; et est tamquam paludamentum barbarici habitus militaris. SERV. Aen. 1, 697 aulaeis: velis pictis, quae ideo aulaea dicta sunt quod primum in aula Attali regis Asiae, qui populum Romanum scripsit heredem, inventa sunt. ideo autem etiam in domibus tendebantur aulaea, ut imitatio tentoriorum fieret, sub quibus bellantes semper habitavere maiores. unde et in thalamis hoc fieri hodieque conspicimus. Varro tamen dicit vela solere suspendi ad excipiendum pulverem, quia usus camerae ignorabatur, unde Horatius ... (*affertur* HOR. sat. 2, 8, 54 *cf. infra l. 31*). SERV. georg. 3, 25 ISID. orig. 19, 26, 8 *et* 9. AVG. quaest. hept. 2, 177, 2 αὐλείας quas Graeci appellant, Latini aulea perhibent, quas cortinas vulgo vocant. GLOSS. auleum: παραπέτασμα, velum, curtina ab aula. aulea: cortina regia, genus curtinarum, cortina ab aula dirivata. IV 209, 37 auleum et aulea straclum (*vel* stragulum), genus cortinae regalis. V 338, 21 aulea strel (*anglosax.*) vel curtina ab aula. III 239, 62 παραπετάσματα aulaea. *nota*: GLOSS. II 26, 25 auleum ψιλή (*glossa deprompta ex* LXX Ios. 21, 7 εἶδον ... ψιλὴν ποικίλην?, VVLG. vidi ... pallium coccineum. *cf.* IVV. 10, 39 *infra l. 49*). IV 406, 39 auuleum diadema quem imperator habet (?). *legimus inde a* LVCIL. (*singulis locis* LVCIL. VARRO CIC. SALL. PROP. OV. VAL. MAX. PHAEDR. QVINT. DIG. AVG. civ., *binis* VERG. CVRT. APVL. met. TERT. Vind., *ter* IVV., *quinquies* HOR.), *plerumque plur., sed tamen sing.* (*uti par est praecipue sub 2*) *apud* CIC. PHAEDR. VLP. TERT. ITALAM AMM. GLOSS. *cf. Reisch, PW. II 2398 sqq.*

1 aulaea *sive exornandi sive velandi causa expansa i. q.* *vela, cortinae*, *cf.* GLOSS. LVCIL. 732 (Non. p. 360) obducere aperire: Lucilius libro XXVIIII: vos interea lumen adferte (autferte *L¹*, auferte *codd. meliores*) atque aulea obducite. VARRO frg. Non. p. 537 *v. p. 1459, 81.* SALL. hist. frg. 2, 70, 2 exornatis aedibus per aulaea (aulea *B Macrobii*) et insignia. VERG. Aen. 1, 697 aulaeis (auleis *PRγbc*) ... se regina superbis aurea composuit sponda (*cf.* GLOSS. IV 431, 18 fores velatae). HOR. sat. 2, 8, 54 suspensa gravis aulea (*sic codd. praeter γ*) ruinas in patinam fecere (*cf.* SERV. *supra l. 7* PORPH. *ad h. l.*). 2, 8, 71 aulea ruant si, ut modo. carm. 3, 29, 15 cenae sine auleis (*codd. praeter R, item* SCHOL.) et ostro (SCHOL. hoc est: sine regali pompa). PROP. 2, 32, 12 porticus aulaeis nobilis Attalicis. *cf.* SERV. *supra l. 1.* VAL. MAX. 9, 1, 5 Attalicis [et *om. recc.*] auleis contectos parietes. CVRT. 8, 5, 21 cum post aulaea, quae lectis obduxerat, staret. 9, 7, 15 lectis circumdederat aulaea purpura auroque fulgentia. DOM. AF. or. frg. Quint. 9, 3, 79 auleis (*loc. corr.*). PANEG. 12, 37 p. 305 aulaeis undantes plateas (*in signis laetitiae publicae*). AMM. 14, 9, 3 reginae exertantis aurem subinde per aulaeum. 25, 2, 3 *speciem Genii* per aulaea tristius discedentem. CLAVD. rapt. Pros. 2, 320 pars *ministrorum* aulaea (aulea *SW*) tenent. CASSIOD. hist. 7, 36 p. 1096^B *Basilium* intra aulaea, ubi ipse (*Valens*) residebat, venire praecipiens. *pro ipsis tentoriis*: IVVENC. 3, 329 singula sub noctem ... vos (*Christum Heliam Moysen*) aulaea receptent (*verba Petri*; vers. 327 tentoria; *cf.* VVLG. Matth. 17, 4 tabernacula, σκηνάς). *cf.* AVG. quaest. hept. 2, 177, 13 eadem dicit aulea, quae tentoria. *ironice de toga ampla*: IVV. 10, 39 pictae Sarrana ferentem *praetorem* ex umeris aulaea (aulea *P*) togae (SCHOL. eleganter aulea, quasi latis velis). *translate*: TERT. apol. 48 p. 294 ipsius mundi species ... temporalis ... illi dispositioni aeternitatis aulaei vice oppansa est. anim. 41 detracto corruptionis pristinae aulaeo *anima* totam lucem suam conspicit. AVSON. 322, 53 soccos aulaeaque regum (*i. comoedias atque tragoedias*) et melicos ... modos profando.

2 *speciatim*: **a** *aulaea theatralia* (*cf.* siparium): DON. de com. 8, 8 aulaea quoque in scaena intexta sternuntur, quod pictus ornatus ex Attalica regia Romam usque perlatus est; pro quibus siparia aetas posterior accepit. CIC. Cael. 65 mimi ... est ... exitus, non fabulae: in quo cum clausula non invenitur fugit aliquis e manibus, deinde scabilla concrepant, aulaeum (auleum *P*) tollitur. VERG. georg. 3, 25 ut ... purpurea intexti tollant aulaea (aulea *Pc*) Britanni. *cf.* SERV. Augustus postquam vicit Britanniam, plurimos de captivis, quos adduxerat, donavit ad officia theatralia. dedit etiam aulaea, id est velamina (vela mimica *P*), in quibus depinxerat victorias suas et quemadmodum Britanni ab eo donati eadem vela portarent, quae re vera portare consueverant; ... nam in velis ipsi erant picti, qui eadem vela portabant. *male explicat* NON. p. 537 *v. p. 1459, 81.* HOR. epist. 2, 1, 189 quattuor aut pluris aulea premuntur in horas (PORPH. per aulea[m] comoediam signif⟨icat⟩). ars 154 plosoris eges aulea (*codd. praeter C*) manentis. OV. met. 3, 111 ubi tolluntur festis aulaea theatris, surgere signa solent primumque ostendere vultus *eqs.* PHAEDR. 5, 7, 23 aulaeo misso. IVV. 6, 67 aulaea recondita cessant (*i. non aguntur ludi scaenici*). 14, 263 Cereris licet et Cybeles aulaea (aulea *P.* SCHOL. ludos theatrales, qui in honore dearum exhibentur) relinquas. VLP. dig. 7, 1, 15, 5 etsi scaenicae vestis usus fructus legetur vel aulei (nulea aurei, anuli aurei *sim. trad.*) vel alterius apparatus, $_{\text{n}}$ alibi quam in scaena non utetur. APVL. met. 10, 29 auleo (albeo *F*) subducto et complicitis siparis scaena disponitur. TERT. spect. 20 deus etiam extra cameras et gradus et apulias (aulaea *coni. Wissowa, forte scribendum* auleas. *cf. p. 1459, 61*; papiliones *proposuit E. Maass, die Tagesgötter 1902 p. 99 adn. 281*) oculos habet. DON. Ter. Eun. praef. 1, 5* ne ... ante aulaea (aulea *V*) sublata fastidiosus spectator ex-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

surgat. AMM. 16, 12, 57 velut in quodam theatrali spectaculo aulaeis miranda monstrantibus. 26, 6, 15 ut in theatrali scaena simulacrum quoddam insigne per aulaeum subito putares emersum. SCHOL. Cic. Bob. p. 307 in eo (*Pacuvi 'Ilione'*) est argumentum ita dispositum, ut Polydori umbra secundum consuetudinem scaenicorum ab inferiore aulae⟨i⟩ parte procedat. AMBR. hex. 3, 1, 5 quibus non purpurea peripetasmata, non aulaea pretiosa spectare voluptati sit (*praecedit*: cantus acroamatum scaenicorum). *aetate recentiore aulaea post actas fabulas demissa, non sublata esse docet*: AMM. 16, 6, 3 Verissimus ilico tacuit velut aulaeo deposito scaenae. 28, 6, 29 hoc quoque post depositum accessit aulaeum (*i. re ad finem perducta*). *in imagine de sermonis ambagibus*: APVL. met. 1, 8 aulaeum tragicum dimoveto et siparium scaenicum complicato et cedo verbis communibus. AVG. c. Iul. op. imp. 1, 48 omnibus ... aulaeis reductis profer aliquando luce palam, per quid doceas naturale esse peccatum. b *de cortinis tabernaculi a Moyse facti*: ITALA exod. 36, 8 (Monac.) fecerunt tabernaculum X auleis. XXVIII cubitorum longitudo aulei unius (VVLG. cortinas, αὐλαίας. *cf.* AVG. quaest. hept. 2, 177 expositio tabernaculi, *saepius in* 2. 9. 13. quaest. hept. 2, 107 decem auleorum iubet fieri tabernaculum ...; aulea vero significant latitudinem propter facilitatem). Is. 54, 2 (Ambr. hex. 3, 1, 5) dilata locum tabernaculorum tuorum et aulaeorum tuorum (VVLG. pelles tabernaculorum tuorum, τῶν αὐλαιῶν σου. HIER. in Is. *ad h. l.* pelles aulaeorum tuorum fige. AVG. civ. 18, 29 locum ... aulaearum tuarum. *item* epist. 105, 15. *cf.* ALBIN. gramm. VII 297, 25. *v.* atrium *p. 1103, 31 sqq.*). *inde transfertur ad ecclesiam christianam*: PACIAN. epist. 3, 27 p. 98 ecclesiam dei dilatantem tabernacula sua et aulaeorum (auleorum *R*) palos dextra sinistraque figentem. AMBR. hex. 3, 1, 5 ecclesiam sanctam, in qua refulgent aulaea caelestia.
synonyma: cortina, parapetasma, peripetasma, (peristroma, reticulum), stragulum, (tapete), velamen, (velamentum), velum. *ad 1*: tabernaculum, tentorium. *ad 2 a*: siparium. *deriv.*: aulaeolum.

Aulahon *v.* Aulazon **Aulānius** *v.* Aulus.

aulārius aulicus Palatinus GLOSS. V 589, 18. *Münscher.*

Aulās *v.* Atlas *p. 1042, 22.* **Aulatatopolis** *v.* Miletopolis.

Aulatis (*an* Aulas?) *cogn. vir.* CORP. VIII 19925 (*in Numidia*) d. m. Nivalis Aulatis v. a. LXXXI. *Diehl.*

aulax, -acis *m.* αὖλαξ. VEG. mulom. 2, 28, 38 stadii, quod aulacibus asperius sit. *ibid.* in illos aulaces necessario et priores et posteriores ungulas impingit *equus*. 2, 28, 39 minutos gressus imitatur, ut inter aulaces ungulas ponat (*sic restituit J. M. Gesner, vulg.* aulicibus *et* aulices). *graece scripsisse videtur* AVSON. 399, 10. *Ihm.*

Aulax *cogn. vir. graecum ab* αὖλαξ (*cf.* ⟨*A*⟩ὐλακίων CORP. inscr. Att. III 1123). CORP. XI 2451 (*Clusi*) Stheniae Veneriae C. Sentius Aulax uxori .... hic sita est septemvicennis Senti Aulācis Veneria. (*septenarius troch.*) *hanc illam esse inscriptionem, quam Pauli dicit eodem inventam loco atque* CORP. inscr. etrusc. I 1433 (C. Senti Alchu Clepatras), *recte iudicavit Lattes, Archiv 13, 127. itaque* Alchu *etrusca huius nominis forma est.* *Otto.*

Aulazon *statio Africae septentrionalis.* TAB. Peut. 8, 1 RAVENN. p. 352, 16 (Guid. p. 521, 23). *cf.* Aulzuzon *sub* Auluzanus.

Aulē, Αὐλή, *cogn. mul.* CORP. VI 27687 Trypho Pontiaes sibi et Dapne et Q. Herennio Amarantho amico Rufio sibi et Chloridi et Aule filiae vix. an. Iv. 17190 (*periit*) d. m. s. ⟨Ep⟩afrodito Caes. n. ser. Aulae (*nomin., nisi corruptum est nomen*) coniug. b. merenti. INSCR. Ephem. epigr. VIII p. 84, 304 (*Salerni*) Sittia Aule. CORP. VIII 21068.

Aulēius *v.* Aulus. **Aulēnus,** -a, **Aulēnius,** -a *v.* Aulus.

Aulercī, -ōrum *gens Galliae septentrionalis, de qua cf. Holder, Altcelt. Sprachsch. I 291; Ihm, PW. II 2402; imprimis Hirschfeld, Corp. XIII p. 507. 508. 510. v. etiam* Brannovices Cenomanni Diablintes Eburovices Mediolanum (*Galliae*). *de orthographia*: aulurc-: CAES. Gall. 3, 17, 3 α. 7, 4, 6 β HIRT. Gall. 8, 7, 4 α. auleurc-: CAES. Gall. 7, 4, 6 α. aurerc-: CAES. Gall. 2, 34 α[1]. aurelc-: CAES. Gall. 3, 17, 3 *a* ITIN. Anton. Aug. 384 *D*. aulert-: PLIN. nat. 4, 107 *C*. aluerc-: ITIN. Anton. Aug. 384 *O Q* OROS. hist. 6, 8, 18 *P R D* 𝔅. alberc-: OROS. hist. 6, 8, 18 𝔄. aulerch-: OROS. hist. 6, 8, 18 *et* 6, 11, 12 *L*. aulirc-: *in nummis Celticis*, PTOL. 2, 8, 7—9 *pars codd. alii* αὐλίργιοι, αὐλιορκοί, αὐριρκοί, αὐλίσκιοι. alerc-: NOT. Tir. 87, 61 Alerci. auterc-: TAB. Peut. 2, 2/3. CAES. Gall. 7, 4, 6 Aulercos ... qui Oceanum attingunt. 7, 75, 2 Aulercis Brannovicibus. 7, 75, 3 Aulercis Cenomanis (*cf.* PLIN. nat. 4, 107. PTOL. 2, 8, 8 Αὐλίρκιοι οἱ Κενομαννοί, ὧν πόλις Οὐίνδινον). 3, 17, 3 Aulerci Eburovices Lexoviique (OROS. hist. 6, 8, 18). *sim.* 7, 75, 3. *cf.* PLIN. nat. *l. c.* CORP. XIII 1390 (*apud Lemovices*) decurionis civitatis Aulercorum Ebur(ovicum). NOT. Tir. 87, 60—62. PTOL. 2, 8, 9 Αὐλίρκιοι οἱ Ἐβουρουικοί, ὧν πόλις Μεδιολάνιον. ITIN. Anton. Aug. 384 Mediolano Aulercorum (TAB. Peut. 2, 2/3). *in nummis Celticis* Aulirco Eburovicom. CAES. Gall. 3, 29, 3 Caesar exercitum ... in Aulercis Lexoviisque ... in hibernis conlocavit. HIRT. Gall. 8, 7, 4 (OROS. hist. 6, 11, 12) LIV. 5, 34, 5. PTOL. 2, 8, 7 Αὐλίρκιοι οἱ Διαβλῖται, ὧν πόλις Νοιόδουνον. *in nummis Celticis* Aulircus. *sing.* Aulercus, -ī. CAES. Gall. 7, 57, 3 Camulogeno Aulerco. CORP. XIII 610 (*Burdigalae*) cives Aulercu⟨s⟩. *Diehl.*

Aulestes *Tyrrhenus, Aeneae socius.* VERG. Aen. 10, 207 it gravis Aulestes. 12, 290 Tyrrhenum Aulesten. SERV. auct. Aen. 10, 198 hunc Ocnum alii Aulestis filium, alii fratrem, qui Perusiam condidit, referunt. *Otto.*

auleticos, αὐλητικός, *adi. ab* αὐλητής, αὐλός. PLIN. nat. 16, 164 Orchomenio *calamo* ..., quem auleticon vocant. 16, 169 harundo tibialis calami, quem auleticon dicebant.

Auleu *cf.* Letus. **aulēum** *v.* aulaeum.

Aulēus *v.* Aulus. **Aulgigun** *v.* Avolgigi.

Auliānus, -a *v.* Aulus.

aulicoctus, -a, -um *cps. ex* aula *et* coquere. *cf.* ollicoquus. PAVL. FEST. p. 23 aulicocta (-cocia *trad.*) exta, quae in ollis coquebantur, dicebant, id est elixa. ACT. Arv. (Corp. VI a. 87) 1, 21 *magister* exta aulicocta reddidit. *cf.* 1. aula *p. 1453, 47.*

1. aulicus, -a, -um, αὐλικός *ab* aula, αὐλή. *ad aulam, i. domum regiam pertinens, Palatinus.* GLOSS. V 346, 42 avultos (*ex* aulicis *corr.?*) regalibus. SVET. Nero 45 luctatoribus. Otho 2 libertinam. TERT. apol. 13 de paedagogiis aulicis nescio quem synodi deum fecitis (*significatur Antinous*). PANEG. 7, 15 p. 171, 25 aulicos mulos (*Bährens*, ad anulos *trad. cf.* AVSON. 419, 77). SPART. Hadr. 19, 6 histriones. Sept. Sev. 6, 3 occurrente omni famulicio aulico (CAPITOL. Pert. 11, 6). LAMPR. Comm. 7, 2 liberti (CAPITOL. Pert. 13, 9). CAPITOL. Pius 6, 4 recusantibus aulicis ministris (10, 5 Gord. 23, 7 AMBR. hex. 6, 4, 21). NOVELL. Valent. 1, 3, 4 cum aulicis potestatibus ... *inspector publicus et praefectus praetorio* disponant, ... qualis persona mittatur (AVELL. p. 444, 13). HEGES. 1, 8 puer. SIDON. carm. 23, 312 coetus iuvenum, sed aulicorum. CASSIOD. var. 1, 2, 7 vestiarium. 8, 14, 3 viros. SVET. Dom. 4 apparatu. ITIN. Alex. 29 amoenitatibus aulicis ... abolendis. SPART. Hadr. 11, 3 reverentia domus aulicae (CAPITOL. Aur. 5, 7 Opil. 9, 1). LAMPR. Heliog. 9, 6 lavacrum publicum in aedibus aulicis fecit. CAPITOL. Aur. 21, 9 auctionem rerum aulicarum. HEGES. 1, 35, 4 aedificiis. SIDON. epist. 1, 2, 10 gaza (*corr.*). SEDVL. carm. pasch. 1, 209 convivia. op. pasch. 1, 18. CASSIOD. or. frg. p. 480, 3 huc ... ad aulica penetralia ... convenite. var. 1, 2, 2 acervus ille Neptunius, generator florentis semper purpurae ... aquarum copia resolutus imbrem aulicum (*i. umorem purpureum*) flammeo liquore laxaverat. *in imag.* ENNOD. epist. 4, 33, 2 p. 121, 4 aulicis excocta fornacibus ... urbanitas. ITIN. Alex. 43 una aulico ministerio illic agebant (LAMPR. Alex. 15, 2. 41, 3 HEGES. 1, 12, 3). CAPITOL. Aur. 6, 3 aulico fastigio renitentem ornavit. 29, 7 quod aulicam adrogantiam confirmaverit. Alb. 8, 1 quae ... pertinerent ... ad secreta castrorum atque aulicam fidem. NOVELL. Valent. 26, 1, 1 emeritos aulicis honoribus viros (SIDON. epist. 2, 13, 5). SYMM. epist. 8, 48 (47) honor. 3, 3, 1 aulicae dignitatis splendor (CASSIOD. var. 8, 16, 1). AMBR. Noe 7, 22 sermones. PS. RVFIN. in Am. 4, 1—3 aulica familiaritate turgentes. SIDON. epist. 8, 3, 4 otium tuum molibus aulicis motibusque furare. ENNOD. epist. 5, 27, 2 p. 147, 7 aulicis deputatus premebatur excubiis. opusc. 6, 18 p. 408, 16 aulicis districtum (-os *Hartel*) ... consiliis. carm. 2, 14, 3 aulica suscipiens moderamina. CASSIOD. var. 8, 14, 4 aulicae famae insignia. IORD. Get. 49, 258 decus. *subst.*, *semper fere plur.*: GLOSS. aulicus: minister regis, regalis. aulici ministri regis. V 270, 1 aulicus ministerialis domus regiae (*cf.* 589, 7 aculus *ex* aulicus *corr.*). NEP. Dat. 5, 2 invidiam aulicorum excepit. SVET. Cal. 19 causam ... ab interioribus aulicis proditam. PANEG. 11, 11 p. 253, 2 ingentes aulicorum catervae. CAPITOL. Pert. 11, 5 tantum odium ... omnium aulicorum fuit. 14, 6 milites ... et aulici (Max. Balb. 14, 2). Opil. 13, 3 LAMPR. Alex. 45, 4 TREB. Valer. 6, 1. VOPISC. Aurelian. 43, 1 aulici vel stulti vel detestabiles. AVR. VICT. Caes. 5, 14 inter epulas, uti mos est, aulicis canentibus. PS. AVR. VICT. epit. 41, 10 spadonum et aulicorum omnium vehemens domitor. 42, 19 amori deditus. SYMM. epist. 10, 2, 2 aulicorum studio ... praestare. AMM. 15, 3, 1. SCHOL. Iuv. 13, 197 Caedicium aulicum Neronis crudelissimum. HEGES. 1, 16, 3 cessere *Iudaei* aulicis. SIDON. epist. 1, 2, 9. 1, 5, 10 principis aulicorumque. ALC. AVIT. epist. 27 p. 57, 30 laxato aulicorum conventu. GREG. TVR. Franc. 5, 18. 10, 29 aulicis Palatinis adiungitur. VITA Vedast. Mon. Germ. script. Merov. III 1, 7 (aulichos *B*). *nota*: VEN. FORT. carm. 3, 21, 15 aulice praesul (*i. qui praeest aulae, i. ecclesiae cf.* aula *p. 1458, 43*).
synonyma: (aularius), ministerialis, Palatinus, (purpuratus), regalis, regius.

2. aulicus, -a, -um, αὐλικός *ab* αὐλός. *ad tibiam pertinens.* AMBR. in Luc. 7, 237 aulicorum concentus sonorum. MART. CAP. 9, 905 quaedam suavitas intemptata aulicaeque (aulidaeque *β*) dulcedinis cantus insonuit. 9, 926 ischiadas quis nesciat expelli aulica suavitate? *synonyma*: tibialis, tibinus. *Münscher.*

Aulicus, -ī *nom. serv. cf.* αὐλικός? CORP. XIII 857 (*Burdigalae*) d. m. Solini Neptaci fil. et Sextino Aulici fil. Nep⟨t⟩acus filio et nepoti p. c. *Diehl.*

Aulīēnus, -a *v.* Aulus.

[**Aulikianus**] *nomen corruptum.* CORP. III 12014, 153 (*in vasculo*) Aulikianus. '*num recte descripta sit, dubito*'. *Otto.*

Aulinna *v.* Aulus. **Aulīnus,** -a, **Aulīnius,** -a *v.* Aulus.

aulio, -ōnis *m. ab* αὐλός. GLOSS. II 26, 36 auliones αὐληταί. *synonyma*: tibicen, tibicinator. *Münscher.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Aulio *nom. barbaricum.* CORP. XIII 3280 (*in Gall. Belg.*) Aulioni Aiunus f. (?). *cf. etiam* Aulus. *Otto.*

Aulīōn, *Apoll. Rhod. Arg. 2, 909 Αὐλιών, antrum in Ponto Euxino.* AMM. 22, 8, 23 Aulion antron.

Aulircī *v.* Aulerci.

Aulis, -idis, *Αὐλίς. ad declinationem notanda haec: gen.:* Aulidis: OV. Ib. 618 SOL. 7, 24. *acc.* Aulida: OV. met. 13, 182 MANIL. 4, 638 SEN. Ag. 567 PLIN. nat. 35, 167 STAT. Theb. 7, 332. Aulidem: LIV. 35, 50, 11. 35, 51, 6. 45, 27, 9 DARES 15 HYG. fab. 98 p. 92, 23. 261 p. 144, 10 SCHOL. Hor. sat. 2, 3, 199 SERV. auct. Aen. 3, 331 MYTHOGR. 2, 202. Aulin: LVCAN. 5, 236. Aulidam: DICT. 1, 17. 18. 2, 10. *ad structuram: ubi:* Aulide: CIC. Tusc. 1, 116 LVCR. 1, 84 VERG. Aen. 4, 426 (*nota* SERV. *ad l.*: 'Aulide' autem aut 'in Aulide' aut pro 'Aulidi') HOR. sat. 2, 3, 199 (*nota* SCHOL. *ad l.*: 'Aulide' pro eo quod est apud Aulidem) PROP. 4, 1, 109 OV. epist. 13, 3 met. 12, 10 PLIN. nat. 16, 217. APVL. Socr. p. 159 (*e coni.*) *saepius.* ad Aulidem: LIV. 35, 50, 11 omisso ad Aulidem itinere. DICT. 1, 17 peracto biennio ad Aulidam Boeotiae. in Aulide: HOMER. 147 visus in Aulide serpens. GRAN. LIC. p. 33 colloquium Sullae et Archelavo in Aulide fuit. HYG. fab. 98 p. 92, 15. SERV. *v. l. 13.* apud Aulidem: SCHOL. Hor. *v. l. 15.* SERV. auct. Aen. 3, 331. *quo:* Aulidem: LIV. 45, 27, 9 a Chalcide Aulidem traicit. DICT. 1, 18 duces ... Aulidam confluunt. 2, 10 Aulidam ... veniunt. ad Aulidem: LIV. 35, 51, 6 admoto ad Aulidem exercitu. HYG. fab. 261 p. 144, 10 ad Aulidem ... venissent (MYTHOGR. 2, 202). in Aulidem: DARES 15 HYG. fab. 98 p. 92, 23. *unde:* DICT. 1, 23 ex Aulide navigatum est. *statio Boeotiae, de qua cf. Oberhummer, PW. II 2409. ad geographiam:* LIV. 45, 27, 9 portum inclitum statione quondam mille navium Agamemnoniae classis (MELA 2, 45 SOL. 7, 24). PLIN. nat. 4, 26 in ipsis faucibus Euripi ... Aulis, capaci nobilis portu. *cf.* OV. Ib. 618 SEN. Ag. 173. PLIN. nat. 4, 64 *Oechaliae* ex adverso in continenti Aulis est (MART. CAP. 6, 659). *contra minus recte:* MANIL. 4, 637 aequalis Cyclades, Delonque Rhodonque Aulidaque et Tenedon *eqs.* ITIN. Anton. Aug. 525 insula Boeotiae Aulis. SERV. *et* SERV. auct. Aen. 4, 426 Aulis insula est in Aegeo mari. SCHOL. Stat. Ach. 1, 447 insula est. MYTHOGR. 1, 20. *epitheta:* OV. met. 13, 182 Euboicam. STAT. Ach. 1, 447 Hecateia. OV. met. 12, 10 piscosa. SEN. Ag. 567 tardam ... ratibus. LVCAN. 5, 236 iniquam classibus. CIC. carm. frg. 22 (div. 2, 63), 6 LIV. 35, 37, 8. 35, 49, 11 SEN. Med. 622 OCTAVIA 979 STAT. Ach. 1, 449 CLAVD. 15, 485. *Diehl.*

auliscus, -ī *m., αὐλίσκος ab αὐλός deminutive. tibia parvula clysteris in fine:* VINDIC. med. 31 siquidem ... neque clysteris iniectio accipiatur omnibus considentibus et obstantibus iniectionali aulisco. CAEL. AVR. acut. 3, 4, 29 clysteris auliscum, quem nos tibiam dicere poterimus, faucibus inquit immittendum. CASS. FEL. 19 p. 28 per auliscum fysarium sive aeneum sive osseum vesicae porcinae aptatum inicies. 51 p. 135 *partem intestini* osseo aulisco colligabis. *Münscher.*

Aulisua, -ae *deus Africus.* CORP. VIII 9906 (*Pomarii, in Mauret. Caesar., Alexandri imp. aet.*) deo sancto Aulisuae (21704). 9907 (*Gordian. aevi*) deo invicto Aulisuae. *Diehl.*

? **aulitica,** -ae *f. herba, quae chamaemelon vocatur.* PS. APVL. herb. 24 pr. alii auliticam (alloticam *T in marg.*) vocant. *Münscher.*

Auliveus, -ī *cogn. barb.* CORP. VIII 20734 Salgamar Aulivei filius.

aulium *v.* aulaeum *p. 1459, 63.* **Aulius** *v.* Aulus.

aulla *v.* 1. aula.

Aullī, -ōrum *gens Galliae Narbon.* CORP. XII 2325 hic fines Aullorum: '*fide stat titulus Veronii*'.

Aulnia *v.* Aulus.

[**Aulochus,** -ī] *nom. myth.* SOL. 2, 6 regionem Ionicam ab Ione Aulochi (*sic plur. codd., alii* Naulochi, *cod. Casin.* autocli *cum* MART. CAP. 6, 642) filia *dictam.*

Aulocrēnē, -ēs, *Αὐλοῦ κρήνη, in Phrygia, de qua cf. Ruge, PW. II 2422.* PLIN. nat. 5, 106 Marsyas ibi (*in Apamea Ciboto*) redditur, ortus ac paulo mox conditus, ubi certavit tibiarum cantu cum Apolline, Aulocrene sita (aulocrenes ita, aulotreses ita *codd.*) vocatur convallis, X pass. ab Apamea Phrygiam petentibus (*cf.* SOL. 40, 8). PLIN. nat. 5, 113 amnis Maeander, ortus e lacu in monte Aulocrene plurimisque adfusus oppidis *eqs.* (*cf.* MART. CAP. 6, 685). 16, 240 regionem Aulocrenen. SIL. 8, 503 cum fugeret Phrygias trans aequora Marsya Crenas. CONC. Chalc. a. 451 (Mansi 6, 759b) Aquilas ... episcopus civitatis Aurocrorum (*Αὐροκλέων*). *exhibent:* Atroclinae *Corb.*, Atrochinae *Divion.*, Arodinae *Paris.*

municipium Septimium liberum **Aulodes.** CORP. VIII 14355 (*imp. Gratiani aet., in prov. procons.*). *Diehl.*

auloedus, -ī *m., αὐλῳδός.* CIC. Mur. 29 aiunt in Graecis artificibus eos auloedos esse, qui citharoedi fieri non potuerunt (*affert* QVINT. inst. 8, 3, 79). PANEG. 3, 6 p. 106, 27 est inter auloedos (*sic Bährens,* aliquos *trad.*) etiam canorae vocis invidia. IVL. VAL. 1, 52 tunc auloedus (aulo eius *trad.*) ille extensis manibus (*sequuntur versus quos recitavit*). BOETH. mus. 1, 34 citharoedus ex cithara, auloedus ex tibia ... nuncupantur. (*cf. Pausan. 10, 7, 5*). *Münscher.*

Aulogenēs *v.* Aulozenes.

aulōn. GLOSS. aulones, ἔναυλοι, alvei. ITALA Iudith 7, 3 (codd. Paris. 6³, Sang. 15, Stuttgard. 35) in aulona. (codd. Metens. 7, Oxford. auct. E inf. 2 Sangerm. 4) in aulonam. ἐν τῷ αὐλῶνι. Iudith 10, 10 (cod. Oxford. auct. E inf. 2) aulonem. (Sang. 15 in palude. *alii codd.* in atrio *vel* in atrium). τὸν αὐλῶνα. Iudith 10, 11 (codd. Sangerm. 4 Complut. 1) in aulonem. (Oxford. auct. E inf. 2) per aulonem. (Metens. 7) in aulonam (Sangerm. 15 in adria. *alii codd.* in atria). ἐν τῷ αὐλῶνι. HIER. nom. hebr. p. 24, 27 Aialon campi vel aulones. quaest. hebr. in gen. p. 33, 7. *cf. etiam* Aialon, Elon, Elath. *Plenkers.*

Aulōn (-ōna, *cf. A 4 et 5*), -ōnis (-ōnae), *Αὐλών, -ῶνος. A variorum locorum nomen, de quibus cf. Oberhummer, Tomaschek, Benzinger, PW. II 2413 sqq.* **1** PLIN. nat. 5, 130 *Idalium Cypri* abest ab Anemurio Ciliciae L pass. mare quod praetenditur vocant Aulona Cilicium. TAB. Peut. 10, 3/4 Aulon Cilicius (*latet fort. hoc nomen sub statione* RAVENN. p. 173, 3 Aumon). DIMENS. provinc. 5 p. 10 insula Cyprus finitur ... a septentrione Aulone Ciliciae (COSMOGR. 2, 49 p. 101 *et* OROS. hist. 1, 2, 96 Aulone Cilicio. *cf.* OROS. hist. 1, 2, 25 Cilicium sinum). **2** *statio (vallis) Elidis:* PLIN. nat. 4, 14 Aulon. VAL. FL. 1, 385 levis Elis equis et fluctibus obvius Aulon. **3** HOR. carm. 2, 6, 18 amicus Aulon fertili Baccho minimum Falernis invidet uvis (PORPH. *ad l.* Aulon locus est contra Tarentinam regionem ferax boni vini). MART. 13, 125 Tarentinum. nobilis et lanis et felix vitibus Aulon det pretiosa tibi vellera, vina mihi. SERV. Aen. 3, 553 'Caulonisque arces': Aulon mons est Calabriae (*ubi* Aulonisque *cod. Lips. contra Vergili codd.*). *cf.* Caulonia. **4** *statio Illyrici, nunc* Lavelona, Avelona, Valona. ITIN. Anton. Aug. 323a Brundisio sive ab Hydrunto traiectus Aulonam (329). 332 ab Aulona. 489 Aulonam. 497 Aulona (*acc.*). TAB. Peut. 7, 3 Aulona (RAVENN. p. 206, 13 Guid. p. 539, 24). RAVENN. p. 378, 14 Alona. ITIN. Burdig. p. 549 itinerarium a Burdigala Hierusalem usque et ab Heraclea per Aulonam et per urbem Romam Mediolanum usque. 608 mansio Aulona. 609 Aulona usque. 611 ab Aulona usque Capua. 612 ab Heraclea per Aulona in urbe Roma usque. AVELL. p. 618, 16 quid in Aulona sit actum, quid Scampis *eqs.* (*cf. l. 52*). CONC. Const. (Mansi 9, 176b) Sotero reverendissimo episcopo Aulonis. **5** *vallis Iordanis:* ITALA deut. 1, 1 (Lugd.) inter Pharam et Thobol et Lobon et Aulon. *cf.* HIER. epist. 78, 42 loca aurea. nom. hebr. p. 88, 10 *ad l.* Aulon non graecum ut quidam putant, sed hebraeum vocabulum est (*cf.* BAEDA itin. Hier. p. 314, 20 *sq.*). adpellatur autem vallis grandis atque campestris in inmensam longitudinem se extendens, quae circumdatur ex utraque parte montibus sibi invicem succedentibus et cohaerentibus, qui incipientes a Libano et ultra eum usque ad desertum Faran perveniunt. suntque in ipso Aulone, id est in valle campestri, urbes nobiles ... et regiones in circuitu per quas medius Iordanis fluit. p. 97, 12 vicus in Aulone. p. 119, 12 in solitudine, quae est in Aulone Ierichus. p. 23, 21 Ailon quem supra Aulonem diximus (p. 131, 25): *confunduntur* Elon *et* Aialon. HEGES. 5, 3, 7 ventum in Aulona (aulonam *C*, aulanam *vulgo*), unde aberat Hierosolyma stadiis XXX (*Iosepho ἀκανθῶν αὐλῶνα*). HIER. epist. 73, 9 campus quem hodie Aulonem Palaestini vocant. *adi.* **Aulōnītānus,** -a, -um *ad Aulonem (Illyrici civitatem, cf. A 4) pertinens.* AVELL. p. 671, 12 in civitate Aulonitana. *adi.* **Aulōnītēs,** *dat.* -ē, *ad oppidum Aulonem situm ut videtur editori ad sinum Strymonicum spectans.* CORP. III 7378 (*Abderae*) Heroi Aulonite cultores sub sacerd. Popil. Zip. (ἥρωι Αὐλωνείτῃ θυσιασταὶ περὶ ἱερέα Ποπίλλιον Ζειπαν). INSCR. Dessau 4067a (*prope Neapolim*) Heroi Aulonite L. Modiarius Lucifer sacer(dos). **B** *cogn. vir.* CORP. V 4731 (*Brixiae*) Spurio Homuncioni et Secunde Aulonis f. *Diehl.*

aulona *v.* aulon. **Aulōnia** *v.* Caulonia.

Aulōnītēs, -itānus *v.* Aulon. **Aulōnius** *v.* Aulus.

aulopoios, -i *m., αὐλοποιός.* VARRO epist. frg. (Non. p. 56) Diona aulopoion.

aulos, -ī *m., αὐλός.* PLIN. nat. 32, 151 (*in enumeratione piscium*) solen sive aulos. *cf.* 32, 103 ex iis (*pectinibus*) mares alii δόνακας vocant, alii αὐλούς. *synonymon:* (tibia). *derivata: gr.:* (auletes), auleticos, aulicus, auliscus. *lat.:* aulio. *composita gr.:* auloedus, aulopoeos, (choraules, -a, choraulicus, diaulos, monaulos, [monauliter]). *Münscher.*

Aulozenēs *nom. serv.* CORP. V 3509 (*Veronae*) Aulozenes (z = Σ) Vrbanae conservae ti(tulum) f(ecit) hic. *vide* Auluzenus *sub* Auluzanus.

Aulricmāra *cogn. barb.* CORP. III 10351 (*in agro Aquincensi*) ⟨T⟩routei · ma⟨r⟩us Ancula⟨t⟩i Aulricmar⟨a⟩ Atali viva sib(i) ⟨f. e⟩t coiugi.

Aulucentius, -ī *cogn. barb.* CORP. V 940 (*Aquileiae*) Val. Aulucentius leg. XI Cl. milita. gregales ann. XIIII et centurio ann. III.

Aulucmus, -i *cogn. barb.* CORP. III 918 (*Potaissae, periit*) Aur. Aulucmus.

Aulucus *statio Tingitaniae.* NOT. dign. occ. 26, 5. 26, 15 *sub dispositione comitis Tingitaniae* tribunus cohortis primae Herculeae, Aulucos. ad Lucos *Alciat.* *Diehl.*

aulula (ollula), -ae *f. ab* aula (olla) *deminutive.* VARRO rust. 1, 54, 2 *electa uva* in ollulas addatur. APVL. met. 2, 7 ollulam istam cum natibus intorques. 5, 20 lucernam ... subde aliquo claudentis

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

aululae (tabulae *F in marg.*) tegmine. ARNOB. nat. 5, 18 *cinis* sub ollula fuerat factus extorum. 5, 19 in ollulas coniectus *Liber membratim sectus* ut coqueretur. 6, 14. GARG. MART. pom. 2, 13 ex veteribus multi Suesatibus ollulis inpicato singula poma *persici* clausere umpilico. MARCELL. med. 9, 72 calicem... pones in ollula fabri (?, ollolam fabari *cod.*) cum calida ferventissima. *synonyma*: (caccabulus, cucumella, cupella, urnula, vasculum). *deriv.*: Aulularia. *Münscher.*

Aululāria *fabula Plautina ab aula auri dicta.* Aulularia *argumentum fabulae in acrostichide.* VARRO ling. 7, 103 in Aulularia. FEST. p. 166 Plautus in A⟨u⟩lularia[s]. 238 Plautus in Aulularia. 330. 364. PLIN. nat. 18, 107 Plautus... in fabula quam Aulularia (Aurulariam *codd. fere omnes*) ⟨in⟩scripsit. CHAR. gramm. I p. 55, 13 quamquam in Aulularia Plautus ... dixerit. Aularia *pars codicum apud* PRISC. gramm. II p. 38, 2. 104, 1. 155, 22. 210, 3. NON. p. 98, 24 Plautus... in Aulularia. 225, 9 Plautus... Aulularia. 318, 9. RVFIN. gramm. VI p. 561, 8 Sisenna... in Aulularia (*sc. in commentario Aululariae Plautinae*). QVEROL. *praemissa in codicibus* Plauti Aulularia.... p. 5, 9 Aululariam hodie sumus acturi. p. 5, 22 Querolus an Aulularia haec dicatur fabula, vestrum hinc iudicium. *Laberi mimus*: NON. p. 108 Laberius... in Aulularia. *Otto.*

ἀνθίας ὁ ἰχθύς **aulupia** GLOSS. II 227, 24. *cf.* III 257, 19 ὁ ἀνθίας alilupia. *cf. gr.* αὐλωπίας. *Ihm.*

Aulupor *v.* Aulus.

Aulurula *nom. mul. barbaricum.* CORP. VIII † 21553 (*in Mauret. Caes., a. 434*) Aulurula *uxor Iuli Victoris.* *Otto.*

aulus μυάκιον GLOSS. II 521, 39 (*trad.* aulux miacion). *Ihm.*

Aulus *v.* Olus. **Aulusanus** *v.* Auluzanus.

Aulutra, -ae *nom. serv.* (*ut videtur Thracicum*). CORP. XIII 6955 (*Mogontiaci, periit*) Aurotr⟨ae B⟩iti (filio) tesserario leg. XXII p. p. f. civi Tra⟨ianens?⟩i ... Aulutra Biti heres eius f. c. *cf.* Aulutralis *et Hirschfeld ad l.*

Aulutralis *cogn. vir.* (*ut videtur Thracicum*). CORP. III 8118 (*Viminaci in Moes. sup.*) *cf.* Jahresh. d. österr. arch. Instit. 6, 1903, Beibl. p. 16 Aurel(ius) Longinus et Aurel(ius) Aulutral⟨i⟩s milites leg. eiustem (*sc.* VII Cl.). *cf.* INSCR. Archäol.-epigr. Mitt. Öst. XIV 152, 33 *et* XVIII 112, 21 *sq.* Αὐλούτραλις.

Auluzanus, -ī *cogn. vir. Thracicum.* **1** *apud scriptores*: COD. Iust. 4, 19, 2 (*a. 215*) imp. Antoninus A. Auluzano (6, 46, 3). 5, 63, 2 (*a. 245*) imp. Philippus A. et Philippus C. Auluzano. 4, 23, 2 (*a. 293*) *impp. Diocletianus et Maximianus* AA. et CC. Auluzano. SYNAXAR. Const. p. 627, 34 Αὐλοζάνου ἐπαρχοῦντος. **2** *in titulis*: CORP. VI 2991 (*cf.* add. p. 3380: *exemplum novicium ex genuino descr.*) L. Septimius Auluzanus (centurio) coh. VI vig. XIV 2279 (*in agro Albano*) d. m. Aur. Auluzano mil. leg. II Par. III 7437 (*Nicopoli Moesiae inferioris, a. 227*), 2, 13 Brilo Auluzani. CORP. VI 2601 (*cf.* add. p. 3369) d. m. Aur. Bito eq. cor(tis) VI pr. natione Trax cives Filopopulitanus ... fratri dignissimo Val. Aulusanus pret(orianus). XIII 7292 (*in castello Mattiacorum, periit*) Aulu⟨p⟩or Aulusa⟨ni (filius)?⟩ [Aulus coraulus *Huttig et Peutinger,* ////oraulusa //// *descr. Accursius*] mil. leg. XXII p. p. f. ... cives ⟨ex⟩ civitate A(n)che⟨alo⟩. CORP. VIII 18312 (*in civitate Lambaesitana*) d. m. s. Mucatralis Tanurius fecit patri et patrono Mucatrali Auluzeni (filio, *an dat.?*) mil. leg. III Aug.... natione Thrace natus in civitate Augusta Traianesie. III 12431 (*in Moesia inf.*) ⟨Au⟩luzeni. CORP. III 14507 (*in Moes. sup., saec. II ex.*) *in latere dextro* 51 M. Aur. Auluzon R(emesiana?). *cf. ibid. in lat. sin.* a 52 M. Aur. Mucatral. R(emesiana?). *huc pertinere puto* Aulozenes. *cf.* Aulazon. *Diehl.*

Auluzenus, Auluzon *v.* Auluzanus.

camalon (χαμαλόν) **auma** (?) GLOSS. III 199, 51. *cf. Heraeus, Archiv 11 (1900) p. 68.* *Ihm.*

Aumasgaris *cogn. barb.* CORP. VIII 2200 (*in vicinia Thevestae*) dis manibus Aumasgaris Magarsae filio Tascuri F⟨l⟩avi Faus⟨t⟩i fi⟨l⟩ia coni⟨ux⟩ *vel* ⟨ugi⟩. *Diehl.*

aumātio, -ōnis. VIRG. gramm. epit. 14 p. 87, 7 autumnus dicitur de aumatione fructuum, quod colliguntur.

aumatium. FVLG. serm. ant. 61 aumatium dicitur locum secretum publicum sicut in theatris aut in circo. unde et Petronius Arbiter ait (frg. 13) 'in aumatium memet ipsum conieci'. ὀμμάτιον *interpretatur Roensch,* automatium *Turnebus,* naumachium *Wessner* (aumacium, aumaticum, aunatium, naumatium *codd.*). *cf.* GLOSS. V 616, 6 aucmacium est piralis domus. *v. Heraeus, Archiv 11 (1900) p. 69. Goetz, thes. gloss. s. v.* *Ihm.*

Aumemundus, -ī *nom. germ., vix diversum ab* Aunemundus Aunimundus. LEX Burg. praef. 14 p. 34, 8 signum Aumemundi comitis (12). *utroque loco unus tantum liber exhibet* Aunemundi.

matronae **Aumenahenae.** INSCR. Ihm, Matronenkultus 276 p. 145 matroni⟨s⟩ Aumena⟨h⟩en⟨is⟩ (*vel* Aumena⟨i⟩en⟨is⟩).

aumentum *v.* augmentum. **Aumōn** *v.* Aulon *1.*

Aun *v.* Heliopolis.

Aunacharius, -ī *nom. germ.* CONC. Paris. a. 573 (Mon. Germ. leg. III 1) p. 147, 24 Aunacharius. p. 149, 15 Aunaarius in Dei nomine episcopus eclesiae Autisioderinsis. p. 150, 1 **Aunaarius** (p. 151, 3). Matisc. a. 583 *ibid.* p. 160, 36 Aunacharius (p. 161, 22, *ubi* aunaharius *AB*). a. 585 *ibid.* p. 172, 17 Aunacharius. CONC. Autiss. *ibid.* p. 184, 1 Vnacharius. GREG. TVR. Franc. 9, 41 (*in exemplari rescripti*) Aunacharius. MARTYROL. Hier. pr. kl. Aug. (*ubi* avinari *cod. Eptern.*). *Diehl.*

Aunam *nomen ducis Horreorum.* LIB. geneal. chron. I 174, 299. *idem* VVLG. gen. 36, 29 Ana *vocatur.*

Aunan, Αὐνάν. **1** *nom. vir. hebr.* ITALA gen. 14, 13 (Aug. loc. hept. p. 490, 17) *Abram* habitabat ad quercum Mambre Amorrhis, fratris Eschol et fratris Aunan. *hebr. et* VVLG. Aner. **2** *v.* Onan.

aunapus *v.* rartilia. *[Plenkers.*

Aunara *nom. equi* (*equae*). CORP. VI 10056, 14 *vicit* Aunara b(adia) I. *Diehl.*

Aunatius *nom. vir. barbaricum, ut videtur.* CORP. XIII 3281 (*in Gallia Belgica*) ⟨...⟩us Aunati (filius) Ciurn(ae) coniugi sue. 10010, 243 (*in vasculo Gallico*) Auna⟨ti?⟩. *nom. gent. non satis certum* CORP. V 5972 (*Mediolani, periit*) Aunatio Verno. *sed vide etiam* Aunius *et* CORP. inscr. etrusc. I 1495 aϑ: vecu auntnal. 1496 (*idem*) aϑ. vecu auntanal. 4003. 4004. *Otto.*

auneulus *v.* avunculus. **Aunebredus** *v.* Aunobertus.

Aunedos *cogn. vir. celt.* CORP. XIII 10010, 244 (*in vasculis Gallicis*) Aunedos, Aunedo f(ecit), Aunedo, Aunedu f(ecit). *ab hoc nomine deriv. videtur opp.* **Aunedonnācum** *apud Pictones, nunc* Aulnay. ITIN. Anton. Aug. 459 Aunedonnacum (*v. l.* Aunedonacum Aunedunacum Aunidonacum). TAB. Peut. 2, 1/2 Avedonnaco. *cf. Hirschfeld, Corp. XIII p. 147.*

Aunegilde *nom. mul. germ.* LEX Burg. lib. const. 52 p. 85, 10 Aunegilde *nomin.* (p. 86, 3. 10). p. 85, 7 Aunegildem. *de orthographiae varietate cf. von Salis in adn.*

Aunemundus, -ī *nom. germ.* **1** CORP. XII 2485 (*christ., saec. V ex., inter Augustum et lacum Lemannum*) hic requiiscit bone memoriae Aunemundus. **2** LEX Burg. praef. 14 p. 34, 2 signum Aunemundi comitis. *cf.* p. 35, 2. 12. 17 *et v. Salis ad ll.* *v.* Aumemundus. *Diehl.*

Aunenius *nom. gent., cf.* Aunius. CORP. VII 1336, 345 (*in patella*) Auneni (?) Martialis. *Otto.*

fl. **Aunes** *Indiae.* TAB. Peut. 12, 5. RAVENN. p. 43, 20 *flumen. v. Tomaschek, PW. II 2423.* *Diehl.*

Auni. *nom. gentis hebr. non legitur nisi* ITALA num. 26, 17 (Lugd.) Angi et plebs Auni. *Plenkers.*

Aunia *nom. mul. barbaricum, cf.* Aunilla. CORP. II 146 (*in Lusitania*) Aunia Ammini f. ... Avitus et Surus fratres. 820 Caelia Aunia Iuli Fusci Tuberiani uxor. 833 Aunia Angeiti f. 903 Aunia Tangini f. 2840 (*in Hispan. Tarracon.*) Antestia Aunia. 5828 Minicia Aunia Seconti f. *cf.* Aunis *et* Aunus.

Aunicius *nom. gent., cf.* Aunius. CORP. V 891 (*Aquileiae*) M. Aunius M. fil. Pub. Messallinus vet. leg. XV Apol. *Otto.*

Auniga, -ae *cogn. vir. barb.* CORP. VIII 9348 (*Caesareae*) ...⟩a Aunigae ⟨regis⟩ Iubae l. fil(ia). *Diehl.*

Aunilla *nom. mul. barbaricum, sed cf.* Aunius. CORP. XIII 1210 (*in Aquitania*) Aunilla. *cf.* 1211. 3282 (*in Gall. Belg.*) manib(us) Aunille. **Aunillius** *nom. gent.* CORP. V 5374 (*Comi*) d. m. Secundini Aunilliorum. *Otto.*

Aunimundus *v.* Aunemundus.

Aunios *insula Hispaniae citeriori adiacens, nunc fort.* Ons. PLIN. nat. 4, 111 ex insulis ... Corticata et Aunios. *v. Hübner, PW. II 2423.*

Aunis *cogn. mul. barb.* CORP. VIII 9718 (*christ. in Maur. Caes., a. 414*) memoria Reparati Arelli f. Aunis r. e (?) p̄(rovinciae) CCCLXXV. 13478 (*Carthagine*) Auni⟨s *vel* a fidelis in⟩ pac⟨e⟩. *Diehl.*

Aunītes *v.* Amnites.

Aunius, -a *nom. gent., cf. etrusc.* (CORP. inscr. etrusc. I 3802) la. apurϑe aunial *et* (4247) larϑi aune *et* (4248) teti aunaś. CORP. XI 2951 (*Tuscanae*) C. Aunius Aper. VIII 14610 (*in prov. procos.*) ⟨C.?⟩ Aunius Felix sacerd(os) Satur(ni) ⟨p⟩ublicus. *cf. etiam* Aunus, Aunatius, Aunenius, Aunicius, Aunilla, Aunillius. *Otto.*

Auno, -ōnis *cogn. vir. germ.* GREG. TVR. Franc. 7, 47 cum Aunone et filio adque eius fratre Eberulfo.

Aunobaritānus *ethn. et adi. opp. prov. proc.* CORP. VIII 15563 (*a. 292—305*) res publica municipii Aunobaritani.

Aunobertus, -ī *cogn. vir. germ.* INSCR. Bonn. Jahrb. 105 p. 131, 3 (*saec. VII/VIII*) hic requiscit in pace Aunobertus. *ibid.* p. 132, 7 (*eiusdem aetatis*) hic requiiscet in paci Aunebredus. *v. Förstemann, Altdeutsch. Namenbuch 208.*

Aunodi *in vasculo Gallico.* CORP. XIII 10010, 245 (*descr.*).

Aunonēnsis, -e *ad Hispaniae opp. quoddam pertinens, cuius incolae* **Aunonēnsēs,** -ium. HYD. chron. II p. 34, 233 Suevi adversus Aunonensem saeviunt plebem (239). p. 35, 249 Aunonenses pacem cum rege faciunt Suevorum.

Aunonibe (*dat.?*) *cogn. mul. barb.* CORP. III 5027 (*in Norico, cf.* add. p. 1822) Aunoni be Iuliane Sebacau so co(iugi) fe(cit) et | sibi.

Aunulfus, -ī *nom. vir. germ.* GREG. TVR. Franc. 4, 50 Aunulfo (Vnulfo *B2*). *Diehl.*

aunus *v.* ānus *in add.*

Aunus. **1** *nom. Liguris ap.* VERG. Aen. 11, 700 Appenninicolae bellator filius Auni, haud Ligurum extremus.... 11, 715 vane Li-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

gus . . ., . . . nec fraus te incolumem fallaci perferet Auno! *v. etiam* Oenus. 2 *in titulis*: CORP. XIII 5042 (*in Germ. sup.*) Q. Ael. Aunus IIIIII(vir) Aug. 3258 (*in Gall. Belg.*) Aurel. Aunus vet. leg. VI v⟨ictr⟩icis. 10010, 246 *et* XII 5686, 117 (*in vasculis Gallicis*) Aunus f. *et* Auni m. XIII 5874 (*in Germ. sup., periit*) Aun(. . .)? *christianus*: CORP. VIII 21555 (*in Maur. Caes., a. 408*) C. Vetti Auni. *cf.* Aunius. *Otto.*

? **avo** est parvum lignum in fundo navis GLOSS. V 616, 7. *Ihm.*

1. Avo *fluv. Callaeciae, Ptolemaeo 2, 6, 1* Αὔον ποταμοῦ ἐκβολαί, *nunc* Rio d'Ave. MELA 3, 10. *cf.* Avobriga.

2. Avo, -onis *cogn. vir. barb.* 1 CORP. VII 1344 d. m. Aurelius vixit annis XI. Avo pate(r) pientissimus tam sibi quam et filio suo posuit: *vide tamen ne sit* Avopate, *quod conferas et* Auvo. 2 GREG. TVR. Franc. 7, 3 Vidastis cognomento Avus (Avius *B 2*) . . . quodam loco cum Childerico Saxone coniunctus, dum se invicem convitiis lacesserent, unus ex pueris Childerici Avonem (Avionem *B 2*) hasta transfixit. 3 INSCR. Bulletins de la Société des Antiquaires de France 1883 p. 292 (*in fibula*) Iulios Avo. *v. Holder, Altcelt. Sprachsch. I 316. sed cf. ibid. 317* Avor.

Avobriga *opp. Callaeciae; v.* 1. Avo. PLIN. nat. 4, 112 oppidum Abobrica. *incola* **Avobrigēnsis.** CORP. II 4247 (*Tarracone*) L. Sulpicio Q. f. Gal. Nigro Gibbiano Avobrigensi omnibus inrep(ublica) sua honorib. functo flam. Romae divor. et Aug. p. H. c. 2477 (*Aquis Flaviis, a. 79*) civitates X̄ Aquiflavienses Aobrigens(es) Bibali Coelerni *eqs.* *Diehl.*

āvocāmentum, -ī *n. ab* avocare. PLIN. epist. 8, 5, 3 ero ergo suspensus pro homine amicissimo, dum admittere avocamenta et cicatricem pati possit. 8, 23, 1 omnia mihi studia, omnes curas, omnia avocamenta exemit, excussit, eripuit dolor. paneg. 82 cum sint ista ludus et avocamentum. APVL. apol. 43 posse animum humanum, praesertim puerilem et simplicem, seu carminum avocamento sive odorum delenimento soporari. ARNOB. nat. 5, 14 infantibus credulis avocamenta quaeritantes anus longaevas. LACT. opif. 18, 8 *mens* sibi avocamenta invenit. AVG. c. Faust. 13, 6 p. 383, 26 fabula illa est longa et vana, puerile ludibrium et muliebre avocamentum et aniculare deliramentum. in psalm. 26 serm. 2, 7 quae ibi delectatio tua? quod avocamentum cordis? in euang. Ioh. 7, 2 alia sint studia nostra, alia sint avocamenta animae nostrae. in epist. Ioh. 1, 4 avocamentum mentis est, non firmamentum. CAEL. AVR. chron. 1, 5, 170 utendum etiam peregrinatione terrena atque maritima et animi avocamentis, quibus mentis laxatio fiat. SIDON. epist. 9, 13, 3 si saluberrimis avocamentis, ut qui adhuc iuvenis, tepidius inflecteris. *cf.* avocatio.

āvocātio, -ōnis *f. ab* avocare. CIC. Tusc. 3, 33 levationem . . . aegritudinis in duabus rebus ponit *Epicurus*, avocatione a cogitanda molestia et revocatione ad contemplandas voluptates. IVL. RVF. rhet. 13 p. 42, 13 ἀποπλάνησις est iudicis a re contraria nobis avocatio. SEN. epist. 56, 4 in his, quae me sine avocatione circumstrepunt. TERT. pudic. 10 si qua te carnis vacillatio, animi avocatio, oculi evagatio de tenore decusserit, deus bonus est. *plur.*: IVST. 37, 4, 1 non in convivio, sed in campo, nec in avocationibus, sed in exercitationibus . . . aut cursu aut viribus contendebat. *cf.* avocamentum.

āvocātor, -ōris *m. ab* avocare. TERT. carn. 5 nec mortuorum resuscitatorem, sed vivorum avocatorem. *fem.* **āvocātrīx,** -īcis: TERT. anim. 1 vim istam perniciosissimam nec unquam bonam, atquin omnis erroris artificem, omnis veritatis avocatricem.

āvoco, -āvī, -ātum, -āre *ab* ā *et* vocare. GLOSS. ἀπασχολῶ. ἀποπλανῶ. ἀσχολῶ. avocat περισπᾷ, καταργεῖ, ἀπασχολεῖ. avocor μετεωρίζω. *verbum rarissimum apud poetas* (PHAEDR. LVCAN. SIL. *singulis locis*, STAT. *duobus; adde* MART. CAP. 8, 805) *plerumque translate adhibetur pro* avertere, abducere. *structura sollemnis cum praep.* ab: *cf.* ARVS. gramm. VII 457, 14 avocat ab illa re: CIC. de rep. I 'a qua isti avocabant'.

aliquem: LEX repetund. (Corp. I 198) 71 neive eum . . . avocarier iubeto, neive abducito, neive abducier iubeto, neive facito quo quis eorum minus ad id iudicium adesse poss⟨it⟩. LIV. 1, 6, 1 cum pubem Albanam in arcem praesidio armisque obtinendam avocasset. 4, 61, 3 parte tribunorum exercitusque ad Volscum avocata bellum (ORAT. imp. Claud. Corp. XIII 1668 II 38 cum a[d] census novo tum opere et inadsueto Gallis ad bellum avocatus esset). 26, 33, 5 Fulvium avocari a Capua. 37, 38, 7 nullo a munimento castrorum milite avocato. 38, 7, 1 Aetolos inde avocavit populatio maritimae orae. 45, 20, 2 quorum auctoritate ab armis avocarentur *Galli* (*cf.* 3, 16, 6). 25, 2, 3 consules bello intentos avocare non placebat. 22, 33, 10 consul alter a bello avocaretur (27, 4, 2. 35, 6, 6. *cf.* NEP. Epam. 5, 3 evocas *codd.*). 37, 18, 8 Eumenes avocatus domestico bello (25, 33, 7 *cf.* POMPON. dig. 1, 2, 2, 27). 26, 13, 11 nihil tanta sociorum clade avocati sunt. 2, 34, 9 secedat nunc, avocet plebem (6, 18, 2 PLIN. nat. 18, 13). SIL. 10, 86 coniux Iovis . . . avocat ignarum saevo e certamine Poenum. PS. QVINT. decl. 17, 5 cum me repente interrogatione subita avocavit, abduxit *pater*. FRONTIN. strat. 1, 8, 12 avocato in Cariam Tissapherne. 1, 5, 16 necesse Liguribus fuit avocari ad defendenda sua (*cf.* 1, 5, 27. 3, 9, 4). TRAIAN. Plin. epist. 10, 20 milites a signis. CALL. dig. 22, 5, 3, 6 multo minus milites avocandi sunt a signis vel muneribus (*cf.* MACER dig. 49, 16, 13 pr. MOD. dig. 49, 16, 3, 21). SPART. Hadr. 19, 4 ab urbe Roma numquam ullum venatorem aut scaenicum avocavit. *contionem*: MESSALA ausp. frg. Gell. 13, 16, 1 consul ab omnibus magistratibus et comitiatum et contionem avocare potest, *et ter ibidem*. LIV. 43, 16, 9 eo facto avocatam a se contionem tribunus questus. 43, 16, 11 C. Claudio diem dixit, quod contionem ab se avocasset. VIR. ill. 65, 5 *Gracchus* imprudens contionem a tribuno plebis avocavit (*cf.* 73, 2 quod is eo die, quo ipse contionem habebat, ius dicendo partem populi avocasset). ARVS. gramm. VII 490, 23 Cicero cum a ludis contionem avocavit. LIV. 3, 63, 7 inde consules . . . in prata Flaminia . . . avocavere (vocavere *cod. Veron.*) senatum. CIC. S. Rosc. 90 quos iam aetas a proeliis avocabat. Arch. 12 ut a nullius umquam me tempore aut commodo aut otium meum abstraxerit aut voluptas avocarit aut denique somnus retardarit. Sest. 103 ab industria plebem ad desidiam avocari. Balb. 59 *quos* ab hoc impari certamine atque iniusta contentione avocabat. 60 etiam ab illis eos maioribus discordiis avocarem. Phil. 2, 23 quin Pompeium a Caesaris coniunctione avocarem. 2, 115 *te* ne metus quidem a foedissimis factis potest avocare? 6, 6 quod vero ita avocatur a Mutina, ut. de orat. 3, 63 nos avocat a rostris, a iudiciis, a curia. div. 1, 111 rarum est quoddam genus eorum, qui se a corpore avocent. Tusc. 4, 60 et ille ab intemperantia et hic ab avaritia avocari potest. 5, 42 quem . . . temperantia . . . a libidine avocet. 3, 35 cum a contuendis nos malis avocat *Epicurus*. fat. 11 a tantis vitiis. fin. 1, 2 a philosophia. Cato 15 quod *senectus* avocet a rebus gerendis. Att. 12, 37, 4 a maestitia. epist. 16, 23, 2 nec tamen te avoco a syngrapha. leg. 2, 10 *ratio* ad recte faciendum impellens et a delicto avocans. 2, 9 hoc . . . vim habere ad recte facta vocandi et a peccatis avocandi. PLANC. Cic. epist. 10, 24, 6 quae mens eum . . . a tanta gloria . . . avocarit et ad cogitationem consulatus . . . transtulerit. LIV. 2, 57, 2 ab impetu ad consultandum a[d]vocabantur. 8, 23, 11 Publilium imminentem hostium muris avocari ab spe capiendae . . . urbis. SEN. contr. 2, 2, 9 ab indulgentia. VELL. 2, 108, 2 avocata procul a Romanis gente sua. SEN. benef. 4, 14, 4 ab omnibus istis . . . cupido avocat. 6, 15, 2 a rebus suis avocati nobis vacant. 5, 23, 1 quid, si occupationibus districtus et in alia ⟨a⟩vocatus occasionem non observavi? (*cf.* PLIN. epist. 1, 24, 3. 9, 2, 1). dial. 1, 3, 10 mero se licet sopiat et aquarum fragoribus avocet et mille voluptatibus mentem anxiam fallat. 5, 39, 4. 6, 2, 4 ne avocari quidem se passa est, intenta in unam rem et toto animo adfixa. 6, 24, 4. 9, 2, 2 nihil avocatus transversis multorum vestigiis passim discurrentium. 11, 17, 1 inter ipsa, quibus avocatur, spectacula. 12, 8, 4. epist. 56, 4 magis mihi videtur vox avocare quam crepitus. illa enim animum adducit, hic tantum aures implet. 56, 11 nulla res nos avocabit, nullus hominum aviumque concentus interrumpet. 80, 1 spectaculi, quod omnes molestos ad sphaeromachiam avocavit. 92, 24 quem (*sapientem*) nullus avocavit dolor. COLVM. 7, 12, 2 idque non solum nihil agricolam iuvat, sed et avocat desidemque ab opere suo reddit. 11, 2, 71 nec tamen haec cura totum avocet eum a cetera ruris cultura. 11, 1, 24 quibus rebus plurimae operae avocantur (11, 1, 20. 12, 52, 8). LVCAN. 6, 448 PLIN. nat. 35, 105 STAT. Theb. 6, 781. silv. 4, 6, 31 hic Aoniis amor avocat antris. QVINT. inst. 6, 4, 20 inferenda est aliqua quaestio atque in eam iudex, si fieri potest, avocandus. 8, 2, 23. 10, 3, 23 illa, quae ipsa delectant, necesse est avocent ab intentione operis destinati. 11, 3, 25 nam ex tempore dicentes avocat a cura vocis ille, qui ex rebus ipsis concipitur, affectus. decl. 262 p. 73, 15 si ancillarum cupiditas a geniali toro avocaret. 295 p. 168, 23 non recessi a custodia, donec me bellum avocavit. 356 p. 388, 25. PS. QVINT. decl. 8, 14 aegros, quos detrahit, quos avocat alia curatio. 10, 18. FRONTIN. strat. 4, 7, 18 ea persuasione avocatos adortus sub leges redegit (*cf.* 1, 4, 14. 1, 8, 12). 1, 5, 14 avocatus in diversum hostis (4, 5, 9). TAC. ann. 3, 37 nullis voluptatibus avocatus. PLIN. epist. 1, 3, 2 an . . . intentione rei familiaris obeundae crebris excursionibus avocaris? 1, 24, 3 modus ruris, qui avocet magis quam distringat. 9, 36, 2 ab iis, quae avocant, abductus. SVET. Aug. 40 ne plebs . . . frequentius ab negotiis avocaretur. Nero 23 ne quid circa haec occupatum avocaret detineretve. PAVL. dig. 5, 1, 24, 2 ne ab officio suscepto legationis avocetur. 5, 1, 75 *si* morbo impeditus aut rei publicae causa avocatus adesse non potuit reus. CALL. dig. 50, 11, 2 cum avocentur ab opere rustici. APVL. met. 4, 24 puella *nullis* aniculae sermonibus ab inceptis fletibus avocari *potuit*. MIN. FEL. 14, 4 dum verborum lenocinio a rerum intentionibus avocantur. 27, 2 *daemones* a deo vero ad materias avocant. TERT. spect. 2 quos magis periculum voluptatis quam vitae avocet (evocet *cod.*) ab hac secta. 10 spectaculorum inquinamenta, quibus hominem a domino avocarent. PORPH. Hor. carm. 2, 13, 39 dicit et Orionem avocari a propriis venandi voluptatibus. epist. 2, 1, 127 ut avocet a turpibus dictis. sat. 2, 2, 4 haec omnia discite, sed alio tempore, non cum fulgore argenti avocati fueritis. COD. Iust. 10, 50, 1 (*aet. Dioclet.*) ut singuli . . . studiis non avocentur (10, 52, 2). SOL. 7, 31 *perdices* hoc mendacio inlicitant obvios et eludunt, quoad provecti longius a nidis avocentur (PLIN. nat. 10, 103 donec in diversum abducat a nidis). PANEG. 10, 37 p. 243, 3 licet aetas . . . te avocet ab imitatione virtutis paternae. [IVST. 12, 14, 5 vocatum *codd.*] ARNOB. nat.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2,73 ad *dei* cultum ab rebus opinabilibus nos avocaret. 5,24 *Proserpinam* per floream messem huc atque illuc passim lectionis cupiditas avocaret. IVL. RVF. rhet. 13 p. 42,16 ἀποπλάνησις est iudicis a re contraria nobis avocatio... ad aliam rem avocamus... et ab eo, quod contra nos est, avocatur et suspenditur iudex. COMMENT. Lucan. 4,30 dum pauci Caesariani hoste⟨m⟩ avocant. 8,167 quo se avocet a proposito cogitandi. AVG. civ. 9,18 *daemones* a provectu animorum nos avocare atque avertere moliuntur. CASSIAN. conl. 9,35,3 ne fratres adstantes nostris susurris vel clamoribus avocemus et orantium sensibus obstrepamus. SIDON. epist. 5,17,1 numquamque te tantum venatio civitas ager avocat, ut non obiter litterarum voluptate teneare. VICT. VIT. 1,27 nisi consilio prudenti, dum avocatur, nesciente multitudine sepeliretur. CORP. X 1782,17 a tanta tristitia. *nota*: ITALA Luc. 21,37 (*codd. plur.*) noctibus exiens avocabatur in monte (ηὐλίζετο, VVLG. morabatur). COLVM. 9,13,14 ab opere mellifico avocatae *apes*. PETRON. 72 *canis* avocatus cibo furorem suppresserat.

aliquid: CIC. orat. 45 a propriis personis et temporibus... avocat controversiam (QVINT. inst. 3,5,15). ac. 1,15 Socrates mihi videtur... primus a rebus occultis... avocavisse philosophiam (*opp.* adducere. *cf.* MAR. VICTORIN. in Phil. 3,1 p. 1218ᴬ avocate omnem scientiam vestram a Iudaica disciplina). PHAEDR. app. 14,26 amorem crebris avocabat poculis. SEN. dial. 12,17,6 luctum suum aut intempestivis avocare (evocare *cod. Ambros.*, sevocare *Gertz*) lusibus aut sordium ac squaloris foeditate inritare. FRONTIN. strat. 1,5,18 per haec avocata intentione adversarium evasit (MIN. FEL. 15,2. AVG. mus. 6,13,39 avocans intentionem). LIV. 7,2,11 postquam lege hac fabularum ab risu ac soluto ioco res avocabatur et ludus in artem paulatim verterat. VITR. 8,1,7 solis vehemens impetus... eripit exhauriendo fervens ex planitie camporum umorem, et si quae sunt aquae apparentes, ex his quod est levissimum tenuissimumque et subtili salubritate aer avocans dissipat in impetum caeli. SEN. nat. 3,15,7 saepe... inania adposita plenis humorem in se avocaverunt. PLIN. nat. 17,118 amputatis omnibus ramis, ne sucum avocent (*cf.* COLVM. 5,11,11 arb. 26,9). CAEL. AVR. acut. 3,4,36 clysteribus utendum ob avertendam materiam vel avocandam a locis patientibus. *nota*: QVINT. inst. 9,1,20 sic *in oratione* in terga incurrere datur et arma avocare et velut nutu fallere. *fere i. q. auferre*: VLP. dig. 39,2,26 si in vicino tuo agro cuniculo vel fossa aquam meam avoces. 39,5,6 meus lapis durat..., ipsius factum avocare non possum. 9,4,36 nec oberit, quod Serviana potest ei homo avocari. GAIVS inst. 2,148 si... ab eis avocari hereditas potest (149 PAVL. dig. 28,4,4. PAPIN. dig. 28,3,17 si... fratribus partem hereditatis avocarit. *cf.* PAVL. sent. 3,4ᵇ,8 tantum suo *heredi* avocabit, quantum extraneo). SCAEV. dig. 22,3,6 ut partem eius, quod in fraudem datum esset, posset avocare. POMP. dig. 35,1,110 *pecuniam*. 19,1,3 pr. si quis eam possessionem iure avocaverit (PAVL. dig. 12,6,15,1 PAPIN. dig. 21,2,66 pr.). 46,3,20 quia avocari tibi res possit (PAVL. dig. 35,2,1,11 VENVL. dig. 43,26,22 pr.). TERT. adv. Marc. 5,9 defendam eas scripturas, quas et Iudaei nobis avocare conantur. *animum, mentem, oculos, sim.*: CIC. har. resp. 18 neque is sum, qui... eis delecter aut utar omnino litteris, quae nostros animos deterrent atque avocant a religione. epist. 4,5,5 ab hisce rebus animum ac cogitationem tuam avoca atque ea potius reminiscere, quae digna tua persona sunt. LIV. 6,18,2 ne quo externo terrore avocarentur animi ab sanandis domesticis malis. 37,9,1 quibusdam ad Antiochum multitudinis animos avocantibus. VAL. MAX. 1,1,12 quo animi hominum a deorum cultu avocarentur. SEN. epist. 56,5 animum... cogo sibi intentum esse nec avocari ad externa. 92,6 vacat... animus molestia liber ad inspectum universi nihilque illum avocat a contemplatione naturae. PLIN. epist. 9,2,1 in quibus parcior fui, partim quia tuas occupationes verebar, partim quia ipse multum distringebar plerumque frigidis negotiis, quae simul et avocant animum et comminuunt. PORPH. Hor. carm. 3,1,17 ceteris, quae ad voluptatem animos avocare possint. LACT. inst. 1,22,4 populi feroces animos mitigavit et ad studia pacis a rebus bellicis avocavit. 3,16,3 apparet *philosophos* exercendae linguae causa vel avocandi ⟨animi⟩ gratia artem istam philosophiae repperisse. 2,3,11 non oportet sublimes et excelsos animos avocari atque in terram premi, sed nihil aliud quam caelestia cogitare (*cf.* 6,6,4 a caelestibus avocatum terrenisque demersum ad poenam interficiunt sempiternam). opif. 9,3 si retrorsum avoces animum quasi ad cogitandum et intentionem mentis relaxes (*opp.* intendere animum). ira 17,3 cum soporati sumus..., animus imagines sibi ... adfingit... avocatque se falsis. AVR. VICT. Caes. 41,11 condenda urbe (condendae urbi *Anna*) formandisque religionibus ingentem animum avocavit. FVLG. Virg. cont. p. 91,3 dehinc picturis animum a[d]vocat. CAEL. AVR. salut. praec. 2 p. 192 utilis... avocatus animus aliqua voluptate spectaculi. ITALA III Esdr. 4,21 (Colbert. 630 Sangerm. 4) cum muliere avocat animam suam (ἀφίησι, VVLG. remittit). TERT. anim. 45 nec enim exterminat, sed avocat mentem. LACT. opif. 18,8 sicut mens per diem veris visionibus avocatur, ne obdormiat, ita ⟨per noctem⟩ falsis, ne excitetur. HIL. psalm. 118 aleph 9 p. 365,2 non avocato in alia negotia corde. SEN. epist. 58,25 quemadmodum ille caelator oculos diu intentos ac fatigatos remittit atque avocat et, ut dici solet, pascit: sic nos animum aliquando debemus relaxare et quibusdam oblectamentis reficere. PLIN. nat. 18,252 ut ne sole quidem oculos tuos a terra ⟨a⟩voces. COLVM. 1,8,13 haec... negotiatio curam vilici avocat (*sim.* 11,1,24).

inde nonnumquam fere i. q. delectare (*Roensch, It. u. Vulg. p. 351; Semas. Beitr. 3 p. 10*): NON. p. 282 duci: delectari vel avocari.

huc referri possunt nonnulla ex supra allatis. cf. praeterea: AMPEL. 2,9 Sagittarius... quem Musae semper dilexerunt eo, quod plausu et lusu sagittarum eas avocaret. APVL. met. 1,20 lepidae fabulae festivitate nos avocavit. 4,27 ego te lepidis anilibusque fabulis... avocabo. TERT. spect. 28 in ea (*quiete*) gaudent, in ea avocantur. PORPH. Hor. ars 319 verba sordida si non delectant, attamen res avocat auditu digna. PS. CYPR. aleat. 11 servus cum domino tuo avocare. ARNOB. nat. 7,8 quibus (*passerculis, pupulis*) avocare se possint *parvuli pusiones*. 7,41 qui currentibus frustra delectaretur eculeis avocarique se genere hoc ludicri iucundissimum duceret. SERV. Aen. 1,67 concentum symphoniae tubarumque, quibus avocati cives facilius tolerarent ieiunium. FVLG. Virg. cont. p. 93,20 avocatur fabulis, quibus puerilis consueta est a[d]vocari garrulitas. HYG. fab. 14 p. 48,17 *Butes*, quamvis cantibus et cithara Orphei avocabatur, victus tamen est dulcedine Sirenum. HIER. epist. 46,11 sudans messor psalmis se avocat (107,12 canticis). VVLG. Sirach 32,15 praecurre... prior in domum tuam et illic avocare et illic lude (παῖζε). SIDON. epist. 7,18,4 his licebit neniis avocere.

synonyma: abducere, abstrahere, avertere, detrahere, detinere, distringere, remittere (*oculos*), relaxare (*animum*). delectare.
opposita: impellere, vocare, adducere, inritare, intendere (*animum*).

Avodiāco *v.* Abudiacum *sub* Abudius.

ăvolātio, -ōnis *f. ab* avolare. AVG. in psalm. 54,8 columba a molestiis quaerit avolationem. 54,13 optat pennas avolationis, optat requiem deserti. *plur.*: 85,7 nec invenit cancellos, quibus se includat, aut obices quosdam, quibus retineat avolationes suas et vagos quosdam motus. *Ihm.*

Avolēnus *v.* Avius.

Avolgigī, -ōrum, -un *gens Hispana.* CORP. II 2633 (*Asturicae, a. 27 p. Chr.*) ex gente Avolgigorum Sempronium Perpetuum Orniacum. 6338ᴷ (*in Tarraconensi*) Cadus Pedaccianus Pentovio Aulgigun amico suo. *Diehl.*

ăvolo, -āvī, -ātum, -āre *ab* a *et* volare. GLOSS. ἀφίπταμαι. PAVL. FEST. p. 26 afvolant (aevolunt *codd.*, afvolunt *O. Müller*): avolant (*cf. Archiv 7 p. 506*). *lectio incerta* TITIN. com. 125 (volat *codd.*). *apud* LIV. 3,61,7 *rectius praeter R codd. habent* advolant.

proprie: ACC. trag. 390ᵃ sublime avolans pinnata cauda nostrum adulat sanguinem (CIC. carm. frg. 32,14 *idem versus*). TITIN. com. 126 de aedi summa, quo avolavit gallus gallinaceus. COLVM. 8,6,6 ut saepe sedes suas perosa *columba*, si detur avolandi potestas, relinquat. SVET. Galba 18 auspicanti pullos avolasse (evol- *codd. deter.*). GAIVS dig. 41,1,5,5 ex consuetudine avolare et revolare solent *pavones et columbae*..., apes idem faciunt. VVLG. lev. 14,7 dimittet passerem vivum, ut in agrum avolet (14,53). IS. 16,2 sicut avis fugiens et pulli de nido avolantes. Nah. 3,16 bruchus expansus est et avolavit (ἐξεπετάσθη). 3,17. PAVL. NOL. epist. 39,7 locusta est avolans et revertens. CATVLL. 66,55 isque (*ales equos*) per aetherias me tollens avolat umbras. OV. ars 2,19 et levis est *Amor* et habet geminas, quibus avolet, alas. APVL. met. 5,23 tacitus avolavit *Amor*. OBSEQ. 66 legionum aquilae visae in sublime avolare. HYG. fab. 40 p. 69,19 Daedalus pennas sibi et Icaro... fecit et accommodavit et inde avolarunt. astr. 2,8 p. 45,4 ipse (*Iuppiter in forma aquilae*)... avolavit. *translate*: *cf. imprimis*: LIV. 38,46,5 velut avium examina ad crepitum primum missilium avolavere. HIER. epist. 79,7 procul sint a conviviis... omnes aves, quibus amplissima patrimonia avolant. VVLG. Ier. 49,22 ecce quasi aquila ascendet et avolabit. Os. 9,11 Ephraim quasi avis avolavit (ἐξεπετάσθη). 11,11 avolabunt quasi avis ex Aegypto et quasi columba de terra Assyriorum. CIC. Tusc. 1,103 Critoni... non persuasi me hinc avolaturum neque mei quicquam relicturum (*Plat. Phaedon 64 p. 115 D* οἰχήσομαι ἀπιών). Att. 9,10,3 experiar certe, ut hinc avolem. VERG. Aen. 11,712 iuvenis... avolat ipse... conversisque fugax aufertur habenis. LIV. 1,57,8 citatis equis avolant Romam. IVV. 6,226 inde avolat et spreti repetit vestigia lecti. IREN. 3,18,5 si ... ipse non erat passurus, sed avolaret a Iesu. AMM. 17,1,6 trans ... fluvium ad opitulandum suis necessitudinibus avolarunt *Germani*. 27,10,10 speculatum radices aggerum avolavit cum paucis *Valentinianus*. HIER. epist. 140,14 cum anima fuerit a corpore segregata, vento similes avolamus. psalt. sec. Hebr. 89,10 quoniam transivimus cito et avolavimus (*cf.* epist. 140,14). VVLG. cant. 6,4 quia ipsi (*oculi*) me avolare fecerunt (ἀνεπτέρωσάν με). IS. 8,22. 30,20. CYPR. GALL. iud. 753 infensaque longe avolat *serva*. SIDON. carm. 7,348 sic fatur... protinus inde avolat. CIC. div. 2,37 qui fit, ut... alterum non videas, cor subito non potuisse nescio quo avolare? fin. 2,106 fluit... voluptas corporis et prima quaeque avolat. SEN. dial. 7,23,4 habebit... opes, sed tanquam leves et avolaturas (*cf.* HIER. epist. 79,7 *supra l. 62*). AMM. 23,4,3 *sagitta* a ballista ex

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

oculis avolat. VVLG. Iob 20, 8 velut somnium avolans (ἐκπετασθέν) non invenietur. MAXIM. eleg. 1, 249 somnus avolat et sera vix mihi nocte redit.

synon.: (aufugere). *oppos.*: revolare, reverti, redire. *Ihm.*

āvolsio, -ōnis *v.* avulsio.

Avolus, -ī *cogn. gall.* VEN. FORT. carm. 4, 21 epitaphium Avoli. inriguis Avolum lacrimis ne flete sepultum. *accedunt presbyter et episcopi*: CONC. Aurel. a. 538 (Mon. Germ. leg. III 1) p. 84, 24 Advolus (*sic K*, auolus *LN*, auulus *C*). p. 86, 6 Auolus *omnes ll.* CONC. Aurel. a. 541 *ibid.* p. 97, 10 Advolus (*sic K*, auolus *TIN*) . . . Sigisterice civitatis episcopus (a. 549 p. 112, 8 *et* CONC. Arel. a. 554 p. 120, 17 Auolo *omnes codd.*). CONC. Aurel. a. 549 *ibid.* p. 110, 18 Avolus (auulus *L*, aluolus *B*) episcopus ecclesiae Aquinsis subscripsi. *non constat cuius civitatis sit episcopus*: CONC. Paris. a. 552 (Mon. Germ. leg. III 1) p. 117, 15 Avolus episcopus.

Avon *v.* Hevaeus.

Avona, -ae *fluv. Britanniae, nunc* Avon, *de quo cf. Hübner, PW. II 2424.* TAC. ann. 12, 31 Avonam (*trad.* antonam) ⟨inter⟩ et Sabrinam fluvios. *cf.* Abona. *Diehl.*

avonculus *v.* avunculus. **Avōnius** (Aonius) *v.* Avius.

avonomicus (-a, -um). *cf. c.* patronymicus. EXPLAN. in Don. gramm. IV p. 537, 7 de avonomicis et patronomicis . . . *trahuntur* aliquando et ab avis, ut Aeacides. *Ihm.*

Avonus *nom. barbaricum.* CORP. XII 5686, 118 *et* XIII 10010, 247 (*in vasculis Gallicis*) Avonus f(ecit). *Otto.*

Avopate *cogn. barb.* CORP. II 5731 (*apud Astures transmontanos*) m(onumentum) po(situm) dib. man(ibus) Avopate an. LX ex gente Ablaidacoru fil. p(atri) po(suit). *cf.* 2. Avo.

[**Avoriciēnsis,** -e] *adi. ad oppidum Liburniae vel Venetiae pertinens.* CONC. Grad. (Mansi 9, 926^C) Aaron episcopus sanctae ecclesiae Avoriciensis, *alii* Aventiensis: *cogitaveris de* Apsoro *vel* Avendone. *Diehl.*

Avōth Iāīr *indecl.*, חַוֹּת יָאִיר, ἐπαύλεις Ἰαΐρ (αὐώθ Ἰαείρ *cod. A*). *nomen civitatis Palaestinae.* VVLG. num. 32, 41 deut. 3, 14 iud. 10, 4 III reg. 4, 13. HIER. sit. et nom. p. 89, 14 Avothiair, quod interpretatur ἐπαύλεις Ἰαείρ. haec est Basan . . ., qui locus nunc vocatur Golan in terra Batanaea. 97, 16. 101, 25. nom. hebr. p. 21, 20 Avothiair gloria luminis vel vita luminis, ita tamen, ut pronuntietur Avathiair. 31, 17. 40, 23. *traduntur formae nominis*: Aoth Iar ITALA deut. 3, 14 (Lugd.). Abotthi Iar LIB. geneal. chron. I p. 188, 513. *Plenkers.*

Aup . . . *nom. gent., cf.* Aupidius (?), Aupicius. CORP. V 5068 (*in Anaunis*) Aup. Firminus et Paternus et Iustinianus. Aup⟨. . .⟩ *cogn.* CORP. VIII 8505?

Aupagus *v.* Audagus.

Aupiano *legitur in vasculo Gallico* CORP. XIII 10010, 2934 b. *cf.* Aup . . . .

? **Aupicius** *nom. gent., cf.* Aup . . . *et* Aupidius (?). CORP. XIII 3182 (*in prov. Lugud.*) Aupici (?) Filom⟨usi ?⟩.

Aupidius *nom. gent., cf.* Aup . . . *et* Aupicius (?). CORP. VI 12956 (*periit*) P. Aupidio Calyci. *fuitne* Aufidio? *Otto.*

Aupledō, -onis *cogn. barb.* CORP. V 5342 (*Comi*) sibi et Aenoni Aupledonis f. *Diehl.*

Aupmiri *legitur in vasculo Gallico* CORP. XIII 10010, 2906 b. *Otto.*

Auprīrius, -ī *cogn. barb.* CORP. VIII 17060 (*Hr. Mnia*) d. m. s. Auprírius vix. XXXX h. ⟨s. e.⟩

Auqus *cogn. barb.* CORP. III 15152 (*in Pannonia inf.*) Auqus Ausquti f. an. XX Capacita Ausquti f. an. XVI. *cf.* Aucus. *Diehl.*

aura, -ae *f.*, αὔρα. *gen.* aurai: VERG. Aen. 6, 747 (aurae *codd.*); *auras*: VERG. *sec.* SERV. Aen. 11, 801 (aurae *codd.*). *vocabulum, quod primum ap.* ENN. (ann. 21) *invenitur, praecipue est poetarum (praeter comicos), qui numero singulari et plurali promiscue utuntur pro metri vel necessitate vel facilitate. notandum, quod interdum per metonymiam (I 3) aliquatenus accedit ad notionem vocabuli* ora, -ae, *maxime in nonnullis iuncturis, ut* aetheriae aurae *sim.*; *hinc permutatio utriusque vocis hic illic in codd. et dissensio editorum de veritate scripturae.* LVCR. 3, 835 *legendum*: sub altis aetheris oris (auris *codd. cf.* 5, 143 *al.*). OV. met. 13, 406 externas . . . oras *Bothe* (auras *codd.*). MANIL. 1, 149 in aetherias . . . oras *Bentley, al.* (auras *codd.*). AVIEN. carm. ad Flav. 29 Libycas . . . *arbos* se sustollit ad oras *Riese* (auras *codd.*). PRISC. perieg. 612 oris difficiles *insulae* nautis (auris, duris *codd.*). *cf. sub* ora. aura *pro* ora *codicum cum edd. agnosco*: AVIEN. ora 172 surgit . . . in auras. AVSON. 394, 28 Medullini te feret aura noti. PRISC. perieg. 569 positum regionis et auras. OV. epist. 1, 110 *v. sub* ara. 3, 44 *sub* hora. GLOSS. αὔρα, πνοή. APVL. mund. 10 siccos et superiores mundi flatus ventos nominamus, auras vero humidos spiritus. NON. p. 245 aura est ventus. ISID. orig. 13, 11, 16 (= nat. 37, 5) duo sunt . . . spiritus magis quam venti: aura et altanus. 13, 11, 17 aura ab aere dicta quasi aerea, quod lenis sit motus aeris. agitatus enim aer auram facit. [*it.* ora, *francog.* ore, *hisp.* ora. *M.-L.*]

I *proprie*: **1** *aer motus* (*spiritus, flatus, ventus*): **a** *generatim*: LVCIL. 248 auram adversam segetem immutasse. 928 simulac paulo vehementius aura inflarit (*de verbo flandi cf.* CVLEX 156 SEN. epist. 102, 26 CVRT. 9, 4, 21 PLIN. nat. 10, 102 *al.*). VARRO rust. 1, 57, 1 granaria . . ., quae perflentur vento ab exortu ac septem trionum regione, ad quae nulla aura umida ex propinquis locis adspiret (*de verbo spirandi cf.* CATVLL. 68, 64 VERG. georg. 4, 417 Aen. 5, 844. 7, 8 LVCAN. 8, 246 PETRON. 119 vers. 38 PLIN. nat. 13, 124 QVINT. inst. 10, 3, 24 MIN. FEL. 2, 4 AVG. epist. 126, 3 *al. sibilat aura*: LVCAN. 2, 698. *cf. sub epithetis*). CIC. Tusc. 5, 16 maris . . . tranquillitas intellegitur nulla ne minima quidem aura fluctus commovente. nat. deor. 2, 111 vers. (= Arat. 13) *Piscis* horrisonis aquilonis tangitur auris (Arat. 13 alis, *sed cf.* 253. *sim.* aura *cum gen. variorum ventorum*: CIC. Arat. 86. 272 CATVLL. 46, 3. 64, 282 LVCR. 1, 11 VERG. georg. 2, 330 PROP. 1, 18, 2 OV. Pont. 2, 1, 2 GERM. 700 frg. 4, 123 VAL. FL. 4, 722 STAT. Theb. 7, 224 APVL. met. 4, 35 AVIEN. orb. terr. 1265 Arat. 871 CLAVD. 1, 272 PRISC. perieg. 757). CIC. Arat. 202 ni . . . opacam pellere nubem coeperit et subitis auris diduxerit Ara. CATVLL. 46, 3 caeli furor aequinoctialis iocundis zephyri silescit aureis. 62, 41 flos . . ., quem mulcent aurae, firmat sol, educat imber. 64, 90 aura . . . educit verna colores. 64, 282. LVCR. 1, 11 reserata viget genitabilis aura favoni. 1, 387 *aer* quamvis circum celerantibus auris confluat. 3, 196 papaveris, aura potest suspensa levisque cogere, ut ab summo tibi diffluat altus acervus; at contra lapidum coniectum . . . noenu potest. 5, 410 pereunt res exustae torrentibus auris. 5, 502 nec *aether* liquidum corpus turbantibus aeris auris commiscet. 5, 819 novitas mundi nec frigora dura ciebat nec . . . magnis viribus auras. 5, 1086 *corvi* dicuntur . . . imbris poscere et interdum ventos aurasque vocare. 6, 882 taeda . . . natans impellitur auris. VERG. ecl. 9, 58 silet aequor et omnes . . . ventosi ceciderunt murmuris aurae. georg. 2, 422 *oleae* cum semel haeserunt arvis aurasque tulerunt (SERV. est adsuescere aeris varietati). 4, 172 *Cyclopes* taurinis follibus auras accipiunt (HOR. sat. 1, 4, 19). Aen. 2, 728 nunc omnes terrent aurae (GLOSS. V 126, 19 venti), sonus excitat omnis (*cf.* SIL. 6, 58). 11, 801 *Camilla* nec aurae nec sonitus memor aut venientis ab aethere teli. 11, 863. 12, 370 cristam . . . quatit aura volantem (*cf.* SIL. 4, 515. 16, 443). 12, 691 stridunt . . . hastilibus aurae. AETNA 101 terra voraginibus conceptas digerit auras. 284 terra minutis rara foraminibus tenues in se abstrahat auras. 287. 292. 299. 314 vallibus exoriens caligat nubilus aer; flumina parva ferunt auras, vis proxima vento est; eminus adspirat fortis et verberat humor. 350. 371 (372 ventorum examina). CVLEX 156 leniter adflans aura susurrantis . . . venti. DIRAE 29 ramos inflantibus auris. 49. MORET. 14 lumen defendit ab aura. HOR. carm. 1, 22, 18 arbor aestiva recreatur aura. 1, 23, 4 non sine vano aurarum . . . metu; nam seu . . . vepris inhorruit ad ventum *eqs.* 3, 4, 8. carm. saec. 32 nutriant fetus et aquae salubres et Iovis aurae. epod. 15, 9 epist. 1, 10, 15 *al.* PROP. 2, 4, 22 huic nullum caeli tempus et aura nocet. 4, 7, 60 mulcet . . . Elysias aura beata rosas. OV. am. 1, 6, 52 inpulsast animoso ianua vento: ei mihi, quam longe spem tulit aura meam! 1, 7, 54 populeas ventilat aura comas (epist. 14, 40). ars 2, 650. 3, 301 *al.* rem. 808 lenis alit flammas, grandior aura necat. met. 1, 107 placidi . . . tepentibus auris mulcebant zephyri . . . flores. 1, 528 vibrabant flamina vestes et levis impulsos retro dabat aura capillos. 10, 59 nil nisi cedentes infelix arripit auras. 10, 591. 15, 411 ventis . . . nutritur et aura. Ib. 108 deneget *tibi* afflatus ventus et aura suos. fast. 2, 454 perdidit illius temporis (*Februari*) aura fidem; flamina non constant (PETRON. 122 vers. 149 verni temporis). 3, 642 *al.* 6, 705 *Satyrus tibicen* modo dimittit digitis, modo concipit auras. *nota* MANIL. 4, 593 venti . . . erumpunt *de quattuor partibus caeli* . . . Boreas . . . Eurus *eqs.* . . .; hos inter binae mediis e partibus aurae exspirant, similes mutato nomine flatus (*cf.* VITR. 1, 6, 10). VITR. 1, 6, 11 aurae matutinae, quas sol, cum emergit de subterranea parte, versando pulsat, et aeris umorem impetu scandendo trudens exprimit aurarum antelucano spiritu flatus. SEN. Phoen. 421 quis me procellae turbine insano vehens volucer per auras ventus aetherias aget? Oed. 37 non aura gelido lenis afflatu fovet anhela flammis corda. nat. 3, 12, 4 quomodo aer . . . ventos et auras movet, sic aqua rivos et flumina. 3, 25, 8 aqua . . . non vento tantum, sed aura conpellitur. 3, 29, 6. 5, 3, 3 surgit aura (SVET. frg. p. 234 incipientis aurae). *nota* 5, 7, 2 plana licet abundent aquis, carent aura, hac dico, quae pro vento valet. 5, 8, 2 *et saepius.* 5, 11, 1 dicimus ante lucem auram incitari, eandem subsidere, cum. OCTAVIA 973 lenes aurae zephyrique leves . . . vexistis . . . Iphigeniam. COLVM. 2, 20, 5 frumenta sic sunt aggeranda, ut omni flatu possint excerni. at si compluribus diebus undique silebit aura, vannis expurgentur. PETRON. 109. PLIN. nat. 2, 115 in domibus . . . multis madefacta inclusa opacitate conceptacula auras suas habent (*cf.* 116 flatus . . . ventus). 2, 116 illos . . ., qui non aura, non procella, sed . . . venti sunt. 6, 166 via non reperitur (*sc. per harenas*) . . . aura vestigia operiente. 8, 114 fugiunt *cervae* . . . secunda semper aura, ut vestigia cum ipsis abeant. 11, 266 muscas, apes, cetera similia cum volatu et incipere audiri et desinere: sonum enim adtritu et interiore aura, non anima, reddi (*cf.* GELL. 10, 12, 9 simulacrum columbae e ligno . . . factum volasse; ita erat . . . aura spiritus inclusa atque occulta concitum). 17, 73 viridi caelo serantur ac sine aura. 18, 292 omni aura quiescente. 20, 262. SIL. 9, 501 *ventus* evolat . . . agens caecam glomerato pulvere nubem; eripuere oculos aurae (9, 522).

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

STAT. silv. 5, 1, 153 pinus ... nulli spoliata remurmurat aurae. Theb. 6, 157 caeli violentior aura inpulsaeque noto frondes. 6, 419 stantes ... repectit aura iubas. 9, 404 residens Ismenos in antro, unde aurae nubesque bibunt. MART. 4, 60, 3. 6, 59, 6. 8, 14, 2 ne ... mordeat ... tenerum fortior aura nemus. 10, 42, 2 lanugo tibi tam mollis, ut illam halitus et soles et levis aura terat. QVINT. inst. 10, 3, 24 inspirantes ramis arborum aurae. IVV. 12, 66 modica nec multum fortior aura ventus adest. PLIN. epist. 5, 6, 5 semper aer spiritu aliquo movetur; frequentius tamen auras quam ventos habet. 5, 6, 14. 30 *cryptoporticus* contenta ... aere suo nec desiderat auras nec admittit. FRONTO p. 202, 11 N. GELL. 19, 5, 6 cum aqua frigore aeris duratur et coit, necessum est fieri evaporationem et quandam quasi auram tenuissimam exprimi ex ea et emanare. APVL. met. 4, 35 Psychen ... mitis aura molliter spirantis zephyri ... suo tranquillo spiritu vehens paulatim ... reclinat. mund. 23 flabris spirantium aurarum graviores et minus puri aeris spiritus differuntur atque purgantur. MIN. FEL. 2, 4. SOL. 30, 33 *hyacinthus lapis* sentit auras et cum caelo facit. LACT. inst. 4, 12, 1 animalia quaedam vento et aura concipere. PANEG. 3, 3 p. 103, 30 *deus* ipsas, quae tacitae labuntur, auras placido sinu fundit. EDICT. Diocl. 1, 21 etiam de siderum motibus auras ipsas tempestatesque captare. AVSON. Mos. 258 raptis ... per inane flagellis aura crepat motoque adsibilat aere ventus. 361, 3. 407, 5. AMM. 20, 11, 30 *iris* indicium est permutationis aurae. 22, 16, 8. 14 *al.* HIER. in Ezech. 12, 21 p. 120 διαπνεύσει, id est in ventum et auram tenuem dissolvetur. in Os. 13, 3 p. 146 ἀτμῷ, id est vapori sive aurae et spiritui comparari. VVLG. gen. 3, 8 vocem dei deambulantis in paradiso ad auram post meridiem (ITALA Aug. gen. ad litt. p. 367, 2 ad vesperam). III reg. 19, 12. Is. 57, 13 omnes ... auferet ventus, tollet aura. CLAVD. 20, 452 levis frondes a tergo concutit aura. SIDON. epist. 8, 12, 4 tam clemens est facies caeli, tam tepida, tam suda et sic auras mage quam ventos habet. PRISC. perieg. 978 fertilis haec tellus fecundis pascitur auris, nam ventis semper florescunt rura secundis. gramm. III 509, 29 solet pulsu solis aer commotus auram facere. ORIBAS. syn. 1, 24 non utilis *aer*, qui ... montibus ... circumdatus nullam possidet auram. *nota* CARM. epigr. 1535 B 1 aurae etulere parvolum ⟨superae Pium⟩; accessit astris. *de caeli qualitate*: PRISC. perieg. 569 *v. p. 1471, 74.* *obscaene*: SIDON. carm. 5, 341 ganea ... perenni pressus acescentem stomachus non explicat auram.

b *navigantium adiumentum vel impedimentum*: *significatione propria*: CATVLL. 4, 20 laeva sive dextera vocaret aura *navem*. 64, 84 nave levi nitens ac lenibus auris. 68, 64 in nigro iactatis turbine nautis lenius aspirans aura secunda venit. CAES. civ. 3, 8, 2 naves ... usae nocturna aura. VERG. Aen. 3, 356 aurae vela vocant tumidoque inflatur carbasus austro. 3, 530 crebrescunt optatae aurae (*cf.* HOR. sat. 2, 5, 93). 4, 417 vocat iam carbasus auras. 5, 844. 7, 8 adspirant aurae in noctem. CVLEX 344 comes huic (*classi*) erat aura secunda. HOR. carm. 3, 11, 49 i, pedes quo te rapiunt et aurae. 3, 29, 64 me ... tutum per Aegaeos tumultus aura feret geminusque Pollux. PROP. 1, 8, 12 neve inimica meas elevet aura preces. 1, 17, 6 etiam absenti prosunt tibi, Cynthia, venti: aspice, quam saevas increpat aura minas. nullane placatae veniet fortuna procellae? 2, 26^{b}, 30 *puellam* sequar *per mare* et fidos una aget aura duos. 3, 21, 14. OV. am. 2, 11, 38 epist. 2, 96 *al.* 15, 23 *Venus* dedit faciles auras ventosque secundos. 15, 330 *al.* ars 1, 373 ne vela cadant auraeque residant. 2, 64. 514 *al.* met. 3, 603 *al.* trist. 1, 4, 17 nisi mutatas emiserit Aeolus auras, in loca ... non adeunda ferar. GERM. 156 excipiam ... sinu zephyris spirantibus auras. SEN. Herc. f. 153 laxos aura complente sinus. Ag. 390 *al.* nat. 5, 10, 1. LVCAN. 5, 429 pandens suppara ... colligit auras. 5, 433 non valet ipsa sequi puppes, quae vexerat, aura. 9, 41. VAL. FL. 3, 29. 4, 344. 615 *al.* SIL. 1, 601 superi ... ferte leves auras flatusque ciete secundos. 6, 687. 15, 163 levis inde secunda aspirans aura propellit carbasa flatus. 17, 209 STAT. silv. 3, 2, 88. 130. 4, 3, 106. 5, 1, 149. Theb. 1, 480 laxatis ... aura superstes immoritur velis. Ach. 1, 558. 676. 2, 7 MART. 10, 30, 13. 10, 104, 17 SVET. Aug. 97. AVSON. 394, 28 Medullini te feret aura (ora *codd.*) noti. VVLG. psalm. 106, 29 *deus* statuit procellam eius in auram et siluerunt fluctus eius. CLAVD. 1, 245 ipsi vela regent, ipsis donantibus auras navita tranquillo moderabitur aequore pinum. PAVL. NOL. carm. 24, 356 deus ... pacem procellis imperat, nubes fugat cursumque in aura dirigit. RVT. NAM. 1, 512 antemnas tendi litoris aura iubet (513 tranquillus ... flatus). *in allegoriis, cum vita humana navigationi comparatur*: CIC. Sest. 101 *v. sub II.* HOR. epist. 1, 18, 88 ne mutata retrorsum te ferat aura. PROP. 2, 12, 8 alterna ... iactamur in unda nostraque non ullis permanet aura locis. OV. am. 2, 9, 33 ut subitus ... carinam ... ventus in alta rapit, sic me saepe refert incerta Cupidinis aura. ars 3, 100 me flaminibus venti maioris iturum, dum summus in portu, provehat aura levis. trist. 3, 4, 15 dum me levis aura ferebat (*sim.* 4, 5, 20. 5, 12, 40 *al.*). VAL. MAX. 5, 7 pr. det nunc vela pii ... adfectus parentium erga liberos indulgentia salubrique aura provecta gratam ... dotem secum adferat. SEN. Ag. 105 quisquis turbae sorte quietus aura stringit litora tuta. *sim.* Oed. 888 lenis et modice fluens aura ... ducat intrepidam ratem (*cf.* Herc. O. 695). PETRON. 137 quisquis habet nummos, secura navigat aura. SIL. 7, 242 dum desinat aura sinusque destituat ... subducto flamine ventus (241 flatu ... secundo). QVINT. inst. 12 praef. 2 *nos* aura sollicitante provecti longius. COMM. apol. 63. AMBR. hex. 3, 5, 23 sancti spiritus aura salutaris aspirat (HIER. epist. 2). HIER. epist. 82, 1 exposita ad navigandum vela crebrior exhortationis tuae aura conplevit. *simili imagine* tract. in psalm. 1 p. 7, 27 quocumque ventus traxerit *pulverem*, illuc eius impetus dirigitur; sic et impius ..., quocumque illum aura diaboli traxerit, illuc errore perducetur.

c *administra comesque eorum, quae sensus tangunt; hinc etiam pro ipsis rebus sensus afficientibus (odor, vapor, splendor, calor, sim.).* *aura affert odores*: PACVV. trag. 102 ossum inhumatum aestuosam auram (aulam *Ribb.*). 363 terra exhalat auram atque (ad ς) auroram umidam. LVCR. 2, 851 in olentis olivi naturam, nullam quae mittat naribus auram (*cf.* 848 *flos*, nectar qui naribus halat. 855 adhibere ... odorem). LVCR. 4, 1180 *v. sub III.* 6, 221 signa notaeque graves halantis sulpuris auras. VERG. georg. 3, 251 notas odor attulit auras (SERV. hypallage est pro: si aurae odorem adportaverint notam. *cf.* SIL. 3, 381 SOL. 23, 7). 4, 417 ambrosiae defundit odorem, quo ... nati corpus perduxit; at illi dulcis compositis spiravit crinibus aura. CIRIS 3 Cecropius suavis expirans hortulus auras. DIRAE 22 aurae dulces, ... suavis spiritus agri mutent pestiferos aestus *eqs.* OV. met. 3, 76 vitiatas inficit auras *halitu oris.* 7, 548. 15, 626. LVCAN. 6, 522 *Thessala maga* non letiferas spirando perdidit auras. 10, 166 quod nondum evanuit aura, cinnamon, externa nec perdidit aera terra. PLIN. nat. 10, 102 feminae *perdices* aura ab his (*maribus*) flante praegnantes fiunt (*cf. p. 1473, 18*). 12, 86 *odorum* halitum e tota paeninsula (*sc. Arabia*) exsistere, tot generum aurae spirante concentu. VAL. FL. 5, 585 cui ... multa spirat coma flexilis aura (*cf.* 587 croceos odores). SIL. 14, 435 fax nidore gravi foedavit comminus auras. STAT. silv. 5, 3, 42 Sicanii non mitius halat aura croci. Theb. 4, 417 odori sulphuris aura. 9, 28 catervae incestarum avium, longe quibus aura nocentem aera ... tulit (SCHOL. id est mortibus vitiatam). 10, 46 pingues ... ab ovilibus aurae. MART. 3, 65, 1 quod spirat ..., de Corycio quae venit aura croco (*sim.* 11, 8, 2). 4, 4, 3 redolet ... piscinae vetus aura quod marinae (12, 32, 7). APVL. apol. 57 facilius ad eum ... vini aura quam fumi perveniret. Plat. 1, 14 res integrae (resistent egrae *sim. codd.*) et aer purus numquam eiusmodi aura (-ras *codd.*) inficiunt eos (*sensus. agitur de odoribus*). MIN. FEL. 38, 2 auram bonam floris naribus ducere. SOL. 27, 51 *basiliscus* ipsas etiam corrumpit auras, ita ut in aere nulla alitum inpune transvolet infectum spiritu pestilenti. PANEG. 2, 6 p. 94, 24. LACT. Phoen. 83 cinnamon ... auramque ... spirantis amomi congerit. POTAM. tract. 1 p. 1412^{b} *hominem* spiritus sapientiae sale conditum redolenti aura servaverat. AMM. 19, 4, 5 auras aquasque vitiatas faetore cadaverum. CLAVD. rapt. Pros. 2, 202 corrumpit spiritus auras letifer (*cf.* AVG. civ. 22, 22 p. 606 tot venenis fruticum, aquarum, aurarum, bestiarum). carm. min. 27, 99 odor penetrat nares ... et nectare dulcior aura ostia ... Nili vaporat. PAVL. NOL. carm. 28, 242 peccati ..., sicut morbiferam (mortiferam *al.*) de labe cadaveris auram, ... fugiamus odorem. SIDON. epist. 5, 7, 5 *delatorum* si nares afflaverit uspiam robiginosi aura marsupii. PRISC. perieg. 879 cinnama ... iucundae naribus aurae. *cf.* HOR. carm. 2, 8, 24 te (*Barinen*) ... metuunt ... miserae ... nuper virgines nuptae, tua ne retardet aura maritos. *ubi* PORPH. amoris aura, quae ad te eos fert, SCHOL. aut facilitas, qua in amorem trahuntur, aut unguentorum odor (*cf.* HOR. carm. 4, 13, 19 spirabat amores *et Rothstein ad Prop. 2, 24, 5. at* SERV. Aen. 6, 204 *ad h. l.*: id est splendor; *sic etiam Nettleship. contrib. p. 386. v. infra l. 69*). PROP. 2, 27, 15 *v. p. 1475, 4.* *nota* PLIN. nat. 32, 7 fateri hoc exemplo (*sc. torpedinis*) esse vim aliquam, quae odore tantum et quadam aura corporis sui adficiat membra. *similiter de vi magnetica* CLAVD. carm. min. 29, 39 ferrum ... maritat aura tenax (*cf. quae praecedunt; ibid.* 33 flatu; 36 spiraminis actu). *affert calorem, splendorem*: VARRO Men. 139 simul ac languido corpori solis calidior visa est aura (NON. p. 245 *ad h. l.* aura: tactus). *similiter de vapore* CLAVD. 2, 12 tripodas *Phoebi* plenior aura rotat (*cf.* MART. CAP. 2, 124 fumida quid turicremis aura paret favillis). *nota* VERG. Aen. 6, 204 super arbore sidunt, discolor unde auri per ramos aura refulsit (SERV. auri aura: splendor auri. *cf.* NON. p. 245 MACR. sat. 6, 6, 8 PRISC. gramm. III 509, 30 GRAMM. suppl. 241, 23 ISID. orig. 16, 18, 1. *Nettleship. contrib. p. 386. at cf. Norden ad h. l. comment. p. 188 et Callimach. hymn. Dian. 117* φάεος ... ἀϋτμήν). STAT. Theb. 5, 587 servatus Capaneus; moti tamen aura cucurrit fulminis et summas libavit vertice cristas. LACT. Phoen. 44 ubi Sol pepulit fulgentis limina portae et primi emicuit luminis aura levis. PAVL. NOL. carm. 5, 43 (= AVSON. 153, 43) da, pater, aeterni speratam luminis auram. PRISC. perieg. 1020 aura viridi ... quae splendet iaspis. *cf.* HIER. in Ezech. 8, 2 p. 82 pro splendore, qui in Hebraico dicitur 'zor', auram Theodotio transtulit, ut in superis refrigeria demonstret.
alio modo visum afficit: LVCR. 4, 177 *v. p. 1476, 10.* 4, 252 quanto plus aeris ante agitatur et nostros oculos perterget longior aura, tam procul esse magis res quaeque remota videtur. *nota* ARNOB. nat. 2, 60 p. 96, 28 *deus* licet nulla possit imaginatione formari, auras tamen nescio quas eius sibi contemplationis affingere. *sonitum ministrat*: PACVV. trag. 114 hymenaeum fremunt aequales, aura

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(aula *Ribb.*) resonit crepitu musico. LVCR. 4, 221 cessant voces volitare per auras. 4, 559 *al.* 6, 927. VERG. Aen. 12, 618 attulit huc illi ... aura ... clamorem. PROP. 1, 20, 50 nomen ab extremis fontibus aura refert. 2, 27, 15 si modo clamantis revocaverit aura puellae, ... redibit. 3, 10, 26 *v. p. 1478, 44.* OV. met. 10, 642 detulit aura preces ad me non invida blandas. MANIL. 5, 566 levi flatu refovens ... membra aura per extremas resonavit flebile rupes. QVINT. inst. 11, 3, 16 in quibus (*corporis partibus*) aura illa (*i. vox*) concipitur. AVSON. 404, 27 tibi ... nostras ventus auras deferat auresque sermo verberet. 417, 86 adflaretque tuas aures nostrae aura loquellae. HIER. epist. 36, 11 ut ... vox ad me aurae lenioris accederet. SIDON. epist. 9, 13, 5 vers. 81 date ... choraulas, quibus antra per palati crepulis reflanda buccis gemit aura tibialis. *apportat frigus, umorem* (*aurae fluminum, sim.*): PRIAP. 61, 7 gemmas ... seri frigoris ustulavit aura (SER. SAMM. 90). LIV. 21, 54, 8 quidquid aurae fluminis adpropinquabant, adflabat acrior frigoris vis. CELS. 1, 2 *imbecillus debet* cavere ... auras fluminum atque stagnorum. SEN. dial. 1, 4, 9 quem specularia semper ab adflatu vindicaverunt ..., cuius cenationes subditus ... calor temperavit, hunc levis aura non sine periculo stringet. 4, 25, 1. 6, 11, 4 epist. 102, 26. CVRT. 9, 4, 21 auram maris (9, 9, 3 PLIN. nat. 36, 167). LVCAN. 2, 423 Vulturnusque celer nocturnaeque editor aurae Sarnus. PLIN. nat. 5, 58 *Nilus* amnis unus omnium nullas exspirat auras (AMM. 22, 15, 13 *Nilus* solus ... fluminum auras nullas inspirat). 18, 33. FRONTIN. strat. 2, 2, 7 Volturnum ... ingentis auras mane proflare, quae arenarum et pulveris vertices ... agerent. SVET. Tib. 72 ut exaestuarat, afflatus aura in graviorem recidit morbum. ZENO 2, 44, 1 *panes in furno* non aura corrupit, non fumus amarus infecit.

2 *laxiore notione: ipsum aeris elementum: inter alia elementa*: LVCR. 1, 771 *enumerat quattuor elementa*: ignis terraeque ... corpus et aerias auras roremque liquoris. 1, 783 faciunt *primordia* ignem se vertere in auras aeris, hinc imbrem gigni *eqs.* 1, 801 aeris auras (1087). *cf.* 1, 804. 853 quid ... durabit eorum (*sc. primordiorum qualitatem elementorum habentium*), ut mortem effugiat ...: ignis, an umor, an aura? 5, 236 terrai corpus et umor aurarumque leves animae calidique vapores. 5, 249 terram ... ignem ... umorem ... auras (5, 539 *opp.* terra; *cf.* 547). VERG. Aen. 7, 230 rogamus ... cunctis undamque auramque patentem. OV. met. 1, 135 communem ... ceu lumina solis et auras ... humum. 15, 246 tenuatus in auras aeraque umor abit. trist. 3, 8, 23 caelum ... aquae ... terra ... aurae. MANIL. 1, 152 proximus (*sc. ab igne*) in tenuis descendit spiritus auras aeraque extendit medium per inania mundi (157). 1, 824 rara vagantur principia aurarum volucrique simillima fumo. SEN. Oed. 650 spiritus puros dabit vitalis aura ..., letum luesque ... excedent. AVG. civ. 5, 26 p. 240 vitae ... subsidia, sicut ... lucem, auras, terras, aquas *eqs.*
principium vitae: LVCR. 3, 232 nec ... simplex nobis natura *animae et mentis* putanda est: tenvis enim quaedam moribundos deserit aura mixta vapore, vapor porro trahit aera secum. 3, 300 ventosa magis cervorum frigida mens est et gelidas citius per viscera concitat auras (*cf.* 290 frigida ... comes formidinis aura. ANTH. 473, 1). 3, 577 eiectis extra vitalibus auris dissolui sensus ... atque animam. *nota* VERG. Aen. 6, 747 *Elysii* arva tenemus, donec longa dies ... concretam exemit labem purumque relinquit aetherium sensum atque aurai simplicis ignem. *nota* HOR. sat. 2, 2, 79 corpus ... adfigit humo divinae particulam aurae (PORPH. animum). SCHOL. Stat. Theb. 6, 105 auram numinis, quae fontibus arboribusque devincta est. MART. CAP. 1, 1 vers. 6 *o Hymenaee*, auram mentis corporibus socias.
conservatrix vitae (*aer, quem respirando ducimus*): LVCR. 3, 405 lacer ... truncus ... vivit et aetherias vitalis (*nom.*) suscipit auras. 4, 992 canes ... crebro redducunt naribus auras. 5, 857 vesci vitalibus auris. 6, 1129 spirantes mixtas hinc (*ex aëre*) ducimus auras. VERG. georg. 1, 376 captavit naribus auras. 3, 274 *equae* ore ... versae in zephyrum ... exceptant ... leves auras et ... vento gravidae ... diffugiunt. Aen. 1, 387 auras vitalis carpis. 1, 546 si fata virum servant, si vescitur aura aetheria neque adhuc crudelibus occubat umbris. 3, 339 superatne et vescitur aura? 6, 761 *v. p. 1477, 14.* 10, 897 auras suspiciens hausit caelum (*iunge*: auras ... hausit) mentemque recepit. OV. met. 2, 229 auras ... ore trahit. 3, 121 expirat, modo quas acceperat auras. 12, 557 aurae ... captantur hiatu. 12, 517 neque habet, quas ducat, spiritus auras. trist. 5, 9, 11. fast. 1, 428 sui flatus ne sonet aura, cavet. GRATT. 239 adprensat naribus auras. SEN. Herc. f. 652 vix ... certa est fides vitalis aurae. 1142 quas trahimus auras? (Phoen. 220). Phaedr. 40 Oed. 599. Herc. O. 893 superest et auras ille caelestes trahit. LAVS Pis. 160 *dies* tibi vitales cum primum traderet auras. SIL. 3, 712 dum carpet superas in terris Hannibal auras. 17, 376 aetherias ... trahat Hannibal auras. STAT. silv. 5, 5, 71 *infantem* poscentem ... novas tremulis ululatibus auras. Theb. 6, 439 Hippodamus fert ora sequentum *equorum*, fert gemitus multaque umeros incenditur aura (SCHOL. id est equorum afflatu). QVINT. inst. 6 praef. 12 animam recipere auramque communem haurire. COMM. instr. 2, 29, 9 sorbitis ... auram dum (auaramd *cod.*) saeculi. SOL. 12, 5 spirare eos (*delphinas*) in aquis negant et vitales auras non nisi in aere supero recuperare. ARNOB. nat. 2, 16 *homines* auras accipiunt naribus et per anhelitum reciprocatas reddunt. *cf.* 7, 28. *ibid.* halitus auris commeabilibus ducit. 7, 32 auram usurpare vitalem. FIRM. math. 4, 1, 1. AVIEN. Arat. 1707 totis cum bucula naribus auras concipit. AVSON. Mos. 265 *de piscibus eductis*: nec coeunt rictus, haustas sed hiatibus auras reddit mortiferos exspirans branchia flatus. COD. Theod. 9, 40, 22 *a. 414* aurae communis haustu et lucis adspectu diu privati. OROS. apol. 16, 11 aurae vitalis adflatu dulcia vitae spiramina captamus.
in imagine: AVG. c. Iul. 4, 14, 71 emergitur et quasi in auras cogitationis post illum gurgitem *libidinis* respiratur. conf. 5, 11, 21 moles illae, sub quibus anhelans in auram veritatis liquidam et simplicem respirare non poteram. *variae iuncturae*: LVCR. 4, 177 quae mobilitas ollis (*simulacris*) tranantibus auras. VERG. Aen. 5, 377 Dares *pugil* ... iactat bracchia ... et verberat ictibus auras (*cf.* 427). 7, 287. 9, 742 intorquet ... hastam: excepere aurae. 10, 890 quadrupes ... calcibus auras verberat (SIL. 17, 135). 12, 267 *hasta* auras certa secat (SIL. 13, 210 *cf.* STAT. Theb. 12, 773). DIRAE 43 diffusis ignibus auras (-ae *codd.*) transvolet ... ardor. PROP. 2, 30, 5 sectae talaribus aurae. OV. met. 2, 157 *equi* hinnitibus auras ... implent (3, 21. 7, 414 fast. 6, 573 *cf.* BVC. Eins. 1, 45 VAL. FL. 8, 143 HOMER. 16. 299 AVIEN. Arat. 1849). 6, 260 *sanguis* emicat et longe terebrata prosilit aura. 14, 399 *Circe* iam tenuaverat auras passaque erat nebulas ventis ac sole recludi. 15, 416 curalium ... contigit auras (415 aere tacto). 5, 601 saevit in auras morsibus. SEN. (*Murredius*) contr. 10, 5, 28 pinge Triptolemum, qui iunctis draconibus sulcavit auras. PETRON. 122 vers. 178 ales ... pepulit ... meatibus auras. VAL. FL. 1, 159 citus occupat auras raptor (*aquila*). 1, 224 aligeris secat anguibus auras (5, 452). SIL. 5, 189 tuba terrificis fregit stridoribus auras. 10, 113 hasta velox praetervolat auras. 13, 238 volucris liquidas ceu scinderet auras. 17, 406 contremuere aurae rapido vibrantibus hastis turbine. STAT. Theb. 2, 5 *Mercurium remeantem* turbidus (torpidus *Bährens*) implicat aer nec zephyri rapuere gradum, sed foeda silentis aura poli. 3, 500 perlegere animis oculisque sequacibus auras. AVIEN. Arat. 268 maior fax luminis auras verberat (488 quatit). orb. terr. 1085 *Emesus* subit auras turribus in caelum nitentibus (1357 aetheris auras. *al. cf.* ora 229). AVSON. Mos. 17 *non* consertis ... ramis quaeritur exclusum viridi caligine caelum, sed liquidum iubar et rutilam visentibus aethram libera perspicui non invidet aura diei. AMM. 19, 2, 8 sagittarum nube auras obumbrante. CORP. V 8294 cui (*mortuo*) aurae beneficium ... fecit hoc tumulum Fl. Eutyches (*de sententia subobscura cf. adnot. Momms.*).

3 *metonymice de regionibus, quae auris perflantur*: *sic mundi superficies opponitur inferis vel visceribus terrae, aer humo, caelum orbi terrarum, publica loca abditis et clausis*: LVCR. 5, 810 aestus infantum fugiens umorem (*in sinu terrae tamquam utero*) aurasque petessens (*cf.* CENS. 4, 9). VERG. georg. 2, 291 (= Aen. 4, 446) *arbor* quantum vertice ad auras (oras *Lachm.*) aetherias, tantum radice in Tartara tendit. 4, 486 *v. p. 1477, 9.* Aen. 4, 388 *Dido* auras aegra fugit seque ex oculis avertit et aufert. 6, 128 superas ... evadere ad auras *ex Tartaro*. 6, 733 neque auras dispiciunt clausae tenebris. 7, 768 ad sidera rursus aetheria et superas caeli venisse sub auras (*ex inferis*. PORPH. Hor. carm. 4, 7, 25 *ad h. l.* redisse ad auras aetherias). OV. met. 4, 478 inamabile regnum desere teque refer caeli melioris ad auras. 7, 127 *infans* maturus communes exit in auras. 9, 704 se ... ipsum pondus *uteri* in auras expulit et nata est ... femina. 10, 11 ad superas ... auras (*opp.* umbras). SEN. Herc. f. 623 in auras editum *Herculem*. STAT. Theb. 1, 295 superas senior se attollat ad auras Laius. CYPR. GALL. gen. 177 sub auras exiit (*i. natus est*). AVIEN. orb. terr. 961 *Cerberum* superas quondam produxit in auras Alcides. CLAVD. rapt. Pros. 1, 66 incestis aperis Titanibus auras. 1, 278 viam Pluto superas molitur ad auras. PHOC. carm. de Verg. 44 vitalibus editus auris (*i. natus*). ENNOD. epist. 2, 1, 10 p. 40. *in inscr. christ. de caelo, ut* CARM. epigr. 703, 3 superas merito redituras ad auras. 1061, 11. 669, 8 PS. DAMAS. epigr. 79, 7.
similiter de regionibus: CIC. Arat. 253 *orbis* tangens aquilonis ... auras (*i. septentriones*). 272 *al.* OV. met. 2, 721 Cyllenius ... easdem circinat auras. GERM. 247 Piscis, qui respicit auras Threicias. *sic de sphaera mundi* CLAVD. 7, 165 *Luna* limen ... relinquit Arcados et Veneris clementes advolat auras (*cf.* rapt. Pros. 2, 298 lunari globo, qui septimus auras ambit). *significatio localis maxime elucet in adverbialibus loci; quibus passim utuntur poetae, praecipue in fine hexametri et plurali fere numero*: per auras: GLOSS. IV 553, 1 per aura⟨s⟩: per aera. *cf.* SERV. Aen. 7, 543 'caeli convexa per auras': ... potest esse epexegesis 'per auras, id est caeli convexa'. neque enim aliud sunt aurae. ENN. ann. 21 transnavit (*i. volavit*) cita per teneras caliginis auras (*cf.* LVCR. 4, 177). LVCR. 3, 544 utrum *anima* pereat dispersa per auras. 3, 751 per auras aeris accipiter fugiens. 4, 32. 221 *al.* 5, 760 *al.* 6, 115 VERG. georg. 1, 407 (= CIRIS 538). Aen. 1, 59 venti ... maria ac terras ... ferant rapidi ... per auras. 4, 226. 6, 82. 194. 7, 543 caeli convexa (conversa M^1) per auras (*cf. l. 71*). 8, 535. 9, 111 *al.* CIRIS 400 CVLEX 383 OV. am. 2, 14, 41 *al.* met. 2, 202 per auras ignotae regionis eunt. 14, 538 perque leves ... invecta ... auras (597 perque leves auras). PHAEDR. 2, 6, 7 SEN. Phaedr. 1090 *al.* (Phoen. 421 *v. p. 1472, 62*) VAL. FL. 1, 208 *al.* 4, 217 (*opp.* sub terras) SIL. 1, 360 *al.* HOMER. 85. 96 caeli delapsa per auras. 129 per quas ... venerat auras (*cf.* STAT. Theb. 6, 939). STAT. silv.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1, 2, 44 Theb. 5, 730 MART. 1, 3, 11 *al.* COMM. instr. 1, 11, 15 *al.* AVIEN. Arat. 350 *al.* orb. terr. 1246 discurrunt crebra per auras spicula, missilibus late subtexitur aer. AVSON. 361, 19. 413, 6 CLAVD. 3, 55. *cf.* 1, 124 ut stetit ante ducem discussas Roma per auras. PHOC. carm. de Verg. 74. *in prosa oratione*: PLIN. nat. 8, 5 per auras arma iacere. ad auras (auram): CIC. Arat. 86 *Ales* clinata ... aquilonis ad auras. 141. *nota* VERG. ecl. 1, 56 sub rupe canet frondator ad auras (SERV. id est in die). georg. 1, 408 se fert ... ad auras (= CIRIS 539. *cf. p. 1476, 76*). 2, 291. 2, 363. 4, 486 Eurydice superas veniebat ad auras. Aen. 2, 259 *Danaos* patefactus ad auras reddit equus. 2, 699 *Anchises* se tollit ad auras (*cf.* SERV.). 2, 759 furit aestus *incendii* ad auras. 5, 427 *pugil* bracchia ... ad superas ... extulit auras. 5, 861. 6, 128 *v. p. 1476, 47.* 6, 554 stat ... turris. 6, 561 quis tantus plangor ad auras? 6, 761 surget (*i. nascetur*). 7, 466. 11, 455 (*v. l.* in). *al.* OV. met. 4, 478. 7, 252 *al.* MANIL. 2, 357 GERM. 524 SIL. 2, 417. 9, 594. 12, 708 *al.* STAT. Theb. 1, 295 *al.* LACT. Phoen. 159 puri pervenit ad aetheris auras. AVIEN. carm. ad Flav. 29 Libycas quae (*arbos*) se sustollit ad auras (*sic codd.*; oras *Riese, Holder; cf.* ora 172, *ubi C. Müller* in auras *pro* in oras *codicum*). CLAVD. rapt. Pros. 1, 278. CARM. epigr. 286, 5 superas elatus ad auras *obeliscus erectus.* 669, 8. *singularis*: CORP. VI 32052 (*saec. V/VI, christ.*) qu(i) surgat ad auram. in auras (auram): LVCR. 1, 207 quo (*semine*) res quaeque creatae aeris in teneras possint proferrier auras. 803 in auras aeris e terra res ... crescere. 3, 221 spiritus unguenti ... diffugit in auras. 3, 400. 436. 456 dissolui ... in altas aeris auras. 570 *al.* 4, 693 liquidas existere in auras. 6, 819 surgit. 842 semina ... dimittit. 6, 886 exire (*ibid.* foras). 6, 1021 consurgere. 3, 109. 4, 499 fumus in auras ... tenues fugit. VERG. Aen. 2, 791 recessit *umbra Creusae.* 4, 176 *Fama* sese attollit in auras ... et caput inter nubila condit. 4, 278 *Cyllenius* procul in tenuem ex oculis evanuit auram (SIL. 8, 184). 5, 257 (*al.* ad). 520 *al.* 9, 51 iaculum ... emittit in auras. 11, 617 vitam dispergit in auras. 11, 795 CVLEX 253 HOR. carm. 1, 28, 8. OV. epist. 10, 121 spiritus infelix peregrinas ibit in auras (12, 85). 17, 51 ars 3, 741. rem. 653 in tenues evanidus exeat auras. met. 2, 266 *al.* 8, 524 in ... leves abiit ... spiritus auras (14, 432). 9, 704 *v. p. 1476, 53.* GRATT. 503 MANIL. 2, 42. 3, 236 in auras omnia signa pari mundi sub lege meare (manere *codd.*). 5, 588 *al.* GERM. 571 *al.* SEN. Ag. 716 *al.* LVCAN. 4, 726 *al.* VAL. FL. 3, 350 *al.* SIL. 3, 699 iam vox prorumpit in auras. 4, 145 *al.* 9, 167 in vacuas ... vitam disperserat auras. 10, 556 in auras actus apex *flammae.* 16, 545 dirus in invitas effugit spiritus auras. STAT. silv. 1, 3, 60 Theb. 1, 545 *al.* 4, 458 superat ... agger in auras. COMM. apol. 4 *al.* AVIEN. Arat. 241 attiguas evolvitur Anguis in auras. 384. 1260 *al. in medio hexametro* 473 *et* 603. CLAVD. 17, 320 *al.* AVG. civ. 11, 27 p. 499. 22, 12 p. 589. *al.* in auris (aura): LVCR. 4, 726 rerum simulacra ... inter se iunguntur in auris. 5, 472 globi ... vertuntur in auris. 6, 308. OV. met. 8, 145 pendebat in aura (auras *codd.*; tendebat in auras *Riese*) ... haliaeetus. trist. 3, 3, 61 vacua volat altus in aura spiritus. PLIN. nat. 9, 88 *nautilus membrana* velificante in aura *natat.* sub auras: VERG. Aen. 2, 158 omnia ferre sub auras (*i. patefacere*), si qua tegunt. 3, 422 Charybdis ... sorbet in abruptum fluctus rursusque sub auras erigit. 3, 576 Aetna ... liquefacta ... saxa sub auras ... exaestuat. 4, 494 pyram ... sub auras erige. 7, 768. 8, 24 lumen ... erigitur. OV. met. 3, 296 exierat iam vox ... sub auras. 5, 641. 11, 184 efferre sub auras *secretum.* SIL. 16, 325 STAT. silv. 2, 3, 57 Theb. 6, 857 AVIEN. Arat. 515 CYPR. GALL. gen. 177. CHIRON 440 *iumentum* sub aura dormiat. ab, super, inter: CIC. Arat. 280 a clarisonis auris aquilonis ad austrum cedens. VAL. FL. 7, 259 cum levis a superis ad te modo laberer auris. LVCR. 5, 501 aether ... aerias super influit auras. VERG. Aen. 7, 557 super aetherias errare ... auras. SEN. Med. 1025 inter auras aliti curru vehar. PETRON. 127 dulcis sonus ... mulcebat aera, ut putares inter auras canere Sirenum concordiam.

epitheta ad I (*vocabulum insigne est multitudine et varietate attributorum; congessi ea, quae ad illustrandam aurae vim faciunt; alia supra invenies et sub II*): *dicitur* aura: acris: PLIN. epist. 5, 6, 14. adversa: LVCIL. 248. aequalis: VAL. FL. 4, 615. aequata: VERG. Aen. 5, 844. aeria: LVCR. 1, 771. 4, 933 *al.* VERG. Aen. 5, 520 PANEG. in Mess. 127 OV. met. 9, 219. 10, 178. 14, 127 (*cf.* 14, 848). aestiva: HOR. carm. 1, 22, 18. aestuosa: PACVV. trag. 102. aetheria (*cf. sub* ora): LVCR. 3, 405 VERG. georg. 2, 291 Aen. 1, 546. 6, 762. 7, 557 OV. am. 2, 14, 41 ars 2, 59 *al.* GERM. 524 SEN. Phoen. 421 SIL. 10, 577. 12, 92. 17, 272. 376 HOMER. 86. 464 *al.* STAT. Theb. 6, 857 MART. 1, 3, 11 *al.* PORPH. Hor. carm. 4, 7, 25 AVIEN. Arat. 488 CLAVD. carm. min. 32, 18. alta: LVCR. 3, 456. amica (*i. secunda*): SIL. 17, 209. amoena: HOR. carm. 3, 4, 8. antelucana: PLIN. nat. 18, 33. aprica: COLVM. 10, 78. autumnalis: MACR. sat. 1, 20, 6. beata: PROP. 4, 7, 60. blanda: OV. epist. 13, 136 *cf.* AVIEN. Arat. 38. bona (melior): MART. 10, 104, 17. brevis: SEN. nat. 5, 8, 3. caelestis: SEN. Herc. O. 893. calida: VARRO Men. 139. canicularis: TERT. adv. Marc. 1, 19. celeris: VERG. Aen. 4, 226 *al.* cerialis: PLIN. nat. 15, 80. cita: OV. epist. 5, 67. clarisona: CIC. Arat. 280. clemens: STAT. Theb. 7, 80 CLAVD. 1, 272 *al.* communis (*cf.* VERG. Aen. 7, 230 cunctis patens): OV. met. 7, 127 QVINT. inst. 6 pr. 12 COD. Theod. 9, 40, 22 *a. 414.* crepitans: AVIEN. Arat. 1428. dextra (*i. secunda*): STAT. Ach. 1, 558. diffusa: CVLEX 383. dubia: VERG. Aen. 11, 560 OV. fast. 3, 585. dulcis: VERG. georg. 4, 417 DIRAE 22. 49 APVL. met. 6, 12 CLAVD. carm. min. 27, 99. exigua: OV. met. 4, 136 Pont. 4, 8, 29. externa: OV. met. 13, 406 (*sed cf. p. 1471, 68*). facilis: OV. epist. 15, 23. 17, 45. fallax: VERG. Aen. 5, 850 HOR. carm. 1, 5, 11. familiaris (*i. consueta*): SEN. dial. 6, 11, 4. fecunda: CATVLL. 64, 282 PRISC. perieg. 978. fervens: OV. met. 2, 229. fluens: SEN. Oed. 888 LVCAN. 8, 247. foeda: STAT. Theb. 2, 5. fortior: OV. am. 2, 11, 38 SEN. Ag. 442 MART. 8, 14, 2. fragrans: PANEG. 2, 6 p. 94, 24. frigida: LVCR. 3, 290 PROP. 1, 16, 24 OV. am. 2, 16, 36 *al.* fumida: MART. CAP. 2, 124. fusca: STAT. Theb. 2, 539. gelida: LVCR. 3, 300. genitabilis: LVCR. 1, 11. genitalis: SIL. 3, 381. glacians: VAL. FL. 4, 722. grandis: OV. rem. 808. grata: HOR. epist. 1, 10, 15 OV. met. 7, 813 VAL. FL. 8, 175. gravis: LVCR. 6, 221 OV. met. 7, 557. hiberna: AVSON. 400, 3. horrisona: CIC. nat. deor. 2, 111 (*sed cf. p. 1472, 10*). inanis: VERG. Aen. 7, 593. inbecilla: SEN. nat. 5, 8, 3. incerta: OV. am. 2, 9, 33. incita: VAL. FL. 5, 564. inferna: CIC. Arat. 272. infracta (*ab infringo*): PLIN. epist. 5, 6, 14. ingens: FRONTIN. strat. 2, 2, 7. inimica: PROP. 1, 8, 12. iucunda: CATVLL. 46, 3 PRISC. perieg. 879. languida: OV. Pont. 2, 1, 2. lassa: PLIN. epist. 5, 6, 14. lenis: CATVLL. 64, 84 OV. epist. 18, 72 rem. 808 met. 7, 811 SEN. Ag. 431 *al.* PLIN. nat. 6, 58 SIL. 16, 443 CONSTANT. epist. ad Opt. Porf. 6 HIER. epist. 36, 11 VVLG. Iob 4, 16. letifera: LVCAN. 6, 522. levis: LVCR. 6, 913 VERG. Aen. 11, 595 AETNA 338 OV. epist. 5, 53 *al.* SEN. Med. 304 dial. 1, 4, 9 LVCAN. 8, 789 PLIN. nat. 17, 121 SIL. 1, 601 HOMER. 96? STAT. silv. 3, 4, 45 MART. 6, 59, 6 *al.* FRONTO p. 202, 11 N. LACT. Phoen. 44 (*cf. p. 1474, 73*) HIER. epist. 79, 8 CLAVD. 20, 452 *al.* libera: SEN. nat. 6, 27, 3 epist. 102, 26 AVSON. Mos. 258. liquida: LVCR. 5, 212 OV. Pont. 3, 2, 61 LVCAN. 9, 451 SIL. 2, 91. 13, 238 STAT. silv. 1, 3, 60 *al.* CLAVD. 3, 55. longa: LVCR. 4, 252. magna: SEN. Herc. O. 695. marina: EPIT. Alex. 85 IVST. 44, 1, 10. matutina: VITR. 1, 4, 1. 1, 6, 11 *al.* mitis: APVL. met. 4, 35. mobilis: OV. ars 3, 698. modica: IVV. 12, 66 (immodica: PLIN. epist. 5, 6, 14). mollis: OV. met. 15, 512 trist. 4, 5, 20 *al.* ANTH. 452, 5 (*cf.* SERV. gramm. IV 462, 11). mortifera: PAVL. NOL. carm. 28, 242. multa: HOR. carm. 4, 2, 25. nivalis: HOR. epist. 1, 11, 18. nocturna: CAES. civ. 3, 8, 2 HOR. sat. 2, 4, 52 LVCAN. 2, 423. ocior: HOR. carm. 1, 2, 48. optata: VERG. Aen. 3, 530. (parva *cf. sub II.*) minor: OV. trist. 1, 9, 42. minima: CIC. Tusc. 5, 16 OV. trist. 1, 10, 3 PLIN. nat. 13, 124. patria: OV. trist. 4, 3, 41. peregrina: OV. epist. 10, 121. pertinax: SEN. nat. 5, 11, 1. pestilens: TERT. nat. 2, 5 HIER. epist. 107, 9 PS. RVFIN. in Am. 4, 9. petulans: LVCR. 6, 111. pinguis: VAL. FL. 8, 247 STAT. Theb. 10, 46. placida: LVCAN. 9, 41 AVIEN. orb. terr. 1265. plena: CLAVD. 2, 12. prona: SIL. 6, 687. publica: PROP. 3, 10, 26 publica vicinae perstrepat aura viae (*i. publicae viae*). pura: AMM. 27, 4, 14. rapida: OV. met. 3, 209 STAT. Theb. 6, 602. redolens: POTAM. tract. 1 p. 1412[b]. rorans (imbribus): VAL. FL. 5, 176. rorifera: SEN. Phaedr. 11. salubris: OV. ars 3, 693 VAL. MAX. 5, 7 pr. FRONTO p. 45, 22 N. MART. CAP. 1, 18 (insalubris: PLIN. nat. 18, 33). salutaris: AMBR. hex. 3, 5, 23 MART. CAP. 1, 19. secunda: CATVLL. 68, 64 CVLEX 344 OV. epist. 2, 96 trist. 5, 12, 40 *al.* PLIN. nat. 8, 114 (*v. p. 1472, 77*) SIL. 15, 163. secura: PETRON. 137. serena: ENNOD. epist. 5, 8, 3 p. 130. sicca: MANIL. 1, 818. silens: LVCAN. 1, 579. simplex: VERG. Aen. 6, 747. sonans: VERG. Aen. 11, 863. spirabilis: AVG. civ. 19, 13 p. 379. spirans: VERG. Aen. 9, 642 APVL. met. 5, 14 *al.* strictior: AVSON. 361, 3. stridens: GERM. 243 VAL. FL. 2, 585. subita: CIC. Arat. 202. supera: VERG. georg. 4, 499 Aen. 5, 427 OV. met. 3, 101. 5, 641 *al.* VAL. FL. 6, 113. 7, 259 SIL. 3, 712 STAT. Theb. 1, 295 AVIEN. orb. terr. 961 Arat. 1414 CLAVD. rapt. Pros. 1, 278 CARM. epigr. 286, 5. 669, 8. 1061, 11. (summa: STAT. Theb. 7, 106.) tacita: STAT. Theb. 2, 89 *cf.* PANEG. 3, 3 p. 103, 30 CORIPP. Ioh. 4, 19. tenera: ENN. ann. 21 LVCR. 1, 207 OV. trist. 3, 8, 7. tenuis: LVCR. 1, 1087. 3, 232 VERG. georg. 4, 499 Aen. 2, 791. 5, 740 *al.* 7, 646 *al.* AETNA 284 OV. epist. 1, 79 *al.* MANIL. 1, 152. 157 VAL. FL. 7, 157 SIL. 6, 39 *al.* HOMER. 114 STAT. Theb. 1, 309 (*cf.* SCHOL.) MART. 5, 79, 4 *al.* POTAM. tract. 1 p. 1414[b] HIER. epist. 84, 5 *al.* VVLG. III reg. 19, 12 RVFIN. apol. 1, 4. tepens: VERG. georg. 2, 330 OV. met. 1, 107. torrens: LVCR. 5, 410 AETNA 292. tuta: SEN. Ag. 105. vacua: VERG. Aen. 12, 592 OV. met. 6, 398 *al.* VAL. FL. 4, 302 SIL. 9, 167 STAT. Theb. 5, 559. vaga: OV. met. 8, 197 STAT. Theb. 1, 545. 7, 121. valida: CIC. Arat. 141. vana: LVCAN. 4, 726. venenosa: ORIBAS. syn. 1, 24. veniens: OV. met. 11, 477. ventosa: OV. medic. 57. verna: CATVLL. 64, 90 OV. epist. 6, 109. vetus: MART. 4, 4, 3. violenta: STAT. Theb. 6, 157. vitalis: LVCR. 3, 577 (*cf.* 405). 5, 857. 6, 1227 VERG. Aen. 1, 387 SEN. Herc. f. 652 SOL. 12, 5 *al.* (*cf. sub I2*). umida: VARRO rust. 1, 57, 1 CALP. ecl. 5, 53. volucris: VERG. Aen. 5, 503. 11, 795 CVLEX 253 OV. met. 13, 807. utilis: OV. epist. 18, 52 Pont. 4, 10, 16. *epitheta regionum*: Scythica: OV. trist. 5, 6, 19. Threicia: GERM. 246. Tiburtina: MART. 4, 60, 3 *cf.* 7, 13, 4 *et* SIL. 12, 229.

aurae *vel* aurarum *ex substantivo pendens*: LVCR. 5, 236 aurarum ... animae. VERG. Aen. 6, 747 aurai ... ignem. VITR. 1, 4, 6 e refrigerationibus umoris, ventorum et aurarum. 1, 6, 11 aurarum ... flatus (5, 3, 1 SEN. dial. 6, 11, 4 HYG. mun. castr. 21 VVLG. act. 27, 40). COLVM. 11, 1, 16 aurae refrigerationem. PLIN. nat. 9, 6 afflatum (OROS. apol. 16, 11). SVET. frg. p. 234, 5 motu. APVL. met. 6, 12 crepitu.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

mund. 23 flabris. SOL. 8, 6 a corruptelis aurarum. 23, 7 spiritu. AMM. 20, 11, 30 *permutatio*. HIER. quaest. hebr. in gen. p. 7, 3 refrigerium. VVLG. III reg. 19, 12 sibilus. AVG. civ. 22, 24 p. 616 temperies. MACR. sat. 1, 20, 6 mollities. EPISC. Gall. Leo M. epist. 99, 1 intemperies (RVRIC. epist. 2, 3 p. 374, 15). *attributa per genetivum v. supra (nomina ventorum p. 1472, 10); nota praeterea haec*: STAT. Theb. 7, 80 Lycaei *montis*. 10, 141 illius (*Somni volantis*). SIDON. epist. 2, 12, 2 ruris.

II ***translationes*: 1** *in allegoriis et locutionibus translatis de navigando: p. 1473, 72.* **2** *additur genetivus ad translationem significandam*: [VARRO Men. 124 *v. sub* auris.] CIC. Verr. 2, 35 sperat sibi auram posse aliquam adflari in hoc crimine voluntatis defensionisque (dissensionisque *al.*) eorum, quibus. Mur. 35 nox interposita saepe perturbat omnia et totam opinionem parva nonnumquam commutat aura rumoris. Sest. 101 quem neque periculi tempestas neque honoris aura potuit ... de suo cursu ... demovere. VERG. Aen. 7, 646 ad nos vix tenuis famae perlabitur aura. LIV. 3, 37, 1 libertatis captare auram. 29, 3, 13 gente *Afrorum* ad omnem auram spei mobili (42, 39, 1 AMM. 31, 2, 11). CVRT. 4, 5, 12 incertae famae captaverunt auram. PANEG. 12, 2 p. 272, 22 trucem dominum auras omnes plausuum publicorum ventosa popularitate captantem. LACT. inst. 3, 17, 11 quodsi vel exiguam veritatis auram colligere potuisset (AVG. serm. 201, 2 Pilatus ... aura veritatis afflatus). AMM. 17, 5, 13 cum placatae sint aurae (aures *codd.*) invidiae, quae nobis multipliciter inluserunt. 19, 6, 1 adspiravit auram quandam salutis Fortuna. AMBR. epist. 28, 5 ut cicadas aiunt, aura quadam pasci cupiditatum. HIER. epist. 34, 3 Graecarum ... litterarum quandam auram (*al.* aurulam) ceperat. 127, 3 obsceni rumoris aura. 98, 25 prosperior rerum aura. 124, 2 filium non esse bonum, sed auram quandam et imaginem bonitatis. RVFIN. hist. 4, 7, 14. PAVL. NOL. carm. 17, 311 ut tui stemus lateris sub umbra et tuae nobis requietis aura temperet ignem. AVG. c. Iul. 4, 14, 71 *al. v. p. 1476, 7.* PAVL. PETRIC. Mart. 6, 29 non famae incertum narrat nec credulus auras rumorum attentas properat vulgare per aures. ENNOD. opusc. 3, 113 p. 360 *gentem* nulla suspicionum aura praetervolat. 5, 7 p. 395 auris vanae laudationis adsurgere. CASSIOD. var. 2, 3, 4 imperitiam magis inflari aura superbiae, quae levibus flabris exponitur. **3** *absolute*: LIV. 6, 11, 7 iam aura, non consilio ferri famaeque magnae malle quam bonae esse. 24, 31, 14 quam vana aut levi aura mobile volgus esset (*cf.* 28, 27, 11 multitudo omnis sicut natura maris per se immobilis est; ut venti et aurae cient, ita aut tranquillum aut procellae in vobis sunt). PHAEDR. 5, 7, 1 vanus animus aura captus frivola adripuit ... fiduciam. SEN. Herc. f. 171 illum populi favor attonitum fluctuque magis mobile vulgus aura tumidum tollit inani. dial. 4, 21, 7 quidquid leve et inane in animo erat, secunda se aura sustulit. SIL. 8, 325 si qua ... irritaverit aura annueritque deus, velox accede secundis. PORPH. Hor. epist. 2, 1, 202 undas fremere putes ..., non auram vel suffragia spectatorum (*cf.* ENNOD. dict. 10, 3 p. 456 haec, quae etiam indignis contingit, adclamantum aura). ENNOD. epist. 5, 8, 3 p. 130 serenis animum auris committere. **4** *iunctura* popularis aura *et sim.*: SERV. Aen. 2, 385 adspirat: favet, ut (*7, 8*): ..., unde et favor 'aura' dicitur, ut (*6, 816*). 6, 816 auris: favoribus. CIC. har. resp. 43 Sulpicium ab optima causa profectum ... longius quam voluit popularis aura provexit. [leg. 3, 35 *ex coniect. Bakii*]. VERG. Aen. 6, 816 iactantior Ancus ... nimium gaudens popularibus auris. HOR. carm. 3, 2, 20 nec sumit aut ponit secures arbitrio popularis aurae. OV. hal. 70 victor quanto sublimius altum attollat caput et vulgi se venditet aurae. LIV. 3, 33, 7 plebicola ... omnisque aurae popularis captator. 22, 26, 4 auram favoris popularis ... petiit. 29, 37, 17 obnoxia populari aurae censura. 30, 45, 6 Africani cognomen militaris prior favor an popularis aura celebraverit. 42, 30, 4. SEN. Phaedr. 488 aura populi et vulgus infidum bonis, ... fragilis favor. LVCAN. 1, 132 *Pompeius* famae ... petitor multa dare in vulgus, totus popularibus auris impelli. SIL. 7, 512 patrum ... mentes invidiae stimulo fodit et popularibus auris. QVINT. inst. 11, 1, 45 quanto aliud dicendi genus poscat gravitas senatoria, aliud aura popularis. decl. 352 p. 383 factum ... ducem non iudicio, sed quodam casu et incerta populi aura. PORPH. Hor. epist. 2, 2, 206 ambitio popularibus auris dedita est. HIER. epist. 130, 13 gloriam quaerens auramque popularem. 66, 8 gloriae animal et popularis aurae atque rumorum ... mancipium *philosophus* (118, 5). 52, 13 *al.* in Is. 58, 6 p. 691 GILD. Brit. 108 chron. III p. 84, 10. SIDON. carm. 9, 272 ad vulgi tenuem strepentis auram ... fuit ... exul. ENNOD. dict. 1, 10 p. 426 momentis ... incerti favoris aura popularis impellitur. carm. 1, 9 praef. 1 p. 532 opusc. 6, 19 p. 408. epist. 3, 11, 1 p. 79 gratiae aura. dict. 3, 6 p. 435 alios vulgi aura gratia lenocinante commendat. PRISC. gramm. III 509, 35 *v. sub* auriga, *init.*

III *proverbialiter dicta et similia (cf. Otto, Sprichwörter p. 6. 364. 366)*: *de inanitate aurae*: CATVLL. 64, 164 sed quid ego ignaris nequicquam conqueror auris? VERG. Aen. 9, 310 mandata dabat ...: sed aurae omnia discerpunt et nubibus inrita donant. 11, 795 voti Phoebus succedere partem ... dedit, partem volucris dispersit in auras. CVLEX 383 mea diffusas rapiantur dicta per auras. OV. am. 1, 8, 106 nec tulerint voces ventus et aura meas. 2, 14, 41 aetherias vanescant dicta per auras (epist. 1, 79). CLAVD. MAM. anim. 3, 16, 10 in auras tela iacere et sine hoste pugnare (*cf.* VERG. Aen. 9, 742). CARM. epigr. 944 alliget hic auras, si quis obiurgat amantes. *de velocitate*: VERG. georg. 3, 193 *equus* cursibus auras provocet. Aen. 12, 84 qui (*equi*) candore nives anteirent, cursibus auras. OV. met. 1, 502 fugit ocior aura ... levi. 3, 209 ruunt ... rapida velocius aura. 13, 807 ventis volucrique fugacior aura. STAT. Theb. 6, 602 rapida ... puer ocior aura. AVSON. 419, 82 auras praecedere (*de fama*). SIL. 16, 499 auras praevehitur *auriga*. CORIPP. Ioh. 4, 19 tacita velocius aura. CARM. epigr. 618, 5 velox pede cursor ut aura. *cf.* LVCAN. 5, 433. *de inconstantia*: OV. epist. 6, 109 mobilis Aesonide vernaque incertior aura. Pont. 4, 3, 33. SEN. nat. 3 praef. 7 nihil stabile ab illa (*fortuna*) datum esse, eius omnia fluere aura mobilius. *sim.* epist. 123, 16 *de gloria*. *de levitate*: LVCR. 4, 1180 *amatorem* si, iam ⟨ad⟩missum, venientem offenderit aura una modo, causas abeundi quaerat. ENNOD. opusc. 2, 118 p. 323 elocutio ventosa conponitur, auris congruam sortita gravitatem. *iusiurandum, obtestatio per auras*: VERG. Aen. 6, 363 per caeli iucundum lumen et auras, per genitorem oro. 7, 593 deos aurasque pater testatus inanes. CIRIS 407 vos adeo, venti, testabor, et aurae. OV. met. 7, 197 *in precatione Medeae*: auraeque et venti montesque amnesque *eqs.* ... adeste.

IV Aura *personata (cf. Dümmler, PW. II 2425)*: *in fabula Cephali et Procridis*: OV. ars 3, 701 *cf.* 698. 715 *cf.* 728. met. 7, 813. 837. 856 SERV. Aen. 6, 445 p. 68, 5. 12, *sed cf.* 6. 9 *ubi* Aurora (*hinc* MYTHOGR. 1, 44). PLIN. nat. 36, 29 *inter picturas, quae in schola Octaviae placent*: duae ... Aurae velificantes sua veste.

synonyma: *ad I*: aer (*adde*: HIER. epist. 84, 5), aether (*adde*: VERG. Aen. 12, 253), (anima), evaporatio, flabrum, flamen, flatus (*adde*: HIER. epist. 79, 8), halitus, inane (STAT. Theb. 1, 309), odor, spiramen, spiritus (*adde*: MANIL. 1, 818), ventus (*adde*: LVCR. 6, 190 OV. epist. 7, 171 VITR. 1, 4, 6 SYMPH. 143. *de differentia* APVL. mund. 10). *ad II*: favor, imago. *oppos. ad I*: ventus maior.

derivata: aurarius, aurosus, aurula. *de derivationibus veterum cf. sub* auriga, aurora, aurum.

aura multirādīx *herba*. DIOSC. Vind. N 44 (*deest in C*) *αὐραμουλτιραδιξ* (*i. q.* *κενταύριον τὸ μικρόν* 3, 7 Spr. *cf.* PS. APVL. herb. 36, 1). *Hey.*

Aura *nomen servarum libertinarumque saeculo I p. Chr. non antiquius. est graecum Αὔρα.* CORP. VI 20389 Iuliae Aurae ... Ti. Claudius Aug. l. Herma contubernali. 8125 L. Abucci Casti, Abucciae Aurae. 13480 Cn. Baebio Primigino ... Baebia Aura fecit patrono. 16994. 17583 Fabiae Aurae matri ... Q. Fabiu⟨s⟩ Persicu⟨s⟩. 18114 C. Flaviu⟨s⟩ Iucundus et Flavia Aura. 19638 Ianuario Villi Prisci Aura marito. 27406 Tiburtiae T. l. Aurae. X 2438 (*Puteolis*) T. Flavius Paris fecit Marciae Aurae coiugi ... et Aeclanio Geniali et Tyche contubernali suae. XI 5519 (*Asisi*) Caetronia (mulieris) l. Aura. V 9563 (*Mediolani*) ⟨A⟩tiliae Aurae uxori ... ⟨et⟩ Cn. Atilio Prisco conliberto. XII 4684 (*Narbone*) Flavia Aura. XIII 5384 (*in Germania sup., litteris saec. III*) D. Iul. P. f. Auctus ... Aurae Severi quem pro f(ilia) obser(vavit). IX 395 (*Canusi*) Nummiae Aurhe (*sic*) lib(ertae). *martyr christiana*: MARTYROL. Hier. 12 Kl. Sept. *cod. Bern.* (XI Kl. Sept. *cod. Wissenb.*). *Pompeiae pedisequam v. sub* Habra. *canis femina sic vocatur* CORP. VI 16844 Aura. *cf.* CORP. Graec. 7285 (*in gemma*) *Χρυσίς, Αὔρα canes.* Aura *Actaeonis canis apud* HYG. fab. 181, *quod videtur errore fictum esse ex* OV. met. 3, 209. *Otto.*

[**aurāculum**] *v.* auguraculum.

mūtātio **Auraeos** (aureos *V*) *in via Verona Vicentiam, nunc* Sorio? *v. Hülsen, PW. II 2425.* ITIN. Burdig. p. 558. *Diehl.*

? **auralis** auripizans GLOSS. V 492, 19 (auratilis aurizans *Heraeus*). *Ihm.*

aurāmentum, -ī *n. ab* aurum, aurare. ITALA I Macc. 11, 58 (Sangerm. 15) et misit illi auramenta (*χρυσώματα*, VVLG. vasa aurea). III Esdr. 8, 58 (Corb.) auramenta domini (*χρυσώματα*, VVLG. vasorum aureorum). *Münscher.*

Aūrān *indecl.*, חַוְרָן, *Αὐρανῖτις* (*'Ωρανῖτις cod. A*), *nomen regionis a Damasco meridiem versus sitae.* VVLG. Ezech. 47, 16. 18. HIER. in Ezech. 47, 16 p. 598 Auran, quam LXX in graecum vertere sermonem Auranitidis, iracundiam. 18 p. 600 Auran quod est oppidum Damasci in solitudine. nom. hebr. p. 56, 27 Auran iracundia. [*Plenkers.*

aurāria *v.* 1. aurarius.

[**Aurariola**] *inter Hispaniae provincias adfert* RAVENN. p. 302, 11 Aurariola. etsi modica existit, tamen omnino fertilis et speciosissima esse dinoscitur. *Diehl.*

1. aurārius, -a, -um *ab* aurum. NOT. Bern. p. 13ª. NOT. Tir. 77, 15 aurarium (*subst.?, cf.* argentarium). **a** *ad aurum signatum i. rem pecuniariam pertinens*: PLAVT. Bacch. 229 *iocose dictum*: negotium hoc ad me adtinet aurarium (*i. auri erili filio comparandi*). CORP. VI 43 (*a. 119*) officinatores monetae aurariae argentariae. POSSID. vita Aug. 12 ad mulctam teneri aurariam publicis legibus contra haereticos constitutam. *in imag.* VARRO Men. 419 unum quodque verbum statera auraria pendere. *technice apud Ictos*: *ad aurariam (v. p. 1481, 29) pertinens*: GLOSS. II 479, 13 *χρυσυποδέκτης* susceptor aurarius. COD. Theod. 11, 16, 13 (= COD. Iust.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

10, 48, 10 *a. 382*) aerario canoni sub privilegiis aestimato aliquid ex ea ... praebitionum diversitate decutitur. 12, 1, 173, 1 (= COD. Iust. 10, 22, 1, 1 *a. 410*) aurum ... debet susceptori aurario consignari. 11, 20, 6 (*a. 430*) in aurariam, aerariam atque ferrariam praestationem translata *pars commodi*. 13, 1, 11 (*a. 379*) quicquid ... supra hunc modum negotiationis versabitur, id oportet ad functionem aurariam devocari. 13, 1, 13 (*a. 384*) functione auraria non teneantur. 13, 1, 18 (*a. 400*) succumbant aurariae functioni. 13, 1, 19 (*a. 403*) omnes devotionem aurariae functionis agnoscant, quos. COD. Iust. 11, 62, 2 (*Constantin. I*) pensitationem aurariam seu frumentariam. NOVELL. Valent. 10, 1, 1 (*a. 441*) ut nihil sibi ex aurariis titulis vel superindicticiis vindicent. NOVELL. Iust. app. 7, 18 ut ... collatores aurarias functiones ex abundantium specierum commercio infundere valeant. CORP. X 1256 subventori civium necessitatis aurariae.

b *ad aurum metallum pertinens*: PLIN. nat. 1, 33, 43 de coticulis aurariis. 8, 222 aurariis ... in metallis (34, 157. 177. 37, 193 IVST. 8, 3, 12 ISID. orig. 16, 22, 1). 33, 86 chrysocolla. 34, 132 fornacibus. CORP. VI 282, 7 pondera auraria et argentaria. OROS. hist. 3, 12, 21 auraria loca in Thessalia. ISID. orig. 19, 17, 12 *arsenicum* colligitur ... ex auraria materia.

subst. vice: **auraria**, -ae *f.* a (*i. q. aurifodina*): ISID. orig. 16, 18, 6 auraria nomen habet ab auro. TAC. ann. 6, 19 aurarias ⟨argentarias⟩que eius ... sibimet Tiberius seposuit. CORP. III 1297 Neptunalis Aug. lib. tabul(arius) aur(ariarum) Dacicarum. 1312 M. Vlpio Aug. lib. Hermiae proc(uratori) aurariarum. *cf.* 1313. 1311 Rufi ... proc(uratoris) aurar(iarum). 1997 Thaumasto Aug(usti) commentariesi aurariarum Delmatarum. 1088 Avianus Aug. lib. subpro(curator) auraria⟨r(um)⟩. 941 colleg(ium) aurariarum. 1307 (*a. 161/7*) lib. et familia et leguli aurariar(um). b *sc. pensitatio vel functio, i. q. collatio lustralis, pecunia per contributionem a mercatoribus et negotiatoribus exigenda* (*cf. p. 1480, 83. Kuhn, städt. u. bürgerl. Verfassg. d. röm. Reichs I p. 286. Marquardt, Röm. Staatsverwaltung* II^{2} *p. 237*): GLOSS. II 26, 44 χρυσαργύριον (*cf.* Zosim. 2, 38, 3). V 562, 11 pecunia auri. COD. Theod. 12, 6, 29 (*a. 403*) ex corpore negotiatorum ad suscipiendam tuendamque aurariae nostrae rationem apponeretur idoneus. NOVELL. Valent. 7, 1, 1 (*a. 440*) quisquam palatinorum superindicti vel aurariae ceterasque ad utrumque aerarium pertinentes exigens functiones. CASSIOD. var. 2, 30, 3 nec aurariae (*sc. functionis*) aliquid pensionis impendat. **aurārius**, -ī *m.* a *i. q. aurifex. v. Habel, PW. II 2425.* GLOSS. II 27, 13 aurarius χρυσωτής. 569, 9 aurator (-tus *trad.*). CORP. VI 196 C. Fulvius Phoebus aurar(ius). 9209 ⟨Cla⟩udius Hymeneus ⟨au⟩rarius argentar(ius) ⟨feci⟩t. *cf.* 33933. XI 3821 de basilica vascularia aurario et argentario. b *i. q. susceptor aurarius* (*v. p. 1480, 84*): NOVELL. Valent. 34, 1, 3 non curialis ..., non aurarius, civis collegiatus sit vir aut publicus servus *ad clericale munus accedat* (*sed lectio incerta*). CASSIOD. var. 2, 26, 5 in aurariis ... priscus ordo servetur et ad eos tantum functio ipsa respiciat, quos. *Münscher.*

2. aurārius, -i *m. ab* aura. SERV. Aen. 6, 816 auris: favoribus; unde et aurarii dicuntur favisores. 6, 204 hinc (*sc. ab aura i. splendore*) et aurarii dicti, quorum favor splendidos reddit. PRISC. gramm. III 509, 33 inde (*ab aura*) ... aurarii, qui favoribus splendidos, hoc est claros, faciunt. GLOSS. V 616, 1 aurarii sunt laudatores vel fautores. *Hey.*

Aurārius, -a *nom. gent., ab* aurarius. CORP. VI 4893 L. Aurario Philagro. 12292 Arellia M. l. Ale⟨t⟩hea, Auraria Asclepia. 12957 memoriae P. Aurari Crescentis ... parentes ... P. Aurarius Trophimus et Vibia Frontis. 24879 P. Aurari P. l. Grati. CORP. Graec. 3990^{d} (*Laodiceae Phrygiae*) *Κάστορος ⟨Α⟩ὐραρίου et ⟨Ἱ⟩λάρου Αὐρα⟨ρίου⟩*.

Auras ... *nom. gent.* CORP. XI 6695, 22 (*in amphoris*), a: C. Aurase; b: *a Gozzadini sic descr.* C. Auras. f. *Otto.*

Aurasiōne *v.* Arausona.

Aurasius, -ī *agnomen et cogn. vir. derivatum a monte Numidiae appellato Procopio Αὐράσιον ὄρος, nunc* Djebel Aurès. CORP. VIII 2476 (*cf. add.* 17965, *rep. in monte Aurasio*) P. Cartilius Optatus Cart⟨ilio⟩ Secun⟨d⟩o filio ⟨m⟩erenti v. ⟨a.⟩ XXX. Aur. a. s. i. 2848 (*Lambaesi*) d. m. s. L. Cornelio Catoni (centurioni) leg. III Aug. qui et Caligatus ... M. Corneli(us) Cato (qui) et Aurassius filiatrum. 2626 (*Lambaesi*) a 16 ex l. Iuliu(s) Aurassus. ILDEF. vir. ill. 5 Aurasius Toletanae ecclesiae pontifex (7). **Aurasi(a?)** *cogn. fort. mul.* CORP. VIII 21109 (*Caesareae Maurorum*) Aurasi(a) Gudala(e) f(ilia), Mazic(a). *adi.* **Aurasitānus**, -a, -um *ad montem pertinens.* CORIPP. Ioh. 2, 149 Aurasitana (aurisitana *T*) manus celsis descendit ab oris. *Diehl.*

Aurassus *v.* Aurasius.

aurāta (ōrāta), -ae *f. ab* auratus. [*it.* orada, *hisp.* dorada. *M.-L.*] GLOSS. χρύσοφρυς (*hic illic* χρυσοφος *trad.*) ἰχθύς *vel* χρύσοφρυς. II 568, 41 genus piscis aureo supercilio. FEST. p. 182 orata genus piscis appellatur a colore auri, quod rustici orum dicebant. ISID. orig. 12, 6, 6 a colore *piscium nomina instituta sunt, ut* ... et auratae, quia in capite auri colorem habent. *cf.* chrysophrys. VARRO frg. Macr. sat. 3, 15, 2 quo *modo* Sergius Orata cognominatus est, quod ei pisces, qui auratae vocantur, carissimi fuerint (*aliter hoc cognomen explicat* FEST. p. 182). CELS. 2, 18 p. 65 qui, quamvis tenuiores, tamen duri sunt (*sc. pisces*), ut aurata. 2, 28 p. 70. COLVM. 8, 16, 2 lupos auratasque procreaverunt *lacus* ac si qua sunt alia piscium genera dulcis undae tolerantia. 8, 16, 8 harenosi gurgites ... pelagios melius pascunt, ut auratas. PLIN. nat. 1, 32, 16 aurata IIII (*sc. medicinae*). 9, 58 quidam ... aestus inpatientia ... sexagenis diebus latent, ut ... auratae. 32, 43 auxilio est piscis aurata in cibo. 32, 145 peculiares ... maris: acipenser, aurata. MART. 13, 90 aurata: non omnis laudes pretiumque aurata meretur, sed cui solus erit concha Lucrina cibus. VESPA 93 auratam Danaae (*alludit ad imbrem aureum*) ... bene condio. AVG. serm. 90, 7 numquid de una aurata omnes auratae? APIC. 4, 151 patina de piscibus: denticem, auratam et mugilem accipies, curatos subassabis. 10, 473 ius in pisce aurata (474 assa). POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 544, 8. ANTH. 21, 57 coruscans. 390, 17 auratam crassantus amet. *in imagine*: HIER. epist. 71, 1 piscator hominum misso rete apostolico te quoque quasi pulcherrimam auratam inter innumera piscium genera traxit ad litus. *Münscher.*

Aurāta *v.* Orata.

Aurātiānus *cogn. vir.* CORP. VI 13672 (*periit*) C. Festa fecit Ieraci Auratiano. Aurat. *legitur* in vasculis Gallicis CORP. XIII 10010, 250. *Otto.*

aurāticius, -a, -um *ab* aurare, auratus. *i. q. inauratus* (*cf.* auratus *1 a*). CORP. II 6338^{a} ⟨sta⟩tuam equestrem auraticiam poni.

aurātilis, -e *ab* aurum, auratus. *auri splendorem habens* (*cf.* aureus *IV*, auratus *2 b*). SOL. 15, 28 mares *lapidum cyaneorum* punctillis ad gratiam interlucentibus auratilis pulviculus variat.

aurātor, -ōris *m. ab* aurare. GLOSS. II 26, 38 aurator χρυσωτής. 479, 14. III 164, 31. II 569, 12 aurator (auroto *b*) aurifex. 26, 45 auratores χρυσωταί. *v. p. 1481, 41.* *cf.* deaurator, inaurator.

aurātūra, -ae *f. ab* aurare. [*it.* oraturo, *francog.* orure. *M.-L.*] *inductio auri in rem aliquam*: QVINT. inst. 8, 6, 28 cum aurata tecta aurea *dico*, pusillum a vero discedo, quia non est ⟨nisi⟩ pars auratura. *titulus libertorum domus Augustae, cf. Kubitschek, PW. II 2426*: CORP. VI 8737 M. Vlpio Aug. lib. Dionysio, qui fuit ab auraturis. *cf.* inauratura. *Münscher.*

aurātus *v.* auro.

Aurausicus *v.* Arausicus *sub* Arausio.

Aurci *v.* Aurgi. **aureae** *v.* oreae.

aureax [*cf. c.* auriga. *Th.*]. PAVL. FEST. p. 8 aureax auriga. aureas enim dicebant frenum quod ad aures equorum religabatur. GLOSS. II 26, 51 aureax solitarius ἱππαστής. IV 209, 27 aureax [n]eque⟨s⟩ solitarius. *cf.* 406, 40 aureax [a]equus solitarius (V 442, 14 aureux. 591, 20). *v. Pollack, PW. II 2426.* *Ihm.*

Auregēnsēs *opp. Hispaniae incolae, conventu Lucensi Gallaeciae vicini.* HYD. chron. II p. 32, 202 Auregensium ... loca (ISID. Sueb. 89 chron. II p. 302, 9). *cf.* Auriensis. *Diehl.*

auregola v. auricula.

Aurei *fortasse legendum in* CORP. II 5587 (*in Hispan. Tarraconens.*). *cf.* 5602? *Otto.*

Aurela *v.* Augilae. **Aurēliācus** *v.* Aurelius.

Aurēliān- *v. sub* Aurelius. **Aurēliēnsis** *v.* Aurelius.

Aurēliopolis *v.* Aurelius.

Aurēlius, -a *nom. gent.* [*cf. esse videtur cum tusco nomine solis* usil *i. e.* ōsil *ausil. *Th.*]. *prisce* Auselius: PAVL. FEST. p. 23 Aureliam familiam ex Sabinis oriundam a Sole dictam putant, quod ei publice a populo Romano datus sit locus, in quo sacra faceret Soli, qui ex hoc Auseli dicebantur, ut Valesii, Papisii pro eo quod est Valerii, Papirii. FEST. p. 213 pignosa pignora eodem modo, quo Valesii, Auselii ... dicebantur. *cf.* QVINT. inst. 11, 2, 31. *Graecis Αὐρήλιος* (*-ιους* CORP. III 10055. X 719), *-ία* (*-εία* CORP. graec. 6331^{b} INSCR. graec. It. Sicil. 1449. 1817 *al.*), *non raro Αὐρῆλις* (*ex. gr.* CORP. III 7782 INSCR. graec. It. Sicil. 463. 931. 1039. 1482). e *longa notatur apice, ex. gr.*: ACT. Arv. a. 120 v. 8 CORP. V 1066. XII 3361. 3455 (*et saepius*). *cf.* CORP. III 5362 Aurae(lio) Secundino. *brevis*: CARM. epigr. 1359 (*christ. a. 475*) Aurĕlius penetrans (*cf.* CORP. III 7549 *Αὐρελ. Ἐμιλία.* INSCR. Arch.-epigr. Mitteil. 12, 192, 15 *Αὐρελία*). Aurilius: CORP. XIV C. Aurilius C. f. praitor (*cos. a. 200 a. Chr.*). VI 5825 Aurilia (*ibid.* ⟨Au⟩relius). IX 338 (*Canusii a. 223*) M. Aurilius Acrisius (*ibid. saepius* Aurel-). V 7356 (*stilo scr. in tegula*) Aurili ... figul(i). 8726 (*christ.*) Aurilius Gaudentius. III 2010 L. Aurilius Quintianus (*ibid.* Aurel-). 7982 (*tit. evanidus*). 12014, 155 (*in vasculo*) Auriliu. XIII 595 (?). *in codd. ex. gr.*: GREG. TVR. Franc. 10, 25 LIB. pontif. p. 37, 12. Aurellius *passim scribitur imp. Caracalla*: ACT. Arv. a. 213 v. 21 CORP. VI 1062. 1069 *al.* XIV 2072. IX 4960. 5994. X 474. 5628. 6854. 6922. XI 628. 2648 *al.* V 4055. II 2661. III 244. 795 *al.* VIII 80. 10026. 22087 *al.* XII $5432^{add.}$ CORP. graec. 4344. *saepe Heliogabalus*: ACT. Arv. a. 218 B 22. 27. 32 CORP. XIV 2809. X 5827. III 6170 *al.* *Severus Alexander*: CORP. VI 1083. 30961. IX 798. X 1654. III 10628 *al.* VIII 2659 (*cf.* INSCR. Dessau 6794 municipii Aurelli Alexandriani). *adde*: CORP. VIII $5328^{add.}$ Vibiae Aurelliae ... Sabinae. X 8013 M. Aurellio Numeriano (*ibid.* Aurelio Ca⟨rin⟩o). *homines privati*: CORP. VI 3193 Aurellio Barbe equiti singulari. 12983. 31955 Aurell(ia) Iusta (*ibid.* Aurel., *post Dioclet.*). X 5409 ⟨Au⟩rellie

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Salutie. 5444 L. Aurellio Valenti *lib.* Inscr. Ephem. epigr. VIII 391 (*in Campania*) Aurelli Tertulli Hemeteri. Corp. V 6702 L. Aurellius Marcellus. III 791 Aurell. Vitellianus. VIII 866. 2825 M. Aurellio M. f. Pal. Sextiano. 17106. 11257 ⟨A⟩urelliae Mustulae. XII 3461. *et sic codex* Lyd. mag. 1, 14 *Αὐρήλλιος ὁ νομικός* (*i. Charisius*). *notanda in titulis latinis*: Corp. III 6594 Ayreliys Crispys (*ibid.* Iyliys). 8935 Ayr. (*item* XI 3741ᵇ *ibid.* Aur. XIV 2330 *ibid.* Aureliae). XIV 659 Aurelios *et* Aurηlia. III 8922 Avirelia (*ibid.* Aur.). XIII 720 Aurelus (*error lapicidae?*). *in graecis*: Corp. X 2145 *Ἀορῆλις* (*ibid.* *'Ιόλιος*). VIII 3464 *Ἀουρή⟨λι⟩ος*. Inscr. graec. It. Sic. 1991 *Ἀρη(λία) Ζωσίμη* (*cf.* Corp. III 12764 Are. 14967 Ar., *exempla incerta*). *declinatio*: Char. gramm. I 122, 6 Aurelii genetivus non tantum crescit cum nominativo, sed ut par sit dativo casui, ut Plinius ... scribit. *genet. in titulis semper fere* -li, Aurelii *ex. gr.*: Corp. VI 993—995. XII 3456. 3457. 5908. Aurelies: Corp. III 3278. Aureliai: Corp. X 4520. XIII 5387, *exempla minus certa.* Aurelias *errore lapicidae pro* Aureliae (*plur.*): Corp. III 4315. *nota dativ.* Corp. VI 31981 (*christ.*) Fl(avius) Eunomus v. p. Aureliati coniugi. *compendia sollemnia* Aur. *et* Aurel. *passim in titulis; praeterea* Aure.: Corp. III 3397 (*ibid* Aur.). 8925. 12028. 12769 (*bis*). 14098 (*ter*). 14192 (*a. 140*). 14412⁴. 14545 (*cohors*). XIII 5249 (*Dioclet., ibid.* Aur.) Inscr. Ephem. epigr. V 953 (*a. 254*). VII 553 (*item Αὐρή. in titulis Graecis* Corp. graec. 1586. 9729). Au.: Corp. I (*in nummis*) 226. 263. III 8065, 19. 22 (*in tegulis*). 8925 (*ibid.* Aure.). 9567 (*ibid.* Aur.). 10956 (*ibid.* Aur. *et* A.). 11081 (*ibid.* Aur.). 14557 (*bis*). 14744. 14809. X 8056, 57 (*vasc.*). XII 5572. XV 2723 (*in amphora*). Inscr. Ephem. epigr. VII 1022 Corp. graec. 286. 1268. 3664. 3928. 4365 (*ter*). Inscr. graec. It. Sic. 2347 (*christ.*). *simplex* A.: Corp. III 3365 (*ibid.* Aur.). 10956 (*ibid.* Au. *et* Aur.). 4426¹¹ (*ibid. perscriptum*), *et saepius.* X 7303 (*ibid. perscriptum*). XV 2722 (*in amphora, in alia* Aur.) Corp. inscr. graec. 2393 Corp. inscr. Att. III 877. *adde* Aurr(eliorum): Corp. III 4218 (*christ.*). Aurli(us) *et* Aurl(ia): Corp. III 14015 (*cf.* 14217⁶ Aurl. *et* Aur. XIV 4008 *ubi traditur* Aurlius).

nobiliores gentis familiae: Cottae: C. Aurelius L. f. C. n. Cotta, *cos. I a. 252, II a. 248 a. Chr.* M. Aurelius Cotta *aed. pleb. a. 216* (Liv.). C. Aurelius C. f. C. n. Cotta *cos. a. 200* (Corp. XIV 4268 C. Aurilius C. f. praitor. Didasc. Plaut. Stich.). M. Aurelius Cotta *legatus Scipionis a. 189.* L. Aurelius Cotta *trib. mil. a. 181; alius cos. a. 144; tertius cos. a. 119; quartus trib. pleb. a. 95, idem orator.* M. Aurel(ius) Cota *magister monetalis ca. a. 140.* Aurelius Cotta *aetatis Sullanae* (Svet. Iul. 1. *fort. cos. a. 75 vel 74*). C. Aurelius M. f. Cotta *cos. a. 75, orator.* M. Aurelius M. f. Cotta *cos. a. 74* (Corp. V 863). L. Aurelius M. f. Cotta *cos. a. 65, censor a. 64.* M. (Aurelius) Cotta *Pompeianus* (Cic. Caes.). M. Aurelius M. f. Cotta Maximus Messalinus *cos. a. 20 p. Chr.* (*cf. PW. II 2490, n. 110. 111 et suppl. eius fortasse filius* Tac. ann. 13, 34. *eius libertus* M. Aurelius Zosimus Corp. XIV 2298). Scauri: C. Aurelius Scaurus *praetor a. 186 a. Chr.* M. Aurelius Scaurus *cos. suff. a. 108 a. Chr.; eius fortasse filius* Cic. Verr. 1, 85 (*cf.* Corp. III 7219). C. Aurelius Scaurus, *cuius ludum gladiat. memorat* Val. Max. 2, 3, 2 (*ca. a. 105 a. Chr.*). Orestae: L. Aurelius L. f. L. n. Orestes *cos. a. 163 a. Chr., alter cos. a. 126 a. Chr.* (*huius ut videtur frater* Cic. Brut. 94 L. et C. Aureliorum Orestarum). L. Aurelius Orestes *cos. a. 103 a. Chr.* Symmachi: Aurelius Tullianus Symmachus *cos. a. 330 p. Chr.* L. Aurelius Avianius Symmachus Phosphorius *praef. urbi a. 364—365* (Corp. VI 1698. 31402). Q. Aurelius Symmachus *praef. urbi a. 384—385, cos. a. 391, notus orator* (Corp. VI 1699. 32018. X 37 *al.*). Aurelius Anicius Symmachus *praef. urbi a. 419—420.* Q. Aurelius Symmachus *cos. a. 446.* Q. Aurelius Memmius Symmachus *cos. a. 485.* *alii consules*: T. Aurelius Quietus *cos. suff. a. 82 p. Chr.* (*idem fortasse* Vlp. dig. 17, 1, 16). T. Aurelius Fulvus *cos. I a. 85* (Corp. III 6741 *sqq.* Tac. hist. 1, 79. Act. Arv. a. 120 v. 8 T. Aurélió Fulvó), *avus Antonini Pii imp.* Aurelius Fulvus *pater Antonini Pii*: Capitol. Pius 1, 3 qui et ipse fuit consul (*a. 89?*) homo tristis et integer. L. Aurelius Gallus (*cf.* Corp. VI 1356. 31133) *cos. a. 174* (*eius fortasse filius* Aurelius Gallus, *qui memoratur in plurimis nummis*). L. Ti. Claudius Aurelius Quintianus *cos. a. 235* (Corp. X 3850). Aurelius Gordianus *cos. suff. a. 275* (Vopisc. Aurelian. 41, 3). Aurelius Aristobulus *cos. a. 285* (*Seeck, PW. II 910 n. 13*). L. Aurelius Flaccus (Corp. VI 2017 = XIV 2244) *anni incerti.* Flavius Magnus Aurelius Cassiodorus Senator *cos. a. 514* (*cf. PW. II 1672 sqq.*). *domus Augusta*: T. Aurelius Fulvus Boionius Arrius Antoninus *i.* imp. Caes. T. Aelius Hadrianus Antoninus Aug. Pius (*a. 138—161*). *eius liberi*: M. Aurelius Fulvus Antoninus (Corp. VI 988), M. Galerius Aurelius Antoninus (Corp. VI 989), Aurelia Fadilla (Corp. VI 990). M. Aelius Aurelius Verus Caesar *i.* imp. Caes. Marcus Aurelius Antoninus Aug. (*a. 161—180*). *eius liberi*: T. Aurelius Antoninus (Corp. VI 993), T. Aelius Aurelius (Corp. VI 994), Annia Galeria Aurelia Faustina, Vibia Aurelia (Aurell- Corp. VIII 5327 ᵃᵈᵈ·) Sabina (*cf.* Corp. XV 7402). L. Ceionius Commodus *i.* L. Aelius Aurelius Commodus, *postea* imp. Caes. L. Aurelius Verus Aug. (*a. 161—169*). imp. Caes. M. Aurelius Commodus Antoninus Aug. *i.* imp. Caes. L. Aelius Aurelius Commodus Augustus, *Marci filius* (*a. 180—192*). M. Aurelius Antoninus Caesar *i.* imp. Caes. M. Aurelius (Severus) Antoninus Aug., *qui et* Caracalla (*a. 211—217*). imp. Caes. M. Aurelius Antoninus Augustus *i.* Heliogabalus (*a. 218—222*). imp. Caes. M. Aurelius Severus Alexander Aug. (*a. 222—235*). L. Iulius Aurelius Sulpicius Vranius Antoninus, *tyrannus a. 253—254.* imp. Caes. M. Aurelius Marius Aug., *unus ex trig. tyrannis a. 268.* imp. Caes. M. Aurelius Claudius Aug. (*a. 268—270*) *eiusque frater* imp. Caes. M. Aurelius Claudius Quintillus Aug. (*a. 270*). [imp. Caes. M. Claudius Tacitus Aug. (*a. 275—276*) *apud* Vopisc. Aurelian. 41, 4 *vocatur* Aurelius Tacitus, primae sententiae senator.] imp. Caes. M. Aurelius Probus Aug. (*a. 276—282*). imp. Caes. M. Aurelius Carus Aug. (*a. 282—283*), *eiusque filii* imp. Caes. M. Aurelius Carinus Aug. (*a. 283—284*) *et* imp. Caes. M. Aurelius Numerius Numerianus Aug. (*a. 283—284, plena nomina* Corp. XI 827). imp. Caes. M. Aurelius Iulianus Aug., *tyrannus sub Carino occisus.* imp. Caes. C. (M.) Aurelius Valerius Diocletianus Aug. (*a. 284—305*). imp. Caes. M. Aurelius Valerius Maximianus Aug. (*a. 286—305*). imp. Caes. M. Aurelius (Valerius) Carausius Aug., *tyrannus in Britannia* (*a. 286—293*). imp. Caes. M. Aurelius Valerius Maxentius (*a. 306—312*). *praeterea Constantio I Aureli nomen tribuitur in titulis* Corp. V 8022 (*cf.* 8042). X 7504. III 7202. *principes externi*: Inscr. graec. It. Sic. 1492 *Αὐρήλιος Πάκορος βασιλεὺς μεγάλης Ἀρμενίας* (*eius frater*: *Αὐρ. Μεριθάτι*). Corp. VI 1800 Aureli Canarthae principis gentium Baquatium (*gentis Africanae*).

alii: *apud scriptores*: Val. Max. 2, 7, 4 P. Aurelium Pecuniolam sanguine sibi (*Cottae cos. a. 252 a. Chr.*) iunctum (Frontin. strat. 4, 1, 31). Liv. 23, 16, 13 C. Aurelius *legatus Claudi Marcelli a. 216 a. Chr.* 33, 42, 2 L. Aurelio *quaest. urb. a. 196.* Aurelius Opillus (*vel* Opilius) *grammaticus floruit ca. a. 100.* Plvt. Pomp. 23 *C. Aurelius eques* (*ad a. 70. cf.* Crass. 12). Cic. epist. 13, 40 (*a. 55*) L. et C. Aurelios L. filios (*diversi* Brut. 94). Att. 14, 9, 3 (*a. 44*) Germanos ... legatos misisse ad Aurelium, qui est praepositus ab Hirtio. 16, 15, 5 (*a. 44*) iniquissimo faenore versuram facere Aurelius coactus est (epist. 16, 24, 1). Catvll. 11, 1 Furi et Aureli, comites Catulli (*item vocativus* 15, 2. 16, 2. 21, 1). Vitr. 1 praef. 2 M. Aurelio *architecto militari sub Augusto.* Tac. ann. 1, 75 Pius Aurelius senator *a. 15 p. Chr.* Pavl. dig. 36, 1, 83 apud Aurelium Proculum proconsulem Achaiae. Dio 78, 5, 2 *Νεμεσιανόν τε καὶ Ἀπολλινάριον ἀδελφοὺς Αὐρηλίους* (*ad a. 217. cf.* Spart. Carac. 6, 7). Capitol. Opil. 4, 2 Aureli Victoris cui Pinio cognomen erat (*senator a. 218*). Dio 79, 16, 1 *Αὐρήλιος Ζωτικός* (*eiusdem aetatis; fort. idem* Corp. XIV 3553 *a. 224* M. Aurelius Aug. lib. Zoticus nom. a censibus). Lampr. Alex. 40, 6 Aurelius Probus bafiis praepositus, *inventor muricis* quae vulgo Probiana dicitur.? 48, 6 Aurelius Verus *scripsit vitam Traiani.* 3, 2 Aurelium Philippum libertum patris, qui vitam eius (*Alex. Severi*) ... in litteras misit. Ps. Avr. Vict. epit. 35, 1 Aurelianus genitus patre mediocri et, ut quidam ferunt, Aureli clarissimi senatoris colono. Vopisc. quatt. tyr. 6, 2 Aurelius Festivus libertus Aureliani ... rettulit. M. Aurelius Nemesianus Olympius *poeta Carthaginiensis sub Numeriano* (*in subscr. codd.*). Vopisc. Car. 11, 2 Aurelium Apollinarem iamborum scriptorem, qui ... gesta *Cari imp.* in litteras rettulit. Char. dig. 1, 11, 1 Aurelius Arcadius Charisius magister libellorum (Lyd. mag. 1, 14 *Αὐρήλλιος ὁ νομικός*). Chronogr. a. 354 chron. I 67 a. 309 Aurelius Hermogenes praef. urb. (Inscr. Ephem. epigr. 5, 1459 ⟨A⟩ur. Hermoge⟨nes v. c. pr⟩oconsul ⟨Asiae⟩ *idem est vel pater eius*). chron. I 68 a. 341 Aurelius Celsinus praef. urb. (*iterum a. 351; idem* Inscr. Ephem. epigr. 5, 303 Aureli Celsini ⟨v. c.⟩). Sex. Aurelius Victor *scriptor historicus, praef. urb. a. 389.* *praeterea multi Aurelii memorantur in* Cod. Greg., *nonnulli in* Cod. Herm., *plurimi in* Cod. Iust., *omnes fere saec. III.* *in titulis*: *selecti, qui certis temporibus tribui possunt* (*rari saec. I et II, frequentes inde a saec. III*): Inscr. Ephem. epigr. VIII p. 183 n. 744 (*a. 46*) L. Aurelio ⟨Pa⟩tr⟨o⟩clo praef. Sard. (*idem* Notiz. degli scavi 1892 p. 289). Corp. X 7852 (*a. 69*) signatores: Cn. Pompei Ferocis, Aureli Galli. VI 8440 T. Aurelius Egatheus imp. Antonini Aug. lib. a codicillis (*eundem* Fronto *memorat*). III 853 C. Aurelius Atilianus proc. Aug. (*idem videtur*: Pavl. dig. 48, 19, 43 imp. Antoninus Aurelio Atiliano rescripsit). II 2554 (*a. 184*) L. Aureli Eutychis Aug. l⟨ib.⟩ proc. Inscr. graec. It. Sic. 1072 (*Romae, aet. Commodi*) *M. Αὐρήλιον Παπίριον Διονύσιον τὸν κράτιστον καὶ ἐνδοξότατον ἔπαρχον Αἰγύπτο⟨υ⟩* (*cf.* Corp. X 6662). Corp. VI 727 (*aet. Comm.*) M. Aurelius Stertinius Carpus una cum Carpo proc. k. patre. Inscr. Dessau 1737 (*in signaculo, aet. Comm.*) M. Aureli Cleandri a cubiculo Aug. n. (*idem apud Dionem*). Corp. VIII 2589 (*ca. a. 211*) M. Aur. Cominius Cassianu⟨s⟩ v. c. leg. Augg. pr. pr. cos. desig. (2733 *et saepius*). VI 8498 (*a. 217*) M. Aurelio Augg. lib. Proseneti a cubiculo Aug., proc. thesaurorum *eqs.* V 4343 (*saec. III in.*) Aurelio Iuliano praef. praet. (VI 1596. XV 7403 *in fistula, ubi est praenomen* M.). VI 1357 (*saec. III in.*) M. Aurelius M. f. Papirius Socrates . . . v. p. (*cf.* X 5336). III 14184⁴² (*a. 222—235*) per ⟨A⟩ur. Basileum ⟨l⟩eg. Aug. pr. pr. V 7881 M. Aurelio Masculo v. e. *praesidi Alpium Maritimarum* (*idem* Inscr. Ephem. epigr. VII 1210 *a. 239*). IX 4894 (*a. 243*) Aureliae Crescentiae ... coniugi Aureli Felicissimi ... e. v. (*cf.* X 223). VI 863 (*a. 244*) Au⟨rel⟩ium Artemidorum c. v. curat. alvei Tiber. et cloacarum urbis. VIII 8809 (*a. 244—249*) M. Aurelii Athonis Marcelli v. e. proc.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Augg. rarissimi praesidis ... municipii. V 7879 (*a. 253—268*) Aurelio Ianuario v. e. XI 376 (*a. 253—268*) M. Aelio Aurelio Theoni v. c. (III 89. 90). VI 1106 (*sub Gallieno*) Aurelius Victor v. e. (*cf.* III 7596). INSCR. Ephem. epigr. V 953 (*a. 254*) M. Aure. Vitalis v. e. p. p. Maur. Caesarien(sis). CORP. XI 5750 (*a. 260*) *per* Aurelium Vrsinum, Valerium Iustum ... legatos. V 3329 (*a. 265*) Aur. Marcellino v. p. duc(e) duc(enario). VIII 2665 (*a. 270—275*) M. Aurel. Fortunatus v. e. praef. leg. III Aug. Aurelianae. III 12736 (*a. 274*) Aur. Verecundus v. e. pro. argentariarum. II 1115 (*a. 276*) Aurelio Iulio v. p. (*ibid.* Aurelio Vrsiano v. e. curatore rei p. Italicensium). III 8707 (*a. 277*) Aur. Marcianus v. p. praes. prov. Del. 1805 (*a. 280*) M. Aur. Tiberiano v. p. praes. prov. Del. *ibid.* (*v. add.* p. 2328[119]) M. Aur. Valerius v. e. II 4103 (*a. 283*) M. Aur. Valentinianus v. c. praes. *Hispaniae citer.* (III 3418). VIII 2529 (*a. 283—284*) M. Aurel. Decimus v. p. p. p. N(umidiae) (2643 *et saepius*). 2573 (*a. 286—305*) M. Aurelius Diogenes v. p. p. p. N. (*et saepius*). 1488 anno procos. II Aur. Antioch⟨i⟩ (*aet. Maximiani*). III 10406 (*a. 290*) Aurel. Firminus pref. leg. II. 450 (*aet. Diocl.*) Aurel. A⟨g⟩athus ⟨G⟩ennadius v. p. praes. prov. insul. 764 (*aet. Diocl.*) Aur. Firmianus v. p. dux limit(is) prov. Scyt(hiae). 449 (*aet. Diocl.*) Aurel. Marcellus v. p. 14149 (*aet. Diocl.*) Aurelius Asclepiades praeses provinciae Arabiae. V 7249 Aurelio Saturnino v. p. praeside. VIII 2572 Aurelio Maximiano v. p. p. p. N. (*et saepius*). 8924 Aurel. Litua v. p. (*et saepius*). 608 Aur. Aristobulus v. c. procos. Africae (*et saepius*). XIII 5249 (*a. 294*) Aurelio Proculo v. p. pr⟨aes. prov.⟩. 6727 (*a. 303*) ⟨A⟩urelio Lau ⟨... v. c. cos.⟩ G(ermaniae s(uperioris). III 1968ª (*a. 303*) Aur. Valentiniano v. p. bis prefecto. 10981 (*a. 303*) Aur. Ianuarius ... v. p. dux P(annoniae) s(ecundae). VIII 4764 (*a. 303*) Aurel. Quintiano v. p. III 5565 (*a. 310*) Aur. Senecio ⟨v. p.⟩ dux. 4796 (*a. 311*) Aur. Hermodorus v. p. p. p. N(orici). 1968ᵇ (*a. 319*) Aur. Xen⟨o⟩ne bis prefecto. XI 5381 (*a. 330*) M. Aur. Val. Valentino c. v. consula⟨r⟩i ⟨N⟩um⟨i⟩d⟨i⟩ae (COD. Theod. 16, 2, 7). X 476 (*a. 337*) Aurelio Gentiano v. p. VI 29706 (*saec. IV?*) Aureli Symfori v. ⟨c.⟩ (*alii sunt* CORP. X 1727 SCAEV. dig. 34, 3, 28 pr.). VIII 17411 (*in basi infimae aetatis*) Aurelius vir clarissimus. *multique alii nobiles saec. III et IV.* *pantomimi*: CORP. VI 10117 L. Aurelio Apolausto Memphio Augg. lib. hieronicae coronato (IX 344 *c. adn. Mommseni.* X 3716. 6219. XIV 4254. *cf.* XI 3822). XIV 2977 M. Aurelio Augg. lib. Agilio Septentrioni pantomimo sui temporis primo (2113). V 7753 P. Aelius Aug. lib. Pylades pantomimus hieronica instituit, L. Aurelius Augg. lib. Pylades hieronica discipulus consummavit (*idem* INSCR. Ephem. epigr. VIII 369 *aet. Commodi*). CORP. VI 10049 M. Aur. Polynices *auriga.* *mulieres*: *apud scriptores*: TAC. dial. 28 Aureliam Caesaris *matrem* (SVET. Iul. 74 PLVT. Caes. 9 Cic. 28 LYD. mens. 4, 102). SALL. Catil. 15, 2 captus amore Aureliae Orestillae (*inde* VAL. MAX. 9, 1, 9. *cf.* CIC. epist. 8, 7, 2. 9, 22, 4). PLIN. epist. 2, 20, 10 Aurelia ornata femina (2, 20, 11 *bis. vix eadem* IVV. 5, 95 *cf.* SCHOL.). CAPITOL. Alb. 4, 3 matre Aurelia Messalina. PLIN. VAL. 2, 3 sic ... Aurelia rustica curata est. *e titulis selecta*: CORP. I 1011 (= VI 9499) Aurelia L. l. Philematio. viva Philematium sum Aurelia nominitata. 1032 (= VI 13164) Aurelia M. l. Truphera (1033). 1342 (= VI 3371ª) Aurelia L. f. optuma femina. XI 405 Aureliae Calligeniae *uxori equitis Rom.* (*a. 169*). X 5918 Marciae Aurel. Ceioniae Demetriadi stolatae feminae (*eius pater ut videtur* 5917; *fort. concubina Commodi*). DIO 77, 16, 3 *Αὐρηλία ... Σεουῆρα virgo Vestalis viva sepulta a. 213* (*eadem fortasse in fistula* CORP. XV 7415). IX 6414ᵇ Mariae Aurel. (*Aurelianae?*) Violentillae Perpetui cons. viri fil. cons. femin. (*eius pater ut videtur cos. a. 222*). VI 113 Aurelia Flavia Iuliana c(larissima) f(emina) (771). 31694 Aur. M. f. Lucillae c. f. 31955 Aurel. Iustae c. m. ⟨f.⟩ ... (*coniugi viri perfectissimi*) Aurell(ia) Iusta *filia.* XV 7413 (*in fistula, saec. III*) Aurelia Dionysias h(onesta) p(uella). 7414 ⟨A⟩ureliae Nemesianae *clarissimae feminae.* XIV 4015 in ⟨hi⟩s praedis Aureliae Faustinianae balineus ... praestatur. V 137 Aur. Vibia Vibian⟨a⟩ *uxor equitis Rom.* 7404 Aurelia Eusebia *uxor viri perfectissimi.* 4057 maritus (*vir egregius*) Marciae Aurel. Alexandriae c(larissimae) m(emoriae) f(eminae). III 2230 (*Salonis*) Aurelia Cyerema c. f. XIII 7078 Aur. Constantinae sive Palladiae. CORP. inscr. Att. III 877 *Αὐρηλίαν ἱερὰν παρ⟨θέ⟩νον Κοί(ντου) Α(ὐρηλίου) ⟨θ⟩υγατέρα.* *praeterea homines omnis ordinis in titulis passim*: *plurimi* CORP. VI *et* III, *permulti* V, *multi* VIII. X. XIV, *satis multi* II. VII, *haud ita multi* IX. XII. *elegi pauca haec*: CORP. VI 13163 (= I 1033) M. Aurelius M. l. Niceporus patronu(s), Aurelia M. l. Trupher(a), M. Aurelius M. l. Apollonius, M. Aurelius M. l. ⟨Al⟩exsander, M. Aureli⟨...⟩ (*cf.* 13164 = I 1032). 13073 M. Aur. Dionysodorus fecit sibi et Aurel. Faustinae coniugi ... item et filiabus ... Aur. Dionysiadi et Aur. Faustinae. 13080 Aurelio Emereto ... et Aurelie Gaudentie Aurelia Desideria et Aur. Primus et Aurelia Iobina patronibus suibus ... fecerunt (*sic plures in eodem titulo*: 13025. 13045. 13140 *et saepe*). *plur.*: (*cf.* CIC. Brut. 94 epist. 13, 40) CORP. VI 13055 Aureliorum Cl. et Antipater fratres et Marcellus nepos eorum. 13132 Aureliorum Iovino et Sylectini. 13200 M. M. Aureli Aug. ⟨ll.⟩ Regulus et Aphro⟨...⟩. 34623 Aur. Epipodius ... sibi et Aureliis Chrestidi Bacchidi Aelianedi Chrysidi *eqs.* 33823 Gattaba acto⟨r⟩ Aureliorum. XV 2561 (*in amphora*) II Aur(elii) Heraclae pat(er) et fil(ius). XIV 641 ⟨A⟩urelior(um) ⟨...⟩ lib. XI 5746 M. Aurelio M. f.

Quarto equiti leg. II ... uxor cum Aureliis ... filiis. 6342 Aurelii Olympias et Olypiania. V 5966 Aureli Victorian(us) et Victorinus patri *Aurelio Victorino.* III 3627 (= 10569) Aur. Respectus ... Aur. Ianuariae coniugi eius et Aureliis Respectiano et Supero filiis et Aur. Superae filiae. 4315 Aurelias (*sic pro* -liae) Sosicratia et Valentina. II 3286 Aureli Zosimus et Onysianus liberti. *cf.* III 14120 imperatores Caesares Aurelii Antoninus et Verus. Aurelii Aureliani: *v. infra sub* Aurelianus *p. 1487, 61 sqq.* *christiani praeter supra memoratos*: CYPR. sent. episc. 41 Aurelius ab Vtica dixit. 81 alius Aurelius a Chullabi dixit. epist. 27, 1 Aureli ... adulescentis tormenta (*cf.* 38, 1. 39, 4). Aurelius Ambrosius *episcopus Mediolanensis* (*cf.* CORP. V p. 617, 3). Aurelius Prudentius Clemens *poeta Hispanus.* Aurelius *episcopus Carthaginiensis a. 392—430* (*cf. Jülicher, PW. II 2432 n. 14*). Aurelius Augustinus *episc. Hipponensis a. 395—430.* *alii episcopi*: CONC. Carthag. a. 411 Mansi 4 p. 101ᴬ. p. 136ᴮ (*idem saepius ibid.*). CORP. V 6183ª *et* p. 620, 7 Aurelius civitatis Riditionis episcopus (*a. 475*). NOT. episc. proc. Afr. 38 NOT. episc. Byz. 39 GREG. TVR. Franc. 10, 25 p. 438, 1. SVLP. SEV. dial. 3, 1, 4 Aurelius presbyter dulcissimus meus. epist. 3, 3 ad Aurelium diaconum. chron. 2, 51, 4 Aurelius diaconus gladio *peremptus.* CONC. Rom. a. 601 Mansi 10 p. 488ᴰ Aurelius presb. tit. s. Praxedis. GREG. M. epist. 9, 221 filius noster Aurelius presbyter Galliarum partibus veniens. *in titulis, ex. gr.*: CORP. V 2305 Aur. Saturninus diac(onus) sibi et Aura(?) Veneriae *coniugi.* IX 1365 b. m. Aureliae Crispinae (*a. 411*). 2080 Aurelius Munnus. 2081 Aureliae Severinae ... neofetae ... ego Aurelius Sabinianus ... feci. X 4520 Aureliai Aristocliae h. f. XIV 1887 Aurelius Axi⟨us et Aur⟩elia Epictisi⟨s⟩. 1943 ⟨Au⟩r. Marcellinus dia⟨conus⟩ ... Aur(elio) Zinzio subd⟨iacono⟩ filio.

cogn. (*et nomen singulare*), *rarum in Italia*: CORP. XIV 2268 b 1 (?). IX 1997 (*Beneventi, periit*) Trebellius Aurelius. X 7170 (*christ.*). 8056, 58 (*vasc.*) C. Aureli. V 6226 Fl. Aurelius prot. domesticus. 1631 (*christ.*). 3466. 6183ª (*in carm. christ., a. 475*). II 2616 Proculus et Maximina Aurelio filio. III 2220. 2712 Ti. Claudius Aurelius. 3274. 5955 Aur. filiae Aur. Militari fil. 5283. 6042 Vibiae Aureliae. 7698 Ael. Aur⟨e⟩lia. 8258 Aurelia Faustina ... et Aurelia filia. 12606. 13890 Aurelia Ingenua mater et Aur. pater. 14368[16] Optatianus ⟨e⟩t Aurelia (*christ.*). VIII 2660 Iulio Aurelio (8570). 2763 Marcia Aurelia. 3626 Flaviae Aureliae. 3846. 4154. 4350. XII 2252 Attia Aurelia. 2498 (*bis*). 2569 G. Verrius Aurelius (*cf.* 2570). 2913. 3361 L. Taurini Auréli civi Elusénsi. 5908 Q. Aurelii. XIII 790 (*Burdigalae*) Lucret(iae) Aureliae. *nota*: CORP. III 5183 Aurelia Aurelia coiunx. 5960 dulcissimae Aureliae Aureliae (866). VII 931 Aur. Aureliae.

adiect.: CIC. Phil. 1, 20 lege ... Aurelia (ad Q. fr. 1, 3, 8 or. frg. A VII 52 ASCON. Corn. p. 78). PAVL. FEST. p. 23 Aureliam familiam (CAPITOL. Aur. 5, 5 Ver. 2, 10). *tribunal* (*gradus*): *cf. Hülsen, PW. II 2430.* CIC. Pis. 11 pro Aurelio tribunali (dom. 54 Sest. 34 p. red. ad Quir. 13). Flacc. 66 non longe a gradibus Aureliis haec causa dicitur. Cluent. 93. *via* (*cf. Hülsen, PW. II 2430. Ruggiero, diz. I 929*): CIC. Catil. 2, 6 Aurelia via profectus est. Phil. 12, 22 ab infero *mari* Aurelia *via.* SVET. Galba 20 (EVTR. 7, 16, 3). CELS. dig. 31, 30. CAPITOL. Pius 1, 8 educatus Lori in Aurelia. VOPISC. Aurelian. 48, 2 per Aureliam usque ad Alpes. ITIN. Anton. Aug. 289 via Aurelia a Roma per Tusciam et Alpes maritimas Arelatum usque. TAB. Peut. 5, 5 RAVENN. p. 284, 6 (Guid. p. 487, 14) LIB. pontif. p. 4, 6. 21, 12. 37, 12 *et saepius.* CVRIOS. urb. p. 24, 6 (25, 6). CORP. VI 31370 ⟨viar⟩um Appiae Anniae ⟨... Aur⟩eliae novae. XIV 3610 curatori viar. Aureliae veteris et novae (*saec. II*). VI 1462 curator viae Aureliae. 1511. 1512. IX 973. 1126. II 1283 *aet. Hadriani.* III 1456 *a. 238.* 10336 *saec. II* (*cf.* VIII 946). XV 676 (*tegula, saec. II*) quae (*officina*) est via Aurel(ia). CORP. inscr. graec. 2638. *regio per quam via ducit*: GLOSS. V 423, 26 Aurelia terra est vel provincia. AVR. Fronto p. 67, 9 N. postquam inde profectus es, utrumne in Aureliam an in Campaniam abisti? LIB. col. I grom. p. 221, 15 pars camporum et silvae, regionis Campaniae a Veiis tenus vel Aureliae, ante a divo Augusto veteranis pro parte data fuit. GREG. M. dial. 3, 17 Buxentinae ecclesiae subdiaconus ... qui ovium suarum gregem pascere in eiusdem Aureliae partibus solebat. *ibid.* dum gregis suae in Aurelia curam gereret. *aqua*: CVRIOS. urb. p. 24, 2 (25, 2). *pons* (*cf. PW. II 2545*): CVRIOS. urb. p. 22, 1 (23, 1). *curia*: CORP. VIII 3293 (*Lambaes.*) c(uria) Aur(elia). *cognomen oppidorum* (*cf. infra* Aurelianensis): CIC. Catil. 1, 25 praemissos qui tibi ad Forum Aurelium praestolarentur armati (Forum Aureli: ITIN. Anton. Aug. 291, 4 TAB. Peut. 5, 1 RAVENN. p. 267, 8. 335, 7). *cf.* TAB. Peut. 3, 5 vico Aureli *in Numidia* (RAVENN. p. 151, 3). PLIN. nat. 3, 15 Carisa (*Hispan. Baet.*) cognomine Aurelia. CORP. III 7726 d(ecurio) col(oniae) Aur(eliae) Na⟨pocae⟩. 7773 col. Aur. Apul(i). 8141 mun(icipii) Aur(eli) Aug(usti) Mar(gi). 8308 praef(ecto) ⟨mun.?⟩ Aureli S⟨a⟩lo(niani?). 14359³ c(oloniae) S(eptimiae) Aur(eliae) Ant(oninianae) Karn(unti). INSCR. Ephem. epigr. VIII 871 (*Neapoli*) colonia Aurelia Aug. Antoniniana Felix Neapolis (*a. 222*). VII 134 municipium Aur. Aug. Segermes (693, *a. 278*). CORP. VIII 823 ⟨municipium Au⟩relium Com⟨modian⟩um T⟨urca⟩. 848 (*aet. Gordiani*) col. Iulia Aurelia Commoda Thuburbo Maius (*cf.* 12365. INSCR. Dessau 6788 col.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Aurelia Commoda). 866 municipii Aurelli Alexandriani Augusti Magni Giufitani (INSCR. Dessau 6794). 961 munic. Aurelia Vina (960. 959 = 12441 *a. 256*). 1220 ⟨col. Feli⟩c. Iul. Aurel. Ant. Karthaginis (INSCR. Dessau 6515 col. Iul. Aureliae Antonianae [*sic*] Karthaginis). 1406 (add. n. 14906, *a. 229*) m⟨uni⟩cipium Septimium Aurelium Antoninianum Alexandrianum Herculeum Frugiferum Thignica (*cf.* 1404). 1426 = 15259 (*a. 233?*) ⟨munic⟩ipi Septimi Aureli Se⟨veriani⟩ *Thibursici*. 1487 (*a. 261*) col. Liciniae Sept. Aurel. Alex. Thugg. (*cf.* 1484). 9062 (*a. 230*) col. Septimiae Aur. Auziensium (*cf.* 9063). 9992 = 21819 col. ⟨Aur?⟩eliae Banasae (*saec. II ex.*). 11801 (*a. 198*) col. Aelia Aurelia Mactaris. 12341 *municipium* Sept. Aurelium Severian⟨um Aug.⟩ Apoll(inare) Sululitanum. 4306 L. Aurelio L. filio Aurelia Lambaese Tertio (*cf.* 2949 C. Mustius C. f. Aurelia Fortunatus Lam⟨ba⟩es.). INSCR. Rhen. Bramb. 1960 (*a. 222*) civ(itas) Aur(elia) Aq(uensis), *hodie Baden-Baden* (*cf.* 1956—58. *PW. II 2426 Corp. XIII² p. 197*). *inde tamquam tribus militaris in laterculis praetorianorum*: CORP. VI 32640, 23 ⟨L. L⟩acon(ius) C. f. Aur. Saturninus (32628. 32639 *saepius*). *cf.* XII 6710 (*Mogontiaci, a. 205*) T. Devillius T. Immunis fil(ius) Aurelia Victorinus *miles*. *cognomen cohortium*: CORP. III 8251 mil(es) coh(ortis) I Aur(eliae) Dard(anorum). INSCR. Österr. Jahreshefte Beiblatt VI 1903 p. 42 trib. coh. II Aurel. Dard. Antoninianae (*cf.* CORP. III 14556. 14576). CORP. III 14700 coh. I mil(iariae) Aurel. 14537 valetudinarium coh. II Aur. nov(ae) (miliariae) equit(atae) c. R. (*a. 179*). 14541 t⟨ess.⟩ coh. II Aur. ⟨. . .⟩. 14217ᵇ mil. c. II Aur. n(ovae) Sacor(um). 15184¹⁶ cohortis II Aur. Dacor(um). 14545 I Aure(liae) n(ovae) Pasnatum. *cf.* CORP. inscr. graec. 6771.

cognomen **Aurēliānus,** -a (*rarum ante saec. III*): *nota formas* Aureliane: CORP. IX 4805. Ἀβρελιανα: INSCR. graec. It. Sic. 1492. *compendium* Aure.: CORP. III 12456. Auril- *sequiore aetate in codd. passim*. CIC. Att. 4, 16, 4 est luculenta res, Aureliani, ut scribis, indiciis (*vir ignotus*). CORP. II 1945ᵃᵈᵈ· L. Munnius Quir. Novatus et L. Munnius Quir. Aurelianus c(ivitatem) R(omanam) per h⟨ono⟩rem IIvir(atus) consecuti (*aet. Domitiani*). CORP. VIII 10570, 4, 27 Aureliano et Cornelian⟨o c⟩os. (*aet. Commodi*). XIV 250, 3, 15 M. Publicius Aurelianus (*a. 152*). COD. Iust. 8, 44, 3 (*a. 210*) CORP. II 4118 (*aet. Carac.*). DIO 78, 12, 2 Αὐρηλιανόν *senatorem interfectum sub Macrino* (78, 12, 4. 78, 19, 1). L. Marius Maximus Perpetuus Aurelianus *cos. II a. 222* (*eius filia*: CORP. IX 6414ᵇ Mariae Aurel. Violentillae). SPART. Pesc. 7, 1 *Pescennius* deceptus est consiliis saevis Aureliani. Sept. Sev. 13, 6 *occidit* Pescennios Festum . . . et Aurelianum. COD. Iust. 4, 35, 7 Aureliano militi (*aet. Gord.*). 5, 70, 3 (*a. 239*). CORP. XIII 1791 (*const. veteran. a. 243*) Ti. Claudi Aureliani. VOPISC. Aurelian. 6, 2 cum essent in exercitu duo Aureliani tribuni, hic et alius, qui cum Valeriano captus est (*a. 260*). imp. Caes. L. Domitius Aurelianus *a. 270—275* (*appellatur* deus: CORP. II 3832. XI 556 *c. adn. Mommseni*. divus: CORP. III 9758 COD. Iust. 11, 59, 1 *al.*). VOPISC. Aurelian. 42, 2 Aurelianus . . . pro consule Ciliciae, senator optimus . . ., qui nunc in Sicilia vitam agit, eius est nepos (*v. PW. II 2427 n. 8*). Aurelianus *praefectus annonae a. 367*. Aurelianus *proconsul Asiae a. 395*. Aurelianus *cos. orientis a. 400*. ALTERC. Heracl. p. 133 eduxerunt Heraclianum et Firmianum et Aurelianum de custodia. SYMM. epist. 9, 22. 26. NOVELL. Theod. 6, 1 pr. Aureliano comiti r(erum) p(rivatarum) *Constantinopoli, a. 438*. ENNOD. epist. 8, 13 Ennodius Aureliano presbytero. 9, 27 episcopo (*et saepius*). GREG. TVR. glor. mart. 76 Auriliani . . . patricii. CONC. Aurel. a. 549 p. 109, 1 *episcopus Arelatensis*. GREG. M. epist. 9, 217 Gregorius Aureliano ex Francis. GILD. chron. III 40, 12 duce Ambrosio Aureliano, qui solus forte Romanae gentis . . . superfuerat. CONC. Cabil. a. 639—654 p. 213, 16 Aurilianus episcopus ecclesiae Vencensis. *in titulis praeterea haud ita frequens*: Aurelii Aureliani: CORP. II 5642. III 1695 = 8180. 7437, 1, 29. 10057. 11622 Aurelia Aureliana v. f. Aurelio Iantullo fra(tri). V 8273 *eq. R.* 8724 (*christ.*). VI 32793 *eq. sing.* VII 200 (*a. 205*). VIII 60. 2555. 8938 M. Aurelius M. f. Pal. Aurelianus. IX 4805 L. Aurelio ⟨T⟩emistocleti Aurelia Aureliane patri. INSCR. Ephem. epigr. V 709. *selecti alii*: CORP. VI 4431 (*e columb.*) Hymnus Aurelianus a bybliothece Latina porticus Octaviae. 32116 (*in gradu amphitheatri Flav.*) Sabini Aureliani. INSCR. christ. Rossi I 1243 Aureliana h. f. XIV 640 M. M. ⟨A⟩ureli⟨a⟩norum. 4021. IX 6386 Flavio Aureliano veterano. 5860. X 1366 (*Nolae*) Aureliani episc(opi). XI 830 Brutt(iae) Aurelianae c. f. (*saec. V*). V 3512 Aureliae Calpurnianae matri . . . Vettia Aureliana fil(ia). 4331 (*Brixiae*) Domitiae Victorinae c. f. Aurelianus vir clarissimus coniugi. 3710 (*Veronae*) Marcii Caravasii Maximianus et Aurelianus *fratres*. 1613 (*christ.*) Vrsus et Aureliana votum solvent. III 6155 Vlp. Valerius Aurelianus v. e. centenarius. XII 264 L. Solicius Aurelianus (*centurio*) leg. V Mac. 1987 Nigidiae Aurelianae. 3201 Q. Aurel. Euhelpisti sevir(i) Aug. corp. Q. Curius Aurelianus fil. et Aurel. Eutyches lib. INSCR. Espérandieu, cachets d'oculistes n. 151 (*Remis*) Sol. Aurel⟨iani dias⟩myrnes. CORP. VIII 3062 L. Caecilius L. f. Pap. Aurelianus Had. mil. leg. III Aug. 11152 Danaciae Quartillae Aurelianae c. f.

adi. **Aurēliānus,** -a, -um: TAB. aliment. Baeb. (CORP. IX 1455) 3, 11 fund(i) Aureliani Marciani (*cf.* 2, 15). Vel. (CORP. XI 1147) 1, 2 fundum Quintiacum Aurelianum. 4, 34 fund(um) Aurelian(um) Virtianum Cornelianum, qui est in Veleiate. 4, 93 fund. Aurelianos Vettianos. 4, 97 fundos Betutianos Aurelianos. 7, 48 fundi Aurelianus Coelianus. CORP. VI 631 (*a. 177*) initiales collegi Silvani Aureliani. INSCR. Ephem. epigr. VII 231 (*a. 199, in massa marm., Simitthus*) of(icina) nova Aurel(iana) (*cf.* CORP. XV 881). VOPISC. Prob. 4, 5 aureos Antoninianos centum, argenteos Aurelianos mille. CAPITOL. Aur. 7, 11 sodales ex amicissimis Aurelianos creavere (CORP. VI 2324 ex sacer⟨dotio⟩ Aureliano Antoniano [*sic*] Veria⟨no⟩. V 3223 sodalis Aureliani Antoniniani. VIII 1222). CORP. XI 556 (*Caesenae*) balneum Aurelianum ex liberalitate imp. Caes. M. Aureli Pii fel. Aug. servata indulgentia pecuniae eius quam deus Aurelianus concesserat. CORP. VIII 2665 leg(ionis) III Aug(ustae) Aurelianae. NOT. dign. or. 40, 48 cohors prima Aureliana (*in Thracia*). CORP. V 1012 (*Aquileiae*) patron(o) Sept(imianorum) Aureli(anorum) Aug(ustalium) sevir(orum). *cognom. urbium*: CORP. III 12456 (*aet. Aureliani*) Duros(torum) Aurel(ianum). ITIN. Burdig. 609, 13 mutatio Turres Aurilianas (ITIN. Anton. Aug. p. 117 Turribus). IORD. Get. 37, 194 Aurelianam civitatem Galliae, *hodie Orléans* (*cf. PW. II 2427*): CONC. Aurel. a. 511 p. 9, 38 Eusebius episcopus de Aurilianis. p. 10, 13 de Aurelianis. p. 14, 16 ex civitate Aurilianis (*item* Aurelianis *vel* Aurilianis: GREG. TVR. Franc. 2, 7. 2, 18. 4, 25 VEN. FORT. vita Germ. 67, 182. MAR. AVENT. chron. II p. 232 a. 463 iuxta Aurelianis. CONC. Paris. a. 614 p. 191, 20 NOT. Tir. 87, 24 RAVENN. p. 235, 2). CONC. Clipp. a. 626 p. 201, 39 ex civitate Aurilianus. *incolae* Aureliani: NOT. Gall. 4, 7 civitas Aurelianorum (*cf.* CARM. epigr. 329). *cf.* NOT. dign. occ. 40, 47 praefectus numeri Maurorum Aurelianorum Aballaba (*in Britannia, cf.* Aureliacus). *v. etiam* Aurelianensis. **Aurēlianēnsis,** -e: CORP. VIII 8426 (*Mauret. Sitif., a. 213*) nomen castello, quem constituerunt, Aureliane⟨nse⟩ Antoninia⟨nense⟩ posuerunt. *cf. PW. II 2427. ad vicum Öhringen (Germ. sup.) pertinent (cf. PW. II 2545)*: CORP. XIII 6541 (*a. 232*) vicanis Aurel(ianensibus). 6542 coh(ors) I Helve. et Brit(ones) e⟨t⟩ ⟨n(umerus)⟩ Aure(lianensis). XI 3104 (*Faleriis*) numeri Aurelianensis praeposito. *ad urbem Orléans pertinent*: SIDON. epist. 8, 15, 1 Aurelianensis urbis obsidio (*sub Attila a. 453*). CONC. Aurel. a. 511 p. 2, 17 in Auriliianensi urbe. p. 11, 28 ecclesiae Aurilianinse (CONC. Aurel. a. 533 p. 62, 1. a. 538 p. 73, 1. p. 86, 3. a. 591 p. 87, 11. a. 549 p. 101, 3. CONC. Matisc. a. 583 p. 161, 1 episcopus Aurilianensis. p. 161, 28. a. 585 p. 172, 27. CONC. Cabil. a. 639 p. 213, 13). GREG. TVR. Franc. 5, 33 Aurilianinsis civitas. Mart. 2, 6 ex Aurilianensi territurio (glor. mart. 65). vit. patr. 5 apud Aurilianinsim . . . urbem (glor. conf. 97), *et saepius*. *incolae* Aurilianenses: GREG. TVR. Franc. 7, 21 *et saepius*. CONC. Aurel. a. 541 p. 98, 2. **Aurēliācus** (-a, -um): *cf.* Aurelianus (*Orléans*). NOT. dign. occ. 7, 201 equites scutarii Aureliaci (*in Britannia*). **Aurēliē(n)sis,** -e *in Mauritania*: CORP. VIII 20618 (*ad* n. 8811) territorium Aureliese. **Aurēliopolis (Aurēliānopolis),** -eos (*cf.* Tmolus): CONC. Ephes. a. 431 Mansi 5, 590ᴱ) Iohannes episcopus Aureliopoleos. PATR. Nic. 5, 133 Ἀντίοχος Αὐρηλιανουπόλεως. 4, 125 Anthiocus Aurilianopoli (*cf.* 7, 140 *coptice* Aulilianopoli). **Aurēliopolitānus**: PATR. Nic. 2, 133 Anthiocus Aureliopolitanus (*item* 3, 133). *Ihm.*

Aurēlus *v.* Aurelius. **Aurēnsis** *cf.* Auriensis.

aureolus, -a, -um *ab* aureus *deminutive*. *v.* PRISC. gramm. II 112, 13. GLOSS. V 340, 13 auriola stigu (*anglosax.*). II 27, 1 auri[c]olae (*sic Heraeus*) χρυσοτελεῖς. *aureus vel auratus*: PLAVT. Epid. 640 auream . . . lunulam atque anellum aureolum in digitum. Rud. 1156 ensiculust. LVCIL. 253 aureolo cinctu rorario veles. CATVLL. 2, 12 *Atalantae gratum* aureolum fuisse malum. PETRON. 67 capsellam. VVLG. exod. 25, 25 coronam (30, 3; χρυσῆν. 37, 27). PRVD. ham. 272 aureolis . . . riget coma texta catenis. perist. 3, 197 tecta corusca super rutilant de laquearibus aureolis. c. Symm. 1, 640 excolere aureolis . . . ligonibus ulvas. PAVL. NOL. epist. 31, 2 tubello aureolo rem tantae benedictionis (*i. partem particulae de ligno divinae crucis*) inclusimus. *aureum colorem habens* (*cf.* aureus *IV*): VARRO rust. 3, 9, 5 gallos . . . collo vario aut aureolo. CVLEX 144 pingunt *hederae* . . . aureolos viridi pallore corymbos. AVG. mor. Manich. 2, 16, 39 fimum animalium . . . diversis nitere coloribus, alias candido, plerumque aureolo. *transl. i. q. pulcher, egregius* (*cf.* aureus *V*): CIC. ac. 2, 135 non magnus, verum aureolus et . . . ad verbum ediscendus libellus. nat. deor. 3, 43 oratiuncula. HIER. adv. Iovin. 1, 47 p. 313 Theophrasti liber de nuptiis. CATVLL. 61, 167 transfer (*nova nupta*) omine cum bono limen aureolos pedes. *neutr. pro subst.*: COLVM. 9, 3, 2 *apes* ex aureolo varias. *masc.* aureolus, *sc. nummus* (*cf.* aureus *I 2*): MART. 5, 19, 14 qui aureolos crepet (12, 36, 3 manu). 9, 4, 1 *et* 3. 10, 75, 8. 11, 27, 12 centum aureolos sic velut aera roget.

Aureolus *v.* Aureus. **Aureomontānus** *v.* Aureus Mons.

Aureos *v.* Auraeos.

aureōsus, -a, -um *ab* aureus. PS. CASSIOD. in cant. 5, 11 (Migne 70 p. 1085ᶜ) rami *palmarum* productiores et excellentiores interdum aureosi coloris. *cf.* aurosus.

aurēsco (ōr-), -ere [*ab* aurum. *Th.*]. *aureum fieri, auri colorem accipere*: NOVIVS Atell. 66 (Non. p. 552) Pacevo(?): ut sole orescit (horrescit *Harl.*) crepera (*sc. nox Leo*, aethra *Quicherat*, cerea *trad.*), castra crebro catapulta inpulit. VARRO ling. 7, 83 aurora di-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

citur ante solis ortum, ab eo quod ab igni solis tum aureo aer aurescit. *Münscher.*

aureus, -a, -um *ab* aurum. GLOSS. χρυσοῦς. *per synizesin bisyllabum fit*: VERG. Aen. 1, 698. 1, 726. 5, 352. 7, 190. 8, 372. 10, 116 Ov. epist. 6, 49 am. 1, 8, 59 met. 7, 151. 12, 395 VAL. FL. 6, 71 *cf.* SERV. Verg. Aen. 1, 698. *gen. plur.* aureum: PLAVT. Asin. 1139 APVL. met. 7, 4. *pro* e *legitur* i: CORP. VI 2998. 31033. *de scriptione* aureei *pro* aurei *cf.* QVINT. inst. 1, 7, 16.

I *ex auro*: **1** *res variae*: LIV. ANDR. carm. frg. 5 aureo eclutro (ἐκλούτρῳ). NAEV. carm. frg. 7 aureas lepistas. PLAVT. Amph. 144 torulus ... aureus. 260 patera ... aurea (419. 760. 766 ACC. carm. frg. 10 CIC. div. 1, 54 nat. deor. 3, 84 LIV. 6, 4, 3 *et saepius.* TEST. Dasum. Corp. VI 10229, 68). Cas. 709 anulum ... aureum (CIC. off. 3, 38 POLLIO Cic. epist. 10, 32, 2 LIV. 9, 7, 8. PETRON. 32 *opp.* subauratus. PLIN. nat. 33, 11). Curc. 140 aurea statua (439 CIC. de orat. 3, 129 PLIN. nat. 33, 82). Epid. 639 auream ... lunulam (PLIN. nat. 37, 13). Men. 530 spinter ... aureum. Rud. 1086 crepundia ... aurea. 1158 securicula ... aurea. 1171 bulla (CIC. Verr. 5, 124 PROP. 4, 1, 131 PAVL. FEST. p. 36 PLIN. nat. 33, 10). Col. frg. 1 batiolam auream. CATO orig. Fest. p. 265 coronas aureas (VARRO frg. Non. p. 163 RHET. Her. 4, 60 CIC. inv. 2, 118 opt. gen. 19 Flacc. 75. 76 Att. 14, 16, 2 BELL. Alex. 70, 8 NEP. Alc. 6, 3 Pel. 5, 5 Hann. 7, 2 LIV. 2, 22, 6 *et saepius.* FEST. p. 363 CORP. V 875, 7. XI 5028. 5210. 6163 *et al. saepe in* CORP.). CAEPIO or. frg. Char. gramm. 145 aureus tores (*i. torques.* VARRO Men. 170 frg. Non. p. 227 BELL. Hisp. 26, 1 LIV. 24, 42, 8 CORP. XII 354. 2230). VARRO frg. Non. p. 537 vasa aurea (CIC. Verr. 5, 54. 55. 57. 62 LIV. 31, 11, 11 *et saepius.* PLIN. nat. 33, 12. 33, 49 *opp.* inaurata. MART. 3, 26, 2 *substantive* aurea. 12, 49, 4). RHET. Her. 3, 18, 31 manum auream. CIC. Verr. 5, 54 aureis poculis (HOR. sat. 1, 2, 114 SEN. contr. 9, 2, 6 SEN. epist. 119, 3 VAL. FL. 2, 653). *ibid.* scaphiis. 5, 62 manubrio aureo. nat. deor. 2, 93. 3, 83 Aesculapii ... barbam auream (VAL. MAX. 1, 1 ext. 3 PERS. 2, 50 *cf.* SVET. Cal. 52). 3, 84 Victoriolas aureas (LIV. 22, 37, 5). div. 1, 48 columnam (LIV. 24, 3, 6). 1, 75 eorum insignia deorum, stellae aureae (2, 68). LVCR. 2, 24 aurea ... iuvenum simulacra (CVRT. 3, 3, 16 TAC. ann. 14, 12). SALL. hist. frg. 2, 86 res aureas. NEP. Paus. 1, 3 tripodem aureum. Dat. 3, 1 armillis aureis. VERG. ecl. 7, 36 *Priapus* aureus. Aen. 4, 139 aurea ... fibula (CIRIS 127 LIV. 27, 19, 12 STAT. Theb. 9, 694). 4, 240 talaria ... aurea. 5, 352 unguibus aureis (8, 553). 7, 278 aurea ... monilia. 8, 672 maris ... imago aurea. HOR. carm. 1, 31, 10 aureis ... culillis. TIB. 1, 4, 62 aurea ... munera. 1, 9, 82 aurea palma. PROP. 2, 26, 50 urna (VAL. MAX. 5, 1 ext. 4). Ov. epist. 12, 70 aurea ... dea facta manu. 19, 237 aurea ... mali ... imago. met. 7, 673 cuspis. fast. 4, 135 aurea ... redimicula (4, 137). LIV. 5, 23, 11 donum aureum (MON. Ancyr. 4, 53). 5, 25, 10 crateram auream. 27, 37, 10 pelvis aurea. 29, 38, 8 quadrigae aureae ... in Capitolio positae. 45, 39, 5 signa aurea, marmorea (PLIN. nat. 37, 14). MON. Ancyr. 6, 18 clupeus aureus. VITR. 9 praef. 12 aurea ... massa. FEST. p. 238 porcam auream ... adhiberi sacrificio Ceriali. VELL. 2, 82, 3 catenis ... aureis. VAL. MAX. 1, 1 ext. 3 mensas ... aureas. 4, 1 ext. 7 aurea Delphica. 7, 6, 4 aurea ... templorum ornamenta. 9, 1 ext. 4 aureos clavos crepidis subiectos (PLIN. nat. 33, 50). SEN. Tro. 154 aurea ... vincula. benef. 2, 12, 1 socculum auratum, immo aureum. epist. 87, 6 aurea supellex. rem. fort. 16, 2 compedes ... aureas (CVRT. 5, 12, 20). CVRT. 9, 1, 29 aureis soleis inseruerat gemmas. PETRON. 67 reticulum aureum. TEST. porcelli p. 242 aureis litteris (PLIN. nat. 7, 119. *cf.* CARM. epigr. 1088, 3 aureus ... titulus). PLIN. nat. 6, 178 felis aurea pro deo colebatur. 16, 251 falce aurea. 21, 6 lemnisci ... aurei. 33, 63 paludamento aureo textili sine alia materia. 33, 136 aureis potoriis. 34, 163 aurea ... staticula. 37, 4 gemmam ... cornu aureo ... inclusam. 37, 106 brattea aurea (APVL. met. 11, 16). SIL. 15, 698 aurea fila (APVL. met. 4, 8). STAT. Theb. 11, 402 stamina ... aurea. MART. 3, 82, 27 murice aureo. 8, 65, 10 aureus ipse *Domitianus* (*de statua*). 14, 95 phiala aurea. QVINT. inst. 7, 9, 8. IVV. 3, 108 trulla. 15, 4 effigies (TAC. ann. 15, 23). TAC. hist. 1, 27 miliarium aureum (SVET. Otho 6). SVET. Aug. 52 aureas cortinas. Tib. 14 talos aureos. APVL. met. 9, 9 aureum cantharum. 10, 18 phaleris aureis. 11, 10 sistris. *ibid.* aureum cymbium. PAVL. dig. 34, 2, 32, 1 cymbia argentea crustis aureis illigata. VLP. dig. 34, 2, 19, 5 emblemata aurea. AMM. 22, 16, 21 femur *Pythagorae.* HIER. epist. 53, 8 candelabrum. 65, 4 aureo calice. VVLG. gen. 24, 22 inaures aureas. exod. 25, 24 labium aureum. Tob. 1, 5 vitulos aureos. *nota res aureas fabulosas*: PLAVT. Aul. 701 picis divitiis qui aureos montes colunt, ego solus supero (HIER. epist. 125, 3). Stich. 25 Persarum montis qui esse aurei perhibentur. TER. Eun. 585 imbrem aureum *Danaes* (Ov. met. 6, 113 OCTAVIA 207 STAT. Theb. 1, 255. 1, 544). ACC. trag. 211 prodigium ... agnum inter pecudes aurea clarum coma (VARRO rust. 2, 1, 6). VARRO rust. 2, 1, 6 aurea mala *Hesperidum* (LVCR. 5, 32 SEN. Herc. O. 18 Ag. 852 LVCAN. 9, 360 MART. 9, 101, 4). LVCR. 2, 1154 mortalia saecla superne aurea de caelo demisit funis in arva. 5, 911. VERG. Aen. 6, 137 aureus ... ramus (144. 187). 7, 190 aurea ... virga *Circes* (HOR. carm. 1, 10, 19 *Mercuri.* Ov. epist. 15, 64 MART. 7, 74, 2). CIRIS 160 aurea ... tela *Amoris.* HOR. carm. 2, 19, 29 aureo cornu *Bacchus.* PROP. 2, 26, 6 aurea ... ovis *Helles* (PROP. 3, 11, 12 Ov. epist. 6, 49. 6, 104. 12, 128. 12, 201. 17, 144 am. 1, 15, 22 met. 7, 151 fast. 3, 876 MANIL. 2, 532 GERM. frg. 4, 144 SEN. Med. 361 Tro. 1036 MELA 1, 108 PLIN. nat. 33, 52 VAL. FL. 1, 281. 5, 200. 5, 433. 5, 553. 7, 30. 7, 167. 8, 42. 8, 128. 8, 131). Ov. met. 1, 697 arcus ... aureus *Dianae* (SIL. 7, 443 *Cupidinis*). 2, 107 aureus axis erat temo aureus *currus Phoebei.* 10, 650 aurea poma *Hippomenae.* 11, 109 virga aurea facta *a Mida* (11, 113. 11, 118. 11, 142). fast. 6, 38 aurea ... sceptra *Iunonis* (VAL. FL. 2, 589 *Helles*). PETRON. 29 Parcae aurea pensa torquentes (MART. 6, 3, 5). VAL. FL. 6, 71 cornibus aureis *cervae Dianiae* (MART. 10, 7, 6 *Rheni*). APVL. met. 5, 8 domus aureae *Amoris et Psyches.* 10, 32 malum ... aureum *Paridis* (AVG. civ. 7, 15). *item nota aetatem auream*: CIC. nat. deor. 2, 159 illo aureo genere. VERG. ecl. 4, 9 gens aurea. georg. 2, 538 aureus ... Saturnus. Aen. 6, 792 aurea ... saecula (8, 324 LYDIA 47 Ov. ars 2, 277 CARM. Suet. Tib. 59 SEN. contr. 2, 7, 6 GERM. 103 SEN. epist. 90, 5. 115, 13 apocol. 4 AETNA 9 CALP. ecl. 4, 6 TAC. dial. 12 FRONTO p. 215 N. TERT. nat. 2, 13 CARM. epigr. 285, 2 INSCR. Rostowzew, tess. plumb. n. 1815. 1816 *cf. Weyman, Archiv 13, 265*). LYDIA 74 aurea proles. HOR. epod. 16, 64 tempus aureum (STAT. silv. 1, 6, 40). Ov. met. 1, 89 aurea ... aetas (15, 96 EPICED. Drusi 343 CALP. ecl. 1, 42). BVC. Eins. 2, 22 aurea regna (STAT. silv. 3, 3, 5 ANON. de mach. bell. 2. CARM. epigr. 688, 13 *Christi*). STAT. Theb. 3, 559 prior aureus ille sanguis avum. FLOR. epit. 2, 19, 2 aureos *annos.* *proverbialiter dicta videntur*: PETRON. 58 licet barbam auream habeas (*cf. p. 1489, 32*). TAC. ann. 13, 1 segnis ... adeo ut Gaius Caesar pecudem auream eum appellare solitus sit. SVET. Aug. 25 aureo hamo *piscari.* COMM. instr. 1, 34, 14 sortiris, ignare, extincta, aurea quaeris. SCHOL. Pers. 3, 65 in proverbio est: montes aureos *sc. promittere.* *iocus est* CIC. S. Rosc. 124 venio nunc ad illud nomen aureum *Chrysogoni.*

2 *moneta aurea*: PLAVT. Bacch. 230 mille et ducentos ... Philippos ... aureos (590. 882. 934. 1010 Poen. 165. 713 LIV. 34, 52, 7. 37, 59, 4. 39, 7, 1). Bacch. 647 regias copias aureasque. Poen. 345 nummi aurei lymphatici (Rud. 1313). Trin. 1139 mille nummum ... aureum. VARRO Men. 474 dicuntur barbari innumerabiles lateres aureos habuisse (frg. Non. p. 520 PLIN. nat. 33, 56). CIC. Phil. 12, 20 CAES. Gall. 5, 12, 4 LIV. 21, 48, 9. SEN. epist. 14, 17 aurea ... stipe. PETRON. 33 aureos ... denarios (44 PLIN. nat. 34, 37). PLIN. nat. 33, 47. 35, 92 manipretium eius tabulae in nummo aureo mensura accepit, non numero. GAIVS inst. 1, 122 aureus ... nummus (VLP. dig. 47, 2, 52, 13). POMP. dig. 7, 1, 28 nomismatum aureorum. MOD. dig. 2, 14, 35 pecuniam auream (AVG. civ. 4, 21). APVL. met. 4, 9 pannosus ... ac sordidus aureos folles incubabat. 9, 18 novitate nimia candentes solidos aureos. AMM. 24, 4, 26. *nota*: *substantive* aureus *i. q.* nummus aureus *significat*: LIV. 38, 11, 8 pro argenteis decem aureus unus valeret. 44, 26, 5 pacti erant eques denos praesentes aureos, pedes quinos, mille dux eorum. 45, 25, 7 coronam vigenti milium aureorum. SEN. benef. 5, 14, 4 aes alienum habere dicitur ... qui aureos debet. 6, 5, 2 CVRT. 9, 1, 6 PETRON. 13. 30. 76. 137 PLIN. nat. 37, 6 IVV. sat. 7, 122. GROM. p. 374, 5 veteres solidum qui nunc aureus dicitur nuncupabant. EPIPHAN. de mensur. 39 bis aureum ... δίχρυσον. SVET. Aug. 98 Cal. 42 Claud. 5. 21 Galba 20 Otho 4 Vit. 16 Dom. 7. VLP. dig. 2, 4, 12 quinquaginta aureorum (*similia saepissime in* DIG.). GELL. 2, 3, 5 librum Aeneidos secundum mirandae vetustatis emptum ... viginti aureis. APVL. met. 2, 22 CORP. II 6278, 58 LAMPR. Alex. 39, 6 AMM. 25, 8, 15. AMBR. Abr. 1, 9, 87 decem aureorum pondus. EVCHER. instr. 2 p. 158 stater est nummus habens ... aureos sex, ut alii putant tres. INST. Iust. 3, 7, 3 pro mille sestertiis unus aureus computetur. *cf. Hultsch, Gr. u. R. Metrol.² p. 308. Kubitschek, PW. II 2547.*

II *aurum continens*: VARRO Men. 234 Pactolus aureas undas agens (Ov. met. 11, 87 SEN. Oed. 468). VERG. catal. 9, 52 aurea ... flumina ... Tagi (SEN. Thy. 354 MART. 1, 49, 15. 10, 16, 4). PROP. 4, 5, 21 eoa ... aurea ripa. GRATT. 316 Lydia ... fluminis aurea venis. MELA 3, 70 insula ... aurei soli (PLIN. nat. 6, 80 SOL. 52, 17). AETNA 277 aurea vena. 545 saxa. STAT. Theb. 4, 389. FLOR. epit. 3, 6, 3 *in mari* quod a spoliis aureum ipsi vocavere latrocinabantur (*in imag.*). SOL. 40, 15 Hermum fluctibus aureis aestuasse. HIER. epist. 78, 42 loca aurea (*cf.* VVLG. deut. 1, 1).

III *auro ornatus, sim.*: NAEV. carm. frg. 3, 3 auream victimam pulchram (SEN. Oed. 137). PLAVT. Mil. 16 armis aureis (PLIN. nat. 33, 7). CIC. Phil. 2, 85 sella (div. 1, 119 NEP. Eum. 7, 2 PROP. 4, 10, 28). nat. deor. 3, 83 amiculum (VAL. MAX. 1, 1 ext. 3). Tusc. 5, 61 lecto (PLIN. nat. 33, 144). VERG. Aen. 1, 492 cingula (9, 357). 1, 698 sponda (*cf.* GLOSS. IV 431, 23). 1, 726 laquearibus. 6, 13 tecta (Ov. epist. 15, 177 Pont. 2, 1, 42 STAT. Theb. 1, 208). 6, 604 fulcra. 8, 168 frena (SEN. epist. 41, 6 CVRT. 3, 13, 11). 8, 348 Capitolia (Ov. fast. 6, 73 SIL. 3, 623). 8, 372 thalamo. 9, 49 galea. 9, 268 Turnus ... in armis aureus (11, 490 HOMER. 889). 10, 116 solio (CVRT. 10, 10, 13). 11, 652 arcus (11, 774). 11, 774 cassida (PROP. 3, 11, 15). HOR. epod. 9, 21 aureos currus (PLIN. nat. 33, 151). carm. 2, 13, 26 plectro (QVINT. inst. 10, 1, 63). 2, 18, 1 lacunar. 4, 3, 17 testudinis. CARM. de mens. 2, 47 festa. PROP. 2, 31, 1 aurea Phoebi porticus. 4, 1, 5 templa (Ov. am. 3, 9, 43 fast. 1, 224 STAT. Theb. 2, 728). Ov. epist. 12, 152 pompam ... Iason ducit ... aureus. am. 1, 8, 59 palla (STAT. Theb. 7, 38). 3, 2, 44

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

aurea pompa (3,13,29). ars 1,214 in niveis aureus ibis equis (EPICED. Drusi 332). 1, 550 lora. 3,113 aurea Roma (MART. 9, 59, 2 IVVENC. 2 praef. 2 AVSON. 285). met. 4,762 atria. 5,52 limbus. 15, 672 fastigia. fast. 2, 311 umbracula. LIV. 10, 39, 13 auream ... atque argenteam Samnitium aciem. VAL. MAX. 1, 1, 18 veste (APVL. met. 2, 19). 5, 2, 1 segmentis. SEN. Phoen. 399 aurea clarum nota nomen ... vexilla ... ferunt. CVRT. 8, 9, 24 lectica. PETRON. 28 cavea. PLIN. nat. 33, 52 camarae. 33, 63 tunica. VAL. FL. 1, 453 secat aurea fluctu tegmina ... Euripus (*clipeus describitur*). MART. 1, 104, 4 lupata. IVV. 8, 207 spira. FLOR. epit. 2, 8, 9 aureis sericisque tentoriis. 4, 11, 8 puppe. AMM. 16, 10, 16 carpento. GLOSS. IV 431, 24 aurea stragula. *nota*: *hic illic* aureus *prorsus i. q.* auratus *valet; cf.* SEN. benef. 5, 13, 3 quaedam etiam si vera non sunt, propter similitudinem eodem vocabulo comprehensa sunt; sic pyxidem ... auream dicimus. QVINT. inst. 8, 6, 28 cum aurata tecta aurea *dico*, pusillum a vero discedo, quia non est nisi pars auratura. AVG. quaest. hept. 2,177, 20 p. 671, 38 altare ... aliquando aureum dicit scriptura, aliquando deauratum, aureum utique appellans quia erat inauratum. ISID. diff. 1, 49 aureum auro factum, auratum et alia materia factum et mixtum auro operitur. Ov. ars 3, 231 aurea quae splendent ornato signa theatro inspice; ... brattea ligna tegit. CVRT. 3, 3, 11 MART. 5, 25, 10. 13, 27, 1 aurea ... caryota (*cf.* 8, 33, 11). VLP. dig. 18, 1, 14 si inauratum aliquid sit, licet ego aureum putem, valet venditio.

IV *auri splendore, colore*: GELL. 2, 26, 5 latina oratio ... ex ipsis rebus vocabula colorum mutuatur et igneum aliquid dicit ... et aureum. ENN. ann. 92 V. aureus ... sol (VARRO ling. 7, 83 CATVLL. 63, 39 LVCR. 5, 461 VERG. georg. 1, 232. 4, 51 Ov. met. 7, 663 MANIL. 1, 644 AETNA 333 CALP. ecl. 4, 54 APVL. met. 11, 7 ARNOB. nat. 4, 22). PLAVT. Amph. 1096 aedes ... confulgebant ... quasi essent aureae. TRAG. inc. 242 micant nitore tecta ... aurea. VARRO Men. 270 nubes ... caeli cavernas aureas ... obduxerant. CATVLL. 61, 99 faces aureas quatiunt comas. 66, 60 ex Ariadneis aurea temporibus ... corona (Ov. fast. 3, 516). LVCR. 2, 502 aurea pavonum ridenti imbuta lepore saecla. 6, 205 color aureus ignis. VERG. ecl. 3, 71 aurea mala (SERV. aurei coloris. 8, 52). georg. 1, 431 rubet aurea Phoebe (Ov. met. 2, 723). 4, 274 flos ... aureus (PRIAP. 68, 21 PLIN. nat. 25, 32). Aen. 2, 488 aurea sidera (11, 832 HOR. epod. 17, 41 LAVS Pis. 148 HOMER. 86). 7, 210 aurea ... stellantis regia caeli. 8, 659 aurea caesaries. *ibid.* aurea vestis (SERV. barba. Ov. met. 12, 395). 10, 271 umbo vomit aureus ignis (10, 882). LYDIA 40. TIB. 2, 1, 45 aurea ... uva. ELEG. in Maecen. 1, 23 aurea virgo (*i. Astraea*). Ov. am. 1, 14, 9 nec tamen ater erat, nec erat tamen aureus ille *color* (APVL. met. 11, 11). met. 7, 193 aurea ... astra. 10, 448 luna. 12, 395 coma. 13, 587 aureus aether. 15, 669 cristis aureus altis in serpente deus *Aesculapius*. fast. 4, 546 aurea mella. LIV. 41, 21, 13 anguem ... aureis maculis sparsum. MANIL. 5, 388 Olor aureus. 5, 510 aurea ... lumina (MART. CAP. 2, 188). 5, 518. 5, 538 *Andromeda* aurea. 5, 723 Orion aureus. SEN. Herc. f. 13 Perseus aureus stellas habet. CALP. ecl. 7, 72 aurea ... arbuta. PLIN. nat. 2, 231 aurei coloris (9, 76. 11, 195 *et saepius*). 21, 168 aureae lucis. 34, 121 *misyis* friati aureae scintillae. 36, 63 lapis interstinctus aureis guttis (37, 100). 37, 126 aureo fulgore (37, 156). VAL. FL. 5, 566 adsurgens nox aurea cingitur astris. 6, 27 aureus effulsit campis rubor (*ex Marte*). MART. 3, 60, 7 aureus ... turtur (*sic assatus*). 5, 37, 8 auream ... nitellam. 8, 55, 10 aurea ... umbra iubae *leonis*. 12, 98, 2 aurea ... vellera (*de lana baetica*). 14, 61, 1 dux lanterna viae clusis feror aurea flammis. SEPT. SER. carm. frg. 23, 4 aurea claustra mundi. APVL. met. 5, 22 capitis aurei genialem caesariem. TIBERIAN. carm. frg. 5 aureos ... ignes *Luciferi*. FIRM. err. 7, 2 auream rosam. AVIEN. Arat. 452 fax aurea (*i. luna*). MART. CAP. 2, 212 Platonem Archimedemque sphaeras aureas devolventes.

V *summa pulchritudine, suavitate, virtute*: GLOSS. IV 431, 22 aurea speciosa pulchra. PLAVT. Asin. 691 mi Libane, ocellus aureus. CIC. ac. 2, 119 flumen orationis aureum fundens Aristoteles (AMM. 27, 4, 8 MART. CAP. 4, 335 SIDON. epist. 8, 6, 6). off. 3, 70 illa *verba* aurea. LVCR. 3, 12 aurea dicta, aurea, perpetua *digna* ... vita. VERG. Aen. 10, 16 Venus aurea (Ov. epist. 15, 35. 15, 289 met. 10, 277. 15, 761 STAT. silv. 3, 4, 22 GLOSS. IV 431, 23). CVLEX 11 aurea proles Phoebus (*cf.* sol aureus *sub IV*). HOR. carm. 1, 5, 9 te fruitur credulus aurea. 2, 10, 5 auream ... mediocritatem. 4, 2, 23 mores ... aureos educit in astra. epist. 1, 12, 28 aurea ... Copia. TIB. 1, 6, 58 aurea ... anus (*cf. ibid.* 63 dulcis anus). PRIAP. 83, 40 aureus puer (*cf. ibid.* 2 candidus ... puer). PROP. 4, 7, 85 aurea Cynthia. Ov. am. 1, 2, 42 in auratis aureus ipse rotis *Amor* (2, 18, 36 rem. 39 MART. 8, 51, 13). 3, 15, 16 culte puer puerique parens Amathusia culti aurea de campo vellite signa meo. fast. 5, 28 Maiestas ... aurea. MART. 11, 80, 1 litus beatae Veneris aureum Baias. PLIN. epist. 2, 20, 1 assem para et accipe auream fabulam (*cf.* AVG. civ. 18, 18 p. 278 Apuleius in libris quos 'asini aurei' titulo inscripsit. *Schwabe, PW. II 250*). APVL. met. 5, 14 infantis aurei *Psyches*. CYPR. GALL. gen. 850 pax aurea. COMM. instr. 2, 3, 12 in aurea castra. PHOC. carm. de Verg. 4 aurea Clio. AVSON. 210, 11 aurea mens (419, 18. 419, 40). HIER. epist. 7, 6 quia tales genuit, *matris* vere venter aureus potest dici (*cf.* Ps. CIC. epist. ad Oct. 6 matris ... partum aureum). in Am. 2, 5 p. 283 Ciceronis ... aureo ore. GILD. Brit. 1 chron. III p. 27, 14 libertatis aureae. SERM. Corp. Vind. 21 p. 331 aurea verecundia. ENNOD. epist. 7, 20 p. 188 aurea castitas. carm. 2, 45, 14 aurea terra (CARM. epigr. 1308, 3). CARM. epigr. 787, 17 aurea vita. 1298, 2 *mortua* meis oculis aurea semper erit.

VI *notabilia varia*: *in modum nominum propriorum dicuntur*: PLIN. nat. 9, 50 promunturium ... aurei cornus. PLIN. nat. 33, 54 aureae domus *Neronianae*. 34, 84. 35, 120. 36, 111. 36, 163 SVET. Nero 31. 38 Otho 7. *de* aurea insula *cf.* AVIEN. orb. terr. 770 PRISC. perihег. 594. *de* micaurea *Hülsen, Röm. Mitt. VI p. 148*. *vix certum unde translate vocentur* COLVM. 6, 14, 5 aureum ... medicamentum (VEG. aptum). PLIN. nat. 24, 96 aureum πεσσὸν medici vocant ex ea *radicula*. *audacius dictum* TIBERIAN. carm. 2, 28 famis (*sic*) aurea *pro* '*auri fames*'. *Bickel.*

Aureus *cogn.* *corruptum videtur esse quod traditur* CORP. II 4010 (*in Hispan. Tarracon., periit*) L. Porcius ⟨P. f.⟩ Aureus (?). INSCR. christ. Rossi II p. 258, 5 Aureus ac simul Iustinus ... dei pro nomine passi (*vide Rossii adnot.*). *signum*: CORP. III 8830 (*Salonis*) Maximino cui et Aureo sec(utori). LIB. pontif. p. 215, 6 *Sergius papa* (*a. 687—701*) basilicam sanctae Aureae in Hostis (*i. Ostiis*) cooperuit, quae ... fuerat distecta vel disrupta, suoque studio renovavit. *de basilica Agrippinensi*: GREG. TVR. glor. mart. 61 est apud Agripinensim urbem basilica, in qua dicuntur quinquaginta viri ex illa legione sacra Thebeorum pro Christi nomine martyrium consummasse. et quia admirabili opere ex musivo quodam modo deaurata resplendet, Sanctos Aureos ipsam basilicam incolae vocitare voluerunt. *cf.* VITA Dagob. III (Mon. Germ. script. Merov. II 518, 7) ad locum qui dicitur ad Sanctos Aureos, ubi requiescit corpore sanctus Gereon cum sociis suis. *nomen equi*: INSCR. Wünsch, Seth. Verfluch. n. 20, 6. 9 Αὔρεος. 21, 8 Αὔρεος ⟨τοῦ⟩ πρασίνου. 22, 10. 27, 9. **Aureolus**, -a *nom. serv. saepe* Auriolus *scriptum*. CORP. IV 1805 Aureolus Virgulae. II 2396 (*in Hispan. Tarracon.*) Aureolae. VIII 5038 (*in prov. procos.*) Luria Aureola ... Aemilius Martialis. VI 16010 dis man. Comicus et Auriola parentes ... P. Licinio Successo. INSCR. Röm. Mitteil. V p. 28 (*Pompeis, gladiatores*) n. 31 essed(arius) Auriolus Sisen(nae). 32 Auriolus. *cf. infra l. 40.* Aureolus (Αὐρίολος), *ex Dacia oriundus, obscuro loco natus, qui sub Gallieno imperium arripuit et occisus est a. 268, cf. Henze, PW. II p. 2545*. TREB. Claud. 5, 4 Gallus Antipater ... principium de Aureolo habuit: 'venimus ad imperatorem nominis sui'. magna videlicet virtus ab auro nomen accipere. at ego scio saepius inter gladiatores bonis propugnatoribus hoc nomen adpositum. habuit proxime tuus libellus munerarius hoc nomen in indice ludiorum (*cf. supra l. 34*). Gall. 2, 6 Aureoli imperatoris. 2, 7. 3, 1. 14, 6. 7 *al.* VOPISC. Aurelian. 16. AVR. VICT. Caes. 33, 17 (Hauriolus *codd.*). 20 (*trad.* Aurelius *et* Aurilius). Ps. AVR. VICT. epit. 32 AMM. 21, 16, 10 POL. SILV. chron. I p. 521, 45. CORP. III 11999 (*in tegula Raetiae*) Aureolus. TREB. trig. tyr. 12, 2 *al.* 11 Aureolum Claudius ... conflicto habito apud eum pontem interemit qui nunc pons Aureoli nuncupatur, atque illic ut tyrannum sepulchro humiliore donavit. *sequitur epigramma cuius versus octavus est*: et pontem Aureoli dedicat et tumulum *Claudius*. AVR. VICT. Caes. 33, 18 apud pontem cui ex eo Aureoli (Aureli *et* Aurili *trad.*) nomen est. Ps. AVR. VICT. epit. 33, 3. ITIN. Burdig. p. 558, 3 *sqq.* mutatio Argentia — mutatio Ponte Aurioli (Aureoli *cod. Veron.*) — civitas Vergamo.

Aureus Mōns. **1** *opp. Moesiae superioris; cf. Tomaschek, PW. II 2547.* ITIN. Anton. Aug. p. 132, 1 Singiduno castra — Aureo Monte (ab Aureo Monte Vinceia ...) — Viminacio. ITIN. Burdig. p. 564, 5 civitas Aureo Monte. TAB. Peut. 7, 1 Monte Aureo. NOT. dign. or. 41, 6 Aureomonto (-e *Monacens.*). 41, 15 cuneus equitum Dalmatarum, Aureomonto. EVTR. 9, 17, 2 Probus ... opere militari Almam montem apud Sirmium et Aureum apud Moesiam superiorem vineis conseruit et provincialibus colendos dedit (Ps. AVR. VICT. epit. 37, 3). 9, 20, 2 inter Viminacium et Aureum Montem. *adi.* **Aureomontānus.** NOT. dign. or. 4, 28 auxilium Aureomontanum, Tricorno. **2** *Pannoniae inferioris; cf. Tomaschek, ibid.* ITIN. Anton. Aug. p. 243, 5 Mursa — ad Novas et Aureo Monte — Antianis. NOT. dign. occ. 32, 45 praefectus ⟨legionis⟩ sextae Herculeae cohortis quintae partis superioris, Aureo Monte. *Otto.*

Aurgi *Celtiberorum Arevacorum opp.* PLIN. nat. 3, 19 *oppidum* orae *proximum* Aurci (*sic Detlefsen*, Vrci *codd.*). *ethnic.* **Aurgitānus**, -a, -um. *saepius invenitur in titulis huius municipii*: CORP. II 3369 L. Manilius Fortunatus Aurgitanus. 3366 Valeriu⟨s⟩ Atticus Aurg. sev(ir). 3368 Q. Annius Felix Aurg. 3367 incola Aurg(itanus). 3364 L. Manilius Gallus et L. Man⟨i⟩lius Alexander Aurg(itani). *ibid.* municip(ibus) m(unicipii) Aurgitani. 1685 (*in titulo Tuccitano*) ⟨VI⟩ vir. munic. Aurgi⟨tani⟩. 3363 M. Fabius Florinus Aurgit. VI vir m(unicipi) Flavi Aurg(itani). 3362 M. Fabius Probus Aurgit. flamen m. F. A. pontifex perp. divo⟨r. et⟩ Aug. *cf.* 3370. [*Diehl.*

Auria *v.* Aurius.

Auriānae ālae *variae, cf.* Aurianus *sub* Aurius. **1** *ala I Hispanorum Auriana; cf. Cichorius, PW. I 1248*: TAC. hist. 3, 5 (*a. 69*) Sextilius Felix cum ala Auriana et octo cohortibus ac Noricorum iuventute ad occupandam ripam Aeni fluminis, quod Raetos Noricosque interfluit, missus. CORP. V 4095 (*Cremonae*) C. Iulio ⟨. . f.⟩

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Fal. Ianua⟨rio⟩ ... praef. alae Hisp. Aur⟨ian(ae)⟩. 8660 (*Concordiae*). III 5899 (*in Raetia*) Cl. Romanus dupl. ale Aur. 11911 (*ibid., a. 153*) eq. al. Aur. 11994 (*ibid.*) al. Aur. 11749 (*in Norico, litteris saec. I*) al. Aur. 14349⁸ (*in Pannon. inf.*) sesquiplic. alae Aur. I. p. 867 (*a. 108*) *ala* I Hispanorum Auriana ... *quae est* in Raetia. p. 879. VI 3654. INSCR. Blätt. f. Gymnasialwes. 1903 p. 721 ex dec(urione) al. Aur. m. h. m. 2 *ala II Vlpia Auriana; cf. Cichorius, PW. I 1233*: NOT. dign. or. 38 sub dispositione ... ducis Armeniae: ... 22 ala Auriana, Dascusa. CORP. III 6743 (*Dascusae*) de⟨c.⟩ al(ae) II Vlp. Aur. *cf.* ARRIAN. ect. 1 p. 80 H. ἴλης ᾗτινι Αὐριανοὶ ὄνομα (εἴλης ητιν ισαυριανοι *Flor.*). *Otto.*

Auriāna vīlla, māssa *v.* Aurianus *sub* Aurius.

Auriānus *v.* Aurius.

Aurib (?) *in signaculo aereo.* CORP. III 12034, 3 (*rep. in urbe Buda*). *Diehl.*

aurica *v.* auriga *p. 1498, 26.*

auricaesor, -ōris *m. cf. c.* aurum *et* caedere. *i. q. aurifossor*: EDICT. Diocl. Corp. III p. 1951, 30, 4 αὐρικαισωριβους (= *auricaesoribus*). *cf. Bürchner, Archiv 6 (1889) 566.* *Münscher.*

aurichalcum, orichalcum, -ī *n.* [*e gr.* ὀρείχαλκος *transformatum. Th.*]. GLOSS. II 251, 20 αὐρίχαλκον hoc aurichalcum, pluralia non habet. III 498, 16 karma (*leg.* κρᾶμα) auricalcum. 202, 46 nicamon (ὀρίχαλκον?) auricalcum. II 568, 48 aurochalcum aurum aeramine mixtum. III 325, 7 aurochalcum κρᾶμα (527, 22). 434, 48 aurochalcum χρυσόχαλκος. II 26, 54 aurochalca κραματινά. III 274, 27 τὰ ὀρίχαλκα aurichalca. PAVL. FEST. p. 9 aurichalcum vel orichalcum quidam putant compositum ex aere et auro, sive quod colorem habeat aureum. orichalcum sane dicitur, quia in montuosis locis invenitur. mons etenim graece ὄρος appellatur. SERV. Aen. 12, 87 inter quae (*metalla*) orichalcum pretiosius visum est, quod et splendorem auri et aeris duritiam possideret. *ibid.* alboque orichalco: auri scilicet comparatione: nam album non est. ISID. orig. 16, 20, 3 est autem nomen compositum ex lingua Latina et Graeca ... fit autem ex aere et igne multo ac medicaminibus perducitur ad aureum colorem. *antiquam iam esse formam in* aur- *comprobant lusus verborum apud* PLAVT. *l. 52 et* CIC. *l. 56.* *formam* a u r o c h a l c u m *praeter* GLOSS. (*v. supra*) *testantur* NOT. Tir. 77, 16 SVET. Vit. 5 *codd. Memmianus et Gudianus.* aurocalco: ITALA apoc. 1, 15 cod. h (*cf. etiam* AVG. gen. ad litt. p. 270, 21, *ubi* aerocalcum *codd. duo antiquissimi, et derivatum* aurochalcinus). o r i c h a l c u m (*praeter* PAVL. FEST. *supra l. 26 et infra l. 61*) CHAR. gramm. I 34, 20 metallica semper singularia sunt, ut puta ... orichalcum, aes, aurichalcum (*sim.* DIOM. gramm. I 328, 13 EXC. Bob. gramm. 550, 24). BEDA gramm. VII 263, 1 aurichalcum et orichalcum dicimus et hoc singulariter tantum (*cf.* GRAMM. suppl. p. 85, 2. GLOSS. II 251, 20 *supra l. 21*); *et sic traditur apud* CIC. off. 3, 92. PLIN. nat. 37, 126 (*cod. Bamberg.*) SERV. Aen. 12, 87. PORPH. Hor. ars 202 *et in* EDICT. Diocl. *adde formas* oricalcam: *infra p. 1494, 5.* orecalci: DIOSC. 5, 96. ŏrĭch- *poetae inde a* VERG. (aurich- PLAVT.). *cf. Blümner, Technologie IV p. 193 sqq.*

PLAVT. Curc. 202 auro contra cedo modestum amatorem: a me aurum accipe. :: cedo mihi contra aurichalco cui ego sano serviam. Mil. 658 cedo tris mi homines aurichalco (-calco *codd.*, orichalco SERV. Aen. 12, 87) contra cum istis moribus. Pseud. 688 aurichalco contra non carum fuit meum mendacium. *cf. Otto, Sprichwörter p. 49.* CIC. off. 3, 92 si quis aurum vendens orichalcum se putet vendere (*cf.* MARCIAN. dig. *infra l. 69*). VERG. Aen. 12, 87 auro squalentem alboque orichalco circumdat loricam umeris (SERV. *ad l. supra l. 29*). HOR. ars 202 tibia non, ut nunc, orichalco vincta tubaeque aemula (PORPH. tibia ... quae orichalco ornatur, quod aes simillimum bratteae aureae est). PAVL. FEST. p. 47 cadmea terra, quae in aes coicitur, ut fiat orichalcum. PLIN. nat. 34, 2 reperto *aere* in aliis terris praestantiore maximeque aurichalco, quod praecipuam bonitatem ... diu optinuit. 34, 4 aurichalci bonitatem imitatur in sestertiis dupondiariisque. 37, 126 hae (*gemmae*) funda includuntur perspicuae, ceteris subicitur aurichalcum (ori- *cod. B*). SVET. Vit. 5 proque auro et argento stagnum et aurichalcum (aurocodd. *antiq.*) supposuisse. VLP. dig. 30, 4 pr. si quis putet auri appellatione electrum vel aurichalcum contineri. MARCIAN. dig. 18, 1, 45 quemadmodum si [vas *del. Mommsen*] aurichalcum (auriclamcam *F*¹, aurichalchicum *U*ᵃ, aurichalchi *U*ᵇ) pro auro vendidisset ignorans, tenetur, ut aurum quod vendidit praestet (*cf.* CIC. *supra l. 56*). EDICT. Diocl. 7, 24ᵃ (*in capite* de aeramento) aerario (χαλκουργῷ) in orichalco mercedis in po. I X octo. ITALA apoc. 1, 15 (Firm. err. 24, 7; *cf.* VVLG. *infra l. 80*). HIL. in Matth. 24, 6 aurum, argentum, aes, aurichalcum ... propriam significantiam pro natura uniuscuiusque metalli complectuntur. SERV. Aen. 12, 87 apud maiores orichalcum pretiosius metallis omnibus fuit (*cf. supra l. 29*). VVLG. III reg. 7, 45 omnia vasa ... de aurichalco erant. Sirach 47, 20 collegisti quasi aurichalcum aurum. apoc. 1, 15 pedes eius similes aurichalco (2, 18 χαλκολιβάνῳ. *cf.* AVG. gen. ad litt. p. 270, 21 visus est deus ... inferiore parte corporis sicut aurichalcum (*cf. supra l. 39*). DIOSC. 5, 96 colore⟨m⟩ orecalci (irecalci *P*) ostendit *pompholyx.* *plural.* (*cf.* GLOSS. *et* GRAMM. *supra l. 21 et 41 sqq.*), *i. q. arma ex orichalco facta*: VAL. FL. 3, 60 super foribus Bellona reclusis nuda latus passuque movens orichalca sonoro adstitit. STAT. Theb. 10, 660 ipsa insanire videtur Sphinx galeae custos, visoque animata cruore emicat effigies et sparsa orichalca renident. *pro* a d i e c t.: VEN. FORT. vita Radeg. 26, 61 laminam ... oricalcam (*v. l.* auri-). *vix huc pertinet* MARCIAN. dig. *supra p. 1493, 69.* *cf.* aurochalcinus.

aurichalcus, -a, -um *v.* aurichalcum *in fine.*

auricilla, -ae *f.* [*ab* auricula *deminutive. Th.*]. CATVLL. 25, 2 mollior ... imula[m] oricilla. *cf.* auricula *p. 1495, 68 sqq.* *Ihm.*

Auricinta. INSCR. Wünsch, Seth. Verfluch. (*saec. IV/V*) 2 Asterius Auricinta liberaque. *sic* Auricinta *quater.* *Diehl.*

auricoctor χρυσεψητής GLOSS. II 27, 9.

auricolor, -ōris *cps. ex* aurum *et* color. IVVENC. 1, 356 auricolor caeli ... aethra.

auricomāns, -ntis [*cf. c.* auricomus. *Th.*]. AVSON. 325, 11 Crocus auricomans.

auricomus, -a, -um [*cf. c. gr.* χρυσοκόμης, χρυσόκομος. *Th.*]. GLOSS. II 479, 2 χρυσόκομος. *aurei coloris comis ornatus*: VAL. FL. 4, 92 auricomis ... Horis. SIL. 3, 608 Batavo. MART. CAP. 1, 12 quod ... hic (*Sol*) vocitetur auricomus. nam Solis augustum caput radiis perfusum ... velut auratam caesariem rutili verticis imitatur. *transl. de auricoloribus arboribus, herbis*: VERG. Aen. 6, 141 auricomos ... qui decerpserit arbore fetus (*v. Norden ad h. l.* MACR. sat. 5, 14, 8 auricomi rami). AVSON. 346, 2 nitet auricomum rus (*sc. vere primo*). MAXIM. eleg. 1, 189 hortis. *neutr. pro subst.*: *nomen lat. herbae sceleratae apud* PS. APVL. herb. 9. *Münscher.*

Auricomus, -ī *nom. equi.* INSCR. Journal des Savants 1903 p. 258 (*in defixione Africana*), 13 Cursore Auricomu cadant. *Diehl.*

auricula, -ae *f. ab* auris *deminutive.* GLOSS. ἀκοΐδιον. ὠτάριον. ὠτίον. II 544, 65 auris auricula τὸ οὖς (*cf.* III 400, 35 auriculae ota). ISID. orig. 4, 8, 2 ὦτα ... graece auricula dicitur. VEL. gramm. VII 71, 23 pro audiculis ab audiendo auriculas dicimus. ISID. orig. 17, 7, 2 in auriculis, quae initio audiculae dictae sunt. FEST. p. 182 orata ... appellatur a colore auri, quod rustici orum dicebant, ut auriculas oriculas. PROB. app. gramm. IV 198, 11 auris non oricla. *traditur* oricula: RHET. Her. 4, 10, 14 (*codd. mutili*). CIC. ad Q. fr. 2, 15, 4 (*cod. Med.*). POMP. TROG. Plin. nat. 11, 276 (*cod. rescript. Monei*). DON. Ter. Eun. 539 (oriculis *pro* oculis *Wessner, Archiv 12 p. 477*). CHIRON 330 GLOSS. II 139, 48. 523, 43. III 570, 48. 593, 28. 32. oricla: GLOSS. III 615, 18 (539, 44 orecle). *praeterea*: auricla: GLOSS. III 580, 23. 607, 39. auregolarum: GALEN. alfab. 200 (*cod. Pal.*). auriculum: GLOSS. V 340, 7. 12. [*val.* urechie, *it.* orecchio, *francog.* oreille, *hisp.* oreja. *M.-L.*]

de a u r i b u s a n i m a n t i u m, *speciatim de auris parte exteriore*: PLAVT. Poen. 375 sine te exorem, sine prehendam auriculis (auris *A*), sine dem savium (Asin. 668). VARRO rust. 2, 9, 4 *canes* capitibus et auriculis magnis ac flaccis. HOR. sat. 1, 9, 77 inclamat ... 'licet antestari?' ego vero oppono auriculam (PORPH. qui antestabatur quem, auriculam ei tangebat atque dicebat: licetne antestari?). POMP. TROG. Plin. nat. 11, 276 oricularum magnitudo loquacitatis et stultitiae nota est. [VITR. 9, 6 (4), 3 auriculae *pro* ungulae *ed. Gal.*] SEN. apocol. 9 auriculam illi tetigit. SEN. rem. fort. 16, 6 non cuius auriculis utrimque patrimonia bina dependeant. COLVM. 6, 5, 4 aenea fibula pars auriculae circumscribitur. *ibid.* ex superiore parte auriculae (PELAGON. 22). 6, 14, 1 radix consiliginis ... perforatae auriculae inseritur (7, 5, 14. 7, 10, 7 *cf.* PLIN. nat. 26, 38). 6, 14, 3 ex diversa auricula sanguinem detrahemus (6, 14, 4. 7, 10, 2). 6, 29, 2 *equus* brevibus auriculis et arrectis (*cf.* PELAGON. 2). 7, 3, 6 pugnacem arietem mitigari terebra secundum auriculas foratis cornibus. 7, 5, 19 auriculae ferro rescindendae [7, 12, 4]. PERS. 1, 59 a tergo quem nulla ciconia pinsit, nec manus auriculas imitari mobilis albas (*cf.* SCHOL. *et* HIER. epist. 125, 18 aut ciconiarum deprehendes post te colla curvari aut manu auriculas agitari asini). 1, 121 auriculas asini quis non habet? (SCHOL. Persius sic scripsit: 'auriculas asini Mida rex habet', sed Cornutus hoc mutavit. *cf.* HYG. fab. 191 p. 122, 7 *syn.* auris. FVLG. myth. 3, 9 p. 77, 3). PETRON. 67 auriculas illi praeciderem. TEST. porcelli p. 242, 6 donabo ... surdis auriculas. PLIN. nat. 8, 75 facie et auriculis hominis. 11, 216 omnium auriculae ac nares, quae modo eminent. 30, 99 muris rostellum auriculasque summas. IVV. 8, 5 Galbam auriculis nasoque carentem. SVET. Aug. 69 feminam ... in convivium rubentibus auriculis, incomptiore capillo reductam. APVL. met. 9, 36. Plat. 4 puer nobilitatis insigne in auricula gestavit. ITALA deut. 15, 17 (cod. Lugd.) pertundes auriculam servi (VVLG. aurem), *et saepius ut in* VVLG. PORPH. Hor. ars 50 alapam ⟨dicimus⟩, cum uno digito imam ferimus auriculam. PS. LACT. mort. pers. 36, 7 confessoribus effodiebantur oculi, ... nares vel auriculae desecabantur. OPTAT. 3, 7 p. 89, 20 auriculam servi ... abstulerat *Petrus.* 5, 1 p. 120, 1 non de auricula, non de digito voluit aliquid tolli. AMM. 19, 12, 19 natum est monstrum infans cum ... brevissimis duabus auriculis. PELAGON. 34 tactu auriculae aut venae. 205 radicem consiliginis ... adicies ... in auriculae urceolas extremas. 296 auriculas urito. 404 auriculis micat *equus.* CHIRON 62 e radice auriculae (61). 330 oricula curva. HIER. adv. Iovin. 2, 20 nec oculum praeponimus digito nec digitum auriculae. 2, 25 perforabitur nobis auricula. 2, 30 si

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

amputes summitatem auriculae. VVLG. lev. 8, 23 tetigit extremum auriculae (ὠτός) dextrae Aaron (Am. 3, 12 ὠτίον. exod. 29, 20 lev. 8, 24. 14, 14. 17. 25. 28 *cf.* HIER. epist. 78, 29 hom. Orig. in Ezech. 4 p. 923). VVLG. Matth. 26, 51 percutiens... amputavit auriculam (ὠτίον) eius (Marc. 14, 47 ὠτάριον. Luc. 22, 50 οὖς. Ioh. 18, 10 ὠτάριον. 18, 26 ὠτίον. *cf.* ISID. alleg. 242 *syn.* auris). VVLG. Marc. 7, 33 misit digitos suos in auriculas eius (ὦτα). Luc. 22, 51 cum tetigisset auriculam (ὠτίον) eius, sanavit eum. AVG. civ. 11, 27 foramen auriculae (MARCELL. med. 9, 35. 126). SORAN. p. 9, 18 sicuti est a foris novissima pars auriculae. PLAC. med. 12, 1 de vena auriculae *asini.* 13, 1 de mulae auricula. APIC. 8, 372 subaperies auriculam *porcelli* (*syn.* auris). 8, 382. MARCELL. chron. II p. 92, 31 amputata apud comitatum auricula. CAEL. AVR. chron. 2, 3, 67 circa fines auriculae. 2, 3, 69 auriculae vicinantia ... contegemus. acut. 2, 37, 209 dandi ... porcini pedes, ora, auriculae. CASS. FEL. 71 p. 171, 3 in utraque capitis parte iuxta auriculas (*saepius habet* auris). LEX Sal. 29, 1 si quis... oculum eiecerit aut excusserit auriculam vel nasum ampotaverit. HIST. Apoll. rec. A 46 his auditis populi ab auriculis eum comprehenderunt. rec. B 46 leno... vinctis a tergo manibus ad forum ab auriculis ducitur. CORP. III 7266 (= CARM. epigr. 866) Cutius has auris (*duae aures insculptae*) Gallus tibi voverat olim, Phoebigena, et posuit sanus ab auriculis. *in medicina, maxime de interiore aure*: CELS. 2, 1 auricularum dolores, ulcera oris (SEN. nat. 6, 23, 3 VLP. dig. 21, 1, 4, 6 TERT. pudic. 13 PELAGON. 49 *et passim* MARCELL. med. 9, 26. 43. 78. 80. 83. 96. 98. 104 PLAC. med. 2, 19. 3, 3 GALEN. alfab. 200 CAEL. AVR. chron. 2, 3, 65 *cf.* PLIN. nat. 20, 40). SCRIB. LARG. 6 quae res etiam auriculae vel dentibus dolentibus prodest (MARCELL. med. 1, 6). 39 ad auriculae tumorem (*ibid.* auris. MARCELL. med. 9, 32. 112). PLIN. nat. 20, 104 *bulbis* auriculas fractas curat (MARCELL. med. 9, 25 ruptas interius auriculas sanat. 9, 88). 20, 173 sucus eius ... auriculas iuvat (20, 243). 29, 143. 30, 23. 26. 30, 108 sordes ex pecudum auriculis *medentur furunculis.* PLIN. med. 1, 1 *et passim.* CHIRON 527 auriculas lana molli obturabis. 528 *et passim* (*rarius habet* auris). MARCELL. med. 9, 13 sucus infusus auriculae dolenti (*talia passim*). 9, 30 tinnitum vel sonitum auriculae perleniat (*cf.* AVR. Fronto p. 28, 3 N. tibi ... diu tinnisse auriculas). 9, 42 putorem sordesque auriculae ... curat (9, 126). 9, 45 purulentae auriculae (9, 99. 9, 113 purulentae et obtunsae). 9, 66 auriculae, quae molestiam surdiginis patitur. 9, 76 auricula interius ulceros. 9, 85 aqua ingressa auriculam (*cf.* PLIN. nat. 28, 60). 9, 106 suppuratae, *et saepissime* (*frequentius quam* auris). PLAC. med. 30, 5 auricularum successionem emendat. CAEL. AVR. chron. 2, 3, 66.

LVCIL. 236 ne auriculam obsidat caries. RHET. Her. 4, 10, 14 nec mirum, cui etiam nunc paedagogi lites ad oriculas (aur- *E*) versarentur inperito huiusmodi conviciorum. CATVLL. 67, 44 quae mi speraret nec linguam esse nec auriculam. LVCR. 4, 594 omne humanum genus est avidum nimis auricularum (? miraclorum *Lachm.*). HOR. epist. 1, 2, 53 iuvat illum sic domus et res ut ... auriculas citharae collecta sorde dolentis. 1, 8, 16 praeceptum auriculis hoc instillare memento. PROP. 1, 16, 28 utinam traiecta cava me vocula rima percussas dominae vertat in auriculas! PERS. 1, 22 tun, vetule, auriculis alienis colligis escas? auriculis (articulis *Madvig*) quibus et dicas cute perditus 'ohe'? 2, 30 quidnam est qua tu mercede deorum emeris auriculas? MART. 3, 28, 1 auriculam Mario graviter miraris olere. tu facis hoc: garris, Nestor, in auriculam (*cf.* 1, 89, 1 *et* 5, 61, 3 aurem). 12, 26, 12 accedit gelidam servus ad auriculam. 14, 142, 2 si recitaturus dedero tibi forte libellum, hoc focale tuas adserat auriculas (*cf.* 4, 41, 2 auribus). PORPH. Hor. epist. 1, 15, 13 in equi ore frenato est quaedam ... auricula (HOR. auris), quae captat famam locorum. ARNOB. nat. 1, 52 surdorum auriculas returare. DON. Ter. Eun. 539 ut spectator oriculis accipiat (oculis aspiciat *codd.*), quod subicere oculis poeta non potuit. HIER. tract. in psalm. I p. 94, 8 quoniam non habebam illam auriculam quae in corde est, addidit mihi, ut dei possim audire sermones. VVLG. I reg. 9, 15 dominus ... revelaverat auriculam (ὠτίον) Samuelis (I par. 17, 25 οὖς). *nota*: VVLG. I par. 11, 25 posuit ... eum David ad auriculam suam (ἐπὶ τὴν πατριὰν αὐτοῦ). *cf.* auricularius *p. 1496, 39.*

proverbialiter (*cf. Otto, Sprichwörter p. 43 et 46 sq.*): CIC. ad Q. fr. 2, 15, 4 me et esse et fore oricula infima scito molliorem (*cf.* CATVLL. 25, 2). HOR. sat. 2, 5, 33 gaudent praenomine molles auriculae. PERS. 1, 108 sed quid opus teneras mordaci radere vero auriculas? AMM. 19, 12, 5 *imperator* in hoc titulo ima, quod aiunt, auricula mollior et suspicax. HOR. sat. 1, 9, 20 demitto auriculas, ut iniquae mentis asellus, cum gravius dorso subiit onus. MART. 5, 77, 2 narratur belle quidam dixisse, Marulle, qui te ferre oleum dixit in auricula (*cf. Archiv 12 p. 459*). *vix proverbialiter*: CIC. ad Q. fr. 3, 4, 2 ad inimicitias res venisset, ... auriculam ... mordicus abstulisset.

de ansis lagoenae (*cf. p. 1502, 29*): SYMPH. 257 auriculae⟨que⟩ regunt redimito ventre cavata (*sic S*, geminatae v. cavato *Bährens*).

nomen herbarum: DIOSC. gr. 2, 214 μυὸς ὦτα ... Ῥωμαῖοι μοῦρις αὐρίκουλα. GLOSS. III 616, 30 anagallis i. auricula muris (543, 49. 586, 29. 607, 39 auricla muris). 580, 23 anagalidis i. auricla muris sive confirma. 593, 32 oricula muris consolda (615, 18). 593, 28 oricula Veneris consolda (615, 4. 627, 17). SCRIB. LARG. 153 auriculae murinae. MARCELL. med. 28, 20 de herba ..., quae muris auricula dicitur, novem folia tollat. GLOSS. III 570, 48 oricula asinina i. dracontea. 633, 20 Itali dracontea, alii auricula asinina. GLOSS. III 565, 10 hirubutane (ἱεροβοτάνη) i. auricula vervecina. 539, 44 hirobottane i. orecle berbicina. GLOSS. III 592, 14 leporis auricula didimus (613, 53. 625, 60). 560, 37 didimos auricula leporis. 546, 34 fisalida (φυσαλίς) leporis auricula. *Ihm.*

Auricula *cogn. vir. ab* auricula. *scribitur etiam* Oricula, Oricla, Orecula, *cf.* auricula. CORP. XI 3444 (*Tarquinis*) L. Hortensius L. f. Orecula. XII 2810 (*in agro Volcarum*) Q. Pullius Q. f. Auricula. 5686, 652 (*in vasculo*) Oricla. III 74 (*in Aegypto, a. 2 a. Chr.*) L. Trebonius Oricula. **Oriculo** (Oriclo), -ōnis *cogn. vir., cf.* Fronto *al.* CORP. V 3267 (*Veronae*) L. Calvisius P. f. Oriculo. 3805 (*ibid.*) P. Valerio Q. f. Pob. Oricloni, Publiciae M. f. Maxsimae. VIII 7450 (*Cirtae*) M. Iulius Oriclo. † 13821 (*Carthagine*) Oriclo in p(a)ce. *v. etiam* Oricla. *Otto.*

auriculāris, -e *ab* auricula. CAEL. AVR. chron. 2, 1, 23 vel otico clystere, quem nos auricularem dicere poterimus (*cf.* auricularius *infra l. 25*). CASS. FEL. 28 p. 47, 8 auricularis sive, ut Graeci, otice adversus dolores et ulcera et veteres aurium passiones. ISID. orig. 11, 1, 71 quintus *digitus* auricularis, pro eo quod eo aurem scalpimus (diff. 2, 63). [COD. Iust. 10, 51 (50), 2 *leg.* articulari morbo].

auriculārius, -a, -um *ab* auricula. *forma* oric- *apud* CELS. *et fort.* PETRON. CELS. 5, 28, 12 p. 215, 32 per oricularium clysterem fistulam eluere (6, 7, 3. 6, 18, 2. 5. 7, 26, 5. 7, 27. ORIBAS. eup. 4, 78 cum auriculario clystere; *cf.* auricularis). 7, 30, 3 p. 320, 21 oriculario specillo linamenta educenda (6, 7, 5. 7. 9. 7, 26, 1). CORP. VI 8908 T. Aelius Amin⟨t⟩as Aug. lib. medicus auricularius. VLP. dig. 50, 13, 1, 3 medicos ... qui alicuius partis corporis vel certi doloris sanitatem pollicentur, ut puta si auricularius, si fistulae vel dentium. *subst.*: GLOSS. II 482, 50 ὠτακουστής auricularius (III 165, 60 otacustis auricularis. 372, 68). V 590, 61 auricularius auscultator (626, 28. IV 312, 55 auricolarius). *cf.* auriculosus. *hoc sensu fort. iam* PETRON. 43 habuit ... oricularios (*Reinesius*, oracularios *trad.*) servos, qui illum pessumdederunt. CAES. AREL. testam. 37 reliqua ... vestimenta mea excepto birro auricularii mei tam clerici quam laici ... dividant. VITA Caes. Arel. 1, 21 p. 465, 6 suggessit per auricularios Alarico regi. VVLG. II reg. 23, 23 fecitque eum sibi David auricularium a secreto (πρὸς τὰς ἀκοὰς αὐτοῦ). *cf.* I par. 11, 25. *v. Ducange, gloss. s. v.* *nomen piscis*: POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 544, 7. *Ihm.*

? **Auricullus** *cogn. vir.* CORP. III 8119 (*in Moes. sup.*) ⟨C. Domiti⟩ C. ⟨f. Au?⟩riculli c(ustodis) a(rmorum) leg. VII ⟨C⟩l. ... Neria Claudia ... coniugi eius, Domitia Anthusa mater .... *Otto.*

ὠτακουστής **auriculōsus** GLOSS. III 251, 75 (*cf.* 179, 51 otacustis). II 482, 51 ὠταρ⟨ί⟩ας auriculosus. *cf.* auricularius. *Ihm.*

fundus **Auricus**. CORP. X 407 (*apud Volceianos, a. 323*), 4, 14 f. Auricus.

Auriēnsis, -e *ad opp. Hispaniae (Callaeciae) pertinens, quod hodie appellatur* Orense, *de quo cf. Hübner, PW. II 2550 sub* Aurium. CORP. II 5626 (*in conventu Lucensi*) Orieses. 6098 (*Tarracone, saec. II*) Auri⟨ensis⟩. 5613 (*in conventu Bracaraugustano*) Auren⟨si⟩: *neque tamen* n *plane certa est.* CONC. Brac. a. 572 (Mansi 9, 841^{B}) Vvitimer Auriensis ecclesiae episcopus. Tolet. a. 589 *ibid.* p. 1002^{C} Hildemirus archipresbyter Auriensis ecclesiae. Tolet. a. 646 (Mansi 10, 771^{B}) Gaudestens sanctae ecclesiae Auriensis (*v. l.* Aurensis) episcopus. *cf.* CONC. apud Lucum a. 569 (Mansi 9, 816^{A}) Tolet. a. 638 (Mansi 10, 671^{B}) a. 653 (*ibid.* 1222^{D}). Auregensium loca *huc videntur pertinere.* *Diehl.*

? **aurietās** auri fulgor GLOSS. Mai, class. auct. VI 510.

aurifer, -a, -um *cf. c.* aurum *et* fero. PLIN. dub. serm. frg. Char. gramm. I 120, 4 GRAMM. suppl. 101, 5. *poetarum vox inde a* CATVLL. CIC. *aurum ferens*: CIC. carm. frg. 33 (Tusc. 2, 22), 43 draconem auriferam optutu adservantem arborem (*in Hesperidum horto; ex Soph. Trach. 1099* τόν τε χρυσέων δράκοντα μήλων φύλακα. SIL. 4, 637). SEN. Herc. f. 240 aurifera vigilis spolia serpentis. PLIN. nat. 5, 3 illo aurifero nemore. VAL. FL. 5, 637 nemus auriferum (*sc. in quo vellus aureum servatur*). *imprimis de fluviis, terris*: CATVLL. 29, 19 amnis aurifer Tagus (Ov. am. 1, 15, 34 SIL. 16, 450 MART. 10, 96, 3. 12, 3, 3). PLIN. nat. 4, 115 Tagus auriferis harenis celebratur (SIL. 16, 560 SOL. 23, 6). SIL. 1, 155 auriferi Tagus *rex* ascito cognomine fontis. LYGD. 3, 29 Lydius aurifer amnis (*i. Pactolus*). OV. Ib. 300 aqua *Pactoli.* LVCAN. 3, 209 ab auriferis ... exire metallis Pactolon. AMPEL. 6, 9 Hermus et Pactolus auriferi. CLAVD. 24, 61 aurifero Pactoli fonte tumescit Lydia. SIL. 3, 401 decus auriferae ... Corduba terrae (MART. 10, 78, 5 *i. Dalmatiae*). 16, 25 auriferis ... Phoenix depulsus ab arvis (*sc. Hispaniae*). STAT. silv. 3, 3, 89 quicquid ab auriferis eiectat Hiberia fossis. MART. 10, 20, 1 ducit ad auriferas ... me Salo Celtiber oras. 14, 199, 2 venit ab auriferis gentibus Astur equus. FLOR. epit. 4, 12, 60 *natura regionis.* PANEG. 12, 4 p. 274, 12 auriferorum opes fluminum. AVSON. Mos. 465 Tarnen. CLAVD. 5, 243 Hydaspen. 8, 128 aquis. 20, 260 amnes. CYPR. GALL. gen. 57 Phisonus auriferis praedives fluctuat undis. *transl.*:

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

HIER. in Ier. lib. 3 praef. p. 923/4 *diabolus* mittit in universum orbem epistolas biblinas prius auriferas, nunc maledicas.
synonyma: aurarius, auratus, aureus, aurifluus, auriger.

aurifex, -ficis *m. cf. c.* aurum *et* facere. PRISC. gramm. III 525, 32. ISID. orig. 19, 1, 2 aurifex *vocatur*, qui aurum ⟨faciat⟩. faxo enim pro facio antiqui dicebant. NOT. Tir. 77, 17. NOT. Bern. p. 13ª. [*it.* orefice, *hisp. vet.* orespe. *M.-L.*] VEL. gramm. VII 75, 12 aurifex melius per i sonat quam per u. auruf-: CORP. I 1310 (= IX 4797). VI 4430. auref-: CORP. VI 9203. *auri faber, aurarius* (*v. p. 1481, 40*): GLOSS. χρυσοχόος. III 400, 21 ad aurificem πρὸς τὸν χρυσοχόον. 22 aurifices χρυσοχόοι. PLAVT. Aul. 508 stat fullo, phyrgio, aurifex, lanarius. Men. 525 hoc . . . ad aurificem deferas. 682 spinter ut ad aurificem ferres, ut fieret novom. LVCIL. 981 VARRO ling. 8, 62. CIC. Verr. 5, 56 cum vellet sibi anulum facere, aurificem iussit vocari in forum ad sellam Cordubae et ei palam appendit aurum. de orat. 2, 159 (*in imag.*) ad ea probanda, quae non aurificis statera, sed populari quadam trutina examinantur. PLIN. nat. 1, 33, 29 de aurificum chrysocolla. 18, 99 aurificum ad usus. 27, 99 aurificum arte . . . candicantibus margaritis. 33, 93. 37, 159 aurum poliant. QVINT. inst. 9, 2, 61 anulum . . . cudi ab aurifice. Q. SCAEV. Pompon. dig. 34, 2, 34 pr. aurum quod aurifici faciundum dedisset . . ., si ab aurifice ei repensum non esset. POMPON. *ibid.* 5ⁱᵉˢ. GAIVS inst. 3, 147 dig. 19, 2, 2, 1. APVL. met. 6, 6 Vulcanus aurifex. LAMPR. Alex. 24, 5 argentariorum, aurificum et ceterarum artium vectigal. ARNOB. nat. 2, 38 *quid* aurifices *esse prodest mundo?* FIRM. math. 3, 3, 14 facit *Iuppiter* aurifices aut eos, qui neto auro vestes pingunt (3, 3, 23. 3, 7, 7. 4, 21, 6 aurifices inauratores bratiarios). COD. Theod. 13, 4, 2 (*a. 337; inter artifices artium*). COD. Iust. 10, 66, 1. 12, 23, 7, 8 (*a. 384*) aurifices specierum. 9 aurifices solidorum. 10 sculptores et ceteri aurifices (artifices *pars codd.*). VVLG. II Esdr. 3, 8 Eziel filius Araiae aurifex (πυρωτῶν). 30 Melchias filius aurificis. 31 aurifices (οἱ χαλκεῖς) et negotiatores. sap. 15, 9 aurificibus et argentariis (χρυσουργοῖς καὶ ἀργυροχόοις). Is. 40, 19 aurifex (χρυσοχόος) auro figuravit illud. 46, 6 conducentes aurificem, ut faciat deum. Bar. 6, 45 a fabris . . . et aurificibus. RVFIN. Clement. 9, 5. PS. RVFIN. in psalm. 36, 10 quomodo est in fornace aurificis palea et ardet palea, ut aurum probetur, sic saevit impius, ut iustus probetur (*cf.* AVG. serm. *infra l. 49*). AVG. civ. 21, 4 aurifices insignitoresque gemmarum. gen. c. Manich. 1, 6, 10 aurum *adiuvat* aurificem. serm. 301, 5, 4 aurifex portat, aurifex appendit, aurifex librat. CET. FAV. 27 p. 307, 3. MACR. sat. 7, 16, 23 aurifices ad formandum aurum nullo nisi de paleis utuntur igne. ORIBAS. eup. 4, 16 p. 541 pictoribus et aurificibus. LEX Burg. lib. const. 10, 2 qui aurificem lectum occiderit, CC solidos solvat (Rom. 2, 6 pro aurifice electo C . . . solidi inferantur. LEX Sal. 10 add. 4 *in H*). lib. const. 21, 2 quicumque . . . servum suum aurificem, argentarium . . . exercere permiserit. LEX Sal. 35, 6 si quis . . . fabrum ferrarium vel aurifice(m) . . . furaverit. LEX Visig. 7, 6, 4 aurifices aut argentarii vel quicumque artifices. EVGIPP. Sev. 8, 3 (*ter*) aurifices barbaros pro fabricandis regalibus. *in imag. de deo*: AVG. serm. 301, 7, 6 totus . . . mundus fornax aurificis: ibi iusti tamquam aurum . . ., ibi deus sicut aurifex . . . . deus aurifex in utroque laudatur. 354, 3, 2 in fornace quodam modo aurificis sumus, hoc est in hoc mundo. in psalm. 30 serm. 3, 12 in te tribulatio fornax aurificis est. in psalm. 61, 11 *ter.* 134, 23. PS. FVLG. RVSP. serm. 67 p. 939ᴰ quibus tornulis aurificis (*sc. dei*) iste est lapis (*sc. Paulus*) aptatus (*sc. gemmae apostolorum*)?
in titulis: *domus Augustae*: CORP. VI 3927 Zeuxis Liviae l. aurifex. 3943. 3944. 3945 M. Iulio divae Aug. l. Agatopodi aurifici. 3946. 3947. 3949. 3950 Protogenes Caesar(is) aurif(ex). 3951 Stephanus Ti. Caesaris aurifex. 4430 Helena auruficis Caesaris. 8741. *privati*: CORP. VI 9149 Hilaro aurifici collegium quod est in domo Sergiae. 9203 Protogeni aurefici. 9204 Nymphius aurifex. 9205. 9206. 9207 Iucundus aurifex de sacra via (*cf.* INSCR. Notiz. degli scavi 1896 p. 49). 9208ᵇ Cephalio aurifex extra port. Flumentan. 9210 aurifex brattiar(ius). INSCR. Bull. comunale di Roma 1902 p. 88, 3 (*bis*). CORP. IV 710 Pansam aed(ilem) aurifices universi rog. V 1982 Priamus aurif(ex). 2308. 8834. IX 4797 (= I 1310) Alexsa aurufex. X 3976 Bassi aurifici (*sic errore lapicidae pro* aurificis) ossa hic sita sunt. 3978. XI 4402. XII 4391. 4464. 4465. XIII 5154 natione Lydus, artis aurifex, corporis ⟨f⟩abr. tignuariorum. INSCR. christ. Hülsen, Beitr. zur alten Gesch. ed. Lehmann II 1902 p. 282 (*a. 572*) hic requiescit in pace Amanti⟨us au⟩rifex.
synonyma vel iuxta posita: argentarius, artifex, (aurarius), brattiarius, faber, inaurator, insignitor gemmarum, pictor. *Münscher.*

Aurifex *cogn. vir.* CIC. de orat. 2, 245 licet, inquit, rogare? (L. Marcius) Philippus (*cos. a. u. c. 663*). . . . sedebat iudex L. Aurifex brevior ipse quam testis etiam. CORP. XII 5908 (*Nemausi*) Q. Aurelií patris, . . . Sex. Aurelií Aurificis. *Otto.*

aurificina, -ae *f. ab* aurifex. GLOSS. χρυσοχοεῖον. II 568, 43 aurificina ubi funditur vel facitur (fingitur *a, sc. aurum*). CASSIAN. conl. 21, 15, 1 medicinae, aurificinae vel ceterarum . . . artium disciplinae. *nota*: CORP. VII 265 utere felix tabernam aureficinam. *Münscher.*

(**aurificus**) *v.* aurifex *supra l. 68.*

ὠτοκλαδίας **auriflaccus** GLOSS. III 330, 46 (*praecedit* ωτοσκλαδιας flaccus). *cf. Funck, Archiv 8 (1893) p. 371.* *Ihm.*

aurifluus, -a, -um [*cf. c. gr.* χρυσορρόης χρυσόρρυτος. *Th.*]. *i. q. auriger, aurifer*: PRVD. c. Symm. 2, 605 Tagus aurifluus. ISID. Goth. 1ᵇ chron. II p. 267, 17 tu (*sc. Spania*) aurifluis fulva torrentibus.

aurifodina, -ae *f.* [*ab* aurum *et* fodere, *cf. c. gr.* χρυσωρυχία. *Th.*]. GLOSS. metallum. II 26, 52 χρυσωρυχεία. 568, 42 locus ubi foditur aurum (*cf.* 479, 5 *p. 1501, 8*). NOT. Tir. 77, 23. *agit de aurifodinis* CASSIOD. var. 9, 3. PLIN. nat. 33, 78 extat lex censoria Victumularum aurifodinae in Vercellensi agro. GAIVS dig. 3, 4, 1 pr. permissum est corpus habere vel aurifodinarum vel argentifodinarum et salinarum sociis (*cf.* auri . . . fodina VLP. dig. 7, 1, 13, 5. 24, 3, 7, 14). HYG. fab. 14 p. 46, 20 *Lynceus* sub terra solitus cernere dictus est ideo, quod aurifodinas norat.

aurifossor, -ōris *m. cf. c.* aurum *et* fodere. GLOSS. χρυσωρύκτης (*cf. p. 1501, 8*). CASSIOD. hist. 11, 15 p. 1196ᴮ Persae aurifossores, quos a Romanis ad mercedem acceperant, reddere contemnebant. *Münscher.*

auriga, -ae *m.* [*ab* aureae oreae *et* agere. *Th.*]. PRISC. gramm. III 509, 34 *ab* 'aura' et aurigae *dicuntur*, qui splendorem sibi agunt, qui fit auris populi, hoc est clamoribus. PAVL. FEST. p. 8 *v.* aureax. PRISC. gramm. II 195, 21 'hic' et 'haec auriga' 'huius aurigae'. *ad femin. refertur*: VERG. Aen. 12, 915 COLVM. 3, 10, 9 PRVD. psych. 413. *forma vulgaris* origa *traditur*: VARRO rust. 2, 7, 8. 2, 8, 4. *cf.* SCHOL. Iuv. 6, 345 dicebant . . . 'auriga' atque 'origa'. aurica: CORP. VI 10066, *v. p. 1499, 32.* *inde a* CIC. CAES. VARRONE.
proprie, speciatim de iis qui ludis circensibus certabant (*cf.* agitator): *v. Pollack, PW. II 2549.* GLOSS. ἡνίοχος *passim.* IV 209, 49 auriga agitator (curruum agitator *duo codd.*). II 26, 47 auriga agitator ἡνίοχος ἐλάτης. SERV. Aen. 12, 85 aurigae proprie sunt currus regentes (*cf. infra l. 50*). ISID. orig. 18, 33 auriga proprie dictus, quod currum agat et regat sive quod feriat equos iunctos. VARRO rust. 1, 52, 1 id fit e tabula lapidibus aut ferro asperata, quae cum inposito auriga aut pondere grandi trahitur iumentis iunctis, discutit e spica grana. 2, 7, 8 admittere *equum* oportet, cum tempus anni venerit, bis die, mane et vespere, per origam: sic appellatur qui admittit. 2, 7, 9 cum eum (*equum*) capite obvoluto auriga adduxisset et coegisset matrem inire. 2, 8, 4 ut ineat equas per origas curamus. *cf.* CHIRON *infra p. 1499, 79.* CIC. rep. 2, 68 ut auriga indoctus e curru trahitur, opteritur, laniatur, eliditur. Att. 13, 21, 3 semperque Carneades προβολὴν pugilis et retentionem aurigae similem facit ἐποχῇ. CAES. Gall. 4, 33, 2 aurigae interim paulatim ex proelio excedunt atque ita currus conlocant, ut *eqs.* VERG. georg. 1, 514 frustra retinacula tendens fertur equis auriga neque audit currus habenas (QVINT. inst. 8, 3, 78 *cf.* HIER. epist. 107, 10). Aen. 5, 146 nec sic immissis aurigae undantia lora concussere iugis pronique in verbera pendent (*cf.* MACR. sat. 5, 11, 22). 12, 85 circumstant properi aurigae manibusque lacessunt pectora plausa cavis et colla comantia pectunt (*cf.* SERV. *ad h. l.* aurigas pro agasonibus posuit). 9, 328. 12, 469 aurigam Turni . . . Metiscum (12, 624. 737. 784). 12, 918 aurigamque sororem. HOR. carm. 1, 15, 26 sive opus est imperitare equis, non auriga piger. sat. 1, 1, 115 ut, cum carceribus missos rapit ungula currus, instat equis auriga suos vincentibus. PROP. 4, 2, 35 est etiam aurigae species Vertumnus. OV. met. 2, 327 hic situs est Phaethon, currus auriga paterni (2, 312 am. 3, 12, 37). fast. 6, 605 lacrimis auriga profusis restitit. Ib. 369 SEN. Ag. 847. CVRT. 4, 15, 3 ruebant laxatis habenis aurigae. 4, 15, 15 ingens ruina equorum aurigarumque aciem conpleverat. 4, 15, 28 auriga Darei, qui ante ipsum sedens equos regebat. 8, 14, 3. PLIN. nat. 6, 16 ab Amphito et Telchio, Castoris ac Pollucis aurigis (*cf.* IVST. 42, 3, 3 AMM. 22, 8, 24). 7, 186 Felice, russei (*sc.* panni) auriga. 8, 160 excusso in carceribus auriga albati (*ibid. iterum.* 8, 161). 8, 182. 34, 71 Calamidis . . . quadrigae aurigam suum inposuit *Praxiteles*, ne, melior in equorum effigie, defecisse in homine crederetur (*cf.* 34, 83. 86). VAL. FL. 3, 50. SIL. 8, 280 cum carcere rupto auriga indocilis totas effudit habenas. 16, 327. 422. HOMER. 513. 673 aurigamque . . . Hectoris obtruncat. STAT. Theb. 3, 429. 4, 42 auriga . . . comit equos. 6, 284. 429. 7, 585. 737. 8, 447 Iphis eques, pedes Argus, Abas auriga iacebant. STAT. silv. 4, 4, 31. TAC. Agr. 12 honestior auriga (*de essedariis Britannorum*). hist. 2, 94 stabula aurigis extruere. 2, 87 scurrae, histriones, aurigae (*cf.* SVET. Vit. 12). ann. 15, 44 habitu aurigae permixtus plebi vel curriculo insistens (LAMPR. Comm. 2, 9). 15, 67 auriga et histrio et incendiarius *Nero.* SVET. Aug. 43 in circo aurigas cursoresque . . . produxit. Cal. 54 Thraex et auriga . . . aurigabat extructo plurifariam circo. FRONTO p. 230, 7 N. aurigae agitanti. VLP. dig. 7, 8, 12, 4 si forte auriga fuit, cui usus equorum relictus est, non puto eum circensibus his usurum. TERT. spect. 9 aurigas coloribus idololatriae vestierunt. namque initio duo soli fuerunt, albus et russeus (SVET. ed. Reiff. p. 339, 3 *cf.* ISID. orig. 18, 33). spect. 23. 25. 30. anim. 45 concipe gladiatorem sine armis vel aurigam sine curriculis, gesticulantes omnem habitum artis suae atque conatum. 53. monog. 1 inter alienos spadones et aurigas (prorigas *Rigalt.*) tuos. ANTH. 293 *tit.* de auriga Aegyptio, qui semper vin-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cebat. 306 *tit.* 327, 1 Pascasium aurigam populi fortem esse fatentur (*cf. tit.*). 328, 1 prasino felix auriga colore. 336 *tit.* Capitol. Ver. 4, 8 amavit et aurigas prasino favens. Vopisc. Aurelian. 15, 4 ut non praemia dari aurigis, sed patrimonia viderentur. Lampr. Heliog. 6, 3 aurigas Protogenen et Cordium primo in curuli certamine socios, post in omni vita ... participes habuit (*cf.* 12, 1. 15, 1). Alex. 37, 1 scaenicos et venatores et aurigas sic alendos quasi servos. Lact. inst. 7, 3, 6 auriga currum *regit.* Firm. err. 8, 2 (*Sol loquitur*). Amm. 14, 6, 14 qui pro domibus excubabat aurigarum. 14, 6, 25. 14, 11, 12. 15, 7, 2 Philoromum aurigam (26, 3, 3 Hilarinum. 28, 1, 27 Auchenium. 29, 3, 5 Athanasius favorabilis tunc auriga). 28, 4, 11. 28, 4, 25. 28, 4, 33 exodiario, venatori, aurigae et histrionum generi omni. Schol. Iuv. 7, 114. 115. 11, 195 Fav. Evl. p. 14, 7. Pelagon. 163 licet cura istius corporis tibi aurigae privato non adeo sit necessaria. Veg. mil. 2, 24. Cod. Iust. 9, 18, 9, 1 quisquam ex agitatoribus id est aurigis (*a. 389*). Hyg. fab. 84 p. 83, 16 Myrtilo aurigae *Oenomai* (astr. 2, 13 p. 48, 5 Schol. Germ. Bas. p. 74, 3). fab. 97 p. 90, 5 Automedon auriga Achillis. Hier. in Nah. 3 p. 581 propter aurigas et mimos et histriones seditio concitata. vita Hilar. 16 auriga Gazensis in curru percussus a daemone. epist. 52, 6 sacerdotes idolorum, mimi et aurigae et scorta hereditates capiunt. 60, 10 ieiunia in aurigae modum pro lassitudine et viribus corporis moderabatur (*cf.* 69, 6. 100, 16). 66, 2 discolores equi, sed voluntate concordes unum aurigae iugum trahunt. 69, 9 nunc plerosque cernimus ... favorem populi in aurigarum morem pretio redimere. Vvlg. III reg. 22, 34 (II par. 18, 33 *τῷ ἡνιόχῳ*). Cod. Theod. 14, 3, 21 (*a. 403*) ex thymelicis vel aurigis. Clavd. carm. 17, 187 desidis aurigae non audit verbera currus. 20, 341 saltandi dociles aurigarumque periti. 27, 5. carm. min. 7, 2 *et saepius.* Avg. civ. 9, 7 in venatoribus et aurigis (serm. 19, 5 in psalm. 53, 10. 149, 10). serm. ed. Denis 14, 3. certant aurigae ... praemio. in psalm. 39, 8 laudas aurigam, clamas aurigae, insanis in aurigam (39, 9. 11. 72, 34) *et saepius.* Corp. VI 10066 (*a. 439*) Eutumnus aurica (*si recte trad.*). Mart. Cap. 5, 515 si iuret auriga 'per lora, per flagella, per frena'. Marcell. chron. II 102, 2 caballos iam donatis quoque impertivit aurigis. Sidon. epist. 8, 9, 6 veluti iam coronatus auriga de podio. carm. 16, 34 hispidus ardentes auriga intraret habenas. 23, 391. Boeth. diff. top. 2 p. 1183^D si in regendis equis auriga non sortis eventu, sed artis commendatione assumitur. Cassiod. var. 3, 39, 2 a Mediolanensibus aurigis nos aditos esse cognoscat. 2, 9, 2 Sabino aurigae (3, 51, 1 Thomati). Coripp. Iust. 1, 319. Corp. II 4314 (= Carm. epigr. 1279, 1) hoc rudis aurigae requiescunt ossa sepulchro. 3181 Ael(io) Hermeroti aurige. VI 10046 Hilaro aurig. (*et saepius ibid.*). Inscr. Ephem. epigr. V 1218 (*Afric.*) spectaculum pugilum et aurigarum edidit. *nota: ipse eques accipiendus videtur*: Lavs Pis. 49 sic auriga solet ferventia Thessalus ora mobilibus frenis in aperto flectere campo, qui ... calce citat.

in comparatione vel translate: *gubernator navis*: Varro At. (?) carm. frg. 2 Tiphyn ... aurigam celeris fecere carinae. *afferunt* Char. gramm. I 272, 13 (ab agitatore ad gubernatorem transtulit). 272, 25 (quia, quemadmodum in navi auriga dici potest, ita et in curru gubernator) Diom. gramm. I 457, 8. 27 Pomp. gramm. V 305, 19 (Tiphys gubernator fuerat navis Argus) Don. gramm. IV 399, 21. Ov. trist. 1, 4, 16 sed quo rapit impetus undae, aurigam video vela dedisse rati. Apvl. met. 4, 31 adsunt Nerei filiae chorum canentes ... et auriga parvulus delphini Palaemon (*cf.* aurigatio). Colvm. 3, 10, 9 videmus hominibus inspiratam velut aurigam rectricemque membrorum animam. Tert. anim. 53 auriga corporis spiritus animalis deficientis vectaculi nomine, non suo deficit (*cf.* Avg. *infra l. 74*). Potam. tract. 1 p. 1413^A dissociato per divortium mortis auriga, qui quattuor istis partibus loca dederat. Ambr. vid. 19, 79 bonus morum auriga nostrorum *Paulus apostolus.* Ps. Ambr. serm. 59^b, 1 per quadrigam temporum ad metam suam rotatis axibus annus auriga perducitur. Hier. in Soph. 1 p. 673 *Sophonias* habuit ... patrem Chusi, avum Godoliam, proavum Amariam, atavum Ezechiam, et talem quadrigam ipse velut extremus auriga complevit. epist. 52, 13 haec te quadriga velut aurigam Christi ad metam concitum ferat. 64, 22 imperfecta sunt universa, nisi tam decoro currui dignus quaeratur auriga. 100, 16 virtus vero, cum aurigae modo animum rexerit et quasi in curru stans impetus eius et varios appetitus doctrinae habenis composuerit (*cf.* 69, 9). Vvlg. IV reg. 2, 12 pater mi, currus Israel et auriga eius (*ἅρμα Ἰσραὴλ καὶ ἱππεὺς αὐτοῦ.* 13, 14). Avg. in epist. Ioh. 8, 9 vae homini, cuius auriga superbia est. serm. ed. Denis. 2, 4 corpus vehiculum, animus utens vehiculo, corpus quasi vehiculum, quod regatur, animus auriga. Ps. Rvfin. in psalm. 67, 18 currus dei ... erunt. ... quis enim auriga? dominus in eis, inquit *vide et sequentia.* Drac. laud. dei 2, 15 ut sol auriga vocetur. *cf. nota Vollmeri.* *nota*: Chiron 749 genus sic coniungere oportet. aurigam (*i. admissarium*) vetulum in equa iuvene, aut vetula cum equa est, aurigam iuvenem imponito. *cf.* Varro *supra p. 1498, 36.*

sidus: Gloss. III 241, 46 *ὁ ἡνίοχος* auriga heniochus. 293, 29. Hyg. astr. 2, 13 Heniochus. hunc nos Aurigam latine dicimus, nomine Ericthonium. 2 praef. p. 29, 11 Aurigam a Graecis Heniochum appellatum. *cf.* Isid. orig. 3, 70, 34 Aurigam etiam Ericthonium inter caeli astra collocaverunt. Cic. Arat. 468 Capricornus ab alto lumine pellit Aurigam instantemque Capram, parvos simul Haedos. 255. 464 nat. deor. 2, 110. Vitr. 9, 4, 2 *ter.* Germ. 157 est etiam Aurigae facies sive Atthide terra natus Ericthonius. 169. 174. 180. 462. 686 Aurigam totum abscondit ... Capricornus. Colvm. 11, 2, 73 quarto non. Octobris Auriga occidit mane. Avien. Arat. 421 nec minus Aurigae qua sunt vestigia curvi, cornigeri late tenduntur pectora Tauri. 1294 huius flammis Aurigae sidus inhaeret. 436. 437. 953. 1235. 1242. 1296 (*cf. etiam* aurigator). Avson. 370, 4 Auriga et Perseus. Hyg. astr. 3, 11 p. 85, 22 caput Aurigae (4, 12 p. 110, 5). 4, 2 p. 99, 23 Aurigae genu utrumque. 4, 7 p. 105, 11 umero sinistro Aurigae. 3, 20 p. 90, 3. 3, 21 p. 90, 14. 4, 12 p. 111, 22. Serv. Aen. 9, 665 supra Tauri cornua et signum, cui Auriga nomen est. ... retinet autem Auriga stellas duas in manu, quae Haedi vocantur. georg. 1, 205 Aurigae signum est haud longe a Septentrione, cuius pedi cornu Tauri una stella adiungit (*ibid. iterum*). Inscr. Jahreshefte des Öst. arch. Inst. V 1902 p. 196 tab. V Auri⟨ga⟩ (*in tabula ahenea figuris siderum ornata prope Iuvavum rep.*).

aurīgābundus *ab* aurigare. Ivl. Val. 1, 9 p. 20, 5 morigerum *equum* imperiosis moribus aurigabundus hac atque aliter Alexander circumducit.

aurīgālis, (-e) *ab* auriga. Edict. Diocl. 10, 19 corigiam aurigalem. *Ihm.*

aurigammus, -a, -um *cf. c.* aurum *et* gamma. Lyd. de magistr. 2, 4 *ἐν ... ταῖς εὐωχίαις* (*sc. ἐχρῆτο Ὀκταβιανὸς*) ... *παραγαύδαις αὐριγάμμοις, ἀντὶ τοῦ χιτῶσι χρυσοῖς γαμματισκίοις ἀναλελογχωμένοις, ἀπὸ τῆς περὶ τοὺς πόδας ὤας καὶ τελευτῆς τοῦ ἐσθήματος ἐξ ἑκατέρων τῶν πλαγίων εἰς γάμμα στοιχεῖον διαζωγραφοῦσι χρυσῷ τὸν χιτῶνα.* *Münscher.*

aurigāns, -tis [*aut ab* aurum *ductum ad similitudinem verborum* flammigare fumigare *aut ab* aurigo (aurugo) *ad exemplum vocum* caligo caligare. *Th.*]. Ivl. Val. 3, 36 aquae aurigantem colorem.

aurīgārius, -ī *m. ab* auriga. Gloss. III 493, 12 esafetus aurigarius. 302, 64 *ἐσαφέται* aurigarii (517, 57). IV 440, 30 equisio hippago aurigarius. Not. Tir. 112, 78. Svet. Nero 5 ut ... in praetura mercede palmarum aurigarios fraudaverit. *inscr. falsa* Corp. VI 555*. *v. Pollack, PW. II 2549.*

aurīgātio, -ōnis *f. ab* aurigare. Svet. Nero 35 *Poppaeam* occidit, quod se ex aurigatione sero reversum ... conviciis incesserat. Chalc. transl. p. 22^c Phaethontem ... currus ascendisse luciferos nec servatis sollemnibus aurigationis orbitis exussisse terrena. Gell 6, 8, 4 delphini amantis et pueri non abhorrentis consuetudines lusus, gestationes, aurigationes.

aurīgātor, -ōris *m. ab* aurigare. Gloss. II 26, 49 aurigator *ἱπποκόμος.* 569, 14 gubernator, moderator. *inscr. falsa* Corp. VI 3052*. *v. Pollack, PW. II 2549.* Avien. Arat. 405 (*de sidere*) aurigatorem par sit quoque cura videre. *Ihm.*

aurigena, -ae *m.* [*cf. c. gr. χρυσόγονος. Th.*]. Ov. met. 5, 250 aurigenae comitem Tritonia fratri (*i. Perseus aureo Iovis imbre ex Danae prognatus*). Sidon. carm. 6, 14 cum matrem impleret filius aurigena.

Aurigenēs *v.* Origenes.

auriger, -a, -um *cf. c.* aurum *et* gerere. *i. q. aurifer*: Cic. carm. frg. 22, 9 (div. 2, 63) aurigeris divom placantes numina tauris (= *Homer. Il. 2, 306 τελήεσσας ἑκατόμβας. cf.* auratus *1 b*). Val. Fl. 8, 110 aurigerae (*i. aureum vellus ferentis*) caput arboris. Avien. orb. terr. 996 Pactolus ... auriger (*cf.* aurifer *p. 1496, 69*). Carm. adv. Marc. 4, 163 intus (*sc. in arca tabernaculi*) spiritus ardens aurigera specie conflatus (*sc. per aurum ligno inductum symbolice ostentus*) iungitur illi (*sc. ligno arcae i. corpori Christi*). *Münscher.*

aurīgineus, aurīginōsus *v.* aurug-.

1. aurīgo, -inis *v.* aurugo.

2. aurīgo, -āvī, -ātum, -āre *ab* auriga. Gloss. II 26, 48 aurigat *ἡνιοχεῖ.* *depon.*: Varro Men. 316 asse vinum, asse pulmentarium: secundas, quo natura aurigatur, non necessitudo. *affert* Non. p. 70 aurigatur honeste positum pro moderatur ac regit (*cf.* Gloss. V 637, 12 aurigatur: moderatur, regit). *proprie*: Plin. nat. 33, 90 cum ipse (*Nero*) concolori panno aurigaturus esset. Svet. Cal. 18 minio et chrysocolla constrato circo, nec ullis nisi ex senatorio ordine aurigantibus. 54 auriga ... aurigabat extracto plurifariam circo. Nero 4 aurigandi arte in adulescentia clarus. 22 ipse aurigare atque etiam spectari saepius voluit. 24 aurigavit ... plurifariam, Olympiis vero etiam decemiugem. 53 Solem aurigando aequiperare. Vit. 4 Gaio per aurigandi ... studium familiaris (*cf.* Cod. Theod. 14, 3, 21 *a. 403* personas ..., quae aurigandi studio detinentur). 17 alterum femur subdebile impulsu olim quadrigae, cum auriganti Gaio ministratorem exhiberet. Macr. exc. gramm. V 620, 18 qui ... Olympiacae palmae desiderium habuit, domi residens ipse, certatum equos suos cum aurigante filio misit. Itin. Alex. 25 equos bigas aurigantesque facile confixerant. Lampr. Heliog. 14, 5 certamen aurigandi (augurandi *cod.*) parans. Ivl. Val. 1, 12 p. 22, 13 cum dies certaminis advenisset aurigandique professio studio excitaretur. 1, 43 p. 54, 3

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

una equis et aurigantibus fixis. Symm. or. 1, 4 neque te quadrigis pernicibus diva **aurigante** simulabo subtractum. *translate*: Varro *v. p. 1500, 66.* Gell. 14, 1, 23 si nihil sua sponte . . . faciunt *homines*, sed ducentibus stellis et aurigantibus. Non. p. 520 moderatio, quae temperat aurigatque modos.

? **aurigula** (-cul-) auriga Lib. Gloss. *Ihm.*

aurilegulus, -ī *m. cf. c.* aurum *et* legere. Gloss. II 27, 8 *χρυσεκλέκτης.* 479, 5 *χρυσορύκτης*: aurifossor (*coni. Funck, Archiv 8, 371*; -fodina *trad.*), aurilegulus. Cod. Theod. 10, 19, 9 (*a. 378*) ut, si aurileguli transfretare tentassent, severitate iudicis audaciae suae ferrent digna supplicia. 10, 19, 12 (= Cod. Iust. 11, 7, 5; *a. 392*) septeni per hominem scripuli largitionibus inferantur ab aurilegulis. *cf.* Pavl. Nol. carm. 17, 269 callidos auri legulos. Corp. III 1307 (*p. 1481, 28*).

aurilegus, -ī *m. cf. c.* aurum *et* legere. Nicet. symb. frg. 3 nec aurilegus (*cod.* aurilicus) ante aurum mittit in sacculum, nisi prius terram vel limum laverit universum.

Aurīlius, Aurīliānus *v.* Aurel-. **Aurimantus** *v.* Amyntianus.

? ***αὐριμετελλουμ*** Diosc. Vind. C 306^{v} (*-ov* N 162; *?* auri metallum *Wellmann*) *σέλινον ἄγριον* (= *βατράχιον* Diosc. 2, 206). *Münscher.*

? **Aurimius** *nom. gent.* Corp. X 7879 (*in Sardinia, Mommsen non vidit*) L. Aurimi.

Aurīna *nom. mul. fortasse corruptum.* Corp. V 2352 (*Atriae, periit*) Aurinae uxori et Modesto . . . . X 51 (*Vibone, periit*) Latiae P. f. Auleiae Aurinae sacerd. Aug. Aurinus: Corp. XIII 10010, 252 (*in vasculo Gallico*) Aurini m. *cf.* Aurianus *sub* Aurius*?* *Otto.*

aurī nētrīx, -īcis *f. cf. c.* aurum *et* nere (*cf.* aurum netum *ex. gr.* Firm. math. 3, 3, 14 *p. 1497, 25*). Gloss. III 309, 63 *χρυσονήστρια.* Corp. VI 9213 Viccentia . . . auri netrix. *V.*

Auringem . . . urbem *Hispaniae Baeticae.* Liv. 24, 42, 5. *cf.* Oringis. *Diehl.*

Aurīnī *vetus nomen incolarum Saturniae oppidi in Etruria siti.* Plin. nat. 3, 52 Saturnini qui ante⟨a⟩ Aurini vocabantur.

Aurinia *v.* Albruna.

[**Aurīnus**] *deus ficticius.* Avg. civ. 4, 21 miror autem, quod Argentinus non genuit Aurinum, quia et aurea *pecunia* subsecuta est. quem deum isti si haberent, sicut Saturno Iovem, ita et patri Argentino et avo Aescolano Aurinum praeponerent. 4, 28 quamvis deum Aurinum non colerent *Romani.* *Otto.*

aurio *v.* haurio. **Auriola,** -ī, -us *v.* Aureolus.

auriolaria *v.* agrilaria.

auriolus *v.* aureolus.

Aurios *nom. graec. fictum.* Pavl. Fest. p. 8 Hippocrates (*?*, Hypsicrates *Scal. et Vrs.*) medicus de nomine inventoris id (*sc. aurum*) dictum putat, quem vocitatum ait Aurion. *Diehl.*

auripigmentum, -ī *n. ab* aurum *et* pigmentum. Isid. orig. 19, 17, 12 arsenicum, quod Latini ob colorem auri auripigmentum vocant, colligitur in Ponto ex auraria materia (*cf.* Plin. nat. 33, 79 *infra l. 68*). Vitr. 7, 7, 5 auripigmentum; quod *ἀρσενικόν* graece dicitur, foditur Ponto (Cet. Fav. p. 306, 16). Cels. 5, 5. Scrib. Larg. 114 *ἀρσενικοῦ*, quod est auripigmentum (237). Galen. alfab. 8 auripigmento, quod alii arsinici dicunt, alii lamna dicunt. Cael. Avr. chron. 4, 8, 117 auripigmenti, quod Graeci arsenicon vocant (4, 3, 37). Gloss. *ἀρσενικόν* (III 616, 16 auripigmenta). II 26, 53 *ἀρσενικόν, χρωμάτιον, ψίλωθρον.* III 631, 2 ars⟨en⟩icon auripimentum libanotidus. 566, 65 lemnias i. auripigmento. 624, 73 gariarientico (*?*) id est auripimentis. *forma*: auripimentum Gloss. *et* Oribas. eup. 2^{a}, 29. auropigmentum Gloss. III 579, 2. auropimentum Gloss. (III 586, 16 auropimenta) *et* Oribas. eup. 2^{s}, 1. *passim apud medicos*: Cels. 5, 2. 6. 7. 8. 9. 5, 22, 2 auripigmentum cum chalcitide. 5, 22, 5. 6. 7. 5, 28, 12. 6, 15. 6, 18, 3. 9. 6, 19 (*bis*) Scrib. Larg. 227. 230 Pelagon. 317. 344 (*ἀρρενικὸν σχιστόν Hipp. gr.*). Chiron 619. 721. 847, *saepius.* Marcell. med. 8, 219. 11, 37. 33, 13. 34, 57 auripigmentum tritum. Theod. Prisc. eup. faen. 43 auripigmenti pulvis. log. 102 iniciendus est Athenaei veluti causticus ex auripigmento . . . confectus *trochiscus, et saepius.* Cael. Avr. chron. 4, 3, 37 sollicitam habentes calcis vel auripigmenti iniectionem. Cass. Fel. 1 p. 7, 16. 43 p. 108, 7. 79 p. 191. *adde*: Vitr. (*supra l. 49*). Plin. nat. 33, 79 auripigmento, quod in Syria foditur pictoribus in summa tellure, auri colore, sed fragile lapidum specularium modo (*ibid. iterum*). 35, 30 (*inde* Isid. orig. 19, 17, 12). 35, 49 (*inter colores*). *v. Nies, PW. II 1272 s. 'Arsenicum'.* *Ihm.*

1. auris, -is *f.* [*i. q. lituan.* ausis *'auris', cf. c. hibern.* ō *gr. οὖς got.* ausō *armen.* unkn *'auris', med.* uši *'aures' et c.* auscultare. *Th.*]. *numerus singularis non ponitur, nisi cum revera de una agitur aure, aut in certis quibusdam formulis et locutionibus, quae infra afferentur.* *accusativi forma* auris *videtur propria fuisse scriptorum liberae rei publicae et apparet saepius in codicibus ex. gr.*: Plavt. auris *19^{ies}*, aures *5^{ies}* (Amph. 325 Epid. 335 Poen. 1375 Rud. 1293 Trin. 11). auris: Enn. trag. 277. 296. Acc. trag. 169. 406. 449. Ter. Haut. 330 Andr. 933 Hec. 482 *optimi.* Lvcil. 616. 917. 959. 1093. Varro Men. 11. 375 ling. 9, 21 frg. Non. p. 263 (aures *bis*). Cic. *codd. praebent* aures *11^{ies}* (orat. 28. 150. 163. 172. 221 Brut. 193 opt. gen. 11 rep. 6, 18 Tusc. 4, 2 off. 3, 5 frg. Macr. sat. 7, 3, 8), auris *50^{ies}*. Catvll. 63, 75. 64, 170 (-es 62, 15). Lvcr. -is *19^{ies}*, -es *bis* (4, 486. 912). Verg. -is *17^{ies}*, -es *bis* (georg. 4, 349, Aen. 2, 731 *cum varietate scripturae*). Hor. -is *9^{ies}*, -es *bis* (carm. 2, 1, 18. 2, 13, 35). Ov. -is *4er* (ars 1, 489 epist. 11, 71 Pont. 2, 4, 13. 2, 9, 25), -es *55^{ies}* (*cf. O. Keller, Gramm. Aufsätze zur lat. Sprachgesch. II 312*). Sil. -is *10^{ies}*, -es *13^{ies}*. Apvl. met. 1, 2. 2, 4. 9, 16 apol. 3 flor. 18 p. 91 *et in lapidibus*: Carm. epigr. 227, 3 (*in Memn. statua circa a. 150 p. Chr.*). Corp. III 7266 (Epidauri). *acc. formam* aureis *exhibent codd.* Plavt. Epid. 434 (*deest in A*) Varro Men. 124. *confunditur in codd. cum* auris (*ab aura*) *ex. gr.*: Lvcr. 6, 777 Ov. met. 12, 56 Bvc. Eins. 1, 45 Val. Fl. 4, 579 Sil. 17, 42 Porph. Hor. ars 274 Amm. 17, 5, 13 Gloss. V 169, 4; *cum* ore: Ov. met. 3, 643 Stat. Theb. 12, 12. 545. *ad pronuntiationem posteriorum temporum*: *v.* Gloss. III 501, 16 oris; *et hos lusus verborum*: (Tac. ann. 1, 41 aures oraque advertere). Sidon. epist. 4, 3, 10 aures et ora. 9, 13, 5 et aure et ore. Rvric. epist. 1, 3 p. 355 auribus tuis ore garrulo. Sedvl. carm. pasch. 4, 102 qui vocem non ore dabat, non aure trahebat. *in sermone vulgari vices eius suscepit* auricula *sive* oricla *q. v.*: Prob. app. gramm. 4, 198, 11 auris non oricla. *v. Wölfflin, Latin. d. Cassius Felix (Münchner Sitzungsber. 1880) p. 409; Bonnet, Archiv 7, 309; Wölfflin, Arch. 8, 591.* *de etymologia*: Varro ling. 6, 83 aures (*scr. O. Müller*, audio *codd.*) ab aveo (aucto *F*), quod his avemus di⟨s⟩cere semper . . . . propter hanc aurium aviditatem theatra replentur (*cf.* Plavt. Mil. 33). Lact. opif. 8, 8 aures, quibus est inditum nomen a vocibus hauriendis . . . aut quia vocem ipsam Graeci *αὐδὴν* vocant ab auditu, per inmutationem litterae aures velut audes sunt nominatae. *cf.* Isid. diff. 2, 55 orig. 11, 1, 46. Gloss. *ἀκοή, οὖς, ὠτίον.* aures *ἀκοαί, ὠτία, ὦτα καὶ ὠτία.* *a forma proficiscitur translatio haec*: Verg. georg. 1, 171 huic (*aratro*) . . . binae aures, duplici aptantur dentalia dorso (*v.* Pallad. 1, 42, 1). *cf.* Porph. Hor. carm. 1, 9, 6 diotam amphoram dicit, quod ansae eius velut aures sint (*cf. p. 1495, 78*). [*it. sept.* da ora *'dare aures'*. *M.-L.*]

1 *membrum duplex in capite animalis utrimque positum, quo sonus et voces percipiuntur, audiendi instrumentum*: **a** ***hominum***: Cic. nat. deor. 2, 144 extra . . . eminent, quae appellantur aures et tegendi causa factae tutandique sensus, et ne adiectae voces laberentur . . . . sed duros et quasi carneolos habent introitus multisque cum flexibus. Cael. Avr. chron. 2, 14, 198 aurium laminae frigescunt. Plavt. Cas. 642 pectus, auris, caput teque di perduint. Most. 1118 *reliquisti filium* cum pedibus, manibus, cum digitis, auribus, oculis, labris. Pseud. 429 homines qui gestant quique auscultant crimina . . ., omnes pendeant, gestores linguis, auditores auribus. Varro ling. 9, 92 ab aliqua . . . vi et potestate, quae et oculis et auribus latere soleant. Cic. div. 1, 129 deorum animi sine oculis, sine auribus, sine lingua sentiunt. nat. deor. 2, 141 aures, cum sonum percipere debeant, qui natura ⟨in⟩ sublime fertur, recte in altis corporum partibus collocatae sunt. 2, 144 provisum . . . ut, si qua minima bestiola conaretur inrumpere, in sordibus aurium, tamquam in visco inhaeresceret. Tusc. 1, 46 saepe . . . apertis atque integris et oculis et auribus nec videmus nec audimus. *ibid.* viae quasi quaedam sunt ad oculos, ad auris, ad naris a sede animi perforatae. 5, 111 etiamne *sapiens beatus est* si sensibus carebit oculorum, si aurium etiam? fin. 3, 63 ut . . . in membris alia sunt tamquam sibi nata, ut oculi, ut aures, alia . . . . 5, 35 neque est dubium, quin frons, oculi, aures et reliquae partes, quales propriae sint hominis, intellegatur. Lvcr. 2, 511 namque aliis aliud retro quoque taetrius esset naribus, auribus atque oculis orisque sapori. 3, 549 velut aures atque oculi sunt atque alii sensus, qui vitam cumque gubernant. 3, 632 at neque sorsum . . . esse potest anima⟨e⟩ . . . lingua neque aures. 4, 486 an poterunt (-rit *codd.*) oculos aures reprehendere, an aures tactus? 4, 839 multo . . . creatae sunt prius aures quam sonus est auditus. Hor. sat. 2, 3, 285 sanus utrisque auribus atque oculis. carm. 2, 19, 3 vidi . . . auris capripedum Satyrorum acutas (*v.* Porph. *ad l.*). Tib. 2, 5, 92 natus . . . parenti oscula comprensis (compressis *A, corr.* ς) auribus eripiet. Ov. met. 5, 159 tela volant . . . praeter utrumque latus praeterque et lumen et aures. 6, 141 *Arachnae* defluxere comae, cum quis et naris et aures. 11, 157 *Tmolus* aures liberat arboribus. 11, 186 *famulus* domini (*sc. Midae*) quales adspexerit aures. 193 (*cf. sub 1b*). Liv. 5, 18, 4 sensus oculorum atque aurium hebetes (Sen. contr. 1 praef. 2 Cels. 2, 1 p. 29). 6, 28, 6 sonum . . . vocis in oculis atque auribus fore. Manil. 2, 147 dulcem . . . per aures affectum *diligit.* 5, 327 *Orpheus* et sensus scopulis et silvis addidit aures. Cels. 1 praef. in partes quoque humor erumpit, ut in oculos auresque (*cf.* 1, 9 p. 25). 5, 26, 23 p. 192 aliquid ex eminentibus, quales aures . . . sunt. 8, 1 p. 324 in aure . . . primo rectum et simplex iter, procedendo flexuosum, iuxta cerebrum in multa et tenuia foramina diducitur, per quae facultas audiendi est. Sen. dial. 5, 35, 3 in hoc habes aures, ut non modulata tantum et mollia et ex dulci tracta conpositaque accipiant. *ibid.* 4. nat. 2, 12, 6 oculorum velocior sensus est et multum aures antecedit (Qvint. inst. 11, 4, 34 acrior). 2, 28, 2 *vesica* si ferro divisa est, sine ullo aurium sensu (*i. ita ut aures non sentiant*) exit. epist. 41, 1 nec exorandus aedituus, ut nos ad aurem simulacri . . . admittat. 92, 28. 94, 68 omnia ista exempla, quae oculis atque auribus nostris ingeruntur. Colvm. 3, 10, 9 quae tactu quaeque naribus auribusque et oculis indagantur. *ibid.* nihil aures agere valent ⟨nisi⟩ quod est aurium. Mela 3, 56 Panuatios

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*Bursian.*, sannalos *codd.*), quibus magnae aures et ad ambiendum corpus omne patulae nudis alioquin pro veste sint (*cf.* PLIN. nat. 4, 95. 7, 30). PLIN. nat. 1, 11, 50 de auribus. 2, 6 an sit inmensus et ideo sensum aurium excedens tantae molis (*sc. mundi*) rotatae ... sonitus. 6, 192 apud quos (*Sesambros*) omnes sine auribus *sunt*, etiam elephanti. 7, 144 expressi ... per aures sanguinis poena exacta. 11, 136 aures homini tantum inmobiles. 158 septimo mense genitis saepenumero foramina aurium ... defuere. 251 est in aure ima memoriae locus, quem tangentes antestamur (attest- *codd.*); est post aurem aeque dexteram Nemeseos *locus*. 274 longae esse vitae *homines* ... auribus amplis. 16, 155 proprium ... materiae (*sc. smilacis*) est, ut admota auribus lenem sonum reddat. 28, 37 si quod animal aurem intraverit et inspuatur, exire. SIL. 13, 333 *Panisco* stant aures. MART. 6, 39, 15 *morionis filius est* auribus longis, quae sic moventur, ut solent asellorum. QVINT. inst. 10, 3, 28 nihil eorum, quae oculis vel auribus incursant, ad animum perveniat. IVV. 11, 189 referens ... vultum auremque calentem. PLIN. epist. 3, 1, 10 illi post septimum et septuagensimum annum aurium oculorum vigor integer. SVET. Aug. 79 *Augusto erant* mediocres aures. APVL. met. 2, 24 salvae. 5, 5 praeter oculos et manibus et auribus [h]is (*Amor*) ⟨non?⟩ nihil sentiebatur. 9, 4 aurium flexus. mund. 24 *Iovis* praesentiam non iam cogitatio sola, sed oculi et aures *comprehendunt*. TERT. spect. 2 neque enim ... sumpsimus ... aures ad exceptaculum maliloquii. 23 tales ... aurium fungos a deo ... accepit. anim. 17 falsa ... testatio *Thomae*, si oculorum et aurium et manuum sensus natura mentitur. VLP. dig. 47, 2, 21 pr. nam et qui aurem alicuius tetigit, inquit Trebatius, totum eum videri tetigisse. PORPH. Hor. carm. 2, 19, 3 acutas Satyrorum aures non ad audiendum tantum referen[da]s dixit, sed etiam ad figuram earum. nam sic videmus satyros fingi oblongis auribus acutisque. FAV. EVL. 19, 7 quis est, qui implet aures meas sonus? AMBR. hex. 6, 9, 61 nervi, qui referunt universa, quae vel oculus viderit vel auris audierit. 6, 9, 62 aures extantiores sunt, ut et ornatus decorem praeferant et excipiant omne illud, quidquid de vertice sordium umorisve defluxerit, simul ut in earum sinibus vox repercussa sine offensione interioris ingrediatur anfractus. *ibid.* tenaces ... sermonis accepti ipsos esse anfractus aurium, usus ipse nos docet. HIER. epist. 52, 9 alius in ecclesia oculus est, alius lingua ... alius auris. 53, 2 viva vox ... in aures discipuli de auctoris ore transfusa fortius sonat. VVLG. Iudith 14, 14 cum nullum motum iacentis sensu aurium caperet (οὐδεὶς ἐπήκουσε). Iob 12, 5 auditu auris audivi te (ἀκοὴν ... ὠτὸς ἤκουόν σου). psalm. 39, 7 aures ... perfecisti mihi (*cf.* HIER. psalt. sec. Hebr. 39, 7 fodisti mihi. σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι ITALA Veron. *et* PSALT. Rom. corpus ... perfecisti). 93, 9 qui plantavit (ὁ φυτεύσας) aurem, non audiet? prov. 2, 20 aurem audientem ... fecit. eccles. 1, 8 nec auris auditu impletur. cant. 2, 14 sonet vox tua in auribus meis. Sirach 17, 5 aures ... dedit. AVG. civ. 7, 23 p. 301 *esse* secundum gradum animae, in quo sensus est; hanc vim pervenire in oculos, aures, nares, os, tactum. 14, 24 sunt ... qui et aures moveant vel singulas vel ambas simul. serm. ed. Mai 119, 3 omnia ... decipula diabolus quinque his sensibus nostris opponit: ... auribus ad audiendum. MACR. sat. 7, 9, 21 aurium sensus. VINDIC. epist. ad Pentad. p. 487 per singulas partes corporis, ... per aures. BOETH. herm. sec. 2, 4 p. 94, 2 aures ..., quae sunt audiendi instrumenta.

b *reliquorum animantium*: CIC. de orat. 3, 222 *natura* equo aut (et *S*) leoni saetas caudam auris ad motus animorum declarandos dedit. CAES. Gall. 6, 26, 1 cuius (*bovis*) a media fronte inter aures unum cornu exsistit. VARRO rust. 2, 2, 4 *arietes* lana opertis auribus. 2, 5, 7 *pecudes* pilosis auribus. 2, 7, 5 *pullus equi* auribus adplicatis. 2, 8, 6 hinnus ... auribus ut equinis. 2, 3, 5 *capram* non ut reliqua animalia naribus, sed auribus spiritum (si tritum *codd.*) ducere solere. 3, 12, 5 *lepus* auribus longis. VERG. georg. 3, 55 *vaccae* camuris hirtae sub cornibus aures. 84 *equus* micat auribus. 500 *equo aegrotanti* demissae aures. HOR. carm. 2, 13, 35 demittit atras belua centiceps (*i. Cerberus*) aures. epist. 1, 15, 13 equi frenato est auris in ore. OV. met. 3, 195 *Diana* summas cacuminat aures *cervi in Actaeonis capite*. 11, 179 *Midas* induitur ... aures ... aselli (*cf.* 11, 186. TERT. anim. 2 ANTH. 476, 7. HYG. fab. 191 p. 122, 8 'quale cor in iudicandō habuisti, tales et auriculas habebis', quibus auditis effecit, ut asininas haberet aures). 15, 516 adrectis ... auribus horrent quadrupedes (SIL. 10, 458). GRATT. 269 *canibus* sint hirtae frontibus aures. PAVL. FEST. p. 6 aureas diceba⟨n⟩t[ur] frenum, quod ad aures equorum religabatur (*cf.* p. 20). *ibid.* auritus a magnis auribus dicitur, ut sunt asinorum et leporum. p. 289 plauti appellantur canes, quorum aures languidae sunt ac flaccidae et latius videntur patere. PHAEDR. 5, 5, 32 *rusticus* pervellit aurem *porci* (*v. infra proverbia*). 5, 10, 5 suis adripuit aurem. CELS. 2, 18 p. 65 ex eodem sue ... aures *cibus sunt* (*cf.* 2, 24 p. 69). SEN. Phaedr. 1038 *tauro monstroso* stant hispidae aures. Herc. f. 810 canis (*Cerberus*) componit aures timidus. COLVM. 6, 1, 3 *boves* hirtis. 6, 21, 1 *vaccae* pilosis. 6, 30, 5 *iumentorum aegrotantium* aures ... flaccidae. 6, 37, 7 si discolores pilos asinus in ... auribus gerit, sobolem quoque frequenter facit diversi coloris. 7, 6, 2 *caper* flaccidis et praegravantibus. 7, 12, 8 *canis villaticus* deiectis et propendentibus. 7, 13, 1. 8, 2, 8 *gallinae* albis auribus. 8, 2, 9 *gallis* maximae candidissimaeque. SCRIB. LARG. 13 iacent aures hinnuleorum (*Heinsius*, simul eorum *ed. pr.*) primis temporibus: a nono enim die subriguntur. MELA 3, 88 equinis auribus pegasi. LVCAN. 4, 752 *equus* subrigit aures. PERS. 6, 70 mihi ... coquatur (-quetur *alii*) ... fissa fumosum sinciput aure. PLIN. nat. 8, 39 *alcen a iumento* proceritas aurium et cervicis *distinguit*. 48 animi index ... equorum aures. 72 *leucrocota est* ore ad aures usque rescisso. 74 *taurus silvestris* rictu ad aures dehiscente. 114 *cervae* cum erexere aures acerrimi auditus, cum remisere surdi (SOL. 19, 11 *cervae* rectis auribus acutissime audiunt, submissis nihil). 170 aurium referre in his (*asinis*) ... pilos aiunt. 181 *taurus* auribus saetosis. 188 ferocia eius (*arietis*) exhibetur cornu iuxta aurem terebrato. 202 *capri* longis auribus infractisque. *ibid.* auribus ... spirare, non naribus *capras* Archelaus auctor est. 207 *apud sues abortus* remedium, ne ... ante flaccidas aures coitus fiat. 225 *cervi* auribus ... fissis. 10, 68 otus (*noctuae genus*) auribus plumeis eminentibus, unde et nomen illi (*cf.* 11, 137. 29, 117). 132 phasianae in Colchis geminas ex pluma aures submittunt subriguntque. 11, 116 est volucre canibus peculiare suum malum, aures maxime lancinans. 125 *cornua* mobilia ... ut aures Phrygiae armentis *sunt*. 137 *viperae* cavernas tantum habent aurium loco. 153 insectorum omnium et testacei operimenti (*gen. qual.*) oculi moventur sicut quadripedum aures. 246 simiarum genera perfectam hominis imitationem continent ... auribus. 260 *solidipedia animalia* in infantia scabunt aures posterioribus pedibus. 27, 23 alsine (*herba*) ... musculorum aures imitatur foliis. 28, 228 *contra febres quasdam adhibetur* e vena auris asini *sanguis*. 235 praestantissimum *glutinum* fit ex auribus taurorum. 30, 96 *Magi* perungi iubent aegros ... cristis et auribus et unguibus gallinaceorum. SIL. 1, 216 quis (*Numidis*) inter geminas per ludum mobilis aures quadrupedem flectit ... virga. APVL. met. 1, 2 equi ... auris remulceo. 3, 24 *Lucio* aures inmodicis horripilant auctibus. 26 *asinus* deiectis auribus. 4, 5 *asinus* ne cauda et auribus cruribusque undique versum elevatis temptavit exurgere. 7, 13 porrectis auribus proflatisque naribus rudivi fortiter (11, 9). 7, 16 *equus* remulsis auribus ... totum me (*asinum*) commorsicat. 18. 11, 13 aures enormes repetunt pristinam parvitatem. TERT. nat. 1, 14 onocoëtes ... erat auribus cant⟨eriorum⟩. HYG. astr. 3, 1 p. 81, 8 *arctos habet* in utrisque auribus binas *stellas; sic saepius* (*cf.* SCHOL. Arat. p. 220, 17 *stellae* in ambas aures, ἐφ' ἑκατέρῳ ὠτίῳ. SCHOL. Germ. Bas. p. 79, 13 *equus* habet stellas ... ad singulas auris singulas claras). CLAVD. 18, 136 *canis* iam scabie laceras deiecit sordidus aures. PELAGON. 47 capitis dolorem indicant ... aures proiectae. 204 *equus aures* flaccidas gerit. 409 *equi* auris una deiecta. *in proverbio*: TER. Phorm. 506 immo ⟨id⟩ quod aiunt, auribus teneo lupum (*v.* DON. *ad h. l.* Graecum proverbium τῶν ὤτων ἔχω τὸν λύκον, οὔτ' ἔχειν οὔτ' ἀφεῖναι δύναμαι. *cf.* VARRO ling. 7, 31. SVET. Tib. 25 cunctandi causa erat metus undique imminentium discriminum, ut saepe 'lupum se auribus tenere' diceret. QVEROL. p. 55, 22 HIER. c. Ioh. 6). *v. infra g.*

c *de auribus ornatis*: PLAVT. Poen. 981 *Poeni* incedunt cum anulatis auribus (*cf.* Men. 541). CAECIL. com. 106 tum ex aure eius stalagmium domi habeo. CIC. facet. dict. 14 (Macr. sat. 7, 3, 7) *Octavio* respondit 'certe solebas bene foratas aures habere' (*cf. adnot.* MACR. *l. l.*: hoc eo dictum, quia Octavius Libys oriundus dicebatur, quibus mos est aurem forare). HOR. sat. 2, 3, 239 filius Aesopi (*histrionis*) detractam ex aure Metellae, scilicet ut deciens solidum absorberet aceto, diluit insignem bacam. OV. ars 1, 432 elapsus ... cava fingitur aure lapis. 3, 129 vos quoque non caris aures onerate lapillis *Indicis*. medic. 22 et quantos onus est aure tulisse duos *lapillos ex oriente*. met. 10, 116 *Cyparisso* nitebant auribus e geminis circum cava tempora bacae. 10, 265 *Pandorae* aure leves bacae. VAL. MAX. 5, 2, 1 *senatus* vetustis ... aurium insignibus novum vittae discrimen adiecit. CELS. 7, 8 p. 284 si magnum id foramen est, sicut solet esse in iis, qui maiora pondera auribus gesserunt. SEN. Herc. O. 661 nec gemmiferas detrahit aures lapis Eoa lectus in unda. Phaedr. 392 nec niveus lapis deducat aures, Indici donum maris. dial. 2, 14, 1 *mulieres habent* oneratas aures. 7, 17, 2 quare uxor tua locupletis domus censum auribus gerit? benef. 7, 9, 4 video uniones non singulos singulis auribus conparatos; iam enim exercitatae aures oneri ferundo sunt ... *mulieres* bina ac terna patrimonia auribus singulis *pependerunt*. CVRT. 8, 9, 21 *Indis* lapilli ex auribus pendent. 9, 1, 30. PETRON. 102 pertunde aures, ut imitemur Arabas. PLIN. nat. 9, 105 parum ... fuerat in gulas condi maria, nisi manibus, auribus ... a feminis iuxta virisque gestarentur. 110 *quamquam margaritae cum maximo periculo captantur*, nec tamen aures feminarum arcentur. 114 binos ac ternos *uniones* auribus *suspendere* feminarum gloria est. 117. 121 *Cleopatrae unio tanti fuit*, ut esset in utrisque Veneris auribus Romae in Pantheo dimidia eorum cena. 12, 2 excogitata sunt aurium vulnera (*sc. foramina ad inaures portandas*). 33, 40 habeant feminae in ... auribus *aurea ornamenta*. SIL. 12, 231 qui miro candoris honore lucet in aure lapis *Indicus*. MART. 9, 59, 18 quidquid et a nivea grandius aure sonat (*sc. uniones*). 11, 50, 4 gemma vel a digito vel cadit aure lapis. IVV. 1, 104 natus ad Euphraten, molles quod in aure fenestrae *arguunt*. SVET. Vit. 7 *Vitellius* ex aure matris detractum unionem *pigneravit*. TERT. scorp. 3 (*translate*) amissuri enim erant in iudicium (-io *A*) sibi vera orna-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

menta aurium, dei voces. HIER. epist. 130, 20 haec monilia in pectore et in auribus tuis haereant. 127, 3 solent ... auribus perforatis rubri maris pretiosissima grana suspendere. VVLG. gen. 35, 4 dederunt ... in aures, quae erant in auribus eorum. exod. 21, 6 perforabitque aurem eius subula (deut. 15, 17). 32, 2 tollite inaures de ... auribus. Ezech. 16, 12 dedi ... circulos auribus tuis. CLAVD. 28, 528 bacis onerat condentibus aures. SVLP. SEV. chron. 1, 18, 2 Hebraeo puero sponte permanenti in servitute auris forabitur. *de auribus simulacrorum, quae ex voto ornantur et votis aurium formam habentibus (cf. PW. II 2547)*: CORP. III 986 (*Apuli, a. 180 p. Chr.*) auribus Aesclapi et Hygiae et Apollini et Dianae ... fratres Aug(ustales) ... p(ro) s(alute) s(ua) p(osuerunt). II 3386 (*in col. Iulia Gemella, saec. II ex.*) Isidi puel(lari?) ... in auribus zmaragdi duo, margarita duo. III 7266 (*Epidauri Argolicae*) = CARM. epigr. 866 Cutius has auris Gallus tibi voverat olim Phoebigena et posuit sanus ab auriculis. V 759 (*Aquileiae*) Auribus B(onae) D(eae) d(edit). XI 1295 Minervae Aug(ustae) ... aures argenteas v(otum) s(olvit) l(ibens) m(erito). *cf.* XII 654 LAMPR. Alex. 51. **d** *de auribus laceratis, sim.*: PLAVT. Cist. 383 excissatis auribus. Merc. 310 cape cultrum ⟨ac⟩ seca digitum vel aurem (AMM. 30, 8, 4 HIER. epist. 92, 1). CAES. Gall. 7, 4, 10 auribus desectis aut singulis effosis oculis domum remittit. VERG. Aen. 6, 497 *Deiphobi* populata ... tempora raptis auribus (SIL. 6, 50). LIV. 22, 51, 9 Numida ... naso auribusque laceratis. 29, 9, 7 mutilatis (CVRT. 7, 5, 40). 29, 18, 3 decisis (TAC. ann. 12, 14). PAVL. FEST. p. 118 lacer, quod auribus curtatis est. LVCAN. 2, 183 hic aures, alius ... *nasum* amputat (CVRT. 5, 5, 6 TAC. hist. 3, 84). VAL. MAX. 3, 2, 11 os naribus et auribus corrosis (adros- *Par.*) deforme. 3, 3 ext. 3 aurem eius morsu corripuit (arrip- *Par.*). SEN. dial. 5, 17, 3 Telesphorum ... undique decurtatum, cum aures illi nasumque abscidisset. 5, 24, 2 laedere. COLVM. 6, 7, 4 *pecudum aegrotantium* aures ... ferro decidantur. PLIN. nat. 8, 34 *dracones elephantibus* in aurem morsum *defigunt*. VAL. FL. 4, 309 *Amyco* iam tempora manant sanguineaeque latent aures. MART. 2, 83, 3 trunci naribus auribusque vultus *moechi a marito castigati*. APVL. met. 2, 30 per quoddam foramen prosectis (praesect- *alii*) naso prius ac mox auribus. *ibid. fin.* capillis ... deiectis aurium vulnera celavi. HIER. epist. 64, 2 ne truncis auribus *sint*. 97, 2 num idcirco ... os impietate fetidum (foedum *dett.*) non habebitis, si cicatricem pot⟨u⟩eritis in nostra aure monstrare? VVLG. Ezech. 23, 25 nasum tuum et aures tuas praecident. *translate*: VVLG. Ier. 6, 10 ecce incircumcisae (ἀπερίτμητα) aures eorum. act. 7, 51 incircumcisis cordibus et auribus. **e** *de aurium doloribus et medicamentis*: GLOSS. III 206, 59 auris dolor, ὠταλγία. 296, 61 (aurium dolor). 597, 17 aurium vitium, ἀκου⟨σ⟩τικός. TER. Haut. 330 orando surdas iam auris reddideras mihi. CATO agr. 157, 16 auribus si parum audies, terito cum vino brassicam, sucum exprimito, in aurem intro tepidum instillato. VARRO rust. 2, 14 quidam nucibus graecis in aqua tritis perungunt aures *canum, ne a muscis lacerentur*. GRATT. 471 gemina ... cruor ducendus ab aure. CELS. 2, 1 p. 30 infantes ... aurium humor *exercet*. 2, 1 p. 31 vitia longiora. 2, 6 p. 36 ad ultima ... iam ventum esse testantur ... frigidae languidaeque aures. 2, 7 p. 42 circa aures *suppuratio*. *ibid.* auris ... dolor acutus, *et passim* (*cf.* 4, 2 p. 123. 5, 25, 4 p. 183). SEN. benef. 3, 17, 2 aures morbus obstruxit. epist. 78, 19 aurium dolor ob hoc ipsum acutissimus est, quod inter angusta corporis nascitur. 95, 17 tormenta. COLVM. 6, 14, 3 *iumentum* si in opere collum contuderit, praestantissimum est remedium sanguis de aure emissus. 7, 5, 11 de auribus sanguinem detrahimus. SCRIB. LARG. 41 ad tumorem et exulcerationem aurium. PLIN. nat. 20, 4 auribus surdis ... instillatur. *saep.* 20, 16 medetur. *saep.* 20, 45 vitia. *ibid.* fundatur dormituris ... in aures. 20, 69 sonitum aurium sedat (*cf.* 24, 24 sonitus aurium emendat). 22, 132 sesima (sesema *al.*) ... aurium inflammationi inlinitur et ambustis. 23, 59 tarditatem ... aurium gargarizatione purgat. 23, 108 ad ... aures purulentas. 29, 31 auribus opturatis. 29, 33 aures suppuratas. 29, 135 exulceratis et ruptis auribus. MART. 12, 89, 2 quod lana caput alligas, Charine, non aures tibi, sed dolent capilli. 14, 23 si tibi morosa prurigine verminat auris. QVINT. inst. 11, 3, 144 focalia et aurium ligamenta sola excusare potest valetudo *oratoris*. IVV. 3, 122 nam cum facilem stillavit in aurem *venenum*. GELL. 1, 12, 3 quae ... sensu ... aurium deminuta ... sit. APVL. flor. 17 p. 78 aures spiritu obseratae. TERT. adv. Marc. 3, 6 auribus graviter audire. HIER. epist. 125, 20 haec expressius loquor, ut adulescentem meum et linguae et aurium prurigine liberem. LAMPR. Heliog. 16, 3 centurio aure surdiori. AVG. civ. 12, 1 vitium aurium dicitur surditas. *de aurium tinnitu, sim.*: PLAVT. Rud. 806 illud quidem edepol tinnimentum est auribus. CIC. off. 3, 5 arbitror talibus aures tuas vocibus undique circumsonare. epist. 6, 18, 4 personare auris eius huiusmodi vocibus non est inutile. CATVLL. 51, 11 sonitu suopte tintinant aures. LVCR. 3, 156 sonare auris. 6, 1185 sollicitae porro plenaeque sonoribus aures. PROP. 1, 12, 6 Cynthia nec nostra dulcis in aure sonat. LIV. 22, 14, 8 strepunt aures clamoribus. CELS. 1, 3 p. 19 sonant. 4, 5 p. 126. SEN. Oed. 188 resonant. dial. 1, 3, 3 sonat adhuc et vibrat in auribus. PLIN. nat. 28, 24 quin et absentes tinnitu aurium praesentire sermones de se receptum est. APVL. apol. 48 ecquid illi aures obtinnirent. 51 aures sonorae (*cf.* VINDIC. med. 34 CAEL. AVR. chron. 1, 4, 62. 3, 2, 65). MART. 3, 63, 8 *poeta* aliqua semper in aure sonat. ANTH. 452, 1 totis resonant mihi noctibus aures. VVLG. I reg. 3, 11 quicunque audierit, tinnient ambae aures eius. IV reg. 21, 12 Ier. 19, 3. **f** *cum praepositionibus quae designant locum*: PLAVT. Trin. 207 sciunt id quod in aurem rex reginae dixerit (HOR. sat. 1, 9, 9 OV. epist. 3, 23). CIC. Verr. 2, 120 in aurem eius insusurratum. fat. fr. 5 in aurem Pontius: 'Scipio' inquit, 'vide, quid agas' (LVCR. 4, 524 vox ... in auris insinuata). LYDIA 7 mihi quae cantabat in aurem. PAVL. FEST. p. 63 fartores nomenclatores, qui clam (quidam *codd.*) velut infercirent nomina salutatorum in aurem candidati. SEN. contr. 2, 1, 39 acta in aurem legere (tegere *codd.*). PERS. 5, 96 secretam garrit in aurem. PETRON. 28 PLIN. nat. 7, 183. 28, 155. MART. 1, 89, 1 garris in aurem. *ibid.* 6 ut saepe in aurem ... Caesarem laudes. 1, 96, 3. 5, 61, 3. 6, 21, 3 nequius illud in aure⟨m⟩ QVINT. inst. 11, 3, 131 loquuntur (COMM. instr. 1, 18, 12 VVLG. Luc. 12, 3 SVLP. SEV. dial. 1, 20, 4). IVV. 6, 543 arcanam Iudaea tremens mendicat in aurem. 11, 59 coram aliis dictem puero sed in aure placentas. APVL. met. 2, 2 incertum quidnam in aurem mulieris obganniit. 5, 28 avis in auribus Veneris ... ganniebat. EPIT. Alex. 111. AMM. 14, 1, 7 uxori susurrat in aurem. VVLG. Matth. 10, 27 quod in aure (εἰς τὸ οὖς) auditis, praedicate super tecta. SVLP. SEV. dial. 3, 2, 2 in aurem suggerit. MART. CAP. 7, 725 Voluptas ... aetheria Cylleni immurmurat aure. TER. Phorm. 1030 habet haec ei quod, dum vivat, usque ad aurem obganniat. AFRAN. com. 283 gannire ad aurem numquam didici dominicam. CIC. fin. 2, 69 ut ... eam (*Voluptatem*) tantum ad aurem admonerent, ... ut caveret. VERG. Aen. 5, 547 Epytiden vocat et fidam sic fatur ad aurem. MANIL. 5, 336 solus et ipse suas semper cantabit ad aures. SEN. benef. 2, 23, 2 quidam furtive gratias agunt et in angulo et ad aurem. PETRON. 25 ad aurem eius Psyche ridens accessit (*cf.* 52). 49 inclinatus ad aurem ... inquam .... 86. QVINT. inst. 4, 2, 124 blandius alia ad aurem invocabat. MART. 3, 44, 12 sonas ad aurem. EPIT. Alex. 109 testamentum ad aurem sibi iussit recitari. VVLG. Bar. 1, 3 legit Baruch ... ad aures (ἐν ὠσίν) Iechoniae. 4 Ezech. 8, 18. *inde* apud aures, in aures, in auribus *sim. alicuius dicere i. q.* coram aliquo *dicere*: CIC. ad Q. fr. 1, 1, 9 *virtutem* in luce Asiae, in oculis ... provinciae atque in auribus omnium gentium ac nationum esse positam. VAL. MAX. 7, 2 ext. 11 *ut* quam iucundissime loqueretur, quo scilicet apud regias aures vel silentio tutior vel sermone esset acceptior. TAC. hist. 1, 26 quaedam apud Galbae aures praefectus elusit. ann. 1, 31 apud trepidas militum aures. 2, 39 vago rumore apud imperitissimi cuiusque promtas aures aut rursum apud turbidos. 4, 29 addiderat quaedam contumacius, quam tutum apud aures superbas et offensioni proniores. FRONTO p. 168, 21 N. ne quid loci malignis hominibus adversus me apud aures tuas pateat. GELL. 9, 15, 5 ille apud Iuliani aures in praecipiti stare et subitaria dictione periculum sui facere audebat. APVL. flor. 18 p. 91 principium mihi apud vestras auris auspicatissimum. AMM. 18, 4, 4 apud principis aures nimium patulas. 28, 6, 26 apud aures sacras (*sc. imperatoris*) mentitus est. AVELL. p. 463, 17 apud imperiales aures haec summovenda temptasse. ITIN. Silv. 10, 6 locutus est Moyses in aures totius ecclesiae Israhel. ITALA deut. 31, 11 (Lucif. Athan. 1, 8) legetis hanc legem in conspectu Israel, in auribus eorum (VVLG. audientibus eis). IV reg. 23, 2 (Lucif. non parc. 7) et legit rex in auribus populi (VVLG. cunctis audientibus). PRISCILL. tract. 1, 28 p. 23 prolatum sacrilegii nefas in aures nostras legens Itacius induxit. VVLG. gen. 20, 8 locutus est universa verba haec in auribus eorum (εἰς τὰ ὦτα. *cf.* 44, 18 ἐναντίον σου. 50, 4 exod. 10, 2. deut. 5, 1 ἐν τοῖς ὠσίν. 32, 44 Ios. 6, 5 I reg. 8, 21. 18, 23. 25, 24 II par. 31, 5 Iob 33, 8 prov. 29, 9 Is. 49, 20 Ier. 26, 15. 28, 7. 29, 29. 36, 13. 15 Ezech. 9, 1 Luc. 1, 44. 7, 1). AVG. civ. 2, 27 clamat in auribus civitatis. epist. 178, 6 legatur in auribus eius apostolus dicens. VEN. FORT. carm. 3, 18, 9 quid si tale decus recitasses in aure senatus? COD. Iust. 1, 3, 28, 5 cum veritatem in publicas aures lucemque deduxerint. VARRO Men. 375 ante auris ... parvuli intorti demittebantur sex (sed *codd.*) cincinni. SVLP. RVF. Cic. epist. 4, 12, 2 *vulnus accepit* in capite secundum aurem. VERG. Aen. 5, 435 errat ... aurīs et tempora circum crebra manus. 9, 415 summa telum librabat ab aure (OV. met. 2, 311. 624. her. 9, 112 venit ... ab aure dolor. SIL. 5, 576). 11, 637 ferrum ... sub aure reliquit (OV. met. 8, 382 fixa sub aure feri ... harundo. FRONTIN. strat. 1, 7, 2). OV. am. 1, 4, 24 *querenti* pendeat extrema mollis ab aure manus. met. 5, 488 comas a fronte removit ad aures. 12, 336 *iaculum* missum a dextra laevam penetravit ad aurem. LIV. 8, 7, 10 spiculum inter aures equi fixit (*cf.* 27, 49, 1). CELS. 7, 7, 15 p. 282 reperti ... sunt, qui novem lineis cutem capitis inciderent ... duabus super aures. *ibid.* duo lineas duxerunt a media aure ad mediam alteram aurem. 8, 1 p. 323 duae *capitis suturae* super aures. p. 324 crassissimum ... in capite os post aurem. *ibid. sinus*, qui iuxta foramina auris est. 8, 5 p. 338 *habena* ultra aures ducenda. PETRON. 18 descendentes ab aure capillos ... lenta (tenta⟨ta⟩ *codd.*) manu duxit. PLIN. nat. 11, 131 defluvium *capillorum non fit* circa tempora atque aures (HIER. epist. 117, 7 capilli vel in frontem vel in aures defluunt). 24, 83 *smilacis* lignum ad aures sonare diximus. 29, 69 *viperae* caput quidam dissecant ... inter aures. QVINT. inst. 11, 3, 81

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

labra ... in latus ac paene ad aurem trahuntur. 11, 3, 119 bracchio ab aure protenso. GELL. 1, 14, 2 tum Fabricium planas manus ab auribus ad oculos ... deduxisse. CAPITOL. Aur. 21, 3 exsecto sub aure tubere.

g *in proverbio* (*v. Otto, Sprichwörter p. 47—49*): VERG. ecl. 6, 3 Cynthius aurem vellit et admonuit (*v.* PLIN. nat. 11, 251 est in aure ima memoriae locus, quem tangentes antestamur). COPA 38 mors aurem vellens 'vivite' ait 'venio'. VAL. MAX. 1, 5, 8 consentaneo (*i. simili*) vocis iactu C. Cassii aurem fortuna pervellit. SEN. dial. 7, 10, 3 haec omnia virtus discutit et aurem pervellit. benef. 4, 36, 1 dabo ... quia promisi ... *et* verba mea redimam et aurem mihi pervellam (*cf. 5, 7, 6* epist. 94, 55). CALP. ecl. 4, 155 vellit nam saepius aurem invida paupertas. APVL. met. 6, 9 *Venus* caput ... quatiens et ascalpens aurem dexteram ... inquit. AMM. 22, 3, 12 Adrastia aurem, quod dicitur, vellens monensque. PLAVT. Pseud. 123 de istac re in oculum utrumvis conquiescito. :: ... oculum anne in aurem? :: at hoc pervolgatum est nimis (*cf. Apost. 7, 72ᵃ. Append prov. 2, 78 ἐπ' ἀμφότερα καθεύδει τὰ ὦτα· ἐπὶ τῶν ἔξω φροντίδος*). TER. Haut. 342 ademptum tibi iam faxo omnem metum, in aurem utramvis otiosa ut dormias. CIC. Att. 13, 24 sed quoniam tu suscipis, in alteram aurem (*sc. dormiendi causa me vertam*). PLIN. epist. 4, 29, 1 nihil est, quod in dextram aurem fiducia mei dormias. SYMM. epist. 4, 61, 1 Tuentius tuus in utramvis aurem somnum capessat. *v. supra b.* *de eis, qui audire nolunt vel audita non intellegunt quasi surdi* (*Weyman, Archiv 13, 1903, 265*): TIB. 3, 20, 2 rumor ait crebro nostram peccare puellam: nunc ego me surdis auribus esse velim. (*proprie*) PROP. 2, 16, 36 nisi forte, quod aiunt, turpis Amor surdis auribus esse solet. 48 Iuppiter et surda neglegit aure preces (*cf.* OV. Pont. 2, 9, 25 Iuppiter oranti surdas si praebeat auris). 2, 20, 13 de te quodcumque ad surdas mihi dicitur aures. OV. am. 3, 7, 61 quid iuvet ad surdas si cantat Phemius aures? LIV. 3, 70, 7 haud surdis auribus dicta. 9, 7, 3 surdas ad omnia solacia aures. 24, 32, 6. 40, 8, 11 vereor, ne vana surdis auribus cecinerim. SEN. dial. 6, 1, 6 surdas aures inrito. CVRT. 6, 11, 15 gentium iura nequiquam apud surdas aures invocabat. 9, 2, 30 pulso. 9, 10, 16 *fatigo.* LVCAN. 6, 443 tot surdas gentibus aures. SIL. 16, 344 heu surdas aures! 17, 84 surdas coniunx obstruxerat aures. STAT. silv. 2, 1, 7 surda ... averteris aure. TAC. hist. 3, 67 surdae ad fortia consilia Vitellio aures. PLIN. paneg. 26 plerique inritis precibus surdas principis aures obstrepebant. SYMM. epist. 9, 69 (64) quidquid attuleris, surdis, ut aiunt, auribus ingeretur (*cf.* SEV. MINOR. p. 745ᴬ). HIER. adv. Pelag. 3, 11 p. 793 ego ad loquendum surdis auribus *paratus sum.* epist. 39, 2 si auditum quoque surdae aures negaverint. VVLG. psalm. 57, 5 sicut aspidis surdae et obturantis aures suas (*cf.* ENNOD. epist. 2, 19, 15). Mich. 7, 16 aures eorum surdae sunt. SVLP. SEV. dial. 2, 8, 1 surdis auribus audientur. *simili sensu de* auribus obturatis, obstructis, occlusis, *cum allusione ad Vlixis et Sirenum fabulam* (*Hom. Od. 12, 165 sqq. cf. Apost. 9, 77 κηρὸν τοῖς ὠσὶν ἐπαλείφεις· ἐπὶ τῶν παραιτουμένων ἀκοῦσαί τινων εἴ τε φαύλων εἴ τε σπουδαίων*): CIC. Tusc. 4, 2 nostrorum hominum ad eorum doctissimas voces aures clausas fuisse. Lael. 90 cuius ... aures clausae veritati sunt. VERG. Aen. 4, 440 placidas ... viri deus obstruit auris (-es *P*). HOR. epod. 17, 53 quid obseratis auribus fundis preces? epist. 2, 2, 105 obturem patulas ... legentibus auris. LIV. 40, 8, 20 reseratae aures sunt. quae posthac secretis alterius ab altero criminibus claudentur. SEN. contr. exc. 2, 7 aures externorum vocibus claude. SEN. epist. 31, 2 sapiens eris, si cluseris aures, quibus ceram parum est obdere: firmiore spissamento opus est, quam in sociis usum Vlixem ferunt. 123, 9 cludendae sunt aures malis vocibus. dial. 6, 2, 5. VAL. MAX. 6, 5, 5 suis auribus obseratis. 7, 3 ext. 6 odio obseratae aures. 8, 7 ext. 1 patientiā duratis auribus (*sic in ras. A*; actionibus *L*) uteretur. CVRT. 8, 1, 49 clausae erant aures obstrepente ira. SIL. 6, 507 si praecluserit aures. QVINT. inst. 7, 1, 31 *propositio* si animos occupavit, prope aures ipsae defensioni praecluduntur. TAC. hist. 4, 69 Valentinus obstruxit civitatis suae aures. ann. 11, 28 clausae aures etiam confitenti forent. APVL. met. 8, 9 aures obseratas ... obtundens. COMM. apol. 868 Faraoni prius induraverat aures. AMM. 27, 11, 6 nec exorari posset nec ad ignoscendum erroribus inclinari, ideoque aures eius non cera, sed plumbis videbantur obstructae. 29, 2, 14 ut videretur aures occlusisse ceris. 30, 5, 7 Valentinianus tamquam auribus cera inlitis ignorabat. AMBR. fid. 1, 6, 47 clausa quodammodo praeterire aure debemus. incarn. 3, 14 quid aures tamquam cera et plumbo clauditis? epist. 51, 3 non audirem? sed aures non possum cera veterum fabularum claudere. HIER. epist. 82, 5 quasi Sireneos cantus obturata aure pertransis. adv. Rufin. 3, 11 p. 540 auribus obturatis recipis. vita Hilar. praef. p. 14 Scyllaeos canes obturata aure transibo. epist. 92, 4 clausa, quod legimus, aure pertransiens. VVLG. prov. 21, 13 qui obturat aurem suam ad clamorem pauperis. Sirach 27, 15 irreverentia ipsius obturatio aurium. 28, 28 sepi aures tuas spinis. Is. 33, 15 qui obturat aures suas ne audiat sanguinem. SIDON. epist. 9, 6, 2 Vlixeas, ut ferunt, ceras auribus figens fugit adversus vitia surdus. ENNOD. epist. 2, 19, 15 credo more aspidis clausa, ut aiunt (*v.* VVLG. psalm. 57, 5), aure transivit. HIER. epist. 117, 1 iuxta tritum vulgi sermone proverbium iurgantibus et negantibus cunctis nec aures me credo habere nec tactum (*cf. p. 1510, 8 sq.*). *oppositum* aures aperire, apertas habere: TAC. hist. 3, 10 uni Antonio apertae militum aures. HIER. epist. 48, 6 aperiant, quaeso, aures obtrectatores mei. 117, 9 aperi, quaeso, aures tuas et clamorem totius civitatis exaudi. VVLG. Is. 42, 20 qui apertas habes aures nonne audies? 48, 8 Marc. 7, 35.

h *aures tribuuntur deo, cordi*: PROP. 1, 1, 31 facili deus annuit aure. TERT. ieiun. 9 aures dei advertunt. orat. 11 ne qua⟨ntu⟩m a praeceptis, tantum ab auribus dei longe simus. 17. COMM. apol. 128 *deus* penetrat totum oculis et auribus audit. OPTAT. 2, 1 p. 35 fraudatis aures dei. 6, 1 p. 144 ad aures dei ascendere populi solebat oratio. HIER. epist. 92, 6 quae nos omnia dei auribus patienter ... tulimus. VVLG. I reg. 8, 21 locutus est ea in auribus domini. II par. 6, 40 aures tuae intentae sint ad orationem. 7, 15 II Esdr. 1, 11. psalm. 5, 2 verba mea auribus percipe, domine. 16, 1. 83, 9. 85, 1. 6. 87, 3 Is. 5, 9. 37, 17. 50, 5 Dan. 9, 18 Iac. 5, 4. I Petr. 3, 12. EVCHER. form. 1 aures domini: cum exaudire dignatur. SACR. Leon. p. 356 vox clamantis ecclesiae ad aures ... domine tuae pietatis ascendat. p. 381 ad aures misericordiae tuae domine supplicum vota perveniant. *cordis*: TERT. anim. 9 habens et ille (*animus*) oculos et aures suas, quibus Paulus (populus *codd.*) dominum audire et videre debuerat. IVVENC. 2, 812 cordis si panditis aures. 3, 147 auresque advertite cordis. 2, 754 aures mentis qui gestat apertas. AMBR. incarn. 3, 14 aures scilicet interioris affectus. AVG. civ. 10, 15 p. 425 apud ... *deum* sincerius audiunt, non corporis aure, sed mentis, ministri eius et nuntii. 16, 6 p. 133 aliquid talis locutionis interioribus auribus capimus. conf. 1, 5 aures cordis mei. 4, 5, 10. SEV. MINOR. p. 739ᴰ cordis mei auribus. VINDIC. med. 44 corde ... semper vigilante, audiente et intelligente, quia et aures habet ad audiendum. BENED. reg. praef. 2 inclina aurem cordis tui. *nota*: VAL. MAX. 2, 2, 3 Graecis actionibus aures curiae exsurdantur. CLAVD. 16, 9 omnibus audimur terris mundique per aures ibimus.

2 *i. q. auditus*: GLOSS. V 169, 40 auras (*i. aures*) ponitur aliquotiens pro auditu. PLAVT. Mil. 799 ne me surdum esse arbitrere (?) ... ego recte meis auribus utor. 990 viden tu illam oculis venaturam facere atque aucupium auribus? CIC. Verr. 5, 105 occurrendum esse satietati aurium animorumque vestrorum. *sic saepius* auris et animus *coniunguntur*: ENN. trag. 34 animus atque aures avent. CIC. orat. 177 *bis.* 215. Verr. 4, 131 cum tui nominis terror in auribus animisque aratorum versaretur. S. Rosc. 134 LIV. 22, 39, 2. 27, 50, 7. 40, 20, 5. 42, 14, 2. 42, 42, 7. 45, 19, 9 VAL. MAX. 6, 2 pr. SEN. dial. 2, 9, 4 epist. 100, 3 QVINT. inst. 9, 3, 66 PLIN. epist. 7, 27, 8 paneg. 66 APVL. Socr. 19 SYMM. epist. 1, 95, 2. AVG. civ. 22, 7 ab auribus cordibusque respueret. CIC. Verr. 5, 39 libidines non solum oculis, sed etiam auribus excitabantur. Tusc. 5, 111 etiamne *sapiens beatus erit*, si sensibus carebit oculorum, si aurium? 117 ut idem oculis et auribus captus sit. epist. 16, 22, 1 malo te valetudini tuae servire, quam meis oculis et auribus. CATVLL. 62, 15 nos alio mentes, alio divisimus aures. SALL. Catil. 58, 2 timor animi auribus officit. hist. frg. 1, 136 quasi formidine attonitus neque animo neque auribus aut lingua satis competere (TAC. hist. 3, 73 dux ... velut captus animi non lingua, non auribus competere. ann. 3, 46 oppidani neque oculis neque auribus satis conpetebant). DIRAE 24 dulcia non oculis, non auribus ulla ferantur. HOR. epist. 2, 1, 187 verum equitis quoque iam migravit ab aure voluptas omnis ad incertos oculos et gaudia vana. EPICED. Drusi 351 ad te oculos auresque trahis. LIV. 5, 42, 3 non mentibus solum consipere (*Lipsius*, concipere *codd.*), sed ne auribus quidem atque oculis satis constare poterant. 6, 13, 3 nullius nec oculi nec aures indignitatem ferebant. *saep.* VAL. MAX. 8, 10 pr. *eloquentia* tribus modis homines adgreditur, animos eorum ipsa invadendo, horum alteri aures, alteri oculos permulcendas tradendo. SEN. dial. 5, 14, 1 *regem* omnium oculi auresque *sequuntur.* 7, 11, 4 aures vocum sono, spectaculis oculos ... delectantes. *saep.* epist. 6, 5 homines amplius oculis quam auribus credunt (PLIN. paneg. 64 necdum satis aut oculis meis aut auribus credo. HIER. epist. 61, 1). 43, 5 quid ... prodest recondere se et oculos hominum auresque vitare? QVINT. inst. 11, 3, 14 *vox* aures movet. PLIN. epist. 1, 21, 2 de venalibus *servis* melius auribus quam oculis iudicatur. 8, 14, 4 erat ... institutum, ut a maioribus natu non auribus modo verum etiam oculis disceremus. 8, 20, 2 permulta in urbe nostra iuxtaque urbem non oculis modo, sed ne auribus quidem novimus. IVV. 11, 170 auribus atque oculis concepta urina movetur. TAC. hist. 3, 69 imber repente fusus oculos auresque impediebat. APVL. Socr. 20 p. 166 quod ... arbitror non modo auribus eum, verum etiam oculis signa daemonis sui usurpasse. PS. APVL. Ascl. 20 in homine necessarium vocis auriumque commercium. PASS. Mar. Iac. 12 p. 62, 2 *martyres* qui collegarum relationem adtestarentur auribus et ex audito equorum fremitu ac sono recognoscerent. TERT. anim. 18 segressus (*Rigalt.*, si egr- *codd.*) potissimum ab oculis et auribus. HIER. epist. 18, 16 oculorum dolore cruciati auribus tantum studeamus et lingua. 61, 93 absit hoc a fidelium auribus. VVLG. psalm. 113, 6 aures habent et non audient. 134, 17 Ier. 5, 21. Is. 43, 8 educ foras ... surdum et aures ei sunt. Matth. 11, 15 qui habet aures audiendi, audiat. 13, 9. 43. Marc. 4, 23 *saep.* Luc. 8, 8. apoc. 2, 7 qui habet aurem, audiat, quid spiritus dicat. *sic septies.* AVG.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

civ. 12, 7 p. 522 audire silentium . . . nisi per aures. 22, 8 p. 581 tanto sonitu, quantum nostrae aures ferre vix possent.

3 *auribus accipere, percipere, sim.*: PLAVT. Cas. 879 operam date, dum mea facta itero: est operae ⟨pretium⟩ auribus accipere (*sic AVE*, percipere *B*; *v.* TER. Hec. 363). Men. 4 quaeso, ut benignis accipiatis auribus. Trin. 828 hanc tuam gloriam iam ante auribus acceperam (Cist. 510 non edepol ⟨ego⟩ istaec tua dicta nunc in auris recipio. Epid. 335 neque ego id inmitto in aures meas). CIC. de orat. 1, 218 sit boni oratoris multa auribus accepisse, multa vidisse. Phil. 8, 28 haec . . . mandata . . . non dico animo ferre, verum auribus accipere potuistis. LVCR. 4, 982. 6, 164 NEP. Timol. 2, 2 OV. met. 10, 62 trist. 4, 1, 90 EPICED. Drusi 396. LIV. 6, 40, 14 omnia semper, quae magistratus ille docet, secundis auribus, quae ab nostrum quo dicentur, adversis accipietis (*cf.* 33, 46, 6. 35, 50, 1 aequis). 22, 39, 2 nec mea verba auribus vestris nec consilia animis acciperetis (*cf.* 27, 50, 7). 45, 27, 5 maiora (-am *V*) auribus accepta sunt, quam oculis noscuntur. SEN. suas. 1, 12 propitiis. VAL. MAX. 5, 4, 3. CALP. ecl. 6, 76 tu modo nos illis . . . auribus accipias (excip- *dett.*), quibus hunc (hinc *optimi*) et Acanthida nuper diceris . . . iudex audisse. QVINT. inst. 6, 1, 26. 10, 1, 10. TAC. hist. 1, 1. 54 pronis. 66 aequis auribus. 3, 56 ita formatis principis auribus, ut aspere quae utilia . . . acciperet. APVL. met. 6, 32 *sententiam* meis tam magnis. Ps. APVL. Ascl. 19 si non attentiore aurium obsequio verba loquentia acceperit. AMM. 14, 10, 13 aequis. 21, 13, 10. 26, 2, 7 paratis. PLAVT. Mil. 33 auribus peraurienda (*sic C*, peraudienda *ABD*). Rud. 224 voce oculis auribus ut pervestigarem. Stich. 102 numquis hic est alienus nostris dictis auceps auribus? TER. Hec. 363 partim quae perspexi hisce oculis, partim [quae] percepi (accepi ς) auribus. CIC. de orat. 2, 33 nihil hominum aut auribus aut mentibus iucundius *oratione* percipi possit. 2, 357. 3, 25 orat. 8. fin. 2, 29 quae (*voluptas*) palato percipiatur, quae auribus. epist. 4, 9, 1 OV. trist. 4, 2, 68 VAL. MAX. 1, 8, 1 VEG. mil. 3, 5. HIER. epist. 64, 10 multo . . . plus intellegitur, quod oculis videtur, quam quod aure percipitur. VVLG. iud. 5, 3 audite reges, auribus percipite (ἐνωτίσασθε). Iob 13, 17 psalm. 5, 2. 16, 1. 38, 13. 48, 2. 53, 4. 83, 9. 85, 6 Is. 1, 2. 10. 32, 9. 64, 4 Bar. 3, 9 Ioel 1, 2 act. 2, 14. ACC. trag. 292 ne quis nostra auribus verba cleperet (v. c. auribus *Vossius ad metrum restituendum*). PORC. LIC. carm. frg. 4, 2 dum Africani vocem divinam inhiat (inhuius et *pars codd.*) avidis auribus. VARRO Men. 218 vosque in theatro, qui voluptatem (volunt- *codd.*) auribus huc aucupatum con⟨cu⟩rristis domo. CIC. carm. frg. 29, 2 auribus ut . . . possis agnoscere cantus. orat. 9 effigiem auribus quaerimus. Verr. 5, 39 huius libidines non solum oculis, sed etiam auribus excitabantur. 5, 101 auribus . . . cupiditatem concepisti. Pis. 45 qui nos non oculis fugiat, auribus respuat, animo aspernetur (VAL. MAX. 7, 3, 6 quam utilitatem auribus respuerat, oculis pervidit). Phil. 3, 18 quem . . . amamus omnibusque horis oculis, auribus, complexu tenemus. RVT. LVP. 1, 13 et oculis et auribus scelus illius usurparent. CATVLL. 61, 55 te timens cupida novos captat aure maritus. VERG. Aen. 3, 514 Palinurus explorat ventos atque . . . auribus aera captat. OV. epist. 18, 53 auribus incertas voces captamus. Pont. 3, 4, 19 nos ea vix avidam vulgo captata per aurem. MANIL. 2, 510 *Capricornus* auribus et summi captat vestigia cancri. CVRT. 10, 5, 16 SEN. Herc. f. 790. CARM. epigr. 272, 3 (*in Memnonis statua*) auribus ipse meis cepi sumpsique canorum. AVIEN. Arat. 743 *Sirium* auribus atque animo capimus procul. HIER. epist. 48, 18 amator . . . castitatis praeconium pudicitiae intenta aure captabat. HOMER. 691 preces. VERG. Aen. 4, 359 vocem . . . his auribus hausi (OV. met. 13, 787 talia dicta. 14, 309. LIV. 27, 51, 1 oculis auribusque tantum gaudium. SEN. Oed. 383 STAT. Theb. 10, 771). HOR. 2, 13, 32 pugnas et exactos tyrannos . . . bibit aure volgus (OV. trist. 3, 5, 14. STAT. silv. 5, 2, 58 talia pronis auribus). PROP. 2, 25, 18 inmerita sustinet aure minas. OV. am. 1, 6, 42 verba dat in ventos aure repulsa tua? Pont. 4, 4, 14 verba tamen sunt haec aure recepta mea (VAL. MAX. 5, 10 ext. 3 *voces* efficaciter auribus. SEN. nat. 4 praef. 12. epist. 45, 7 apertis et propitiis. SVLP. SEV. chron. 2, 39, 5 *epistulam* aequis). MANIL. 2, 468 *stellae* invicem . . . auribus haerent (*cf.* SIL. 12, 518 Roma auribus haeret). 2, 496 in mutua tendunt (-dit *nonn.*) auribus *caeli animalia*. 506 nec non Arcitenens magno parere Leoni auribus . . . assuevit. VITR. 5, 2, 2 vox ab imis . . . priusquam . . . dissipabitur, auribus erit intellecta. SEN. Phoen. 224 ego ullos aure concipio sonos? Herc. f. 361 parumper aure verba patienti excipe (Tro. 617 PLIN. epist. 4, 193. COMM. instr. 31, 5 excipe doctrinam magis Salomonis in aures). STAT. Ach. 1, 794 aspicit intentum *Achillem* vigilique haec aure trahentem. Theb. 11, 252 mugitum hostilem summa tulit aure iuvencus. silv. 3, 5, 35 carmina . . . aure rapis vigili. QVINT. inst. 11, 3, 18 non haec *vox* minus auribus, quam oculis illa dinoscitur. PLIN. paneg. 19 fides et industria non per internuntios . . ., sed ab ipso te, nec auribus tuis, sed oculis probabuntur. 47 artes in complexu oculis auribus habes (*i. tenes*). epist. 7, 21, 2 solis auribus (*i. audiens*) studeo. FRONTO p. 101, 17 N. habeo enim quos pro te non oculis modo amem, sed etiam auribus. APVL. met. 3, 16 meis his . . . auribus audivi. TERT. scorp. 7 verba . . . nec auribus tantum modo audienda sunt, sed et mentibus. *cf.* pudic. 8 Iudaeus aure audiens et non audiens (*cf.* VVLG. act. 28, 26). ieiun. 6 anim. 24. VVLG. par. 17, 20 quos audivimus auribus nostris. Iob 28, 22. 42, 5 auditu auris audivi te (*cf.* psalm. 17, 45 in auditu auris oboedivit mihi). Sirach 43, 26 Ier. 26, 11 Ezech. 40, 4. 5 Matth. 13, 15 act. 28, 26. AVG. civ. 2, 27 p. 94 scelera . . . oculis et auribus publicis civitas tota discebat.

4 *in locutionibus, quae animi attentionem significant*: PLAVT. Cas. 475 enim vero huc aures magis sunt adhibendae mihi. Pseud. 153 huc adhibete auris, quae ego loquor. Mil. 358 habeo auris, loquere quid vis (SVET. Cal. 15 negavit se delatoribus aures habere). Cas. 641 optine auris. Mil. 954 loquere: auris meas profecto dedo (dido *codd.*) in dicionem tuam. CIC. Att. 1, 5, 4 multos dies auris meas Acutilio dedissem. 2, 14, 2. CALP. ecl. 4, 47 non ipse daret mihi forsitan aurem. BVC. Eins. 1, 2 vacuam pueris cantantibus. VAL. FL. 7, 419 iustas . . . vocibus. MIN. FEL. 4, 6. PERS. 4, 50 nequiquam populo bibulas donaveris aures. TAC. ann. 14, 21 aures studiis honestis et voluptatibus concessis impertire. MART. 11, 24, 2 aurem dum tibi praesto garrienti. TERT. spect. 27 quis aures diabolo adversus deum ministraverit? (*oppositum*: TAC. ann. 16, 26 subtraheret aures conviciis et probris.) PLAVT. Mil. 1336 temptabam spiraret annon. :: aurem admotam (adnostam *codd.*; adpostam *coni. Leo*) oportuit. TER. Phorm. 868 aurem admovi: ita animum coepi attendere, hoc modo sermonem captans. CIC. de orat. 2, 153. LIV. 38, 7, 8 pluribus locis aure admota sonitum fodientium captabant. SEN. epist. 10, 5. COLVM. 9, 9, 4 singulis alveis. PLIN. nat. 16, 184 ad caput trabis (8, 103 adposita). TAC. ann. 4, 69 nimis. ANTH. 452, 10. ITIN. Anton. Plac. rec. A 19 ponis aurem et audis. 22. HIER. epist. 22, 35 aure adposita, quid faciant, diligenter explorant. PLAVT. Bacch. 995 recita: aurium operam tibi dico. Merc. 14 dicam, si operast auribus atque advortendum (-dam *codd.*) ad (ut *codd.*) animum adest benignitas. Rud. 1293 suo mihi hic sermone arrexit aures. *cf.* TER. Andr. 933. VERG. Aen. 1, 152 silent arrectisque auribus adstant (*v.* SERV. *ad h. l.* translatio a mutis animalibus, quibus aures mobiles sunt *et* GLOSS. IV 431, 25 auribus adstant, ⟨ad⟩ audiendum adstant. Aen. 2, 303 CIRIS 210 CLAVD. 1, 210). VERG. Aen. 4, 183 *Fama* tot subrigit auris. CIC. Verr. 2, 28 quo tempore igitur auris iudex erigeret animumque attenderet? (Sull. 33 erigite mentis aurisque vestras et . . . attendite. SEN. dial. 7, 23, 4 epist. 68, 9. PLIN. epist. 5, 4, 4 erexi aures tuas). SEN. epist. 123, 16 nos ad illa potius aures derigamus (dirig- *BA*) (*cf.* HOR. epod. 6, 7 agam per altas aure sublata nives. PROP. 3, 6, 8 suspensis auribus ista bibam). ENN. trag. 277 more antiquo audibo atque (neque *multi*) auris tibi contra utendas dabo (SYMM. epist. 1, 3, 3. *cf.* PLIN. epist. 7, 30, 3 *rustici* auribus meis . . . abutuntur). ACC. trag. 281 simul aurem attendo, ut quirem exaudire amplius (LVCR. 6, 920 quo magis attentas auris animumque reposco. OV. Pont. 4, 4, 36 patres . . . intendent aures ad tua verba suas. MANIL. 2, 511 Geminis intendit Aquarius aurem (-rum *al.*). PLIN. paneg. 62 huic aures huic oculos intende). HOR. sat. 1, 1, 22 Iuppiter . . . neque se fore posthac tam facilem dicat, votis ut praebeat aurem. PANEG. in Mess. 132 Iuppiter . . . intentaque tuis precibus se praebuit aure. PROP. 2, 21, 15 a, nimium faciles aurem praebere puellae. OV. met. 8, 821 vocibus ambiguis deceptam praebuit aurem. GERM. 99 nec surdam praebes venerantibus aurem. IVV. 1, 5, 107 facilem. PLIN. epist. 2, 14, 8. SVET. Cal. 22 cum . . . Iove . . . fabulabatur modo insusurrans ac praebens invicem aurem. VVLG. Iob 6, 28. OV. ars 2, 347 tibi semper praebeat aures (-rem *unus*). met. 3, 692. 5, 334. 6, 1. 15, 465 trist. 3, 7, 25 LIV. 38, 52, 11. 40, 8, 3. 40, 54, 7 SEN. contr. 7, 1 (16), 4 VAL. MAX. 2, 4, 4 SEN. dial. 6, 5, 3. CVRT. 8, 6, 25 sermonibus . . . faciles. TAC. ann. 1, 16. 12, 4. 42 VVLG. sap. 6, 3. HOR. sat. 2, 5, 95 aurem substringe loquaci. PROP. 2, 13, 15 quae si forte bonas ad pacem verterit aures. 1, 1, 37 si quis monitis tardas adverterit aures. OV. fast. 1, 179 ad primam vocem timidas. MANIL. 3, 37 quicumque meis advertere coepit aurem oculosque potes. SIL. 15, 63 huc. 16, 212. 294. TAC. ann. 1, 41 gemitus et planctus militum aures oraque advertere. MART. 6, 64, 8 quibus (*nugis*) aurem advertere totam non aspernantur proceres. PETRON. 110 *ext.* conversis . . . omnibus in se vultibus aurisque sic orsus est. TAC. hist. 1, 40 attoniti vultus et conversae ad omnia aures. *oppositum*: avertere aures: LYDIA 27 Iuppiter avertas aurem. LYGD. 3, 28 audiat a[d]versa non meus aure deus. LIV. 24, 26, 10 aversis auribus animisque. 38, 33, 11 a[d]versis auribus pauca locuti (*cf.* 41, 10, 6). SEN. contr. 1, 2, 5 QVINT. decl. 337 p. 329, 29. VVLG. thren. 3, 56 ne avertas aurem tuam a singultu meo. HOR. epist. 1, 1, 40 nemo adeo ferus est, ut non mitescere possit, si modo culturae patientem commodet aurem (OV. trist. 5, 12, 53. SEN. Phaedr. 600 paulum . . . secretus. ARNOB. nat. 1, 6 omnes salutaribus eius (*Christi*) pacificisque decretis aurem. FIRM. err. 25, 1 vos, domini imperatores, sanctarum aurium vestrarum mihi commodate patientiam). VAL. MAX. 5, 8, 3 consulere se volentibus vacuas aures accommodavit. HOMER. 642 dictis. QVEROL. p. 15, 8 paululum. p. 15, 10. RVFIN. Adamant. 4, 1 disputationi. HIER. epist. 20, 6 peregrino . . . sermoni. 22, 34 paulisper. 125, 18 inrisoribus . . . ne libenter. HOR. carm. 3, 11, 8 dic modos, Lyde quibus obstinatas adplicet auris (carm. saec. 72 Diana . . . votis puerorum amicas. MANIL. 2, 497 at Leo cum Geminis aciem coniungit et aurem. SEN. dial. 10, 2, 5 ille aures suas ad tua verba demisit. PETRON. 105 deflectit aures

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Tryphaena...credentes. SIL. 9,57 aures pande deo (AVIEN. Arat. 292 pande sacris aurem. CLAVD. 22,47 rumoribus). ITIN. Alex. 54 si quis aurem ad fidem dicentis inclinet. *formula Christianorum e scriptura sancta sumpta*: HIER. epist. 65,16 *saep.* (*cf.* 22,24 ne declines aurem tuam in verba malitiae). VVLG. IV reg. 19,16 inclina aurem tuam (κλῖνον ... τὸ οὖς) et audi. psalm. 16,6 mihi et exaudi. 30,3 ad me. 44,11. 48,15 in parabolam. 70,2. 77,1. 85,1. 87,3. 114,2. prov. 4,20 ad eloquia mea. 5,1 prudentiae meae. 5,13. 22,17. Sirach 2,2 et suscipe verba. 4,8 declina pauperi sine tristitia aurem tuam. 6,34. 51,21 modice. Is. 37,17. 55,3 Ier. 7,24. 26. 11,8. 17,23. 25,4. 34,14. 35,15. 44,5 Bar. 2,16 Dan. 9,18. MART. CAP. 1,139 haec cum Iuno adfixa ... adclinatis eius auribus intimaret. OPTAT. 2,23 p. 60 parare debebas aures ad audiendum. VVLG. I reg. 20,13 revelabo aurem tuam (ἀποκαλύψω τὸ ὠτίον σου). II reg. 7,27. Iob 36,10 (τοῦ δικαίου εἰσακούσεται). 36,15 (*aliter graece*). Is. 22,14 revelata (ἀνακεκαλυμμένα) est in auribus (ἐν τοῖς ὠσίν) meis vox Domini.

5 *afficere aures alicuius aliquo modo*: **a** *cum accusativo*: PLAVT. Cist. 118 istoc ergo auris graviter obtundo tuas. Poen. 434 pergin auris tundere? RHET. Her. 3,9,17 si vehementer aures auditorum obtu⟨n⟩sae videbuntur atque animi defatigati ... multitudine verborum. CIC. Verr. 4,157. SEN. nat. 4,2,5 obtusis adsiduo fragore auribus. STAT. silv. 5,1,71 obtunsaeque aures (*cf.* CVRT. 8,4,4 attonitis auribus. STAT. Theb. 4,669). PLAVT. Epid. 434 pugnis ... eradicabam hominum auris. Pers. 182 eius auris, quae mandata sunt, onerabo (HOR. sat. 1,10,10 verbis lassas onerantibus auris). 748 tuan ego causa cuiquam mortali libero auris atteram? Poen. 1375 quod verbum aures meas tetigit. Rud. 233 VARRO frg. epist. Non. p. 263 CIC. Att. 13,47ᵃ. LVCR. 1,644 *Graeci* vera ... constituunt, quae belle tangere possunt auris. OV. epist. 3,59 scelus ... pavidas ... contigit. met. 1,21. 15,497 Pont. 4,9,125 GERM. 37 CALP. ecl. 3,39 SIL. 13,153 IVV. 4,10,341. PLAVT. Rud. 1226 replevit (PETRON. 105 voce). CIC. rep. 6,18 complet. agr. 3,3. Q. CIC. pet. 49 ut quam plurimorum aures optimo sermone compleantur (*cf.* CIC. de orat. 2,355 infundere in auris ... orationem). CIC. orat. 104 implet. OV. met. 12,56 vacuas ... sermonibus. LIV. 35,32,3. 45,31,6 CVRT. 4,12,21. 9,8,7. 10,1,28 BVC. Eins. 1,45 VAL. FL. 2,388 STAT. Theb. 4,309. AVIEN. Arat. 406 tuas aures implebit fabula solers. OPTAT. 3,12 p. 100 opinio falsa eorum aures et omnium populorum impleverat. *cf.* 1,20 p. 22 rumoribus falsis cunctorum aures insererent. FAV. EVL. p. 19,7 quis est qui implet aures meas sonus? ENN. trag. 296 sed sonitus auris meas pedum pulsu increpat (VARRO Men. 124 propter [*i. q. ex propinquo*] percrepis vocibus volitans aureis volgi). ACC. trag. 169 nihil credo auguribus, qui auris verbis divitant. LVCIL. 959 quae quondam populi res (*Vahlen*; oris *codd.*) aures, pectora rumpit. 1093 nequam aurum est, auris quodvis vehementius ambit (*sc. cum aureorum sonitu eas facit ebrias*). VARRO Men. 11 auris veneri⟨i⟩s vocabulis imbui noluerunt (*cf.* CVRT. 4,10, 17. MART. 7,26,4 hae facetae carmen imbuant aures. PLIN. paneg. 26 TAC. hist. 4,7 GELL. 1,26,5). 387 cavo fonte ut cum irrigavit (umor rigavit *Bücheler*) cavata aurium anfracta. ling. 9,17 his (*i. novis verborum declinationibus*) boni poetae, maxime scenici, consuetudine subigere aures populi debent. RHET. Her. 4,25,35 iniuriae ... convicio auris (-es *CE*) ... violant. CIC. Mur. 87 si iniuste neminem laesit ..., si nullius auris voluntatemque violavit (*cf.* CIRIS 312 PETRON. 85). prov. 22 cuius litteris, fama, nuntiis celebrantur aures cotidie meae novis nominibus gentium, nationum, locorum. har. resp. 55 verbo illo nefario temptatas auris nostras (CIRIS 355). Balb. 4 quae (*oratio*) non praetervecta sit auris vestras. Rab. Post. 40 auris refersit istis sermonibus. Ligar. 24 ne offendam tuas patientissimas auris (LIV. 33,11,9. 37,49,2. SEN. dial. 4,25,4 tracti subsellii stridor. TAC. dial. 10 pro periclitante amico potentiorum aures offendere). leg. 2,38 fuit in auribus animisque mutatis etiam huic mutationi locus. phil. frg. VI 14 (Macr. sat. 6,2,33) ut ... aures ab oculis vincerentur. LVCR. 4,597 voces ... auris ... lacessant. 4,542 penetrant auris primordia (613). 563 verbum ... perciet auris. 5,1054 nec ... ferrent ... auris vocis inauditos sonitus obtundere frustra. 6,119 aridus unde auris terget sonus. 6,183 inde sonus sequitur, qui tardius adficit auris. VERG. georg. 4,349 iterum maternas impulit aures (-is *G*) luctus (*cf.* Aen. 12,618 SEN. Med. 116 Herc. f. 415 Phaedr. 850. PERS. 2,21 quo tu Iovis aurem impellere temptas. SIL. 2,580 turbatas hortatibus impulit aures [HOMER. 31 *l.* aras]. STAT. Theb. 4,801. 5,554. 6,228 et lituis aures circumpulsantur acutis). VERG. Aen. 3,294 incredibilis rerum fama occupat auris (CVRT. 10,1,37 falsis criminibus. VAL. FL. 4,664 pavor). 8,582 gravior neu nuntius auris volneret (AVIEN. ora 677 dura vocabula auremque primum cuncta vulnerantia. *cf.* SIL. 6,80 funesti rumore mali iam saucius aures). CVLEX 150 geminas avium vox obstrepit aures (PLIN. paneg. 26 plerique inritis precibus surdas principis aures obstrepebant). HOR. carm. 2,1,18 murmure cornuum perstringis aures (SIL. 15,459 perstrinxerat auris murmur triste tubae). sat. 2,2,94 *fama* carmine gratior aurem occupet humanam. epist. 1,13,17. 1,1,7 est mihi purgatam crebro qui personet aurem (PETRON. 121,113 fragor armorum ... personat aures. HIER. epist. 125,16 sunt ... qui nimia lectione, dum diebus ac noctibus auribus suis personant, vertuntur in melancholiam). 1,16, 26 verbis vacuas permulceat auris (OV. met. 5,561 canor mulcendas natus ad aures. trist. 2,358 plurima mulcendis auribus apta. SIL. 11,290. FRONTO p. 22,1. APVL. met. 1,1 aures ... tuas benivolas lepido susurro permulceam). 2,1,127 torquet ab obscaenis iam nunc sermonibus aurem *poeta*. PROP. 2,30,15 antiquis onerantur legibus aures (PS. SALL. in Tull. 6 etiamne aures nostras odio tuo onerabis). SEN. epist. 3,4 in quaslibet aures quicquid illos ur⟨ser⟩it exonerant. PROP. 3,15,45 fabula nulla tuas de nobis concitet aures. OV. met. 4,271 factum mirabile ceperat (HIER. epist. 21,13 dum aures versibus dulci modulatione currentibus capiunt, animam quoque penetrant). 9,673 monuit. trist. 2,503 incestis temerari vocibus. 4,10,49 et tenuit nostras numerosus Horatius aures, dum ferit Ausonia carmina culta lyra. Pont. 1,2,117 vox ... molliat. LIV. 2,64,11 aures agitante sonitu (SEN. epist. 56,7 sonus). MANIL. 2,477 aliorum (*sc. astrorum*) oculos, aliorum contulit aures *deus*. SEN. Ag. 635 tacitumque murmur percussit aures (epist. 114,15 virilem putant et fortem *iuncturam*, quae aurem in aequalitate percutiat. LVCAN. 6,163 securasque fragor concussit Caesaris aures. PETRON. 68 nullus sonus ... acidior percussit aures meas. SIL. 6,568 aures percussae graviore malo. IVV. 4,11,197 fragor aurem percutit). SEN. Herc. O. 1437 quis sonus nostras ferit caelestis auris (1944 trepidas. LVCAN. 2,33 adsuetas crebris feriunt ululatibus aures [-as *M*]. SEN. epist. 83,6 subita aliqua et universa voce feriuntur aures meae. QVINT. inst. 8,5,13 ut omnis locus [τόπος], omnis sensus in fine sermonis feriat aurem). Herc. O. 1129 sed quis non modicus fragor aures attonitas movet? dial. 4,2,6 militaris viri in media pace iam togati aures tuba suscitat (VAL. FL. 2,125). dial. 6,19,6 ne conviciis quidem ullis verecundae aures verberantur (epist. 56,4. LVCAN. 7,26 nullas tuba verberat aures. HOMER. 841 diverberat horror. TAC. Agr. 41 quibus sermonibus ... Domitiani quoque aures verberatas). epist. 75,7 quid aures meas scabis? quid oblectas? 40,3 *orator* nec extendat aures nec obruat. OCTAVIA 72 vox ... perculit. CVRT. 6,2,21 illi modo vulgi aures praepararent sibi. 8,13,11 horrendo stridore ... fatigabant. 8,14,11 ad notum sonum auribus *elephantorum* mitigatis. 10,5,11 *Macedones* aures eius (*Alexandri*) debita appellatione fraudassent. VAL. FL. 7,295 iamque toro trepidas infelix obruit aures. SIL. 11,69 tumidis incendit vocibus aures. 11,580 spumanti turbine perflas ignorantum aures. STAT. silv. 4,4,26 inde sonus geminas mihi circuit aures. IVV. 3,9,113 miseram vinosus inebriet aurem. TAC. ann. 3,50 nefaria voce Clutorius Priscus mentem suam et aures hominum polluerit. PLIN. epist. 1,18,4 illa actio mihi aures hominum, illa ianuam famae patefecit. TERT. spect. 13 aures et oculos ab ... voluptatibus abstinemus. 21 ab omni spurco verbo aures tuetur. AMBR. hex. 4,1,1 emunda aurem, ut vase sincero scripturae divinae nitida fluenta suscipias. fid. 1,20, 136 domini aures Augusti mentis emunda. HIER. epist. 61,4 tanto piaculo totius orbis aures maculat (TERT. pudic. 1 pudica ... carebit etiam aurium macula). AVELL. p. 667,19 quosdam sanctas aures vestras perturbare. CLAVD. 4,20 fertur ... Mavors clementior ... Pieriis aures pacificare modis. **b** *cum dativo*: RHET. Her. 4,51,65 auribus meis opplorare desinitis. CIC. de orat. 2,19 *Graeci* se inculcant auribus nostris (VAL. MAX. 2,7 ext. 2 *dux* exercitus ... auribus *inculcavit* a militibus imperatorem potius quam hostem metui debere). BELL. Hisp. 30,4 quod cum hominum auribus esset obiectum. HOR. epist. 1,19,43 Iovis auribus ista servas. VAL. MAX. 2,2,1 quod tam multorum auribus fuerat commissum (SEN. Phaedr. 608 committe curas auribus ... meis. IVV. 6,459 auribus extentis magnos commisit elenchos). SEN. Oed. 1020 iam parce verbis, mater, et parce auribus (nat. 2,2,4 benef. 2,11,6 CVRT. 4,10,26 PLIN. paneg. 68). STAT. Theb. 9,179 ululatus oberrat (aderr- *al.*) auribus. SVET. diff. p. 284 R. ostentum ... oculis et auribus obicitur. PETRON. 3 nisi quasdam insidias auribus fecerint. COD. Theod. 7,1,16 donec de his clementiae nostrae auribus intimetur. 11,30,66 consultationes ... quantocius auribus intimare cogantur. **c** *cum ablativo*: OV. epist. 19,98 et vocem memori condidit aure tuam. VAL. FL. 2,44 non aure quiescit, non oculis. STAT. Theb. 7,123 ni fallimur aure. *cf.* QVINT. decl. 388 p. 437,4 PLIN. paneg. 61.

6 *vox ad auris advolat, accidit, pervenit sim.*: PLAVT. Amph. 325 vox mi ad aures advolavit. Merc. 864 nescio quoia vox ad auris (-es *CD*) mi advolavit. Rud. 332 (CARM. epigr. 219,19 volans aurem ad proximam). Capt. 548 ne tu quod istic fabuletur, auris immittas tuas. Stich. 88 certo enim mihi paternae vocis sonitus auris accidit (*cf.* VAL. FL. 2,452). TER. Hec. 482 haud invito ad auris (-es *A pars ς*) sermo mihi accessit tuos. ACC. trag. 449 nota vox ad auris accidit (LVCR. 2,1024 nam tibi vementer (-tes *codd.*) nova res molitur ad auris accedere). CIC. Sest. 107 nihil ut umquam videretur tam populare ad populi Romani auris accidisse. Vatin. 4 verbum ... quod non iucundum et honorificum ad auris tuas accidat (accidit, accedat *alii*). de orat. 2,24. RVT. LVP. 1,17 iucundum auribus accidere (acced- *codd.*) consuevit. LIV. 8,24,11 quod ubi ad aures accidit regis. 26,40,10 clamor Romanus. 24,46,5 *strepitus* accidens (accedensque *codd.*) auribus. VAL. FL. 4,580 vox ... excidit auris (-es *al.*). STAT. Theb. 5,732 placidasque accessus *est* ad aures (silv. 5,1,19 miseram qui (que *codd.*) accessus ad aurem coniugis orbati?). 12,352 cum

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tamen erectas extremus virginis aures accessit sonus. PLIN. paneg. 92 auribus accidat clamor. TAC. ann. 15, 67 nihil ... gravius auribus Neronis accidisse constitit. CARM. epigr. 227, 3 (*in Memnonis statua c. a. 150 p. Chr.*) meas quoque auris Memnonis vox accidit. FRONTO p. 73, 6 N. tametsi paria sint, graviora tamen videntur, quae ad aures prius accidunt (acced- *marg.*). p. 173, 23 laus ad me de ingenio eius iam pervaserat, quam veram ad aures meas accidisse usu didici. APVL. met. 5, 4 clemens (demens *codd.*) quidam sonus aures eius accedit. LVCIL. 917 sicubi ad auris fama ... allata (CIC. Manil. 25 *calamitatem* rumor. APVL. met. 5, 3 multitudinis conferta vox aures eius affertur. 9, 13 fabulam ... ad aures vestras adferre decrevi. 9, 16 sermo talis meas adfertur auris). ACC. trag. 406 consimilem ad auris cantum et auditum refert. CATVLL. 63, 75 geminas deorum (matris *Lachm.*) ad auris nova nuntia referens. BELL. Hisp. 31, 6 crepitus auribus oblatus. VERG. ecl. 3, 73 partem aliquam, venti, divom referatis ad auris (Aen. 7, 166 regis ad auris ... nuntius ... reportat advenisse viros). OV. ars 3, 699 coniugis ad timidas aliquis male sedulus aures auditos memori rettulit (detulit *Merkel*, pertulit *Heins.*) ore sonos. met. 3, 462 verba refers aures non pervenientia nostras. 4, 41 *narrationem* in medium vacuas referamus ad aures. trist. 4, 10, 113. VITR. 5, 8, 1 ne ... *vox* repulsa resiliens incertas auribus referat significationes. VAL. FL. 7, 267 haec dominae referas ad virginis aurem. TAC. ann. 4, 39 spes votaque sua non prius ad deos quam ad principum aures conferret. LVCR. 4, 1062 illius et nomen dulce obversatur ad auris (5, 100 insolitam rem adportes auribus. 1, 417 argumentorum sit copia missa per auris). VERG. Aen. 3, 40 vox reddita fertur ad auris, *cf.* 93. MANIL. 4, 575 verba maligna novas mutantis semper ad auris, crimina per populum populi ferre ore bilingui. CALP. ecl. 1, 94 forsitan augustas feret haec Meliboeus ad aures. SIL. 17, 523 ne *Scipionis voces* Lybici ducis (*Hannibalis*) impavidas ferrentur ad aures. STAT. Theb. 7, 227 nuntius attonitas iamdudum Eteoclis ad aures explorata ferens. TAC. ann. 4, 39 ita insuevisse, ut spes votaque sua non prius ad deos quam ad principum aures conferret. SEN. contr. 9 praef. 5 vox ad aures iudicis perferenda. epist. 94, 53 nulla ad aures nostras vox impune perfertur. APVL. met. 9, 19 devorato pudore (timore *al.*) et dimota cunctatione sic ad aures dominae mandatum perfert. TERT. idol. 21 per aures infere⟨n⟩s nobis idololatriam. CIC. Verr. 4, 132 nihil te eorum audisse, nihil ad tuas auris de infamia tua pervenisse. 5, 64. Catil. 4, 14 res voces. Sulla 12 suspicionis fama. Phil. 10, 6 efferri hoc foras et ad populi Romani auris pervenire. NEP. Milt. 3, 6 Miltiades non dubitans ... ad regis aures consilia sua perventura. Pel. 3, 1 magistratuum Thebanorum statim ad auris pervenit exules in urbem venisse. VERG. Aen. 2, 81 fando aliquod si forte tuas pervenit ad auris (-es *V*) ... nomen. 9, 393. OV. ars 2, 449 simul invitas crimen pervenit ad aures. met. 5, 256. 7, 694. 8, 133. 9, 8. 10, 382 fast. 3, 661 Pont. 1, 9, 5. 2, 5, 33. 2, 9, 3 LIV. 37, 17, 9 VITR. 1, 1, 9. 5, 3, 7. 8 VAL. MAX. 1, 6, 7. 1, 7, 6. 5, 1 ext. 3 PHAEDR. 2 epil. 12 SEN. dial. 7, 25, 8 PETRON. 107 TAC. dial. 14. 20 SIL. 12, 338 HOMER. 328 STAT. Ach. 1, 728 APVL. met. 10, 15. VERG. Aen. 2, 119 vulgi quae vox ut venit ad auris (-es *M*²). HOR. ars 255 OV. epist. 11, 71. 12, 137. met. 14, 749 Pont. 2, 4, 13 SEN. Ag. 397ᵃ dial. 11, 5, 6 OCTAVIA 273 VAL. FL. 8, 134. SIL. 4, 260 dira per auris vox venit. STAT. Theb. 11, 745 et si demissas veniat mugitus ad aures. APVL. mund. 15. CIC. dom. 3 quoniam ille demens ... aliquem se aditum ad auris vestras esse habiturum putavit. VERG. Aen. 9, 472 nuntia Fama ruit matrisque adlabitur auris (*cf.* STAT. Theb. 9, 35 *fama* trepidas lapsa est Polynicis ad aures. MART. CAP. 2, 98 virginis interea trepidas perlabitur aures Fama). HOR. ars 388 siquid ... olim scripseris, in Maeci descendat iudicis auris et patris et nostras. VERG. Aen. 1, 376 si vestras forte per auris Troiae nomen iit. HOR. sat. 2, 1, 19 verba per attentam non ibunt Caesaris aurem (*sic iam* LVCR. 6, 777 multa meant inimica per auris). OV. met. 4, 77 datus est verbis ad amicas transitus aures (*cf.* STAT. Theb. 1, 590. QVINT. inst. 4, 1, 46 aditum sibi ad aures faciat. PLIN. paneg. 41). 9, 137 fama loquax praecessit ad aures. 12, 42 penetratque cavas vox omnis ad aures. 12, 426 quae (*dicta*) clamor ad aures arcuit (*sic pauci* ς; arguit *vulg.*) ire meas (OV. Pont. 4, 5, 1 ite, leves elegi, doctas ad consulis aures. SIL. 11, 77 per auris it vestras. STAT. Theb. 1, 670 si dudum certus ad aures clamor iit). OV. Pont. 1, 2, 129 placidas orator missus ad aures (LIV. 25, 21, 7 nihil, quod salutare esset, non modo ad animum, sed ne ad aures quidem admittebat. 23, 13, 6 nihil ... auribus admittebant. 23, 19, 15. 29, 3, 7. 33, 35, 4 consilium ... admittere auribus. VAL. MAX. 8, 9, 2. VAL. FL. 7, 98 nuntius hinc saevas Peliae mittatur ad aures). *cf.* HOR. ars 180 segnius inritant animos demissa per aurem, quam quae sunt oculis subiecta. LIV. 22, 14, 15 ad aures ... militum dicta ferocia evolvebantur. VITR. 5, 8, 2 *vox* egrediatur ad aures diserta verborum claritate. CELS. 6, 4 p. 224 ὀφίασις (*morbi genus*) ad aures duobus capitibus serpit (TERT. nat. 1, 4 fama ... in traduces quodammodo linguarum et aurium serpit). SIL. 6, 519 ultima vox duras haec tunc penetravit ad auris (12, 211 quamvis obstructas saevus *clamor* penetrabat in auris). 11, 189 haec vana aversas Decius iactavit ad auris. 432 dulcem ... per auris ... infundit ... cantum. 13, 22 durabat vigor ac sensim diffusus ad auris (oras *Blass*) ... crescebat ... fervor. 17, 42 graviora per auris (auras *vulg.*) ... sonuerunt tympana. STAT. Theb. 5, 719 sed Lemnos ad aures ut primum dictusque Thoas ... inruerant. *nota* PROP. 2, 32, 23 nuper enim de te nostras ... ad aures rumor ... non bonus ... fuit.

7 *cum adiectivis, participiis, quae saepe animi statum et affectum exprimunt* (*alia v. sub 3*): PLAVT. Mil. 774 perpur⟨i⟩gatis damus tibi ... operam auribus. Cas. 29 aures vocivae si sunt animum advortite. Pseud. 469 fac sis vocivas ... aedis aurium. Trin. 11 date vocivas aures dum loquor (LVCR. 1, 50 vacuas auris ⟨animumque⟩ semotum a curis adhibe veram ad rationem. OV. am. 3, 1, 62). *oppositum*: TITIN. com. 151 plenas auris adfero (SEN. benef. 6, 33, 1 plenas aures adulationibus aliquando vera vox intret). LIV. 38, 10, 3 praeoccupatas aures animosque principum ... criminibus Philippi invenerunt. 42, 14, 2 praeoccupatis non auribus magis quam animis. 45, 19, 9 is ad occupatas iam aures sollicitatumque iam animum cum venisset. PHAEDR. 3 prol. 7 quod occupatis auribus non convenit, fortasse dices. VARRO Men. 144 ceteri scolastici saturis (scolasticis muris *codd.*) auribus scolica dape atque (aqua *codd.*) ebriis sophistice (*Bücheler*; festice *codd.*) aperantologia consurgimus ieiunis oculis. CIC. Att. 2, 14, 1 venias ad sitientis auris. PVBLIL. D 11 difficilem habere oportet aurem ad crimina (SEN. dial. 4, 22, 3 ne sint aures criminantibus faciles). N 36 non semper aurem facilem habet felicitas (facilitas *codd.*). VAL. MAX. 4, 7, 4 nec difficiles Antoni aures habuit. SEN. Phaedr. 414 det facilis aures. QVINT. inst. 6, 5, 8 *Demosthenes* faciles habuit aures. VERG. Aen. 4, 428 cur mea dicta neget duras demittere in auris (-es *M*) (LVCAN. 10, 104 nequiquam duras temptasset Caesaris aures. HIER. epist. 66, 1 quae enim aures tam durae possunt sine lacrimis Paulinae audire nomen). HOR. sat. 2, 6, 46 quae rimosa bene deponuntur in aure (PORPH. ad h. l. quae bene committuntur auribus rimosis, hoc est, quae facile proferuntur in medium, nihil scilicet de secreto habendis). 2, 8, 78 tum in lecto ... videres stridere secreta divisos aure susurros. carm. 1, 27, 18 quidquid habes, age depone tutis auribus. OV. epist. 12, 176 in iustis auribus apta loqui. LIV. 2, 61, 9 laudationem ... aequis auribus mortui audivit. 22, 25, 12 dictator ... ne in senatu quidem satis aequis auribus audiebatur. 35, 50, 2 facile erat orationem apud faventes aequis auribus accipi. SEN. dial. 2, 9, 4 huic proposito aequisque et animis et auribus adsimus. CVRT. 8, 5, 20 aequis auribus Callisthenes veluti vindex publicae libertatis audiebatur. PLIN. epist. 1, 8, 6 alienae ... laudes parum aequis auribus accipi solent. TAC. hist. 1, 66 verba Fabi ... aequis auribus accepta. AMM. 14, 10, 23. 21, 13, 10. 26, 2, 7. SVLP. SEV. chron. 2, 39, 5 si eam (*epistulam*) aequis auribus recepisset. LIV. 6, 40, 14 omnia semper, quae magistratus dicet, secundis auribus, quae ab nostrum quo dicentur, adversis accipietis? 42, 28, 2. 33, 46, 6. 24, 5, 5 *Dionysii tyranni* superbae aures, contumeliosa dicta. 34, 5, 13 SEN. dial. 4, 21, 7. epist. 40, 4 movere vult turbam et inconsultas aures impetu rapere. 58, 6 cupio, si fieri potest, propitiis auribus tuis 'essentiam' dicere; si minus, dicam et iratis. 108, 39 ne ad rem spinosam et auribus erectis curiosisque audiendam lassus accedas. CVRT. 9, 3, 6 praebe, quaeso, propitias aures (VLP. dig. 23, 3, 33 iudex propitiis (propriis *al.*) auribus audiet mulierem). 7, 2, 37 ab auribus credulis. PERS. 1, 126 inde vaporata lector mihi ferveat aure (5, 63 cultor ... iuvenum purgatas inseris aures fruge Cleanthea. 5, 86 stoicus hic aurem mordaci lotus aceto). SEN. benef. 6, 29, 2 au[t]res, si deliberare velit, diligentes, tutae, si credere. STAT. Theb. 1, 552 tacita ... inmurmurat aure. 12, 545 victor ... poscit ... benigna aure (benigno ore *Baehrens*) preces. MART. 6, 42, 22 non attendis et aure me supina iam dudum quasi neglegenter audis. 7, 32, 5 at iuvenes alios fracta colit aure magister. 12 praef. ut familiarissimas mihi aures suas exciperem adventoria sua. TAC. dial. 40 populi pronis ... auribus uti. hist. 1, 54 pronis auribus accipiuntur (CLAVD. 15, 426). hist. 3, 56 ita formatis principis auribus, ut aspere quae utilia ... acciperet. ann. 1, 65 lentae adversum imperia aures. FIRM. err. 25, 4 quia ... curiosis auribus satisfecimus, reliqua persequamur, ut vel sic pollutarum aurium sordes purificans possit sermo purgare. 26, 1 symbolum ... miserorum hominum credulis auribus traditur. CLAVD. 1, 98 vanas aures. 22, 47 avidam aurem. 304 castis ... auribus. 25, 17 gratas. 26, 206 *aures* festae. carm. min. 18, 8 docili *aure*. AVELL. p. 667, 19 quosdam sanctas aures vestras perturbare. 718, 11 piis mansuetudinis vestrae auribus. AMM. 14, 11, 4 cum haec sollicitas eius aures everberarent. 15, 3, 5 id patulis imperatoris auribus infundebat (18, 3, 6). 20, 7, 14 trepidis superatorum auribus Persarum intonante fragore. AVSON. 340 p. 158, 5 sed laboravi, ut ... apud aures indulgentissimas absurda concinerent. 332, 40 p. 26 mitibus audi auribus hoc Nemesis. 358 p. 215 hactenus castis auribus audiendum mysterium nuptiale.
ab adiectivo pendet ablativus: STAT. silv. 1, 4, 119 assiduus nunc aure vigil, nunc lumine. Theb. 1, 366 aure pavens [12, 222 *legitur* ore pavescens]. MART. 13, 2, 9 si candidus aure (*i. sobrius*) ... venis.
genetivus: TERT. anim. 10 culices ne in tenebris quidem aurium caeci.

8 *aures, quasi personatae, aliquid faciunt* (*alia v. sub 9*): PLAVT. Asin. 331 istuc quod adfers aures exspectant meae. Cas. 631 unde meae usurpant aures son⟨it⟩um. Mil. 883 adbibere auris meae tuae (-am *codd.*) [m]oram orationis. Pers. 495 auxilium exposcunt (expostu-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

lant *P*). Poen. 968 orationem ... dulcem devorant. ENN. trag. 99 iam dudum ab ludis animus atque aures avent avide expectantes nuntium. 218 fluctus (fructus *codd.*) verborum ... aucupant. CATO or. frg. (Non. p. 89) 37, 2 nobis calliscerunt (-luerunt *Müll.*) ad iniurias. CIC. Verr. 1, 48 ut in eorum consiliis omnibus non modo aures hominum, sed etiam oculi [populi Romani] interesse videantur. 3, 24 crimen accipiunt. Catil. 1, 6 multorum te etiam oculi et aures non sentientem ... speculabuntur atque custodient. Sulla 26 si domus, si animus, si aures patent omnibus (*cf.* Phil. 14, 20 meam domum measque auris dies noctisque omnium praeceptis monitisque patuisse. epist. 3, 8, 3 quam si cuius aures ad hanc disputationem patent (putant *codd.*). part. 5, 15 VAL. MAX. 7, 3, 6 TAC. dial. 9. APVL. met. 10, 28 et domus et aures praesidis patefierent. COMM. instr. 2, 35, 6). Sulla 70 haec respuerent (*cf.* Planc. 44 part. 15 VAL. MAX. 7, 3, 6 TAC. dial. 9). Arch. 12 convicio defessae conquiescant. Mil. 33 an vero ... vestrae peregrinantur aures neque in hoc pervagato civitatis sermone versantur. rep. 6, 19 ut eum (*sonitum*) aures hominum capere non possint. epist. 16, 21, 2 ut non solum animus a factis, sed aures quoque a commemoratione abhorrent. ad Q. fr. 1, 1, 13 sint aures tuae ⟨eae⟩, quae id, quod audiunt, existimentur audire, non in quas ficte et simulate quaestus causa insusurretur. CATVLL. 84, 7 hoc misso in Syriam requiērant omnibus aures. PVBLIL. I 35 iniuriam aures facilius quam oculi ferunt. OV. fast. 1, 73 lite vacent aures (SEN. dial. 9, 2, 13 a plausu et fragore). MANIL. 4, 435 in vanum ... labor cedit, quem despicit auris. VAL. MAX. 9, 2, 1 lamentabiles quiritatus trepidae civitatis aures receperunt. QVINT. inst. 11, 1, 91. TERT. test. anim. 5 exceperat. SEN. Phoen. 232 aures ingerunt quidquid mihi donastis, oculi. epist. 69, 2 sine aures adsuescere sanioribus verbis. LVCAN. 2, 273 quam laetae Caesaris aures accipient tantum venisse in proelia civem. SIL. 10, 61 pertulerunt aures suadentem monstra Metellum. MART. 9, 83, 3 multum oculi, sed plus aures debere fatentur. IVV. 10, 215 clamore opus est, ut sentiat auris, quem dicat venisse puer. APVL. met. 2, 4 aures rigent. Socr. 2 p. 122 *deorum* nomina ... sunt nostris auribus iam diu cognita. flor. 18 p. 86. TERT. nat. 2, 1 hiant. OPTAT. 3, 12 p. 100 hoc cum acciperent aures, percussi sunt et animi. AVSON. 146, 10 p. 12 tibi (*notario*) nec aures ambigunt. HIER. hom. Orig. in Ezech. 2 p. 902 pruriunt (epist. 133, 4). epist. 133, 3 hoc ecclesiarum per orientem aures ferre non possunt. MART. CAP. 9, 897 aequius ... duco ampliandam discussionem tantam in ardentem sitim aurium vividarum.

9 *de auribus* i n s t r u m e n t o *quodam* i u d i c i i *ac vocum mensura*: RHET. Her. 4, 12, 18 *longa verborum continuatio* et auditoris aures et oratoris spiritum laedit. CIC. orat. 150 offendent aures, quarum est iudicium superbissimum. VARRO ling. 9, 21 *in vocabulorum usu plerique* auris expertis velint esse *novitatis*. 9, 44 quas qui audit voces (*sc. crux, Phryx*), auribus discernere potest nemo. LIV. 45, 24, 1 verba tumidiora legati offensionem aurium ... meruerunt. SEN. contr. 1 praef. 21. 7, 1 (16), 17. QVINT. inst. 9, 4, 10 nihil intrare potest in adfectus, quod in aure velut quodam vestibulo statim offendit. FRONTO p. 153, 21 N. offendit ... aures ingruens diversitas. AVG. civ. 9, 19 p. 394 post offensionem aurium tam multarum. 10, 23 p. 437. RHET. Her. 4, 14, 21 *festivitas* facilius auribus diiudicari, quam verbis demonstrari potest. 4, 23, 32 *exempla* cito satietate adficiunt aurium sensum fastidiosissimum (CIC. de orat. 3, 32. 174. Verr. 5, 105 occurrendum esse satietati aurium animorumque vestrorum. de orat. 3, 192. LIV. 38, 50, 12 fastidium. TAC. dial. 19. SEN. epist. 88, 38 molestia). CIC. de orat. 1, 120 qui ... nihil potest ... d i g n u m hominum auribus efficere atque edere, is mihi ... impudens videtur. 1, 165. Brut. 6 voce erudita et Romanis Graecisque auribus digna. 223 *oratores* minime dignos elegantis conventus auribus. *ibid.* aptior ... auribus imperitorum. orat. 119 rem ... dignam auribus eruditis. Cluent. 66 nihil a me dicetur, quod non ... dignum vestris studiis atque auribus esse videatur. rep. 1, 19 epist. 6, 7, 3 CATVLL. 56, 2. SEN. Ag. 982 aure verba indigna materna opprime. SIL. 10, 478 auribus ... origo est non indigna tuis. PLIN. epist. 4, 16, 3. CIC. de orat. 1, 219 satis est ea de moribus hominum (motibus animorum *Ernesti*) et scire et dicere, quae non abhorrent ab hominum auribus (*sic Madvig*; moribus *codd.* CVRT. 6, 2, 6 inconditum et abhorrens peregrinis auribus carmen). de orat. 1, 259 a quibus (*histrionibus*) ... nihil praeter v o l u p t a t e m aurium quaeritur, in iis offenditur, simul atque imminuitur aliquid de voluptate. 3, 177 orat. 39. 59. 159. 199. 203. 208. 237. part. 69 delectatio. Pis. 66 Tusc. 1, 62. 4, 20. 5, 117 fin. 2, 7. RVT. LVP. 2, 14 iucunditatem. VITR. 10, 7, 4. SEN. epist. 88, 7 insidiosa blandimenta. 22. 108, 6 oblectamentum. QVINT. inst. 1, 10, 4 musiços nisi hac communi voluptate aurium intellegant. decl. 316 p. 244, 26 ad delectationem aurium ... pertineat. PLIN. epist. 1, 8, 10 aurium voluptates ... non egent commendatione. APVL. flor. 17 p. 80 *hominis vox* maiorem habet utilitatem mentibus, quam auribus delectationem. SOL. 9, 13 voluptati aurium indulgentissime deditus. CIC. de orat. 2, 159 nostra oratio multitudinis est auribus accommodanda. orat. 28 ad Atticorum ... aures (aut res *codd.*) teretes et religiosas qui se accommodant, ii sunt existimandi Attice dicere. opt. gen. 4, 11 si teretes (-tis) aures habent intellegensque iudicium. rep. 2, 69 *concentum* inmutatum aut discrepantem aures eruditae ferre non possunt. epist. 9, 16, 4 *Servius* tritas auris haberet notandis generibus poetarum et consuetudine legendi. 9, 19, 2 auris ad te adferam non minus elegantis. de orat. 2, 344 ferunt ... aures hominum quom illa, quae iucunda et grata, tum etiam illa, quae mirabilia sunt in virtute, laudari (SEN. contr. 1, 8, 7 Graeci illam quaestionem primam solent temptare, quam Romanae aures non ferunt. SIL. 11, 330 senior tanti pondus conaminis aegra iamdudum vix aure ferens. AVG. pecc. orig. 1, 1 christianae aures ferre non possint. civ. 12, 21 p. 544). CIC. de orat. 3, 24 quid i u c u n d i u s auribus nostris umquam accidit huius orationе Catuli? 3, 181 gratum (GLOSS. V 660, 25 auribus nostris gratus (*Wölfflin*, oratus *trad.*). VAL. MAX. 8, 7 ext. 1 *Demosthenes* ad maturum et gratum auribus sonum perduxit. SEN. dial. 2, 5, 2 nomina parum grata auribus (6, 11, 4 sonus auribus gravis). CVRT. 5, 9, 3 sententiam ... prima specie haudquaquam auribus tuis gratam. QVINT. inst. 8, 3, 52 oratio ... non animis solum, sed etiam auribus ... ingratissima. 12, 10, 71 iucunda auri ac favorabilis qualiscunque eloquentia. PLIN. epist. 2, 19, 8 nequaquam blandum auribus imperitorum. GELL. 1, 7, 20 illud ... iucundius ad aurem ..., insuavius hoc est, si modo ita explorata aure homo sit, non surda nec iacenti. 13, 21 (20), 20 subtilius ad aurem. CIC. de orat. 3, 65 *orationis genus* abhorrens ab auribus vulgi. 3, 100 in scriptis et in dictis non aurium solum, sed animi i u d i c i o etiam magis infucata vitia noscuntur. 3, 150 verborum ... propriorum dilectus est habendus atque is aurium quodam iudicio ponderandus ⟨est⟩. Brut. 34 aures ipsae quid plenum, quid inane sit, iudicant. orat. 160. 162 vocum ... ⟨et⟩ numerorum aures sunt iudices. 163. 173 omnium longitudinum et brevitatum in sonis, sicut acutarum graviumque vocum iudicium ipsa natura in auribus nostris conlocavit. 226. Font. 22 unum est enim et simplex aurium iudicium. nat. deor. 2, 146 aurium ... et admirabile quoddam artificiosumque iudicium. *ibid.* grave acutum, flexibile durum, quae hominum solum auribus iudicantur. GELL. 13, 21 (20), 23 solam aurem secuti sunt suis verba modulis pensitantem. QVINT. inst. 9, 4, 116 optime de illa (*compositione*) iudicant aures, quae plena sentiunt et parum expleta desiderant et fragosis offenduntur ⟨et⟩ levibus mulcentur et contortis excitantur et stabilia probant, clauda reprehendunt, redundantia ac nimia fastidiunt. 9, 4, 118). FAV. EVL. p. 19, 4. 21, 18 auribus perite iudicantibus spatia vocum. CIC. de orat. 3, 170 *in novis* est auribus consuetudinique parcendum (*cf.* PLIN. frg. Char. gramm. I 123, 3). 3, 173 ut inconditam antiquorum dicendi consuetudinem delectationis atque aurium causa ... numeris adstringeret (*sc. Isocrates*). 3, 183 non syllabarum numero, sed aurium m e n s u r a. orat. 67 quidquid est enim, quod sub aurium mensuram aliquam cadit, etiam si abest a versu ... numerus (ῥυθμός) vocatur (QVINT. inst. 9, 4, 114 aurium mensura et similiter decurrentum spatiorum observatione esse generatum *numerum*, mox in eo repertos pedes). 178 poetica et versus inventus est terminatione aurium. 203 *versuum* modum notat ars, sed aures ipsae tacito eum sensu[m] sine arte definiunt. 227 part. 18. off. 1, 128 ab omni, quod abhorret ab oculorum auriumque approbatione, fugiamus. de orat. 3, 185 quid est aliud causae cur repudietur *loquacitas*, nisi quod hominum aures vocem natura[e] modulantur ipsae. 3, 191 ne circu⟨m⟩itus ... verborum sit ... brevior quam aures expectent. Brut. 120 contractior, quam aures populi requirunt. orat. 168. 199. 221. de orat. 198 naturale illud, quod aures hominum flagitabant. Brut. 124 *loci* nondum tritis nostrorum hominum auribus nec erudita civitate tolerabiles. 192 oratori populi aures tamquam tibiae sunt; eae si inflatum non recipiunt, ... agitandi finis faciendus est. part. 15 auditoris aures moderantur oratori ..., eae quod respuunt, immutandum est. 72 ad explendum aurium sensum apto quodam quasi verborum modo. orat. 99 non praeparatis auribus inflammare rem coepit. 106 ieiunas ... auris civitatis accepimus, easque nos primi ... ad huius generis ⟨dicendi⟩ audiendi ... studia convertimus. 157 consuetudini (-ne *A*) aurium (*sic A*) indulgenti libenter obsequor. epist. 12, 16, 1 noli putare me hoc auribus tuis dare (QVINT. inst. 12, 10, 45 qui dandum putant nonnihil etiam temporibus atque auribus. PLIN. epist. 2, 5, 5 sunt ... quaedam adulescentium auribus danda). orat. 153 verba saepe contrahuntur non usus causa sed aurium. 160 Phryges et Pyrrum aurium causa dicimus (S. Rosc. 134 animi et aurium causa tot homines habet, ut cotidiano cantu ... tota vicinitas personet. SEN. epist. 102, 16 eloquentiam et omne illud studium auribus deditum vitiavit ... popularis adsensio). CIC. orat. 160 c o n v i c i o aurium usum loquendi (*sc. consonantes non aspirandas ut* pulcer) populo concessi. 178 aspernantur aures (LIV. 8, 28, 3 aspernabantur flagitium omnes. QVINT. inst. 11, 1, 61 quid aures hominum magis respuunt, quam cum est filio filiive advocatis in matrem perorandum? GELL. 13, 21 (20), 12 durum atque absonum erit respuentque aures). CIC. orat. 168 *numerum orationis* qui non sentiunt, quas auris habeant, aut quid in his homini⟨bu⟩s simile sit, nescio: meae quidem et perfecto completoque verborum ambitu gaudent et curta sentiunt nec amant redundantia. 170 nimis ... insidiarum ad capiendas auris adhiberi videtur, [cum] si etiam in dicendo ⟨numeri⟩ ab oratore quaeruntur. 172 quodsi aures tam inhumanas tamque agrestes habent. 221 ne brevitas defr[a]udasse auris videatur neve longitudo obtudisse. epist. 7, 33, 2 studiis eisdem tenentur et meis aequissimis utuntur auribus. LVCR. 4, 912

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tu mihi da tenuis aures animumque sagacem. 5,1381 lenia carmina cantu ... possent auris ... iuvare. Ov. ars 2,159 aurem iuvantia verba adfer. PHAEDR. app. 12,6 oblectasset cantibus. SEN. benef. 1,4,5 quibus (*poetis*) aures oblectare propositum est. epist. 108,6 delectare. ASCON. Corn. p. 70 blandiri. QVINT. inst. 2,12,6 permulcere. 11,3,60. 12,1,15 mitigare. 12,10,52. PLIN. epist. 1,2,6 blandiuntur. HIER. epist. 36,14 nec aures Quintiliani flosculis et scholari declamatione mulcendae *sunt*. 92,1 prurientibus blandiuntur auribus. AVG. civ. 22,24 p. 613 ad mulcendas aures quot organa musica, quot cantilenae modos excogitaverit *industria humana*. HOR. ars 274 legitimum ... sonum digitis callemus et aure. PROP. 1,12,14 cogor et ipse meis auribus esse gravis (CVRT. 6,8,3 saepe Alexandri auribus nimia ⟨i⟩ac⟨ta⟩tione ... gravem fuisse. 6,10,37. 8,1,22). PROP. 2,13, 12 me iuvet in gremio doctae legisse puellae auribus et pu[e]ris scripta probasse mea. Ov. trist. 3,14,40 nullus in hac terra, recitem si carmina, cuius intellecturis auribus utar, adest. VITR. 1,1,8 nisi sonitus ad artificis aures certos et aequales fecerint. 1,1,15 in organo non medicus sed musicus modulabitur, ut aures suae cantionibus recipiant iucunditatem. 5,4,2 quod ex acuta facta est gravis, ex gravi acuta, apparet auribus. SEN. contr. 1,2,4 honorem habitum auribus (-rium *unus*) maiestati[s]que vestrae velim, quod necesse est in hac causa nominare lupanar (CVRT. 5,1,38 ad imum — honos auribus habitus sit — ima (una *codd. opt.*) corporum velamenta proiciunt. APVL. apol. 75 multus honos auribus praefandus est: domus eius tota lenonia. AVG. civ. 14,23 p. 49 *verecundia* compellit veniam honore praefato a pudicis auribus poscere. SIDON. epist. 3,13,11 aurium publicarum reverentiam). VAL. MAX. 3,3 ext. 4 multorum aures illa lingua ... admiratione sui adtonitas habuerat. 8,7 ext. 15 ut ... regiis auribus familiarem et adsuetum sonum vocis adhiberet. SEN. epist. 56,1 omnia genera vocum, quae in odium possunt aures adducere. CALP. ecl. 4,13 quidquid id est, silvestre licet videatur acutis auribus. 4,148 carmina ... obesis auribus apta. 7,19 nec nostras invidus aures despice. PLIN. frg. Char. gramm. I 123,3 consuetudini et suavitati aurium ... summam esse tribuendam. MART. 4,82,4 non tetrica nugas exigat aure meas. 4,86,1 si vis auribus Atticis probari ... libelle. 6,1,3 quem (*libellum*) si terseris aure diligenti. 6,82,6 cuius (*Martialis*) nequitias iocosque novit, aurem qui modo non habet Batavam (*i. barbaram*). 7,12,2 excipiatque meos, qua solet aure, iocos. 7,12,11 iuro ... perque tuas aures, magni mihi numinis instar, lector. 7,28,8 exige, sed certa, quos legis, aure iocos. 7,69,5 vivet opus quodcumque per has emiseris aures: tam non femineum nec populare sapit. 7,99,3 *carmina* solent sacra Caesaris aure frui. 9,26,9 iudicium metuit nostra Thalia tuum: ipse tuas etiam veritus Nero dicitur aures. QVINT. inst. 1,4,7 an cuiuslibet auris est exigere litterarum sonos? non hercule magis quam nervorum. *ibid.* 1,5,19. 1,8,11 poeticis voluptatibus aures a forensi asperitate respirent. 2,5,13 audientibus securitas aberit nec quae dicentur superfluent aures. 2,6,2 emendationem auribus modo accipiunt. 3,1,3 ne ieiuna atque arida traditio averteret animos et aures praesertim tam delicatas raderet, verebamur. 8,3,62 non ... satis efficit ... oratio, si usque ad aures valet. 12,2,17 qui haec non vocibus tantum sibi nota atque nominibus aurium tenus in usum linguae perceperit. 9,3,5 *figurae* ut novitate aurem excitant, ita copia satiant (PLIN. epist. 8,18,11 aures hominum novitate laetantur). 9,4,61 aures continuam vocem secutae ductaeque velut prono decurrentis orationis flumine tum magis iudicant, cum ille impetus stetit et intuendi tempus dedit. 9,4,93 aures tamen consulens meas intellego multum referre, verene longa sit, quae cludit, an pro longa (GELL. 13,21(20),1 aurem tuam interroga, quo quid loco conveniat dicere ... arbitrio consilioque usus auris). 11,3,40 ornata est pronuntiatio ... auribus sedens. est enim quaedam ad auditum accommodata non magnitudine, sed proprietate. 11,3,4 impetrant aures, ut quibus nullus est in bibliothecis locus, sit ... frequens in theatris. 11,3,44 ars ... variandi cum gratiam praebet ac renovat aures, tum dicentem ... reficit. TAC. dial. 19 novis ... eloquentiae itineribus opus est, per quae orator fastidium aurium effugiat. *ibid.* cum condicione temporum et diversitate aurium formam quoque ... orationis esse mutandam. 20 horum auribus et iudiciis obtemperans nostrorum oratorum aetas. 21 *oratio* auribus iudicum accommodata (ann. 13,3 ingenium amoenum et temporis eius auribus adcommodatum). 27 nec iam vos offendi decebit, si quid forte aures vestras perstringat. 34 habebant ipsius populi diversissimarum aurium copiam. *ibid.* saepe cognitae populi aures. hist. 1,90 *genus orandi* crebro fori usu celebre et ad implendas populi aures latum et sonans. PLIN. epist. 3,15,4 confido ... me non sic auribus duci, ut omnes aculei iudicii mei illarum deli⟨ni⟩mentis refringantur. 3,18,9 severitate aurium laetor. 8,1,2 quem aures ⟨meae⟩ sic sequentur? paneg. 3 considerabo, quid aures eius pati possint. FRONTO p. 20,17 N. quae sint aures hominum hoc tempore, quanta in spectandis orationibus elegantia. p. 21,9 ubi quid in coetu hominum recitabis, ut scias auribus serviendum. p. 22,1 delenimenta ... mulcendis volgi auribus comparat (GELL. 5,1,6). p. 65,5 nos vero, qui doctorum auribus servituti serviendae nosmet dedimus (GELL. 13,21(20),21 Lucretius aeque auribus inserviens. GRAMM. suppl. 183,6). AVR. Fronto p. 61,3 de auribus nihil dico, nam omnium aures tuae voculae subserviunt sub iugum subactae. VEL. gramm. VII 48,5 *has* quinque litteras efferri ... non est dubium iis, qui aures habent. *id.* 77,15. GELL. 13,21(20),10 ut si aliter dixeris mutaverisque et aliquid tamen auris habeas, sentias suavitatem sonitus claudere. 10,3,15 si quis est tam agresti aure ac tam hispida. 13,21(20),7 rudis profecto et aure agresti homo. 13,25,22 verba ... Ciceronis ... etiamsi durae auris hominibus non placent. 16,8,5 *novas et inconditas voces* pati aures per insolentiam vix possunt. 17,2,10 si quis aurem habeat non sordidam nec proculcatam. APVL. apol. 3 bonus ... quisque rudis et imperitas auris ad male audiendum *habet*. met. 1,3 tu ... crassis auribus et obstinato corde respuis, quae forsitan vere perhibeantur. TERT. nat. 1,3 nomen ... non auribus asperum. pudic. 7 scribimus ... ex naturae disciplina, ex lege auris et linguae. SOL. praef. 1 cum et aurium clementia et optimarum artium studiis praestare te ceteris sentiam. AMM. 22,16,16 Didymus iudicio doctarum aurium incusatur. HIER. epist. 21,13 dum aures versibus ... capiunt, animam quoque penetrant. 66,9 eruditis contentus auribus. 84,8 quaeso te, ut parcas Romanis auribus. AVG. civ. 2,21 p. 79,31 *concentum* immutatum aut discrepantem aures eruditae ferre non possunt. VVLG. Iob 34,3 auris enim verba probat. SVLP. SEV. Mart. 1,3 si aures eorum vitiosus forsitan sermo perculerit. dial. 1,27,2 dum cogito me hominem Gallum inter Aquitanos verba facturum, vereor, ne offendat vestras nimium urbanas aures sermo rusticior. dial. 3,2,1 religiosas potius quam doctas aures ... adtulistis. MART. CAP. 4,337 ipsam, quam aures vestrae probavere, grammaticam. SIDON. epist. 4,3,1 examen aurium tuarum. RVRIC. epist. 1,3 p. 355 velim disertissimis auribus tuis ore garrulo non tam officiosus quam iniuriosus existere. BOETH. mus. 1,9 nec omne iudicium dedunt auribus, et quaedam tamen ab eis nonnisi auribus explorantur.

10 *saepius circumscribit* *audientem, auditorem*: CIC. dom. 109 quo magis est istius furor ab auribus vestris repellendus. CAES. civ. 2, 27,2 auribus Vari serviunt (*v. supra p. 1517,80*). SEN. Phaedr. 874 aures pudica coniugis solas timet. epist. 20,2 iuvenum et otiosorum aures disputatione varia ... detinent. 94,12 aures eius contraria monitionibus tuis fama possedit. 123,15 eos ... perniciosos esse auribus nostris, qui voluptatem laudant. TAC. dial. 17 veteres vocitatis oratores, quos eorundem hominum aures adgnoscere ... potuerunt. ann. 13,14 neque principis auribus abstinere, quominus testaretur. 11,32 Vibidiam ... oravit pontificis maximi aures adire. MART. 10,19,5 centum studet auribus virorum. 7,52,5 aures non auditoris, iudicis esse puto. QVINT. decl. 294 p. 20,2 hoc auribus vestris non novum crimen est. IVV. 4,86 quid violentius aure tyranni ...? HIL. ad Const. 2,6 magniloquentiae vanitate aures simplicium verbis fallentibus illudimus. c. Const. 13 o miseras aures meas, quae tam funestae vocis sonum audierunt! 14 humanas aures tantae impietatis verba non suscepturas esse. AVSON. 419,61 expectare nunc aures praesentium scio ..., quod desiderio concipiatur. HIER. epist. 100,1 aures simplicium et leviorum sua persuasione decepit (*cf.* 140,1). CLAVD. 18,372 Romae aures impulit fides. 202. 304 auribus Italiae exempla nocerent. CATVLL. 64, 170 fors etiam nostris invidit questibus auris. HOR. epist. 1,20,19 cum tibi sol tepidus pluris admoverit auris. PROP. 4,5,58 istius tibi sit surda sine aure (aere *N*, arte *deter.*) lyra. SEN. epist. 105,6 contentus sit unius auribus. MART. 2,86,12 scribat carmina circulis Palaemon, me raris iuvat auribus placere. 12,24,10 aurem non ego tertiam timerem. QVINT. inst. 10,1,32 Sallustiana brevitas, qua nihil apud aures vacuas atque eruditas potest esse perfectius, apud occupatum ... iudicem et ... ineruditum captanda est. PS. QVINT. decl. 15,4 ad subscriptionis huius immanitatem expectasse publicae severitatis aures. 15,12 quatenus ad publicas aures secreta vestra proferre voluisti. TAC. ann. 4,69 congressus, conloquia, notae ignotaeque aures vitari. CARM. epigr. 116 publicas aures togatus studiis delectavit suis. PORPH. Hor. epist. 1,19,43 superbe fastidi⟨en⟩s ceterorum aures Caesari soli legas. HIL. syn. 3 et licet non sine aliquo aurium scandalo et piae sollicitudinis offensione restiterint. HIER. epist. 40,1 ut Origenem Romanum facerent et Latinis auribus eum [con]donarent (*cf.* 133,3 quattuor Origenis περὶ ἀρχῶν volumina Latinis infunderet auribus). 100, 11 aures simplicium et leviorum sua persuasione decepit. VVLG. Sirach 25,12 beatus, qui ... enarrat iustitiam auri audienti. AVELL. p. 131,18 nec sit apud aures ... Christianas pigra suggestio. *nota*: *de ministris regis Persarum*: APVL. mund. 26 aures regiae et imperatoris oculi quidam homines vocabantur (*cf. Xenoph. Cyrup. 8,2,10*).

11 *i. q. oboedientia*: TERT. patient. 5 apud Adam ... nondum aures sibi debentem impatiens etiam tacendi est. EVCHER. form. 6, 35,17 aures: oboedientia fidelis. *i. q. audientia, aditus ad aliquem*: CIC. Att. 1,18,1 auris nactus tuas unius. CLAVD. 6,17 iam dominas aures, iam regia tecta meremur. 25,17 nam mihi conciliat gratas impensius aures vel meritum belli vel Stilichonis amor. *Sinko.*

?2. auris *inter nomina* 'eorum que se non movencium' POL. SILV. chron. I p. 543,29 auris ostrium. *cf.* Athen. 3,35 p. 88ᴬ τὸ ὄστρεον τοῦτο ὑπὸ Αἰολέων καλεῖσθαι οὖς Ἀφροδίτης. [*fort. comparandum francog.* ormier *i. auris maris. M.-L.*]

Auris mōns *v.* Aureus mons.

auriscalpium, -ī *n. ab* auris *et* scalpere. GLOSS. II 482,57

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ὠτογλυφίς auriscalpium (26, 42 aurisclarium. 528, 62 aurisculpum. III 325, 19). III 23, 29 *ὠτογλύφιον* aurescalpium (203, 35). 368, 8 *ὠτόγλυφον*. Mart. 14, 23 auriscalpium: si tibi morosa prurigine verminat auris, arma damus tantis apta libidinibus. *in medicina*: Gloss. II 370, 60 *μηλωτρίς* auriscalpia (*cf.* III 207, 59 milotis auriscalpium). Scrib. Larg. 56 ubi fuerit dolor, auriscalpium lana molli involvitur, deinde tinguitur ferventissimo oleo atque ita denti primum, deinde proximis gingivis superponitur (*ibid. iterum*). 41. 227 auriscalpio averso, quam partem *κυαθίσκον* Graeci vocant, sensim temptare . . . oportet, quo celerius excidant *haemorrhoides* (Marcell. med. 31, 6). 230 uvam . . . per auriscalpium lana involutum peruncțum ex parte, qua tollenda est, amputat. Marcell. med. 9, 35.

auriscalpius, -ī, *m. cf. c.* auriscalpium. Avell. p. 4, 5 quem (*Damasum*) in tantum matronae diligebant, ut matronarum auriscalpius diceretur.

Aurisilianēnsis *v.* Aurusulianensis.

aurītulus, -ī *ab* auritus *deminutive*. *de asino*: Phaedr. 1, 11, 6 hic auritulus clamorem . . . totis tollit viribus.

aurītus, -a, -um *ab* auris. Pavl. Fest. p. 8 auritus a magnis auribus dicitur, ut sunt asinorum et leporum, alias ab audiendi facultate (*cf.* Serv. georg. 1, 308). Prisc. gramm. II 441, 23 ab auribus auritus. Gloss. II 27, 17 auritus *ὠτοπετής, ὠτοπάροχος, ὀξυακο⟨υ⟩σίλογος*. 569, 10 auritus auratus (aures *b*) ioco trahens (aures acute intendens *Löwe*, aures contrahens *Schoell*). *inde a* Plavto. Afran. com. 403 nam quod vulgo praedicant aurito me parente natum, non ita est (*affert* Macr. sat. 6, 5, 6 *qui haec*: 'auritos lepores' non Maro primus usurpavit [Verg. *infra l. 28*], sed Afranium sequitur, qui in prologo ex persona Priapi ait). Verg. georg. 1, 308 auritosque sequi lepores (Serv. id est maiores habentes aures). Ov. fast. 6, 469 simul auritis violae demuntur asellis (ars 1, 547 asello. am. 2, 7, 15 ut auritus miserandae sortis asellus. Avg. serm. 204, 2 asinus animal auritum). Germ. 341 auritum Leporem sequitur Canis (*cf.* Avien. Arat. 751 *et* 707 super auritum . . . Capricornum, *ubi* hirsutum *coni. Grotius*). Mart. 7, 87, 1 si meus aurita gaudet lagalopece (*animal ignotum, varia coniecerunt*) Flaccus. Apvl. met. 4, 19 canes . . . venaticos, auritos illos et horricomes ad comprimendam bestiam cohortantur. Sol. 30, 5 Psambaris nulla est aurita quadrupes. Plavt. Asin. prol. 4 face nunciam tu, praeco, omnem auritum poplum. Mil. 608 speculabor, ne quis . . . nostro consilio venator adsit cum auritis plagis. *nota*: Truc. 489 pluris est oculatus testis unus quam auriti decem (*cf.* Pavl. Fest. p. 179 Apvl. flor. 2 p. 6). Hor. carm. 1, 12, 11 auritas fidibus canoris ducere quercus (Serv. georg. 1, 308 sensum audiendi habentes. *cf.* Sidon. carm. 2, 72 silvas. 23, 190). Prvd. apoth. 767 o mors auritis iam mitis legibus! o mors surda prius, iam docta sequi, quodcumque iubetur. Sidon. carm. 16, 4 auritos erexit carmine muros. Ennod. carm. 1, 9, 23 aurito famuli cum fortia sensu corda domat. Plin. nat. 10, 136 Pegasos equino capite volucres et gryphas aurita aduncitate [rostri] fabulosos. Pallad. 1, 42, 1 instrumenta . . . ruri necessaria . . . paremus aratra simplicia vel, si plana regio permittit, aurita, quibus possit contra stationes umoris hiberni sata celsior sulcus adtollere (*cf.* Verg. georg. 1, 172 *p. 1502, 27*). Pavl. Nol. carm. 23, 128 auritus . . . calix tribus undique figitur uncis. *Ihm.*

?Aurītus Corp. XIII 10010, 258 (*in vasculis Gallicis*) Auri⟨t⟩us (?). *Otto.*

aurivestrīx, -īcis *f. cf. c.* aurum *et* vestire. Corp. VI 9214 Sella Epyre de sacra via aurivestrix. *Münscher.*

?Aurivia *nom. mul.* Corp. XIV 2332 (*in agro Albano, periit*) Auriviae fil(iae).

Aurium *v.* Auriensis.

Aurius, -a *nom. gent., cf.* Aus-. Auria *gens municipii Larinatis, de qua v. Klebs, PW. II 2550*: Cic. Cluent. 11 A. Cluentius Habitus fuit, pater huiusce, iudices, homo . . . municipii Larinatis, ex quo erat, virtute, existimatione, nobilitate facile princeps. is cum esset mortuus Sulla et Pompeio consulibus, reliquit . . . nubilem filiam, quae brevi tempore post patris mortem nupsit A. Aurio Melino consobrino suo, adolescenti in primis, ut tum habebatur, inter suos et honesto et nobili. 188. 21 Larinas quaedam fuit Dinaea, socrus Oppianici, quae filios habuit M. et N. Aurios . . . . M. Aurius adolescentulus bello Italico captus apud Asculum in Q. Sergii senatoris . . . manus incidit et apud eum in ergastulo fuit. N. autem Aurius, frater eius, mortuus est. 23 Oppianicus . . . M. Aurium . . . interficiendum . . . curavit. . . . litteras Larinum ad Aurios, illius adolescentis suosque necessarios mittunt . . . . quas litteras A. Aurius, vir fortis et experiens et domi nobilis et M. illius Aurii propinquus, in foro . . . recitat. 25 *Oppianicus* dixit . . . *a Sulla* sibi esse imperatum, ut ⟨A.⟩ Aurium illum . . . et alterum ⟨A.⟩ Aurium et eius L. filium . . . proscribendos interficiendosque curaret. 31 Auria *C. Oppianici uxor.* Corp. VI 10206 *superscriptum imagini retiarii* Aurius. 28362 Varia Sabina . . . Auria Cyrilla matri suae. II 6257, 30 (*in vasculis*) L. Auri of. *sim. fuitne ille* Aurelius? *cf.* 4970, 79. **Auriānus** *adi.* Greg. M. epist. 1, 186 (*a. 599*) Gregorius Constantio episcopo Mediolanensi. . . . clericos ecclesiae Comensis . . . asserentes diversas res suas iniuste ab aliis, inter quos et a nostra ecclesia possessionem, quae villa Auriana dicitur, detineri. Lib. pontif. p. 54, 16 Momms. massa Auriana, territurio Laurentino. *cogn.* Corp. VI 3224 T. Aurelio Sperato eq. sing. . . . natione Raeto . . . Aurelius Aurianus sesq. secundus heres amico. *cf. etiam* Aurianae alae. **Auronius,** -a *nom. gent.* Corp. VIII 6394 (*in prov. Num.*) C. Auronius Melicio. *cf.* IX 3421 (*Peltuini*) ⟨C⟩hrestus Oroniae(?) Iullittae. **Aurusius,** -a *nom. gent.* Corp. VI 2541 L. Messius L. f. Pup. Potens Tergeste . . . Q. Aurusius Felix ex t. f. c. *cf.* V 4247 (*Brixiae*) M. Orusius Tertullus. *v. etiam* Oranius, Orenius *al.* *Otto.*

auro, -āvī, -ātum, -āre *ab adi.* auratus *ductum, q. v. infra l. 17.* Prisc. gramm. II 433, 6 ametallorum quoque nominibus solent nasci verba, ut ab auro 'auro, auras'. *auro obducere*: Manil. 4, 515 vitreum findens auravit aries *Phrixi* vellere pontum. Corp. II 4230 (*Tarracone, post Hadrianum*) ad statuas aurandas. Itala exod. 39, 6 (Monac.) au[ro]raverunt (*κατεχρύσωσε*, Vvlg. 38, 28 vestivit argento) capitula columnarum auro et ornaverunt eas.

partic. pro adi. **aurātus,** -a, -um *ab* aurum. [*it.* orato, *francog. vet.* oret, *hisp.* orado. *M.-L.*] *compar.*: Tert. idol. 6. Gloss. III 164, 32 *χρυσωτός* (chrysantos *codd.*). II 26, 29 au[gu]ratum *κεχρυσωμένον*. 40 auratum *χρυσωθέν*. orat-: Act. Arv. Corp. VI 32383 (*inter a. 166 et 169*) a 10. *est vox adamata poetis inde ab* Ennio; *sed tamen deest apud* Ter. Hor. Gratt. Phaedr. Mart., *satis rara in oratione soluta; pluries legimus tantum apud* Liv. (*19ies*), Svet. (*6ies*), Plin. nat. (*5ies*), Sen. phil. (*quater*), Cic. (*ter*) (*nec non saepe technice in* Act. Arv.), *binis locis apud* Sen. contr. Val. Max. Cvrt. Petron., *singulis apud* Varronem rust. Qvint. Tac. Flor. Apvl. Tert. Vind. I.

1 *auro ornatus vel obductus, inauratus*: Isid. diff. 1, 49 aureum auro factum, auratum ex alia materia factum et mixtum auro operitur. **a** *de instrumentis, vestimentis hominum deorumque*: Enn. ann. 467 crateris ex auratis. trag. 30 (Cic. ac. 2, 89) intendit . . . Apollo arcum auratum. Plavt. Stich. 377 lectos eburatos, auratos (Ivv. 6, 594). Lvcil. 66 (*loc. corr.*). Cic. p. red. in sen. 28 curru (Liv. 10, 7, 10. Sen. contr. 10, 1, 8 qui . . . tres auratos currus *i. tres triumphos* contemneret. Cvlex 43 *Solis*. Sen. Oed. 424 *Bacchi*). parad. 49 tecta in villis (Lvcr. 2, 28 laqueata aurataque. Ov. met. 8, 701 Qvint. inst. 8, 6, 28 Hier. epist. 77, 11). Varro rust. 1, 1, 4 quorum imagines ad forum auratae stant. Verg. Aen. 1, 741 cithara. 2, 448 trabes (Lygd. 3, 16 Prop. 3, 2, 10 Sen. Thy. 646 Stat. silv. 1, 3, 35 Prvd. perist. 220 Clavd. carm. min. 31, 42). Aen. 5, 250 chlamydem (Tac. ann. 12, 56. Spart. Hadr. 17, 12 *bis*. Avson. 354, 3 Hyg. fab. 273 p. 148, 18). 8, 655 porticibus (*sc. in clipeo*). 9, 302 ensem (Homer. 628 Avien. Arat. 723). 10, 171 aurato fulgebat Apolline puppis. 11, 858 pharetra (Clavd. 10, 134). 12, 163 cui (*Latino*) tempora circum aurati bis sex radii fulgentia cingunt, Solis avi specimen. Carm. (*in Augustum factum*) Suet. Aug. 70 vers. 6 fugit et auratos Iuppiter ipse thronos. Ciris 32 additur (*in peplo*) aurata delectus cuspide Typhon. 151 auratam (aurea iam *trad.*) . . . pallam (Stat. Ach. 1, 262). Tib. 2, 3, 54 vestes tenues, quas femina Coa texuit auratas disposuitque vias. Priap. 9, 7 auratas Phoebum portare sagittas. Prop. 2, 1, 33 regum auratis circumdata colla catenis (Sil. 17, 630). 2, 33, 40 calice (Ambr. Hel. 15, 55). 3, 3, 14 lyra (*Phoebi*. Ov. met. 8, 15). 4, 7, 40 cyclade. Ov. am. 1, 2, 47 ibis (*sc. Amor*) in auratis aureus ipse rotis. epist. 13, 32 veste (met. 8, 448 vestibus; *opp.* atras. Sil. 16, 436. Capitol. Aur. 17, 4 sericam et auratam. Maximin. 27, 8. Lampr. Alex. 4, 2 *opp.* alba. 34, 5 Treb. Gall. 8, 3. Firm. math. 3, 6, 1 purpureis aut auratis. Ivst. 12, 3, 9. 20, 4, 11. Hil. epist. ad fil. 5 (*bis*) sericas et auratas. Ambr. Tob. 5, 19 Hier. epist. 22, 27. 117, 6 Salv. eccl. 3, 87. Cod. Theod. 10, 21 tit. de vestibus holoveris et auratis). Ov. met. 1, 470 *telum Amoris*. 5, 52 monilia (Sil. 7, 638). 14, 263 amictu (Avson. 417, 65). 15, 620 cornua (*sc. Cipi*) . . . auratis miram referentia formam postibus insculpunt (Pavla Hier. epist. 46, 11). fast. 2, 793 vagina *ensis*. Liv. 9, 40, 16 scuta (10, 39, 12 picta atque aurata). 23, 27, 4 fornicibus signa aurata inposuit (37, 3, 7. 38, 35, 6. 39, 7, 9). 38, 35, 4 seiuges in Capitolio . . . positi. 38, 35, 5 clipea aurata (*Φ pauci*, aer- *BΦ pl.*). 40, 34, 5 statuam . . . auratam, quae prima omnium in Italia statua (statua *Gronov. Madvig.*) aurata est (44, 6, 3. Carm. epigr. 417, 7 = Corp. V 5049 *saec. I* auratam *sc. statuam* faciunt. Val. Max. 2, 5, 1 [*cf.* Nepot. 12, *ubi Kempf coni.* inauratam *non necessaria*]. 8, 15 ext. 2 *opp.* statuam solido ex auro. Capitol. Max. Balb. 12, 4 Treb. trig. tyr. 32, 5. Amm. 19, 6, 12 *coni. Petschenig*, armatas *trad.* Corp. V 532 II 23 *a. 138—161.* V 4192, 8). Sen. Ag. 429 prora. Herc. f. 543 balteo (epist. 76, 14 Treb. Gall. 20, 3). Herc. O. 609 tenet auratum limen Erinys. Phaedr. 385 sedis auratae toro. Thy. 229 sceptra. benef. 2, 12, 1 socculum auratum, immo aureum (Hier. epist. 79, 7 socci). Cvrt. 4, 7, 24 navigio. 8, 9, 26 columnas. Pers. 3, 40 laquearibus (Ambr. hex. 6, 8, 52 Hier. epist. 46, 10 Pavl. Nol. epist. 31, 6). Petron. 119, 17 aula (*i. cavea*). Plin. nat. 36, 69 fastigium addere *obelisco* auratum. 72 apici *obelisci* auratam pilam addidit (Clavd. carm. min. 30, 144 *lusoria*). Val. Fl. 1, 273 auratis Argo . . . corymbis. 6, 57 dracones (*in scutis*). 8, 203 haeserat auratae genibus Medea Minervae (*sc. eius effigiei in Argus corymbo*). Sil. 1, 164 armis. 4, 324 aurato praefulgens murice *Hannibal*. 13, 122 pectine. 15, 256 torque (Carm. poet. min. V 81, 5, 4). Homer. 587 galeam. 656 lances. Stat. Theb. 1, 521 lychnis. 6, 920

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

casside. IVV. 2, 96 reticulum. 6, 430 aurata (aut lata *superscr. p*) ... pelvis. 10, 212 lacerna. SVET. Iul. 84 pro rostris aurata aedes ad simulacrum Veneris Genetricis collocata. Aug. 31 forulis. Claud. 21 metis (*in circo maximo*). Nero 30 rete. Dom. 7 duas circensibus gregum factiones aurati purpureique panni ad quattuor pristinas addidit. CORP. VI 1444, 6 (*aet. Traiani*) donato ... coronis muralib. II vallarib. II. classicis II auratis II. APVL. Socr. 23 p. 173 cingula. PAVL. dig. 34, 2, 32, 1 vasa. LAMPR. Heliog. 29, 1 gemmata vehicula et aurata. Alex. 37, 2 mantelia (*opp.* pura). TREB. Gall. 8, 6 hastae. 16, 4 purpuream tunicam auratamque virilem. trig. tyr. 16, 1 papiliones. VOPISC. Car. 20, 4 pallio. FIRM. err. 28, 5 dii lignei et aurati et inargentati. AVSON. 325, 49 auratis fulgentia cingula bullis. COD. Theod. 10, 21, 1 (*a. 369*) auratas ac sericas paragaudas. 2 (*a. 382*). 15, 7, 11 (*a. 393*) nulla mima ... textis utatur auratis. AMM. 28, 4, 18 flabella. HIER. epist. 38, 4 calceorum. 53, 5 in aurato synagogae templo (CLAVD. carm. min. 29, 24). 130, 14 gemmis aurata ... altaria. VVLG. II Macc. 5, 2 stolas (διαχρύσους). CLAVD. 1, 178 trabeas. 22, 175 figuris (*i. statuis*). 28, 376 caelata metallo classis (*sc. in simulacris*) ut auratum sulcaret remige fluctum. 28, 646 fascibus. rapt. Pros. 2, 35 aurato trahitur circumflua *Delos* ponto (*sc. in veste Dianae*). MART. CAP. 1, 36 chely. 2, 176 virga, cuius caput auratum. 6, 580 lunae orbes ac solis auratos (*in peplo*). 6, 588 caelicolarum auratam curiam. 9, 906 testudine. SIDON. epist. 1, 11, 3 quod (*poema*) ... apicibus (*i. litteris*) auratis ... tabula ... acciperet. carm. 15, 4 aurato micat aere caput *Palladis*. PAVL. PELL. 146 aurata instrueret nostrum sphera (*i. σφαῖρα, pila lusoria*) concita ludum. ENNOD. carm. 1, 4, 3 sprevit aurati decus omne pepli. VEN. FORT. vita Germ. 13, 44 missoria. CORP. XII 1904 (*Viennae*) tegulas aeneas auratas. INSCR. christ. Rossi II p. 269, 2 vers. 1 auratis ornantur prandia fulcris.

b *de hominibus vel bestiis auro ornatis eorumque corporum partibus*: PLAVT. Epid. 222 vestita, aurata, ornata ut lepide, ut concinne, ut nove! Men. 801 bene. OV. ars 2, 299 auratast: ipso tibi sit pretiosior auro. LIV. 9, 40, 3 tunicae auratis militibus versicolores. 45, 38, 2 scandentis Capitolium, auratos purpuratosque (*sc. imperatores*). SEN. dial. 2, 18, 3 ipse (*Gaius*) perlucidus, crepidatus, auratus. ITALA apoc. 17, 4 mulier aurata (κεχρυσωμένη; VVLG. inaurata) auro et lapide pretioso. HIER. vita Pauli 17 illi pauperculo paradisus patet, vos auratos gehenna suscipiet. VERG. Aen. 12, 536 telum ... aurata (*i. aurata galea tecta*) ad tempora torquet. PROP. 3, 13, 57 auratos ... lacertos *Eriphylae*. OV. am. 3, 13, 26 auratos (*i. loris auratis adstrictos*) ... pedes. fast. 2, 310 aurato (*sc. veste aurata insigni*) conspicienda *Omphale* sinu. IVV. 6, 123 nuda papillis prostitit auratis. PROP. 3, 12, 12 ferreus aurato ... cataphractus (*sc. Medi*) equo. SEN. epist. 41, 6 leo aurata iuba mittitur (*sc. in spectaculo*). STAT. Theb. 9, 686 auratis adverberat *equus* unguibus armos (CLAVD. rapt. Pros. 1, 18). CLAVD. 28, 577 dorso *equorum*. carm. min. 47, 10 armos *equi*. *speciatim*: *technice in sermone sacerdotali de hostiis*: VERG. Aen. 9, 624 statuam ante aras aurata fronte (*i. cornibus auratis*) iuvencum. VAL. FL. 3, 431 bidentes. CARM. epigr. 264, 2 (= CORP. VI 504, *a. 376*) bicornes. *cf.* ANTH. 14, 9 obtulerat ... se ... aurata fronte iuvencum (*sc. Iuppiter virginibus circa Europam*). LIV. 7, 37, 1 eum ... centum bubus eximioque uno albo opimo auratis cornibus donat (PLIN. nat. 33, 39 hostiae. VAL. FL. 1, 89 dabit auratis ... cornibus igni colla). LIV. 4, 16, 2 Minucius ... bove aurato ... est donatus. 25, 12, 13 Apollini *sacrum facere* bove aurato et capris duabus albis auratis, Latonae bove femina aurata (= MACR. sat. 1, 17, 29). ACT. Arv. Corp. VI a. 86, 1 Iovi o. ⟨m. bovem⟩ auratum, Iunoni reginae bovem ⟨au⟩ratam, Minerv⟨ae bovem⟩ auratam, Saluti publicae bovem a⟨ur⟩atam. 12 ⟨bove mari⟩ alb(o) aurat⟨o⟩. 16 bove femina alba aurat(a). 17. 47. a. 87. a. 38, a 7 bove aurato vovi esse futurum. 9 bove aurata esse futurum. 19 *sqq.* a. 27, 17. a. 50—54, 11. a. 91, I 14 *et saepius*. a. 87 Ian. 3, 51 bubus au⟨ratis II⟩. 53 (FLOR. epit. 4, 18, 3). a. 101, I 51 tauro aurato vovimus. 54. a. 224, 12 (SEN. Herc. O. 785 tauris). IVV. 6, 48 auratam Iunoni caede iuvencam. TERT. idol. 6 hanc saginatiorem et auratiorem et maiorem hostiam.

2 *poetice pro aureus* (*cuius vocis plerique casus dactylis non apti nisi per synizesin contracti, cf. aureus p. 1489, 3*): **a** *ex auro, imprimis de rebus mythicis vel divinis*: CATVLL. 64, 5 auratam ... Colchis avertere pellem (MANIL. 5, 377). OV. epist. 6, 2 auratae vellere dives ovis. MANIL. 1, 263 aurato ... Aries in vellere fulgens (2, 212 GERM. 532 CLAVD. 26, 23). GERM. 114 pecoris villis aurati. SEN. Med. 983 spolium ... Colchi pecudis auratae tenent (VAL. FL. 5, 490 exuvias. CARM. poet. min. V 117, 4). VERG. georg. 4, 371 gemina auratus taurino cornua voltu Eridanus (AVSON. Mos. 471 exeris *sc. corniger Mosella* auratam taurinae frontis honorem). VAL. FL. 5, 209 aurato ... iacet Inachus antro. SIL. 15, 425 aurata puerum (*sc. Ganymedem*) rapiebat ad aethera penna ... aquila. PS. ALEX. c. Dind. coll. p. 175, 26 Iupiter ... pudicam mulierem fefellit auratus. FVLG. myth. 1, 19 Danae imbre aurato corrupta est (CLAVD. 24, 226 auratos Rhodiis imbres ... indulsisse Iovem). CLAVD. carm. min. 30, 170 Hippomenes ... aurato ... flexit Schoeneida pomo. MART. CAP. 8, 811 volitandi per mundum remigia (*i. alae*) crebrius aurata crispantur. *nota*: FVLG. aet. mund. p. 169, 23 aurata morte principem condemnatum (*sc. Crassum, cui Parthi aurum in os infuderunt*). **b** *auri splendorem, colorem habens, praesertim de siderum fulgore caelesti*: VERG. georg. 1, 217 candidus auratis aperit cum cornibus annum Taurus (*sc. sidus*). CARM. epigr. 963 (= CORP. VI 17130 *a. 12 a. Chr.*) aurato surrexit ... Lucifer astro. MANIL. 5, 235 astris. CARM. poet. min. V 58, 2, 2 Scorpion aurati submergunt cornua Tauri. AVIEN. Arat. 1049 auratam protendit Aquarius urnam. MART. CAP. 2, 98 (*in carm.*) auratis ... flagrans splendebat in armis, qui trahit ... Sirion. 2, 116 aurato fulget ... Phosphorus astro. CARM. epigr. 1389, 17 (= CORP. XII 2094 *Viennae a. 579*) Martius (*sc. mensis*) aurati redimitus siderae (*sic*) veris (*ver per enallagen dicitur auratum pro sidere veris aurato*). CVLEX 203 piger aurata procedit Vesper ab Oeta. OV. hal. 106 aurata sparulus cervice refulgens. 114 ardens auratis muraena notis. LVCAN. 9, 728 aurato nitidi fulgore dracones. PETRON. 122 vers. 182 nitor Phoebi ... aurato praecinxit fulgure vultus *Caesaris*. PLIN. nat. 37, 172 Lysimachos *lapis* Rhodio marmori similis auratis venis. 37, 179 stellata *gemma* nunc sanguineis, nunc auratis guttis. STAT. Theb. 3, 411 auratae textum sublime coronae *Soli* deripiunt *Horae*. 5, 510 auratae crudelis gloria fronti (*i. crista serpentis*) prominet. 7, 661 pendentes ... sonant aurata lynce pharetrae. silv. 4, 2, 31 aurati ... putes laquearia caeli (*cf. p. 1520, 76*. INSCR. christ. Rossi II p. 152, 31 vers. 1 aspicis auratum caelesti culmine tectum astriferumque micans praeclaro [-re *trad.*] lumine fultum). CARM. poet. min. V 58, 7, 6 Iunius *mensis* auratis foliis iam pascua (pocula *R*) miscet. MART. CAP. 1, 13 caesariem (*cf. p. 1494, 19*). 1, 14 qui (*amnis*) hunc (*Solem*) sequebatur auratus ac fulgidus et flammis coruscantibus rutilans. 9, 912 (*in carm.*) Cynthia noctis honos lampade menstrua auratis rubuit praedita cornibus. SIDON. epist. 22, 73 auratum verrit coma concolor *Delii* axem. *nota lusum verborum amatorium*: CARM. epigr. 938, 1 (*Caesareae Mauret.*) pulveris aurati pluvia sit sparsa papyrus (*de χρυσογραφίᾳ cogitandum*), rescribet Danae (*sc. ob pluviam auream, cf. p. 1521, 78*) sollicitata 'veni'. **c** *i. q. aurifer*: LVCR. 6, 811 aurata metalla (metulla *codd.*). MANIL. 4, 672 aurati ... fluunt amnes. SEN. Herc. O. 625 aurato flumine clarum radiare Tagum (MART. CAP. 6, 628 licet eam [*Lusitaniam*] Tagus ... arenis inlustret auratis). STAT. silv. 3, 3, 62 Bacchus ... aurato reficit sua cornua limo *Hermi*. SOL. 40, 10 Pactolus, quem aurato fluore incitum aliter Chrysorrhoan vocant. **d** *transl. i. q. pulcher, egregius*: FVLG. myth. 1 praef. p. 15, 5 Platonis auratum eloquium. MART. CAP. 3, 226 protulit *Grammatica* limam ..., quae octo partibus auratis (*sc. orationis*) velut diversis nexionibus interstincta vibrabat. 5, 429 feminam (*sc. Rhetoricam*) auratae vocis (433 oris aurati venientis feminae *sc. Rhetoricae*).

iuxta ponuntur: eburatus, gemmatus, holoverus, inargentatus, laqueatus, ornatus, pictus, purpureus, sericus. *opponuntur*: albus, ater, aureus (solido ex auro), purus.

composita: deaurare, inaurare -atus, subaurare -atus.

derivata: auramentum, auraticius, auratilis, aurator, auratura. *subst.* aurata *v. s. v.* *Münscher.*

Auro *nom. mul.* CORP. XIII 822 (*Burdigalae*) d. m. e⟨t⟩ me⟨mo⟩ria⟨e⟩ Romulus et Victoriae Auro m⟨a⟩ter. *Otto.*

aurochalcinus, -a, -um *ab* aurochalcum. CORP. XIII 5261 (*in lamella aurea*) deo invicto typum aurochalcinum Solis. *Ihm.*

aurochalcum *v.* aurichalcum.

auroclāvus, -a, -um [*cf. c.* auro clavatus. *Th.*]. GLOSS. II 479, 7 χρυσόσημον auroclavum. ITIN. Silv. 25, 8 si vela vides, auroclava oloserica (oles- *cod.*) sunt, si cortinas vides, similiter auroclavae olosericae sunt. SCHOL. Iuv. 6, 482 auroclavas vestes miratur.

aurolentus *v.* aurulentus. [*Münscher.*

[**Aurona**]. VIB. SEQ. geogr. p. 156, 8 *mons* Maxteria iuxta oppidum Auronae Hispaniae.

Auronius *v.* Aurius.

Aurophitē, -ēs *nom. mul. myth.* HYG. fab. 97 p. 91, 22 Cycnus (Guneus *Bunte*) Ociti et Aurophites filius. *Diehl.*

aurōra, -ae *f.* [*cf. c. gr.* ἠώς ἕως, *aeol.* αὔως, *ind.* uṣáh 'aurora', *theodisc.* ōstan, *anglosax.* ēast '*oriens*', *lituan.* auszti '*dilucescere*'. *Th.*]. VARRO ling. 7, 83 aurora dicitur ante solis ortum, ab eo quod ab igni solis tum aureo aer aurescit. PRISC. gramm. III 509, 28 ab aura ... dicitur aurora. proprie enim ipse ascensus solis, id est prima pars diei, aurora dicitur, in qua solet pulsu solis aer commotus auram facere. alii autem a splendore solis dictam putant. GRAMM. suppl. 241, 23 aurum dicitur ab aura id est a splendore: inde et aurora dicitur prima pars diei. ISID. orig. 5, 31, 14 est ... aurora diei clarescentis exordium et primus splendor aeris qui graece ἠὼς dicitur, quam nos per derivationem auroram vocamus, quasi eororam. *cf.* PAVL. FEST. p. 9 quidam ad similitudinem aurorae coloris nomen traxisse existimant *aurum*. *inde a* PLAVTO. *nota formam* Arora *in tegula Helvetica* INSCR. Helv. Mommsen 273 (CARM. epigr. 1786 p. 825). [*raet.* orur. *M.-L.*]

proprie: *praeter testimonia supra l. 66 sqq. allata cf. imprimis*: CHALC. comm. 71 ortus *dicitur* primus splendor solis invehentis diem. hunc poetae iubar et interdum auroram cognominant. SERV. Aen. 3, 587 'aurora' vel 'crepusculum matutinum' tempus quod ante solem est. GLOSS. matutinum tempus. matutinum tempus, diei initium vel nubes rube⟨n⟩s ante solem. nubes rosea ante solem

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*vel* ante mane). quae ante solem procedit (*cf.* Isid. orig. 5, 31, 13 quae solem praecedit). Gloss. ἠώς *passim.* II 27, 5 aurora ἠώς, ἡμέρα. III 290, 71 διάφαυμα aurora (*cf.* 426, 4 διαφαινα). Plavt. Poen. 217 usque ab aurora ad hoc quod diei est [postquam aurora inluxit, numquam concessamus]. Pacvv. trag. 363 terra exhalat auram atque auroram umidam. Acc. trag. 493 ante auroram, radiorum ardentum indicem. 675 iamque auroram rutilare procul cerno (*cf.* Ps. Rvfin. in Ioel 2, 1 *sq.* rutilans aurora). Cic. Arat. frg. 6, 4 cum primum gelidos rores aurora remittit. Catvll. 64, 281 aurora exoriente vagi sub lumine solis (Amm. 31, 12, 10). Lvcr. 2, 144 primum aurora novo cum spargit lumine terras. 2, 578 nec nox ulla diem neque noctem aurora secuta est. 4, 538 perpetuus sermo nigrai noctis ad umbram aurorae perductus ab exoriente nitore. 4, 711 gallum noctem explaudentibus alis auroram clara consuetum voce vocare (*cf.* Ov. met. 11, 598). 5, 657 roseam Matuta per oras aetheris auroram differt et lumina pandit. Maecen. frg. Quint. inst. 9, 4, 28 sole et aurora rubent plurima. Verg. Aen. 3, 521 iamque rubescebat stellis aurora fugatis (*cf.* Cvlex 44. Ov. met. 2, 144 effulget tenebris aurora fugatis. 3, 600 aurora rubescere prima coeperat. 4, 81. 7, 100. 15, 665 Homer. 635). Ov. met. 3, 184 qui color infectis adversi solis ab ictu nubibus esse solet aut purpureae aurorae. 6, 48 ut solet aer purpureus fieri, cum primum aurora movetur (*cf.* 14, 228 Lvcan. 4, 734). fast. 3, 711 cum teneras aurora refecerit herbas. 4, 721 nox abiit oriturque aurora. epist. 18, 195 sub aurora, iam dormitante lucerna somnia quo cerni tempore vera solent. Liv. 1, 7, 6 ad primam auroram somno excitus (Plin. nat. 11, 30 prima aurora. *cf.* Ov. *supra l. 19.* Amm. *infra l. 32 sq.* Mythogr. 1, 139 ubi prima surgit aurora, dubia lux est). Manil. 1, 526 auroramque novis nascentem ostendere terris. Lvcan. 4, 734 sub aurorae primos ... motus (*cf.* Stat. silv. 1, 6, 9). 8, 779 percusserat astra aurorae (-ra *VB*) praemissa dies. Stat. Theb. 3, 3 quam umentibus astris longus ad auroram superet labor. Amm. 19, 1, 2 cum primum aurora fulgeret. 20, 3, 1 a primo aurorae exortu adusque meridiem (27, 2, 5). 21, 12, 5 aurora iam surgente (Vvlg. Iob 3, 9 Mythogr. 1, 139 Sidon. epist. 2, 2, 14). Serv. Aen. 6, 535 ortus ... diei habet auroram. Hymn. Ambr. I 7, 29. 30. Hier. in Ioel 2 p. 185 sicut ... mane et diluculum subito tenebras fugat et cunctos montes aurora collustrat. Vvlg. gen. 32, 26 dimitte me, iam enim ascendit aurora (ὄρθρος. II Esdr. 4, 21 ab ascensu aurorae). II reg. 23, 4 lux aurorae, Iob 24, 17 si subito apparuerit aurora. 38, 12 numquid ... ostendisti aurorae locum suum? psalm. 73, 16 tu fabricatus es auroram et solem (Ps. Rvfin. in psalm. 73, 16 sicut post auroram sol inardescit). *nota:* Vvlg. cant. 6, 9 quae progreditur q u a s i aurora consurgens (ὡσεὶ ὄρθρος). Exc. barb. chron. I p. 279 sub aurora occisus est Zacharias. Sidon. epist. 5, 17, 4 frigore ... autumnalis aurorae. Inscr. christ. Rossi II p. 89 n. 42, 3 fontibus e niveis credas aurora (*sic in opere musivo,* ad astra *codd.*) subire correptas nubes roribus arva rigans. Virg. gramm. epist. 1 p. 112, 22 vespera est, cum lucis oriente aurora nox finiatur. Isid. diff. 1, 35 album *est* quod aurorae constat esse vicinum.

Aurora *personata, poetarum usus (frequens apud* Verg. Ov.): *v. Rapp, Roschers Lex. I 1 p. 1252 sqq. referri huc possunt etiam aliqua ex supra notatis; cf. praeterea* Aucena *et* Tithonius. Gloss. IV 431, 27 Aurora dea temporis matutini. Prisc. gramm. III 509, 25 Aurora ... nomen ... proprium *est.* potest tamen, quando pro die accipitur, loco appellativi accipi: quando enim deam significat, proprium est. Trag. inc. 215 (Fest. p. 197) sed iam se (de *Scaliger*) caelo cedens Aurora obstinet suum patrem. Laev. carm. frg. Gell. 19, 7, 6 rubentem Auroram 'pudoricolorem' appellavit *Laevius* et Memnonem 'nocticolorem'. Lvtat. epigr. Cic. nat. deor. 1, 79 v. 1 constiteram exorientem Auroram forte salutans, cum subito a laeva Roscius exoritur. Cic. carm. frg. 1 praevius Aurorae, solis noctisque satelles *sc. Hesperus* (Ov. epist. 17, 112 praevius Aurorae Lucifer ortus erat. *cf.* met. 11, 296 Stat. Theb. 12, 50). Cic. Arat. 65 umida non sese vestris Aurora querellis ocius ostendet, clari praenuntia Solis. Bibac. carm. frg. 8 interea Oceani linquens Aurora cubile. Verg. georg. 1, 447 (Aen. 4, 585. 9, 458) ubi pallida surget Tithoni croceum linquens Aurora cubile. Aen. 4, 129 (11, 1) Oceanum interea surgens Aurora reliquit (*cf.* Ov. fast. 1, 461 proxima prospiciet Tithono Aurora relicto. Stat. Theb. 2, 135. Anth. 579, 1 Aurora Oceanum croceo velamine fulgens liquerat. Avson. 446, 2 Oceano extulerat roseos Aurora iugales. 449, 2 liquerat in tepido Tithonum Aurora cubili. Coripp. Ioh. 6, 455. 7, 83). Verg. Aen. 1, 751 Aurorae ... filius *i. Memnon* (*cf.* Gloss. IV 431, 28. V 543, 6 Ov. met. 13, 594 *sq.* am. 1, 13, 3. Manil. 1, 767 Auroraeque nigrum partum. Avien. orb. terr. 369. Dict. 4, 4 Memnon Tithoni atque Aurorae filius. Serv. Aen. 1, 489 Mythogr. 2, 194 Sidon. carm. 9, 21 Prisc. perieg. 237 Coripp. Ioh. 1, 187). Verg. Aen. 6, 535 roseis Aurora quadrigis iam medium aetherio cursu traiecerat axem (Serv. *ad h. l.*). 7, 26 Aurora in roseis fulgebat lutea bigis (Ov. met. 7, 703 lutea. Val. Fl. 2, 261 roseis Auroram surgere bigis vidit. Anth. 579, 1. 584, 1 Lact. Phoen. 35 Avson. 428, 2). Verg. Aen. 12, 77 crastina ... Puniceis invecta rotis Aurora rubebit (Stat. Theb. 2, 698 crastina ... aurora videbit. Ov. met. 3, 150 croceis invecta rotis Aurora. *cf.* am. 2, 4, 43 croceis Aurora capillis. Epiced. Drusi 281 croceis ... equis). Aen. 3, 589 (4, 7). 4, 568. 10, 241. 11, 182 Aurora ... almam extulerat lucem (*cf.* georg. 1, 249). georg. 4, 544 ubi nona suos Aurora ostenderit ortus (4, 552 *cf.* Aen. 5, 65. 105 Ov. fast. 2, 267 Sil. 17, 158 Stat. Theb. 3, 440. 12, 563). Lydia 72. Tib. 1, 3, 94 nobis Aurora nitentem Luciferum roseis candida portet equis. Eleg. in Maecen. I 119 Aurorae Tithonus ... coniunx (122 *cf.* Prop. 2, 18, 7. Ov. epist. 15, 199 Phryx erat Aurorae coniunx. Arnob. nat. 4, 27 adamatum esse ab Aurora Tithonum. Prob. Verg. georg. 3, 46 Serv. georg. 3, 48 Aen. 1, 489 Schol. Stat. Theb. 2, 134. 5, 751 Hyg. fab. 270 p. 145 Mythogr. 1, 139. 2, 194). Prop. 3, 13, 16. Ov. met. 2, 113 vigil nitido patefecit ab ortu purpureas Aurora fores et plena rosarum atria. 4, 630 dum Lucifer ignes evocet Aurorae, currus Aurora diurnos. 5, 440 udis veniens Aurora capillis. 13, 621 Aurora ... toto rorat in orbe. 7, 209. 721. 835. 13, 576 fast. 5, 733 epist. 4, 95 ars 1, 330. Epist. Sapph. 87 hunc ne pro Cephalo raperes, Aurora, timebam (Serv. Aen. 6, 445 amorem in se movit Aurorae *Cephalus.* Hyg. fab. 189 p. 120. 270 p. 145 astr. 2, 42 p. 80, 2). Epiced. Drusi 281 hunc Aurora diem ... croceis roscida portet equis (Sil. 15, 440 tenuemque ut roscida misit lucem Aurora. Coripp. Ioh. 1, 243. 7, 83 Iust. 2, 1). Sen. Thy. 822 insueto novus hospitio Sol Auroram vidit occiduus. Herc. f. 883. apocol. 4 tenebris Aurora solutis induxit rubicunda diem. Octavia 2 vaga caelo sidera fulgens Aurora fugat. Val. Fl. 1, 283 septem Aurora vias totidemque peregerat umbras Luna polo. 4, 423. Sil. 3, 332 Aurorae lacrimis (*i. rore*) perfusus. 10, 525. 12, 575. 15, 251. 16, 135. 230. Stat. silv. 1, 2, 218 quam segnis votis Aurora mariti! Theb. 2, 135 Mygdoniis elata cubilibus alto impulerat caelo gelidas Aurora tenebras, rorantis excussa comas multumque sequenti Sole rubens. 2, 334 Ach. 1, 929. Apvl. met. 3, 1 punicantibus phaleris Aurora roseum quatiens lacertum caelum inequitabat (6, 11). Anth. 588, 1 praevia flammiferi currus Aurora rubebat. 589, 1 vix Aurora suo rubefecerat aethera curru. Avson. 361, 15 raperetne rosis Aurora ruborem. Serv. Aen. 1, 132 Astraeus ... cum Aurora concubuit, unde nati sunt venti (Schol. Stat. Theb. 2, 4 Hyg. fab. praef. p. 11, 18 astr. 2, 25 p. 67, 22 Mythogr. 1, 183. 2, 51). Clavd. rapt. Pros. 2, 46 Aurorae *dux Sol.* carm. 8, 561 Aurorae nuntius Aethon (*cf.* Serv. Aen. 11, 89). 10, 270 Aurorae vincis digitos umerosque Dianae. 22, 473 Aurora comas *ornat equorum Solis.* carm. min. 53, 34 habenas Aurorae. Schol. Stat. Theb. 3, 35 ex Hyperione ... natos ... Solem et Lunam, pariter et Auroram (Hyg. fab. praef. p. 11, 15). 1, 345. 2, 137. 139. Mart. Cap. 2, 116 ambrosium promens Aurora pudorem. 2, 219 ni rosetis purpuraret culmina Aurora. 9, 902 Aurora exoriens roseis spectabit ocellis floris resecta praemia. Sidon. carm. 22, 49 cum solis radiis Aurora rubebat. *inde nonnumquam pro o r i e n t e vel populis orientis:* Verg. Aen. 7, 606 seu tendere ad Indos Auroramque sequi Parthosque reposcere signa (Serv. ingenti ambitu dixit ipsum ortum diei pro populis). 8, 686 victor ab Aurorae populis *Antonius* (Serv. victorem Orientis Antonium). 9, 110 ingens visus ab Aurora caelum transcurrere nimbus. Ov. met. 1, 61 Eurus ad auroram Nabataeaque regna recessit (*cf.* Pont. 4, 9, 3). Sen. Herc. O. 1521 sub Aurora positis Sabaeis, ... sub occasu positis Hiberis. Val. Fl. 5, 559 Stat. Theb. 6, 279. Ivv. 10, 2 omnibus in terris, quae sunt a Gadibus usque Auroram et Gangen. Opt. Porf. carm. 14, 20 Indus et Aurorae miles. Avien. orb. terr. 1287 at flumen ad Indum Auroraeque latus Scytha miti proximus austro accolit. Clavd. 7, 69 gentesque remotas colligit Aurorae (18, 427). 21, 155 totam pater undique secum moverat Auroram. 28, 84 divitis Aurorae solium. 20, 527 tendit ad Italiam supplex Aurora (*tanquam patrona Asiae*). carm. min. 30, 116 sedibus Aurorae famulas properatur ad urbes. *cf.* carm. 5, 100. 8, 130. Sidon. carm. 2, 343 expetat Aurorae partes (*cf.* 2, 418). Prisc. perieg. 909 huius (*Euphratis*) ad auroram ripis devolvitur altis Tigris.

Aurōra, -ae *nom. mul. in titulis christianis:* Corp. XI 6289 (*Fano Fortunae, saec. IV*) hic iacet puver Taurinus ann(orum) XVII filius Aurorae de invictos sen(iores). V 5420 (*a. 463*) hic requiescit Aurora spectabilis *femina.*

aurōrēsco, -ere *ab* aurora. Ps. Arnob. confl. 1, 18 aurorescente die. Rvfin. recogn. 10, 53 cum iam auroresceret. *Ihm.*

? **Aurōriānus**, -a *cogn.* Corp. XIII 4218 (*in Germ. sup.*) M. Restionius Restitutus et M. Restitutius Auroria⟨nus⟩ et Restitutia Auro⟨riana⟩. *Otto.*

aurōro (-āre) *ab* aurora. Varro Men. 121 aurorat ostrinum hic indutus supparum, coronam ex auro et gemmis fulgentem gerit luce locum afficiens. *adde* Gloss. IV 312, 35 aurorans inluminans (*sic saepius*). V 270, 3 aurorans inluminans colore rutilo. Itala exod. 39, 6 (Monac.) auroraverunt *pro* auraverunt. *Ihm.*

1. aurōsus, -a, -um *ab* aurum. *formam vulgarem* aurusus *exhibet* Galen. alfab. 31. 44. 174. 180. 222. Gloss. II 27, 16 πλούσιος, πολύχρυσος. 413, 20 πολύχρυσος opimus, aurosus. 569, 7 dives auri. Papias: aurosum gilbum. **a** *i. q. aurifer:* Plin. nat. 33, 67 si et aurosa tellus subest. Lampr. Heliog. 31, 8 scobe auri porticum stravit et argenti ..., ut fit hodie de aurosa arena. **b** *i. q. aureus, de colore:* Pallad. 1, 5, 1 ne aurosi pulveris lapidosa macies *sit gleba.* Veg. mulom. 3, 17, 1 si auroso colore fuerit *membrana pupillae*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

opposita, insanabilem scias (CHIRON 72 GALEN. alfab. 8). HERM. Pal. vis. 4, 1, 10 habebat ... bestia super caput colores quattuor: nigrum et igneum sive sanguineum et aurosum (χρυσοῦν; vulg.: aureum) et album. 4, 3, 4 aurosum (τὸ δὲ χρυσοῦν μέρος; vulg.: aurea autem pars) autem vos estis, qui evadetis seculum. PS. APVL. herb. 113, 4 omnem humorem aurosum per nares eiiciet *cucumeris succus. cf. ibid.* tit. PS. DIOSC. herb. fem. 2 florem aurosum profert (3 *ter.* 4. 19 *et saepius*). GALEN. alfab. 31 flus ⟨habet⟩ aurusum ⟨acorum⟩ (44 aurusum. 100 aurosum. 222 aurusum). 174 lapis fuligenus (φλόγινος) ... invenitur auruso vel flameneo colure. 180 misy ... similiter gliba est aurusa fulgens. EVSTATH. Bas. hex. 5, 9 p. 919^{C} puniceus quidem habetur in hoc flore *liquor*, purpureus autem vel candidus vel aurosus in alio. 7, 6 p. 943^{C} unde aurosam lanam maritimae nutriunt pinnae. PLIN. VAL. 2, 37 spumae argenti aurosae triginta septem *uncias*. *Münscher.*

2. aurōsus, -a, -um *ab* aura. ORIBAS. syn. 5, 37 iacere debent in locis aurosis (ἐν τόποις εὐπνόοις). *Hey.*

Aurri, -ōrum *statio ut videtur Illyrici situs incerti.* COD. Iust. 6, 21, 14 (*a. 294*) s. V non. Mai. Aurris CC. conss.

Auru *statio Africae in via Tacapis Leptim magnam.* ITIN. Anton. Aug. p. 76 (*v. l.* aurii, auri, aurum). *cf.* Aurusulianensis. *Diehl.*

aurūfex *v.* aurifex.

aurūgineus (aurig-), -a, -um *ab* aurugo. CAEL. AVR. chron. 2, 11, 132 praecordiorum dolor cum colore aurigineo sequitur eos, qui ex iecore fluunt. GALEN. alfab. 8 *auripigmentum* sincerissimum ex aurogenio colure limpidissimo (*var.* auriguneo, aurigeneo, aurogeneo). 180 aurigenio colore (*var.* aurigineo, auruginéo).

aurūgino, -āre *ab* aurugo. TERT. anim. 17 qui redundantia fellis auruginant.

aurūginōsus (aurig-), -a, -um *ab* aurugo. *semper pro subst.*: GLOSS. auruginosus ἰκτερικός (*saepius*). IV 312, 56 auriginosus (V 591, 47 aurug-) arcuatus. III 601, 35 ictericus eruginosus quod est effusio fellis rufi vel meliti: vertitur in omnem corporis contrarietatem. 603, 31 omiomeris eruginosus (*cf.* 602, 2. 605, 23). 600, 15 eruginosus galzinia (*cf.* aurugo). MARCELL. med. 22, 13 auruginosis ex aquae mulsae cyathis duobus avellanae duplum dabitur. VINDIC. med. 37 p. 232 ictericum ... qui apud nos auriginosus seu arquatus vocatur, nam vulgo morbum regium vocant. PS. DIOSC. herb. fem. 18 ictericos sive auriginosos curat. PS. APVL. herb. 1, 32 ad ictericos id est morbo regio qui sunt auriginosi (aurug- *V*).

aurūgo (aurigo), -inis *f. ab* aurum. *cf.* aerugo, albugo, lanugo *al.* ISID. orig. 4, 8, 13 auruginem (aurig- *Otto*) ... Varro appellari ait a colore auri. CASS. FEL. 49 p. 128, 10 icterici dicuntur morbo regio laborantes ... *sequitur* pallor corporis cum aurium et oculorum crocei vel aurei coloris fantasia, unde ab aliquantis latine aurugo appellatur. AVG. gramm. V 497, 25 a feminino appellativo, ut ... aurugo. SCRIB. LARG. 110 auriginem, quam quidam regium, quidam arquatum morbum vocant (*inde* MARCELL. med. 20, 17). 127 ad auriginem (*sic ed. princ.*), quod vitium arquatum quidam vocant. *cf.* HIER. *infra l. 63.* CAEL. AVR. *l. 69 sqq.* GLOSS. II 27, 4 aurugo ἴκτερις, *et saepius.* 331, 61 ἴκτερος aurugo (III 29, 51). IV 23, 43 morbus regius (V 169, 41). 484, 53 aurugo dolor est et color eius galgirium (*cf.* auruginosus). *cf.* III 426, 39 (*corrupta glossa; cf. Götz thes. gloss. s. v.*). ITALA lev. 26, 16 (Lugd.) constituam in vobis scabiam et aponiam et auriginem (ἴκτερα) fallentem oculos vestros (*longe aliter* VVLG.). GARG. MART. med. 8 *lapathi* potae auriginem expugnant. 53 medicamentum ... iocineri maximeque aurugini necessarium; *et saepius.* VVLG. II par. 6, 28 si orta fuerit ... aurugo (ἴκτερος) et locusta et bruchus. Ier. 30, 6 conversae sunt universae facies in auruginem. Am. 4, 9 percussi vos in vento urente et in aurugine multitudinem hortorum vestrorum. Agg. 2, 18 percussi vos vento urente et aurugine (aurig- *cod. Amiat. cf.* GLOSS. V 492, 20. 562, 10 aurugo ventus urens). HIER. in Am. 4, 9 p. 273 auruginem ... omnes ἴκτερον similiter transtulerunt absque Theodotione, qui solus ὠχρίασιν ... interpretatus est. p. 274 aurugine, quae felle diffuso ruborem sanguinis in pallorem commutat. MARCELL. med. 22, 20 ad iocineris vitia et ad auruginem (27, 7; *sed* auriginem *trad.* 20, 17 *et* 29, 11). PS. THEOD. PRISC. simpl. med. 3 ad auriginem facit (14 *cf.* ANTIDOT. Brux. 159. 214). CAEL. AVR. chron. 3, 4, 67 his visceribus irruunt speciales passiones, ut arquatus sive aurigo, quam Graeci icteron vocant. 3, 5 *tit.* de aurigine sive arquato morbo, quem vulgo morbum regium vocant, Graeci ἴκτερον appellant. *plur.*: GARG. MART. med. 7 Galenus ad aurugines expellendas ... efficacius putat semen *atriplicis*. PS. THEOD. PRISC. simpl. med. 111 aurigines purgat. [MART. CAP. 1, 14 originem *codd. recte.*]

aurula, -ae *f. ab* aura *deminutive.* TERT. adv. Marc. 2, 9 intellege afflatum minorem spiritu esse ... ut aurulam eius, non tamen spiritum ...., nam et aura vento rarior. anim. 28 quid, si defectae iam traditionis superstites aliquas famae aurulas hausit (AVG. c. Iul. op. imperf. 6, 1 procul ... ab studiis spiritualibus agitantes solis famae aurulis commoventur). LVCIF. moriend. 4 cupio te cognoscere ... nihil te aliud esse a nobis sentiri cum omni vigore atque auctoritate imperii tui quam inanem aurulam (SALV. epist. 9, 13 humanae laudis inanem aurulam quaerimus). HIER. in Ier. 31, 38 p. 1076 suspicionisque suae hanc aurulam capiunt. epist. 34, 3 Graecarum ... litterarum quandam aurulam (*v. p. 1479, 26*) ceperat. *Ihm.*

aurulentus (aurol-), -a, -um *ab* aurum. *i. q. aurosus, aureo colore ornatus*: PRVD. perist. 12, 49 bracteolas trabibus sublevit, ut omnis aurulenta (aurol- *cod. Vrbinas*) lux esset intus. *in imagine*: VEN. FORT. vita Germ. 13, 45 ut brateum semen sererent (*sc. nummis aureis egenis dandis*) et post messores accederent aurolentam per segetem. *Münscher.*

aurum, -ī *n.* [*sabin.* ausum, *cf. c. lituan.* auksas '*aurum*'. *Th.*] [*val.* aur, *it.* oro, *francog.* or, *hisp.* oro. *M.-L.*] *de veriloquiis antiquis vide* PAVL. FEST. p. 8, *de originatione ab* aura *etiam* PRISC. gramm. III 509, 30 GRAMM. suppl. 241, 23 SERV. Verg. Aen. 6, 204 ISID. orig. 16, 18, 1. CHAR. gramm. I 34, 19 metallica semper singularia sunt ut ... aurum (GRAMM. I 93, 14. 154, 1. 328, 13. 550, 24. IV 376, 29. V 348, 7 MART. CAP. 3, 297). TER. MAVR. 482 au tamen capere videtur saepe productum sonum ... cum dico ... aurum. EXC. Bob. gramm. I 553, 31 nomina ... apud Romanos neutra, apud Graecos masculina, hoc aurum ὁ χρυσός. GLOSS. χρυσός, χρυσίον. *de auro agunt* PLIN. nat. 33 ISID. orig. 16, 18.

I ISID. orig. 16, 18, 13 **infectum** quod in massis est. SERV. auct. Aen. 10, 526 tria genera ... auri ... factum infectum signatum (LIV. 34, 52, 4 VLP. dig. 34, 2, 19). **1** *inventio*: PLIN. nat. 7, 197 invenit ... auri metalla et flaturam Cadmus (HYG. fab. 274 p. 149 Aeacus. CASSIOD. var. 4, 34, 3). RHET. Her. 4, 23, 33 nascitur aurum. CIC. div. 1, 116 aurum ... natura ... genuisset. epist. 7, 7, 1 in Britannia nihil esse ... auri (TAC. Agr. 12). LVCR. 1, 839 ex auri ... micis consistere posse aurum. 5, 1241 aurum ... repertumst. 5, 1256. VERG. georg. 2, 166 *Italia* auro plurima fluxit (PLIN. nat. 37, 202). Aen. 8, 624 auro ... recocto (SERV. saepe purgato). PAVL. FEST. p. 216 aurum ... putatum ... id est expurgatum. CVRT. 8, 5, 2 *India* dives ... auro. 10, 1, 11. MELA 2, 86 Hispania ... auro ... abundans (MART. 7, 88, 7). 3, 86 apud *Aethiopes* plus auri quam aeris. LVCAN. 9, 424 *terra Libyae non* auro excoquitur. PETRON. 119 v. 5. PLIN. nat. 6, 67 fertilissimi ... auri Dardae (6, 81. 6, 189. 6, 169 auro). 33, 62 striges ... auri parvolas massas. 33, 99 *argentum vivum* defluens purum relinquit aurum. 33, 113 Callia ... sperante aurum excoqui posse harenae rubenti. 34, 121 *misy* admiscent qui aurum purgant (35, 183 *alumen nigrum*). 34, 173 auri ... fornacibus. 36, 200 igni aurum perficitur. MART. 12, 18, 9 auro Bilbilis ... superba. FLOR. epit. 4, 12, 12 fodere terras ... aurumque venis repurgare. *capitur aurum, ut* PLIN. nat. 33, 66—80 *narrat, variis modis, praecipue* **a** *e fluminibus*: VERG. georg. 2, 137 auro turbidus Hermus (SIL. 1, 158). Aen. 10, 142 pinguia culta ... Pactolus ... inrigat auro (OV. met. 11, 145 MANIL. 5, 528 SEN. Phoen. 605). SEN. dial. 6, 18, 6 aurum harenas interfluens. benef. 4, 6, 1 flumina ... aurum vehentia (CVRT. 8, 9, 18). MELA 3, 8 Tagi ... aurum ... generantis (LVCAN. 7, 755 MART. 8, 78, 5 IVV. 3, 55. 14, 298). PLIN. nat. 6, 98. APVL. flor. 6 p. 19 auri fluenta. 21 aurum colare (VVLG. Mal. 3, 3). **b** *e metallis*: TRAG. inc. 154 (CIC. off. 2, 13) aurum ... ecfoderetur. LVCR. 6, 808 venas auri (SEN. dial. 11, 9, 1 PLIN. nat. 2, 159 VEG. mil. 4, 24). HOR. carm. 3, 3, 49 aurum ... terra celat. OV. am. 3, 8, 53 eruimus ... aurum (SEN. nat. 5, 15, 3 PLIN. nat. 33, 4. 33, 52). ars 3, 123. LIV. 45, 29, 11 metalla ... auri (SEN. nat. 3, 15, 3 PLIN. nat. 3, 30. 4, 112. 6, 30. 6, 74. 6, 150. 6, 161). MANIL. 4, 396. 5, 522. VITR. 8, 3, 5 aurum *foditur*. SEN. benef. 7, 10, 2 ex ... tenebris ... prolatum ... aurum (epist. 92, 31). 7, 10, 4 nat. 1 praef. 7 amic. 3 PLIN. nat. 33, 126. GAIVS dig. 3, 4, 1 auri fodinarum (VLP. dig. 7, 1, 13, 5). *cf. etiam Blümner, Technologie IV p. 16 sq. Boeckh, Staatshaushaltung d. Ath.*^{3} *I p. 8 sq.* *formicas et grypos fama refert aurum eruere custodire*: PROP. 3, 13, 5 MELA 2, 1. 3, 62 PLIN. nat. 7, 10. 11, 111. 33, 66. 37, 147. *de aetate aurea opinio duplex est*: α HOR. carm. 4, 2, 39 redeant in aurum tempora priscum. OV. met. 1, 115 proles auro deterior. 15, 260 PRISCILL. tract. 1, 17 p. 16. β LVCR. 5, 1113. 5, 1273 *sq.* PROP. 3, 13. OV. ars 2, 277 aurea sunt vere nunc saecula, plurimus auro venit honos. met. 1, 141 MANIL. 1, 75. 5, 292 SEN. epist. 90, 45 OCTAVIA 419 PERS. 2, 59 PLIN. nat. 6, 89. 6, 133 SIL. 2, 500. *cf. E. Weber, Leipz. Studien 10 p. 117. Dümmler, Akademika (1889) p. 237.*

2 *qualitates*: **a** *perennitas, liquatio*: VARRO frg. Non. p. 334 aurum conliquisset (LVCR. 1, 492. 6, 230. 6, 966 OV. met. 2, 251 PLIN. nat. 2, 137. 29, 80 STAT. Theb. 6, 208 FLOR. epit. 3, 11, 11 FAVST. REI. epist. 5 p. 191, 7). CIC. epist. 9, 16, 2 aurum igni ... perspici possit (OV. trist. 1, 5, 25 SEN. dial. 1, 5, 10 PLIN. nat. 33, 59 VVLG. apoc. 3, 18). OV. am. 1, 10, 61 *frangetur* ... aurum. LIV. 21, 14, 1 aurum ... in ignem ... conicientes (*delendi causa*). PLIN. nat. 17, 37 *aurum non nigrescit.* VVLG. Iac. 5, 3 aeruginavit. AVG. civ. 1, 8 p. 13 sub uno igne aurum rutilat, palea fumat. **b** *splendor*: VARRO Men. 30 aurum ... praestringit oculos (RHET. Her. 4, 50, 63). CATVLL. 64, 44 sedes ... fulgenti splendent auro. LVCR. 2, 27 domus ... auro ... renidet. 2, 51 fulgorem ... ab auro (SEN. epist. 48, 11 auri. QVINT. inst. 10, 1, 30 TAC. Agr. 32). VERG. georg. 4, 91 maculis auro squalentibus (Aen. 12, 87 COLVM. 9, 10, 2). 4, 99 *apes* ardentes auro (COLVM. 9, 3, 2 VAL. FL. 5, 139). Aen. 6, 204 discolor ... auri ... aura refulsit. 7, 790 clipeum ... Io auro insignibat (SERV. signo suo clarum esse

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

faciebat). 8, 677 auro ... effulgere. 9, 161 iuvenes auro ... corusci. CVLEX 63 nitor auri (Ov. Pont. 3, 4, 23). LYGD. 4, 37 opus ... fulgens ... auro (Ov. met. 10, 112 LIV. 34, 3, 9 SEN. contr. 1, 6, 4). Ov. ars 3, 451 auro *radiare* (met. 13, 105 Pont. 3, 4, 103). met. 2, 2 *micare* (SEN. epist. 115, 13). 11, 359. 13, 704 fast. 1, 77. SEN. Thy. 347 auro nitidae fores. *nota aurum dici splendorem siderum*: VERG. Aen. 3, 517 armatum ... auro ... Oriona (SERV. balteus eius et gladius clarissimis fingitur stellis). VAL. FL. 5, 369 asperat ignes Sirius et saevo ... nox accenditur auro. CLAVD. rapt. Pros. 1, 254 stellas accendit in auro (*de veste, cf.* MART. CAP. 6, 585). MART. CAP. 1, 28 Venerio ... auro. 9, 919 *Luna* pulso ... luminis auro pandit saepta balantum (*Endymionis causa*). c *color*: CATVLL. 64, 100 *Ariadna* magis fulvore (fulgore *cod.*) expalluit auri. VERG. Aen. 1, 593 flavo ... auro. 7, 279 fulvum ... aurum (10, 134 TIB. 1, 1, 1). Ov. met. 9, 689 spicis ... flaventibus auro. 13, 813 auro similes ... uvae. hal. 110 PAVL. FEST. p. 182 CELS. 7, 7, 14 COLVM. 8, 2, 9. 10, 101 *viola* purpurat auro. PLIN. nat. 37, 126 *gemmae* aurum albicare quadam argenti facie cogunt. SIL. 1, 233 Astur ... effosso concolor auro (STAT. silv. 4, 7, 16 *cf.* LVCAN. 4, 298). STAT. Theb. 1, 547 *Gorgo caelata* vivo ... pallescit in auro (SCHOL. fulvo quod vivi colorem habeat). GELL. 2, 26, 5 aliter rubeat ignis, aliter sanguis, aliter ostrum ... aliter aurum. *metonymice color aureus vocatur* aurum: IVV. 6, 589 quae nudis longum ostendit cervicibus aurum (*i. capillum. cf.* Ov. met. 15, 316 CALP. ecl. 6, 15 SIL. 4, 202 STAT. Ach. 1, 162 APVL. met. 2, 9). CORIPP. Iust. 4, 150 aurum floris odoriferi. d *sonus*: LVCIL. 1093 nequam aurum est, auris quodvis vehementius ambit (*'aureorum sonitus et tinnitus auris facit ebrias' Marx.*). STAT. Theb. 1, 517 auro ... sonantes ... toros. 7, 682 longis ... crepat singultibus aurum. e *pondus*: LVCR. 6, 1058. VERG. Aen. 3, 464 dona ... auro gravia (Ov. met. 6, 223). VITR. 7, 8, 3 *argento vivo aurum non innatat* (PLIN. nat. 33, 99). 9 praef. 12 minus magno corpore eodem pondere auri massa *est* quam argenti. PLIN. nat. 34, 157. f *notabilia varia*: LVCR. 6, 352 *fulmen* aurum ... confervefacit. 6, 949 frigus *transit* per aurum (6, 992). 6, 1078 auro res aurum copulat una. VERG. Aen. 10, 138 molli ... auro (PLIN. nat. 33, 98). PLIN. nat. 9, 80. SIL. 16, 175 solido ... auro. HOMER. 962 duro. HIER. epist. 66, 5 aurum in fila lentescens. AVG. serm. 161, 4 purissimum metallorum et nobilissimum. g *vis auri medica*: PLIN. nat. 20, 29. 21, 66 unguenta sumantur ex auro. 29, 113. 33, 84 aurum pluribus modis pollet in remediis. 33, 85 auro verrucas curari. h *pretium*: PLAVT. Epid. 411 *servus* quantivis preti, non carust auro contra (PETRON. 76). Poen. 302 aurum ... fortuna invenitur (SEN. contr. 2, 1, 1). CIC. off. 2, 11 ad vitam hominum tuendam *pertinet.* parad. 20. HOR. epist. 2, 2, 179 Orcus ... non exorabilis auro (carm. 2, 18, 36). TIB. 1, 1, 51 quantumst auri pereat potius ... quam fleat puella. TIB. 1, 10, 7 divitis auri (LYGD. 3, 11 LAVS Pis. 219). VITR. 8 praef. 3 difficilia et cara uti ... aurum. SEN. epist. 115, 15 admirator auri. PLIN. nat. 33, 50 Antonius ... vilitatem auro fecit (*usu obsceno*). HIER. epist. 77, 2 difficilius adrogantia quam auro caremus. *ut res pretiosissima aurum*: α *corrumpit mores*: PLAVT. Capt. 328 odi ego aurum, multa multis saepe suasit perperam. SALL. Iug. 32, 3. VERG. Aen. 1, 349 auri caecus amore (LVCAN. 3, 119 GLOSS. IV 431, 26). 3, 57 auri sacra fames (OCTAVIA 426 CVRT. 5, 1, 6 LAVS Pis. 219. SIL. 5, 264 sitis. QVINT. inst. 9, 2, 10 MACR. sat. 5, 16, 7). HOR. carm. 3, 24, 48 aurum ... summi materiem mali. TIB. 1, 9, 18 solent auro multa subesse mala. 1, 9, 31 auri pondere ... vendere ... fidem. PROP. 1, 8, 39 *puellam* auro ... flectere. 3, 13, 49 auro pulsa fides, auro venalia iura, aurum lex sequitur. 3, 13, 55. 4, 1, 81. 4, 5, 53 aurum spectato, non quae manus adferat aurum. Ov. met. 14, 230. fast. 2, 661 corrumperis auro (LIV. 1, 11, 6 PETRON. 119, 44 MART. 5, 69, 5). Ib. 267 male viderat aurum. SEN. Phaedr. 527 auri caecus cupido (LVCAN. 7, 747). SEN. nat. 5, 18, 10 epist. 94, 57. PORPH. Hor. carm. 3, 3, 49 *aurum* effossum causam praestat avaritiae ac sceleribus. β *curas excitat*: VARRO Men. 36. LVCR. 5, 1423 aurum ... curis *exercet* hominum vitam. HOR. epist. 1, 2, 47. PROP. 3, 5, 3 inviso pectus ... carpitur auro. SEN. Herc. f. 168. RVFIN. sent. Sext. 116 aurum animam non eripit de malis (ψυχὴν χρυσὸς οὐ ῥύεται κακῶν). γ *plurimum pollet*: HOR. carm. 3, 16, 9 aurum ... potentius ictu fulmineo. Ov. am. 3, 8, 29 nihil ... potentius auro. APVL. met. 9, 18 auro ... soleant adamantinae ... perfringi fores. PORPH. Hor. carm. 3, 16 tractat quae sit vis auri et quantum potentiae habeat. δ *sacrum deorum est*: CIC. leg. 2, 22. 2, 45 aurum ... in fanis invidiosa res (Plato Nom. 955[E]). LIV. 5, 50, 7 sacro auro. 7, 15, 8 VAL MAX. 5, 6, 8. 7, 3, 2 LVCAN. 8, 121. 9, 521 Hammon ... templum defendit ab auro. PERS. 2, 55. 2, 69 in sancto quid facit aurum. PETRON. 88 PLIN. nat. 12, 3. 19, 86. 35, 157. 35, 158 MART. epigr. 7, 9. IVV. 11, 116 nullo violatus Iuppiter auro. TAC. hist. 3, 33 ann. 15, 45 SVET. Tib. 53 Nero 32 Vit. 5 FLOR. epit. 4, 8, 3 GELL. 3, 9, 7 APVL. flor. 15 p. 51. MIN. FEL. 24, 2 in auro ... avaritia consecrata est. COMM. instr. 1, 18, 4 LAMPR. Alex. 44, 9 VOPISC. Aurelian. 39, 6. 41, 11. *nota superari aurum pretio aliis rebus*: PLAVT. Curc. 201 CIC. rep. 1, 27. 3, 8 *iustitiam* multo omni auro cariorem. parad. 48. CATVLL. 107, 3 nobisque est carius auro quod te restituis Lesbia mi cupido. HOR. sat. 2, 3, 100. carm. 2, 16, 8 otium ... venale neque auro. epist. 1, 1, 52 vilius ... virtutibus aurum (Plato Nom. 728[A]). TIB. 1, 8, 31 carior est auro iuvenis. Ov. am. 3, 8, 3 ingenium ... pretiosius auro. ars 2, 299 met. 8, 79 Pont. 2, 8, 5. 3, 8, 3. MANIL. 4, 926 adamas ... pretiosior auro. SEN. dial. 1, 6, 3. 5, 35, 5 benef. 1, 5, 2 PETRON. 51, 119 v. 29. LAVS Pis. 108 ipsaque possesso mens est opulentior auro. PLIN. nat. 16, 14. 33, 1 ferrum auro etiam gratius. 33, 23. 37, 204 auro, circa quod omnes mortales insaniunt, decumum vix esse in pretio locum. STAT. silv. 2, 2, 68 HIL. in psalm. 118. ain 17 p. 505 aurum ... terrae ... limum. *propter pretium* aurum *translate dictum prorsus i. q. divitiae valet ex. gr.*: RHET. Her. 4, 32, 43 aurum ... nominet, cum divitias velit nominare. LVCIL. 1066. VARRO Men. 6 neque auro aut genere aut multiplici scientia sufflatus quaerit Socratis vestigia. HOR. carm. 1, 31, 6. MANIL. 2, 145 *turba* quae divitias, quae diligit aurum. VAL. MAX. 4, 3, 13. SEN. benef. 5, 6, 2 contemptum auri et argenti. HIER. epist. 71, 3 aurum deponere incipientium est, non perfectorum. fecit hoc ... Crates, fecit Antisthenes. 125, 16. *e pretio potissimum ductae proverbiales de auro sententiae*: PLAVT. Bacch. 332 quin auro habeat soccis subpactum solum. 640 hunc hominem decet auro expendi. Stich. 666 somniavit aurum (CIC. div. 2, 134 PETRON. 128). TER. Phorm. 68 modo non montis auri pollicens. LVCIL. 564 mordicus petere aurum e flamma expediat, e caeno cibum. CIC. Flacc. 76 non plus auri tibi quam monedulae committebant (Ov. met. 7, 467 PLIN. nat. 10, 77). LIV. 27, 23, 2 mures ... aurum rosisse (30, 2, 9). PETRON. 43 in manu illius plumbum aurum fiebat. GELL. 3, 9, 7 veteris proverbii quod ita dictum accepimus: aurum Tolosanum (*cf.* CIC. nat. deor. 3, 74 IVST. 32, 3, 9 VIR. ill. 73, 5 OROS. hist. 5, 15, 25). HIER. epist. 22, 20 lego de spinis rosam, de terra aurum, de concha margaritam. 48, 3 aurum virginitatem, argentum diximus matrimonium. 64, 9 aurum sensuum, ... argentum eloquii. EVCHER. form. 7 aurum interior scripturarum intellectus. PS. PROSP. carm. de prov. 929 argentum eloquii virtutis et aurum. *aliae in modum proverbii prolatae dictiones, quas Otto, die Sprichwörter d. R. p. 49 conlegit, inveniuntur omnes sub I 2 h.*

3 *genera*: LIV. 6, 14, 11 Gallici auri. PLIN. nat. 33, 68 *aurum* quod puteis foditur, canalicium vocant, alii canaliense. SIL. 2, 602 Callaico ... auro (MART. 4, 39, 7). HIER. epist. 37, 1 plura ... apud Hebraeos auri sunt genera. 65, 15 Ophir genus auri est vel a loco Indiae vel a colore nomine indito: septem quippe apud Hebraéos auri vocabula sunt. VVLG. Iob 28, 15 aurum obrizum. AVG. civ. 9, 9 aurum ... sordidum. *de generibus auri secundum loca inventionis distinctis v. etiam sub I 1.* *nota mixtionem auri cum aliis metallis*: VITR. 9 praef. 12 argenti in auro mixtionem. PAVL. FEST. p. 9. PLIN. nat. 9, 139 argentum auro confundere ut electra fiant. 33, 80 omni auro inest argentum vario pondere. 33, 93 aurum quod argentosum vocant. 34, 5 aes confusum auro argentoque miscebatur. 34, 94. 37, 49. VLP. dig. 6, 1, 5, 1 aes et aurum mixtum. PAVL. dig. 18, 1, 10 si aurum quidem fuerit, deterius autem quam emptor existimaret.

4 *usus, fabrica*: PLAVT. Bacch. 640 statuam statui ex auro (Curc. 440 VAL. MAX. 8, 15 ext. 2 CORP. III 14386[d]. VI 1721 sub auro. 1727 sub auro fulgentem). Men. 526. 544 cedo aurum, ego manupretium dabo. Stich. 291 ex auro (VARRO Men. 121 CIC. Verr. 5, 39. 5, 62. 5, 67 LIV. 36, 35, 12 PAVL. FEST. p. 25. 57 VAL. MAX. 9, 6, 1 FLOR. epit. 4, 2, 88). VARRO frg. Non. p. 162 ex ... auro *facere* (CIC. Verr. 5, 1. LVCR. 5, 1269 auro. VERG. georg. 3, 26 LIV. 27, 4, 8. 43, 5, 8. 45, 33, 5 VITR. 9 praef. 11 FEST. p. 238 PLIN. nat. 34, 49). CIC. Verr. 5, 56 cum vellet sibi anulum facere, aurificem iussit vocari ... et ei palam appendit aurum (VITR. 9 praef. 9). 5, 57. 5, 71 ex auro ... perfectum (5, 124 VITR. 9, 8, 4). LVCR. 4, 1127 zmaragdi auro includuntur (PLIN. nat. 12, 94). VERG. Aen. 1, 655. 2, 765 crateres ... auro solidi. 6, 32 effingere in auro. 8, 445. 10, 243. PROP. 4, 7, 47 imaginis aurum. Ov. ars 3, 221 anulus ut fiat primo conliditur aurum. trist. 1, 7, 7 effigiem ... complexus in auro. MANIL. 3, 28 auro ... decus addere. 4, 249 fabricetur ... auro. 5, 506 artifices auri. SEN. contr. 2, 1, 12 usus ... auri. contr. exc. 8, 2. VAL. MAX. 4, 8 ext. 1 aurum ... in habitum ... Victoriae formavit. SEN. epist. 5, 3 solidi auri caelatura. CVRT. 3, 3, 16 simulacra ex auro ... expressa. PERS. 2, 53 incusa ... pingui auro dona. 2, 55 auro sacras ... ovato perducis facies. 5, 100 subaerato ... auro. PETRON. 120, 87 aedificant auro. CALP. ecl. 7, 47 illita porticus auro. PLIN. nat. 8, 196. 21, 6 auro ... folia imitatus. 33, 93 chrysocollam ... aurifices sibi vindicant adglutinando auro. *ibid.* feruminatur aurum (34, 116). 33, 94 funditur ... paleis aurum. 33, 154. 34, 15 statuas ... auro integere. 35, 14 ex auro *factitare*. 35, 36. 36, 152 poliendo auro (37, 159). SIL. 13, 483. HOMER. 858 domat ignibus aurum. MART. 8, 24, 5 fingit sacros auro ... vultus (AVSON. 334, 301). 11, 4, 3 scriptus ... Iuppiter auro (IVV. 6, 205). HIER. epist. 22, 32 aurum liquescit in litteras. CARM. epigr. 1088, 3 littera nominis auro condecorata legi debet. 1368, 17 templa deo faciens ymnis decoravit et auro.

II ISID. orig. 16, 18, 13 *aurum* **factum** ... quod in vasis et signis est. VARRO frg. Non. p. 334 aurum factum (LIV. 34, 6, 14 MANIL. 5, 519 PLIN. nat. 33, 51 FLORENT. dig. 34, 2, 29 APVL. met. 5, 8). VLP. dig. 34, 2, 27, 3 aurum ... factum id videri quo commode uti possumus. 1 *ornamenta hominum, praecipue mulierum*: PLAVT.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Cist. 487 aurum atque vestem (Curc. 344. 348. 435. 488 Men. 120 Mil. 1099 Pseud. 182 CAECIL. com. 104 TER. Haut. 248. 252. 452. 778. 855. 893. VARRO ling. 9, 22 quae mulier suum instrumentum vestis atque auri veteribus vocabulis appellat. HOR. sat. 2, 3, 215 SEN. contr. 2, 5, 7 PHAEDR. app. 8, 5 *ibid.* 15, 3 PETRON. 76 SVET. Aug. 75). Men. 739 pallam atque aurum (803. 1142 Most. 282). Mil. 981 aurum atque ornamenta (1127. 1147. 1302). Most. 286 auro et purpura (288 CATO orig. 7, 113 or. frg. 70, 1 LIV. 34, 4, 10 VAL. MAX. 2, 1, 5 SVET. Iul. 84). Poen. 301 ornatam . . . auro. Trin. 251 auri custos. Truc. 52 TER. Haut. 288 Eun. 627. 726. CIC. inv. 1, 51 vicina . . . melius habeat aurum (QVINT. inst. 5, 11, 28. *cf. Hermann, Aesch. Socrat. rel. p. 16*). 2, 118 auro *i. corona aurea* (STAT. silv. 3, 5, 29 sancto . . . indutum Caesaris auro. 4, 2, 67 Palladio. 4, 5, 24. MART. 4, 1, 5 Albano . . . in auro. 9, 23, 1 virgineo. TERT. anim. 52 auro coronatur. FIRM. err. 1, 8, 6 caput aut auro premitur aut lauro). Cato 59 multo auro multisque gemmis (OV. epist. 5, 143 rem. 343). LVCR. 5, 1428 *vestis* auro *apta* (VERG. Aen. 11, 776 OV. met. 14, 345. 14, 394 STAT. Theb. 6, 570). VERG. georg. 4, 342 ambae auro, pictis incinctae pellibus ambae. Aen. 4, 138 crines nodantur in aurum (4, 148. 7, 816. 11, 576 OV. am. 3, 13, 25 epist. 20, 89 EPIST. Sapph. 75 SEN. Med. 574 LVCAN. 3, 280 VAL. FL. 2, 103 STAT. Theb. 5, 228 Ach. 1, 771). 5, 132 auro . . . ostroque (12, 126 HOR. ars 228 BVC. Eins. 1, 28). 5, 312 lato . . . auro balteus (PERS. 4, 44 PETRON. 83). 5, 559 per collum circulus auri (7, 352. 8, 661 VAL. FL. 6, 670). 9, 26 CIRIS 177 TIB. 1, 2, 69. 1, 9, 69 auro . . . lacertos vinciat (OV. epist. 9, 59 CARM. epigr. 1037). OV. epist. 13, 57. am. 3, 8, 15 manus cui . . . convenit aurum (SIL. 8, 675 IVV. 1, 28. 7, 89). ars 2, 299 met. 2, 750. LAVD. [Turiae] Wien. Stud. XXIV p. 2 aurum margaritaque (COMM. instr. 2, 19, 14). LIV. 32, 40, 11. 34, 1, 3 ne qua mulier plus semunciam auri haberet (VAL. MAX. 9, 1, 3). 34, 7, 4. MANIL. 5, 516 auro quaesita est gratia frontis. PAVL. FEST. p. 152 SEN. Med. 572 PETRON. 126. PLIN. nat. 11, 136 aurum *auribus* gestare. 33, 39. 33, 40. STAT. silv. 5, 3, 120 nobile pectoris aurum *i. bulla* (IVV. 5, 164). COMM. instr. 2, 18, 2. CORP. VI 8734 praepositus ab auro gemmato (8735). 33764 adiutor ab auro gemmato.

2 *vasa, sim.*: VARIVS carm. frg. 2 ex solido bibat auro (SEN. Phaedr. 519 auro. Thy. 453 LVCAN. 4, 380 ANTH. 444, 6). VERG. georg. 2, 192 *laticem* pateris libamus et auro (SERV. *i.* pateris aureis. Aen. 7, 245). Aen. 1, 739 pleno se proluit auro. 3, 355 impositis auro dapibus (SEN. epist. 94, 70). PROP. 3, 17, 37 antistitis auro. OV. met. 6, 488 Bacchus in auro ponitur. SEN. Ag. 878. dial. 1, 3, 13 suspensam auro nivem diluit. epist. 95, 73 aurum . . . fractum est (VLP. dig. 34, 2, 27, 3). LVCAN. 10, 155 infudere epulas auro. PETRON. 50 vitrea . . . mallem . . . quam aurum (ISID. orig. 16, 16, 4). VAL. FL. 1, 148. 1, 338. 1, 661 pharetras . . . rependerat auro *hospes*. SIL. 13, 357 STAT. Theb. 5, 188 MART. 1, 37, 1 ventris onus misero . . . excipis auro (PLIN. 33, 50 LAMPR. Heliog. 32, 2). 9, 59, 17 picto gemmas numeravit in auro (*de calice agitur quales* 12, 15, 3 *et* 14, 109 *dicuntur*). 10, 49, 4 IVV. 10, 27. CORP. VI 8732 praep⟨ositus⟩ auri escari. 8733 praepositus auri potori (8969).

3 *fila in textis, sim.*: PLIN. nat. 8, 196 aurum intexere invenit Attalus. NAEV. carm. frg. 10 pulchramque ex auro vestemque citrosam. VERG. georg. 2, 464 inlusas . . . auro vestes (SERV. in quibus artifex auro ludens aliqua depinxerat). Aen. 1, 648 pallam signis auroque rigentem (SERV. signis aureis. 11, 72). 3, 483 picturatas auri subtemine vestes (SERV. filo quod intra stamen currit . . . male quidam subtemen stamen accipiunt, cum stamen de auro esse non possit). 4, 264 tenui telas discreverat auro (11, 75). 8, 167 chlamydem . . . auro . . . intertextam. 10, 313 tunicam squalentem auro. 10, 817 molli . . . neverat auro. HOR. carm. 4, 9, 14 aurum vestibus inlitum (SEN. Phaedr. 387). OV. epist. 9, 127. ars 3, 131 insuto vestibus auro. met. 2, 734. 3, 556 pictis intextum vestibus aurum (6, 166). 6, 68 lentum filis inmittitur aurum et vetus in tela deducitur argumentum. 6, 567. VITR. 7, 8, 4 *narrat quomodo ex vestibus contritis aurum purum recuperetur.* SEN. Herc. f. 475 dial. 11, 11, 2 LVCAN. 2, 357. 10, 125. VAL. FL. 1, 430 Eurotan molli bis fuderat auro. 2, 472. 2, 651. 3, 11 vestes . . . picto . . . variaverat auro. 3, 340. 6, 226. 6, 710 comas . . . liquido . . . parens signaverat auro (*i. filis aureis*). SIL. 4, 155. 14, 656. STAT. Theb. 10, 60 purpura . . . mixto . . . incenditur auro. Ach. 1, 756 IVV. 6, 482.

4 *varia opera aurea*: LEX XII tab. Cic. leg. 2, 60 auro dentes vincti (CELS. 7, 12, 1 p. 288). NAEV. carm. frg. 5 ENN. trag. 85 PLAVT. Aul. 343 Rud. 396 (546. 1188. 1257. 1295. 1309. 1340 *cf.* 1156) Caec. frg. 1 VARRO rust. 3, 2, 4. RHET. Her. 4, 47, 60 citharam . . . exornatissimam auro (ELEG. in Maecen. 1, 63 LIV. 26, 11, 9. PAPIN. dig. 33, 10, 9, 1 ex auro . . . lectum . . . ornasse. ITIN. Anton. Plac. rec. A 18 p. 171 *ibid.* 29 p. 178). CIC. orat. 232 caelatum aurum (Tusc. 5, 61 parad. 13 VERG. Aen. 1, 640. 10, 498 OV. epist. 20, 119 met. 5, 189. 9, 189 LIV. 7, 10, 7. 23, 24, 12 SEN. nat. 1, 17, 8 epist. 110, 14 CVRT. 8, 9, 26. PLIN. nat. 33, 154 mirum auro caelando neminem inclaruisse, argento multos. SIL. 11, 278). Verr. 2, 54. 5, 8. LVCR. 4, 727 brattea . . . auri. SALL. Iug. 76, 6 VERG. Aen. 2, 504. 3, 467 loricam consertam hamis auroque trilicem (SERV. *i.* hamis aureis. 5, 259. 7, 639. 9, 704. 11, 771 SIL. 2, 401. 10, 114. 16, 582). 4, 134 insignis . . . auro . . . sonipes (5, 817. 7, 279 SEN. epist. 87, 8). 5, 366 velatum auro . . . iuvencum (OV. met. 7, 161. 10, 271. 15, 131 SEN. benef. 1, 6, 3 ACT. Arv. a. 224, 8 TREB. Gall. 8, 2). 11, 488 suras . . . incluserat auro. 11, 779 PROP. 3, 23, 7 OV. epist. 14, 25. medic. 7 auro . . . tecta linuntur (LIV. 41, 20, 9 SEN. contr. 2, 1, 12 SEN. dial. 11, 10, 7 epist. 8, 5. 90, 10. 114, 9. 115, 9. 119, 11 OCTAVIA 624 LVCAN. 1, 163 PLIN. nat. 12, 9. 33, 57). PAVL. FEST. p. 349. VAL. MAX. 2, 4, 6 scaenam . . . auro . . . praetexuit (PLIN. nat. 33, 54). SEN. Phaedr. 321. 498 Med. 486 LVCAN. 8, 859. 9, 10. 10, 113 AETNA 615 PLIN. nat. 10, 109. STAT. silv. 2, 7, 129 vultus . . . notatus auro (*i. in clupeo aureo.* 3, 3, 202). 3, 4, 2 *comae* coronato recubantes . . . auro (*i. in pyxide aurea.* 3, 4, 11). 5, 1, 189 Ach. 1, 865. SCAEV. dig. 34, 2, 15 species auri.

5 *aurum fabulosum*: **a** *lana Phrixei arietis*: PLAVT. Bacch. 242 OV. met. 7, 155. 7, 213 fast. 3, 867 VAL. FL. 1, 290. 1, 805. 5, 242. 7, 54. 8, 79. 8, 258 STAT. Theb. 2, 281 MART. 8, 28, 19 IVV. 1, 10. **b** *monile Harmoniae*: TRAG. inc. 144 (Cic. inv. 1, 94) OV. met. 9, 411 STAT. Theb. 2, 298. 4, 191. 4, 205. 4, 211. 8, 104. **c** *serpentium squamae*: ACC. trag. 517 VERG. Aen. 5, 87. 8, 436 (*cf.* SERV.) OV. met. 3, 32 SIL. 2, 585. **d** *imber Danaeius*: LYDIA 26 OV. am. 3, 12, 33 met. 4, 611. 4, 698. 5, 11 OCTAVIA 772 STAT. silv. 1, 2, 136 FIRM. err. 12, 2. **e** *mala Hesperidum*: OV. met. 4, 637. 4, 644 MANIL. 5, 16 SIL. 3, 286. 6, 184. **f** *res a Mida in aurum mutatae*: OV. met. 11, 103. 110. 126. 130. **g** *alia varia*: VERG. Aen. 6, 208 auri frondentis (OV. met. 14, 113). OV. met. 10, 648 *aurea poma Atalantes* (10, 667 *et* 675). MANIL. 3, 12 *aurum Creusae* (SEN. Med. 820). SEN. Herc. f. 223 Thy. 228 APVL. met. 6, 11—13.

III ISID. orig. 16, 18, 13 **signatum** . . . quod in nummis est. GLOSS. II 479, 8 χρυσοῦν νόμισμα aurum signatum (CIC. leg. 3, 6 PLIN. nat. 33, 42. 33, 47 TAC. hist. 2, 82 VLP. dig. 34, 2, 27, 4 OROS. hist. 4, 17, 4). VARRO Men. 96 aurum later . . . conquadravit regius. LVCAN. 6, 404 aurum . . . moneta fregit. VLP. dig. 48, 10, 9 pr. lege Cornelia cavetur, ut qui in aurum vitii quid addiderit . . . falsi crimine teneri (48, 13, 1). ISID. orig. 16, 18, 5 prius aerea pecunia in usu fuit, postea argentea, deinde aurea subsecuta est (OV. fast. 1, 221). *de triumviris* aere argento auro flando feriundo *vide sub* aes *I 1074, 58sq.* CORP. X 3732 exactori auri. NOT. dign. occ. 11, 6 comes auri. *ceterum de auro in re monetali cf. Marquardt, Römische Staatsverwaltung II 24sq. Boeckh, Staatshaushaltung d. Ath. I 28sq.* 1 *moneta divitiae*: INSCR. column. rostr. 14 CORP. VI 1300. ENN. ann. 198 *opp.* ferrum (214 PLAVT. Truc. 929 LIV. 5, 49, 3 VAL. MAX. 6, 4 ext. 1 CVRT. 5, 1, 8 SIL. 15, 115 FLOR. epit. 3, 1, 7). PLAVT. Asin. 155 *coni.* argentum (Poen. 1401 Stich. 374 Truc. 946 CIC. Manil. 22 SALL. Iug. 13, 6 HOR. sat. 2, 3, 142 LIV. 9, 37, 10. 26, 47, 7. 26, 49, 6). Asin. 525 verba blanda esse aurum rere. Aul. 7 mi . . . concredidit thesaurum auri (Bacch. 1064). 15 mihi . . . aurum credidit (Bacch. 275). 39. 63 aurum absconditum (Carb. frg. 3). 110 habere aurum (Bacch. 269 Poen. 660 Truc. 919). 188. 194. 201. 216. 265. 392. 608. 611 aulam onustam auri (617. 709. 763. 809. 821 ARGVM. Aul. 1). 663 aurum abstrudere (679. 707). 723 tantum auri perdidi (786 Bacch. 1042). 772. 829 redde aurum (Bacch. 330. 520. 530. 576. 622. 684. 736 Poen. 1408 Trin. 981 OV. met. 13, 553). Bacch. 8 auro vitam venditat. 46 aurum . . . renumeret (516. 608). 104 accipias . . . aurum (250 Trin. 964). 223 aurum . . . exiget (903). 233. 277 aurum abstulimus (301. 694. 740. 805 POMPON. Atell. 110 NVX 141). 306 deposivimus. 315 attulistis (Poen. 763 Trin. 785). 335 aurum . . . datumst (338. 824. 1189 Poen. 108. 681. 710. 712 ATTA com. 1 CIC. Cael. 53). 352 auri quantum vellet sumeret (CIC. Cael. 30. 31. 51). 367. 392. 631 aurum petere. 663 aurum . . . dempsit (671). 703. 705. 712. 776. 878. 931. 944. 958. 1095. 1098. 1102. 1184. Epid. 153 auro potens. 300 opulentus. Merc. 487 auro expendas (Rud. 1087 VAL. MAX. 6, 1 ext. 2) Mil. 1076 contra auro . . . vendere (VARRO rust. 1, 2, 10 VERG. Aen. 1, 484. 6, 621 HOR. sat. 2, 2, 25 LVCAN. 3, 160). Mil. 1420 minam auri (Truc. 893. 900. 936). Most. 481. 503. Poen. 174 aurum . . . deferat (Trin. 955). 179 auri cupidus. 184 fur (1384). 549. 705 aurum . . . praesentarium. 774. 777. 782. 1417 Rud. 926. Trin. 778 aurum ferre . . . dotem (975. 1142 ARGVM. Trin. 7). 803. 961 *opp.* nummus plumbeus. Truc. 538 auro contra constat. Caec. frg. 8 TER. Eun. 11 ARGVM. Plaut. Poen. 5 LVCIL. 370. 605. 709 ACC. trag. 170 AFRAN. com. 168. 173. SISENNA hist. 101 pondus auri (CIC. Verr. 2, 45. 3, 176. 6, 184 Sest. 93 NEP. Epam. 4, 1 VERG. Aen. 1, 359. 3, 49 HOR. sat. 1, 1, 41 OV. epist. 16, 224). VARRO frg. Non. p. 228 auri pondo (CIC. Cluent. 179 Flacc. 68 LIV. 5, 48, 8. 27, 16, 7. 34, 46, 2. 36, 39, 2. 36, 40, 12. 39, 5, 14. 39, 29, 6 PLIN. nat. 33, 55 CORP. III 6399. 8742. 9259). RHET. Her. 4, 49, 62. CIC. de orat. 2, 174 aurum . . . defossum (VERG. georg. 2, 107). 2, 269 aurum repensum (HOR. carm. 3, 5, 25 auro. SEN. suas. 6, 3 VELL. 2, 6, 5 VAL. MAX. 9, 4, 3 PLIN. nat. 7, 126). Cluent. 179 *coni.* nummi (HOR. sat. 2, 3, 109). Flacc. 69 auri ratio. Cael. 32 aurum . . . commodasse (33). 53 quaerere. Phil. 3, 10 pendebatur aurum, numerabatur pecunia (POLLIO Cic. epist. 10, 32, 1). Att. 1, 16, 12 omnia castella expugnari posse . . ., in quae modo asellus onustus auro posset ascendere. 12, 5, 2. 12, 6, 1. 13, 2, 1. CARM. milit. Suet. Iul. 51 aurum . . . effutuisti. SALL. Iug. 10, 4 epist. Mithr. 16 opes . . . auri. NEP. Epam. 4, 2 auri . . . satis. Hann. 9, 3 VERG. Aen. 1, 363. 5, 112 auri . . . talenta (*cf.* SERV. *ad l.* 9, 263. 11, 333 OV. epist.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

3, 33 CVRT. 4, 11, 6. 4, 11, 12 PLIN. nat. 6, 198). 11, 228. 12, 23 PROP. 3, 23, 21 OV. met. 11, 204. 13, 60. 13, 472 auro redimat (13, 473 LIV. 9, 4, 8). Pont. 2, 1, 41. LIV. 3, 17, 6 arcem auro captam (LVCAN. 4, 820). 5, 25, 8. 5, 25, 10. 5, 49, 1 auro appenso (FEST. p. 372). 5, 50, 6. 21, 13, 6 aurum ... publicum privatumque. 23, 19, 16 septunces auri. *ibid.* aurum persolutum est. 26, 36, 5 aurum argentum aes (26, 36, 8 *et* 11). 38, 11, 8 pro argento si aurum dare mallent, ... pro argenteis decem aureus unus valeret. 38, 24, 8 pensantem aurum (SEN. epist. 73, 5 SIL. 1, 624. 2, 35. 10, 650. 12, 428). 44, 26, 6 parvom auri. PAVL. FEST. p. 120 solutione auri. FEST. p. 245 SEN. contr. 7, 7 *passim.* 7, 7, 9 exiguum auri. LVCAN. 4, 97. CALP. ecl. 4, 118 fossor ... invento ... utitur auro (*i. thesauro.* PLIN. nat. 7, 177). PLIN. nat. 9, 127. 12, 29 pondere emitur ... aurum. 19, 20 scripula ... auri. HOMER. 981 mercabitur auro. MART. 10, 74, 6 auri ... saccos. 11, 23, 3 decies mihi dotis in auro. TAC. hist. 4, 53 auri ... stipes. Germ. 5. TEST. Dasum. (Corp. VI 10229) 16 auri pondo libras (CORP. III 9533. 9674). SVET. Nero 44 exegit ... aurum ad obrussam. GELL. 1, 14 *tit.* grave aurum. APVL. met. 7, 6 auro monetali zonis refertis. VVLG. num. 7, 86 auri sicli centum viginti. I Esdr. 2, 69 auri solidos (INSCR. Bull. com. di Roma 1902 p. 78 ISID. orig. 16, 18, 9). II Esdr. 7, 71 auri drachmas. CORP. III 2704 auri unc. IIII (INSCR. Notiz. degli scavi 1886 p. 110. *ibid.* 1890 p. 339).

2 *certa genera auri*: **a** PLAVT. Bacch. 220 auro ... Philippeo. Curc. 440 Mil. 1061. 732 Trin. 1158 LIV. 34, 52, 7 PLIN. nat. 37, 57. *nota iocum*: PLAVT. Poen. 597 aurum est profecto hoc, spectatores comicum; macerato hoc pingues fiunt auro in barbaria boves; verum ad hanc rem agundam Philippum est: ita nos adsimulabimus. **b** *aurum coronarium*: MON. Ancyr. 4, 29 aurum coronarium non accepi decernentibus municipiis et coloniis (*cf. Res gestae d. Aug. ed.*[2] *Mommsen p. 89*). CIC. leg. agr. 2, 59 Pis. 90. GELL. 5, 6, 6 triumphales coronae sunt aureae, quae imperatoribus ob honorem triumphi mittuntur. id vulgo dicitur aurum coronarium. CAPITOL. Pius 4, 10 aurum coronarium, quod adoptionis suae causa oblatum fuerat, Italicis totum, medium provincialibus reddidit. SPART. Hadr. 6, 5. SERV. Verg. Aen. 8, 721 *triumphantibus* hodieque a victis gentibus datur. COD. Iust. 1, 9, 17 GLOSS. V 562, 8. *cf. Kubitschek, PW. II 2553.* *nota aurum oblaticium*: COD. Theod. 6, 2, 11 senatores ... aurum oblaticium in urbe persolvant. 6, 2, 15. *de re cf. etiam* SYMM. epist. 2, 57, 2. 10, 13, 2. 10, 30, 3. **c** *aurum vicensimarium*: LIV. 27, 10, 11 consulibus aurum vicensimarium, quod in sanctiore aerario ad ultimos casus servabatur, promi placuit. *cf. Humbert, Daremberg-Saglio I 580.* **d** *aurum lustrale* (*negotiatorium*): COD. Theod. 1, 5, 14 de lustralis auri argentive collatione (13, 1, 20). 13, 1, 11 omnes mercatores spectat lustralis auri depensio. 13, 1, 17 a negotiatoribus aurum lustrale dependi non ignoramus. NOVELL. Theod. 18. COD. Iust. 11, 1 rubr. de tollenda lustralis auri collatione (*cf. ibid.* 11, 1, 2 *κουφισθῆναι τὴν συντέλειαν τοῦ χρυσαργύρου*). PRISC. Anast. 153 argenti relevans atque auri pondere mundum. LAMPR. Alex. 32, 5 aurum negotiatorium Romae remisit. **e** *aurum* (*tironicum*): SYNES. epist. 79 *τοῦ στρατιωτικοῦ χρυσίου τοῦ καλουμένου τιρωνικοῦ.* COD. Theod. 7, 13, 7 aurum saepe pro corporibus immane deposcitur. 7, 13, 13 si aurum dare maluerint, mox ad nostrum aerarium deferatur. *cf. Kubitschek, PW. II 2553.* **f** *notabilia alia*: CIC. Flacc. 67 cum aurum Iudaeorum nomine quotannis ex Italia et ex omnibus provinciis Hierosolyma exportari soleret, Flaccus sanxit edicto, ne ex Asia exportari liceret. FEST. p. 250 'puri probi profani sui auri' dicitur in manumissione sacrorum causa. ex quibus 'puri' significat quod in usu spurco non fuerit, 'probi' quod recte excoctum purgatumque sit, 'profani' quod sacrum non sit et quod omni religione solutum sit, 'sui' quod alienum non sit (*cf.* 158). AMM. 14, 6, 24 rogati ad nuptias, ubi aurum dextris manibus cavatis offertur. COD. Iust. 12, 39 (40), 2 (*Valens*) annuae vestis *militaris* collatio dependatur, ita ut per orientem provinciae in titulo auri comparaticii ... compensationis gratia perfruantur. *de auro glebali v. PW. II 2553.* *Bickel.*

Aurunca *v.* Aurunci. **Auruncēius** *v.* Auruncius.

Auruncī, -ōrum. *eidem atque* Ausones *q. v., ex quorum nomine appellati* *Auson-ci, Aurunci (*cf.* CASS. DIO frg. 2, 1 *et* SERV. Aen. 7, 727: *infra p. 1532, 18*). *gens osca, quae Volscorum aliorumque prolatis finibus in terram quae Volturni et Liris ostia interiacet compulsa et a Romanis a. u. c. 440 deleta est; cf. Nissen, Ital. Landesk. I 531.* Arun- *scriptum p. 1532, 10 al., cf.* Auruncius. CATO orig. 71 *Theseunti Taurini vocantur de fluvio, qui propter fluit. id oppidum Aurunci primo possederunt, inde Achaei Troia domum redeuntes. ACT. triumph. Capitol. a. u. c. 414 (Corp. I² p. 44) de Latineis Campaneis Sidicineis Aurunceis. VERG. Aen. 11, 316 est antiquus ager Tusco mihi proximus amni, longus in occasum, finis super usque Sicanos; Aurunci Rutulique serunt. LIV. 2, 16, 8 eodem anno (*a. u. c. 251*) duae coloniae Latinae, Pometia et Cora, ad Auruncos deficiunt. cum Auruncis bellum initum. 2, 17, 1 (*a. u. c. 252*) consules ... Pometiam ... oppugnarunt. in quos Aurunci ... coorti .... 2, 17, 6. 2, 26, 5 exercitus Auruncorum domo profectus erat. ... nec procul inde (*ab Aricia*) cum Auruncis signa conlata proelioque uno debellatum est. 2, 27, 1. 7, 28, 3 legiones ... in Auruncos ductae. 7, 32, 9 qui (*populus Romanus*) omnia circa se, Sabinos, Etruriam, Latinos, Hernicos, Aequos, Volscos, Auruncos, domita armis habeat. 8, 15, 1 (*a. u. c. 417*) inter Sidicinos Auruncosque bellum ortum. Aurunci ⟨a⟩ T. Manlio consule in deditionem accepti nihil deinde moverant. ... iusserat enim senatus defendi Auruncos ... fama adfertur Auruncos metu oppidum deseruisse profugosque ... Suessam communisse ... moenia antiqua eorum urbemque ab Sidicinis deletam. 9, 28, 7 Suessa et Pontia eodem anno (*a. u. c. 441*) coloniae deductae sunt. Suessa Auruncorum fuerat. DIONYS. ant. 6, 32 *ἐξ ἔθνους Ἀρούγκων* (*sic sexies eodem capite*), *οἳ τῆς Καμπανῶν χώρας τὰ κάλλιστα πεδία κατεῖχον.* 6, 37. PLIN. nat. 3, 56 *Latium* colonis saepe mutatis tenuere alii aliis temporibus, Aborigines, Pelasgi, Arcades, Siculi, Aurunci, Rutuli, et ultra Cerceios Volsci, Osci, Ausones (*hinc pendet* SOL. 2, 3). GELL. 1, 10, 1 (*verba Favorini*) Auruncorum aut Sicanorum aut Pelasgorum, qui primi coluisse Italiam dicuntur (*hinc* MACR. sat. 1, 5, 1). DIOM. gramm. I p. 478, 7 aiunt hunc trochaeum Auruncos rutilum nuncupavisse. SERV. Aen. 7, 206 Aurunci vero Italiae populi antiquissimi fuerunt. 7, 727 isti (*Aurunci*) graece Ausones nominantur. AMM. 30, 4, 12 Auruncorum Sicanorumque iam diu leges ignotas, cum Euandri matre abhinc saeculis obrutas multis. SIDON. carm. 7, 59 (*loquitur Roma*) cum turbine iuncto me Rutulus, Veiens pariterque Auruncus et Aequus, Hernicus et Volscus premerent. PAVL. NOL. carm. 14, 75 quique urbem liquere Cales geminamque Teanum, quam gravis Auruncus vel quam colit Apulus asper (Ar- *Bruxellensis*). CARM. epigr. 91 (*Capuae*) Auruncus era⟨t⟩, Fu⟨s⟩ius erat nomine, magister ludi litterari Philocalus. GLOSS. Aurunci *οἰκήτορες Ἰταλίας.* CASS. DIO frg. 2, 1 *Αὐσονία ... ἡ τῶν Αὐρούγκων γῆ μόνη λέγεται, μέσον Καμπανῶν καὶ Οὐόλσκων παρὰ θάλασσαν κειμένη.* *adi.* Auruncus, -a, -um. VERG. Aen. 7, 206 Auruncos ita ferre senes, his ortus ut agris Dardanus Idaeas Phrygiae penetravit ad urbes. 7, 726 et quos de collibus altis Aurunci (Ar- *deteriorum librorum pauci quidam*) misere patres Sidicinaque iuxta aequora, quique Cales linquunt, amnisque vadosi accola Volturni ... (*cf.* TER. MAVR. 470 'aut age' inquit ille vates, saepe dixit 'aut ubi', dixit 'Aurunci', quod aeque barbarum est producere: pes ubique lege constat, prima cum correpta sit, consonans et una plenum non queat tempus dare). 7, 794 Argivaque pubes Auruncaeque manus, Rutuli veteresque Sicani. 10, 351 accurrit Halaesus Auruncaeque manus. 12, 94 Actoris Aurunci (Arunci, Arr- *Prisciani gramm. II p. 236 codd. plerique*) spolium (*inde* IVV. 2, 100). LIV. 2, 16, 8 omne Auruncum bellum Pometiam compulsum est. 2, 26, 4 legati Aurunci. 2, 29, 7 Aurunco ... bello. 7, 28, 1. Suessa Aurunca: LIV. 8, 15, 4 fama adfertur Auruncos metu oppidum deseruisse profugosque cum coniugibus ac liberis Suessam communisse, quae nunc Aurunca appellata, moenia antiqua eorum urbemque ab Sidicinis deletam. 32, 9, 3 Suessae Auruncae. PAVL. FEST. p. 18 *Ausonia* dicta est ab eodem duce (*Ausone*), a quo urbem etiam conditam Auruncam (Ar- *codd.*) ferunt. VELL. 1, 44, 4 Suessa Aurunca. IVV. 1, 20 magnus ... Auruncae ... alumnus (*Lucilius*). FRONTIN. grom. p. 3 in Campania *ager* Suessae Aruncae (Arr- *A*). LIB. col. grom. p. 237, 11 Suessa Aurunca (Ar- *E*, Arr- *P*). CORP. V 912 (*Aquileiae*) C. Firmidius C. f. Aem. Rufus Suess(a) Aurunca mil. coh. VI pr. *ceterum vide Hülsen, PW. II 2554.* Auruncus *i. q. Latinus*: SIL. 4, 516 quatit aura comantis cassidis Auruncae cristas *consulis.* GLOSS. Aurunca Italia (*cf.* SCHOL. Iuv. 1, 20 *et* SERV. Aen. 7, 206). *vide etiam* Auruncеius *et* Auruncleius. **Auruncus** *cogn.* CORP. inscr. Att. III 21 (*saec. II*) ⟨...⟩ Ὠρούνκῳ τῷ ἀ⟨νθυπάτῳ⟩.

Auruncius, -a *nom. gent. non satis certum.* CORP. III 569 (*in Achaia, periit*) Auruntius Novatus (*'nomen certe corruptum est'*). *cf.* Arruntius. VIII 974 T. Aurunc(ius)? Felicissimus tribun(us) ex evocato. *sic* Aurunc. XIII 3595 (*in Gall. Belg.*) *et* II 6247, 1. **Auruncēius,** -a, *nom. gent. cognatum cum Auruncis. scriptum* Arunceius (*v. etiam in* Aurunci) CORP. VI 13416. XI 150. CORP. VI 4530 Aurunceiaes Magnaes. 7684 ⟨Au⟩runceiae ⟨The⟩odorae. 9462 Aurunceía Arethusa. 13416 ⟨... Aurunceius⟩ Auruncei Agathopi l. Charito ... C. Arunceio Syntropho fílio. 13417 C. Aurunceius Liberalis. 13418 L. Aurunceius Philetus Aurunceiae Soteridi libertae. 13419 Auruncaeia Albana C. Auruncaei Hilari lib. 13420 Aurunceiae Ianuariae. 13421 Aurunceia Músa. 34652 C. Aurunceius C. et M. l. Bacchius. XIV 2978 *et* 2979 (*Praeneste*) C. Aurunceius C. ⟨f.⟩ Cotta. *cf.* VI 7703 Felix Cottae Auruncei. XIV 3325 (*Praeneste*) Aurunceia Restituta. INSCR. Ephem. epigr. VIII p. 154 n. 624 (*Signiae*) Aurunceia Sp. f. Acte. XI 150 (*Ravennae, periit*) C. Arunceі Charitonis. 4251 (*Interamnae*) Aurunceiae Sp. f. Feliculae L. Peducaeus Charito coniugi. XII 4424 (*Narbone*) L. Vercio Prisco IIIIIIvir. Aug. ... M. Aurunceius M. ⟨f.⟩ amíco. 4598 (*ibid.*) M. Antonius Chr⟨y⟩seros Aurunc⟨e⟩iae Vrtícae. 4843 (*ibid.*) Aurunceius ⟨N?⟩otus. XIV 3731 (*Tibure*) Aurun⟨ceia *vel* culeia⟩. **Aurunculēius,** -a *nom. gent.* *scribitur* Arunculeius, Auruncleius, A(u)ruculeius, Oru(n)culeius, *quae infra adferentur.* LIV. 27, 6, 12 (*a. u. c. 545*) praetores inde creati ... C. Aurunculeius. 27, 7, 8 C. Aurunculeius (Ar- *Vatican.*). 27, 7, 14 C. Aurunculeio. 27, 22, 6 C. Aurunculeio (Ar- *Putean., Vatican. al.*). LIV. 27, 41, 9 (*a. u. c. 547*) tribuno militum tertiae legionis C. Aurunculeio. LIV. 36, 45, 9 (*a. u. c. 564*) praetores creati ... L. Aurunculeius. 37, 2, 1. 37, 4, 5. 37, 46, 10.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

C. Auruneuleius (*Ἀυρογκολήιος vel Ἀυρουνκολήιος sim.) a. u. c. 599 legatus ad Prusiam et Attalum missus*: POLYB. 33, 1, 2. 9, 1. L. Aurunculeius Cotta *legatus Caesaris in bello Gallico, ab Eburonibus interfectus, cf. Klebs, PW. II 2555.* CAES. Gall. 2, 11, 3. 4, 22, 5. 4, 38, 3 *al.* SVET. Iul. 25 FLOR. epit. 3, 10, 8 EVTR. 6, 17 (Ar- *Leidensis, Bertinianus, Burdigalensis*). CATVLL. 61, 86 flere desine. non tibi, Au|runculeia, periculum est . . . (Ar- *Oxoniensis cum deterioribus*). SPART. Sept. Sev. 13 *Septimius Severus* occidit . . . sine causae dictione hos nobiles: . . . Aurunculeium Cornelianum. CORP. VI 8323 (*olla vineae S. Caesarii*) M. Orucule(ius) Maro. 13423 M. Aurunculeio Caionati Iulia Sucessa coniux coniugi. 13422 ⟨Auru⟩nculei⟨. . .⟩. 27387 Treptus Aurunculeí ser. Aruculeíae Sabinae coniugi. 29061 L. Tiberilius Felix et Aurunculeia Ianuaria. XV 7795 (*in fistula*) Aurunculeio. 7802 . . . Auruncleius Chresimus. IX 2389 (*Allifis*) Fabia M. l. Leuca sibi et L. Aurunculeio Fausto. 4058 (*Carsiolis*) Auruneuleia[e] ⟨L.⟩ l. Socratia C. Appuleio C. f. Ani. Firmo c. leg. III Sciticae, Aurunculeio (*mulieris*) l. Latroni Augustali. X 3699, 2, 41 (*Cumis, a. 251, periit*) C. Auruculeius ⟨. . .⟩. 5688 (*prope Soram*) P. Aurunculeíus D. f., C. Minucius C. f. Thermus IIvir. 6689 (*Anti, in fistula plumbea*) Auruncleii. 8059, 70 (*in signaculo*) C. Auruculei Prisci. V 1915 (*Concordiae*) M. Auruncl⟨eius⟩ Alexander. 4333 (*Brixiae, periit*) L. Gaboni Arunculeio Valeriano v. e. eq. R. 4332 (*ibid., periit*) L. Gaboni Arunculeio Pacilio Fab. Severo c. v. XIII 7290 (*in Germ. sup.*) M. Aurunculeo Iuliano equiti Romano. VIII 1841 (*in prov. procos.*) L. Auruncu⟨leius⟩ Tertul⟨lus⟩. CORP. XIV 245 (*Ostiae, a. 92*) Q. Áru⟨. . .⟩ *vix ex hoc genere est.* *Otto.*

Aurunculēius *v.* Auruncius.

? δοθιήν **aurunculus** foruneulus GLOSS. II 279, 44. *cf.* 568, 7 arunculeus carbunculus. *Ihm.*

1. Auruncus, -a, -um *v.* Aurunci.

2. Auruncus *deus v.* Averruncus.

Aurusius *v.* Aurius. **Auruspi** *v.* Harusbi.

Aurusulianēnsis, -e *ad oppidum Africae* (*Byzacenae?*) *pertinens.* AVG. in psalm. 36 serm. 2, 20 p. 381 Secundianus Aurisilianensis (*v. l.* Arusilianensis, Arusianensis) episcopus. CONC. Carth. a. 411 Mansi 4, 156ᴮ Habetdeus episcopus Aurusulianensis. *contulit Dessau, PW. II 2556* NOT. episc. Byz. 112 Sulianis *ex cathedris quae episcopos non habuerunt.* *v. etiam* Auru.

aurūsus *v.* aurosus.

Aus (*?*) *cogn. mul.?* CORP. III 7843 (*Ampeli, descr. Domaszewski*) d. m. Calaudia Aus( ) posui filio Claudio Max(imo) annorum seitem. Aus. bim. (*?*). *cf.* Auscus, -a. *Diehl.*

Ausa *v.* Ausetani *sub* 2. Auson.

ausaca *inter nomina natantium* POL. SILV. chron. I 544, 19. *Ihm.*

Ausafa, -ae *opp. Africae, situs incerti.* CYPR. sent. episc. 73 Lucius ab Ausafa dixit (AVG. bapt. 7, 37 *ubi v. l.* Avasafa). *ethnic.* **Ausafēnsis,** -e. AVG. in psalm. 36 serm. 2, 20 p. 380 Salvius Ausafensis episcopus (c. Cresc. 3, 22. 3, 59 Ausaphensem [4, 5]). *cf.* Ausanensis *et* Assafensis.

Ausancaliōne *statio Liburniae.* TAB. Peut. 5, 3. *cf.* PTOL. 2, 16, 6 *Αὐσανκαλεί* (*v. l. -καλή, -κᾶν*). *v. Tomaschek, PW. II 2557.*

Ausanēnsis *ethn. stationis Africae.* NOT. episc. proc. Afr. 47 Cassosus Ausanensis.

Ausanītae *v.* Lysanitae.

Ausanius, -ī *cogn. vir.* GREG. TVR. Franc. 3, 36. CORP. X 7201 (*Selinunte, christ. saec. V*) Ausanius diaconus. CORP. VIII 707 (*in Byzacena*) † Ausanius fidelis vixit in pace annis LXXII. *num conferri potest* Auxanius *ad analogiam* Ausonius *et* Auxonius?

Ausaphensis *v.* Ausafa.

Ausara *v.* Ausarītae. **Ausari** *v.* Tinci Ausari.

Ausarītae, -ārum *gens Arabiae meridionalis, quorum opp.* *Ἄυσαρα* (*Ptol. 6, 7, 11*). PLIN. nat. 6, 153 *trad.* Autaridae. *ab hac gente appellata est murra* **Ausarītis**. PLIN. nat. 12, 69. *v. D. H. Müller, PW. II 2557.*

Ausava vicus, *in via Treveris Agrippinam, nunc* Oos*?. v. Ihm, PW. II 2557.* ITIN. Anton. Aug. p. 372 (*v. l.* ausaba, ausana). TAB. Peut. 3, 2 Ausava.

Ausca *v.* Auscus.

Auscī (-iī), -ōrum (-iōrum) *gens Aquitaniae, Straboni et Ptolemaeo Αὔσκιοι, de qua cf. Hirschfeld, Corp. XIII p. 57. hodie oppidum* Auch. CAES. Gall. 3, 27, 1 maxima pars Aquitaniae se Crasso dedidit obsidesque ultro misit; quo in numero fuerunt . . . Ausci. MELA 3, 20 Aquitanorum clarissimi sunt Ausci, . . . in Auscis Eliumberrum. PLIN. nat. 4, 108. AMM. 15, 11, 14 Novempopulos Ausci commendant. TAB. Peut. 2, 3 A u c i (*rubro, gens*). RAVENN. p. 300, 2 A u t i s (*opp.*). ITIN. Burdig. p. 550 civitas A u s c i u s (CONC. Clipp. a. 626/27 p. 201, 18 ex civitate Auscius Audericus episcopus). NOT. Tir. 87, 36 Auscius. CONC. Agath. a. 506 (Mansi 8, 337ᴮ) Nicetius . . . episcopus de Ausciis subscripsi (CONC. Aurel. a. 511 p. 9, 29 de Auscis. p. 14, 2 ex civitate Auscis). CONC. Matisc. a. 585 p. 172, 16 Faustus episcopus ecclesiae Ausciorum. NOT. Gall. 14, 2 chron. I p. 606 civitas Ausciorum. 14, 1 *ibid.* p. 605 metropolis civitas Elusatium [metropolis civitas Ausciorum]. *ad nomen cf.* Auscus *et* Auscius. *ethnicon* **Auscēnsis** *et* **Ausciēnsis,** -e. SIDON. epist. 7, 6, 7 Auscenses (*cod. opt. Cluniacensis* Auxenses). GREG. TVR. Franc. 8, 22 in loco Fausti Auscensis episcopi Saius presbiter subrogatur. 10, 22 Ausciensim urbem. virt. Mart. 4, 15 in Ausciensi . . . terreturio. CONC. Aurel. a. 511 p. 11, 10 Nicetius episcopus eclesiae Auscinsi subscripsi. a. 549 p. 110, 4 Proculianus episcopus ecclesiae Auscensis (Auscie, -ae *plur. codd.; cf. l. 10*). CONC. Rem. a. 627—630 p. 203, 14 Auderico Auscensi. Burdeg. *ibid.* p. 216, 21 Leutadus Auxiensis urbis episcopus. *ethnicon alterum* **Auscius,** -a, -um. AVSON. 210 *tit.* Staphylius rhetor civis Auscius. CONC. Aurel. a. 541 p. 97, 18 Proculianus . . . episcopus Auscie civitatis. *cf. l. 6.* *Diehl.*

Auscia *v.* Auscus. **Ausciēnsis** *v.* Ausci.

auscitor *v.* oscitor. **Auscius** *v.* Ausc.

Ausculānus, -īnus *v.* Ausculum. **ausculor** *v.* osculor.

auscultātio, -ōnis *f. ab* auscultare. GLOSS. II 223, 52 *ἀκρόασις.* PLAVT. Rud. 502 quid mihi scelesto tibi erat auscultatio? SEN. dial. 9, 12, 7 ex hoc malo dependet illud taeterrimum vitium, auscultatio et publicorum secretorumque inquisitio.

auscultātor (-ōris) *m. ab* auscultare. GLOSS. II 305, 27 *ἐπακροατής.* 341, 28 *κατακουστής.* CIC. part. 10 aut auscultator modo est qui audit aut disceptator. APVL. met. 7, 16 equinis armentis namque me congregem pastor egregius, mandati dominici serus auscultator, aliquando permisit.

auscultātus, -ūs *m. ab* auscultare. APVL. met. 6, 13 nec auscultatu paenitendo diligenter instructa illa cessavit. FVLG. Virg. cont. p. 86, 6 illa . . . levia, quae . . . grammatici distrahunt puerilibus auscultatibus. *Ihm.*

ausculto, -āvī, -ātum, -āre [*auris vocabulum continere videtur. alterum compositionis membrum minus perspicuum, fortasse cf. c.* cluere inclutus, *ut Graecis in usu fuit ὠτακουστεῖν. Th.*]. *deponens testatur* CHAR. gramm. I 293, 24 ausculto tibi et auscultor, *et fortasse* NOT. Tir. 27, 53. *exhibent* COLVM. 8, 5, 14 *et* GLOSS. II 27, 21 auscultatur *ἐπακροᾶται.* 305, 26 Plac. V 7, 9 (*G*). *verbum imprimis priscorum scaenicorum et sermonis vulgaris* (*v. Wölfflin, Philol. 34, 143*). *ex poetis habent*: PLAVT. 69ᶦᵉˢ, ENN. PACVV. CAECIL. *singulis locis,* TER. 17ᶦᵉˢ, AFRAN. *bis,* CATVLL. HOR. (sat.) *singulis locis. in oratione soluta*: CATO *ter,* VARRO *bis,* CIC. SEN. phil. COLVM. PLIN. nat. *singulis locis,* FRONTO *bis,* GRAN. LIC. *semel,* APVL. 11ᶦᵉˢ. *scripturam* autsculto *praebet* FRONTO p. 192, 12 (*pr. m.*) *et* p. 237, 15 (*sec. m.*). *pronuntiationem* asculto *testatur* CAPER gramm. VII 108, 6 ausculta non asculta, *quae duxit secum scripturam* absculto *vel* obsculto: CORP. IV 2360 opsculta. COM. pall. inc. 74 (Varro ling. 6, 83) obsculto (*F*). ITALA Iob 9, 1 (Vat.) abscultes. COMMENT. Lucan. 6, 497 ascultet (*corr. ex* astultet). GREG. TVR. *semper* absculture: Franc. 3, 6 p. 113. 4, 46 p. 181. 6, 40 p. 280. 7, 8 p. 295 dorm. 3. 7 (*v. Bonnet, Latin de Grég. de Tours p. 143*). BENED. reg. praef. obsculta *optimi* (*v. Traube, Textgesch. der Reg. S. Benedicti p. 606 sq. et 695*). GLOSS. IV 302, 16 (*v. Roensch, Coll. phil. 311*). V 169, 10. *ad constructionem quod attinet noverunt grammatici accusativum et dativum*: PRISC. gramm. III 281, 7 ausculto tibi et te. Attici *ἀκροῶμαι σοῦ καὶ σέ. cf.* 320, 7 *et* BEDA gramm. VII 262, 7. *tantum dat. placet* DIOM. gramm. I 313, 4 CHAR. gramm. I 293, 24 PRISC. gramm. III 370, 18 ARVS. gramm. VII 457, 1. *re vera conformatur structura ad notionem, ut verbum notione audiendi i. e. auribus percipiendi coniungatur cum accusativo rei vel personae, enuntiatione hypotactica et acc. c. infinitivo* (PLAVT. Pseud. 523ᵃ, *versus ex dittographia conceptus.* APVL. met. 9, 3 HIER. hom. Orig. in Luc. 8); *notione aures advertendi, oboediendi cum dativo.* *etymologia*: VARRO ling. 6, 83 ab auribus verba videntur dicta audio et ausculto . . . . ab audiendo etiam auscultare declinatum, quod hi auscultare dicuntur, qui auditis parent. GLOSS. ausculto *ἀκούω.* auscultor *ἐπακροῶμαι, κατακροῶμαι.* auscultat *ἀκροᾶται, ὠτακουστεῖ,* auscultator *ἐπακροᾶται.* auscultat, advertit intente, advertit, intendit. ausculta, audi, animadverte. [*val.* ascultá, *it.* ascoltare, *francog.* écouter, *hisp.* escuchar. *M.-L.*]

1 *aures admovere ad aliquid audiendum, audire libenter vel data opera* (*videtur enim habere vim intensivam*): NON. p. 246 auscultare, audire. *absolute*: PLAVT. Amph. 1006 iam ille hic deludetur probe, siquidem vos voltis auscultando operam dare. Merc. 465 dico iam tibi :: auscultabitur. Mil. 80 mihi ad enarrandum hoc argumentum est comitas, si ad auscultandum vostra erit benignitas, qui autem auscultare (-bunt *codd. praet. B²*) nol[l]et, exsurgat foras, ut sit ubi sedeat ille, qui auscultare volt. Poen. 493. 495. Stich. 456 ausculto atque animum advorto sedulo. Trin. 780 perlubens. *cf.* 1041. Truc. 400 lubens. TER. Ad. 420 non hercle otiumst nunc mihi auscultandi. CATO or. frg. 40, 1 (Gell. 1, 15, 8) quod si non conveniatis, cum convocari iubet, ita cupidus orationis [est ut] conducat, qui auscülte⟨n⟩t. POMPON. Atell. 12 atque auscultare disce, si nescis loqui. HOR. sat. 2, 7, 1 iamdudum ausculto et cupiens tibi dicere servus pauca reformido. SEN. epist. 33, 6 multum conferant rudibus adhuc et extrinsecus auscultantibus. VVLG. cant. 8, 13 amici auscultant (*προσέχοντες τῇ φωνῇ σου*). Is. 32, 3 aures audientium diligenter auscultabunt (*τὰ ὦτα ἀκούειν δώσουσι*). Ier. 8, 6 attendi et auscultavi (*ἐνωτίσασθε δὴ καὶ ἀκούσατε*). MART. CAP. 5, 464 taedium auscultantium. *sic praecipue in formulis imperativis*: PLAVT. Asin. 350 ausculta ergo, scies. 588 tacite (-ti*? v. Abraham, Fleckeis. Jahrb. Suppl. 14 p. 182*)

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

auscultemus. 649 auscultate atque operam date et mea dicta devorate. Aul. 820 Capt. 338 Cas. 287. Merc. 568 prius hoc ausculta atque ades. Most. 484. 489 modo *cf.* 491. 1138. 1152. Persa 701 ergo, ut scias. Poen. 493. 495. Pseud. 1008 modo. TER. Andr. 536 paucis (*cf.* Ad. 806). 784 Ad. 113. 679 pater, obsecro, ausculta :: Aeschine, audivi omnia. Enn. 100. Phorm. 62 ergo. 996. Haut. 890 quin tu. PACIAN. epist. 3, 23 HIER. epist. 18, 15. 58, 9 audi ergo ... ausculta paulisper. 108, 22 breviter. adv. Rufin. 2, 25 audi aemule et obtrectator, ausculta. hom. Orig. in Ier. 6 p. 778. VVLG. num. 23, 18 sta, Balac, et ausculta; audi, fili Sephor. *aliquem*: PLAVT. Aul. 496 ego hunc ausculto lubens. Poen. 841. Pseud. 523 te. AFRAN. com. 306 ne ego illos velitantis ausculto lubens. CATVLL. 67, 39 cui (*ianuae*) numquam ... licet ... populum auscultare. HIER. epist. 14, 6 dominum ... dicentem. 124, 9ᵃ ecclesiasten. VVLG. Iob 34, 2 et eruditi auscultate me. SVLP. SEV. epist. app. 2, 7 p. 333 non detrahentem auscultes. SIDON. epist. 9, 3, 6 docentem te. IORD. Get. 13, 78 absque invidia vera dicentem ausculta. Rom. 5 apostolum. *aliquid*: PLAVT. Pseud. 427 homines qui gestant quique auscultant crimina. FRONTO p. 237, 15 N. summum artificem (*Arionem*) audire, cuius vocem praeterea nemo umquam post illa auscultaret (autsc- *sec. m.*). APVL. Socr. 16 p. 155 qui hanc Platonis divinam sententiam me interprete auscultatis. 18 p. 162 silentio ... aut ingrata auguria Heleni aut incredita vaticinia Cassandrae. ITALA Iob 9, 1 (Reg. Vat.) peto, ut abscultes verba mea (VVLG. ausculte). AMBR. serm. 42, 3 vicissitudinem caelestium praemiorum. FVLG. myth. praef. p. 9, 20 barbarorum morem. VVLG. gen. 4, 23 sermonem (ἀκούσατέ μου τῆς φωνῆς). I reg. 15, 22 et auscultare magis quam offerre adipem (ἀκοὴ ὑπὲρ θυσίαν). Iob 33, 1 sermones meos. 34, 16 vocem eloquii mei. 37, 14 haec. prov. 4, 20. Is. 42, 23 attendat et auscultet futura (εἰσακούσατε εἰς τὰ ἐπερχόμενα). PS. THOM. euang. 6, 1 Zacheus auscultabat omnia, quae loquebatur Iesus ad Ioseph. GREG. TVR. Franc. 3, 6 consilium. 4, 46 verba. PAVL. NOL. carm. 6, 212 dicta. CASSIAN. inst. 4, 39, 2 monita ... sitiens ac libenter. BENED. reg. praef. obsculta ... praecepta ... et inclina aurem cordis tui. *cum enuntiatione hypotactica*: PLAVT. Amph. 300 ⟨ut⟩ hic auscultet quae loquar. Bacch. 983 lacrumans tacitus auscultabat quae ego loquebar. 1005 ausculta porro, dum hoc, quod scriptumst perlego. Cas. 133 concludere in fenestra⟨m⟩ firmiter, unde auscultare possis, quom ego illam ausculer (osc- *P*). Most. 99 argumenta dum dico ad hanc rem. Poen. 822 quid habeat sermonis. Stich. 197 quae loquitur auscultabo prius quam conloquar. Trin. 148 si quid dicas. Truc. 598 auscultat, observat, quam rem agam (quem pernam *codd.*). TER. Haut. 771 ausculta, quod superest fallaciae. COLVM. 8, 5, 14 auscultetur, si pipiant *pulli*. FRONTO p. 192, 12 N. sicut eos, qui ... maximis laudibus ferunt, laetus ac libens audio, ita siquis quid remurmurat aut deprecatur, multo scrupulosius au[t]sculto. APVL. apol. 38 quae dicam. met. 1, 2 quid sermonis agitarent. AMBR. paenit. 24 quid illi ... reponatur. HIER. epist. 18, 15 quid in alio loco dicat. 22, 9 qualibus eos epulis refici imperaverit. adv. Rufin. 3, 7 quid feceris. adv. Pelag. 2, 12 quod dicitur (*cf.* hom. Orig. in Ier. 6 p. 801 in Ezech. 7, 21 p. 249). in Dan. 11, 2 p. 702 audit ordinem rerum et ausculta quod quaeris. RVFIN. apol. 1, 19 quid faciunt. in Luc. 11. VVLG. gen. 23, 11 quod loquor. AVG. c. epist. fund. 12 p. 208, 23 quae fuerint ante constitutionem mundi. *cum accus. c. inf.*: [PLAVT. Pseud. 523ᵃ agedum, nam satis libenter te ausculto loqui (*dittographiam agnovit Bergk*)]. APVL. met. 9, 3 illos ... ausculto de meis sic altercare fortunis. HIER. hom. Orig. in Luc. 8 eandem esse humilitatem. *in theatro, de spectaculis*: NON. p. 246 auscultare, videre, spectare (*v.* audio *p. 1281, 41*). AFRAN. com. 265 vidisti (videt *codd.*) ludos? :: hinc auscultavi procul. **2** *subauscultare, clam atque ex insidiis aliorum sermones excipere*: PLAVT. Bacch. 404 hinc auscultabo, quam rem agant (*cf.* Curc. 279). Merc. 477 omnia ego istaec auscultavi ab ostio, omnem rem scio. Truc. 95 ad fores auscultate atque adservate aedis. PLIN. nat. 35, 84 ipse (*Apelles*) post tabulam latens, vitia quae notarentur, auscultabat. ITALA Gal. 2, 4 (Mar. Victorin. in Gal. p. 1158ᵉ) qui subintraverunt auscultare (explorare VVLG. κατασκοπῆσαι). VVLG. Sirach 21, 27 stultitia hominis auscultare per ostium (ἀκροᾶσθαι παρὰ θύραν). **3** *alicui homini vel rei i. q. aures adhibere dictis alicuius, praecipienti aut monenti obtemperare, obsequi*: NON. p. 246 auscultare est obsequi. GLOSS. auscultem obtemperem. auscultare (-ri *G*) parere, obsequi, ob⟨o⟩edire: PLAVT. Asin. 65 omnes parentes ... liberis suis, qui mi auscultabunt, facient obsequellam. Aul. 237 tu condicionem hanc accipe, ausculta mihi, atque eam desponde mi. Bacch. 855 filio. Cas. 204 tace sis, stulta, et mi ausculta. Cist. 771 tibi. Curc. 223 si recte facias ... auscultes mihi atque ... exturbes. Mil. 496. 805 nunc tu ausculta, Pleusicles :: tibi sum oboediens. Most. 586. 634. Persa 273 Paegnium, ausculta :: emere oportet, quem tibi oboedire velis. 574 Poen. 197. 309. 311. 1406 sorori. Pseud. 237 animo. 453. Rud. 515 dum tuis ausculto magnidicis mendaciis. 540. 694 Stich. 146. 602 Trin. 662. ENN. trag. 247 mi[hi] ausculta, nate: pueros cremari iube (*contra metrum*). PACVV. trag. 85 nam isti, qui linguam avium intellegunt, magis audiendum quam auscultandum censeo. CAECIL. com. 196 audire, ignoti quom (quod *codd.*) imperant, soleo, non auscultare. TER. Andr. 209 seni. 664 mihi deos satis scio fuisse iratos, qui auscultaverim (*sc.* ei). Ad. 906. 935 Haut. 585. COM. pall. inc. 74 audio, ⟨h⟩aut ausculto (obsc- *F*). CATO agr. 5, 3 cui iussus siet, auscultet. or. frg. 40, 1 (Gell. 1, 15, 8) itaque auditis, non auscultatis, tamquam ⟨ph⟩armacopolam. CIC. S. Rosc. 104 mihi ausculta: vide, ne tibi desis. APVL. apol. 83 improbo ac nefario homini per alienas litteras falsum facere temptanti ne[c] auscultarent, sibi potius audirent. 94 Rufino ac similibus. met. 5, 25. 6, 17 mihi. 6, 31 meis ... consiliis. 8, 31. ARNOB. nat. 2, 2 cui auscultare deberetis et credere (*cf.* 2, 11). ITIN. Alex. 29 quibus (*captivis*) auscultans fide dicti praevisa. 42 iussis. VVLG. act. 8, 10 cui auscultabant (ᾧ προσεῖχον) omnes a minimo. AVG. persev. 13, 32 illi absurditati. RVFIN. hist. 3, 39, 3 vera tradentibus. PS. RVFIN. in Os. 13, 1 profanus populus ariolorum vocibus libenter auscultat. MART. CAP. 5, 464 ut cui potius auscultandum sit, appareat. 8, 807 Prieniae ... nihilum gravate sententiae. 9, 897 commentis. PASS. Fructuos. 2 noli verbis Fructuosi auscultare. *Sinko.*

ausculum *v.* osculum.

Ausculum, -ī *oppidum Apuliae tribu Papiria, hodie* Ascoli di Satriano. *cf. Corp. IX p. 62. in libris saepe cum nomine oppidi Piceni* Asculum *confunditur, sed dipthongum testantur nummi inscripti* Αυhυσκλι, Αυσκλι *al.* FEST. p. 197 Osculana. CORP. IX 665 Auscul. *proelio inter Romanos et Pyrrhum a. u. c. 475 commisso oppidum clarissimum factum est*: FRONTIN. strat. 2, 3, 21 apud Asculum. FLOR. epit. 1, 18, 9 in Apulia deinde aput Asculum melius dimicatum est. DIONYS. ant. 20, 3 περὶ πόλιν Ἄσκλον. PLVT. Pyrrh. 21 δύο περὶ Ἄσκλον μάχας. ZONAR. 8, 5 πρὸς Ἀσκούλῳ πόλει ὄντι (*cf.* HOR. sat. 1, 5, 87). *adi. et incolarum nomen* **Ausculānus,** -a, -um *et* **Ausculīnus,** -a, -um. FEST. p. 197 Osculana pugna in proverbio, quo significabatur victos vincere. INSCR. numm. Osc. Conway n. 29 αυσκλα(norum). LIB. col. I p. 210 ager Ausculinus, *in nummis Oscis* αυhυσκλι, αυσκλιν. CORP. IX 665 civit(atis) Auscul. APPIAN. b. c. 1, 52 Ἀσκλαίων. *lectio inc.* PLIN. nat. 3, 105.

Auscus, -a *cogn. barb. cf. Ausci.* CORP. II 2929 (= 5813) (*Tarracon.*) M. Porcius Ausci fi. III 5265 (*in Norico*) Ausco Muscionis f. 11715 Aus⟨ca?⟩ Adiutori viva fecit. 11720 Ausscu(s) Saturnini f. 10815 (*Pann. sup.*) Ausc⟨a⟩e f(iliae). VI 24081 Aur. Auscus sti(pendiorum) X: *eques singularis, igitur peregrinus.* XII 616 S⟩ecun(do) L. Ausc. f. 5686, 119 (*in vasculis*) Ausci (*sed v. Hirschf. adn.*: *estne* Fusci? *coll.* 5686, 373). XIII 10010, 254 Ausci. **Auscia,** -ae *nom. gent.* CORP. VI 18201 T. Flavio Secundo Auscia Secunda coniugi suo bene merenti fecit. XIV 2333 (*in agro Albano*) Auscia Arricina (*'vix recte descripta'*). *Jacobsohn.*

civitas **Ausdec** (?). CORP. III 14437² (*in Moes. infer.*) termin(i) pos(iti) t(erritorii) c(ivitatis) Ausdec( ) adver(sus) Dac(os). *Diehl.*

Ause. 1. *nom. uxoris Cham* LIB. geneal. chron. I 166, 14. 2. *v.* Osee. *Plenkers.*

Auseculānī, -ōrum *Hirpinorum populus.* PLIN. nat. 3, 105 Auseculani *codd. omnes praeter opt. Leidensem A et Paris. E, qui exhibent* Aeculani, *quam lectionem probat Mommsen, Corp. IX p. 62.*

Ausēlius, Ausēlia *v.* Aurelius. [*Diehl.*

Ausenius *v.* Ausius.

Auser, -is *fl. Etruriae, hodie* Seschio, *antiquis temporibus in Arnum apud Pisam, nunc in mare influit, cf. Hülsen, PW. II 2558.* PLIN. nat. 3, 50 colonia Luca ... inter amnes Auserem et Arnum. CASSIOD. var. 5, 176 in fluminibus navigeris ... id est in ... Ausere (*codd.* Ansere). 5, 20, 3 (*codd.* Ausere, Auxere, Ansere). GLOSS. V 423, 23 Auser est proprium nomen fluminis. *nom.* Auseris: GREG. M. dial. 3, 9 Auseris fluvius ... saepe inundatione facta cursus sui alveum egressus (*pars codd.* Ausaris). Ausur: RVT. NAM. 1, 566 *praebet* quam (*i.* Pisam) cingunt geminis Arnus et Ausur aquis. *gen.*: Αἴσαρος: STRAB. 5, 222 δυεῖν δὲ ποταμῶν ... Ἄρνου τε καὶ Αἴσαρος. *confundi videtur cum* Aesare *Bruttiorum.* *Jacobsohn.*

fl. **Ausere** *Africae in Syrti minore.* TAB. Peut. 7, 2. 7, 1 Ausere fl. *cf.* RAVENN. p. 143, 6 Auceritim (-ti *cod. Basil.*) *statio.*

Auses *v.* Osee. **Ausētānī** *v.* 2. Auson.

Ausidēna, Ausidia *v.* Aufidena. **Ausidius** *v.* Ausius.

Ausilimdi *in via a Tacapis Leptim magnam.* ITIN. Ant. Aug. p. 74 (*v. l.* aux-, as-).

Ausimum, Ausimātēs *v.* Auximum. **Ausitis** *v.* Hus.

Ausivos *cogn. barb.* CORP. II 5817 (*in Conventu Cluniensi*) ⟨A⟩sinius Ausivos Rutili f. *Diehl.*

Ausius, -ī *nom. gent.* CORP. VI 160a (*fortasse a. 142*) M. Ausius Fiocus. **Ausenius,** -ī *nom. gent.* CORP. VIII 9252 (*in prov. Mauret. Caes.*) ⟨d.⟩ m. Ausenia O. illa vixit an. VI m. I. Auseni⟨us⟩ ingenuus fi⟨liae piis⟩simae. **Ausidius,** -ī *nom. gent.* CORP. X 1468 (*Herculanei, c. a. 35 p. Chr.*) L. Ausidio L. f. Hor. Montan. comiti C. Calvisi Salvini. XI 4786 (*Spoletii*) L. Ausidio Pr. ⟨...⟩ mil. coh. XI qui vix. annis XX m. X diebus VII L. Ausidius Comparatus pater. *Jacobsohn.*

auso, -āre *ab* audeo. GRAMM. suppl. 50, 24 *cod. Bern. B* (*om. cod. Bern. A*) neutralia ... verba ...: ... resurgo, auso, ructo. *cf. Archiv 1 (1884) 246.* [*ital.* osare, *francog.* oser, *hisp.* osar *M.-L.*]. *Hey.*

Auso *v.* Auson. **Ausoba** *v.* Sodisinam.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Ausocĕrētes *v.* Aucoceretes.

1. Ausōn, -is, *Αὔσων*. **1** *nom. myth. v. Ausones p. 1540, 23 sqq.* **2** *cogn. vir. ut videtur barb.* INSCR. Rhen. Bramb. 1428ᵃ Primius Auso optio. *vide etiam* 2. Auson.

2. Auson, -is, *opp. Hispaniae Tarraconensis, nunc* Vic d'Osona, Vich, *de quo cf. Hübner, PW. II 2556 sub* Ausa, *2558 sub* Ausetani, *Holder, Altcelt. Sprachsch. I 297 sub* Ausa. CORP. II 6110 (*Tarracone, saec. II*) d. m. Pom(pei) Fal⟨isci?⟩ Ausone mercandi causa et ⟨.... XIII 6858 (*prope Mogontiacum*) T. Caecilius T. f. Gale(ria) [*huic tribui adscriptum erat oppidum, cf.* II 4619] Ausoni [*pro* Ausone, *alii veluti Bücheler* CARM. epigr. 373 *interpretati sunt* Ausoni(us)] mil. leg. IIII Mac. (centuria) Munati, anno(rum) XXXVII aer(um) XVII hic situs est. L. Sempronius Auso(ne) [*trad.* AVS·O, *alii habuerunt pro cogn. v.* 1. Auson] (centuria) Iuli Martialis exs testame⟨nto⟩ fecit. PS. ISID. chron. II p. 382, 8 Ausona. *ethn. et adi.* **Ausĕtānus**, -a, -um. PTOL. 2, 6, 69 *Αὐσητανοί (-ᾶνοι, -άνοι) cum oppido Αὖσα.* CAES. civ. 1, 60, 2 Ausetani (LIV. 21, 23, 2. 29, 1, 25. 29, 2, 5. 29, 3, 3. 34, 20, 1). PLIN. nat. 3, 22 radice Pyrenaei Ausetani. 3, 23 Latinorum Ausetani. PROVINC. laterc. Veron. 14, 8 Ausitani. CORP. II 4537 (*Barcinone*) ex d. d. Ausetanor. 1181 (*Hispali*) praef. cohort. primae Ause⟨...⟩. LIV. 21, 61, 8 in Ausetanos ... procedit. 26, 17, 4 in Ausetanis is locus est. LIV. 29, 2, 2 per agrum Ausetanum (39, 56, 1). *adi.* **Ausonitānus**, -a, -um. CONC. Tarrac. a. 516 Mansi 8, 544ᴮ episcopus Ausonitanae civitatis. *alterum ethn. et adi.* **Ausonēnsis**, -e. CONC. Tolet. a. 589 Mansi 9, 1001ᴰ Aquilinus Ausonensis ecclesiae episcopus (Barcin. a. 599 *ibid.* p. 484ᴬ). a. 653 Mansi 10, 1222ᴮ Guericus Ausonensis episc. *cf.* CONC. Tolet. a. 633 Mansi 10, 641ᴰ Stephanus Ausensis ecclesiae episcopus. *Diehl.*

3. Ausōn *v.* Ausones *p. 1540, 23.*

Ausona *v.* Ausones *p. 1537, 76.*

Ausone *v.* 2. Auson. **Ausonēnsis** *v.* 2. Auson.

Ausonēs, -um *nomen vetus et graecum Auruncorum (q. v.), quo poetae omne Latium, res Romanas Italiamque appellabant; cf. Hülsen, PW. II 2561.* STEPH. BYZ. *Νῶλα, πόλις Αὐσόνων. Ἑκαταῖος Εὐρώπῃ.* DIONYS. ant. 1, 22, 3 *Hellanicus δύο ... ποιεῖ στόλους Ἰταλικοὺς διαβάντας εἰς Σικελίαν· τὸν μὲν πρότερον ..., τὸν δὲ μετὰ τοῦτον ἔτει πέμπτῳ γενόμενον Αὐσόνων Ἰάπυγας φευγόντων.* STRAB. 5, 242 *Ἀντίοχος μὲν οὖν φησι τὴν χώραν ταύτην Ὀπικοὺς οἰκῆσαι, τούτους δὲ καὶ Αὔσονας καλεῖσθαι. Πολύβιος δ' ἐμφαίνει δύο ἔθνη νομίζων ταῦτα· Ὀπικοὺς γάρ φησι καὶ Αὔσονας οἰκεῖν τὴν χώραν ταύτην περὶ τὸν κρατῆρα. ἄλλοι δὲ λέγουσιν οἰκούντων Ὀπικῶν πρότερον καὶ Αὐσόνων· οἱ δ' ἐκείνους κατασχεῖν ὕστερον Ὄσκων τι ἔθνος, τούτους δ' ὑπὸ Κυμαίων, ἐκείνους δ' ὑπὸ Τυρρηνῶν ἐκπεσεῖν.* ARISTOT. pol. 4, 1329 b *ᾤκουν δὲ τὸ μὲν πρὸς τὴν Τυρρηνίαν Ὀπικοὶ καὶ πρότερον καὶ νῦν καλούμενοι τὴν ἐπωνυμίαν Αὔσονες.* STRAB. 6, 255 *πόλις ... τῆς Βρεττίας Τεμέση ... Αὐσόνων κτίσμα.* DIODOR. 5, 7. CASS. DIO frg. 2, 1 *Αὔσονες γὰρ κυρίως ... οἱ Αὐροῦγκοι λέγονται μέσον Καμπανῶν καὶ Οὐόλσκων κείμενοι. ἔνιοι δὲ καὶ μέχρι Λατίου Αὐσονίαν ἐνόμισαν εἶναι, ὥστε ἐκ τούτου τινὲς καὶ πᾶσαν τὴν Ἰταλίαν φασίν.* *cf.* Ausonia. STEPH. BYZ. *Αὔσων, ὁ Ἰταλός. ... Λυκόφρων* (922) *'κτείνουσιν αὐτὸν Αὔσονες Πελλήνιοι'. καὶ Αὐσονίς τὸ θηλυκόν* (APPIAN. civ. 5, 57. 59 *ἡ Αὐσονίς (γῆ)), καὶ Αὐσόνιος καὶ Αὐσονία ἡ χώρα, ἀφ' οὗ Αὐσονιεύς· καὶ Αὐσόνειος, Λυκόφρων* (1047) *'ὁ δ' Αὐσονείων ἄγχι Κάλχαντος τόπων'. καὶ Αὐσονίτης, ὁ αὐτός* (593) *'παρ' Αὐσονίτην Φύλαμον δομήσεται'. καὶ Αὐσονῖτις θηλυκόν, ὁ αὐτός* (44) *'ὁ τῆς θαλάττης Αὐσονίτιδος μυχούς'. καὶ Αὐσόνιος κτητικόν. v. etiam graeca Αὐσονικός et Αὐσονοκράτωρ, Αὐσονάναξ, Αὐσονάρχης.* LIV. 8, 16, 1 (*a. u. c. 418*) Ausonum ... gens Cales urbem incolebat; Sidicinis finitimis arma coniunxerat. 8, 16, 10 capti cum urbe Ausones sunt. 9, 25, 1 in agros atque urbes Ausonum. 9, 25, 3 Ausonum gens proditione urbium, sicut Sora, in potestatem venit. 9, 25, 9 (*a. u. c. 440*) deletaque Ausonum gens ... perinde ac si internecivo bello certasset. PLIN. nat. 3, 56 Latium antiquum a Tiberi Cerceios .... colonis saepe mutatis tenuere alii aliis temporibus, Aborigines, Pelasgi, Arcades, Siculi, Aurunci, Rutuli, et ultra Cerceios Volsci, Osci Ausones, unde nomen Lati processit ad Lirim amnem. 3, 95 (*v.* Ausonium mare, *infra p. 1539, 12*). SERV. Aen. 7, 727 Aurunci: isti graece Ausones nominantur. 8, 328 convenae *sunt* de diversis *locis venientes*, ut Ausones (Ausonii *Hamburgens.*) et Sicani. (auct.:) quamvis quidam Ausones cognominatos ab Ausone, Vlixis et Circes filio, dicant. 11, 253 antiqui Ausonii: quia, qui primi Italiam tenuerunt, Ausones dicti sunt. auct. georg. 2, 168 Volscosque verutos: hi sunt autem qui olim Ausones dicebantur. STAT. silv. 4, 5, 37 Ausonum portus (*i. Italiae*). *adi.* FVLG. Virg. cont. p. 85 *de Vergilio*: Ausonum vatum clarissime. AVIEN. Arat. 102 Ausone easdem (*ἄρκτους*) voce feras ursasque et plaustra vocare solemus. **Ausona** *Ausonum urbs, quam Mommsen Corp. X p. 465 ipsam esse Suessam iudicavit.* LIV. 9, 25, 4 Ausona et Minturnae et Vescia urbes erant *Ausonum*. *adi.* **Ausonius**, *ex graeco Αὐσόνιος, ante Martianum Capellam a solis poetis usurpatum, nisi quod Plinius et qui eum secuti sunt* Ausonium mare *dixerunt.* GLOSS. Ausonium Italicum. Auxinium Romanum vel Latinum. VERG. Aen. 8, 328 tum manus Ausonia et gentes venere Sicanae, saepius et nomen posuit Saturnia tellus. *cf.* SERV. (*supra p. 1537, 68*). 3, 171 Corythum terrasque requirat Ausonias. 3, 378 Ausonio ... portu (9, 98). 4, 236 nec prolem Ausoniam et Lavinia respicit arva. 4, 349 Ausonia Teucros considere terra (6, 807). 5, 83 Ausonium Thybrim. 6, 346 finis ... Ausonios. 7, 39 Ausoniis ... oris (7, 198). 7, 105 urbes Ausonias. 7, 537. 7, 547 sanguine (12, 838). 9, 636 acies urbemque. 10, 268 Rutulo regi ducibusque ... Ausoniis (12, 183). 11, 41 cuspidis Ausoniae. georg. 2, 385 Ausonii, Troia gens missa, coloni. HOR. carm. 4, 4, 56 gens, quae cremato fortis ab Ilio ... sacra natosque maturosque patres pertulit Ausonias ad urbes. PROP. 1, 20, 12 Ausoniis ... Adryasin. 2, 33, 4 matronis ... Ausoniis. 3, 4, 5 Ausoniis ... virgis. 3, 22, 30. 4, 4, 43 Ausoniis ... puellis. OV. fast. 1, 55 vindicat Ausonias Iunonis cura kalendas. 1, 542 neque alter montibus Ausoniis Arcade maior erat. 1, 619 prius Ausonias matres carpenta vehebant. 4, 266. 5, 588. 5, 658. 6, 504 Maenadas Ausonias. met. 5, 350 Ausonio ... Peloro. 13, 708 Ausonios ... portus. 14, 7 Ausoniae Siculaeque ... confinia terrae. 14, 77 hunc (*Scyllae scopulum*) ubi Troianae remis avidamque Charybdim evicere rates, cum iam prope litus adessent Ausonium. 14, 320 Picus in Ausoniis ... terris rex fuit. 14, 772. 14, 786 naides Ausoniae. 15, 647 gentis ... Ausoniae. 15, 693. trist. 1, 2, 92 Ausonios fines cur mea vela volunt? noluit hoc Caesar. 2, 23 Ausonias ... matresque nurusque (EPICED. Drusi 204). 2, 171 Ausoniumque ducem (*Tiberium*). 2, 199 haec est Ausonio sub iure novissima vixque haeret in imperii margine terra tui. 4, 10, 50 *Horatius* fecit Ausonia carmina culta lyra. 5, 2, 48 Ausoniae ... gentis. 5, 7, 61 Ausoniae ... linguae. pont. 1, 2, 84 Ausonii militis. 2, 2, 72 promovet Ausonium *Tiberius* imperium. 3, 2, 101 Ausonia ... in urbe (*Romae*) (4, 8, 86 LVCAN. 7, 33 STAT. silv. 4, 8, 20 MART. epigr. 4, 5). 4, 14, 18. SEN. Herc. f. 376 ante ... Scylla Siculum iunget Ausonio latus (*cf. infra p. 1538, 41. 53*). LVCAN. 1, 11 tropaeis. 1, 216 *Rubicon* Gallica certus limes ab Ausoniis disterminat arva colonis. 5, 378 subdita Sipus montibus, Ausoniam qua torquens frugifer oram ... Garganus .... 5, 388 secures. LAVS Pis. 230. 242 carmina Romanis etiam resonantia chordis Ausoniamque chelyn gracilis ... Horati. VAL. FL. 7, 232 Ausonii ... Pici. SIL. (*qui adamavit hoc adiect.*) 1, 51 Cannas ... campumque cruore Ausonio mersum ... Iapyga. 1, 332 Ausonia ... Sagunto. 2, 10 Publicola ... Ausonios atavo ducebat consule fastus (*i. fastos*). 2, 47. 4, 46 *Galli* Ausonium invasere latus. 4, 243 Ausonius ... ductor. 4, 445. 4, 530. 4, 609 domitare quod ensis non queat Ausonius Tyrrhenave permeet hasta. 4, 787 Ausonios ferro populare penates. 4, 813 ab Ausonio ... Quirino. 7, 227 nominis Ausonii (10, 552). 15, 165 iamque agiles, Tyrrhena sonant qua caerula, puppes Ausonium evasere latus (*cf. supra p. 1538, 28. 53*) Ligurumque citatis litora tramittunt proris. 15, 290 bellum Ausonium. 15, 344 collis Agenoreum dirimebat ab aggere vallum Ausonio. 16, 213 quanta per Ausonios populos ... tempestas ruat et Latio suprema minetur. 17, 263 Ausoniam tellurem. 17, 404 Ausonia ... sede. 17, 1 Ausoniis ... terris. *al.* STAT. silv. 1, 2, 76 Ausoniis ... matribus. 1, 2, 175 praesidis Ausonii (*imperatoris*). 1, 4, 24 Ausoniae ... togae. 2, 1, 195 Ausonios inter proceres. 3, 2, 120. 3, 3, 105 quid Ausoniae scriptum crepet igne Monetae. 3, 3, 116. 3, 4, 18 Iuppiter Ausonius (*imperator*). 3, 4, 32 Ausonias (*urbis Romae*) ... arces. 4, 4, 52 ubi Ausonio se condidit hospita portu Parthenope (4, 8, 46. 5, 3, 168 Ausonii ... laris [*Apollinis*] hospita Cyme). 4, 4, 61. 4, 4, 96 Ausonii ... ducis (*Domitiani*). 5, 2, 174. Theb. 12, 272 Ausonium Siculumque latus (*cf. supra p. 1538, 28. 41*). MART. 6, 60, 4 Ausonium ... imperium. 7, 6, 2 Ausonias ... vias. 8, 21, 10 Ausonium ... ducem (*imperatorem*). 8, 55, 5 in Ausonia (*urbis Romae*) harena (14, 53). 9, 8, 6 Ausonius ... pater (*imperator*). 9, 36, 1 Ausonium (*imperatoris*) ministrum. 9, 72, 2. 9, 82, 2 Ausonio ... ore. 9, 101, 2 Ausoniae ... viae (*Appiae*). 10, 73, 2 Ausoniae ... togae. 10, 26, 2 Ausonio ... Quirino. 12, 6, 1 Ausoniae ... aulae (*imperatoriae*). 12, 61, 9 Ausonio (*Romano*) ... macello. 13, 65, 1 Ausoniis (*Romanis*) ... mensis. OPT. PORF. schol. carm. 7, 1 (*de imperatore*) Ausonium columen, lux alma et gloria Romae. ANTH. 419, 1 Ausoniis numquam tellus violata triumphis (*Britannia*). AVIEN. orb. terr. 631 Ausoniam se pandit in oram tellus Trinacria. ad Flav. (anth. 876) Ausonias ... ad oras. AVSON. 147, 10 Ausoniis ... consulibus. 334, 451 fascibus Ausoniis. 291, 9 Ausonio ... Marte. 348, 16 Ausonium si pe scribas, ero Cecropium P. PRVD. apoth. 380 Hebraeus ... stilus, Attica copia, ... Ausoniae facundia ... linguae. c. Symm. 2, 19 Ausoniae vir facundissime linguae. 2, 1115 Ausonii dux augustissime regni. PAVL. NOL. carm. 32, 73 *Ianus* navigio Ausonias advenit ad oras. SERV. auct. Aen. 12, 836 nihil est enim sermo patrius Ausoniusque nisi avitus. CLAVD. 1, 129 arces Ausonias (*de Roma*). 5, 82 Ausonios currus et iura. 8, 566 Ausonio ... succinctus amictu (*i. consulari*). 24, 186. 26, 386 cum ferus Ausonias perfringeret Hannibal arces. 28, 273. 203 rebus Ausoniis. RVFIN. gramm. VI 565, 13 rhetoras Ausonios et Graios dactylus armat. 566, 15 Ausonius orator Tullius ingens. SVLPICIA sat. 19 an reliquas terras conservat *Iuppiter* amicus et urbes, sed genus Ausonium Romulique exturbat alumnos? MART. CAP. 4, 335 Marci Terentii prima me (*Dialecticam*) in Latinam vocem pellexit industria ac fandi possibilitatem per scholas Ausonias comparavit. SIDON. carm. 2, 227 robus ... Ausonium. 2, 443. ENNOD. carm. 1, 9, 46 in arvis Ausoniis. PRISC. Anast. 310 Ausoniis regnis *Anastasii*. CASSIOD. var. 1, 45, 4 (*ad Boethium*) translationibus enim tuis Pythagoras musicus, Ptolemaeus astronomus leguntur Itali,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Nicomachus arithmeticus, geometricus Euclides audiuntur Ausonii, Plato theologus, Aristoteles logicus Quirinali voce disceptant, mechanicum etiam Archimedem Latialem Siculis reddidisti. CARM. epigr. 871 Ausonia in terra. CASS. DIO 77, 23,4 *ὁ Αὐσόνιος θήρ, ὡς τὸ ἀκροτελεύτιον τοῦ περὶ αὐτοῦ χρησμοῦ τοῦτον* (*Caracallam*) *ὠνόμασεν. cf.* 77, 16, 8. Ausonium mare *nomen graecum maris Siculi, τὸ Αὐσόνιον πέλαγος, cf. Hülsen, PW. II 2561, et Höfer ibid.* STRAB. 2,123 *τὸ Αὐσόνιον μὲν πάλαι νῦν δὲ καλούμενον Σικελικόν* (*πέλαγος*). 5, 233 *τῶν δ' Αὐσόνων οὐδ' ἅπαξ οἰκησάντων ἐπὶ τῇ Σικελικῇ θαλάττῃ, τὸ πέλαγος ὅμως Αὐσόνιον καλεῖται. v. etiam supra p. 1537, 56.* PLIN. nat. 3,75 ultra Siciliam quod *mare* est ad Sallentinos, Ausonium Polybius appellat. 3, 95 a Locris Italiae frons incipit Magna Graecia appellata, in tris sinus recedens Ausonii maris, quoniam Ausones tenuere primi (MART. CAP. 6, 649). 3,151 insulae in Ausonio mari .... 14, 69 et longinquiora Italiae *vina* sub Ausonio mari non carent gloria. SOL. 23, 16 a gentibus *dictum mare* Ausonium Dalmaticum Ligusticum Tuscum. *alii mare Tuscum sic appellaverunt, cf.* DIONYS. ant. 1, 11 *κόλπον τὸν ἀπὸ τῶν ἑσπερίων μερῶν παρὰ τὴν Ἰταλίαν ἀναχεόμενον, ὃς τότε μὲν Αὐσόνιος ἐπὶ τῶν προσοικούντων Αὐσόνων ἐλέγετο, ἐπεὶ δὲ Τυρρηνοὶ θαλασσοκράτορες ἐγένοντο, μετέλαβεν ἣν ἔχει νῦν προσηγορίαν.* VERG. Aen. 3, 385 et Trinacria lentandus remus in unda et salis Ausonii lustrandum navibus aequor. SEN. Med. 408 Scylla ... Charybdis Ausonium mare Siculumque sorbens. 355 cum Ausonium dirae pestes (*Sirenes*) voce canora mare mulcerent. LVCAN. 9, 43 neque enim aequore tantum Ausonio monimenta tenes (*Palinure*). *de Adriatico mari*: AVIEN. Arat. 782 pars aequoris esse credidit Ausonii (*flumen quod inter astra fluit et Eridanus esse dicebatur*). Ausonii: VERG. Aen. 7, 233 Troiam Ausonios gremio excepisse. 10, 105. 11, 253 (*verba Diomedis ad Latinos*) Saturnia regna, antiqui Ausonii. 12, 447. 12, 834 sermonem Ausonii patrium moresque tenebunt, utque est, nomen erit. 12, 937. SERV. auct. Aen. 12, 836 cum Ausonii antiqui Italiae populi fuisse referantur. SIL. 3, 119. 7, 529 Ausonius (*i. dux Romanus*). 8, 300 Ausonium (*gen. plur.*; Ausoniam *codd., cf. infra p. 1539, 62*) te proelia dira *manent.* 9, 179. 14, 358 Ausonius (*i. Marcellus*). 15, 720 addere tergo hastas Ausonius. STAT. silv. 5, 3, 293 *al.* TER. MAVR. 247 (*ionici*) nihil Ausoniis esse opus y sonare dixi. Ausonia (*terra*): DIONYS. ant. 1, 35. CASS. DIO frg. 2, 1 *Αὐσονία . . . κυρίως ἡ τῶν Αὐρούγκων γῆ μόνη λέγεται, μέσον Καμπανῶν καὶ Οὐόλσκων παρὰ θάλασσαν κειμένη. συχνοὶ δὲ καὶ μέχρι τοῦ Λατίου Αὐσονίαν εἶναι ἐνόμισαν, ὥστε καὶ πᾶσαν τὴν Ἰλαλίαν ἀπ' αὐτῆς* .... APPIAN. civ. 5, 56 *τῆς δὲ Ἰταλίας Σιποῦντα μὲν τῆς Αὐσονίας οἱ Ἀντωνίου κατέλαβον.* LYD. mens. 1, 12 *ἐξ οὗ* (*Αὔσονος*) *καὶ Αὐσονία ἡ ἑσπέριος ἐκλήθη.* APOLL. RHOD. 4, 658 *Αὐσονίης ἀκτὰς Τυρσηνίδας.* GLOSS. Ausonia Italia *dicta.* VERG. Aen. 3, 477 (*verba Heleni vatis ad Anchisen*) ecce tibi Ausoniae tellus; hanc arripe velis. et tamen hanc pelago praeterlabare necesse est; Ausoniae pars illa procul, quam pandit Apollo. 3, 496. 7, 55 multi illam (*Latini filiam*) magno e Latio totaque petebant Ausonia. 7, 623 ardet inexcita Ausonia atque immobilis ante (*i. Ausonii*). 9, 134 tetigere quoa arva fertilis Ausoniae Troes. 10, 54 Karthago premat Ausoniam. 10, 355 certatur limite in ipso Ausoniae (Ausonio *M*). 11, 58 quantum praesidium Ausonia ... perdis. Ov. fast. 4, 290. trist. 1, 3, 6 me discedere Caesar finibus extremae iusserat Ausoniae. 2, 575 non, ut in Ausoniam redeam, *oro.* 5, 5, 40. PAVL. FEST. p. 18 Ausoniam appellavit Auson, Vlixis et Calypsus filius, eam primum partem Italiae, in qua sunt urbes Beneventum et Cales; deinde paulatim tota quoque Italia, quae Appennino finitur, dicta est ab eodem duce, a quo urbem etiam conditam Auruncam ferunt. LVCAN. 5, 497 Epirum Caesarque tenet totusque senatus, Ausoniam tu solus habes. 6, 319. 7, 436. 8, 845. VAL. FL. 7, 86. SIL. (*peramans huius nominis*) 1, 302. 2, 272 Ausoniae (-a *Col.*, -om *Sang., cf. supra p. 1539, 34*). 3, 511 hic labor Ausoniam et dabit hic in vincula Thybrim. 4, 11. 4, 220 lectum divitis Ausoniae iuvenem, Marsosque Coramque Laurentumque decus iaculatoremque Sabellum ...., 6, 104 extremas Italum res Ausoniamque ruentem. 6, 390 obvia captivo cunctis simul urbibus ibat Ausonia. 6, 596. 7, 3 aegram vulnere praeceps Ausoniam armabat. 8, 407 Ausoniae populis. 11, 39. 14, 11 Ausoniae pars magna iacet Trinacria tellus ... caeruleo propulsa tridente. 16, 23 nec vero Ausoniā tantum se laetus agebat Dardanidis Mavors; iam terra cedit Hibera ... Phoenix. *al.* STAT. silv. 3, 2, 20 Ausoniae ... armipotentis. Theb. 8, 409 fragor Ausoniae ... cum Iuppiter omni arce tonat. OPT. PORF. carm. 10, 13 o decus Ausoniae *Auguste* (15, 10). 11, 6 Ausoniae ... iura. AVIEN. orb. terr. 476 unus Hiberos limes habet, limes tenet alter denique Graios, Ausoniae medius protendit latius arva. 484 mediam secat Appenninus Ausoniam. 531 tot populi Ausoniam circumdant moenibus altis, Italiam cogunt tot diti caespite gentes. AMM. 22, 8, 3 ad Ausoniam veterem ... properavit Aeneas. SERV. auct. Aen. 3, 171 *Ausonia* primo pars, postea omnis Italia nominata. 8, 328 Italia plura nomina habuit, dicta est enim Hesperia, Ausonia, Saturnia, Italia. Aen. 3, 477 Ausoniae: Italiae. PAVL. NOL. carm. 10, 250. CLAVD. 26, 291. ENNOD. opusc. 1, 26 p. 268. FVLG. Virg. cont. p. 104 Ausonia enim apo tu ausenin, id est cremento. PRISC. perieg. 102 ad dextram partem protenditur Illyris alma, post hanc Dalmatiae populorum Martia tellus. at laevam Ausoniae porrectus continet Isthmos .... 361 Locri celeres, qui tempore prisco istuc ... venere ..., Ausoniamque tenent, qua currit flumen Halecis. 377. 483. CARM. epigr. 1376, 11 (*saec. VI*) Ausoniae populis. *cf.* Auson *quod sequitur.* *adi. fem.* **Ausonis,** *ex graeco Αὐσονίς, cf. supra p. 1537, 51.* Ov. fast. 2, 94 nomen Arionium Siculas impleverat undas, captaque erat lyricis Ausonis ora sonis. SIL. 9, 188 pater ipse superbus aquarum Ausonidum (Ausonium *codd.*) Eridanus. AVIEN. orb. terr. 115 (*de Italia*) Ausonis haec regio est. 308 Ausonis ... dextera, Ausonis ... gens. 482 ... medio se limite gleba Ausonis effundit; mediam secat Appenninus Ausoniam. CLAVD. 26, 627 Ausonidum ... matrum Romanasque ... famulas. *subst.* SIL. 7, 80 turba Ausonidum. **Ausonidae,** -um. VERG. Aen. 10, 536 Camertem magnanimo Volcente satum, ditissimus agri qui fuit Ausonidum et tacitis regnavit Amyclis. 11, 297 variusque per ora cucurrit Ausonidum turbata fremor. PRISC. gramm. II 293 Dardanidum pro Dardanidarum Vergilius ... idem in XI ... Ausonidum turbata fremor. 12, 121 legio Ausonidum. LVCAN. 9, 999 moenia reddent Ausonidae Phrygibus. SIL. 13, 348 legio Ausonidum. OPT. PORF. carm. 7, 2 magne Ausonidum (Ausonium *B*) ductor (*imperator*). 16, 38 o lux Ausonidum (*imperator*). AVIEN. orb. terr. 147 Ausonidum (*incolarum Italiae*). PRISC. perieg. 338 tellus Ausonidarum, limite quam recto mediam secat Appenninus (*ex* AVIEN. orb. terr. 483).

Ausōn (*Αὔσων*) *Vlixis ex Calypso vel Circa filius, a quo gentem terramque nomina accepisse Graecos secuti ferebant Romani, cf. Höfer, PW. II 2561.* PAVL. FEST. p. 18 Ausoniam appellavit Auson, Vlixis et Calypsus filius, eam primum partem Italiae, in qua ... (*v. supra p. 1539, 56*). SERV. auct. Aen. 3, 171 appellata Ausonia ab Ausone (Ausonio *cod.*), Vlixis et Calypsus filio ... (*cod. T*: ab Ausono filio Vlixis et Calipsonis Ausonia dicta). 8, 328 quamvis quidam Ausones cognominatos ab Ausone, Vlixis et Circes (arte *cod.*) filio, dicant. SERV. Aen. 3, 477 Ausoniae: Italiae, a rege Ausone (Ausono *libri*). GLOSS. ab Ausonio (ab Axonio *cod.*) Vlyxis et Calypsus filio. LYD. mens. 1, 12.

Ausonius (Aux- *v. infra*) *cogn. aet. post.* CORP. VI 34618 M. Aurelius Ausonius fecit M. Aurelio Callimorpho filio suo. III 4211 (*in Pannon. sup.*) L. Sept. Ausonio. 15129[8] (*in gemma Salonis rep.*) Ausoni. †13845 (*in Dalmatia*) Ausonia diac(onissa). COD. Iust. 4, 31, 7 *imp. Alexander* Flavio Ausonio. Iulius Ausonius *pater poetae, natus exeunte saec. III, de quo v. Marx, PW. II 2562.* AVSON. 160 tit. Iulius Ausonius pater. 319, 1 (*loquitur pater*) nomen ego Ausonius, non ultimus arte medendi .... vicinas urbes colui patriaque domoque, Vasates patria, sed lare Burdigalam. 160, 1. *hunc videtur intellegere* MARCELL. med. praef. 2 cui rei (*medicinae arti*) operam ... cives ac maiores nostri Siburius, Eutropius atque Ausonius commodarunt. 25, 21 Ausonius medicus. AVSON. 319, 52 praefectus magni nuncupor Illyrici. *uxor Aemilia Aeonia, ex qua filium habuit poetam*: AVSON. 161 tit. Aemilia Aeonia mater. Decimus Magnus Ausonius *poeta, natus ca. a. 310, cf. Marx, PW. II 2562.* Auxonius CORP. III 9509 (*cf.* Auxonius). AVSON. 334 *superscr. in nonnullis codd.* Decimi Magni Ausonii. *sim. aliis locis.* 470 Ausonius genitor nobis, ego nomine eodem .... Vasates patria est patri, gens Haedua matri de patre, Tarbellis set genetrix ab Aquis. ipse ego Burdigalae genitus. *avunculus eius fuit* Aemilius Magnus Arborius *rhetor. uxor* Attusia Lucana Sabina: AVSON. 168 tit. 37, 3 molle aurum pallis, Graecia, texe tuis, non minus Ausoniam (Aux- *M*) celebret dum fama Sabinam (*facete, v. supra adi.* Ausonius). *filium habuit* Ausonium: AVSON. 169 tit. Ausonius parvulus filius. 169, 2 primus, nate, meo nomine dicte puer. Ausonius *poetae nepos*: AVSON. 322 tit. 323 tit., *cf. Symm. ed. Seeck p. LXXV. praeceptor fuit Gratiani adulescentis, qua de re ipse* 406, 77 *al. et* CHRON. Gall. chron. I p. 629, 15 *Gratianus* studiis litterarum Ausonio (Asonio *M*) magistro sufficienter imbutus. *praefectus praetorio a. 378*: COD. Theod. 8, 5, 35 (*a. 378*) ad Ausonium pf. p. *consul a. 379 cum Olybrio*: MARCELL. chron. II p. 60, 10 a consulatu Ausonii et Olybrii. COD. Theod. 1, 32, 4 Ausonio et Olybrio cos. *al.* AVSON. 406, 76 Ausonius, nomen Italum. PAVL. NOL. carm. 10 Ausonio Paulinus. 10, 151 ut sim promeritus Christi fore, dum sum Ausonii. 11. SIDON. epist. 4, 14, 2 non solum Cornelios oratores, sed Ausonios quoque poetas.

Ausoniānus *adi. a poetae nomine declinatum*: FVLG. myth. 1 praef. p. 13 Sulpicillae Ausonianae (*cf.* AVSON. 360). *alii*: COD. Theod. 5, 1, 2 impp. Valentinianus et Valens AA. ad Ausonium pf. p. (*a. 369*) (Auxonium, Auxanium, Auxentium *sim. pars librorum*). HIER. epist. 118 filius meus ... Ausonius. NOVELL. Sev. 2, 1 (*a. 465*) per virum illustrem Ausonium. CONC. Aurel. a. 541 p. 98, 7 Ausonius presbyter missus a domino meo Eusebio episcopo Santonicae civitatis.

Ausoniānus *nom. vir.* SYMM. epist. 3, 53 Ausonianus v. c. *Otto.*

Ausonidae, Ausonis *v.* Ausones *p. 1540, 12.*

Ausonius *adi. v.* Ausones *p. 1537, 78.* [*p. 1540, 33.*

Ausonius *nom. propr.* (**Ausoniānus** *adi. et nom. vir.*) *v.* Ausones

Ausopetum *opp. ceterum ignotum.* NOT. Tir. 84, 58 *sqq.* Arelatae Nemausum Tolosa Ausopetum (Asopedum *Gotvicensis*, Aussonium *Koppius*) Vggernum Athenae Atheniensis *eqs.* *Diehl.*

Auspecio *v.* Auspex.

Auspenus, -ī *cogn.* (*barb.?*). CORP. XIII 10006, 16 Auspenus f., Auspinus f. *Jacobsohn.*

auspex, -icis *m.* [*cf. c.* avis *et* specere. *Th.*]. EVTYCH. gramm.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

V 455,10 ab aspicio auspex. *gen. plur.* auspicum TAC. ann. 11,27. *fem.* DECL. in Catil. 60 aquilam ..., praeclaram auspicem. *cum nomine feminino coniunctum* HOR. epist. 1,3,13 SEN. Med. 68 Tro. 863 SYMM. epist. 3,78 *al.* ⟨a⟩vispex CORP. XI 5824 (*l. 23*).

1 *avium inspector, vaticinator* (*etiam de animalibus*): **a** *latiore sensu*: GLOSS. οἰωνοσκόπος, avibus augurians utrum dextera an sinistra sint, qui auspicia exercet, qui avium augurium exercet *vel* intendit; auspices οἰωνοσκόποι; hauspices aruspices, divini. PLVT. quaest. Rom. 72 τῶν ἐπ' οἰωνοῖς ἱερέων, οὓς αὔσπικας πρότερον, αὔγουρας δὲ νῦν καλοῦσιν. COMMENT. Lucan. 2,371 auspices ab inspiciendis avibus appellati. ISID. orig. 8,9,18 augures sunt, qui volatus avium et voces intendunt aliaque signa rerum, vel observationes improvisas hominibus occurrentes. iidem et auspices. 10,13. *cum gen. obiect., absolute*: CIC. Att. 2,7,2 si ... bilem id commovet et latoribus et auspicibus legis curiatae. HOR. carm. 1,7,27 nil desperandum Teucro duce et auspice Teucro. 3,27,8 cui timebo providus auspex. PLIN. nat. 10,49 *galli* victoriarum omnium toto orbe *a Romanis* partarum auspices. DECL. in Catil. 60 aquilam argenteam proferri ... iussisti, praeclaram auspicem ac gubernatricem furoris tui futuram. TERT. scorp. 9 (*locus desperatus*). CARM. poet. min. V 68,71 *Aquarius* lymphaticus auspex (*i. imbres significans*). AMM. 14,10,9 dirimentibus forte auspicibus. OROS. hist. 3,22,4 victoriam, quam vani auspices impedire non potuerunt. CORP. XI 5824 (*Iguvii*) L. Veturius Rufio ⟨a⟩vispex extispicus ⟨sac⟩erdos publicus ⟨e⟩t privatus. **b** *proprie in nuptiis*: GLOSS. pronubus, παράνυμφος. VARRO Serv. auct. Aen. 4,45 auspices in nuptiis appellatos ab auspiciis, quae (auspici bisque *codd.*) ab marito et nova nupta per hos auspices captabantur in nuptiis. *ibid.* 4,166 Varro pronubam dicit quae ante nupsit et quae uni tantum nupta est: ideoque auspices deliguntur ad nuptias. CIC. div. 1,28 nihil fere maioris rei nisi auspicato ne privatim quidem gerebatur, quod etiam nunc nuptiarum auspices declarant, qui re omissa nomen tantum tenent (*similiter* VAL. MAX. 2,1,1, *qui ultima sic*: nuptiis etiam nunc auspices interponuntur, qui quamvis auspicia petere desierint, ipso tamen nomine veteris consuetudinis vestigia usurpantur). COMMENT. Lucan. 2,371 auspex dicitur paranimphus, qui interest nuptiis (SCHOL. Iuv. 10,336) eo quod ab eo nuptiae auspicentur et quod primus 'feliciter' dicat. PLAVT. Cas. 86 ultro ibit nuptum, non manebit auspices. CIC. Cluent. 14 nubit genero socrus nullis auspicibus, nullis auctoribus. LIV. 42,12,4 *nuptias* velut auspicibus nobilissumis populis deductas esse. SEN. Tro. 861 quicumque hymen ... lamenta caedes sanguinem gemitus habet est auspice Helena dignus. LVCAN. 2,371 *Cato et Marcia in nuptiis* contenti ... auspice Bruto. QVINT. decl. 291 p. 161 auspices *ad matrimonium* adhibui. IVV. 10,336 veniet *in nuptiis Messalinae* cum signatoribus auspex (TAC. ann. 11,27 audisse *Messalinam* auspicum verba. SVET. Claud. 26 *Messalinam* C. Silio ... nupsisse dote inter auspices consignata). TAC. ann. 15,37 inditum imperatori *Neroni nuptias cum Pythagora agenti* flammeum, visi auspices. ANTH. 337 *de paranympho delatore*: non sua sortitur, te qui facit auspice vota, sed tua. SERV. Aen. 4,45 dii, qui sunt auspices matrimonii. SYMM. or. 4,13 (*in imagine*:) iudicia, quae conubia satellitum suorum sacrarent auspice pugione. PRVD. ditt. 125 foedera coniugii celebrabant auspice coetu forte Galilaei. CLAVD. 3,83 *Megaera* auspice taedae Oedipodem matri, natae iunxere Thyesten. carm. min. 31,51 (*in imagine*:) *utinam* me iungeret auspex purpura. DRAC. Romul. 7,6 emerito ... auspice *epithalamium canit poeta*. **2** *auctor, fautor, initium; hic illic pro adiectivo felix, faustus*: *de dis, deabus, raro de hominibus*: VERG. Aen. 3,20 divis ... auspicibus coeptorum operum. 4,45 dis ... auspicibus reor ... hunc cursum Iliacas vento tenuisse carinas. HOR. epist. 1,3,13 fidibusne Latinis Thebanos aptare modos studet auspice Musa. OV. fast. 1,615 auspicibusque deis ... suscipiat ... orbis onus. 4,830 auspicibus vobis (*deis*) hoc mihi surgat opus. SEN. Med. 68 *Hymenaee* noctem discutiens auspice dextera. STAT. silv. 2,2,39 fontes ..., quos ... auspice Phoebo ... turbavit Pollius. 3,5,74 auspice condita Phoebo tecta Dicarchei. INSCR. numm. Cohen IV^{2} p. 15,113 *sqq.* (*Septimii Severi*) dis auspicib. *sive* dis auspicibus. AVIEN. Arat. 1 auspice terras linquo Iove. SYMM. epist. 9,137 deo auspice (AVELL. p. 503,24. 507,26 ENNOD. epist. 1,5,2. 6,12,2. 6,23,1. 9,9,3 dict. 2,4 CASSIOD. var. 8,3,3. 8,10,11 *al.*). AMM. 27,6,6 *Valentinianus ad milites*: consiliorum sociis votorumque auspicibus vobis. PRVD. c. Symm. 2,564 *deabus* auspicibus. CLAVD. 28,653 *exeat annus*, quem domitis auspex peperit Victoria bellis. *de rebus*: PANEG. 5,3 Kalendae Martiae, sicuti olim annorum volventium (SYMM. rel. 7,1), ita nunc aeternorum auspices imperatorum. 12,3 ille felicitatis publicae auspex dies, qui te primus inauguravit imperio. SYMM. epist. 3,78 futurae inter nos familiaritatis auspicem voluntatem. 15,1 verbenas felicis arboris ... anni novi auspices. or. 3,2 clementiae auspices incruentas secures. CLAVD. 8,611 auspice ... laetum sonuit clamore tribunal. AVG. serm. ed. Mai 151,1 postquam radiantis globi almum sidus caelestis ortus auspice protulit lumine. *Bannier.*

Auspex, -icis *cogn.* TAC. hist. 4,69 (*a. 70*) Iulius Auspex. CORP. XIII 3012 (*in prov. Lugud., litteris saec. I*) cur(a ...) Auspicis praef(ecti). *fort. cognatus cum antecedenti.* ACT. Arv. a. inc. Comm. (= Corp. VI 2101) 2 in domum Polleni Auspic(is) ... mag(istri). *idem* ACT. lud. saec. Sept. Sev. 2,9 ⟨Poll⟩ienus Auspex. DIO CASS. 76,9,3 (*trad.* Ἄσπαξ, Ἄσπακα). CORP. VIII 2743 Ti. Iulio Pollieno Auspici consulari patrono (*ca. a. 300; Seeck, PW. II 2580*). CORP. III 5173 (*in Norico*) C. Antisti Auspicis proc. Aug. VII 1068 c(ives) R⟨ae⟩ti milit(antes) in coh(orte) II Tungr(orum), cui praeest Silviu⟨s⟩ Auspex praef(ectus). 1071. 1073 sub Si⟨l⟩v⟨i⟩o ⟨A⟩uspice praef(ecto). XI 4751 (*in vico Martis Tudertium*) Perpetuini Auspicis. **Auspecio,** -ōnis *cogn.* INSCR. Rhen. Bramb. 2045 Gracius Auspecio. **Auspicālis,** -is *cogn.* CORP. X 4242 (*Capuae*) Niceni Auspicalis Fundaniae Ti. fil. Faustinae ser. **Auspicandus,** -ī *cogn.* CORP. XI 6439 (*Pisauri*) Atilius Auspicandus. **Auspicātus,** -a *cogn.* CORP. III $231^{a.\,b}$ (*in Lycia*) A. Curtius Auspicatus Titinnianus. *ibid. graece* Αὐσπικᾶτος (*tempor. Hadriani. cf. Mommsen ad tit. et Dessau ad Corp. XIV 3030*). *fort. idem* TEST. Dasum. Corp. VI 10229,18 ⟨A⟩uspicato. CORP. III $14369^{21\,m}$ (*in Norico*) leg. II Italica Auspicatus. VI 13423^{a} d. m. Auspicate filiae dulcissime. 27957 dis manibus M. Valerius Auspicatus. XII 3426 (*saec. III*) ⟨d.⟩ m. Asconi ⟨A⟩uspicati. XIV 2114 (*Lanuvii*) D⟨...⟩cirio D. f. Pal. Auspicato aedili municipi curatori muner. *Jacobsohn.*

auspicābilis, -e *cf.* auspicalis. ARNOB. nat. 4,7 *Tutuni* pudendis ... inequitare matronas et auspicabile ducitis et optatis? 7,32 *dormitionibus* bene ut valeant *superi* auspicabili salutatione mandatis?

auspicālis, -e *ab* auspex. *auspicium praebens.* GLOSS. οἰωνοσκοπικός, ὀρνεοσκόπος, οἰωνιστικός. PLIN. nat. 32,4 *echenais*, auspicalis pisciculus. PANEG. 2,6 consulatus tui auspicalem diem.

Auspicālia, -ium *n. nomen diei sollemnis.* POL. SILV. fast. Ian. 3 dies Auspicalium. *adv.* **auspicāliter**: HYG. lim. grom. p. 170,5 posita auspicaliter groma.

Auspicālis, Auspicandus *v.* Auspex.

auspicātio, -ōnis *f. ab* auspicor. GLOSS. V 442,6 augurium signum auspicatio (aut spicatio *trad.*).

auspicātō, auspicātus *v.* auspicor.

Auspicātus *v.* Auspex. **Auspiciola** *v.* Auspex.

auspicium, -ī *n.* [*cf. c.* auspex. *Th.*]. *inde a* NAEV. PAVL. FEST. p. 2 auspicium ab ave spicienda. SERV. Aen. 3,374 *auspicium* dictum ab ave inspicienda quasi avispicium. ISID. orig. 8,9,19 dicta sunt auspicia quasi avium aspicia (GLOSS. V 169,43). GLOSS. V 269,40 auspicium id est ab inspiciendo avis nuntium (IV 209,32). auspicium INSCR. Ephem. epigr. VIII 760. ospicio GLOSS. IV 85,21. GLOSS. οἰωνοσκοπία, ὀρνεοσκοπία, οἰωνός, οἰωνισμός, σύμβολον. avis signum, quod aves vel animalia paganis auguribus demonstrant, unde futura noscuntur. dispositio, augurium (SERV. Aen. 4,340). auspicia: quae iter facientes observant. signa, quod per aves ostenditur quasi avieria. portenta, prodigia, auguria, somnia, cantiones (cantationes?) avium. auspiciis οἰωνοσκοπίοις *cf.* PORPH. Hor. carm. 1,6,2 Maeonii carminis alite: ut si diceret Homericis auspiciis. 1,15,5 mala ... avi: malo auspicio. 3,3,61 alite lugubri, id est malo auspicio. 4,6,22 epod. 10,1. 16,23. SERV. Aen. 4,340 auspiciis ... ominibus (auct. 9,21 *cf.* PS. ASCON. Verr. p. 187 omen auspicium. GLOSS. IV 87,50. 264,48). *inveniuntur coniunctae voces similia significantes nec non aliae tali modo*: augurium *v. p. 1371,22.* PLAVT. Merc. 274 nec omen ... nec auspicium (CIC. leg. agr. 2,92 SVET. Aug. 92). CIC. Verr. 6,34 fas, ... auspicia, ... religiones. dom. 42 sacris, ... auspiciis, ... legibus. Sest. 78 auspiciis, ... intercessione, ... suffragiis (*opp.* vi manu ferro). 83 auspiciis religionique (BELL. Alex. 74,3 LIV. 6,41,4). 95 iura tribunatus atque auspicia. 98 religiones, auspicia, potestates magistratuum, senatus auctoritas, leges, mos maiorum, iudicia, iuris dictio, fides *eqs.* 114 auspicia, legem Aeliam, senatus auctoritatem, consulem, conlegas, bonorum iudicium. Vatin. 10 delubris auspiciis religionibus. 18 auspiciis, ... intercessionibus ..., iure publico. Mil. 83 sacra, ... caerimonias, ... auspicia. de orat. 1,39 leges ... mores maiorum ... auspicia ... religiones et caerimoniae ... iura civilia. part. 2,6 oracula auspicia ... vaticinationes et responsa sacerdotum aruspicum coniectorum. rep. 2,17 auspicia et senatum. leg. 2,20 signis et auspiciis (div. 2,21 SIL. 7,231). 3,10 auspicium iudiciumque (3,27). ac. 2,47 oraculis auspiciis extis. 2,107 haruspicum ⟨responsa⟩ auspicia oracula somnia vaticinationes. nat. deor. 1,14 religione pietate sanctitate caerimoniis fide iure iurando ... templis delubris sacrificiisque sollemnibus ... auspiciis. 3,5 sacra et ... auspicia. Tusc. 4,1 auspicia caerimoniae comitia provocationes, patrum consilium *eqs.* div. 1,7 auspiciis rebusque divinis religionique. 1,29 dirae ... auspicia ... omina ... signa. 1,95 auspicia et reliqua divinandi genera (*cf.* 2,81). 2,70 ostentis ... auspicia ... sortes. TAC. hist. 4,69 ius auspiciumque (SIL. 13,154). ann. 13,6 auspiciis et consiliis. 15,74 auspicium et praesagium. SERV. Aen. 5,523 monstrum augurium auspicium oraculum. PRVD. c. Symm. 1,238 auspiciis epulisque; *alia multa.* *de definitionibus et differentiis v.* augurium *p. 1371,30.* *exemplorum quae habebam sub I et II complura omisi, sub III nulla.*

I *omen, signum qualecumque praecipue per aves datum, actio auspicandi*:

1 *generalia de ratione et generibus auspicii et auspicandi*:

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

COMMENT. quaestor. Varro ling. 6, 91 (*locus desperatus*) *fortasse*: auspicio operam des et in templo auspices (*trad.* auspicio grande, sed in templo auspiciis; *scripserunt alii alia*). dum aut ad praetorem aut ad consulem mittas auspicium petitum .... CAECIL. com. 181 (*iocose*) insanum: auspicium aliter histronium (-onum *codd.*) est, atque ut magistratus publice cum auspicant. VARRO ling. 5, 33 peregrinus ager pacatus, qui extra Romanum et Gabinum, quod uno modo in his seruntur auspicia. *ibid.* quod *ager Gabinus* auspicia habe[n]t singularia. 5, 143 (*de pomerio*) eiusque (?) auspicia urbana finiuntur (GELL. 13, 14, 1). 6, 53 *a fando* effata dicuntur, qui (?) augures finem auspiciorum caelestum extra urbem agri⟨s⟩ sunt effati, ut esset. 6, 76 *oscines* ore faciunt auspicium (FEST. p. 197). 6, 82 in auspiciis distributum est qui habent spectionem, qui non habeant. 7, 6 *templum dicitur* ab auspiciis in terra. 7, 8 in terris dictum templum locus ... auspicii causa quibusdam conceptis verbis finitus. 7, 97 quae sinistra sunt bona auspicia existimantur. rust. 3, 3, 5 non ... solum augures Romani ad auspicia primum pararunt pullos, sed etiam patres familiae rure. frg. Serv. auct. Aen. 4, 45 auspices in nuptiis appellatos ab auspiciis, quae (auspici bisque *cod.*) ab marito et nova nupta per hos auspices captabantur in nuptiis. CIC. leg. agr. 2, 27 *comitia* curiata tantum auspiciorum causa remanserunt. 2, 31 *comitiis* illis ad speciem atque usurpationem vetustatis per XXX lictores auspiciorum causa adumbratis. dom. 38 auspicia ... populi Romani, si magistratus patricii creati non sint, intereant necesse est. Sest. 33 lata lex est, ne auspicia valerent. 98 *auspicia* otiosae dignitatis ... fundamenta sunt .... de orat. 1, 39 num aut inventa *auspicia* sunt aut cognita aut omnino ab oratorum genere tractata? part. 6 divinum *testimonium* est ut ... auspicia. rep. 2, 16 *Romulus* qui sibi essent in auspiciis ex singulis tribubus singulos cooptavit augures. 2, 17 *cum Romulus* duo firmamenta rei publicae peperisset, auspicia et senatum. 2, 26 Pompilius ... auspiciis maioribus inventis ad pristinum numerum duo augures addidit. leg. 2, 20 interpretes ... Iovis optumi maxumi, publici augures, signis et auspiciis †postea vidento. 2, 21 (*iis*), qui ... agent rem duelli quique popularem, auspicium praemonento. 2, 32 auspicia ista ad utilitatem esse rei publicae composita. 3, 9 quando consules magisterve populi nec escunt, auspicia patrum sunto. 3, 10 omnes magistratus auspicium ... habento (3, 27 omnibus magistratibus auspicia ... dantur: ... auspicia, ut multos inutiles comitiatus probabiles impedirent morae; saepe enim populi impetum iniustum auspiciis di immortales represserunt). 3, 11 qui agent, auspicia servanto. 3, 43 *est* boni auguris meminisse ... sibi eos *administros datos esse*, quos in auspicio esse iusserit. ac. 2, 47 visa quaedam mitti a deo, velut ea ... quae ... auspiciis ... declarentur. 2, 107 cum Panaetius ... ea de re dubitare se dicat quam omnes ... Stoici certissimam putant, vera esse ... auspicia. nat. deor. 1, 14 animadvertant quid de ... auspiciis ... existimandum sit. 1, 122 cur auspiciis augures praesunt? 2, 9 neglegentia nobilitatis augurii disciplina omissa, veritas auspiciorum spreta est (div. 1, 27), species tantum retenta. itaque maximae rei publicae partes ... nullis auspiciis administrantur, nulla peremnia servantur, nulla ex acuminibus, nulla, cum viri (nulli viri *A O*) vocantur, ex quo in procinctu testamenta perierunt. tum enim bella gerere nostri duces incipiunt, cum auspicia posuerunt. 2, 11 an vos Tusci ac barbari (*sc. haruspices*) auspiciorum populi Romani ius tenetis? 3, 5 cumque omnis populi Romani religio in sacra et in auspicia divisa sit, tertium adiunctum sit si .... *ibid.* mihique ita persuasi Romulum auspiciis ... constitutis fundamenta iecisse nostrae civitatis. Cato 11 *verba Fabii auguris*: optimis auspiciis ea geri, quae pro rei publicae salute gererentur; quae contra rem publicam ferrentur, contra auspicia ferri. Tusc. 4, 1 cum a primo urbis ortu ... auspicia ... divinitus *essent constituta*. div. 1, 3 exactis regibus nihil publice sine auspiciis nec domi nec militiae gerebatur. 1, 7 iudicandum est, quantum auspiciis ... tribuamus; est enim periculum, ne aut neglectis iis impia fraude aut susceptis anili superstitione obligemur. 1, 25 auspicia ... vestra quam constant! quae quidem nunc a Romanis auguribus ignorantur ..., a Cilicibus Pamphyliis Pisidis Lyciis tenentur. 1, 27 nostri ... magistratus auspiciis utuntur coactis. 1, 29 auspicia ... non causas adferunt, cur quid eveniat, sed nuntiant eventura, nisi provideris. 1, 87 *Calchantem* ducem classium fuisse ad Ilium, auspiciorum credo scientia. 1, 95 quis ... non videt in optuma quaque re publica plurimum auspicia ... valuisse? *ibid. nostri* nihil in bello sine extis agunt nihil sine auspiciis domi habent auspicia (h. a. *damnavit Mueller*); externa videamus. 1, 105 nihil esse in auspiciis quam, quid sit, ediscere. 2, 43 *fulmen* omnibus rebus optimum auspicium habemus, si sinistrum fuit (2, 74 *additur* praeterquam ad comitia). 2, 71 ut sint auspicia, quae nulla sunt, haec certe, quibus utimur, sive tripudio sive de caelo, simulacra sunt auspiciorum, auspicia nullo modo. *ibid.* silentium dicimus in auspiciis, quod omni vitio caret. 2, 72 qui in auspicium adhibetur, cum ita imperavit is, qui auspicatur. *ibid. aves* pascantur necne, quid refert? nihil ad auspicia. 2, 73 *de tripudio solistimo*: hoc auspicium divini quicquam habere potest, quod tam sit coactum et expressum? quo antiquissimos augures non esse usos argumento est, quod *eqs. velut* tum ... esset auspicium, si modo esset ei (*avi*) liberum se ostendisse. si aliquid ex eius (*avis in cavea inclusae*) ore cecidit, hoc tu auspicium ... putas? 2, 76 nisi dum a populo auspicia accepta habemus, quam multum iis utimur? *ibid. proconsules et propraetores* auspicia non habent (2, 77). 2, 77 ex acuminibus ..., quod totum auspicium militare est, iam M. Marcellus ... totum omisit. *ibid.* praecipimus, ne iuges auspicium obveniat (*cf. infra l. 48*), ut iumenta iubeant diiungere. 2, 78 quid est aliud nolle moneri a Iove nisi efficere, ut aut ne fieri possit auspicium aut, si fiat, videri? 2, 80 cur ... aliis a laeva, aliis a dextra datum est avibus ut ratum auspicium facere possint? 2, 81 omnes reges, populi, nationes utuntur auspiciis. *ibid.* quid mirum ..., si in auspiciis ... inbecilli animi superstitiosa ista concipiant, verum dispicere non possint? ad Brut. 1, 5, 4 dum ... unus erit patricius magistratus, auspicia ad patres redire non possunt. MACER carm. frg. 4 (Isid. orig. 12, 7, 19) cygnus in auspiciis semper laetissimus ales. LEX VRSON. (Corp. II 5439) 1, 5, 4 de auspiciis ... augurum iurisdictio iudicatio esto. MESSALLA ausp. frg. (*libro primo*) Gell. 13, 15, 4 patriciorum auspicia in duas sunt divisa potestates. maxima sunt consulum praetorum censorum. neque tamen eorum omnium inter se eadem aut eiusdem potestatis *eqs.* ideo neque consules aut praetores censoribus neque censores consulibus aut praetoribus turbant aut retinent auspicia; at censores inter se, rursus praetores consulesque inter se et vitiant et obtinent. *ibid.* censores aeque non eodem rogantur auspicio atque consules et praetores. reliquorum magistratuum minora sunt auspicia (GELL. 13, 15, 6 *ad rem*: conlegam esse praetorem consuli docet, quod eodem auspicio creantur [LIV. 3, 55, 11]. maiora autem dicuntur auspicia habere, quia eorum auspicia magis rata sunt quam aliorum); *similia ut videtur* FEST. p. 157. CINC. Gell. 16, 4, 4 *ut adessent milites*, nisi ... auspicium ... *erit*, quod sine piaculo praeterire non liceat. LIV. 4, 6, 2 quod nemo plebeius auspicia haberet ideoque decemviros conubium diremisse, ne incerta prole auspicia turbarentur. 5, 46, 11 nec nisi dictator dictus auspicia in exercitu habere *posset*. 6, 41, 4 *auspicia* (*i. auspicia plebeiis data*) propria deorum inmortalium contemptio atque iniuria est, ... auspiciis hanc urbem conditam esse, auspiciis bello ac pace, domi militiaeque omnia geri, quis est qui ignoret? 6, 41, 5 penes patres *sunt auspicia more maiorum eqs.* 7, 6, 10 crearent consules ex plebe, transferrent auspicia, quo nefas esset. 10, 8, 9 *penes patricios* auspicia esse, ... *patricios* solos ... *habere* auspicium domi militiaeque. 10, 40, 11 qui auspicio adest, si quid falsi nuntiat, in semet ipsum religionem recipit. 22, 1, 7 nec privatum auspicia sequi, nec sine auspiciis profectum in externo ea solo nova atque integra concipere posse. FEST. *et* PAVL. FEST. p. 3 alites volatu auspicia facientes istae putabantur: buteo, sanqualis, inmusulus, aquila, vulturius (197). 16 arcula dicebatur avis, quae in auspiciis vetabat aliquid fieri. 64 caduca auspicia dicunt cum aliquid in templo excidit, veluti virga e manu. *ibid.* clivia auspicia dicebant, quae aliquid fieri prohibebant. 74 dextera auspicia prospera. 104 iuges auspicium est, cum iunctum iumentum stercus fecit. 172 nuces flagitantur nuptis et iaciuntur pueris, ut novae nuptae intranti domum novi mariti secundum fiat auspicium (SERV. auct. ecl. 8, 29 a pueris aspergendas nuces cum strepitu et convicio flagitari, ne quid nova nupta audiat adversum quo dies nuptiarum dirimatur. *secuntur alia*). 205 praepetes aves quidam dici aiunt, quia secundum auspicium faciant praetervolantes. 241 quo anno Romanos imperatores ad exercitum mittere oporteret iussu nominis Latini, complures nostros in Capitolio a sole oriente auspicis operam dare solitos. 244 piacularia auspicia appellabant, quae sacrificantibus tristia portendebant. *ibid.* pestifera auspicia esse dicebant, cum cor in extis aut caput in iocinere non fuisset. *ibid.* puls potissimum dabatur pullis in auspiciis (245 VAL. MAX. 2, 5, 5). *ibid.* pedestria auspicia nominabant, quae dabantur a vulpe, lupo, serpente, equo ceterisque animalibus quadrupedibus. 250 *Petroniam amnem* magistratus auspicato transeunt, cum in campo quid agere volent. quod genus auspici peremne vocatur. 266 (*lacuna*) ... ubi incubare posset auspicii repetendi causa. 276 remores aves in auspicio dicuntur, quae acturum aliquid remorari conpellunt. 277 *refriva faba* ad sacrificium referri solet domum ex segete auspici causa (PLIN. nat. 18, 119). 278 adversus auspicia legem ad (mystici elegem id *cod.*) populum ferre ⟨*religiosum est*⟩. 333 *auguribus* spectio sine nuntiatione data est, ut ipsi auspicio rem gererent. 339 sinistrae aves sinistrumque sive sinistimum auspicium, id est, quod sinat fieri. 344 summissiorem aliis aedem Honoris et Virtutis C. Marius fecit, ne, si forte officeret auspiciis publicis, augures eam demoliri cogerent. 348 *est* ⟨*proprie si*⟩*lentium*, omnis vitii in auspiciis vacuitas. 351 sinistrum in auspicando significare ait Ateius Capito laetum et prosperum auspicium *eqs.* 363 tripudium ⟨cernitur in au⟩spiciis in exultatione tripudia⟨n⟩t⟨ium⟩. VAL. MAX. 2, 1, 1 apud antiquos non solum publice, sed etiam privatim nihil gerebatur nisi auspicio prius sumpto *eqs. de nuptiis.* 2, 8, 2 *de praetore et consule*: 'si diversa auspicia accepissetis, cuius magis auspicio staretur?' 'item' respondit Valerius 'consulis.' SEN. nat. 2, 32, 3 quomodo aves non in hoc motae, ut nobis occurrerent, dextrum auspicium sinistrumque fecerunt. 2, 32, 5 *cur* aquilae hic honor datus est, ut magnarum rerum faceret auspicia, aut corvo et paucissimis avibus ...? 2, 32, 6 auspicium observan-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tis est: ad eum itaque pertinet, qui in ea direxit animum. 2, 34, 2 si aves futura cecinerunt, non potest hoc auspicium fulmine irritum fieri. 2, 34, 3 nihil interest, quam multa auspicia sint: fatum unum est, quod si ... primo auspicio intellectum est, secundo non interit. PLIN. nat. 8, 223 soricum occentu dirimi auspicia annales refertos habemus. 10, 33 corvi in auspiciis soli videntur intellectum habere significationum suarum. 10, 34 bubo ... maxime abominatus publicis praecipue auspiciis. 10, 40 pici ... in auspiciis magni. 18, 249 dedecus ... habetur ... falcem *a cuculo* ... in vite deprehendi et ob id petulantiae sales, etiam cum primo vere, laudantur, auspicio tamen detestabiles videntur. 28, 17 in augurum ... disciplina constat neque diras neque ulla auspicia pertinere ad eos, qui quamque (quamcumque?) rem ingredientes observare se ea negaverint. SIL. 5, 60 *pullus* priscum populis de more Latinis auspicium. TAC. Germ. 10 auspicia *Germani* ... maxime observant *eqs.* HYG. mun. castr. 11 *ut dux augurio accepto* exercitum felici auspicio adloquatur. PROB. app. gramm. IV 201, 25 auspicium ... cuiuslibet aspectum demonstrat. CENS. 23, 4 *auspiciorum* si quid ante medium noctis est actum, diei qui praeteriit adscribitur, si quid autem post mediam noctem et ante lucem factum est, eo die gestum dicitur, qui eam sequitur noctem. NON. p. 429 auspicium avium inspectio et quae ex volatu earum significantur et vocibus. AVSON. 347, 12 quadrupes oscinibus quis iungitur auspiciis? mus. SERV. *et* SERV. auct. Aen. 1, 398 *multi adserunt* in libris reconditis lectum esse posse quamlibet avem auspicium adtestari, maxime quia non poscatur. *ibid.* auspicium qualibet avi demonstratur et non petitur: quod ipsum tamen species augurii est. 2, 178 tabernacula ... eligebantur ad captanda auspicia. *ibid.* postquam ... imperium longius prolatum est, ne dux ab exercitu diutius abesset, si Romam ad renovanda auspicia de longinquo revertisset, constitutum, ut unus locus de captivo agro Romanus fieret in ea provincia, in qua bellabatur, ad quem, si renovari opus esset auspicia, dux rediret. 2, 693 *hoc* auspicium cum de caelo sit, verbo augurum maximum appellatur. 3, 20 auspicia omnium rerum sunt ... auspicari enim cuivis etiam peregre licet. 3, 246 *auspiciorum de diris collectorum* unum genus est, quod ex signis colligitur, quo nunc utimur. 3, 361 praepetes sunt, quae secundo auspicio ante eum volant, qui auspicatur (6, 15). 3, 374 maiora *auspicia* sunt, quibus praeter tripudium auspicari ius est neque precatio adhibetur. *ibid.* auspicia maiora aut maioribus dicuntur, quibus augurium avium aliarumque rerum eripitur, ut puta, si parra vel picus auspicium dederit et deinde contrarium aquila dederit, auspicium aquilae praevalet. ergo quia notum est esse apud augures auspiciorum gradus plures *eqs. ibid. auspicium* est volatus avium, qui indicat agendum vel omittendum esse, quod quis coeperit. 4, 45 *Iuno* in libris augurum praeesse dicatur auspiciis (*cf.* 4, 58). 4, 102 *de paribus auspiciis: in comitiis* iisdem auspiciis creati, licet non simul crearentur, parem tamen habebant honorem propter eadem auspicia. 4, 103 *potest* imperium par non esse, cum auspicium par sit. 4, 161 tonitru dirimuntur auspicia. 4, 166 *Tellus* et in auspiciis nuptiarum vocatur. 4, 340 in iure augurali auspicium dicitur, quod non petentibus nobis ad ea, quae in animo habemus, vice ominis offertur. 4, 453 sunt et de avibus dira auspicia. AMM. 21, 1, 9 auspicia non volucrum arbitrio conliguntur. SCHOL. Cic. Bob. p. 369 cum omnes magistratus auspicio crearentur, tum maxime consules certorum auspiciorum ritu designabantur. ENNOD. dict. 11, 2 *nauta ad terrena vitam ducens officia* nec itinera astris nec ventos deprehendit auspiciis. ISID. orig. 8, 9, 20 duo sunt ... genera auspiciorum: unum ad oculos, alterum ad aures pertinens. ad oculos scilicet volatus, ad aures vox avium. 12, 7, 44 *cornici* inter multa auspicia tribuunt etiam pluvias portendere vocibus. diff. 1, 6 auspicia sunt, quae incohantur et ultro veniunt. DIFF. ed. Beck p. 40, 108.

2 *exempla*: *indicatur qualitas*: NAEV. carm. frg. 40 praetor ... auspicat auspicium prosperum (VAL. MAX. 1, 5, 1 PLIN. nat. 10, 21). PLAVT. Asin. 374 ne ... malo cum auspicio nomen commutaveris (Aul. 447 CIC. Vatin. 39 OV. epist. 13, 86). Epid. 182 liquido exeo ... auspicio (Persa 607 Pseud. 762). Men. 1149 meliorest opus auspicio (VERG. Aen. 3, 499). Stich. 459 auspicio ... optumo exivi. MACER hist. 6 auspicia pulchra et luculenta. CIC. div. 1, 27 *auspicia* secunda (HOR. carm. 4, 14, 16 LIV. 9, 14, 4). 1, 77 praeclara. Att. 1, 16, 13 bono (CATVLL. 45, 19 OV. am. 1, 12, 28). VERG. Aen. 3, 375 maioribus. 11, 33 felicibus. 11, 347 infaustum. PROP. 1, 3, 28 vano. LIV. 3, 60, 2 infelicibus (STAT. Theb. 11, 340). 8, 30, 1 incertis (8, 32, 4. 7). 8, 34, 4 dubiis. 10, 40, 5 egregium (10, 40, 11). 10, 42, 7 controverso. SEN. contr. 10, 4, 8 tristia (contr. exc. 10, 4 feralia). VAL. MAX. 4, 7, 2 sinistris. 5, 1 ext. 4 diris. 5, 4, 2 adversis. PLIN. nat. 10, 82 efficaci. SIL. 5, 119 pulchrumque et milite dignum ... Latio. 9, 10 contraria. 15, 404 ingentibus. SVET. Nero 41 frivolo. Vit. 9 laetum. FLOR. Verg. p. 186 generosissimis. CLAVD. 15, 122 falsis. 18, 494 mollibus. 20, 232. 22, 364 sollemnibus. VEN. FORT. carm. 9, 1, 39 magnis *al. passim.* *qualitate non accuratius expressa*: *hunc habeas delectum*: PLAVT. Amph. 690 an te auspicium commoratum est...? Merc. 274 nec omen illud mihi nec auspicium placet. CIC. dom. 42 quod salvis auspiciis tulisses iure egisse *te* dicebant (Vatin. 37 sine vi... salvis auspiciis). leg. agr. 2, 92 neque te ... auspicia M. Bruti ... deterrent. OV. fast. 6, 764 non ... te ... si vetet auspicium, signa movere velim. LIV. 10, 42, 7 auspicia in bonum verterunt. TAC. ann. 2, 14 addicentibus auspiciis. MIN. FEL. 26, 7 nonnumquam ... veritatem ... auspicia ... tetigerunt. PS. AVR. VICT. orig. 23, 1 cum ... Romulus ... quaesisset ..., quaenam illa auspicia fuissent. AMM. 21, 13, 8 auspiciis dirimentibus. AVG. civ. 4, 29. CIC. div. 1, 106 quid est illo auspicio divinius, quod apud te in Mario est? OV. met. 10, 8 exitus auspicio gravior. ENN. ann. 96 V. conspicit ... auspicio regni stabilita scamna solumque. CIC. Catil. 1, 33 Iuppiter, qui isdem quibus haec urbs auspiciis a Romulo es constitutus. BELL. Alex. 74, 3 Pharnaces ... auspiciis inductus. OV. fast. 1, 26 (?). LIV. 6, 38, 10 auspiciis ... deterritum. 22, 42, 8 cum ei ... pulli quoque auspicio non addixissent. 26, 41, 18 dii ... auspiciis ... omnia laeta ac prospera portendunt. PETRON. 122 vers. 127 venturaque damna auspiciis patuere deūm. SIL. 4, 670 di patrii, quorum auspiciis stat ... Roma. TAC. ann. 13, 6 pleraque ... auspiciis ... geri. PORPH. Hor. carm. 3, 27, 1 auspicio parrae avis ... proficisca⟨n⟩tur. VIR. ill. 81, 7 imminens exitium corvi auspicio didicit. SYMM. or. 3, 3 his ad imperium lectus auspiciis. SERV. auct. Aen. 4, 340 ut quae mente agitaret offerrentur auspicio. Aen. 9, 561 *aquilae* cum vicisset auspicio. PRVD. c. Symm. 1, 238 Iano ... litatur auspiciis. MART. CAP. 7, 733 *Triadis* auspicio preces tertio ac libamina repetuntur. SIDON. carm. 2, 1 auspicio ... fasces ... secundos erige. NEPOTIAN. 1, 4 praef. quod Remus prioribus auspiciis niteretur, Romulus pluribus. 1, 4, 6 Ciceroni mors imminens auspicio praedicta est. PACVV. trag. 235 repudio auspicium. TRAG. inc. 258 auspicium repetebat domo (LIV. 5, 17, 3 ut ... auspicia de integro repeterentur. 8, 30, 2 [CORP. I 1[2] p. 192 nr. 8]. 8, 32, 4. 9, 39, 1. 10, 3, 6. 23, 19, 3. 23, 36, 9 VAL. MAX. 2, 7, 4. 3, 2, 9 [PS. FRONTIN. strat. 4, 1, 31] TAC. ann. 3, 19 VIR. ill. 31, 1). CIC. leg. agr. 2, 31 iubet auspicia ... Xviros habere. har. resp. 58 auspicia delevit. Sest. 95 ut ... auspicia defenderet. 114 ut auspicia ... nihili putaret. Vatin. 14 ut ... auspicia contempseris (FLOR. epit. 2, 2, 29 OROS. hist. 4, 13, 14). 20 an ... auspicia fueris augur dissoluturus. 23 qui ... eam rem publicam quae auspiciis inventis constituta est, isdem auspiciis sublatis (Phil. 2, 6) conarere pervertere. prov. 46 qua condicione auspicia requirebant. Mil. 83 qui auspicia et ipsi sanctissime coluerunt et nobis ... prodiderunt. Phil. 1, 31 auspiciorum a te ipso augure populi Romani nuntiatorum. 2, 83 ementitus es auspicia (2, 88. 3, 9 div. 1, 29. LIV. 10, 40, 4 mentiri. 21, 63, 5). Att. 2, 9, 1 qui auspicia ... neglexerunt (PARIS 1, 4, 4). HOR. epist. 1, 1, 86 cui si vitiosa libido fecerit auspicium (LIV. 1, 34, 9 PETRON. 105 SERV. auct. Aen. 3, 246). LIV. 1, 18, 10 auspicia, quae mitti vellet. 1, 34, 9 auspicium accepisse dicitur. 5, 31, 7 per interregnum renovari auspicia (6, 5, 6). 8, 17, 4 omnibus eo vitio contactis auspiciis (7, 6, 11 contracta *MP. cf.* CIC. dom. 42 quod salvis auspiciis tulisses, iure egisse *te* dicebant. Vatin. 37). 8, 23, 16 quod auspicium dirimeret. 8, 34, 9 non auspicia observentur (SVET. Aug. 92). SIL. 13, 154 dum daret auspicium (PS. AVR. VICT. orig. 23, 2). TAC. hist. 4, 69 unde ... auspicium ... peteretur (APVL. met. 2, 18 PARIS 1, 4, 2. 3). PLIN. paneg. 63 auspicia polluere. SVET. Vesp. 7 de firmitate imperii capturus auspicium (APVL. met. 9, 8 PANEG. 2, 13). SERV. Aen. 2, 715 dum ostenduntur auspicia. SERV. auct. Aen. 3, 246 *cum harpyiam* facit loquentem oscinis auspicium expungitur, dirum tamen, quod futuram famem denuntiat. NEPOTIAN. 1, 4, 2 similia auspicia habuit. CLAVD. carm. min. 30, 82 *Nereides* cecinere futuris auspicium thalamis. GLOSS. V 567, 50 ducto auspicio (IV 333, 48 *additur* quod potest duci vel nuntiari). HYG. astr. 2, 16 p. 56, 6 ei aquilam auspicatam; quo auspicio usum esse *Iovem.* CLAVD. 24, 129 fruiturque iterum, quibus haeserat olim, auspiciis. CIC. div. 1, 27 *Deiotarus* negat se eorum auspiciorum, quae ..., paenitere (2, 78). ENN. ann. 78 V. dant operam simul auspicio (CIC. epist. 10, 12, 3 LIV. 34, 14, 1. 38, 26, 1). 79 V. Remus auspicio se devovet. CIC. p. red. in sen. 11 ne auspiciis optemperaretur (div. 2, 20. 21. Sest. 83 auspiciis ... parens. Phil. 2, 88 nat. deor. 2, 7 div. 2, 21. 71. rep. 2, 16 auspiciis plurimum obsecutus est Romulus). Vatin. 10 auspiciis ... melius fuisse et praestabilius me civem in hac civitate nasci an te? nat. deor. 1, 14 auspiciis, quibus nos praesumus. off. 3, 66 demoliri ea, quorum altitudo officeret auspiciis. LIV. 10, 40, 4 qui auspicio intererant. PHOC. carm. de Verg. 70 auspiciis suffecit poena magistri. ISID. orig. 18, 3, 2 quod *aquila* ... Iovis in armis auspicio fuerit. CATO mil. frg. 4 ne quid consul auspici peremat. CIC. Rab. perd. 17 auspiciorum publica iura neglexisti (Sest. 56 Phil. 2, 102). dom. 40 auspiciorum patronus ... exstitisti. 41 auspiciorum religione (prov. 45). prov. 46 ratio. Phil. 5, 9 interpretes. div. 1, 33 auctoritatem. 1, 105 patrocinium. LIV. 5, 52, 9 renovatio. 22, 9, 7 neglegentia. SVET. Nero 46 portentis. AMM. 27, 4, 13 prosperitate. AVG. civ. 4, 29 tit. falsitate. *ibid.* pulchritudo. ENNOD. opusc. 1, 33 causa. MART. CAP. 9, 894 proventus. CIC. Verr. 6, 34 quod ... in urbem introferri solitus est ... c o n t r a auspicia (dom. 40 har. resp. 48 Vatin. 5 prov. 46. Phil. 5, 8. 10 per vim et contra auspicia [6, 3. 12, 12. 13, 5 Att. 8, 3, 3]. div. 2, 71 ad Q. fr. 2, 2, 1 ASCON. Corn. p. 68 QVINT. inst. 2, 4, 35 LIV. perioch. 19. 22 SERV. Aen. 7, 606). LIV. 28, 27, 12 quid a d v e r s u s auspicia ... ausi sitis (SVET. Iul. 30 Nero 2. VIR. ill. 44, 2 adversum auspicia). CIC. dom. 40 haec d e auspiciis ... acta sunt a

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

te (Phil. 2, 88. 5, 7 nat. deor. 1, 14 epist. 1, 9, 7 LIV. 10, 40, 9 SERV. auct. Aen. 3, 265). dom. 42 omni genere iuris . . ., quod i n auspiciis . . . sit (Phil. 2, 81 Att. 16, 5, 4 LIV. 41, 18, 14 GELL. 13, 14, 5 SCHOL. Germ. Bas. p. 91, 21 ISID. orig. 12, 7, 47. 18, 3, 2). div. 2, 71 Q. Fabi, te mihi in auspicio (*technice*) esse volo (Att. 2, 12, 1 MESSALA ausp. frg. Gell. 13, 15, 4). LIV. 10, 40, 2 pullarium in auspicium mittit (LACT. inst. 1, 11, 64 FVLG. myth. 1, 20). CIC. Vatin. 18 *quae leges* u n a c u m auspiciis . . . conflagraverunt. Mil. 43 Milo . . . a d illa augusta centuriarum auspicia veniebat? (Phil. 2, 88. 5, 9). Phil. 5, 7 p e r auspicia *lex* ferri potuit? (ad Brut. 1, 5, 4 LIV. 10, 39, 8. 41, 16, 5). div. 2, 79 *officia* non a b auspiciis petita sunt (Ov. fast. 1, 168). SEN. dial. 5, 2, 5 s i n e auspiciis populus . . . egressus. APVL. apol. 73 consensum publicae vocis p r o divino auspicio interpretatur. *exempla structurae cum genetivo rei v. p. 1548, 29 sqq.*

II ***auctoritas, potestas, arbitrium, voluntas:*** *cf.* GLOSS. V 288, 5 ductu auspicioque: ille qui duxit, non duxit nisi vidit signum de caelo aliquod. SERV. *et* SERV. auct. Aen. 4, 102 paribus . . . auspiciis: aequali potestate. 4, 340 auspiciis dispositionibus . . . . alii auspiciis potestate. 7, 257. *significatio proprie ad magistratuum quorundam Romanorum imperium auspiciis firmandum pertinens iam inde a Plauti temporibus latius vagatur. coniungitur plerumque cum synonymis velut* imperium, ductus, virtus, animus (annus?), nomen, felicitas, secta, fides, consilium, iussus, numen, *secernitur ab his:* CVRT. 6, 3, 1 quorum alia ductu meo, alia imperio auspicioque perdomui. LVCAN. 9, 22 quamvis comes isset in arma auspiciis raptus patriae ductuque senatus. TAC. ann. 2, 41 recepta signa cum Varo amissa ductu Germanici, auspiciis Tiberii. SVET. Aug. 21 domuit . . . partim ductu partim auspiciis suis Cantabriam. SERV. Aen. 4, 103 'paribus auspiciis', non imperio. *cum gen. subiect.:* PLAVT. Amph. 192 expugnatum oppidum est imperio atque auspicio eri mei Amphitruonis maxime. Epid. 381 virtute atque auspicio Epidici . . . in castra redeo. CORP. I 541 (= VI 331) duct(u) auspicio imperioque eius (*Mummii*) Achaia capt(a) Corinto deleto. VERG. Aen. 6, 781 *Romuli* auspiciis . . . Roma imperium terris . . . aequabit. TAB. triumph. Aemil. 1 ductu auspicio imperio felicitateque eius (*Aemilii*) . . . classis regis Antiochi victa. TAB. triumph. Gracch. 1 imperio auspicioque (*sc. Gracchi*) legio exercitusque populi Romani Sardiniam subegit. HOR. carm. 2, 15, 12 non ita Romuli praescriptum et intonsi Catonis auspiciis veterumque norma. OV. ars 1, 191 auspiciis animisque (annisque *RO*) patris . . . arma movebis et vinces animis (annis *RO*) auspiciisque patris. LIV. *passim; velut* 4, 20, 6 nec ducem novimus, nisi cuius auspicio bellum geritur. 4, 41, 11 quia et in Volscis consul auspicio dictatoris Postumi Tuberti . . . res prospere gesserat. 7, 18, 2 duorum consulum auspicio bellum ibi gestum est. 7, 40, 16 vester consul, vester imperator . . ., cuius auspicia pro vobis experti nolite adversus vos velle experiri. 28, 9, 10 quoniam . . . eo die . . . eius (*M. Livi*) forte auspicium fuisset. 28, 32, 7 Scipionum nomini, auspiciis omnis adsuetos. 29, 27, 2 qui p. R. . . . imperium auspiciumque . . . secuntur. CORP. V 7817 (PLIN. nat. 3, 136). FEST. p. 189 cuius auspicio . . . opima spolia capiuntur. S. C. de mense Aug. (Macr. sat. 1, 12, 35) *cum legiones* secutae . . . sint eius (*Augusti*) auspicia ac fidem. VELL. 2, 129, 4 bellum Africum . . . auspiciis consiliisque eius (*Tib. Caesaris*) . . . sepultum est. SEN. epist. 33, 4 (*translate*) omnia quae quisquam *Stoicus* in illo contubernio locutus est, unius ductu et auspiciis dicta sunt. CVRT. 10, 8, 10 cuius imperium, cuius auspicium secuti erant. LVCAN. 10, 531 rursus in arma auspiciis Ganymedis eunt. PLIN. nat. 2, 167 septentrionalis . . . oceanus maiore ex parte navigatus est auspiciis divi Augusti. PS. FRONTIN. strat. 4, 3, 14 auspiciis . . . Domitiani . . . Lingonum . . . civitas . . . ad obsequium redacta. TAC. Agr. 33 auspiciis imperii Romani . . . Britanniam vicistis. ann. 15, 26 orditur magnifica de auspiciis imperatoris. PORPH. Hor. carm. 4, 14, 7 quod Drusus exercitibus auspiciis⟨que⟩ Augusti eos (*Vindelicos*) debellaverit. 4, 14, 33. COMM. instr. 2, 1, 18 auspicio (*i. exemplo*) quorum (*fratrum duorum*) facinus secutae fuere *tribus*. PANEG. 4, 18 aurea saecula . . . nunc aeternis auspiciis Iovis et Herculis renascuntur. 5, 5 quae ductu atque auspicio numinis tui gesta sunt. PS. LACT. inst. interpol. 1, 1, 13 quod opus nunc nominis tui auspicio inchoamus. IVST. 11, 2, 2 servans in eo (*Alexandro Lyncesta*) auspicium dignitatis suae. 14, 4, 17. 16, 3, 7 quoniam fatorum auspiciis in eas sedes delati erant *Boeotii*. 18, 4, 1. AVG. civ. 5, 21 nisi contra illud auspicium dei Termini . . . Romani imperii termini moverentur. *cum pronom. possessiv.,* alienus, proprius: PLAVT. Amph. 196 ut gesserit rempublicam ductu imperio auspicio suo. 657 eos auspicio meo atque ductu . . . vicimus. Epid. 343 (?) BELL. Alex. 43, 1 (?). VERG. Aen. 4, 341 me si fata meis paterentur ducere vitam auspiciis. HOR. epist. 2, 1, 254 tuisque auspiciis . . . confecta duella. OV. epist. 3, 136 sic eat auspiciis Pyrrhus ad arma tuis. fast. 1, 646 passos (sparsos *V*) Germania crines porrigit (corrigit *R*) auspiciis, dux veneranda, tuis. LIV. 6, 23, 9 bella suo unius auspicio gesta. 7, 6, 11 vindicasse *deos* ipsos suum numen, sua auspicia. 34, 10, 5 quod alieno auspicio . . . pugnasset. GRATT. 2 dona cano divom, laetas venantibus artis, auspicio, Diana, tuo. VELL. 2, 115, 3 quae si propriis gessisset auspiciis. VAL. MAX. 3, 2, 6 quia sub alienis auspiciis rem gesserant. FRONTO p. 120, 21 N. eloquentia . . . meo ductu . . . meoque auspicio nata est. PANEG. 2, 11 cum felicissimis vestris auspiciis uterentur *duces*. 12, 22 tua . . . auspicia non hae tantum gentes tremunt. FIRM. err. 29, 3 auspicia vestra maioribus cumulata sunt donis. *cum adiectivis nonnullis:* CIC. Catil. 4, 2 campus consularibus auspiciis consecratus (Mur. 1). VERG. Aen. 4, 103 communem hunc . . . populum paribusque regamus auspiciis (7, 257 MART. CAP. 1, 93). OV. trist. 2, 174 auspicium cui das grande (*sc. Augustus Tiberio*) deosque tuos. LIV. 4, 2, 5 perturbationem auspiciorum publicorum privatorumque. 22, 1, 5 quod . . . illi iustum imperium, quod auspicium esse? LVCAN. 2, 464 nec gerit auspiciis civilia bella paternis (COMMENT. paternam felicitatem dicit). SIL. 6, 66 patriis . . . Punica bella auspiciis ingressus erat (9, 403). CORP. VI 944 quod *Titus* praeceptis patri[is] consiliisq(ue) et auspiciis gentem Iudaeorum domuit. PORPH. Hor. carm. 1, 6, 2 ut si diceret Homericis auspiciis. PANEG. 2, 2 quae te prima signa imperatoriis auspiciis inaugurarint. TREB. Claud. 9, 9 auspiciis Claudianis victi sunt (11, 3 VOPISC. Aurelian. 17, 5). AVSON. 290, 7 *Capua* sperare curules Campanis ausa auspiciis. CLAVD. 8, 1 auspiciis . . . sese regalibus annus induit. CORIPP. Iust. 4, 269 ignarum recto deus ordine duxit ante futurorum, quam sunt, arcana bonorum auspiciis (*i. consiliis vel simile*) sacrare piis. *nude positum:* LIV. 27, 44, 4 *si velit* castra *Neronis* invadere praedae relicta sine viribus, sine imperio, sine auspicio. 28, 27, 4 qui imperium auspiciumque abnuistis. 28, 27, 5 vos auspicium et imperium ad Vmbrum Atrium et Calenum Albium detulistis. VAL. MAX. 2, 8, 2 cum de imperio et auspicio inter vos disceptationem susceperim. CVRT. 5, 9, 4 auspicium et imperium interim alii trade. PANEG. 6, 14 *te pater, Maximiane, decet* auspicia bellis gerendis dare.

III ***omen,*** *postea etiam* ***exordium, principium*** *alicuius rei, quae significatio orta est ex more capiendi auspicia si quis quid aggredi in animo habebat. saepius circumitionis tantum, quam dicunt, vice fungitur. notanda est frequentior coniunctio* primum auspicium. GLOSS. initium actionis, initium mensuum (?), initium alicuius rei, quo primo sumit exordium, id est inchoatur, ut fiat. initium cuiuscumque rei. auspicio principio. auspicia signa vel initia. auspiciis iniciis. *cum genetivo rei, praecipue incorporeae:* CIC. div. 2, 79 virtutis auspiciis video esse usum Deiotarum. OV. fast. 1, 219 auspicium si sit stipis utile, quaeris . . . ? LIV. 1, 55, 5 hoc perpetuitatis auspicio accepto. VAL. MAX. 4, 3, 1 cum *Scipio* . . . maioris Karthaginis capiendae sumpsisset auspicia. SEN. Tro. 609 nec abominandae mortis auspicium pavet? CVRT. 4, 15, 27 avem monstrabat, haud dubium victoriae auspicium (FLOR. epit. 2, 2, 7). SIL. 9, 403 lucis (*i. vitae*) idem auspicium . . . duobus (PS. RVFIN. in Os. 12, 3—6 p. 1022ᴮ COD. Iust. 3, 12, 6 [7], 5). 17, 562 mea signa secuti, quis pugnae auspicium dedimus caeduntur. STAT. Theb. 6, 222 abolere novi . . . funeris auspicium. silv. 5, 2, 10 *si te* castrorum dulce vocaret auspicium. PS. QVINT. decl. 1, 13 ut . . . ab ipsis . . . nuptiarum tuarum expelleretur auspiciis. TAC. Germ. 18 ipsis incipientis matrimonii auspiciis admonetur *mulier* . . . . ann. 6, 37 *Euphraten* in modum diadematis sinuare orbes, auspicium prosperi transgressus. 15, 74 ad auspicium . . . futurae ultionis trahebatur. MIN. FEL. 25, 2 haec (*parricidium*) prima sunt auspicia religiosae civitatis. TERT. idol. 15 illis competunt . . . auspicia poenarum (uxor. 1, 6 CARM. de Sod. 73). bapt. 5 in auspicia (auspicii *cod.*) emundationis blandiuntur. anim. 37 concessum est . . . nativitati . . . occurrere in hebdomadem, in auspicia resurrectionis et requietis et regni. CYPR. epist. 28, 2 accessit ad . . . militiae victricis auspicia. SOL. 15, 5 canitiem habent auspicium capillorum. 40, 17 *Hesiodus* in auspiciis olympiadis primae obiit. PS. SOL. add. p. 217, 22 *epistula* auspicium scriptionis facit SYMM. epist. 8, 9). p. 218, 23 *in* os parvuli summo mucrone auspicium alimentorum . . . infecit. PANEG. 2, 7 tale . . . auspicium illius anni quid sequebatur . . . ? (ENNOD. epist. 1, 5, 1). 3, 2 illi dies, quibus imperii auspicia sumpsistis (SPART. Hadr. 5, 7 VOPISC. Aurelian. 4, 4). 5, 2 vestrae maiestatis ortus ipso quo illuxit auspicio veris illustrior. 7, 10 *barbarorum manus* ortus tui auspicia temptasset. 9, 7 auspicium victoriae . . . pro consummatione metiebantur. 12, 3 det . . . mihi sermonis huius auspicium ille felicitatis publicae auspex dies (SYMM. epist. 7, 1. 9, 63). LAMPR. Comm. 1, 9 auspicium crudelitatis apud Centumcellas dedit. SPART. Geta 2, 4 cum ad tantos processus ei patuisset . . . primi gradus vel honoris auspicium (AVR. VICT. Caes. 20, 30 quod ex illo . . . auspicia honorum cepisset. SYMM. epist. 9, 113 me auspiciis honoris sui interesse. ENNOD. epist. 5, 16, 3 honorum auspicia ingressum. COD. Iust. 12, 3, 1, 1 si eiusdem honoris praetendat auspicia). IVST. 15, 3, 14 diadema . . . auspicium primum regalis maiestatis Lysimacho fuit. 26, 2, 2 auspicia belli a parricidio incipientes. 27, 1, 1 regni a parricidio cepit. 44, 5, 4 expeditionis. CHALC. transl. p. 48ᴰ dictionis. comm. 70 matutinae lucis. 101 indefessae ac sine intermissione vitae. 118 motūs novi. PS. AVR. VICT. epit. 40, 13 gratissimi partus coepti a puero. AVIEN. orb. terr. 10 Oceanum carminis auspicium primum (MART. CAP. 1, 1) memorate. SYMM. epist. 7, 75 alternandae . . . salutationis. 8, 39 si simile stili opperiris auspicium. AMM. 15, 8, 20 primo adventantium malorum auspicio. SERV. Aen. 4, 458 castitatis. VEG. mil. 1, 9 primis . . . meditationum auspiciis. HIER. epist. 24, 3 negotiationis. RVFIN. hist. 4, 26, 7

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

regni . . . culmen ascendit observantiae huius (*philosophiae*) auspiciis elevatum. CLAVD. 26, 452 certi . . . triumphi. AVG. serm. ed. Mai 3, 1 non tam facile auspicia temeritatis nostrae erumperent. MACR. sat. 1, 3, 16 noctu futura . . . auspicium Saturnaliorum erit. MART. CAP. 2, 142 *quod nec* Charontis manibus involutam immortalitatem mortis auspicio consecrarit. 6, 593 in Arabia . . . sub noctis auspicio Helice non conspecta. COD. Theod. 9, 19, 2, 2 *anni exordium* actionis nascetur auspicium. 9, 35, 4 quadraginta diebus, qui auspicio caerimoniarum paschale tempus anticipant. AVELL. p. 524, 27 hoc auspicium tuae ordinationis. SIGIST. epist. hilaritatis. ENNOD. dict. 5, 9 sacerdotalis tituli. 9, 9 *adulescentulum* praesentis diei auditoriis tuis auspicia dedicarunt. 9, 10 felix istud nominis apud doctos auspicium (CASSIOD. var. 5, 3, 2 VEN. FORT. carm. 7, 23, 1). COD. Iust. 6, 36, 8, 1 huius iuris. 8, 1, 4 cognitionum. VEN. FORT. carm. 7, 7, 28 auspicium palmae te Sigibercthus habet. CORP. VIII 774. *cum genetivo gerundii*: SIL. 7, 231 *Flaminius* ruendi iam dudum properans signum auspiciumque dedisset. CYPR. epist. 28, 1 inde vincendi auspicia coeperunt. SOL. praef. 7 a figurarum arce auspicium faciant inchoandi. IVL. VAL. 3, 11 cum omnia concepta vivendi auspicium in tenebris sortiantur. SYMM. epist. 8, 32 auspicium . . . scribendi . . . facere. *nota genetivum personae*: MART. CAP. 5, 433 corax oris aurati venientis feminae auspicio (*pro 'venienti feminae', ut videtur*) praevolabat. *nude positum, additur etiam hic saepius* primum: GRATT. 10 primum auspicium deus artibus . . . dedit. TAC. ann. 3, 59 auspicia saltem gentile apud sōlum inciperet. CENS. 2, 1 p. 4, 29 quoniam liber de die natali inscribitur, a votis auspicia sumantur. FIRM. err. 13, 4 in primis . . . librorum partibus, id est in ipsis auspiciis positus (*sic recte cod. cf.* 29, 3 in initio fidei positi . . . sensistis. *al.*), dixit *Porphyrius*. SYMM. epist. 5, 14 iamdudum tibi stilus meus facit auspicium. 5, 70 (68) inveterati moris est, ut qui ad peregrina discedit alternandis epistulis praestet auspicium. AMM. 14, 6, 3 tempore quo primis auspiciis in mundanum fulgorem surgeret . . . Roma. 14, 8, 8 *civitates* iam inde a primis auspiciis florentissimae. 15, 5, 25 imperatoris novelli per ludibriosa auspicia virium accessu firmandi. 20, 4, 18. 22, 8, 16 *civitates* omnes ab auspicio diligentia fundatae Graecorum. 28, 2, 2. 31, 14, 4. MART. CAP. 3, 247 nisi *consonantibus* . . . vocales . . . succurrerint, intra oris sonitum ante auspicia moriuntur. 8, 832 *primus colurus* ab aequinoctiali parte sumit auspicium. 9, 986 bacchius, qui ex trochaeo deducit auspicium, fine . . . iambici *pedis* terminatur. COD. Theod. 6, 8, 1 observationem . . . legis ab eius (*Macrobii*) volumus sumere provectionis (*codd.*; -ne *contra rhythmum viri docti*) auspicium. CASSIOD. var. 2, 1, 2 *Felix* primis auspiciis hinc prodidit meritum, quod. 8, 8, 2 favete . . . orationibus sacris nostris . . . auspiciis (*i. primordiis regni*). 8, 11, 3. 8, 14, 2. 8, 16, 5. 8, 10, 11 favete . . . auspiciis candidati. *Bannier.*

Auspicius, -a *cogn. plerumque in Gallia inventum, plerique christiani*: CORP. XIII 2191 (*Luguduni, saec. III*) Iuventiniae Auspiciae. SVLP. SEV. dial. 3, 7, 1 Auspicius praefectorius (*in prov. Lugud., saec. IV*). SIDON. epist. 4, 21 Auspicia *Frontonis coniux.* Auspicius episcopus *Vasensis*: CONC. Reg. a. 439 Mansi 5, 1195^E CONC. Araus. a. 441 Mansi 6, 441^B LEO M. epist. 40. Auspicius episcopus *Tullensis auctor carminis iambici*: EPIST. Austras. 23 (*ca. a. 460*) Praecelso, expectabili his Arbogasti comiti, Auspicius, qui diligo, salutem dico plurimam. SIDON. epist. 4, 17. 7, 10. CONC. Rhem. a. incerti (*ca. a. 628*) p. 203, 9 Auspicio *episcopo* Augustidunensi. CORP. XIII 3804 (*in Belgica, christ.*) Auspicius f(ec)et. X 4032 (*Capuae, periit*) d. m. Aurelio Auspicio filio dulcissimo parentes. *dubiae fidei* CARM. poet. min. V 118, 60 Auspicium iuvenem. **Auspiciola,** -ae. SALV. epist. 4, 1 Auspiciola *Salviani filia.* *Jacobsohn.*

auspicor, -ātus sum, -ārī, *prisce* **auspico,** -āvī, -āre *ab* auspex. PRISC. gramm. II 379, 5 *in cod. Bamb. inter verba, quae* antiqui tam activa, quam passiva significatione protulisse inveniuntur. 392, 11 plurima inveniuntur apud vetustissimos, quae . . . activam pro passiva . . . habent terminationem . . . auspico pro auspicor. NON. p. 468 auspicavi pro auspicatus sum. *activum in usu est apud vetustos et antiquarios; deponens iam inde a* CIC. *o s p i c a t u r*: QVADRIG. hist. 71 (Diom. gramm. I 383, 10), *cf. l. 76 et p. 1552, 22.*

I *a u s p i c i u m a g e r e; de magistratibus, raro de privatis*: GLOSS. οἰωνίζομαι, ὀρνεοσκοπῶ; auspicari somnia inquirere, auspicare requirere. *activ.* (*c. acc. et dat. rei, absol.*): NAEV. carm. frg. 40 auspicat *praetor* auspicium prosperum. PLAVT. Persa 689 lucro faciundo ego auspicavi in hunc diem. Rud. 717 isti rei auspicavi. Stich. 502 eã ego auspicavi. CAECIL. com. 182 magistratus publice cum auspicant. CATO or. frg. 1, 15 postquam auspicavi. 18, 1 domi cum auspicamus. ATTA com. 9 ut auspicetis. *fort.* QVADRIG. hist. 71 Flacco ospicatur. TAB. cens. Varro ling. 6, 86 ubi noctu in templum censor auspicaverit. COMMENT. quaestor. Varro ling. 6, 91 auspicio operam des et in templo auspices (*Mommsen, alii aliter*). VARRO Gell. 3, 2, 10 id, super quo auspicaverunt. *sero denuo usurpatur*: GELL. 13, 14, 5 (*de Messallae verbis ratiocinans*) quod in eo monte Remus . . . auspicaverit. APVL. flor. 16 p. 66 hesternum illis imbrem lacrimas auspicasse. COMMENT. Lucan. 2, 371 quod ab eo (*paranimpho*) nuptiae auspicentur. GLOSS. IV 312, 37 auspicare requirere; *cf. p. 1550, 58.* *depon.* *c. obiecto*: VARRO ling. 6, 16 flamen dialis auspicatur vindemiam. LIV. 26, 2, 2 sollemne auspicandorum (auspiciatorum *P*) comitiorum (MACR. sat. 1, 12, 7). FEST. p. 242 matrimonii perpetuitatem. 245 peremne dicitur auspicari, qui amnem aut aquam, quae ex sacro oritur, auspicato transit. SEN. Ag. 8 auspicari regium capiti decus. Thy. 657 regna. SEN. contr. exc. 9, 5 quidquid accidit. *nota*: *i. q. auspicantem videre*: NEPOTIAN. 1, 4 praef. Remus prior sex vultures auspicatus: postea Romulus duodecim. *absolute*: VARRO ling. 7, 6 templum tribus modis dicitur ab natura, ab auspicando, a similitudine. frg. Gell. 3, 2, 10 ritus . . . et mos auspicandi eandem esse observationem docet; nam magistratus, quando uno die eis auspicandum est et id, super quo auspicaverunt, agendum, cum post mediam noctem auspicantur et post meridiem . . . ⟨agunt⟩, auspicatique esse et egisse eodem die dicuntur. 14, 7, 9 immolare . . . hostiam auspicarique . . . debere, qui senatum habiturus esset. CIC. nat. deor. 2, 11 quod . . . auspicari esset oblitus. div. 2, 72 is, qui auspicatur. *ibid.* cum offa cecidit ex ore pulli, tum auspicanti tripudium solistimum nuntiatur. 2, 73. 2, 74. LIV. 4, 6, 3 plebes ad id maxime indignatione exarsit, quod auspicari tamquam invisi diis inmortalibus negarentur posse. 27, 16, 15 Fabio auspicanti . . . aves semel atque iterum non addixerunt. 35, 48, 13 auspicantem immolantemque et vota nuncupantem. FEST. *et* PAVL. FEST. p. 18 quod ibi (*in auguraculo*) augures publice auspicarentur. 66 cubans auspicatur, qui in lecto quaerit augurium. 244 pulli, per quos auspicabantur. *ibid.* praepetes aves dicuntur, quae se ante auspicantem ferunt. 248 ubi (*in pomerio*) pontifices auspicabantur. 289 respicere avem est (autem et *cod.*) in auspicando, unde . . . . 348 qui post mediam ⟨noctem auspi⟩candi causa ex lectulo suo si⟨lens surr⟩exit. 351 sinistrum in auspicando significare ait Ateius Capito laetum et prosperum augurium. SEN. contr. 9, 5 (28), 9 nefaria et dicentem et auspicantem. SEN. dial. 10, 13, 8 quod Remo auspicante illo loco (*in Aventino*) aves non addixissent. PLIN. epist. 3, 5, 8 lucubrare *Plinius* Vulcanalibus incipiebat, non auspicandi causa, sed studendi. SVET. Tib. 2 non pascentibus in auspicando pullis. Nero 8 cum ob totius diei diritatem non aliud auspicandi tempus accommodatius videretur. 46 auspicanti Sporus anulum muneri optulit. Galba 18 auspicanti pullos avolasse. FLOR. epit. 1, 1, 6 uter (*Romulus an Remus*) auspicaretur et regeret adhibere placuit deos. ITALA deut. 18, 10 (Lugd.) divinans divinationem, auspicans et augurans. PS. AVR. VICT. orig. 11, 3 *Aeneam* ibidem auspicatum. 23, 2. 23, 3. SERV. Aen. 3, 20 auspicari . . . cuivis etiam peregre licet (*opp.* augurium agere). *ibid.* peritissime ergo Vergilius consuetudinis meminit cum facit Aeneam, quia peregre, id est in Thracia agit, auspicantem. SERV. auct. Aen. 3, 361 praepetes sunt, quae secundo auspicio ante eum volant, qui auspicatur. 3, 374 maiora *auspicia* sunt, quibus praeter tripudium auspicari ius est. 4, 200 amplius uno exitu in eo (*templo*) esse non oportet, cum ibi sit cubiturus auspicans. SCHOL. Verg. Veron. Aen. 10, 241 ut in exercitu ⟨. . . penes que⟩m imp⟨erium auspici⟩umque erat, in tabernaculo in sella ⟨se⟩dens auspicabatur. OBSEQ. 24 cum Lavinii auspicarentur, pulli e cavea in silvam Laurentinam evolarunt. PS. ASCON. Verr. p. 188 auspicari dicuntur ineuntes magistratus. *nota structuras*: VARRO frg. Non. p. 92, 6 quod de caelo auspicari ius neminist praeter magistratum (GLOSS. IV 85, 23 haruspex, qui de cantus avium auspicatur). CIC. div. 1, 77 cum *Flaminius* tripudio (*abl.*) auspicaretur (2, 77). epist. 7, 30, 1 ille . . ., qui comitiis tributis (*dat., cf. p. 1549, 71. 72*) esset auspicatus, centuriata habuit. PAVL. FEST. p. 276 ubi Remus de urbe condenda fuerat auspicatus. ARNOB. nat. 2, 67 Martium discrimen obeuntes spem proelii sumitis ex acuminibus auspicati? (*sed P* et ex acuminibus auspicatis). PROB. Verg. ecl. 6, 31 ubi primum Italiam, quo auspicati sunt, . . . accesserint. ISID. orig. 18, 3, 2 *aquilam Iuppiter* pro indicio victoriae acceptam tutelae suae auspicatus, eam legioni signum dedit. *nota de aquila i. q. auspicium facere*: HYG. astr. 2, 16 p. 56, 6 sacrificanti ei (*Iovi*) aquilam auspicatam (SERV. auct. Aen. 1, 394 *de eadem re*: obvolasse in augurium).

II *i n c i p e r e, i n i t i u m f a c e r e* (*de origine significationis cf.* auspicium *III p. 1548, 29 sqq.*); GLOSS. auspicantes initiantes; auspicantia inchoantia; auspicatus adorsus, incipiens vel incipit. *additur saepe qua re et unde; notabiles sunt coniunctiones crebrae cum vocibus incipiendi aliis, velut* novus, inchoare, primus, rudimenta, initium, coepisse, *sive oppositis et iuxta positis* consummare, differre *al.* 1 *t r a n s i t i v e*: *de hominibus*: LEX arae Aug. Narb. (Corp. XII 4333) 25 qua die primum imperium orbis terrarum auspicatus est. VELL. 2, 101, 3 militiae gradum (SVET. Aug. 38 militiam). VAL. MAX. 4, 4, 1 consulatus initium (COLVM. 1, 1, 18 suorum scriptorum primordium talibus . . . sententiis. SVET. Cal. 54 initium in scaenam prodeundi licentia temporis. MACR. somn. 1, 12, 4 condicionis futurae . . . exordium). 5, 4, 4 ingenium et adulescentiam praeclaro opere. 8, 15, 8 honorem ⟨curulem⟩ (SVET. Claud. 7. AVG. civ. 3, 16 consulatus . . . novum honorem ac potestatem). 9, 2 ext. 9 taeterrimum artis suae opus *i. taurum aeneum* (COLVM. 4, 3, 1 nova opera. SVET. Nero 37 in auspicando opere Isthmi). SEN. Ag. 174 bella (IVST. 4, 5, 3. PANEG. 10, 16 res bellicas). dial. 6, 11, 4 fletu vitam (PLIN. nat. 7, 3 a suppliciis vitam. TERT. adv. Marc. 4, 21 lucem lacrimis). epist. 47, 10 senatorium per militiam . . . gradum. COLVM. 4, 23, 1 secundum Idus Octobris putationem *vinearum.* 6, 2, 3 domituram *iuvencorum.* 11, 2, 3 ab Idibus

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Ianuariis ... culturarum officia (SYMM. epist. 6, 60 officium litterarii muneris). TAC. ann. 15, 24 regnum. PLIN. paneg. 1, 1 quod nihil rite, nihil providenter homines sine deorum inmortalium ope consilio honore auspicarentur. SVET. Nero 7 iuris dictionem. vita Verg. p. 58 poeticam. APVL. met. 8, 8 parricidio nuptias. apol. 73 virilis togae usum. TERT. bapt. 9 prima rudimenta potestatis suae ... aquā. CYPR. idol. 5 rem concordiae per discordias. epist. 38, 2 pacem. hab. virg. 16 (*audacter*:) malo praesagio futurorum capillos iam tibi flammeos auspicaris (*cf.* HIER. epist. 107, 5 nec capillum inrufes et ei aliquid de gehennae ignibus auspiceris). ITIN. Alex. 2 illinc ... res Martias ..., ubi. 7 iter in Asiam. PANEG. 10, 31 ludibri<i>s oppressoris sui ... libertatem (MACR. sat. 1, 15, 22 libertatem ... uxoriam). IVST. 5, 8, 12 caedes ... civium ab Alcibiade (OROS. hist. 2, 17, 6 occiso Alcibiade). 21, 1, 7 tyrannidem in suos prius quam in exteros. 38, 1, 1 parricidia nece uxoris. PS. LACT. inst. interpol. 1, 1, 13 salutarem universis et optabilem principatum praeclaro initio. SEN. contr. exc. 5, 6 forensia stipendia. SYMM. or. 2, 18 quae deo proximus auspicatur, aeterna sunt. ENNOD. dict. 9, 17 gymnasia litterarum. CASSIOD. var. 8, 10, 4 emeritam laudem. *nota*: CASSIOD. var. 8, 12, 2 auspicatus es militem, cum implere potueris cognitorem. *de rebus*: FLOR. epit. 1, 18, 1 ut *bellum Tarentinum* eodem tempore et Italiam consummaret et transmarinos triumphos auspicaretur. APVL. met. 8, 12 oculi (*sc. perfossi*) quodam modo futuras tenebras auspicantes venientes poenas antecedunt. CHALC. transl. 36 *animae substantia* divinam originem auspicata est indefessae sapientisque et sine intermissione vitae. HIL. trin. 1, 23 quartus ... liber initium sui ex haereticorum doctrinis auspicatur. HIER. epist. 22, 19 ficus folia (*quibus Adam et Eva se texerunt*) auspicantia pruriginem nuptiarum. PAVL. NOL. epist. 4, 3 illius ... infantiae ..., quae ... dominicam auspicata est passionem (*adludit ad liberos ab Herode trucidatos*). COD. Theod. 2, 4, 4 editione rescripti ... lis exordium auspicatur.

2 *obiecto omisso, intransitive*: *de hominibus et rebus*: COLVM. 1, 5, 9 quisquis aedificia volet in declivibus areis extruere, semper ab inferiore parte auspicetur. 3, 1, 1 nihil ... prohibet ... nos de iisdem rebus dicturos celeberrimi carminis auspicari principio (-pia *S*). 11, 2, 98 ut ipsis Cal. Ianuariis auspicandi causa omne genus operis instaurent. PETRON. 90 non hodie primum auspicatus sum (*sc. a me exire*). PLIN. nat. 8, 96 Sicilia recuperata, unde primum Sullanus in rei publicae causa exoriens auspicatus est. TAC. ann. 4, 36 praefectum urbis Drusum auspicandi gratia tribunal ingressum. PLIN. epist. 2, 14, 2 sic in foro pueros a centumviralibus causis auspicari ut ab Homero in scholis. APVL. met. 11, 14 unde novae vocis exordium caperem, quo sermone nunc renata lingua felicius auspicarer. MIN. FEL. 25, 1 iustitia Romana ab ipsis imperii nascentis incunabulis auspicata est. TERT. scorp. 8 *impietas* a suo auspicata *sanguine* insectata est ... iustorum. ieiun. 13 hoc quam dignum fide auspicante congregari undique ad Christum! apol. 22 malitia spiritalis a primordio auspicata est in hominis exitium (patient. 5 malitiam ab impatientia auspicatam). paenit. 2 tanta delicta humanae temeritatis a principe generis Adam auspicata. cult. fem. 2, 6 male ac pessime *virgines* sibi auspicantur flammeo capite (*cf. supra l. 8*). SOL. 1, 35 Romani ... annum computaverunt a Martio auspicantes. 1, 46 confecto quarto anno, antequam quintus auspicaretur. 1, 49 in petitione magisterii equitum praelatus est ei (*Augusto*) Lepidus tribunus cum quadam auspicantium coeptorum nŏta. 36, 3 ut lucem prius videas quam auspicatur dies. *nota de geographicis*: SOL. 2, 24 secundus *Europae sinus* a Lacinio auspicatus (PLIN. nat. 3, 97 incipit) in Acroceraunio metas habet. 32, 9 unde amnis hic (*Nilus*) auspicatur. 40, 1 a Telmesso, unde etiam Carpathius auspicatur sinus. 45, 2 Armenia, unde Panedri montes sunt, auspicatur (PLIN. nat. 6, 25 incipiens). 52, 1 a Medis montibus auspicatur India. PANEG. 6, 4 tu iam ab ipsis eorum (*Francorum*) regibus auspicatus es (*sc. capiens, interficiens*). 9, 21 post annuam expeditionem statim bello (bellum *Baehrensius sine probabilitate*) auspicatus. FIRM. math. 1, 7, 5 cursu nunc primo in adeundis honoribus auspicatur. DIOM. gramm. I 300, 6 nos ... ab ipsa oratione auspicemur. EMPOR. rhet. p. 564, 24 turpissimi vitii familiaritas, qua communiter auspicamur. p. 568, 6 et hoc vitium contrahemus, ut in diversis materiis uniformiter auspicemur. MAR. VICTORIN. ad Iust. 13 auspicantis animae rudimenta maioris inquisitionis amentia sauciasti. LVCIF. reg. apost. 4 statim *Hieroboas* ut exaltatum se vidit, contra ipsum *deum* auspicatus est. RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 9 male tibi auspicatus es, quod introductor tuus sit Porphyrius. MARCELL. med. 8, 24 unum *gramen* auspicante lippitudine ad collum subliga. 19, 18 elephantiasis ... plerumque a facie auspicatur. 29, 46 cum in aliquo auspicabitur coli dolor. 36, 55 ubi dolor auspicabitur. MART. CAP. 6, 586 eruditionis arcanum ut ab ipsis praeceptionis cunabulis auspicata depromeret. 7, 732 ab hac (*dyade*) numerus auspicatur. COD. Theod. 9, 17, 5, 1 qui dies est bene auspicatus a funere? CORP. VIII 21564 *de uxore praemortua*: in ipso limine iuventutis auspicata est senectuti (*quid significet non prorsus certum est*). *c. infinitivo*: SEN. epist. 83, 5 auspicabar in Virginem (*i. aquam Virginem*) desilire. PLIN. nat. 31, 41 *primus Marciam* in urbem ducere auspicatus est Ancus Marcius. TAC. dial. 11 recitatione tragoediarum ... ingredi famam auspicatus sum. SVET. Nero 22 cantare auspicatus *Nero*. TERT. coron. 1 *miles Christianus factus* relevari auspicatus. SIDON. epist. 1, 5, 1 sinisteritatum suarum relationes evolvere auspicabantur.

part. perf. **auspicātus,** -a, -um *pro adiectivo*: GLOSS. εὐοιώνιστος. *saepius compar. et superlat.* VARRO ling. 5, 143 die (PANEG. 11, 2). CIC. Rab. perd. 11 loco. CATVLL. 45, 26 Venerem. HOR. carm. 3, 6, 10 Pacori manus non auspicatos (inauspicatos *contra usum ABL*) contudit impetus. VELL. 2, 79, 2 auspicatis rei publicae ominibus. SEN. contr. 7, 1 (16), 7 itinere. SEN. Med. 285 auspicatos regii thalami toros. PLIN. nat. 13, 118 arbor, quae vocatur euonymos. 16, 75 spina nuptiarum facibus auspicatissima. QVINT. inst. 10, 1, 85 exordium (TAC. Germ. 11 initium. APVL. flor. 18 p. 91 principium). SOL. 1, 68 natus. IVST. 18, 5, 7 urbis. 18, 5, 16 sedem. AVSON. 419, 64 egressus. SYMM. epist. 5, 11 fasces. PLIN. epist. 10, 17, 2 cum mihi contigerit, quod erat auspicatissimum, natalem tuum in provincia celebrare.

abl. absol. **auspicātō** *pro adv.* *mire* PRISC. gramm. III 68, 26 *multa nomina* ipsa terminatione dativi pro adverbiis accipiuntur ut ... auspicato. *comp.* auspicatius PLIN. nat. 3, 105. 7, 47 APVL. apol. 88. *auspicio facto, bono omine, feliciter (translate)*, *cf.* DON. Ter. Andr. 807 haud auspicato ... id est inauspicatus, quod non esset auspicatus. EVGRAPH. *ibid.* non recte neque bono omine. GLOSS. IV 85, 21 *cf. l. 20 et 24* haud auspicato (osp- *codd.*) sine ospicio, id est quod aut (quodam *Buecheler*, quod fit *Nettleship*) infortunio. PLAVT. Persa 607 in proelium vide ut ingrediare auspicato. TER. Andr. 807 haud auspicato huc me attuli. CIC. Verr. 2, 104 ut praetor factus est, qui auspicato a Chelidone surrexisset. Mur. 1 quo *die* auspicato comitiis centuriatis L. Murenam consulem renuntiavi. or. frg. A VII 8 auspicato ... X tribuni plebi ... creati sunt (LIV. 6, 41, 5. 6). Phil. 2, 102 *colonia* auspicato deducta. rep. 2, 5 urbem auspicato condere (2, 16. 2, 51 leg. 2, 33 div. 1, 3. 2, 70. LIV. 5, 52, 2 auspicato inauguratoque. 28, 28, 11 TAC. hist. 3, 72 IVST. 8, 2, 11. *cf.* CORP. III 13734 civitas auspicato a fundamentis feliciter constructa). CIC. nat. deor. 2, 11 qui et consul rogavi et augur et auspicato. div. 1, 26 nihil unquam nisi auspicato gerit (1, 28 LIV. 1, 36, 6 VAL. MAX. 1, 4, 2 SERV. Aen. 4, 340). 2, 76 bellicam rem administrari (SERV. auct. Aen. 1, 446. 4, 200). 2, 77 amnis transeunt (FEST. p. 245. 250). LIV. 3, 20, 6 cum populo agi (5, 52, 15). 5, 14, 4 quae fierent (5, 52, 16 IVL. VAL. 2, 26. SCHOL. Cic. Bob. p. 319, 6 auspicato et rite). 5, 21, 2 dictator auspicato egressus (6, 12, 7 cum auspicato prodisset. 21, 63, 9 profectus. SERV. Aen. 4, 262 Aeneam auspicato et iussum a Carthagine abire. AVG. c. acad. 3, 7, 14 processisti. GLOSS. V 660, 12). LIV. 5, 38, 1 nec auspicato nec litato instruunt aciem. 6, 41, 6 *ut nos* auspicato interregem prodamus. 6, 41, 10 non leges auspicato ferantur. 41, 18, 8 Valerium auspicato sortitum *regionem, quam peteret*. 45, 12, 10 non auspicato templum intravit (*emendatio non certa*). PLIN. nat. 3, 105 auspicatius mutato nomine. 7, 47 auspicatius *liberi* enecta parente gignuntur. TAC. hist. 1, 84 *senatum* auspicato ... institutum. APVL. apol. 88 uxor ad prolem multo auspicatius in villa quam in oppido ducitur. SOL. 1, 18 murorum fundamenta iecit. IVL. VAL. 1, 40 cuncta ex te concessa ac sponsa. SERV. Aen. 5, 51 orationem ... concludit. COMMENT. Lucan. 2, 371 filias rapuit Sabinorum. PARIS 1, 4, 1 *centurias equitum* conscripserat. AVG. dialect. 6 auspicato locus aratro circumduci solet. MACR. sat. 3, 12, 7 Salios Herculi operari diebus certis et auspicato. *Bannier.*

Auspur *indecl., nom. barb.* CORIPP. Ioh. 7, 437 Grorgius conficit Auspur. *Diehl.*

Ausquti *v.* Auqus. **Ausritō** *v.* Augustoritum.

Ausscus *v.* Auscus.

Aussinus, -ī. CORP. XIII (*in vasculo*) 10001, 355. *Jacobsohn.*

Austadius, -ī *nom. germ. (?), Nicensis urbis episcopus.* GREG. TVR. Franc. 6, 6. *cf. tamen* Eustathius.

Austē (*gen.?*), *cogn. mul.?* CORP. VIII 9734 (*christ. a. 485, in Mauret. Caesariensi*) <me>moriae Auste, vicsit annis LXXV. *interpretari velim*: Auguste. *Diehl.*

Austedōnum *v.* Augustodunum.

austellus, -ī *m. ab* auster *deminutive.* LVCIL. 452 ex nimbo austellos (*i. νότοι ἐκνεφίαι*) nec nosse nec esse putare.

1. auster, -strī *m.* [*dubiae originis. similia vocabula in aliis linguis orientem significant, velut island.* austr '*oriens*', *theodisc.* ōstar '*ad orientem*', *v. s. v.* aurora. *sed ab his latini nominis significatus nimium distat. Th.*] *inde a* PLAVTO *et* ENNIO, *plur. primum apud* NIGID., *frequens apud poetas inde a* LVCR. NON. p. 50 *infra l. 76.* ISID. orig. 13, 11, 6 auster ab hauriendo aquas vocatus, unde et crassum aerem facit et nubila nutrit. SEN. nat. 5, 16, 6 notus, Latine auster. PLIN. nat. 2, 119. 18, 328. GELL. 2, 22, 14 Latine 'auster', Graece '*νότος*' nominatur, quoniam est nebulosus atque umectus; *νοτὶς* enim Graece humor nominatur (*cf.* NON. p. 50 austrum, qui Graece *νότος* dicitur, ab umore et nebula *dictum*, quod *νοτὶς* umor latina interpretatione dicatur ac sit is ventus sudoris effector). APVL. mund. 13 austro id est noto (VEG. mil. 4, 38 CARM. poet. min. V 70, 17 ISID. orig. 13, 11, 6. GLOSS. *νότος passim. cf.* SCHOL. Arat. p. 155, 2). MYTHOGR. 1, 183 *Graeci* zephyrum, nos austrum dicimus. GLOSS. IV 23, 15 austrum: africum (*cf.* AVG. civ. 18, 32). IV 23, 55 austri nimbi, aliter venti (*cf.* 209, 16. V 269, 30. 170, 8. IV 23, 44. 312, 41. 481, 14). PROB. app. gramm. IV 199, 18 inter austrum

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

et ostrum hoc interest, quod austrum ventum significat, ostrum vero purpuram esse demonstrat (ISID. diff. 1, 51). [*it.* ostro. *M.-L.*]

I *ventus*: ISID. nat. 37 (*cf. Suet. ed. Reiff. p. 230, 3*) tertius ventorum auster plagae meridianae cardinalis, qui et notus, ex humili flans tumidus calidus atque fulmineus, generans largas nubes et pluvias latissimas, solvens etiam flores (*cf. testimonia supra allata*). PLAVT. Merc. 876 hic favonius serenust, istic auster imbricus: hic facit tranquillitatem, iste omnis fluctus conciet. ENN. ann. 443 V. concurrunt veluti venti, cum spiritus austri (*eadem clausula* CIC. Arat. 101. 184) imbricitor aquiloque suo cum flamine contra indu mari magno fluctus extollere certant. TVRPIL. com. 21 si flabat aquilo aut auster. CATO agr. 31, 2 vento austro (*ibid. iterum.* 40, 1 PLIN. nat. 16, 193. 17, 111 *cf.* COLVM. arb. 8, 1). 38, 4 austrum caveto maxime. LVCIL. 450 duo[s] hos ventos, austrum atque aquilonem. NIGID. frg. Gell. 2, 22, 31 et ἐτησίαι et austri anniversarii secundo sole flant. CIC. Phil. 1, 7 nec ita multum provectus reiectus austro sum in eum ipsum locum, unde conscenderam (Att. 16, 7, 1). Arat. 67 validis aequor pulsabit viribus auster (195). div. 2, 58 umor adlapsus extrinsecus, ut in tectoriis videmus austro, sudorem videtur imitari. ad Brut. 1, 15, 5 cum etesiarum diebus auster me in Italiam quasi dissuasor mei consilii rettulisset (*cf.* Att. 16, 7, 5 ego vero austro gratias miras, qui me a tanta infamia averterit. HOR. sat. 2, 2, 41 at vos praesentes, austri, coquite horum obsonia). Att. 16, 7, 1 vehementi. epist. 16, 9, 2 lenissimo (*cf.* VERG. Aen. 3, 70 HOR. sat. 2, 8, 6 OV. met. 11, 192 SEN. Herc. O. 840). 12, 25, 3 austerque adversus maximo flatu me ... Regium rettulit (*cf.* HOR. epist. 2, 2, 202). CATVLL. 26, 1 ad austri flatus. LVCR. 1, 809 validis facere id cogentibus austris (HOR. epist. 1, 11, 15 validus. TAC. ann. 2, 23 GELL. 16, 11, 4 AMBR. hex. 3, 2, 9). 4, 182 (4, 911). 5, 689 medio cursu flatus aquilonis et austri. 5, 745. CAES. civ. 3, 26, 5 incredibili felicitate auster, qui per biduum flaverat, in Africum se vertit. 3, 26, 2 idem auster increbuit nostrisque praesidio fuit. 3, 26, 1 illi ... nacti austrum naves solvunt. 3, 26, 4 qui portus ab Africo tegebatur, ab austro non erat tutus. VERG. ecl. 2, 58 floribus austrum ... inmisi (ENNOD. epist. 1, 13 p. 23, 11). 5, 82 venientis sibilus austri. georg. 1, 333 ingeminant austri. 1, 354 quo signo caderent austri. 1, 418 ubi ... Iuppiter uvidus (Aen. 9, 667 horridus) austris denset erant quae rara modo [1, 440]. 1, 462 umidus (VITR. 8, 2, 5 PLIN. nat. 2, 126. 10, 66 CLAVD. 22, 395. *cf.* 24, 103 madidus. GELL. 2, 22, 14 umectus). georg. 2, 188. 333 nec metuit surgentes pampinus austros (Aen. 3, 481) [2, 330]. 3, 278 aut unde nigerrimus auster nascitur et pluvio contristat frigore caelum (*cf.* Aen. 5, 696 imber ... densis ... nigerrimus austris. LVCAN. 9, 320 STAT. Theb. 5, 705 AVIEN. orb. terr. 834). georg. 3, 429 pluvialibus (AVIEN. Arat. 715 *cf.* GLOSS. V 7, 35 = 49, 11). 4, 261 frigidus ut quondam silvis inmurmurat auster (*cf.* MACR. somn. 2, 5, 20). Aen. 1, 51 furentibus (2, 304. *cf.* SERV. Aen. 1, 51 figura est celebrata apud Vergilium: et est species pro genere. legerat apud Ennium 'furentibus ventis', sed quasi asperum fugit et posuit 'austris' pro 'ventis'). Aen. 1, 536 procacibus (BOETH. cons. 2 carm. 4, 9 p. 35 protervus). 2, 111 terruit auster euntis. 3, 61 dare classibus austros. 3, 70 lenis crepitans vocat auster in altum (5, 764. SERV. Aen. 3, 70 'auster' ... quivis ventus). 3, 357 tumidoque inflatur carbasus austro. 6, 336. 8, 430 alitis. AETNA 289 nubilus (PROP. 2, 16, 56 OV. met. 11, 664 Pont. 2, 1, 26 STAT. silv. 3, 3, 96 Theb. 11, 520 SIL. 17, 246). 363 cum prono iacuere sub austro aut aquilone fremunt silvae. HOR. carm. 2, 14, 16 frustra per autumnos nocentem corporibus metuemus austrum. 3, 3, 4 auster, dux inquieti turbidus Hadriae (LVCAN. 1, 234. 498 CLAVD. carm. min. 30, 203 BOETH. cons. 1 carm. 7, 6 p. 23). 3, 27, 22 sentiant motus orientis austri. 4, 14, 21 (PORPH. *ad l.*). epod. 10, 4. sat. 1, 1, 6 navim iactantibus austris. 2, 6, 18 plumbeus. 2, 2, 202 adversis (*cf.* CIC. epist. 12, 25, 3). TIB. 1, 1, 47 gelidas hibernus aquas cum fuderit auster (COLVM. 11, 2, 74 TAC. ann. 6, 33). OV. ars 3, 174 nec tepidus pluvias concitat auster aquas (SEN. Phaedr. 21 tepidis. AVIEN. Arat. 846. 962. 1655 orb. terr. 35. 195. 399. 498. 568. 1097. 1214). met. 2, 853 aquaticus (Pont. 2, 3, 89). 5, 285 victoque aquilonibus austro. 7, 532 letiferis calidi spirarunt flatibus austri. 7, 660. 8, 3 placidi (AMM. 19, 10, 4). 8, 121 austroque agitata Charybdis (*cf.* SEN. dial. 6, 17, 2 epist. 14, 8). 12, 510 insani (GERM. 327 STAT. silv. 2, 2, 27. *cf.* BOETH. cons. 2 carm. 3, 7 p. 31 spirat insanum nebulosus auster). fast. 2, 71. 5, 323 caelum nigrescit ab austris. trist. 1, 10, 33 fortibus. 1, 11, 16. Pont. 4, 12, 35 et tepidus boreas et sit praefrigidus auster. LIV. 37, 41, 2 (*locus nondum sanatus*). GRATT. 445 venit ovans austris et multo flumine flammae emicat. MANIL. 4, 592 boreas ... eurus ... auster ... zephyrus. VITR. 1, 6, 1 auster cum flat (*sic passim* flare *de* austro: *v. supra l. 11. 25 sqq. adde* VITR. 1, 6, 10. CELS. 6, 8, 2 austro aut euro flante. SEN. nat. 4, 4, 3 PLIN. nat. 2, 129. 12, 93. 14, 135. 19, 45. 31, 56 GELL. 2, 30 *tit.* 2, 30, 3. 16, 11, 4 SCHOL. Stat. Theb. 7, 225 CHIRON 191 HIER. epist. 60, 13 in Ezech. 27, 26 p. 321. VVLG. Luc. 12, 55 νότον πνέοντα. act. 28, 13 ἐπιγενομένου νότου. CLAVD. 8, 339 CORIPP. Ioh. 2, 197 ISID. orig. 13, 11, 6. *cf.* STAT. Theb. 11, 42 circumflantibus austris. PLIN. nat. 2, 124. SIL. 14, 259 perflataque Trogilos austris. VVLG. Iob 37, 17 perflata ... terra austro). VITR. 1, 6, 4 ventos quattuor ... a meridie austrum. 1, 6, 5. 7. 13 (*cf.* CORP. V suppl. ital. 204). 8, 2, 5 auster ... et reliqui qui a solis cursu impetum faciunt, sunt umidissimi et semper adportant imbres. GERM. 293 rapidus ponto ... incubat auster (LVCAN. 6, 27 rabido *et* rapido *codd.* VAL. FL. 7, 406). 404 ne pacem pelagi solvat violentior auster (*cf.* LVCAN. 3, 523 CLAVD. rapt. Pros. 2, 308). 483 glacialibus. CELS. 1, 5 ubi gravius caelum austri reddiderunt. 1, 10 quam (*pestilentiam*) austri excitarint (*cf.* ISID. orig. 13, 11, 6 sicut auster pestilentiam gignit, sic aquilo repellit). 2, 1 salubriores septentrionales quam subsolani vel austri sunt. *ibid.* auster aures hebetat, sensus tardat, capitis dolorem movet, alvum solvit *eqs.* (*cf.* CASS. FEL. 1 p. 3 austri graves auditui *eqs.*). *ibid.* ver ... austros et pluvias exhibet, *et saepius ibid.* SEN. Ag. 93 pluvio (AVIEN. Arat. 1779 *plur.*). 480 Libycus ... harenas auster ac Syrtes agit (*opp.* aquilo). Oed. 632 non gravi flatu tibi luctificus auster ... nocet. Phaedr. 1011 non tantus auster Sicula disturbat freta (*cf.* epist. 14, 8). Med. 584 ubi hibernos nebulosus imbres auster advexit (GELL. 2, 22, 14 BOETH. cons. 2 carm. 3, 7 p. 31). Herc. O. 71 austrum madentem siccat. 103. 710 fractus austro pontus. nat. 1, 2, 5. 2, 30, 2 harena austro mota (*cf.* PLIN. nat. 2, 115). 3, 28, 2 (*plur., opp.* aquilones). 4, 2, 18 ventorum calidissimus. 5, 18, 2 in Italiam auster impellit, aquilo in Africam reicit. epist. 14, 8 temerarius gubernator comtempsit austri minas, ille est enim qui Siculum pelagus exasperet et in vertices cogat (*cf.* Phaedr. 1011 *supra l. 13*). CVRT. 8, 9, 3. COLVM. 2, 10, 19 nec siccitates nec austros in flore sustinet *cicercula.* 3, 2, 6. 10. 3, 12, 6 non infestabuntur austris eurisque. 11, 2, 4 auster cum pluvia (11, 2, 36. 43 *bis.* 66. 88. 93. *cf.* § 77. 89. 97). 11, 2, 14 auster cum grandine (11, 2, 21 cum grandine et nimbis. 23. 34). 11, 2, 65 auster cum imbribus (*cf.* 11, 2, 97). 11, 2, 34 austri et Africi tempestatem significant, *et saepius eodem capite.* MELA 2, 76 plaga austro atque Africo exposita. LVCAN. 2, 454 mare possidet auster flatibus horrisonis. 5, 569 zephyros ... an austros. 3, 1 propulit ut classem velis cedentibus auster incumbens. 3, 68 cessantibus. 5, 379 Dalmatico boreae Calabroque obnoxius austro. 5, 721 nudas aquilonibus undas succedens boreae iam portum fecerat auster. 8, 847 feralibus. 9, 334. 339. 448. 468. 479 spoliaverat auster aut boreas populos. 9, 484. 9, 781 calido non ocius austro nox resoluta cadit (10, 222 calidique vaporibus austri. *cf.* CORIPP. Ioh. 6, 593 austro ocior). PERS. 6, 12 quid praeparet auster infelix pecori. PETRON. 123, 233 ex alto ... magnus inhorruit auster. PLIN. nat. 2, 124 post eos (*aquilones*) rursus austri frequentes. 2, 121 austros in Aegyptum penetrare negat Fabianus. 2, 115 austro volvente harenas (*cf.* SEN. nat. 2, 30, 2). 2, 126 aestuosus. 2, 127 saluberrimus ... omnium aquilo, noxius auster et magis siccus, fortassis quia umidus frigidior est. *ibid.* auster Africae serenus, aquilo nubilus. 2, 128 (*bis*). 6, 107 navigant ... Africo vel austro. 8, 133 *irenacei* mutationem aquilonis in austrum ... praesagiunt (*cf.* 18, 347). 8, 188 aquilonis flatu mares concipi dicunt, austri feminas (*cf.* 10, 180. 11, 17). 9, 30. 9, 74 austro *spirante* (STAT. silv. 2, 2, 27. GELL. 2, 30, 11 *plur.* BOETH. cons. 2 carm. 3, 7 p. 31). 11, 88. 12, 93 austros ... tam ardentes. 14, 22 austro laeditur *uva* (14, 30 aestus austrosque tolerat). 15, 59. 17, 10 si blandiantur austri. 17, 18. 170. 18, 339. 18, 353 auster saevit (AVIEN. Arat. 1539). 31, 85. VAL. FL. 1, 95. 2, 15. 2, 52 quantis ... austris restitimus! 3, 341. 3, 598 austrisque secundis certa *fides* (*cf.* SERV. Aen. 5, 2). 3, 652 septimus hic celsis descendit montibus auster (SIL. 14, 455 crastinus). 3, 700 vela petentibus austris. 5, 521. 6, 665 cacumina silvae lenibus adludit flabris levis auster. 7, 561. SIL. 1, 193 Aeoliis candens austris. 6, 321 stridentibus austris. 12, 374 fumantibus. 12, 657 rotante austro nimborum fervet globus. 16, 97 notus et boreas et inexorabilis auster. 17, 207. STAT. Theb. 1, 350 plurimus auster inglomerat noctem. 2, 105. 5, 377. 5, 468 clementior auster vela vocat (*cf.* silv. 2, 2, 27). 6, 484 ingens. 6, 855 cupressus ... urguenti cervicem inclinat in austro (IVV. 4, 59). 8, 425 nunc fortior austri, nunc aquilonis hiems. 9, 362 saevus (*cf.* TERT. scorp. 1). Ach. 1, 814 si forte novus cunctabitur auster. silv. 1, 4, 122. 1, 6, 78 udo ... sub austro (2, 4, 28 umenti ... sub austro). 2, 1, 106. 3, 1, 72 tenuis graviore favonius austro immaduit. 3, 3, 129 rosae primos moriuntur ad austros. 5, 1, 81 quid auster, quid boreas hibernus agat. 5, 1, 100 imbrifero Libye sudaverit austro (AVIEN. Arat. 973 *cf.* 852 orb. terr. 1234 *cf.* OV. met. 13, 725). 5, 1, 246 immensi. IVV. 5, 100 dum se continet auster. 6, 517 metuique iubet septembris et austri adventum (*cf.* CLAVD. 15, 487). 12, 69 deficientibus austris. 14, 268 coro ... et austro. TAC. ann. 2, 23 omne caelum et mare omne in austrum cessit, qui ... immenso nubium tractu validus et rigore vicini septentrionis horridior rapuit disiecitque naves in aperta oceani. 6, 33 hibernus. SVET. frg. 152 p. 234 Reiff. (Isid. nat. 38) in austrum venti mutatio est, cum lulligines ... volant. GELL. 16, 11, 4 austrumque ... perquam validum ac diutinum flavisse. 2, 30, 7 de austri flatibus ita scripsit *Homerus* (*saepius eodem capite*). APVL. mund. 11 (*de nominibus regionibusque ventorum*) austros medius dies mittit (*ibid. iterum*). TERT. scorp. 1. COMM. apol. 62 oberrantibus. CYPR. GALL. exod. 331 ventus flamine multo auster adest. iud. 39 ubi concitus explicat alas auster et umbrosis obducit sidera nimbis. ANTH. 475, 4 languidus. SOL. 11, 21 *et saepius.* PALLAD. 1, 6, 7. 1, 19, 3 ab horreis ... auster esse debet aversus. PACON. carm. frg. Diom. gramm. I 500. AVIEN. Arat. 872 austri ... flabra. 772. 1482. 1539. 1667. 1772 carm. ad Flav. 1. orb. terr. 577 celer. SERV. Aen. 5, 2 ex Africa venienti-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

bus auster secundus est, aquilo adversus (*cf.* VAL. FL. 3, 598). georg. 1, 324 qui (*aquilo*) ex alto flat..., nam auster humilis (*cf.* ISID. nat. 37). SCHOL. Stat. Theb. 1, 352 HIER. tract. in psalm. I p. 176, 8. VVLG. Ezech. 27, 26 (τὸ πνεῦμα τοῦ νότου). Zach. 9, 14 in| turbine austri (ἐν σάλῳ ἀπειλῆς). Is. 43, 6 dicam aquiloni: 'da', et austro (λιβί): 'noli prohibere' (*cf.* cant. 4, 16 ἔρχου νότε, *vide etiam supra p. 1553, 20*). psalm. 125, 4 sicut torrens in austro (ὡς χειμάρρους ἐν τῷ νότῳ. *cf.* EVCHER. form. 2 p. 11, 20). CLAVD. 3, 90 violentius austris acribus. 12, 43 sonorus (*opp.* aquilo). 15, 487 adventus dubii derruit austri (*cf.* IVV. 6, 517). 15, 515 exclusis regnant aquilonibus austri. 28, 541. rapt. Pros. 2, 200 impetus austri. carm. min. 26, 91. SVLP. SEV. dial. 1, 3, 2 reluctante austro paene in Syrten inlati sumus. MACR. somn. 2, 5, 20 *auster* in origine sua gelidus ... qui incipit frigidus, calidus pervenit. SIDON. epist. 9, 13, 5 vers. 119 aquilonibusque et austris zephyrisque perferetur, *et saepius.* CORIPP. Ioh. 4, 831. 7, 187 fervidus. ENNOD. opusc. 3 p. 360, 9 (*in imagine*). HIST. Apoll. rec. A 11. 25. *nota*: MELA 1, 39 *in Cyrenaica* sunt Hammonis oraculum fidei inclutae et fons, quem Solis appellant, et rupes quaedam austro sacra (*inde* PLIN. nat. 2, 115). STAT. Ach. 2, 13 tunc ex more deis ... aequoribusque austrisque litat. GELL. 16, 11, 6 *sq.* Psyllos, re aquaria defectos, eam iniuriam graviter austro succensuisse decretumque, uti armis sumptis ad austrum, proinde quasi ad hostem, ... proficiscerentur, atque ita profectis ventum austrum magno spiritus agmine venisse obviam eosque universos ... cumulis montibusque harenarum supervectis operuisse. *sic tamquam persona compellatur ventus*: CIC. HOR. *supra p. 1553, 20 sqq.* VVLG. *supra p. 1555, 5.*

II *regio venti*: *plur. v. infra p. 1556, 34 sqq.* SCHOL. Arat. p. 155, 2 ad austrum: πρὸς νότον (*cf.* p. 102). AVG. civ. 7, 8 nomine orientis et occidentis totus solet mundus intellegi ... cum duas partes alias nominamus septentrionis et austri. HIER. in Abd. 8 p. 372 plaga regni ..., quae ad austrum vergit, tribus vocabulis appellatur: Darom, Theman, Nageb, quae omnia iuxta Ezechiel 'austrum', 'Africum', 'meridiem' significant. CIC. Arat. 142 Pistrix ... vestigat ... in partibus Austri (rep. 6, 22 quis in reliquis orientis aut obeuntis solis ultimis aut aquilonis austrive partibus tuum nomen audiet? SEN. nat. 1, 13, 3 si a parte austri constiterunt. AVIEN. orb. terr. 969. AVSON. 370, 9 *opp.* ad boreae partes. HYG. astr. 1, 6 p. 25, 7). Arat. 168 versus ad austrum. 280 a clarisonis auris aquilonis ad austrum cedens (*cf.* 10. 261. 272 *al.*). *sic passim* **ad austrum** (*cf.* GLOSS. V 436, 29 ad austrum ad aquilonem): VARRO ling. 5, 31 *Asia* iacet ad meridiem et austrum, Europa ad septentriones et aquilonem (*cf.* 9, 25). PLIN. nat. 2, 62 ad septentrionem accedunt abeuntque ad austrum. 2, 67. 4, 58. 6, 212. 11, 140. 18, 264. 18, 343 (*opp.* ad aquilonem). ITALA eccles. 1, 6 Mar. Victorin. verb. script. 5 p. 1012A (ad meridiem VVLG., πρὸς νότον). AVIEN. orb. terr. 1214 HIER. quaest. hebr. in gen. p. 20, 15 pro deserto 'ad austrum' scriptum est. vita Hilar. 2 in Abd. 8 p. 372 VVLG. deut. 3, 27 Ios. 18, 16 I par. 26, 25 Dan. 11, 29 Iob 39, 26 (καθορῶν τὰ πρὸς νότον) Iudith 2, 15 *et saepius.* CLAVD. 20, 261. MART. CAP. 6, 606 qui (*polus*) est ad austrum. 6, 604 ad meridiem atque austrum. MARCELL. chron. II p. 100, 23 possessio ... ad austrum sita. *cf.* LVCAN. 7, 833 PLIN. nat. 18, 331 VVLG. Ezech. 48, 28. **in austrum**: GERM. 241 LVCAN. 3, 250. 8, 461. PLIN. nat. 2, 184 (*opp.* in septentrionem). 6, 69 PS. APVL. Ascl. 41 AVIEN. Arat. 957. 962. 987. 1655 orb. terr. 35. 43 tellus sese ... in austrum porrigit. 195. 498. 772. 1097. 1234 CLAVD. 3, 364. 5, 348. 17, 119. 28, 329. MART. CAP. 8, 867 in austrum aquilonemve deflectit (*iterum ibid.*). 8, 869. 6, 638 in meridiem austrumque. SIDON. epist. 2, 2, 3 quae (*villa*) in borean austrumque conversis frontibus tenditur. LVCR. 6, 721 ille ex aestifera parti venit amnis ab austro ... exoriens penitus media ab regione diei. *sic* **ab austro**: OV. met. 1, 66 PLIN. nat. 18, 354. 355. 36, 30 patet ab austro et septentrione sexagenos ... pedes. 31, 43 HOMER. 866. PALLAD. 1, 7, 4 palus ... vitanda est, praecipue quae ab austro est vel occidente. AVIEN. orb. terr. 1053. VVLG. Hab. 3, 3 deus ab austro veniet (ἐκ Θαιμὰν ἥξει. *cf.* HIER. epist. 28, 3. 78, 4 ab austro ... et a meridie. 97, 1 AVG. civ. 18, 32). Ezech. 21, 4 (ἀπὸ ἀπηλιώτου ἕως βορρᾶ. 20, 47). 25, 13. Ier. 17, 26 (ἐκ τῆς πρὸς νότον). Ios. 17, 10 (ἀπὸ λιβός). apoc. 21, 13. Luc. 13, 29 (ἀπὸ νότου). MART. CAP. 8, 876 Africam Carthagini ab austro adiacentem. GERM. 492 inde austro propior sol est aquilone relicto. 360. SEN. Herc. O. 777 servit hoc austro latus (*opp.* aquilo). LVCAN. 1, 54 neque in arctoo sedem tibi legeris orbe nec polus aversi calidus qua vergitur austri (*cf.* FIRM. err. 20, 5 qua erigitur septemtrio, qua vergit auster. CLAVD. 3, 364. 5, 348. 17, 119). 7, 833 vos quae Nilo mutare soletis Threicias hiemes, ad mollem serius austrum istis aves. 8, 164 invia mundi arva super nimios soles austrumque iacentis. 8, 442 regna ... proiecta sub austro. PLIN. nat. 18, 331 ab septentrionis dextra laevaque ad austri dextram ac laevam descendant (18, 338). ITALA gen. 24, 62 (Hier. quaest. hebr. in gen. p. 38, 11) habitabat in terra austri (VVLG. australi. ἐν τῇ γῇ τῇ πρὸς λίβα. *cf.* iud. 1, 14 Lugd. in terra austri. εἰς γῆν νότον, *om.* VVLG. VVLG. Is. 21, 14 habitatis terram austri, ἐν χώρᾳ Θαιμάν. Zach. 6, 6 egressi sunt ad terram austri, ἐπὶ γῆν νότου). IREN. 4, 27, 1 *infra p. 1556, 20.* FIRM. math. 1, 4, 11 qui nunc se austri, nunc aquilonis regionibus ac flatibus iungunt (*cf.* MACR. sat. 5, 11, 11 Taurus ... et Orion in regione austri sunt. HYG. astr. 1, 6 p. 24, 17 austri flatibus oppositos *antipodas*). AVIEN. Arat. 1158 (*opp.* boreae de parte). orb. terr. 263 Libystidis ora per austrum tenditur (*cf.* Arat. 1272). 1287 at flumen ad Indum auroraeque latus Scytha miti proximus austro accolit. HYG. astr. 1, 3 p. 23, 8 alter (*polus*) ad aquilonem spectans boreus, alter oppositus austro notius est dictus. fab. 276 p. 152, 6 Aegyptus in sole et austro posita (HIER. tract. in psalm. I p. 176, 6 Bethleem in austro posita est. OROS. hist. 1, 2, 76 in austro positos Menapos). HIER. quaest. hebr. in gen. p. 21, 15 ut per austrum, qui aquiloni contrarius est, veniret ad domum dei. epist. 78, 42 usque ad mare magnum contra austrum (VVLG. exod. 36, 23 e quibus viginti ad plagam meridianam erant contra austrum. *cf.* Ezech. 20, 46 pone faciem ... contra viam austri, ἐπὶ Θαιμάν). VVLG. Ezech. 48, 28 ad plagam austri in meridie (*cf.* exod. 26, 18). 42, 13 gazophylacia aquilonis et gazophylacia austri (αἱ ἐξέδραι αἱ πρὸς νότον). Abd. 20 civitates austri (Ier. 13, 19 πρὸς νότον. *cf.* 32, 44. 33, 13). Dan. 11, 5 confortabitur **rex austri** (βασιλεὺς τοῦ νότου. 11, 6. 9. 11. 14. 15. 25. 40). Matth. 12, 42 **regina austri** (νότου) surget in iudicio (Luc. 11, 31. *cf.* IREN. 4, 27, 1 regina austri a finibus terrae veniebat ad eum PRVD. ditt. 82 regina austri grave congerit aurum. PAVL. NOL. epist. 5, 2 *in.* AVG. civ. 20, 5 p. 411. 412 PS. PROSP. carm. de prov. 443). CLAVD. 8, 428 seu circulus austri ..., gelidi seu te meruere triones. 8, 29 debellatorque Britanni litoris ac pariter boreae vastator et austri (*item pro terra Africa*: 15, 1 redditus imperiis auster subiectaque rursus alterius convexa poli. 21, 269 nec solum ... austrum, sed partes etiam Eoas. 22, 285 nullus boreae metus, omnis et austri ora silet. 24, 71 si Poenus adhuc incumberet austro. 24, 345 cetera austri prodigia. carm. min. 28, 8. *cf.* 24, 103 *et* 22, 395 *ubi utraque et venti et Africae notio subest. v. etiam* FIRM. math. 1, 4, 11 *supra p. 1555, 84.* *nota*: (*de siderum sedibus?*) ITALA Iob 9, 9 (Filastr. 103, 2) qui fecit Pliadas et Arcturum et Hesperum et thesaurum austri (ταμεῖα Νότου, VVLG. interiora austri) et Oriona et Luciferum.

plur.: VERG. georg. 1, 241 premitur Libyae devexus in austros (OV. fast. 5, 381. MANIL. 3, 256 astro *codd.* GERM. 380 *opp.* boreas. PLIN. nat. 2, 43. 215 SOL. 52, 13 MART. CAP. 6, 694 PRISC. perieg. 33). OV. met. 13, 725 imbriferos et versa Pachynos ad austros (SEN. Thy. 642 PRISC. perieg. 396). fast. 3, 401 austris hic est, aquilonibus ille proximus. GERM. 394 Turibulum vicinum austris. 482 hic *orbis* boreae propior. contrarius excipit austros. 711 qui (*Piscis*) tristes respicit austros. CLAVD. carm. min. 28, 8 mediis elatus ab austris.

synonyma et iuxta posita: *ad I*: notus, zephyrus, africus. *ad II*: meridies, media regio diei, plaga meridiana, (Africa). *opposita*: *ad I*: aquilo, boreas, septentrionalis ventus. *ad II*: septentrio, aquilo, boreas, arctous orbis.

derivata et composita: austellus, australis, austrifer, austrinalis, austrinatio, austrinus (transaustrinus), austro. austroafricus, austronotius, euroauster. *Ihm.*

2. auster v. austerus.

Auster, -is *cogn.* CORP. VIII 18065 (*in Numidia, a. 162*) 2, 14 Atidius Auster. XII 2999 Castoris Quintina<e Aus>teris fil(iae); *fort. eadem* 3854 Quintinae Austeris fil. **Austrus,** -ī. CORP. VII 1336, 130 Austri m. 1337, 6 Austri of. (A)ustri of. 1336, 1397 Vestri of. (*'fuitne Austri?'*). XIII 10010, 258 Austrus, Austri. **Austerīnus,** -ī. CORP. XIII 10010, 257 a Austerini, b Austerin. m. **Austrōnius,** ī. COD. Iust. 3, 32, 6. 4, 34, 3 (*a. 239*) imp. Gordianus Austronio militi.

Austurnius, -a *nom. gent.* CORP. VIII 7978 (*in Numidia, saec. III in.*) Claudiae P. f. Quir. Gallitae coniugi Q. Austurni P. f. Quir. Lappiani e(quo) p(ublico) exor(nati) IIIvir(i) IIII co(loniarum) praef(ecti) III col(oniarum) ... Q. Austurnius Lappianus coniug(i) rarissimae. VI 9383 Diophantus exactor ad insulas sibi et coniugi suae Austurniae M. l. Vitali. 13424 M. Austurnius M. l. Onesimus. 16417 Corneliae Maritime ... M. Austurnius Adiectus matri dulcissime fecit. *Jacobsohn.*

austerālis, (-e). PS. APVL. herb. 105 Graeci sisymbrion ..., Latini terralem austeralemve ... appellant. *Ihm.*

Austeravia, -ae *Oceani Germanici insula.* PLIN. nat. 4, 97 *insulae* nobilissimae Burcana Fabaria nostris dicta a frugis multitudine sponte provenientis, item Glaesaria a sucino militiae appellata, a barbaris Austeravia, praeterque Actania. *sim.* 37, 42, *ubi* austraviam *cod. Laurent.* *Diehl.*

austērē *v. sub* austerus. **Austerīnus** *v.* Auster.

austēris *v.* austerus.

austēritās, -ātis *f. ab* austerus. *inde a* SEN. min. COLVM. GLOSS. IV 209, 18 austeritas: amaritudo. II 595, 22 tetricitas austeritas. IV 484, 33 severitas (V 170, 5). V 442, 17 asperitas. 492, 21 honerositas, gravitas. 170, 6 sterelitas (*? praecedit* austeritas severitas *cf.* PLIN. nat. 15, 14 *infra p. 1557, 2*). *plur.*: PALLAD. 1, 35, 8 PASS. Tarach. 9 *p. 1557, 13 et 1558, 10.*

I *proprie, de sapore, odore, colore*: COLVM. 11, 2, 68 quaedam genera uvarum nunquam dulcedinem capiunt propter austeritatem nimiam. PLIN. nat. 14, 17 picis. 14, 24 vina primo dulcia austeritatem annis accipiunt (14, 65 nimiā. 23, 36 virium plus Surrentino, austeritatis Albano *vino*. HIER. epist. 64, 5 vini austeritate mordetur. *cf.* tract. in psalm. I p. 238, 25. 263, 17. RVFIN. patr. 1, 5a *opp.* lenitas.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

MACR. sat. 7, 12, 12 vinum vel acore exasperatur vel austeritate restringitur). PLIN. nat. 15, 14 (*de olivis*, sterilitatem *pro* austeritatem *codd. plerique cf.* GLOSS. *supra p. 1556, 76*). 19, 91 amarior ... inula per se stomacho inimicissima, eadem dulcibus mixtis saluberrima. pluribus modis austeritate victa gratiam invenit. 19, 105 *de cepa.* GARG. MART. pom. 1, 1 austeritatem *cydonei* timentes, quae corrumpere solet. med. 43 Dioscorides ... diuretica *cydonea*, austeritatis fortasse beneficio. 4 sed cui quaedam austeritatis portio inmixta sit (*agitur de coliandri potestate*). VEG. mulom. 1, 19, 2 (*de tabe*) non minus austeritate odoris, quam potionum amaritudo consuevit expellere. 1, 19, 3 caput super fumum tenebis, ut austeritas odoris ... omnia compleat. PALLAD. 1, 35, 11 serpentes prope omni austeritate fugantur et nocentes spiritus innocentia fumi graveolentis exagitat. 1, 35, 8 aquam lupinorum psilotri austeritatibus iutam. HIER. epist. 31, 1 nimia dulcedo ... quadam, ut ita dicam, piperis austeritate condita. OROS. hist. 5, 7, 14 quo fermento sapor austeritatis et calor ebrietatis adicitur. *nota*: APVL. mund. 23 tepores frigus glaciale mitificant et brumalis austeritas terrestrium viscerum venas remittit. PLIN. nat. 9, 134 nimiaeque eius nigritiae dat austeritatem illam nitoremque, qui quaeritur cocci. 35, 97 ne claritas colorum aciem offenderet ... et e longinquo eadem res nimis floridis coloribus austeritatem occulte daret. 35, 134 Athenion ... austerior colore et in austeritate iucundior, ut in ipsa pictura eruditio eluceat. *de gemmis*: PLIN. nat. 37, 65 nullis *smaragdis* maior austeritas nec minus vitii *quam Scythicis*. 37, 67 tenorem illum Scythicae austeritatis. 37, 101.

II *translate de rebus et hominibus*: SEN. dial. 3, 20, 2 quantum *abest* ab austeritate tristitia, a severitate crudelitas. 12, 8, 4 aegrum ... avocabit ipsa rerum, quas tractabit, austeritas (*sequitur* remissa fronte. *cf.* PLIN. epist. *infra l. 33*). epist. 63, 6 quis ... negaverit haec acria quoque et habentia austeritatis aliquid stomachum excitare? QVINT. inst. 2, 2, 5 non austeritas eius tristis, non dissoluta sit comitas. PLIN. epist. 2, 5, 5 qui a te hanc austeritatem exigo, cogor id quod diversum est postulare, ut in plerisque frontem remittas (*cf.* SEN. *supra l. 28*). APVL. flor. 9 p. 39 tua ista gravitas iucunda, mitis austeritas, placida constantia. apol. 25 an non contraria accusastis peram et baculum ob austeritatem (auct- *trad.*), carmina et speculum ob hilaritatem? TERT. pudic. 2 illa prosternere per lenitatem, haec negare per austeritatem (13 adv. Marc. 2, 17. AVSON. *infra l. 50.* HIER. epist. 82, 1. COD. Theod. 9, 19, 4, 1 *a. 376* praecepti superioris austeritas, *opp.* lenitas). pudic. 14 ut et invidia onerarentur et correptione retunderentur et superbia elimarentur et austeritate deterrerentur. adv. Marc. 4, 30 lacrimosa austeritate. PORPH. Hor. carm. 4, 9, 7 *Alcaeus* adeo amarus fuit, ut austeritate carminis sui multos civitate eiecerit. LAMPR. Alex. 25, 2 Severus est appellatus a militibus ob austeritatem. LACT. inst. 1, 1, 7 obvoluta in obscuro veritas ... odio indoctis *est* ob insitam sibi austeritatem [IVST. 34, 3, 4 asperitas *meliores codd.*]. MAR. VICTORIN. rhet. p. 203, 5 in his omnibus rigor et austeritas personae obiurgantis ostenditur (*de fabula Terentiana*). AVSON. 321 valeat austeritas tua (*sequitur* vale, fili dulcissime). 419, 72 cuius (*Vespasiani*) nimia parsimonia et austeritas vix ferenda fecerat filii (*Titi*) lenitatem (*cf. supra l. 37 sqq.*). AMBR. Abr. 1, 8, 71 qui pertransirent pietatis remedio tanti facinoris austeritatem. hex. 6, 6, 38 *paedagogorum (quos dicit 'amaros, acerbos, molestos')*. PS. AMBR. serm. 13, 1 ut ... contumacem *filium* ... austeritate conveniat. HEGES. 5, 24, 4 verborum (ENNOD. epist. 3, 30 p. 93, 8 miror ... serenitatem conscientiae verborum austeritate maculatam). HIER. epist. 21, 2 austeritatem legis evangelii gratia temperavit (121, 6 quod ... pro salute sua in evangelii clementiam de legis austeritate mutatus sit. PAVL. NOL. epist. 23, 27 dulcior sit libertas gratiae in lacte misericordiae quam in vino iustitiae legis austeritas. COD. Theod. 2, 1, 8, 2 *a. 395* ENNOD. opusc. 3 p. 365, 11. COD. Iust. 7, 63, 5, 6 legum ... austeritatem ... mitigari). HIER. epist. 82, 1 venisti ad nos non in austeritate virgae, sed in spiritu benignitatis et lenitatis et mansuetudinis (*cf. supra l. 37*). 109, 3 austeritatem Heliae, zelum Simonis ..., Petri severitatem. 117, 2 hoc obsecro, ut, si mordacius quippiam scripsero, non tam meae putetis austeritatis esse, quam morbi. 121 praef. senilemque pituitam iuvenili austeritate compesce. tract. in psalm. I p. 263, 17 oleo et vino curat, miscens austeritatem cum misericordia (*cf.* p. 238, 25). in Dan. 4, 21 p. 648 austeritatem sententiae verborum temperat blandimentis (in Matth. 18, 10 *sq.* 19, 24 *sq.* dicti). in Hab. praef. p. 587 praesentem prophetiam aliquid habere austeritatis. in Os. 4, 13 p. 40 ne ... passiva et voluptuosa religio austeritatem unius et verae religionis evertat. in Is. 26, 13 p. 351 ut clementia nominis austeritatem potentiae mitigaret. in Eph. 5, 1 cum quadam frontis austeritate damnatis. 6, 4 νουθεσία, quae admonitionem magis et eruditionem quam austeritatem sonat. COD. Theod. 14, 6, 3 (*a. 365*) austeritatem vigoris publici ferre. VVLG. Ezech. 34, 4 cum austeritate imperabitis eis. II Macc. 14, 30 intellegens non ex bono esse austeritatem illam (αὐστηρίαν). PS. AVG. serm. 55, 1 ne forte aut nimiae remissionis vitio bonitas inconsulta foedetur, aut disciplina durior ipsa sui austeritate crudelescat. 73, 2 oratio duritiam cordis mollit, austeritatem temperat. 79, 2 Petrus paulo durior et severus, sicut eius austeritatem truncata ... declarat auricula. LEO M. serm. 45, 4 in quibus (*diebus*) ... etiam publicarum austeritas remittitur ultionum. SACR. Leon. p. 359 cuius (*dei*) nobis etiam ipsa medetur austeritas, dum peccandi coercet affectum. PROSP. c. coll. 1, 2 unde in hanc austeritatem supercilium se tetricae frontis armavit? (*cf.* GLOSS. *supra p. 1556, 74*). SALV. eccl. 2, 28 voluptates admirabilis continentiae austeritate calcantes. SIDON. epist. 7, 9, 11 rigidos ob austeritatem non habent caros. FAVST. REI. grat. 1, 17 p. 54, 24 non austeritas dei ..., sed bonitas. ENNOD. epist. 5, 18 p. 140, 4 si quid de austeritate futurorum ... respexerit. GREG. TVR. vit. patr. 20, 4 ieiunii austeritate confectus. PASS. Tarach. 9 contemno omnes austeritates (ἀπειλάς) tuas.

synonyma et iuxta posita: *ad I*: acor, amaritudo. *ad II*: tristitia, severitas, gravitas, correptio, (amaritudo), rigor, zelus, admonitio, duritia, (tetricitas).

opposita: *ad I*: dulcedo, lenitas. claritas. *ad II*: (remissio frontis), comitas, hilaritas, lenitas, serenitas, clementia, (dulcedo), benignitas, mansuetudo, misericordia, blandimenta, (voluptas), remissio, bonitas.

austēriter *v.* austerus *p. 1560, 53.*

[austernalis] *v.* australis.

austērulus, -a, -um *ab* austerus *deminutive.* APVL. flor. 20 p. 98 ego et alias crateras Athenis bibi: ... musicae dulcem, dialecticae austerulam.

austērus, -a, -um, αὐστηρός. GLOSS. II 251, 23 αὐστηρός austerus, severus. *cf.* 554, 4 (*in margine*) αὐστηρός, inde austerus id est durus, asper. III 251, 68 αὐστηρός tetricus, austerus. 315, 58. V 442, 18 austerus aer (acer?) inplacabilis (*cf.* IV 484, 34 asterior acrior). V 299, 61 hausterus homo colericus aut severus. IV 312, 40 austeris: viriosus. V 170, 4 a⟨u⟩stera irata: Cicero (QVINT. inst. 9, 4, 128 *infra p. 1559, 79*): 'tum austera si ⟨a⟩ccuses, tum fusa si laudes'. IV 484, 36 austerioribus: strictioribus, angustioribus. DIFF. gramm. VII 529, 11 austerum et severum: austerus graeca consuetudine, severus a saevo. *de forma tertiae declin.* austeris *vel* auster: PROB. inst. gramm. IV 67, 24 quaeritur, qua de causa ... 'austeris' et non ... 'austerus' dicatur ... *propter superlativi formam* ... cum dicat Lucilius(?): 'austerissimarum herbarum (*cf.* AMM. *p. 1559, 32*) sucos exprimebat', utique iam hic vel haec austeris, non hic austerus facere demonstratur. *contra* CAPER gramm. VII 108, 5 austerus, non austeris. *traduntur*: SCRIB. LARG. 188 gustus ... auster. 57 medicamentum ... austere ⟨est⟩ (MARCELL. med. 12, 4 auster), *de quibus locis dubito, cum apud eundem alias semper sit* austerus. *item vix recte* COLVM. 3, 2, 10 austeris vini *codd. SA. certiora haec*: *nom. sing. masc.* austeris: ITALA Matth. 25, 24 cod. b (σκληρός, durus VVLG.). Luc. 19, 21 *et* 22 (codd. abs *aliique*). GLOSS. IV 312, 40. *plur.* austeres: CASSIOD. compl. in I Petr. 6. *neutr.* austere: PLIN. med. 2, 8 (*codd. optimi*). SORAN. 1, 84 p. 30, 22 THEOD. PRISC. log. 106. *gen. sing.* austeris: MARCELL. med. 27, 66 PS. THEOD. PRISC. simpl. med. 57. *acc. sing. fem.* austerem: PS. THEOD. PRISC. simpl. med. 75. *abl. sing.* austeri: PLIN. med. 1, 13 *et* 2, 5. 6 (*cod. g*). 1, 23. 24 *et saepius* (*codd. gd*). PS. THEOD. PRISC. simpl. med. 61. 69. 73. austere: MARCELL. med. 14, 44. 16, 85 ANTIDOT. Brux. 20. 42. *nota praeterea formas* abstero: DIOSC. 1, 107. absteru: *ibid.* 4, 52. *comparat.*: (GLOSS. *supra l. 31*) CIC. Pis. 71 COLVM. 12, 12, 2. 3. 12, 25, 5. 12, 39, 2 PLIN. nat. 14, 12. 18, 123. 35, 134 APVL. apol. 10 TERT. adv. Marc. 2, 29 PORPH. Hor. carm. 3, 12, 3 GARG. MART. 45. 46 PASS. Mar. Iac. p. 52, 2 CAPITOL. Opil. 11, 1 AMBR. hex. 3, 15, 62 PS. AMBR. serm. 44, 1. HIER. *saepius.* MACR. sat. 1, 1, 3 COD. Theod. 9, 40, 10. 16, 5, 53 SALV. gub. 6, 91 RVRIC. epist. 1, 1. *superlat.* austerissimus: PS. LVCIL. *supra l. 36.* SCRIB. LARG. 142 PORPH. Hor. carm. 2, 11, 19 epod. 9, 36 sat. 1, 10, 24 GARG. MART. med. 47. AMM. 25, 8, 6 (*? vide infra p. 1559, 32*). PS. APVL. herb. 40, 2. austerrimi (*nom. plur.*): DIFF. Suet. p. 289, 7 Reiff. (*infra p. 1560, 40*). *legitur inde a* CATONE; *rarum apud poetas* (HOR. PROP. AVIEN. AVSON. INSCR.).

I *proprie, de sapore, odore, al.*: CATO agr. 126 indito in urceum et vini nigri austeri congios III. *sic passim de vino*: CELS. *42ies*, *ex. gr.* 1, 3 vino austero meraco (*cf.* 3, 19. 4, 27). 1, 6 vinum salsum ... tenue ... dulce ... austerum (*cf.* 3, 19. 3, 21. 4, 8. 4, 16). 2, 18 vel austerum vel pingue. 2, 24 vinum austerum, licet etiam asperum sit, item resinatum (*cf.* 2, 28. 4, 12. 4, 26). 3, 6 austerum vel certe subausterum. 3, 24 omisso graeco vino, bibere integrum, austerum. 4, 5 vinum Amineum austerum (4, 26). 4, 22 vinum leve, austerum (3, 22. 4, 25). 6, 7, 3 austerum cum rosa mixtum. COLVM. 3, 2, 10 (*v. supra p. 1558, 42*). 6, 7, 2. 4. 7, 5, 12. 9, 13, 5. 12, 25, 5 austerius (*opp.* dulcius). SCRIB. LARG. 63. 134 austerum ac meraculum. 135. 142 austerissimo *et* austero. 222 vini austeri ... olei acerbi. 243. PLIN. nat. *plus tricies, ex. gr.*: 14, 63 tria ... genera: austerum, dulce, tenue (23, 38). 23, 35 *opp.* dulcia. 26, 36 ex vino nigro austero (26, 49 *cf.* CATO *supra l. 64*). 30, 56 in vino myrtite aut quolibet austero. PORPH. Hor. carm. 2, 11, 19 ardentis Falerni: austerissimi. epod. 9, 36 austerissimum est Caecubum vinum. sat. 1, 10, 24 licet Chium vinum, quod est dulce, austerissimo Falerno mixtum suavem saporem faciat. PLIN. med. 1, 23. 2, 8. 3, 27 *et saepius.* PELAGON. 52. 212 MARCELL. med. 14, 44. 16, 85. 27, 66 PS. APVL. herb. 40, 2. PLAC. med. 1, 17 ex vino Signino aut austero. 2, 25. THEOD. PRISC. log.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

106 Ps. Theod. Prisc. simpl. med. 61. 69 Antidot. Brux. 20. 42 Diosc. 1, 107. 4, 52 subdulce et absteru. Cael. Avr. acut. 3, 21, 204 ex vino mediocriter austero. 3, 6, 88. Oribas. syn. 4, 15 *syn.* insuavis. Cels. 1, 3 acidae res et austerae. 2, 22 acria sunt omnia nimis austera, omnia acida, omnia salsa (2, 24). 2, 30 omnia dura, macra, austera, aspera. 2, 27 mala austera (Plin. nat. 1, 23, 55 *opp.* dulcium. Garg. Mart. med. 41 *syn.* acidis). Colvm. 7, 5, 12 austero punico malo. 12, 12, 2 qui austeriorem volunt efficere gustum. 12, 12, 3 austeriorem *mulsam* (*opp.* dulciorem). 12, 39, 2 ne fiat austerius *passum.* Scrib. Larg. 57 medicamentum primo austere ⟨est⟩ et nimis perstringit dentes, postea remissius videbitur (Marcell. med. 12, 4 auster). 188 aconiti gustus est auster atque subamarus (Plin. nat. 14, 12 austeriorem gustum vini). Plin. nat. 13, 62 commendabili suco ex austero dulci (*cf.* 21, 50). 14, 30 austera *uva* transit in dulcem vetustate, et quae dulcis fuit in austeritatem (Oribas. syn. 4, 13. 17). 14, 64 Albana *vina* . . . praedulcia ac rara in austero (*sc. genere?*). 14, 85 musti (Qvint. inst. 2, 4, 9). 15, 106 dulcis, suavis, pinguis, amarus, austerus, acer, acutus, acerbus, acidus, salsus *sunt sapores* (15, 107 *cf.* 25, 45 sapore. Avien. carm. ad Flav. 28 Ambr. hex. 3, 15, 62). 22, 113 ex austero factum *mulsum* (*opp.* dulcis). *nota*: 24, 43 medicum in valetudine Considiae . . . curationem austeram recusantis diu efficaciter usum esse lacte caprarum (Hier. in Gal. 4, 20 ut mordaciori pulvere et austeriori curatione sanetur). Iren. 1, 4, 4 et calidae et austerae (δριμέα) quaedam sunt aquae in mundo (Ambr. hex. 3, 15, 62 *sapor aquae* austerior). Garg. Mart. med. 45 cortici austerior natura concessa est. 46 agreste prunum austerioris fortiorisque virtutis est (Ps. Theod. Prisc. simpl. med. 57 virtutis siccae et austeris. 73 virtutem temperatam ex austeri et dulci. 75 amaram et austerem). 47 austerissimum esse mespili fructum, *et saepius.* Avien. carm. ad Flav. 28 *arbor* nascitur ex multis onerans sua brachia pomis, sed gravis austerum fert sucus ad ora saporem. Amm. 25, 8, 6 aliaque herbarum genera austerissima (*Petschenig,* ut tristissima *cod.*, infestissima *Cornelissen; cf.* Ps. Lvcil. *supra p. 1558, 36*). Pelagon. 252 aceti. Ps. Ambr. serm. 20, 3 fons unus austerus est ad bibendum. Hier. in Ier. 1, 11 p. 840 ut detractis austerioribus et duris fructus dulcissimus reperiatur (*de nuce in imagine*). in Matth. 13, 33 alii amaris, alii dulcibus, alii austerioribus, alii lenibus delectantur cibis (Rvric. epist. 1, 1 non . . . delicatos et dulces cibos, sed austeriores et aegritudini meae congruos). Soran. 1, 84 si . . . crudum fuerit et austere *mel* (*opp.* decoctum). Cael. Avr. acut. 3, 4, 29 fumo. Oribas. syn. 4, 1 quaecumque . . . nimis austera sunt aut stiptica. Plin. nat. 18, 123 in Italia et in austeriore caelo nonnisi verno tempore terra facili. *de odore* (*cf.* Cael. Avr. *supra l. 40*): Plin. nat. 12, 120 *balsami sucus* esse . . . debet lenis, non subacidus, odore tantum austerus. 12, 124 arbor est eodem nomine, cotoneo malo similis, lacrimae ex austero iucundi odoris. *de colore*: Plin. nat. 9, 127 unde conchyliis pretia, quis virus grave in fuco, color austerus in glauco et irascenti similis mari? 35, 30 sunt . . . colores austeri aut floridi. utrumque natura aut mixtura evenit. floridi sunt . . . minium, . . . purpurissum; ceteri austeri. *nota*: 35, 134 Athenion *pictor* . . . austerior colore et in austeritate iucundior. Sol. 15, 27 laudantur austeri *chalcosmaragdi.* *de statuaria*: Plin. nat. 34, 66 *Euthycrates filius Lysippi* constantiam potius imitatus patris quam elegantiam austero maluit genere quam iucundo placere. *de sono*: Schol. Hor. ars 216 quae sacris adhibebantur *fides*, non erant fluxo, quo nunc sunt sono, sed, ut antea, austero et simplici.

II *translate, de rebus (saepius de oratione) et hominibus*: Cic. Pis. 71 de ipso, qui scripsit, detrahi nihil volo, qui si fuisset in discipulo comparando meliore fortuna, fortasse austerior et gravior esse potuisset. Pis. frg. 17 putavi austerum hominem, putavi tristem, putavi gravem, sed video adulterum, video ganeonem. or. frg. A XIII 20 non possunt hi mores ferre hunc tam austerum et tam vehementem magistrum (*syn.* durus, tristis, severus). Cael. 33 ex ipsa quaeram prius, utrum me secum severe . . . agere malit an remisse . . . , si illo austero more ac modo, aliquis mihi ab inferis excitandus est ex barbatis illis. de orat. 3, 98 quanto molliores sunt et delicatiores in cantu flexiones et falsae voculae quam certae et severae! quibus tamen non modo austeri, sed, si saepius fiunt, multitudo ipsa reclamat. 3, 103 ita sit nobis . . . ornatus et suavis orator . . . , ut suavitatem habeat austeram et solidam, non dulcem atque decoctam. Hor. ars 342 celsi praetereunt austera poemata Ramnes: omne tulit punctum qui miscuit utile dulci. sat. 2, 2, 12 seu pila velox molliter austerum studio fallente laborem seu te discus agit. Prop. 3, 3, 50 ut per te clausas sciat excantare puellas, qui volet austeros arte ferire viros (3, 14, 24). 4, 11, 49 quaelibet austeras de me ferat urna tabellas. Plin. nat. 11, 275 supercilia quibus porriguntur in rectum, molles (*sc. homines*) significant; quibus iuxta nasum flexa sunt, austeros. Qvint. inst. 9, 4, 128 poscitur tum austera *periodos*, si accuses, tum fusa, si laudes (*cf.* Gloss. *supra p. 1558, 29*). 11, 3, 74 senes austeri ac mites, iuvenes severi ac luxuriosi (*in comoediis*). decl. 362 p. 394, 13 (*locus non sanus, opp.* indulgens? *cf.* Inscr. *infra p. 1560, 38*). Plin. epist. 2, 19, 6 quem (*auditorem*) non potius dulcia haec et sonantia quam austera et pressa delectent? 3, 18, 10 precor ut quandoque veniat dies . . . , quo austeris illis severisque dulcia haec blandaque vel iusta possessione decedant. Gell. 18, 4, 10 stolidos . . . vocari non tam stultos et excordes, quam austeros et molestos et inlepidos. Apvl. apol. 10 *vir* agrestis quidem . . . et barbarus, verum longe austerior ut putat Serranis et Curiis. 19 virum tam austerae sectae. Tert. adv. Marc. 2, 29 postea mitior *deus*, qui retro austerior. Itala Matth. 25, 24 (cod. b) austeris es (σκληρός, Vvlg. durus). Luc. 19, 21. 22 (codd. a b *aliique, v.* Vvlg. *infra l. 30*). Porph. Hor. carm. 3, 12, 3 videntur . . . patrui adulescentibus corripiendis austeriores esse quam patres. epist. 2, 1, 23 (*de XII tabulis*) ob austeram et rancidam vetustatem (*cf.* Non. p. 460 putidum . . . quod auribus triste, insuave, austerum, rancidum sit). Pass. Mar. Iac. p. 52, 2 erat in virtute semper austerior *Iacobus.* Capitol. Opil. 11, 1 fuit . . . in vita imperatoria paulo rigidior et austerior. Avson. 181, 8 austeris doctus iungere temperiem. 164, 10 haec *femina* me praereptum cunis et ab ubere matris blanda sub austeris imbuit imperiis. 171, 10 seria vitans moribus austeras aequiperavit anus produxitque hilarem (? celerem *trad.*) per sena decennia vitam. 322, 11 studium puerile fatiscit, laeta nisi austeris varientur (*ibid. legitur* tetrici praeceptoris *et* horrida forma magistri). Dares 13 Diomedem . . . vultu austero. Ps. Ambr. serm. 44, 1 tunc auditor proficit, quando austeriora annuntiat praedicator. 48, 2 repugnatione animi mundi dulcia recusantes et eius non recusantes austera. Hier. epist. 48, 17 quicquid vel austerum esse videtur vel durum, id scriptoris auctoritati, non interpretis officio deputet. 121, 1 rigidam . . . et austeram vitam (Rvfin. hist. 5, 3, 2 satis arduam et austeram). 121, 9 ne sententia dei in propinquos et fratres suos displicere videatur et vel austera esse vel nimia (Cod. Theod. 16, 5, 53 *a. 412* se austeriorem sententiam subiturum. Salv. eccl. 1, 10). Vvlg. Luc. 19, 21 *et* 22 homo austerus (austeris Itala *v. supra l. 8*, αὐστηρός). Cod. Theod. 9, 4, 10 (*a. 366*) in senatorii ordinis viros pro qualitate peccati austerior fuerit ultio proferenda. 9, 3, 6 (*a. 380*) austera praeceptione sancimus. Macr. sat. 1, 1, 3 austeriore aliqua de re sermo. Favst. Rei. grat. 2, 12 p. 95, 17 per rigidam magnanimitatem virtutis austerae. Salv. gub. 6, 91 si quando *deus* nos plagis austerioribus coercet. eccl. 4, 47 (*bis, opp.* dura, *item* 4, 48). Cassiod. compl. in I Petr. 6 non tantum placidis, sed etiam qui videntur austeres. Inscr. christ. Rossi II p. 264, 16 terret et austeris indulgentissima miscet (*cf.* Qvint. decl. *supra p. 1559, 82*). Diff. Suet. p. 289, 7 Reiff. serias . . . dictas res a barbaris, qui Seres appellantur, asperrimi et austerrimi (*uncis seclusit Reiff.*).

synonyma et iuxta posita: *ad I*: asper, subausterus, acerbus, ardens (Porph. Hor. carm. 2, 11, 19), insuavis, acidus, acer, salsus, durus, subamarus, amarus, acutus, fortis, siccus, gravis, mordax, crudus, stypticus. subacidus. floridus (*color*). *ad II*: gravis, tristis, durus, vehemens, severus, molestus, inlepidus, rancidus, insuavis, rigidus, serius, (tetricus).

opposita: *ad I*: dulcis, suavis, subdulcis, (remissus), praedulcis, delicatus, lenis, decoctus. iucundus. fluxus. *ad II*: (remissus), mollis, delicatus, suavis, dulcis, decoctus, fusus, mitis, indulgens, blandus, hilaris (?), laetus, placidus, asper.

compositum: subausterus. *derivatum*: austerulus.

adv. **austērē.** Caper gramm. VII 108, 5 austere, non austeriter. *translate*: Cic. Mur. 74 at enim agit mecum austere et stoice Cato (Vvlg. II Macc. 14, 30 videns secum austerius agere Nicanorem, αὐστηρότερον). Fronto p. 213, 1 N. iocularia austere, fortia h⟨ilari⟩ter dicenda. Iren. 4, 28, 1 illic typice et temporaliter et mediocrius, hic vero vere et semper et austerius. Hier. epist. 31, 2 'nimium', respondebis, 'austere, et quod festo non conveniat diei'. Canon. Migne 56, 401^A huiusmodi pernicies austerius vindicetur. Favst. Rei. grat. 2, 5 p. 68, 14 sermonis rigorem qui ex verbis prophetae austerius percutit legentis auditum. epist. 9 p. 212, 3 me austeri⟨u⟩s loqui (*codicis scripturam tuetur Petschenig supplens* verbis). *synonyma*: stoice, (rigide). *opposita*: hilariter, mediocriter. *Ihm.*

Austia *fluvius Hyrcaniae.* Ravenn. p. 62, 11. *contulerunt edd. regionem* Asthianenam *Armeniae.*

Austicula, -ae *urbs Campaniae situs incerti.* Liv. 23, 39, 6. *Diehl.*

Austīnius *v.* Austius. **austium** *v.* ostium.

Austius, -a *nom. gent.* Corp. IX 2869 (*Histonii*) Sex. Austí Sex. f. 2870 C. Austius Sex. f. 2871 Ausstio Dio . . . ⟨A⟩ussti a.

Austīnius, -ī *nom. gent.* Corp. XI 681 (*Foro Corneli*) C. Austinio Sabino patri pie(ntissimo) Austini Iustu⟨s⟩ et Iustinus. *Jacobsohn.*

Austoriānī *v.* Austuriani.

[**Austorinus,** -ī] *cogn. vir.* Exc. barb. chron. I p. 277, 66 Caesario et Austorino. *idem* p. 278, 76 Autorino.

[**Austorius,** -ī] *cogn. vir.* Exc. barb. chron. I p. 279, 93 Austorio et Silvano. *Diehl.*

austrālis, -e *ab* auster. *inde a* Cic. Gloss. νοτινός. III 293, 3 νότιος australis (*sc. ventus, cf.* II 569, 15 australis ventus auster). Isid. nat. 12, 6 notius, qui australis nominatur. Gloss. IV 23, 2 australis meridiana pars (*cf.* 486, 21). 23, 18 australis meridianus. Not. Tir. 110, 74. *cf.* austrinus.

Cic. Arat. 167 australem soliti quem dicere Piscem (Schol. Arat.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 105ª, 6 Piscis maior invisibilis australis. p. 225, 4 *Piscium* unus quidem aquilonius, alter ... australis vocatur [βόρειος ... νότιος]. *cf.* Isid. orig. 12, 6, 32). rep. 6, 21 duo *cinguli* sunt habitabiles, quorum australis ille ... nihil ad vestrum genus. Tusc. 1, 68 altera *ora* australis, ignota nobis, quam vocant Graeci ἀντίχθονα (*opp.* septentrionalis). nat. deor. 2, 50 quae *regio* tum est aquilonia, tum australis (*cf.* Chalc. comm. 67. Hier. in Abd. 4/5 p. 370 omnis australis regio). Ov. Pont. 4, 4, 1 nulla dies adeo est australibus umida nimbis. met. 2, 132 polumque effugit australem iunctamque aquilonibus arcton (Sen. Herc. O. 1104 australis polus. Chalc. comm. 66. Schol. Arat. p. 103 νότιος). Lvcan. 8, 181 Canopos excipit australi caelo contenta vagari, stella timens borean. Porph. Hor. carm. 3, 3, 54 australem cardinem significat, qui est torrentissimus (Macr. somn. 2, 5, 21 Drac. Romul. 6, 74). 3, 24, 38. Ps. Cens. frg. 2, 1 *circulus* australis humillimus et aquilonius excelsissimus (= Schol. Germ. Sang. p. 105, 2. *cf.* p. 106, 16 ab *circulo* infimo tropico australi brumalique eodem per aequinoctialem ad summum solstitialem eundemque aestivalem. Macr. somn. 1, 15, 13 *opp.* septentrionalis. Isid. nat. 10, 2). Chalc. comm. 67 *circuli* vicini polis ... pro differentia regionum aquilentanae itemque australis apud quosdam maiores, apud alios minores putantur. Pallad. 4, 8, 2 tunc duos frugiferae arboris ab australi parte ramos ... tolles (4, 10, 24. Tycon. p. 73, 26 *sol* decursa australi parte ... vadit in locum suum rediens. Hier. in Is. 30, 1/2. p. 403 Vvlg. exod. 40, 22 num. 8, 2 deut. 34, 3. Ios. 12, 3 ἀπὸ Θαιμάν. 15, 7. I reg. 30, 1 ex parte australi, ἐπὶ τὸν νότον. Iudith 7, 6. *cf.* Macr. somn. 2, 7, 18). Avien. orb. terr. 390 Oceani. 1263 in australem inclinatior axem (Arat. 650. Coripp. Ioh. 6, 269 pergit in australem ... axem). 1288 australis certe Scytha dicitur iste. Arat. [609] 719 inque australes se gerit umbras. 824 australia flabra. 1284. Amm. 15, 10, 2 a latere australi (18, 9, 2. 23, 6, 74. 27, 4, 7 Clavd. 20, 242 Avg. quaest. hept. 2, 177, 6 p. 210, 15. p. 211, 1 *opp.* aquilonius). Amm. 22, 7, 10 ab australi plaga (23, 6, 45. Ambr. hex. 4, 5, 23 qui in australem plagam videantur umbram transmittere. Vvlg. gen. 13, 1 ad australem plagam. exod. 27, 9 in cuius australi plaga contra meridiem. 38, 9 num. 34, 4. Ios. 15, 1 ad extremam partem australis plagae, πρὸς λίβα. 18, 5 ἀπὸ λιβός. 18, 19. 19, 8 contra, κατὰ λίβα. I reg. 30, 14 ἐπὶ τὸν νότον. Ezech. 47, 19 plaga ... australis meridiana, τὰ πρὸς νότον καὶ λίβα. *ibid.* haec est plaga ad meridiem australis, νότος καὶ λίψ. Iord. Rom. 366. Greg. Tvr. stell. 32 stellae ad imam australem plagam surgunt. Isid. nat. 9, 3 *opp.* septentrionalis). Amm. 23, 6, 12 sinus. 23, 6, 13 in pelagus eiectatur australe *Ganges* (31, 2, 16 mare). 23, 6, 66 Baetae australi celsitudine montium inclinati. Hier. epist. 108, 11 superiores et inferiores aquas, quas ... pro australi terra et arida possessione susceperat (Vvlg. gen. 20, 1 profectus ... in terram australem, εἰς γῆν πρὸς λίβα. 24, 62 Ios. 15, 19 Is. 49, 24). Vvlg. Ezech. 40, 44 facies eorum contra viam australem (πρὸς νότον. 40, 12. 27. 41, 11. Arator act. 1, 673 australem celebrare viam). Ezech. 40, 28 introduxit me ... ad portam australem (πύλης τῆς πρὸς νότον. *cf.* Clavd. 7, 171). 42, 18 et ad ventum australem mensus est (διεμέτρησε κατέναντι τοῦ νότου). Ps. Rvfin. in Am. 5, 7—8. Clavd. 7, 171 australes reserat portas succinctus Orion (*opp.* arctoa). 20, 272 *Pisidae* continuant australe latus. 15, 279 cui placet australes Gildo condonat habenas (*et sic pro africanus*: 18, 403 australem arctois pensasset frugibus annum, *i. annonam.* 21, 248 tuba. 24, 17 *et* carm. min. 30, 45 exuviis). Macr. somn. 1, 15, 14 ad australem verticem (1, 16, 5). 2, 5, 35 australes ... adversos stare nobis. 2, 5, 14 superior septentrionalis, inferior australis extremitas. 2, 7, 18 ambae partes ultimae, id est septentrionalis et australis. Mart. Cap. 8, 822 quintus *parallelus* ... idemque ultimus australis quique antarcticus perhibetur. Sidon. epist. 7, 9, 21 australis reginae (*cf.* auster *p. 1556, 19*). Greg. M. epist. 9, 147 p. 148, 28 quia australi in animo calore ardet (*opp.* arcturi frigus. *cf.* austrinus *p. 1562, 27*). *neutr. pro subst.*: Chalc. comm. 69 planetes ... ab aquilentanis ad australia ... oberrant. Macr. somn. 1, 6, 53 septem sequentibus *diebus* a medio ad imum australe delabitur *luna*.
synonyma: notius, meridianus, (africanus). *opposita*: septentrionalis, aquilonius, (boreus), aquilentanus, arctous. *Ihm.*

Austranum *territorium Calabriae* Lib. col. I grom. p. 211, 2. *Jacobsohn.*

Austrapius, -ī *cogn. vir. germ.* Greg. Tvr. Franc. 4, 18 Austrapius dux (Bavdon. 2, 5) *Turonensis vel Pictavensis. ibid.* Austrapio. 4 ind. capit. 18 de Austrapio (astrapio *A 1*, austrappio *C 1*) duce.

Austrasii, -orum *gens Francorum.* Greg. Tvr. Franc. 5, 14. 5, 18 p. 215, 5. Not. Tir. 73 auster. 74 austeralis. 74ª Austrasiorum. 74ᵇ Neuster. 74ᶜ Neustralis. 74ᵈ Neustrasiorum. *eorum regio appellatur* **Austria**, -ae. Greg. Tvr. Mart. 4, 29 quomodo in Austria ambularem.

Austravia *v.* Austeravia.

Austrechildis, -is *nom. mul. germ.* 1 *Gunthramni, Francorum regis, uxor.* Greg. Tvr. Franc. 4, 25 [*codd. A 1 B C D*] *Gunthramnus* Austerchildem (austerchilde *A 1*, aust|ghildę *B 2*, austrigildem *B 3 C 1*, austrechilde *B 5*, *evanuit B 4*) cognomento Bobillam accepit *uxorem.* 5 ind. capit. 35 [*codd. A 1 B C 1—3. 5—7 D*] de Austregilde (austrigilde *A 1*, austrechilde *B 2. 3. 4*, austrechyldae *B 5*, austrihilde *C 1*, *in contextu* austrigildes) regina. Franc. 5, 17 [*codd. A 1 B C D*] Austregildem (austrigildem *A 1 C 1*, austrigyllem *B 1*, austrechildem *B 2. 5*) reginam. 5, 35 [*codd. A 1 B 1. 2. 5 C D*] Austrechildis (austrigildis *A 1 C 1*, austrigildes *B 1*) Guntchramni principis regina. Conc. Valent. a. 585 p. 162, 25 Austrechildis regina. Mar. Avent. chron. II p. 239, 581, 1 Austregildis regina. 2 Corp. XIII 3509 (*in Ambianis*) Austrechildis hic requiiscit in pace. *Diehl.*

Austria *v.* Austrasii.

austrifer (-a, -um) *ab* auster *et* ferre. Sil. 12, 2 iam terra glaciale caput ... et austrifero nebulosam vertice frontem immitis condebat hiems. *Ihm.*

Austrigildis *v.* Austrechildis.

Austrigisilus, -ī *cogn. germ.* 1 *pagensis Turonensis.* Greg. Tvr. Franc. 7, 47 [*codd. A 1 B 1. 2 D*] *ubi* austrigisil- *quinquies D 5*, *quater A 1*, astrigisilo *semel A 1*, austrighiselus *B 2 semel*, austrighisilus *B 2 semel*, austrighysel- *B 1 et rell. codd. D quinquies*, *B 2 ter.* 2 *episcopus Biturigum*: Conc. Paris. a. 614 p. 191, 3 ex civitate Beturregas Austrigisilus episcopus. *Diehl.*

Austrigonia *v.* Austrigones.

austrīnālis (-e) *ab* auster, austrinus. Lib. col. I grom. p. 248, 19 limites austrinales. *cf.* austernalis *sub* australis *p. 1560, 80.*

austrīnātio, -ōnis *f. cf. c.* auster, austrinus. Itala deut. 28, 22 (Lugd.) percutiat te dominus ... austrinatione (ἀνεμοφθορίᾳ, Vvlg. aere corrupto).

austrīnus, -a, -um *ab* auster. Prisc. gramm. II 79, 3 i longam habebunt paenultimam, ut auster austrīnus. *cf.* australis. Verg. georg. 2, 271 qua parte calores austrinos tulerit. Colvm. 7, 3, 12 austrinos flatus captare (Plin. nat. 17, 11 Apvl. met. 11, 7). 11, 2, 37 austrinus dies. Plin. nat. 17, 11 hoc est illud quadriduum oleis decretorium, hic articulus austrinus nubili spurci, quod diximus. fruges quoque peius maturescunt austrinis diebus, sed celerius. 17, 230 *pluviae* (*opp.* quae fiunt post arcturum). 16, 109 sed fiat austrinum caelum aut nubilum. 2, 123 quod tempus austrinum est, huic vento septentrione contrario. Svet. Aug. 81 initio veris praecordiorum inflatione temptabatur, austrinis autem tempestatibus gravedine. Apvl. mund. 1 humidus et austrinis vaporibus mollis. Paneg. 12, 4 quae (*Hispania*) nec austrinis obnoxia aestibus nec arctois subiecta frigoribus media fovetur axis utriusque temperie. Cael. Avr. acut. 3, 11, 102 insueta ... querela aeris tanquam austrini. Cass. Fel. 1 p. 2 solet etiam et austrinus aer iniurias capitis nutrire. Sidon. epist. 2, 2, 16 si turbo austrinus insorduit. Manil. 1, 238 pars eius (*sc. terrae*) ad Arctos eminet, austrin.s pars est habitabilis oris. 1, 590 circulus austrinas qui stringit et obsidet Arctos. Vitr. 9, 5, 1 sub Capricorno subiectus Piscis austrinus (9, 5, 3 Colvm. 11, 2, 63. Schol. Arat. p. 310, 27 *opp.* aquilonius. Mart. Cap. 8, 838. 841 *bis.* 893). Plin. nat. 2, 93 in capite septentrionalis austrinaeve serpentis (*i. stellae. cf.* 18, 353 *opp.* aquiloniam. Mart. Cap. 8, 838 austrina *signa, opp.* aquilonia. Iord. Get. 3, 20 austrinis signis percurrit *sol*). Plin. nat. 2, 91 in austrino polo (5, 56. 6, 69. *cf.* 2, 172 utrimque circa vertices, hunc qui trionum septem vocatur, eumque qui adversus illi austrinus appellatur). 18, 281 duorum siderum observatione, aquilae in septentrionali parte et in austrina caniculae (Carm. poet. min. V 68, 17 primus in austrinis Orion partibus exit). Amm. 22, 8, 11 latus eius austrinum. Mart. Cap. 8, 837 circulus (*opp.* septentrionalis). *neutr. plur. pro subst.*: Plin. nat. 6, 213 Cypri austrina ..., septentrionalia Africae (6, 214. 215).
opposita: arctous, aquilonius, septentrionalis. *compositum*: transaustrinus. *Ihm.*

Austrinus, -ī *Aurelianensis ecclesiae episcopus.* Greg. Tvr. Franc. 9, 18. *Diehl.*

austro, -āre *ab* auster. Gloss. V 7, 35 austrare: humefacere, dictum ab austro qui est pluvialis (*cf.* 49, 11). II 27, 32 austrans νοτίζων, ὑγραίνων. IV 209, 28 austrare: humidum facere (V 462, 16. 492, 22). V 589, 26 austrare (alist- *trad.*): humectare.

austroafricus, -ī *m. ab* auster *et* africus. Isid. orig. 13, 11, 7 austroafricus *dictus*, quod vinctus sit hinc inde austro et africo. ipse et libonotus. Gloss. III 84, 63 λιβόνοτος. Isid. nat. 37, 3 (*Suet. ed. Reiff. p. 230, 6*) austroafricus ventus temperatus calidus a sinistris austri spirans. Carm. poet. min. V n. 70, 21 libonotus laevam calidis adtaminat auris; aestibus inmensis ardens austroafricus hic est.

Austroaldus *v.* Austrovaldus. **Austrogonia** *v.* Autrigones.
Austrogothī *v.* Ostrogothi. **Austrōnius** *v.* Auster.

austronotius *vel* -notus (-nothus) *polus.* Isid. nat. 12, 3 *polus* terrae oppositus austronotus dictus est (*cf.* 12, 6). orig. 3, 32, 1 *polus* alter australis, qui numquam videtur et austronotius dicitur (3, 36 *bis. ab* Isid. *pendet* Schol. Arat. rec. interp. p. 286, 16). 13, 5, 5 (-nothus, -notius *Arevalo*). *Ihm.*

Austrovaldus, -ī *cogn. vir. germ.* 1 *dux Francorum* Greg. Tvr. Franc. 8, 45 [*codd. A 1 B 1. 2 C D*] *ter, ubi* austroald- *A 1 bis, B 1. 2 semel*, astroaldo *A 1 semel.* 9, 7 [*codd. A 1 B 1. 2 D*], *ubi* austroaldus *A 1.* 9, 31 [*codd. A 1. 2 B 1. 2 D*] *bis.* 2 Inscr. Bonn. Jahrb. 105 p. 131, 4 (*saec. VII/VIII*) Austroaldus.

austrum *v.* haustrum *et* ostrum. **Austrus** *v.* Auster.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Austruxi *v.* Sexi. **austulōsus** *v.* assulosus.
Austur *v.* Austuriani. **Austura** *v.* Asturis.
Austuriāni *gens Africae, Synesio Αὐσουριανοί.* AMM. 26, 4, 5 Austoriani (*om. P b*) Mauricaeque aliae gentes. 28, 6, 2 Austoriani his contermini partibus (*sc. Tripoleos Africanae provinciae*) barbari. 28, 6, 13 Austoriani. *singulariter collective* Austur: CORIPP. Ioh. 2, 89 saevus. 2, 91 belliger. 209. 345 furens. 4, 816 equo fidens. 7, 283. Astur *exhibet cod. Trivultianus* 2, 89. 91. *cf. Dessau, PW. II 2592.*
Austurīs *v.* Asturis. **Austurnius** *v.* Auster.
Austus *v.* Augustus.
Ausua *cogn. vir. barb.* CORP. II 1619 (*Igabri in Baetica*) M. Fabius M. l. Ausua.
Ausuaga *v.* Auzuaga.
Ausuccurēnsis, -e *ethnicon oppidi Africae.* NOT. episc. Num. 15 Donatus Ausuccurensis.
Ausuciātēs, -ium *incolae vici cuiusdam, qui nunc appellatur* Ossuccio. CORP. V 5227 (*ad Lacum Larium*) matronis et geníis Ausuciatium.
Ausufal *statio Cyrenaicae prope Catabathmon.* ITIN. Anton. Aug. p. 69.
Ausugō (*abl.*) *statio in via Opitergio Tridentum, nunc* Borgo di Val Sugana. ITIN. Anton. Aug. p. 280 Ausugo. *contulit Ihm, PW. II 2593* PAVL. DIAC. Langob. 3, 31 Alsuca.
Ausugrabēnsis, -e *ethnicon oppidi Africae, situs incerti.* CONC. Carth. a. 411 Mansi 4, 152^{B} Cresconius (episcopus) Ausugrabensis.
1. ausum, -ī *v.* audeo. [*Diehl.*
2. (ausum) PAVL. FEST. p. 9 alii a Sabinis translatum aurum putant, quod illi ausum (*sic cod. Berol., Scalig.*; aufum *codd.*) dicebant. *Münscher.*
Ausur *v.* Auser.
ausus *part.* [*it.* oso, *francog. vet.* os 'audax'. *M.-L.*] *v. sub* audeo.
ausus, -ūs *m. ab* audeo, ausus. *ausum, audax factum. vocabulum apud* PETRON. (*v. l. 37*) *legitur, deinde ab ineunte saeculo IV, fere cum vituperatione, saepe de audacia eorum, qui contra leges faciunt.* ausu *dat.? v. l. 42.* *apud poetas*: *pluraliter*: PETRON. 123, 184 Caesar ... insolitos (*cod. Mon.*; -to *rell.*) gressu prior occupat ausus. OPT. PORF. carm. 22, 10 ausibus in magnis *poetae.* PS. DAMAS. epigr. 83, 9 ⟨ba⟩rbaricis ... ausibus. *cf.* 93, 6. PROSP. epigr. 46, 6 ausibus illicitis. [VAL. FL. 3, 613 *v. sub* audeo *p. 1256, 4.*] *singulariter*: AVIEN. Arat. 1184 digna ... immodico merces stetit ... ausu (*dat.?*). CYPR. GALL. Ios. 494 misero damnatus in ausu. DRAC. Orest. 339 ausu pastoris iniqui. Romul. 8, 2 pastoralem (-lé *cod. Neap.* = -lē *teste Bähr.*) scelerati pectoris ausum (*sc. Paridis*). satisf. 105 me carminis illius, ausu quod male disposui, paenitet. *in oratione pedestri*: *pluraliter*: PS. ALEX. c. Dind. coll. p. 184, 23 violentis ausibus aggredi caelum. EPIST. pontif. 385 Migne 13, 1141^{A} inhibitis ausibus. SYMM. epist. 2, 33 nisi ausus aliorum ... poena compresserit. 4, 45 tua benignitas ausus meos provocat. 5, 54, 4 his ausibus color fiscalis adlinitur. 10, 47, 2 qui ... ausus impios in Romanum nomen extulerint. VEG. mil. 1 pr. ausibus litterarum ignoscere. FVLG. Virg. cont. p. 106, 1 cuius (*animi*) ausus laedentes. HEGES. 1, 8 tam nefarios ausus saevi facinoris. 3, 20, 3 ne conspirarent in aliquos ausus. 4, 7 l. 21 ausus sacrilegos (AVG. civ. 5, 9 p. 205). PS. RVFIN. in Am. 5, 10 p. 1078^{C} praedas ... cruentis ausibus auferebant. AVG. civ. 5, 21 p. 233 inmodicis ausibus (*ibid.* merito temeritatis). epist. 91, 2 florere patriam ... impunitate, ... securis ausibus. QVODV. Aug. epist. 221, 1 ausus hos meos ... distuli. NOVELL. Theod. 3, 5 (*a. 438*) cum damno quinquaginta librarum auri fraudetur ausibus suis. Valent. 7, 1, 5 (*a. 440*) improbis ausibus nihil licere. 8, 1, 2 (*a. 440*) illicitis ausibus. 16, 2 (*a. 445*). 22 pr. (*a. 447*) sollicitari funestis ausibus manes. LEO M. serm. 58, 3 parcit ausibus tuis (*Iudae*) dominus. 65, 1 ausibus impii erroris occurrat. epist. 104, 4 ausus improbos. 106, 3 illicitis ausibus. 144 populi ausibus. AVELL. 95, 8 p. 372, 1 novis. GILD. Brit. 4 humanis. PS. FVLG. RVSP. serm. praef. quibus ausibus quave fiducia poteritis oblectari? *singulariter*: CONC. Arimin. Migne 13, 567^{C} nefario ausu (ἀθεμίστῳ φρονήματι). SYMM. epist. 1, 74 id ... servili ausu ... admissum. 3, 15 si ausus meus superiorem *imitaretur.* 10, 41, 2 novo ausu calcata praescriptio. PS. RVFIN. in Os. 1, 2 *sqq.* p. 968^{A} *Achab uxoris* serviebat ausui. AVG. civ. 4, 29 p. 183 Iulianus ... immoderato ausu naves iussit incendi. conf. 9, 6, 14 insolito. c. Iul. op. imperf. 6, 14 condemnabili. PS. AVG. serm. 72, 3 sacrilego (265, 5). MACR. sat. 6, 6, 1 poetico *Vergili.* 7, 15, 14 parricidali (GILD. Brit. 35). 7, 9, 9 excusare huius contrarietatis ausum. MART. CAP. 8, 807 Cupido vel Satyrus petulantis ausus procacitate dissiliunt. *ibid.* post hos nugales ausus (*i. saturam*) lege hymeneia. COD. Theod. 16, 4, 2 (*a. 388*) ausu gravi atque damnabili (*sc. contra legem*). 12, 6, 32, 2 (*a. 429*) si ... vetito ausu ... audebit. AVELL. 32, 3 p. 79, 4 basilicam ausu temerario credidit invadendam. CANON. Migne 56, 710^{A} huius indisciplinati ausus et irrationabilis coepti. HYD. chron. II p. 25, 141 ob testimonium egregii ausus sui. MARCELL. chron. II p. 97, 7 (*a. 508*) piratico ausu. FAVST. REI. epist. 7 p. 202 profano (*i. haeretico*). GREG. TVR. glor. mart. 43 temerario (Franc. 3, 16 auso. VITA Desiderii 4 BAVDON. 12 PAPYR. Marini 55 *a. 638*). COD. Iust. 1, 2, 14, 3 (1) *a. 470* protervo (*ibid.* audaci spiritu). GREG. M. moral. 9, 23 servo ... deprecandi ausum praebere. [*dub.* LEX Visig. 7, 2, 10 si quis de tesauris publicis pecuniam ... involaverit vel uso (*sic R 1*; ausu *R 2*) suo transtulerit.] *cf.* ausum, i. *Hey.*
Ausus, -ī *nom. barb.* CORP. XIII 3180 (*in prov. Lugud.*) Vostrus Ausi f. *Jacobsohn.*
aut *particula disiunctiva* [*i. q. osc.* avt auti *umbr.* ote '*aut*', *fortasse cf. c.* autem. *Th.*]. *in usu est per totam latinitatem; quod in* APVL. met. *bis non amplius legitur* (2, 9 a⟨u⟩t, 4, 25 aut ... aut certe, 3, 23 *legendum* at), *satis mirum.* [*val.* au, *it.* o, *francog.* ou, *hisp.* o. *M.-L.*] *commutata sunt saepe in codd.* aut *et* at ut et, *saepissime* haud (PROB. gramm. IV 145, 9 CLEDON. gramm. V 74, 27), *itaque vel* aud *scriptum legitur* ITALA I Petr. 4, 15 (cod. q) homicida aud fur aud alieni adpetitor (*cf. ex. gr. codd.* PLAVT. Poen. 511 audite *pro* aut ite) *vel etiam* au ITALA Matth. 12, 33 (cod. k) au (ἤ) facite (*similiter perperam in codd., velut* PLAVT. Poen. 220 aufricari *B pro* aut fricari, *cf.* Trin. 862). **de usu et significatu:** *ex doctrina veterum excerpta*: *sat bene* PAVL. FEST. p. 369 'vel' conligatio quidem est disiunctiva, sed non [ex] earum rerum, quae natura disiuncta⟨e⟩ sunt, in quibus 'aut' coniunctione rectius utimur, ut 'aut dies est aut nox', sed eorum quae non sunt contra, e quibus quae eligatur nihil interest. *loquacius quam melius* DIOM. gramm. I 417, 30 (*ex Palaemone?*) 'aut' coniunctio dubitativam si geminetur habet potestatem. qui enim dicit 'aut librum volo aut pretium' utrumque ex aequo desiderare significat, ut illis (*seq.* VERG. Aen. 2, 36) .... aut si semel subiciatur deminutiva est et gradum habet ad inferiora tendentem, ut cum dicimus 'librum volo aut pretium', ut, si liber, quem potissimum volo, minime reddatur, tum, quod secundum est, vel pretium, ut (*seq.* Aen. 1, 69) .... huius coniunctionis qualitates sunt multae. modo comminativa est, cum dicimus 'aut da mihi aut rapio', ut (*seq.* ecl. 7, 21) ..., modo hortativa est ita (Aen. 9, 495) 'aut tu, magne pater divum, miserere', ut est dictum et illud (Aen. 5, 691) 'vel tu ... demitte', modo coniunctiva pro 'et', ut (Aen. 1, 414) 'molirive moram aut veniendi poscere causas', et pro 'que', ut (georg. 1, 410) '... ter ... aut quater ...' pro 'ter quaterque', modo pro separativa, ut (georg. 4, 167) 'aut onera accipiunt venientum aut agmine facto', item (Aen. 4, 62) ... item (Aen. 12, 329) .... DIFF. Suet. p. 308, 28 R. 'aut' necessitatis est, 'vel' voluntatis. *similia habent* DOSITH. gramm. VII 423, 3—424, 4 AVG. gramm. V 521, 17 *sqq.* PRISC. gramm. III 97, 17 *sqq.* *de singulis rebus disserunt* PRISC. gramm. III 96, 5. 114, 24. 286, 8 SERG. gramm. suppl. 156, 34. GLOSS. ἤ, ἐάν, εἰ, καί. immo. *de synonymis* aut *et* vel (*v. supra l. 20*) *post vana spinosaque aliorum commenta (v. Hand, Tursell. I p. 526 sqq.) bene disputavit W. Kohlmann, de* vel *imperativo quatenus ab* aut *particula differat, diss. Marp. 1898, postquam de origine imperativi* vel *Bücheler, Rh. Mus. 36, 1881, 239, Skutsch, Plaut. u. Rom. p. 55, de usu C. F. W. Müller (Jahrb. 83, 1861, 262), Langen, Beitr. 68 sq. vera praeiverunt. haec igitur primaria est inter* aut *communem Italorum et* vel *recentiorem Romanorum disiunctionem differentia, ut qui* vel *dicit, alterius voluntatem et arbitrium in distinguendo appellet, qui* aut, *nihil tale. exempla sint*: PLAVT. Pseud. 170 i, puere, prae ..., vel opperire, est quod domi dicere paene fui oblitus. Poen. 395 ut tu huic irata ne sis, aut ... capias restim ac te suspendas. *tamen cavendum est ne cum Kohlmanno omnia Plauti exempla in hanc aut illam partem digeramus; namque iam hac aetate differentia fere omnino evanuit. particulae* ve sive (seu), *quae parvas habebant origines* (ve *11^{ies}*, sive *vel* seu *28^{ies} apud* PLAVT.) *paullatim demum minuta iam vi voculae* aut *potuerunt rivales fieri. at de synonymis cf. ipsa (de usu* ICTORUM *v. Kalb, Juristenlatein p. 3), adpono exempla quibus appareat quam varie iam apud Plautum ipsae sententiae vel res per* aut *vel oppositae vel iunctae sensum ac vim voculae adfecerint.* aut *igitur simplex vel duplex potest inducere sententias vel res, quae aut iunctae tertiam aut altera alteram excludunt, ut*: Pseud. 995 nam necesse est hodie Sicyoni me esse aut cras mortem exsequi. Capt. 981 PHIL. falsa memorat. STAL. aut ego aut tu. *quae vis apta est praecipue minis vel conclusionibus. minus fortiter nectuntur diversa ut non contraria dicantur*: Mil. 1225 per epistulam aut per nuntium quasi regem adiri eum dicunt. Men. 587 aut ad populum aut in iure aut apud aedilem res est, *saepissime in interrogationibus ut* Trin. 879 quid eos quaeris? aut quis es? aut unde es? aut unde advenis? *atque hoc in usu prout libet dicenti tam ascendi potest ad maiora quam descendi ad minora*: Most. 230 *numquam* te ... sinam egere aut ('*oder gar*') mendicare. Men. 857 dabitur malum, me quidem si attigeris aut si ('*oder wenn auch nur*') propius ad me accesseris (*sic* aut adeo *vel* aut ... modo *singulis locis apud* PLAVT.). *denique* aut (*rarius* aut ... aut) *addit rem sententiamve non diversam ab antecedente, sed ut placet melius vel accuratius definitam*: Trin. 1128 si quid amicum erga bene feci aut consului fideliter. Mil. 880 si ea in opificina nesciam aut mala esse aut fraudulenta. *huc pertinent etiam ii loci quibus varia enumerantur exempla, velut*: Men. 143 dic mi, enunquam tu vidisti tabulam pictam in pariete, ubi aquila Catameitum raperet aut ubi Venus Adoneum? *facile autem iam apud*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

PLAVT. *et vetustos coit* aut *cum negatione quomodocunque formata*: PLAVT. Merc. 537 coniuravimus ...: ego cum viro et ille cum muliere, nisi cum illo aut ille mecum, neuter stupri causa caput limaret. Poen. 220 numquam concessamus lavari aut fricari aut tergeri aut ornari, poliri expoliri, pingi fingi. ***de positione***: *in fine versus*: PLAVT. Mil. 1132 (*om. P*) TER. Andr. 256 Ad. 38. 55 (?) Eun. 349 Haut. 595, *cf. Vahlen, Versschlüsse des Ter., Abh. Berl. Akad. 1900 p. 37.* *in hexametris* HOR. [sat. 1, 6, 102 rusve peregre aut *falso tradita.*] sat. 2, 2, 18 unde putas aut | qui partum? IVV. 3, 191 Volsiniis aut | simplicibus Gabiis. *secundo sui membri loco*: LVCR. 6, 105 cadere aut. VERG. georg. 1, 484 tristibus aut. Aen. 1, 369 quibus aut. 4, 317 fuit aut. 6, 663 inventas aut. 7, 298 odiis aut. 9, 562 quaesitum aut. 12, 852 meritas aut. CVLEX 355 Euboicas aut. TIB. 2, 5, 112 iustos aut. PROP. 2, 13, 50 diceret aut. 2, 28, 12 Palladis aut. 3, 2, 22 annorum aut. 3, 18, 28 Croesum aut. 3, 24, 10 eluere aut. OV. epist. 18, 12 flectitis aut. met. 4, 314. 10, 345 Ib. 134 Pont. 2, 9, 50 MANIL. 2, 214. 3, 555 COLVM. 10, 321 LVCAN. 2, 362. 5, 117. 7, 569. 644. 673. PETRON. 82 poma aut. *et passim.* *tertio loco*: OV. Pont. 94 coeperunt sensus aut vigilare mei. OCTAVIA 422 aliena telis aut. VAL. FL. 5, 164 imas manus aut. MART. 4, 49, 6 pascentem Siculas aut. MART. CAP. 1, 21 fluctuat incertis aut. *nota neglegentius concepta*: CIC. S. Rosc. 82 ne aut ... aut ne. orat. 198 nihil est propositum nisi aut (ut *Schütz*) ne immoderata aut angusta aut dissoluta ac fluens sit oratio. fin. 2, 15 si aut ... aut cum. LIV. 44, 22, 2 cum aut ... aut quo die. VAL. MAX. 7, 2, 2 negabat aliter cum hoste confligere debere quam aut si (si aut *Paris.*) occasio obvenisset aut necessitas incidisset. *v. Madvig Cic. fin.[2] p. 161.* *quasi subst.* TER. Eun. 184 'aut' nihil moror.

omnes de quibus supra dixi differentias quae non nituntur mutata voculae natura, sed diversitatibus sententiarum rerumve prolatarum, nec potui nec volui per totam exemplorum persequi molem; composui in capite primo (I) *sat ut videbatur magnum numerum locorum quibus illustrentur varii usus voculae aut simplicis aut compluries positae, in altero* (II) *exempla, quibus miscetur aliis particulis aut disiunctivis aut copulativis, in tertio* (III) *copulationes cum adverbiis variis quae ipsum* aut *definiunt, in ultimo demum* (IV) *quae neglegenter vel soloece ab recentissimis potissimum sunt formata*

I **aut** *vel* **aut** ... **aut** *non intermixtae aliis particulis*: aut *ducit enuntiata*: ENN. trag. 59 o ... Hector, quid ita (*deest verbum*) cum tuo lacerato corpore, miser, aut qui te sic tractavere nobis respectantibus? PLAVT. Amph. 409 quid igitur dubito, aut cur non intro eo in nostram domum? 1028 quid nunc vis tibi? aut quis tu es homo? Asin. 758 quod illa aut amicum aut patronum nominet (neminem *codd.*), aut quod illa amica⟨e ...⟩ amatorem praedicet. 761 in foribus scribat occupatam esse se. aut quod illa dicat peregre allatam epistulam *eqs.* Aul. 58 si hercle tu ... excesseris aut si respexis. 522 cum incedunt infectores corcotarii, aut aliqua (*cf.* Truc. 55 aut aliquid semper est. Aul. 24 Rud. 134 CIC. Brut. 310) mala crux semper est, quae aliquid petat. 761 surripui ego tuom? unde? aut quid id est? Capt. 205 eximat vinculis, aut solutos sinat quos argento emerit. 480 quis ait 'hoc' aut quis profitetur? 535 quid negabo aut quid fatebor? 546 si te fugitat ... aut si te odit. Cas. 617. 975 quid fecisti scipione[m] aut quod habuisti pallium? Cist. 669 nam, obsecro, unde haec gentium? aut quis deus obiecit hanc ante ostium nostrum? 745. Curc. 554 bellator vale. :: quid, valeam? :: aut tu aegrota aetatem, si lubet (uiuet *codd.*), per me quidem. Epid. 56 quid iam? aut quid est, Epidice? (Mil. 277. 469). Poen. 1024 quid ait aut quid orat? expedi. Rud. 1185. CIC. Verr. 4, 79 quid facerent miseri aut quid recusarent. 4, 182 quid ego vetera repetam? aut quid eorum scribarum mentionem faciam? top. 45 num ...? aut num ...? div. 1, 24 num ...? aut num ...? aut num ...? (2, 9). VERG. ecl. 3, 25 cantando tu illum *vicisti*? aut umquam tibi fistula cera iuncta fuit? *et sescenties.* *licentius conformata membra* (*cf. anacolutha p. 1572, 56*): CIC. fat. 5 quid enim, si ...? aut Philippus ...? quid autem magnum aut naufragum ... esse lapsum? ne hercule Icadii quidem praedonis video fatum ullum; nihil enim scribit ei praedictum. ad Brut. 1, 16, 1 VERG. buc. 3, 12. *saepius apud poetas alterum longius membrum panditur formulis* aut si quid (CATVLL. 22, 13 qui modo scurra aut si quid hac re tri[s]tius videbatur. 23, 13. 71, 2. 76, 17. 82, 2 OV. met. 12, 481; *cf. p. 1566, 36*) *vel* aut ubi, aut cum (*cf. Vahlen, ind. lect. Berol. 1895—6, p. 18*): LVCR. 6, 114 in tonitru ... aut ubi. VERG. georg. 1, 288 gelida ... nocte ... aut (vel *R*) cum sole novo terras inrorat Eous. Aen. 1, 592 aut ubi (11, 737. 12, 68. 12, 523 *sequitur secunda comparatio*: ac velut ... aut ubi. OV. am. 1, 5, 6. 2, 5, 38 met. 7, 107 SIL. 2, 217. 17, 649 STAT. Theb. 3, 594 *passim*). PROP. 2, 2, 7 aut cum (LVCAN. 6, 455 SEN. Tro. 185). *raro in sermone vulgari* aut quia *per se ponitur eadem fere vi qua 'adde quod, accedit quod'*: COMM. instr. 1, 37, 16 nimium *est* de illis tota referre aut quia concludor agere congustus aratri (*i. res metrica me angustat*). *nota omissum relativum*: SEN. nat. 1, 15, 4 at quibus longior mora est ... aut etiam (*sc.* qui) proprios cursus agunt.

sententiis contractis vel ante singula verba: LEX XII tab. 1, 7 in comitio aut in foro. 2, 2 aut status dies cum hoste (*deest membrum prius*). 3, 3 ni iudicatum facit aut quis endo eo [in iure] vindicit, secum ducito. *ibid.* quindecim pondo, ne maiore, aut si volet minore vincito. LIV. ANDR. carm. frg. 9 in Pylum adveniens aut ibi ommentans. ENN. trag. 174 qui parentem aut hospitem necasset. 390 mulierem: quid potius dicam aut verius quam mulierem? ann. 345 V. quae denique ⟨p⟩ausa pugnandi fieret aut duri ⟨finis⟩ laboris. 243 ingenium, cui nulla malum sententia suadet ut faceret facinus levis [h]aut malus. CATO agr. 6, 1 hoc genus oleae in XXV aut in XXX pedes conserito. 18, 9 orbem ex ulmo aut ex corylo facito: si utrumque habebis, alternas indito. orig. 77 quotiens lunae aut solis lumine (*dat.*) caligo aut quid obstiterit. PLAVT. Amph. 169 quod facto aut dicto ade⟨o⟩st opus quietus ne sis. 271 si quicquamst aliud quod credam aut certo sciam, credo ego. 346 possum scire, quo profectus, cuius sis aut quid veneris? 519 quid tibi hanc curatio est rem, verbero, aut muttitio? Asin. 810 egone haec patiar aut taceam? Aul. 360 cenaene causa aut tuae mercedis gratia nos nostras aedis postulas comburere? Bacch. 429 saliendo sese exercebant magis quam scorto aut saviis. 998 si esse salvom vis me aut vitalem tibi. 1084 viso ecquid eum ad virtutem aut ad frugem opera sua compulerit. Capt. 572 tune huic credis? :: plus quidem quam tibi aut mihi (623 istic Philocrates non magis est quam aut ego aut tu). Cas. 69 servine uxorem ducent aut poscent sibi? 166 ego hic ero, vir si aut quispiam quaeret. Cist. 135 puerum aut puellam alicunde ut reperirem sibi. Curc. 168 quid vidisti aut quid videbis magis dis aequiparabile? 612 redde mihi iam argentum aut virginem. Epid. 231 quid istae, quae vesti quotannis nomina inveniunt nova? tunicam rallam, tunicam spissam, linteolum caesicium, indusiatam, patagiatam caltulam aut (ac *Varro*) crocotulam, subparum aut subnimium, ricam, basilicum aut exoticum, cumatile aut plumatile, carinum aut gerinum — gerrae maxumae. 536 qui monstret eum mihi hominem aut ubi habitet. Merc. 146 sine malo omni aut ne laborem capias cum illo. 186 tam hercle certe quam ego te aut tu me vides. Most. 34 quid tibi, malum, me aut quid ego agam curatio est? CAECIL. com. 27 si umquam quisquam vidit quem catapulta aut ballista icerit. 62 quid tibi aucupatiost argumentum aut de [meo] amore verbificatiost patri? TER. Phorm. 227 nunc ipsast opus ea aut, si quid potest (*v. p. 1565, 68*), meliore et callidiore. CIC. S. Rosc. 76 'nuntium misit'. quem aut ad quem? Quinct. 49 pecuniam si cuipiam fortuna ademit aut si alicuius eripuit iniuria. 95 indignum est a pari vinci aut superiore, indignius ab inferiore atque humiliore. 39 nolebas aut non audebas appellare. Verr. 3, 32 quod privatus a populo petit aut populus a privato. Caecin. 8 quid agi potuerit aut quid possit, non quid actum sit quaerere. Brut. 181 aliquot ex veteribus commemoratione aut laude dignos. 162 erit ... aut iam est iste quem exspectas? 310 commentabar ... saepe cum Pisone et cum Q. Pompeio aut cum aliquo (*v. supra* PLAVT. *p. 1565, 47*) cotidie. Att. 10, 11, 4 iam fortasse ad me veniet aut ne id quidem. VARRO rust. 1, 17, 2 omnes agri coluntur hominibus servis aut liberis aut utrisque. 2, 4, 15 harenam inicere oportet aut quid item quod exsugat umorem. 2, 5, 16 lapides substernendi aut quid item. 2, 6, 5 frumentum aut quid aliud (3, 9, 15. 3, 12, 1 frg. Non. 334, 31). 2, 9, 12 substernitur eis acus aut quid item aliud. VERG. Aen. 3, 680 aeriae quercus aut coniferae cyparissi constiterunt, silva alta Iovis lucusve Dianae. *et passim.* *nota*: SVET. Claud. 21 cum proclamantibus naumachiariis 'have imperator, morituri te salutant' respondisset 'aut non'. *in titulis librorum*: VARRO Men. 384 *sqq.* Pappus aut indigena. 92 *sqq.* dolium aut seria.

aut ... **aut** (*vel saepius positum*): LEX XII tab. 3, 3 vincito aut nervo aut compedibus. ENN. ann. 399 V. occumbunt multi letum ferroque lapique aut intra muros aut extra praecipe casu. trag. 66 sed quasi aut (*om. pars codd.*) ferrum aut lapis durat. 273 vates ... harioli, aut inertes aut insani aut quibus egestas imperat. PLAVT. Amph. 740 te prodigiali Iovi aut mola salsa hodie aut ture comprecatam oportuit. Amph. frg. 8 tu certe aut laruatus aut cerritus es. Asin. 264 aut mihi in mundo sunt virgae aut atriensi Saureae. Aul. 24 ea mihi cottidie aut ture aut vino aut aliqui semper supplicat. Capt. 382 nam pater expectat aut me aut aliquem nuntium. 623 (*v. l. 20*). 921 hic quidem ... aut iam nihil est aut iam nihil erit. 981 falsa memorat. :: aut ego aut tu. 1002 pueris aut monerulae aut anites aut coturnices dantur quicum lusitent. Cas. 384 num ista aut populna sors aut abiegnast tua? Men. 373 certo haec mulier aut insana aut ebria est. 584. 587 aut ad populum aut in iure aut apud aedilem (ad iudicem *P*) res est. 771. 1087. Merc. 4 qui aut nocti aut die aut soli aut lunae miserias narrant suas. 415. 781 haec vasa aut mox aut cras iubebo abs te peti. Mil. 1068 quin tu huic respondes aliquid aut facturum aut non facturum? Pseud. 19 iuvabo aut re aut opera aut consilio bono. 317 ego in hoc triduo aut terra aut mari alicunde evolvam id argentum tibi. Trin. 599 ibit ... latrocinatum aut in Asiam aut in Ciliciam. 862. Truc. 33. 52 (*octies*). 228 aut malum aut damnum dare. CAECIL. com. 202 aut tu illum furto (fructu *codd.*) fallas aut per litteras avertas aliquod nomen aut per servolum percutias pavidum: postremo a parco patre quod sumas quanto dissipes libentius? 260 deum qui non summum putet, aut stultum aut rerum esse inperitum existumem. RHET. Her. 2, 10, 14 (8[ies] *in varia partitione*) *dicemus* contrariam sententiam aut nullam

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

esse aut stultam aut iniustam aut non posse fieri aut non constare cum superioribus et inferioribus sententiis aut cum iure communi aut cum aliis legibus communibus aut cum rebus indicatis dissentire. CIC. Quinct. 30 ut aut uterque inter se aut neuter satis daret. Verr. 1, 3 aut imprudentiam subterfugit aut satietati superfuit. 1, 36 qui aut deponere aut recipere aut accipere aut polliceri aut sequestres aut interpretes corrumpendi iudicii solent esse quique ad hanc rem aut potentiam aut impudentiam suam professi sunt. 6, 183 si qui sunt, qui ... aut potentes aut audaces aut artifices ad corrumpendum iudicium velint esse. Brut. 145 quid in iure aut in aequo verum aut esset aut non esset. 256 aut belli aut domi. VARRO ling. 9, 55 cum omnis natura sit aut mas aut femina aut neutrum. VERG. ecl. 1, 62 aut Ararin Parthus bibet aut Germania Tigrim. 3, 110. 6, 74 quid loquar aut Scyllam Nisi ... aut ut ... narraverit. Aen. 10, 9 quis metus aut hos aut hos arma sequi ... suasit? LIV. 8, 24, 9 aut vivom aut mortuom. *et sescenties.* *hic illic etiam multis verbis separata sunt membra, ut* CIC. orat. 232 si aut ... *sequitur alterum* aut *in paragrapho demum* 233, *licet ter aliter conexum intercedat* aut. *nota*: CIC. Att. 5, 13, 1 de ... multitudine ... aut audisse te puto aut 'quid ad me attinet'. PLIN. epist. 7, 9, 12 sic se aut exercebant aut delectabant, immo delectabant exercebantque.

... **aut** ... **aut**: ENN. trag. 200 cum capra aut nepa aut exoritur nomen aliquod beluarum. CATO agr. 1, 3 oppidum ... aut mare aut amnis ... aut via. PLAVT. Asin. 47 cur hoc ego ex te quaeram? aut cur miniter tibi ... aut cur postremo filio succenseam? Bacch. 79 si apud te ⟨e⟩veniat ... prandium aut potatio forte aut cena. Cas. 337 quis mihi subveniet (-ens *codd.*) tergo aut capiti aut cruribus? Men. 211 glandionidam suillam, laridum pernonidam, aut sincipitamenta porcina aut aliquid ad eum modum. Mil. 162 gallinam aut columbam se sectari aut simiam. 1132 Acroteleutium aut (*om. P*) ancillula eius aut Pleusicles. Persa 596 quo genere aut qua in patria nata sit aut quibus parentibus. Pseud. 620 sed ubi tu me novisti gentium aut vidisti aut conlocutus es? 832 cocilendrum ... aut sepolendrum aut maccidem aut secaptidem. 963. Rud. 134 semper petunt aquam hinc aut ignem aut vascula aut cultrum aut veru aut aulam extarem aut aliquid — quid verbis opust. 204. Trin. 879 quid ea quaeris? aut quid es? aut unde es? aut unde advenis? Sitell. frg. 2 (5^{es}). RHET. Her. 2, 4, 7 quaeritur ex ... liberis aut servis aut utrisque. CIC. Pis. 14 gravis auctor, Calatinus credo aliquis aut Africanus aut Maximus. Caecin. 57 utrum me tuus procurator deiecerit ... an tuus colonus aut vicinus aut cliens aut libertus aut quivis. *et passim.*

***negationi** cuiuslibet generis subiectum est* aut: PLAVT. Asin. 523 quotiens te vetui Argyrippum ... compellare aut contrectare, conloquive aut contui? Bacch. 491 satin ut quem tu habeas fidelem tibi aut cui credas nescias? Capt. 308 non vereor ne iniuste aut graviter mi imperet. Cas. 260. 394. 624 nescio unde auxili ... mi aut opum copiam comparem aut expetam. Curc. 23 numquid tu quod te aut genere indignum sit tuo facis aut inceptas facere, Phaedrome? num tu pudicae cuipiam insidias locas aut quam pudicam esse oportet? :: nemini. Epid. 390 Men. 370. 620 num ancillae aut servi (-vet *codd.*) tibi responsant? 711. 818 sanun es, qui istuc exoptes aut neges te umquam pedem in eas aedis intulisse? 857 dabitur malum, me quidem si attigeris aut si propius ad me accesseris. 993. Merc. 168 vapulabis, nisi iam loquere aut hinc abis. 537 coniuravimus ... ego cum viro et ille cum muliere, nisi cum illo aut ille mecum, neuter ... caput limaret. Mil. 307 quid peius muliere aut audacius? Most. 230 venibit multo potius quam te me vivo umquam sinam egere aut mendicare. 923 egone te ... ausim dicto aut facto fallere? Poen. 18 neu lictor verbum aut virgae muttiant. 581 condoctior sum quam tragoedi aut comici. Rud. 509. Truc. 930 qui, malum, bella aut faceta (eacieta *codd.*) es, quae ames hominem istimodi? CAECIL. com. 207 quem neque quo pacto fallam ... nec quem dolum ad eum aut machinam commoliar scio quicquam. CATO agr. 28, 1 cave ... effodias aut feras (31, 2). RHET. Her. 1, 6, 9 si negabimus nos de adversariis aut de aliqua re dicturos. CIC. inv. 2, 66 ne quid aliter ... fiat aut factum aut futurum sit. Verr. 2, 63 *Lampsaceni* ad ... otium potius quam ad ullam vim aut tumultum accommodati. CATVLL. 26, 1 villula nostra non ad austri flatus opposita est neque ad favoni nec saevi boreae aut apheliotae. LVCR. 2, 698 non quo ... aut ..., sed quia. VERG. georg. 1, 126 ne signare quidem aut partiri limite campum fas erat. 2, 300 neve ... aut. Aen. 2, 187 ne ... aut ... neu. 3, 43 non me tibi Troia externum tulit aut cruor hic de stipite manat. 4, 530. 8, 206 nequid inausum aut intractatum scelerisve dolive fuisset. 10, 581 non Diomedis equos nec currum cernis Achillis aut Phrygiae campos. 12, 135 tum neque nomen erat nec honos aut gloria monti. HOR. carm. 1, 4, 3 ac neque iam stabulis gaudet pecus aut arator igni nec prata canis albicant pruinis. *passim.* *nota*: PANEG. in Mess. 48 non Pylos aut Ithace tantos genuisse feruntur Nestora vel ... Vlixem. TAC. hist. 4, 10 nec tam Musonius aut Publius quam Priscus et Marcellus ceterique ... expectabantur. 4, 72 nec perinde periculum aut metus quam pudor ac dedecus obstupefecerat. PLIN. epist. 1, 6, 1 erat in proximo non venabulum aut lancea, sed stilus et pugillares. **neque** ... **aut** *pro* neque ... neque (*falso huc trahunt locos ubi* neque *ad antecedentia respicit, velut* VERG. georg. 2, 240 nec ... nec ... aut. 2, 377 nec ... aut. 4, 199. Aen. 4, 339 neque ... nec ... aut *vel tales* 12, 764 neque enim ... aut. AETNA 198 nec tamen ... aut. HOR. carm. 1, 4, 1 ac neque ... aut ... nec): PROP. 2, 28, 57 nec forma aeternum aut cuiquam est fortuna perennis. 4, 1, 104 hoc neque ... aut ... aut ... ve. LVCAN. 1, 286 nunc neque te ... pompa triumphi excipit aut sacras poscunt Capitolia laurus. VAL. FL. 4, 399. STAT. silv. 1, 4, 66 nam neque ... aut. 1, 4, 129 nec ... aut. 2, 3, 28 telum breve, quod neque flexis cornibus aut solito torquet stridore, sed una emisit contenta manu. 3, 1, 140 hos nec Pisaeus honores Iuppiter aut Cirrhae pater aspernetur opacae.

item **aut** ... **aut** *in negatione*: PLAVT. Amph. 709 num tibi aut stultitia accessit aut superat superbia? Aul. 714 quo eam aut ubi sim aut qui sim nequeo ... investigare. Bacch. 376 egone ... ut celem patrem ... tua flagitia aut damna aut desidiabula? 617 neque quem quisquam homo aut amet aut adeat. Cas. 1001 si umquam posthac aut amasso Casinam aut occepso modo ne ut eam amasso ..., nulla causast quin pendentem ... verberes. Cist. 680. Curc. 282 ne quem in cursu capite aut cubito aut pectore offendam aut genu. Merc. 863. Mil. 607 speculabor, ne quis aut hinc aut ab laeva aut [a] dextera ... adsit. Persa 619 nolo ego te mirari, si nos ex te percontabimur aut patriam tuam aut parentes. Poen. 220 numquam concessamus lavari aut fricari aut tergeri aut ornari, poliri expoliri, pingi fingi. ASELL. hist. 2 scribere ... bellum initum quo consule et quo confectum sit ..., non praedicare aut interea quid senatus decreverit aut quae lex rogatione lata sit ... id fabulas pueris est narrare, non historias scribere. CIC. Arch. 12 ut a nullius umquam me tempore aut commodo aut otium meum abstraxerit aut voluptas avocarit aut denique somnus retardarit. Brut. 3 cum ... numquam sit aut illius a me cursus impeditus aut ab illo meus. 274. VERG. georg. 2, 100 cui non certaverit ulla aut tantum fluere aut totidem durare per annos. Aen. 8, 317 nec iungere tauros aut componere opes norant aut parcere parto. VELL. 1, 12, 3 qui nihil in vita nisi laudandum aut fecit aut dixit ac sensit. *passim.*

aut *iungit numeros similesque formulas ut non inter se opponantur sed generalem efficiant indicationem* (*cf. infra* aut summum, aut etiam): ENN. ann. 501 V. septingenti sunt, paulo plus aut minus, anni ... postquam. CATO agr. 5, 3 duas aut tres familias. 65, 1 postridie aut post diem tertium quam lecta erit facito. 76, 4 aperito ... bis aut ter (108, 1 VARRO rust. 2, 7, 13 *passim*). 79 singulos aut binos coquito. 96 sinito biduum aut triduum consudent (112, 2). 103 quarto ⟨aut⟩ quinto quoque die hoc sic facies. 156, 4 heminam aut paulo plus bibat. 160 harundinem ... pedes IIII aut V longam. 161 grana bina aut terna demittito. 161, 3 tertio aut quarto anno. *ibid.* post annos VIII aut VIIII. PLAVT. Asin. 773 ne illa minus aut plus quam tu sapiat. Bacch. 650 qui duas aut tres minas auferunt eris. Men. 592 aut plus aut minus quam opus fuerat. Merc. 781 aut mox aut cras. Most. 953 hodie ... aut heri. Persa 37 in hoc triduo aut quadriduo. Pseud. 1328 aut dimidium aut plus etiam faxo hinc feres. Rud. 130 aut hodie aut heri. Stich. 152 heri aut hodie. Truc. 100 quini aut seni. TER. Andr. 440 biduist aut tridui. Eun. 184 profecto non plus biduom aut ... :: 'aut' nihil moror. Haut. 63 annos sexaginta natus es aut plus eo, ut conicio. Hec. 421 dies triginta aut plus eo in navi fui. ASELL. hist. 6 numquam minus terna aut quaterna milia hominum sequebantur. GRACCH. or. frg. Gell. 15, 12, 3 uti nemo posset fere dicere assem aut eo plus in muneribus me accepisse. VARRO Men. 438 sex pueri et puell⟨ul⟩ae pariter item sex aut septem in utroque ... choro. 188 semel aut bis anno. ling. 5, 183 expensum et [in] prima pensio et sic secunda aut quae alia. 9, 60 cum essent duo Terentii aut plures. rust. 1, 6, 2 haec duo aut tria. 1, 10, 2 unciam agri aut sextantem. 1, 14, 2 longuriis fere binis aut ternis. 1, 18, 3 duo vilici aut tres. 1, 37, 4 vertenda tellus plus aut minus. 1, 44, 1 paullo amplius aut minus. 1, 45, 1 fere quadriduo aut quinque diebus. 1, 45, 3 autumno aut hieme. 2, 1, 13 bima aut trima. 2, 2, 15 biduum aut (ad *codd.*) triduum. 2, 5, 13 usque ad dies quadraginta aut paullo plus. 3, 9, 12. 15. 3, 9, 9 anniculae aut bimae. 3, 16, 27. frg. Non. p. 532, 3 stipendium appellatum, quod aes militi semenstre aut annuum dabatur. RHET. Her. 1, 9, 14 ne bis aut saepius idem dicamus. 1, 11, 12 duas aut plures sententias (2, 11, 16. 4, 20, 28 *passim*). 2, 3, 5 aliquo aut quam plurimis vitiis (vo- *mutili*). 3, 16, 29 magis aut minus. 3, 19, 32 paulo plus aut minus pedum tricenum. 4, 8, 12 ad singulos aut ad paucos. 4, 22, 30 aut unius aut plurium nominum. CIC. inv. 1, 17 duae leges aut plures (2, 144. 145). 2, 117 omnia aut pleraque (2, 47). 2, 159 aut totum aut aliqua ex parte. div. in Caec. 48 secundarum aut tertiarum partium. Verr. 4, 118 bina aut terna milia. 220 denos ... aut vicenos *denarios*. Phil. 2, 98 tres aut quattuor reliqui sunt. 3, 30 duobus aut tribus senatus consultis. 14, 12 Threcum mille aut duo milia. Verr. 1, 31 aut nulli aut perpauci dies. Pis. 63 bella aut parva aut nulla. de orat. 2, 305 uno aut pluribus. 3, 182 duo dumtaxat pedes aut paullo plus. Brut. 173 nec enim in quadrigis eum secundum numeraverim aut tertium. 151 nihil aut non fere multum (epist. 13, 2. 14, 4, 1 Att. 7, 3, 5. 13, 29, 2 nihil aut pauca. HOR. epist. 1, 15, 34 nihil aut paulum). Brut. 308 semel aut iterum (SEN. suas. 6, 21). orat. 19 aliquid aut plura. 226 binis

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

aut ternis. part. 37 paulo post aut aliquando futura. top. 54 unum aut plura. Tusc. 2,1 aut pleraque aut omnia (fat. 6). ad Q. fr. 1,1,5 aut nullam aut perexiguam partem. epist. 7,23,2 quattuor aut quinque. 14,19,20 aut Nonis aut postridie. Att. 7,8,3 in uno aut altero die. 9,3,2 quo die ... aut pridie. 13,31,1 aut hodie aut cras (15,13,6. 15,22). CATVLL. 22,4 milia aut decem aut plura. 29,14 ducenties ... aut trecenties. 68,131 aut nihil aut paulo. LVCR. 1,240 minus aut magis indupedita. 4,577 sex ... aut septem. 5,572 nil ... plus aut minus. BELL. Afr. 70,4 non amplius III aut IV milites. SALL. Iug. 109,1 ⟨aut⟩ nullo aut quam paucissimis. hist. frg. 1,107 quinquaginta aut amplius hostium milia. VERG. georg. 1,411 ter ... aut quater. HOR. carm. 3,19,11 tribus aut novem miscentur cyathis pocula commodis. epist. 2,1,189 quatuor aut plures. PROP. 2,24,19 una aut altera nox (2,32,29 LIV. 2,23,15. 4,35,9. 5,6,14 *passim*). OV. epist. 18,86 non minus aut multo non minus. am. 3,6,63 centum aut plures. ars 3,187 tot aut plures. fast. 2,164 aut plus aut medium. LIV. 1,43,1 qui centum milium aeris aut maiorem censum haberent. 8,10,12 signum septem pedes altum aut maius. 37,10,5 aut totam aut maiorem eius partem. 41,23,5 parva aut mediocris. VITR. 3,1,5 undecim aut duodecim. 3,3,11 nona aut decima pars. 8,6,15 duplicia aut triplicia. SEN. suas. 1,5 quosdam minus aut magis osos (us *AB*, usus *V*) veritatem. VELL. 2,29,3 numquam aut raro. VAL. MAX. 4,4,11 nullum aut admodum parvi ponderis argentum. SEN. dial. 4,9,2 singuli aut pauci. 10,1,2 quina aut dena saecula. COLVM. 3,10,20 binos aut fere singulos. *et passim.* *notanda etiam haec*: CELS. 3,5 p. 82 tertiove aut quarto die. PLIN. nat. 27,85 circiter octo aut sex. MART. 1,66,4 non sex paratur aut decem 'sophos' nummis. 6,7,3 aut minus aut certe non plus tricesima lux est. 12,36,1 libras quattuor aut duas. PLIN. epist. 2,13,3 unus aut alter, ac potius unus (*cf.* 4,3,1).

maximam vim servavit aut ... aut, *rarius* aut *simplex, in conclusionibus*: PLAVT. Amph. 782 aut pol haec prestigiatrix multo mulier maxima est aut pateram hic inesse oportet. Persa 580 atqui aut hoc emptore vendes pulcre, aut alio non potes. Pseud. 995 necesse est hodie Sicyoni me esse aut cras mortem exsequi. 1183 quin tu mulierem mi emittis, aut redde argentum. Rud. 778 promisimus carnufici aut talentum magnum aut hunc hodie sistere. Stich. 130. TER. Eun. 219 nam aut iam revertere, aut mox noctu te adige[n]t horsum insomnia. Haut. 279 hic sciri potuit aut nusquam alibi. 325 aut haec cum illis sunt habenda, aut illa cum his amittenda (om- *Bemb.*) sunt. 420 aut ego profecto ingenio egregio ad miserias natus sum, aut illud falsumst. VARRO Men. 129 aut ambos mira aut noli mirare. 83 vitium uxoris aut tollendum aut ferendum est. ling. 5,119 lucerna ... dicta a luce aut quod id vocant λύχνον Graeci. 6,28 nonae appellatae aut quod ante diem nonum idus semper, aut quod ... novus mensis ⟨a⟩ nova luna nonae (-is *codd.*). 8,32 quare aut negandum nobis disparia esse iucunda aut, quoniam necesse est confiteri, dicendum verborum dissimilitudinem ... non esse vitandam. 8,38. 8,82. CIC. inv. 1,72 aut metuamus Karthaginienses oportet .. aut eorum urbem diruamus. Quinct. 5 certe aut apud te ... veritas valebit, aut ... locum ubi consistat reperire non poterit. 73 aut doceas (fin. 4,72 aut doceat) oportet ... aut ... concedas. 88. S. Rosc. 128 aut haec bona in tabulas publicas nulla redierunt ... aut, si redierunt, tabulae publicae corruptae aliqua ratione sunt. div. in Caec. 14 ut aut causa mihi suscipienda fuerit aut officium necessitudinis repudiandum. 70 aut hoc remedium est aegrotanti ... rei publicae ... aut, si ne hoc quidem prodesse poterit, profecto nulla umquam medicina his tot incommodis reperietur. Verr. 3,177 aut hoc contendat numquam esse factum aut omnium tela excipiat necesse est. 3,191. top. 56 dialecticorum modi plures sunt, qui ex disiunctionibus constant: aut hoc, aut illud; hoc autem, non igitur illud. itemque: aut hoc, aut illud; non autem hoc, illud igitur. ac. 2,97 cum dialectici sic statuant, omne, quod ita disiunctum sit, quasi 'aut etiam aut non' non modo verum esse, sed etiam necessarium (*exemplum est* aut vivet cras Hermarchus, aut non vivet). *cf. ibid.* 2,95. fat. 20. 21. ad Q. fr. 1,4,5 aut per te aliquid confici aut nullo modo poterit. epist. 6,7,6 peto a te ne exeat *liber*, aut ita corrigas ne mihi noceat. Att. 16,14,2 praeclare convenit, aut da melius. PVBLIL. A 6 aut amat aut odit mulier, nihil est tertium. LVCR. 1,381 aut igitur motu privandumst corpora quaeque, aut esse admixtum dicundumst rebus inane. VERG. Aen. 2,45 aut hoc inclusi ligno occultantur Achivi, aut haec in nostros fabricata est machina muros ... aut aliquis latet error. 10,629 nunc manet insontem gravis exitus aut ego veri vana feror. HOR. carm. 3,12,2. sat. 2,5,59 quidquid dicam, aut erit aut non (SEN. nat. 2,37,3. 2,38,1 QVINT. inst. 7,1,34. 7,1,36 *saepius*). epist. 1,17,39 hic est aut nusquam quod quaerimus. 1,17,41 aut ... aut. ars 42 ordinis haec virtus erit et venus, aut ego fallor, ut. PROP. 2,8,8 vinceris aut vincis: haec in amore rota est. 4,1,75 certa feram certis auctoribus: aut ego vates nescius aerata signa movere pila. OV. epist. 7,33 *Aeneas Amoris frater habendus est* aut ego ... fallor. 10,112. 15,311 aut erimus stulti. 16,157 aut mihi sic visum est (met. 8,513). 17,32. 19,53. am. 2,13,5 aut ex me conceperat, aut ego credo. met. 1,607 aut ego fallor, aut ego laedor. 9,38 captat aut captare putes. 9,680 aut stetit aut visa est (fast. 6,632). Pont. 1,2,67 aut hoc aut nihil est. 2,8,71 aut ego me fallo ... aut spes ... adest. 3,1,100. trist. 1,8,45. LIV. 1 praef. 11 aut me amor negotii suscepti fallit aut nulla umquam res publica nec maior nec sanctior ... fuit. SEN. contr. 1,1,15 eo vultu vetabas aut mihi ita videbaris. 10,5,16 aut nec caedere licuit aut ⟨et⟩ occidere (TERT. pudic. 5 aut nec illis aut etiam nobis. 9 aut et ... aut quoque). SEN. dial. 3,20,6 aut et bonum erit aut nec magnum. 9,8,4 aut ego fallor, aut. 12,14,1 aut me omnia fallunt, aut. epist. 113,13 singulos habeant oportet *animos*, aut non sunt animalia. 79,7 aut ego te non novi (*cf. l. 46*), aut Aetna tibi salivam movet. PETRON. 44 aut tunc aut numquam. 45 aut hoc aut illud, ⟨...⟩ quod utique. 58 aut tace aut meliorem noli molestare. 141 aut fallor aut. SIL. 8,301. 15,88 aut me praescia mens fallit. QVINT. decl. 301 p. 189,24 aut ego fallor, aut. TAC. ann. 13,21 aut existat ... qui arguat. TERT. nat. 2,5 aut doceant.

non minus valet in minis ('oder sonst'): PLAVT. Aul. 459 i et cenam coque, aut abi in malum cruciatum ab aedibus. Poen. 395 ut tu huic irata ne sis, aut ... capias restim ac te suspendas. 495. 511 ite, aut ite (audite *codd.*) hinc in malam crucem. Rud. 1018 nisi pars datur, aut ad arbitrum reditur aut sequestro ponitur. 1162 placide, aut i [te] in malam crucem. TER. Haut. 996 adduces ..., aut scibis cuius sis. CIC. S. Rosc. 61 restitue nobis ... tuam illam calliditatem ... ⟨aut⟩ confitere ⟨te⟩ huc ea spe venisse quod. Verr. 4,25 aut dabis aut contra edictum fecisse damnabere. CATVLL. 12,9 quare aut hendecasyllabos trecentos expecta aut mihi linteum remitte. 103,1. NEP. Epam. 4,3 argentum huic redde, aut, nisi id confestim facis, ego te tradam magistratui. VERG. ecl. 7,21 aut mihi carmen ... concedite ..., aut ... pendebit fistula pinu. PRIAP. 26,2 aut praecidite seminale membrum ... aut rumpar. OV. am. 1,6,57. met. 10,52 ne flectat retro sua lumina ... aut inrita dona futura. IMP. AVG. Mart. 11,20,7 aut futue aut pugnemus. PETRON. 87 aut dormi aut ego iam dicam patri. STAT. Theb. 7,526 adnuite, aut natum complexa superstite bello hic moriar. 12,102 nequis ... ausit ..., aut nece facta luet. 12,446 cede ... aut ... veniemus in ignes. MART. 12,97,10 sit tandem pudor, aut eamus in ius. QVINT. inst. 7,6,5 liberi parentes alant aut vinciantur. IVV. 3,295 aut dic aut accipe calcem. TAC. ann. 15,5 omitteret potius obsidionem, aut se quoque in agro hostili castra positurum. *in comminationis parte altera qua continetur condicio evitandi mali* ('es sei denn daß'): PLAVT. Amph. 889 non edepol faciam ... quin ego illum ut deseram, aut satis faciat mi ille. Men. 517 non tu abis quo dignus es? aut te piari iube, homo insanissime. CIC. Cluent. 127 duos solos video auctoritate censorum affines ei turpitudini iudicari. aut illud afferant, aliquid sese ... de ceteris comperisse. leg. agr. 2,79 quae est ista superbia et contumelia ..., aut, si hoc ab se dictum negat ..., proferat. PETRON. 58 aut ego me non novi (*cf. l. 10*), aut non deridebis. MART. 11,104,1 uxor, vade foras aut moribus utere nostris.

II **aut** *coniungitur* ***cum aliis particulis disiunctivis***: *numquam veriti sunt nec poetae nec scriptores complura varia componere disiungendi schemata, velut* ENN. trag. 75 quid petam praesidi aut exequar? quove nunc auxilio exili aut fugae freta sim?, *ubi* ve *diiungit enuntiata universa,* aut *enuntiatorum membra. similiter in insequentibus*: PLAVT. Asin. 523 quotiens te votui Argyrippum ... compellare aut contrectare, conloquive aut contui. Mil. 721 si ei forte fuisset febris, censerem emori; cecidissetve ebrius aut de equo uspiam, metuerem ne ibi diffregisset crura aut cervices sibi. Pseud. 543 si sumus con[s]pecti seu consilium umquam iniimus aut si de ea re umquam inter nos convenimus (*quod exemplum iam prope accedit ad usum liberiorem*). CIC. de orat. 1,53 quis ... nescit maximam (-me *pars codd.*) vim existere oratoris in hominum mentibus vel ad iram aut (vel *codd. mutili*) ad odium aut ad dolorem incitandis vel ab hisce iisdem permotionibus ad lenitatem ... revocandis. Cato 57 ubi potest illa aetas aut calescere vel apricatione melius vel igni aut vicissim umbris aquisve refrigerari salubrius. SALL. Iug. 67,3 id misericordiane hospitis an pactione aut (an *codd. praeter P*) casu ita evenerit parum comperimus. *vel repetito* aut: PLAVT. Aul. 57 si hercle tu ex istoc loco digitum transvorsum aut unguem latum excesseris, aut si respexis. Capt. 545 si te fugitat aut oculos tuos, aut si te odit. Curc. 23 numquid tu quod te aut genere indignum sit tuo facis aut inceptas facinus facere, Phaedrome? RHET. Her. 2,10,14 (*p. 1567, 1*) CIC. inv. 1,16 de orat. 1,35 *et passim* (*cf. p. 1567, 18*).

maiore licentia poetae in eodem schemate (potissimum post negationes) commiscent particulas disiunctivas aut, -ve, vel, sive, *ita tamen ut apud vetustiores singula membra non aequali passu incedant*: LVCR. 3,616 in capite aut pedibus manibusve (*cf.* 791 aut ... aut). VERG. georg. 1,93 ne ... ve ... aut. Aen. 1,369 sed vos qui tandem, quibus aut venistis ab oris, quove tenetis iter? 1,413 cernere nequis eos neu quis contingere posset molirive moram aut veniendi poscere causas. 4,112 si Iuppiter unam esse velit Tyriis urbem Troiaque profectis miscerive probet populos aut foedera iungi. 9,406 si qua ... dona ... suspendive tholo aut sacra ad fastigia fixi. 9,485 nec te tua funere mater produxi pressive oculos aut volnera lavi. 10,93 me duce Dardanius Spartam expugnavit adulter? aut ego tela dedi fovive Cupidine bella? 11,791 non exuvias pulsaeve tropaeum vir-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ginis aut spolia ulla peto. HOR. sat. 2, 3, 79 luxuria tristive superstitione aut alio mentis morbo calet. carm. 1, 4, 1 laudabunt alii claram Rhodon aut Mytilenen aut Epheson bimarisve Corinthi moenia vel Baccho Thebas vel Apolline Delphos insignes aut Thessala Tempe. epod. 9, 34 et Chia vina aut Lesbia vel ... metire nobis Caecubum. TIB. 1, 3, 17? PRIAP. 23, 2 quicumque hic violam rosamve carpet furtivumve olus aut inempta poma. 61, 60 non sturnus mihi graculusve raptor aut cornix ... aut ... anser aut corvus nocuit. PROP. 2, 1, 23. 27 *sqq.* OV. ars 3, 251 Semele Ledeve ... *Europeve* ... aut Helene. met. 9, 615 nec ... silices solidumve in pectore ferrum aut adamanta gerit nec. AETNA 102 aut ... 110 sive ... 112 seu ... 114 aut etiam ... 115 sive ...: non est hic causa docenda. GRATT. 237 aut ... aut ... ve. 510. MANIL. 1, 137 seu ... sive ... sive ... seu ... aut. 3, 153. 4, 22 nec ... ve ... aut (SEN. Med. 412. 593). GERM. 578 cadat aut surgat summove feratur in orbe. 585 vel ... vel ... aut ... ve. SIL. 5, 283 ceu ... vel ... aut. 7, 394 hunc ... vel montibus altis, amnibus aut rapidis ... tradam. 8, 566 et quos aut ..., quos aut ... quosve. 16, 32 non ars aut astus belli vel dextera deerat. 16, 175 aut ... aut ... ve. STAT. Theb. 4, 422 haut ... ve ... aut. 6, 608 non ille aut ... ve. *passim.*

audacius etiam poetae in longioribus potissimum enumerationibus admiscent vel c o p u l a t i v a s *voces* -que, et; *tamen apud vetustiores singulae membrorum iuncturae propriam servant vim*: LVCR. 1, 677 quorum abitu aut aditu mutatoque ordine mutant naturam res (*iungas quasi dixerit* numero ordineque mutato). VERG. georg. 2, 258 piceae tantum taxique nocentes interdum aut hederae pandunt vestigia nigrae. 3, 278 in Borean Caurumque aut unde nigerrimus Auster nascitur. 4, 268 proderit et tunsum gallae admiscere saporem arentisque rosas aut igni pinguia multo defruta vel psithia passos de vite racemos Cecropiumque thymum et grave olentia centaurea. Aen. 6, 610 hic quibus invisi fratres ... pulsatusve parens et fraus innexa clienti aut qui ... quique ... quique ..., poenam exspectant. 6, 663. HOR. carm. 3, 27, 2 impios parrae recinentis omen ducat et praegnans canis aut ... lupa ... fetaque volpes. 3, 30, 4. epod. 2, 9 aut ... aut ... que ... aut ... aut ... vel. 2, 30 aut ... aut ... que. PANEG. in Mess. 90 quis tardamve sudem melius celeremve sagittam iecerit aut lento perfregerit obvia pilo aut quis equum celeremve arto compescere freno possit e t *eqs.* OV. Ib. 285 *sqq.* utque ... aut velut ... vel ... sicut ... utque ... aut velut ... aut ut. 297 *sqq.* nec ... vel ... aut *eqs. et passim hoc in carmine.* LVCAN. 2, 362 non ... aut ... que. 5, 553 nec ... nec ... aut ... que ... que. 7, 839 aut ... aut ... que. VAL. FL. 1, 166 neque enim ... aut ... et ... que. 3, 175 nec ... aut ... et. SIL. 7, 390 nil miles et alae iuvere aut densis legio conferta maniplis. STAT. Theb. 4, 510 si non ... nec ... et ... aut ... atque. 7, 347 qui ... aut ... que ... que ... que. silv. 2, 1, 117 Maeonium sive ille senem Troiaeque labores diceret aut casus tarde remeantis Vlixis. 2, 2, 67. 3, 3, 130 ... que ... aut ubi. Ach. 1, 436 nec modus aut ... aut ... aut ... que. MART. 10, 98, 6 ... aut ... que. IVV. 7, 120 ... et ... aut ... aut. 15, 21 ... vel ... et ... aut. 125 nec ... nec ... que ... aut. *passim apud posteriores.*

desunt talia exempla apud **prosarios** *vetustiores, nisi quod semel haec habet* CIC. part. 64 ex cognitionis consultatione ubi sit (consuetudinibus *codd.*) necne sit aut fuerit futurumve sit quaeritur, *ubi facile ex eiusdem verbi formis et ex clausula petitur excusatio* (*cf. tamen* inv. 2, 66 *p. 1567, 66*). *increbrescunt apud eos qui poetarum sermonem etiam alias imitantur et apud minus cultos* (VITR. CELS.). *sic* LIV. 1, 1, 7 unde aut quo casu ... quidve quaerentes. 5, 54, 1 Fidenas ... aut Gabios aliamve quam urbem. 34, 35, 4 nequod inde mancipium regium publicumve aut privatum educeretur. 38, 5, 4 libramenta plumbi aut saxorum stipitesve robustos incutiebant. 45, 25, 2 consules praetoresve aut legati. VITR. 1, 2, 5 *decor* perficitur statione ... seu consuetudine aut natura. 1, 5, 1 viarum munitiones aut opportunitates fluminum seu per portus marinae subvectiones. 1, 5, 8 ubi sunt saxa quadrata sive silex seu caementum aut coctus later sive crudus. 2, 3, 1 ex terra albida cretosa sive de rubrica aut etiam masculo sabulone. 3 praef. 1 artifices ... ⟨etiam⟩si non pecunia sint copiosi seu vetustate officinarum habuerint notitiam aut etiam gratia forensi et eloquentia non fuerint parati. 3 praef. 2 aut ... aut ... seu. 5, 6, 8 aut ... seu. 6, 6, 7 trabes seu limina aut contignationes. 7, 1, 2 de cerro aut fago seu farno. 7, 1, 4. 7, 1, 5. 7, 5, 2. 7, 5, 4. 7, 5, 6 (*bis*). 8, 2, 8. 8, 3, 1. 8, 6, 1. 9, 7, 7 sive ... sive ... sive ... aut etiam. CELS. 2, 2 p. 32 si circa pectus aut cervices aut crura vel genua vel coxas *insudat.* 4, 2 p. 123 qui vel vino vel cruditate vel frigore vel igne aut sole contrahitur. 4, 2 p. 124 aqua calida marina vel certe salsa aut in qua laurus decocta sit. 4, 7 p. 130 vel ... vel ... vel etiam ... aut. 4, 11 p. 134 aut post cursum vehementem vel ambulationem. *ibid.* vel acetum ... aut porri sucum. 5, 10 p. 163 cum ruta vel porro aut lenticula *et alibi talia apud* CELSVM. *etiam haec*: 5, 25, 3 sive coxa sive iecur aut lienis aut latus torquet. SEN. dial. 2, 3, 5 nec secari adamas aut caedi vel deteri potest. nat. 1, 2, 2 lux solis aut lunae vel cuiuslibet sideris. epist. 9, 16 ... vel ... vel ... aut. 73, 1 ... aut ... ve. 108, 20 in his pecudibus ferisve aut aqua mersis. COLVM. 12, 46, 2 aut corvis aut cornicibus aliisve avibus. 12, 59, 4 ... vel ... vel ... aut. 2, 8, 3 hibernis imbribus aut geli⟨ci⟩di⟨i⟩s pruinisve. 2, 2, 11 cupressinis vel pineis aut, si eae non erunt, aliis frondibus. 1 praef. 30 nec Brutum aut Caelium Pollionemve cum Messala et Calvo deterruere ab eloquentiae studio fulmina illa Ciceronis. 4, 13, 2 genista vel ... iuncus aut ulva. 5, 11, 6 libro ulmi vel iunco aut vimine arborem constringito. 7, 6, 7 ... vel ... aut ... vel etiam. 7, 9, 4 vel cum ... aut cum. 8, 15, 4 vel ... aut (11, 3, 50). 9, 1, 7 ... aut ... ve. SCRIB. LARG. 104 ... vel ... aut ... aut ... vel. 186 ... vel ... vel ... aut. PETRON. 109 neque ... obicies vindicabisve aut ullo alio genere persequendum curabis. PLIN. nat. praef. 12 neque admittunt *libri mei* excessus aut orationes sermonesve a[p]ut casus mirabiles vel eventus varios, iucunda dictu aut legentibus blanda. 2, 193 ... aut ... ve. 6, 105 ... ve ... aut. 7, 106. 9, 13 ... aut ... vel. 12, 31 aut ... aut ... vel ... vel. 17, 147 ... aut ... vel etiam. 26, 4 ... vel ... aut etiam. 31, 46 ... aut ... vel ... aut etiam. 34, 133 ... aut ... aut ... aut ... vel. TAC. dial. 28 nec aut ... aut ... vel (*cf. Nipperdey opusc. p. 277*). ann. 1, 13 ... aut ... vel. 14, 33 ... aut ... vel. 14, 38 neque ... vel ... aut quid aliud. 15, 31 ne ... neu ... aut ... ve. *passim, ex. gr. saepissime in* DIG., *ubi etiam* sive *adicitur, velut*: TRYPH. dig. 27, 1, 45, 30 mente capto aut muto sive ventri. VLP. dig. 15, 3, 3, 1 sive ... aut si ... sive. 15, 4, 1, 1. 28, 4, 6, 3 sive ... aut si. 43, 32, 1. 44, 3, 1. PAVL. dig. 35, 2, 1, 7 sive ... sive ... aut etiam si. SOL. 5, 19 seu ... sive ... seu ... sive ... aut ... aut ... vel ... vel ... ve.

multo rarius apud prosarios iungitur c o p u l a t i v a *particula*: CELS. 7, 33 p. 321 gangraenam inter ungues alasque aut inguina nasci. SEN. nat. 1, 2, 7 lapillus in piscinam aut lacum et adligatam aquam missus circulos facit innumerabiles, at hoc idem non faciet in flumine. 2, 32, 5 aquilae ... aut corvo et paucissimis avibus. 3 praef. 5 Philippi aut Alexandri ... ceterorumque. COLVM. 12, 49, 9 si qui adhaerent pediculi foliaque aut surculi. 2, 17, 1 ne stipes aut spinas validiorisque incrementi herbas inesse patiamur. 6, 2, 11 stimulis aut ignibus aliisque tormentis. 8, 14, 9 ne coluber, ne vipera felesque aut etiam mustela possit adspirare. 9, 1, 6 hordeo ... vel adorea farre aut faba, plurimumque etiam vinaceis. 9, 7, 2 ne ascensus lacertis aut anguibus aliisque noxiis animalibus praebeatur. SCRIB. LARG. 170 quorum ... aut ⟨qui⟩ ... et quibus. PLIN. nat. 15, 1 Fenestella *tradit oleam* ... omnino non fuisse in Italia Hispaniaque aut Africa. 18, 293 sarmenta aut palearum acervos et evulsas herbas fruticesque ... incendito. 19, 40 quod in Perside aut Media et Armenia nascitur. 19, 56 conpertumque non aliter quaestuosius censum haberi aut tutius ac minore fortunae iure. 20, 31 radicem eius Dieuches contra iocinoris aut lienis ac lumborum et renium vitia ... dari iubet. 22, 50 pseudoanchusa ... appellata, a quibusdam vero echis aut doris et multis aliis nominibus. 22, 118 nos nec Indicarum Arabicarumque mercium aut externi orbis adtingimus medicinas. 24, 152 bibitur ad difficultates urinae et vesicae aut suspiria praecipitatisque ex alto. 34, 114 excellentis remedii contra initia glaucomatum et suffusionum, contra caligines aut scabrities et albugines et genarum vitia. 37, 130 vitia earum *gemmarum* languor aut alienis turbari coloribus et quae ceterarum. QVINT. inst. 11, 1, 84 quid aliud ei quam gemitus aut fletus et exsecratio vitae conveniat? TAC. ann. 4, 29 robur et saxum aut parricidarum poenas minitantium. hist. 2, 93 miles ... in porticibus aut delubris et urbe tota vagus. dial. 21 nisi forte quisquam aut Caesaris ... aut Bruti ... ceterosque eiusdem lentitudinis ... libros legit (*cf.* ann. 14, 49 ceterive) *et alibi.*

plane alius generis sunt a n a c o l u t h a (*Madvig, Cic. fin. excurs. 1, 3*): CIC. Brut. 53 quis enim putet aut celeritatem ingeni L. Bruto ... defuisse? ... videmus item ... M. Valerium dictatorem dicendo sedavisse discordias ..., ne L. Valerium quidem Potitum arbitror non aliquid potuisse dicendo. orat. 229 ne aut (*sic codd., pergit* 231 ut neque ... neque). fin. 4, 77 quasi vero aut ... et quasi. fat. 5 (*v. supra p. 1565, 64*). Tusc. 2, 33. off. 1, 9 aut ... dubitant ..., tum autem aut anquirunt aut consultant .... tertium dubitandi genus est, cum. epist. 6, 3, 4 (?). LVCR. 6, 715 aut quia .... 724 est quoque uti. PROP. 2, 22, 43 aut si es dura nega, sin es non dura, venito. LIV. 2, 24, 5 nec, si ..., aut ... nisi ..., neque. 10, 8, 3 nec aut tunc ... et nunc 38, 26, 7 nec aut ... et. VITR. 2, 4, 2 de fluminibus aut e glarea ..., non minus etiam de litore marino. CELS. 2, 5 p. 35 ubi ... aut ubi ... aut ubi ... aut ubi ... item si ... si ... aut si ... aut si. VLP. dig. 7, 1, 33, 4 et aut fundi est usus fructus legatus .... 7 sed si aedium usus fructus legatus est. 26, 10, 3, 5 aut ... quod si. 36, 1, 38 aut re ipsa ... sed et si verbo. *alio ordine*: CIC. top. 93 nam et negantur saepe .... 94 a⟨u⟩t ... incurrunt status.

III **aut** *augetur variis adverbiis*: **aut adeo**: [*aliter* PLAVT. Amph. 169.] PLAVT. Men. 827 ⟨quid debeo⟩ tibi aut adeo isti? TER. Hec. 524 Phorm. 932 PLIN. nat. 14, 22. 35, 138. *v. sub* adeo *I p. 614, 20.* **aut certe**: CIC. Flacc. 102 diem vere natalem huius urbis aut certe salutarem. Verr. 4, 110 aut damnum aut certe non magnum lucrum fecisse decumanos. Catil. 2, 11 poenam ... aut instare iam plane aut certe appropinquare. Mur. 2 Balb. 43 Planc. 49 Mil. 43 Phil. 2, 41. 10, 13 qui iam aut captus est ... aut certe homo verecundus in Macedoniam non accedit. dom. 134 qui aut nihil dixit nec fecit omnino ... aut, si dixit aliquid ..., certe nihil rite ... perfecit. prov. 33 a gentibus aut inimicis ... aut infidis aut in-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cognitis aut certe immanibus. de orat. 1, 92 aut falso aut certe obscura opinio. 1, 125 aut aeterna ... aut certe diuturna. 2, 206. 2, 346 Brut. 254 orat. 11. 136 aut omnes aut certe plerasque. top. 64 rep. 2, 28. off. 2, 50 semel ... aut non saepe certe. ad Q. fr. 2, 14, 2. epist. 2, 3, 1 aut ... aut certe. 4, 7, 2. 4, 9, 4. 7, 5, 1. 9, 9, 1. 9, 16, 1 ut ... aut liberarem te ista cura aut certe levarem. 13, 4, 2. 13, 8, 1 Q. CIC. pet. 5 PROP. 3, 21, 29 OV. met. 7, 13. 11, 478. 13, 57. 14, 176. 15, 461 LIV. 2, 1, 4. CELS. 1, 3 p. 21 neque sub divo noctu dormire aut certe bene operiri. SEN. dial. 10, 18, 5 septem aut octo certe dierum cibaria. *passim. corruptus locus* CIC. Att. 2, 21, 6 aut certe ... aut etiam. *nota etiam*: CAES. civ. 1, 85, 10 aut cum honore aliquo aut certe sine ignominia. 2, 31, 5 aut omnino falsa aut certe minora opinione. CELS. 4, 16 p. 142 ulcera aut omnino non sanescunt aut certe cicatricem vix recipiunt. QVINT. inst. 4, 1, 27 aut omnino repellere aut certe minuere. POMP. dig. 1, 2, 2, 43 primum locum aut pro certo post M. Tullium. *crebrum* aut certe *in* SCHOL. *ut altera afferatur interpretatio* (*praecedit aut deficit* aut), *etiam talia* SERV. Aen. 1, 77 explorare: deliberare, ... aut certe aperire vel pensare ... aut certe 'explorare' explanare; aut certe statuere, an. 1, 89 aut certe ... aut. 1, 133 aut ... aut certe ... aut certe. 2, 721 aut ... aut certe ... vel. 6, 22 aut ... aut ... aut r e v e r a ... aut certe. 6, 468 ... vel ... aut certe. **aut dumtaxat**: VLP. dig. 42, 8, 6, 12 ut restituat quod ad se pervenit aut dumtaxat de peculio damnetur. **aut etiam**: TER. Ad. 146 si augeam aut etiam adiutor sim eius iracundiae, insaniam profecto cum illo. Haut. 132 quem pariter uti his decuit aut etiam amplius. RHET. Her. 4, 20, 28 si una aut etiam altera syllaba est alterum brevius. CIC. inv. 2, 65 utrisque aut etiam omnibus. Verr. 4, 194 ~~HS~~ binis aut etiam ternis. 6, 80. 6, 171 Caecin. 63 Rab. perd. 19. Catil. 2, 12 homo ... timidus aut etiam permodestus. 2, 19 se consules ac dictatores aut etiam reges sperant futuros? Sest. 89. Phil. 13, 26 Censorinum ... aut Ventidium aut etiam ipsos Antonios. Verr. 4, 39 aut amplius etiam. 4, 137 aut illum etiam ipsum. 5, 51 aut si quid etiam. Marcell. 25 aut si tibi etiam. Verr. 5, 14 qui aut non minoris aut etiam pluris emerint. Flacc. 71 har. resp. 7. 24 Cael. 23 Balb. 27. Pis. 57 aut non appetentem aut etiam recusantem. Verr. 3, 170 aut scribae istius aut Timarchidi aut etiam isti ipsi. 5, 25 dom. 31. Planc. 43 (*v. p. 1574, 25*). Verr. 4, 198 aut ... aut ... aut ultro etiam. de orat. 1, 76 (*v. p. 1574, 26*). 1, 91. 1, 139 aut ... aut ... aut etiam ... aut, quod nonnulli addunt. 1, 174 quinqueremes aut (autem *pars codd.*) etiam maiores gubernare. 2, 38. 2, 72. 2, 90. 2, 135. 3, 58. 3, 71 aut hunc etiam. 3, 198 terna aut bina aut nonnulli singula etiam verba dicebant. 3, 220. Brut. 15. 82 aut ... ⟨aut⟩ ... aut etiam. 180. 185. 193 a mediocri aut etiam malo. orat. 11. 72. 129 mediocres aut multo etiam minus. epist. 11, 28, 2 neque bellum umquam civile aut etiam causam dissensionis probavi. VARRO rust. 1, 2, 23 non enim, siquid propter agrum aut etiam in agro profectus domino, agriculturae acceptum referre debet. 1, 7, 7 non possunt vivere nisi in loco aquoso aut etiam aqua. 1, 16, 3 oppida aut ⟨vici in⟩ vicinia[e] aut etiam divitum copiosi (-sae *cod.*) agri. 1, 43. 1, 51, 2 aream ... muniunt lapide aut etiam faciunt pavimentum. 2, 6, 5 *greges* diducuntur ad molas aut ad agricultuam ... aut etiam ad arandum. 3, 16, 30 cum iam evolaturae sunt aut etiam inceperunt *apes*. LIV. 24, 32, 1. CELS. 4, 32 p. 159 uno aut etiam altero die. *passim. nota ordinem*: CIC. Att. 4, 18, 5 si aut amor in te est nostri (non *M*) ac tuorum aut ulla veritas aut si etiam sapis. *habent etiam poetae, velut* LVCR. 1, 1012. 3, 46. 3, 1067 (..., aut ..., aut etiam ...). 4, 339. 4, 936 (aut ... aut etiam ... aut ... aut). 5, 359. 5, 701. 6, 1128. 6, 1198. 6, 1202 AETNA 114. 311 HOR. sat. 1, 3, 36. 39. 2, 3, 122. epist. 2, 2, 165 trecentis aut etiam supra nummorum milibus. TIB. 2, 1, 85 clam sibi quisque vocet. aut etiam sibi quisque palam. OV. epist. 14, 41 aut sic aut etiam tremui magis. met. 9, 623 Pont. 3, 4, 12. LAVS Pis. 207 *passim. eodem fere sensu* aut iam: DRAC. laud. dei 2, 294 aut bellator aquas aut iam pirata vagatur. **aut item**: CIC. Caecin. 96 me tuum aut item te meum servum esse. **aut quidem**: PLAVT. Most. 944 quid ais? an iam vendidit aedis Philolaches? aut quidem iste nos defrustratur senex. TER. Hec. 306 magnum nescio quid necesse est evenisse ... :: [h]aut quidem hercle parvom. Phorm. 425 omnia haec illum ... putato dicere, aut quidem cum uxore hac ipsum prohibebo domo. CIC. epist. 7, 33, 1 aut nihil sumus aut nobis quidem ipsis displicemus. Att. 16, 11, 6 kal. Ian. erit fortasse praesidio, aut quidem ante depugnabitur. CAES. or. frg. (Suet. Iul. 66) mihi credant ..., aut quidem vetustissima nave impositos ... iubebo avehi. **aut sane**: CIC. Scaur. 15 testis ... Afer aut Sardus sane. Brut. 21 relaxa modo paullum animum aut sane, si potes, libera. **aut saltem**: CAES. civ. 1, 6, 2 uti eum defendant aut sequantur saltem. SEN. epist. 8, 4 ne resistere quidem licet ... aut saltim rectis aut semel ruere. PLIN. nat. 19, 33 nullis ... fibris aut saltem capillamentis. QVINT. inst. 6, 5, 1 ut ne a sententiis quidem aut verbis saltem singulis possit separari. 10, 1, 127 decl. 338 p. 333, 12. *nota*: QVINT. inst. 3, 11, 26 ut intueamur semper aut c e r t e, si digressi fuerimus, s a l t e m respiciamus. **aut modo**: PLAVT. Cas. 1001 si umquam posthac aut amasso Casinam aut occepso modo, ne ut (*i. nedum*) eam amasso ..., nulla causast quin ... me ... verberes.

aut omnino: LVCIL. 374 (*periit membrum prius*) aut forte omnino ac fortuna vincere bello. CIC. inv. 1, 16 cum aut quem aut quicum aut quomodo aut apud quos aut quo iure aut quo tempore agere oporteat, quaeritur aut omnino aliquid de commutatione aut infirmatione actionis agitur. 1, 79. 1, 81. 2, 53. Verr. 3, 69 quod metuendum aut omnino quod dubitandum videretur. Phil. 2, 111 respondebisne ad haec? aut omnino hiscere audebis? Sest. 32 nullum conlegium aut concilium aut omnino aliquod commune consilium. har. resp. 18 delecter aut utar omnino. Phil. 3, 4 cui tandem nostrum aut cui omnino bono pepercisset. 11, 3. Verr. 3, 87 hortos aut suburbanum aut locum omnino ... nullum. dom. 91 si tum consules aut fuissent in republica aut omnino non fuissent. Sest. 140. dom. 14 quasi vero ego aut ... praefuissem aut ... tenerem aut in isto genere omnino quicquam aut curatione aut potestate valuissem. de orat. 1, 39. 2, 347. 3, 187 Brut. 56. 65 Catonem ... quis legit? aut quis novit omnino? 194 quis ... quicquam politius aut elegantius aut omnino melius aut expectaret aut posse fieri putaret? orat. 19 quem numquam vidit Antonius aut qui omnino nullus umquam fuit. top. 50. fin. 5, 33 (*vide Madvig p. 663*). *passim.* CAES. Gall. 1, 27, 4. 1, 34, 4 aut Caesari aut omnino populo Romano. PLIN. nat. 10, 35. 22, 60. *passim.* PLIN. nat. 18, 364 aquaticas aut in t o t u m volucres. SCAEV. dig. 36, 1, 81 aut o m n i m o d o (PAVL. dig. 23, 5, 3, 1). **aut pol** PLAVT. Amph. 782 *v. p. 1569, 32.* **aut vero**: CIC. inv. 2, 65 post autem adprobata quaedam a consuetudine aut vero utilia visa legibus esse firmata. Planc. 43 quem iudicem ex illis aut tacitum testem haberes aut vero etiam excitares? de orat. 1, 76 si quis esset aut si etiam umquam fuisset aut vero si esse posset. 1, 36 aut ... aut vero ... aut ... aut. nat. deor. 2, 115 haec omnis discriptio siderum ... ex corporibus ... temere cursantibus potuisse effici cuiquam sano videri potest? aut vero alia quae natura mentis et rationis expers haec efficere potuit? DON. Ter. Ad. 3, 2, 1. 3, 3, 28 aut ... aut vero (ANON. Vales. 12, 62). AVG. civ. 3, 18 neque enim vel ... aut vero. 6, 4 p. 250, 26 quasi ... aut vero etiam. 14, 11 p. 29, 12. 15, 27 p. 117, 5. 20, 17 p. 445, 17. 21, 18 p. 522, 30. **aut utique**: [PLAVT. Mil. 1130 *codd.*] SEN. benef. 6, 19, 1 fecit ... sua causa aut utique non mea. PLIN. nat. 6, 106 mense Aegyptio Tybi incipiente ... aut utique Mechiris Aegyptii intra diem sextum. 17, 138 trimae aut utique quinquenni. 17, 215 plena a⟨u⟩t crescente ut⟨i⟩que *luna*. 23, 117 si ... dentur ... aut utique ostendantur. SOL. 20, 13 aut ... aut utique.

aut contra: CIC. inv. 2, 18 alicuius retinendi ... commodi aut contra reiciundi ... incommodi causa. 2, 21 cum aut id quod bonum est malum putant, aut contra quod malum est bonum. NIGID. Gell. 9, 12, 6 GRATT. 119 PLIN. nat. 17, 228. 242 QVINT. inst. 1, 2, 18. 1, 5, 68. 2, 5, 15. 5, 10, 64. 5, 10, 80. 8, 6, 10. PAVL. dig. 20, 4, 16 aut contra si. PLIN. nat. 10, 113 aut e c o n t r a r i o (AVG. civ. 15, 27 p. 116, 25). PLIN. nat. 32, 22 aut r u r s u s. QVINT. inst. 9, 4, 72 (uisus *codd.*). TAC. hist. 1, 1 libidine adsentendi aut rursus odio. 3, 52 ann. 2, 39. AVG. civ. 21, 14 p. 517, 11 aut ... aut rursus. **aut magis**: OV. met. 15, 773 bellaque cum Turno gerere aut, si vera fatemur, cum Iunone magis. VEN. FORT. carm. 7, 18, 18. **aut potius**: CIC. Verr. 4, 113 erravit aut potius insanivit Apronius? 4, 173 quae est ergo ista ratio aut quae potius ista amentia? Sest. 35 proditores aut potius apertos hostis. Phil. 10, 9. or. frg. A V 5 quid est negare ausus aut potius quid non confessus? p. red. in sen. 19 Sest. 29. orat. 27 quis eum ferret aut potius quis non iuberet auferri? leg. 1, 40 off. 3, 83. 101 Cato 35 Tusc. 1, 23. ad Q. fr. 1, 1, 19 hominis ne Graeci quidem ac Mysi aut Phrygis potius. 1, 4, 5 Att. 4, 1, 1. 4, 1, 2 conspectum aut potius complexum mihi tuum defuisse. 8, 8, 1 id demum aut potius id solum esse miserum, quod turpe sit. 13, 6, 4 IVV. 6, 489. PS. APVL. Ascl. p. 19 non multa aut potius unum. SEDVL. carm. pasch. 1, 281 risimus aut potius tales deflevimus actus (*at prosa oratione* vel potius op. pasch. 1, 27 p. 191, 5).

aut fortasse: CIC. leg. agr. 2, 51 non fuit tam diligens quam est Rullus, aut fortasse emptorem ... reperire non potuit. [Flacc. 82 *corruptum.*] Att. 13, 36, 2 dati igitur iam sunt, nec tibi integrum est .... aut fortasse litterae meae te retardarunt. SEN. dial. 4, 30, 1 aut ... aut fortasse. nat. 6, 7, 5 aut fortassis. 7, 30, 4 epist. 66, 1 STAT. Theb. 11, 352. AVG. civ. 3, 13 p. 111 aut fortassis. 19, 23 p. 393, 24 aut fortasse. 22, 29 aut fortasse etiam. CASSIAN. c. Nest. 7, 19, 5. a u t f o r t e: LVCR. 2, 84 aut gravitate sua ferri primordia rerum aut ictu forte alterius. LIV. 23, 3, 3 nec quidquam raptim aut forte temere egeritis. PLIN. nat. 11, 54 si qua lassata defecit aut forte aberravit. 24, 157 VAL. FL. 7, 182 QVINT. inst. 9, 4, 49 TAC. ann. 4, 69 PAPIN. dig. 50, 1, 13 ITIN. Silv. 25, 1. AVG. civ. 3, 14 p. 113, 24 *et passim.* STAT. silv. 2, 6, 100 a u t ... f o r s a n. TERT. ieiun. 11 a u t ... f o r s i t a n (OROS. 4, 17, 8).

aut denique: CAEL. or. frg. Quint. 11, 1, 51 ne cui vestrum ... mens aut vultus modestior aut vox immoderatior aliqua aut denique, quod minimum est, iactantior gestus fuisse videatur. RHET. Her. 2, 5, 8 quaeretur, num ..., num ..., aut denique num. 4, 5, 8 neque sua protulerunt neque unius alicuius aut denique duorum, sed ab omnibus ... exempla sumpserunt. CIC. inv. 2, 22. 2, 30. leg. agr. 3, 3 adimi Sullanos agros vobisque dividi aut denique minui privatorum possessiones. dom. 48. Cluent. 185 ne in extrema quidem aut media

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

aut aliqua denique parte quaestionis. S. Rosc. 8 aut causa criminis aut facti suspicio aut quaelibet denique vel minima res. Arch. 12 aut ... aut ... aut denique (Planc. 40). Verr. 2, 101 aut ... aut ... aut ... aut denique. de orat. 2, 17 aut ... aut ... aut ... aut (*huic subiecta partitio per* vel ... vel) ... aut denique (*huic subiecta alia per* aut ... aut). part. 42. epist. 1, 2, 4 aut ... aut ... aut denique. 4, 14, 1. 5, 16, 3. LVCR. 5, 858 aut ... aut ... aut denique. CAES. Gall. 2, 33, 2. HOR. sat. 1, 2, 133 ne nummi pereant aut puga aut denique fama. LIV. 8, 21, 6 ullum populum aut hominem denique. SEN. benef. 7, 9, 5 quo defendi aut corpus aut denique pudor possit. QVINT. inst. 1, 5, 5 aut ... aut ... aut ... aut denique. 6, 3, 111 ... aut ... aut denique. SCAEV. dig. 32, 35, 3. APVL. apol. 96 aut coram aut denique in testamento. TERT. scorp. 5. **aut postremo**: PLAVT. Asin. 49 cur hoc ego ex te quaeram? aut cur miniter tibi ...? aut cur postremo filio succenseam? RHET. Her. 4, 8, 12 qui violassent ... constuprassent, volnerassent (viol- *codd.*) aliquem aut postremo necassent.

aut summum: CIC. Quinct. 78 biduo aut summum triduo. Verr. 3, 129 unum aliquem diem aut summum biduum. 4, 201 duo milia nummum aut summum tria. Mil. 12 quattuor aut summum quinque. 26 triduo ... aut summum quadriduo. epist. 14, 3, 5 ex primis aut summum secundis litteris tuis constituere poterimus, quid nobis faciendum sit. Att. 13, 21, 2 hodie aut summum cras. LIV. 21, 35, 9 uno aut summum (-o *codd.*) altero proelio. 33, 5, 7 duo aut summum tres. 34, 32, 6. 44, 38, 7. LIV. 33, 5, 9 trium aut cum plurimum quattuor. COLVM. 5, 5, 3 binos pedes aut plurimum ternos. COLVM. 5, 6, 18 pedum sex aut minimum quinque. PETRON. 113 aut, quod minimum est. 114 aut, quod ultimum est. PLIN. nat. 2, 78 Veneris sexaginta novem aut, cum minimum, quinquaginta duobus *diebus*, Mercuri tredecim aut, cum plurimum (25, 121), septemdecim. QVINT. inst. 11, 1, 51 aut ... aut ... aut denique, quod minimum est. PLIN. nat. 18, 56 quattuor aut quinque tardissime diebus. IVV. 12, 59 digitis a morte remotus quattuor aut septem, quae sit latissima, taedae.

IV *neglegentius posita vel* **recentiora**: *loco* **an** *voculae positum* (*cf.* QVINT. inst. 1, 5, 50 et 'an' et 'aut' coniunctiones sunt, male tamen interroges 'hic aut ille sit'). *non recte* PLAVT. Most. 681 videndumst primum, utrum eae velintne an non velint *cod. Ambr. exhibet* velint aut non velint. *atque alieni sunt loci ut* RHET. Her. 4, 29, 40 CIC. inv. 1, 17 de orat. 1, 233. *nec vero dubitandum de hoc* VARRO ling. 7, 32 dubitatur ... in hoc, utrum primum una 'canis' aut 'canes' sit (sic *F*) appellata. *item postea* VLP. dig. 40, 12, 7, 5 disceptatur, utrum ex libertate in servitutem aut contra agatur. 45, 3, 11 utrum adiectio inutilis est aut (an F^2) tota stipulatio utilis non est? HERM. vis. 3, 4, 3 cogitant ... utrumne (si *Pal.*) ... aut non (an ne *Vat.*). IREN. 2, 14, 7 utrum ... aut. HIER. epist. 36, 1 utrumne ... aut (FVLG. myth. 2 praef.). AVG. civ. 3, 6 nec ... interest utrum ... aut (GREG. TVR. Mart. 2, 26). [MANIL. 4, 23 aut *solus Gembl.*, ad *vel* at *alii*, an *Bentley*.] PLIN. nat. 30, 104 experiendi ... anne aranei ... tela cum ipso ... inposita ... prosit aut ipse calamo adalligatus ... item lacerta adalligata. TERT. carn. 8 nihil ... interest, aut ... excogitent ... aut ... agnoscant (*pro* utrum ... an). *apud recentiores saepe pro* ἤ *versum*: ITALA gen. 37, 32 (Ottob. Lugd.) cognosce si tunica filii tui est aut non (ἢ οὔ, VVLG. an non). num. 11, 23 (Monac. Lugd.) scies si ... aut non (ἢ οὔ, *om.* VVLG.). gen. 27, 21 (Lugd., *item* Hil. myst. p. 14, 32) ut palpem te.... si tu es filius meus Esau aut non (ἢ οὔ, an non VVLG.). Ios. 5, 13 (Priscill. tract. 1, 37) noster es aut (ἤ, an VVLG.) adversariorum? LVCIF. Athan. 1, 16 quem vis imitemur, tene aut David? RVFIN. Adamant. 2, 1. 2, 7. 2, 8. 2, 9 (*praecedit* an). 2, 12. AVG. epist. 238, 22 quid sit maius, verum aut (an *edd.*) veritas? ITALA Rom. 8, 35 (Hil. in psalm. 65, 5) quis nos separabit a caritate dei? tribulatio an angustia aut persecutio aut ... aut ... aut (*semper* ἤ, *semper* an VVLG.). *in quaestione simplici* (*cf. iam* TER. Ad. 396 sinerem illum? aut non sex totis mensibus prius olfecissem?). COMM. instr. 1, 7, 4 aut Iovis in stella credatur? 1, 7, 7. 1, 29, 18 aut tu regis omnia forte? (apol. 80. 453 ENNOD. epist. 7, 31 *passim*). LVCIF. Athan. 1, 41 aut numquid ... negabitur (1, 26 non conv. 4 PRISCILL. tract. 3, 72 CASSIAN. c. Nest. 7, 4, 5 *et passim*). 2, 8 p. 162, 2 aut si non est (*fere i. q.* an non est) Auxentius ... Arrianus? AVG. civ. 5, 17 p. 222 aut vero (22, 6 p. 563, 10 serm. 30, 4. 8, 8 aut vere). HERM. Pal. vis. 1, 1, 8 aut non (ἢ οὔ) tibi videtur? (RVFIN. Adamant. 1, 27. 2, 8 aut non ita est? 2, 16 PASS. Perp. 17). aut *fere i. q.* **et** (*haud raro sic legitur, at rarius hercle quam indices editorum solent praedicare*): COMM. instr. 1, 16, 8 deciperis vane, qui Manes quaeris orare et qui fabricantur dominos tibi nuncupas esse. aut feminas quoque nescio quas deas oratis. 1, 17, 8 dum ... aut cum. VIGIL. TRID. ad Ioh. 8 p. 556ᵇ duxit ad vitam aut induxit ad gloriam. PELAGON. praef. p. 29, 10 curas aut medicinas (13 et). aut ... aut *paene i. q.* et ... **et**: LVCIF. moriend. 9 p. 302, 18 adverte, Constanti, stetisse aut illos beatos martyres ... aut hos quos adhuc interficere non valuisti contra te inmanem feram. ITALA Iob 40, 22 (Priscill. tract. 1, 12 p. 11) tu adduces ... aut ... aut ... et. *hunc usum pravum admodum viguisse luculentus testis est* EDICT. imp. Iustin. (*a. 531*) cod. Iust. 6, 38, 4 cum quidam sic vel institutionem vel legatum ... scripsisset 'ille vel (*lege* aut) ille heres mihi esto' vel 'illi aut illi do lego' vel 'dari volo' vel 'illum aut illum liberum' vel 'tutorem esse volo' vel 'iubeo', dubitabatur utrumne inutilis sit huiusmodi institutio ... an occupantis melior condicio sit, an ambo in huiusmodi lucra vel munia vocentur et an secundum aliquem ordinem admittantur, an uterque omnimodo .... itaque nobis visum est omni huiusmodi verbositate explosa coniunctionem 'aut' pro 'et' accipi ut videatur copulativo modo esse prolata et magis sit παραδιάζευξις ut et primam personam inducat et secundam non repellat. *vide et sequentia.* (aut ...) aut *pro* **sive** ... **sive** *saepe apud recentiores, velut* ENNOD. dict. 21 p. 489, 27 incurram aut ... exhibeam, una condicio est. epist. 8, 27 p. 249, 8 tale factum, aut studio aut neglegentia evenerit, non probatur. *item explicandum* ITIN. Anton. Plac. rec. A 34 aut invenerit aut non invenerit, noluit nobis dicere. aut *pro* **vel** '*sogar*': VIRG. gramm. epist. 1 p. 116, 24 H. (2 p. 128, 15 ?). [SIDON. epist. 5, 17, 1 *delendum est alterum* vix.] *male versum* ἤ *pro* **quam**: IREN. 2, 26, 1 melius est ... nihil omnino scientem quempiam ... credere ... aut per huiusmodi scientiam inflatos excidere a dilectione. *cf.* PAPYR. Amherst. 2, 26 II 32 serenae magis aut (πρᾶον εἶναι μηδέ). *V.*

Auta *v.* Auctus. **Autaberna** *v.* Zautaberna.

Autacae, -ārum *gens Sarmata.* PLIN. nat. 6, 21 Autacas.

autachātes *v.* antachates.

Autaei, -ōrum *gens Arabiae et Aegypti, Agatharchidae* Αὐταῖοι. PLIN. nat. 6, 158. 167. 168. *v. D. H. Müller, PW. II 2593.*

Autaleī *v.* Augilae.

Autarcēs, -is, *Αὐτάρκης, cogn. vir.* INSCR. Ephem. epigr. VIII (add. Corp. II) 305 (*in Baetica, aevi Hadrianei*) Autarces Sabina⟨e⟩ Aug. n̄. lib. XIV 1701 (*Ostiae*) aream sibi concessam a Iulia Tyche tutore auctore T. Flavio Autarche. **Autarcius**, -ī *signi modo fictum.* CORP. XII 832 (*Arelate, saec. II/III, pro christiano habuit editor, recte puto, de aetate tamen dubitaverim*) Iuliae Luc. filiae Tyraniae ... Autarcius nurui, Laurentius ucxori.

Autariātae *v.* Auderiatae. **Autaricus** *v.* Atracius *sub* Atrax.

Autaridae *v.* Ausaritae.

Autē, *Αὐτή, nisi tamen est* Aucta *cogn. mul.* CORP. VI 17580 d. m. Fabia Aphrodisia Cocceia Sabina Cocceia Aute Synistor b. m. f. *Diehl.*

Auteī *v.* Autaei. **Autēius** *v.* Autius.

? **Auteloius** *cogn. vir. corrupt.* CORP. V 5619 (*in agro Mediol., periit*) L. Cassio Auteloio l. f. *Ihm.*

autem *particula* [*cf. c. osc.* avt '*sed, autem*', *gr.* αὖ, αὖτε, αὖτις. *Th.*]. *quas per notas librarii* autem *scripserint, docet Traube, Neues Archiv für ältere deutsche Geschichtskunde XXVI p. 233 sqq. v.* NOT. Tir. 2, 40 NOT. laterc. gramm. IV 277, 3. 288, 2. 304, 11. 317, 38. 335, 13. 347, 13. GLOSS. δέ. II 269, 5 δή ast[i] autem. 266, 55 δὲ ast, at, autem, ceterum, certe, verum. *cf.* PAVL. FEST. p. 6 *sub* ast *p. 942, 83.* PRISC. gramm. III 287, 2 δή coniunctio tam completiva quam confirmativa invenitur apud illos ..., quomodo apud nos ... autem. 102, 12. *inter* expletivas *coniunctiones ponunt* ASPER gramm. suppl. 57, 20 PETR. gramm. suppl. 169, 6, *inter* subiunctivas ASPER gramm. suppl. 57, 28, *cf.* praef. CCXXIX, 8. aute: CORP. XIV 1153, 11. I 211 (= XI 1143). INSCR. Notiz. degli scavi 1890 p. 343. attem *in arula Africana* CARM. epigr. 1239, 5 (*v. adn. Bücheleri*). audem: PAPYR. Berol. 628ʳ II 5. hautem: GALEN. alfab. 64. *satis rara in prisca latinitate frequentissime usurpatur inde a* CIC., *qui usum particulae in periodis conformandis excoluit. in sententiis conectendis frequentant technici scriptores, vitant historici quidam* (*imprimis* TAC.): CIC. *plus 4100ies, in script. phil. fere 1750ies, in epist. et script. rhet. fere 900ties locis, in orat. fere 650ies, in carm. 10ies; apud* ICTOS *et in* VVLG. *plus 3000ties*, AVG. civ. *fere 1400ies*, PLIN. nat. *fere 1000ies, 700ties fere locis* VITR. SEN. phil., *550ies fere* QVINT., *400ties* CELS. COLVM. (*deest in l. 10*), *250ties* LIV. GAIVS inst. TERT. Vind. I, ITIN. Silv. *fere 175ies*, VAL. MAX. *fere 150ies*, *plus 100ties* SEN. rhet. SCRIB. LARG. SVET. APVL. (PS. APVL. *66ies*), *97ties* PAVL. FEST. PLIN. min., NEP. *90ies*, ASCON. *73ies*, CVRT. *68ies*, PETRON. *60ies*, CAES. *59ies* (HIRT. *14ies*, BELL. Alex. *21ies*, BELL. Afr. *26ies*, BELL. Hisp. *ter*), FRONTIN aq. *35ies*, VELL. *33ies*, TAC. *32ies* (dial. *23ies*, ann. *5ies*, *binis* Germ. et hist., *deest in* Agr.), VARRO rust. *21ies*, ling. (*in l. 9*) *5ies*, RHET. Her. *22ies*, SALL. *21ies*, MELA *16ies*, Q. CIC. pet. *13ies*, FLOR. *11ies*, RVT. LVP. *10ies*, CALP. decl. *bis*, CATO agr. *semel* (*item in* or. frg.). *raro particula, quippe quae dactylis parum apta, legitur apud poetas* (*praeter comicos* PLAVT. *144ies et* TER. *62ies*): COMM. *49ies*, STAT. *42ies* (*bis in praef. pros.*), VERG. *34ies*, VAL. FL. *19ies*, LVCR. *17ies*, IVV. *12ies*, SIL. PHAEDR. *9ties*, VARRO Men. *7ies*, OV. *6ies*, LVCIL. *5ies*, *quaternis* CATVLL. MANIL., *ter* HOR. (*in* epist.), *binis* CIRIS MART. (*semel in praef. pros.*), *singulis* AETNA LYGD. PROP. EPICED. Drusi SEN. trag. *deest apud* TIB. GRATT. GERM. LVCAN. PERS. HOMER. *poetae dactylici plerumque in thesi primi* (CIC. Arat. 55 *al.*) *vel arsi ultimi pedis* (LVCIL. 1018 *al.*), *rarius in medio versu, in thesi 2.* (LVCIL. 1025 *al.*) *vel 3.* (AETNA 554. IVV. 7, 217) *pedis, in arsi 4.* (LVCR. 4, 1058 *al.*), *rarissime 3.* (STAT. Theb. 5, 656. 8, 50) *pedis ponunt. in usu fuit ab antiquissimis usque ad recentissima tempora linguae latinae, neque tamen abiit in linguas romanicas.*

de **positione**: *quasi encliticum post primum, paulo rarius se-*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cundum coli verbum ponitur. si duo praecedunt vocabula, plerumque arte cohaerent ita ut quasi pro uno posita esse videantur. eiusmodi exempla sunt: praep. c. nomine coniuncta, ex. gr. CIC. Brut. 48 in orationibus autem. 325 in dicendo autem; *perraro* autem *ponitur post praepositionem ipsam, sicuti post* cum: CIC. orat. 154 dicitur cum illis, cum autem nobis non dicitur, sed nobiscum; infra: CIC. nat. deor. 2, 52; post: CIC. Tim. 26 BELL. Afr. 59, 3 NEP. Eum. 13, 1 SVET. Iul. 46 Dom. 13 EXC. barb. p. 240, 20 Fr. p. 240, 23. 276, 4. 280, 1; contra: CIC. off. 2, 8; secundum: VITR. 5, 6, 8 TERT. pudic. 17 AVG. civ. 14, 8 p. 16; circum: VITR. 10, 2, 4; adversus: ITALA Iob 4, 18 (Clem. ad Cor. 39); in: ORIBAS. syn. 1, 31. 2 add. 841. 843. 846. 6, 6. *verbum substantivum nomini adpositum, ex. gr.* PLAVT. mil. 678 liber sum autem. CIC. ac. 1, 22 ea sunt autem. fin. 3, 17 satis esse autem. *particula* non (neque, nihil) *verbo praeposita, ex. gr.* CIC. fin. 1, 56 non placet autem. CELS. 7, 9 p. 284 neque senile autem. PLIN. nat. 16, 84 neque iis autem. CIC. ac. 2, 40 nihil interesse autem. off. 2, 4 nihil agere autem. *similiter* CIC. rep. 1, 65 cave putes autem. SEN. epist. 113, 22 ne putes autem. *raro ipsum* non *sequitur, sicuti* PLIN. nat. 9, 116 non autem semper. 18, 59. 21, 17 QVINT. inst. 2, 17, 34. 6, 1, 46. 10, 1, 3 decl. 265 p. 83, 7. PAVL. dig. 4, 8, 28 *et saepius apud* ICTOS. FAVSTIN. trin. 3, 4 p. 66[A] FILASTR. 110, 5 VVLG. Rom. 9, 6. tam, quam, ita *ante adi. vel adv. posita*: CIC. off. 1, 2 tam diu autem. dom. 58 tam inops autem. Att. 14, 19, 1 quam commode. ad Q. fr. 1, 2, 3 quam multa. Att. 13, 29, 2 ita male. VLP. dig. 4, 8, 31 ita demum. usque adeo: CIC. S. Rosc. 26 FRG. Vat. 63 VLP. dig. 2, 15, 7, 2. quo *c. comp.*: SEN. dial. 4, 23, 3 quo rarior autem. CELS. 7, 7, 4 PLIN. nat. 32, 87 QVINT. decl. 298 p. 176, 19 CELS. dig. 12, 6, 47. nihilo minus: CELS. 7, 7, 13. multo magis: FRONTIN. aq. 128 TRYPH. dig. 37, 4, 20, 1. mea causa: CIC. Att. 10, 7, 1. re vera: VVLG. II Macc. 3, 8 *et similia. Ictorum t. t., ex. gr.* PAPIN. dig. 39, 6, 42 pr. bonae fidei autem. VLP. dig. 37, 6, 1, 23 dolo malo. siqui: CIC. inv. 1, 74. siquis: SEN. contr. 9, 2, 6 *cf. p. 1596, 37 et p. 1597, 34.* si quando: CELS. 5, 18, 36 *cf. p. 1596, 42. aliae coniunctiones hic illic dirimuntur ab* autem *alio interposito vocabulo (ni fallor rhythmorum causa), ex. gr.* CIC. nat. deor. 2, 53 Lucifer ... dicitur, cum antegreditur solem, cum subsequitur autem, Ἕσπερος. epist. 10, 1, 2 ut perducatur autem. *al.* itaque, ubicumque *leguntur,* et ... autem *uno duobusve vocabulis interpositis dirimuntur, v. p. 1593, 76. at plerumque* autem *ipsis coniunctionibus adiungitur, v. p. 1593, 68 sqq. saepe alterum vel ambo, quae anteponuntur, vocabula sunt pronomina, ex. gr.* PLAVT. Asin. 716 quem te autem. CIC. rep. 2, 19 haec aetas. off. 1, 126 quae partes. div. 2, 45 quid significet. Att. 6, 1, 4 quid me. fin. 3, 19 istius modi autem (IVLIAN. dig. 30, 91, 1 huius modi). Att. 8, 14, 1 eo modo. Lig. 19 quomodo autem. epist. 13, 37 quoque modo. har. resp. 36 qua re. VITR. 10, 6, 4 qua ratione. *nota in nominibus propriis* autem *poni post praenomen, cf. ex. gr.* CIC. de orat. 2, 1 M. autem Antonium. *singulariter dixit* AVSON. Scaur. p. 19 M. Catonem autem (*cf.* CIC. Lael. 41 *infra l. 56*). *satis raro particulam quarto coli loco positam legimus*: PLAVT. Amph. 144 tum meo patri autem. Bach. 1060 ego ad forum autem hinc ibo. Cas. 28. 270 quid si ego autem. Epid. 420 ego illic me autem sic. 621 haec illa est autem. Mil. 1006 Persa 464 Poen. 1344 Pseud. 692 Truc. 902 TER. Phorm. 503. 601. Ad. 185 egon[e] debacchatus sum autem an. RHET. Her. 4, 30, 41. CIC. Quinct. 44 quid a nobis autem. Verr. 4, 103 si cui quid autem. Font. 2 qua in re autem. Mur. 72. Brut. 72 post Romam conditam autem. div. 2, 117 (*bis*). nat. deor. 1, 19 quem ad modum autem (2, 138). fin. 3, 6. 5, 30 in nobismet ipsis autem. Lael. 41 de C. Gracchi autem tribunatu. epist. 15, 1, 15 quam ob rem autem. LVCR. 4, 969 nos agere hoc autem. 6, 408 si nec opinantis autem. VERG. Aen. 6, 808 quis procul ille autem. AETNA 554 quae maiora putas autem. OV. am. 2, 2, 28 VITR. 10, 11, 4 CELS. 7, 27 p. 315 PHAEDR. 1 prol. 5 ASCON. Corn. p. 69 PLIN. nat. 2, 128. 8, 213 QVINT. inst. 4, 2, 47 GAIVS inst. 2, 24. 3, 80. 3, 116 IVLIAN. dig. 22, 1, 25, 1 PAVL. dig. 5, 3, 40, 1. 23, 2, 14, 3 VLP. reg. 1, 16. 11, 17 MARCIAN. dig. 40, 4, 23, 1 NERAT. dig. 28, 5, 55 (54) MAECIAN. dig. 28, 5, 87 (86), 1. GELL. 1, 7, 19 ut et rationem autem istam. CENS. 17, 11 COMM. instr. 1, 24, 20 ITIN. Silv. 3, 2 AVIEN. orb. terr. 265 Arat. 876 AMM. 26, 7, 8 VVLG. act. 27, 14 I Ioh. 2, 2 AVG. civ. 9, 15 p. 388. 14, 11 p. 29. *praeterea v.* et ... autem *p. 1594, 4 sqq.* *quinto coli loco*: PLAVT. Poen. 1306 quid tibi negoti est autem nunc istac? Truc. 335 sed quid haec hic autem tam diu ... stetit? TER. Haut. 251 quae res te sollicitat autem? CIC. Cluent. 167 cur non de integro autem datum? Brut. 275 'qua de re agitur' autem illud. VERG. Aen. 2, 101 sed quid ego haec autem. GAIVS inst. 4, 114 de bonae fidei iudiciis autem. FRG. Vat. 51 per in iure cessionem autem. TERT. adv. Marc. 4, 31 et si venturus est autem. AVIEN. orb. terr. 161 montibus a Siculis capit autem. *nota*: EXC. barb. p. 306, 3 Fr. Erystheo regnante Lacedemoniorum anno secundo regnavit autem Corinthinorum primus Alitus.

de autem *in initio coli posito verba faciunt* QVINT. inst. 1, 5, 39 transmutatione *fit soloecismus*, qua ordo turbatur: 'quoque ego', 'enim hoc voluit', 'autem non habuit'. CHAR. gramm. I 267, 19 *ex Cominiano* fit soloecismus et per ordinem coniunctionum, ut siquis dicat 'autem fieri non debet', cum sit dicendum 'fieri autem non debet'. *cf.* DON. gramm. IV 394, 21 DIOM. gramm. I 455, 16. CLEDON. gramm. V 74, 12 autem secundum licentiam antiquorum etiam praeponitur, ut Plautus 'autem fac' et 'autem haec mulier'. *cf.* POMP. gramm. V 269, 17 PRISC. gramm. III 104, 23 SERV. gramm. suppl. 157, 32. *cuius usus certum exemplum extat nullum, nam falso traditur apud* FRONTONEM p. 42, 12 N. quin nihil extra causam dicere debeam, quod Heroden ledat, non dubito: sed ea quae in causa sunt; autem sunt atrocissima, *ubi fortasse scribendum* sed ea quae in causa; sunt autem atrocissima.

pristina particulae notio 'ex altera parte, rursus, item' (i. q. gr. αὖ, αὖτε, αὖτις*) ex his fere exemplis perspicitur*: PLAVT. Men. 906 anima privabo virum. condigne autem haec meretrix fecit. Most. 778 vehit hic clitellas, vehit hic autem alter senex. Pseud. 692 nunc ego hac epistula tris deludam .... euge, par pari aliud autem quod cupiebam contigit. 1028 primum omnium iam hunc comparem metuo meum, ne ... ad hostes transeat; metuo autem, ne erus redeat. Stich. 733 mecum ubi est, tecum est tamen; tecum ubi autem est, mecum ibi autem est. Truc. 902 puero opust cibo, opus est matri autem. CIC. off. 1, 11 principio generi animantium omni est a natura tributum ut se ... tueatur ...; commune autem (item *Manutius*) animantium omnium est coniunctionis adpetitus procreandi causa. epist. 15, 18, 1 longior epistola fuisset, nisi ...; longior autem (etiam *Ernesti*), si φλύαρον aliquem habuisset (-em *Lamb.*). LVCR. 1, 1010 *natura* corpus inani (-ne *codd.*) et quod inane autem est finiri corpore cogit. 1079. TERT. adv. Marc. 4, 31 plane ad hoc secundo venturus est, ut gentibus praedicet. et si venturus est autem, puto non quasi vocaturus adhuc convivas, sed iam collocaturus. *praeterea cf.* autem *coniunctionibus coniunctivis* (et, que, neque) *et adversativis* (sed, verum, ast) *appositum p. 1593, 68 et 1594, 79.* *prorsus idem est ac gr.* δέ (*cf.* GLOSS.), *scilicet alteram sententiam vel alterum enuntiati membrum praecedenti opponit, non quo id quod praecedit reiciatur aut restringatur, sed ut alia res ab alia distinguatur. particulae vis non est adversativa, sed oppositiva et discretiva. ubi vis opponendi maior videtur esse, aliarum particularum* (at, sed, vero, atqui) *fines occupavit.* *cf. Handii Tursellinus I p. 558 sqq.*

materiae conspectus:

I autem *interrogationem ducit (p. 1578, 47)*: **a** *mutata in dialogo persona*, **b** *in oratione continente*, **c** *in epanorthosi*;

II *exclamationem ducit (p. 1579, 70)*: **a** *generatim*, **b** *post interiectiones*;

III *enuntiationes vel unius enuntiati partes opponit*:

A *sive maiore vi (p. 1580, 36)*: **1** *generatim*, **2** *cum repetitione eiusdem vocis*, **3** *praecedente* quidem, **4** *pluribus rebus enumeratis*, **5** *in assumptione ratiocinationis*;

B *sive minore (p. 1588, 34)*: **1** *generatim*, **2** *cum repetitione eiusdem vocis*, **3** *in parenthesi*;

IV *aliis particulis vel coniunctionibus adponitur (p. 1592, 82)*: **1** *particulis adpositum*, **2** *coniunctionibus*.

I *interrogationem antecedenti sententiae oppositam inducit quaerentis indignationem, admirationem, iracundiam, reprehensionem, sim. exprimens*: **a** *mutata in dialogo persona*: ENN. trag. 192 quis homo te exuperavit ... inpudentia? :: quis autem malitia te? PLAVT. Amph. 539 condignum donum, qualest cui dono datumst. :: pergin autem? Merc. 998. Asin. 716 atque illa ... mihi statuis supplicasque? :: quem te autem divom nominem? Aul. 819 non *repperi* quod pueri clamitant in faba se repperisse. :: iamne autem ut soles? deludis. Poen. 1410 Truc. 695 Bacch. 91. Capt. 556 quid tu autem? etiam huic credis? Epid. 25. 280 Men. 782. Stich. 427 quid? hoc etiam unum? :: quid id autem unumst? Trin. 385 Merc. 718 Most. 1016. Poen. 1344 in ius te voco. :: quid tibi mecum autem? 1306. Pseud. 305 metuo credere. :: credere autem? PACVV. trag. 133. TER. Eun. 798 ego non tangam meam? :: tuam autem, furcifer? Hec. 100 Ad. 185. 934. 940 Phorm. 389. 775. Hec. 72 pol eandem iniuriumst esse omnibus. :: iniurium autem est ulcisci adversarios? Ad. 950 Eun. 1005. 1029 Haut. 251. 1000 Phorm. 503. 788 Ad. 404. 462. 935. CIC. Brut. 219 Brutus admirans: tantamne fuisse oblivionem ...? quid autem, inquam, Brute, stultius quam ...? SEN. dial. 9, 11, 9 'umquam tu hoc eventurum credidisses?' quare autem non? CVRT. 8, 5, 22 itaque rex: tu autem, inquit, non veneraberis me? PETRON. 58 flexit *adversarius* convicium in puerum et 'tu autem', inquit, 'etiam tu rides ...?' STAT. Theb. 7, 291 dixerat *Phorbas*, et paulum virgo interfata loquenti: illi autem quanam iunguntur origine fratres? 11, 258 AVR. Fronto p. 70, 4 *et* 5 N. APVL. met. 1, 15. 8, 19. 9, 28. 30. QVEROL. p. 10, 19 quid de falso dicimus? :: hem quis autem verum dicit? 10, 22. 47, 2. VVLG. Ioh. 21, 21 hunc ... cum vidisset, Petrus dixit Iesu: domine, hic autem quid? HERM. Pal. sim. 9, 12, 5 et ego dixi ei: domine, quomodo autem aliter fieri potest? (πῶς γάρ, φημί, κύριε, δύναται γενέσθαι ἄλλως;). **b** *in oratione continente, imprimis altera vel compluribus interrogationibus praecedentibus; haud raro idem pronomen vel adverbium interrogativum, quod praecedentem interrogationem induxit, ante* autem *repetitur (cf. supra l. 51 et 56)*: PLAVT. Poen. 1306 ecquid te pudet? quid tibi negoti est autem cum istac? TER. Eun. 849 haereo, quid faciam. quid mea autem? TRAG. inc. 180 si veretur, quid eum accuses, qui est probus? sin inverecundum animi ingenium possidet, quid autem eum accuses, qui. CIC. S. Rosc. 58 quid mihi

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ad defendendum dedisti ...? quid hisce autem ad suspicandum? 64 Verr. 3, 76. Cluent. 167 quae deinde interceptio poculi? cui non de integro autem (*om. Mommsen*) datum? Mur. 68 'multi obviam prodierunt de provincia decedenti.' solet fieri. eccui autem non proditur revertenti? Flacc. 23 *et* 77 har. resp. 37 Pis. 16. 91 nobiles urbes ... fateris ab hostibus esse captas. quibus autem hostibus? nempe iis, quos. Phil. 2, 18. 13, 23. de orat. 1, 32 quid tam porro regium ...? quid autem tam necessarium quam ...? 2, 34 Brut. 189 orat. 31 rep. 1, 28 *et* 50. 3, 17 cur ... pecuniam non habeat mulier? cur virgini ...? cur autem ... P. Crassi filia posset habere ..., mea ... non posset? leg. 1, 14 *et* 32 parad. 30. 46. ac. 2, 22 quo tandem iis modo uteremur? quomodo autem ... videremus? 2, 25 *al.* ac. frg. 1 fin. 1, 32. 2, 67 *et* 78 *al.* Tusc. 1, 65 *Homerus* humana ad deos transferebat; divina mallem ad nos. quae autem divina? vigere, sapere, invenire, meminisse. 1, 75. 1, 92 *al.* nat. deor. 1, 19 quae machinae? qui ministri ...? quemadmodum autem oboedire ... potuerunt? 1, 28. 55 *al.* div. 1, 85. 2, 38 *al.* fat. 5 Cato 71 Lael. 28 *et* 99 off. 3, 55. 88. 101. 117 Att. 3, 15, 6 *al.* epist. 3, 11, 2. 7, 12, 2 ad Q. fr. 1, 1, 9 ad Brut. 1, 14, 1 epist. frg. V 19. Cael. Cic. epist. 8, 15, 1 ecquando tu hominem ineptiorem quam tuum Cn. Pompeium vidisti ...? ecquem autem Caesare nostro acriorem ...? Caes. civ. 2, 31, 4 qua ... fiducia ... confidimus? aut vero quid proficimus ...? ... castrorum autem mutatio quid habet nisi turpem fugam ...? 2, 32, 6 Sall. Catil. 51, 23 Iug. 10, 4. Verg. Aen. 4, 540 Iliacas igitur classes ... sequar? quiane ... veteris stat gratia facti? quis me autem ... sinet ratibusque ... accipiet? 6, 808 Aetna 554. Hor. ars 53 habebunt verba fidem, si .... quid autem Caecilio Plautoque dabit Romanus, ademptum Vergilio Varioque? Ov. am. 2, 2, 28 epist. 3, 145 met. 6, 284. 9, 143 *et* 495 Epiced. Drusi 193 Liv. 2, 32, 5. 3, 52, 6 *al.* Hyg. frg. Gell. 10, 16, 13 Rvt. Lvp. 1, 15. Sen. contr. 1, 1, 12 Marulli: ille autem audebit rogare, qui mori malet quam sua verba sibi dici? 1, 1, 20. 1, 2, 12 *al.* suas. 6, 1 (*bis*). 7, 4 Val. Max. 5, 1 ext. 1 Sen. Tro. 927 dial. 1, 2, 2. 2, 5, 5. 3, 5, 2 *al.* benef. 2, 14, 5. 3, 14, 1 *al.* clem. 1, 13, 2. 1, 16, 3. 1, 19, 9 nat. 1, 5, 2. 2, 6, 6 *al.* epist. 13, 17. 15, 11 quare potius a fortuna impetrem, ut det, quam a me, ne petam? quare autem petam? 16, 7 *al.* 95, 42 mullum ingentis formae — quare autem non pondus adicio et aliquando gulam inrito? quattuor pondo ... aiebant — Tiberius Caesar. Cvrt. 6, 9, 4. 9, 2, 20 *et* 31 Petron. 45. 50 *al.* Plin. nat. 7, 188. 14, 8 Val. Fl. 7, 131. Sil. 9, 648 das, inquit, patria poenas .... quaenam autem mentis vel quae discordia fati? Stat. Theb. 4, 592. 8, 50. 617 *al.* silv. 3, 5, 18. 4 praef. 5, 5, 58 Qvint. inst. 1, 1, 17. 1, 6, 26 *al.* decl. 248 p. 18, 3. 306 p. 206, 1 quid futurum est, si ...? quid autem? tu iuvenis ... ducturus es? *al.* Ivv. 6, 181. Tac. hist. 4, 32 vos autem Treveri ... quod praemium ... expectatis ...? Plin. epist. 3, 5, 19. 5, 9, 6 *al.* paneg. 49. 83 aut similem (ubi est autem similis?) elegerit? Flor. epit. 1, 18, 19 (*bis*) *al.* Fronto p. 121, 8 N. ecquid autem pulchre scripsisse videtur? 33, 5 *al.* Avr. Fronto p. 11, 10 N. Vervs Fronto p. 130, 10 N. Apvl. met. 1, 14. 24 *al.* flor. 9 p. 36. 20 p. 98 apol. 58 (*bis*) *al.* Min. Fel. 10, 3 *al.* Itala gen. 27, 37 (Hil. myst. p. 15, 8) dominum illum feci tuum .... tibi autem (Vvlg. et tibi post haec) quid faciam, fili? Rom. 13, 3 (Tert. scorp. 14). I Cor. 4, 7 (Tert. pudic. 14). II Cor. 6, 14 (Tert. pudic. 15) Tert. spect. 19. 24. 29 idol. 19 *al.* Tryph. dig. 28, 2, 28, 4. 49, 17, 19, 5 Pavl. dig. 11, 3, 14, 9 Iren. 4, 33, 4 (*quater*) Lact. inst. 1, 8, 5 Querol. p. 23, 28. 56, 26. 57, 17 Vvlg. num. 18, 7 Luc. 6, 46. 11, 11 I Cor. 4, 7 Avg. civ. 1, 11. 17. 34 Mart. Cap. 7, 738 Bavdon. 9.

c *speciatim in epanorthosi scriptor se ipsum quasi corrigit interrogatione per* autem *inducta; in initio proximi enuntiati saepius sequitur* immo (vero): Cic. Rab. Post. 10 num quis testis Postumum appellavit? testis autem? num accusator? Pis. frg. 8 quod minimum specimen in te ingeni? ingenii autem? immo ingenui hominis ac liberi. Phil. 2, 48. Att. 5, 13, 3 curare, quid in re publica fiat. fiat autem? immo vero etiam quid futurum sit. 6, 2, 1. 6, 2, 8. 7, 1, 4. 8, 16, 2. 9, 6, 5. 10, 12a, 2. epist. 1, 9, 10 illud magis *dolendum*, quod inimicum meum — meum autem? immo vero legum. Liv. 21, 44, 7 in Africam transcendes. transcendes autem dico? Plin. paneg. 28 alio me vocat numerosa gloria tua: alio autem? Avson. 419, 3 quis ... dies, qui non me huius ... admoneat? admoneat autem? o inertiam significationis ignavae!

II *inducit* **exclamationem**, *imprimis altera compluribusve exclamationibus praecedentibus nec non eodem pronomine vel adverbio repetito*: **a** *generatim*: Plavt. Epid. 672 quot illic homo hodie me exemplis ludificatust atque te, ut illic autem exenteravit mihi opes argentarias! Stich. 213 quot adeo cenae ... mortuae, quot potiones mulsi, quae (quod *P*) autem prandia, quae ... perdidi! Ter. Hec. 817 quot commodas res attuli! quot autem ademi curas! Tvrpil. com. 101 sectatur ultro ac detinet: ille insolens autem ut fastidit carnifex! Cic. Mur. 89 qui illius maeror! quae utriusque lamentatio! quanta autem perturbatio fortunae atque sermonis! fin. 4, 9. leg. 2, 47 id *ius* autem quantulum est! Tusc. 4, 5 quam brevi tempore quot et quanti poetae, qui autem oratores extiterunt! 5, 57 nat. deor. 1, 122. 3, 40. Att. 8, 16, 1 qui nunc quomodo occurrunt! quomodo autem se venditant Caesari! 10, 8, 9. ad Q. fr. 1, 2, 3 quam multos ... mecum egisse putas ..., quam multa autem ipsum ... ita posuisse. Cels. 3, 6 p. 86 deinde eius corpori manum admovere. quas venas autem conspectus medici movet, quam facile mille res turbant! Sen. dial. 2, 11, 3 benef. 6, 23, 8 clem. 1, 18, 3 epist. 52, 11. 85, 4. 95, 27. 123, 6. Cvrt. 6, 3, 16 tunc arma capietis. quanto autem praestat territum adhuc ... opprimere! Qvint. inst. 11, 1, 70 ut vero rationem defensionis suae reddidit ...! quam molli autem articulo tractavit Catonem! decl. 305 p. 195, 20 Ivv. 8, 119. Plin. paneg. 48 ipse autem ut excipis omnes! 84 Apvl. met. 10, 33 apol. 63 Tert. spect. 30 orat. 11. Qverol. p. 38, 17 quantula est autem discretio! Vvlg. Philem. 16 Avg. civ. 10, 17 p. 430. **b** *imprimis interiectiones*: Plavt. Cas. 969 ecce autem uxor obviamst. Curc. 132 taceo. ecce autem bibit arcus. Men. 784. Merc. 748 ecce autem perii. Most. 660 *et* 676 Merc. 792 Mil. [203 autem *P*] 209. 1198 Most. 382 Poen. 1124 Trin. 389. Enn. trag. 146 ecce autem caligo oborta est. Ter. Eun. 297 ecce autem alterum! 967 Phorm. 264 Hec. 503 Ad. 153. 722. 767. Tvrpil. com. 182 ecce autem tuo more, ut soles. Cic. Verr. 1, 17 ecce autem repente ... eadem illa vetera consilia ... repetuntur (Ps. Ascon. p. 133, 9 proprium hoc Ciceronis est in rebus improvisis. quod cum cura Virgilius et legit et transtulit). de orat. 2, 203. orat. 30 ecce autem aliqui se Thucydidios esse profitentur. rep. 1, 55 leg. 1, 6 fin. 1, 61 phil. frg. V 39 Att. 6, 1, 23. 9, 12, 1 *al.* Sall. Iug. 14, 11. Verg. georg. 3, 515 ecce autem duro fumans sub vomere taurus concidit. *in* Aen. 9ies, *ex. gr.* 2, 203. 318. 526. Liv. 7, 35, 10 Petron. 60 *et* 83 Val. Fl. 1, 686 *al.* Sil. 2, 395 *al.* Stat. Theb. 1, 401 *al.* silv. 1, 6, 28 Fronto p. 12, 16 N. Tert. nat. 2, 6. 13 scorp. 11 Amm. 14, 10, 7 *al.* Vvlg. gen. 26, 32. 38, 24 *al.* Clavd. 20, 103 carm. min. 53, 114 Sedvl. carm. pasch. 3, 26. 4, 45. Plavt. Mil. 207 eccere autem capite nutat. Pers. 300. Plavt. Amph. 901 inimicos semper osa sum optuerier. :: heia autem inimicos? Ter. Ad. 868 heia (porro *γ*) ... contrivi in quaerundo vitam. Ter. Ad. 537 em tibi autem! Itala Is. 5, 20 (Tert. scorp. 1) vae autem (*om.* Vvlg., *οὐαὶ*) qui dulce in amarum convertunt! Vvlg. Matth. 23, 13. 24, 19 Marc. 13, 17. 14, 21 Luc. 17, 1. 21, 23. Tert. spect. 20 utinam autem deus nulla flagitia hominum spectaret!

III *opponit duas enuntiationes vel unius enuntiati membra*:

A *maiore vi opponendi*: **1** *generatim*: *opponuntur substantiva*: Plavt. Cas. 55 pater adlegavit vilicum ..., filius is autem armigerum adlegavit. 767. Men. 34 is puerum tollit avehitque Epidamnium (?, Epidamnum eum *Seyffert*) pater eius autem, postquam puerum perdidit, animum despondit. 886 Pseud. 1104 Trin. 1044. Ter. Hec. 154 hoc ego proferre incommodum mihi esse arbitror; reddi patri autem ... superbumst. Ad. 589 Afran. com. 112 Trag. inc. 102 Cato agr. praef. 3. Lvcil. 1018 Qvadrig. hist. 45 Rhet. Her. 2, 3, 4 hic accusator ... ostendet ..., defensor autem negabit. Cic. inv. 1, 1 nam Gorgias Leontinus ... existimavit ..., Aristoteles autem ... putavit. 1, 8. 1, 37. Quinct. 56 vulgaria et obsoleta sunt *nomina*; res autem nova atque inaudita. S. Rosc. 18. 64. 75. 88 Verr. 2, 74 Caecin. 51 Pis. 43 Phil. 8, 5. de orat. 1, 70 numeris astrictior paulo, verborum autem licentia liberior. *al.* Brut. 48 *al.* orat. 51. 113 part. 9. 66. 77 (*om. A*) top. 76 *al.* rep. 2, 58 parad. 2 ac. 2, 5. 2, 10. 2, 103 multa falsa probabilia sint, nihil autem falsi ... cognitum possit esse. ac. 1, 20 frg. 20 Tusc. 2, 4 *al.* nat. deor. 1, 25 *et* 30 Cato 71 div. 1, 93 Lael. 41 *et* 49 Att. 1, 18, 5 *al.* epist. 1, 1, 4 auctoritatem eo minorem habemus, quod ..., gratiam autem nostram exstinguit hominum suspicio. 1, 4, 2 *al.* ad Q. fr. 1, 1, 10. 2, 3, 4 Q. Cic. pet. 25. Laber. mim. 136 ad amorem iniciendum delenimenta esse deli[be]ramenta, beneficia autem veneficia. Varro rust. 1, 34, 2 fabam optime seri in vergiliarum occasu; uvas autem legere ... inter aequinoctium autumnale et vergiliarum occasum. frg. Gell. 3, 14, 3. Tiro Gell. 6, 3, 41 beneficia ... promissa opperiri oportet ..., iniurias autem imminentis praecavisse iustum est quam exspectavisse. Catvll. 66, 70 me nocte premunt vestigia divum, lux autem canae Tethyi restituit. Caes. Gall. 1, 37, 3 legati ab Haeduis et a Treveris veniebant: Haedui questum, quod ...; Treveri autem pagos centum ... consedisse. *al.* civ. 1, 61, 3. 3, 56, 2 Bell. Afr. 2, 1 Sall. Catil. 52, 3 Nep. Ages. 2, 3 Rvt. Lvp. 1, 17. Verg. georg. 2, 14 namque aliae ... sponte sua veniunt ...; pars autem posito surgunt de semine. Aen. 9, 130 Act. lud. saec. Aug. 32. Mon. Ancyr. 6, 22 ⟨praestiti omnibus dignitate, potesta⟩te autem nihilo amplius ⟨habui quam⟩. Ov. met. 14, 489 Liv. 9, 28, 6. 29, 33, 1. 33, 28, 5 Vitr. 1, 1 *al.* Pavl. Fest. p. 4. 57 *al.* Vell. 2, 6, 4 quem C. Gracchus in locum Tiberii fratris triumvirum nomine, re autem socium regalis adsumpserat potentiae. 2, 10, 2 *al.* Val. Max. 2, 2, 7 *al.* Cels. 2, 1 p. 29 *al.* Sen. dial. 2, 10, 3 contemptum se iudicat *qui contumelia adficitur* ...; sapiens autem a nullo contemnitur. 3, 3, 8 benef. 5, 10, 1. 5, 11, 1 clem. 2, 5, 1 nat. 1, 1, 12. 2, 40, 5 *al.* epist. 65, 2. 67, 3 *al.* apocol. 4 amic. frg. 3 Cvrt. 3, 1, 19 *al.* Colvm. 3, 9, 2 arb. 26, 2 *al.* Scrib. Larg. 218 Mela 2, 34 Ascon. Mil. p. 39 *al.* Petron. 96 favebam ... ego vapulanti, Giton autem ... succurrendum ... periclitanti censebat. Plin. nat. 2, 30 *al.* Mart. 7, 33, 1 sordidior caeno cum sit toga, calceus autem candidior prima sit tibi ... nive. Qvint. inst. 1, 6, 22 *al.* decl. 356 p. 388, 27 Frontin. aq. 65 strat. 2, 3, 10. Tac. dial. 9 neque dignitatem ullam ... alunt; voluptatem autem brevem ... consequuntur. 21. 39. 42. Plin. paneg. 17 ipsum te sublimem instan-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

temque curru ..., ante currum autem clipeos, quos ipse perfoderis. 45 SVET. Tib. 54 Cal. 4 Claud. 38 FRONTO p. 64, 13 N. 120, 9 AVR. Fronto p. 79, 18 N. GAIVS inst. 1, 3 populi appellatione universi cives significantur ...; plebis autem appellatione sine patriciis ceteri cives significantur. 1, 168. 2, 210. 3, 58 VLP. dig. 50, 10, 2, 1 PAVL. dig. 5, 3, 40, 1 APVL. carm. frg. 4 (apol. 9) met. 11, 7 flor. 9 p. 31 apol. 76. 92 SOCR. p. 161 mund. 9 PS. APVL. herm. p. 267 Ascl. 14. 17. CORP. II 6278 (*a. 176*), 43. 46 quartam portionem liber, servus autem quintam accipiat. VIII 12613 ITALA gen. 4, 24 (Hil. myst. p. 9, 1. VVLG. vero). Is. 29, 13 (Iren. 4, 12, 4). Matth. 10, 28 (Tert. scorp. 9) qui solum corpus occidant, animam autem interficere non valeant. Eph. 5, 3 (Tert. pudic. 17). TERT. spect. 1 saeculum dei est, saecularia autem diaboli. 22 bapt. 8 PASS. Scill. p. 114, 10 CENS. 3, 3 *et* 5. 10, 12 COMM. instr. 1, 27, 10. 1, 36, 16 SOL. 20, 9 SPART. Hadr. 3, 5 Sept. Sev. 8, 15 CAPITOL. Ver. 9, 8 TREB. trig. tyr. 3, 3 VOPISC. Aurelian. 46, 1 ITIN. Silv. 6, 2. 3. 37, 3 EVTR. 4, 6, 2 OPTAT. 1, 8 p. 10, 15 FILASTR. 110, 10 QVEROL. p. 16, 3. 39, 5 HIER. hom. Orig. in Is. 1, 1 p. 1102 VVLG. gen. 18, 15 apoc. 11, 2 AVG. civ. 1, 24. 29. 32 SVLP. SEV. chron. 1, 6, 3 NOT. urb. Const. 16, 59 SEDVL. op. pasch. 1, 29.

adiectiva: NAEV. com. 20 (*vix recte trad.*). PLAVT. Amph. 36 iniusta ab iustis impetrari non decet, iusta autem ab iniustis petere insipientia est. Pers. 695. Pseud. 682 hominem catum eum esse declaramus, stultum autem illum, quoi. frg. inc. 16. TER. Phorm. 373 pergin ero absenti male loqui, inpurissime? :: dignum autem hoc illost. NOVIVS Atell. 50 limen superum, quod ..., inferum autem, ubi. CIC. inv. 2, 76 in iis *locis* ipse quoque ... defensionem conparabit; ceteros autem omnes locos ... ex contrario tractabit. 90 hoc ipsi utile fuisse facere, inutile autem non facere. 147. 157 nam est quiddam ..., est aliud autem. S. Rosc. 36 prima illa res ad meum officium pertinet, duas autem reliquas vobis populus Romanus imposuit. Verr. 2, 103 alia ... reservari velim, multa autem ... praetermittenda existimem. 3, 2. 5, 119 *urbium* una est ea ...; altera autem est urbs ...; tertia est urbs ..., quarta autem est quae. 6, 187 Cluent. 11. 151 leg. agr. 2, 1 Mur. 18 har. resp. 61. Cael. 42 pauci deos propitios, plerique autem iratos putabunt. Mil. 9 Phil. 5, 48. de orat. 2, 32 quom plerique temere ... dicant, nonnulli autem ... callidius id faciant. 2, 42. Brut. 149 ut alter ex alterius laude partem, uterque autem suam totam haberet. part. 9. 37. 102. 133 top. 53 opt. gen. 9. leg. 1, 35 primum ..., secundo autem loco. ac. 1, 17. 2, 99 fin. 1, 31. 5, 36 off. 1, 107 Tusc. 2, 65 *al.* Tim. 3 id gignitur ...; omne autem (δὲ αὖ) quod gignitur, ex aliqua causa gigni necesse est. 22 nat. deor. 3, 25. 71. 75 Att. 2, 1, 7. 12, 1, 1 eo die cogitabam in Anagnino, postero autem in Tusculano. epist. 5, 17, 1 quod priora tempora ... iacuerunt, posteriora autem me a scribendo ... retardarunt. 6, 4, 1. 11, 25, 1. 15, 15, 2 ad Q. fr. 1, 1, 25. 40. VARRO ling. 9, 114 analogian sequi nos debere universos, singulos autem praeterquam, in quibus verbis .... rust. 1, 9, 6 CAES. civ. 3, 94, 2 BELL. Afr. 60, 4 SALL. Catil. 19, 4 NEP. Epam. 2, 1 LIV. 22, 36, 1. 28, 12, 10 MON. Ancyr. 4, 35. 4, 46 HYG. frg. Gell. 10, 16, 17. VITR. 2, 10, 1 itaque citerior eius curvatura quae ...; ulterior autem quae. *al.* FEST. p. 334 VELL. 2, 40, 4 VAL. MAX. 1, 1 ext. 3 *al.* CELS. 2, 10 p. 54 *al.* PHAEDR. 5, 2, 5 SEN. dial. 1, 1, 6. 4, 21, 1 benef. 7, 6, 2 nat. 7, 14, 4 epist. 7, 8 *al.* COLVM. 1, 6, 4 arb. 3, 6 *al.* SCRIB. LARG. 27 *et* 154 PETRON. 73. 137 PLIN. nat. 2, 58 *al.* CORP. X 1401, 41 QVINT. inst. 2, 4, 4 FRONTIN. aq. 7 PLIN. epist. 6, 30, 4 TRAIAN. Plin. epist. 10, 115 SVET. Aug. 72. 82 *al.* FRONTO p. 54, 18 N. 215, 21. ARGVM. Plaut. Mil. 1, 9 GAIVS inst. 1, 45 ut X servorum domino quinque liberare liceret ..., XII ⟨autem⟩ servos habenti non plures liceret manumittere. *al.* MAECIAN. dig. 35, 2, 32 pr. MARCELL. dig. 29, 2, 63 TRYPH. dig. 49, 15, 11 *et passim apud* ICTOS. APVL. met. 4, 9 flor. 18 p. 86 apol. 56 Socr. p. 128 Plat. 2, 1 PS. APVL. herm. p. 268. 269 Ascl. 6. 10. CORP. II 6278 (*a. 176*), 50 si quidem provinciarum eae civitates sunt, ab eo, qui praesidebit provinciae, opserventur, ceterarum autem iuridico. ITALA I Cor. 13, 13 (Iren. 4, 12, 2). apoc. 21, 8 (Tert. scorp. 12) TERT. nat. 1, 10 pudic. 20 anim. 18 CYPR. sent. episc. 47 CENS. 14, 14 COMM. apol. 82 inst. 1, 26, 39 *al.* SPART. Hadr. 8, 4 CAPITOL. Gord. 4, 7 ITIN. Silv. 11, 4. 12, 6 OPTAT. 1, 6 AVIEN. Arat. 1383 AMBR. hex. 6, 4, 22 VVLG. gen. 48, 6. 14 apoc. 10, 2 AVG. civ. 1 praef. p. 3. 1, 8 p. 14. 1, 18 p. 29 NOT. urb. Const. 15, 7.

pronomina: PLAVT. Bacch. 186 hospitium et cenam pollicere ...: ego autem venturum adnuo. 1060 Curc. 47 Epid. 420. Trin. 725 egomet autem. Men. 269 tu magnus amator mulierum es ..., ego autem homo iracundus. CIC. Quinct. 45 abs te satis accipiam; ego autem tibi satis mandabo. Verr. 1, 37 Manil. 37 Cluent. 142 *et* 149 Sull. 50. de orat. 3, 32 cum ille is sit orator ..., ego autem ... cum hoc maxime ... coniungar. rep. 1, 31 fin. 2, 3. 4, 1 Att. 1, 1, 4 *al.* epist. 4, 1, 1 *al.* ad Brut. 1, 14, 1. 1, 15, 9 PLANC. Cic. epist. 10, 4, 1 BELL. Afr. 45, 5 LIV. 28, 40, 4. *sim. passim.* PLAVT. Aul. 227 te esse hominem divitem ..., me autem (*Brix*, item *codd.*) esse hominem pauperum pauperrimum. Poen. 819 CIC. Arch. 12 de orat. 3, 42 Att. 1, 10, 6. 1, 16, 5. 4, 2, 3 epist. 5, 7, 2. 16, 5, 1 COLVM. 5, 6, 23 POMP. dig. 16, 1, 32, 3. CIC. Quinct. 55 viderint ... ista officia viri boni; de me autem ita considerent. S. Rosc. 4. Verr. 6, 174 coepta sunt ab isto, a me autem pervestigata. de orat. 2, 189. Tusc. 1, 53 epist. 11, 29, 3. ad Brut. 2, 1, 3. CIC. de orat. 3, 19 cum sibi ... sumeret, mihi autem relinqueret. ac. 2, 137 Att. 1, 8, 3. 3, 21. 9, 2 epist. 4, 6, 2 ad Brut. 2, 7, 3 VITR. 2 praef. 4. 6 praef. 5 QVINT. inst. 1, 5, 63. 12, 10, 17 TRAIAN. Plin. epist. 10, 9 FRONTO p. 97, 16 N. IVLIAN. dig. 7, 2, 4 VLP. dig. 4, 4, 7, 3 PAVL. dig. 42, 6, 5 VVLG. lev. 10, 19. RHET. Her. 1, 1, 1 nam illi ... ea conquisierunt ..., nos autem ea. CIC. top. 7. nat. deor. 3, 77 poetarum ista sunt; nos autem philosophi esse volumus. carm. frg. 22 v. 20 (div. 2, 64) Att. 1, 1, 1. 14, 19, 1. 16, 15, 3 RVT. LVP. 1, 1 LIV. 41, 24, 5 VITR. 6, 7, 5 VAL. MAX. 7, 2 ext. 1 COLVM. 11, 1, 6 STAT. Theb. 5, 491 GAIVS inst. 2, 7 CENS. 11, 4 COMM. apol. 60 PRISCILL. tract. 1, 18. 19 *al.* QVEROL. p. 37, 17. 39, 16 AVG. civ. 8, 15 p. 343 DRAC. laud. dei 2, 231. CIC. epist. 7, 1, 1 reliquas ... partes diei tu consumebas iis delectationibus, nobis autem erant ea perpetienda, quae. 13, 55, 2 LIV. 24, 8, 8 SEN. epist. 63, 1 QVEROL. p. 40, 13 AVG. civ. 7, 23 p. 301. 8, 26 p. 363. PLAVT. Aul. 333 i sane cum illo, Phrugia. tu autem, Eleusium, huc intro abi ad nos. Bacch. 155 Curc. 718 Persa 763 Poen. 1414 Pseud. 209. 225 TER. Andr. 349. CIC. Cluent. 168 *testimonium* recita: tu autem ... paulisper exsurge. de orat. 1, 5 orat. 110 fin. 2, 113 Tusc. 1, 12 Att. 1, 18, 1 *al.* epist. 6, 8, 2 SEN. apocol. 6. *passim.* TER. Haut. 371 patrem novisti ..., ego te autem novi. RHET. Her. 4, 30, 41. CIC. Att. 1, 17, 5. 12, 5, 3 epist. 2, 9, 2 ad Q. fr. 1, 1, 15 CENS. 1, 1. CIC. Vatin. 10 paucis est delatus *honos talis* ac mihi ...; de te autem homines quid sentiant ... experti sumus. Att. 13, 41, 1 VVLG. Is. 60, 2. CIC. Att. 7, 26, 3 Dionysio ... nolui molestus esse; tibi autem ... nihil rescripsi. epist. 12, 28, 2 ad Brut. 1, 5, 3 FRONTO p. 18, 6 N. VVLG. III reg. 17, 13. CIC. Pis. 41 cum de me ea ... facta sint ..., vos autem ... subieritis. S. Rosc. 57 div. in Caec. 50 Pis. 41 SALL. Iug. 10, 8. 31, 20 LIV. 4, 42, 6 SEN. epist. 87, 29 CVRT. 7, 2, 8 STAT. Theb. 4, 339 TAC. dial. 16 COMM. instr. 1, 31, 8 VVLG. lev. 10, 7 II Esdr. 2, 20 AVG. civ. 1, 29 p. 46. IMP. Tiber. Suet. Tib. 67 nihil honoris adiciet mihi patria appellatio, vobis autem exprobrabit ... inconstantiam. CIC. Caecin. 25 in Aebutium hoc dicit ..., de se autem hoc praedicat. fin. 3, 59 Att. 15, 1a, 3. 16, 1, 6. 16, 7, 5 NEP. Ages. 2, 5 VAL. MAX. 2, 8, 2. 6, 8, 6. 4, 3, 5 decretis ... septenis iugeribus agri populo, sibi autem quinquaginta. CVRT. 7, 11, 6 PLIN. nat. 22, 101. 23, 84. 33, 146. 37, 75 PORPH. Hor. carm. 1, 1 ANON. Vales. 16, 96 AVG. civ. 9, 4 p. 372. 11, 29 p. 503. PLAVT. Asin. 643 ego complexum huius nil moror, meum autem hic aspernatur. Trin. 329 TER. Ad. 874 CIC. Phil. 2, 64 ac. 2, 19 epist. 2, 4, 1. 7, 30, 2. 13, 13 FRONTO p. 222, 14 N. PLAVT. Merc. 420 litigari nolo ego usquam, tuam autem accusari fidem. CIC. Att. 3, 18, 2. 12, 10 epist. 12, 9, 1 AVR. Fronto p. 14, 11 N. VVLG. II par. 2, 16. LIV. 36, 43, 7 nam Romanas naves ... immobiles esse ...; suas autem nihil praeter militem ... habituras. VVLG. III reg. 3, 20. CIC. Verr. 6, 87 nuntiatur piratarum esse navis in portu Odysseae ...; nostra autem classis erat in portu Pachyni. Planc. 11 Brut. 41 CAES. Gall. 2, 9, 1. 3, 21, 1 civ. 1, 47, 3 VITR. 6, 7, 5 SEN. epist. 88, 23 COLVM. 6, 17, 2 PLIN. nat. 21, 13 *et* 177 TAC. dial. 15 VVLG. II par. 13, 10 AVG. civ. 9, 4 p. 371. CIC. div. 2, 40 illius enim deus ... potest hominibus divinationem inpertire; vester autem deus potest non inpertire. PLAVT. Capt. 365 ego te ... huic dedi ..., hic autem te ait mittere hinc velle ad patrem. 588 illum restituam huic, hic autem in Alidem me meo patri. 654 Curc. 716 Poen. 1144 Rud. 173 CORP. I 1194 (= X 6009) RHET. Her. 4, 19, 26. CIC. inv. 2, 51 illae (*argumentationes*) tenuius ... tractantur; hi autem (*loci*) gravius. S. Rosc. 17 Cluent. 10 de orat. 3, 141. 169 fin. 3, 48. 4, 15 Tusc. 1, 93. 5, 47 off. 2, 6 Att. 1, 19, 9 *al.* epist. 6, 6, 2 *al.* epist. frg. V 23 NEP. Thras. 2, 2 *et passim.* PLAVT. Bacch. 900 rus misit pater. illa autem in arcem abiit. Cas. 276 ego discrucior miser amore, illa autem ... mi advorsator. Epid. 621 Men. 777. 810 Trin. 683 Vid. frg. 17 TER. Eun. 660 Hec. 602 LVCIL. 230 CIC. Verr. 4, 35. Brut. 240 in hac (*oratione*) ... satis erat copiae, in illa (*actione*) autem leporis parum. part. 90 ac. 1, 17 fin. 4, 72 Att. 6, 1, 21. 6, 4, 1 epist. 6, 4, 2. 10, 1, 2 CATVLL. 64, 167 CAES. civ. 3, 11, 4. 3, 45, 5 HIRT. 8, 48, 3 VARRO rust. 3, 17, 2 NEP. Phoc. 1, 1 VERG. Aen. 5, 336. 6, 347 *et passim.* CIC. Verr. 5, 134 apud socios ...; apud eos autem, quos. Catil. 1, 5 off. 1, 133 Att. 3, 17, 1 epist. 4, 13, 4 VARRO rust. 1, 9, 7 ex ipsa, si sit terra alba ...; ex iis autem quae enata sunt fera, si. VITR. 1, 1, 12. 5 praef. 2 FEST. p. 218 CORP. X 1401, 30. *passim.* CIC. S. Rosc. 18 cum hic filius adsiduus in praesidiis esset ..., iste autem frequens Romae esset. Att. 13, 27, 1 AVG. civ. 3, 20 p. 131. 5, 25 p. 238. 8, 8 p. 332 conf. 5, 13, 23. CIC. Arat. 404 hic (*Nixus*) genus ... erigit alte; ipse autem ... nocte tenetur. ac. 2, 121 off. 3, 38 Att. 10, 4, 8 CAES. civ. 1, 44, 4. *passim.* CIC. Tusc. 4, 32 sunt enim multa ecferata ..., quaedam autem humanitatis quoque habent ... speciem. FEST. p. 302. 310 GAIVS inst. 4, 29 PAVL. dig. 50, 1, 5. CIC. inv. 2, 71 ipsum ex se factum probari non potest, aliquo autem foris adiuncto argumento defenditur. orat. 7. SEN. dial. 7, 15, 6 quicquid evenerit, feret ...; quisquis autem queritur ..., imperata facere vi cogitur. nat. 2, 52, 1 QVINT. inst. 11, 2, 3 VVLG. exod. 18, 22. PLAVT. Mil. 81 si ad auscultandum vostra erit benignitas. qui autem auscultare nolet, exsurgat foras. 2, 10, 6 CIC. part. 130. ac. 2, 110 in incertis ... nihil est probabile; in quibus autem est, in iis. 1, 8

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Att. 12, 32, 2 epist. 2, 17, 4 VARRO rust. 2, 5, 17 NEP. Ages. 8, 1 LIV. 6, 1, 10. *passim.* SEN. epist. 92, 29 non est adhuc bonus, sed in bonum fingitur; cuicumque autem deest aliquid ad bonum, malus est. PS. APVL. Ascl. 9. CIC. Att. 1, 5, 5 quae dicenda fuerunt ..., non praeterii; quid autem contendendum esset, ex tua putabam voluntate me statuere oportere. 13, 22, 3 epist. 6, 14, 1. 14, 12 CELS. 1 praef. p. 11 SEN. epist. 94, 18 AVG. civ. 7, 27 p. 310.

verba: PLAVT. Asin. 100 iubeas una opera me piscari in aere, venari autem ... in medio mari. Cas. 28. PACVV. trag. 372 perhibent philosophi ..., sunt autem alii philosophi. VARRO Men. 551. RHET. Her. 4, 46, 59 ergo sumptum est probandi causa, dictum autem per negationem. CIC. S. Rosc. 1. 64. 80. Cael. 1 adulescentem ... accusari ab eius filio ..., oppugnari autem opibus meretriciis. Planc. 16. de orat. 1, 7 belli duces ... paene innumerabiles, in dicendo autem excellentes vix paucos proferre. 2, 130 Brut. 215 ac. 2, 9 *al.* nat. deor. 2, 95 div. 2, 45 Att. 3, 23, 4. 5, 9, 2 nunc abes ..., aderis autem ad tempus. 5, 21, 12 *al.* epist. 2, 19, 1 *al.* ad Q. fr. 3, 9, 9 epist. frg. IX 4 CAEL. Cic. epist. 8, 15, 2 Q. CIC. pet. 24 LVCR. 5, 14. LIV. 26, 2, 4 rescribi de frumento ... placuit ...; adscribi autem ... non placuit. 33, 12, 4 *et* 16, 9 VITR. 2, 3, 1 *al.* FEST. p. 348 SEN. contr. 10, 4, 23 CELS. 4, 28 p. 155 SEN. dial. 3, 3, 6. 12, 5, 5 benef. 4, 28, 1 epist. 81, 8 apocol. 5 COLVM. 4, 25, 2. 7, 9, 13 SCRIB. LARG. praef. p. 1, 16 ASCON. Mil. p. 33. 46 PLIN. nat. 7, 67. 9, 12 *al.* QVINT. inst. 5, 2, 2 *al.* decl. 288 p. 155, 1 TAC. Germ. 16 SVET. Nero 12 Vesp. 1 AVR. Fronto p. 15, 6 N. FRONTO p. 152, 18 N. 196, 22 GAIVS inst. 3, 72. 100. 4, 67 vocatur in deductionem et id, quod ...; conpensatur autem hoc solum, quod. POMP. dig. 1, 2, 2, 47 PS. APVL. herm. p. 269 TERT. bapt. 10 pudic. 1 COMM. instr. 1, 24, 20 SPART. Did. 9, 2 VOPISC. Tac. 9, 2 EVTR. 2, 1 AVIEN. Arat. 686. 750 AVG. civ. 7, 3 p. 276. 7, 34 p. 317 SEDVL. carm. pasch. 5, 333 DRAC. laud. dei 2, 180 CASSIOD. hist. 6, 22 p. 1044^{D}.

adverbia: PLAVT. Amph. 865 in superiore qui habito cenaculo ...; huc autem quom ... adventum adporto, ilico. Men. 964. Merc. 830 salve, simul autem vale (TER. Phorm. 570 VITR. 1, 6, 2). Aul. 342 turba istic (istuc *codd.*) nulla tibi erit ...; hic autem apud nos magna turba. Poen. 1057. CIC. inv. 1, 15 ipsa ex se nihil dat firmi ad recusationem, foris autem aliquid defensionis adsumit (*cf.* LVCIL. 1025 ante fores autem). 2, 11. Quinct. 89 constitit Naevium ex edicto non possedisse ..., omnino autem bona possessa non esse constitui. Verr. 1, 12 ut ea (*provincia*) restitui nullo modo possit, vix autem ... recreari. 4, 53. 6, 45. de orat. 1, 8. 1, 30 voluntates impellere quo velit, unde autem velit deducere. 2, 163. 3, 109 Academici nominantur, olim autem ... politici philosophi ... vocabantur. 3, 201 *et* 204 orat. 20. 117. 161. 162. 236. top. 41 genera tibi nota sint; ubi autem iis utare, quaestiones ipsae te admonebunt. Tusc. 1, 19 ut multo ante veteres, proxime autem Aristoxenus. 1, 69. nat. deor. 3, 34 haec ad quoddam tempus cohaerere possunt, semper autem nullo modo possunt. fin. 4, 72 ista ... dicam Graece προηγμένα, Latine autem producta (epist. 16, 21, 5). off. 1, 2 disces, quamdiu voles; tam diu autem velle debebis, quoad. Att. 8, 16, 1 hoc ... mari uti non possumus ...; illuc autem ... qua veniam? 10, 18, 1 hoc heri fecit; hodie autem ... constituit (FRONTO p. 26, 10 N.). 14, 21, 4. 15, 1^{a}, 2 primum quod attinet, nihil mihi concedebat; deinde autem (ad *pars codd.*) summum arbitrum me statuebat. 15, 12, 1. epist. 5, 16, 3 cum beatissimi sint, qui ..., minus autem miseri, qui. 13, 37 id si ita est, ... res ipsa impetrare debet, ut ei subvenias; quoquo modo autem se res habet, peto a te, ut. ad Brut. 1, 15, 9 nihil mihi videor hoc bello sensisse prudentius. cur autem ita sit, aperiendum non est. 2, 7, 4. CAEL. Cic. epist. 8, 11, 3 Pompeius ... ait Curionem quaerere discordias, valde autem non vult. LVCR. 4, 1058 haec Venus est nobis; hinc autemst nomen amoris. PAVL. FEST. p. 86. VITR. 10, 3, 9 iuga in quibus partibus habent minora ... intervalla, premunt duriter colla, qua (quae *GH*) autem longiora habent ..., levant. 10, 11, 9. VAL. MAX. 4, 7 pr. subsidium temere adsumi non debet, semel autem recte adprehensum sperni non convenit. SEN. nat. 1, 3, 8 epist. 13, 8. 33, 10. 64, 8. 113, 8 desinunt esse animalia, subinde autem (aud *BA*) rursus incipiunt. CVRT. 8, 6, 11. COLVM. 2, 11, 1 quidam negant eam (*sarritionem*) quicquam proficere ...; satius autem esse ea tempestive runcari. 2, 14, 9. 5, 1, 7. 11, 3, 63. 12, 40. SCRIB. LARG. 93 bene facit ad omnem dolorem, proprie autem ad tussim. 208. 238. 239 MELA 3, 107. PETRON. 10 hodie ... non perdamus noctem. cras autem ... mihi prospiciam et alium fratrem. PLIN. nat. 2, 26 poenas ... maleficiis aliquando seras ..., numquam autem inritas esse. 4, 27. 9, 123. 21, 137. 26, 38. QVINT. inst. 1, 2, 28 vascula oris angusti superfusam umoris copiam respuunt, sensim autem influentibus ... complentur. 3, 3, 15. 3, 11, 21. 4, 1, 72. 5, 10, 3. 8 praef. 13 FRONTIN. aq. 128 GAIVS inst. 3, 172 quod debetur, pro parte recte solvitur; an autem in partem acceptum fieri possit, quaesitum. 3, 189 IVLIAN. dig. 21, 2, 39, 1 PAPIN. frg. Vat. 253^{a} VLP. dig. 2, 13, 4, 4. 11, 7, 2, 7 PAVL. dig. 6, 1, 35, 1 TERT. pudic. 10. CYPR. sent. episc. 37 CENS. 1, 4. 10, 7. COMM. instr. 2, 4, 12 qui mereunt, mittunt⟨ur⟩ in morte secunda, interius autem habitaculis iusti locantur. CAPITOL. Aur. 2, 6 ITIN. Silv. 12, 9 FAVSTIN. trin. 1, 2 p. 39^{D} FILASTR. 107, 10. 149, 2 VVLG. exod. 10, 23 nemo vidit fratrem suum ...; ubicunque autem habitabant filii Israel, lux erat. AVG. civ. 1, 4 p. 9. 1, 28 p. 45. HERM. Pal. vis. 3, 6, 7 quando dives eras, inutilis eras; modo autem utilis es. *praeterea cf. p. 1592, 83 sqq.*

2 *in initio sententiae per* autem *oppositae* ***repetitur vox enuntiati praecedentis*** *plerumque prima vel ultima*: *repetitur idem substantivum*: LVCIL. 554 pars difflatur vento, pars autem obrigescit frigore (SC. Frontin. aq. 127). CIC. Caecin. 79 verbo me excludi dicebat, a verbo autem posse recedi non arbitrabatur. Cael. 55. Pis. 37 lege Caesaris ... populi liberi ...; lege autem ea. top. 52 ante rem ... quaeruntur ...; cum re autem. Tusc. 5, 22. div. 2, 62 emissio feminae anguis mortem afferebat Ti. Graccho, emissio autem maris anguis erat mortifera Corneliae. Att. 6, 2, 5. VITR. 10, 3, 3. PAVL. FEST. p. 128 manias Aelius Stilo dicit ... figuras ...; manias autem, quas nutrices minitentur parvulis pueris, esse larvas. COLVM. 11, 2, 48 diebus, qui fuerunt a Calen. Iunii, *pabulum* pecori praeberi oportet. a Cal. autem Iuniis ... frondem caesam praebebimus. QVINT. inst. 7, 3, 24 VLP. dig. 50, 1, 2, 5 APVL. apol. 27 PS. APVL. Ascl. 32. ITALA eccles. 7, 5 (Ambr. Tob. 1, 5) cor sapientium in domo luctus, cor autem (VVLG. et) stultorum in domo epularum. TERT. idol. 13. pudic. 17 secundum legem litterae ..., secundum autem legem spiritus. VVLG. gen. 2, 17 ex omni ligno paradisi comede; de ligno autem scientiae ... ne comedas. AVG. civ. 5, 12 p. 212. 19, 17 p. 384. *adiect.*: PLAVT. Bacch. 353 ut auri quantum vellet sumeret, quantum autem lubeat reddere ut reddat patri (TERT. pudic. 3). Merc. 319 humanum amarest, humanum autem ignoscerest (*sic P*, atque id vi optingit deum *A*). Mil. 678. CIC. Verr. 4, 114 cum a multis quaterna medimna, etiam quina exigerentur, multis autem ... ne paleae quidem ... relinquerentur. Catil. 3, 25 tantum civium superfuturum putassent, quantum ..., tantum autem urbis, quantum (NEP. Timol. 3, 4 VERVS Fronto p. 132, 14 N.). Flacc. 18. rep. 1, 69 praestat mea sententia regium *genus*, regio autem ipsi praestabit id. Tusc. 5, 47 qualis ... adfectus esset, talem esse hominem, qualis autem homo ipse esset, talem eius esse orationem. Att. 7, 7, 4 cetera videntur esse tranquilla; tranquillissimus autem animus meus. epist. 13, 7, 5 P. Sestium quanti faciam, ipse optime scio, quanti autem facere debeam, et tu et omnes homines sciunt. ad Q. fr. 1, 1, 41 ut omnes boni ... exspectant, omnes autem improbi ... contenti esse videantur. BELL. Alex. 61, 6 quem ⟨magno⟩ sibi usui fore credebat, si ..., magno autem fore impedimento, si. SEN. nat. 6, 2, 6 nullum maius solacium est mortis quam ipsa mortalitas, nullum autem omnium istorum, quae extrinsecus terrent, quam quod innumerabilia pericula in ipso sinu sunt. epist. 31, 10. 87, 28. ASCON. Corn. p. 63 ex quibus duo consulares ..., duo autem adulescentes. QVINT. decl. 342 p. 350, 4 VVLG. exod. 12, 44 AVG. civ. 2, 7 p. 60. 10, 29 p. 448. 10, 32 p. 460. CIC. Cluent. 2 altera pars ... videtur, altera autem. de orat. 1, 91 part. 65. 67. 78 rep. 6, 18 ac. 1, 24 fin. 2, 63 nat. deor. 2, 49 Tusc. 5, 17 SEN. benef. 5, 2, 3 COLVM. 2, 10, 33 QVINT. inst. 4, 1, 21 FRONTO p. 101, 9 N. TERT. anim. 12. *praeterea cf.* FILASTR. *p. 1586, 16.* CIC. Sest. 47 ut alii dicerent ..., alii autem. Planc. 15 or. frg. A VI 1 Brut. 183 top. 59 *et* 62 fin. 1, 63. 3, 18 nat. deor. 2, 81 *et* 123 div. 1, 72 fat. 5 VITR. 10, 16, 5 QVINT. inst. 8, 3, 66. 11, 3, 165 FRONTO p. 65, 8 N. AVG. civ. 9, 22 p. 397. 10, 9 p. 415. 10, 26 p. 442. 20, 19 p. 451. *praeterea cf. p. 1586, 11 sqq.* *pronom.*: CIC. leg. agr. 3, 2 a vobis ... peto; a vobis autem ... postulo. Tim. 41 quorum vobis initium ... tradetur a me, vos autem ad id ... attexitote. Att. 4, 18, 5 non ... aequo animo te careo; te autem quid mirum, qui Dionysium tanto opere desiderem? PLAVT. Capt. 35 emit hosce e praeda ambos ..., hisce autem inter sese hunc confinxerunt dolum. CIC. Arat. 164 Font. 1 orat. 56 top. 88 AVG. civ. 9, 15 p. 388. PLAVT. Cas. 775 illarum oratu faciunt; illae autem senem cupiunt extrudere. QVINT. decl. 354 p. 385, 19 AVG. civ. 14, 11 p. 30. 18, 54 p. 345. CIC. Sest. 1 intueri potestis eos ... maestos ...; eos autem ... alacris laetosque. rep. 1, 67 ac. 1, 24 COLVM. 12, 3, 11 SC. Iuvent. dig. 5, 3, 20, 6 AFRIC. dig. 21, 2, 46, 2 SCAEV. dig. 34, 3, 31, 1 VLP. dig. 1, 15, 4 PAVL. frg. Vat. 229 MARCIAN. dig. 42, 5, 35. CIC. Cluent. 59 apud eosdem iudices reus est factus ..., ab isdem autem iudicibus ... locus ei primus est constitutus. Tim. 14. CIC. inv. 1, 62 si quadam in argumentatione satis est ..., quadam autem in argumentatione infirma est propositio. 1, 64. 2, 67. 102 fat. 8. 45 Lael. 63 TAC. dial. 21 SCAEV. dig. 34, 3, 28, 12 VLP. dig. 26, 5, 2 TERT. ieiun. 15. AVG. civ. 5, 10 p. 209 ipsae (*nostrae voluntates*) faciunt, quidquid volendo facimus ..., quidquid autem ... nolens quisque patitur, etiam sic voluntas valet. TER. Hec. 868 quos fuerat par resciscere sciunt; quos non autem aequomst scire, neque resciscent neque scient. GRACCH. or. frg. Gell. 11, 10, 4 qui suadent ..., hi ...; qui autem ... tacent, hi. CIC. inv. 2, 158 in primo genere quae sunt, honesta appellabuntur; quae autem in secundo, utilia. Verr. 4, 121 Font. 2 Vatin. 41 de orat. 1, 125. 3, 47 part. 77 ac. 2, 40. 47. 146. 1, 20 fin. 1, 53 *al.* off. 1, 126 Att. 9, 4, 1 epist. 1, 5^{b}, 1. 2, 1, 1 *al.* Q. CIC. pet. 22. 46 LVCR. 6, 1242. VARRO ling. 9, 16 quae leviter haerent ... corrigi oportet; quae autem sunt ita ..., his oportet ... non uti. 9, 33 *et passim.* TER. Eun. 475 quid tu ais, Gnatho? ... quid tu autem, Thraso? CIC. part. 93. *verbum*: CIC. inv. 1, 88 ex quibus conces-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sionibus non conficitur hoc...; conficeretur autem, si. Pis. 94 admoneri me satis est; admonebit autem nemo alius nisi. de orat. 1,115 sunt quidam...; sunt autem quidam. part. 80 Tusc. 4, 59 Tim. 41. nat. deor. 3, 64 de quibus habeo ipse, quod sentiam, non habeo autem, quod tibi adsentiar. off. 3, 121. Att. 5, 4, 2 etiamne hic mihi curandus est? curandus autem hactenus, ne. 12, 22, 1. 15, 15, 4 epist. 2, 11, 1. 4, 15, 1 *al.* LIV. 44, 21, 2 senatus decrevit, ut... parem numerum tribunorum... populus crearet; creari autem neminem eo anno placere, nisi. VITR. 8, 3, 6. SEN. contr. 2, 3, 15 lex..., si non exoraveris, perire te vult; non exoras autem. 2, 6, 6. 4 praef. 8. 10 praef. 2. SEN. nat. 3, 11, 6 pluvia potest facere torrentem, non potest autem (*Φ, om. Δ*; amnem *coni. Haase*) aequali inter ripas suas tenore labentem. epist. 31, 11. 58, 16. 109, 12. QVINT. inst. 6, 4, 14 est aliquid, cui responderi non statim possit, potuerit autem, si tempus ad disponendum fuisset. 12, 10, 45 PLIN. epist. 7, 2, 3 DON. vita Verg. p. 64 PAVL. dig. 45, 1, 49, 2 TERT. test. anim. 4 orat. 22 AVG. civ. 1, 19 p. 33. 4, 12 p. 163. 9, 10 p. 382. 9, 15 p. 387. 18, 43 p. 322 MART. CAP. 4, 370. *adverb.*: PLAVT. Merc. 115 simul enicat suspiritus ..., simul autem plenis semitis qui adversum eunt. Mil. 593 domi nunc apud me est, Sceledrus nunc autemst foris. Pseud. 1238 bene ego illum tetigi, bene autem servos inimicum suom. Stich. 733 *v. p. 1578, 14.* CIC. inv. 2, 171 nam aliter dicere solemus...; aliter autem (Att. 11, 12, 3). dom. 26 quemadmodum omnes... homines iudicarunt..., quemadmodum autem tute ipse confiteris. de orat. 3, 29 quae (*oratio*) est pura sic..., sic autem gravis. orat. 91 est ... plenius quam hoc enucleatum, quam autem illud ornatum... summissius (Att. 7, 13ª, 1. 14, 19, 1). ad Brut. 2, 6, 1 quomodo equidem credo...; quomodo autem multi suspicantur. RVT. LVP. 1, 14 partim nostri silebant, partim autem ingentem clamorem excitabant. FRONTIN. aq. 72 solae... quinariae mille... erogantur: minus quam ... quinariis mille centum quinque, minus autem quam... quinariis duobus milibus. AFRIC. dig. 26, 2, 23, 1 tutor ita recte non datur...; ita autem recte tutor dabitur. VLP. dig. 7, 1, 9, 4 PAVL. dig. 32, 6, 1 POMP. dig. 1, 2, 2, 33. AVIEN. orb. terr. 152 qua se notus erigit... fluitat mare; qua procul autem spirat... eurus, Ionii sunt terga sali. ITALA gen. 4, 7 (Aug. civ. 15, 7 p. 67) nonne si recte offeras, recte autem non dividas, peccasti? VVLG. Iudith 5, 19 quotiescumque autem praeter ipsum deum alterum coluerunt, dati sunt in praedam.... quotiescumque autem poenituerunt..., dedit eis deus coeli virtutem resistendi. AVG. civ. 14, 16 p. 39. 21, 8 p. 504. *praeterea cf. p. 1593, 13.*

β *praecedit* **quidem** (*cf. gr.* μὲν ... δὲ): *hunc usum Romani scriptores Cicerone duce videntur excoluisse potissimum cognitis Graecorum scriptis pedestribus.* VVLG. *in test. vet.* quidem... autem *rarissime* (I reg. 29, 2 Ezech. 3, 19. 33, 6 Dan. 13, 39, *at his locis LXX versio non* μὲν ... δὲ *exhibet; saepius* quidem... vero, *15ies fere, extat*) *praebet, praeter eos libellos, quorum archetypum non Hebraicum, sed Graecum fuisse constat, scilicet in* sap. *et* II Macc. quidem... autem (μὲν ... δὲ) *saepe invenimus. praeterea cf. de* ITALA CHALC. RVFINO BOETH. *E. K. Rand, Jahrbb. für klass. Philologie, XXVI. Supplementband (1901) p. 430sqq.*

CIC. inv. 1, 9 materia quidem nobis rhetoricae videtur...; partes autem eae. 1, 16. 2, 178 (autem om. A). Caecin. 59 et verbo quidem superabis me..., re autem ne consistes quidem. part. 35. fin. 3, 6 atque haec quidem de rerum nominibus. de ipsis rebus autem... vereor ne reprehendar. 5, 59. Tusc. 1, 99 et haec quidem hoc modo, nihil autem melius extremo. nat. deor. 2, 108. 3, 79 Cato 36. ad Q. fr. 3, 8, 3 hic quidem piget; Scaurum autem iam pridem Pompeius abiecit. NEP. Con. 2, 2 Pharnabazus habitus ⟨quidem⟩ est imperator, re autem (quidem *trad.*) vera exercitui praefuit Conon. LIV. 28, 8, 2. 33, 39, 7. 35, 34, 2 VAL. MAX. 2, 5, 6. 5, 7 ext. 2. 6, 3, 3. 6, 4 ext. 2. 7, 8, 5. 8, 1 damn. 2 CELS. 2, 10 p. 53 *al.* SEN. nat. 2, 5, 2. 5, 5, 2 an (*sic* ES, in *Φ, om. Δ*) hoc existimas nobis quidem (quidem nobis *ΔΦ*) datas vires..., aera autem relictum inertem? epist. 17, 2. 81, 18. 120, 9 CVRT. 4, 4, 9. 6, 11, 10 SCRIB. LARG. 97 PETRON. 48 *al.* PLIN. nat. 2, 53. 4, 52 *al.* QVINT. inst. 1, 2, 3 *al.* TAC. dial. 8 ceteros quidem amicos suos iis niti, quae..., Marcellum autem... attulisse ad amicitiam suam. 18 (*bis*). 25 ann. 4, 28. 16, 17 PLIN. epist. 2, 17, 20. 10, 43, 2 paneg. 55. SVET. Iul. 30 et praetextum quidem illi civilium armorum hoc fuit; causas autem ⟨alii⟩ alias fuisse opinantur. 70 Cal. 45 Nero 12. 48 Galba 12 Vesp. 8 DON. vita Ter. p. 33 FLOR. epit. 1, 18, 4. 2, 1, 1 GAIVS inst. 1, 109 *al.* IVLIAN. dig. 22, 1, 25, 1 VLP. dig. 5, 3, 20, 11. 5, 3, 37 reg. 1, 16 PAVL. dig. 32, 89 MARCIAN. dig. 40, 4, 23, 1 APVL. met. 4, 23. 35. 11, 26 Plat. 2, 23 Ps. APVL. herm. p. 266. ITALA gen. 27, 22 (Hil. myst. p. 15, 1) vox quidem vox Iacob, manus autem (VVLG. sed manus) sunt Esau. Rom. 8, 10 (Aug. civ. 20, 15 p. 441; VVLG. vero). PRAEF. bibl. monarch. in Luc. CAPITOL. Ver. 7, 1 Aur. 14, 5 FILASTR. 61, 2. 100, 2. 115, 7 AMM. 20, 4, 3. 23, 4, 7 SERV. gramm. IV 434, 3. VVLG. I reg. 29, 2 et satrapae quidem (καὶ οἱ σατράπαι) Philisthiim incedebant..., David autem et viri eius erant in novissimo agmine. Ezech. 33, 6 sap. 5, 13. 18, 7 II Macc. 3, 8. 3, 23 4, 27. 5, 23. 6, 28. 15, 7. 15, 25 Matth. 9, 37. 26, 41 AVG. civ. 1, 9 p. 16. 3, 2 p. 99 *al.* CIC. inv. 1, 19 et in ceteris quidem constitutionibus ... iudicationes reperiuntur; in coniecturali autem constitutione. ac. 1, 21 ac de summo quidem... bono sic agunt; cetera autem pertinere ad id putant. fin. 5, 69. nat. deor. 1, 41 et haec quidem in primo libro..., in secundo autem volt *Chrysippus.* off. 2, 32 Att. 4, 2, 7. LIV. 32, 32, 14 neminem equidem timeo..., non omnium autem credo fidei (PLIN. nat. 19, 117. 36, 14). CELS. 3, 1 p. 75 et acutus quidem, quo vetustior est, longus autem, quo recentior, eo facilius curatur. 5, 26, 32 SEN. dial. 5, 40, 3 clem. 1, 17, 1 nat. 7, 3, 3 epist. 92, 13 *et* 14. CVRT. 10, 1, 8 hos quidem vinxit, DC autem militum ... interfici iussit. PLIN. nat. 19, 189. QVINT. inst. 2, 15, 27 FRONTIN. aq. 32. 91. TAC. dial. 31 causae, plurimae quidem..., ⟨in⟩ quibus ..., pleraeque autem, in quibus... requiritur. GAIVS inst. 1, 144. 4, 131. 176 IAVOL. dig. 38, 2, 34 POMP. dig. 45, 1, 21. VLP. dig. 7, 6, 5, 5 alio quidem possidente, alio autem liti se offerente (VVLG. sap. 19, 3 Matth. 13, 23 RVFIN. Adamant. 2, 4). reg. 10, 1 PAVL. dig. 35, 2, 11, 6 PAPIN. dig. 36, 3, 95, 5 HERMOG. dig. 47, 10, 45 MOD. dig. 1, 7, 1, 1 APVL. met. 3, 29 Plat. 1, 8 Ps. APVL. herm. p. 280 TERT. anim. 20 CAPITOL. Pert. 11, 12 SPART. Hadr. 25, 10. FILASTR. 115, 2 quod alter quidem bonus deus est, alter autem malus. 121, 4. 134, 1 AMM. 22, 15, 14 VVLG. Esth. 15, 6 II Macc. 4, 20 *et* 47. 14, 8 I Cor. 3, 4 AVG. civ. 6, 5 p. 254. 19, 23 p. 398. CIC. Tusc. 2, 1 Neoptolemus quidem... ait .... ego autem (CELS. 7, 12, 4 SEN. epist. 59, 13 PETRON. 19. 29. 96 LAMPR. Diad. 2, 3). TAC. ann. 6, 5 illos quidem senatus, me autem tuebitur Tiberiolus meus. SCRIB. LARG. praef. p. 5, 16 quem (*animum*) omnibus quidem hominibus plene, mihi autem etiam peculiariter praestas (QVINT. inst. 3, 3, 6 TAC. ann. 3, 53 PAVL. dig. 11, 7, 44). SEN. epist. 89, 2 sapientis quidem animus totam molem eius amplectitur..., nobis autem... singula quaeque ostendi facilius possunt. GAIVS dig. 50, 16, 233, 2 apud Graecos quidem..., apud nos autem (APVL. met. 5, 17 AMM. 23, 6, 21 VVLG. II Macc. 8, 18). CIC. nat. deor. 1, 112 ac poetae quidem nectar... comparant..., tu autem, Epicure, quid facies? (PLIN. paneg. 86 VVLG. Ezech. 3, 19). QVINT. inst. 5, 6, 5 itaque hominem quidem malum occupaturum hanc condicionem fuisse, se autem probare malle... quam... (VLP. dig. 8, 2, 17, 3 PAVL. dig. 17, 2, 65, 3). CIC. nat. deor. 3, 19 tu quidem strictim, nostri autem multa solent dicere. Att. 1, 19, 9 ac nostrae quidem... vitae quasi quandam formam... vides; de tuo autem negotio saepe ad me scribis (LABEO dig. 19, 2, 60, 2 AFRIC. dig. 17, 1, 34). top. 65 in magnis quidem causis... magna argumentorum suppetit copia; in vestris autem, si non uberior, at fortasse subtilior. VLP. dig. 48, 23, 2 dignitatem quidem... reciperavit, in sua autem omnia bona non est restitutus. CIC. inv. 1, 86 nam hoc quidem...; hoc autem (2, 7 top. 60 SEN. nat. 1 praef. 15. PETRON. 74 et illi quidem exclamavere... hi autem .... PLIN. epist. 8, 14, 15 GAIVS inst. 1, 137ª VLP. dig. 36, 4, 5, 21 MACER dig. 48, 11, 7, 1 APVL. met. 5, 9. 11, 8 Plat. 1, 9 TERT. anim. 18 VVLG. Dan. 13, 39 sap. 16, 3 *et* 4 II Macc. 3, 30 AVG. civ. 21, 25 p. 537). VAL. MAX. 2, 10, 3 et haec quidem vivo Scipioni, illud autem Aemilio Paulo exanimi contigit (PETRON. 92 QVINT. inst. 2, 3, 6 PLIN. paneg. 52 APVL. met. 10, 25 PAVL. dig. 44, 7, 34, 2 FILASTR. 122, 2 VVLG. sap. 11, 11. 14, 8. 15, 17. 19, 5 II Macc. 10, 28). CIC. de orat. 1, 27 quo quidem sermone multa divinitus ... narrabat..., eo autem omni sermone confecto (Brut. 181 CELS. 7, 2 p. 264 ASCON. Corn. p. 69 QVINT. inst. 10, 3, 1 PLIN. epist. 10, 79, 5 POMP. dig. 50, 12, 14 AFRIC. dig. 12, 1, 41 VLP. dig. 4, 2, 14, 5 PAVL. dig. 44, 4, 5, 6 VVLG. II Macc. 12, 6). CIC. ac. 2, 61 et Cimmeriis quidem... ignes tamen aderant...; isti autem... ne scintillam quidem ullam nobis... reliquerunt (AVG. civ. 2, 2 p. 55). CELS. 7 praef. p. 263 ego eundem quidem hominem posse omnia... concipio ...; ipse autem huic parti ea reliqui (SEN. epist. 65, 7 TAC. ann. 3, 73 IVLIAN. dig. 12, 6, 32, 1 MARCELL. dig. 46, 3, 68 VLP. dig. 11, 1, 9, 4 PAVL. dig. 9, 2, 30, 1 MARCIAN. dig. 30, 128 POMP. dig. 36, 2, 22, 2 APVL. met. 9, 41. 10, 31 CAPITOL. Alb. 5, 5 AVIEN. Arat. 368. 415 VVLG. II Macc. 2, 29). CELS. 1, 3 p. 15 atque haec quidem paene perpetua sunt. quasdam autem observationes desiderant (VVLG. II Macc. 4, 42 Eph. 4, 11). IVLIAN. dig. 33, 3, 10 a fideiussore quidem non petere, quod autem reus debet, Titio dare pacisci debet (POMP. dig. 49, 15, 5, 2 PAPIN. dig. 49, 17, 14, 1 VLP. dig. 39, 3, 6, 7 VVLG. Matth. 3, 11). VVLG. Iudas 10 quaecumque quidem ignorant, blasphemant; quaecumque autem naturaliter... norunt, in his corrumpuntur.

CIC. Phil. 2, 78 et domi quidem causam amoris habuisti...; productus autem in contionem. LIV. 24, 5, 8 de aliis quidem (quibus *P*) rebus haut magnopere audiebantur; tendendo autem... in se convertebant animum adulescentis. CELS. 6, 1 p. 222 maxime quidem saepe radendo succurritur; adicit autem vim quandam... ladanum. 7, 21, 1. 8, 11 p. 352. SEN. clem. 1, 9, 7 uxori quidem gratias egit, renuntiari autem extemplo amicis... imperavit. epist. 85, 19 apocol. 4 SCRIB. LARG. praef. p. 2, 14. 68. 183. 185. QVINT. inst. 2, 19, 2 in mediocribus quidem utrisque... esse momentum, consummatos autem plus doctrinae debere quam naturae. decl. 247 p. 11, 17. 351 p. 280, 20. FRONTIN. strat. 2, 3, 9 IVV. 13, 20 PLIN. epist. 2, 11, 5 paneg. 32. SVET. Aug. 42 promissum quidem congiarium reposcenti... respondit, non promissum autem flagitanti... exprobravit. GAIVS inst. 1, 35. 135. 195ª. 3, 180 VLP. dig. 4, 2, 16, 1 reg. 22, 34 PAVL. dig. 41, 7, 2, 1 MARCIAN. dig. 28, 2, 32 APVL. met. 10, 35 Plat. 2, 9 Ps. APVL. herm. p. 269 ITALA Rom. 6, 11 (Tert. pudic. 17). I Petr. 3, 18 (Filastr. 92, 5). TERT. idol. 8 nat. 1, 4 AMM. 24, 4, 13. 26, 10, 10 PELAGON. 12

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

VVLG. sap. 17,6 II Macc. 5,12 AVG. civ. 15,19 p. 98. 19,23 p. 395 *et* 397. CIC. inv. 1,49 ac fons quidem confirmationis ... apertus est ...; quemadmodum autem quaeque constitutio ... tractari debeat. Brut. 115 enucleate ille quidem et polite ..., nequaquam autem ea vi atque copia, quam. Tusc. 1,119 nunc quidem valetudini tribuamus aliquid, cras autem ... agamus haec. Tim. 51 de utroque nos quidem (μὲν) dicamus genere causarum, separatim autem (χωρὶς δὲ) de iis, quae. off. 2,36. VAL. MAX. 3,4,3 cui quidem diutissime imperium obtinere ... contigit. ad summam autem (aud *trad.*) unde processerit et (aut *trad.*) quo pervenerit statuae ipsius titulus abunde testatur. CELS. 3,6 p. 86 ac protinus quidem scire ...; non protinus autem ... concipere. 4,11 p. 134. 5,23,1. 6,6,1. 7,18 p. 296. PETRON. 40 et quidem pilleatus *aper in repositorio positus* ...; circa autem minores porcelli. QVINT. decl. 342 p. 225,26 illud quidem nobis extra ordinem accidit .... plurimum autem fallitur, si. SVET. Claud. 44 et veneno quidem occisum convenit; ubi autem et per quem dato, discrepat. GAIVS inst. 2,90 proprietas quidem adquiritur ...; an autem possessio adquiratur, quaeri solet. 121. 210. 4,56. 133 PAPIN. dig. 46,1,49,1 VLP. dig. 24,3,22,7 PAVL. dig. 16,3,26,2. 33,1,16. IAVOL. dig. 32,100,3 si aeneae quidem sint, non autem Corinthiae. COMM. instr. 2,39,17 ITIN. Silv. 2,5 FILASTR. 110,5. 115,7. VVLG. Hebr. 7,2 primum quidem ..., deinde autem. AVG. civ. 1,13 p. 24 CASSIOD. hist. 2,16 p. 935A. *praeterea cf. praecedenti* quidem *respondentia* nunc autem *p. 1593,27,* post autem *p. 1593,35,* cum autem *p. 1595,40,* ut autem *p. 1596,3,* si autem *p. 1596,43 et 1597,35.*

4 *pluribus rebus enumeratis* autem *inducit posterius, plerumque* ***ultimum membrum*** *praeter cetera considerandum* (*cf. plures interrogationes vel exclamationes per* autem *inductae praecedentes sub I et II*): TER. Phorm. 709 gallina cecinit; interdixit hariolus; harispex vetuit; ante brumam autem novi negoti incipere —! quae causast iustissima. Haut. 38 ne semper servos currens, iratus senex, edax parasitus, sycophanta autem impudens, avarus leno adsidue agendi sint mihi. VARRO frg. Gell. 3,10,7 post deinde quarta hebdomade..., septima autem fere hebdomade... totus, inquit, homo in utero absolvitur. Men. 335 et Romae quidem stat, sedet Athenis, nusquam autem cubat. rust. 1,27,3 autumno siccis tempestatibus vindemias *fieri oportere,* ac silvas excoli ..., praecidi arbores ...; radices autem prioribus imbribus ut effodiantur. CIC. inv. 1,40 publicum est ...; commune, quod ...; singulare autem (*incl. Kays.*) est, quod. 1,54 hoc in genere praecipiendum nobis videtur primum, ut ...; deinde illud ...: extremum autem aut taceatur oportet aut concedatur. Quinct. 72 S. Rosc. 35. Catil. 2,22 quintum genus est ...; postremum autem genus est. Mur. 29 magna res, magna dignitas, summa autem gratia. de orat. 1,43 instaret Academia ..., Stoici vero ... laqueis te inretitum tenerent. Peripatetici autem etiam haec ipsa ... a se peti vincerent oportere. 1,144. 2,248 quod facete dicatur, id alias in re habere, alias in verbo facetias; maxime autem homines delectari, si. 3,197 Brut. 208 nat. deor. 2,58 Att. 4,14,2 orat. 99 part. 15. 50 top. 17. 57 ac. 2,131. 2,142 aliud iudicium Protagorae est ...; aliud Cyrenaicorum ...; aliud Epicuri ...; Plato autem omne iudicium veritatis. 2,145 Tusc. 5,38 nat. deor. 1,66. 2,151 div. 1,2. 1,91 *et* 93 Att. 2,22,2. 8,3,7 epist. 1,7,2. 1,9,12 hic multum valuit cum vetus amicitia ... tum humanitas ...; vehementer etiam res ipsa publica me movit ...; gravissime autem me ... impulit. 7,17,1 ad Q. fr. 1,1,42. 2,13,5. LVCR. 4,969 causidici causas agere ..., induperatores pugnare ..., nautae ... cum ventis degere bellum, nos agere hoc autem. CAES. Gall. 7,22,3 et laqueis falces avertebant ... et aggerem cuniculis subtrahebant ...; totum autem murum ... turribus contabulaverant. HIRT. Gall. 8,40,1 BELL. Alex. 10,5 NEP. Cato 3,3 LIV. 42,58,13. 45,29,6. MON. Ancyr. 5,36 colonias in Africa Sicilia ... Pisidia militum deduxi. Italia autem XXVIII colonias ... deductas habet. VITR. 1,1,4. 2,9,7. 9. 3,1,6. 4 praef. 1. 6,3,2. 8,1,2 PAVL. FEST. p. 166 VELL. 1,14,3. 2,3,1 P. Scipio Nasica, eius qui ... nepos, eius qui ... filius, pronepos autem Cn. Scipionis. 2,49,3. 2,87,2 CELS. 5,28,6 SEN. nat. 2,9,2 epist. 5,8 COLVM. 2,14,2. 11,2,46. SCRIB. LARG. 188 prodest ex his ...; item acetum ...; item proficit ...; praecipue autem adiuvabat, si. MELA 1,14 PLIN. nat. 2,80. 3,150 *al.* QVINT. inst. 1,4,18. 1,5,45. 3,7,10. TAC. dial. 25 primae Demostheni tribuuntur, proximum [autem] locum Aeschines ... Lycurgus optinent, omnium autem concessu haec oratorum aetas maxime probatur. SVET. Aug. 88 Cal. 20 Claud. 14 rhet. 30 APVL. Socr. p. 149 PS. APVL. herm. p. 277. ITALA Rom. 5,3 (Tert. scorp. 13) pressura tolerantiam perficiat, tolerantia vero probationem, probatio autem (VVLG. vero) spem, spes vero (VVLG. autem) non confundit. FRG. Mur. 44 CENS. 7,2. 14,2 CAPITOL. Aur. 1,10 Gord. 21,5 Maximin. 6,3 ITIN. Silv. 27,5 *et* 7. 29,2. 49,3 FAV. EVL. p. 9,30 QVEROL. p. 40,2 VVLG. gen. 2,14 AVG. civ. 16,8 p. 137. 17,3 p. 200 quae nunc ad terrenam, nunc ad caelestem Hierusalem, nunc autem ad utramque referuntur.

5 *in ratiocinatione inducit* ***assumptionem*** *vel minorem quae dicitur propositionem*: RHET. Her. 4,30,41 conclusio est ...: quodsi Danais datum erat oraculum non posse capi Troiam sine Philoctetae sagittis, haec nihil aliud autem fecerunt, nisi Alexandrum perculerunt, hunc extinguere id nimirum capi fuit Troiam. CIC. inv. 1,45 si vos me istud eo tempore fecisse dicitis, ego autem eo ipso tempore trans mare fui, relinquitur, ut id ... non modo non fecerim, sed ne potuerim quidem facere. 59 (*bis*). 63. 65. 66 si summo opere sapientia petenda est, summo opere stultitia vitanda est; summo autem opere sapientia petenda est: summo igitur opere stultitia vitanda est. *sim. in* 70—73 *et* 87—90. top. 9 ius civile est aequitas ...; eius autem aequitatis utilis cognitio est: utilis ergo est iuris civilis scientia. 53 (*ter*). 56 (*bis*) 57 (*bis*). rep. 1,10 quid facere potuissem, nisi tum consul fuissem? consul autem esse qui potui, nisi ...? non igitur potestas est ex tempore. 1,23 *et* 25. 6,27 (*cf.* Tusc. 1,53) leg. 2,12 ac. 2. 67. 96 (*quater*). 106. 128 fin. 1,37. 2,86. 2,104 *al.* Tusc. 1,79. 2,60. 3,9 *al.* nat. deor. 1,26. 44 *al.* Tim. 9 fat. 20 *et* 38 div. 1,71 (*cf.* 2,107) *et* 83. 2,18 *al.* off. 1,153. 3,27. 30. 35. 102 epist. 9,22,2 SEN. dial. 2,5,3. 4 nihil eripit fortuna, nisi quod dedit; virtutem autem non dat, ideo nec detrahit. 2,7,2. 2,8,1. 4,12,1 (*omissa conclusione*). benef. 3,19,1. 3,35,1—3 (*ter*). 4,1,3 si honestum per se expetendum est, beneficium autem honestum est, non potest alia eius condicio esse. 4,3,3. 4,12,1 (*om. concl.*) *al.* clem. 2,7,1 nat. 1,3,7 (*ex Aristotele*) epist. 46,6 (*bis*). 49,8 *al.* QVINT. inst. 2,17,11 non esse artis id, quod faciat qui non didicerit; dicere autem homines et qui non didicerint (*omittitur conclusio*). 2,20,7. 5,10,116 (*om. concl.*). *saepius* 5,14,7—26. 7,1,47 (*om. concl.*). decl. 366 p. 400,15 (*om. concl.*). 374 p. 413,14. 385 p. 431,21. LAEL. FEL. Gell. 15,17,4 is qui non universum populum, sed partem aliquam adesse iubet, non comitia, sed concilium edicere debet. tribuni autem neque advocant patricios neque .... ita ne leges quidem proprie, sed plebiscita appellantur, quae tribunis plebis ferentibus accepta sunt. TERT. anim. 5 quo, inquit *Zeno,* ⟨digresso⟩ animal emoritur, corpus est; consito autem spiritu digresso animal emoritur: ergo consitus [autem] spiritus corpus est; consitus autem spiritus anima est: ergo corpus est anima. 6 (*bis*). CYPR. sent. episc. 34 (*om. concl.*) AVG. civ. 14,13 p. 33. 19,1 p. 349. 19,3 p. 355. 20,10 p. 433 PHYSIOGN. 9 (*om. concl. bis*) VINDIC. med. 1 MART. CAP. 4,370.

B ***minore vi opponendi*** autem (*sicuti gr.* δὲ) *orationem continuat et sententias conectit, qui usus est frequentissimus. haud raro novam scripti partem vel particulam praecedenti adiungit nec non explicationem, descriptionem, definitionem, causam rei antea commemoratae adnectit, ubi* enim *exspectaveris.*

1 ***generatim***: *post subst.*: CAECIL. com. 219 hic amet, familiae fame pereant, ager autem stet sentibus. TER. Andr. 400 dicam. puerum autem ne resciscat mihi esse ex illa cautiost. Ad. 291 solae sumus; Geta autem hic non adest. TVRPIL. com. 46 VARRO Men. 339. rust. 1, 39,1 sationis autem gradus secundus haec habet. *al.* CIC. inv. 1,38 in gestione autem negotii. S. Rosc. 24 *al.* Verr. 5,107 ex Hennensium nemore ...; Henna autem ... est loco perexcelso. Phil. 5,53 de orat. 1,150. 2,131 subacto mihi ingenio opus est ...; subactio autem est usus, auditio. *al.* Brut. 50 Menelaum ipsum dulcem illum quidem tradit Homerus, sed pauca dicentem; brevitas autem laus est interdum. orat. 18 speciem eloquentiae, quam cernebat animo, re ipsa non videbat. vir autem acerrimo ingenio ... neminem plane, qui recte appellari eloquens posset, videbat. part. 36 top. 23 opt. gen. 5 rep. 2,14 leg. 2,64. ac. 2,26 quaerendi initium ratio attulit ..., quaestio autem est adpetitio cognitionis. fin. 4,28 nat. deor. 3,4. div. 1,12 observata sunt haec tempore immenso ...; nihil est autem, quod non longinquitas temporum ... adsequi possit. fat. 41 Cato 79 off. 1,17 Att. 1,16,13 epist. 1,9,4 ad Q. fr. 2,4,3 Q. CIC. pet. 44 PLANC. Cic. epist. 10,23,5 CINC. Gell. 16,4,3 TIRO Gell. 6,3,13 CATVLL. 64,318 LVCR. 6,323. CAES. Gall. 1,2,5 magno dolore adficiebantur. pro multitudine autem hominum ... angustos se fines habere arbitrabantur. 1,6,1 unum *iter* per Sequanos, angustum et difficile ..., mons autem altissimus impendebat. 7,23,1 moenibus... adpropinquare prohibebant. muri autem omnes Gallici hac fere forma sunt. HIRT. Gall. 8,6,3 BELL. Alex. 1,2 BELL. Afr. 31,2 BELL. Hisp. 34,1 SALL. Catil. 49,3 Iug. 90,1 NEP. Milt. 4,1 HOR. epist. 2,1,199. 2,1,260 ACT. lud. saec. Aug. 115. 134 MON. Ancyr. 1,7. 3,4. 5,26 IMP. Aug. Gell. 15,7,3 LIV. 4,28,2 VITR. 1,2,1 FEST. p. 194. SEN. contr. 1 praef. 23 et putant illum (*Latronem*) homines hac virtute caruisse ...., iudicium (*sc. Latronis*) autem fuit strictius. suas. 2,11 VELL. 1,4,2 VAL. MAX. 1,1,13 CELS. 1 praef. p. 11. 1,3 p. 19 PHAEDR. app. 14,11 SEN. dial. 2,2,1 benef. 1,1,7 clem. 1,12,1. 1,22,2 nat. 1,2,10. epist. 14,18 qui eget divitiis, timet pro illis. nemo autem sollicito (-tus M^1) bono fruitur. CVRT. 3,3,9. 3,5,10 COLVM. 1,6,1 arb. 1,6 SCRIB. LARG. 115 MELA 2,57 ASCON. Pis. p. 4 Scaur. p. 19 Mil. p. 40 Corn. p. 61 tog. cand. p. 84. PETRON. 16 subito fores admiserunt intrantem. mulier autem erat operto capite. PLIN. nat. 2,34 CORP. XIII 5708,24. IX 2827,27 STAT. Theb. 6,905 QVINT. inst. 1 praef. 9. 1,7,30. decl. 372 p. 411,22 ut non fuerim, tu tamen putasti patrem. lex autem mentem punit. FRONTIN. aq. 96 IVV. 10,295. 13,196 TAC. dial. 18. 21 Germ. 13 hist. 2,20 PLIN. epist. 5,7,1 TRAIAN. Plin. epist. 10,18,3 SVET. Iul. 6. 10 gramm. 12 FLOR. epit. 1,18,26 CORP. III 6998,10. XIV 2112,25 ex qua summa decedent exequiari nomine ...; exequiae autem pedibus fungentur. AVR. Fronto p. 10,16 N. 71,9 FRONTO p. 25,14 N. GAIVS inst. 1,6. *passim apud* ICTOS. APVL. flor. 15 p. 57 apol. 17 mund. 12. 14 Plat.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1, 14 Ps. APVL. herm. p. 271 Ascl. 7. 15 CORP. II 6278 (*a. 176*), 46. III 7328 ITALA I Cor. 6, 14 (Tert. pudic. 16; VVLG. vero) TERT. spect. 14 idol. 21 anim. 51. HERM. Pal. vis. 4, 3, 7 non vidi, quo loco iit; nebula autem fuit. FRG. Mur. 34 *et* 39 PORPH. Hor. carm. 1, 1, 12 CENS. 5, 5 COMM. apol. 275 instr. 2, 28, 2 EDICT. imp. Diocl. 2, 13 CORP. III 6866, 32 *et* 33 SPART. Geta 2, 1 LAMPR. Alex. 31, 4 CAPITOL. Maximin. 17, 2 TREB. Gall. 21, 5 ITIN. Silv. 2, 1 EVTR. 4, 7, 1 OPTAT. 5, 1 p. 119, 16 PRISCILL. tract. 1, 19 FILASTR. 110, 8 AVIEN. orb. terr. 104 ora 68 QVEROL. p. 5, 17 AMM. 14, 10, 14. 31, 14, 4 ANON. Vales. 2, 4 VVLG. gen. 6, 4 apoc. 19, 2 HIER. hom. Orig. in Ier. 8 p. 813 AVG. civ. 1, 11. 35 SVLP. SEV. chron. 1, 5, 1 EXC. barb. p. 306, 24 Fr. GREG. TVR. Mart. 2, 1 p. 609, 3 vit. patr. 1, 3 p. 666, 12.

post a d i e c t.: CARM. epigr. 93, 7 dulcissima autem et suavis ⟨meis vixi omnibus⟩. RHET. Her. 3, 8, 15 ad omnes autem res. CIC. inv. 1, 23 attentos autem faciemus. S. Rosc. 56. de orat. 1, 28 postero autem die. Brut. 78 part. 19 top. 50. leg. 3, 33 proximum est autem (proximus autem est *codd.*) de suffragiis. ac. 2, 17 fin. 1, 40 Tusc. 4, 32 Tim. 7 off. 1, 141. Att. 1, 5, 4 de Acutiliano autem negotio. epist. 10, 3, 3 ad Q. fr. 1, 4, 3 ad Brut. 1, 15, 1 HIRT. Gall. 8, 33, 1 BELL. Alex. 8, 5 BELL. Afr. 19, 3 VARRO rust. 1, 4, 3. SALL. Catil. 43, 2 NEP. Them. 2, 1 VERG. georg. 2, 238 LIV. 4, 24, 4 VITR. 2, 8, 17. 3, 3, 10 PAVL. FEST. p. 181 FEST. p. 278. SEN. contr. 1 praef. 11 summa cum fide suum cuique reddam. omnes autem magni in eloquentia nominis ... videor audisse. 13 VELL. 2, 7, 8. VAL. MAX. 1, 1, 1 tantum autem studium antiquis ... fuit. CELS. 1, 2 p. 14 (*bis*). 1, 3 p. 18. SEN. dial. 2, 3, 2 multum autem interest, utrum. benef. 1, 15, 6 nat. 1, 1, 14 epist. 13, 12 CVRT. 4, 3, 9 COLVM. 1, 8, 11 arb. 7, 3. 26, 1 optime inseritur. tria autem genera insitionum antiqui tradiderunt. SCRIB. LARG. 11 MELA 1, 75 ASCON. Corn. p. 60 PETRON. 35. PLIN. nat. 2, 32 summum esse, quod vocant Saturni sidus, ... certum est, omnium autem errantium siderum meatus ... contrarium mundo agere cursum. CORP. XIII 5708, 7 STAT. Theb. 12, 493 silv. 4 praef. QVINT. inst. praef. 3. 1, 8, 8. 12, 5, 6 decl. 254 p. 44, 9 FRONTIN. aq. 2 IVV. 3, 209. 14, 100. 15, 90. TAC. dial. 32 nec quisquam respondeat sufficere, ut .... primum autem (enim *Rhenanus*) aliter utimur propriis. PLIN. epist. 9, 5, 2 paneg. 36 SVET. Iul. 42 Aug. 14 gramm. 25 DON. vita Verg. p. 57 FLOR. epit. 2, 15, 4 FRONTO p. 107, 15 N. 181, 3 figurae orationis sunt, quae .... duplex autem genus est figurarum. GAIVS inst. 1, 8. *passim apud* ICTOS. APVL. mund. 5 Plat. 2, 7 Ps. APVL. herm. p. 272 Ascl. 4 TERT. spect. 21 idol. 21 scorp. 14 pudic. 3 anim. 53 HIER. hom. Orig. in Ier. 8 p. 816 PORPH. Hor. carm. 1, 1, 22 PASS. Cypr. 5 COMM. apol. 871 instr. 1, 3, 12 CAPITOL. Max. Balb. 15, 5 LACT. inst. 3, 16, 4 CORP. V 2781, 12 ITIN. Silv. 5, 12 EVTR. 7, 10, 3 OPTAT. 2, 25 p. 62, 9 FILASTR. 110, 7 AVIEN. orb. terr. 438 AMM. 14, 8, 14 FAV. EVL. p. 5, 24 VVLG. exod. 19, 18 AVG. civ. 3, 15 p. 117. 3, 19. HERM. Pal. mand. 12, 2, 1 cupiditas mulieris alienae ... ex ... aliis luxuriis multis et stultis. omnis autem luxuria (πᾶσα γὰρ τρυφή) fatua est. vis. 1, 3, 3.

post p r o n o m.: TER. Phorm. 751 ego autem, quae essem anus deserta, ... nuptum virginem locavi huic adulescenti (VARRO Men. 154 CIC. de orat. 1, 180 Brut. 16 orat. 11 ac. 2, 5 Att. 1, 20, 7 epist. 3, 5, 1 LIV. 21, 18, 6 CVRT. 8, 5, 16. PETRON. 48 narra tu mihi, Agamemnon, quam controversiam hodie declamasti? ego autem [etiam *edd.*], si causas non ago, in domusionem tamen literas didici. QVINT. inst. 4, 2, 11 decl. 252 p. 31, 18 TAC. dial. 11 VLP. dig. 4, 4, 3, 4 VVLG. deut. 10, 10). CIC. Sest. 31 ne quis forte vestrum miretur, quid haec mea oratio velit ...; mihi autem hoc propositum est (Att. 6, 6, 2 QVINT. inst. 2, 18, 3 TAC. dial. 25 PLIN. epist. 3, 8, 2 ITALA I Cor. 4, 3 Tert. pudic. 14). CIC. de orat. 1, 248 de me autem ipso (orat. 42 opt. gen. 17 epist. 3, 12, 2 PLIN. epist. 3, 1, 2). ac. 2, 4 nos autem ... cognovimus (de orat. 2, 229 Brut. 330 VAL. MAX. 4, 5, 3 COLVM. 4, 11, 2 arb. 1, 6 QVINT. inst. 4, 2, 43 PLIN. epist. 2, 19, 9 PAVL. dig. 2, 14, 21, 2 TERT. scorp. 4 pudic. 9 ITIN. Silv. 9, 3 PRISCILL. tract. 1, 5 AVG. civ. 5, 2 p. 193). CIC. inv. 1, 61 n o b i s a u t e m commodior illa partitio videtur (orat. 230 VITR. 9, 7, 1 SEN. nat. 6, 3, 2 PLIN. nat. 2, 48 QVINT. inst. 10, 1, 8 TRAIAN. Plin. epist. 10, 22 TERT. pudic. 1 ITIN. Silv. 9, 1 PRISCILL. tract. 1, 5). ACC. trag. 343 tu autem ... explica (CIC. de orat. 1, 264 orat. 238 SEN. benef. 5, 19, 7 PETRON. 69 QVINT. decl. 252 p. 30, 25 PAVL. dig. 41, 2, 5). CIC. Att. 6, 3, 7 tibi autem valde solet esse in ore (SEN. benef. 5, 1, 3 CVRT. 7, 7, 25 APVL. apol. 13). 14, 17, 4 a te autem peto (NEP. Them. 9, 4 SCAEV. dig. 34, 1, 18, 2 MOD. dig. 28, 5, 62 (61) HERM. Pal. vis. 3, 6, 7). SALL. hist. frg. 1, 77, 17 vos autem, patres conscripti (RVT. LVP. 2, 4 LIV. 5, 44, 3 QVINT. inst. 4, 2, 8. CORP. X 114, 41 a vobis autem, Augustales, peto. VVLG. gen. 9, 7). CIC. inv. 2, 164 propter se autem (Brut. 292 VITR. 8, 3, 1 ASCON. Pis. p. 4 PLIN. nat. 3, 87 QVINT. decl. 355 p. 386, 12 NEP. Alc. 8, 3). CIC. Brut. 239 meus autem aequalis (LIV. 39, 28, 6). VARRO Men. 360 tuus autem ipse frater (CIC. de orat. 1, 75 Att. 1, 13, 4). BELL. Afr. 60, 2 in suo (ipsum *codd.*) autem dextro cornu (NEP. Dion 3 VAL. MAX. 12 pr. CVRT. 6, 3, 10 QVINT. inst. 12, 10, 2 GAIVS inst. 2, 156. 3, 87). CIC. Att. 2, 19, 4 noster autem Publius (VITR. 3, 1, 8 VAL. MAX. 2, 6, 8 TERT. anim. 56). LIV. 21, 13, 3 vestra autem causa.

CIC. inv. 1, 7 eas res materiam artis rhetoricae nominamus. h a s a u t e m res alii plures, alii pauciores existimarunt. Arat. frg. 32ª S. Rosc. 28 de orat. 1, 50 Brut. 49 orat. 211 part. 57 ac. 2, 101 Tusc. 4, 17 epist. 3, 12, 3 Q. CIC. pet. 34 CAES. Gall. 6, 13, 8 BELL. Afr 27, 2 NEP. Arist. 1, 2 LIV. 5, 53, 2 MANIL. 2, 311. 3, 87. VITR. 1, 1, 15 non animadvertit ex duabus rebus singulas artes esse compositas .... ex his autem unum proprium est eorum, qui. 1, 4, 2. FEST. p. 285 SEN. contr. 1, 1, 14. 2, 5, 16 (enim *trad.*) CELS. 1 praef. p. 2. 1, 5 p. 23 PHAEDR. 4, 5, 7 *et passim*. PLAVT. Cas. 60 ille a u t e m postquam. 769 Rud. 74 CIC. inv. 1, 27 Arat. 207. 298 de orat. 2, 214 Brut. 60 orat. 83 part. 46 off. 1, 119 epist. 1, 9, 10 NEP. Dion 7, 2 VERG. georg. 3, 387 Aen. 6, 826 SEN. contr. 10, 4, 17 exc. 4, 6 VAL. MAX. 9, 11 ext. 1 CELS. 3, 4 p. 81 PHAEDR. 4, 18, 33 SEN. benef. 6, 21, 1 epist. 2, 2 rem. fort. 8, 2 COLVM. 7, 11, 2 SCRIB. LARG. 271 PETRON. 65 *et passim*.

CIC. inv. 1, 9 eum a u t e m qui. Verr. 5, 104 Pis. 23 de orat. 2, 175 orat. 200 part. 87 top. 96. ac. 1, 22 adipisci ... aut omnia aut maxima. ea sunt autem maxima, quae. 2, 34 Tim. 16 Att. 11, 12, 1. epist. 2, 6, 5 pietas erit in referenda gratia iucunda; eam autem unius tuo studio me adsequi posse confido. CAES. civ. 3, 86, 4 paene sine vulnere bellum conficiemus. id autem difficile non est, cum. BELL. Alex. 48, 1 BELL. Afr. 59, 2 NEP. Them. 9, 1. LIV. 2, 55, 3 cogitandum, quomodo resistatur patribus; id autem unum consilium esse, ut. 6, 19, 5 MON. Ancyr. 5, 42 VITR. 1, 4, 1 SEN. suas. 2, 9 VAL. MAX. 2, 5, 1 CELS. 1 praef. p. 2. 2, 17 p. 63 SEN. benef. 7, 20, 1 epist. 68, 6 *et passim*.

CIC. inv. 2, 154 definitionibus quaeretur. i i s d e m a u t e m locis ex omnibus, quibus ..., tractabitur. de orat. 2, 23 epist. 3, 7, 2 CAES. Gall. 2, 19, 8 BELL. Afr. 58, 4 VITR. 5, 9, 1 FEST. p. 201 VAL. MAX. 4, 7 ext. 1 CELS. 2, 14 p. 59 SEN. benef. 7, 4, 1 nat. 2, 57, 3 epist. 17, 10 MELA 1, 81 PLIN. nat. 2, 128 QVINT. inst. 6, 3, 26 FRONTO p. 32, 15 N. VLP. dig. 36, 2, 5, 6 MARCIAN. dig. 39, 4, 16, 1 CYPR. sent. episc. 5 EDICT. imp. Diocl. 2, 20 VVLG. act. 12, 1. CIC. orat. 235 isti autem cum (SEN. benef. 1, 5, 2 FRONTO p. 158, 15 N. CLEM. dig. 23, 3, 61, 1 VLP. dig. 9, 3, 5, 13). inv. 1, 89 i p s u m a u t e m genus argumentationis. Arat. 55 p. red. ad Quir. 4 Sull. 58 de orat. 2, 63 leg. 1, 26 Tusc. 1, 19. nat. deor. 1, 10 respondere solitos *Pythagoreos*: ipse dixit; ipse autem erat Pythagoras. CATVLL. 64, 207 CAES. Gall. 1, 33, 5 BELL. Hisp. 3, 1 NEP. Dat. 11, 2 VERG. georg. 3, 129 LIV. 21, 38, 5 MANIL. 1, 539 VITR. 1, 7, 2 SEN. contr. 10, 1, 14 CELS. 2, 8 p. 46 SEN. dial. 12, 13, 3 *et passim*. CELS. 2, 7 p. 39 eo ... transibo, ut quas aliquis ... habere possit notas, indicem. quaedam autem sunt, quae ante febres, quaedam quae inter eas ... ostendunt. *al.* (SEN. nat. 3, 16, 2 epist. 71, 4 PLIN. nat. 10, 153 QVINT. inst. 5, 11, 15 SVET. Aug. 43 POMP. dig. 36, 2, 22, 1 VLP. dig. 35, 3, 1, 12 Ps. APVL. Ascl. 6 VVLG. IV reg. 13, 21). CELS. 3, 6 p. 88 quisquis autem fluore aeger est, ... ungendus. *al.* (SEN. epist. 73, 2 COLVM. 5, 6, 32 QVINT. inst. 10, 7, 6 PLIN. epist. 10, 77, 3 SVET. Aug. 49 IAVOL. dig. 24, 1, 20 GAIVS dig. 41, 1, 3, 2 VLP. dig. 28, 6, 2, 1 AMM. 16, 1, 3 VVLG. Ios. 6, 19 AVG. civ. 5, 19 p. 229). PLIN. nat. 28, 67 non alio suco (*praeter urinam*) efficacius curari pronuntiavit corporum pruritus .... sua cuique autem ... maxime prodest. VVLG. I Cor. 3, 10 unusquisque autem videat, quomodo superaedificet (12, 7. 15, 23 Eph. 4, 6). CIC. de orat. 1, 84 qui a u t e m haec cognoverit. Brut. 281 orat. 212 top. 24 Att. 3, 13, 1 VARRO rust. 1, 41, 2 LIV. 26, 31, 9 VITR. 7, 9, 4 PAVL. FEST. p. 339 CELS. 1 praef. p. 8 SEN. epist. 67, 10 *et passim*. CIC. part. 62 quid autem sit, sic (Att. 9, 6, 6 CELS. 7, 14 p. 290 SEN. epist. 21, 1 QVINT. inst. 5, 7, 25 AVG. civ. 2, 9 p. 62). AVG. civ. 4, 6 p. 153 qualibet autem fide rerum vel iste ... scripserit ..., constat tamen. CIC. inv. 2, 143 quacumque autem in re (CELS. 4, 32 SEN. epist. 76, 22 COLVM. 1, 1, 6 PLIN. nat. 18, 73 *al.* GAIVS inst. 4, 135 VLP. dig. 12, 2, 3, 1 AMM. 16, 12, 33 VVLG. Iac. 2, 10 AVG. civ. 21, 26 p. 543).

post v e r b a: ASELL. hist. 2 neque alacriores ... neque segniores ... annales libri commovere quicquam possunt. scribere autem bellum initum quo consule ..., id fabulas pueris est narrare, non historias scribere. RHET. Her. 4, 10, 15. CIC. inv. 1, 13 placet autem ipsi. Verr. 5, 46 Caecin. 16. Phil. 1, 29 vos ... gloriam concupisse. est autem gloria laus recte factorum. de orat. 1, 25 Brut. 256 orat. 21 part. 24 top. 19 ac. 2, 40. 1, 5. Att. 2, 16, 1 epistola me pupugit cogitatione magis quam molestia; cogitanti autem haec fere succurrebant. epist. 5, 13, 3 epist. frg. 1 ad Q. fr. 2, 5, 3 Q. CIC. pet. 35. TIRO Gell. 13, 9, 4 pluvias largosque imbres cient. pluere autem Graeca lingua ὕειν dicitur. CAES. civ. 3, 57, 3 Scipionem ea esse auctoritate ...; praeesse autem suo nomine exercitui. HIRT. Gall. 8 praef. 7. 8, 7, 7 BELL. Alex. 7, 2 BELL. Afr. 72, 2 NEP. Arist. 2, 1 RVT. LVP. 2, 16 ACT. lud. saec. Aug. 34. 104 IMP. AVG. Suet. vita Hor. p. 47. LIV. 21, 26, 6 in Volscorum pervenerat agrum, gentis validae; colunt autem circa utramque ripam Rhodani. MANIL. 1, 852 VITR. 1, 2, 8 PAVL. FEST. p. 3 axitiosi factiosi dicebantur ...; axit autem dixisse antiquos pro egerit manifestum est. SEN. contr. 1 praef. 6 suas. 3, 5 VELL. 1, 7, 3. VAL. MAX. 1, 5, 3 respondit Persam perisse. decesserat autem catellus ... nomine Persa. 3, 2 ext. 6. 3, 3 ext. 2. 9, 6, 1 CELS. 1 praef. p. 9 PHAEDR. 4, 22, 8. SEN. dial. 3, 3, 2 diximus cupiditatem esse ... facultatem. concupiscunt autem homines et quae non possunt. benef. 1, 1, 9 clem. 1, 2, 1 nat. 1, 9, 2 epist. 5, 5 rem. fort. 16, 9 CVRT. 4, 6, 3 COLVM. 1, 5, 1 arb. 2, 1 SCRIB. LARG. praef. p. 6, 4 *et* 15 MELA 1, 2. 52 ASCON. Pis. p. 12 PETRON. 17 PLIN. nat. 2, 59. 63. 129 CORP. XIII 5708, 17 *et* 22. IX 2827, 22 STAT. Theb. 7, 558. 11, 690 QVINT. inst. 1, 1, 26 decl. 259 p. 56, 5 FRONTIN. aq. 27 IVV. 10, 314 TAC. dial. 28 *et* 35

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

PLIN. epist. 1, 19, 2 TRAIAN. Plin. epist. 10, 30, 1. 32, 1 SVET. Iul. 25 gramm. 6 DON. vita Ter. p. 30 R. vita Lucan. p. 51 R. vita Verg. p. 61 R. FLOR. epit. 2, 2, 3 SC. Iuvent. (dig. 5, 3, 20, 6) FRONTO p. 54, 15 N. CORP. X 114, 13 GAIVS inst. 1, 2 ICTI *passim*. APVL. apol. 33 mund. 8 Plat. 2, 27 PS. APVL. herm. p. 271 Ascl. 4 ITALA gen. 4, 23 (Hil. myst. p. 8, 33; VVLG. dixitque). 6, 18 (Hil. myst. p. 11, 13) introibis autem (VVLG. et ingredieris; δὲ). 27, 40 (Hil. myst. p. 15, 11; VVLG. tempusque). Os. 2, 18 (Hil. myst. p. 22, 23; VVLG. et). TERT. idol. 10 nat. 1, 6 orat. 2 anim. 56 IREN. 4, 33, 4 PORPH. Hor. carm. 1, 1, 7 PASS. Cypr. 6 CYPR. sent. episc. 2 *bis* CENS. 8, 5 COMM. apol. 549. 827 instr. 2, 1, 17 CAPITOL. Maximin. 4, 1 LAMPR. Comm. 1, 10 SPART. Carac. 7, 1 TREB. trig. tyr. 5, 3 VOPISC. Aurelian. 24, 1 ITIN. Silv. 15, 2 QVEROL. p. 5, 24 AMM. 14, 1, 3 ANON. Vales. 5, 28 SERV. Aen. 9, 653 VVLG. gen. 1, 14 AVG. civ. 1, 8 p. 13 SVLP. SEV. chron. 1, 6, 3 MART. CAP. 3, 223 NOT. Const. 8, 10 EXC. barb. p. 304, 27 Fr. GREG. TVR. Andr. 21 succurre, doctor bonae; periit autem (enim *var. l.*) unus de famulis tuis. Mart. 2, 1 p. 609, 5 *et* 7 vit. patr. 1, 4 VITA Caes. Arel. 1, 9.

post adverb.: TER. Ad. 224 quasi iam usquam tibi sint viginti minae...; praeterea autem te aiunt proficisci. RHET. Her. 4, 22, 32 non haec videntur reperiri sine elaboratione...; eiusmodi autem studia ad delectationem ... videntur adcommodatiora. CIC. inv. 1, 61 quare autem nobis illa magis partitio probetur, dicendum videtur (VITR. 2, 5, 2). 2, 28 quemadmodum autem accusator. 2, 110 omnino autem. S. Rosc. 26 usque adeo autem ille pertimuerat. Phil. 2, 18 tam autem eras excors. de orat. 2, 112 iterum autem peccant. 237 quatenus autem sint ridicula. Brut. 224. orat. 55 quo modo autem dicatur, id est in duobus. part. 64 rursus autem (fat. 25 Lael. 59 Att. 7, 11, 4). nat. deor. 2, 144. Att. 9, 11, 3 pridie autem apud me Crassipes fuerat. epist. 1, 9, 19 *et* 21 ad Q. fr. 3, 9, 3 ad Brut. 1, 5, 2 CAES. Gall. 1, 33, 3 in primis quod ... videbat...; paulatim autem Germanos consuescere Rhenum transire...periculosum videbat. HIRT. Gall. 8, 34, 3 BELL. Alex. 16, 1 SALL. Iug. 3, 3 NEP. Epam. 7, 3 LIV. 38, 31, 4 MON. Ancyr. 3, 9 VITR. 2, 1, 5. 2, 3, 4 sic autem. 3, 2, 5 ita autem (ut *GH*). 2, 5, 3 ideo autem (QVINT. decl. 388 p. 310, 18 APVL. Plat. 1, 5). 2, 6, 5 maxime autem id sic licet considerare. SEN. contr. 1, 1, 22 semper autem. 2, 2, 8 adeo autem studiose. 7, 2, 8 suas. 3, 4 VELL. 2, 68, 4 VAL. MAX. 2, 2, 1 CELS. 1 praef. p. 12. 1, 4 p. 22 (*bis*). 2, 17 p. 64 quando autem quoque utendum sit, in ipsis morborum generibus dicetur. SEN. dial. 4, 3, 4 est enim *ira* inpetus; numquam autem inpetus sine adsensu mentis est. benef. 1, 10, 5 clem. 2, 6, 1. nat. 2, 12, 6 ante autem videmus fulgorem, quam sonum audimus. epist. 24, 9 CVRT. 10, 2, 29. COLVM. 2, 3, 2 merum ... infundat. satis autem est singulis binos sextarios praebere. arb. 17, 1 SCRIB. LARG. 158 ASCON. Mil. p. 40 PETRON. 43 PLIN. nat. 5, 69. 93 STAT. Theb. 11, 634 silv. 1, 5, 51. QVINT. inst. 2, 2, 8 si modo recte sunt instituti, et amant et verentur. vix autem dici potest, quanto libentius imitemur eos, quibus favemus. FRONTIN. aq. 24 IVV. 14, 83 PLIN. epist. 7, 17, 8 paneg. 70. SVET. Iul. 72 iam autem rerum potens. rhet. 25 FRONTO p. 45, 18 N. AVR. Fronto p. 27, 23 quanto opere autem eum iuverit. CORP. X 114, 21 *et* 43 quo facilius autem nota sit. GAIVS inst. 1, 30 ICTI *passim*. APVL. flor. 15 p. 51. Plat. 1, 8 idcirco autem. 2, 15 PS. APVL. herm. p. 267 Ascl. 8 MIN. FEL. 28, 1 ITALA I Cor. 8, 12 (Tert. pudic. 14) TERT. idol. 10 scorp. 9 orat. 18 IREN. 4, 12, 4 PORPH. Hor. carm. 1, 7, 13 COMM. apol. 473 CAPITOL. Gord. 10, 5 ITIN. Silv. 4, 6 QVEROL. p. 60, 14 SYMM. epist. 9, 24 (22), 1 AMM. 14, 4, 5 VVLG. gen. 20, 12 AVG. civ. 1, 28 p. 45.

2 ***haud raro ita ut eadem vox repetatur***, *v. supra p. 1584, 4.* CIC. inv. 1, 13 multo minus recte partis causae partes putabuntur. pars autem causae est constitutio omnis. 1, 18. Verr. 4, 39 causa erat iudicii postulandi...; iudicium autem quod fuerit isto praetore ... scire debetis. Catil. 3, 16 Rab. Post. 9 Mil. 48 Phil. 7, 23. de orat. 1, 125 stultitiae peccatum videtur. stultitia autem excusationem non habet. 2, 106. 3, 186 part. 86 *al.* top. 26 *al.* rep. 1, 39 est igitur ... res publica res populi, populus autem non omnis hominum coetus ..., sed. 1, 60 parad. 47 nat. deor. 1, 49 *al.* div. 1, 125 fat. 34 off. 2, 5 ad Q. fr. 3, 5 (6), 1. CAES. Gall. 5, 18, 3 ad alteram fluminis ripam magnas esse copias hostium instructas. ripa autem erat ... munita. 5, 21, 3. VITR. 1, 2, 2 haec componitur ex quantitate...; quantitas autem est modulorum ... sumptio. 2, 3, 3. 4, 8, 3. 5 praef. 4. 9, 1, 2. CELS. 4, 1 p. 121 *et* 122 SEN. dial. 4, 22, 2 *al.* clem. 2, 5, 4 nat. 2, 1, 3 *al.* epist. 4, 10 *al.* frg. 34 CVRT. 7, 6, 2 COLVM. 1, 3, 12. 2, 4, 8 in liram satum redigitur ..., liras autem rustici vocant ... porcas. 4, 33, 2 *al.* arb. 3, 6. 17, 2 SCRIB. LARG. 40. 161 ASCON. Pis. p. 12. PLIN. nat. 11, 255 lynx ... simile quiddam talo habet ...; talus autem rectus est in articulo pedis. 13, 122 *al.* QVINT. inst. 5, 10, 58. 7, 9, 15. 10, 2, 8 FRONTIN. aq. 105 SVET. Cal. 25. FRONTO p. 25, 20 N. divom Hadrianum ... laudavi .... Hadrianum autem ... placatum magis volui quam amavi. 46, 20 GAIVS inst. 1, 3 *al.* POMP. dig. 42, 1, 22, 1 causa cognita se facturum praetor edicit. causae cognitio autem in hoc erit. *passim* ICTI. PS. APVL. Ascl. 6. 30. ITALA gen. 1, 1 (TERT. bapt. 3) fecit deus caelum et terram. terra autem erat invisibilis. TERT. spect. 12 (*bis*) idol. 20 orat. 22 CENS. 17, 2 CAPITOL. Aur. 19, 9 VOPISC. Aurelian. 21, 10 ITIN. Silv. 2, 5. 7, 5. 43, 9 AMBR. Tob. 20, 71 AVG. civ. 2, 14 p. 69. 10, 30 p. 452. PACVV. trag. 369 fortunam insanam esse perhibent philosophi ...; insanam autem ⟨esse⟩ aiunt, quia. CIC. inv. 2, 76 Tusc. 4, 47. Tim. 11 *sunt omnia* multa ex parte perfecta; imperfecto autem (ἀτελεῖ γάρ) ... simile pulchrum esse nihil potest. nat. deor. 1, 52 div. 2, 71 Lael. 79. CAES. Gall. 3, 10, 3 cum intellegeret omnes fere Gallos ... excitari, omnes autem homines natura libertati studere. LIV. 8, 8, 5 manipulus levis vicenos milites ... habebat; leves autem, qui ... gererent, vocabantur. PAVL. FEST. p. 22 aquilus color est fuscus ...; aquilus autem color ab aqua est nominatus. 33. 87 CELS. 5, 17, 1 SEN. dial. 11, 6, 7. 11, 10, 5 benef. 6, 13, 5. clem. 1, 5, 5 magnam fortunam magnus animus decet ..., magni autem animi proprium est placidum esse. nat. 3 praef. 16. 3, 25, 6. 6, 32, 8 epist. 12, 6 *al.* COLVM. 11, 2, 2. 69. ASCON. Scaur. p. 24 hic alter Crassus idem est, de quo ...; alterum autem eum appellat, quia. QVINT. inst. 1, 3, 2. 7, 8, 7 an id ... simile sit? simile autem et maius est et par et minus. 8, 3, 42 FRONTO p. 141, 1 N. GAIVS inst. 1, 19 iusta causa manumissionis adprobata .... iusta autem causa manumissionis est. 1, 39 *al.* ICTI *passim*. APVL. Socr. p. 174 PS. APVL. Ascl. 26 IREN. 1, 15, 4 VVLG. Matth. 15, 14 AVG. civ. 19, 13 p. 378. CIC. Caecin. 22 ad eum fundum profectus est ...; eius autem fundi extremam partem oleae ... definiunt. ad Q. fr. 3, 1, 3 is se ternis nummis ... transegisse dicebat, sese autem mensum ... aiebat. SEN. dial. 7, 3, 2 nostram *opinionem* accipe. nostram autem cum dico, non adligo me ad unum aliquem ex Stoicis proceribus. GAIVS inst. 3, 2 ad suos heredes pertinent. sui autem heredes existimantur liberi. 3, 89. VLP. dig. 2, 11, 11 in eadem causa eum debet sistere. in eadem autem causa sistere hoc est ita sistere, ut. CIC. S. Rosc. 119 postulabant homines nobilissimi ..., postulabant autem pro homine miserrimo. Cluent. 50. Phil. 13, 14 quid ... magis vituperandum quam id facere, quod non liceat? licet autem nemini contra patriam ducere exercitum. de orat. 2, 182 Brut. 73 orat. 33 part. 10. leg. 2, 10 incipit lex esse ..., cum orta est; orta autem est simul cum mente divina. Tusc. 1, 3 nat. deor. 2, 16 Lael. 100 Att. 10, 16, 1. 12, 20, 2. 12, 37, 2. epist. 7, 3, 1 tu mihi sollicito animo praesto fuisti; sollicitum autem te habebat cogitatio. LIV. 4, 41, 4. 5, 4, 10. CELS. 3, 2 p. 75 quaedam remedia increscentibus morbis ... conveniunt; increscit autem morbus, dum. SEN. dial. 5, 13, 3. 10, 8, 4. 11, 4, 1. benef. 2, 21, 2 *al.* nat. 4, 4, 1. 5, 9, 3. epist. 15, 1 'si vales bene est, ego valeo'. recte nos dicimus: 'si philosopharis, bene est'. valere autem (enim *L*) hoc demum est. *al.* COLVM. 2, 15, 6 ASCON. Pis. p. 4 Corn. p. 60. 69 hoc factum est secundo consulatu Scipionis ..., factum id esse autem Antias tradit. PLIN. nat. 2, 191 motus terrae ... siderum vi existimant fieri ..., fieri autem meantium cum sole. *al.* QVINT. inst. 1, 3, 4 *al.* decl. 310 p. 220, 8 *al.* FRONTIN. aq. 110 PLIN. epist. 1, 2, 6 *al.* paneg. 51. 81. SVET. Iul. 9 ne Caesarem quidem signum, quod ab eo dari convenerat, dedisse; convenisse autem Curio ait, ut. Aug. 33 gramm. 7 FRONTO p. 63, 17 N. AVR. Fronto p. 83, 14 N. GAIVS inst. 2, 68 dig. 7, 1, 3 pr. 2, 13, 10, 2 ICTI *passim*. VLP. dig. 43, 16, 3, 14 si prohibeatur uti frui usu fructu fundi. uti frui autem prohibuisse is videtur, qui. APVL. met. 11, 6 flor. 12 p. 44. 17 p. 77 Socr. p. 154 PS. APVL. herm. p. 270 Ascl. 26 TERT. idol. 6 scorp. 11 anim. 14 ITIN. Silv. 25, 4. 46, 6 OPTAT. 2, 23 p. 60, 4 VVLG. lev. 10, 13 AVG. civ. 2, 24 p. 88. 3, 14 p. 113. 11, 9 p. 473. SEN. benef. 3, 29, 8 nemo dicet me plus debere ignotis ...; plus autem debeo, si. epist. 61, 2 ut bene moriar. bene autem mori est libenter mori. 70, 6. 98, 5 QVINT. inst. 2, 17, 37. GAIVS inst. 2, 127 nominatim exheredari debet.... nominatim autem ⟨ex⟩heredari videtur. POMP. dig. 45, 1, 5, 3 VLP. dig. 4, 8, 27, 5 ITIN. Silv. 19, 10 AVG. civ. 17, 4 p. 209. 20, 6 p. 418. 21, 27 p. 547.

3 ***ipsam inducit parenthesin***: CIC. de orat. 3, 47 ista ... non reprendo ... — sunt autem ea multo et plura et maiora quam dicis —; quae autem sunt. 3, 161 orat. 68 part. 83 *et* 117 rep. 1, 65. 6, 11 leg. 2, 28. ac. 2, 13 mihi videmini — me autem nomine appellabat —. 2, 61. 95. 97. 1, 2 fin. 2, 12 *et* 29. 5, 7 Tusc. 1, 80. 1, 88 *al.* nat. deor. 2, 25 *et* 116 Cato 7 fat. 37 Lael. 24 off. 1, 18 *al.* Att. 1, 16, 1. 1, 16, 10. 5, 3, 2 quarum alterae (*litterae*) edictum ... habebant — erant autem nonis Maiis datae —, alterae. *al.* epist. 3, 2, 1 *al.* Phil. 1, 10 si quid mihi humanitus accidisset — multa autem impendere videntur praeter naturam etiam praeterque fatum —, huius tamen. 2, 16. 55. 104. BELL. Alex. 2, 4 LIV. 5, 16, 7. 21, 5, 10 in ripa elephantos — quadraginta autem erant — disponit. *al.* PAVL. FEST. p. 36 VAL. MAX. 3, 2, 21. 3, 8 ext. 6 SEN. dial. 2, 19, 1 benef. 2, 18, 3. nat. 1, 13, 3 *al.* epist. 79, 1 si forte observaveris (dignum est autem quod observes), fac nos certiores. 95, 42 (*v. supra p. 1579, 36*). 122, 15 CVRT. 9, 8, 5 SCRIB. LARG. 206. 231. 236 MELA 3, 66 ASCON. Mil. p. 43 PLIN. nat. 9, 30 *al.* QVINT. inst. 2, 15, 33 *al.* IVV. 7, 217 ex hoc quodcumque est (minus est autem [*om. P, add. pω*] quam rhetoris aera) discipuli custos praemordet. PLIN. epist. 1, 10, 11. 3, 1, 8 paneg. 66. *cf. p. 1579, 45.* SVET. Iul. 28. VLP. dig. 11, 4, 1, 8^a eorumque nomina et notae ... deferantur ... (notae autem verbo etiam cicatrices continentur): idem iuris est. 5, 1, 15, 1 PAVL. dig. 4, 5, 5, 1 APVL. met. 3, 5. 5, 11 TERT. orat. 22 CAPITOL. Gord. 24, 2 VOPISC. Aurelian. 41, 4 AMM. 14, 9, 7 VVLG. II Macc. 14, 7 AVG. civ. 1, 21 p. 35. 4, 23 p. 17. 11, 12 p. 479.

IV ***adponitur particulis vel coniunctionibus*** (*eiusmodi exempla partim ad III A, partim ad III B potes referre*): 1 *particulis*: **tum autem:** LIV. ANDR. trag. 5. PLAVT. Amph. 144 ego

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

has habebo usque in petaso pinnulas; tum meo patri autem torulus inerit aureus. Aul. 72 pervigilat noctes totas, tum autem interdius ... domi sedet. 560 Capt. 818 Cist. 173 Mil. 1003 Pers. 464 Poen. 882. 1313. 1393 Trin. 101 (tu *codd.*). 542 TER. Andr. 269 Eun. 303 *et* 1037 Phorm. [665 autem *om.* A] 918 *et* 919 Hec. 211 Ad. 315 ACC. trag. 53. CARM. epigr. 52, 7 sermone lepido, tum autem incessu commodo. VARRO frg. Non. p. 551, 7 CIC. Font. 41 de orat. 1, 247. 2, 80 orat. 205 nat. deor. 1, 31 *et* 35. 2, 102 Att. 1, 19, 6 Q. CIC. pet. 33. CAES. civ. 1, 48, 2 tempestas cooritur, ut numquam ... fuisse constaret. tum autem ex omnibus montibus nives proluit. BELL. Afr. 73, 2 NEP. Arist. 2, 3 Eum. 7, 1 *et* 12, 3 VITR. 2, 1, 7 *al.* QVINT. inst. 4, 2, 38. 8, 6, 40. 10, 1, 125 AVR. Fronto p. 31, 16 N. 40, 22. 60, 14. TERT. scorp. 9 AMM. 14, 10, 14. 25, 4, 8. CIC. inv. 1, 98 quare tum oportebit ita facere ..., tum autem ... dicere. nat. deor. 2, 51. 61. 101. **nunc:** PLAVT. Amph. 895 illi dudum meus amor negotium insonti exhibuit, nunc autem insonti mihi illinc ira in hanc et male dicta expetent. CIC. inv. 2, 10 Verr. 1, 46 Phil. 9, 5 orat. 160 fin. 1, 37. 5, 46 Tusc. 3, 47 nat. deor. 1, 24 *et* 3, 37 Att. 1, 17, 7 *al.* epist. 1, 9, 24 *al.* NEP. Milt. 6, 2 Them. 9, 4 LYGD. 5, 3 LIV. 22, 60, 7 *et* 20. 32, 21, 18 SEN. contr. 10 praef. 9 (*ex coni.*) CELS. 8, 6 p. 339 SEN. dial. 5, 29, 2. 12, 6, 3 nat. 7, 7, 1. 7, 18, 1 epist. 58, 8 COLVM. 2, 7, 2. 11, 2, 50. 12, 45, 1 PETRON. 51 PLIN. nat. 19, 159. 31, 131 QVINT. decl. 374 p. 414, 7 FRONTIN. aq. 4 VLP. dig. 24, 1, 5, 5 COLL. Mos. 6, 2, 2 ITALA I Cor. 5, 9 (Tert. pudic. 18) TERT. adv. Marc. 4, 31 ITIN. Silv. 8, 2. 13, 3 QVEROL. p. 6, 7. 13, 19 AVIEN. orb. terr. 842 VVLG. Ios. 9, 15 *al.* AVG. civ. 3, 9 p. 105. 7, 23 p. 302. 10, 9 p. 415. *praeterea cf.* AVG. *p. 1587, 77.* CIC. Brut. 133 mihi quidem ... nec iste *liber* notus est nec illi ...; nunc autem et a te sumam et conquiram. VLP. reg. 5, 6 VVLG. II Macc. 10, 10. **post** (poste, postea): PLAVT. Cas. 126 ita te ... faciam probe, ut ...; post autem ervi (ruri *codd.*) nisi tu acervom ederis ..., numquam. Merc. 208 non credet pater ...; post autem mihi scelus videtur. 451 CIC. inv. 1, 16 *et* 34. 2, 13 *et* 65 Cluent. 67 de orat. 2, 80. 3, 155 rep. 1, 22. 3, 15. 6, 10 ac. 2, 16 fin. 2, 24. 3, 23 Tusc. 1, 5 nat. deor. 1, 22. 2, 11 *et* 90 fat. 36 epist. 1, 9, 19. 7, 5, 2 QVEROL. p. 36, 22 FILASTR. 149, 4. CIC. de orat. 1, 14 ac primo quidem ..., post autem. CAPITOL. Alb. 9, 1. PLAVT. Cist. 525 nisi ego teque tuamque ... obtruncavero, poste (postea *codd.*) autem ... ambo occidero. Men. 838 (post te *codd.*). Stich. 388 (post *AP*). CIC. Cluent. 192 paulisper ... Larini est commorata; postea autem ... huc advolavit. Att. 2, 1, 1. 13, 12, 3 epist. 7, 3, 5 VITR. 3, 1, 8. 4, 1, 3. 7, 3, 3 *et* 5 CELS. dig. 46, 3, 71, 2 CORP. X 1783 IVLIAN. dig. 36, 1, 26 (25) pr. *et saepius apud* ICTOS. FILASTR. 99, 1 VVLG. I reg. 12, 10 Matth. 21, 29. **porro:** TER. Eun. 611 metuo fratrem ne intus sit; porro autem pater ne rure redierit iam. Haut. 482 Phorm. 46 *et* 48 Ad. 419 AFRAN. com. 74 CIC. Verr. 2, 81 Att. 1, 5, 3 SALL. Catil. 46, 2 MARCELL. dig. 39, 1, 22 PAVL. dig. 12, 5, 8 APVL. Socr. p. 146 QVEROL. p. 57, 20 VVLG. Iudith 6, 5. 15, 14 act. 10, 19 AVG. civ. 3, 7 p. 103. 5, 2 p. 193 *al.* SIDON. epist. 1, 1, 4. 1, 7, 2. 3, 6, 2. **contra:** VARRO frg. Gell. 3, 14, 2 oportet ... dicere dimidiatum librum ..., contra autem ... non dimidiatum sextarium ... dicendum est. CIC. inv. 2, 115 (*cf.* 2, 25 defensor autem ex contrario). Pis. 73 de orat. 3, 36 rep. 3, 26 *et* 27 LVCR. 1, 363 VERG. Aen. 8, 711 VITR. 6, 1, 2. 9, 7, 4 SEN. nat. 3, 25, 12 epist. 87, 35 VAL. FL. 5, 171. 5, 596. 6, 248. STAT. Theb. 6, 546 IVLIAN. dig. 30, 81, 7 AFRIC. dig. 7, 1, 36 pr. VLP. dig. (*ter*) 7, 1, 25, 3 PAVL. dig. (*6ies*) 15, 1, 8 LAMPR. Alex. 48, 7 AVIEN. Arat. 1099. ITALA Matth. 23, 24 (Lucif. Athan. 2, 21) liquantes culicem, camelum autem contra glutientes. AVG. civ. 15, 7 p. 69 boni quippe ad hoc utuntur mundo, ut ..., mali autem contra ut. (*cf.* CIC. inv. 2, 127 contra autem dicetur, si.) **tunc:** VITR. 5, 12, 4 deinde insuper eam exaequationem pila ... struatur eaque ... relinquatur ..., tunc autem succidatur margo. 7, 1, 6. 7, 2, 2. 10, 12, 2 SEN. contr. 2, 2, 8 SEN. epist. 39, 6. 43, 3. 52, 14 PLIN. nat. 17, 176 TRAIAN. Plin. epist. 10, 40, 1 SVET. Tib. 10 GAIVS inst. 2, 218. 4, 71 MARCELL. dig. 42, 1, 37 POMP. dig. 49, 15, 5, 1 VLP. dig. 23, 1, 12, 1. 48, 5, 30 (29) pr. COMM. instr. 2, 1, 21 CAPITOL. Aur. 13, 4 ITIN. Silv. 12, 3 VVLG. I Cor. 13, 12 AVG. civ. 13, 23 p. 588. 20, 8 p. 424.

2 *adponitur coniunctionibus:* **et ... et autem:** PLAVT. Mil. 1149 si et illa volt et ille autem cupit. Poen. 841 et adire lubet hominem et autem nimis eum ausculto lubens. 927 et hoc docte consulendum ..., et illud autem inserviendumst consilium. SEN. epist. 102, 19 quin iustitia et habentis bonum sit et autem (*del. corrector rec. in B*) sit eius, cui debitum solvit. NOVELL. Iust. 58 init. et priscis sancitum est legibus ... et nos autem hanc in praesenti ponimus legem. PLAVT. Merc. 119 et currendum et pugnandum et autem iurigandum est in via. **et ... autem:** PLAVT. Truc. 838 abite tu domum et tu autem domum. SEN. epist. 58, 15 in rerum ... natura quaedam sunt, quaedam non sunt. et haec autem, quae non sunt, rerum natura conplectitur. 92, 1 ipsa (*divina ratio*) sub nulla est; et (*om. edd.*) haec autem nostra eadem est, quia (quae *B A*) ex illa est. SCRIB. LARG. 26 item ad pustulas ex ovo tritum *medicamentum* facit, ad papulas vero ... cum lacte muliebri, et (*om. Marc. Emp. et edd.*) ex aqua aut⟨em⟩ (*add. Marc.*) ad cicatrices recentes. 207 et (*om. edd.*) haec autem ... terere oportet et minutatim aspergere. 70 et hoc autem ⟨ut⟩ ceteris medicamentis saepius fauces et pressius fricare oportet. 240. PLIN. nat. 2, 80 solis ... radii visus perstrinxere nostros. et ipsa autem luna ingruentium solis radiorum haut dubie differentiam sentit. 2, 125 et ante brumam autem septem diebus totidemque post eam sternitur mare. 2, 217. 5, 26. 10, 41 et ille autem protinus concerpsit nec multo post inplevit prodigium. 10, 160 *al.* (*cf.* 8, 210 placuere autem et feri sues. 11, 284). FRONTIN. aq. 72 et circa erogationem autem fraus adparet. GAIVS dig. 44, 7, 5, 1 et hoc autem casu mutuae sunt actiones. 7, 1, 3 pr. 20, 1, 4. 22, 4, 4. VLP. dig. 36, 1, 17 (16), 2 cogi poterit ... restituere hereditatem .... et generaliter autem potest dici ita demum quem non posse cogi ... restituere hereditatem, si. 45, 2, 3, 1 MARCIAN. dig. 32, 65, 4. TERT. scorp. 9 in Christo negavit negando se esse in Christo ...., et Christum autem in se negando ... Christum quoque negabit. ieiun. 9 anim. 31. ITALA gen. 21, 13 (Aug. civ. 16, 32 p. 176) et filium autem (VVLG. sed et filium) ancillae huius in magnam gentem faciam. 44, 4 (cod. Lugd.) et exeuntibus autem illis. *al.* sap. 8, 21 (Tycon. 3 p. 20, 1) cum scivi, quoniam aliter non possum esse continens nisi deus dederit, et hoc ipsum autem erat (καὶ τοῦτο δ' ἦν) sapientiae scire, cuius esset hoc donum, adii dominum. Luc. 10, 2 (cod. e) messes multa, et (*om.* VVLG.) operarii autem pauci. 19, 13 Ioh. 8, 2 COD. Iust. 5, 54, 4 (*a. 229*). HERM. Pal. vis. 3, 6, 7 utiles estote deo; et tu autem (καὶ γὰρ σὺ αὐτὸς) utilior ... eris. IREN. 1, 26, 1. 1, 27, 1. 2, 24, 4 'soter' nomen quinque litterarum, et 'pater' autem habet quinque litteras. 4, 12, 2 *al.* MAR. VICTORIN. de homous. 2 EXPOS. mundi 36. LIB. gener. chron. I p. 110, 219 et hos autem necessarium fuit declarare tibi. HIER. hom. Orig. in Is. 2, 1 p. 1108. *cf.* et ... autem ... et: SEN. contr. 2, 1, 35 diserte multa dixit ... et paene causam abstulit. et (*om. edd.*) illud autem tum (cum *trad.*) Syriacus vafre fecit et belle respondit. CELS. 5, 27, 6 et ad scorpionis autem et aranei ictum allium ... superinponitur. SEN. nat. 6, 20, 4 et (*om.* Δ) terra autem penetrabilis ventis est et spiritus subtilior. ASCON. Scaur. p. 24 et hi autem Iulii et Antonius ... sunt occisi. PLIN. nat. 17, 233 et ibi autem et in reliquis partibus. 19, 92. 21, 59 *al.* QVINT. inst. 4, 1, 66. 4, 5, 26 et divisa autem et simplex propositio ... debet esse aperta. 9, 3, 50. SVET. Aug. 73 et forensia autem et calceos ... intra cubiculum habuit. Vesp. 22 vita Ter. 3 et hanc autem et quinque reliquas ... populo probavit. GELL. 1, 3, 8 et hic autem Chilo ... dubitavit ..., et alii multi ... quaesiverunt. TERT. anim. 4 et natam autem docemus et factam *animam*. *nota:* TER. Eun. 964 atque adeo autem cur non egomet intro eo? **-que ... autem:** PLAVT. Men. 1090 neque aqua aquae ... similius, quam hic tui est tuque huius autem. Pseud. 635 quasi tu dicas quasique ego autem id suspicer. GREG. TVR. Franc. 6, 32 noluit agere quae mandavi; impletumque est autem illud proverbium, quod. **neque ... autem:** PLAVT. Aul. 30 illa illum nescit, neque compressam autem pater. CELS. 2, 17 p. 62 antiqui timidius eo utebantur, Asclepiades audacius. neque terrere autem ea res ... debet. PLIN. nat. 9, 115 conchae non tales ad nos adferuntur. nec in Acarnania autem laudati *uniones* reperiuntur. 16, 84. 26, 9. TERT. anim. 26 nec nosset autem hominem deus in utero nisi totum. LAMPR. Comm. 17, 7 nec patris autem sui opera perfecit. *cf.* neque ... autem ... neque: VARRO Men. 336 nec loquaces autem ... convivas nec mutos legere oportet. CELS. 7, 9 p. 284. SEN. epist. 89, 8 philosophia studium virtutis est, sed per ipsam virtutem; nec virtus autem esse sine studio sui potest, nec virtutis studium sine ipsa. PLIN. nat. 11, 74. 16, 192. QVINT. inst. 4, 1, 60 nec argumentis autem nec locis nec narrationi similis esse in prooemio debet oratio. 6, 3, 31. 11, 3, 41. GAIVS inst. 3, 71 videtur de his sentire, qui exheredari a parente solent ...; neque autem matri filium ..., neque avo materno nepotem ... exheredare necesse est. 3, 80 FRG. Vat. 143 MAECIAN. dig. 49, 17, 18, 3 VLP. dig. 2, 7, 5, 4 reg. 10, 3 PAVL. dig. 48, 2, 3 pr. MARCIAN. dig. 4, 8, 51. VVLG. II Macc. 6, 6 neque autem sabbata custodiebantur neque dies solemnes patrii servabantur. act. 27, 20. AVG. civ. 17, 2 p. 199 neque autem per insignem ducem Iesum Naue ... neque post illum ... impleta fuerat promissio. **neque ... neque autem:** CIC. epist. 5, 12, 6 neque enim tu is es, qui ..., neque autem ego sum ita demens, ut (*alibi* CIC. *non* neque autem, *sed* neque vero *usurpat*). LVCR. 1, 857 neque reccidere ad nilum res posse neque autem crescere de nilo. 3, 561. 4, 152. 5, 366 nec tamen est *mundi natura* ut inane, neque autem corpora desunt. 6, 103. 6, 779. GELL. 1, 11, 1 non prorsus ex aliquo ritu religionum *tibiis in proeliis utebantur Lacedaemonii* neque rei divinae gratia, neque autem ut excitarentur ... animi ..., sed contra ut moderatiores ... fierent. APVL. flor. 9 p. 31 semel lecta *sententia* neque augeri littera una neque autem minui potest. *ibid. paulo infra* quodcumque ad vos protuli ..., nec revocare illud nec autem (ame *trad.*) mutare nec emendare mihi inde quidquam licet. apol. 66. 95. VLP. dig. 7, 1, 7, 3 nec solum necessarias refectiones facturum, sed etiam ..., neque autem ampliare nec utile detrahere posse. **sed autem:** PLAVT. Rud. 472 sed autem quid si hanc hinc abstulerit quispiam ...? Truc. 335 sed quid haec hic autem tam diu ante aedis stetit? Bacch. *post* 519 *dittographia incipit ab* sed autem. TER. Phorm. 601 sed quid pertimui autem belua? VERG. Aen. 2, 101 sed quid ego haec autem nequiquam ingrata revolvo? (*cf.* ANTH. 17, 157). TERT. spect.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

15 est reus iam ille vanitatis .... sed puto autem (item *coni. Hildebrand*) etiam vanitas extranea est nobis. **verum autem:** PLAVT. Cas. 555 verum autem altrovorsum quom eam mecum rationem puto ..., esset mecum postulatio. ITIN. Silv. 3, 5 verum autem in ipsa summitate montis ... nullus commanet. AVG. conf. 5, 8, 14. **at** (ast) ... **autem:** CIC. progn. frg. 2 *v. sub* ast *p. 943, 20.* ITIN. Silv. 25, 2 at ubi autem missa facta fuerit. 25, 8. 29, 3. 33, 2. 37, 3. 4. 8. *nota*: ITIN. Silv. 36, 4 ante Crucem autem at ubi ventum fuerit, iam lux quasi clara incipit esse. **autem vero:** HIER. in psalm. 109 p. 80, 20 hoc autem vero. CLAVD. MAM. epist. p. 198, 10 porro autem vero ... non arbitror. ITALA Phil. 1, 24 (Mar. Victorin. in Phil. p. 1201[B]) ut vero autem. CLAVD. MAM. epist. 145, 10 vero autem subicitur, quod. ORIBAS. syn. 5, 37 si⟨ti *vel* -tim⟩ vero autem factam dabis bibere.

praecedit: **quod:** PLAVT. Asin. 796 quod illa autem simulet, quasi ..., hoc ne sic faciat. CIC. Phil. 2, 38 ego incolumitati civium ..., ille praesenti dignitati potius consulebat. quod autem habebat uterque, quid sequeretur, idcirco. Brut. 299 rep. 2, 66 leg. 2, 25. 27. 58 fin. 2, 94. 3, 55 div. 1, 28 Lael. 8 Att. 9, 7, 3 *al.* epist. 1, 9, 1. 2, 16, 2. 3, 9, 3 VARRO rust. 1, 18, 5. NEP. Epam. 5, 6 LIV. 21, 62, 6 COLVM. 12 praef. 6 ASCON. tog. cand. p. 89 PETRON. 39 QVINT. inst. 5, 13, 25 FRONTO p. 105, 27 N. 181, 8 GAIVS inst. 1, 18 *al.* dig. 4, 2, 19 POMP. dig. 42, 1, 22, 1 PAPIN. dig. 26, 9, 3 TRYPH. dig. 26, 7, 55, 4. VLP. dig. 18, 2, 11 pr. *et saepe.* PAVL. dig. 41, 2, 3, 1 GELL. praef. 13 APVL. Socr. p. 162 TERT. anim. 2 ITIN. Silv. 27, 9 AMM. 16, 10, 12 *al.* VVLG. gen. 31, 32 *al.* AVG. civ. 1, 3. 8, 6 p. 330. **cum:** RHET. Her. 3, 14, 25 cum autem contendere oportebit. CIC. inv. 1, 21 *et* 82. 2, 20. Verr. 6, 27 primum temporibus hibernis ... hoc sibi remedium compararat ...; cum autem ver esse coeperat. Brut. 209 cum autem difficile sit. 318 orat. 51 part. 84 *al.* top. 2. 30. 39 rep. 3, 23. 37 *al.* ac. 2, 4 fin. 1, 69. 2, 82 *al.* Tusc. 1, 47. 4, 24. 5, 13 nat. deor. 2, 96. 3, 1 div. 1, 50 Lael. 92 off. 3, 15 Att. 5, 14, 1. 8, 9, 1 *al.* epist. 1, 9, 11. 15, 4, 6 ad Q. fr. 2, 15, 1. VARRO rust. 3, 10, 6 pullis primum biduo polenta ... adponitur ...; cum autem sunt inclusi in haras ..., obiiciunt iis polentam hordeaceam. NEP. Epam. 1, 3 LIV. 40, 13, 7 VITR. 1 praef. 2. 1, 1, 12 *al.* VAL. MAX. 2, 8, 2. 5, 4, 7. 5, 6, 2 CELS. 1, 1. 2, 10 p. 53 SEN. clem. 1, 5, 3 nat. 2, 23, 2 COLVM. 12, 56, 3 SCRIB. LARG. 3. 122 QVINT. inst. 3, 8, 16. 7, 2, 50. 9, 2, 76 decl. 352 p. 382, 27 FRONTIN. aq. 100 IVV. 11, 90 SVET. Aug. 40 AVR. Fronto p. 231, 12 N. GELL. 11, 15, 7 cum reprehensionem autem illam. GAIVS inst. 1, 128 *al.* VLP. dig. 9, 4, 11 non facit quidem actoris; cum autem coeperit ... vindicare. ICTI *passim.* TERT. spect. 9 nat. 2, 12 bapt. 6 ieiun. 15 CENS. 10, 9 COMM. apol. 983 instr. 1, 41, 7 SPART. Sept. Sev. 22, 2 CAPITOL. Aur. 17, 4 LAMPR. Comm. 1, 4 Alex. 31, 3 TREB. Gall. 6, 5 VOPISC. Aurelian. 21, 1 ITIN. Silv. 11, 1. 27, 6. 43, 7 OPTAT. 1, 1. 4, 3 p. 105, 16. AVIEN. Arat. 1343 cum minus autem ... excludit. AMM. 14, 6, 14. 20, 3, 10. 30, 4, 16 ANON. Vales. 4, 12 VVLG. lev. 2, 4. 16, 18 *al.* AVG. civ. 1, 11. 1, 26. **quoniam:** CIC. orat. 123 fin. 1, 42. 3, 53. 5, 25 *et* 44 Tusc. 1, 9 off. 1, 46 Att. 8, 11[d], 5 VITR. 3 praef. 3. 4, 2, 1 CELS. 1 praef. p. 3 MARCIAN. dig. 48, 22, 16 POMP. dig. 41, 2, 34 pr. VLP. dig. 5, 2, 8, 8. 7, 1, 23, 1 (= Frg. Vat. 72, 1) IREN. 4, 12, 2 VVLG. Gal. 3, 11. 4, 6. **simul:** CIC. fin. 3, 21 simul autem cepit intellegentiam ..., multo eam pluris aestimavit quam. VITR. 2, 8, 2. 2, 9, 11. 3, 1, 5. 8, 2, 4. 8, 3, 3. **dum:** CIC. fat. 39 VELL. 2, 21, 1 VVLG. III reg. 20, 40 Matth. 25, 10 act. 21, 27. **quamquam:** CIC. fin. 1, 55. 3, 70 QVINT. inst. 6, 3, 26. 7, 3, 8 VENVL. dig. 43, 24, 12. VLP. dig. 11, 1, 16, 1 *et saepius.* PAVL. dig. 27, 9, 13, 1. **quamvis:** CELS. 5, 26, 28 SEN. epist. 66, 4 MART. 8 praef. QVINT. inst. 1 praef. 3. 1, 10, 31. 6, 2, 1 decl. 305 p. 195, 2 GAIVS inst. 3, 171 PAPIN. dig. 26, 5, 13, 1 VLP. dig. 3, 1, 1, 5 *al.* PAVL. dig. 47, 2, 21, 10 CORP. II 6278, 27 (*a. 176*) TERT. anim. 38. **postquam:** NEP. Them. 6, 4 postquam autem audierunt. Alc. 4, 5 Hann. 11, 6 VAL. MAX. 6, 5 ext. 1. VLP. dig. 39, 2, 15, 33 posteaquam autem. CAPITOL. Aur. 12, 7. ITIN. Silv. 21, 1 post biduo autem, quam ibi feceram, duxit nos. VVLG. gen. 20, 13. 24, 22. 31, 1. lev. 23, 22 num. 35, 28 deut. 2, 16. 17. 18 Marc. 1, 14. *nota*: ITIN. Silv. 46, 6 post autem venerint dies paschae, per illos octo dies ... itur. **priusquam:** PAPIN. dig. 49, 14, 38 pr. IREN. 1, 15, 2 prius autem, inquit, quam. VVLG. gen. 19, 4 Gal. 3, 23. ITIN. Silv. 35, 1 antea autem quam fiat missa, mittet. **ubi:** SEN. epist. 82, 18 ubi autem ad mala acceditur ..., dissident inter se indicia facientis. SCRIB. LARG. 160 VLP. dig. 18, 2, 4 pr. 45, 1, 75 pr. PAVL. dig. 12, 5, 3 CAPITOL. Aur. 5, 3 AMM. 14, 2, 7. **quia:** VAL. dig. 49, 14, 42, 1 VLP. dig. 23, 3, 23. 29, 4, 6 pr. *al.* **donec:** NERAT. dig. 12, 4, 8 PAVL. dig. 9, 4, 4, 4. **quin:** NOT. Tir. 2, 41. GLOSS. ὅπως δὲ, ὅθεν δὲ: quin autem; *cf. etiam* IV 384, 2. V 539, 18. PAVL. dig. 23, 2, 60, 3 quin autem ille ... pertineat ad orationem, non est dubitandum. **quando:** GREG. TVR. Franc. 2, 41 post haec ad Chararicum dirigit. quando autem cum Siagrio pugnavit, hic Chararicus ... eminus stetit. *cf. p. 1591, 38.* **ut:** CIC. top. 5 dum fuimus una, tu optimus es testis quam fuerim occupatus; ut autem a te discessi. VITR. 9, 2, 3 uti autem Aristarchus ... reliquit, exponam. ITALA Ios. 10, 13 (Tert. ieiun. 10) AMM. 21, 16, 15. 30, 5, 11 VVLG. Iudith 13, 1 I Macc. 5, 42. 7, 44 II Macc. 2, 7 AVG. civ. 7, 26 p. 307. CIC. fin. 1, 13 ut autem a facillimis ordiamur. SALL. hist. frg. 4, 26. VITR. 7, 1, 6 uti autem ... materies ab gelicidiis ne laboret, ... saturetur. COLVM. 5, 1, 9 AVR. Front. p. 41, 9 N. GAIVS inst. 4, 15 VLP. dig. 37, 4, 8, 12. 38, 11, 1, 1 PAVL. dig. 23, 4, 16 Frg. Vat. 98 stipulationem quidem ... utilem esse ...; ut autem ... testari liceat, inutiliter convenisse. sent. 4, 12, 2 MARCIAN. dig. 48, 21, 3, 1. GELL. 1, 7, 19 ut et rationem autem istam missam facias ..., sonus tamen ... declarat. TERT. anim. 13 LAMPR. Comm. 18, 2 CAPITOL. Alb. 14, 3 ITIN. Silv. 24, 1 AMM. 20, 5, 7 VVLG. Iudith 6, 6 Matth. 9, 6. 17, 27 Marc. 2, 10 Eph. 6, 21 AVG. civ. 1, 10. **ne:** CIC. Cluent. 128 CAES. Gall. 7, 59, 2 (*ex coniectura*) QVINT. decl. 244 p. 3, 11. 322 p. 268, 28 CALL. dig. 48, 19, 28, 7. QVINT. inst. 7, 2, 52 ne quis autem mihi putet ... excidisse (AVG. civ. 11, 32 p. 506). SVET. Aug. 32 ne quod autem maleficium ... elaberetur. VLP. dig. 43, 16, 1, 2 ne quid autem ... admittatur. VVLG. act. 24, 4 ne diutius autem te protraham. **si** (sin): *v.* NOT. Tir. 2, 42. *cf. Kalb, Roms Iuristen, Leipzig 1890, p. 9 sqq.* PLAVT. Aul. 367 coctam sursum subducemus corbulis. si autem deorsum comedent ..., superi incenati sunt. ACC. trag. 149. 371 NOVIVS Atell. 91 VARRO Men. 296. RHET. Her. 2, 16, 24 (*ubi Kayser, Marx* autem *om.*). CIC. inv. 2, 37 sin. 2, 90. Quinct. 66 ne quid atrocissime ... facere conetur. sin autem inimicissime ... perseveret. S. Rosc. 57. 137 Verr. 4, 103 *et* 227 de orat. 1, 109 *al.* Brut. 285 *et* 291 rep. 1, 11. 2, 66 parad. 43 Tusc. 1, 65. 3, 19 div. 2, 44 Lael. 34 *et* 77 off. 1, 123. 2, 6. 3, 55 Att. 12, 41, 3. 14, 13, 4 epist. 3, 8, 3. 4, 1, 2 CAES. Gall. 5, 35, 4 VERG. georg. 4, 67 catal. 7, 3 PROP. 2, 32, 29 LIV. 7, 13, 8 VITR. 1, 4, 9. 1, 6, 9 *al.* VAL. MAX. 7, 2 ext. 7 CELS. 3, 7, 2 *al.* SEN. epist. 87, 13 CVRT. 7, 11, 22 COLVM. 2, 10, 6. 5, 2, 4. 9, 7, 3. 11, 3, 48 arb. 6, 4. 7, 4 *et* 5 SCRIB. LARG. 112 QVINT. decl. 247 p. 6, 25 CORP. XV 2112, 26 IAVOL. dig. 41, 3, 23, 1 *et* ICTI *passim.* PS. APVL. Ascl. 28 ITALA lev. 13, 12 (Tert. pudic. 20; VVLG. sin). deut. 13, 6 (Tert. scorp. 2) Rom. 6, 8 (Tert. pudic. 17) II Cor. 2, 5 *et* 10 (Tert. pudic. 13) TERT. idol. 15 nat. 2, 3 pudic. 18 HERM. Pal. vis. 3, 7, 6 CYPR. sent. episc. 47 GALLICAN. Avid. 9, 5 CAPITOL. Pert. 12, 4 LAMPR. Heliog. 29, 7 LACT. inst. 2, 8, 19. 6, 4, 16. 6, 18, 19 ITIN. Silv. 23, 10. 28, 3 FILASTR. 108, 7 *al.* QVEROL. p. 60, 9 AVIEN. Arat. 1470 HIER. epist. 130, 16 p. 993 hom. Orig. in Ier. 8 p. 816. 818. 819 VVLG. gen. 24, 8. 34, 17 exod. 8, 2 lev. 1, 14. 2, 14 num. 9, 13 deut. 12, 15. 20, 20. 21, 14 Matth. 6, 29 AVG. civ. 1, 10. 15 (*bis*). MART. CAP. 4, 328. 6, 665. CIC. inv. 1, 74 si qui autem ... putabunt. SEN. contr. 9, 2, 6 si quis autem est, qui. CELS. 2, 3 p. 33. PHAEDR. 1 prol. 5. SCRIB. LARG. 145 si cui autem lapis ... innatus fuerit. TRAIAN. Plin. epist. 10, 78, 3 CORP. XIV 667. VI 36537. VIII 19174 FRG. Vat. 241 ITALA II Thess. 3, 14 (Tert. pudic. 13; VVLG. quodsi). LACT. inst. 5, 9, 11. TIBER. Suet. Tib. 67 si quando autem ... dubitaveritis. CELS. 5, 18, 36. 7, 13 p. 290. CIC. part. 117 atque haec quidem de argumentis. sin autem erit etiam testium facultas, primum. AVG. civ. 22, 29 p. 623. *nota*: ITALA gen. 30, 1 (cod. Lugd.) da mihi filium: sin autem (εἰ δὲ μή, VVLG. alioquin), ego morior. num. 20, 18 non transies per me: sin autem (εἰ δὲ μή, VVLG. alioquin), cum bello veniemus tibi obviam. COMM. instr. 1, 32, 10 persona tibi donatur, nunc si tamen credis; sin autem, pro eo timebis. VVLG. I Macc. 15, 30 tradite civitates ...; sin autem, date pro illis quinquaginta talenta. apoc. 2, 5. **nisi:** CIC. fin. 1, 64. **sive:** CELS. 2, 10 p. 55 sive autem primo, sive secundo die sanguis ... pelluere coepit, satis materiae detractum est. 5, 25, 3. 6, 18, 2. 8, 3 p. 331 COLVM. 8, 3, 5 IVLIAN. dig. 7, 2, 4 GAIVS dig. 13, 6, 18, 1 PAPIN. dig. 18, 1, 58 VLP. dig. 6, 2, 9 pr. 13, 7, 11, 3 *al.* CHAR. dig. 50, 4, 18, 29 VVLG. II Cor. 1, 6 AVG. civ. 13, 24 p. 593. 15, 19 p. 98. **tametsi:** MARCIAN. dig. 35, 2, 30, 7. *nota*: VLP. dig. 43, 30, 3, 5 etiamsi maxime autem probet.

repetitur eadem coniunctio, cf. supra p. 1593, 68 et 1594, 65: **cum:** RHET. Her. 3, 14, 24 sermo cum est in dignitate ...; cum autem est in demonstratione ...; cum autem est sermo in narratione. CIC. inv. 1, 1 nam cum ... considero ...; cum autem ... repetere instituo. *al.* Quinct. 47 Tull. 28 Phil. 3, 18 Brut. 134 top. 54 *al.* rep. 1, 42 fin. 2, 10. 3, 32. 4, 38 *et* 43. 5, 63 Tusc. 4, 13 Tim. 8 *et* 28 nat. deor. 2, 95 *et* 97 Cato 34 *et* 63 div. 2, 139 off. 3, 46 Att. 2, 22, 1. 7, 13[a], 3 epist. 1, 2, 3 ad Brut. 1, 18, 1 VITR. 2, 8, 2 *al.* PAVL. FEST. p. 19 QVINT. inst. 1, 7, 5 PAVL. dig. 46, 3, 101, 1 RVT. LVP. 1, 18. ITALA I Cor. 13, 11 cum essem parvulus ..., quasi parvulus cogitabam; cum (VVLG. quando) autem factus sum vir, evacuavi ea. AVG. civ. 14, 6 p. 13 (*bis*). **quod:** CIC. Planc. 91 quod te esse in republica liberum es gloriatus ...; quod me autem negasti. leg. 2, 61. fin. 4, 43 Stoici autem, quod finem bonorum in una virtute ponunt, ...; quod autem principium quaerunt ...; quod autem ea ... non adiungunt. ad Q. fr. 1, 2, 1—2 AVG. civ. 9, 7 p. 377. **ut:** CIC. ac. 2, 99 tale visum nullum esse, ut perceptio consequeretur, ut autem probatio, multa. OPTAT. 6, 1 p. 143, 10. CORP. III 6866 volumus ut eosdem Tymandenos hortari cures, ut ... ea ... nitantur inplere. ut autem ... ipsa quoque ... agere possit, et magistratus ... creare debebunt. AVG. civ. 14, 13 p. 32. 22, 17 p. 594. **ubi:** CELS. 7, 5, 1 ubi aliquid detectum est, excipiendum hamo retuso est ...; ubi autem satis incisum est, telum eximendum est. MARCELL. dig. 20, 1, 27. **quoniam:** QVINT. inst. 2, 10, 12 declamatio quoniam est iudiciorum ... imago, similis esse debet veritati, quoniam autem aliquid in se habet ἐπιδεικτικόν, nonnihil sibi nitoris adsumere. **si** (sin): PLAVT. Cas. 270 quid si ego impetro atque exoro a vilico ...? ::

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quid si ego autem ab armigero impetro? Cas. 307 si non impetravit, etiam specula in sortist (sortita sunt *codd.*) mihi. si sors autem decolassit, gladium faciam culcitam. Cist. 67 si quid est quod doleat, dolet; si autem non est, tamen hoc hic dolet. Pers. 454 Rud. 727. TER. Hec. 559 si est ut dicat velle se, redde; sin est autem ut nolit, recte ego consului. 780. *cf.* TRAG. inc. *sub I b.* LVCIL. 607. CIC. inv. 1, 21 anceps genus causae si dubiam iudicationem habebit ...; sin autem partem turpitudinis ... habebit. 1, 63 quodsi ita est, ... hoc conficitur ...; sin autem ita est, falsum est. 2, 9 *et* 74 Arat. 344 S. Rosc. 124. 126. 142. 148 Tull. 38 Pis. 97 Phil. 5, 34 de orat. 2, 292 part. 96 (*bis*) opt. gen. 12 ac. 2, 34 *al.* fin. 1, 39 *al.* Tim. 4 nat. deor. 1, 3 *al.* div. 1, 100 *al.* Lael. 14 off. 2, 70. 3, 120 Att. 2, 9, 1. 3, 15, 6 haec nisi vides expediri, quam in spem me vocas? sin autem spei nihil est, quae sit mihi vita? *al.* epist. 2, 16, 5 *al.* ad Q. fr. 1, 1, 15 *al.* ad Brut. 1, 10, 4 PLANC. Cic. epist. 10, 9, 3 Q. CIC. pet. 48. LVCR. 6, 408 si vult caveamus fulminis ictum, cur ...? si nec opinantis autem volt opprimere igni, cur ...? NEP. Epam. 4, 2 CIRIS 276 LIV. 8, 4, 3. 8, 10, 13. 45, 44, 11 IMP. AVG. Suet. Claud. 4 VITR. 1, 7, 1 *al.* PAVL. FEST. p. 244 VAL. MAX. 7, 6, 1 CELS. 2, 1 p. 30 PHAEDR. 2 epil. 15. 3 prol. 31 SEN. nat. 1, 1, 2 CVRT. 4, 13, 33 *al.* COLVM. 2, 4, 3 arb. 5, 2 *al.* PETRON. 116 QVINT. inst. 2, 21, 22. 5, 13, 33 GAIVS inst. 2, 190 CELS. dig. 39, 5, 21, 1 *et passim apud* ICTOS. PS. APVL. herm. p. 271 ITALA I Petr. 4, 16 (Tert. scorp. 12) TERT. adv. Marc. 4, 31 praescr. 36 CENS. 23, 4 CYPR. sent. episc. 34 LACT. inst. 3, 6, 13 epit. 52, 7. opif. 16, 8 id vero sive ita est, admirandum profecto est ..., sin autem non est ita, tamen nihilo minus admirandum est. ITIN. Silv. 44, 2. 45, 2 *et* 4 PRISCILL. tract. 1, 36 p. 30, 16 FILASTR. 111, 2. 112, 4 AMBR. Tob. 20, 71 (*bis*) HIER. epist. 123, 7. 140, 16. hom. Orig. in Ier. 8 p. 813 neque enim scire possum, nisi tu mihi revelaveris. sin autem demonstrante te potuero nosse quod nescio, tunc videbo. VVLG. gen. 4, 7 *al.* AVG. civ. 1, 18. 2, 10 p. 64 MART. CAP. 2, 163. 3, 292. 3, 269 omnis vox monosyllaba ... sive brevis est sive positione longa, acuetur ..., si autem natura longa fuerit, flectetur. SIDON. epist. 1, 6, 5. CIC. Cluent. 112 si quis ignobili loco natus ita vivit ..., si quis autem hoc uno .... APVL. Plat. 2, 12. MAECIAN. dig. 29, 1, 14 si quidem vivo testatore ... decessent, nihil novi statuendum, si autem ignorante ..., omnimodo subveniendum. NERAT. dig. 17, 1, 35 si quidem ...; sin autem. FILASTR. 142, 3. VVLG. lev. 13, 22 et si quidem (ἐὰν δὲ) creverit, adiudicabit eum leprae; si autem (ἐὰν δὲ) steterit suo loco, ulceris est cicatrix. I reg. 6, 9 si quidem (εἰ) ..., sin autem (καὶ ἐὰν μή). *nota*: VVLG. Luc. 10, 6 et si ibi fuerit filius pacis, requiescet super illum pax vestra; sin autem (εἰ δὲ μή γε), ad vos revertetur. 13, 9.

nota: *ducit apodosin*: CORP. VI 13073 hoc autem monimentum si quis voluerit transigere sive donationem facere, inferet autem arcae pontif. HS C.M.N. FILASTR. 131, 2 et quamvis si ita quis senserit, quia ... maiores natu maiores erant et honore, id est primogenitu, non autem hoc dicit 'tu eius dominaberis', quia 'eris dominus eius', quod est in omnibus contrarium. *Münscher.*

Autenti (ī?) *statio Africae in via Thenis Theveste.* ITIN. Anton. Aug. p. 46. CORIPP. Ioh. 3, 319 te Autenti saevos mactantem viderat hostes. *ethn.* **Autentēnsis,** -e. NOT. episc. Byz. 104 Hortensius Autentesis. CONC. Mansi 10, 927^C Optatus ... episcopus sanctae ecclesiae Autentensis, *ubi traditur* (?) ant-.

Mediolānō Autercōrum *v.* Aulerci.

Autessiodurum, -ī *opp. Senonum Galliae Lugudunensis, nunc* Auxerre, *de quo cf. Hirschfeld, Corp. XIII p. 444, et Holder, Altcelt. Sprachsch. I 300.* CORP. XIII 2920 (*in aversa parte duarum paterarum argentearum Autessioduri rep.*) deo Apollini r. p. pag. II m(aioris?) Autessioduri. ITIN. Augustodun. (Corp. XIII 2681) b 2. 4. 6 Autessioduro. TAB. Peut. 2, 4/5 Autessio. Duro. ITIN. Anton. Aug. 361 Autesiodorum (*v. l.* auti-, autisiodero *cod. Paris A saec. X*). AMM. 16, 2, 5 *trad.* autosudorum (*acc.*). GREG. TVR. glor. conf. 40 ad civitatem Audisiodoro (*v. l.* -t-, *unus liber exhibet* -ero). CHRON. Gall. chron. I p. 660, 114 Altisiodori. NOT. Gall. 4, 3 chron. I p. 588, 3 civitas Autisiodorum (*sic plerique, alii* -erum). MARTYROL. Hier. *saepius* Autisiodero, Autisiodoro *sim.* CONC. Aurel. a. 511 p. 10, 5 de Altasiodero. a. 541 p. 97, 15 de Altesiodero (*v. l.* Altesiodorensis civitatis *et* eclesiae Altisiodorensis). Clipp. a. 626/27 ex civitate Altisiodoro. Paris. a. 614 p. 191, 22 ex civitate Alticiotro. Aurel. a. 511 p. 10, 25 de Altisoro. NOT. Tir. 87, 23 Autisioderum (*v. l.* -ss- *et* -dor-). RAVENN. p. 235, 11 Etifidorum. *male confunditur cum* Autrico (CONC. Matisc. a. 583 p. 161, 22), *de qua re cf. Hirschfeld l. c. in adn.*

adi. **Autessiodurēnsis,** -e. CORP. XIII 921 (*apud Nitiobroges, christ. saec. IV ex.*) Autissiodurensium civitas. PROSP. chron. I p. 472, 1301 Autisidorensem (*sic fere ll.*) episcopum. GREG. TVR. Franc. 4, 42 Audisiodorensis (*v. l.* -ss- *et* -t-, *unus liber* -dor-) urbis. 5, 14 Audisiodorensem territurium (*v. l.* -t-, *unus liber* -der-). Mart. 2, 5 ex Autisiodorensi (*sc. territorio*). 4, 13 Autisioderensis urbis. CONC. Aurel. a. 511 p. 11, 29 eclesiae Autysioderinsis. p. 14, 10 ex civitate Altisodrins. Aurel. a. 538 Altisioderensis (*v. l.* -or-). Aurel. a. 541 p. 99, 15 eclesiae Altisiodrense (*v. l.* altes-). Aurel. a. 549 p. 109, 19 ecclesiae Autisiodorensis (*v. l.* altes-, -drins-, -oro *et* -ero). Paris. a. 573 p. 149, 15 eclesiae Autisioderinsis (Cabilon. p. 218, 10. Matisc. a. 583 p. 160, 36 episcopus Autisioderinsis). Matisc. a. 585 p. 172, 17 ecclesiae Autisiderensis. CONC. a. 627/630 p. 203 Palladio Autisiodorensi. CONC. Autiss. a. 573—603 p. 179 (*in titulo*) sinodus Autisiodorensis *vel* synodus Authisioderensis. 184, 24 (*in subscriptione*) explicit Autisioderensis sinodus.

Autestius, -ī *nom. gent.* CORP. XII 3462 (*Nemausi*) C. Autestio Q. f. Vol. Palustri.

Auteta, -ae *cogn. mul. barb.* CORP. III 4929 (*Viruni*) d. m. Tib. Iul. Senecioni ϑ et Bell. Autetae *coniugibus: prius* t *et* e *compendio cum sint scriptae,* Avettae (*cf.* Aveta *sub* Avetus) *interpretari licet, nisi lineola* e *litterae adhaerens errori debetur aut quadratarii aut eius qui descripsit.* *Diehl.*

autexusios, αὐτεξούσιος. RVFIN. Adamant. 3, 9 *omnium potestatem* habet deus, qui graece dicitur autexusios, pantexusios. *graecis litteris scriptum* TERT. anim. 21 HIER. vir. ill. 83.

authadia, -ae *f.* αὐθαδία. IREN. 1, 29, 4 dicunt adunitum eum authadiae, generasse kakian. *Ihm.*

Authalēs *cogn. vir.* CORP. VI 22245 (*periit*) P. Cornelius Authales. *cf.* Aethales, Aithales, Euthales.

Autharith (Authari) *nom. germ., de quo cf. Förstemann, Altdeutsches Namenbuch p. 195.* 1 *Langobardorum rex.* GREG. M. epist. 7, 23 *bis trad. nomin.* auctarit *et* autarith. 1, 17 *trad.* autharith *et* autharit. ADDIT. Prosp. Haun. chron. I p. 338, 8 Autharith *nomin.* p. 339, 14 *acc.* Autherenem. IOH. BICL. chron. II p. 216, 581, 1 *trad.* autharic *et* autarich. p. 217, 586, 1 Autharic. *nota* GREG. TVR. Franc. 10, 3 Aptacharius *et* -um, *qui appellatur bis* PAVL. hist. Lang. 3, 32 Authari. 2 *Langobardorum dux*: GREG. M. epist. 2, 45 *gen.* Auctarit (*v. l.* autarit). 3 *fort. unus ex comitibus Burgundionum* LEX Burg. lib. const. p. 35, 9. *Diehl.*

authēmerum, αὐθήμερον. *in sigillis medicorum ocularioram*: INSCR. Rev. épigr. 1902 n. 1467 L. Tetti Sabinia⟨ni⟩ authem(erum) ad lipp(itudinem). INSCR. Espérandieu, cachets d'oculistes n. 177 T. C. Philumeni authemerum ad im(petum) (*cf.* 139). 111 Iuni Tauri authemerum ad epiphor(as) et omnem lippitud(inem). 30 penicillum authemer. ex ov(o). 88 authemer. len(e) ex o(vo), acr(e) ex aq(ua). 142 M. Cl. Martini authe. lene. *graece* CORP. XII 5691, 2 Κόσμου αὐθήμερον.

authenta (-ae) *m.,* αὐθέντης. NOT. Tir. 93, 11 authenta. *sine aspiratione*: FVLG. aet. mund. p. 163, 10 Aman pene regno collega et secretorum autenta. Virg. cont. p. 102, 19 o vatum Latialis autenta. CORP. VI 32970 (*christ., saec. VI*) coniux Vitaliani primicerii et autenta numeri ⟨felicum ...?⟩ Theodosiac(orum). *cf.* SCHOL. Lucan. 1, 454.

authenticus, -a, -um, αὐθεντικός. GLOSS. II 250, 47 αὐθεντικόν auctoraticium authenticum. IV 473, 9 autenticum: auctoritate plenum. V 342, 9 auctorale (410, 14. 424, 34). 416, 18 autenticum auctoris. 270, 6 au[c]tenticum: auctoritas. 342, 39 autenti⟨c⟩a: vetusta. NOT. Tir. 93, 12. VLP. dig. 10, 2, 4, 3 heredem ... exemplum debere dare, tabulas vero authenticas ipsum retinere. 10, 2, 8 pr. authenticae rationes. TERT. praescr. 36 authenticae litterae. adv. Marc. 4, 3 paraturam. adv. Val. 4 regulae. CYPR. epist. 9, 2 epistulam authenticam remisi (TREB. trig. tyr. 10, 9 quam ego repertam in authenticis inserendam putavi. HIER. adv. Rufin. 3, 23. LEO M. epist. 119, 4 cuius epistulae exemplaria ad nos direxisti ..., eam in nostro scrinio requisitam nos authenticam noveris repperisse). COD. Iust. 1, 23, 3 (*aet. Diocl.*) authentica ipsa atque originalia rescripta et nostra manu subscripta, non exempla eorum. HIL. psalm. instr. 2 in authenticis LXX translatorum libris (in psalm. 64, 3 HIER. epist. 57, 11. 106, 7. 41 adv. Rufin. 2, 25 in Is. 64, 4 *sq.* in Tit. 3, 9 omnes veteris legis libros ... ex ipsis authenticis emendare. 3, 15). HIER. in Matth. 12, 13 in evangelio ..., quod vocatur a plerisque Matthaei authenticum. AVELL. p. 770, 24 exemplaria legis authentica. CLAVD. MAM. anim. p. 143, 11 voluminum (p. 145, 24). GREG. M. epist. 3, 3 p. 161, 21 chartulam. VIRG. gramm. epist. 5 p. 164, 22 autenticae lectionis. *per ellipsin*: GREG. M. epist. 9, 46 ipsas faciemus authenticas (*opp.* exemplaria). PAPYR. Marini 73, 10 ut authentic⟨as⟩ ipsas ad ⟨...⟩ dirigas (*cf.* CORP. XIV 1828 ⟨...⟩ authenticis, *ubi fort. supplendum* litteris *vel* tabellis). *neutr. pro subst.* (*cf.* GLOSS. *supra*): PAVL. dig. 22, 4, 2 (= sent. 5, 12, 11) quicumque a fisco convenitur, non ex indice et exemplo alicuius scripturae, sed ex authentico conveniendus est. VLP. dig. 29, 3, 12 si authenticum patefactum est (*de testamento*). TERT. monog. 11 sciamus non sic esse in Graeco authentico. SERV. auct. georg. 1, 12 in Corn. 'equm', in authentico 'aquam', ipsius manu 'equm'. HIER. epist. 72, 2 cum et ipsum authenticum et ceteri interpretes pari auctoritate consentiant. COD. Theod. 7, 16, 3 (*a. 420*) apud acta deponant, quorum authenticum nauclerus sive mercator habebit. CASSIOD. var. 12, 21, 4 ita manus tua ab authentico nequeat discrepare. GREG. M. epist. 1, 42 p. 69, 6 authentica vel exemplaria. TERT. adv. Marc. 4, 35 authenticus pontifex dei patris. *nota masc. plur.*: CLAVD. MAM. anim. p. 138, 4 ut sicut a philosophis ad tractatores, sic a tractatoribus ad authenticos (*i. apostolos*) gradum ... faciamus. SIDON. epist. 7, 9, 1 tam per authenticos quam per disputatores. PS. CYPR. aleat. 1 originem authentici apostolatus. PELAGON. 426 oculare authenticum faciens ad magnam lippitudinem. FVLG. serm. ant. 16 problematis autenticum gradum

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tradamus astanti, cui nostra subsequens occurset oratio. AVELL. p. 619, 4 secunda feria hebdomadis authenticae. NOVELL. Iust. 130, 9 nulli ... licere ... militum in authenticas habitationes, in quibus domini domuum inveniuntur manentes, accipere sibi metata. VIRG. gramm. epit. 6 p. 44, 15 hoc ... quod alii scribunt ..., autenticum non est.

authepsa, -ae *f.* [*vocabulum graecum* (αὐθέψης?) *non traditum. Th.*]. GLOSS. II 521, 16 aute[m]psa milianon (*leg.* μιλιάριον). EXC. Bob. gramm. I 552, 36 authepsa κάκκαβος. SCHOL. Cic. Gron. p. 436 authepsa vas aquarium, quod interiecta lamina fabricatis arte fornacibus compendium portat(?) portati simul ignis, contrarii elementi, defensa (infensa *Landgraf*) vicinitas. CIC. S. Rosc. 133 domus referta vasis Corinthiis et Deliacis, in quibus est authepsa illa, quam tanto pretio nuper mercatus est, ut, qui praetereuntes quid praeco enumeraret, audiebant, fundum venire arbitrarentur. LAMPR. Heliog. 10, 9 primus ... authepsas argenteas habuit. *cf. Mau, PW. II 2594.* *Ihm.*

? **Authima** *nom. Mauricum corruptum.* CORIPP. Ioh. 4, 934 extremis Authima singultibus ore vocabat. *Diehl.*

authographus, -a, -um *cf.* αὐτόγραφος, ὁλόγραφος. SIDON. epist. 9, 11, 6 autholographas membranas. *Ihm.*

1. Authus *v.* Autus.

? **2. Authus** *statio Africae.* RAVENN. p. 144, 17. *eadem fuerit quae* TAB. Peut. 6, 2—4 Avibus. *cf.* Aves *2.*

Authusiānī *iidem qui* Anthusiani.

Autiliten *dux Maurorum.* CORIPP. Ioh. 2, 58 gravis Autiliten (*ante cons.*). 4, 643 Autiliten velox. 8, 245 *ante cons. nomin.*

Autillus *v.* Auctillus *sub* Auctus.

Autincana *v.* Atintania. **Autīnī** *v.* Luceni.

Autipsidam (*acc.?*) *statio Africae Byzacenae in via Zama regia ad Aquas regias.* TAB. Peut. 5, 5.

Autiseran *Maurus.* CORIPP. Ioh. 8, 417 ocius Autiseran sequitur.

Autisparate *statio in Colchis.* TAB. Peut. 11, 2 Autisparate ... Tharsidarate. *Diehl.*

Autissiodurum *v.* Autess-.

Autius, -a *nom. gent.* CORP. VI 211 (*a. 174 p. Chr.*) M. Autius M. f. Sell. Agricola. XI 5686 (*Iufici in plintho*) Attidi Autia Vera d(ono) d(at). XIII 1121 (*in Aquitania. 'non post Claudium imperatorem positus.'*) L. Autius L. f.; *huc fortasse pertinet* V 3500 (*Veronae*) C. Autus Narcissus. **Autēius,** -ī *nom. gent.* CORP. XV 7875 (*in fistula*) ƆƆ Auteius Fortunatus fecit (*'gentilicium num recte traditum sit, dubitari potest. Q. Saufeius fuisse coniecit Bormann.'*). X 8059, 72 C. Autei Similis. V 1122 (*Aquileiae*) d. ⟨m.⟩ Aute ... Helen⟨ae⟩. *Jacobsohn.*

Autlebis, -is *nom. vir. barb.* LIV. 42, 67, 4 Autlebim, regulum Thracum.

Auto (-ōn), -ōnis *cogn. barb.* (?). CORP. V 7480 (*Industriae*) Tertio Bresio Autonis f. VIvir.

Autobulus, -ī, Αὐτόβουλος, *nom. graec. et serv.* **1** *pictor* PLIN. nat. 35, 148. **2** *Pisonis conviva* CIC. Pis. 89. *Diehl.*

autocephalus per se ipsos habent caput GLOSS. V 270, 7.

Autoclus *v.* Aulochus.

autocratōr, -oris *m.*, αὐτοκράτωρ. VOPISC. quatt. tyr. 2, 1 de Graecis ... libris convicit illum autocratora (*sic codd., graecis litteris Peter*) in edictis suis esse vocatum.

autocr(atum) vinum (αὐτόκρατος οἶνος). CORP. XV 4539 (*in amphora*) Ti. Claudio P. Quinctilio cos. (*a. 13 a. Chr.*) vinum diffusum quod natum est duobus Lentulis cos. (*a. 18 a. Chr.*). autocr(atum). *v. adn. Dresselii.*

autocthōn, -onis *m.*, αὐτόχθων. CENS. 4, 11 quarundam gentium, quae ex adventicia stirpe non sint, principes terrigenas esse ... eosque autocthonas vocitarunt. AMPEL. 8, 2 Ambraciae in Epiro in pariete sunt picti Castor et Pollux et Helena manu autocthonis. APVL. met. 11, 5 primigenii Phryges ... autocthones Attici. *Ihm.*

Autodicē, -ēs *et* -ēnis, Αὐτοδίκη, *nom. mul. myth. et cogn.* **1** HYG. fab. 170 p. 33, 11 *Danai filia. trad.* ant-. **2** CORP. VI 23051 Nonia Heliadis l. Autodice. 15313 Aelia Authodice. 29001 Iuliae Autodiceni. INSCR. Ephem. epigr. VIII p. 85, 305 (*Salerni*) Oviae Autodice. *Diehl.*

Autodorus *v.* Autydorus.

autogenes *n.*, αὐτογενές. PS. APVL. herb. 56 narcissus a Graecis dicitur anhydros, autogenes.

autogennetōr, -ros *m.*, αὐτογεννήτωρ. IREN. 1, 14, 3 sublimius allevans sensus intellegentiam autogenitora et patrodotora verbum ab ore Veritatis audi (μετάρσιον ἐγείρας διανοίας νόημα τὸν αὐτὸν γεννήτορα καὶ πατροδότορα λόγον ἀπὸ στομάτων Ἀληθείας ἄκουε). *cf. Skutsch, de nomin. Latinorum compos. p. 13.*

autographus, -a, -um, αὐτόγραφος. SVET. Aug. 71 autographa quadam epistula ... ait. 87 litterae ipsius autographae ostentant, in quibus ... ait. THEOD. epist. ad Auson. p. 3 familiarem sermonem autographum ad te transmitterem. *subst.*: SYMM. epist. 3, 11, 2 vetustatis exemplar de autographo tuo sumere. *cf. Dziatzko, PW. II 2596.* *Ihm.*

Autololes, (-ī), -um, (-ōrum), PTOL. 4, 6, 6 Αὐτολάλαι (*cf. opp.* 4, 6, 14 Ἥρας ἡ κατ' Αὐτολάλας νῆσος), *gens Gaetulica, de qua cf. Dessau, PW. II 2600.* *nom.*: Autololes: LVCAN. 4, 677 (*v. l.* autolopes). PLIN. nat. 5, 9 (*ubi trad.* autoteles). 5, 17 validissimi. SIL. 3, 306 levibus gens ignea plantis. 11, 192. 15, 671 feroces. CLAVD. 21, 356 fugaces. *gen.* Autololum: PLIN. nat. 5, 5. 6, 201 SIL. 2, 63. 5, 547. 11, 69 OROS. hist. 1, 2, 94 (*ubi trad.* aulololum aulolosum aulolum). Autolorum: SOL. 24, 7 (*trad.* auct-). *acc.* Autololas: SIL. 13, 145. *abl.* Autololis: SIDON. carm. 5, 336, *ubi trad.* autoloisque, autholoisque.

Autolycus, -ī, Αὐτόλυκος, *nom. graec.* **A** *in mythis*: **1** *Mercurii et Chiones filius*: HYG. fab. 200 p. 127, 11. 201 p. 127, 15. 128, 3. 136, 2. OV. met. 8, 738, *praecipue* 11, 312. *cf.* HYG. fab. 201 p. 127 SERV. Aen. 2, 79. MART. 8, 59, 3 nihil est furacius illo, non fuit Autolyci tam piperata manus. COLVM. 1, 3, 7 nisi si Autolycus ille cuiquam potuit tolerabilis esse conterminus. *translate de homine furaci* (*cf.* MART. *et* COLVM. *ll. cc.*): PLAVT. Bacch. 275 deceptus sum, Autolyco hospiti aurum credidi. DIOM. gramm. I 490 in satyrica ... personae ... ridiculae similes satyris, Autolycus, Busiris. in Atellana *eqs.* **2** *Phrixi et Chalciopes filius*: HYG. fab. 14 p. 49, 3 VAL. FL. 5, 113. *de utroque cf. Dümmler, PW. II 2600.* **B** *apud rerum scriptores*: **1** PLIN. nat. 34, 79 *Leochares fecit* Autolycum, pancratii victorem, propter quem Xenophon symposium scripsit. *cf. Judeich, PW. II 2601, 4.* **2** HIER. vir. ill. 25 *Theophili sexti Antiochenae ecclesiae episcopi* feruntur ... ad Autolycum tria volumina (RVFIN. hist. eccl. 4, 24). **3** *cogn. vir. in titulis*: CORP. VI 14601 Q. Catucius Autolycus. 16362 Corn. Autolycus. X 6706 (*Antii, a. 167*) Autolyci Aug. lib. V 7809 (*prope Albintimilium*) *litteris fere cursivis scriptum est* Autolycus.

Autolytus, -ī, Αὐτόλυτος, *nom. serv.* CORP. VI 9319 (*a. u. c. 749*) *ter* Autolytus M. Fabi disp. *Diehl.*

Automata *v. sub* automatus.

automatārius, -a, -um *ab* automatos. CORP. VI 9394 Saturnino fabro automatario. *subst.*: VLP. dig. 30, 41, 11 automataria aut siquis (sifones?) canthari, per quos aquae saliunt, poterunt legari, maxime si impositicii sint.

Automatē, -tia *v.* Automatus.

automatismos *m.*, αὐτοματισμός. RVFIN. Adamant. 2, 19 ut video, iam Epicuri nobis dogma introducitis et automatismon praedicatis, id est sponte sua esse, quae sunt, ex nullo auctore condita vel creata.

automatopoeetus, -a, -um, αὐτοματοποιητός. VITR. 9, 8, 4 aquarum expressiones automatopoeetasque (*Turnebus,* -pitasque *vel* -pictasque *codd.*) machinas.

automatus, -a, -um, αὐτόματος. GLOSS. II 251, 46 αὐτόματον automatum sponte. 568, 46 automatum ultroneum voluntarium. SERV. Aen. 1, 720 apud Ephesios Venerem Automatam dixerunt vel Epidaetiam .... quod ergo sponte fuissent ⟨funes⟩ soluti, Automatae Veneri nomen sacravit. *neutr. pro subst.*: PETRON. 54 circumspicere triclinium coepi, ne per parietem automatum aliquod exiret. SVET. Claud. 34 si automatum vel pegma vel quid tale aliud parum cessisset. *alio sensu*: PETRON. 50 plausum post hoc automatum familia dedit. 140 dum frater sororis suae automata per clostellum miratur. *Ihm.*

Automatus, -ī, Αὐτόματος, *nom. serv. et cogn. lib.* CORP. VI 8999 Automato Caes. n. ser. contra script(ori) pistorum. X 3357 (*Miseni*) C. Iulio Caesaris l. Automato trierar(chae). **Automatē,** Αὐτομάτη. **1** *insula Therae vicina*: PLIN. nat. 4, 70 ex ea (*sc. Thera*) avolsa postea Therasia, atque inter duas enata mox Automate, eadem Hiera (2, 202). **2** *cogn. mul.* CORP. VI 34004 (*a. 9*) Clodia Automate. **Automatia,** -ās, Αὐτοματία. NEP. Timol. 4, 4 nihil ... rerum humanarum sine deorum numine geri putabat; itaque suae domi sacellum Automatias constituerat idque sanctissime colebat. *v. supra l. 46.* *cf. Wernicke, PW. I 2605.*

Automedōn (-o), -ontis, Αὐτομέδων. **1** *auriga Achillis, translate pro celeri auriga* (VARR. CIC. IVV. AVSON. *notandum*: Ov. ars 1, 5 *sq.*, 8 Tiphys et Automedon dicar amoris ego. *cf.* 2, 737 *sq.*). *nom.* -o: VARRO Men. 257. -on: VERG. Aen. 2, 477 (*ante voc.*) armiger. OV. *l. l.* IVV. 1, 61. AVSON. 403, 10 flagrifer. DICT. 3, 3 HYG. fab. 97 p. 90, 5 (GLOSS. V 658, 26 *cf.* SERV. Aen. 2, 477 SCHOL. Cic. Gron. p. 434). *gen.*: OV. trist. 5, 6, 10 Automedontis equos. *acc.*: CIC. S. Rosc. 98 Automedontem (SCHOL. Gron. *ad l.* DICT. 2, 34. 3, 20). **2** *Sicyoniorum sacerdos*: EXC. Barb. p. 294, 21 Fr. Automidus. **3** *Lacedaemoniorum rex*: EXC. Barb. p. 304, 21 Fr. Automedus.

Automenēs, Αὐτομένης, *Corinthiorum rex.* HIER. chron. a. Abr. 1238 (EXC. Barb. p. 306, 18 Automenus). *cf.* DIODOR. 7, 9, 6.

Automoles, *Graecis* Αὐτόμολοι. MELA 3, 85 pars *Aethiopum* quia ex Aegypto advenere dicti Automoles. *cf. Pietschmann, PW. II 2605.*

Automula *opp. Indiae.* PLIN. nat. 6, 75.

Autonatius, -ī *cogn. barb.* CORP. XII 1194 (*Carpentorate, fort. christ.*) Autonatius (A *et* V *in ligatura*) et ⟨Fl?⟩ora parentes. *Diehl.*

Autōnius, -ī *nom. gent.* Autonius Iustinianus *rector provinciae Samnitium* CORP. IX 2638 (*Aeserniae*). 2998 (*Auxani*). X 4858 (*Venafri*). *Jacobsohn.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Autonoē, -ēs, -ēnis, *Αὐτονόη.* 1 *Cadmi et Harmoniae filia, cf. Escher, PW. II 2606, 2, nomenque Phoebi sacerdotis a* SILIO *fictum. nom.*: -e: SIL. 13, 401. 489. FVLG. myth. 2, 12 *inter alia* Autonoe quasi autenunoe, id est se ipsam non cognoscens. *cf.* SCHOL. Stat. Theb. 1, 11 MYTHOGR. 1, 120. 2, 78. 2, 81, *ubique nomin. gen.*: -ēs: OV. Ib. 471. IVV. 6, 72 Vrbicus exodio risum movet Atellanae gestibus Autonoes (*cf.* SCHOL. *ad l.* quando Autonoen saltat). HYG. fab. 180 p. 36, 14. 181 p. 37, 2 SCHOL. Stat. Theb. 2, 286. *acc.*: -ēn: STAT. Theb. 4, 562 (*ante voc.*) HYG. fab. 179 p. 35, 5 SCHOL. Iuv. *l. c.* -em: MYTHOGR. 1, 204 p. 64, 2. *voc.*: -ē: OV. met. 3, 720. *adi.* **Autonoēius,** -a, -um, *quasi Αὐτονοήιος.* OV. met. 3, 198 Autonoeius heros (*i. Actaeon.*). 2 *in titulis cogn. mul.* CORP. VI 13425 d. m. Autonoes filiae dulcissimae ... fecit Patroclus C. Modi Taurí ser. 13426 ⟨...⟩e Autonoeni. III 9298 (*Salonis*) Autonoe *dat.*

Autonomus, -ī, *Αὐτόνομος, nom. serv.* CORP. VI 5574 (*in columb.*). *Diehl.*

autopatōr *m.*, *αὐτοπάτωρ.* RVFIN. Clement. 3, 11 nec enim est autopator, hoc est sibi ipsi pater. *Ihm.*

Autophradatēs (Autophrodatēs), -is, *Αὐτοφραδάτης, satrapes Artaxerxis aetate* (NEP. FRONTIN.) *et dux Persarum Alexandri Magni aevo* (ITIN. Alex.). NEP. Dat. 2, 1 Autophrodates (8, 1. 8, 5. 8, 6). 7, 1 Autophrodatem. FRONTIN. strat. 1, 4, 5 Autophradates. 2, 7, 9 Autophradaten. ITIN. Alex. 17 *trad. abl.* autofraudate. *cf.* Phradates. *Diehl.*

autophyēs, *αὐτοφυής.* TERT. adv. Val. 8 reddo nunc nomina, quos decuriam dixi ... Autophyes et Hedone (IREN. 1, 2).

autopracta, -ōrum *n. cf. αὐτόπρακτος.* COD. Theod. 11, 22, 4 (*a. 409*) quod sponte pronius inferant expetenda ... huiusmodi impetrationis, quae vulgo autopractorum vocatur.

autopyros (-us) panis, *αὐτόπυρος ἄρτος. cf.* CELS. 2, 18 p. 65, *ubi graece scriptum est.* SCRIB. LARG. 227 panem autopyron ex aqua maceratum. PETRON. 66 panem autopyrum de suo sibi, quem ego malo quam candidum. PLIN. nat. 22, 138 fermentatus *panis*, qui vocatur autopyrus. PLIN. VAL. 3, 14 CAEL. AVR. chron. 5, 11, 136.

Autorinus *v.* Austorinus. [*Ihm.*

Autoscuttus, -a *nom. barb.* CORP. III 5408 (*in Norico*) Atilius Autoscutti f. 5426 (*ibid.*) Autoscuttae *dat.*

Autosidorum *v.* Autessiodurum. **Autoteles** *v.* Aulololes.

Autricones *v.* Autrigones.

Autricum, -ī, PTOL. 2, 8, 10 *Αὔτρικον, opp. provinciae Lugudunensis Senoniae.* TAB. Peut. 2, 3 Autricum (NOT. Tir. 86, 98). NOT. Gall. 4, 4 chron. I p. 588 civitas Autricum. CORP. VIII 1876 (*Thevestae*) Q. Iulius Q. f. Quir. Dioratus Autr. mil. leg. III Aug. *cf.* Autrigones.

Autrigones, -um, *Ptolemaeo Αὐτρίγονες, gens Hispaniae Tarraconensis, de qua cf. Holder, Altcelt. Sprachsch. I 303.* LIV. frg. 22 Autricones *acc. et* Autric⟨onum⟩. MELA 3, 15 *trad. acc.* avariginos. PLIN. nat. 3, 27 Autrigonum. FLOR. epit. 4, 12, 47 *trad. in codd. Nazar. et Leid.* aurigonas *acc.* (*sic cod. Sangall. G apud* OROS. hist. 6, 21, 3, *cum rell. fere exhibeant* autrigonas). CHRON. Alex. chron. I p. 109, 185[bis] Autrigonii. LIB. gener. *ibid.* 215 Autriconi. *provincia quam incolunt appellatur* **Autrigonia:** RAVENN. p. 302, 6 Austrigonia. IORD. Get. 230 Austrogonia (*v. l.* austronia). *cf. tamen Ihm, PW. suppl. I 232.* *Diehl.*

Autrōdius, -ī *nom. gent.* CORP. X 4719 (*in agro Falerno, litteris antiquissimis, sed* d *non plane certa*) V. Autrodiu. C. **Autrōnius,** -a *nom. gent. pleb. insculptum* Auttronia CORP. VI 28392, Aucronia VIII 11789, Atronius NOT. Tir. 114, 85, Otronius CORP. V suppl. 265. CORP. I 227, 228 (*in nummis aet. belli Punici II*) Autr. Autronius Maximus *tempor. belli Punici I*: LACT. inst. 1, 128, 4 MACR. sat. 1, 11, 3. PRISC. gramm. II 482, 10 Cato Censorius in oratione pro Lucio Autronio. **Paeti:** Publi *cons. des. a. 689/65, suff. a. 721/33,* Lucius *triumphator* CORP. I² p. 50 *et* 77; *cf.* CORP. VI 6687 Autroni Paet⟨i⟩. CORP. XIV 4192 (*Nemore Dianae; anni incerti*) P. Autro⟨nius⟩ ... f. cos. .... *sed plane incertum, num* cos. *pertinuerit ad* Autronium. VOPISC. Tac. 19, 1 Autronio Iusto patri Autronius Tiberianus salutem *senatores a. 276. nomen in urbe Roma frequens, ut* CORP. I 740 (*in tesseris consular. a. u. c. 721*) Plocamus Autroni sp. VI 416. 13433 (*litteris vetustis*). XV 959 (*a. 146*) ex of. Autr(oni) Fort(unati). 991 (*inter a. 60—93*). *in Italia occidentali*: CORP. X 392 (*in agro Atinate*) d. m. M. Manilio M. f. Pal. Primo eq. Romano Manilia Autronia Vrbica patri b. m. (*cognominis vicarium*). *in Campania*: 1403[g], 3, 35 (*Herculanei*). 2021, 2155 (*Puteolis*). 3398 (*Miseni*). 6493 (*Vlubris, aet. imper. incip.*). *in Latio*: XIV 2097 (*Lanuvii, a. 42—43*); *ad viam Flaminiam.* XI 3957 (*Capenae*). 4105 (*Ocriculi*). 4128 (*Narniae*). 4184 (*Interamnae ad deverticulum viae, litteris vetustis*). L. Autronius T. f. Causus tr. mil. IIIIvir i. d. 5459 (*Asisii*); *in Venetia*: V 1052 b 3 (*Aquileiae*). V suppl. 1077, 36 (*in amphora Aquileiae rep.*) C. Autron(ius). 265 (*Aquileiae, litteris bonis*) Otronius (*quater*), Otronia (*bis*). V 1915 (*Concordiae*). 1984 (*Opitergii*). *in Gallia*: XII 4511. 4532 (*saec. I inc.*). 4610 (*periit*) L. Autronio. 4565[add.] XIII 5975 (*in Germania super.*). *in Africa*: VIII 2567, 92 C. A⟨ut⟩roniu⟨s⟩. 6395. 11789. 16688. 19362. *in Illyrico*: III 9999 M. Autronio D. f. Atrati(no) ... equiti Romano fort. 10000. 12433. Autronii: CIC. Brut. 244 non putabam te usque ad Staienos et Autronios (*oratores malos*) esse venturum (*simili sensu* 251). FLOR. epit. 4, 1, 3 Curii Porcii Syllae Cethegi Autronii Varguntei atque Longini, quae familiae. *adi.* **Autrōniānus,** -a, -um. CIC. Att. 1, 13, 6 Messala consul Autronianam domum emit. NOT. Tir. 114, 86 Atronianus. *Jacobsohn.*

Autta *v.* Auctus.

Autuchus, -ī, *Αὐτοῦχος, Apollinis et Cyrenes filius.* IVST. 13, 7, 7.

Autufadin *vel* **Autufyden** *Maurus.* CORIPP. Ioh. 8, 420 (*ante cons.*) *acc.* *Diehl.*

Autuma, -ae *cogn.* CORP. XI 4398 (*Ameriae*) T. Roscius T. f. Autuma IIIIvir iter(um). [*retograde derivatum videtur ab* autumare. *Skutsch.*] *Jacobsohn.*

autumātor *ὀνομαστής* GLOSS. II 27, 41. *cf.* autumo *I.* *Zimmerm.*

Autumna, -ae *cogn.* CORP. VI 22818. XIV (*Tusculi*) 2693 *liberta.* **Autumnina,** -ae *cogn.* CORP. II 1074 (*in Baetica*) Attiae Autumninae f. **Autumnālis,** -is *fort.* CORP. XIII 574 Autumn(alis?) Graecini ser(vus). *Jacobsohn.*

autumnālis, -e *ab* autumnus. NOT. Tir. 69, 25. GLOSS. V 43, 1 (= 120, 23) vernalis ... magis quam vernilis ... dicere debemus, ut autumnalis, hiemalis, aestivalis. *nota*: CHAR. gramm. I 118, 25 (*ex Romano*) ʻautumnalʼ Varro, ʻaequinoctium autumnalʼ, quod idem Plinius eodem libro VI [dub. serm. frg. p. 52 Beck] notat (*apud neutrum ita traditur*). 119, 3 animal animale facit, ut autumnal autumnale. *passim de* aequinoctio (*cf.* autumnus *p. 1604, 30 sqq. 1605, 28 sqq.*): GLOSS. II 333, 14 *ἰσημερία μεθοπωρινή* aequinoctium autumnale. III 242, 50 *ἡ ἰσημερία φθινοπωρινή. cf.* II 470, 53 *φθινοπωρινή* autumnale. VARRO rust. 1, 28, 2 ad aequinoctium autumnale. 1, 33, 1 inter caniculam et aequinoctium autumnale. 1, 34, 1. 2. 2, 2, 11. 2, 5, 16. 3, 5, 7 (*opp.* vernum). 3, 9, 9. LIV. 31, 47, 1 VITR. 9, 3, 2 SEN. nat. 1, 8, 6 COLVM. 2, 8, 2. 2, 10, 4 ab aequinoctio autumnali (autumni *SA. item aliis locis* autumni). 2, 10, 18. 29. 31. 5, 9, 13. 11, 2, 55. 66. 11, 3, 4. 8. MELA 3, 36 sol ... verno aequinoctio exortus autumnali demum occidit. PLIN. nat. 2, 108. 2, 151 (*opp.* vernum). 2, 215. 10, 88. 18, 224 VLP. dig. 43, 13, 8. 43, 20, 32 *et* 34 CENS. 2, 2. 21, 13 SOL. 16, 3 (*opp.* vernale) AMM. 17, 1, 10. 20, 11, 4 VEG. mil. 4, 35 HYG. astr. 4, 5 p. 104, 14. 16 SCHOL. Germ. Sang. p. 106, 1. p. 226, 10. MART. CAP. 8, 875 ab au[c]tumnali aequinoctio usque ad brumam. ISID. nat. 8, 1. orig. 5, 34, 3 aequinoctia ... vernale ... autumnale. reg. monach. 11, 1. *tempus*: VARRO rust. 1, 39, 1 nonne videmus alia florere verno tempore, alia aestivo, neque eadem autumnali quae hiberno? 1, 28, 1 VITR. 2, 3, 2. 2, 9, 2 CELS. 7, 14 p. 291 COLVM. 11, 3, 45. PORPH. Hor. carm. 3, 23, 8 pomifera parte anni, id est tempore autumnali. GARG. MART. pom. 2, 5 SOL. 1, 44 (20, 9 autumni tempore). PALLAD. 1, 12 ut partes temporis divisas ... congruis partibus offeramus, id est aestivas septemtrioni, hibernas meridiano, vernas et autumnales orienti. VEG. mil. 3, 2 autumnali aestivoque tempore. SERV. Aen. 6, 309 georg. 1, 43. 2, 5. RVRIC. epist. 2, 10 p. 386, 19 autumnalis temporis ... temperies. *alia*: VARRO rust. 2, 2, 14 exitu. CIC. Arat. 287 lumine (*opp.* vernum). COPA 18 die. PROP. 4, 2, 15 pruna. OV. met. 3, 816 corna prunaque (8, 665 corna). MANIL. 4, 547 autumnales ... Chelae (*cf.* 4, 341). VITR. 6, 4, 2 triclinia verna et autumnalia. 7, 5, 1 conclavibus ... vernis autumnalibus aestivis. CELS. 2, 8 quartana autumnalis fere longa est. COLVM. 2, 9, 6 satione (2, 12, 7. 11, 3, 63 GARG. MART. pom. 2, 1. PALLAD. 1, 34, 8 *bis, opp.* verna). 4, 10, 3 putatio (*opp.* verna). 3, 14, 1 (*opp.* vernaeque positionis). 4, 14, 2 ablaqueatio (4, 17, 2). 7, 3, 11. 7, 3, 21 faeno (PLIN. nat. 18, 263). 11, 2, 9 segetes. 12, 46, 1 sequuntur vindemiam rerum autumnalium compositiones. PLIN. nat. 2, 234 autumnale *mare* salsius. 9, 75 sidere. 19, 37 imbres. 19, 132 betae genera vernum et autumnale. 19, 138 cauliculi. 21, 19 *rosa.* 21, 49 petellio *Italia* nomen imposuit autumnali. 22, 38 urticae (PLIN. med. 3, 16). 37, 116 boria caelo autumnali matutino similis. ARNOB. nat. 6, 25 frugibus. ZENO 2, 53 mustum. AVSON. 371, 9 menses (AMM. 26, 1, 10 *opp.* vernalis). 417, 101 nulla autumnales variat Pomona sapores. 425, 4 ipse autumnali clarum micat aemulus astro. VVLG. Iud. 12 arbores (*φθινοπωρινά*). AVG. gen. ad litt. p. 54, 23 per aestatem et hiemem et autumnalem vernalemque temperiem. MACR. somn. 1, 6, 57 a tropico verno usque ad autumnale tropicum. 1, 20, 6 mollitiem autumnalis aurae. SIDON. epist. 7, 15, 4 frigore ... autumnalis aurorae. ISID. orig. 17, 2, 2 duplex est aratio, vernalis et autumnalis.

compos.: postautumnalis.

Autumnālis *v.* Autumna.

autumnāsco, -ere [*cf. c.* autumnare. *Th.*]. MART. CAP. 6, 605 cum hic ver pubescit florentibus pratis, illic edomita aestas teporibus autumnascit (*ex* -escit *corr. β*).

Autumnina *v.* Autumna.

autumnīnus, -a, -um *ab* autumnus. CLEM. ad Cor. 20 tempora verina et aestiva et autumnina.

Autumnitānus *v.* Aptugni.

autumnitās, -tātis *f. ab* autumnus. GLOSS. V 637, 19 autumnitas pro autumno. *item* NON. p. 71. CATO agr. 5, 8 circum oleas autumnitate ablaqueato (PLIN. nat. 17, 127). 155, 1 prima autumnitate. VARRO Men. 458 retinet viatorem meridie praetereuntem fon-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tem, quod autumnitas in anni tetrachordo *μέσην* praeterierat. MIN. FEL. 2, 3 in temperiem semet autumnitas dirigebat. ARNOB. nat. 2, 74 aestas atque autumnitas. VARRO Men. 443 cape hanc caducam Liberi mollem dapem de fronde Bromia autumnitatis uvidam. ARNOB. nat. 1, 21 ex oliv⟨et⟩is vestris atque vinetis *dii* plenam faciant autumnitatem fundi. SYMM. epist. 3, 23, 1 multimodis autumnitate defruimur.

autumno, -āre *ab* autumnus. PLIN. nat. 2, 136 mollior aer mitiore hieme et aestate nimbosa semper quodammodo vernat vel autumnat. 2, 124 corus autumnat. AVSON. 375, 5 Septembri, Octobri autumnat totoque Novembri. [*sard.* attunżare, *val.* tomná, *hisp.* otoñar. *M.-L.*]

autumnum *v.* 2. autumnus.

1. autumnus, -ī *m.* [*orig. inc. Th.*]. *inde ab* ENNIO; *deest* PLAVT. TER. *al.* GLOSS. *φθινόπωρον. μεθόπωρον. μεθόπωρος* (III 242, 47 *τὸ φθινόπωρον, τὸ μεθόπωρον* autumnus). *cf.* MART. 9, 12, 1 si daret autumnus mihi nomen, Oporinos essem. PAVL. FEST. p. 23 autumnum quidam dictum existimant, quod tunc maxime augeantur hominum opes coactis agrorum fructibus (*Paulus videtur scripsisse* auct-, *ut raro extat in bonis codd. scriptum, velut* SEN. epist. 24, 26 *bis cod. L, at nusquam in* INSCR.). ISID. orig. 5, 35, 5 autumnus . . . a tempestate vocatus, quando et folia arborum cadunt et omnia maturescunt. *apud* VARRONEM ling. 6, 10 *etymon periit.* CHAR. gramm. I 34, 17 elementa semper singularia sunt velut . . . autumnus et autumnum (EXC. Bob. I 550, 21. *cf.* GLOSS. II 470, 52 *φθινόπωρον* hoc autumnum . . . pluralia non habet). BEDA gramm. VII 262, 32 autumnus genere masculino (*cf.* NON. p. 193) et autumnum dicitur neutro. *cf.* 2. autumnus. [*sard.* attunzu, *val.* toamna, *hisp.* otoño. *M.-L.*]

ENN. ann. 424 V. aestatem autumnus sequitur, post acer hiemps it (*cf.* SIDON. epist. 5, 6, 1 aestas decessit autumno). *sic passim cum aliis anni temporibus componitur; omitto testimonia iam sub* aestas *p. 1090 sqq. allata. adde* VARRO rust. 1, 28, 1. 1, 45, 3 LVCR. 1, 175 MANIL. 2, 266 PLIN. nat. 31, 52 MART. 8, 68, 10 ANTH. 465, 1. HIER. epist. 43, 3 si aestas est, . . . si autumnus, . . . vere . . . . si frigus fuerit et brumales nives. tract. in psalm. 91 p. 121, 13 PS. RVFIN. in Os. 2, 9 VINDIC. epist. ad Pentad. p. 487 BOETH. mus. 1, 2 ORIBAS. syn. 7, 51 *al.* *nota opposita* ver — autumnus (*v. testimonia sub* aestas *p. 1090, 65 sqq.*): VARRO rust. 1, 39, 2. 1, 40, 3 vere et autumno et caniculae exortu (*ibid. iterum, opp.* vernum tempus). MANIL. 3, 313. 672 CELS. 4, 31 COLVM. 2, 15, 1. 3, 14, 1. 4, 10, 2 *et saepe.* PLIN. nat. 2, 81 verno et autumno (CHIRON 369). 9, 96 *et passim.* CATO agr. 5, 8 *stercus* per autumnum evehito (OV. trist. 3, 8, 29. 4, 1, 58 CELS. 1, 3 *bis.* 6, 8, 1 per aestatem et autumnum. COLVM. 2, 10, 18. 2, 17, 1. 4. 4, 23, 2 per ver et autumnum. 5, 9, 6. 5, 10, 20. 7, 6, 6. 11, 2, 47. 11, 3, 22 arb. 25, 1 PLIN. nat. 17, 136 STAT. silv. 2, 2, 100). CATO agr. 161, 3 semen maturum fit ad autumnum. VARRO rust. 2, 3, 8 desistente autumno. LABER. mim. 131 in autumno (in *vel* sin altum non *codd.*). ubi caput [a foliis] decidua folia pandit. CIC. rep. 4, 1 cum . . . autumno terra se ad concipiendas fruges patefecerit (*sic passim abl.*: LIV. 5, 6, 2 VELL. 2, 114, 5 COLVM. 2, 10, 34 *et saepissime.* PETRON. 120, 71. PLIN. nat. 9, 47 *et plus tricies.* PALLAD. 1, 6, 16. 6, 6). Q. CIC. carm. frg. 1, 8 autumni reserat portas (AVSON. 383, 8 *cf.* CLAVD. 17, 119). LVCR. 6, 357. 6, 372 autumni quod fertur nomine tempus (LIV. 25, 26, 7 tempore autumni. 45, 27, 5. MANIL. 1, 579 veris et autumni currens per tempora mixta. CELS. 2, 8 p. 48. COLVM. 2, 1, 6 temporibus autumni. 5, 6, 9. 20. 5, 10, 10 autumni temporibus aquosis. 7, 3, 14. 7, 11, 1 tempora . . . veris et autumni. 8, 5, 24 per autumni tempus. arb. 21, 1 PLIN. nat. 11, 101 SIL. 14, 588. PALLAD. 1, 34, 7 *opp.* verno tempore. 4, 15, 4. *cf.* PAVL. NOL. carm. 24, 259 licet esset anni tempus autumnus tepens). CAES. Gall. 7, 35, 1 non fere ante autumnum Elaver vado transiri solet (PLIN. nat. 21, 95. 28, 145). civ. 3, 2, 3 g r a v i s autumnus . . . exercitum valetudine temptaverat (SALL. hist. frg. 3, 96 aegra parte militum autumni gravitate. HOR. sat. 2, 6, 19 nec plumbeus auster autumnusque gravis. SEN. Herc. f. 949 AVIEN. Arat. 40. *cf.* PORPH. Hor. epist. 1, 16, 16 quo tempore in urbe facile morbo corpora temptantur ex autumni aestu noxio. 1, 7 p. 325, 31 propter autumnum Romae suspectum. ISID. orig. 5, 35, 8). CAES. civ. 3, 87, 3 multos autumni pestilentia in Italia consumpsit (SVET. Nero 39 pestilentia unius autumni. *cf.* VERG. georg. 3, 479 *et* SERV. *ad h. l.* CELS. 5, 26, 6 perniciosissimus. IVV. 4, 57 letifero. 10, 221). SALL. hist. frg. 3, 98 autumni frumenta. VERG. Aen. 6, 309 autumni f r i g o r e primo (SERV. *ad l.* VERG. georg. 2, 321. OV. met. 3, 729 frondes autumni frigore tactas. trist. 3, 8, 29. *cf.* PLIN. nat. 18, 351 IVV. 11, 76. MACR. sat. 7, 5, 20 autumnus siccus et frigidus *est.* ISID. nat. 7 autumnus *constat* siccitate et frigore). VERG. georg. 2, 5 tibi pampineo gravidus autumno floret ager, spumat plenis vindemia labris (*cf.* 2, 521. OV. Pont. 3, 1, 13 nec tibi pampineas autumnus porrigit uvas. ars 2, 315. MART. 13, 113, 1 haec Fundana tulit felix autumnus Opimi. SVET. Iul. 40 ut neque messium feriae aestate neque vindemiarum autumno competerent. VVLG. Mich. 7, 1 colligit in autumno racemos vindemiae. PS. RVFIN. in Os. 2, 9 CLAVD. 1, 274. CARM. epigr. 439, 3 reddat et autumnus Bacchi tibi munera semper. DRAC. mens. 17 aestuat autumnus . . . variantibus uvis).

VERG. georg. 4, 134 autumno carpere poma (catal. 1, 1. LYGD. 4, 34 autumno candida mala rubent. OV. rem. 187 trist. 4, 1, 58 SEN. Herc. O. 1579. COLVM. 3, 21, 3 pomis gravidus conlucet autumnus. 10, 43 MART. 10, 94, 6. AVR. Fronto p. 15, 11 N. PALLAD. 6, 6 CLAVD. carm. min. 20, 12. *cf.* AVSON. 376, 9 autumnum, Pomona, tuum September opimat). OV. met. 14, 660 suspiciens pandos autumni pondere ramos. LIV. 22, 32, 1 ⟨quod reli⟩quom autumni erat. 28, 37, 5 iam extremum autumni erat (*cf.* 29, 35, 15 GERM. frg. 4, 99 COLVM. 11, 2, 48 SIDON. epist. 4, 15, 3. 31, 22, 4). LIV. 38, 27, 9 iam . . . medium autumni erat (PLIN. nat. 27, 26 fere medio autumno). GRATT. 149 tepidos autumnus continet imbres (GERM. frg. 4, 97 detrahet autumno pluvias. CELS. 2, 1 PLIN. nat. 11, 41. 17, 249 pluvias autumni aquas. *cf.* COLVM. 1 praef. 23 umidus. 5, 10, 10 autumni temporibus aquosis. STAT. silv. 2, 1, 217 imbrifero pallens autumnus hiatu. PLIN. nat. 32, 76 variisque per aquationes autumni nascentibus *ranis.* TAC. hist. 5, 23). MANIL. 2, 189 mitior autumnus. 2, 177 desinit aestas, incipit autumnus media sub Virgine utrimque (COLVM. 11, 2, 57 PLIN. nat. 21, 61. *cf.* 18, 289 initium autumni. 18, 294. AVSON. 381, 7 autumnique exordium referens . . . September). 3, 665 dum terra tepore autumni resoluta patet (COLVM. 2, 10, 2 *cf.* PAVL. NOL. 24, 259). VITR. 2, 9, 1 a primo autumno (COLVM. 11, 2, 8. 11, 3, 27 AVSON. 385, 3). CELS. 2, 1 p. 30 siccus (*cf.* MACR. sat. 7, 5, 20 ISID. nat. 7). SEN Herc. O. 1579 autumno fugiente (TAC. ann. 11, 4 vergente. AMM. 31, 10, 1 autumno vergente in hiemem. *cf.* 31, 8, 2. 30, 3, 3 abeunte. 21, 15, 2 senescente. CLAVD. 15, 67 sub fine cadentis autumni). SEN. benef. 4, 28, 1 media veris autumnique temperamenta. Thy. 168 totus in arduum autumnus rapitur silvaque mobilis. apocol. 2 carpebat honores divitis autumni (*cf.* STAT. silv. 5, 1, 50). COLVM. 4, 6, 5 proximo (4, 16, 1 secundo. 4, 16, 2 tertio). 4, 29, 11 autumnus . . . falcem maturis palmitibus admovet. 5, 5, 4 statim post aequinoctium autumni (9, 14, 7. 10. 11, 3, 28. 32. *item* 2, 10, 4 autumni *codd. SA.* PLIN. nat. 2, 124 *et saepius, v. sub* 2. autumnus. PALLAD. 4, 9, 9. *cf. etiam* VARRO rust. 3, 16, 13 *c. adn. Keilii et sub* autumnalis *p. 1602, 25 sqq.*). 5, 10, 21 cum autumnus incesserit (arb. 25, 2). 7, 3, 11 totius autumni pabulo satiatus agnus. 8, 4, 3 *gallinae* post autumnum cessant a fetu (11, 3, 13 PLIN. nat. 15, 40. 43. 16, 105 PALLAD. 1, 6, 16). 9, 14, 3 dum adhuc autumni reliquiae sunt. 11, 2, 6 quicquid ex autumno putationis superfuit. LVCAN. 10, 236 donec in autumnum declinet Phoebus et umbras extendat Meroe (*cf.* CLAVD. carm. min. 27, 29). PLIN. nat. 17, 128 inter autumnum et brumam. 17, 135. 18, 271. 18, 309 sequitur ex divisione temporum autumnus a fidiculae occasu ad aequinoctium. 18, 351 autumnum serenum *et* autumni serenitas. 19, 60 a favonio in autumnum (21, 47. 29, 56). 21, 27 munus autumni (*cf.* CARM. epigr. 439, 3). 25, 117 exitu autumni (26, 46 *cf.* IVV. 14, 190 AVIEN. Arat. 1791 CLAVD. 15, 67). VAL. FL. 6, 608 autumni canis (*cf.* 5, 368. GELL. 1, 2, 2 aestu anni et sidere autumni flagrantissimo. GLOSS. III 293, 46 *προτρυγητής* autumni sidus). IVV. 5, 151 perpetuus Phaeacum autumnus. TAC. hist. 5, 7 fetus segetum et autumni putrescere reor. 5, 23 flexu autumni et crebris per aequinoctium imbribus superfusus amnis. 11, 31 adulto autumno simulacrum vindemiae per domum celebrabat *Messalina* (SERV. georg. 1, 43 autumnus novus, adultus, praeceps). FLOR. Verg. p. 186 *terra* serotino non erubescit autumno. APVL. met. 2, 4 mustulentus autumnus (9, 32 post mustulentas autumni delicias). ITALA Iudas 12 (Priscill. tract. 5, 84 p. 64, 7) arbores autumni sine fructibus mortuae (VVLG. autumnales). AVIEN. Arat. 1807 frugifer (*cf.* pomifer HOR. *et* LAVS Pis. *p. 1605, 11*). 56 autumni reditu. AVSON. 332, 18 mitiget autumnus, quod maturaverit aestas. 371, 8. 384, 4. AMM. 19, 9, 1 autumno praecipiti (30, 5, 14 *cf.* SERV. georg. 1, 43). 27, 5, 5 castris usque ad autumnum locatis emensum. HYG. astr. 1, 7 p. 26, 23. 4, 3 p. 102, 22 *sq.* 28. 4, 5 p. 104, 15. VVLG. Is. 28, 4 ante maturitatem autumni. PS. RVFIN. in Am. 4, 9 autumni et hiemis bona. CLAVD. 3, 364. 22, 465 MACR. somn. 1, 6, 60 SIDON. epist. 2, 2, 20 ISID. nat. 7 (Suet. ed. Reiff. p. 175, 2). *nota*: OV. met. 15, 209 transit in aestatem post ver robustior annus fitque valens iuvenis . . . excipit autumnus, posito fervore iuventae maturus mitisque inter iuvenemque senemque temperie medius . . . inde senilis hiems *venit.*

p l u r a l. (*v. etiam* MART. 3, 58, 7 *p. 1605, 6*): *cf.* CHAR. gramm. EXC. Bob. GLOSS. II 470, 52 *supra p. 1603, 24 sqq.* HOR. carm. 2, 14, 15 frustra per autumnos nocentem corporibus metuemus austrum. PRIAP. 61, 3 quod quondam bene fructuosa malus autumnis sterilis duobus adstem. OV. met. 1, 117 perque hiemes aestusque et inaequales autumnos. COLVM. 4, 8, 4 ablaqueare omnibus autumnis oportebit primo quinquennio operis. MART. 9, 1, 1 dum Ianus hiemes, Domitianus (*i. mensis Octob.*) autumnos, Augustus annis commodabit aestates. 10, 96, 12 quattuor hic aestate togae pluresve teruntur, autumnis ibi me quattuor una tegit. IVV. 6, 230 sic crescit numerus, sic fiunt octo mariti quinque per autumnos, titulo res digna sepulcri. *sic pro annis*: OV. met. 3, 327 femina septem egerat autumnos. 6, 439 tempora Titan quinque per autumnos repetiti duxerat anni. Pont. 1, 8, 28 ut careo vobis, Scythicas detrusus in oras, quattuor autumnos Pleias orta facit. INSCR. Ephem epigr. V p. 273 n. 266 post septuagesimo numero tempus postquae totidem transactos autumnos tres nati tibi iam figimus Probo parenti. CARM. epigr. 1818, 3 ⟨no⟩n

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

minus autumnis ⟨viginti⟩ *vixit coniux*. *pro frugibus* (*cf.* VERG. georg. 2,5 *aliaque*): OV. met. 9, 92 incessit totumque tulit praedivite cornu autumnum et mensas, felicia poma, secundas. CLAVD. rapt. Pros. 2,293 haec *arbor* tibi sacra datur fortunatumque tenebis autumnum et fulvis semper ditabere pomis. MART. 12, 57, 22 nec in Falerno colle maior autumnus (*i. q. vindemia*). 3, 58, 7 farta premitur angulo Ceres omni et multa fragrat testa senibus autumnis. *tamquam persona vel deus* (*v. Aust, PW. II 2613*): HOR. epod. 2, 18 decorum mitibus pomis caput autumnus agris extulit (PORPH. *ad l.* poetica phantasia finxit autumnum quasi corporalem deum pomis coronatum). carm. 4, 7, 11 pomifer autumnus fruges effuderit (LAVS Pis. 151. *cf.* AVIEN. Arat. 1807 frugifer). 2, 5, 11 iam tibi lividos distinguet autumnus racemos purpureo varius colore. OV. met. 2, 29 stabat nuda aestas et spicea serta gerebat, stabat et (fast. 4, 897 venerat) autumnus calcatis sordidus uvis et glacialis hiems canos hirsuta capillos. MART. CAP. 1, 75. *cf. etiam* LVCR. 5, 743 inde autumnus adit, graditur simul Euhius Euan, *et quaedam poetarum testimonia supra allata. adde figuras et nomina quattuor temporum in operibus musivis* CORP. VIII 12588 (*Carthagine*; 'vir sedens gestans poma in corbe'). XIII 3710 (*Treveris*). XIV 2030 (*Ostiae*).

2. autumnus, -a, um. GLOSS. III 295, 54 φθινοπωρινὸς καιρός autumnum tempus. CATO agr. 5, 8 post imbrem autumnum (PLIN. nat. 14, 34 autumnisque imbribus). [VARRO rust. 3, 16, 13 ab aequinoctio verno florere incipit et permanet ad alterum aequinoctium autumnum (autumnum *del. Keil*)]. MANIL. 2, 269 *sidera* hiberna aestivis, autumnis verna repugnant. 2, 425 quia ver autumno (-i *al.*) tempore differt. COLVM. 11, 3, 38 rutam autumno semine satam mense Martio differre oportet in apricum. PLIN. nat. 19, 108 ab aequinoctio autumno (*item* 4, 89. 17, 117. 19, 163. 21, 25. 55. *at saepius traditur* aequinoctium autumni: 2, 124. 151. 11, 41. 15, 59. 18, 175. 202. 213. 220. 222. 19, 105. 137. 156. 170. 173). GELL. 19, 7, 2 molli quodam tempestatis autumnae die. AVSON. 332, 10 mordeat autumnas frigus subtile pruinas. CARM. poet. min. V n. 67, 5 autumnas uvas. COD. Theod. 2, 8, 19 pr. (*a. 389*) aestivis fervoribus mitigandis et autumnis fetibus decerpendis. *lectio incerta*: CARM. de mens. 3, 17. *neutr. pro subst.*: CHAR. *et* BEDA gramm. *v. sub* 1. autumnus. GLOSS. II 470, 52 φθινόπωρον hoc autumnum. III 9, 56. 294, 51. V 637, 20 autumnum genere neutro. NON. p. 71. VARRO frg. Non. p. 71 etesiae diutius et uberius flarant et autumnum ventosum fuerat. TERT. resurr. 12 hiemes et aestates, verna et autumna. CYPR. Demetr. 3 arboribus fetibus autumna fecunda sunt. *Ihm.*

autumo, -āvī, -ātum, -āre [*orig. inc.; sunt qui hoc verbum aeque ac gr.* οἴομαι *cum* avis *nomine coniungendum putent; v. Havet, Mémoires de la Soc. de Linguist. VI 18. Th.*]. GELL. 15, 3, 4 *sqq.* invenimus ... in commentario Nigidiano verbum 'autumo' compositum ex 'ab' praepositione et verbo 'aestumo' dictumque intercise 'autumo' quasi 'abaestumo', quod significaret 'totum aestumo' tanquam 'abnumero'. sed ... audacius hoc argutiusque esse videtur quam verius. 'autumo' enim non id solum significat: 'aestumo', sed et 'dico' et 'opinor' et 'censeo', cum quibus verbis praepositio ista neque cohaerentia vocis neque significatione convenit. *similiter* MACR. exc. gramm. V 600, 19. 632, 6. 637, 27. *verbum usurpatum imprimis a scaenicis antiquis, deinde a poetis: ter habet* SEN. *trag., singulis locis* LVCIL. CATVLL. HOR. VELL. *saepius occurrit inde ab* APVL. QVINT. inst. 8, 3, 26 *inter verba refert*, quibus dignitatem dat antiquitas, *addens* autumo tragicum. *praeter formas* autumavi PLAVT. Trin. 324, autumabas PLAVT. Capt. 885 (GLOSS. autumabam), autumantur PLAVT. Poen. 241 *non legi nisi praes. act.* (*cf.* GLOSS. V 442, 20 autumaris dubitaris). *lectio incerta*: ANTH. 19, 19 fabula autamabit (autum- *Dübner*, aufamabit *Riese*, diffamabit *Baehrens*). 287, 9 ut amavit *cod.* (autumavit *Skutsch, alii aliter*).
aut absolute ponitur aut c. acc. c. inf. construitur (*nom. c. inf.* PLAVT. Poen. 241), *rarius c. acc. rei vel personae.*

I *i. q. dicere, affirmare, confirmare, asseverare*: GLOSS. II 277, 14 διισχυρίζομαι confirmo autumo. II 27, 40 autumat λέγει. V 49, 16 autumant asserunt confirmant vel asseverant. GELL. 15, 3, 6 *v. supra l. 50.* NON. p. 237, 3 autumare est dicere. PLAVT. Amph. 306 quattuor ... sopori se dedisse hic autumat. 332 nescio quem loqui autumat. 416 cum illaec autumare illum audio. 752 audivistine tu hodie me illi (*uxori*) dicere ea quae illa autumat? frg. 9 ita factum est proinde ut factum esse autumo. Bacch. 822 tun terrae me odium esse autumas? Capt. 236 nunc ut mihi te volo esse autumo. 606 morbum quem istic autumat. 885 item asperae sunt *urbes* ut tuom victum autumabas esse. 891 iterum gnatus videor, si vera autumas. 897 Epid. 644. Capt. 955 falsum autumas. 961 quod ego fatear, credin pudeat, cum autumes? Men. 8 poetae ... omnis res gestas esse Athenis autumant. 760 res ... pessumas, quas si autumem omnis, nimis longus sermost. Merc. 944 se indaudivisse autumat. Most. 97 hoc ... proinde uti nunc esse autumo. 1132 inrides? :: quian me pro te ire ad cenam autumo? Persa 151 longe ab Athenis esse se gnatam autumet. 214 confitere (*ind.*), ut te esse autumo? Poen. 241 cogita ... item nos perhiberi, quamsi salsa muriatica esse autumantur. Pseud. 930 ipsus sese ut neget esse eum qui siet meque ut esse autumet qui ipsus est. 985 quem hanc epistulam misisse ad me autumas? Rud. 704 te (*Venerem*) ex concha natam esse autumant. Trin. 324 ob eam rem haec, pater, autumavi, quia. 703 ut ... mea opera hinc proterritum te ... autument. 743 vereor, ne ... te ... detraxe dotem autument. PACVV. trag. 119 hic adfore *eum* (*sc. Orestem*) actutum autumo. 169 quid benefacta mei patris, cuius opera te esse ultum autumant? 309 flexa, non falsa autumare dictio Delfis solet. 368 *sqq.* id quo saxum impulerit fors, eo cadere Fortunam autumant *philosophi*, insanam autem ⟨esse⟩ aiunt, quia ... caecam ob eam rem esse iterant quia ..., alii philosophi ... negant ... autumant ... ⟨aiunt⟩. 403 filios sibi procreasse eundem per Calipsonem autumant. TER. Haut. 18 id esse factum non negat ... et deinde facturum autumat *poeta*. ACC. trag. 579 se ... sterilem esse illius opera ... autumans. ATTA com. 6 ursum se memordisse autumat. TRAG. inc. 200 bene quam meritam esse autumas, male merere (*sc. de ea*). LVCIL. 683 quidam tyranno misisse Aristippum autumant. CATVLL. 44, 2 te (*fundum*) esse Tiburtem autumant, quibus non est cordi Catullum laedere. HOR. sat. 2, 3, 45 quem ... stultitia ... agit, insanum Chrysippi ... grex autumat. VELL. 1, 6, 4 Elissa ... quam quidam Dido autumant. SEN. Phaedr. 257 esse temet autumas dignam nece. Herc. O. 916 serpentis illi virus enectae autumas haut posse vinci, qui malum vivum tulit? Oed. 765 obisse nostro Laium scelere autumant superi inferique. APVL. met. 1, 18 medici ... cibo et crapula distentos saeva et gravia somniare autumant. 5, 25 si recte coniecto, quod profecto prudentes viri divinationem autumant. Socr. p. 155 ex hac ... daemonumque copia Plato autumat singulis hominibus ... custodes singulos additos. p. 133. 139 apol. 4. TERT. pall. 2 p. 923, 4 Oehl. ut autumat superiorum profanitas. SOL. 2, 18 Sibyllam ante Troiana bella vaticinatam Bocchus autumat. 11, 17 Cycladas inde autumant dictas, quod. 27, 10. PANEG. 11, 15 p. 256, 19 non vereor, ne quis ... in meo consulatu id autumet accidisse. ARNOB. nat. 2, 10 illi, qui autumant nihil posse comprehendi, an sit verum, quod dicunt. 3, 29. 3, 39. 5, 30 qui generis adseverat eos (*deos*) fuisse terreni, ... si quidem illos divinitatis ad meritum ... autumat ... sublevatos. CHALC. transl. p. 44^A animae ... circuitus ... quod diversum idem et quod est idem diversum ... autumant (αἱ περιφοραὶ ... προσαγορεύουσαι). comm. 297 Platonem ... Numenius laudat, quod duas mundi animas autumet. INCERTI vers. in sept. sap. (Hyg. fab. 221 p. 130) vers. 4 Bias autumat ille Prieneus. AVSON. 307, 7 Terentius (*Haut. 364*) rerum omnium esse primum tempus autumat. HIER. epist. 73, 2 licet aliud Hebraei autument. 74, 2 *id* quidam Graecorum autumant super ... ecclesia sentiendum. 78, 2 mans. 1 illud Hebraei autumant, quod. 108, 11. 24. 129, 3 quam Iudaei terram repromissionis autumant. in Matth. 26, 8 p. 212. in Agg. 2, 21 p. 774 quamquam me Alecto semper infantem ac mutum fuisse autumet (*cod. Regin.* a lacte ... autumem). in Nah. 3, 8 p. 570. in Zach. 1, 5 p. 819 herodionum vero hi, qui de volucrum scripsere naturis, tria genera autumant. 2, 7 p. 832 in Dan. 7, 5 p. 665 in Ezech. 47, 15 p. 597 in Is. 8, 11 p. 123. 27, 1 p. 361 Hebraei autumant Leviathan habitare sub terra. adv. Iovin. 1, 41 Varro decem fuisse *Sibyllas* autumat. adv. Pelag. 1, 1 ita ut autumas. 3, 2. 2, 1 quid ... a me audivisti, ut hoc autumes? CARM. epigr. 111, 20 (= CORP. VI 1779) *gaudia*, quae tu caduca ac parva semper autumans ... clues. CASSIAN. inst. 7, 12 non ignoro quendam, qui semet ipsum autumat monachum. CLAVD. MAM. anim. p. 30, 7 iuxta propheticae locutionis exemplum meditatiunculas suas autumat debere pensari. 164, 4 ut tu autumas. 170, 2. 155, 5. VICT. VIT. 1, 5 autumantes *Vandali* quandam partem, non totum oblatum. BOETH. herm. sec. 1, 2 p. 63, 5 Aristoteles ... se hoc ei (*nomini infinito*) vocabulum autumat invenisse. 3, 9 p. 195, 21. 1, 2 p. 60, 21 ut Porphyrius autumat. mus. 1, 12 p. 199, 14. VIRG. gramm. epit. 1 p. 4 Hebreorum legibus, quas divinas autumant.

II *rarius i. q. putare, suspicari*: *cf.* QVINT. inst. 8, 3, 26 reor tolerabile, autumo tragicum. GLOSS. II 381, 8 οἴομαι opinor puto arbitror reor autumo. 466, 46 ὑπολαμβάνω. IV 23, 36 autumabam existimabam (*hucne spectat* V 442, 20 autumaris dubitaris?).
PLAVT. Epid. 545 sin east, quam incerte autumo (animo *P*, audio *fortasse A*), hanc congrediar. AMM. 29, 2, 23 praefecturam autumans *Festinus* adfore propediem, si ipse quoque se contaminasset insontium poenis. HIER. epist. 126, 1 utrum ... ut Pythagoras ... et Origenes putant: an ... ut Stoici ... suspicantur: ... an certe ... ut Tertullianus, Apollinaris ... autumant. PRVD. ham. 16 dum putat esse deum ... ambos autumat esse deos natura dispare summos. perist. 10, 83 ut se per aevum consecrandos autument, si bella divis, ceu gigantes, inferant. AVG. epist. 7, 4 quae quamvis vera, sicut ego autumo, comprehendantur. mus. 4, 16, 30 ut plerique musicae imperiti autumant, non enim sentiunt *eqs.* CASSIAN. conl. 3, 10, 3 quid illi de semet iudicare debebunt, qui ... nudo tantum sibimet autumant monachorum vocabulo gloriandum! SIDON. epist. 5, 4, 1 nisi praeter aequum autumo. 7, 9, 12. carm. 15, 88 gignere cuncta putabat hoc caelum pariterque deos sic autumat ortos. CLAVD. MAM. anim. p. 20, 2 non otiose et ut autumo non infructuose. p. 199, 17 uti ego autumo. GREG. TVR. Franc. 4, 42 reppererat homines ... nihil de his, quae accesserant, autumantes. glor. conf. 72 *duo ex incolis* adpropinquant ad ostium templi, autumantes a quibusdam religiosis vigilias celebrari.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

synonyma: *ad I*: dicere, adfirmare, confirmare, asseverare, auctorem esse. *ad II*: opinari, putare, reri, suspicari. *oppositum*: *ad I*: negare. *Zimmermann.*

Autus, -ī *cogn. vir. cf.* Auctus, *quocum hoc cogn. potius coniungendum quam cum* Αὐτός; *qua de causa omnia fere exempla supra congessimus. restant pauca*: CORP. X 7721 (*Antii, periit*) Gargilii Auti. III 5151 (*Celeiae*) Cupitus Auti f. XIII 6337 Quintus Iuli (filius) Auto filio. *huc pertinere puto nomen episcopi apud* CASSIOD. hist. 7, 25 Autho.

Autydorus, -ī *cogn. vir. graec. cf.* Αὐτόδωρος. CORP. VI 1056 (*a. 205*) 4, 84 Aureli Autydore (*voc., vigil*).

Avva *v.* Ava.

Auvaca, -ae *cogn. mul. barb.* INSCR. Rhen. Bramb. 596 (*Iuliaci*) Macrinia Auvaca.

Auvancum *gen. plur. (?) gentis Vxamensis Hispaniae Tarraconensis.* CORP. II 2827 L. Licinius Seranus Auvancum.

Avvetus, -ī *cogn. celt., idem quod* Avetus. CORP. XIII 2747^a (*Augustoduni*) Norba Avvet(i f.). *Diehl.*

avviaticī *v.* aviaticus.

?**avvitero,** -āre. INSCR. Notiz. degli scavi 1890 p. 340 (*Concordiae, aetatis labentis*) si quis arcam avviterare voluerit, inferat fisco auri libras octo. *formula Concordiae frequens est* si quis arcam aperire voluerit. *Ihm.*

[**avula**] *v.* avia *p. 1420, 54.*

Avula *statio Byzacenae in via Zama regia Aquas regias.* TAB. Peut. 5, 4. *Diehl.*

Avulnius, -ī *nom. gent.* VOPISC. Aurelian. 13, 1 Avulnio Saturnino Scythici limitis duce. *Jacobsohn.*

āvulsio (avolsio), -ōnis *f. ab* avellere. GLOSS. IV 23, 5 avulsio: ruptura scissura (486, 7 excissura). PLIN. nat. 17, 58 *arbores aut* semine proveniunt aut plantis radicis aut propagine aut avolsione aut surculo (1, 17, 13 avolsione nascentia). 17, 64 sorba semine et a radice planta et avolsione (aversione *codd.*) proveniunt. 19, 121 nascuntur ... aut semine aut avolsione. 17, 98 Sabina herba propagine seritur et avolsione. CASSIOD. var. 5, 38, 1 (*de arboribus*) ista enim quae modo facili avulsione dirimuntur, postea vix securibus icta succumbunt. GREG. TVR. Franc. 6, 46 oculorum avulsione multetur. TERT. carn. 20 habere ... sanguinem non potuit lacti subministrando, si non haberet causas sanguinis ipsius, avulsionem scilicet suae carnis. CYPR. mort. 12 de excedentibus caris funebris et tristis avulsio. HIER. epist. 3, 3 glutino caritatis haerentem impia distraxit avulsio. PROSP. sent. 99 sustineantur a fidelibus infideles et exortorum inter frumenta zizaniorum avulsio differatur. *apud* PAVL. NOL. epist. 13, 8 *leg.* divulsione. *de* ICTORUM *termino sequioris aetatis v. Leonhard, PW. II 2614.*

āvulsor, -ōris *m. ab* avellere. PLIN. nat. 9, 148 ubi avulsorem sensere *spongiae*, contractae multo difficilius abstrahuntur.

āvulsus (-ūs) *m. ab* avellere. GLOSS. II 240, 45 ἀπόσπασις avulsus. *Ihm.*

avunculus, -ī *m.* [*ab* avus, *cf. c. cambr.* ewythr *lituan.* avynas *slavon.* ujĭ *theodisc.* ōheim '*avunculus, patruus*'. *Th.*]. PAVL. FEST. p. 14 avunculus, matris meae frater, traxit appellationem ab eo, quod aeque tertius a me, ut avus, est, sed non eiusdem iuris; ideoque vocabuli facta deminutio est. sive avunculus appellatur, quod avi locum optineat et proximitate tueatur sororis filiam. CASSIOD. gramm. VII 185, 5 (*ex Martyrio*) *avunculus* formam deminutivi vel derivativi servare minime dubitatur et quasi venire ab avo demonstratur. ISID. orig. 9, 6, 17 ALBIN. gramm. VII 297, 4 NOT. Tir. 33, 46.
forma avonculus PLAVT. *omnibus locis ita utitur, ut arsis duas primas syllabas complectatur (diiambum non facit vocabulum nisi* Aul. 35 *et* ARGVM. Plaut. Aul. 12). *legitur praeterea*: VERG. Aen. 3, 343. 12, 440 SEN. dial. 11, 2, 4. 11, 19, 4 AVR. Fronto p. 15, 2 N. ORAT. imp. Claud. (Corp. XIII 1668) 2, 2 CORP. II 900. 1282^c. 1696. 2150. 2972. 3697. 4278. III 4321. 8465. V 395. 5371. VI 35962. VIII 1224. 6705. 7055. 9388. IX 2303. 5899. X 6320. XI 6575. XII 893. XIII 2228. XIV 2108. 2887. 3607. CORP. III 2370 avomculo (X 4321). V 2395 avonclo. auncul-: GLOSS. IV 209, 48 CORP. II 713. 827. 845. 4581. 5708. 5713. 5716. 5718. 5720. III 908. 3363. 3684. 8117. 10532. 13861. V 1281, 11. 4444. 4748. VIII 2839 a 7. 2988. 3687. 9616. IX 2335. 3040. 3598. XII 1951. XIII 1984. XIV 816. CORP. III 10549 auculo. VIII 3936 anculo (VI 19004. IX 998). II 6302 auncol(o). auncl-: III 14252. XII 3694. XIII 1089. 4180. avuncul-: CORP. II 824. III 6833 avunculo suo. 14406 ob desiderium avunculi eorum. IX 1165. X 6440. ORAT. imp. Hadr. de Matid. Corp. XIV 3579, 32. CORP. XIII 3682 avunculus ipsius fecit. II 5350 ⟨av⟩uncului (*nom. plur.*). GILD. Brit. 33 chron. III p. 45, 7 avunclum. [*val.* unchiu, *francog.* oncle. *M.-L.*] *vox sermonis familiaris, quae exculto elatoque stilo haud satis apta putabatur (cf.* SERV. auct. Aen. 3, 343 quidam 'avunculus' humiliter in heroico carmine dictum accipiunt), *sed tamen technice fere imprimis ab* ICTIS *ponitur, ut cognationis gradus explicetur. quare satis raro in poetis scriptoribusve legitur, scil. singulis locis* RHET. Her. CATVLL. SALL. SEN. suas. CVRT. ASCON. PERS. SIL. STAT. QVINT. FLOR. FRONTONIS GAI. inst. APVL. ARGVM. Plaut., *binis* VERG. IVV. AVG. civ., *ternis* NEP. PLIN. nat., *quinque* PLAVT., *sex* LIV., *septenis* VELL. VAL. MAX. SEN. phil. SVET., *pluribus tantum* CIC. (31), TAC. (14), PLIN. epist. (15).

1 GLOSS. frater matris. θεῖος πρὸς μητρός. III 254, 3 θεῖος πρὸς μητρός, μήτρως (-ων *trad.*), μητράδελφος. Lexicon lat.-graec. vocab. forens. cod. Paris. gr. 1357^A ἀβουνκόνδους· ὁ πρὸς μητρὸς θεῖος ἢ μητρῷος. PAVL. dig. 38, 10, 10, 14 avunculus est matris frater. sent. 4, 11, 3 MOD. dig. 38, 7, 5 pr. FRG. de grad. cogn. 5 AVG. quaest. hept. 3, 76. INST. Iust. 3, 6, 3 avunculus est matris frater, qui apud Graecos proprie μήτρως appellatur et promiscue θεῖος dicitur (*cf. Theophili Byzantini paraphrasin p. 288, 6*). LEX Burg. Rom. 10, 2 avunculis sive materteris i. e. matris fratribus vel sororibus. LEX Visig. 4, 1, 2 frater patris aut frater matris, qui aut patruus aut avunculus nominantur. 3 LEX Sal. 44, 7. ISID. orig. 9, 6, 26 matris meae frater mihi avunculus est, ego illi sororis filius aut filia. PRISC. gramm. II 418, 6. PLAVT. Aul. 35 is adulescentis illius est avonculus. 685. 778 hic mihi est Megadorus avonculus. 782. 799 ea re repudium remisit avonculus causa mea. RHET. Her. 4, 50, 63 ab avunculo rogetur Aethiops. CIC. Cluent. 33 cum ... avunculus illius adolescentis Oppianici, Cn. Magius, ... heredem illum sororis suae filium faceret. 125 dom. 84. Mil. 16 avunculus huius iudicis nostri ... M. Catonis ... M. Drusus occisus est (VAL. MAX. 3, 1, 2 *bis.* VIR. ill. 80, 1). Lig. 11. Phil. 1, 27 avorum et avunculi sui (*sc. L. Iuli Caesaris*) consulatum si *Antonius* imitaretur (2, 14 *bis.* 8, 2 ergo ille avunculus: num etiam vos avunculi ...? 12, 18 epist. 10, 28, 3. SEN. suas. 6, 7 VELL. 2, 67, 3 FLOR. epit. 4, 6, 4). Phil. 2, 27 or. frg. A VIII 5. 6. de orat. 2, 341 Q. Tuberoni Africanum (*sc. minorem*) avunculum laudanti (3, 87 Brut. 117). Brut. 119 tuus (*sc. Bruti*) ... avunculus (*sc. M. Cato Vticensis.* fin. 3, 6 Tusc. 5, 4 parad. 1 Att. 5, 21, 13. IVV. 14, 43 nec Brutus erit Bruti nec avunculus umquam. VIR. ill. 82, 1). rep. 1, 31 L. Pauli nepos, hoc avunculo (*sc. Africano Maiore*), nobilissima familia natus (*sc. Tubero.* VAL. MAX. 7, 5, 1). nat. deor. 1, 32 Speusippus Platonem avunculum subsequens. 3, 80. Att. 1, 1, 3 Caecilius, avunculus tuus (3, 20, 1 NEP. Att. 5, 1. 13, 1 domum ... ab avunculo hereditate relictam. 22, 4). 13, 42, 1 BRVT. Cic. ad Brut. 1, 13, 1. CATVLL. 84, 5 sic mater, sic liber(?) avunculus eius, sic maternus avus dixerat atque avia. SALL. hist. frg. 1, 45 liberis eius avunculus erat. VERG. Aen. 3, 343 pater Aeneas et avonculus excitat Hector. 12, 440. LIV. 1, 56, 7 fratrem suum (*sc. Iuni Bruti*) ab avunculo (*sc. Tarquinio rege*) interfectum (VAL. MAX. 7, 3, 2 VIR. ill. 10, 1). 2, 4, 2. 3, 54, 11. 9, 17, 17 ubi avunculus eius (*Alexandri Magni*) nuper, Epiri rex Alexander, absumptus erat (CVRT. 8, 1, 37 IVST. 9, 7, 5 OROS. hist. 3, 11, 1). 27, 19, 9 *Massivam* cum avunculo Masinissa ... in Hispaniam traiecisse (10 inscio avunculo. VAL. MAX. 5, 1, 7). VELL. 2, 83, 2. 2, 120, 3. 2, 127, 3 Seianum ... habentem consularis fratres, consobrinos, avunculum (TAC. ann. 3, 35 avunculum esse Seiani Blaesum. 3, 72. 4, 26, *sed cf. Cichorius, Hermes 39, 1904 p. 468*). VAL. MAX. 3, 1 ext. 1 cum adhuc puer *Alcibiades* ad Periclen avunculum suum venisset (Gell. 15, 17, 1). 7, 7, 2 M. Annei ... filius, a Sufenate avunculo suo adoptatus. SEN. dial. 6, 2, 3 *bis*; cui (*Marcello*) ... avunculus (*sc. Augustus*) ... incumbere coeperat (PLIN. nat. 19, 24). 11, 2, 4 avonculum indulgentissimum ... amisisti (*sc. Helvia*). benef. 5, 19, 9 ASCON. tog. cand. p. 92 PLIN. nat. 34, 47. SIL. 3, 248 resonare superbo Hannibal haud umquam cessabat avunculus ore (*sc. Sychaei, fili Hasdrubalis et sororis Hannibalis*). STAT. silv. 4, 8, 12. QVINT. inst. 6 praef. 13 te (*filium mortuum adloquitur*) avunculo praetori generum destinatum. IVV. 6, 615 avunculus ille Neronis (*sc. Caligula*). SVET. Nero 30. TAC. Germ. 20 sororum filiis idem apud avunculum qui apud patrem honor. *ibid.* si liberi non sunt, proximus gradus in possessione fratres, patrui, avunculi. hist. 4, 70 Briganticus sorore Civilis genitus ... invisus avunculo (5, 21 infensum). ann. 2, 41. 3, 76 Iunia ... Catone (*sc. Vticensi*) avunculo genita. PLIN. epist. 1, 14, 6. 1, 19, 1 pater tuus et matri et avunculo meo, mihi etiam ... familiaris (3, 5, 1 libros avunculi mei lectitas. 12. 5, 8, 5 avunculus meus idemque per adoptionem pater. 6, 16, 1 tibi avunculi mei exitum scribam. 3. 12. 6, 20, 1. 2. 5. 10. 20 SIDON. epist. 4, 3, 1). 2, 9, 4. 4, 4, 2. AVR. Fronto p. 15, 2 N. patruus, avunculus (avonculus *Pal.*), amita, matertera. EDICT. imp. div. fr. dig. 23, 2, 57^a ignara iuris in matrimonio avunculi fuisti. IAVOL. dig. 36, 1, 48 *bis.* GAIVS inst. 1, 156 inter avunculum et sororis filium non agnatio est, sed cognatio (PAVL. dig. 38, 10, 10, 8 sent. 4, 8, 14 = coll. Mos. 16, 3, 14 MOD. dig. 38, 7, 5 pr.). GAIVS dig. 38, 10, 1, 6 tertio gradu sunt ... patruus amita, avunculus matertera. MARCELL. dig. 39, 6, 28 *bis.* SCAEV. dig. 32, 40 pr. *bis.* 36, 1, 82 *bis.* PAPIN. dig. 12, 7, 5 pr. avunculo nuptura. 31, 77, 20. PAVL. dig. 38, 10, 10, 15 (*ter*) avunculi filius, item filia *sunt quarto gradu* (sent. 4, 11, 4) *ibid.* amita avunculo matertera acceptis duplici intellectu. *ibid.* 14 *bis.* 16 nepos, neptis *sunt quinto gradu.* 17 *bis* pronepos proneptis *sexto.* 18 *bis* abnepos abneptis *septimo.* VLP. dig. 23, 2, 12, 4 avunculus nemo fit per adoptionem. 36, 1, 18, 8. MARCIAN. dig. 48, 9, 1 (*ex lege Pompeia*) siquis ... avunculum ... occiderit. APVL. apol. 2 SPART. Did. 1, 2. CAPITOL. Gord. 22, 6 amabatur ... merito avi et avunculi sive patris. Max. Balb. 9, 5 IVST. 18, 4, 5. 8. 21, 1, 3. 38, 1, 7. AVSON. 162, 33 Arborius avunculus (206, 1). 176, 19 tibi (*Herculano*) maestus avunculus (*sc. Ausonius ipse*) offert (201, 2). 182, 11 matris. 210, 5 tu mihi, quod genitor, quod avun-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

culus, unus utrumque. 322, 44 AMM. 14,10,5. 23,1,4 in locum avunculi sui Iuliani. 30, 10, 5 HYG. fab. 174 p. 29, 16. 14 p. 44, 18 Iphiclus ... avunculus Iasonis. VVLG. gen. 28,2 uxorem de filiabus Laban avunculi tui (τοῦ ἀδελφοῦ τῆς μητρός σου. 29, 10. PS. RVFIN. in Os. 12, 12—13 p. 1026A). levit. 20, 20 qui coierit cum uxore patrui vel avunculi. HIER. epist. 52, 1 ad avunculum tuum (*sc. Nepotiani*) sanctum Heliodorum (4. 7. 60, 7 tu et avunculus et episcopus, hoc est et in carne et in spiritu pater. 10 *quinquies*. 11. 13 *ter*). 77, 1. AVG. civ. 15,16 *bis*. SVLP. SEV. dial. 2, 2, 3 MARCELL. chror. II p. 99, 515 SIDON. epist. 4, 11, 1 LEX. Visig. 4, 2, 10 LEX Sal. 44, 8. *passim in titulis sepulcralibus, v. supra p. 1607, 63 sqq.* *pro marito materterae*: SEN. dial. 11, 19, 4 carissimum virum amiserat (*sc. soror Helviae*), avonculum nostrum.

2 GLOSS. IV 209, 48 aunculus magnus: frater aviae. 312, 51. GAIVS dig. 38, 10, 1, 6 avunculus magnus matertera magna (id est aviae frater et soror) *sunt quarto gradu*. PAVL. dig. 38,10,10,15 *bis*. sent. 4,11,4 INST. Iust. 3, 6, 4. LEX Visig. 4, 1, 4 avunculus magnus, matertera magna i. e. avie tam paterne quam materne frater et soror. ISID. orig. 9, 6, 26 avunculi mei pater mihi avunculus magnus est, ego illi filii sororis filius aut filia. CIC. Brut. 222 M. Drusum tuum (*sc. Bruti*) magnum avunculum. SEN. dial. 12, 15, 4 Gaius Caesar divi Augusti, avunculi mei (*sc. Claudi*) magni, nepos. GAIVS dig. 38,10,1,7 avunculi magni materterae magnae filius filia (PAVL. dig. 38, 10, 10, 16 *bis*. sent. 4, 11, 5). GAIVS dig. 38, 10, 3 pr. nepos neptis (PAVL. dig. 38, 10, 10, 17 *ter*. sent. 4, 11, 6). PAVL. dig. 38, 10, 10, 18 *bis* pronepos proneptis. TREB. trig. tyr. 20, 2 huius Valentis, qui sub Gallieno imperavit, avunculus magnus fuisse perhibetur *Valens superior*. alii tantum avunculum dicunt. AVR. VICT. Caes. 1,1 Octavianus ... adoptione magni avunculi Caesaris. *omittitur vox 'magnus'*: ORAT. imp. Claud. (Corp. XIII 1668) 2, 2 divus Aug⟨ustus av⟩onc⟨ulus m⟩eus. PLIN. nat. 7, 147 repulsa *Augusti* in magisterio equitum apud avunculum (*sc. Caesarem*). TAC. ann. 2, 43 *Germanicus* avum M. Antonium, avunculum Augustum ferens (2, 53). 4, 3 cui (*Liviae*) avunculus Augustus. 4, 75 per eam (*Octaviam*) Augustum avunculum *Domitius* praeferebat. 12, 64 Lepida minore Antonia genita, avunculo Augusto.

3 PAVL. FEST. p. 136 maior avunculus avi et aviae avunculus. PAVL. dig. 38, 10, 10, 16 avunculus maior: is est proaviae frater, patris vel matris avunculus magnus. *ibid.* 17 *bis* filius filia. 18 nepos neptis. *quod ICTORUM discrimen scriptores non servant, immo ubicumque legitur* maior avunculus *significat* avunculum magnum: SCHOL. Pers. 6, 60 maior avunculus est frater aviae. VELL. 2, 59, 3 quem (*Octavianum*) C. Caesar, maior eius avunculus, ... dilexit ut suum (SVET. Aug. 7 Augusti cognomen assumpsit ... testamento maioris avunculi. PS. AVR. VICT. epit. 1, 2). SEN. apocol. 11 cuius (*Messalinae*) aeque avunculus maior eram (*sc. divus Augustus*) quam tuus (*sc. Claudi*. SVET. Claud. 3). PERS. 6, 60 mihi ritu Manius hic generis prope maior avunculus exstat. PORPH. Hor. sat. 2, 1, 75 constat ... Lucilium maiorem ⟨avunculum⟩ Pompei fuisse. etenim avia Pompei Lucilii soror fuerat. *omittitur 'maior' vox ex antecedentibus supplenda*: VELL. 2, 59, 5 (*v. supra l. 43*) cui (*Octaviano*) ut est nuntiatum de caede avunculi. 2, 60, 2 maluit ... avunculo et Caesari de se quam vitrico c⟨r⟩edere. SVET. Aug. 8 (*v. supra l. 44*) profectum ... avunculum ... adversus Cn. Pompeium. 10 necem ... vindicare. 68 adoptionem avunculi stupro meritum. 94.

4 PAVL. dig. 38, 10, 10, 17 avunculus maximus: is est abaviae frater, patris vel matris avunculus maior (= *abavunculus*). *ibid.* 18 *bis* filius filia.

opponuntur: amita, matertera, patruus; *iuxta ponuntur*: avus, genitor, pater. *composita*: abavunculus, adavunculus, proavunculus, tritavunculus. *Münscher.*

Auvo (*vel* Avvo) *cogn. barb.* CORP. II 1775 (*Gadibus*) d. m. s. Auvo ann. XII. *cf.* Avo *et* Avvi *gen. sub* Avus. *Diehl.*

Avvolēnus *v.* Avolenus *II 1453, 4.*

avus, -ī *m.* [*cf. c. armen.* hav *island.* āe *'avus', got.* awō *'avia', hibern.* aue *'nepos' et c.* avunculus. *Th.*]. *antique* avos: *praeter* PLAVT. *cf.* VARRO rust. 2, 4, 2 (*ibid.* avus *trad.*). 3, 2, 6 CIC. leg. 2, 3 SALL. Iug. 14, 8 VERG. Aen. 10, 76 (*cod. P*) OV. fast. 3, 228 (*cod. R*) SEN. contr. 2, 6, 11. 9, 5, 16. 10, 2, 19 (abos *codd. AB*) CORP. III 3527. VI 14009. avom: PLAVT. *saepius*. VERG. Aen. 12, 348 (*cod. P*) SEN. contr. 10, 2, 16 FRONTO p. 25, 18 *et* 226, 6 N. CORP. III 12366 avom suum (*pro dativo*). PAVL. FEST. p. 13 avus ... dictus a Graeco vocabulo, quod est apud eos πάππος, mutatis quibusdam litteris. alii volunt, quod ex ea voce appelletur, quod apud eosdem Graecos αὐς (ayos *codd.*) appellatur, significatque magnum, quoniam veluti magnus pater sit avus. alii putant avum dictum esse, quia ad duos attineat, quasi adduum, vel quia ad patrem sit additus (*cf.* abavus, atavus, avunculus). ISID. orig. 9, 5, 9 avus ... ab aevo dictus, id est ab antiquitate. GRAMM. suppl. 298, 33 avus ... sine h littera scribendum (havus *non legi, at vide* avia *p. 1419, 56*). *forma volgaris* aus: PROB. inst. gramm. IV 107, 19 quaeritur, qua de causa hic avus et non hic aus dicatur ... quoniam quaecumque nomina *genetivo casu* vi syllaba terminantur, haec nominativo casu ... vus syllaba definiuntur. PROB. app. gramm. IV 197, 28 avus non aus (*cf.* GRAMM. suppl. 105, 1 u loco consonantis ... ante us positum ..., ut ... salvus, avus). *in titulis*: CORP. VIII 1977. 8637. IX 748 (*bis*). XIII 1924. XIV 2537 (*cf.* II 5677). *dat.* ao: CORP. VIII 18308. X 7648 (*in Sardinia*). XI 5918 (?). abus: CORP. X 319. XIV 3940 abos (*acc. pl.*). *cf.* SEN. contr. 10, 2, 19 *p. 1609, 69*. *dat. pl.* avibus CORP. VIII 4669. *gen. pl.* avum: STAT. Theb. 3, 560. 5, 670. *in carmine* CORP. III 8385 ăvus. [*it.* avo. *M.-L.*]

PAVL. FEST. p. 13 avus patris matrisque pater. PAVL. dig. 38, 10, 10, 13 avus hoc est patris et matris pater. ISID. orig. 9, 5, 9 avus pater patris est. 9, 6, 23 patris mei pater mihi avus est (GLOSS. V 3, 14 = 49, 12. IV 23, 57. 302, 34. V 428, 26). GLOSS. II 27, 42 avus πάππος (*sic passim, cf.* V 442, 22). GLOSS. *corrupta* V 441, 60.

PLAVT. Men. 38 rediit nuntius ad avom puerorum. 40. 44 et ipsus eodem est avos vocatus nomine. Aul. 797 (*alia Plautina v. infra*). VARRO rust. 2, 4, 1 avus meus primum appellatus est Scrofa (2, 4, 2). CIC. Pis. 67 ubi galli cantum audivit, avum suum revixisse putat. Catil. 3, 10 imago avi tui, clarissimi viri. rep. 1, 21. 27 leg. 3, 36 Brut. 239 Att. 12, 49, 1 *et saepius*. CAES. Gall. 1, 12, 7. 4, 12, 4. SALL. Iug. 9, 2 dignum te atque avo suo Masinissa (24, 10). NEP. Timoth. 4, 1 VERG. Aen. 5, 550. 564 nomen avi referens (*cf.* 12, 348). 6, 777 PROP. 3, 20, 8. OV. fast. 1, 590 tuus Augusto nomine dictus avus. 2, 428 nomen habebit avi (trist. 4, 5, 34. met. 11, 286 clarum nomen avumque Iovem. *cf.* SIL. 2, 161 AVSON. 322, 36. 390, 36). fast. 3, 68 longaevo. epist. 6, 115. trist. 4, 10, 76 filia me mea bis ... fecit avum (ars 3, 632 met. 14, 589). met. 10, 521 ille sorore natus avoque suo (*cf.* Ib. 534. 565), *et saepius*. LIV. 1, 6, 2. 24, 6, 2 oriundi ab Syracusis exule avo. 30, 26, 8 victoriis ... avus insignis. *et saepius*. PAVL. FEST. p. 12 quasi eum avi nomine appellemus. p. 126. 136 SEN. suas. 4, 4 contr. 1, 1, 7. 2, 6, 11. 9, 5, 3 (*et passim eodem capite*). 10 praef. 16. 10, 2, 16 avom fortem virum habuisti. 10, 2, 19. VELL. 2, 112, 7 adoptatus ab avo suo naturali, *et saepius*. VAL. MAX. 7, 5, 7 L. Paulo avo et P. Africano avunculo, *et saepius*. SEN. dial. 6, 24, 2 *al.* PLIN. nat. 7, 51 *al.* VAL. FL. 5, 458. 6, 518 Solis avi (6, 442. 8, 460). SIL. 1, 668 *al.* STAT. Theb. 2, 127 silv. 3, 1, 46. 178 Ach. 1, 909 *al.* MART. 7, 74, 6 senior ... avus *i. Atlas* (CLAVD. 10, 219). 9, 54, 6 FRONTIN. aq. 102 IVV. 1, 95 TAC. ann. 14, 57 *al.* PLIN. epist. 4, 15, 3 (*bis*). 10, 120, 1 SVET. Cal. 10. 19 avum meum narrantem puer audiebam (*cf.* TREB. trig. tyr. 25, 3 VOPISC. quatt. tyr. 9, 4. 15, 4 Car. 13, 3 *et saepius sim.*). Galba 4. FLOR. epit. 1, 1, 5 patruum ... deturbat, avum reponit. FRONTO p. 25, 18 N. divom Hadrianum avom tuum (217, 19). 226, 6 AVR. Fronto p. 41, 11 N. VLP. dig. 1, 7, 15, 1 facit ... hoc quasi quilibet, non quasi avus. PAVL. dig. 37, 4, 6, 4 qui apud adoptivum avum procreatus est. *et passim apud ICTOS.* GELL. 13, 20, 10 APVL. apol. 68 met. 8, 20 PS. APVL. Ascl. 37 TERT. nat. 2, 13 PORPH. Hor. sat. 1, 5, 27 CAPITOL. Aur. 1, 5 *et saepius apud script. hist. Aug.* (*lectio inc.* GALLICAN. Avid. 1, 1) IVST. 43, 5, 11 *al.* AVSON. 163, 22. 170, 2. 322, 66 *al.* AMM. 17, 5, 6 HIER. epist. 107, 1 *al.* VVLG. gen. 28, 4. Sirach prol. avus meus Iesus (πάππος). CLAVD. 10, 31 communem. carm. min. 20, 20 robustum. 30, 40 bellipotens. *et saepius*. AVG. civ. 18, 3. 4 *al.* *saepe in titulis sepulcralibus, ex. gr.* (*alia v. sub* avia): CORP. II 1188. 1743 avo dulcis(simo). 2973. 3709 optimo. 5069 Frontoni avo Fronto avio suo carissimo. III 9976. 12427 avo vivo suo. VIII 20209 avo merenti. *coniungitur cum* abavus (*v. I 48, 44 sq. 57 sq.*); atavus (*v. II 1014, 30 sqq. 36. 41. 45 sqq. 51. 62. 70. adde* PS. CYPR. spect. 5 p. 7, 23 AVG. in Iob p. 620, 5); *saepius cum* proavus: PLAVT. Trin. 967 mirum quin ab avo eius aut proavo acciperem, qui sunt mortui (Mil. 373 Persa 57). VARRO rust. 3, 2, 6 tuus avos ac proavos. CIC. Sest. 126 non patris, avi, proavi, maiorum denique suorum omnium (Cael. 33 Mur. 15 dom. 123 Brut. 212). OV. epist. 4, 159. LIV. 34, 58, 10 proavus ... avus paterque. PAVL. FEST. p. 221. VAL. MAX. 4, 1, 5 a patre, avo, proavo maioribusque suis. SEN. benef. 4, 31, 2. ASCON. Scaur. p. 22 neque pater neque avus neque etiam proavus. PLIN. epist. 8, 18, 3 patre avo proavo. SVET. Aug. 2 proavum ... restionem ..., avum argentarium (*ibid. iterum*). GAIVS dig. 50, 16, 51 non tantum pater, sed etiam avus et proavus et deinceps omnes superiores. AVSON. 320, 2 proavus ... avus ... pater (390, 38. 399, 5). SIDON. epist. 1, 3, 1 pater, socer, avus, proavus. *et sic pluraliter*: LVCR. 4, 1218 ut interdum similes existere avorum possint et referant proavorum saepe figuras. QVINT. decl. 246 p. 8, 23 avorum proavorumque temporibus. SEN. epist. 76, 12 TAC. ann. 11, 23 PLIN. epist. 5, 6, 6. CAPITOL. Ver. 1, 7 avi ac proavi et item maiores plurimi. AVR. VICT. Caes. 3, 2 per filiam proavus Augustus, genere materno Agrippa, Drusus Germanici pater, e quo is oriebatur, avi erant. RVFIN. hist. 1, 6, 8 ἐκ προγόνων. *cum* pater (parens, genitor): *cf. etiam infra usum plur.* PLAVT. Amph. 1050 seu patrem sive avom videbo. Aul. 5 patri avoque (22. Trin. 645 *cf.* Men. 751. 1128). CIC. Phil. 3, 25 vir patre, avo maioribusque dignissimus (Verr. 5, 67 Catil. 1, 4 dom. 20 Planc. 32 or. frg. A VIII 6). Verr. 1, 52. 4, 211 Scaur. 45 Mur. 16 har. resp. 41. nat. deor. 3, 90 ut condemnaretur filius aut nepos, si pater aut avus deliquisset. epist. 13, 34. 15, 2, 6 SALL. Iug. 18, 4. Verg. Aen. 12, 348 nomine avum referens, animo manibusque parentem (ENNOD. epist. 1, 18, 5 p. 30, 11 ut avum nomine, ita patrem redde doctrina. *cf.* AVSON. 351, 9). CIRIS 134 pater atque avus idem Iuppiter. HOR. sat. 1, 2, 7 avi ... atque parentis. 1, 6, 131 si quaestor

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

avus pater atque meus patruusque fuisset. carm. 3, 6, 46 (*cf.* SEN. Thy. 134). OV. Pont. 2, 8, 33 perque tuos vel avo dignos vel patre nepotes. fast. 1, 10 epist. 8, 32. 34 met. 9, 709. 10, 606. LIV. 6, 6, 13 ut patre, avo teque ipso ... dignum est. 8, 8, 10. 43, 14, 8 qui in patris aut avi potestate essent (*cf.* GAIVS inst. 1, 127. 135. 2, 156 GELL. 1, 12, 4). 45, 7, 3 PAVL. FEST. p. 166 (*cf.* p. 184). SEN. contr. 9, 5, 1 *et saepius eodem capite.* VELL. 2, 72, 3. 2, 112, 7 SEN. Tro. 702 aetate avum transcendat, ingenio patrem. 769 Herc. f. 966 Ag. 35 Herc. O. 989. Phoen. 646 avo patrique crede (Med. 210). Phoen. 134 dial. 2, 18, 1 (*plur.; cf.* benef. 4, 32, 1 SVET. Vit. 2). dial. 6, 26, 3 benef. 3, 29, 8. 5, 18, 1 ASCON. Pis. p. 12 (*ter*) Scaur. p. 27 STAT. silv. 4, 8, 58 (*cf.* 4, 7, 43) Theb. 5, 676. 9, 377. 381 IVV. 8, 143 TAC. hist. 2, 50. ann. 2, 85 cui avus aut pater aut maritus eques R. fuisset. 6, 15 PLIN. epist. 4, 19, 1 4, 21, 4. 8, 23, 8 SVET. Tib. 7 Claud. 11 Galba 3 Otho 1 FLOR. epit. 3, 1, 3 VLP. dig. 25, 3, 3, 2 ANTH. 405, 9 CAPITOL. Pius 1, 2 Gord. 22, 6. AVSON. 163, 8 avus et genitor (*cf.* 179, 6). 206, 6. 406, 82 AVG. civ. 4, 21. mus. 6, 11, 32 patrem ... saepe vidi, ... avum ... numquam vidi. VINDIC. epist. ad Pentad. p. 485. *adde*: VERG. Aen. 10, 76 cui Pilumnus avus, cui diva Venilia mater. SEN. benef. 5, 19, 9 matri et avo et avunculo. STAT. Theb. 5, 465 APVL. apol. 71. *cum* nepos (neptis): CIC. Deiot. 2 qui nepos avum in capitis discrimen adduxerit (*ibid. iterum*). Scaur. 46. Att. 16, 14, 4 avi tui pronepos scribit ad patris mei nepotem. TIB. 2, 5, 93 nec taedebit avum parvo advigilare nepoti. OV. fast. 1, 294. 3, 228. 5, 76. 426 met. 11, 218. PAVL. FEST. p. 228 progenerum appellat avus neptis suae virum. SEN. contr. 9, 5, 7. 8. SEN. Thy. 90 ducam in horrendum nefas avus nepotes. 134 nec succedat avo deterior nepos (*cf.* HOR. carm. 3, 6, 46). STAT. Theb. 2, 122 TAC. ann. 3, 29 PLIN. epist. 6, 26, 3 paneg. 39 (*bis*) FLOR. epit. 2, 15, 12 PAVL. sent. 4, 11, 2 GAIVS inst. 1, 59 PORPH. Hor. epod. 1, 34 AVSON. 322, 95. 323, 12 AVG. civ. 18, 21.

maternus: CATVLL. 84, 6 sic maternus avus dixerat atque avia. VERG. Aen. 4, 258 materno veniens ab avo. EPICED. Drusi 146 LIV. 24, 6, 8. 27, 19, 9. FEST. p. 171 ut qui primus natus esset, praenomine avi materni Numerius appellaretur. SEN. contr. 9, 5 (*thema*) (contr. exc. 9, 5) VAL. MAX. 1, 7 ext. 5. 4, 7, 2 ASCON. Pis. p. 4 Mil. p. 53 PLIN. nat. 15, 126 STAT. silv. 4, 8, 10 TAC. hist. 1, 48 ann. 13, 45 SVET. Tib. 3 Cal. 23 PAVL. coll. Mos. 16, 3, 10 VLP. dig. 25, 3, 5, 5 GAIVS inst. 3, 71 CAPITOL. Pius 1, 4 LAMPR. Comm. 1, 2 Diad. 4, 4 IVST. 2, 10, 6 AVSON. 163, 2 AVG. civ. 18, 39. CORP. II 3852 pater avo materno. *paternus*: ASCON. Scaur. p. 27 paternus avus proavusque Scauri. PLIN. nat. 16, 13 ipsi patrique et avo paterno. 33, 32 VLP. reg. 6, 2. dig. 25, 3, 5, 2 patrem avumve paternum proavumve paterni avi (37, 12, 1, 1). APVL. apol. 68 ARGVM. Plaut. Men. 4 CAPITOL. Aur. 1, 10 SPART. Geta 2, 1. *uterque*: HOR. sat. 1, 6, 3 (*latiore sensu*) nec quod avus tibi maternus fuit atque paternus olim qui magnis legionibus imperitarent. PLIN. epist. 3, 3, 1 enitar, ut filius tuus avo similis existat, equidem malo materno: quamquam illi paternus etiam clarus spectatus. CAPITOL. Pius 1, 9 pueritiam egit cum avo paterno, mox cum materno (SPART. Did. 1, 2 Sept. Sev. 1, 2). CORP. XII 2473 avo a patre...avo a mat⟨re⟩. *cf.* avia *p. 1420, 34 sqq.* *adde*: CIC. Cato 29 avi tui duo. 82 aut patrem tuum Paulum aut duos avos Paulum et Africanum (*cf.* 21). Brut. 212 de duobus avis iam diximus, Scipione et Crasso, et de tribus proavis. nat. deor. 3, 48 *Medea* duobus avis, Sole et Oceano, Aeeta patre, matre Idyia procreata est. Phil. 1, 27. OV. met. 6, 175 Atlas est avus ..., Iuppiter alter avus. TAC. Agr. 4 utrumque avum. ann. 3, 75 Asinius Saloninus M. Agrippa et Pollione Asinio avis ... insignis. ARNOB. nat. 1, 34 Iuppiter ... et patrem habet et matrem, avos avias fratres. CAPITOL. Pius 5, 2 patri et matri atque avis et fratribus iam mortuis (*cf.* TREB. Claud. 13, 4). COD. Theod. 3, 18, 1 (*a. 357*) *c. interpr. cf.* CORP. IX 748 ⟨...⟩ Prisca avia et Pomponius Amandus aus nepoti pientissimo. *pluraliter* avi *i. q. avus et avia*: PROB. inst. gramm. IV 127, 31 quaeritur, qua de causa Varro masculum et feminam avos pronuntiarit. hac de causa, quoniam quaecumque generis feminini nomina generibus masculinis reperiuntur esse coniuncta, haec sub sono generis masculini necesse est ut procedant. CORP. III 3181 Ingenuus et Respecta avi miseri fecerunt. 4346 (= CARM. epigr. 440 *ubi v. adn.*). 5078. 14869 nepti Rutilius Macrinianus ... Valeria Felicla avi infant. infelicissima(e) f(ecerunt). V 4484, 13 avis rarissim(is) ... nepos *fecit.* VIII 4669 fec⟨it⟩ avibus suis. IX 1465 avis suis ... fecit. XIII 4152 patribus et avis et sibi ... fecit. *cf.* III 15016 *infra p. 1612, 34.*

latiore sensu, usus maxime poetarum (*huc spectant quaedam iam supra allata*): VERG. Aen. 7, 220 Iove Dardana pubes gaudet avo (SERV. generis origine: nam avus non est Troianorum Iuppiter sed Aeneae per Venerem). 12, 164 Solis avi (*cf.* VAL. FL. 6, 518 *al.*). TIB. 2, 1, 2 ritus ut a prisco traditus extat avo (*cf.* 1, 1, 42 antiquo. 1, 10, 18 veteris). PROP. 2, 34, 56. ELEG. in Maecen. 1, 4 annoso (*pro homine sene*). *plur.* (*cf.* atavus, proavus, *supra p. 1610, 67 sqq.*): VARRO rust. 1, 2, 1 patres et avos...nostros (LIV. 4, 44, 2. 7, 40, 11. 38, 17, 16. 27, 8, 9. 39, 16, 8 SEN. suas. 2, 1 PLIN. nat. 26, 100 TAC. hist. 4, 8. 73. VVLG. exod. 10, 6 πρόπαπποι). VERG. Aen. 6, 840 ultus avos Troiae. 6, 876 nec puer Iliaca quisquam de gente Latinos in tantum spe tollet avos. 7, 177 veterum effigies ex ordine avorum antiqua e cedro (OV. fast. 6, 657 EPICED. Drusi 162 VAL. FL. 3, 344 STAT. Theb. 6, 67 MART. 3, 63, 12. 10, 87, 15. *cf.* SIL. 1, 73 vetustos. IVV. 6, 163). 7, 412 locus Ardea quondam dictus avis. 10, 201 dives avis (STAT. Theb. 1, 392. SIL. 8, 524 dives avorum). 12, 649 magnorum haud ... indignus avorum (VAL. FL. 1, 476 STAT. silv. 4, 6, 94 SIL. 8, 383). TIB. 2, 1, 34 intonsis (OV. fast. 2, 30). LYGD. 1, 2. PROP. 2, 13, 10 illustres. 2, 1, 42 Phrygios (OV. fast. 4, 272). 4, 6, 38 Hectoreis. 4, 11, 11. 4, 11, 102 honoratis (EPICED. Drusi 330). 4, 11, 30 Numantinos. OV. am. 1, 8, 66. ars 3, 128 priscis. epist. 11, 17 per avorum nomina (*cf.* trist. 4, 4, 1 Pont. 1, 9, 39). epist. 15, 174 medios ut taceamus avos. 19, 224 nec ... despectis arguor ortus avis. met. 15, 425 pro divitiis tumulos ostendit avorum (*cf.* VAL. FL. 6, 110). fast. 3, 222. 4, 40 Teucros. 4, 124 Iuleos (*cf.* 5, 564). 5, 480. 624 trist. 2, 472. Pont. 4, 8, 18 innumeros. LIV. 22, 60, 11 avorum memoria (27, 8, 9 nec patrum nec avorum memoria. 32, 22, 10 COLVM. 8, 16, 3 PLIN. nat. 26, 100. 33, 21 SIDON. epist. 7, 1, 7). 39, 16, 8 patrum avorumque aetate (*cf.* MART. 8, 56, 1). VAL. MAX. 6, 8, 1 avorum nostrorum temporibus (SEN. epist. 36, 7 COLVM. 1 praef. 15 8, 10, 6 MELA 3, 90 QVINT. decl. 246 p. 8, 23). SEN. Thy. 1015. Herc. f. 339 nobiles (AVSON. 214, 3). Phaedr. 158. LVCAN. 3, 161 parcorum. 4, 690. 8, 73 titulis insignis avorum. 8, 287 qui sanguine regnum et Numidas contingit avos. LAVS Pis. 26. PLIN. nat. 14, 95 ad avos usque nostros. VAL. FL. 6, 125. SIL. 1, 665 Sigeis. 2, 4 ter centum memorabat avos. 3, 708 Sidonios. 4, 626. 720. 5, 412 laurigeris. 5, 597. 8, 294 per altos attingebat avos caelum. 8, 383 avis pollens (16, 559). 10, 628 superbis (11, 127). 15, 745 mihi Belus avorum principium (*cf.* 1, 73). 17, 12 multa fulgebat imagine avorum. STAT. Theb. 2, 215. 2, 573 terrigenas. 3, 349 magnaninūm. 3, 601. 6, 95. 7, 387. 409. 8, 433 silv. 4, 1, 33 MART. 7, 72, 4. 7, 47, 2 cuius prisca graves lingua reduxit avos. 8, 80, 1 sanctorum. 9, 37, 8. 13, 14, 1 IVV. 8, 17. TAC. hist. 3, 38 hostem Iunios Antoniosque avos iactantem. SOL. 32, 39 a primis ... gentis suae avis. CAPITOL. Alb. 13, 5. AMM. 16, 8, 13 ⟨ad⟩ avorum aemulationem posteritas tendens. CARM. epigr. 863, 2 (*saec. I*) quoius et hoc ab avis contigit esse solum. 1214, 8 ni renobasset abos. CORP. III 15016 sarcofagum ita defendunt, ut super avorum ⟨su⟩orum corpora nullu⟨s e⟩xtraneum ponat. CARM. epigr. 1355, 8 (*a. 442*) sed Gallos claro germine traxit avos.

notanda: *iunctura* avi avorum: VERG. georg. 4, 209 (*de apibus*) avi numerantur avorum. AMBR. in psalm. 35 praef. 1 quem (*David*) non solum magister eius (*i. Socrates*); sed nec avi quidem avorum eius videre potuerunt. SEDVL. carm. pasch. 1, 311 per genus omne nepotum it nova progenies et avi numerantur avorum. *plur. pro sing.*: TAC. ann. 14, 1 (*in oratione*) formam ... displicere et triumphales avos? *translate de herba*: PS. APVL. herb. 75 (*de senecione*) floribus nigellis primo tempore celeriter scissis ac florescentibus summotenus velut in canis, quos Graeci pappus appellant, nos avos vocare possumus. *pro adiectivo ut videtur*: VEN. FORT. carm. 6, 5, 344 luderet ut gremiis parvula neptis avis.

nota formam **avius**, -ī (*cf.* avia) *in titulis* (*cf.* SCAVR. gramm. VII 12, 21): CARM. epigr. 1581, 5 (CORP. VI 18086) aviumque suum adlectabat voce pusilla. CORP. VI 16845 Sex. Titien. Epaphroditus avius, Didia Nice avia. 20932 Nicanor avius fecit. III 14544 Aurel. Demas vix(it) ann(is) LXXX. Aurel. Lucidus et Aurelia Aquilina et Aurel. Vitalis nepotes et heredes avio benemerenti posuerunt. *cf.* II 5069.

composita: abavus, atavus, proavus, tritavus. *derivata*: avia, aviaticus, avitus, avunculus. *Ihm.*

Avus, -ī, *quocum cf.* Ava, Avva, Abua, Auvo, Avo, *cogn. ut videtur barb.* CORP. III 12014, 156 (*in vasculo*) Avus. XIII 10010, 259 (*in vasculis Gallicis*) Avus fe. et Avus f. *et* Aus. VI 24695 T. Pompusius Exochus Avus. II 4991 (*Olisipone, periit*) I(ulia?) Maxuma Avvi (uxor). NOT. episc. Maur. Sitif. 22 Avus (*trad.* abus) Ficensis Maur. Caes. 10 Avus Altabensis. *omnia nomina vix sunt eiusdem originis.*

Auvus *v.* Avus.

Auxanius, -ī *cogn. vir.* (*christ.*). AVELL. p. 52, 25 *et* p. 54, 8 *ex Vrsini erroris consortibus* (*saec. IV ex.*). CANON. Migne 56, 813^C Auxanius presbyter Apamensis. *Sidonii Apollinaris amicus*, *praefectus praetorio et abbas*: SIDON. epist. 1, 7, 6 praestantissimum virum (7, 17, 3. 4, *ubi v. l.* auxianus). LVCID. Faust. Rei. epist. 2 inscr. *episcopus ut videtur Aquensis. cf.* FAVST. REI. epist. 1 p. 164 subscr. (*quam om. cod. opt. Sangall.*). *idem fort. memoratur* EPIST. pontif. 557 Thiel p. 148. 562 Thiel p. 152. EPIST. pontif. 555 Thiel p. 143. 559 Thiel p. 152. 562 Thiel p. 153. CONC. Massil. a. 533 p. 61, 14 *episcopus civitatis incertae*. *cf.* Ausanius. *deriv.* **Auxaniānus**, -ī. CORP. XIV 1889 (*Ostiae christ.*) Auxania⟨nus⟩: *debet esse nom. vir.*

Auxanōn, -ontis *vel* -ōnis, Αὐξάνων, *cogn. vir.* *declinatio in* -ontis CORP. VI 12421. XII 1938 (*pater* Crescentio), *in* -onis VI 13031. XIV 686 COD. Iust. 3, 29, 8 (*a. 294*), 4, 54, 8. 8, 42, 23 AVELL. p. 52, 25. 54, 8 CONC. Const. a. 550(?) Mansi IX 175^B. *reliqua exempla*: CORP. VI 22113. XIV 246 (*a. 140*), 4, 7. XI 5737 (*saec. III med.*), 3, 7. III 4855.

Auxanusa, -ae, Αὐξάνουσα, *cogn. mul.* CORP. VI 7499 (*in columb.*) Lartia Auxanusa. 10852. 16360. 36379 Optatus et Auxanu⟨sa⟩ fili Successae. XI 75 (*Ravennae*) Mamiliae Auxsanusae. COD. Iust. 3, 33, 9 (*a. 293*) AA. et CC. Auxanusae.

Auxenna *v.* Axuenna.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Auxentius, -ī, *Αὐξέντιος*, *primum signum fuit vel agnomen, deinde abiit ut fieri solet in cogn. christianum. varii apud ethnicos: pro signo sumendum videtur in titulo* CORP. IX 1760 (*Beneventi*) Auxentio. COD. Theod. 12, 1, 34 (*a. 342*) *impp. Constantius et Constans* ad Auxentium praesidem Augustamnicae. SYMM. rel. 25 *et* 26 (*a. 384—385*) v. c., comes et mechanicae professor. SYMM. epist. 3, 77 (*ante a. 392*). CORP. VI 1669 (*inter a. 425 et 450*) Fonteius Litorius Auxentius v. c. praef. urbi (*cf.* 31993). *ad hunc admodum adulescentem fort. dedit epistulam* SYMM. epist. 9, 5 (*inter a. 398 et 450*), *eundem memorat* 6, 17. 8, 16. 9, 7. CORP. VI 1725 (*inter a. 441 et 445*) Fl. Olbi Auxenti Drauc⟨i⟩. Fl. Olbio Auxentio Drauco v̄. c. et inl. . . ., praefecto urbis Romae. *ad hunc extant rescripta impp. Theodosii et Valentiniani III* (NOVELL. Valent. 8, 2. 15, 1). *incertae aetatis sunt*: CORP. VI 124 (*cf.* 30700) v. c. *et* 829 Aelius Auxentius v. c. *de singulis cf. Seeck, PW. II 2615. e christianis celeberrimus est Arrianus episcopus Mediolaniensis, in quem scripsit a. 365 Hilarius Pictavorum episcopus librum qui inscribitur* contra Arrianos vel Auxentium Mediolanensem (*cf.* HIER. vir. ill. 100 elegans libellus contra Auxentium). *haeretici epistulam ad Valentinianum et Valentem affert* HIL. c. Aux. 13 *sqq. praeter* HIER. *et* HIL. *memorant eundem multi auctores christiani, veluti* DAMAS. epist. 1 RVFIN. hist. 11, 11 AMBR. PAVL. MED. vita Ambr. 6 GAVDENT. serm. 21 SVLP. SEV. PROSP. chron. CASSIOD. hist. VEN. FORT. CHRON. Gall. chron. I p. 644, 500 Aufenti. *contra alterum Arrianum, qui Mercurinus etiam appellabatur natione Scytha, scripsit a. 386* AMBR. *sermonem de basilicis tradendis. cf.* epist. 21. *alius* AMBR. epist. 42, 14. *tertii cuiusdam Arriani servatur frg. epistulae laudatoriae in Wulfilam magistrum apud* MAXIMIN. c. Ambr. 35 *sqq. cf. Jülicher, PW. II 1616, 8 et Kauffmann, Texte und Untersuchungen zur altgerm. Relig.-Gesch. I p. LVIII sqq.* CANON. Migne 56, 810^{C} Ascalonis *episcopus*. VICT. TONN. chron. II p. 191, 490, 3 *heremita* daemones fugat. CONC. Const. a. 536 Mansi 8, 969^{E} *episcopus Sebastenorum*. **Auxentia**, -ae *cogn. mul. christ.* NOM. mart. p. 878, 32. *altera* NOVELL. Iust. 155, 1 (*a. 533*) *Αὐξεντία*.

Auxes *v.* Osee.

Auxesia, -ae, *Αὐξησία*, *cogn. mul.* CORP. XIV 3720 (*Tibure*) Iulia Auxesia. *Diehl.*

auxēsis, *acc.* -in, *f.*, *αὔξησις*. *graece scr. ex. gr.* CIC. orat. 125. PAVL. FEST. p. 17. GLOSS. IV 23, 54 augmentum dictionis. V 269, 66 augmentum. CASSIOD. in psalm. 3 p. 44^{C} factum est . . . hic pulcherrimum schema, quod graece dicitur auxesis, quae addendo quaedam nomina per membra singula rerum augmenta congeminat. p. 44^{D} auxesis sine ulla iteratione nominis rerum procurat augmenta, in climace vero necesse est, ut postremum verbum . . . iteretur. PORPH. Hor. epod. 16, 27 per auxesin . . . videtur reditum exsecrari. epist. 2, 1, 22 auxesis: plus enim 'odit' quam 'fastidit'. 2, 1, 132 infert per auxesin. MAR. VICTORIN. rhet. 1, 4 p. 169, 24 in hac exhortatione est etiam auxesis: auget enim laudes eloquentiae. auxesis . . . duobus modis fit, ratione et comparatione. auxit eloquentiam ratione *eqs.* 1, 21 p. 207, 26 non . . . in modo fides fit, sed magis auxesis criminis. DON. Ter. Andr. 236 et est perversa auxesis a maioribus descendens ad minora per amplificationem accusationis. Eun. 857 auxesis gradatim facta. *et passim.* SERV. Aen. 7, 702 ad auxesin . . . esse dictum. SCHOL. Stat. Theb. 2, 488 indignatio poetae auxesin facit. 2, 559 bona auxesis, ut aetati robur adiungeret. PS. ASCON. Verr. p. 152 non est vitium, quod sub auxesi positum, non pro ratiocinatione est. HIER. tract. in psalm. 1 p. 2, 18 cum fecerimus aliquid, iam auxesis facta est, ut doceamus alios (111 p. 207, 3). CASSIAN. inst. 10, 8, 1 per singula verba increpationis auxesin facit (*cf.* GLOSS. V 417, 35. 426, 46). ARNOB. in psalm. 77 p. 436^{D} auxesin faciens adiecit. *synon.*: augmentum, amplificatio, (incrementum). *Ihm.*

Auxēsis, -is *et* -īnis, *Αὔξησις*, *nom. serv. mul. et cogn. primum legitur in columbariis, longe plurimae sunt Romanae. propter declinationem, orthographiam, prosodiam notanda sunt haec*: CORP. VI 17980 Fl. Auxesini lib. 17257 Eromenus et Eutyches Ausxsini (*nisi est* Auxini) sorori. 18694 Asiniae Auxésí. XII 3686 (*Nemausi*) Iunia Auxsesis. VIII 21142 (*Caesareae Maurorum*) Ausesis. *e columbariis*: CORP. VI 4719. 5447. 6995. 7686. *alias*: CORP. VI 10125. 13435. 13436 d. m. Auxesi et Nicephoridi Pardalas et Auxesis parentes. 13437. 15236. 18297. 18629. 20861. 22380. 22659. 26653. 30983, 2, 11. 34647. 34654. 35981. XIV 2489 (*Castrimoenii*). IX 363 (*Canusii*). X 1136 (*Abellini*). 3564 (*Miseni*). XI 2910 (*Visentii*). 4701 (*Tuder*). 5238 (*Fulginiis*). V 2408 (*Ferrarae*). VIII 9375 (*Caesareae Maurorum*). XII 3004 (*inter Vcetiam et Nemausum*). 3864. *cf.* 864. *at* 689 (*Arelate, saec. II, cf.* add. p. 818) *fort.* Alfiae ⟨Ep⟩auxesi. III 9012 (*Salonis*).

Auxetus, -ī, *Αὔξητος*, *cogn. vir.* CORP. VI 15580 Ti. Claudius Aug. l. Auxetus. 22291 C. Matius L. (mulieris) l. Auxetus. INSCR. Notiz. degli scavi 1901 p. 279 (*in via Salaria*). CORP. X 7415 (*Thermis Himeraeis*) C. Laesanius Auxetus.

Auxibius, -ī *Αὐξίβιος*, *cogn. vir.* CORP. VI 13438. *Diehl.*

Auxiensis *v.* Ausciensis *sub* Ausci. **Auxilia** *v.* Auxilius.

auxiliābundus, -a, um *ab* auxiliari. *cf.* auxiliaris, -rius. APVL. Socr. 11 p. 145 Vergiliana Iuturna, quae mediis militibus (milibus *codd.*) auxiliabunda fratri conversatur.

(**auxiliārēnsis**) *v.* auxiliarius *p. 1615, 27.*

Auxiliāria *v.* auxiliarius *in fine.*

auxiliāris, -e *ab* auxilium. CHAR. gramm. I 121, 14 (*ex Romano*) aux⟨iliare per e⟩, ab hoc auxiliare homine, ut idem Plinius ⟨eodem libro⟩ (*sc. dubii sermonis*). *cf.* auxiliarius, auxiliabundus. OV. met. 1, 275 illum (*Iovem*) caeruleus frater (*i. Neptunus*) iuvat auxiliaribus undis. 7, 138 carmen auxiliare canit *Medea* secretasque advocat artes (PLIN. nat. 28, 21 Cato prodidit luxatis membris). 9, 699 dea sum auxiliaris opemque exorata fero (*sc. Isis.* APVL. met. 11, 10 *Isidis* auxiliaris providentia. *cf. Drexler apud Roscher, Lexik. d. Mythol. II p. 522, 45*). fast. 1, 602 quidam . . . corvi titulos auxiliaris habet. LVCAN. 6, 524 cantu supplice numen auxiliare *maga* vocat. PLIN. nat. 23, 14 acetum . . . auxiliarem contra eadem vim habet. 23, 82 lethargicis auxiliare *oleum*. TERT. anim. 43 quodsi vitale salutare auxiliare somnus, nihil eiusmodi non rationale. sic et medici omne contrarium vitali salutari auxiliari extra naturales cardines relegant. CASSIOD. var. 2, 32, 4 bonum desiderium iuvare auxiliaribus constitutis. *speciatim de auxilio militari* (*cf.* auxilium *II 1 p. 1627, 27*): CAES. civ. 1, 63, 1 duabus auxiliaribus (-riis *f*) cohortibus Ilerdae praesidio relictis (TAC. hist. 2, 24. 3, 15 ann. 12, 39. *cf. Marquardt, Röm. Staatsverfassung II² p. 468*). OV. met. 6, 424 Tereus haec (*agmina*) auxiliaribus armis fuderat. TAC. hist. 1, 38 miscentur auxiliaribus (*i. auxiliarium*) galeis scutisque. 1, 60 auxiliarium . . . militum (AMM. 20, 4, 2. CORP. III 5670^{a} *a. 370* milites auxiliares Lauricenses). ann. 1, 39 praesidio auxiliarium equitum (13, 54 eques repente immissus. CORP. XII 5899 *aet. Traiani* ⟨equitibus auxi⟩liāribus). 4, 73 peditumque et equitum auxiliarium delectos. 2, 52 in castris Romanis auxiliaria stipendia meritus (11, 18 auxiliare stipendium meritus [-are ex diu meritis *trad.*, -is et diu meritus *alii*]). 3, 45 praemissa auxiliari manu (DICT. 2, 32). DICT. 2, 35 copias. AMM. 16, 11, 9 velites. COD. Theod. 7, 13, 1 (*a. 353*) de auxiliaribus . . . cuneis.

subst. **auxiliāres**, -ium (*sing. cf.* SIDON. *infra l. 80*) *i. q. milites auxiliarii, auxilia*: GLOSS. II 27, 48 *σύμμαχοι*. PAVL. FEST. p. 17 auxiliares dicuntur in bello socii Romanorum exterarum nationum, dicti a Graeco vocabulo *αὔξησις*, quod nos dicimus rerum crescentium auctionem. p. 85 ferentarii auxiliares in bello, a ferendo auxilio dicti. *cf.* VEG. mil. 2, 2. CAES. Gall. 3, 25, 1 cum . . . auxiliares . . ., quibus ad pugnam non multum Crassus confidebat, . . . speciem atque opinionem pugnantium praeberent. civ. 1, 78, 2 frumenti copiam legionarii non nullam habebant, . . . caetrati auxiliaresque nullam. BELL. Afr. 59, 3 post . . . elephantos armaturas leves Numidasque auxiliares substituerat (LIV. 24, 48, 10. 25, 40, 5. FRONTIN. strat. 1, 5, 16 [auxiliatores *H*]). BELL. Hisp. 7, 4 reliqui ex fugitivis auxiliares consistebant. 30, 1 praeterea auxiliares accedebant prope alterum tantum. LIV. 21, 26, 5 auxiliaribus Gallis (21, 48, 1. 21, 56, 1 FRONTIN. strat. 2, 3, 16. 3, 16, 2 TAC. hist. 2, 68 VOPISC. Prob. 4, 1). 22, 22, 15 quibusdam auxiliaribus Hispanis. 24, 24, 7 Afrorum Hispanorumque. 25, 30, 2 unus ex Hispanorum auxiliaribus (FRONTIN. strat. 1, 11, 18 infirmissimum quemque praecipue ⟨ex⟩ auxiliaribus. 3, 10, 1 TAC. hist. 2, 68 alter e Gallis). 28, 20, 11 Punicis (TAC. hist. 4, 50 Poenos). 28, 37, 9 duobus milibus auxiliarium inde conscriptis (TAC. ann. 1, 56 AMM. 16, 2, 4 IORD. Get. 9, 64). 30, 33, 9 auxiliaribus . . . merces ostentatur. 30, 34, 5 cedentis. 6 terga dant. 9. 30, 35, 7. 31, 36, 8 Cretensium (31, 37, 4. 35, 28, 8. 35, 30, 1). 32, 39, 7 Nicostratus cum auxiliaribus paucis (35, 29, 12). 33, 4, 4 mixti ex pluribus gentibus mercede conducti. 33, 18, 7 Thessalorum. 34, 28, 3 tyranni (35, 29, 3. 35, 35, 12). 35, 29, 2 Cretenses et hostium. 35, 29, 8 unum de auxiliaribus. 35, 30, 7. 37, 16, 8 Issaeos. 37, 16, 10. 37, 39, 9 Eumenis. 37, 40, 11 mixti omnium generum. 37, 42, 3 turbatis. 38, 9, 9 Aetolorum. 38, 13, 9 Attali. 38, 26, 4 Cappadoces et Morzi. 38, 34, 1 omnes externi (6. 40, 32, 7). 44, 4, 11 Attalum et Misagenem cum suae gentis utrumque auxiliaribus. 44, 12, 6 delectis Gallorum (TAC. hist. 3, 29). VELL. 2, 112, 4 FRONTIN. strat. 2, 3, 10. 2, 3, 16 cum habet *Hannibal* exercitum ex Poenis et auxiliaribus. 2, 3, 17 Romanorum more armatos. 2, 7, 3 *bis*. TAC. Agr. 18 lectissimos auxiliarium (hist. 2, 24 ferocissimos. ann. 12, 17 plerisque). hist. 3, 18 Moesicis. ann. 2, 16 Galli Germanique. 12, 27 Vangionas ac Nemetas. 12, 35 si auxiliaribus resisterent, gladiis ac pilis legionariorum, si huc verterent, spathis et hastis auxiliarium sternebantur. 13, 8 pars auxiliarium. 14, 34 e proximis auxiliares. 14, 37 idem auxiliarium impetus. 14, 38 octo auxiliarium cohortibus. SPART. Pesc. 3, 8. VOPISC. Aurelian. 11, 3 Mesopotamenos. Prob. 14, 7 barbaris. IVST. 2, 9, 9 Plataeensibus. DICT. 2, 32 Troianis Hector Sarpedon auxiliaribus duces facti. 2, 35 auxiliares ex diversis regionibus contracti. 3, 1. AMM. 21, 13, 13 adscitis in societatem auxiliaribus paucis. 24, 2, 8 ad cursuram levissimi. 29, 5, 47 Iesalenses. VEG. mil. 3, 1 multitudo socialium. 3, 4 sive illi legionarii sive auxiliares sive equites fuerint. IORD. Rom. 358 Hunnis (Get. 34, 176). Get. 36, 191 hi adfuerunt auxiliares: Franci *eqs.* 37, 195. NOT. dign. or. 39, 19. 40, 18. 41, 20. 41, 21 Reginenses. 41, 22 Tricornienses. 41, 23 Novenses. 42, 22. *nota sing.*: SIDON. carm. 7, 430 quod non sumus hostes, parva reor; . . . auxiliaris ero. *opposita*: equites, legionarii. *Münscher.*

Auxiliāris, -is. **1** *cogn. vir.*: CORP. VI 17667 L. Faenius Auxiliaris. IX 3252 (*Corfinii*) A. Vercius Auxiliaris. CORP. XII 5494 (*a. 435*)

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

vir. inl. Auxiliaris pre(fecti) praeto(rio) Gallia⟨rum⟩. *idem memoratur* NOVELL. Valent. 8 (*a. 441*), 1 viri illustris (8, 3) *et* VITA Hil. 11 *et* 17. *de genere non constat*: CORP. V 1943 (*Concordiae*) d. m. Suavi Auxiliaris vica(rius, -a?). 2 *cogn. mul.* CORP. IX 2246 Aselliae Auxiliari. *Diehl.*

auxiliārius, -a, -um *ab* auxilium. auxs-: CORP. III 4753. auxsiliariei (*nom. plur.*): IX 4503 (= I 1295). GLOSS. II 442, 15 σύμμαχος. 308, 58 ἐπίκουρος: auxiliarius, auxiliator. 258, 53 βοηθός: auxiliarius, patronus, adiutor, auxiliator, adiutrix. III 467, 44 ἀρηγός. II 569, 3 auxiliarius: conpugnator, conmiles. 27, 43 auxiliarii: βοηθοί, σύμμαχοι. NOT. Tir. 39, 33 NOT. Bern. p. 13ᵃ. *cf.* auxiliaris, auxiliabundus. PLAVT. Truc. 216 magisque adeo ei consiliarius hic amicust quam auxiliarius (*cf.* FRONTO p. 150, 16 N.). OV. met. 4, 333 sub candore rubenti, cum frustra resonant aera auxiliaria, lunae. SEN. nat. 2, 49, 3 auxiliaria (*sc. fulgura, in enumeratione nominum fulgurum, quae a Caecina ponuntur*), quae invocata, sed advocantium bono veniunt. PANEG. 8, 3 p. 182, 9 cum finitimae nationes ... Germanos sibi auxiliarios dominos invocassent. *titulus officialium domus Augustae*: CORP. VI 8854 T. Aelio Aug. lib. Hermeti ab instrumento auxiliario. *in titulis corporum duorum Ostiensium, de quibus cf. Dessau in* CORP. XIV p. 48 ('auxiliarii ... lenuncularii ... *videntur ei fuisse, qui cum lenunculis suis maioribus navibus auxilio esse debebant*'): CORP. XIV 252, 2 (*a. 200*) ordo corporator(um) lenuncula⟨rior(um)⟩ pleromariorum auxiliarior(um) Ostiensium. 341, 7 patrono corporis lenunculariorum ⟨tabulariorum⟩ auxiliariorum Ostiensium. 250, 2 (*a. 152*) ordo corporatorum lenunculari(orum) tabulariorum auxiliares ('*aperto errore ..., nisi est* auxiliare(n)s(ium)' *Dessau*) Ostiens(ium). *item* 251, 2 auxiliar(iorum). *speciatim de auxilio militari* (*cf.* auxilium *II 2 p. 1627, 27,* auxiliaris *p. 1614, 18*): CIC. prov. 15 res ... a propraetore una cohorte auxiliaria gesta. CASS. Cic. epist. 12, 13, 4 cum decem legionibus et cohortibus XX auxiliaris (-riis *HD*). BELL. Alex. 62, 1 SALL. Iug. 87, 1. 93, 2 TAC. hist. 4, 70. 5, 16 ann. 1, 51. 3, 21. 13, 36 (*cohortes auxiliariae enumerantur in indicibus* CORP. III p. 2490. 2657. XII p. 923. XIV p. 563). BIBVLVS Cic. epist. 2, 17, 7 equitibus auxiliariis (SALL. Iug. 46, 7. 90, 2. 100, 4. CORP. III 4753 equiti auxsiliario. *cf.* LYD. mag. 3, 3 ἱππικῆς Ῥωμαϊκῆς καὶ αὐξιλιαρίας). POLLIO Cic. epist. 10, 32, 5 militem non modo legionarium, sed ne auxiliarium quidem ullum (LIV. 40, 40, 13 tria milia militum auxiliariorum. GELL. 7, 17, 3 AMM. 18, 2, 6 INSCR. Notizie degli scavi 1890 p. 342). HIRT. Gall. 8, 5, 3 equites ... et auxiliarios pedites. GALLICAN. Avid. 4, 6 cum ... manus auxiliaria ... tria milia Sarmatarum ... occidissent. DICT. 4, 19 ex sociis auxiliariis.

subst. vice **auxiliārii,** -orum *i. q. milites auxiliarii, auxilia.* LYD. mag. 1, 46 αὐξιλιάριοι (αὐξηλ- *trad.*) ὑπασπισταί. TAC. hist. 1, 57 cum equitibus legionis auxiliariorumque. AMM. 20, 4, 3 super auxiliariis ... et trecentenis cogendis. CORP. IX 4503 (= I 1295) Sabino praef(ecto) ⟨au⟩xsiliariei Hispan⟨ei⟩. III 1464 (*a. 211/2*) praep(osito) vexill(ationibus) auxiliar(iorum) Pann(oniae) infer(ioris). 5211 praef(ecto) auxiliariorum ... in Tingitaniam missorum. 5214. VI 33753. *cf.* PAPYR. Wessely, Wiener Stud. 24 (1902) p. 124 Φλ(αυίου) Ἀγεμούνδο(υ) σινάτορος νουμέρου αὐσιλ⟨ιαρίων⟩ Κωνσταντιακῶν (*cf.* NOT. dign. or. 5, 52. *Wilcken, Hermes 19, 1884, p. 422*). NOT. dign. or. 7, 51 Fortenses auxiliarii (*cf.* occ. 33, 49). or. 6, 69 auxiliarii sagittarii. VVLG. Iudith 3, 8 assumpsit sibi auxiliarios (εἰς συμμαχίαν) viros fortes et electos ad bellum. I Macc. 3, 15 ascenderunt cum eo castra impiorum, fortes auxiliarii (βοηθῆσαι αὐτῷ).

epitheton Minervae: PLVT. parall. 10 p. 308ᶜ 'εἰς ναὸν ἔφυγεν Ἀθηνᾶς Αὐξιληρίας (*i.* Auxiliariae?, *sc. Romae*), ὡς Κλειτώνυμος ἐν Ἰταλικῶν'.

synonyma: *v.* GLOSS. *supra l. 7 sqq.* *opposita*: legio, legionarius.

auxiliātio, -ōnis *f. ab* auxiliari, -atus. *i. q. auxilium*: PS. APVL. rem. sal. p. 41, 14 sine auxiliatione medicorum. NON. p. 385 rumor: favor, auxiliatio (*ad* Verg. Aen. 8, 90). CASSIOD. in psalm. 26, 4 haec omnia sibi dicit esse contemptibilia, cum valletur auxiliatione divina.

auxiliātor, -ōris *m. ab* auxiliari, -atus. GRAMM. suppl. 298, 14. 300, 13 NOT. Tir. 39, 33ᵃ. *adiutor*: GLOSS. III 290, 19 βοηθός. IV 312, 53 subveniens, opifer. *cf. supra l. 8 sq.* PETRON. 89, 49 accumulat ... liberum funus parens (*sc. Laocoon*), infirmus auxiliator. QVINT. inst. 12, 3, 2 ipse litigantium auxiliator egebit auxilio. APVL. Socr. 5 p. 130 quem miseris auxiliatorem, quem fautorem bonis ... ciebo? ARNOB. nat. 7, 50 bonus auxiliator numquam rogari se poscit spontanea semper opitulatione subveniens. AMBR. in psalm. 61, 17 nullo auxiliatore. VVLG. 63, 5 circumspexi et non erat auxiliator (βοηθός). HIER. in Ezech. 9, 30 p. 361 omnes auxiliatores perversorum dogmatum conterantur. AVG. c. Iul. op. imp. 5, 1 dum oppugnator eius (*Manichaei*) prosilis imperitus, fis auxiliator ignarus. OROS. apol. 3, 1 ut auxiliator *vobis sacerdotibus*, non auctor accederem. *nota de re*: CHALC. comm. 267 ut ratio ... dux sit, vigor vero intimus ... auxiliatorem se rationi praebeat. *speciatim in bello*: GLOSS. auxiliatores: σύμμαχοι. TAC. ann. 6, 37 Tiberio, cum Delmaticum bellum conficeret, haud inglorius auxiliator *Ornospades*. ITIN. Alex. 26 viso tali auxiliatore (*sc. Alexandro*). IVL. Val. 2, 16 cum ... auxiliatores diversae parti fueritis (*sc. Athenienses*). RVF. FEST. 10 Rhodiis fidelissimis auxiliatoribus utebamur. 16 auxiliatorem Mithridatis Tigranem. AVSON. 429, 4 se ... auxiliatorem fessis rebus adcommodet *Achilles*. AMM. 14, 10, 14 auxiliatores pro adversariis adsciscamus. HEGES. 1, 32, 7 *Arabes regem* quasi defensorem et auxiliatorem (προστάτης) sibi ipsum expetiverunt. VVLG. Is. 31, 3 corruet auxiliator (*sc. Aegyptus*; οἱ βοηθοῦντες). thren. 1, 7. Ezech. 30, 8 attriti fuerint omnes auxiliatores eius (*sc. Aegypti, cf.* HIER. in Ezech. 9, 30 p. 356). 32, 21. HIER. tract. in psalm. 75 p. 47, 10 vidit currus et equos: hi erant auxiliatores. OROS. hist. 5, 24, 6 Gallos auxiliatores eius Germanosque superavit. PROSP. chron. I p. 401, 270 ut Iudei amici et auxiliatores Romanorum haberentur. PAVL. PETRIC. Mart. 6, 219 cum ... graviore periclo auxiliatores pateretur Gallia Chunos. CASSIOD. Ios. c. Ap. 2, 83 super nos auxiliatores suos et amicos adgressus est. 2, 134. *de deis*: STAT. silv. 3, 4, 24 maximus aegris auxiliator (*i. Asclepius*. ARNOB. nat. 3, 21 auxiliator subveniat Epidaurius. *cf. Thrämer apud Roscher, Lexikon der Mythologie I p. 627, 28*). PANEG. 4, 19 p. 130, 25 vitae nostrae commoda aput auxiliatores eorum deos colimus. 10, 14 p. 223, 29 auxiliatores tui (*sc. dei*) aspici adirique patientes ... mortalis visus contagium refugerunt. IVL. VAL. 1, 31 quem (*deum*) auxiliatorem tibi religionibus cooptasses. ARNOB. nat. 3, 43 his (*sc. Curetibus*) ... auxiliatoribus et propitiis uti. CHALC. transl. p. 48ᴰ deum ... auxiliatorem (σωτῆρα) invocabimus (MACR. sat. 1, 17, 18. GLOSS. V 29, 1 proximos). AVSON. 433, 2 Neptunus ... tuendis navibus auxiliator accedit. 435, 4 *Iuppiter* iubet auxiliatorem (*i. Neptunum*) desistere. *de deo Iudaeorum et christianorum*: ITALA Is. 17, 10 (Hier. in Is. p. 281) domini auxiliatoris (VVLG. adiutoris; βοηθοῦ) tui non es recordata. 25, 4 (Hier. in Is. p. 339) fuisti ... omni civitati humili auxiliator (VVLG. factus es fortitudo pauperi; ἐγένου γὰρ πάσῃ πόλει ταπεινῇ βοηθός). AMBR. trin. 31 qui (*deus*) virtus et auxiliator fuit ipsi Iacob. obit. Theod. 15 auxiliatorem suum derelinquere. HEGES. 5, 2 l. 27 auxiliatorem tuum (*i. Iesum*) interficeres. 5, 15 l. 19 Persis auxiliatorem fuisse *deum*. VVLG. deut. 33, 26 ascensor caeli auxiliator (βοηθός) tuus. II par. 32, 8. Esth. 14, 3 praeter te nullus est auxiliator alius. Is. 44, 2 ab utero auxiliator tuus. 50, 7. 9 HIER. epist. 1, 12. 22, 6. 108, 18ᵇ. in Is. 10, 1 p. 141 *deus* verus auxiliator est. PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 7, 5 deum belli auxiliatorem sperans futurum. in Os. 11, 5—7. PS. CYPR. abus. 6 in actibus suis auxiliatorem habere dominum dominorum. AVELL. p. 624, 7 quo auctore bona cuncta credimus incipi, eodem celeriter auxiliatore compleri. PROSP. c. coll. 19 testis patientiae eius (*Iob*), non auxiliator fuit *deus*. CASSIOD. hist. 1, 5 p. 889ᴬ *deo* duce atque auxiliatore. 5, 21 p. 1001ᶜ qui (*deus*) et tui regni protector tuaeque salutis auxiliator est. PASS. Tarach. 2 ubi est auxiliator tuus?

synonyma et iuxta posita; adiutor, amicus, defensor, dux, fautor, fortitudo, opifer, propitius, protector, subveniens, virtus. *opposita*: adversarius, auctor, oppugnator, testis.

fem. **auxiliātrīx,** -īcis. GRAMM. suppl. p. 299, 16. 301, 6. CHALC. transl. p. 44ᶜ si ad hunc statum accedat auxiliatrix (ξυνεπιλαμβάνηται) eruditionis honestae moderationisque diligentia. comm. 54 rationabilis mundi anima ..., dissolubilium rerum auxiliatrix et patrona. 187 iusta iracundia comitem se et auxiliatricem rationi praebet. AVSON. rhop. 21 lux verbo inducta, peccantibus auxiliatrix. SCHOL. Pers. prol. 1 (= MYTHOGR. 2, 113) virtus auxiliatrice sapientia omnes terrores vincit. CASSIOD. var. 2, 40, 3 odia convertit ad auxiliatricem gratiam. 6, 19, 1 auxiliatrix medicina. NEPOTIAN. 6, 4 obtinuit a multitudine auxiliatrice, ut ad litus deduceretur.

auxiliātus, -ūs *m. ab* auxilior. *i. q. auxilium.* LVCR. 5, 1040 *alituum genus* a pinnis tremulum petere auxiliatum (NON. p. 74 auxiliatum ut subpetiatum. GLOSS. V 638, 14 auxiliatum adiuvatum. *cf.* DICT. 3, 15 *p. 1617, 22*) [ARNOB. nat. 1, 44 *pro* auxiliaribus *vix recte Zink coni.* auxiliatibus.]

auxilior, -ātus sum, -ārī *ab* auxilium. *activam verbi formam testantur*: DIOM. gramm. I 400, 18. 401, 2 *et* PRISC. gramm. II 392, 10 apud vetustissimos (*cf.* 393, 9 superiorum omnium usus tam apud Caprum quam Plinium et Probum invenis), *qui affert* GRACCH. or. frg. Diom. gramm. I 401, 2 auxiliem. *medii aevi videtur esse titulus* CORP. V 7792 hoc te petimus XPE ut auxiliare digneris tuae .... *passivam notionem testatur*: PRISC. gramm. II 567, 17 inveniuntur apud antiquissimos participia praeteriti temporis tam activam quam passivam significationem habentia ...: auxilior auxiliatus βοηθήσας καὶ βοηθηθείς. *cf.* II 379, 4 'auxilior te' et 'a te'. *sed praes. formae passivae notionis nusquam leguntur, part. perf. tali significatione reperimus*: LVCIL. 1154 VITR. 5, 8, 2. PS. ASPER gramm. suppl. 51, 4 auxilior *inter* verba communia *ponit.* *supinum v. p. 1617, 23.* auxiliarier: PLAVT. Trin. 377 TER. Haut. 923 Ad. 273 ARGVM. Plaut. Asin. 1. *cf.* GLOSS. *p. 1617, 1.* *cotidiani sermonis vox quippe quae perraro tam a poetis quam a scriptoribus usurpetur* (*singulis locis* PLAVT. ARGVM. Plaut. PACVV. LVCIL. GRACCH. RHET. Her. CIC. epist. SALL. OV. SIL., *binis* TER. AVG. civ. (*ex* VVLG.), *ternis* CAES. VITR. STAT.), *nec non medicorum* (PLIN. nat. 53ᵗⁱᵉˢ, *sed tamen deest apud* CELS.).

i. q. auxilium, opem ferre, adiuvare, haud raro de auxilio

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

militari: GLOSS. V 530,43 auxiliarier (-liantes *trad.*) auxiliari subvenire. *adiungitur plerumque dat. personae, hic illic abl. instr. vel praep.* per (SIDON.), *nec non praep.* contra, adversus. *singulariter genet. adiungitur in* VVLG., *cf. infra l. 58 sq.*

de hominibus: PLAVT. Trin. 377 neque commodius ullo pacto ei poteris auxiliarier. ARGVM. Plaut. Asin. 1 amanti argento filio auxiliarier ... volt senex. PACVV. trag. 365 solatur auxiliatur hortaturque me. TER. Haut. 923 flagitiumst ... tibi non posse te (*om. A*) auxiliarier. Ad. 273 ut ... omnes ... tibi nihil possent auxiliarier. LVCIL. 1154 a me auxiliatus siet (siest *codd.*). GRACCH. or. frg. Diom. gramm. I 401,2 quibus ego primus quo modo auxiliem. CIC. epist. 5, 4, 2 mihi neque magistratum neque senatum neque populum. CAES. Gall. 4, 29, 2 nostris facultas ... auxiliandi dabatur. 7, 25, 1 adire apertos ad auxiliandum. 7, 50, 6 conantibus auxiliari suis. VITR. 10, 16, 6 patriae. PLIN. nat. 2, 54 in luna (*sc. deficiente*) veneficia arguente mortalitate et ob id crepitu dissono auxiliante (*cf. l. 76*). SIL. 15, 555 serus deletae ... auxiliabere Romae. ITALA Is. 63, 5 (Hier. epist. 100, 11) respexi, et non erat, qui auxiliaretur (*καὶ οὐκ ἦν βοηθός*, VVLG. et non erat auxiliator). LACT. inst. 6, 11, 5 num putent hominis esse non auxiliari. IVST. 6, 4, 3 Atheniensibus auxiliantibus (35, 2, 2 Cretensibus. 38, 1, 8 finitimis regibus PANEG. 8, 3 p. 182 pedestribus ⟨et⟩ equitum copiis. ORIGO Const. 5, 27 Gothis). DICT. 3, 15 regina ... auxiliatum Priamo adventaverat (*cf.* NON. *et* GLOSS. *p. 1616, 61*). SCHOL. Germ. Bas. p. 70, 2 ceteris hominibus auxiliandi (-dae *trad.*) gratia egregios ... labores perpessus Theseus. VVLG. Ios. 10, 33 ascendit Horam ..., ut auxiliaretur (*βοηθήσων*) Lachis. II reg. 10, 11 auxiliabor tibi (*ἐσόμεθα τοῦ σῶσαί σε*). IV reg. 14, 26 non esset, qui auxiliaretur (*ὁ βοηθῶν*) Israel. I par. 12, 17 *et* 22 veniebant ad David ad auxiliandum ei (*εἰς δύναμιν μεγάλην*). psalm. 88, 44 non es auxiliatus ei (*οὐκ ἀντελάβου αὐτοῦ*) in bello (*affert* AVG. civ. 17, 10. ITALA Veron. opitulatus). Is. 30, 7 Aegyptus ... frustra et vane auxiliabitur (*ὠφελήσουσιν ὑμᾶς*. HIER. in Is. p. 404 *versionem LXX sic reddit*: Aegyptii inania et vacua proderunt vobis). 41, 6 unusquisque proximo suo auxiliabitur (*βοηθῆσαι*. *LXX apud* HIER. in Is. p. 496 iudicans unusquisque proximo suo auxiliari). Dan. 11, 45 nemo auxiliabitur ei (*οὐκ ἔστιν ὁ ῥυόμενος αὐτόν*). Hebr. 2, 18 potens est *Iesus* et eis, qui tentantur, auxiliari (*βοηθῆσαι*. ITALA cod. d. adiuvare). CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 236 quoniam auxiliarentur quidam maculatis hominibus. SIDON. epist. 9, 16, 3 vers. 80 patronorum reliquos ... duros mihi per labores auxiliatos. IORD. Get. 36, 188 auxiliamini ... rei publicae. *de bestiis*: PLIN. nat. 8, 40 fuga sibi auxiliari *feram bonasum*. 9, 84 percussae tridente feminae *mares saepiarum* auxiliantur. 10, 22 contra naturam eius (*accipitris*) auxiliantes *columbae* sibi. 10, 39 accipiter *noctuis*. 10, 205 contra auxiliantur *corvi aesaloni avi* velut adversus communem hostem (*sc. vulpem*). *de deis*: ARNOB. nat. 1, 48 non inquiro, non exigo, quis deus aut quo tempore cui fuerit auxiliatus. PS. APVL. Ascl. 38 subvenientes humanis amica quasi cognatione *dei* auxiliantur. AVSON. 428 Iunonem ac Minervam Graecis auxiliari volentes. 434 Neptunus ... fortunam ... Graecorum promptius auxiliando restituit. SCHOL. Germ. Bas. p. 69, 10 unde mortalibus auxiliantes prospicere possent (*sc. Castor et Pollux*). 69, 12. VVLG. II par. 28, 22 dii regum Syriae auxiliantur eis (*κατισχύσουσιν αὐτούς*). *de deo Iudaeorum et Christianorum*: ARNOB. nat. 2, 76 nobis in huiusmodi casibus minime auxiliatur deus. VVLG. I reg. 7, 12 huc usque auxiliatus est (*ἐβοήθησεν*) nobis dominus. II par. 14, 11 domine, non est apud te ulla distantia, utrum in paucis auxilieris (*σώζειν*) an in pluribus. 18, 31 (*ἔσωσεν*). 26, 15. Is. 41, 10 *et* 14 auxiliatus sum tui (*ἐβοήθησά σοι. cf.* HIER. in Is. p. 498). 49, 8 auxiliatus sum tui (*ἐβοήθησά σοι; cf.* HIER. epist. 121, 7 tui. 108, 18^{a} tibi). VVLG. psalm. 88, 22 manus ... mea auxiliabitur ei (*David*; *κατισχύσει αὐτόν. affert* AVG. civ. 17, 9). AVG. serm. ed. Mai 61, 4 deo auxiliante (PS. AVG. serm. 253, 3. SACR. Leon. p. 446 quod ... te auxiliante servetur. GENNAD. vir. ill. 17 domino. PAVL. PELL. 375 deo. CASSIOD. var. 3, 16, 2. 3, 25, 2 COD. Iust. 1, 27, 1, 10. *ibid.* 21 BENED. reg. 1 INSCR. Rossi II p. 8 n. 14). AVG. in psalm. 62, 6 *angeli* iussu domini auxiliantur nobis. SACR. Leon. p. 356 auxiliare dne̅ plebi tuae. p. 359 temporibus nostris. PASS. Tarach. 2 *ter*. GLOSS. V 546, 1 auxiliare ⟨tuo?⟩ rerum pater optime (-mo *trad.*) se⟨rvo⟩, ut parere queam principi⟨s⟩ imperii⟨s⟩. *de rebus*: RHET. Her. 4, 27, 37 nihil Numantinis vires corporis auxiliatae sunt. SALL. Iug. 24, 3 neque mihi Micipsae patris mei beneficia neque vostra decreta auxiliantur. VITR. 5, 8, 2 consonantes sunt *loci*, in quibus ab imis auxiliata (*i. aucta*) *vox* cum incremento scandens egrediatur ad aures. 10, 3, 8 pars iugi longior ... inbecilliori auxiliatur iumento. PLIN. nat. 18, 293 *fumus* e paleis et contra nebulas auxiliatur. STAT. Theb. 6, 686 procul auxiliantia (*sc. Lunae deficienti*) gentes aera crepant (*cf.* PLIN. nat. 2, 54 *supra l. 15*). DECL. in Catil. 47 nec Spu. Maelio favor amplissimus nec Gracchis avi sui Scipionis ... memoria nec Manlio celeberrima gloria Capitolii liberati nec Druso sanctissimi sui penates nec Saturnino vis sacrosanctae dignitatis auxiliata est. VVLG. psalm. 88, 22 *v. supra l. 60*. Is. 63, 5 indignatio mea ipsa auxiliata est mihi (*ὁ θυμός μου ἐπέστη. quod vertit* HIER. in Is. p. 748 et furor meus advenit). CLAVD. 5, 15 non arma mihi, non principis ullus auxiliatur amor. AVG. immort. 1, 1 nec corpus intelligit nec animus auxiliante corpore intelligit. BOETH. herm. sec. 6, 14 p. 486, 25 nisi illa quoque *propositio* ei *propositioni* auxilietur, quae. mus. 1, 2 p. 188, 22 quicquid illud est (*sc. in mundi musica*), aut suos affert fructus aut aliis auxiliatur ut afferant. ENNOD. dict. 22, 12 p. 496, 23 auxiliante veritate. CARM. epigr. 1262, 2 tibi ... contigit ... cunctis auxilians bonitas. 779, 6 in Chr(ist)o vivens auxiliante loco.

speciatim medicorum in sermone i. q. mederi: *de medicorum arte*: OV. Pont. 1, 3, 24 nec formidatis auxiliatur *medicina* aquis. STAT. silv. 5, 1, 159 nil ars operosa medentum auxiliata malis. *de medicis*: PLIN. nat. 7, 123 discipulos ... ad auxiliandum circa urbes *Hippocrates* dimisit. 27, 124 huius ... semine auxiliantur *medici* contra scorpionum ... ictus. TERT. scorp. 5 quasi de perverso auxiliatur *medicus* per ea subveniens, per quae laboratur. *de medicamentis*: PLIN. nat. 13, 125 quibusdam ... morbis auxiliari dicunt medici permixtam *thapsiam* aliis. 19, 180 adversus urucas et (= *etiam*) cancrum. 20, 10 semen ... tritum potumque in vino tussientibus auxiliatur (20, 94 contra serpentes. 21, 132. 24, 108 contra scorpiones). 20, 112 *apium* membrorum epiphoris ... mire. 20, 232 radix .. dentibus. 21, 182 percussis. 22, 21 inflationibus. 22, 140 et faba auxiliatur. 23, 53 in pestilentia quoque ac peregrinationibus vim magnam auxiliandi habere dicitur *vinum bion*. 24, 180 draconum morsibus. 25, 65 unice. 25, 123. 26, 29. 27, 6. 87. 142. 28, 3 quae in ipsis (*animalibus*) auxilientur, indicari. 28, 69 contra mala medicamenta omnia auxiliari ... matutinis (*sc. horis*) suam cuique *urinam* instillatam in pedem. 28, 102 cor in cibo potuve sumptum omnibus doloribus corporum. 28, 105 ossa ... suffitu podagricis. 28, 155. 160. 212. 232. 29, 4 liberatos morbis scribere in templo eius dei (*sc. Aesculapii*), quid auxiliatum esset. 29, 71. 81. 94. 30, 35. 73. 31, 4 nusquam ... largius quam in Baiano sinu nec pluribus auxiliandi generibus *aquae erumpunt*. 31, 98 adversus serpentium morsus *sal* cum origano ... auxiliatur. 32, 24. 31. 33 et contra serpentium ... venena auxiliatur sanguis testudinum. 32, 35 praeclare. 32, 44. 52. 131. 36, 202 pestilentiae ... ignes si fiant multifariam auxiliari certum est. 37, 145 contra effascinationes auxiliari eam (*antipathen*) Magi volunt. STAT. Ach. 2, 159 auxiliantia morbis gramina. CASS. FEL. 51 alium ... mirabiliter colicis auxiliatur.

synonyma: (adesse), adiuvare, (adsistere, adstare, auxilium ferre *sim.*, iuvare), mederi, (opem ferre), opitulari, prodesse, prospicere, subvenire, (succurrere, subpetiari). *opposita*: (nocere, obesse, obstare, officere).

compositum: inauxiliatus.

auxilium, -ī *n.* [*cf. esse videtur c.* augere. *Th.*]. VARRO ling. 5, 90 auxilium appellatum ab auctu, cum accesserant ei qui adiumento essent alienigenae. NOT. Tir. 39, 32 NOT. Bern. p. 13^{a}. CORP. 1008 (= VI 25369), 6 auxsilium. V 8745 (*Diocletiani aetate vel postea*) ausiliun. INSCR. Hisp. christ. 108 (*Baeticae, saec. VI vel VII*) ausilium. *genet. saepius* auxili: PLAVT. Amph. 157 Cas. 623 Epid. 82 Pseud. 61 ENN. trag. 142 COM. pall. inc. 98 TER. Ad. 300 HOR. epod. 1, 21 *al. apud Ciceronem aliosque qui utuntur clausulis metricis saepius vel contra codices* auxili *aut scribendum aut certe pronuntiandum, cf. ex. gr.* CIC. Quinct. 65 auxilii causa = – ∪ – – –; *alia apud Wolff, de clausulis Ciceronianis p. 662.* auxilii *in versu* OV. Pont. 2, 7, 50 *al.* CORP. XI 816 (*aet. Antoninorum*) auxilís. PAPYR. Oxyrhynch. Grenfell-Hunt I n. 30^{v}, 9 auxilieis. SEN. epist. 108, 33 ⟨opem⟩ apud antiquos non tantum auxilium significasse, sed operam. DIFF. gramm. VII 526, 22 subsidium quod subest deficientibus, praesidium imponitur, auxilium repentinum est. ita subsidium ad secundos casus praeparatur, praesidium ad custodiam collocatur, auxilium ut prosit ex insperato venit. DIFF. gramm. suppl. 275, 12 auxilium laborantibus mittitur, praesidium praeparatur, subsidium servatur, ut, cum exegerit necessitas, detur. ISID. diff. 1, 428 praesidium est aliquo loco utili positum, auxilium quod ab exteris datur, subsidium quod postea subvenit. *similiter* DIFF. ed. Beck p. 40, 110.

vox cum a poetis tum a scriptoribus passim usurpata, quippe qua medicorum et ICTORUM *nec non militaris sermo technice utatur, neque tamen a romanicis linguis recepta. legimus singulis locis apud* LVCIL. TIB. SEN. contr. exc. MELAM MART. FRONTONEM GAIVM inst. ITIN. Silv., *binis apud* VARRONEM ling. CATVLL. HOR. PROP. MANIL. TERT. Vind. I, *ternis* LVCR. RVT. LVP. VELL. COLVM. IVV. COMM., *quaternis* PETRON. FRONTIN. aq., *quinque* VITR., *omnino non legimus in* ASCON. PERS. *inde a* CAES. *delectum dedi.*

I *quodvis* ***adiumentum*** *sive persona (homines, dei, bestiae) agendo vel dicendo sive res ('Hilfsmittel') concreta vel abstracta praestat. saepissime numerus singularis, rarius pluralis.* GLOSS. *βοήθεια*. II 442, 14 *συμμαχία*. 308, 57 *ἐπικουρία*: adminiculum auxilium. 258, 24 *βοήθεια*: hoc adminiculum, hoc auxilium, adiumentum, hoc subsidium, hoc adiutorium, opitulatio, praesidium, intercessio, haec opes. IV 312, 52 opem, adiutorium. V 263, 68/67 auxilia adiumenta. V 269, 57 auxiliis praesidiis. PLAVT. Amph. 157 neque in ero quicquam auxili *mihi*. Epid. 82 nisi quid tibi in tete auxili est, absumptus es. Pseud. 61 mihi in te. CIC. or. frg. A IX 6 in me tibi parum. CAES. Gall. 1, 31, 14 nisi quid in Caesare populoque Romano sit auxilii. SALL. Catil. 40, 3 in eo ... nihil. Iug. 53, 3 in elephantis. LIV. (9^{ies}) 6, 17, 5 in uno omnibus satis. 26, 16, 13

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nihil in Hannibale ... ad receptos tuendos. 37, 32, 5 plus in armis et virtute quam in moenibus. PAVL. FEST. p. 108. SEN. epist. 90, 20 in qua (*veste*) non dico nullum corpori auxilium, sed nullum pudori est. TAC. hist. 1, 33 praeclarum in servis. ann. 5, 8 in fratrum constantia. 15, 51 nec leve ... in classe. OPTAT. 6, 4 p. 151 in mitella ... non castitatis. VEG. mil. 4, 25 in hoc casu unum oppidanis. VVLG. Iob 6, 13. Os. 13, 9 (τίς βοηθήσει;). PLAVT. Amph. 870 Alcumenae ... veni ut auxilium feram. 877 in tempore. 1093 invocat deos immortales, ut sibi auxilium ferant. Capt. 908 Curc. 696. Rud. 68 tetuli ei (et *codd., sc. virgini*) auxilium et lenoni exitium simul. 893. Stich. 329 propere. ENN. trag. 27. TER. Andr. 142 vitae ... tulit (attulit *DB²*). Ad. 155 ACC. trag. 116 LVCIL. 775. CIC. Quinct. 33 versabantur *ingenia* in salute atque auxilio ferendo. Verr. 3, 9 opem auxiliumque. Catil. 2, 19 urbi contra tantam vim sceleris. 3, 18 Flacc. 106. Sull. 82 hominibus ... nihil a se adiumenti, nihil opis, nihil auxilii. dom. 27 meae saluti. prov. 12 de orat. 2, 200 rep. 1, 9 leg. 3, 22 POMP. Cic. Att. 8, 11ᶜ. LVCR. 3, 1064 tectis ... ardentibus. CAES. Gall. 1, 13, 5 suis *al.* civ. 1, 70, 2 *al.* HIRT. Gall. 8, 27, 1. 8, 28, 3 BELL. Alex. 1, 5 *al.* BELL. Afr. 39, 4 *al.* VERG. Aen. 2, 344. HOR. epod. 1, 21 auxili latura *avis* plus praesentibus *pullis*. OV. epist. 5, 154 met. 2, 580. 4, 693 fast. 2, 470. 5, 136. 249 Pont. 1, 3, 4. 2, 6, 20. 2, 7, 50 auxilii misero nil ... illa (*vita prior*) mihi. 4, 1, 26 clementia. LIV. 21, 51, 5 collegae. 40, 47, 8 circumsessae urbi. 42, 13, 8 Byzantiis adversus foedus. *al.* POMP. TROG. Iust. 38, 5, 3 PAVL. FEST. p. 85. VAL. MAX. 1, 7 ext. 10 vitae suae. PHAEDR. 4, 4, 7. 4, 19, 1 OCTAVIA 134. 353 COLVM. 10, 399 *v. p. 1631, 13.* LVCAN. 9, 665 harpen ... auxilium volucri Pallas tulit ... fratri (*i. Perseo*). PLIN. nat. 14, 88. SIL. 2, 482 fer (*Hercules adloquitur Fidem*) caelo (*i. de caelo*). 12, 166 HOMER. 419. 690. MART. 10, 85, 8 domino mersa carina. QVINT. inst. 3, 8, 12. decl. 388 p. 437, 7 laboranti. TAC. ann. 3, 41 PLIN. epist. 1, 23, 3. 6, 16, 9. EDICT. imp. Hadr. dig. 29, 5, 1, 28 servi ... dominis suis; *bis.* VLP. dig. 29, 5, 1, 29. 34 *bis.* 35 *bis.* 36. 29, 5, 3, 4. PAPIN. dig. 6, 1, 63 praetor. 40, 1, 20, 2. VLP. dig. 1, 18, 7 praeses ... adversus detractantem competenti remedio deformitati. PAVL. sent. 3, 5, 7. MOD. dig. 29, 5, 19 familia *domino.* APVL. met. 4, 3. 4, 20 celatum. *al.* COMM. apol. 894 CAPITOL. Aur. 23, 3. FIRM. err. 12, 8 Troianis ... Iuppiter. IVST. 4, 3, 1 *al.* EVTR. 1, 11, 1 *al.* AMM. 16, 7, 1 *al.* LIV. perioch. 12 ORIGO Const. 6, 31 VEG. mil. 3 praef. p. 65, 4 VVLG. iud. 20, 14 Iob 30, 13. Bar. 6, 57 (βοηθήσωσι). I Macc. 8, 25 (συμμαχήσει). 10, 47. 15, 19 II Macc. 3, 28. 6, 11. 8, 8 regis negotiis (ἐπιβοηθεῖν). 11, 7 HIER. epist. 133, 13. RVFIN. hist. 4, 6, 2 longa obscuritate damnatis ... lucis auxilium. AVG. civ. 3, 20 dii Romani. LIV. 36, 39, 6 eas inter se gentes mutua ex propinquo ferre auxilia. IVST. 37, 1, 2. 38, 10, 8.

PLAVT. Amph. 1064 Alcumena, adest auxilium, ne time (LIV. 3, 28, 4. VVLG. II Macc. 15, 7 sibi a domino; ἀντιλήψεως τεύξεσθαι). Capt. 517 nunc spes opes auxiliaque a me segregant spernuntque se. Cist. 671 neque unde auxilium expetam habeo (TER. Andr. 319 spem salutem auxilium consilium. CIC. Manil. 30 ab hoc ... absente *Italia.* Balb. 16 communi saluti. Tusc. 2, 19. SIDON. carm. 23, 49 naturae). Epid. 117 quid te ... retulit beneficum esse oratione, si ad rem auxilium emortuom est? 354 ut ... tibi ... auxilium apparetur inveni. 660 adfer domum auxilium mihi (TER. Ad. 300 auxili nihil. CIC. leg. 3, 16. VERG. Aen. 8, 201 attulit et nobis ... aetas auxilium adventumque dei. LIV. 24, 33, 5 SEN. benef. 6, 14, 4. CIC. Flacc. 102 salutis auxilia ad me et ad senatum). Epid. 677 auxilia mi et suppetiae sunt domi (*imago a re militari tracta*). Mil. 220 arripe operam auxiliumque ad hanc rem. Persa 83 quoius mi auxilio est opus (CIC. Pis. 18 suo mihi. 19 mihi ... et consulis et senatus. PVBLIL. D 2 SALL. or. Phil. 19. NEP. Milt. 4, 3 quam celerrimo. OV. Pont. 4, 3, 8 tuo. LIV. 2, 55, 7. 4, 32, 11 equestri. 5, 8, 10 SEN. benef. 5, 20, 7 VAL. FL. 5, 633. *nota*: AETNA 216 opus auxilium est *flammae*, ut pellat corpora). Pers. 495 bene dictis tuis bene facta aures meae auxilium exposcunt. Pseud. 105 me ... tibi inventurum esse auxilium argentarium (SEN. epist. 82, 23 quod ... inbecillitati humanae? 98, 11 PETRON. 92 TERT. idol. 4). Pseud. 905 quemquam ... esse auxilio adiutum (Rud. 258 aliquo. LIV. 1, 30, 7 publico ... nullo. VAL. MAX. 1, 8, 6 quo *auxilio* adiuvit *Mars* victoriam Romanorum. VVLG. act. 26, 22 dei; ἐπικουρίας ... τυχών. HIER. epist. 133, 4. AVG. civ. 20, 1 divino. SACR. Leon. p. 373 necessario fragilitatis. APVL. Plat. 1, 3 nec pugnare inter se tantummodo, sed etiam mutuis adiuvare auxiliis *partes philosophiae.* mund. 20 *litteras*). Rud. 642 tui indigentes auxili (LIV. 29, 35, 9 VLP. dig. 11, 1, 11, 8. 14, 1, 1, 18. 27, 6, 3 HIER. epist. 81, 1. 92, 3. 133, 5. LIV. 2, 34, 3 adeo finitimorum odia longinquis coegerant indigere auxiliis. VITR. 10, 16, 2). ENN. trag. 314 auxilium et vestras manus peto. TER. Phorm. 729 unde [mihi *om. AEF*]. CIC. Quinct. 29 certum *a tribunis.* 63 S. Rosc. 29. div. in Caec. 4 opem a me atque auxilium. 11 Verr. 2, 16. 136. 138. 4, 72. 5, 71. 138. Cluent. 67 capiti ac fortunis suis. Flacc. 4. Sest. 25 a consulibus atque a summo imperio. or. frg. A VII 2 ab Iove Optimo Maximo ceterisque dis deabusque omnibus. orat. 141 *iuris scientia* ab eloquentia. Tusc. 3, 6 *philosophiae.* Att. 9, 10, 3 epist. 5, 4, 1 CAES. Gall. 1, 32, 1. 4, 8, 3. 6, 12, 5. 7, 59, 6 ab animi virtute. civ. 3, 9, 5. HIRT. Gall. 8, 4, 2 legatos mittunt auxilium petitum. SALL. Catil. 34, 1 frustra. 44, 5 Iug. 14, 3. 6. 107, 1 NEP. Milt. 4, 3 Att. 10, 5 VERG. Aen. 8, 10. 12, 378 ducto mucrone. OV. met. 5, 178 ab hoste. 7, 507. 14, 461. 15, 630 caeleste. fast. 4, 887. LIV. (*14ⁱᵉˢ*) 3, 18, 3 ab Roma. 5, 33, 1 ab Clusinis ... adversus Gallos. 8, 1, 10 in bello. VAL. MAX. 2, 7, 8. 2, 10, 4. 5, 1, 1ᶠ. PHAEDR. 4, 4, 4 sonipes ... hominis. LVCAN. 8, 418. PLIN. nat. 8, 218 militare a divo Augusto. VAL. FL. 5, 555. HOMER. 907 divini fluminis. QVINT. inst. 11, 1, 49 decl. 329 p. 296, 18 IVV. 15, 150 TAC. ann. 14, 32 SVET. Iul. 30 APVL. met. 5, 30 PS. CATO dist. 4, 13 PORPH. Hor. ars 95 IVST. 2, 4, 27. 2, 9, 8 EVTR. 2, 21, 4 LIV. perioch. 31 AMBR. Hel. 1, 1 VVLG. I Esdr. 8, 22. Iudith 6, 21 a deo Israel; ἐπεκαλέσαντο ... εἰς βοήθειαν. AVG. civ. 4, 23. CIC. Tusc. 4, 84 omnia adiumenta et auxilia ... bene beateque vivendi. off. 2, 13 ab hominibus harum rerum. QVINT. inst. 12 praef. 3 maiora sibi ... ex ipsis sapientiae penetralibus. ACC. trag. 427 egone auxilio motus temere ut hosti me ... offeram? (TRAG. inc. 247 nil fraterni nominis sollemne auxilium ... movet?). LVCIL. 774 hac re mihi opem atque auxilium offeras (CIC. Verr. 5, 107. LIV. 31, 25, 8 adversus Lacedaemonios. 34, 23, 3. 44, 26, 2 VAL. MAX. 1, 8, 6). VARRO frg. Prisc. gramm. II 38, 3 (= 568, 4) tribunicio auxilio adminiculati. RHET. Her. 4, 39, 51 filii ... privati patris auxilio (BELL. Hisp. 24, 5 omni. NEP. Epam. 6, 4 sociorum. HIER. epist. 96, 9 dei). CIC. Quinct. 18 cuius auxilium sibi paratum putabat (Q. CIC. pet. 22. BELL. Afr. 88, 6 aliquid sibi ex ea re. SEN. dial. 11, 17, 4 contra fortunam, *opp.* proferendum. TRYPH. dig. 4, 4, 37 pr. auxilium in integrum restitutionis exsecutionibus poenarum. SCAEV. dig. 4, 4, 39, 1 promptum. SALL. Catil. 52, 29 auxilia deorum. or. Lep. 7). CIC. S. Rosc. 116 auxilium sibi se putat adiunxisse (Catil. 3, 12 omnium tibi auxilia). Verr. 5, 81 neque ullum adventicium ... requiratur (6, 172 Sull. 15 Vatin. 8. HIER. epist. 133, 6 dei. PHAEDR. 1, 31, 2 auxilia dum requirit, exitium invenit). Verr. 6, 50 minuisti auxilia populi Romani (Mur. 84 *opp.* comparanda. Planc. 90 imminuta. Balb. 25). Verr. 6, 60 habetis unius civitatis firmum auxilium amissum ac venditum pretio (TAC. ann. 13, 17. PAPIN. dig. 46, 3, 95, 2 exceptionis). Verr. 6, 172 iura, commoda, auxilia, totam denique libertatem in vestris sententiis versari. Manil. 12 civitates ... vestrum auxilium exspectare (CAES. Gall. 6, 8, 1 Germanorum [-lia *recc.*]. LIV. 36, 5, 7. FIRM. err. 29, 4 a deo. SVLP. SEV. chron. 2, 15, 10). CIC. Cluent. 4 vestri auxilii est, iudices, huius innocentiae ... subvenire (QVINT. inst. 9, 3, 81). Rab. perd. 2 ut illud summum auxilium maiestatis atque imperii ... de re publica tolleretur (Vatin. 21 sublato). 3 cuncta auxilia rei publicae labefactari convellique. 5 *deorum* ope et auxilio multo magis haec res publica quam ratione hominum et consilio gubernatur. 9 *pars* consulis auxilium implorat et flagitat. dom. 12. 26. 30 Italiae totius. Pis. 34 de orat. 2, 144 Att. 8, 3, 7. CAES. Gall. 1, 31, 7 a populo Romano. 1, 32, 4 civ. 1, 1, 4 VERG. Aen. 4, 617. LIV. (*8ⁱᵉˢ*) 3, 58, 5 plebis fidem atque auxilium. 4, 9, 1 prope eversae urbi. 34, 23, 2 imploratos auxilium (*del. Vossius*) adversus Philippum tulisse *Graecos* opem. VAL. MAX. (*7ⁱᵉˢ*) 1, 7 ext. 4 regium. 4, 2, 7 litteris. SEN. epist. 48, 8 perditae vitae periturae que ... aliquod. PLIN. epist. 9, 13, 19 FLOR. epit. 2, 7, 4 FRONTO p. 126, 4 APVL. met. 6, 27. IVL. dig. 4, 4, 41 praetoris. *al. apud* ICTOS. DICT. 5, 13 ab deorum aris ... vitae. AMM. 23, 2, 1. 27, 7, 5 iuris. ORIGO Const. 6, 31. AVG. c. acad. 2, 1, 1 divinum. SVLP. SEV. chron. 1, 24, 6. 2, 15, 14 dial. 3, 14, 3. CIC. Catil. 2, 29 *dei* suo numine atque auxilio sua templa ... defendunt (Planc. 73 meos liberos et uxorem ... tuis opibus auxilioque. LIV. 30, 3, 3 auxilio vestro in dubiis rebus defensi. PAPIN. dig. 46, 1, 51, 4 aetatis actor. SVLP. SEV. chron. 1, 24, 5 muliebri). CIC. Mur. 82 consulari auctoritate et auxilio spoliatam vim tribuniciam (p. red. in. sen. 10 me ... omni. CAES. Gall. 7, 77, 9 [*in dh*, exspoliare *cet.*]. CIC. Verr. 2, 77 spoliatum auxiliis, pecunia). Mur. 59 valeant haec omnia ... ad auxilium calamitosorum (LIV. 4, 44, 5). 83 ut orbetur auxiliis res publica (TAC. hist. 2, 28). 87 sit *apud vos* auxilium pudori (LIV. 6, 37, 4 ubi imperium penes illos, penes se auxilium tantum sit). Sull. 86 vos, di patrii ..., haec tecta ... vestro numine auxilioque servastis. Flacc. 3 subsidia rei publicae, consilia, auxilia, iura ceciderunt. har. resp. 40 (*loc. corr.*). Vatin. 34 ad auxilium nefarium confugisse (epist. 9, 6, 3 ad bestiarum. LIV. 7, 29, 4 inopes ad opulentiorum. 9, 26, 16. VAL. MAX. 4, 7, 5 dexterae Petroni. 8, 6, 2 servorum. PAPIN. dig. 46, 8, 3, 1 commune. VVLG. Is. 10, 3 [πρὸς τίνα καταφεύξεσθε τοῦ βοηθῆσαι;]. SVLP. SEV. epist. 1, 12 orationis). CIC. Balb. 23 qui nostros duces auxilio laboris, commeatus periculo suo iuverit (top. 71 consilio ... et auxilio. VERG. Aen. 10, 33 OV. met. 9, 781 LIV. 8, 23, 5 MANIL. 1, 359 VAL. FL. 7, 275. TAC. hist. 2, 16 Vitellium Corsorum viribus ..., inani auxilio, etiam si provenisset. QVINT. decl. 323 p. 272, 2. PAPIN. dig. 26, 7, 39, 13 restitutionis. CLAVD. 15, 245. AVG. civ. 4, 7 deorum). CIC. Pis. 64 num ... splendorem tuum ..., consilium, auxilium, auctoritatem ... cuiquam es infimo ... antelaturus? 76 cum ... non studium eius a me alienassent, sed auxilium retardassent. Planc. 86 non auxilium mihi, sed me auxilio defuisse. ego vero fateor me, quod viderim mihi auxilium non deesse, idcirco me illi auxilio pepercisse (87. 89 hisce ego auxiliis salutis meae. BELL. Alex. 10, 5 sibi ... hortandi suos auxilium. LIV. 3, 10, 14 RVT. LVP. 2, 13. SVLP. SEV. chron. 1, 50, 6 divinum. CIC. Phil. 13, 16 Planci ... varia et magna auxilia non desunt. LIV. 23, 9, 7 Hannibali. QVINT. inst. 7, 1, 56 auxilia liberorum innocentibus). CIC. Rab. Post. 41 umbram equitis Romani ... unius amici conservatam auxilio et fide

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Mil. 3 auxilium ... defensioni meae ... pollicentur (CAES. Gall. 4, 19, 1. 6, 23, 7 LIV. 38, 56, 10 QVINT. inst. 10, 7, 1. VLP. dig. 4, 4, 1 pr. hoc edicto praetor). CIC. Marcell. 6 in armis ... auxilia sociorum, classes, commeatus multum iuvant. Phil. 11, 26 *Bruti* auxilium ad Italiam vergere quam ad Asiam maluissemus. ac. 2, 46 auxilia totidem sunt contra comparanda (LIV. 9, 34, 3 adversus *familiam* tribunicium auxilium. SEN. epist. 2, 4 adversus mortem. APVL. apol. 77). CIC. Tusc. 3, 35 qui, ⟨quod⟩ a natura datum est, auxilium extorqueas. VERG. Aen. 2, 691 da ... auxilium, pater (*sc. Iuppiter, sed cf.* augurium *p. 1373, 83*). LIV. 3, 23, 2 reposcere. 6, 29, 1. SEN. Herc. O. 1829 reliquiae *Herculis* auxilium dabunt. LVCAN. 9, 891 miseris serum ... fortuna. VAL. FL. 4, 568 di forsitan ipsi auxilium mentemque. PAVL. dig. 4, 6, 18 restitutionis ... maioribus. VOPISC. Tac. 13, 3. VVLG. II par. 12, 7 pauxillum auxilii (δώσω αὐτοὺς ὡς μικρὸν εἰς σωτηρίαν). psalm. 59, 13 (δὸς ἡμῖν βοήθειαν). 107, 13 II Macc. 8, 20. AVG. civ. 22, 22 paucis divinitus ... verae philosophiae contra miserias huius vitae unicum. MAR. VICTOR aleth. 2, 84. GRATT. 439 da (*Vulcane*) fessis ultima rebus auxilia. CIC. Tusc. 3, 44 huic subvenire debemus; quaerit enim auxilium (OV. met. 1, 368 per sacras ... sortes. LIV. 3, 34, 8 tribunicium ... decemviris. 5, 37, 2. VVLG. Nah. 3, 11 ab inimico; στάσιν. HIER. epist. 23, 4 non virgae, id est potentiae saecularis. AVG. civ. 19, 4 *vita* mortis. in psalm. 34 serm. 1, 6 *anima* plerumque a daemonibus. VAL. FL. 7, 325 quae maxima norat auxilia *i. herbas*, ... quaerens. HIER. epist. 133, 6 hominum). CIC. Att. 15, 14, 3 *civitatem* auctoritate et auxilio tuo tectam esse. ad Q. fr. 1, 1, 22 nullum auxilium est (PHAEDR. 3, 16, 9 COLVM. 11, 3, 10. QVINT. inst. 10, 4, 4 nullum erit, si tam tardum fuerit. CAPITOL. Max. Balb. 1, 4 neque in praesenti ullum ..., quo respirare possimus). PVBLIL. Q 26 quam miserum ... est. PROP. 3, 21, 9 unum erit. OV. fast. 6, 444 non est auxilium flere. LIV. 2, 18, 8 neque enim, ut in consulibus ..., alterius (*sc. dictatoris*) auxilium neque ullum usquam nisi in cura parendi. 21, 57, 1 nec quicquam spei aut auxilii esse. 29, 3, 15 nihil. 31, 24, 1 serum ... perditis ⟨rebus⟩ erat. VAL. MAX. 7, 3, 9 aliquanto speciosius Sentii ... ultimae sortis. SEN. benef. 2, 8, 2 auxilium est ..., beneficium non est. *cf.* 2, 19, 1 ferae. nat. 6, 1, 6 quid tibi ...? dial. 2, 19, 4 sapienti aliud ... huic contrarium. CVRT. 4, 3, 10 praecipuum. QVINT. inst. 4, 5, 3 memoriae id maximum (PS. PAVL. NOL. epist. 2, 13 maximum ... ad iustitiam ... est inplere divinis eloquiis animum). TAC. hist. 3, 30 quod defensoribus. PAPIN. dig. 46, 3, 95, 3 restitutionis fideiussori ... salvum. VLP. dig. 4, 6, 17, 1 praetoris ... necessarium (HIER. epist. 133, 7 dei). TREB. trig. tyr. 6, 1. VVLG. psalm. 83, 6 beatus vir, cuius est auxilium (ἡ ἀντίληψις) abs te (HIER. epist. 106, 54). I Macc. 16, 3 auxilium ... de caelo vobiscum sit. HIER. epist. 133, 7 ubi est ... dei? LIV. 3, 53, 4 quae (*potestas tribunicia provocatioque*) ... auxilia plebis fuerant. 40, 25, 9 haec sera futura. IVST. 22, 5, 4 domi ea sola ... esse, quae patriae vires subministrent. CIC. ad Q. fr. 1, 1, 22 tot magistratus, tot auxilia, tanta ⟨populi⟩ vis. epist. 2, 17, 6 eguisse auxilio meo. SALL. Catil. 1, 7 (-lii Schol. Bern. Verg. georg. 2, 28). VERG. Aen. 2, 521 non tali ... tempus. OV. met. 13, 71 LIV. 7, 25, 5. 7, 35, 4 RVT. LVP. 1, 10 QVINT. inst. 12, 3, 2. FRONTIN. aq. 12 quotiens siccitates egerent (ag- *c*) auxilio. 119 opera ... magno. TAC. Agr. 26. INST. Iust. 1, 25, 13 alieno ... in rebus suis administrandis. LIV. 37, 39, 11 laevum cornu non egere videbatur obiectis talibus (ñ verebatur obiectis talibus *BΦ*, non videbatur egere talibus *M*) auxiliis. CAES. Gall. 6, 11, 4 ne quis ex plebe contra potentiorem auxilii egeret. SALL. Iug. 14, 23. 31, 29 LIV. 3, 52, 9. CIC. epist. 5, 2, 10 tuo atque exercitus tui auxilio ... utendum fuisse. CAES. Gall. 1, 44, 9 populi Romani. OV. fast. 6, 752 LIV. 31, 36, 4 VAL. MAX. 6, 2, 5 SEN. dial. 9, 3, 1. LVCAN. 4, 607 virtus non usa cadendi. QVINT. inst. 6, 5, 9 legis. GRAN. LIC. p. 38 pugionis. IVLIAN. dig. 8, 5, 16 utroque. GAIVS dig. 4, 4, 12 senatus consulti. MARCELL. dig. 49, 1, 15 appellationis. TRYPH. dig. 23, 2, 67, 6 praetoriae iurisdictionis. VLP. dig. 14, 3, 11, 1 aetatis. PORPH. Hor. ars 402. CIC. Verr. 6, 60 *sociorum et Latinorum* auxiliis. Balb. 25 Planc. 87. TIB. 1, 8, 24 forma nihil magicis. CIC. epist. 5, 4, 1 ut in te non minus auxilii quam in tuo collega mihi constitutum fuerit. BRVT. Cic. epist. 11, 1, 1 si mediocre auxilium dignitatis nostrae habuissemus (HIRT. Gall. 8, 8, 2 satis auxilii ... ad omnia persequenda. LIV. 2, 54, 9 nihil ... sacratae leges. 2, 55, 3. 34, 12, 4 aliquid. 40, 29, 11. PAPIN. dig. 46, 3, 94, 3 *obligatio* exceptionis. VLP. dig. 40, 5, 26 pr. constitutionum. PAVL. dig. 29, 5, 7 in libertos extraordinarium. 44, 1, 7, 1. VVLG. Esth. 14, 14 nullum. I Macc. 12, 15 de caelo. CIC. Tusc. 2, 4 magna ... auxili⟨a⟩ reliquorum philosophorum disciplinis. PVBLIL. H 6 in adversis. CATVLL. 64, 180 an patris auxilium sperem ...? (SEN. epist. 68, 9 hinc aliquid auxilii. LVCAN. 5, 523 nostrae casae. SIL. 7, 587. FIRM. err. 28, 10 ab inferioribus. VVLG. Is. 30, 2). CATVLL. 68, 66 tale fuit nobis Allius auxilium (CORP. I 1008 = VI 25369 pareret patrono, auxsilium et decus. OV. met. 13, 648 quod ... mihi filius absens auxilium ...? Pont. 1, 9, 26 quantum. 4, 15, 26. SEN. Ag. 743 frater, auxilium Phrygum. 910. PLIN. paneg. 8 te filium sibi, hoc est unicum auxilium fessis rebus, adsumpsit. APVL. Socr. 18 p. 159 Vlixes cum Diomede deligantur veluti consilium et auxilium). PVBLIL. A 4 auxilia humilia firma consensus facit. S 21 sibi primum auxilium eripere (VERG. Aen. 9, 127 his Iuppiter ipse ... solitum. TAC. ann. 13, 16 sibi supremum. IVST. 5, 9, 4 unicum). CAES. Gall. 1, 31, 9 *se* Romam ad senatum venisse auxilium postulatum (TAC. hist. 3, 41 VLP. dig. 4, 4, 3, 4 OPTAT. 3, 1 p. 68 VVLG. iud. 6, 7. II par. 28, 16; βοηθῆσαι. ARNOB. nat. 1, 49 HIER. epist. 72, 3. 76, 3 numquam nostra auxilia). CAES. Gall. 1, 11, 2 legatos ad Caesarem mittunt rogatum auxilium (VERG. Aen. 8, 376 non ullum ... miseris. OV. met. 7, 90. 503. 14, 787 fast. 3, 756 APVL. met. 8, 5 CLAVD. carm. min. 53, 126. AVG. in psalm. 46, 5 ecclesiae. SEN. Phoen. 373 regum auxilia Graiorum). CAES. Gall. 3, 5, 2 si emptione facta extremum auxilium experirentur (LIV. 5, 37, 1 ultima ... auxilia). 3, 15, 2 cum ei rei nullum reperiretur auxilium. 4, 16, 6 id sibi ad (*D², Aldus, om. X*) auxilium spemque (sibi auxilium opemque *Bergk*) reliqui temporis satis futurum (LIV. 6, 18, 10. 10, 5, 8 prope serum auxilium iam paene circumventis. 35, 46, 8 cum Romanorum procul auxilium ... esset. TAC. ann. 1, 14 ubi ... contra rebellis. MELA 2, 75 unde olim his terris. HIER. epist. 38, 2 ubi tum erant auxilia propinquorum? AVELL. p. 98, 10). CAES. Gall. 5, 48, 1 unum communis salutis (-ni -ti *f*, -ni -te *β*) auxilium in celeritate ponebat. 6, 5, 5 haec prius illi detrahenda auxilia (LIV. 31, 33, 3 magna ... duo ... Romanis). civ. 1, 79, 5 tantum ab equitum suorum auxiliis (-io *coni. Madv.*) aberant, ut. 1, 85, 7 *provincia* nullum auxilium desiderarit (SEN. benef. 3, 35, 5 dial. 3, 8, 5 PAPIN. dig. 40, 4, 50, 1. AVG. civ. 18, 1 sui creatoris. SEN. contr. exc. 5, 7 servorum ... auxilia). civ. 2, 22, 1 Massilienses ... auxiliis provinciarum et exercituum desperatis ... sese dedere (3, 11, 4 omnibus. LIV. 2, 27, 8 consulum senatusque auxilio. 40, 33, 2). 3, 9, 3 cives ... ad extremum auxilium descenderunt servosque omnes liberaverunt (LIV. 23, 14, 3 ad ultimum prope desperatae rei publicae. BRVT. Cic. epist. 11, 1, 3 ad novissima auxilia). 3, 10, 9 depositis armis auxiliisque. 3, 16, 5 addit pauca de causa et de copiis auxiliisque suis. HIRT. Gall. 8, 48, 3 suorum invocat fidem atque auxilium (VAL. MAX. 1, 8, 12 SEN. epist. 52, 7 TAC. ann. 1, 75. 15, 59 auxilia libertati). BELL. Afr. 10, 3 neque quicquam solatii (-ium *codd.*) in praesentia neque auxilii (-ium *codd.*) in suorum consilio animum advertebant. 22, 5 auxilium tibi ... efflagitatum (PS. CIC. exil. 10). SALL. Catil. 6, 5 sociis atque amicis auxilia portabant (TAC. ann. 4, 65 auxilium dux. COMM. instr. 1, 21, 8 salutis *iustitia legis*. AVG. civ. 3, 10). SALL. Iug. 44, 2 imperatori ... plus ... sollicitudinis quam ex copia militum auxili aut spei bonae adcedebat (TAC. hist. 2, 43 accessit recens auxilium, Varus Alfenus cum Batavis. AVG. civ. 1, 28 divinum). or. Phil. 13 antea malum publicum occulte, auxilia palam instruebantur. MACER carm. frg. 6 auxilium sacrae veniunt cultoribus ibes (LIV. 3, 5, 15 serum ... post proelium venerant *milites*. 27, 20, 3. 27, 47, 7 TAC. hist. 3, 79. 4, 28. VVLG. psalm. 120, 1 unde. *cf.* HIER. epist. 7, 3. 121, 4. LIV. 9, 27, 13 maius quam pro numero auxilium advenerant fortes viri. *cf.* PLIN. nat. 10, 71. CVRT. 4, 3, 19 legati XXX superveniunt, magis obsessis solacium quam auxilium). VERG. Aen. 1, 358 auxilium ... viae veteres tellure recludit thesauros. 2, 163 omnis spes Danaum ... Palladis auxiliis semper stetit (QVINT. inst. 3, 4, 16 quodam modo mutuis auxiliis omnia). 2, 452 auxilio ... levare viros (4, 538). 3, 146 laborum temptare auxilium (LVCAN. 8, 391 pudendum. STAT. Theb. 11, 471). 7, 504 auxilium vocat et duros conclamat agrestis (SIL. 17, 101. VERG. Aen. 5, 222 frustra ... auxilia). 7, 522 Troia pubes Ascanio auxilium castris effundit apertis (LIV. 30, 32, 3 supremo). OV. epist. 1, 108 erat auxiliis illa (*aetas Telemachi*) tuenda patris (QVINT. inst. 7, 4, 7 factum ... improbabile adsumptis extrinsecus auxiliis). 12, 194 adde fidem dictis auxiliumque refer! ars 3, 260 cum tumet *mare*, auxiliis adsidet ille (*nauta*) suis (*i. gubernaculo*). met. 4, 737 auxilium ... domus servatoremque *Perseum* fatentur. 13, 325 auxilium promittet Achaia Troiae (LIV. 3, 8, 4. VLP. dig. 4, 4, 3, 4 praetor ... minoribus). 15, 649 pars ... negandum non putat auxilium (LIV. 5, 1, 6. HOMER. 972 vires *corpori*). trist. 1, 3, 102 absentem auxilio sublevet usque suo (VVLG. Dan. 11, 34 parvulo). Pont. 2, 9, 36 auxiliis quŏque favente suis. 4, 6, 14 ipsum morte tua concidit auxilium. Ib. 626 auxiliis impediare tuis. NVX 146 auxilium toto spargit (*deus sc. Augustus*) in orbe suum. LIV. 3, 31, 3 pudorem morandi auxilii. 3, 45, 8 tribunicium ... ademistis. 3, 48, 4 nihil usquam auxilii vidit (VVLG. II par. 20, 17 domini; σωτηρίαν). 3, 50, 7 nisi spem ulciscendae mortis eius in auxilio commilitonum habuisset (3, 56, 5). 3, 55, 6 cum plebem ... tribunicio auxilio satis firmasset. 3, 67, 9 auxilium tribunicium, ..., iura oppressa. 4, 25, 12 parto. 4, 42, 4 auxilio *tribunorum* confidere reum. 4, 48, 13 nec se ullam opem cernere aliam usquam praeterquam in tribunicio auxilio. 4, 60, 8 spreto tribunicio (10, 19, 1. CVRT. 9, 1, 16 tam incondito. CLAVD. 21, 236). 5, 48, 6 ecquod auxilium ab dictatore appareret. 6, 38, 3 ad duo ultima auxilia, summum imperium summumque [ad] civem, decurrunt (LACT. inst. 2, 14, 4 daemonum). 6, 38, 6 eversum vestrum ... imperio tutabor. 7, 30, 11 omnibus ... vestrum ... patere. *ibid.* inplorantibus aliis auxilium praestant (MANIL. 3, 144. VLP. dig. 23, 5, 13, 3 *bis*. EVTR. 1, 11, 2. 1, 19 VVLG. Is. 31, 3. SACR. Leon. p. 347 continuum). 8, 24, 7 imbres ... cum interclusissent trifariam exercitum a mutuo inter se auxilio. 8, 34, 1 stabat cum eo ... tribunicium. 9, 2, 5 quando nec consilio nec auxilio locus esset (PHAEDR. 3 epil. 16). 9, 19, 5 inpedimentum maius quam auxilium traheret. 21, 6, 2 legati ... missi auxilium ad bellum ... orantes

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(21, 52, 6. HOMER. 856 Vulcani. TAC. hist. 2, 14. 4, 79 ann. 1, 57. 2, 44 adversus Cheruscos. 14, 33). 21, 34, 8 quia non, ut ipse equitibus praesidio erat, ita peditibus quicquam ab tergo auxilii reliquerat (reliqui erat *Luchs.* VVLG. I Macc. 7, 20 reliquit cum eo auxilium in adiutorium). 26, 13, 4 ut adversus Samnites auxilium impetraremus (29, 30, 2 itineri. 38, 1, 4 VLP. dig. 4, 4, 3, 4 PAVL. dig. 20, 1, 43, 1). 29, 12, 1 cui uni fidebant auxilio (AVG. civ. 3, 15. VAL. FL. 1, 119 Herculeis). 29, 12, 4 se averterant Romani ab Aetolorum ... auxilio. 29, 29, 13 omnia ea auxilia praeparans adversus Masinissam (QVINT. decl. 327 p. 286, 20 adversus casus ... ⟨aux⟩ilium [illam *trad.*]). 36, 16, 5 inutili utrobique ... auxilio Aetolorum (38, 4, 9 haud facili ab Romanis. TAC. ann. 1, 2 invalido legum). 36, 43, 5 superiores se futuros et celeritate navium et varietate auxiliorum. 37, 26, 11 se Colophonis obsessae auxilio ... alligari. 40, 12, 3 omnia, quae reorum ante fuerant auxilia ..., praeoccupavit accusator. 40, 16, 9 amoto. 40, 27, 1 nihil usquam auxilii ostendebatur. GRATT. 7 hinc omne auxilium vitae ... reluxit. 15 tu ... vitam, Diana, ... dignata es repertis protegere auxiliis (SACR. Leon. p. 336 apostolorum). VITR. 2 praef. 4 per auxilia scientiae ... perveniam ad commendationem (*opp. praesidia corporis*). 5, 5, 7 recipiunt *citharoedi* ab earum (*valvarum*) auxilio consonantiam vocis. PAVL. FEST. p. 44 Romulo auxilium adversus Sabinos praebuit (VVLG. iud. 12, 2. II reg. 10, 19; σῶσαι. I par. 5, 20; κατίσχυσαν ἐπ' αὐτῶν. 12, 21; συνεμάχησαν. 18, 5; βοηθῆσαι. 19, 19 II par. 19, 2 CLAVD. 24, 95. ITIN. Silv. 9, 3 *milites* nobis pro disciplina romana auxilia praebuerunt). RVT. LVP. 1, 20 vis legis nostrum auxilium ab illius periculo removit. VAL. MAX. 1, 8, 2 finem ... mali neque divina misericordia neque humano auxilio inponi. 1, 8, 6 Martis ... memoria celebrandum. 4, 7, 2 desertum omni (HIER. epist. 140, 21 dei. AVG. civ. 4, 7). 5, 1, 1f ut plus spei in auxilio populi Romani ... reponeret. 6, 2, 1 unicum in precibus restare (LVCAN. 10, 367 nil undique ... auxilii). 8, 1 absol. 6 metum fortuito auxilio vitavit. SEN. benef. 3, 12, 1 hic auxilia tribuit, ille ornamenta. 4, 37, 2 narravit ... naufragium suum, auxilium tacuit. nat. 6, 1, 5 quam latebram prospicimus, quod auxilium, si ...? 6, 8, 3 a rege Aethiopiae instructi auxilio. 6, 23, 5 cum omnibus (hominibus *Gertz*) alimenta ... et auxilia (*D*, exilia *N*) *dei* providerint (AVG. c. Iul. op. imperf. 1, 106 divinitus ... provisum secundae nativitatis). dial. 3, 9, 3 nec *ira* inter auxilia numeranda (*imago a re militari sumpta*). 6, 13, 4 solacia simul atque auxilia (*sc. filios*) perdidit. rem. fort. 15, 1 quomodo adversus serpentes, sic adversus inimicos auxilia circumspice (AMM. 27, 12, 11 nulla circumspectantes). epist. 13, 3 accipe a me auxilia, quibus munire te possis (SACR. Leon. p. 319 continentiae. VITA Nicet. 17 congruis. AMM. 28, 1, 35 Maximini auxilio). 59, 8 ipsis terretur *stultitia* auxiliis. 91, 5 auxilia securitatis in metum transeunt. 92, 2 qui aliquo auxilio sustinetur, potest cadere (QVINT. inst. 5, 12, 4 imbecilla ... mutuo). CVRT. 3, 11, 12 erumpunt arma iacientes ...: adeo pavor etiam auxilia formidat. 4, 7, 13 nubes ..., ingens aestu fatigatis ... auxilium (4, 9, 4 quadrigae, unicum illarum gentium. 5, 2, 10 elephanti ... iam non terror ..., sed auxilium. 8, 13, 3 opportunum. LVCAN. 4, 269 miles non utile clausis auxilium mactavit equos. 4, 616 auxilium membris calidas infudit harenas. PETRON. 108 unus alterque ... vector, solacia magis litis quam virium auxilia. STAT. Theb. 6, 727 hunc quondam nostri decus auxiliumque Pelasgi ..., ensem. TAC. Agr. 35 legiones ..., ingens victoriae decus ... et auxilium). LVCAN. 3, 663 pars maxima turbae naufraga ... puppis ad auxilium sociae (*i. ad puppim auxiliatricem*) concurrit. 4, 645 auxilium tactae prodesse *Antaeo* parentis (*sc. terrae.* VLP. dig. 4, 4, 3, 4. ORIGO Const. 5, 17 noctis). 10, 119 hebenus ... non operit postes, sed stat pro robore vili auxilium. PLIN. nat. 1, 2, 84 auxilia contra motus *terrae* futuros. 10, 201 Gaetuli latrones eo durant auxilio, repertis in corpore eorum saluberrimi liquoris vesicis. 16, 13 auxilia, quamvis rege servato, decus non dant. VAL. FL. 3, 563 sera cientem auxilia *Herculis.* SIL. 17, 152 id reliquum ... opis auxiliique *sc. Hannibalem.* 8, 6 optandum ... Parcarum. 9, 388 temere accelerat. 15, 233 amplexus *ductor* ... auxilium atque excelsa loci. HOMER. 974 nec subvenit ullum defesso. STAT. Theb. 9, 197 Hippomedon ... iam sentit inane (SACR. Leon. p. 311 sc̄orum). 9, 448 mittit gelidus montana Cithaeron auxilia (*sc. nives*). 9, 660 peritura movere auxilia. QVINT. inst. 3, 6, 7 aliquid ... ad summam causae conferentes *quaestiones* velut auxilia quaedam (*imag. a re militari tracta*). 4, 2, 102 ut quae obstant in mediis velut auxiliis nostris posita minus habeant virium. 7, 4, 13 adhibitis auxiliis (10, 3, 1 extrinsecus). FRONTIN. aq. 23 quae (*copia*) publicis privatisque non solum usibus et auxiliis, verum etiam voluptatibus sufficit. 117 ea, quae ... maturum ... videntur exigere. strat. 3, 11, 5 Mantiniam ... auxilio destitutam occupavit (AMM. 14, 11, 1 VVLG. eccles. 4, 1 HIER. epist. 22, 7. 39, 4. 78, 34 dei. 123, 5. SVLP. SEV. chron. 1, 24, 3 divino. SACR. Leon. p. 354 temporalibus). IVV. 14, 183 quorum (*numinum ruris*) ope et auxilio ... munus aristae contingunt homini. TAC. ann. 4, 5 si repentinum auxilium Italia posceret (ARNOB. nat. 2, 39 animae auxilia ... caesorum animantium cruore. EVTR. 2, 11, 1 Pyrrum ... contra Romanos. QVEROL. p. 4, 11 AMM. 27, 12, 9. AVG. civ. 6, 9. 18, 45 contra fratrem. SVLP. SEV. dial. 3, 7, 1 COD. Theod. 8, 17, 1 *a. 396*). SVET. Tib. 48 populo auxilium flagitante (FLOR. epit. 3, 2, 4. HIER. epist. 45, 6 Aegypti). FLOR. epit. 2, 9, 3. APVL. met. 3, 27 auxilio rosario Lucius denuo futurus. 3, 28 auxiliis (*i. hominibus ad auxilium*) hinc inde convolantibus obsistit discursus hostilis. 4, 27 populi testatur auxilium. 7, 27 qui morituris ... salutare denegarint. 9, 26 meo perhibere domino. Plat. 2, 24 invicem sibi opem atque auxilium deferentes. MIN. FEL. 29. 3 totum ... auxilium cum exstincto homine finitur. TERT. pudic. 19 fornicationi posuerit *Iohannes* poenitentiae auxilium. VLP. dig. 4, 4, 1, 3 adulescentes curatorum auxilio reguntur (HIER. epist. 133, 5 dei). 28, 5, 3, 10 vocis tantum auxilium superfuit (VEG. mil. 4, 17). IVST. 2, 8, 10 obtinet ad custodiam corporis sui satellitum auxilium. 22, 6, 4 auxilio fugae adempto. DAMAS. epigr. 55, 2 Laurenti saeptus (saepius *cod.*) martyris auxilio. AVSON. 426, 2 cessante *deorum.* AMM. 17, 13, 19 Taifalorum ... adsumptum est. 23, 3, 3 ni multiplex iuvisset. 24, 4, 8 ad unicum auxilium itineris longi dilabuntur. VEG. mil. 3, 13 primum auxilium captes ex loco. 4, 1 deficiente ... locorum. 4, 16 ballenis auxilium adminiculumque iugiter exhibent musculi (RVFIN. epist. Clement. 4 in proeliis ... regi optimo *i. Christo*). ARNOB. nat. 2, 73 in rebus asperrimis beneficiis eorum (*sc. deorum*) sumus auxiliisque servati. 2, 76 opis aliquid sponsum est auxiliique decretum. 7, 10 vacant omnia deorum auxilia. 7, 12 postulabat vires sibi atque auxilium commodari. VVLG. Ios. 8, 10 vallatus auxilio pugnatorum. 10, 6 ne retrahas manus tuas (*sc. Iosue*) ab auxilio servorum tuorum. II par. 28, 19 quod nudasset eum auxilio. psalm. 48, 15 auxilium eorum veterascet (ἡ βοήθεια αὐτῶν παλαιωθήσεται) in inferno. HIER. epist. 79, 5 quae vidua non huius (*Nebridii*) auxilio sustentata est? 98, 4 prophetae Christi auxilium deprecantes. 100, 1 fulti salvatoris auxilio (100, 3 sapientiae. 140, 1 sanctarum precum tuarum. INSCR. christ. Rossi II 91, 55, 21 martyris. VITA Vedast. Mon. Germ. script. Merov. III 2 divino ... in animo. SACR. Leon. p. 418 ut et praesentibus fulciamur auxiliis et instruamur aeternis). PRVD. perist. 10, 693 dolor ... mortis auxilio brevis. CLAVD. rapt. Pros. 2, 235 reverentia patris obstitit auxilio. AVG. civ. 22, 44 quid in tam multis rebus tuendae aut recipiendae salutis auxilia! SVLP. SEV. Mart. 22, 1 signo se crucis et orationis auxilio protegebat. MART. CAP. 7, 742 quae (*decas*) licet primi versus finis sit, secundae (-di *β*) monadis implet auxilium. SACR. Leon. p. 347 nobis in eorum (*martyrum*) contemplatione constituens *deus* ... copiosae protectionis auxilium. p. 351 temporalibus auxiliis foveantur, ut magis gaudeant sempiternis. p. 382 ut quod est nobis in praesenti vita mysterium, fiat aeternitatis auxilium. p. 396 ad nostrae salutis auxilium provenire concede. SIDON. epist. 7, 1, 2 rogationum palpamur auxilio. 7, 5, 2 ut officii mei novitatem ... exspectatissimi adventus tui ornes contubernio, tuteris auxilio. carm. 22, 121 quarum (*turrium*) culminibus sedeant commune micantes pompa vel auxilium. CASSIOD. var. 5, 17, 4 divino nobis ... suffragante. MAXIM. eleg. 1, 174 donec longa dies ... ipsum cum rebus (*sc. ruinis*) subruat auxilium (*sc. obices*).

auxilio (ad auxilium, in auxilium, in auxilio) esse, venire *sim.* PLAVT. Amph. 92 venit *Iuppiter*, auxilio is (*histrionibus*) fuit. Curc. 267 tibi ... in iure iurando. Epid. 676 Most. 148. Poen. 1137 tua pietas nobis plane. 1277. ENN. trag. 142 ut hoc consilium Achivis auxili⟨o⟩ fuat. TER. Haut. 992 matres omnes filiis ... in paterna iniuria. RHET. Her. 1, 5, 8. 3, 5, 8 ne deos (*E*, idoneos *M*) quidem. 4, 33, 45 Poeno ... Hispanus. 4, 34, 45 magno se. CIC. inv. 1, 17 *exercitus* sociis. Verr. 5, 78 quem tibi aut hominem ... aut vero deum ...? 5, 101 prov. 18 Pis. 18. Mil. 94 tua illa ... *vox* plurimis (OV. Pont. 1, 2, 118). CAES. Gall. 5, 44, 14 alter alteri inimicus auxilio salutique. civ. 1, 80, 1. 3, 20, 1. 3, 79, 1 BELL. Afr. 26, 5 SALL. Catil. 6, 4 Iug. 52, 6 NEP. Milt. 5, 1 Att. 11, 1 VERG. Aen. 11, 428. HOR. sat. 1, 4, 141 poetarum manus ... mihi. OV. rem. 582 turba futura tibist. met. 12, 90 non ... cassis neque ... parma. LIV. (21ies) 2, 27, 2 consul civibus. 9, 26, 10 appellantibus ... nemo erat auxilio, quin nomina reciperentur. 10, 37, 9 adversus collegas triumphanti. PAVL. FEST. p. 119 FEST. p. 318. VAL. MAX. 5, 3 ext. 2 leges. 6, 5, 4. SEN. benef. 5, 9, 2 sibi ipse. clem. 2, 5, 3 usui ... et (*D*, ut *N*) auxilio. STAT. Theb. 2, 199. TRAIAN. Plin. epist. 10, 34, 2 ad coercendos ignes. Ps. CIC. exil. 25. PAPIN. dig. 46, 3, 95, 3 *causa* minori. VLP. dig. 29, 5, 3, 4. 5. 6 EVTR. 4, 3, 3. LIV. perioch. 44. 59 quod ne fieret ceteri tribuni plebis auxilio fuerunt. VVLG. I par. 19, 12 (ἔσῃ μοι εἰς σωτηρίαν). I Macc. 8, 13 (βοηθεῖν). 10, 72 HIER. epist. 64, 21 AVG. civ. 10, 3 SVLP. SEV. chron. 2, 24, 3. PETRON. 21 nec in auxilio erat quisquam. IVST. 5, 11, 10 decem milia Graecorum in auxilio Cyri. EVTR. 4, 6, 2 Romanis ... Eumenes ..., Ariaratus ..., Antiochus. HIER. in Ezech. 9, 30 p. 356 has omnes gentes fuisse in auxilio Aegypti. VVLG. Nah. 3, 9 Africa et Libyes in auxilio tuo (ἐγένοντο βοηθοὶ αὐτῆς). OROS. hist. 4, 20, 36 in auxilio Romanorum tota primum Italia, deinde Ptolemaeus rex Aegypti ..., Masinissa Numidiae fuerunt. VVLG. IV reg. 15, 19 ut esset ei in auxilium. Is. 30, 5 non fuerunt in auxilium et in aliquam utilitatem (ὠφελήσει αὐτοὺς εἰς βοήθειαν). *haud recte Hand, Tursellin. III p. 299 talia ad cohortem auxiliariam videtur rettulisse.* PLAVT. Amph. 1131 adsum auxilio ... tibi et tuis (FLOR. epit. 2, 7, 7 sponte in auxilium). VARRO ling. 5, 46 qui ... dicitur Romulo venisse auxilio contra Tatium (latinum *libri*). CAES. Gall. 2, 29, 1 *Aduatici* omnibus copiis ... Ner-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

viis. 6, 8, 7 civ. 3, 51, 1 SALL. Iug. 56, 1. 81, 3 NEP. Thras. 3, 1 VERG. Aen. 7, 551. LIV. 4, 17, 11 legiones Faliscorum auxilio (-liorum *pars codd.*) venerunt. 9, 43, 10. 30, 36, 7 FEST. p. 158 STAT. Theb. 9, 122 FRONTIN. strat. 2, 3, 13 [in *del. Tennulius*]. 2, 5, 20 OROS. hist. 5, 5, 12. SVET. Nero 49 in auxilium. VOPISC. quatt. tyr. 13, 4 IVST. 1, 7, 3. VVLG. I par. 12, 33 (βοηϑῆσαι). HIER. epist. 98, 4 vivens sermo dei in auxilium nostrum venit ad terras. OROS. hist. 2, 10, 3 EVCHER. pass. Acaun. 2. SEN. Herc. f. 632 nemo ad Herculeae domus auxilia venit? VVLG. iud. 5, 23 non venerunt ad auxilium (εἰς βοήϑειαν) domini, in adiutorium fortissimorum eius. III reg. 20, 16 I par. 19, 9. CAES. Gall. 1, 18, 10 *equitatum* auxilio Caesari Haedui miserant. 4, 37, 2 civ. 3, 111, 3 NEP. Timol. 1, 1 FRONTIN. strat. 2, 5, 2 TAC. ann. 12, 40 SVET. Vesp. 6. LIV. 36, 42, 2 naves ad auxilium. FLOR. epit. 1, 3, 6 in auxilium. 4, 2, 32 rates. IVST. 2, 4, 28. 18, 2, 1. VVLG. I Macc. 11, 43 (οἳ συμμαχήσουσιν). 15, 26. 16, 18. CAES. Gall. 3, 11, 2 *Germani* auxilio ab Belgis arcessiti (LIV. 24, 2, 4 accersere ad auxilium Poenos. 32, 38, 4. VIR. ill. 4, 11 in auxilium. SVLP. SEV. chron. 1, 49, 4). 7, 80, 3 qui suis cedentibus auxilio succurrerent. 7, 81, 6 his auxilio ex ulterioribus castellis deductos summittebant. SALL. Iug. 56, 2 additis auxilio perfugis (OPTAT. 4, 6 p. 111 in auxilium). 101, 10 Marius fugatis equitibus adcurrit auxilio suis (SVET. Cal. 58 in auxilium). epist. Mithr. 22 te ... auxilio profectum magnis regibus (NEP. Timoth. 1, 3). VERG. Aen. 2, 216 auxilio subeuntem *Laocoonta* (STAT. Theb. 7, 606). 5, 686 auxilio vocare deos (TAC. ann. 4, 67 populum ... ac senatum. 12, 45). 8, 536 Volcania ... arma per auras laturam auxilio (SIL. 7, 635). 11, 420 auxilio ... *nobis* urbes Italae ... supersunt. OV. hal. 44 auxilioque sui morsu nec cominus acri deficit *muraena*. COLVM. 10, 24 quos (*amnes*) incola ... attrahat auxilio semper sitientibus hortis. PETRON. 89, 45 parvulas illi manus ad ora referunt, neuter auxilio sibi, uterque fratri. FRONTIN. strat. 3, 13, 1 Romani ad Camillum auxilio (*sic Gundermann*, ab exilio *HP*, ad auxilium *d*) inplorandum miserunt Pontium. TAC. hist. 4, 73 acciti auxilio Germani (EVCHER. pass. Acaun. 2 in auxilium). AVR. VICT. Caes. 6, 1 quasi luxuriae aut etiam crudelitati auxilio ventitasset *Galba*. AMM. 15, 10, 10 obsessis iturus auxilio. CLAVD. 26, 402 legit ... precantes auxilio. carm. min. 53, 44 cinguntur et ipsi auxilio Manes. RVT. NAM. 1, 110 auxilio fluxit *fons*. GLOSS. II 6, 18 ad auxilium πρὸς βοήϑειαν. PLANC. Cic. epist. 10, 8, 3 ad auxilium patriae nudi ... accederemus. CAES. Gall. 7, 77, 7 *omnem Galliam* ad nostrum auxilium (consilium *AQ*) concitavimus. 7, 80, 4 qui ad auxilium convenerunt. VERG. Aen. 8, 472 nobis ad belli auxilium pro nomine tanto exiguae vires. OV. fast. 5, 406 Lernaeae sanguis echidnae ... ad auxilium tempora nulla dabat. LIV. 2, 44, 3 tribunos ad auxilium consulum paratos fore (VITR. 8 praef. 4 apparatus ... ad auxilia caloris solis impetus). 3, 9, 11 potestatem istam ad singulorum auxilium comparatam esse (QVINT. inst. 5, 8, 2 cetera ... in auxilium atque ornamentum argumentorum comparantur. FLOR. epit. 3, 13, 1). 3, 58, 5 *tribuni* ad auxilium plebis creati (ORAT. imp. Claud. Corp. XIII 1668, 31 in auxilium). 4, 9, 11 optumates Romanos ad auxilium urbis obsessae ... excivere (33, 18, 5). 4, 29, 8 ad partis alterius auxilium in Siciliam exercitum traicere. 6, 20, 9 Iovem deosque alios devocasse ad auxilium fortunarum suarum. 7, 11, 3 ad quorum ... Galli ... redissent. 22, 29, 3 Fabiana se acies ... ad auxilium ostendit. 28, 7, 2 ad Chalcidis auxilium ... impigre est motus. VITR. 2, 8, 17 cum recipere non possint areae planae tantam multitudinem ad habitandum in urbe, ad auxilium altitudines aedificiorum res ipsa cogit devenire. SEN. Phoen. 376 septem ... secum regna ad auxilium trahit genero. VLP. dig. 38, 2, 8 pr. admitti eum ad suum auxilium. VOPISC. Prob. 18, 7 cum ad auxilium essent rogati a Proculo. AVR. VICT. Caes. 41, 9 ad auxilium sui Martiniano in imperium cooptato. AMM. 26, 10, 3 Gothorum tria milia ad auxilium transmissa. SERV. gramm. IV 423, 19 'g et l' servamus ad auxilium superioris brevis, si forte praecedat. VVLG. thren. 4, 17 defecerunt oculi nostri ad auxilium nostrum vanum. *nota*: Is. 31, 1 qui descendunt in Aegyptum ad auxilium (ἐπὶ βοήϑειαν, *i. auxilium petitum*). CIC. ac. frg. 20 l. 14 convocata de hortulis in auxilium ... turba (SVET. Claud. 18 auxilio plebem). SEN. clem. 2, 6, 3 sapiens ... in commune auxilium natus. dial. 3, 5, 3 *vita humana* mutuo amore in foedus auxiliumque commune constringitur. 11, 5, 2 nondum in auxilium mei validus. 11, 18, 3 bene liberos tuos et in auxilium et in oblectamentum fortuna disposuit. Med. 795 in ... auxilium, Dictynna, tuum ... sonent aera. nat. 1, 15, 5 cohortes in auxilium Ostiensis coloniae cucurrerunt. LVCAN. 10, 505 revocavit ab aula urbis in auxilium populos (LIV. perioch. 30 publicae salutis). PLIN. nat. 9, 30 *delphines* advolant (SVET. Galba 20). QVINT. inst. 4 praef. 5 omnes in auxilium deos ... invocem (IVST. 25, 2, 11. AVG. civ. 8, 27 *deum*. PAVL. FEST. p. 109 ad auxilium). TAC. hist. 2, 23 legionem ... in auxilium Placentiae ducebat. 2, 91 tribunos in auxilium spretae potestatis advocavit (PRISCILL. tract. 6, 109 perficiendi operis). 3, 35 suspecta Germania, tamquam in auxilium Vitellii adcingeretur. 3, 57 data in auxilium urbana cohors. SVET. Iul. 54 pecunias accepit emendicatas in auxilium aeris alieni. Aug. 10 veteranos ... in suum ac rei p. auxilium ... largitione contraxit. 16 quem (*Lepidum*) ex Africa in auxilium evocavit. FLOR. epit. 4, 9, 4 sollicitaverat hostes in auxilium (LIV. perioch. 44). IVST. 3, 6, 2 in cuius (*belli*) auxilium Lacedaemonii inter reliquos socios etiam Athenienses adhibuere (PASS. Mar. Iac. 5 p. 51, 15 adhibitis in auxilium crudelitatis eius centurione et Cirtensium magistratibus). 4, 3, 1 in auxilium vocati (5, 3, 3. VVLG. I Macc. 11, 47; ἐπὶ βοήϑειαν). VVLG. num. 35, 6 sex *oppida* erant in fugitivorum auxilia separata. iud. 11, 5 ut tollerent in auxilium sui Iephte. psalm. 70, 12 deus meus in auxilium meum respice (εἰς τὴν βοήϑειάν μου πρόσχες). Is. 20, 6 ad quos confugimus in auxilium (εἰς βοήϑειαν). Ier. 37, 6 egressus est vobis in auxilium. I Macc. 5, 39 Arabas conduxerunt in auxilium sibi. 11, 60 congregatus est ad eum ... exercitus Syriae in auxilium (εἰς συμμαχίαν). AVG. civ. 8, 22 electo in auxilium deo. OROS. hist. 2, 10, 1 in auxilium Xerxes instructam classem deducere. FRONTIN. strat. 2, 7, 8 equites, quos in auxilio habebat (3, 3, 7. 3, 9, 10. OROS. hist. 4, 20, 22 habens in auxilio Eumenem). VVLG. Hebr. 4, 16 gratiam inveniamus in auxilio opportuno (*sc. Christo pontifice*; εἰς εὔκαιρον βοήϑειαν). HIER. epist. 121, 11 *Antichristum Iesus interficiet* non in angelorum auxilio. *a praepos. al. pendens*: CAES. civ. 3, 36, 6 neque se praesidium ... sine auxilio Scipionis tenere posse. OV. ars 3, 79 nostra sine auxilio fugiunt bona. LIV. 2, 53, 4. 35, 13, 8 QVINT. decl. 338 p. 332, 15 PLIN. paneg. 94. DIOM. gramm. I 423, 8 mutae sunt, quae sine auxilio vocalium non possunt enuntiari. 503, 25. HIER. epist. 133, 6 dei. SALL. epist. Mithr. 21 exercitum sine frumento, sine auxiliis. SALL. Iug. 65, 3 ut contumeliarum in imperatorem cum suo auxilio poenas petat. LIV. 5, 35, 5 de auxilio nihil impetratum (CASSIOD. var. 10, 18, 3 de divino speramus). 39, 5, 4 tribunatum sibi ... mandatum ... pro auxilio ac libertate privatorum. SEN. benef. 6, 28, 1 certum mihi optas periculum sub incerto auxilio. VVLG. Is. 31, 2 consurget ... contra auxilium operantium iniquitatem (ἐπὶ τὴν ἐλπίδα αὐτῶν τὴν ματαίαν). HIER. epist. 133, 5 nihil ago absque dei auxilio (PRISC. gramm. III 146, 3 demonstrationis).

a nomine pendens: PLAVT. Cas. 623 auxili, praesidi ... aut opum copiam (TER. Andr. 320 neque pol consili locum habeo neque ad auxilium [*Eugraph.*, ad auxiliandū *D*[1], auxilii *rell.*, auxilii facultas *Don., deest A*] copiam). Rud. 665 omnium copiarum atque opum, auxili, praesidi viduitas. COM. pall. inc. 98 nec spes est auxili argentaria (CAES. Gall. 7, 12, 5 in spem auxilii venerunt. 7, 67, 4 SALL. Iug. 23, 2 LIV. [*12ies*] 2, 15, 5. 8, 27, 2 vana. VELL. 2, 74, 3 TAC. ann. 6, 36 SVLP. SEV. chron. 1, 14, 1). CIC. Verr. 6, 59 ea fuit merces imperii, auxilii, iuris. rep. 2, 35 summa in omnis cives opis, auxilii, defensionis, largiendi etiam benignitas. epist. 4, 13, 1 promissio auxilii alicuius. CAES. civ. 1, 60, 5 exstinctis rumoribus de auxiliis legionum. LIV. 2, 33, 1 auxilii latio. 2, 35, 3 auxilii, non poenae ius datum illi potestati *sc. tribunis* (3, 13, 6). 7, 30, 18 umbra vestri auxilii, Romani, tegi possumus (32, 21, 31 sub umbra vestri auxilii latere). 8, 23, 10 diremerat hostibus societatem auxilii mutui. 21, 22, 4 ne quod terrestris deesset auxilii genus (31, 43, 2. 37, 41, 9 anceps. VAL. MAX. 8, 1 absol. 5 CVRT. 8, 14, 16. 28. SEN. epist. 95, 22 multa auxiliorum genera). 34, 12, 8 fama Romani auxilii. VAL. MAX. 5, 6 ext. 1 diffidentiā humani auxilii. SEN. clem. 2, 5, 3 *sapientia* portum ... adversus fortunam certissimum mutui auxilii occludit (*sic Lips. Gertz*, -tuo -lio cludit *trad.*). CVRT. 8, 14, 3 vix ullus usus huius auxilii eo die fuit. STAT. Theb. 10, 73 tempus ... magni fors dedit auxilii. PAVL. dig. 50, 17, 68 non deficiat ratio auxilii. AMM. 17, 7, 5 auxiliorum inopia necabantur. VVLG. sap. 17, 11 nihil est timor nisi proditio cogitationis auxiliorum (βοηϑημάτων). SACR. Leon. p. 400 salutaris auxilii nobis praestet augmentum. PLAVT. Rud. 349 orbas auxilique opumque (LIV. 1, 54, 10 orba consilio auxilioque Gabina res). ENN. trag. 76 quove nunc auxilio exili aut fuga⟨e⟩ freta sim? (SVLP. SEV. dial. 2, 5, 8 angeli. PACVV. trag. 155 auxiliis. CALP. decl. 26). LVCR. 5, 224 indigus *puer* omni vitali auxilio. VERG. Aen. 1, 571 auxilio tutos *vos* dimittam (LIV. 3, 68, 5 alieno. GAIVS dig. 41, 1, 9 pr. exceptionis. CLAVD. 28, 444. TAC. hist. 3, 48 tutum sub Sedochezorum regis auxilio). 8, 171 auxilio laetos. LIV. 3, 7, 7 inops ... senatus auxilii humani (TAC. hist. 2, 16). 7, 31, 2 auxilio vos ... dignos censet senatus (QVINT. decl. 338 p. 332, 8). 31, 24, 1 quae (*ultio*) proxima auxilio est. VAL. MAX. 6, 8, 3 perfidum ... caput sordidi auxilii supplex fieri. LVCAN. 9, 939 hoc ... levior Romana iuventus auxilio. CLAVD. 20, 512 aedes auxilio vacuas. CIC. Quinct. 63 qui *magistratus* auxilii causa constitutus est. 65. CAES. Gall. 2, 24, 4 venerant. 3, 18, 1 quos ... secum habebat. civ. 2, 25, 3 quos ... miserat. PAVL. FEST. p. 223. CIC. leg. 3, 9 plebes quos pro se contra vim auxilii ergo decem creassit. PS. AVR. VICT. epit. 41, 3 rege auxilii gratia Constantium comitato.

auxilio alicuius aliquid agere: CIC. Catil. 4, 22 *bellum* vestro bonorumque omnium auxilio ... a me ... propulsari (Sest. 52). Flacc. 64 ut Graecorum cupiditati Graecorum auxilio resistamus. Pis. 8 cum quidam tribunus plebis suo auxilio magistros ludos ... facere iussisset (LIV. 2, 43, 4 auxilio ... eorum dilectum consules habent. 2, 44, 6. 4, 53, 2). 23 cum civis is ... servitio atque armis pelleretur, non dicam auxilio vestro ..., sed certe silentio (TAC. hist. 5, 3 *ducis caelestis* praesentes miserias. HIER. epist. 138 nullis humanis auxiliis, sed ... Christi sententia pulsum esse ... Catilinam. SALL. or. Cott. 1 pericula ... reppuli deorum auxiliis). epist. 7, 2, 3 nec sua sponte,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sed eorum auxilio, qui ..., ... me ... delegerat. Caes. civ. 2, 22, 4 auxilio ... tempestatis ex conspectu abiit. Bell. Alex. 63, 6 nisi celeriter indignatione et auxilio Lepidi proelium esset diremptum. Sall. Iug. 53, 3 collis aut noctis ... auxilio integri abeunt. Nep. Milt. 4, 1 quod eorum (*Atheniensium*) auxilio Iones Sardis expugnassent. Paus. 1, 4 quarum (*civitatum*) auxilio Persae erant victi (Liv. 2, 50, 10 vincebat ... auxilio loci paucitas. 3, 30, 40 consulare imperium tribunicio auxilio. 33, 9, 8. Evtr. 2, 11, 3 elephantorum. Veg. mil. 4, 42 remorum rheumatis impetus vincitur). Verg. Aen. 1, 621 nova regna petentem auxilio Beli. Liv. 5, 29, 9 tribunicia vis tribunicio auxilio repelli. 6, 27, 9 impediri. 10, 37, 12. 21, 25, 14 Gallorum auxilio adversus ... multitudinem hostium *se* tutabantur. 24, 43, 3. 30, 25, 3 *magistratuum* auxilio vis prohibita. 39, 49, 2 effugere Thracum ... auxilio. 42, 13, 8 ut ... deterioris partis auxilio meliorem adfligeret. Lvcan. 8, 561 auxilio remorum ... petebat litora. Stat. Theb. 6, 794 auxilio ... pedum ... fugit. Flor. epit. 1, 13, 16 incolumis religionis auxilio redit. Arnob. nat. 7, 50 auxilio lapidis res facta est melior. Non. p. 385 fluminis. Avson. 415, 40 adactus ... navis auxilio tuae ad usque portus. 425, 5 Diomedes auxilio Minervae strenue proeliatur (Mythogr. 2, 113 Gorgonem cum auxilio Minervae interfecit). Amm. 19, 3, 1 quo levium armorum auxilio ... adgrederentur. Origo Const. 5, 16 noctis auxilio pervolavit ad Sirmium. Hier. epist. 121, 8 singula Christi auxilio disserentes. 133, 13. Clavd. 22, 385 unius auxilio fasces recepi. Svlp. Sev. chron. 1, 24, 5 cuius auxilio captivitas depulsa est. 1, 33, 8 populi auxilio ab exitio vindicatus est. 1, 42, 2. 1, 49, 5 *deorum*.

II *speciatim*: 1 **militare**: a *rarius num. singul. haud pauci locorum sub I congestorum huc possunt referri, cf. ex. gr.* auxilium postulare *p. 1622, 2*, orare *p. 1622, 84, sim.* Cic. leg. agr. 2, 53 ut mihi (*P. Servilio Rullo*) ... auxilium ... adducas (*sc. Pompeius*). Bell. Afr. 19, 4 Petreiano auxilio adhibito. 92, 1 ut ... sibi auxilium mitteret (Ov. met. 11, 387 Liv. 31, 5, 7 35, 50, 8 Cvrt. 3, 1, 8 Ivst. 44, 5, 2 Amm. 18, 5, 3. Vvlg. psalm. 19, 3 de sancto). Liv. 6, 9, 8 Romani auxilii adventus. 22, 45, 4 ab tumultuario auxilio (vexillo *Hachtmann*) ... castra Romana terreri. 31, 46, 5 Aetoli ... cum auxilio dimissi. Ps. Frontin. strat. 4, 7, 31 praecedens adventantis auxilii rumor (*cf. p. 1626, 42*). Tac. hist. 2, 11 deforme insuper auxilium, duo milia gladiatorum. 2, 14 adiuncta Ligurum cohors, vetus loci auxilium. 3, 47 caesa ibi cohors, regium auxilium olim. 4, 28 occultus nuntius venientis auxilii. 4, 33 repente novo auxilio fortuna pugnae mutatur. 4, 78 rursus ... congregabantur ac speciem novi auxilii fecerant (Flor. epit. 4, 9, 5). ann. 1, 8 *principem* auxilio ... militari tuendum. 2, 2 maiore auxilio pariter subveniri. 6, 34 auctus auxilio Pharasmanes (Mythogr. 1, 202). Amm. 20, 6, 3 indigenae plures cum auxilio equitum (29, 5, 4 cum comitatensis auxilio militis ... magister equitum). 31, 13, 8 ni desertus ab armigeris princeps saltim adventicio tegeretur auxilio. Svlp. Sev. chron. 2, 21, 4 auxilium per omne regnum contrahit. Frg. rescr. princ. 1, 31 cessante militari apparitionis suae a⟨u⟩xili⟨o⟩.

b *saepissime num. plural. i. q.* **copiae auxiliares;** *hic illic pro ipsis copiis, toto exercitu videtur positum, cf. ex. gr.* Caes. civ. 3, 106, 3 Bell. Alex. 63, 5 Bell. Hisp. 29, 1. 39, 2 Sen. clem. 1, 13, 1 Amm. 26, 8, 5 Vvlg. Dan. 11, 25 I Macc. 9, 52. *de Romani exercitus auxiliis (nominis latini, sociorum exterarumque gentium) cf. v. Domaszewski, PW. II 2618; Ruggiero, Dizionario epigrafico I p. 952; Mommsen, Röm. Staatsrecht III 1 p. 678 n. 1, Hermes XIX, 1884, p. 1 et 210; Marquardt, Röm. Staatsverwaltung II² p. 401 et 462.* Veg. mil. 2, 1 ipsi pedites in duas divisi sunt partes, hoc est in auxilia et legiones. sed auxilia a sociis vel foederatis gentibus mittebantur (*cf.* Varro *p. 1618, 42*). ... in auxiliis minor, in legionibus longe amplior consuevit militum numerus adscribi. 2, 2 quid autem inter legiones et auxilia interesse videatur, expediam *eqs.* ... legionibus semper auxilia tamquam levis armatura in acie iungebantur, ut in his proeliandi magis adminiculum esset quam principale subsidium. Plavt. Cist. 200 augete auxilia vostris (-a *Ussing*) iustis legibus. Cic. inv. 2, 123 aperuit quodam in bello *portam* et auxilia (ω, -o *A*) quaedam (quosdam *SH²*) in oppidum recepit (Bell. Alex. 3, 4 transmarina). Font. 45 ex ipsa etiam Gallia fidelissima et gravissima auxilia sumuntur. Manil. 24 Mithridates ... magnis adventiciis auxiliis multorum regum et nationum iuvabatur (Liv. 22, 33, 4 Poenum opibus auxiliisque suis. *al.* Val. Fl. 4, 619 Tac. ann. 2, 78 Treb. Gall. 7, 1 Ivst. 5, 2, 10 Svlp. Sev. chron. 2, 24, 2). Pis. 84 cum ille ... tibi magna (praesidia *om.?*) (et *om. EG*) auxilia a Bessis peditum equitumque polliceretur (Liv. 31, 28, 2. 36, 4, 1 ad bellum. Tac. ann. 1, 60 Treb. Val. 4, 1). Deiot. 9 si tantum auxilia Pompeio ... misisset. 22 Caes. Gall. 3, 11, 3 *al.* civ. 2, 26, 2 Bell. Alex. 51, 1. 56, 5 ad traiectum. 70, 2 Bell. Afr. 8, 1 Bell. Hisp. 1, 3. Sall. Iug. 7, 2 Micipsa ... populo Romano equitum atque peditum. 43, 4. Liv. (22ies) 36, 26, 2 pecuniam et auxilia. 36, 26, 5 terrestria navaliaque. Qvint. decl. 272 p. 116, 11 Tac. ann. 4, 46 Capitol. Pius 9, 9 Treb. Val. 3, 3 Vopisc. Aurelian. 28, 2. Ivst. 4, 4, 12 ingentia. 5, 11, 6. 8, 1, 11 Liv. perioch. 74 Amm. 17, 1, 13. 27, 4, 1. 31, 3, 4 Veg. mil. 2, 1. Cic. parad. 45 ut eo tueri sex legiones et magna equitum ac peditum auxilia possis. Att. 5, 20, 9 *Deiotari* auxiliis magnis usus sum (Clavd. 28, 219). 6, 5, 3 etsi exercitum infirmum habebam, auxilia sane bona (ad Brut. 1, 2, 1 maxima. epist. 16, 12, 4 magna. Lvcr. 5, 1443 auxilia ac socios iam ... habebant. Caes. civ. 1, 39, 2 Bell. Afr. 19, 3. Liv. 27, 30, 2 et ab Attalo ... secum. 32, 34, 5. 34, 34, 6 auxiliorum satis superque. 42, 63, 3. Evtr. 4, 20, 1 infinita regum. 6, 20, 4 Pompei acies ... praeterea totius orientis auxilia). 9, 13, 4 hunc ita paratum video peditatu, equitatu, classibus, auxiliis Gallorum (ad Brut. 1, 10, 2). 11, 7, 3 non esse barbaris auxiliis fallacissimae gentis rem publicam defendendam. ad Brut. 2, 2, 1. epist. 1, 7, 6 auxiliis eum tuis et copiis adiuvares (Liv. 29, 5, 6. 45, 22, 6 pecunia, auxiliis. 45, 23, 1 terrestribus an navalibus?). epist. 2, 10, 2 exercitum ... satis probe ornatum auxiliis. 15, 1, 5 sociorum ... ita imbecilla sunt (Liv. 21, 55, 4 erant ... auxilia praeterea Cenomanorum. 24, 31, 8 quicquam externorum auxiliorum. 34, 26, 10 adfatim. 42, 52, 11. Sen. dial. 7, 8, 2 quo *loco* ... in castris. Plin. nat. 8, 143 haec ... fidissima. Tac. hist. 2, 4 utrique cohortium alarumque. ann. 1, 7 in cuius manu ... immensa sociorum auxilia. 4, 5. Veg. mil. 3, 9 p. 88 cuius fidei quarumque ... virium). epist. 15, 4, 3 regum ... sociorum ... comparavissem (Caes. Gall. 3, 20, 2 Bell. Hisp. 42, 6 Liv. 2, 22, 1). 15, 4, 8 distributis ... cohortibus et auxiliis (Svet. Aug. 49). Planc. Cic. epist. 10, 8, 4 multiplicatis. 10, 8, 6 tradere exercitum, auxilia provinciamque (Tac. ann. 4, 73 quod reliquum auxiliorum). 10, 21, 5. Caes. Gall. 1, 24, 2 summo iugo duas legiones ... et omnia auxilia conlocari ... iussit. 2, 14, 6. 3, 9, 10 auxilia ex Britannia ... arcessunt (3, 23, 3. 7, 33, 1 Hirt. Gall. 8, 10, 4 Bell. Alex. 26, 1. 34, 5. Sall. Iug. 39, 2 ab sociis et nomine Latino. 84, 2. Liv. [7ies] 7, 32, 3 ad accersenda adversus se auxilia. 37, 8, 4 undique). 3, 24, 1 auxiliis in mediam aciem coniectis (*acd*, conlectis *h*, collectis *α*. Evtr. 6, 11, 1 collectis). 4, 20, 1 hostibus nostris inde sumministrata. 5, 17, 5 quae undique convenerant auxilia discesserunt (civ. 2, 17, 3 magna auxilia convenisse, magna esse in spe atque exspectari. Bell. Afr. 49, 1. Liv. 2, 44, 7 undique ex Etruria. 42, 55, 8). 6, 7, 3 Germanorum exspectare (7, 71, 9. 7, 77, 1 civ. 1, 61, 3 Liv. 34, 26, 9. 34, 41, 9). 7, 78, 2 si ... morentur (Cvrt. 9, 4, 33). 7, 79, 3 his auxiliis visis (Liv. 22, 37, 7 Amm. 29, 5, 30). civ. 1, 29, 1 priusquam ille (*Pompeius*) sese transmarinis auxiliis confirmaret. 1, 29, 3 auxilia, equitatum parari (Liv. 29, 3, 13 mercede ... ex Afris. Val. Fl. 6, 732 nobis Argoa. Tac. ann. 2, 65). 1, 38, 3 equites auxiliaque ... barbaris ... omnibus ... ab Afranio imperantur (Liv. 41, 5, 9). 1, 38, 4 quibus (*equitibus auxiliisque*) coactis (Verg. Aen. 8, 8 Liv. 28, 23, 7 Amm. 16, 2, 10). 1, 39, 2 Caesar legiones in Hispaniam praemiserat [ad] VI [milia], auxilia peditum V milia (nulla *codd.*), equitum III milia. 2, 3, 3 additis suis auxiliis (Liv. 42, 35, 6 Tac. hist. 1, 61 Veg. mil. 2, 4). 2, 5, 5 ut ... vel domesticis opibus vel externis auxiliis de salute urbis confiderent (3, 10, 9). civ. 2, 26, 4. 2, 41, 7 summissis ab rege (Bell. Afr. 78, 6 Liv. 22, 37, 9 Sil. 8, 24. 12, 688 Svet. Iul. 28). 3, 13, 6 eo copias omnes auxiliaque conduxit (Liv. 7ies; 23, 28, 6 nec auxilia Gallica aliter quam conducta habuisse. 27, 20, 7 mercede. Tac. ann. 15, 26 in unum. Liv. perioch. 29). 3, 17, 3 ut illi (illic *a*) classe (-em *Oacf*) naves auxiliaque sua impedirent. 3, 23, 2. 3, 80, 6 prius quam auxilia (-io *f*) concurrerent (Cvrt. 7, 4, 5. Tac. hist. 4, 58 e proximis provinciis auxilia exercitusque). 3, 95, 2 multo etiam acrius a Thracibus barbarisque auxiliis *castra defendebantur*. 3, 106, 3 infirmis ... proficisci. 3, 111, 4 commeatu auxiliisque Caesarem prohiberent. 3, 112, 6 frumentum auxiliaque navibus ad eum supportari (Bell. Alex. 12, 4 Caesari). *ibid.* inde auxilia evocavit (Liv. 26, 41, 1). Hirt. Gall. 8, 7, 6 ad auxilia Germanorum adducenda (Bell. Alex. 1, 1. 51, 3 Liv. 28, 13, 5. 29, 30, 8. 43, 21, 1 Svet. Cal. 44). 8, 10, 2. 8, 17, 2 huic (*equitatui*) interponit auxilia levis armaturae. 8, 21, 1. 8, 25, 1 cum in omnes partes finium ... aut legiones aut auxilia dimisisset (Sall. Iug. 8, 2 Tac. ann. 2, 65 Capitol. Maximin. 24, 6 Max. Balb. 12, 8). 8, 45, 1 qui nullis (-i *β*) adversus Romanos auxilia denegabant. 8, 46, 6 *defectionem* sustinuerat fidelitate atque auxiliis provinciae illius. Bell. Alex. 63, 5. Bell. Afr. 63, 5. 69, 3 nulla Pharnacen auxilia contra Caesarem Pompeio dare voluisse (Liv. 31, 14, 9. 38, 16, 8 Ivst. 42, 5, 8 Amm. 31, 4, 1). 77, 2 auxilia Deiotari domum remittit (Liv. 41, 5, 10 Treb. Val. 2, 1). 26, 3 cunctis copiis auxiliisque accitis (Liv. 2, 53, 1. 10, 4, 12. 40, 47, 4 Vell. 2, 51, 1 Tac. hist. 2, 15. 3, 15. 3, 45. 4, 13 Amm. 21, 13, 6). 34, 6 Caesar duplici laetitia ... auctus, frumento auxiliisque (Tac. hist. 3, 25 recentibus. ann. 4, 23). Bell. Hisp. 29, 1 ut auxilia Pompei duabus defenderentur rebus, oppido et excelsi loci natura. Nep. Ham. 2, 3 ut etiam auxilia ab Romanis *Poeni* petierint (Val. Max. 5, 2 ext. 4. Ivst. 6, 2, 1 navalis belli per legatos. 17, 2, 13 Macedonum militum). Liv. 1, 30, 6 circumspicere ... externa. 3, 4, 11 ita tum repentina auxilia appellabant. 4, 24, 1 negata Veientibus (5, 6, 12. 38, 18, 1 adversus Romanos. Clavd. 28, 109 ad proxima bella). 5, 1, 9 auxiliis, si qua forte inde venirent, obstruebatur (5, 5, 5. 8, 12, 7. 8, 25, 7. 41, 12, 5 Cvrt. 4, 2, 11 Qvint. decl. 272 p. 113, 19. 114, 21 Tac. hist. 5, 19). 6, 22, 2. 8, 9, 8 pro re publica ..., legionibus, auxiliis populi Romani Quiritium legiones auxiliaque hostium mecum deis manibus ... devoveo (Ivv. 8, 256 Corp. VIII 2637 *a. 158*). 8, 25, 2 alia nova ... accesserunt auxilia (42, 52, 9. 42, 65, 12) 9, 13, 10 intromissa (38, 4, 6). 10, 16, 5 finitimarum gentium. 21, 13, 3 ab Romanis.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sperastis (VOPISC. Aurelian. 27, 4). 21, 56, 1 Gallicis auxiliis firmata erat *acies* (42, 65, 13 TAC. Agr. 35). 22, 3, 9 equitatu auxiliisque levium armorum ... hostem cohibendum. 22, 27, 11 diviserunt (38, 20, 9). 23, 29, 4 laevo *cornu* Afros mercennariorumque auxilia *locat* (37, 40, 14. 37, 42, 1 subsidiaria). 24, 29, 2 secuti multi ex mercennariis. 25, 33, 1 spem omnem in Celtiberorum auxiliis esse. 27, 8, 15 cum singulis Romanis legionibus adiunxisset (41, 6, 6. 44, 30, 13 TAC. hist. 1, 79). 27, 51, 13 ut omnia auxilia, quae diffusa latius tueri non poterat, ... contraheret (28, 13, 4 modica. *al.* 40, 30, 2 a sociis. CVRT. 4, 9, 2 TAC. ann. 12, 49 SVET. Iul. 4. IVST. 1, 6, 10 undique. VVLG. I Macc. 14, 1; ἐπισπάσασθαι βοήθειαν). 28, 5, 6 auxilia regem orabant (TAC. hist. 4, 25. 4, 37 ann. 2, 46). 28, 13, 1 opponerentur (TAC. hist. 3, 5 in latus. AMM. 20, 8, 16). 28, 16, 5 cum velitibus auxiliisque peditum proelia consererent. 28, 42, 18 frustra iam diu poscentem ab domo (AMM. 20, 8, 1). 30, 33, 5 *instruxit* (40, 32, 4 provincialia). 32, 23, 8 adsumptis (34, 30, 10 TAC. ann. 3, 39). 33, 3, 7 quantis auxiliis Romanum ad bellum sequerentur (FLOR. epit. 2, 8, 15 quibus auxiliis, quibus copiis *rex* consederat). 33, 3, 8 Aetolica ... opperiebatur (TAC. hist. 3, 1). 33, 18, 11 mixta ex pluribus gentibus (42, 51, 9 VEG. mil. 3, 1 p. 66). 34, 31, 15 in bello adversus Philippum accepistis (36, 1, 8 ab sociis. 38, 13, 10 TREB. Val. 2, 1 EVTR. 1, 15, 1. 3, 1. 3, 12, 3. 6, 21, 3). 37, 42, 1 territa (TAC. ann. 4, 48). 42, 58, 8 delecta (TAC. ann. 6, 41. hist. 2, 100 electis). 45, 4, 3 excivisset (civisse *V.* TAC. hist. 2, 97. SVET. Cal. 43 undique). 45, 25, 13 asciverant (AMM. 23, 5, 1 LIV. perioch. 24). VELL. 2, 55, 2 ex toto orbe terrarum ... confluentibus (TAC. hist. 4, 25 adfluentibus). VAL. MAX. 2, 7, 15 in funditorum auxilia transcriberentur. RVT. LVP. 1, 14. SEN. clem. 1, 13, 1 placido ... regi fida sunt auxilia sua. CVRT. 3, 2, 16 in illa terra ... quaerenda sunt (VEG. mil. 3, 25 nova). 4, 12, 9 maris accolae, nomina verius quam auxilia. 9, 2, 24 Bactriana. LVCAN. 7, 548 regum auxiliis collecta iuventus. 10, 514. PLIN. nat. 33, 37 auxilia quippe et externos torquibus aureis donavere. SIL. 1, 221 auxilia ... genitoris (*sc. Hasdrubalis*) parta trophaeis. QVINT. inst. 2, 13, 14 nunc auxiliis, nunc legione pugnabitur. decl. 255 p. 45, 19 *ter.* FRONTIN. strat. 2, 3, 21 his (*legionibus*) inmiscuerunt auxilia. TAC. Agr. 24 legione una et modicis auxiliis debellari ... Hiberniam posse. hist. 1, 57 *Lingones* auxilia equos, arma pecuniam offerentes (4, 17). 1, 70 concitis (4, 24. 5, 19 miseratione ac donis. ann. 6, 44). 2, 24 caesis (SVET. Aug. 23). 4, 15 occultis nuntiis pellexit Britannica. 4, 48 legio ... auxiliaque tutandis imperii finibus ... proconsuli parebant. ann. 1, 36 si auxilia et socii ... armarentur. 2, 80 in numerum legionis composuerat (12, 29 lecta ... pro ripa). 6, 33 mittit qui auxilia mercede facerent. 12, 14 validis ... nudatus. SVET. Galba 10 e plebe ... provinciae legiones et auxilia conscripsit. Dom. 2 cum ... rex auxilia adversus Alanos ... depoposcisset. FLOR. epit. 2, 2, 23. 4, 2, 44 trecenta ... milia ... praeter auxilia. SPART. Did. 1, 7 Cauchis ... restitit tumultuariis auxiliis provincialium. CAPITOL. Aur. 21, 7 emit et Germanorum auxilia contra Germanos. Gord. 26, 3 ut vel auxiliis vel militibus facile Persas evinceret. Maximin. 11, 8 orientalia. 24, 5 bellum parabat per Germanorum auxilia. TREB. trig. tyr. 6, 2 adhibitis ingentibus Germanorum. VOPISC. Aurelian. 27, 4 nobis Persarum ... non desunt. IVST. 16, 3, 11 instructos commeatibus auxiliisque. EVTR. 3, 1 auxilia promittentes (3, 12, 3). OPTAT. 4, 6 p. 111 (*in imag.*) tua auxilia contra te militasse. AMM. 29, 5, 44 Iesalensium gens ... voluntaria auxilia praestare spondens. 23, 2, 1 gentium ... auxilia pollicentium. 24, 7, 7 advenisse iam (VEG. mil. 3, 9 p. 88). 27, 12, 18 vicinarum gentium. 30, 2, 6 Scytharum ... mercante. VEG. mil. 3, 8 legionibus et auxiliis ... loca ... deputantur in castris. 4, 33 Liburnorum auxiliis praecipue victus ... Antonius. CLAVD. 26, 581. AMBR. obit. Theod. 15 a Syris auxilia ... postulavit. VVLG. Dan. 11, 25 rex austri provocabitur ad bellum multis auxiliis et fortibus nimis (ἐν δυνάμει μεγάλῃ καὶ ἰσχυρᾷ σφόδρα). I Macc. 9, 52 et posuit in eis (*civitatibus*) auxilia (δυνάμεις). SIDON. carm. 7, 330 rarum sine milite ducens robur in auxiliis.

a nomine pendens: CIC. Font. 46 tantas auxiliorum nostrorum copias (Phil. 10, 24 PLANC. Cic. epist. 10, 8, 6 LIV. 42, 51, 2. SVET. Tib. 16 copiam. CORP. VIII 2582). CAES. Gall. 1, 49, 5 duas ibi legiones reliquit et partem auxiliorum (LIV. 35, 27, 15 maxima). 3, 23, 4 quorum (*auxiliorum ducumque*) adventu ... bellum gerere conantur. 6, 7, 6 augebatur auxiliorum cotidie spes (SALL. hist. frg. 2, 32 longa). BELL. Alex. 63, 1 magno ... numero equitum et reliquorum auxiliorum (TAC. hist. 2, 30. 2, 69. LIV. 34, 20, 5 maximum ex omnibus auxiliis numerum). BELL. Afr. 19, 3 tantam ... multitudinem auxiliorum (LIV. 9, 19, 1 VEG. mil. 3, 1). LIV. 9, 7, 7 dimissus ... auxiliorum apparatus. 21, 60, 4 aliquot auxiliorum cohortes (31, 24, 6 mercede militantium. TAC. hist. 2, 24. 3, 21). 22, 19, 4 propter ingentem famam novorum auxiliorum. 24, 28, 8 praefecti ... auxiliorum (35, 26, 4. 40, 48, 3 PLIN. nat. 10, 54. CORP. XI 5210 (*aet. Domitiani*) omnium adversus Germanos. III 5212 praef. auxiliorum in Mauretaniam Tingitanam ex Hispania missorum). 33, 14, 3 ex omni genere auxiliorum (33, 18, 2 vario). 37, 40, 1 acies varia ... dissimilitudine armorum auxiliorumque erat. 38, 26, 8 velitibus et alia turba auxiliorum. 42, 15, 3 Euandrum ..., ducem auxiliorum (42, 57, 6). TAC. Agr. 18 modica auxiliorum manu (hist. 2, 22 sparsa. 2, 70). hist. 1, 26 auxiliorum motas mentes. 1, 54 adsciscitur auxiliorum miles. 2, 68 erupere legionarii in perniciem auxiliorum. 2, 88 manente legionum auxiliorumque discordia. 4, 19 ambiguus auxiliorum animus (VEG. mil. 3, 10 p. 90 singularum legionum sive auxiliorum nec non vexillationum vires animos consuetudinem diligenter exploret). ann. 2, 8 auxiliorum agmen (AMM. 17, 13, 20). SVET. Tib. 30 legionum et auxiliorum descriptione. CORP. VI 1377, 16 (*a. 170*) lég. Augg. pr. pr. exercitus legiónarii et auxilió. per orientem in Armeniam et Osrhoenam et Anthemusiam ductorum. IVST. 4, 4, 7 in quo (*Gylippo*) instar omnium auxiliorum erat. AMM. 21, 4, 8 cum auxiliorum expeditissimis globis. SVLP. SEV. chron. 2, 22, 4 magna clade exercitus et auxiliorum. MACR. sat. 5, 2, 15 enumeratio auxiliorum duplex (*apud Vergilium*).

LIV. 39, 31, 15 provincialium auxiliorum centum quinquaginta ferme ceciderunt (40, 31, 1). 24, 29, 2 ex mercennariis auxiliis quattuor milia (42, 57, 5). 42, 58, 13 de auxiliis Eumenis ... trecenti (IVST. 2, 10, 18). LIV. 21, 32, 3 nuda auxiliis Romanis Hispania. 42, 11, 4 quorum auxiliis fretus. FLOR. epit. 2, 14, 4 Thraciae quoque auxiliis ingentibus validum. *post praepos.*: LIV. 22, 21, 4 tribunus militum cum expeditis auxiliis a Scipione missi. 22, 45, 7 iaculatores cum ceteris ... auxiliis. 32, 14, 7. 33, 7, 11. 37, 42, 7. 37, 53, 21 FRONTIN. strat. 2, 3, 22. TAC. hist. 2, 6 cum ingentibus auxiliis Suria. 4, 62 legio ... cum auxiliis simul deditis. ann. 4, 47. 14, 26 VLP. dig. 3, 2, 2, 1. CORP. III 3228 (*imp. Gallieno*) leg. ... ⟨cu⟩m auxiliis ⟨e⟩arum. VIII 2744. 2745 AMM. 23, 2, 7. 24, 6, 9. 26, 9, 1 robustis. 31, 7, 3 VVLG. Ier. 47, 4. LIV. 24, 30, 13 capti ... inter Romanorum auxilia (24, 49, 8 ⟨qui⟩ ... erant. 28, 20, 1. 32, 14, 8 inter auxilia recepti. 35, 11, 4 equites ... habebat. TAC. hist. 4, 17 fuisse. ann. 2, 17 Chaucis inter auxilia Romana agentibus. FLOR. epit. 2, 11, 2). PLIN. nat. 3, 138 sine externis ullis auxiliis ... peditum DCC *Italia* armavit.

c ***t. t. militaris, particularum quarundum exercitus Romani titulus inde a Diocletiani aetate; cf. Ruggiero, Dizionario epigrafico I 953; Mommsen, Hermes 24, 1889, p. 205 et 231:*** VEG. mil. 2, 3 legionum nomen in exercitu permanet hodieque, sed per neglegentiam superiorum temporum infractum est. ... plerique in auxiliis festinant militiae sacramenta percipere, ubi et minor sudor et maturiora sunt praemia (*cf. p. 1627, 58 sqq.*). CORP. V 8745 Fl. Diocles centenarius n(umeri) Eborum ausilium P(a)l(atinum). AVR. VICT. Caes. 39, 18 huic (*Maximiniano*) ... cultu numinis Herculei cognomentum accessit ..., unde etiam militaribus auxiliis longe in exercitum praestantibus nomen (*sc. Herculensium*) impositum. VEG. mil. 3, 4 in omnibus legionibus sive auxiliis vel vexillationibus. NOT. dign. or. 5, 48 auxilia Palatina decem et octo. 6, 48. 7, 35. 9, 23 occ. 5, 157. or. 41, 24 Margense. 25 Cuppense. 26 Gratianense. 27 Taliatense. 28 Aureomontanum. 42, 23 auxilium Miliarensium. 24 primorum Daciscorum. 25 Crispitiense. 26 Mariensium. 27 Claustrinorum. 28 secundorum Daciscorum. occ. 32, 39 auxilia Herculensia. 40 Novensia. 41 Augustensia. 42 Praesidentia. 43 ascarii. 33, 46 auxilia Herculensia. 47 Vrsarensia. 48 vigilum. 49 Fortensia. 50 insidiatorum. COD. Theod. 7, 13, 7, 3 (*a. 375*) qui in ripa per cuneos auxiliaque fuerint constituti. 7, 4, 22 (*a. 395*) neque legiones ullae neque auxilia ... audiantur. AMM. 20, 1, 3 moto velitari auxilio. IVLIAN. epit. *cf. p. 1631, 8.*

2 ***apud Ictos*: a** ***i. q. remedium iuris vel interventio, intercessio principis, magistratuum. cf.*** GLOSS. II 258, 24 ***p. 1618, 76 et locos, imprimis*** LIVI, ***quibus de tribunicio vel consulari auxilio sermo est, sim. sub I.*** CIC. leg. agr. 2, 33 orbis terrarum ... datur ... animadversio sine auxilio. QVINT. decl. 252 p. 31, 17 ut quidquid aliarum legum effugisset auxilium quasi extrinsecus circumdaretur. inst. 6, 5, 9 *v. p. 1621, 60.* TAC. ann. 6, 11 tarda legum auxilia. EDICT. div. fratr. dig. 17, 1, 8, 8 auxilium appellationis omiserunt. PAPYR. Berol. 611 I 7 ⟨? qui ad li⟩tes suas ag⟨en⟩das nihil legis Laetoriae ⟨iuventur?⟩ ⟨a⟩uxilio (PAVL. sent. 3, 8, 1 auxilio Falcidiae institutus heres. VLP. dig. 48, 5, 18, 1 optinere). 628ʳ II 3 capitale⟨s⟩ causae aliquid a⟨u⟩x⟨il⟩ium conctationis admittunt. SC. de lud. glad. Corp. II 6278, 16 qui auxilium sibi in provocatione ad principes facta constitueret. SCAEV. dig. 4, 4, 47 pr. denegandum (49, 1, 28, 1 appellationis. EDICT. Pii dig. 1, 6, 2 = coll. Mos. 3, 3, 2). GAIVS inst. 3, 56 auxilio praetoris ... servari (PAPIN. dig. 3, 3, 67 levabitur = frg. Vat. 328, *ubi tamen* relevabitur. COD. Theod. 2, 24, 1 *a. 321* INST. Iust. 4, 8, 3). MARCELL. dig. 4, 1, 7, 1 nec intra has solum species consistet huius generis auxilium. 20, 1, 27 indignam rem animadversione et auxilio praetoris (PAVL. dig. 40, 13, 4). PAPIN. dig. 10, 2, 57 non intercedat aetatis auxilium (38, 3, 2 ob). 34, 9, 18, 1 si quid ... amiserit, auxilium (-o *codd.*) restitutionis non merebitur. 40, 15, 2, 1 pupillis ... tribuendum est (VLP. dig. 4, 4, 16 pr. extraordinarium. 40, 5, 26, 1). VLP. dig. 4, 4, 3, 4 cessat. 4, 4, 16 pr. si communi auxilio et mero iure munitus sit (16, 1, 8, 8 senatus consulti). 4, 6, 15 pr. competere (38, 2, 8, 1 ei legitimum). 4, 6, 15, 3 restitutionis ... locum habeat. 4, 6, 26, 9. 16, 1, 2, 3 non calliditas *feminarum* auxilium demeruit. 46, 1, 10, 1 infitiantibus auxilium divisionis non est indulgendum. 47, 19, 2 pr. solum superest ... praesidis (APVL. met. 2, 18 nec praesidis auxilia longinqua levare civitatem). 49, 2, 1, 3 provocandi ... perdidit. PAVL. dig. 4, 4, 24 pr. compellendus est sic ei cedere auxilio in integrum restitutionis, ut. 4, 4, 36 legationem per in integrum

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

restitutionis auxilium repetere. 4, 6, 18 sibi desiderant (Cod. Iust. 3, 29, 2 *a. 256* tibi aequitatis). Consvlt. 2, 7 citra principalis restitutionis auxilium. **b** *technice i. q. apparitio:* Apvl. met. 3, 29 ad auxilium civile (cubile *codd.*) decurrere et interposito venerabili principis nomine tot aerumnis me liberare. Cod. Iust. 8, 51, 3, 3 (*a. 529*) haec conservantibus tam ... praesidibus pronvinciarum quam ... episcopis ... et defensoribus civitatum et omni civili auxilio. Ivlian. epit. novell. 27, 98 moderator Iustinianus habeat et civile et militare auxilium.

3 *in sermone* **medicorum: a** *adiumentum, quod medicina, medicus, medicamenta praebent:* Verg. Aen. 12, 388 luctatur *Aeneas* ... telum eripere auxilioque viam, quae proxima, poscit: ense secent lato volnus. Ov. rem. 48 vulneris auxilium Pelias hasta tulit (Colvm. 10, 399 *cucurbita* aegris). 107 auxilii perierunt tempora primi. Pont. 2, 8, 54 auxilium non leve vulnus habet. Gratt. 352 nec longe. 466 hinc venit. Manil. 3, 144 non alia est sedes (*sc. in caelo*) tempusve genusve medendi quae sibi deposcat vel cuius tempore praestet auxilium. Cels. 1 praef. p. 1, 6 inperitissimae gentes herbas aliaque promta in auxilium vulnerum morborumque noverunt (Plin. nat. 9, 18 *ballaenae* solum). *ibid.* p. 1, 16 in variis generibus morborum aliquid adtulisse auxilii. 2, 10 p. 52 hoc auxilii ... genus. 3, 12 p. 93 ut ... summa in eo pernicies sit, quod auxilii causa sit inventum. 4, 2 p. 124 in his auxilii parum est (4, 20 p. 146 satis. 7, 2 p. 264 nihil. Plin. nat. 17, 265 non minus. 23, 1 plus). 4, 8 p. 131 auxilium est ... in sanguinis detractione. 4, 17 p. 143 auxilio ·˙· his (*renibus*) sunt ... cucumeris semina (Plin. nat. 26, 78. 126. 139. 32, 42). 6, 6, 8 p. 229 ab iisdem ... petendum. Plin. nat. 20, 193 semine ... poto lassitudinis auxilium viatoribus *Sosimenes* spopondit. 21, 184 magnum contra venenata animalia praeberet auxilium herba. 25, 20 reperta auxilio est herba. Ps. Cato dist. 2, 22 corporis auxilium medico committe fideli. *rarius plur.*: Cels. 6, 1 p. 222 medicamentorum auxilia desiderant. Scrib. Larg. praef. 2, 24 aequaliter omnibus implorantibus auxilia sua succursuram se pollicetur *medicina*. *ibid.* p. 3, 6 plene incumbat in auxilia laborantium. *ibid.* p. 3, 10 negando aegris auxilia, quae per vim medicamentorum frequenter exhibentur. Plin. nat. 8, 58 cum etiam auxilia ab uno animalium (*sc. homine*) *ferae* sperent. Chiron 32 multis ... generibus auxilia virium suarum conferet *ustio* mutuo animali veterino. **b** *i. q. remedium*: *num. singul.*: Verg. georg. 2, 130 quo (*sapore*) non praesentius ullum ... auxilium venit ac membris agit atra venena. Prec. herb. 6 medicinam sanitatis in vos (*herbas*) contulit *Tellus parens* [maiestatemque], ut omni generi humano sitis auxilium utilissimum. Ov. rem. 528 auxilium multis sucus et herba fuit. Gratt. 460 tangere. Val. Max. 1, 8 ext. 18 *capreas* ad salutare auxilium herbae dictamni ... deducit. Cels. 1 praef. p. 12, 4 quod auxilium medicus oportune providit. 1, 5 p. 23 quibus hoc utile ... est. 2, 9 p. 51 omne ... corporis. 2, 10 p. 53 si nullum ... appareat aliud. *ibid.* anceps ... experiri. 2, 11 p. 56 ut minus vehemens ita magis tutum. 2, 14 p. 59 amat ... hoc auxilium valetudo longa. *ibid.* adhibito. *ibid.* quas (*reliquias*) admotum aliquod ... discutiat. 3, 1 p. 75 non profuit. 3, 7 p. 89 praesentissimum ... est. 3, 19 p. 103 tertium est (*ibid.* p. 104 ultimum. 7, 1 p. 263 optimum). 3, 23 p. 114 apud quos miserum auxilium tolerabile miserius malum fecit. 4, 13 p. 138 vel supervacuum vel serum id ... est. 6, 6, 1 p. 226 *foras ruptus oculus* sine auxilio est. *ibid.* inflammatio neutrum ex his ... desiderat (7, 30, 1 manus). 6, 7, 3 p. 241 commune ... adversus omnes aurium casus. 7, 26, 1 p. 307 *urinae iter* saepe auxilio eget. Sen. Oed. 70 cadunt medentes, morbus auxilium trahit. Scrib. Larg. 229 *dolores* ad nullum malagma aut auxilium cedebant. Lvcan. 4, 308 mensas ... perosi auxilium fecere famem. 8, 334 (*in imag.*) iacet omne cruenti volneris auxilium? Plin. nat. 23, 31 potum statim auxilium fit aut venenum. 24, 186 pro summo auxilio farinam ... subiecit. 25, 18 servatus ..., quisquis auxilium simile temptavit. 29, 72 horum iecur servatum [adversus] percusso[s] ab iis auxilium est. 29, 77 e volucribus [in] auxilium (-lio *E*) contra serpentes primum vultures. Stat. silv. 1, 4, 112 morbo valentior omni occupat auxilium. Clavd. carm. min. 26, 70 *Aponus* publica morborum requies, commune medentum auxilium. *in imag.* Avg. c. Iul. 5, 4, 17 curandum est ..., quo anima sanetur auxilio. *num. plural.*: Prop. 1, 1, 26 amici, quaerite non sani pectoris auxilia (Optat. 1, 10 p. 11 virtus forinsecus non). Gratt. 380 tunc ficta valebunt auxilia. 385 sit tutius ..., anteire auxiliis et primas vincere causas. 478 auxiliis fessum solabere corpus. Cels. 1 praef. inter nulla auxilia adversae valetudinis. 2, 14 p. 58 in eo volumine, quod 'communium auxiliorum' *Asclepiades* inscripsit (Plin. nat. 26, 13). 3, 1 p. 75 non omnibus aegris eadem ... conveniunt. 3, 7, 1 eo maturius ... rapienda sunt. 3, 12 p. 94 ultima ... auxilia sunt gestatio et frictio. 3, 21 p. 106 iisdem ... opus est (3, 22 p. 112 validioribus). 3, 21 p. 109 talia. 3, 24 p. 115 inbecilliora ... praefero. 4, 2 p. 123 quae ... sint capitis (4, 25 p. 150 torminum). 4, 29 p. 156 inter valentissima ... est. 5, 26 p. 199 nonnumquam nihil omnia ... proficere. 5, 27, 5 p. 203 in ... serpentibus certa quaedam ... satis nota sunt. 6, 6 p. 229 quae (*mala*) nullis auxiliis cesserunt. 7, 18 p. 295 propria utrique testiculo ... sunt. Sen. rem. fort. 15, 1 *v. p. 1623, 39.* Scrib. Larg. 22. 67 quibus medici efficacius utuntur. 106 omnia ... adhibenda sunt. Plin. nat. 20, 110 efficacissima. 22, 16 deliciis ... permiscens. 22, 30 disponentis *divinitatis* auxilia in genera, in causas, in tempora. 27, 146 animae ... praestantissima. 28, 8 nos auxilia dicemus, non piacula. 28, 204. 31, 4. 32, 39 ex hac quoque ... aliqua contingunt. Plin. epist. 9, 37, 4 quasi in veteri morbo quaelibet mutationis auxilia temptanda sunt. Ser. Samm. 447 talibus auxiliis praecordia fota. Optat. 1, 10 p. 11 aegroti est remedia quaerere, inertis et inbecillis est auxilia conparare. Soran. 2, 11 (44) fluxus *mulieris* ... praedictis omnibus auxiliis curari potest.

4 dei auxilium *in sermone biblico et apud christianos* (*quibus de deorum auxilio [-is] sermo est, locos invenies sub I*: Itala psalm. 3, 6 auxilio domini surrexi (Vvlg. exsurrexi, quia dominus suscepit me; ὅτι κύριος ἀντιλήψεταί μου. Hier. epist. 133, 10). Firm. err. 29, 3 numquam vobis laborantibus denegavit *manus dei* auxilium. Amm. 27, 6, 6 *dei* sempiternis auxiliis stabit Romana res inconcussa. Firm. err. 29, 3. 4. Ambr. in psalm. 61, 17 ab ipso *deo* ... vitae fructum sperat *anima* aeternae et perpetuae salutis auxilium (Avg. in psalm. 46, 13). Vvlg. deut. 33, 29 scutum auxilii tui (*sc. est dominus*; ὑπερασπιεῖ ὁ βοηθός σου). psalm. 21, 20 domine, ne elongaveris auxilium tuum (τὴν βοήθειάν μου. *cf.* Hier. epist. 106, 12). 61, 8 deus auxilii mei. II Macc. 8, 19 admonuit ... eos et de auxiliis dei (τὰς ... ἀντιλήψεις). 8, 35 humiliatus auxilio domini ab his. 11, 13 omnipotentis dei auxilio innitentes (Hier. epist. 133, 10 liberum ... arbitrium ... nititur). 15, 35 manifestum signum auxilii dei. Hier. epist. 108, 18ᵃ dei statim sequatur. 123, 1 dei praesidentis auxilio nomen accepit (Avg. mor. eccl. 34, 76). 133, 5 dei in me coronabitur. 140, 17 serum ei videtur. Avg. in Rom. 13 recte facere ... non viribus nostris, sed liberatoris auxilio. conf. 1, 9, 14 puer coepi rogare te, auxilium et refugium meum (*cf.* psalm. 17, 3). ord. 2, 10, 29 divinum auxilium ... officium clementiae suae per universos populos agit. corrept. 1, 2 desiderare auxilium gratiae. in psalm. 130, 25. 131, 23. pecc. orig. 32, 37 mediatoris. Vita Fulg. 6, 13 p. 123ᶜ. *praeterea cf.* Vvlg. *et christianorum locos sub I dispersos. nota*: Cassiod. var. 8, 24, 3 ut causa contingeret praestandi, quae nos caelestibus commendaret auxiliis.

5 *t. t.* **Isiacorum** (*v. Wissowa, Religion und Kultus d. Römer 1902 p. 297, not. 5. cf.* Ov. met. 9, 699 *p. 1614, 8*): Apvl. met. 11, 10 secundus *antistitum* ... manibus ambabus gerebat altaria, id est auxilia, quibus nomen dedit proprium deae (*sc. Isidis*) summatis auxiliaris providentia (*verba* id est auxilia *seclusit Hildebrand; Kaibel, Hermes 35, 1900, p. 203 coni.* auxillas). Corp. XI 816 (*Mutinae, aet. Antoninorum*) Atilia Syntyche pro T. Atilio Paullo auxilís v. s. l. m. *cf.* Gloss. II 27, 46 auxilium ἱερῶν λύτρα ἢ συμμαχ[ο]ία (*ubi Heraeus* χύτρα *coni. de* auxillis *cogitans*).

personatum **Auxilium** *secundum gr.* Ἐπικουρία *vel sim.*: Plavt. Cist. 148 Auxilium prologus (*in BVE*). 154 nam mihi Auxilio est nomen.

synonyma: adiumentum, adiutorium, adminiculum, alimentum, intercessio, opes, opitulatio, praesidium, subsidium, suppetiae. *saepius iuxta ponuntur*: auctoritas, consilium, decus, fides, foedus (Sen.), mens, numen, oblectamentum (Sen.), solacium, spes, salus, usus, utilitas. *ad II 1 b*: copiae, cohortes, commeatus, equites, equitatus, exercitus, frumentum, legiones, milites.

opposita: beneficium (Sen.), exitium, impedimentum, imperium (Liv.), malum, mysterium (Sacr. Leon.), ornamentum (Sen.), solacium. *ad II 1 b*: nomina (Cvrt.); *ad II 3 a*: pernicies; *ad II 3 b*: piaculum, venenum. *Münscher.*

1. Auxilius, -a *nom. gent.*: Corp. V 5788 (*Mediolani*) matronis sacrum L. Auxilius Mercator. **Auxilicus,** -ī *cogn.* Corp. VIII 17181 d. m. s. Q. ⟨G⟩ellio Auxi⟨l⟩ico. *an leg.* Auxitico (*i.* Αὐξητικῷ)?

2. Auxilius, -ī. *a nomine gentilicio separandum puto signum plerumque christianis adhibitum. antiquissimum testimonium extat* Corp. VIII 900 (*litteris saec. III corona circumdatum legitur nomen*) Auxili. *alteri pagano hoc signum est* Corp. XIII 2287 (*Luguduni*) ⟨d. m.⟩ et memori⟨ae⟩ aeternae T⟨ou⟩tonius December ... Touto⟨n⟩ Auxilius pater ... filio. *porro*: Corp. III 3218, 2 (*in sigillo Dalmat.*) Auxilius. XII 2106 (*litteris malis*) † Auxilius. XIII 5359 (*infimae aetatis*) hic requi⟨esc⟩et Auxilius dihaconus. Avson. 138, 3 Auxilius Grammaticus: Auxilium te nempe vocas, inscite magister. da rectum casum: iam solicismus eris. Avg. epist. 250 domino dilectissimo et venerabili fratri et consacerdoti Auxilio Augustinus. *fort. idem* Conc. Carth. a. 411 Mansi 4, 211ᴮ Auxilius episcopus plebis Nurconensis. Not. episc. Maur. Caes. 111 Auxilius Gunugitanus. Chron. III p. 195 Auxilius et Iterinus: *in priore parte saec. V. huc pertinet* Valerius Ausilius Corp. VIII 16191 s *pro* x *scripto. Jacobsohn.*

1. auxilla, -ae *f.* [*ab* aula *deminutive. Th.*]. Pavl. Fest. p. 24 auxilla olla parvula (*cf.* auxilium *supra l. 42 et 45*). *Münscher.*

2. auxilla *v.* axilla.

Auximum, -ī *colonia Piceni, cf. Corp. IX 559, nunc Osimo.* Vell. 1, 15, 3 *missi coloni* Auximum ... in Picenum abhinc annos ferme centum octaginta quinque. Corp. IX 5832 col. Auxim. *et saepe in titulis Auximatibus. falso* municipium *nominatur* 5825.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Auxumum: CORP. IX 5854 (*litteris magnis et bonis*) Auxumi. STRAB. 5,4,2 πλησίον αὐτῆς (*scil.* Ἀγκῶνος) Αὔξουμον πόλις μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης. Ausimum: TAB. Peut. 5,3 Ausimo. GREG. M. epist. 9,99,100 Ausimo. CORP. IX 5839 p(atrono) c(oloniae) pr(aetori) Auximo. 5849 quaestori Auximi. VI 7979 dis m. Larcia Primigenia vernae suo Auximo fecit. 32520 a 1,28 (*a. 143/144*) Auximo. CAES. civ. 1,31,2 ad Auximum. MARCELL. chron. II auct. p. 107,27 Totilas vastato Piceno pugnansque ad Auximum vincit. LIV. 41, 21, 12 Auximi. 41, 27, 10. 42, 20, 6. LVCAN. 2, 466 Varus, ut admotae pulsarunt Auximon alae. PLVT. Pomp. 6 ἐν Αὐξίμῳ πόλει μεγάλῃ. GRAMM. suppl. 187 Galli Senones Anchonae et Auximi oppidorum conditores. ITIN. Anton. Aug. p. 312,5 Auximum. RAVENN. p. 493,4 Auximum. *adj.* **Auximātis,** -e: LIB. col. II 253 Ausimatis ager limitibus Graecanis per centurias est assignatus. II 227. CORP. XV 187 (*aetatis Marci Aur. videtur esse*) opus dol. Auxim(atis?). CONC. Later. a. 649 Mansi 10,866^E Fortunato Auximate episc. *incolae* **Auximātes,** -ium. CORP. IX 5854 colonis Auximatibus. 5855. 5826 imp. Caesari M. Aurelio Antonino Auximates publice. 5827. 5828. 5843 quaestori rei p. Auximat. CAES. civ. 1, 13, 5 Auximatibus. PLIN. nat. 3, 63 Auximates. 3,111.

Auximus, -ī *cogn.*, Αὔξιμος. *liberti aet. imper.*: CORP. VI 8684 d. m. Auximus vilicus a Tritone Claud. 31017 Augustorum lib. VIII 21010 Aug. lib. proc. Aug. INSCR. Graec. Att. III 1245 Κορ(νήλιος) Αὔξιμος. CORP. inscr. Graec. II 3665, 46 (*in Asia min., aetate M. Antonini*) Οὐαλ. Πομπ(ώνιος) Αὔξιμος. add. 3846 z 9 Αὐ⟨ξ⟩ίμῳ. III 5295 ⟨Ἀλέξ⟩α⟨ν⟩δ⟨ρος Α⟩ὐ⟨ξ⟩ίμου. *Jacobsohn.*

Auxinium *v.* Ausonium *et* Auximum.

Auxis, -īnis, *quasi* Αὔξις *vel* Αὐξίς, *nisi tamen ab* Αὔξη *deriv.* CORP. VI 23254 Ostoriae (mulieris) l. Auxini. XIV 308 (*Ostiae*) Cáciaé Auxini. *Diehl.*

callit **auxitat**(?) GLOSS. V 174, 32. *cf.* calleo. *Ihm.*

Auxītis *v.* Hus. **Auxius** *v.* Axius.

Auxō, Αὐξώ, *Hora.* HYG. fab. 183 p. 36, 8. *cf. Wernicke, PW. II 2622.*

Auxōn, -ontis, Αὔξων, *cogn. vir.* CORP. X 3857 (*Capuae, quarti fere saec.*) Carradii. Iulio Aur. Auxonti Leonidae v. c. quaestori praet. curatori Capuensium. XIV 267 (*Ostiae*).

Auxonius, -ī, Αὐξόνιος, *signorum modo fictum videtur ab* Αὔξων, *nisi plane idem est nomen atque* Ausonius, *quod non solum in codd. verum etiam in titulo* CORP. III 9509 (*a. 380*) Auxonius *scribitur. cf. tamen* Auxanius. *celeberrimus est corrector Tusciae vicariusque Asiae saec. IV med., qui laudatur in* COD. Theod. *saepe et* COD. Iust. 11,8,4. 11,13,1. 12,37,4. 12,39,1. *cf. Seeck, PW. II 2622.* COD. Theod. 16,1,3 (*a. 381*) *impp. Gratianus, Valentinianus et Theodosius AAA* ad Auxonium proconsulem Asiae. *memoratur hoc rescriptum de ecclesiis episcopis tradendis* FACVND. defens. 4,3 p. 620^B. CANON. Migne 67,267^B Auxonio *Galliae episcopo.* LIBERAT. 14 Auxonius Sebennytensis *episcopus.* CASSIOD. hist. 5,31 *senex Constantinopolitanus. nomen certe corruptum legitur* EXC. barb. chron. I p. 277,65 Lentulo et Auxonio (*ad a. u. c. 751*). **Auxonia,** -ae *cogn. mul.* INSCR. Notiz. degli scavi 1898 p. 393 (*in Campania*) Pontiae Auxoniae.

Auxuma *v.* Vxama.

Auxumis, Auxumitānus, Auxumitae *v.* Axumis.

Auxunnus *v.* Axona.

1. Auza *v.* Auzia.

2. Auza *nom. barb. abiit in gentilicium, ut saepius fit, in titulo* CORP. VI 228 (*a. 205*) Auza Scutio.

Auzacium *mons Persidis. hoc nomen pro tradito* nazavicium (AMM. 23, 6, 64) *restituit Gardthausen, qui contulit gentem et oppidum apud* PTOL. 6, 15, 2 *et* 4 Αὐξάκιοι *et* Αὐξακία.

Auzagēnsis *v.* Auzuaga.

Auzagerēnsis *vel* **Auzegerēnsis** *ethnic. opp. prov. Byzacenae in Africa.* CONC. Carth. a. 411 Mansi 4,159^B Donatus episcopus Auzagerensis. NOT. episc. Byz. 96 Villaticus Auzegerensis.

Auzagga *v.* Auzuaga. **Auzea** *v.* Auzia.

Auzemmi *v.* Augarmi.

Auzia (Auzea), -ae *oppidum Numidiae,* PTOL. 4,2,7 Αὐζία. TAC. ann. 4,25 Numidas apud castellum semirutum, ab ipsis quondam incensum, cui nomen Auzea, ... consedisse. CORP. VIII 10439 (*in miliario a. 155*) ab Auzia. 22548 (*in miliario aevi Diocletiani*) ab Auzia Rapidu. ITIN. Anton. Aug. 30 Auza ... Rapidi. *fort. huc pertinet* RAVENN. p. 157,8 Auzimasta. *deus eponymus* **Auzius,** -ī. CORP. VIII 9014 (*a. 224*) Auzio deo genio et conservatori col. *cf.* 9045 (*a. 255*) Aelia Audi. *adi.* **Auziēnsis,** -e, *incolae* **Auziēnsēs.** CORP. VIII 9047 (*a. 260*) praep(osito) coh. sing. et vex. ⟨e⟩qq. Mauror. in territorio ⟨A⟩uziensi praetendentium, dec. duarum coll. Auziensis et Rusguniensis ... ordo col. Auziensis. 9045 (*a. 255*) *bis* col. Auz. AMM. 29, 5, 44 Audiense castellum. NOT. dign. occ. 30,17 praepositus limitis Audiensis. CORP. VIII 9029 (*a. 198*) Auzienses (9049). 9032 (*a. 196/8*) Iuliae Aug. matri castrorum Auzien⟨ses⟩. 9046 (*saec. II/III*) res publica mu⟨nicipi⟩ Auzien⟨sium⟩. 9062 (*a. 230*) res p. col. Septimiae Aur. Auzi⟨e⟩nsium (9063). NOT. dign. occ. 30,8 Audenses.

Auzimasta *v.* Auzia.

Auziqua *statio Syrti maiori adiacens.* ITIN. Anton. Aug. p. 64 (*v. l.* auxiqua).

Auzius *v.* Auzia.

Auzuagga, -ae *nomen duorum oppidorum provinciae proconsularis Africae.* CONC. Carth. a. 411 Mansi 4, 134^C nam est Auzagga, ubi fuit Ianuarius, qui nunc defunctus est; alia Auzagga, ubi est Privatus, qui nunc vivit. CYPR. sent. episc. 50 Ahymmus ab Ausuagga (ausuago *cod. Seguer.*) dixit (AVG. bapt. 7,14,26). *adi.* **Auzagēnsis,** -e. CONC. Carth. a. 411 Mansi 4, 133^C Privatus episcopus Auzagensis.

Auzui *statio Africae Tripolitanae, de qua cf. Dessau, PW. II 2624.* ITIN. Anton. Aug. p. 64 Auzui (*v. l.* auxui).

Auzurēnsēs *inscriptio est fistulae Cirtensis: incolae sunt vici cuiusdam adhuc ignoti.* CORP. VIII 10476, 1. *cf.* Azurensis. *Diehl.*

Axā *nom. fem. hebr.* VVLG. Ios. 15, 16. 17 iud. 1, 12. 13. AVG. quaest. hept. 7, 3 filiam meam Axam. HIER. nom. hebr. p. 23, 24 Axa interpretatur furibunda. 31,9 Axa claudicans vel irascens. *leguntur formae nominis:* Ascha ITALA Ios. 15, 16. 17 iud. 1, 12. 15 (Lugd.). LIB. geneal. chron. I p. 188, 501 Gothoniel ... dedit ei Chaleb Ascham (Naascham *cod. G*) filiam suam uxorem. CYPR. Gall. iud. 28 ut thalamis natam coniungeret Ascham. Acsa HIER. nom. hebr. p. 24, 7 Acsa claudicans vel factura. Achsa *q. v.* *Plenkers.*

Axabrigēnsēs *v.* Arabrigenses. **Axaf** *v.* Axaph.

axamenta [*cf. c.* anxare. *Th.*]. PAVL. FEST. p. 3 axamenta dicebantur carmina Sal⟨i⟩aria, quae a Saliis sacerdotibus canebantur (componebantur *codd.*) in universos †homines (deos *O. Müller, alii aliter*) composita. GLOSS. II 26, 22 axmenta στίχοι ἐπὶ θυσιῶν Ἡρακλέους. *v. Wissowa, PW. II 2624; Relig. u. Kultus p. 483.* *Ihm.*

Axanis *gen. nom. vir. barb.* CORP. VIII 16050 (*Siccae*) ⟨I⟩ulius Ad⟨iu⟩tor Axanis ⟨f.⟩.

Axanticus *in vasculis Gallicis.* CORP. XIII 10010, 260.

Axantos *insula Britanniae adiacens.* PLIN. nat. 4, 103 (axanthos *unus Leid. A*). *cf.* Vxantis. *Diehl.*

Axaph *nom. opp. Palaestinae.* VVLG. Ios. 19, 25. HIER. nom. hebr. 23, 23 Axaf medicamentum. *traduntur formae nominis:* Axim: ITALA Ios. 11, 1 (Lugd.; Ἀχσὶμ *quidam cod. graec.*). *inde videtur tractum ethn.* Axinus: CYPR. GALL. Ios. 377 comes Axinus (Axnus *codd.*) in armis. Axit: ITALA Ios. 12, 19 (Lugd.). Achsaph *q. v.* *Plenkers.*

Axara *statio Hyrcaniae.* RAVENN. p. 61, 9.

Axati *oppidum conventus Hispalensis Hispaniae.* PLIN. nat. 3, 11. *adi.* **Axatitānus,** -a, -um. CORP. II 1055 in municipio Flavio Axatitano. *ibid.* m. F. Axatitani. *Diehl.*

axeārius, -ī *m. ab* 1. axis. CORP. VI 9215 M. Sergius M. l. Eutychus axearius sibi et M. Sergio M. l. Philocalo axeario patron(o).

axēdo, -ōnis *m. ab* 1. axis. GLOSS. II 295, 57 ἔμβολος τὸ εἰς τὸν ἄξονα ἐμβαλλόμενον ξύλον axedo. 569, 18 axedo lignum quo vertitur rota. *cf.* III 262, 46 παράζωσμα asmodes. 195, 58 paraxonia asinodes (*utroque loco* axedones *corr. Heraeus*). MARCELL. med. 33, 65 si quem ad usum venerium infirmum volueris esse, ubicumque minxerit, supra lotium eius obicem, id est axedonem, ex usu figes. SCHOL. Verg. Bern. georg. 3, 7 Pelops corrupit praemio Myrtilum aurigam, qui Oenomai currui cereos axedones (saxidones *cod.*) imposuit. *cf. Heraeus, Rhein. Mus. 1899 p. 156.* *Ihm.*

Axelodunum *v.* Vxellodunum. **Axenius** *v.* Axius.

1. Axenus *v.* Euxinus.

2. Axenus *in fluminum catalogo* HYG. fab. praef. p. 11, 9 Cephisus Ismarus Axenus (Axius *Schmidt*).

Axer (PLIN. epist. 10, 104) *v.* Aper *II 210, 50.*

Axera *insula Oceani Indici.* RAVENN. p. 421, 3. *cf. Tomaschek, PW. II 2625.* *Diehl.*

Axes *v.* Zeb.

1. Axia, -ae *castellum in Etruria situm, hodie* Castell d'Asso (*cf. Huelsen, PW. II 2625*). CIC. Caecin. 20 in castellum Axiam.

2. Axia *v.* Axius. **Axiacēs** *v.* Asiaces. [*Jacobsohn.*

Axiānus *v.* Axius. **axicia** *v.* axitia.

1. axiculus, -ī *m. ab* 1. axis *deminutive.* CAPER gramm. VII 108, 6 axiculus (aux- *unus codex*) hic, quia hic axis. VITR. 10, 2, 1 in trocleam indu[u]ntur orbiculi per axiculos versationes habentes. 10, 3, 2 inducuntur uti centra axiculi in orbiculos. 10, 9, 2 tympanum versatile in cultro conlocatum et in axiculo conclusum. 10, 15, 4 ex torno facti axiculi duo. AMM. 23, 4, 2 *ut fiat ballista,* ferrum inter axiculos duos conpaginatur.

2. axiculus, -i *m. ab* 2. axis assis *deminutive.* COLVM. 6, 19, 2 prohibentibus adversis axiculis *ne pecora exeant* (*syn.* temonibus). AMM. 16, 8, 10 *pontis* disiectos asseres et axiculos. 21, 2, 1 axicolis (*sic V*), quis orbis *scuti* erat compaginatus, in vanum excussis. *V.*

Axida *nom. barb.*(?) CORP. XIII 10006, 101 Axidai(?). *Jacobsohn.*

Axido *nom. fort. Africum, circumcellionum dux.* OPTAT. 3, 4 p. 82, 1. *Diehl.*

Axilius *v.* Axius.

axilla, *postea* **ascilla ascella,** -ae *f.* [*ab* ala *deminutive. Th.*]. *forma vetustior* axilla *non traditur nisi pro nomine, v.* Axilla, *et* GLOSS. II 26, 43 a[u]xillae μικροπτερα (μικρὰ πτερὰ *Stephanus*) ὡς Βάρρων.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

V 346, 41 a[u]xillae alae minores. SCHOL. Hor. epod. 12, 5 *ad verba* hircus in alis *dat* odor axillarum. id est in iuncturis ulnarum. HIER. epist. 84, 6 putres attrectare [m]axillas. ascilla *explicat* ISID. orig. 11, 1, 65 *alas* quidam ascillas vocant, quod ex his brachia cilluntur id est moventur. ITALA Arund. *v. l. 15*; *legi praeterea* GLOSS. III 439, 71 ascilla μασχάλη (478, 11). *ceteris locis* ascella *scriptum est* (*semel* astella PS. SORAN.); *masc.* DIOSC. herb. fem. 36. [*ital.* ascella, *francog.* aisselle *M.-L.*]

GLOSS. μασχάλη. locus sub brachia. ocusta (*anglos.*). ITALA exod. 38, 8 (Lugd.) *Cherubim* adumbrantes ascellis (πτέρυξιν, VVLG. 37, 9 alas). III reg. 3, 20 (Aug. serm. 10) tulit filium suum sub ascellis meis (κόλπῳ, VVLG. sinu). Esth. 15, 11 (cod. Pechian.) accepit eam sub ascellas suas (VVLG. ulnis). Matth. 23, 37 (Iren. 4, 36, 8 *et* 4, 37, 5, *tum* Cypr. Iud. incred. 1) sicut gallina colligit filios suos sub ascellas (VVLG. alas; ascillas *codd. Arund. et Clarom.*, asselis *Voss. et Vel.*) suas. VVLG. lev. 1, 17 confringet ... ascellas eius (ἐκ τῶν πτερύγων). prov. 19, 24 abscondit piger manum suam sub ascella (26, 15. εἰς τὸν κόλπον). SCHOL. Hor. epist. 1, 13, 12 *ad* sub ala: ascella tua. PS. DIOSC. herb. fem. 36 fetorem ascellorum et totius corporis aufert. SORAN. 1, 102 sinistra manu sua *obstetricem* sub ascella dextra infantem tenere. *ibid.* ut ... concava loca sicuti sunt ascellae et anquilae diligenter extergantur. 2, 10 manibus sub ascellas missis. PS. SORAN. quaest. med. p. 270 quid est asclatium? ascella (ast- *cod.*) ossis in superficie facta acuta, cum maneat suo loco os (*cf. Galen.* ὅροι 323). MARCELL. med. 18, 20 ascellae (*paulo ante* alae) demptis prius pilis perfricantur. PLAC. med. 33, 2 vena ..., quae in ascellis eius (*columbae*) est. THEOD. PRISC. eup. faen. 27 sub ascellis nasci novimus *choeradas*. ANTIDOT. Brux. 138 ascellas hircoso line. PLIN. VAL. 5, 3 pullorum ascellas. APIC. 4, 182 gallinarum et ungellas et ⟨a⟩scellas. ANTHIM. 23 pectora ipsorum (*pullorum*) et ascellae *comeduntur*. GREG. TVR. Franc. 3, 18 defixumque cultrum in ascella. ORIBAS. syn. 4, 16 pulli anserum ascellas. *nota*: GREG. TVR. Franc. 1, 16 *basilica habens* ab utroque latere ascellas eleganti constructas opere. *V.*

Axilla *v.* Ahala.

?axillites. GLOSS. II 21, 37 anxilites (axill- *Vulcanius*) ὄρνιθες οἰωνοί. V 440, 26 anxilites aves auspicium (*cf.* 561, 18). *cf.* PAVL. FEST. p. 3, 5. *Ihm.*

Axillus *v.* Axius. **Axim** *v.* Axaph.

Axima, -ae *opp. Ceutronum Galliae Narbonensis, nunc* Aisme *vel* Aime, *de quo cf. Hirschfeld, Corp. XII p. 16.* TAB. Peut. 3, 3 Aximam. RAVENN. p. 238, 16 Amiman. PTOL. 3, 1, 33 Ἄξιμα. *deus eponymus videtur esse* **Aximus,** -ī. CORP. XII 100 (*Aximae*) Matronis, Aximo L. Iulius Marcellinus v. s. l. m. *Diehl.*

Axina *v.* Axius. **Axinginehae** *v.* Axsing-.

Axinia *v.* Axius.

axinomantia, -ae *f.*, ἀξινομαντεία. PLIN. nat. 36, 142 hoc (*gagate lapide*) dicuntur uti magi in ea quam vocant axinomantiam, et peruri negant, si eventurum sit quod aliquis optet. *cf. Riess, PW. II 2627.*

Axīnus *v.* Euxinus *et* Axaph.

axio, -ōnis *f.* [*orig. inc. Th.*]. PLIN. nat. 10, 68 otus bubone minor est, noctuis maior, auribus plumeis eminentibus, unde et nomen illi — quidam latine axionem (actionem *codd.*) vocant —, imitatrix alias avis ac parasita et quodam genere saltatrix. 29, 117 felle recentis axionis (asionis *Barb.*); noctuarum id est genus, quibus pluma aurium modo micat. *Ihm.*

Axiochus, -ī, Ἀξίοχος, *cogn. vir.* TAB. cer. Pomp. (Corp. IV suppl.) 40 (*a. 57*), 24 Sex. Pompeius·Axiochus. 19 Sex. ⟨P⟩om. A x s i o c. 73, 8 ⟨Sex. Po⟩mpei A x s i o c i. *eundem memoratum esse puto in signaculo Pompeiano* CORP. X 8058, 68 Pompei Axiochi. *Diehl.*

axioma, -atis *n.*, ἀξίωμα. GELL. 16, 8 *tit.* quid significet et quid a nostris appellatum sit quod 'axioma' dialectici dicunt (*graece passim eodem capite*). PS. APVL. herm. p. 265 quam (*speciem orationis*) Sergius effatum, Varro proloquium, Cicero enuntiatum, Graeci protasin, tum axioma, ego verbum e verbo, tum protensionem tum rogamentum; familiarius tamen dicetur propositio. BOETH. mus. 2, 5 quae quasi axiomata Graeci vocant. *nota*: MART. CAP. 4, 327 in coetum superum veniens primordia fandi advehit et scholicum praestruit axiōma. *saepius graece scrib., velut* CIC. Tusc. 1, 14 DON. Ter. Eun. 653 AVG. quaest. hept. 2, 80 p. 148, 9 PRISC. gramm. III 211, 20. *Ihm.*

Axioma, Ἀξίωμα, *cogn. mul.* CORP. XIII 12392 Arria Axioma.

Axiōn, Ἀξίων, *nom. myth., Priami filius, de quo cf. Bethe, PW. II 2628, 2.* HYG. fab. 90 p. 86, 22, 5.

Axionicus, -ī, Ἀξιόνικος, *haereticus Valentinianus.* TERT. adv. Val. 4.

Hannaxus **Axionnis** fil. CORP. XIII 323 (*prope Lugudunum Convenarum*). *cf.* Axiounus.

Axiopolis, is, Ἀξιόπολις *vel* Ἀξίου πόλις, *statio et castellum Moesiae inferioris, appellatum videtur ab Axio quodam flumine. cf. Domaszewski, Corp. III p. 1351, et Tomaschek, PW. II 2628 et 2630, 2.* ITIN. Anton. Aug. p. 224 Axiupoli (*v. l.* auxiupoli *et* axiopoli *sim.*). TAB. Peut. 8, 3 Axiopolis. NOT. dign. or. 39, 21 (*sub duce Scythiae*) milites superve⟨n⟩tor⟨es⟩, Axiupoli (*v. l.* axiopoli). 30 (*v. l.* auxiupoli). CORP. III 14214[16] (*in Moesia inferiore*) qui natus fuit Axiop(oli).

Axios *v.* 2. Axius.

Axiothea, -ae, Ἀξιοθέα, *cogn. mul.* CORP. IX 4731 (*Reate*) Pompeiae Axiotheae. *cf.* Axitheus.

Axiounus, -ī *cogn. vir. celt.* CORP. XII 3215 (*Nemausi, periit*) L. Domitio L. f. Vol. Axiouno pr. IIII vir. bis. *cf.* Axionnis. *Diehl.*

1. axis, -is *m.* [*i. q. lituan.* aszis *'axis', cf. c. cambr.* echel gr. ἄξων *theodisc.* ahsa *anglos.* eax *ind.* ákṣaḥ *'axis'. Th.*]. axis *exemplum vocalis brevis positione productae afferunt grammatici* (CHAR. gramm. I 11, 22 DIOM. I 428, 8 *passim*). *genus masc. testatur* CAPER gramm. VII 101, 13. *abl. antique in* -i *exiisse, post mutatum in* -e *docet* VARRO Char. gramm. I 122, 25 *sqq.* axi *in nostris codd. non traditum nisi* CIC. Tim. 37 (axi axii axu) VITR. 9, 8, 8. axeis *in acc. plur. reicit* VARRO Char. gramm. I 129, 19 *sqq.* PAVL. FEST. p. 3 axis, quem Graeci ἄξονα dicunt, plures habet significationes. nam et pars caeli septentrionalis et stipes teres, circa quem rota vertitur, et tabula sectilis axis appellatur. SERV. Aen. 2, 512 axis ... est aut plaustrum septentrionale aut pars septentrionis aut spiritus quo mundus movetur (*cf. p. 1638, 5 sqq.*). GRAMM. suppl. 226, 19 axis tribus intellegitur modis: ipsa videlicet pars, ubi plaustrum vehitur, axis appellatur; est etiam pars caeli i. septentrio, vel linea intellegibilis a polo usque ad polum, circa quam volvitur caelum. *similia in* GLOSS., *qui vertunt praeterea* ἄξων, aex (*anglos.*), polus. *in codd. passim scriptum est* acsis acxis, *vulgariter* adsix, *ut cod. Vind.* AVIEN. Arat. 86. [*hisp.* eje *M.-L.*]

I ***stipes rotarum*:** **A** *in curru* (*pluralis poeticus inde a* PROP.): CATO agr. 97 amurca decocta axem unguito (cap. 110). PACVV. trag. 398 volucri currit axe quadri⟨iu⟩ga. SALL. hist. frg. 3, 36 saxaque ingentia et orbes axe (ingentia turbae saxa *codd.*) iuncti per pronum incitabantur axibusque eminebant in modum erici militaris veruta binum pedum. VERG. georg. 3, 107 volat vi fervidus axis. 3, 172 nitens sub pondere faginus axis instrepat. Aen. 5, 820 sub axe tonanti *Neptuni*. 12, 379 rota praecipitem et procursu concitus axis impulit effunditque solo. PROP. 3, 11, 24 duo in adversum missi per moenia *Babylonis* currus, ne possent tacto stringere ab axe latus. OV. am. 3, 2, 70 admoto proxumus axe subit. met. 15, 522 rota, perpetuum (*adv.*) qua circumvolvitur axem. LIV. 37, 41, 7 ab axibus rotarum ... deligabantur falces. VITR. 10, 2, 12 epistylia ... inclusa uti axes in rotis. SEN. Thy. 661 victaeque falsis axibus ... rotae *Oenomai*. MELA 3, 52 falcatis axibus utuntur (VAL. FL. 6, 387). LVCAN. 8, 200 moderator equorum, dexteriore rota laevum cum circumit axem, cogit inoffensae currus accedere metae. PLIN. nat. 28, 141 antiqui *axungia* axibus vehiculorum perunguendis maxime ad faciliorem circumactum rotarum utebantur. 15, 34. 16, 229 ilex ... maxime fida iis quae terantur, ut rotarum axibus, ad quos lentore fraxinus sicut duritia ilex et utroque legitur ulmus. VAL. FL. 7, 286 patrios extorruit axes *Hippodamea*. SIL. 2, 81 fumantem rapidis quatiebat cursibus axem *Amazon*. 8, 282 fumat male concitus axis. 16, 411 perfracto volvitur axe (453). 16, 418 rapido praetervolat incitus axe. STAT. Theb. 4, 244 fractis ... axibus Oenomai. 6, 455 axibus axes inflicti radiisque rotae. 6, 481 Chromis Hippodamum metae interioris ad orbem ... axe tenet prenso. 6, 526 rapit igneus orbes axis. 7, 780 axe trementi. 10, 479 sanguineus lavat imber et impedit axes. 12, 735 Mavors impulerit currus, rapido mortemque fugamque axe vehens. silv. 4, 3, 27 hic quondam piger axe vectus uno nutabat cruce pendula viator. SVET. Iul. 37 paene curru excussus est axe diffracto. IVV. 1, 60 pervolat axe citato. 3, 258 si procubuit qui saxa Ligustica portat axis. VVLG. III reg. 7, 30 rotae ... et axes aerei. 7, 33 rotae ... et axes earum et radii et canthi. Sirach 33, 5 praecordia fatui quasi rota carri et quasi axis versatilis cogitatus illius. CLAVD. carm. min. 30, 168 prodidit Oenomai deceptus Myrtilus axem. rapt. Pros. 2, 161 fessis serpentibus impedit axem *Plutonis gigas*. 20, 106 sonoro stridunt axe *Martis* nives. CARM. epigr. 269 quod si fort⟨e t⟩uus non me vitaverit axis (*Terminus ad bubulcum*), excutiere rotis. SIDON. carm. 2, 492 resolutis axibus obex *Oenomai*. *pro ipso curru* (*cf.* VERG. *supra l. 32.* GLOSS. per axem: per currum): PROP. 3, 4, 13 spoliis oneratos Caesaris axes. OV. fast. 4, 562 alifero tollitur axe Ceres. trist. 4, 3, 30 Hectora Thessalico vidit ab axe rapi. EPICED. Drusi 319 religatus ad axem *Hector*. SEN. Tro. 415 Peliacus axis pondere Hectoreo tremens. VAL. FL. 6, 409 in sua versi funera concurrunt dominis revocantibus axes. SIL. 1, 436 stridoribus axis *Martis*. 2, 187 servat cursum perfractis ossibus axis. 16, 360 Pelorus (*equus*) non umquam effusum sinuabat devius axem. 16, 377 Callaicum. 16, 407 aversum. 17, 490 stridens sub pondere belliger axis. STAT. Theb. 1, 274 Mavortius axis Oenomai. 2, 724 qua te (*Pallada*) biiugo temone frementem intemeratarum volucer rapit axis equarum. 6, 285 volucri. 7, 763 hos ... terit impius axis *Amphiarai*. 12, 543 tardavit currus et ab axe superbo explorat causas victor. IVV. 4, 117 dignus Aricinos qui mendicaret ad axes. PELAGON. 252 si forte ab axe fuerit percussus *equus*. HIER. epist. 64, 19 currere mundum ... incessabiliter velut rotam in suo axe torqueri. CLAVD. carm. min. 7, 5 ducuntur ab axe iugales. SEDVL. op. pasch. 1, 14 triumphi caelestis axe resplendens *Elias*. *proverbialiter*: OV. Pont. 4, 9, 10 si fatis genitus

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

melioribus essem et mea sincero curreret axe rota. PERS. 5, 72 cum rota posterior curras et in axe secundo. MART. 2, 77, 2 utilis unguendis axibus esse potes *i. nil vales.* *in curru Solis* (*et pro ipso curru*): Ov. epist. 4, 160 purpureo tepidum qui movet axe diem (fast. 3, 518). am. 1, 13, 2 *Aurora* flava pruinoso quae vehit axe diem. 1, 13, 29 optavi quotiens ut ventus frangeret axem. met. 2, 59 ignifero. 2, 107 aureus axis erat, temo aureus, aurea summae curvatura rotae. 2, 148 male optatos nondum premis inscius axes. 2, 317 temone revulsus axis. 4, 634 pontus ... fessos excipit axes. GERM. 150 Phoebi violentior axis *Leone.* frg. 4, 112 Phoebei. SEN. Herc. O. 678 patrioque puer constitit axe. 1387 incensus ... Phoebeus axis. 1443 ora Phoebeus modo afflabat axis. Phaedr. 316 dum tremunt axes *Lunae* graviore curru (*inest Phoebus*). apocol. 4 Sol ... primos a carcere concitat axes. VAL. FL. 5, 431 at iuga vix Tethys sparsumque recolligit axem. SIL. 15, 250 Hesperio quam gurgite tingueret axem *sol.* 16, 231 necdum ipse ascenderat axem *sol.* STAT. Theb. 6, 321 cum ... rapido Sol natum imponeret axi. silv. 4, 3, 136 *Caesar* si flammigeros teneret axes. MART. CAP. 1, 25 Apollinei. 9, 914. AVIEN. Arat. 787 ignifer axis ... mortales sprevit habenas. 734. CORIPP. Ioh. 3, 26. 225. 4, 1168. *Plaustri sideris septentrionalis*: ACC. trag. 566 sub axe posita ad stellas septem. VARRO ling. 7, 74 *vocant* nostri eas septem stellas boves et temonem et prope eas axem. LVCR. 6, 720 gelidis ab stellis axis. VERG. georg. 2, 271 caeli regionem in cortice signant, ut quo quaeque modo steterit, qua parte calores austrinos tulerit, quae terga obverterit axi. 3, 351 medium Rhodope porrecta sub axem (SERV. auct.: annotandum, vetuste axem pro septentrione positum). AETNA 241 axem scire Helices. Ov. epist. 6, 106 a gelido cui venit axe nurus. Ib. 34 gelido tepidus flabit ab axe notus (*adynaton*). trist. 1, 3, 48 versaque ab axe suo Parrhasis arctos erat. 2, 190 Parrhasiae gelido virginis axe premor. 3, 2, 2 quaque Lycaonio terra sub axe iacet. 3, 10, 12 has gentes axe tremente premi. 4, 4, 62 sub eiusdem sideris axe. 4, 8, 41 sub axe boreo. 5, 2, 64 haec gelido terra sub axe iacet (Pont. 2, 10, 48. 4, 14, 62. 4, 15, 36). Pont. 4, 7, 2 sub axe. 4, 13, 40 nivali ... sub axe. MANIL. 4, 591 asper ab axe ruit Boreas, fugit Eurus ab ortu. GERM. 227 arctos axem actu torquet. SEN. Med. 712 sub axe frigido ... Suebae. CVRT. 7, 3, 7 gelidissimum septentrionis axem ... spectant. LVCAN. 2, 237 Parrhasis obliquos Helice cum verteret axes. 8, 174 axis inocciduus. VAL. FL. 5, 205 orte nivalis Arcados axe deae. 7, 457 suffixerat axe Booten *Medea.* SIL. 3, 614 ab Arctoo currus aget axe per urbem. STAT. Theb. 7, 7 axemque nivosi sideris. 8, 372 truncus honor plaustri nec idem riget igne reciso axis. AVIEN. Arat. 692 Threicio. 952 Lycaonio. 1695 Bistonio. orb. terr. 54 axe Lycaoniae. 904 ora 131. CLAVD. 15, 458 ite recepturi, praedo quem sustulit axem ereptumque notum. OROS. hist. 1, 2, 3 sub axe septentrionis. SIDON. carm. 2, 244 axe sub ursae. PRISC. perieg. 18 boreae ... sub axes. 82 aquilonis ab axe. 687 sub axibus. *audacter ibid.* 941 Medica ... tellus, cuius ad axes Geli sunt Mardique. IORD. Get. 3, 20 prolixioribus diebus solem ad orientem per axis marginem vident redeuntem. *nota*: SEN. Herc. O. 1281 quondam Getico durior Haemo nec Parrhasio len[t]ior axe *Hercules. cf.* CALP. *p. 1640, 20.* *de aliis sideribus et pro his ipsis*: Ov. am. 1, 6, 65 pruinosus (-os *vulgo*) molitur Lucifer axes. MART. 8, 21, 3 lento ... axe venis (*ad Phosphorum*). CLAVD. 1, 243 iam per noctivagos dominetur Olybrius axes. 17, 275 Manlius igniferos radio descripserat axes. rapt. Pros. 2 praef. 35 sidereos. 2, 192 rutilos. MART. CAP. 1, 93 rapidis praevolat axibus *Mercurius.*

B *in variis machinis*: VARRO rust. 1, 52, 1 *tribulum fit* ex axibus dentatis cum orbiculis, quod vocant plostellum poenicum. 3, 5, 15 in insula *ornithonis* est columella, in qua intus axis, qui pro mensa sustinet rotam radiatam. VITR. 9, 8, 8 *in horologio hiberno* tympano medio axis versatilis est. 9, 8, 9 saburrae pondus ... versat axem, axis autem tympanum. 10, 2, 2 (*in trispasto*) chelonia, in quae coiciuntur sucularum capita ut faciliter axes versentur. 10, 2, 5 axis includatur habens in medio (-um *GH*) tympanum amplum, quod nonnulli rotam appellant. 10, 2, 7 tympanum in axe. *ibid.* tympanum et axem. 10, 4, 1 (*in tympanum ad hauriendam aquam*) ad tornum aut circinum fabricatur ⟨axis⟩. *ibid.* tabulae transversae tangentes axem. 10, 4, 2. 3. 4. 10, 5, 2 (*in hydraletis*) in uno capite axis tympanum dentatum e⟨s⟩t inclusum. 10, 9, 5 traicitur per latera parietum *navis* axis habens extra navem prominentia capita, in quae includuntur rotae (*machina ad iter metiendum*). 10, 9, 7 rotae agent axem, axis vero tympanum. 10, 11, 8 (*in ballista*) rotundi ... axis. 10, 14, 1 *testudinis* ἁμαξοπόδες ..., in quibus versantur rotarum axes conclusi lamnis ferreis. CELS. 8, 20 scamnum, cui ab utraque parte axes sunt, ad quos habenae illae deligantur. CALP. ecl. 7, 51 rotulum (rutilum *codd. plerique*), tereti qui lubricus axe inpositos subita vertigine falleret ungues excuteretque feras. CLAVD. 5, 508 volucer te torqueat axis *ut Ixiona.* SORAN. p. 118, 13 (*in machina ad inspicienda muliebria*) axem torquere. *translate*: TERT. anim. 12 *Anaxagoras* initium ... omnium commentatus animum et universitatis oscillum de illius axe suspendens. *cf.* CARM. poet. min. V 108, 95 (*modo sit antiquum*) pendet ab axe suo vitae variabilis ordo. *pro rotatione*: COMM. apol. 834 prophetabit Helias tempore partito medio ebdomadis axe.

II ***linea mathematica,*** *circum quam* ***globus*** *verti cogitatur. huc pertinere videtur etiam* VITR. 3, 5, 7 axes volutarum ne[c] crassiores sint quam oculi magnitudo, *dictum de capitellis Ionicis. item* PAVL. FEST. p. 25 axe adglomerati universi stantes id est cohortibus aut legionibus. *cf.* ambaxio. *saepissime de caeli mundive vertigine, v. Kauffmann, PW. II 2631* (*pluralis poeticus inde ab* LVCANO *in usu est*); *describitur*: CIC. Arat. 296 hos (*orbes*) aequo spatio devinctos sustinet axis, per medios summo caeli de vertice tranans. GELL. 3, 10, 3 circulos ... *Varro* ait in caelo circum longitudinem axis septem esse, ex quis duos minimos, qui axem extimum tangunt, πόλους appellari dicit. VARRO AT. carm. frg. 12 aetherio mundum torquerier axe. VERG. Aen. 4, 481 ubi caelifer Atlas axem umero torquet stellis ardentibus aptum (6, 797 Ov. *l. 56*). Ov. fast. 4, 174 perpetuo caelum versetur in axe. met. 2, 516 ubi circulus axem ultimus extremum spatioque brevissimus ambit. MANIL. 1, 279 aera per gelidum tenuis deducitur axis libratumque regit diverso cardine mundum. 1, 287 sed cum aer omnis semper volvatur in orbem, quoque semel coepit, totus volet undique in ipsum quodcumque in medio est, circa quod cuncta moventur usque adeo tenue, ut verti non possit in ipsum nec iam inclinari nec se convertere in orbem, hoc dixere axem, quia motum non habet ullum, ipse videt circa volitantia cuncta moveri. 1, 443 Arctosque latentes, axem quae mundi stridentem pondere torquent. 3, 308 medius recto praecingitur ordine mundus aequalisque super transversum vertitur axem. 3, 357 sub vertice caeli, quem gelidus rigidis fulcit compagibus axis. GERM. 19 axsis (*sic codd.*) at inmotus semper vestigia servat libratasque tenet terras et cardine firmo orbem agit. extremum geminus determinat axem quem Grai dixere polon, pars mersa sub undas Oceani, pars celsa sub horrifero aquilone. 512 hos orbes ... rectus per medios percurrens traicit axis. GELL. 2, 30, 5 austri ... ad partem axis infimam depressi. APVL. mund. 1 polos ..., a quibus velut a cardinibus derectio quaedam profecta axis est dictus, divisor et disterminator mundi orbem terrae in medietate constituens. HYG. astr. 1, 3. 1, 8 p. 27. 4, 11 p. 108, 7. ARNOB. nat. 2, 58 axis eum (*mundum*) sustineat extremis cardinibus nitens. ISID. orig. 3, 35 axis est septentrionalis linea recta quae per mediam pilam sphaerae tendit (nat. 12, 3) et dicta axis quod in ea sphaera ut rota volvitur vel quia ibi plaustrum est (13, 5, 3). *legitur apud prosarios et poetas* (*inde ab* Ov. *pro ipso caelo, caeli regionibus et de terris sub his positis*): GLOSS. sub aetheris axe: sub divo. axe sub dio: sub patente caelo. sub axe Pontico: sub illa parte ubi Pontus est. VARRO Men. 202 ut sidera caeli divum, circum terram atque axem quae volvuntur motu orbito. 271 ventique frigido s⟨e⟩ ab axe eruperant (erumpebant *codd.*). CIC. Tim. 37 *terra* traiecto axi sustinetur. ac. 2, 123 terra cum circum axem se summa celeritate convertat et torqueat. nat. deor. 1, 52 quid potest esse minus quietum ... quam versari circum axem caeli admirabili celeritate? LVCR. 6, 1107 in Aegypto est, qua mundi claudicat axis. VERG. Aen. 2, 512 aedibus in mediis nudoque sub aetheris axe (SERV. hoc est sub divo, quod inpluvium dicitur). 6, 536 Aurora ... iam medium aetherio cursu traiecerat axem. 6, 790 Caesar et omnis Iuli progenies, magnum caeli ventura sub axem. 8, 28 gelidique sub aetheris axe (*nocte*). Ov. ars 2, 94 Icare ... ubi es quoque sub axe volas? (SEN. Herc. O. 1531). met. 1, 255 timuit ne forte ... aether conciperet flammas longusque ardesceret axis. 2, 75 poterisne, *o Phaethon*, rotatis obvius ire polis, ne te citus auferat axis? 2, 297 Atlans ... vix ... umeris candentem sustinet axem (6, 175 aetherium). 4, 214 axe sub hesperio (LVCAN. 3, 359 SIL. 1, 130. 16, 290) sunt pascua Solis equorum. fast. 3, 106 geminos esse sub axe polos. 3, 368 gravis aetherio venit ab axe fragor (trist. 1, 2, 46). trist. 4, 3, 3 summo positae ... in arce *stellae Vrsarum.* Pont. 4, 10, 43 notus, adverso (*scil. boreae*) tepidum qui spirat ab axe. MANIL. 1, 375. 577. 589 extremo proximus axi circulus (LVCAN. 1, 412 SIL. 15, 638 AVIEN. Arat. 93). 1, 606 *duo circuli* qui ... transverso ... polo rectum ducuntur in axem. 1, 613 adverso ... in axe. 1, 618 medium summumque. 1, 624 occultum. 3, 324 ad extremos ... axe⟨s⟩. VITR. 6, 1, 4 proximi ad axem meridianum (SEN. nat. 5, 16, 6 COLVM. 4, 23, 2) subiectique solis cursui. 6, 1, 6 spatium proximum imo cardini ab axis linea in meridianis finibus. 6, 1, 7 quae nationis sunt inter axis meridiani cardinem ac (ab *codd.*) septentrionalis medio positae. 9, 1, 2 *caelum* volvitur continenter circa terram atque mare per axis cardines extremos. 9, 5, 4 septentriones circum axis cardinem versantur. GERM. 24. 64 Arctoe semper inocciduis servantes ignibus axem. 358 sub axe diverso. SEN. Herc. O. 908 sub axe Libyco. 1108 quidquid subiacet axibus. 1184 Scythico sub axe. 1251 quis te sub axe frigido pontus Scythes ... genuit. [1441]. 1524 quique sub plaustro patiuntur ursae quique fervent quatiuntur axe. COLVM. 3, 1, 4 sub axe frigido, aestuoso procellosoque. 3, 21, 8 meridiano axe. 4, 24, 3 sub utroque axe. LVCAN. 1, 57 sentiet axis onus *Caesaris in astra relati.* 2, 586 medius (*opp.* arctos, boreas. 3, 69. 10, 250. 287 medio consurgis ab axe. SIL. 8, 650). 3, 423 medio cum Phoebus in axe est. 4, 62 suo (*euri*). 4, 333 Cancrique sub axe. 5, 24 plaga ... torrens claususque vaporibus axis. 5, 632 tunc superum convexa tremunt atque arduus axis intonuit. 6, 464 axibus ... rapidis impulsos Iuppiter urguens miratur non ire polos. 6, 481 terra quoque inmoti concussit

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ponderis axes (-em *VU*). 7, 422 te geminum Titan procedere vidit in axem. 9, 5 qua niger astriferis conectitur axibus aer. 9, 542 procul axis uterque est. 9, 852 ire libet, qua zona rubens atque axis inustus solis equis. 9, 876 imus in adversos axes. PLIN. nat. 27, 2 Aethiopidem *herbam* ab exusto sideribus axe. VAL. FL. 1, 670 volvitur axis ut superum. 2, 65 axe nitet Serpens. 3, 731 sidera sustulit axis *vertens*. 5, 517 horrifero ... in axe Caucasus. SIL. 1, 657 ab aestifero sitiens Libys ... axe. 12, 637 serenato clarum iubar emicat axe. 13, 533 turba piorum nec Stygio in regno, caeli nec posta sub axe. STAT. Theb. 1, 349 venti transversa frementes confligunt axemque emoto cardine vellunt. 3, 109 Elysias ... plagas, ubi manibus axis invius Ogygiis. 3, 112 nudoque sub axe iacentem *mortuum* (11, 663). 3, 225 tonat axe polus. 3, 486 purior axis. 5, 86 quater axe sereno intonuit. 7, 78 neque enim hunc, germane (*i. Mercuri*), sub axem sponte venis. 7, 200 axis et ... aeterna domus *Iovis*. 8, 43 aetherium cupidos exire sub axem Titanas (SER. SAMM. 549). 8, 83 astriferos inclinat Iuppiter axes. 10, 758 in terras supero demissus ab axe (12, 296 AVIEN. Arat. 367 CLAVD. carm. min. 53, 116). 10, 828 astrigeros Capaneus tollendus in axes. 12, 560 dubio caelique Erebique sub axe. 12, 650 Hyperboreos ubi nubilus institit agros Iuppiter. silv. 1, 2, 212 ire polo nitidosque errare per axes visus (*adeo exultabat*). 2, 7, 107 rapidum poli per axem famae curribus arduis levatus *Lucanus*. 3, 1, 52 caeli cum torrentissimus axis imcumbit terris. 3, 3, 77 nondum stelligerum senior dimissus in axem. 4, 3, 107 sub axe primo *Eoi*. Ach. 1, 136 sub axe peracto *Hesperius*. IVV. 6, 470 Hyperboreum si dimittatur ad axem. 8, 116 Gallicus axis Illyricumque latus. 14, 42 quocumque in populo ... quocumque sub axe. TERT. scorp. 10 *damnatis* eculeus axis ipse qui torquet. anim. 25 nationes sub ferventissimo axe. NEMES. cyn. 157 postquam Phoebus candentem fervidus axem contigerit. PANEG. 12, 2 axis utriusque temperie. ARNOB. nat. 6, 4 sub axe ... nudo et sub aetheris tegmine. LACT. Phoen. 4 verno ... ab axe. 11. OPT. PORF. carm. 13, 1 placido sub axe. AVIEN. (*hic passim*) Arat. 62 quis polus umbrifero lateat declivis in axe. 99 sublimior. 121 teretem prope cardinis axem. 165 hac in parte sacri ... axis. 526 corusco. 558 rigidum celsi ... cardinis axem. 650 australi (orb. terr. 1263). 703 occiduos (orb. terr. 672. 765). 870 supremo. 873 de boreae ... axe. 1160 superi subrectus verticis axe. 1509 caelum ... axe ad⟨ama⟩nteo convolvitur. ora 663 cum lumen axi Atlantico inclinaverit. orb. terr. 88 se notus axe tepenti erigit. 102 vestitur nubibus axis. 125 qua notus axem umidus inclinat. 349 axe favoni. 534 Assyrium. 660 tepidos ... in axes. 823 matutinos (1159). 848 deiecto (del- *codd.*). 968 axe noti (1338). 982 eoos (1101). 1059 axe diei consurgentis. AMM. 23, 6, 13 Mesopotamiam sub axe meridiali spectat. HYG. astr. 2, 3 Minervam ... acceptum draconem ... ad sidera iecisse et ad ipsum axem caeli fixisse. PRVD. cath. 5, 93 axe sub igneo (9, 80). 11, 108 cum ... scissus axis cardinem mundi ruentis solverit. CLAVD. carm. min. 27, 61 pigrosque polus non concitat axes. 1, 37 sub Iove gelido vel calido ... in axe. 16, 16 Pythius axis. 21, 246 alio ab axe. 19, 33. 7, 57 utroque ab axe. 22, 368 Scythico. 26, 203 nostro. 28, 31 Riphaeo (*apud* CLAVD. *saepe de partibus imperii*: 24, 139 *Roma* exiguis finibus orta tetendit in geminos axes. 22, 59 Stilicho ... geminos axes ... reservat. 8, 131. 5, 152. 5, 264 axis Hesperius. 8, 395 utrumque. 21, 72 toto. carm. min. 30, 82 alio). PAVL. NOL. carm. 11, 59 quo me locarit axe communis pater. AVG. epist. 14, 2 si ab axe in meridiem tendamus. MART. CAP. 1, 37 axium ... vertigines. 2, 201 axem ex caeli summitate vibratum. 6, 602. 608. 664 Hyperborei, apud quos mundi axis continua r⟨ot⟩atione torquetur. 7, 739 stellae in vertice axis caelestis. 8, 808 qua devexo tellus subducitur axe. 8, 815. 9, 912. SERV. Aen. 3, 515 licet aeternus sit axium sonus, tamen a nobis non auditur. ANTH. 183, 1 faex Garamantarum nostrum processit ad axem. PS. QVINT. decl. 10, 17 quo sidera volant et quo sacri torquentur axes. CYPR. GALL. gen. 8 albentem nebulis ... axem. 160 celsum. Ios. 383 roseus cum primum panditur axis. RVT. NAM. 1, 17 per aetherios mundani verticis axes. 1, 61 vitalis natura tetendit in axes. PS. PROSP. carm. de prov. 619 excelso deiectus Lucifer axe (2, 80 alta ... regione poli). SEDVL. carm. pasch. 2, 76 orientis ab axe (op. pasch. 5, 15 VEN. FORT. carm. 1, 2, 3). BOETH. arithm. 1, 1 p. 11, 26. ENNOD. opusc. 5 p. 395, 6 quidquid caeli tegitur axe. dict. 24 p. 500, 5 depictus sideribus axis. carm. 2, 80, 3 in proprio Syriae ... axe. 2, 94, 1 algenti ... sub axe. PRISC. Anast. 254 celsi dominator maximus axis. IORD. Rom. 249 Cantabros occiduali axe iacentes. GREG. TVR. Iul. 18 demotis ab axe tenebris. ARATOR act. 1, 33 astrigerum. 2, 1089 CORIPP. Ioh. 2, 385. 3, 75 toto. 7, 320 Iust. 4, 96. INSCR. christ. Rossi II p. 213, 75 vivat ut axe poli. *cum denotatur regio borealis, non discerni potest inter hanc translationem et eam quae ab axe Plaustri originem ducit, cf. p. 1637, 26 sqq.*

2. axis, -is *m.* (*f.* PALLAD. 1, 9, 2 SCHOL. Cic. Gron. p. 384, 35) [*cf. c.* assula, *fortasse c.* asser. *Th.*]. GLOSS. σανίς, tabula (*cf. sub* 1. axis *p. 1636, 18 et 912, 23*). [*ital.* asse, *francog.* ais. *M.-L.*] [CAES. civ. 2, 9, 2 supraque ea tigna derecto transversas trabes iniecerunt easque axibus (assibus *cod. Dresd.*; asseribus *recc.*, *puto recte, agitur enim de paxillis*) religaverunt]. LIV. 44, 5, 4 in eos (*asseres*) transverso incumbente tigno axes (as *cod.*, asses *Madvig*) tricenos longi pedes ut pons esset iniungebantur. VITR. 4, 2, 1 in contignationibus tigna et asses. 7, 1, 2 ne commisceantur axes aesculini quercu (-co *GH*; *cf.* PALLAD. 1, 9, 2). *ibid.* in singulis tignis extremis partibus axis bini clavi figantur. CET. FAV. 4 p. 292, 15 tabulas axium directas. COLVM. 6, 19, 1 roboreis axibus compingitur solum. 6, 30, 2 stabula roboreis axibus constrata (PELAGON. 30. 226). PLIN. nat. 36, 187 *fastigium* quernis axibus contabulari. LVCAN. 3, 455 stellatis (*i. in formam stellae compositis*; COMM. cancellatis) axibus agger erigitur (SIL. 13, 109 latera intextus stellatis axibus agger). GELL. 2, 12, 1 Athenis axibus ligneis incisae sunt *leges Solonis*; *cf. s. v.* axon *et* AVIEN. orb. terr. 352 gens ... axibus (act- *codd.*) olim quae prior humanas leges et iura notavit. TERT. apol. 50 *martyras* licet nunc sarmenticios et semaxios appelletis, quia ad stipitem dimidii axis (assis *edd.*) revincti sarmentorum ambitu exurimur. pudic. 22 *martyrum* ⟨in axe iam *add. Gelenius*⟩ incendio adstructo (-icto *cod.*). COMM. instr. 9, 8 colere deos pictos in axe. AMM. 23, 4, 4 scorpionis formae ... dolantur axes duo quernei vel ilicei. 23, 4, 11 testudo compaginatur immanis axibus roborata. SCHOL. Cic. Gron. p. 384, 35 discrimen est proprie quod separat aliquas res asse in medio posita. GREG. TVR. Franc. 6, 32 elapso inter duos axes qui pontem faciunt pede. *proverbialiter*: CALP. ecl. 7, 4 o piger, o duro non mollior (iam durior *V*) axe Lycota; *cf. tamen* SEN. *p. 1637, 50.* *comp.* semaxius.

3. axis, -is *m. genus bovis ferae.* PLIN. nat. 8, 76 in India *esse tradunt* et boves solidis ungulis unicornes et feram nomine axin hinulei pelle, pluribus candidioribusque maculis, ⟨in usu⟩ sacrorum Liberi patris. VAL. FL. 7, 560 *Iason* toto ... ex agmine solus stabat, ut extremis desertus in orbibus axis, quem iam lassa dies austrique ardentis harenae aut quem Riphaeas extantem rursus ad arces nix et caerulei Boreae ferus abstulit horror (*quo de loco se ipsi frustrantur interpretes*). *V.*

Axit *v.* Axaph.

axitas (-tes *Scaliger*, *v.* axitiosus) ἀποτελεσματικαί GLOSS. II 27, 51. *cf.* axitio. *Ihm.*

axites *v.* axitiosus *et* axitas.

Axitheus, -ī, Ἀξίθεος, *nom. serv.* CORP. VI 14585 d. m. Catiliae Gaiane Axitheus coniugi fecit. *Diehl.*

? **axitia,** *f.* [*orig. inc. Th.*]. PLAVT. Curc. 578 at ita ... pecten, speculum, calamistrum meum bene me amassint meaque axitia (axicia *B*² *ex* acicia *ut vid.*). *vix huc pertinet* GLOSS. II 566, 34 (*v.* Angitia).

axitio, -ōnis *f.* GLOSS. V 6, 32 (= 45, 23) axitionum (*trad.* adexitiarium *et* aexitiorum) conspirationum factionum. *cf.* axites, axitiosus.

axitiōsus, -a, -um. VARRO ling. 7, 66 Claudius scribit axitiosas demonstrari consupplicatrices, ab agendo axitiosas. ut ab una faciend⟨o⟩ factiosae, sic ab una agendo actiosae (axitiosae *A. Spengel*) dictae. PAVL. FEST. p. 3 axitiosi factiosi dicebantur, cum plures una quid agerent facerentque. axit autem dixisse antiquos pro egerit manifestum est; unde a x i t e s (*Scalig.*, axtas *codd. mel.*) mulieres sive viri dicebantur una agentes. GLOSS. V 440, 27 (561, 19) axitiosae (anxiliosire *et* anxitiosire *trad.*) consolatrices (conciliatrices *Löwe*, consupplicatrices *vel* conspiratrices *Ott*). PLAVT. Astr. frg. 2 axitiosae annonam caram e vili concinnant viris. Sitell. frg. 1 scio axitiosa quam sit *mulier*. *cf.* axitas, axitio. *Götz, Archiv 2 (1885) p. 339.* *Ihm.*

Axium *flumen Britanniae.* RAVENN. p. 437, 9. *Diehl.*

Axiupolis *v.* Axiopolis.

1. Axius, -a *nom. gent. pleb. cf. etr.* acsie, aχsie (*Schulze, Eigenn. 10.*). *scriptura* Axxius: CORP. VI 35300. Axsius: CORP. I 724. Axsia: CORP. V 3029. *nobiles*: Q. Axius senator *tribulis Varronis, Ciceronis amicus*: VARRO rust. III *passim.* CIC. Att. *saepius.* L. Axius eques Romanus: VARRO rust. 3, 7, 10 PLIN. nat. 10, 110. Q. Axius Q. f. Pal. Aelianus eq. R. v(ir) e(gregius) curator ad populum viarum Traianae et Aureliae et Aeclanensis procurator ad alimenta per Apuliam Calabriam Lucaniam et Bruttios *eqs.* Ionius: CORP. VIII 8812. III 1422. 1423. 1456 *temporibus Severi Alexandri imperatoris; cuius filius nominatur* III 1422 Ἄξιος Αἰλιάν(ο)ς ὁ νεώτερος ... Ἰόνιος. 7899 Q. Axius Aelianus iunior ... Ioni Ionius. CORP. I 724 Aescinus Axi sp. a. d. VII K. A. Q. Hor. Q. Met. VI 10119 L. Axius Daphnus Choraules. 13439 M. Axio Lalo. 13440 d. m. Axiae Hygiae patronae ... T. Axius Philumenus. 20120 Axiae M. l. Thallusae et patrono Thallusae M. Axio Apollonio. 20792 a, 7 Q. Axius Q. f. Victor. 34655 L. Axius L. l. Mithridates. XV 6332 (*in lucernis*) T. Axi Apol(loni); *in c fort.* T. Axi Aponi(ani). 6333 T. Axi Pol(lucis?). IX 6083, 26 (*in signaculis*) L. Axi Felicis. X 8058, 7 (*in signaculo Pompeiano*) Axi Gun. ... . XI 907 (*Mutinae*) Axiae L. l. Chrene. 1742 (*Volaterris*) Sex. Axius Philadespotus. 6699, 33 (*in lucerna*) T. Ax(i) Apol(loni). V 2903 (*Patavii*) L. Axio Charist(o) amico fratri sodali ... item parentibus eius L. Axio Crescen(ti) Axiae Tyche. 3029 Axsiae T. l. Primulae. 3060 Axiae (mulieris) l. Amabili. V suppl. 1080, 14 Axi m(anu)(?). VIII 810 d. m. s. Q. Fabius Urbanus Venustinus pius ... Axia Saturnina mater fil., Axia Saturnina Axi Rustici fil. pia. 17 *fortasse* T. Axio T. f. Quir. Celeri, *idem nomen gentile alterum* T. Axio. 9088 Axius Victoricus Didascalus. 18084, 55 T. Axius Sabinus. 19225 (*ad n.* 6057) Q. Axi L. f. Me⟨li⟩toni⟨s⟩. II 5103

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*in Baetica*) M. Ax(sii?) ⟨Q.⟩ f. . . . Mar⟨celli?⟩. XII 675 Axiae Aelianae. 4322 Axia C. f. Paulina. XIII 10008, 75 (*in urceo*) Axii(?). 261 (*in vasculis*) of. Axi. AVSON. 396, 397 *al.* Axius Paulus Bigeritanus, rhetor Burdigalensis. CORP. VII 1331, 21 Axii. III 11114 (*in Pannon. super.*) genio Axi Vetuleiani Val. Constans ar(morum?). INSCR. Le Bas voy. arch. en Grèce III 2773 (*a. p. Chr. 29*) ἐπὶ Λευκίου Ἀξίου Νάσωνος ἀνθυπάτου. **Axiānus,** -a *cogn.* CIC. Att. 15, 29, 1 M. Axianum. CORP. VI 10528 d. m. . . . P. Verius Axianus. X 8059, 192 (*in signaculo*) L. Herenni Axiani. XI 6677 (*in tegula*) '*videtur fuisse*' Axiana.

Axenius, -ī *nom. gent.* CORP. IX 3352 (*Pinnae*) C. Axenius Sex. ⟨f.⟩ Tran⟨quillus⟩ IIIIvir ex s. c. **Axilius,** -a *nom. gent. cf.* Acīlius, Atīlius. CORP. VI 8098 L. Axilius Museius. 15831. XIV 679 (*Ostiae*) L. Axilius Ostesis. 680 L. Axsilio Primitivo fecit Axsilia Trophime mater filio. 681 Axsiliae Tigridi filiae . . . fecit L. Axilius Parthenopeus. 498 Acsiliae Artemidorae. V 8921 (*Mediolani*) Axilio ⟨H⟩onorato iur(idico) reg(ionis) Transpad(anae) *eqs.* 8972 (*Aquileiae*) Q. Axilio Urbico, viro perfectissimo, magistro sacrarum cognitionum *eqs.* XI 6712, 65 (*in signaculo*) Axilius Eutych. VIII 19716 (*in prov. Numidia*) d. m. s. Axilia Optata. INSCR. Rhen. Bramb. 770 Axsillius Avitus sive Sacruna. III 8939 (*in Dalmatia*) Axilius Primus.

Axillus, -a *cogn.* INSCR. Rhen. Bramb. 796 ⟨Sene⟩cionius Axillus (*ita pro* Axillius *legendum est*). **Axinia,** -ae *nom. gent. cf.* Anīnius, Ap(p)īnius, Atīnius. CORP. XIII 6184 (*litteris rudibus aevi sequioris*) ⟨d.⟩ m. Axsinia Ammula. **Axina,** -ae *cogn. mul.* CORP. XI 2231 (*Clusii in tegula*) Tanusa Axina. **Axonia,** -ae *nom. gent.* (*vel potius nom. barb.*). CORP. V 418 (*Montonae*) Axsoniae L. f. O . . . omnae. VIII 16922 d. m. s. M. Axonia Varthigalis fil(ia), coniux Acasanis. *Jacobsohn.*

2. Axius, -ī. A Ἄξιος *vel* Ἀξιός. 1 *amnis Macedoniae, de quo cf. Oberhummer, PW. II 2629.* LIV. 39, 53, 15 amnem (44, 43, 8. 45, 29, 8 PLIN. nat. 4, 34). 44, 26, 7 fluminis Axi. 44, 26, 8 flumine (45, 29, 7). AMM. 21, 10, 3 Axii fluminis. LIV. 45, 29, 7 fluvius (PLIN. nat. 4, 34). *praeterea memoratur*: LIV. 45, 29, 8 MELA 2, 35 *bis* PLIN. nat. 31, 14 LIB. gener. chron. I p. 111, 229, 21 CHRON. Alex. *ibid.* 201, 21 Axxius. *cf.* 2. Axenus. 2 IVL. HON. cosmogr. B 11 fluvius Axius nascitur de monte Armeno transiens per montem Caucasum ad Mesopotamiam (COSMOGR. 1, 11 Auxius). COSMOGR. 1, 7 Acxius. *cf.* Axiopolis. B *nom. hominum.* 1 *in mythis fluminis Macedonici eponymus.* DICT. 2, 35 Pyraechmes Axii (*scil. filius*) Paeonius. 2 *cogn. vir.* ACT. Arv. a. 193 (Corp. VI 2102) b, 12 ⟨. . .⟩eni(u)s Axius (7). CORP. VI 22354 C. Memmio Axio. XIV 3385 (*Praeneste*) L. Trebonius M. f. Axsius. 1887 (*Ostiae, chr.*) Aurelius Axi⟨us et Aur⟩elia Epictisi⟨s feceru⟩nt sibi et filis ⟨Aureliae⟩ Axiae et Aureli⟨ae . . .⟩ que dormiunt i⟨n pace⟩. X 1795 (*Puteolis*) M. Bassaeo M. f. Pal. Axio patr. col. cur. r. p. II vir. munif. (*sic*) proc. Aug. viae Ost. et Camp. *eqs.* 2871 (*Puteolis*) Pomponius Axius. INSCR. Ephem. epigr. VIII p. 176, 722 (*in agro Caralitano*) A. Lic. Axius. CORP. III 248 (*Ancyrae in Galatia*) ⟨. . .⟩ Axius leg. pro pr. ⟨. . .⟩ fetialis. **Axia,** -ae, Ἀξία, *cogn. mul.* CORP. VI 18877 Galloniae Axiae: *in titulo extat axis imago, quasi derivatum esset cogn. ab axe* (*cf.* 1. Axius). XIV 1887 *cf.* 2. Axius *l. 44.* VIII 20996 (*Caesareae ca. a. 227*) Liciniis Hierocleti Hierocliae Paulinae et Axiae filiis.

axmenta *v.* axamenta. **axo** *v.* anxo.

?**Axolmus,** -ī *nom. celt.* CORP. XV 6255 (*in lucerna*) *fort. legendum* Axolmus (*scil. agitator*) ⟨c⟩alos (*i.* καλός). *Diehl.*

Axomītae *v.* Auxumitae.

axōn, -onis *m.,* ἄξων. *in solariis*: VITR. 9, 7, 5 vocabitur . . . haec linea mathematicis rationibus axon. 9, 7, 6 axon⟨i⟩. *in ballistis*: VITR. 10, 11, 7 quod autem est ad axona, quod appellatur frons transversarius, foraminum trium. *legum tabulae ligneae* (GELL. 2, 12, 1 axibus ligneis): PORPH. Hor. ars 399 adhuc Athenis legum tabulae axones vocantur. AMM. 16, 5, 1 quas (*leges*) ex rhetris [Lycurgi id] e[s]t ax⟨on⟩ibus Romam translatas (id est axibus *del. Eyssenh.*). *Ihm.*

Axōn *flumen Cariae.* PLIN. nat. 5, 103.

Axona, -ae *Remorum fluvius, nunc* l'Aisne, *de quo cf. Holder, Altcelt. Sprachsch. I 319.* DIO CASS. 39, 1, 3 πρὸς τῷ Αὐξούννῳ ποταμῷ. CAES. Gall. 2, 5, 4 flumen Axonam, quod est in extremis Remorum finibus. 2, 9, 3 ad flumen Axonam. AVSON. Mos. 461 Axona (*v. l.* auxona, anxona) praeceps. GREG. TVR. Franc. 6, 37 super Axonam fluvium. VEN. FORT. carm. praef. 4 Axonam. carm. 7, 4, 13 Axona. VITA Vedast. 3 super fluvium Axona (*v. l.* axonam). RAVENN. p. 235, 17 Assena. *cf.* Axuena.

Axonia *v.* Axius.

Axorānus *v.* Anxurus *sub* Anxur. **Axsi-** *v.* Axi-.

mātrōnis Axsinginehis. INSCR. Ihm, Matronenkultus 281 (*Colonia Agrippinensi*). *Diehl.*

Axtinia, -ae *nom. gent.* CORP. X 7632 (*in Sardinia*) d. m. Axtinie Sofie Hylas maritus. *Jacobsohn.*

?**Axtourus,** -ī *nom. celt.* CORP. XIII 371 ⟨. . .⟩uni Axto|uri li(bertus?).

Axuena (Axuenna), -ae. 1 *statio in via Durocortoro Divodurum.* ITIN. Anton. Aug. p. 364, *ubi* auxuena *plurr. codd.* 2 *statio in via Bagaco Nerviorum Durocortorum.* ITIN. Anton. Aug. p. 381 Muenna. TAB. Peut. 2, 4 Auxenna. *cf.* Axona *et Ihm, PW. II 2637.* *Diehl.*

?**axula,** -ae *f. cf.* assula. CATVLL. 17, 3 vereris inepta crura ponticuli axulis (ac sulcis *codd., i. e.* axuleis *vel* assuleis) ⟨s⟩tantis in redivivis. *Ihm.*

Axula, -ae *nom. mul. celt.* CORP. XIII 672 (*Burdigalae*) Axula Cintugeni fifilia (*sic*).

Axumis *opp. Aethiopiae, Graecis* Ἄξουμις, Ἄξωμις, Αὐξούμη. *cf. Pietschmann, PW. II 2634.* RAVENN. p. 118, 10 Auximis provincia christiana philosophis. *incolae* **Axomītae,** -ārum, Ἀξωμῖται, Ἀξουμῖται. VOPISC. Aurelian. 33, 4 *et* 41, 10 *trad.* exomitae. COD. Theod. 12, 12, 2 (*a. 356*) gentem Axumitarum et Homerita⟨rum⟩. AVELL. p. 748, 25 *regna* Homeritarum Azomitorum. *alterum ethn. latin. et adi.* **Axumitānus,** -a, um, **Axumitānī,** -ōrum. RAVENN. p. 118, 2 patria spatiosissima Aethiopum, quae dicitur Auxumitana. p. 166, 5 Aethiopiam Auxumitanam. RAVENN. p. 5, 17 Aethiopum Auxumitanorum (p. 416, 7 *ubi v. l.* -im-). *Diehl.*

axungia, -ae *f. ab* axis *et* ungere. ISID. orig. 20, 2, 25 axungia ab unctione vocatur. GLOSS. V 615, 27 axungia est unde ungitur. GLOSS. II 27, 49 axungia λίπος ἐν ᾧ τοὺς ἄξονας χρίουσιν. *cf.* PLIN. nat. 28, 141 antiqui axibus vehiculorum perungendis maxime ad faciliorem circumactum rotarum utebantur *axungia.* GLOSS. II 496, 30 axungia ὀξύγγιον (387, 47 ὀξύγγιον arbina unguen . . . haec axyngia. 521, 22 axingia oxingion). *cf.* PLIN. nat. 38, 136 axungiam Graeci etiam appellavere *adipem suillum* in voluminibus suis (GLOSS. V 268, 11 arvina axungia graece). GLOSS. IV 207, 41 arvina adeps vel axungia (*sim. saepius*). V 337, 5 rysil (*anglos.*). *plur.*: DIOSC. 2, 56. 57. *traduntur formae*: exungia (*cf.* axungiola): PLIN. med. 2, 20 *et* 3, 8 (*cod. g*). CHIRON 515. 887. THEOD. PRISC. log. 19 *et* 108 (*codd. VB*). ORIBAS. syn. 5, 5. ANTIDOT. Brux. 1 (*et semper cod. B*). GLOSS. V 268, 24. acsungia: GLOSS. III 583, 52. auxungia: PELAGON. 71. 75. 83 (*cf.* GLOSS. V 615, 27). absungia (*cf.* axungio): CHIRON 599. 870 (*ibid.* ax-). 879. 923. 993 DIOSC. 2, 56. 57. 5, 134. asungia: PELAGON. 207. (sung- *v.* axungiola). [*it.* sugna. *M.-L.*]

CORP. IV 2070 IIX id. Iulias axungia p. CC. COLVM. 6, 15, 1 picem duram et axungiam. 7, 5, 15 axungiae sextantem. *et saepius.* SCRIB. LARG. 160. 267 patella nova liquefit axungia, cera cum oleo vetere. PLIN. nat. 28, 136 usus axungiae ad emollienda, excalfacienda, discutienda purgandaque. 23, 72 oleae cinis cum axungia tumores sanat. *et passim* (*alia vide supra et infra*). PALLAD. 1, 17, 3 tantundem sumes unguinis, quod vocamus axungiam. EDICT. imp. Diocl. 4, 11. PLIN. med. 2, 20 farina feniculina . . . addita axungia facit ad omnia, *et passim.* CHIRON 390 axungia cocta, *et saepe.* PELAGON. 448 *oportet* usta lotio lavari et axungia ungi, *et passim.* THEOD. PRISC. eup. faen. 24. 79 log. 109 *et saepius.* VEG. mulom. 4, 12, 3 faeces vini et axungiae, *et saepius.* MARCELL. med. 34, 110 *et passim.* PLAC. med. 24, 7. DIOSC. 2, 56 omne absungia utilis est (*caput* de absungiis). ANTIDOT. Brux. 190 *et saepius.* *species et epitheta*: vetus: COLVM. 6, 11 cum vetere axungia linunt. 6, 12, 2. 6, 15, 2. 6, 16, 3. 6, 30, 6. 6, 32, 2. 7, 5, 22 SCRIB. LARG. 160. 267. PLIN. nat. 20, 142 *et passim.* SER. SAMM. 969 vetus et rancens. CHIRON 46. 113. 409. 566. PELAGON. 31. 70 *et passim* (503 παλαιῷ ἀξουγγίῳ). THEOD. PRISC. log. 108. MARCELL. med. 33, 30 *et passim.* DIOSC. 2, 56 ORIBAS. syn. 2 add.[848] ANTIDOT. Brux. 87. 113. *adde*: PLIN. nat. 21, 176 cum axungia inveterata. CHIRON 555 veterinam. MARCELL. med. 16, 65 vetustissimae (16, 89. 100). 32, 36 perveterem (16, 71 vetustae). SCRIB. LARG. 160 suilla (MARCELL. med. 16, 71). PLIN. nat. 22, 22 salsa (22, 34 vetere salsa. 24, 7. 25, 61. DIOSC. 2, 56 salita). 28, 137 sincera. SER. SAMM. 1051 simplex. PELAGON. 252 porcinae (MARCELL. med. 35, 12 *cf.* 16, 100 axungia porci vetustissima. DIOSC. 2, 57 ANTIDOT. Brux. 1). CHIRON 791 vulpina. VEG. mulom. 4, 10, 3 caprina. PLAC. med. 14, 10 equi (DIOSC. 2, 57 caballina). DIOSC. 5, 134 vitulinae. *alia v. apud eundem* 2, 56 *et* 57, *in his* taurina, *quae est etiam* GLOSS. III 583, 52.

axungio, -āre *ab* axungia. CHIRON 661 curato cottidie [ab] axungiare pedes vel aliata confricare. PELAGON. 470 axungiantur (*Birt,* absurgiantur *cod.*) animalia apud Venetos sic (*cf. Bücheler, Rhein. Mus. 59 p. 2*).

axungiola, -ae *f. cf.* axungia. GLOSS. III 590, 16 exungiola sentice (*i. sentix*). *sim.* 595, 29. 623, 21. 629, 29. 611, 40 (*ubique* ex-). 595, 37 *et* 629, 38 *trad.* sungiola. GLOSS. III 595, 23 sinfito (*i. symphyton*) exsungiola (586, 11 *et* 629, 15 exung-). *Ihm.*

Axur, Axurnās *v.* Anxur.

Axylos (ἄξυλος) **terra** *Asiae* (*Lycaoniae*). LIV. 38, 18, 4 duci inde exercitus per Axylon quam vocant terram coeptus. ab re nomen habet: non ligni modo quicquam, sed ne spinas quidem aut ullum aliud alimentum fert ignis; fimo bubulo pro lignis utuntur.

Axyris (SYMM. epist. 2, 6, 1) *i. q.* Anxur.

Aymnius *v.* Ahymmus.

1. Aza *opp. Armeniae minoris.* PTOL. 5, 6, 10 Ἄζα (*ubi C. Müller contulit* Auaxa). PLIN. nat. 6, 26 (*ubi* oza *cod. Riccard.*). ITIN. Anton. Aug. p. 183 Haza (*v. l.* aza). 207, 8 *trad.* haia, aia, hara. TAB. Peut. 11, 1 Hassis.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2. **Aza** v. Gaza, Mabsam, Oza.
Azabēnī, Azabēnicus v. Adiabene. **Azachaeī** v. Asachaei.
Azael v. Asael 4, Hazael, Hoza.
Azalī *vel* **Azaliī**, -ōrum, Ptol. 2, 14, 2 Ἄζαλοι, *gens Pannoniae, de qua cf. Tomaschek, PW. II 2638.* Plin. nat. 3, 148 Azali. Corp. IX 5363 (*Firmi Piceni, periit*) L. Volcacio Q. f. Vel. Prímo praef. coh. Ī Noricor. in Pann. praef. ripae Danuvi et civitatium duar. Boior. et Azalior. *eqs.* *nota sing.* **Azalus**, -a. Const. veteran. 60 (*a. 148*) p. 1985, 1, 14 *et* 2, 3 Attae Nivionis f. Azalo. 61 (*a. 149*) p. 1986, 1, 15 *et* 2, 22 Dasmeno Festi f. Azalo. 65 (*a. 154*) p. 881, 1, 21 *et* 2, 24 Vrsioni Busturonis (*et* -i) f. Azalo. 100 (*a. 150*) p. 2213, 2, 25 Victori Liccae f. Azalo (1, 16). 98 (*a. 105*) p. 2212, 1, 11 Tutulae Breuci filiae . . . Azal(ae).
Azalus v. Azali.
Azamēnsis (Cassiod. hist. 11, 15) *i. q.* Adiabenus.
1. **Azan** v. Ozan. 2. **Azān** v. 1. Azani.
Azanēnsis v. 2. Azani.
Azanēs *eunuchus Saporis, Persarum regis.* Cassiod. hist. 3, 2 p. 946^D.
1. **Azanī** *vel* **Azanes**, Ἀζάνιοι *vel* Ἀζᾶνες, *Arcadum gens vetusta, de qua cf. Oberhummer, PW. II 2639 sub* Azania. Serv. auct. Aen. 11, 31 Arcadum genera fuerunt quattuor, Parrhasiorum, Maenaliorum, Azanorum, Cynaethorum. alii non Azanos et Cynaethos, sed Azanes (*trad.* axanes) et Cynaetheos dicunt. *heros eponymus appellatur* **Azān**, *item incola collective.* Stat. Theb. 4, 292 venit et Idaeis ululatibus aemulus Azan, Parrhasiique duces. *cf.* Schol. *ad l.* Azan apud Arcades Curetes hoc nomen habent de monte Azanio. unde vulgo in sacris Deae Magnae ⟨. . .⟩ dicitur Azan.
Azanius *mons v. l. 27.*
2. **Azanī**, -ōrum, -ōn, *Αἰζανοί, opp. Phrygiae.* Patr. Nic. 1, 142 Pisticos Azanon (5, 138 Πιστὸς Ἀζανῶν). 3, 138 Axani (*pro gen.*). 4, 130 Aiana (*pro abl.*). Conc. Const. Mansi 9, 177^A Azanorum. *ethn. lat.* **Azanēnsis**, -e. Patr. Nic. 2, 138 Pisticus Azanensis (*v. l.* azz-). *ethn. graec.* **Azanītae**, -ārum. Conc. Const. a. 536 Mansi 8, 1049^A Pelagius episcopus civitatis Azanitarum. *Diehl.*
azaniae *nuces.* Plin. nat. 16, 107 quae (*nuces*) se in arbore ipsa divisere, azaniae vocantur laeduntque ceteras, nisi detrahantur. *cf.* ἀζαίνειν? *Ihm.*
Azanias, -ae, אֲזַנְיָה, Ἀζανία, *nom. vir. hebraicum.* Vulg. II Esdr. 10, 9 Iosue filius Azaniae. *Plenkers.*
Azanītae v. 2. Azani.
Azanium mare *appellatur ab* Azania *Aethiopiae regione, de qua cf. Tomaschek, PW. II 2639, 2.* Plin. nat. 6, 153 in Azanio mari. 6, 172 Azanium mare. 6, 108 oceanum, qui influit (*sc. Arabicum sinum*), Azanium (*v. l.* azzanium) appellant (Sol. 54, 12). Sol. 56, 5 pelagus Azanium. *Diehl.*
Azanius v. 1. Azani.
Azanōth thābōr *indecl.*, אַזְנוֹת תָּבוֹר, Ἀζανὼθ θαβώρ (*cod. A*) *nom. oppidi Palaestinae.* Vulg. Ios. 19, 34 (Aznoth thabor *cod. Am.* Itala [Lugd.] Gena Thobor). Hier. sit. et nom. p. 95, 23 Azanoth . . . est autem et nunc vicus ad regionem Diocaesareae pertinens.
Azanret *nom. dubiae originis.* Itala num. 26, 17 (Lugd.) Azanret et plebs Asrhoet. *deest in graeco et hebr.*
Azaō v. Adiaum. **azara** v. crepido.
Azareēl *indecl.*, עֲזַרְאֵל, Ἀζαριήλ, Ἀσριήλ, Ἐζριήλ, Ὀζριήλ, *nom. vir. hebraicum.* Vulg. I par. 12, 6 (Azrael *cod. Am.*). 25, 18 (Ezrahel *cod. Am.*). II Esdr. 12, 35 (Azarel *cod. Am.*). *leguntur praeterea formae*: Ezrihel Vulg. I par. 27, 22 (Ozrihel *cod. Am.*). Ezrel Vulg. I Esdr. 10, 41. Azreel Vulg. II Esdr. 11, 13 (Azriel *cod. Am.*). Esdriel Lib. geneal. chron. I p. 190, 538.
Azariās, -ae, עֲזַרְיָה *vel* עֲזַרְיָהוּ, Ἀζαρίας, *nom. vir. hebr.* *latine declinatur praeter nom.* Azarias (Azaria Hier. nom. hebr. p. 40, 19. 44, 16) *et acc.* Azarian Cypr. epist. 58, 5. *voc.* Azaria Vulg. Tob. 6, 7. 9, 1 Dan. 3, 88. *cf.* Gramm. suppl. p. 97, 19. *inter varios hoc nomine vocatos notabiles sunt*: 1 Azarias *rex Iuda*: Vulg. IV reg. 14, 21. 15, 1 *passim.* I par. 3, 12. Hier. chron. a. Abr. 1192 Azarias qui et Ozias (Prosp. chron. I p. 393, 146. 148 Iord. Rom. p. 6, 26. 30). *v.* Ozias. 2 *propheta*: Vulg. II par. 15, 1. 8. 23, 1. Hier. chron. a. Abr. 1044 Azarias qui et Addo. *v.* Addo. 3 *angelus, qui Tobiam comitabatur, hoc nomen assumpsit*: Vulg. Tob. 5, 18. 6, 7. 9, 1. 4 *unus e tribus pueris, quorum gesta narrantur*: Vulg. Dan. 1. 2. 3 *passim.* I Macc. 2, 59 (Cypr. epist. 58, 5 Ps. Cypr. or. 2, 2). 5 *sacerdotes quidam*: Vulg. I. II par. *passim.* Cypr. unit. eccl. 18 Sulp. Sev. chron. 1, 47, 4. 2, 1, 2. 3, 8. Hier. nom. hebr. p. 40, 19 Azaria auxilium domini (Eucher. instr. 2 p. 142, 20 Isid. orig. 7, 6, 71. 8, 25). p. 44, 16 Azaria adiutor dominus.
Azaricam v. Ezricam. **Azatum** v. Azotus.
Azau *indecl.*, חֲזוֹ, Ἀζαῦ, *nom. vir. hebr.* Vulg. gen. 22, 22. Hier. nom. hebr. p. 53, 14 Azau fortitudo eius (p. 3, 5 Azia videns). Lib. geneal. chron. I p. 171, 243 Agam (Azan *cod. T*).
Azaum v. Adiaum.
Azāz *indecl.*, עָזָז, Ἀζούζ, *nom. vir. hebr.* Vulg. I par. 5, 8 Bala filius Azaz.
Azāzēl *indecl.*, עֲזָאזֵל, Ἀζαζήλ, *nom. daemonis.* Iren. 1, 15, 6 per angelicam virtutem Azazel (*gen*). *cf. textum hebr.* lev. 16, 8. 10. 26. *Plenkers.*
Azazēna rēgio (Cassiod. hist. 11, 15) *i. q.* Adiabene. *Diehl.*
Azazias v. Ozaziu.
Azbai *indecl.*, אֶזְבָּי, Ἀζοβαί, *nom. vir. hebr.* Vulg. I par. 11, 37 Naarai filius Azbai (Azbi *cod. Am.*).
Azbestus, -ē v. Asbestus.
Azbōc *indecl.*, עַזְבּוּק, Ἀζαβούχ, *nom. vir. hebr.* Vulg. II Esdr. 3, 16 Nehemias filius Azboc. *Plenkers.*
Azbora, -ae *cogn. mul. fort. conferendum cum* Asbole. Corp. VI 28079 P. Valerio Pluto Valeria Azbora coniugi b. m. *Diehl.*
Azdrubal v. Hasdrubal.
Azēcā *indecl.*, עֲזֵקָה, Ἀζηκά, *nom. oppidi Palaestinae.* Vulg. Ios. 10, 10. 11 (Itala Lugd. Adzeca). 15, 35 (Itala Lugd. Azzeca). I reg. 17, 1 II par. 11, 9 II Esdr. 11, 30 Ier. 34, 7. Hier. sit. et nom. p. 89, 22 Azeca civitas Chananaeorum . . . sed et hodie vocatur villa Azeca inter Eleutheropolim et Aeliam. nom. hebr. p. 23, 20 Azeca fortitudo sive decipula. 34, 17. *Plenkers.*
Azel v. Ezel. **Azelus** v. Hasael. **Azer** v. Ezer.
Azetium, -ī *oppidum Apuliae* (*cf. Hülsen, PW. II 2642*). *scribitur* Ezetium Tab. Peut. 6, 5 Ravenn. p. 283, 2. *idem fort.* Νήτιον Strab. 6, 3, 7. *incolae* **Azetinī**: Garrucci, Monete d'Italia 1, 16 Ἀζετινων, Ἀζετι. *apud* Plin. nat. 3, 105 *traditur* Aegetini. *Jacobsohn.*
Azgād *indecl.*, עַזְגָּד, Ἀζγάδ (*cod. A*), *nom. vir. hebr.* Vulg. I Esdr. 2, 12 filii Azgad. 8, 12 II Esdr. 7, 17. 10, 15. *Plenkers.*
Azia v. Azau *et* Ahias. **Aziam** v. Ozias. **Azias** v. Ahias.
Azibintha, -ae *ex Sporadibus insulis.* Plin. nat. 4, 71.
Azimaciānus, -a, -um. Corp. VIII 7741 (*Cirtae*) L. Sittius Augustalis, amator reg(ionis) suburbani sui Azimaciani, quem a solo aedificavit, sibi suisque fecit.
Azimarchus, -ī *cogn. vir.* Greg. M. epist. 9, 63 inscr. Gregorius Azimarcho scriboni (9, 73 inscr., *ubi trad.* Zim-. 9, 77 inscr., *ubi v. l.* Zim-). 9, 57 per Azimarchum (*v. l.* alim-) virum magnificum scribonem.
Azinās *et* **Azinātēs**, -ium *incolae municipii quod finitimum erat Salonis.* Corp. III 8783 (*Salonis, saec. II fere ex.*) *cf.* add. p. 2316 q. municip. Azina⟨tium⟩. *aut ethnicum est aut cogn.*: Corp. III 8762 (*ibid.*) C. Val. ⟨.⟩ f. Azinas Procl⟨us⟩ eques coh. I ⟨V⟩lp. *eqs.* VI 32563, 14 vic. Azin//. *Tomaschek, PW. II 2643 huc traxit* Ravenn. p. 217, 13 Assino (p. 218, 12 Asinoe). *Diehl.*
Azira Itala Ios. 19, 29 (Lugd.) *i. q.* Achazib *q. v.*
Azīzā, עֲזִיזָא, Ὀζιζά, *nom. vir. hebr.* Vulg. I Esdr. 10, 27. *Plenkers.*
Azizis *statio Daciae in via Viminacio Tibiscum.* Tab. Peut. 7, 3. Ravenn. p. 204, 2 Zizis. Traian. Prisc. gramm. II 205, 7 inde Berzobim, deinde Aizi⟨zi⟩ (*v. l.* azi, aiti) processimus. *cf. Tomaschek, PW. I 1132 sub* Aizisis. *cf.* Azizus *et* 2. Azani.
Azizus, -ī, Ἄζιζος. 1 *Syrorum deus, de quo cf. Cumont, PW. II 2644.* Corp. III 875 (*Potaissae in Dacia, a. 253/60*) deo Azizo bono p⟨uero conserva⟩tori. *saepius appellatur* (deus) bonus puer posphorus, *semel addito* Apollo Pythius. 2 *cogn. vir.* Corp. XI 3092 (*Faleriis, saec. III med.*) curante Tyrio Septimio Azizo v. p. cur. r. p. Inscr. christ. Rossi I 237 (*a. 373*) Azizus. Avell. p. 571, 7 Azizos diaconus et archimandrita *secundae Syriae* (*a. 517*). *e graecis exemplis affero unum Treveris rep.*: Inscr. graec. Sic. et Ital. 2558 ἐνθάδε κῖται Ἄζιζος Ἀγρίπα Σύρος κώ(μης) Καπροζαβαδαίων, ὅρων Ἀπαμέων. *cf.* Azizis. *Diehl.*
Azmath v. Azmaveth.
Azmāveth *indecl.*, עַזְמָוֶת, Ἀζμώθ, Γαζμώθ, *nom. vir. hebr.* Vulg. II reg. 23, 31 I Esdr. 2, 24 II Esdr. 12, 29 (Azmuhet *cod. Am.*). *traduntur formae*: Azmoth I par. 8, 36. 9, 42. 11, 32. 12, 3. 27, 25 *et* Azmath Hier. nom. hebr. p. 37, 24 Azmath fortis morte. *cf.* Bethazmoth. *Plenkers.*
Azmenus v. Asmenus. **Azmorna** v. Asmurna.
Azmōth v. Azmaveth.
Azochis *statio Mesopotamiae.* Plin. nat. 6, 118 Azochis (*sic Paris. E*, achochis *rell.*) oppidum. *Diehl.*
? **azofirion** deatrion piperion Gloss. III 597, 32 (zopyrion *διὰ τριῶν πεπερέων Stadler*). *Ihm.*
Azomītī v. Axomitae *sub* Axumis.
Azonacēs, -is *nom. myth.* Plin. nat. 30, 4 *Hermippus* tradidit Azonacen (*v. l.* agon- *sim.*), *artis magicae praeceptorem Zoroastri*, . . . quinque milibus annorum ante Troianum bellum fuisse.
Azonī, -ōrum *gens Mesopotamiae.* Plin. nat. 6, 118 Azoni (*ubi Paris. E* aloni) *et* Azonis *dat.* *Diehl.*
? **azonie.** Chiron 988 alligabis herbam, quae dicitur azonie.
azōnus (-a, -um), ἄζωνος. Mart. Cap. 1, 61 ex cunctis . . . caeli regionibus advocatis deis ceteri, quos azonos vocant, . . . convocantur. *cf.* Serv. Aen. 12, 118. *Wissowa, PW. II 2645.* *Ihm.*
Azōr *indecl.* 1 *nom. oppidi Palaestinae*: Vulg. iud. 4, 2. (Itala [Lugd.] Sor) 17. *v.* Asor. 2 *nom. cuiusdam e maioribus Christi*, Ἀζώρ: Vulg. Matth. 1, 13. 14. Hier. nom. hebr. p. 60, 14 Azor adiutor. Lib. geneal. chron. I p. 185, 464. 465 Azor id est occisus. 3 *v.* Azur. 4 *v.* Iazer. 5 *v.* Iud. *Plenkers.*
Azōrus, -ī, Ἄζωρος, *opp. Thessaliae, de quo cf. Oberhummer.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

PW. II 2645. LIV. 42, 53, 6 descendit ad Azorum (-zoris *Vindob.*). 44, 2, 8 inter Azorum et Dolichen. *hoc nomen restituit Wernsdorf* GRATT. 183 *pro tradito* acirus. *Diehl.*

Azōtus, -ī, אַשְׁדּוֹד, *Ἄζωτος, nom. urbis Palaestinae. graeca forma nominis legitur: nom.*: PLIN. nat. 5, 68 Azotos (ITIN. Anton. Plac. rec. A 25 *cod. G*). *gen.*: PATR. Nic. 1, 35 Azotu. *acc.*: RAVENN. p. 83, 4 Azoton. MELA 1, 61 Arabia ... portum admittit Azotum suarum mercium emporium. VVLG. Ios. 11, 22 (ITALA Lugd. Asdoth). 15, 46. 47 (ITALA Lugd. Asedoth). I reg. 5 *passim.* II par. 26, 6 Is. 20, 1 Ier. 25, 20 Am. 1, 8. 3, 9 Soph. 2, 4 Zach. 9, 6. I Macc. *passim.* act. 8, 40. HIER. sit. et nom. p. 90, 30 Asdod ... quae nunc vocatur Azotus. p. 91, 14 Azotus usque hodie non ignobile municipium Palaestinae. HEGES. 1, 18 l. 3 SVLP. SEV. chron. 1, 31, 1 LIB. geneal. chron. I p. 167, 158. 189, 519. ITIN. Anton. Plac. rec. A 25 *ad* Caesarea Palaestinis vel Diaspoli civitatem, quae antiquitus dicitur Azotus. HIER. in Am. 1, 8 p. 231 Azotus id est Esdod ignem uberis sive patrui. licet quidam 'dor' pro 'dot' male legentes ignem generationis putent. nom. hebr. p. 67, 3 Azotus hebraice vocatur Aesdod et secundum pristinum nomen etymologiam habet ignis patruelis. *at* in Soph. 2, 4 p. 699 Azotus, quae hebraice dicitur Esdod et in lingua nostra sonat ignis generationis. in Zach. 9, 6 p. 859 Azotus ... Esdod ignis generans aut ignis patrui vel ignis mamillae. HIER. nom. hebr. p. 23, 26 Asdod dissolutio vel effusio sive incendium. RAVENN. p. 356, 12 Azatum. ITALA iud. 1, 18 (Lugd.) Zotum (*Ἄζωτον,* VVLG. *deest*). **Azōtius,** -i, אַשְׁדּוֹדִי, *Ἀζώτιος, nom. incolarum urbis Azoti.* VVLG. Ios. 13, 3. I reg. 5 *saepius.* II Esdr. 4, 7 SVLP. SEV. chron. 1, 31, 3. HIER. nom. hebr. p. 24, 2 Azotii id est Asdodii ignis patrui mei vel incendia. *adv.* **Azōticē,** אַשְׁדּוֹדִית, *Ἀζωτιστί.* VVLG. II Esdr. 13, 24 filii eorum ... loquebantur Azotice. **Azōtis,** -idis *adi.* VVLG. II Esdr. 13, 23 uxores Azotidas (אַשְׁדּוֹדִיּוֹת, *Ἀζωτίας*).

Azrael, Azreel, Azriel *v.* Azareel.

Azūbā, עֲזוּבָה, *Ἀζουβά, Γαζουβά, nom. fem. hebr.* VVLG. III reg. 22, 42 I par. 2, 18. 19 II par. 20, 31. HIER. nom. hebr. p. 41, 3 Azuba relicta vel deserta.

Azūr *indecl.*, עַזּוּר *vel* עַזֻּר, *Ἀζούρ, Ἀζώρ, nom. vir. hebr.* VVLG. II Esdr. 10, 17 Ier. 28, 1 Ezech. 11, 1. HIER. nom. hebr. p. 53, 9 Azor adiutus. p. 56, 24 Azur adiutus. in Ezech. 11, 1 p. 108 Azur fulcrum sive adiutorium. *Plenkers.*

Azurēnsis, -e *adi. derivatum ab oppido quodam ut videtur Numidiae.* CONC. Carth. a. 411 Mansi 4, 141^{B} Victor episcopus Azurensis ecclesiae catholicae. 164^{B} accedente Victore episcopo Aiurensi. *Diehl.*

azymophagia, -ae *f.*, *ἀζυμοφαγία.* AVG. c. Faust. 6, 1 azymophagiae (azymofacia *cod. G,* azymofactae *codd. L M*) hebdomadas, scenopegia uterque nostrum tamquam inutilia et vana contempsit. 19, 5 azymophagias (azimofacias *quidam codd.*) ciborum.

azymus, -a, -um, *ἄζυμος.* ISID. orig. 20, 2, 15 panis ... azymus dicitur non fermentatus, nam *ἄζυμος* est sine fermento, sincerus (GLOSS. *cod. c post* IV 23, 54 azimum sincerem) [III 597, 14 *confunditur* azyma *cum* zema *q. v.*]. *secunda syllaba longa apud graecos corripitur apud poetas latinos* (PRVD. PAVL. NOL. CYPR. GALL.). *nom. sing. neutr.* azymon *legitur apud* PRVD. apoth. 353. *saepissime* azima *scribitur, ex. gr.* ITALA cod. b (*saec. IV—V,* Luc. 22, 1), cod. f. (*saec. VI*), cod. l (*saec. VII—VIII*), cod. Monac. (*saec. VI*), cod. Lugd. (*saec. VI—VII*) *saepius. praeterea traduntur formae*: adzyma ITALA Luc. 22, 1 (cod. a, *saec. IV—V*); atzema VVLG. Marc. 14, 12 (*cod. Dublin. Armachanus, saec. VIII—IX*); azema VVLG. (*codd. Lichfeldensis saec. VII—VIII, Dublinensis Armachanus saec. VIII—IX, Epternacensis saec. VIII—IX*); aziema VVLG. Matth. 26, 17 (*cod. Egertonensis, saec. VIII—IX*); azzyma ITALA num. 28, 17 Ios. 5, 11 (Lugd., *saec. VI—VII*); asyma ITALA act. 12, 13 (cod. d *saec. VI*). [*it.* azimo, *prov. vet.* aime. *M.-L.*]

proprie apud medicos et christianos: SCRIB. LARG. 133 cibos assae carnis dare cum pane azymo (*cf.* CELS. 2, 24. 28 panis sine fermento). ITALA exod. 29, 2 (Lugd.) panes sine fermento (VVLG. azymos) consparsos oleo et lagana[s] azyma consparsa ex oleo. lev. 2, 4 (Lugd.) panis azymos infractos ... et lagana uncta oleo (7, 11 lagana azyma. 8, 26. VVLG. panes ... absque fermento ... et lagana azyma). num. 6, 15. 19. iud. 6, 20 (Lugd.). HIER. epist. 78 mansio 2. PS. ORIGEN. tract. 2 p. 18, 7 panes ingriphios id est azymos, subcinericios (*cf. infra p. 1646, 17*). p. 20, 14. ANTHIM. 1 panem nitidum bene fermentatum et non azimum ... comedendum. ISID. epist. 7, 1 orientalis Christi ecclesia ex fermentato pane, occidentalis ex azymo sacratissimi corporis sacramentum conficere consuevit. 7, 4. 5. *neutrum pro subst.*: ITALA exod. 12, 18 (Hier. hom. Orig. in Ier. 11 p. 854) azyma super amaritudinem manducabitis (Ps. Aug. catacl. 4, 5 cum picridiis et azymis). 12, 39 (Monac.) coxerunt consparsam, quam tulerant de Aegypto subcinericia azima (VVLG. fecerunt subcinericios panes azymos. *cf. p. 1646, 16*). 13, 6 (Lugd.) sex diebus azima aedetis (VVLG. vesceris azymis. 13, 7 azyma comedetis). 29, 23 (Lugd.) laganum unum a canistro azymorum (num. 6, 15. 17 VVLG.). lev. 8, 2 (Lugd.) canistellum azymorum (VVLG. canistrum cum azymis). num. 9, 11 (Lugd.) in azymis et in pigridibus manducabunt illud (deut. 16, 8. VVLG. cum azymis et lactucis. *cf.* HIER. epist. 78 mansio 5). 28, 17 (Lugd. Aug. loc. hept. 86). deut. 16, 3 (Lugd.) azyma, panem malitiae (VVLG. absque fermento, afflictionis panem). Ios. 5, 11 (Lugd.) manducaverunt de frumento terrae azzyma nova (VVLG. azymos panes). iud. 6, 19 (Lugd.) fecit haedum ex capris et mensuram farinae azymi (VVLG. coxit ... de farinae modio azymos panes). 6, 21 (Lugd.) *angelus* tetigit carnes et azymas ... ignis ... consumpsit carnes azima (Aug. quaest. hept. 7, 35 p. 468, 20 azymos ... azymos. VVLG. panes azymos). Ezech. 45, 21 (Wirc.) VII dies azymorum. TERT. nat. 1, 13 Iudaici ritus lucernarum et ieiunia cum azimis. COMM. apol. 696 nunc azyma sequitur, qui castum sederat ante (*cf. adnotat. Dombarti*). GAVDENT. serm. 1 p. 847 septem diebus *paschae* azyma comedenda mandantur ... septem tantum dies sunt azymorum paschalium. 2 p. 854^{B}. 6 p. 877^{B}. 7 *passim.* AMBR. Cain et Ab. 1, 9, 35 subcinericia facientes azyma, quae graece *ἐγκρύφια* dicunt. VVLG. exod. 12, 17 observabitis azyma. PRVD. apoth. 353 stultum est ... lascivire choris, similaginis azymon esse, cum fermentati turgescant crimine mores. PAVL. NOL. carm. 26, 45 inde fugae memores etiam nunc azyma sumunt Iudaei ... infermentatis pulsi ... panibus. AVG. spec. praef. p. 4, 7 c. Faust. 6, 9 p. 300, l. 17. 18, 6 azymorum anniversale ius. 32, 3 contentos azymo cum picridiis. epist. 196, 3. CYPR. GALL. exod. 394 fermento carent panes mollisque farina ... tenues formatur in orbes, azima, quos memorant patrio sermone loquentes. 975 quo mollia ius est azima triticeo gaudentes sumere farre. 987 azima sola meis ponenda altaribus esse. iud. 282 azima mox nivea de polline facta locantur. SVLP. SEV. chron. 1, 15, 1 septem diebus fermento abstinerent, azymis uterentur. PS. ORIGEN. tract. 9 p. 101, 5 amara azyma a *Iudaeis* edenda. *dies festus azymorum, sim.*: ITALA exod. 23, 15 (Ottob.) diem festum azymorum observabitis. VII diebus edetis azyma (deut. 16, 16. VVLG. sollemnitatem azymorum). 34, 18 (Wirc.) ⟨sollem⟩nem a⟨z⟩ymorum custodies ... manducabis azyma (Lugd., VVLG.). lev. 23, 6 (Wirc., Hilarian. pasch. 6) in quinta decima mensis huius dies festi azymorum. Matth. 26, 17 (codd. a b d f l, Hil.) prima die azymorum (*cf.* TERT. adv. Iud. 8 HIER. *in h. loc.*). Marc. 14, 1 (codd. f i l) erat autem pascha et azyma post biduum (VVLG.; ITALA codd. a d *omiserunt* et azyma). 14, 12 (codd. a d f i l, VVLG.). Luc. 22, 1 (codd. a b d e f l r, VVLG) adpropinquabat autem dies festus azymorum, qui dicitur pascha. 22, 7 (cod. f, VVLG.) venit autem dies azymorum (dies paschae ITALA codd. a b d e i l r). act. 12, 3 (codd. d e g p, Lucif. Athan. 2, 14 p. 171, 21). 20, 6 (codd. d e g). MAR. VICTORIN. in Gal. 4, 10 p. 1181^{B} observare ... tempora, ut ieiunium, pascha, azyma (FILASTR. 141, 1. 2). RVFIN. hist. 3, 8, 2 PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 7, 25 AVG. in euang. Ioh. 114, 2 quaest. hept. 2, 162. 5, 24 c. Faust. 4, 1 epist. 36, 30 serm. 133, 1 OROS. hist. 7, 6, 14 PROSP. chron. I p. 412, 428. 415, 478 ISID. nat. 1, 3 p. 5, 5. *fem. pro subst.*: CYPR. GALL. gen. 640 azyma quos tenui de polline candida pascit. Ios. 120 azyma nivosa pascit de polline laetos. ORIBAS. syn. 4, 2 panes, qui sine fermento sunt ... omnis azima de tridicu facta et quae ex eo conficiuntur. 4, 13 panes ... omnes lavati amylon azima de hordei alfita facta.

in imagine: ITALA I Cor. 5, 7 (cod. d. Tert. adv. Marc. 5, 7 Lucif. non conv. 11 p. 25, 25 Ambrosiast. Aug. spec. 31 p. 210, 20 serm. 155, 5 Ps. Aug. spec. 103 p. 628, 11 VVLG.) expurgate vetus fermentum, ut sitis nova consparsio sicut estis azymi (Cypr. testim. 3, 11. hab. virg. 16 azyma *cod. Veron. saec. VII*). ... diem festum celebremus non in fermento vetere neque in fermento malitiae et nequitiae, sed in azymis sinceritatis et veritatis. TERT. adv. Marc. 5, 7 azymi figurae erant nostrae apud creatorem. MAR. VICTORIN. in Gal. 5, 9 p. 1190^{C} oportet ... vos azymos esse. HIL. in psalm. 118 gimel 7 utitur *David* azymis panibus, sed fermentum eicere naturae veteris festinat. ZENO 2, 44, 1 *farina* in panes azymos reddita. HILARIAN. pasch. 15 non ut Iudaei in agno occiso et azymis similae ... in azymis sinceritatis et veritatis, mentis scilicet puritate, pascha ... celebramus. AMBR. off. 1, 50, 250 Moyses ... vidit azyma veritatis et sinceritatis ... operuit azymis corporalibus azyma veritatis. AMBROSIAST. in I Cor. 5, 7 azyma ex causa non fermentatae farinae dictum est ... ut fermentum vetustas haberetur, azyma autem novitas. ... vitae novae cultores; et hoc est azymos esse. HIER. epist. 78 mansio 2. 128, 2. hom. Orig. in Ier. 11 p. 854 *saepius.* adv. Iovin. 2, 37 p. 381. PAVL. NOL. carm. 24, 649 epulemur ergo vetere fermento sine in veritatis azymis. AVG. c. Parm. 3, 2, 5 c. Faust. 32, 11 epist. 27, 4. serm. 155, 5 celebratur pascha in veteri populo ... occisione agni cum azymis, ubi ... azyma ... novam vitam *significat,* hoc est sine vetustate fermenti. PS. AVG. catacl. 4, 5. EVCHER. form. 7 p. 39, 21 azymum sine fermento malitiae. LEO M. serm. 39, 6. 63, 7 PS. ORIGEN. tract. 2 p. 21, 3. 22, 7 SIDON. epist. 8, 14, 6. MAX. TAVR. serm. 30 p. 596^{B} azymis continentiae mortificata ... habentes membra. PS. FVLG. RVSP. serm. 69 fratrum *Macchabaeorum* dulcium azyma coquebantur. ISID. in gen. 14, 11. *Plenkers.*

Azzi *v.* Ozi.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae